Gotna Kundi

The New Testament in the Wosara-Kamu Dialect of the Ambulas Language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Ambulas (Wosera) long Niugini

Wycliffe
BIBLE TRANSLATORS

Gotna Kundi

The New Testament in the Wosara-Kamu Dialect
of the Ambulas language of Papua New Guinea

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication 1996 by The Bible League

Web version
2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.
http://www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works)
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Non-commercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Ani nyéngaamba kwaakwa kundi

Kundina yé	*Pavéték yé*	*Pes*
Jisas Kraiské Matyu viyaatakan kundi Matyu	Mt	1
Jisas Kraiské Mak viyaatakan kundi Mak	Mk	106
Jisas Kraiské Luk viyaatakan kundi Luk	Lu	165
Jisas Kraiské Jon viyaatakan kundi Jon	Jo	269
Jisasna kundi kure yén dunyansé yan jémbaa Wani dunyanséké anga wandakwa: Aposel Aposel	Ap	341
Romséké Pol viyaan nyéngaa Rom	Ro	435
Korinséké Pol taale viyaandén nyéngaa 1 Korin	1 Ko	491
Korinséké Pol kukmba viyaandén nyéngaa 2 Korin	2 Ko	544
Galesiamba tékwa du dakwaké Pol viyaan nyéngaa Galesia	Ga	579
Efesusmba tékwa du dakwaké Pol viyaan nyéngaa Efesus	Ef	603
Filipaiséké Pol viyaan nyéngaa Filipai	Fl	621
Kolosiséké Pol viyaan nyéngaa Kolosi	Kl	633
Tesalonaikaséké Pol taale viyaandén nyéngaa 1 Tesalonaika	1 Te	645
Tesalonaikaséké Pol kukmba viyaandén nyéngaa 2 Tesalonaika	2 Te	655

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pol Timotiké taale viyaandén nyéngaa
1 Timoti . . . . . 1 Ti 661
Pol Timotiké kukmba viyaandén nyéngaa
2 Timoti . . . . . 2 Ti 674
Taituské Pol viyaan nyéngaa
Taitus . . . . . Ta 684
Filemonngé Pol viyaan nyéngaa
Filemon . . . . . Fm 690
Hibru du dakwaké viyaandén nyéngaa
Hibru . . . . . Hi 693
Jems viyaan nyéngaa
Jems. . . . . Je 735
Pita taale viyaandén nyéngaa
1 Pita . . . . . 1 Pi 749
Pita kukmba viyaandén nyéngaa
2 Pita . . . . . 2 Pi 764
Jon taale viyaandén nyéngaa
1 Jon . . . . . 1 Jo 774
Jon kukmba viyaandén nyéngaa
2 Jon . . . . . 2 Jo 787
Jon kukmba viyaandén nak nyéngaa
3 Jon . . . . . 3 Jo 789
Jut viyaan nyéngaa
Jut. . . . . Ju 791
Jisas Krais Jonét wakwasnyéndén muséké Jon viyaan kundi wa Revelesen
Revelesen . . . . . Re 796

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas Kraiské Matyu viyaatakan kundi

Taale ani kundi ma vé

Du vétik vétik nyéngaa vétik vétik viyaatakandarén Jisaské. Jisas ani képmaamba yatéte yandén muséké wa saapéndarén. Jisas Kraiské Matyu viyaatakan kundi taale wa kwaakwa. Matyu taale wa saapéndékwa Maria Jisas kéraalékwa sapakmba yandarén muséké. Jisas yawuran késépéri muséké viyaatake kukmba Jisas viyaandaka kiyaae taamale waarape déku dunyan taakatake Gotna gaayét waaréndénngé wa saapéndékwa.

Matyu ani néma musé wa nanat yakwasnyéndékwa. Talimba Got wandéka du ras déku kundi déku nyéngaamba viyaatakandarén. Talimba viyaatakandarén nyéngaaké anga wanangwa, “Olpela Kontrak, o Olpela Testamen.” Got anga wakakét yandén, “Du nak taakawutu Israel du dakwa Satanna taambamba kéraaké wa yaakandékwa.” Got talimba wunga wandéka wani kundi Olpela Testamenmba kwaandéka Matyu ani nyéngaamba nanat yakwasnyéké mawulé yandékwa, Jisas dé wani du wa. Jisas yaandéka Gotna kundi wandén pulak wa sékérékén. Matyu viyaatakan nyéngaamba awula késépéri taalémba kundi wa kwaakésékwa Jisas yan muséké. Jisas yan musé anga nanat wakwasnyéndékwa. Wani duké Gotna yémba talimba kundi kwayétan dunyanséna kundi wa sékérékén, wandarén pulak.

Matyu anindan néma nak muséké viyaatakandén nyéngaamba. Jisas anga némaamba kundi du dakwat kwayéndén. Got néma du rate akwi du dakwaké yékunmba véréké mawulé yandékwa. Yandu de wandékwa pulak yakandakwa. Téwaangna kundimba anga yé wandakwa, “Kingdom bilong Got.” Nak yé wan, “Kingdom bilong Heven wa.”

Matyu viyaatakan nyéngaamba Jisas kwayén sémény kundi gwaa taambak anga wa kwaakwa. Sapta 5-7: Jisas némbumba téte nané Gotna du dakwa yatémuké wa yakwasnyéndén. Sapta 10: Jisas déku dunyansé de déku kundi nak du dakwat kwayéké yéte yandara muséké wa wandén. Sapta 13: Jisas gwaaménja kundi wa kwayéndén Got néma du rate du dakwaké vékwate yandékwa yapatéké. Sapta 18: Jisas kundi kwayéndén du dakwa de déku du dakwa témban yapatéké. Sapta 24-25: Jisas sésékuk sékéyakmba yaaké yakwa sapak yakwate yakwa muséké wa wandén.

Ani nyéngaa kandé viyaak? Déku yé yamba viyaatakandékwe wa. Nak du ani nyéngaana yé anga wa viyaatakandén, Jisas Kraiské Matyu viyaatakan nyéngaa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yandékwanngé anga vékulakandakwa. Wan Matyu, takis talimba kéraatan Jisasna du, wa wani kundi viyaatakan. Sapta 9: 9-13mba ma vé.

Jisas Kraisna gwaal waaranga maandéka bakamuna yé
(Lu 3:23-38)

1 1 An Jisas Kraisna gwaal waaranga maandéka bakamuna yé a. Jisas
Devitna kémba yaalandén. Devit Abrahamna kémba yaalandén.
2 Abraham wan Aisakna aapa wa.
Aisak wan Jekopna aapa wa.
Jekop wan Juda déku aanyémbéré waayékanjele deku aapa wa.
3 Juda wan Peres ambét Serana aapa wa. Bérku aasa Tamar wa.
Peres wan Hesronna aapa wa.
Hesron wan Ramna aapa wa.
4 Ram wan Aminadapna aapa wa.
Aminadap wan Nasonna aapa wa.
Nason wan Salmonna aapa wa.
5 Salmon wan Boasna aapa wa. Boasna aasa Rahap wa.
Boas wan Obetna aapa wa. Obetna aasa Rut wa.
Obet wan Jesina aapa wa.
6 Jesi wan Israelna du dakwa deku néma du Devitna aapa wa.
Abrahammba taale naakiye ye ye Devit kukmba naakite wa du tambavétik maanmba kaayék vétik vétik (14) naakinangwa.
Devit wan Solomonna aapa wa. Solomonna aasa taale Uriana taakwa wa télén.
7 Solomon wan Rehoboamna aapa wa.
Rehoboam wan Abiyana aapa wa.
Abiya wan Asana aapa wa.
8 Asa wan Jehosafatna aapa wa.
Jehosafat wan Jehoramna aapa wa.
Jehoram wan Usiana aapa wa.
9 Usia wan Jotamna aapa wa.
Jotam wan Ahasna aapa wa.
Ahas wan Hesekiana aapa wa.
10 Hesekia wan Manasena aapa wa.
Manase wan Emonna aapa wa.
Emon wan Josaiana aapa wa.
11 Josaia wan Jehoiakin déku aanyé waayékale deku aapa wa. Wani sapak wa Israelséna maamasé Babilonmba yaae Israelsale waariyandarén. Waariyandaka Babilonséna mayé apa wa Israelséna mayé apat taalékérandéka de Babilonmba yaan dunyansé Israelsat kéraae kure yéndarén Babilonét.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Devitmba taale naakilakét ye ye Jehoiakin kukmba naakite wa du
tambavétik maanmba kaayék vétik vétik (14) naakinangwa.
12 Israelsé Babilonmba téndarén sapak Jehoiakin wan Sealtielna aapa wa.
Sealtiel wan Serubabelna aapa wa.
13 Serubabel wan Abiutna aapa wa.
Abiut wan Eliakimna aapa wa.
Eliakim wan Asorna aapa wa.
14 Asor wan Sadokna aapa wa.
Sadok wan Akimna aapa wa.
Akim wan Eliutna aapa wa.
15 Eliut wan Eleasarna aapa wa.
Eleasar wan Matanna aapa wa.
Matan wan Jekopna aapa wa.
16 Jekop wan Josepna aapa wa. Josep dé Mariana du wa. Maria Jisas
kéraalén. Déké wanangwa, “Nanat yékun yandénngé Got wan du Krais
wa.”
17 Talimba Israel du dakwat wa kure yéndarén Babilonét. Wani sapak
Jehoiakin yaréndén. Jehoiakinmba taale naakilakét ye ye Got wan du
Krais kukmba naakite wa du tambavétik maanmba kaayék vétik vétik
(14) naakinangwa.

Maria wa kéraan Jisas Krais
(Lu 2:1-7)

18 Maria Jisas Krais kéraalén kundi anga wa kwaakwa. Taale Mariana
aasa aapa wandarén, lé Josepmba kumbilénngé. Wandaka kukmba bét
nakurakmba wayéka yarékapuk yambéréka Gotna Yaamambi wa gaaye
lat mayé apa kwayéndéka nyaan télén. 19 Kukmba lé kéraaké yakwa du,
déku yé Josep, dé wan yéku musé male yakwa du wa. Lé nyaan téléka dé
wani muséké vékusékte déku mawulémba wandén, “Lé nak duwale wa
kwaambérén. Bulaa lé katik kéraaké wuté.” Wunga watake wa nakapuk
wandén, “Wuné lé kéraakapuk ye akwi du dakwana ménimba yéte lat
waaruwutu lé nékéti yakalékwa. Wuné yakélak yaaséka-kawutékwa
lé.” 20 Wunga watake wani muséké vékulakapékare yéngan nak
kwaandén. Kwaandéka Néman Du Gotna kundi kure gaayakwa du nak
gaaye yénganmba dat wandén, “Méno Josep, Devitna gwaal waaranga
maandéka bakamu, ma véku. Méné wup yaké yambak Maria kéraamuké.
Gotna Yaamambi gaaye lat mayé apa kwayéndéka wa nyaan télékwa.
Gotna Yaamambi wunga kwayéndénngé méné lé kéraamuké wup yaké
yambak. 21 Lé dunyanngu nyaan kéraakalékwa. Kéraalu wa dé déku du
dakwa Satanna taambamba kéraae yandarén kapéremusé yasnyéputi-
kandékwa. Wunga yaké yandékwanngé vékulakate méné déku yé Jisas
ma waaménék.” Josepét wunga wandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22-23 Talimba Néman Du Got déku yémba kundi kwayétan duwat
ani kundi wandéka wa Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén: Du
kumbikapuk yan taakwa nak nyaan tékalékwa. Te kéraalu de déku yé
Emanuel waakandakwa. Wunga viyaatakandéka wani sapak wani kundi
wa sékérékén. Wani yé Emanuel anga wandékwa: Got nanale randékwa.
24 Josep yéngan kwaae vélérkiyaae waarape Néman Du Gotna kundi kure
gaayakwa du wan pulak yandén. 25 Yate Maria kéraandén. Wani sapak dé
lale yamba kwaandékwe wa. Yandéka kukmba nyaan kéraaléka wa déku
yé waandén, Jisas.

Nyaayalamba yaan dunyansé Jisaské waake véndarén

2 1 Herot Judana du dakwana néma du téndén sapak wa Maria
Jisas kéraalén, Betlehemmba. Betlehem Judiamba wa téndékwa.
Kéraaléka kukmba de nyétmba tékwa kunngé vékuséknngwa dunyansé
nyaayalamba yaae Jerusalemét yéndarén. Ye saambake wandarén, “Nané
nyaayalamba te nyétmba tékwa kulé kunét vénanén. Véte vékuséknanén.
Yéku laku nyaan wa yaalan. 2 Dé Juda du dakwana néma du tékandékwa.
Wunga vékusékte kunét vétake wa déké yaanangwa, dat kwaati séte
waandé daaké. Dé yamba dé ro?” 3 Wunga wandaka néma du Herot
vékutake rakarka yate wandén, “Kalmu wani nyaan kukmba wuna
taalé kéraaké dé?” Wunga watake wani muséké kalik yandén. Yandéka
Jerusalemmba tékwa akwi du dakwa de wani muséké vékulaka vékulaka
naandarén.

4 Herot kalik yate wandéka de Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna
akwi néma dunyan, Moses wan apakundiké vékuséknngwa dunyan,
wunga yaandarén. Yaandaka det waatakundén, “Got wan du Krais
yamba yaalaké dé?” 5 Wunga wandéka dat wandarén, “Judiamba tékwa
gaayé, Betlehemmba wa yaalakandékwa. Wani muséké talimba Gotna
yémba kundi kwayétan du nak Gotna nyéngaamba Gotna kundi anga
viyaatakandén:

6 Guné Betlehemmba tékwa du dakwa, ma véku.
Kukmba guna gaayé du nak néma du tékandékwa.
Téte wuna du dakwa Israelké yékunmba vékandékwa.
Véké yandékwanngé vékulakate, wa de guna makalkéri gaayé
Judiana képmaamba tékwa gaayé Betlehemngé katik waké daré,
‘Wan baka gaayé wa.’
Wunga wakapuk yate, guna gaayéké wakandakwa, ‘Néma gaayé wa.’
Wunga viyaatakandén Gotna nyéngaamba.”

7 Judana néma du Herot wani kundi vékutake, nyaayalamba yaan
dunyansé déké yaandarénngé wandén. Wandéka yaandaka nak
du vékukapuk yamuké dele yakélak kundi bulndarén. Bulte det
waatakundén, “Yani sapak dé wani kun nyétmba baasnyé ye yaalak?”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Wunga waatakundéka dat wandaka wandén, “Betlehemét ma yéngunék.
Ye kurkasale ma waak wani nyaanngé. Waake vétake waambule yaae
guné wunat waké ya. Wangunu wuné waak ye kwaati séte déké waandé
daakawutékwa.” Wunga wate dé det paapu yandén.
9 Herot wunga wandéka vékutake yéndarén. Yéte nyaayalamba talimba
véndarén kun nakapuk véndarén. Wani kun nyétmba taale yéténdéka wa
de déku kukmba yén. Ye wani kun nyaan kwaan gaamba anjoré téndén.
10 Téndéka véte yéku mawulé vékute mawulé tawulé yandarén. 11 Yate
gaamba wulaae véndarén wani nyaan déku aasa Mariale rambéréka.
Vétake kwaati séte waandé daandarén dat. Yate deku wutmba tén
musé naangndarén. Naange dat yéku musé kwayéndarén. Gol matu,
yaa yamungandaka yéku yaama yakwa musé, yéku yaama yakwa gu,
wunga kwayéndarén dat. 12 Kwayétake yare kwaae yéngan kwaandarén.
Kwaandaka Got det wandén, “Guné Herotké waambule yéké yambakate.”
Naandén. Wunga wandéka vélérkiyaae waarape de nak yaambumba
waambule yéndarén deku gaayét.

Josep déku taakwa, nyaan kure yéndén Isipét

13 Wani dunyansé waambule yéndaka Josep kwaandéka Néman
Du Gotna kundi kure gaayakwa du nak gaaye dat yénganmba
wandén, “Herot wani nyaan waake vétake dé viyaakandékwa. Wunga
yandékwanngé méné ma waarape wani nyaan déku aasale kure yéménék.
Isipét ma yaange yé. Yaange ye wani taalémba ma yarépékangunék.
Kukmba gunat wawutu waambule yaangunék.” 14 Wunga wandéka
Josep bari vélérkiyaae waarape wani nyaan déku aasale kure yaange
yéndén. Nyéndéngan wa bét kure yaange yéndén Isipét. 15 Ye saambake
Isipmba yaréndarén. Herot kiyaandu deku gaayét nakapuk waambule
yéké yandakwanngé talimba yatéte Gotna yémba kundi kwayétan
du viyaatakan kundi wa sékérékén. Wani du Néman Du Gotna kundi
vékute wani kundi Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén: Wuna
nyaan Isipmba yaténdu wuné dat waawutu Isip yaasékatake waambule
yaakandékwa gaayét.

Herot wandéka dunyanngu nyaan asapéri viyaatondarén

16 Judana néma du Herot Jerusalemmba rate nyaayalamba yaan
dunyansé déké waambule yéndarénngé kaavépatindén. Kaavépatiye néma
rakarka yate wandén, “Wunat paapu a yandarén.” Wunga watake déku
mawuléké wandén, “Nyaayalamba yaan dunyansé wandarén, ‘Kwaaré
vétik pulak talimba wa wani nyétmba tékwa kun baasnyé ye vénanén.’
Naandarén.” Wunga watake deku kundiké vékulakate déku waariyakwa
dunyansat wandén, “Guné Betlehemét ye, Betlehemale tékwa taalat
waak ye akwi dunyanngu nyaan ma viyaawuréngunék. Kwaaré vétik

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yan nyambalésé, kwaaré nakurak yan nyambalésé, kéraandarén kulé
nyambalésé waak, de akwi ma viyaawuréngunu.” Naandén. Wunga
wandéka ye wani nyambalésé akwi viyaawuréndarén. 17 Talimba Gotna
yémba kundi kwayétan du nak, déku yé Jeremaia, wa ani kundi Gotna
nyéngaamba viyaatakandén:
18 Ramamba asa du dakwa wa némaanmba géraakwa.
Wani gaayémba némaanmba géraandakwa.
Reselna gwaal waaranga maandéka bakamuna nyambalésé wa
kiyaawuran.
Kiyaawuréndaka wa deku nyambaléké géraandakwa.
Deké néma sémbéraa yate géraandakwa.
Herot wandéka déku waariyakwa dunyan Betlehemmba nyambalésé
viyaawuréndarén sapak Jeremaia viyaatakan kundi wa sékérékén.

Josep déku taakwa, nyaanale waambule yéndarén

19 Kukmba Herot kiyaan. Kiyaandéka Josep déku taakwa, nyaanale
Isipmba yaréndarén. Wamba yare Josep yéngan kwaandéka Néman Du
Gotna kundi kure gaayakwa du gaaye Josepét wandén, 20 “Wani nyaanét
viyaandékngé mawulé yan du wa kiyaan. Bulaa méné ma waarape
wani nyaan déku aasale kure Israelét nakapuk waambule yéngunék.”
21 Wunga wandéka Josep vélérkiyaae waarape wani nyaan déku aasale
kure Israelét waambule yéndarén. 22 Josep wani taalémba saambake
vékundén, Arkelaus déku aapa Herotna taalé kéraae Judia du dakwana
néma du téndéka. Vékutake Judiamba ramuké wup yandén. Ye gaan
kwaandéka Got dat yénganmba wandéka wani nyaan déku aasale
kure Galilit yéndarén. 23 Ye Nasaretmba yaréndarén. Josep, Maria,
Jisas wani gaayémba yaréndaka Gotna yémba kundi kwayétan dunyan
talimba viyaatakan kundi wa sékérékén. Jisaské nyéngaamba anga
viyaatakandarén: Déké wakandakwa, wan Nasaret du wa.

Baptais kwayékwa du Jon Gotna kundi kwayéndén
(Mk 1:2-8; Lu 3:1-18; Jo 1:19-28)

3 1 Wani sapak baptais kwayékwa du Jon du yarékapuk yakwa
Judiana taalémba baasnyé ye Gotna kundi kwayéndén. 2 Wani taalat
yaan du dakwat anga wandén, “Got néma du rate gunéké véké yandékwa
sapak a yaakwa. Yaandékwanngé vékulakate guné Gotna kémba téké
mawulé yate kapérandi musat ma kuk kwayéngunék.” Naandén Jon.
3 Talimba Gotna yémba kundi kwayétan du nak déku yé Aisaia Jonngé
Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén:
Du nak waandékwa du yarékapuk taalémba.
Waate anga wandékwa, “Néman Duna yaambu ma kutngunék.
Kutngunu yaambu yékunmba kwaakandékwa déké.” Naandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jonna aasa dé kéraakapuk yarélén sapak wa Aisaia wani kundi
viyaatakandén. Viyaatakandéka kukmba Jon yaae du dakwat wandén,
deku mawulé yékunmba téndu de Jisas yaaké yandékwanngé yékunmba
vékulakandarénngé.
4 Jon yéku laplap, yéku kakémuké yamba vékulakandékwe. Dé kamelna
yéwit yandarén laplap gindén. Giye dé bulmakau sépémba yandarén
let gindén. Dé japét kandén. 5 Saam gék pulak musé julipte kandén. Dé
Gotna kundi wandéka Jerusalemmba tékwa du dakwa, Judiana taalémba
tékwa du dakwa, Jordan kaambélé yékwanmba tékwa du dakwa wunga
némaamba du dakwa wa yéndarén déké. 6 Ye yandarén kapérandi muséké
kalik yate wandaka dé det Gotna yémba baptais kwayéndén Jordan
kaambélémba.
7 Juda dunyansé deku néma du waak asapéri wa yéndarén, Jon Gotna
yémba det baptais kwayéndénngé. Farisi dunyan, Sadyusi dunyan, de
wunga yéndarén. Yéndaka Jon det waarute wandén, "Guné kapérandi
mawulé vékukwa dunyansé wa. Got néma kot vékute néma du raké
yandékwa nyaa a yaakwa. Wani nyaa Got du dakwa yandarén kapérandi
muséké rakarka yakandékwa. Wani nyaaké vékulakate guné dunyan
yaawi tundaka yaange yékwa kapérandi kaambe pulak a wunéké yaange
yaangunéngwa. Wunéké yaambak. 8 Taale guné yangunén kapérandi
musé yaasékatake yéku musé male ma yangunék. Yangunu nak du dakwa
véte wakandakwa, 'De kapérandi musé yaasékatake bulaa yéku musé
wa yandakwa.' Wunga wakandakwa. 9 Guné guna mawulémba anga
waké yamarék, 'Nané Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu
a ténangwa. Dé Gotna ménimba yéku musé yakwa du téndén pulak
nané waak Gotna ménimba yéku musé yakwa du a ténangwa.' Wunga
wate paapu wa yangunéngwa. Guné yéku musé yamba yangunéngwe
wa. Got mawulé yamunaae dé wandu ani matu du ye de Abrahamna
gwaal waaranga maandéka bakamu pulak tékandakwa. Abrahamna
gwaal waaranga maandéka bakamu ténguné ngwanngé Got yamba
vékulakandékwe wa. Yangunéngwa muséké wa vékulakandékwa.
10 "Gwaaménja kundi nak wakawutékwa. Du sék vaakukapuk yakwa
miyéké vékulakate kwandang kéraae wani miyé vélékandékwa. Véle
yaamba tukandékwa. Bulaa wani gwaaménja kundiké ma vékulaka.
Bulaa Got déku kundi vékukapuk yakwa du dakwat yandarén kapérandi
musé yakata-kandékwa. Yakatandu de yaa yaanpékatékwa taalat
yékandakwa.
11 "Guné guna kapérandi mawulé yaasékangunu wuné gunat Gotna
yémba baptais kwayékawutékwa. Wuna kukmba yaaké yakwa du wan
dé néma du wa. Wuné baka du a téwutékwa. Déku mayé apa wa wuna
mayé apat taalékéran. Yénga pulak déku jémbaa yaké wuté, baka du
téwutékwanmba? Dé néma du randéka wuné déku musé déké kure yéké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yapatiwutékwa. Wuné baka du a téwutékwa. Wuna kukmba yaaké yakwa
du Gotna Yaamambi gunat kwayékandékwa. Guna kapérandi musé kéraae
yaamba tukandékwa. 12 Du wit kéraae yéku wit sék kéraaké gérindakwa.
Gériye yéku wit sék gaamba taakate apa vaanjatindakwa. Yandakwa pulak
wuna kukmba yaaké yakwa du wunga yakandékwa. Dé déku du dakwat
kéraae kure ye déku gaayémba taakate kapérandi musé yan du dakwat
kéraae yaanpékatékwa yaamba vaanjanda-kandékwa." Naandén Jon.

Jon Jisasét Gotna yémba baptais kwayéndén
(Mk 1:9-11; Lu 3:21-22)

13 Wani sapak Jisas Galili taakatake Jordan kaambélat yéndén. Jon dat
Gotna yémba baptais kwayéndénngé wa yéndén. 14 Ye saambakndéka
Jon kalik yate wandén, "Méné néma du wa raménéngwa. Wuné baka
du a téwutékwa. Kamuké méné wunéké yaau, wuné ménat baptais
kwayéwuténngé? Méné Gotna yémba wunat baptais kwayéménu
wan yékun wa." 15 Wunga wandéka Jisas wa wan, "Yamba wa. Méné
wunat baptais ma kwayé. Wunga yate wan Got wandén pulak wa
yakaméneng wa." Wunga wandéka yi naandén. 16 Yi naatake Jisasét
baptais kwayéndéka dé bari gumba yaalandén. Yaalandéka nyét
kepukandéka véndén Gotna Yaamambi nyaamiyo pulak déké gaayandéka.
17 Gaayandéka Gotna gaayémba waan kundi nak anga waandén, "An
wuna nyaan wa. Déké wuné néma mawulé yawutékwa. Déké wuna
mawulé yékun yandékwa." Naandén.

Satan Jisasna mawulé yakwe véndén
(Mk 1:12-13; Lu 4:1-13)

4 1 Jon Jisasét baptais kwayéndéka Gotna Yaamambi wa Jisasét kéraae
kure yéndén du yarékapuk taalat. Satan Jisasna mawulé yakwe
véndénngé wa Gotna Yaamambi dé wani taalat kéraae kurindén. 2 Kure
yéndéka Jisas wani taalémba yaréte kakému kulak yamba kandékwe
wa. Némaamba (40) gaan nyaa baka randén. Re kukmba kaandéké
kiyaandén. 3 Yandéka Satan yaae dat wandén, "Méné anga waménéngwa,
'Wuné Gotna nyaan a.' Wunga wate bulaa wani muséké wunat ma
wakwasnyéménu. Ma waménu de ani matu waalakwe kakému yandaru.
Wunga yandu ménéké véséknga wutékwa." 4 Wunga wandéka wandén,
"Yamba wa. Wani muséké ani kundi Gotna nyéngaamba kwaandékwa:
Du dakwa kakémuké male vékulakate de yékunmba katik téké daré. De
Gotna kundi vékundaru deku mawulé yékunmba téndu de yékunmba
tékandakwa. Wani kundi vékute matu kakému yandénngé wuné katik
waké wuté." Naandén.

5 Jisas wani kundi wandéka Satan Jisas kéraae kure yéndén Jerusalemét.
Kure waare dat Gotna kundi bulndakwa néma gaana saambunmba anjoré

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taakandén. 6 Taakatake dat wandén, “Méné anga waménéngwa, ‘Wuné
Gotna nyaan a.’ Wunga wate méné ma késéke daawuli. Wani muséké ani
kundi Gotna nyéngaamba kwaandékwa: Got déku kundi kure gaayakwa
dunyansat wandu de ménéké yékunmba vékandakwa. Véndaru méné
deku taambamba rate ména maan matumba katik viyaaké méné. Méné
wani kundi vékute késéke daawuliye yékunmba raménu akwi du dakwa
véte vékusék-ngandakwa. Méné Gotna nyaan wa.” 7 Wunga wandéka
Jisas wa wan, “Yamba wa. Wani muséké ani kundi Gotna nyéngaamba
kwaandékwa: Got wan ména Néman Du wa. Dé mayé apa yate ménat
yékun yandénngé waangété yakwa du pulak katik yaké méné. Wani kundi
vékute wuné katik késéke daawuliké wuté.” Naandén.
8 Jisas wani kundi wandéka Satan Jisasét kéraae kure waaréndén
néma némbat. Kure waare ani képmaamba tékwa akwi gaayé, wani
gaayémba tékwa akwi yéku musé waak Jisasét wakwasnyéndén.
9 Wakwasnyétake wandén, “Méné kwaati séte wunéké waandé daate
wuna yé kavérékménu, wuné wani gaayé, wamba tékéskwa musé waak
kwayéwutu méné deké néma du rakaméněngwa.” 10 Wunga wandéka
wandén, “Méno, Satan, ma yaange yé. Ani kundi Gotna nyéngaamba
wa kwaakwa: Ména néma du nakurak Got male wa. Méné déké waandé
daate dat ma waataku. Déku yémba male ma kavérék. Wani kundi vékute
wuné ménéké katik waandé daaké wuté.” Naandén.
11 Wunga wandéka Satan Jisas yaasékatake yéndén. Yéndéka Gotna
kundi kure gaayakwa dunyan gaaye Jisasét yékun yandarén.

Jisas Galilimba baasnyé ye jémbaa yandén
(Mk 1:14-15; Lu 4:14-15)

12 Baptais kwayékwa du Jon wani képmaana néma du Herot kapérandi
musé yandéka dat waarundéka wa Herot wandéka Jon kalapusmba
taakandarén. Taakandaka kwaandéka Jisas wani muséké kundi vékutake
Galilit yéndén. 13 Ye déku gaayé Nasaret taakatake Kaperneamét yéndén.
Wani gaayé Galili néma gu kwaawu nak sakumba téndén. Wani gaayé
Sebulun ambét Naptalina taalémba téndén. 14 Jisas wani gaayét ye Gotna
kundi kwayéndéka talimba yatéte Gotna yémba kundi kwayétan du déku
yé Aisaia, déku kundi wa sékérékén. Aisaia talimba ani kundi Gotna
nyéngaamba viyaatakandén:
15 Sebulunna taalé Naptalina taalé waak bét solwarat yéndakwa
yaambumba wa témbérékwa.
Jordan kaambéléna nak sakumba témbérékwa.
Galilimba wan nak gaayémba yaan némaamba du dakwa wa
téndakwa.
16 Wamba tékwa du dakwa Satanna taambamba téte ganngumba wa
téndakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Téte lambiyakngé yate de néma yaa vérékte kaalékwa pulak
yaandéka wa véndarén.
Ve yékunmba vékulakamunaae wa de nyaamba tékandakwa.
17 Jisas wani taalat ye saambake dé baasnyé ye Gotna kundi
kwayéndén. Kwayéte wandén, “Got néma du rate gunéké véké yandékwa
sapak a yaae kwambalikwa. Yaandékwanngé vékulakate guné guna
kapérandi mawulé ma yaasékangunék.” Naandén Jisas.

Jisas waandén dunyansé vétik vétik dale yémuké
(Mk 1:16-20; Lu 5:1-11)

18 Jisas Galili néma gu kwaawuna nak saku wutépmba yététe véndén
Saimon, déku nak yé Pita, déku waayéka Andrule bérku jémbaa yarémbéréka.
Bét akwi nyaa yambérén pulak wani néma gu kwaawumba aaswut
taawurémbérén gukwamiké. 19 Vétake bérét wandén, “Béné ma yaa wunale.
Yaambénu wuné bénat nak jémbaaké yakwasnyé-kawutékwa. Yakwasnyéwutu
béné gukwami kutmbénén pulak du dakwa kéraakambénéngwa. Kéraambénu
de wuna kundi vékukandakwa.” 20 Wunga wandéka bari aaswut yaasékatake
waarape dale yémbérén. 21 Jisas ayélap yépulak naae véndén Sebedina
nyaan vétik Jems ambét déku waayéka Jon bérku aapa Sebediale botmba
randaka. Rate aaswut kururéréndaka Jisas bérét wandén, dale yémbérénngé.
22 Wandéka bét bérku aapa botmba randéka yaasékatake Jisasale yémbérén.

Jisas Gotna kundi kwayéte némaamba du dakwa kururéndén

23 Jisas yeyé yaayate Galilimba tékwa akwi gaayét yéndén. Ye saambake
Gotna kundi bulndakwa gaamba rate du dakwat yakwasnyéndén, Gotna
jémbaaké. Akwi du dakwat kundi kwayéndén, Got néma du rate déku du
dakwaké yékunmba véké yandékwanngé. Baat yakwa du dakwa, sépémaalé
kapére yan du dakwat waak kururéndén. 24 Wunga yandéka de Siria
provinsmba tékwa akwi taalémba déké kundi saapé yéndarén. Saapé yéndaka
de wani kundi vékute némaamba du dakwa wa déké kure yéndarén. Baat
yakwa du dakwa nyambalé, sépémaalé kapére yan du dakwa nyambalé,
kutakwa kulure kure tén du dakwa nyambalé, méningan yandéka vaakétte
bérumbéru yakwa du dakwa nyambalé, maan kapére yandéka yékapuk
yakwa du dakwa nyambalé, wani du dakwa nyambalat wa kure yéndarén
Jisaské. Kure yéndaka det kururéndén. 25 Kururéndéka némaamba du dakwa
wa dale yéndarén. Galilimba yaan du dakwa, Dekapolismba yaan du dakwa,
Jerusalemmba yaan du dakwa, Judiamba yaan du dakwa, Jordan kaambélé
ani aangé sakumba yaan du dakwa, dale wunga yéndarén.

Jisas némbumba waare déku dunyansat kundi kwayéndén

5 1 Némaamba du dakwa yaandaka Jisas vétake némbat nak
waaréndén. Waare randéka déku dunyan déké yaandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Yaandaka det Gotna jémbaaké baasnyé ye yakwasnyéndén. Yakwasnyéte
anga wandén.

Du dakwa mawulé tawulé yamuké Jisas wandén
(Lu 6:20-23)

3 “Du dakwa ras deku mayé apaké vékulakakapuk yate Gotna
mayé apaké vékulakate wa déku jémbaa yandakwa. Wani du dakwa
Gotna kémba téndaka dé néma du rate deké yékunmba véndékwa.
Véndékwanngé de mawulé tawulé yénga yandaru.
4 “Du dakwa ras géraandakwa. Wani du dakwana mawulé Got yékun
yakandékwa. Yakwate yandékwanngé de mawulé tawulé yénga yandaru.
5 “Du dakwa ras deku yé kavérékngapuk yate nak du dakwat
waarukapuk yate yékunmba yaténdakwa. Wani du dakwat Got yékun
yandu de ani képmaamba néma du dakwa tépékaa-kandakwa. Tépékaaké
yandakwanngé de mawulé tawulé yénga yandaru.
6 “Du dakwa ras Gorké vékulakate yéku mawulé vékute yéku musé
male yaké néma mawulé yandakwa. Kaandéké kiyaakwa du kakému
kaké néma mawulé yandakwa pulak, wa de yéku musé male yaké
néma mawulé yandakwa. Wani du dakwat Got yékunmba yandu deku
mawulé yékunmba téndu de yékunmba tépékaa-kandakwa. Tépékaaké
yandakwanngé de mawulé tawulé yénga yandaru.
7 “Du dakwa ras nak du dakwaké sémbéraa yandakwa. Wani du
dakwaké Got sémbéraa yakandékwa. Sémbéraa yandékwanngé de
mawulé tawulé yénga yandaru.
8 “Du dakwa ras deku mawulémba yéku mawulé male téndékwa. Wani
du dakwa Gorét véte dale yékunmba tépékaa-kandakwa. Tépékaaké
yandakwanngé vékulakate de mawulé tawulé yénga yandaru.
9 “Du dakwa ras nak du dakwa waaru waariyandaka de nyéndémba
téndakwa. Téndaka de yamba waaru waariyandakwe wa. Wani
nyéndémba tékwa du dakwaké Got wakandékwa, ‘De wuna nyambalé
wa.’ Dé det wunga wandénngé vékulakate wani nyéndémba tékwa du
dakwa mawulé tawulé yénga yandaru.
10 “Du dakwa ras Gotna jémbaa yandaka nak du dakwa kalik yate det
yaavan kutndakwa. Yaavan kutndakwa du dakwa Gotna kémba téndaka
Got néma du rate deké yékunmba véndékwa. Véndékwanngé vékulakate
mawulé tawulé yénga yandaru.
11 “Ma véku. Guné wuna jémbaamba yaalangunén wa. Du ras wunéké
kalik yate gunat kenakte kapérandi musé yate gunéké papukundi
wandaru, guné mawulé tawulé ma yangunék. 12 Talimba de Gotna
yémba kundi kwayétan dunyansat wunga yaavan kutndarén. Det yaavan
kutndarénngé vékulakate gunat wunga yaavan kutndaru, guné mawulé
tawulé ma yangunék. Kukmba Got gunat yékun yandu guné dale

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba tépékaa-kangunéngwa. Tépékaaké yangunéngwanngé guné yéku mawulé vékute mawulé tawulé ma yangunék.” Naandén Jisas.

Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa wan sol béré téwaayé pulak wa
(Mk 9:50; Lu 14:34-35)

13 Wani kundi watake Jisas anga wandén: “Ani gwaaménja kundi ma véku. Dakwa de sol taakandakwa, kakému résék yandénngé. Sol résék yakapuk yandu, yénga pulak yandaru nakapuk résék yaké dé? Yamba wa. Nakapuk katik résék yaké dé. Yandu kakémumba katik yaasnyéké daré. De wani sol baka vaanjati-kandakwa. Bulaa wani kundiké ma vékulaka. Guné, wuna du, guné kakémumba yaasnyéndakwa sol pulak wa. Guné nak du dakwat yékun yangunu de kapérandi musé nakapuk katik yaké daré. Guné nak du dakwat yékun yakapuk yangunu résék yakapuk yakwa sol baka vaanjatindakwa pulak, Got gunat vaanjati-kandékwa.
14 “Guné, wuna du, guné vérékngwa téwaayé pulak wa ténguné ngwa. Ténguné nga nak du dakwa gunat véndakwa. Guné némbumba tékwa gaayé pulak wa ténguné ngwa. Ténguné nga nak du dakwa guné yékunmba vésékndakwa, némbumba tékwa gaayét yékunmba véndakwa pulak.
15 “Ani gwaaménja kundi ma véku. Du téwaayé véréke kure yaae sapngutaka-ndarén aké arulamba daré taako kapuk? Yamba wa. De jaambétakumba taakandakwa. Taakandaka wamba rakwa akwi du dakwa yékunmba véndakwa. 16 Bulaa wani kundiké ma vékulaka. Guné wani téwaayé pulak wa ténguné ngwa. Guné Gorké yéku jémbaa ma yangunék. Wani jémbaa paakuké yambak. Du dakwana ménimba ma yangunék. Yangunu kurkale vésékngandakwa. Vésékte anjorémba rakwa du guna aapa Gotna yé kavérék-ngandakwa.” Naandén.

Got kwayéndéka Moses wan apakundiké wa Jisas wandén

17 “Guné anga waké yamarék, ‘Jisas Moses wan apakundiké kuk kwayéké wa yaandén. Talimba yatéte Gotna yémba kundi kwayétan dunyanna kundiké kuk kwayéké wa Jisas yaandén.’ Wunga waké yambakate. Moses wan apakundi Gotna yémba kundi kwayétan dunyanna kundi waak yékunmba vékute wandarén pulak yaké wa yaawutén. Guné wani kundiké yékunmba vékuséknguné nngé wa yaawutén. 18 Ani kundi ma véku. Nyét képmaa wayéka téndu Moses wan akwi apakundi rapéka-kandékwa. Randu guné wani kundi vékute wandékwa pulak ma yangunék. Kukmba nyét képmaa késkandékwa. Késndu Moses wan apakundi waak késkandékwa. Yi wan wanana wa, gunat wawutékwa. 19 Du ras Moses wan apakundi nakngé anga wamunaandaru, ‘Wani apakundi wan makal kundi wa. Nané wani kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaasékananu wan yékun wa.' Wunga wandaru, Got néma du rate deké wakandékwa, 'Wan baka du wa. De wuna taambamba baka randakwa. Deku yé katik kavérékngé wuté.' Wunga wandu de nak du wani apakundi vékute wandékwa pulak yate anga wamunaandaru, 'Wani apakundi akwi yékunmba ma vékukwak. Kundi nak katik yaasékaké nané.' Wunga wandaru Got néma du rate deké wakandékwa, 'Wan de néma du wa. De wuna taambamba yékunmba randakwa. Deku yé kavérék-ngawutékwa.' Wunga wakandékwa.

20 Guné Moses wan apakundiké yékunmba vékuséknguné nngé wa gunat wawutékwa. Apakundiké vékuséknguné wa dunyansé, Farisi dunyansé waak, de Moses wan apakundi akwi yékunmba vékute wandékwa pulak yaké de néma jémbaa yandakwa. Yandaka nak du det véte wandakwa, 'De yéku musé yakwa du wa téndakwa.' Wunga wandaka Got deku mawulé vékusékte deké wandékwa, 'Yamba yé wa.' Naandékwa. Wunga wandéka gunat wawutékwa. Guné yéku mawulé vékute yéku musé ma yangunék. Yangunu guna yéku yapaté deku yapatat taalékérandu, guné Gotna kémba yaalakangunéngwa. Guna yéku yapaté deku yapatat taalékérakapuk yandu guné Gotna kémba katik yaalaké guné." Naandén Jisas.

Kundi bulte yékunmba témuké wa Jisas wandén
(Lu 12:57-59)

21 Wani kundi watake det anga wandén: "Talimba tan du ani kundi wandaka wa vékungunén. Anga wandarén, 'Guné du dakwat viyaandékngé yambak. Guné det viyaandékngunu, guné kot vékukwa néma duké kure yéndaru dé wani kapérandi muséké gunat yakata-kandékwa.' 22 Wunga wandaka bulaa wuné nak kundi gunat wawutékwa. Ma véku. Du ras nak duwat rakarka yamunaandaru, Got wani kapérandi muséké det yakata-kandékwa. Du ras nak duwat waarute anga wamunaandaru, 'Guné waangété du wa.' Wunga wandaru, wa Got kot vékukwa néma du rate wani kapérandi muséké wunga wakwa duwat némaamba yakata-kandékwa. Du ras nak duwat némaamba waarute anga wamunaandaru, 'Guné baka gandéndu du wa. Kapérandi taalat yékangunéngwa.' Wunga wandaru, wa Got wandu wunga wakwa du yaa yaanpékatékwa taalat yékandakwa. 23-24 Wani muséké vékulakate guné nak nak anga ma yangunék. Guné Gorké musé kwayéké yate, déké musé kwayéndakwa jaambé tékwanmba téte, nak du dakwat yangunén kapérandi muséké vékulakamunaae, wa taale Gorké kwayéké yangunéngwa musé jaambéna nak sakumba taakatake, wani du dakwaké bari ma yéngunék. Ye dele kundi bule dele nakurakmawulé yate dele kurkale téngunu. Te kukmba waambule yaae guné taakangunén musé Gorét kwayéké ya.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 “Du ras gunat kotimngé yamunaandaru, guné dele sékét yaambumba
yététe dele kayéndéng kundi bule ma yawuréngunék. Nakurakmawulé ma
yangunék. Guné dele wani kundi bule yawurékapuk yamunaae, kalmu guné
kot vékukwa néma duké kure yéndaru dé wandu guné kalapusmba taakaké
daré? Taakandaru guné wamba kwaapéka-kangunéngwa. 26 Kot vékukwa néma
du wandén akwi yéwaa gunat waarun duké kwayéngunu, wani sapak male wa
kalapus yaasékatake yaale baka yékunmba yékangunéngwa. Yi wan wanana
wa, gunat wawutékwa.” Naandén.

Nak duna taakwale kapérandi musé yandakwanngé wandén

27 “Talimba tan du ani kundi wandaka wa vékungunén. Anga wandarén,
‘Guné nak duna taakwale kapérandi musé yaké yamarék.’ 28 Wunga wandaka
bulaa wuné gunat anga wawutékwa. Du, nak duna taakwat véte léké
jaambindan, wa déku mawulémba kapéremusé wa yandén. Yandéka déku
mawulé wa kapére yakwa. Dé baka lat véte léké jaambiye wa kapérandi
musé yandékwa. 29 Guné guna yékutuwa sakumba tékwa méni, nak duna
taakwat véte, dele kapérandi musé yaké jaambimunaate, wani méni ma pékwe
vaanjatingunék. Guna nakurak méni male téndu wani kapérandi musé yakapuk
yate kukmba Gotna gaayét yékangunéngwa, wan yékun wa. Guna méni
vétik téndu wani kapérandi musé yangunu Got wandu guné kapérandi taalat
yékangunéngwa, wan kapére wa. 30 Guné guna yékutuwa taambat kapérandi
musé yaké yamunaate, wani taamba ma sékwe vaanjatingunék. Guna nakurak
taamba male téndu wani kapérandi musé yakapuk ye kukmba Gotna gaayét
yékangunéngwa, wan yékun wa. Guna taamba vétik téndu wani kapérandi
musé yatake kukmba kapérandi taalat yékangunéngwa, wan kapére wa.”
Naandén Jisas.

Dunyan deku dakwa kewuréndaka yéndakwanngé wandén
(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lu 16:18)

31 “Talimba yatan du ani kundi waak wandaka wa vékungunén. Anga
wandarén, ‘Du nak déku taakwa kewuréndu yélénngé mawulé ye, wa dé wani
muséké nyéngaa nak ma viyaandu. Viyaae lat kwayéndu wani nyéngaa kure
yékalékwa.’ 32 Wunga wandaka bulaa wuné gunat anga wawutékwa. Taakwa
nak duké yékapuk yate nak duwale kapérandi musé yakapuk yalu, léku du lat dé
yaasékatake yélénngé wamunaandu, wan kapérandi musé wa. Lé dé yaasékatake
yélénngé wandu lé ye nak du kumbimunaalu, wa lé wani kumbilékwa duwale
kapérandi musé wa yambérékwa. Taale kumbilén du kapéremusé yandéka bét
waak kapéremusé wa yambérékwa.” Naandén Jisas det.

Deku yémba wakapuk yandarénngé wa Jisas wandén

33 Wani kundi watake Jisas anga wandén: “Talimba yatan dunyan ani
kundi waak wandaka wa vékungunén. Anga wandarén, ‘Guné jémbaa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nak yaké wate guna kundit apa yate Néman Du Gotna yémba wamunaae,
wa guné wani jémbaa ma yangunék. Wani jémbaa katik yaasékaké
guné.' 34 Wunga wandaka bulaa wuné gunat anga wawutékwa. Guné
guna kundit apamama yamuké waké yamarék. Wani jémbaa baka
ma yangunék. Guné Gotna gaayéna yémba waké yamarék. Got rakwa
taalé wa. 35 Képmaana yémba waké yamarék. Got képmaamba déku
maan vaakindékwa. Guné Jerusalemna yémba waké yamarék. Nana
Néman Du Gotna taalé wa. 36 Guné guna maakamba waké yamarék.
Guné gélé némbé waama yandu waama némbé gélé yandénngé yaké
yapatingunéngwa. 37 De gunat jémbaaké waatakundaru guné yi naae,
anga ma wangunék, 'Yi, wani jémbaa yakanangwa.' Wunga yamuké
kalik ye, anga ma wangunék, 'Yamba wa. Wani jémbaa katik yaké nané.'
Wunga ma wangunu. Wunga yaak wa. Nak kundi nak waké yamarék.
Guna kundit mayé apa kwayémuké deku yémba waké yamarék. Guna
kundit mayé apa kwayémuké deku yémba wamunaae, wa guné Satanna
kundi vékute wandékwa pulak wa yangunéngwa." Naandén.

Kapérandi musé yakatakapuk yandarénngé wa Jisas wandén
(Lu 6:29-30)

38 "Talimba yatan du ani kundi wandaka wa vékungunén. Anga
wandarén, 'Du vétik waariyate du nak, nak duna méni viyaapékundu dé
yakatamuké we viyaapékwan duwat déku méni viyaapéku-kandékwa.
Du vétik waariyate du nak, nak duna némbi nak viyaangérindu dé
yakatamuké we wani duwat déku némbi nak viyaangéri-kandékwa.'
39 Wunga wandaka bulaa wuné gunat anga wawutékwa. Du ras gunat
kapérandi musé yandaru, guné det kapérandi musé yakataké yamarék.
Du ras guna yékutuwa saku saawimba viyaandaru, guné yakataké
yamarék. Waalakwe baka téte guna akituwa saku saawi ma kwayé
viyaandaru. 40 Du ras guna laplap kéraaké, gunat kotimndaru, kot
vékukwa néma du wani muséké yi naandu guné kwayéte laplap nak
waak det ma kwayéngunék. 41 Du ras guné dele yéte deku musé kwemaka
yaambumba kure yénguné nngé apamama yate wandaru, guné dele
yéte deku musé sékaa yaambumba ma kure yéngunék. 42 Du ras gunat
muséké waatakundaru, guné wani musé det ma kwayéngunék. Du ras
guna muséké mawulé ye gunémba kéraae gunat wani musé kukmba
kwayékataké wandaru, wani musé det ma kwayéngunék." Naandén Jisas.

Maamaké néma mawulé yamban yapatéké Jisas wandén
(Lu 6:27-28, 32-36)

43 "Talimba yatan dunyan ani kundi wandaka wa vékungunén. Anga
wandarén, 'Guné guna du dakwaké néma mawulé yate guna maamaké
ma kalik yangunék.' 44 Wunga wandaka bulaa wuné gunat anga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wawutékwa. Guné guna maamaké ma néma mawulé yangunék. Du ras
gunat kapérandi musé yandaru, guné Gorét ma waatakungunék, dé det
yékun yamuké. 45 Guné wunga yate, wa anjorémba rakwa du guna aapa
Gorale wa nakurakmawulé yangunéngwa. Yate guné déku nyambalé wa
yaténgunéngwa. Got nakurak jémbaa male yandékwa akwi du dakwaké.
Got wandéka nyaa vékwa. Véndéka kakému yékunmba yaalandékwa,
yéku musé yakwa du dakwana képmaamba, kapérandi musé yakwa du
dakwana képmaamba waak. Got wandéka maas viyaakwa. Viyaandéka
kakému yékunmba yaalandékwa, yéku musé yakwa du dakwana
képmaamba, kapérandi musé yakwa du dakwana képmaamba waak.
46 Takis kéraakwa duké wangunéngwa, 'De kapérandi musé yakwa
du wa.' Wunga wangunéngwa du de deku du dakwaké néma mawulé
yandakwa. Guné de yakwa pulak, guna du dakwaké male néma mawulé
yangunu, wa Got gunat katik yékun yaké dé. Gunéké néma mawulé
yakwa du dakwa, gunéké kalik yakwa du dakwa, akwi du dakwaké waak
ma néma mawulé yangunék. 47 Gotna kundi vékukapuk yakwa du dakwa
de deku du dakwaké male mawulé yate dele kundi bulndakwa. Guné de
yakwa pulak, guna du dakwaké male mawulé yate, dele kundi bulte, wa
guné yénga pulak yékun yaké guné? Akwi du dakwaké mawulé yate, dele
kundi ma bulngunék. 48 Anjorémba rakwa du guna aapa dé yéku musé
male yapékakwa du wa randékwa. Guné dé rakwa pulak yéku musé male
yapékakwa du ma yaténgunék." Jisas wunga wandén déku dunyansat.

Du dakwat yékun yambanngé Jisas wandén

6 1 Jisas kundi ras waak anga wandén: "Guné Gorké yéku jémbaa
yate déké male ma vékulakangunék. Guné Gorké yéku jémbaa
yate nak du dakwa wunga yangunu vétake guna yé kavérékndarénngé
mawulé yate deku ménimba wani jémbaa yate, wa gunékét guné wa
vékulakangunéngwa. Wunga vékulakate deku ménimba yangunu, wa
anjorémba rakwa du guna aapa Got kukmba guna yé katik kavérékngé
dé.
2-3 "Paapu yakwa du ras deku yé kavérékte Gotna kundi bulndakwa
gaamba wulaae téte, yaambumba waak téte musé asé kapuk du dakwat
musé kwayéndakwa. Némaamba du dakwa véte wani paapu yakwa
duna yé kavérékndarénngé, wa de paapu yakwa du musé asé kapuk du
dakwat musé kwayéndakwa. Wunga kwayéndaka némaamba du dakwa
véte wani paapu yakwa duna yé kavérékndakwa. Kukmba Got wani
paapu yakwa duna yé katik kavérékngé dé, némaamba du dakwa deku
yé bulaa kavérék-ndakwanmba. Yi wan wanana wa, gunat wawutékwa.
Guné paapu yakwa du kwayékwa pulak kwayéké yamarék. Guné musé
asékapuk du dakwat musé kwayémuké, nak du dakwat wani muséké
waké yamarék. Yakélak ma kwayéngunék. Wunga kwayéngunu nak du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dakwa wani muséké vékuséknga pukyandaru gunale tékwa du dakwa
waak wani muséké katik vékuséknge daré. 4 Guné wunga yakélak
kwayéngunu anjorémba rakwa du guna aapa Got vékandékwa. Vétake
kukmba dé yangunén yéku musé kwayékata-kandékwa.” Naandén Jisas.

Gorale kundi bulndakwa yapatéké Jisas wandén
(Lu 11:2-4)

5 “Paapu yakwa du Gorét waatakuké, de Gotna kundi bulndakwa
gaamba wulaae téte, yaambumba waak téte Gorét waatakundakwa.
Némaamba du dakwa det véndarénnge wa wamba Gorét waatakundakwa.
Némaamba du dakwa det véte deku yé kavérékndarénnge wa wamba
Gorét waatakundakwa. Wunga yandaka némaamba du dakwa deku yé
kavérékndakwa. Wunga yate yandarén yéku musé wa kaatandakwa.
Paapu yakwa du wani du dakwamba yéku musé wa kéraandarén. Yi wan
wanana wa. Gunat a wawutékwa. Kukmba Got yandarén yéku musé katik
kwayékataké dé. Guné paapu yakwa du Gorét waatakundakwa pulak
Gorét waatakuké yamarék. 6 Guné Gorale kundi bulké yate guné nak
nak ma guna gaamba wulaae pété kurkale tépe kapmang rate dale kundi
bulngunék. Bulngunu guna aapa Got wunga rate bulngunu véte guna
kundi vékukandékwa. Dé yamba vénangwe wa. Dé guna kundi vékutake
kukmba yangunén yéku musé kwayékata-kandékwa.
7 “Gorké vékuséknga pukyakwa du dakwa anga wandakwa, ‘Nané
némaamba kundi bulte nana néma duwat waatakunanu vékukandékwa.’
Wunga wate némaamba baka kundi baka bulte waatakundakwa.
Guné némaamba baka kundi bulndakwa pulak guné Gorale bulké
yamarék. 8 Guné dat waatakukapuk yangunén sapak wa guna aapa Got
yapatingunéngwa muséké wa vékuséknden. Vékuséknénngé vékulakate
guné dale kundi bulte némaamba baka kundi bulké yamarék. 9 Guné dat
ma anga waatakungunék:

Nana aapa, méné ména gaayémba raménéngwa.
Nané ména yé kavérékngé mawulé yanangwa.
10 Méné néma du rate akwi du dakwaké yékunmba véménénngé
mawulé yanangwa.
Ména gaayémba rakwa du ména kundi yékunmba vékundakwa
pulak, nané ani képmaamba tékwa du dakwa waak ména kundi
yékunmba vékuké mawulé yanangwa.
11 Ani nyaa yapatinangwa kakému tiyaaménénngé ménat
waatakunangwa.
12 Du dakwa nanat kapérandi musé yandaka nané wani muséké
nakapuk yamba vékulakanangwe wa.
Yananu méné yananén kapérandi musé yasnyéputiye méné wani
muséké nakapuk vékulakaké yamarék.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Méné nanat yékun yaménu nané kapérandi musé yakwa duna kundi
vékukapuk yate, kapérandi musé nakapuk katik yaké nané.
Wunga ménat waatakunangwa.
[Méné nané akwi du dakwaké yékunmba vépékaaréte apa tapa
yapékate néma du rapéka-kaménéngwa apapu apapu. Yi wan
wanana wa.]
14 "Gané wani kundiké ma vékulaka. Gané nak du dakwa gunat
yandarén kapérandi muséké vékulakakapuk yangunu, anjorémba rakwa
du guna aapa Got yangunén kapérandi musé yasnyéputiye wani muséké
nakapuk katik vékulakaké dé. 15 Gané nak du dakwa gunat yandarén
kapérandi muséké vékulaka-pékaréte det yakataké mawulé yangunu,
wa guna aapa Got yangunén kapérandi muséké vékulaka-pékaréte wani
kapérandi musé yasnyéputikapuk yate gunat yakata-kandékwa." Naandén
Jisas.

Kakému yaakétndakwanngé Jisas wandén

16 Wani kundi watake det nakapuk anga wandén: "Paapu yakwa du
Gorale kundi bulké, de naknya naknya kakému yaakétndakwa. Yaakétte
nak du dakwa kakému yaakét-ndakwanngé vékusék-ndarénngé wa
deku saawimba waama képmaa kaavindakwa. Kaavindaka deku saawi
waama yandékwa. Yandéka nak du dakwa véte wandakwa, 'Wani du
Gorké vékulakate wa kaandéké kiyaandakwa. Wan de yéku musé yakwa
du wa.' Wunga wate deku yé wa kavérékndakwa. Wunga yate yandarén
yéku musé wa kaatandakwa. Paapu yakwa du wani du dakwamba yéku
musé wa kéraandarén. Yi wan wanana wa. Gunat a wawutékwa. Kukmba
Got yandarén yéku musé katik kwayékataké dé. 17 Gané de yakwa
pulak yaké yamarék. Gané Gorale kundi bulké yate, kakému yaakétte
guna saawi ma yakwasnyéngunék. Ye némbé viyaangunu, akwi nyaa
yangunéngwa pulak. 18 Gané wunga yangunu, nak du dakwa gunat véte
katik vékuséknge daré, gané Gorale kundi bulké yate kakému yaakét-
ngunéngwanngé. De wani muséké vékuséknge pulak yandarénngé guna
saawi ma yakwasnyéngunu. Wunga yangunu, guna aapa Got male wani
muséké vékusék-ngandékwa. Dé yamba vénangwe wa. Gané kakému
yaakétte dale kundi bulte kapmang rangunu dé ve sérémaa yangunén
yéku musé gunat kwayékata-kandékwa.

Gotna gaayémba yékunmba rapékaké yandakwanngé Jisas wandén
(Lu 12:33-34)

19-21 "Gané apapu néma muséké vékulakangunéngwa. Yate wani
muséké mawulé yangunéngwa. Ma véku. Gané wunga yate, ani
képmaana némaamba musé kéraaké vékulakaké yamarék. Ani képmaana
musé wan néma musé yamba wa. Biyaak wani musé kéréknda kwa. Wani

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

musé résépu yakandékwa. Sél yakwa du nak duna gaa wulaae wani musé sél yakandakwa. Wani musé rapékakapuk yakwanngé vékulakate, guné Gotna gaayémba yékunmba rapékamuké ma vékulakangunu. Vékulakate ma yéku musé male yangunék. Gotna gaayémba rate yanguna musé wan néma musé wa. Wani musé wan ani képmaana musé pulak yamba wa. Gotna gaayémba rate yanguna musé rapéka-kandékwa. Biyaak wani musé katik kérékngé daré. Wani musé katik résépu kurké dé. Sél yakwa du wani gaayét wulaakapuk yate wani musé sél katik yaké daré. Ani képmaamba musé saawulatékwa du dakwa de ani képmaana muséké male wa néma mawulé yandakwa. Gotna gaayémba raké vékulakakwa du dakwa de dale yékunmba rapékaké wa néma mawulé yandakwa." Naandén Jisas.

De yéku musé vémuké wa Jisas wandén
(Lu 11:34-36)

22 "Guna méni wan sépémba tékwa téwaayé pulak wa. Wani téwaayé yékun téndu guné yéku musé male véngunu guna mawulé yékunmba tékandékwa. Yandu guna sépé yékunmba téndu guné nyaamba yarékangunéngwa. 23 Guné kapérandi musé male véngunu, guna mawulé yékunmba katik téké dé. Guna mawulé yékunmba tékapuk yandu, guna sépé yékunmba tékapuk yandu, guné ganngumba yarékangunéngwa." Naandén Jisas.

Nakurak néma duna jémbaamba wulaandarénngé wandén
(Lu 16:13)

24 "Du nak néma du vétikngé jémbaa yaké yapatikandékwa. Wunga jémbaa yamunaate, wa dé nak néma duké yéku mawulé yate nakngé kalik yakandékwa. Guné wani du pulak wa ténguné ngwa. Guné néma du Gorké jémbaa yate déké male vékulakate, wa guné déké apapu mawulé yakangunéngwa. Yate guné yéwaa kéraaké katik vékulakaké guné. Guné yéwaa kéraaké male apapu vékulakamunaate, wa néma du Gorké kalik yakangunéngwa." Naandén Jisas.

Baka muséké vékula-laakandakwanngé Jisas wandén

25 Wani kundi watake Jisas det nakapuk anga wandén: "Nakurak néma duké jémbaa yangunénngé vékulakate gunat wawutékwa. Guné wup yate kulak kakému laplapké waak vékulalaakaké yambak. Kakému, kulak, laplap wan baka musé wa. Néma musé yamba wa. Guné wani muséké vékulalaakaké yambak. Got wandéka wa ténguné ngwa. Guna sépé guna mawulé guna kwaminyan yatakandéka wa ténguné ngwa. Wan néma musé wa. 26 Guné apit ma vé. De kakému yamba yaanandakwe wa. De kakému kéraate kaandi ras gaamba yamba taakandakwe wa. Yandaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

anjorémba rakwa du guna aapa dé wa det kakému kwayékwa. Api wan
makal musé wa. Guné du dakwa guné néma musé wa. Got apit wunga
kakému kwayéndu, wa vékusék-ngangunéngwa. Gunat waak kakému
kwayékandékwa.
27 "Ma véku. Guna du nak némaamba kwaaré ras waak yatémuké
vékula-laakamunaae, wa watake némaamba kwaaré ras waak yatémuké
apa yaké dé? Yamba wa. Déku kapmang watake némaamba kwaaré ras
waak yatéké yapati-kandékwa.
28 "Kamuké guné laplapké vékulalaako? Wunga yaké yambak. Guné
maaweké ma vékulaka. Nané wani maawe yamba taawunangwe wa. De
baka yaalandakwa. De jémbaa yamba yandakwe wa. De laplap yamba
samapndakwe wa. Yandaka Got wa deké yékunmba véndékwa. 29 Det
yéku nyaap kwayéndékwa. Talimba némaamba musé kureran néma du
nak déku yé Solomon yéku yéku laplap saawundén. Yate wani maawe
saawukwa pulak yéku musé yamba saawundékwe. Maawe saawukwa
yéku musé wa Solomon saawan yéku musat taalékéran.
30 "Got wani maaweké yékunmba véndékwa. Wani maawe ayélap sékét
male tékandakwa. Bulaa téndakwa. Séré kiyaakandakwa. Kiyaandaru du
dakwa wani maawe péle yaamba tukandakwa. Wani maawe wan makal
musé wa. Guné du dakwa guné néma musé wa. Guné Gorké yamba
yékunmba vékulaka-nguunéngwe wa. Yate wup yate wangunéngwa,
'Nanéké yékunmba kalmu véké dé?' Wunga wangunénga bulaa gunat
wawutékwa. Got maawet wunga yandu véte vékusék-ngangunéngwa.
Gunat laplap kwayékandékwa.
31 "Wunga vékusékte wup yakapuk yate anga waké yambak, 'Kamu
musat kaké nané? Kamu kulakét kaké nané? Kamu laplapét saawuké
nané?' 32 Wunga waké yambak. Anjorémba rakwa du guna aapa guné
wani muséké yapatingunéngwanngé wa vékusékndékwa. Gotna kundi
vékukapuk yakwa du dakwa de wani muséké vékula-laakandakwa. Guné
de yakwa pulak wani muséké vékulalaakaké yamarék. 33 Yate guné Gotna
kémba yaale déku kundi yékunmba vékute wandékwa pulak yate déku
jémbaa yaké ma néma mawulé yangunék. Wunga yangunu, wa dé gunat
wani musé kwayékandékwa. 34 Kwayéké yandékwanngé vékulakate
guné séré yaaké yakwa muséké wup yaké yamarék. Séré yaaké yakwa
muséké vékulalaakaké yamarék. Bulaa yaaké yakwa muséké male
vékulakangunék." Jisas wunga wandén det.

Det bari kotimngapuk yamuké Jisas wandén
(Lu 6:37-38, 41-42)

7 1 Wani kundi watake Jisas nakapuk wandén: "Nak du dakwa yan
muséké vékulakate guné bari anga waké yambak, 'Wani du dakwa
wan de kapérandi musé yakwa du dakwa wa.' Naaké yamarék. Guné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wunga wangunu, wa Got guné yan musé véte gunat wakandékwa, ‘Guné
kapérandi musé yakwa du dakwa wa.’ 2 Wunga wakwate yandékwanngé
vékulakate, guné deké, ‘Wan de kapérandi mawulé vékukwa du dakwa
wa,’ naaké yamarék bari. Got nak du dakwat guné yan musé vétake
gunat yakata-kandékwa.
3 “Nak du dakwa yan makal kapérandi musé wan ménimba kwaakwa
mu pulak wa. Guné yan néma kapérandi musé wan ménimba kwaakwa
néma baangé pulak wa. Yénga guné nak du dakwana ménimba
kwaakwa mu véte, gunékét guna ménimba kwaakwa néma baangé
yamba vénguné ngwe? Guné wunga yate, wa nak du dakwa yan makal
kapéremuséké wate guné yan néma kapérandi muséké yamba vékulaka-
guné ngwe wa.
4 “Guné néma kapérandi musé yatake yénga guné makal kapéremusé
yan du dakwat anga wo? ‘Guné kapérandi musé wa yangunén. Guné
yékunmba yaténgunénngé wa wuné gunat yékun yakawutékwa.’ 5 Wunga
waké yamarék. Guné wunga wangunan, wa guné paapu yakwa du
wa yaténgunéngwa. Taale guné yan néma kapérandi muséké ma kuk
kwayéngunék. Kwayétake makal kapéremusé yan du dakwat ma yékun
yangunék.
6 “Guné Gotna kundiké kalik yakwa du dakwat Gotna kundi kwayéké
yamarék. Guné det Gotna kundi kwayéngunu, wa de du tikwa waasa
du dakwat yaavan kurkwa pulak wa gunat yaavan kurkandakwa. Du
dakwa ras Gotna kundiké kuk kwayéndakwa. Det waak Gotna kundi
kwayéké yamarék. Du waaréndakwa gaavi baalat yamba kwayéndakwe
wa. Wunga kwayéndaru baalé képakmba yatéte wani musé baka maanét
vaakikandakwa. Gotna kundi wan yéku kundi wa. Guné waaréndakwa
gaavi baalat kwayékapuk yakwa du pulak, Gorké kuk kwayékwa
du dakwat Gotna kundi kwayéké yamarék. Guné det déku kundi
kwayéngunu de kalmu baalé vaakikwa pulak kapérandi musé gunat yaké
daré?” Naandén.

Gorét waatakundaréngé Jisas wandén
(Lu 11:9-13)

7 “Gorét waataku-pékaréngunu gunat kwayékandékwa. Ani gwaaménja
kundi ma véku. Guné waake waake vékangunéngwa. Guné pétémba
viyaangunu viyaangunu pété naapikandékwa. 8 Akwi du dakwa Gorét
waatakundaru wa det kwayékandékwa. Du dakwa waake waake
vékandakwa. Du dakwa pétémba viyaandaru pété naapikandékwa.
Guné wani gwaaménja kundi vékute Gorét ma waataku-pékaréngunék.
Waatakuréngunu dé guna kundi vékukandékwa.
9 “Ani kundi waak ma véku. Guné aapambéré, guna nyambalé kakému
kwayéngunénngé wandaru, guné matut kwayéké guné det? Yamba wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Guné det kakému wa kwayékangunéngwa. 10 De mako kwayéngunénngé
wandaru guné kaambet kéraae kwayéké guné det? Yamba yé wa. Wa
guné det mako wa kwayékangunéngwa. 11 Bulaa wani kundiké ma
vékulaka. Guné kapérandi mawulé vékukwa du yatéte wa guné guna
nyambalésat yéku musé kwayéngunéngwa. Anjorémba rakwa du guna
aapa yéku mawulé vékukwa du rate gunat taalékére dé néma yéku musé
kwayékandékwa, dat waatakukwa du dakwat.
12 "Nak du dakwa gunat yékun yandarénngé mawulé yangunéngwa
pulak, guné det ma yékun yangunék. Moses wan apakundi, Gotna yémba
kundi kwayétan duna kundi waak wan guné wunga yangunénngé wa
wandékwa." Naandén Jisas.

Makal pétéké wandén Jisas
(Lu 13:24)

13-14 "Kapérandi taalat yéndakwa yaambu wan néma yaambu wa. Wani
yaambu néma tépiyaa wa. Wani yaambumba néma pété wa tékwa. Du
dakwa wani néma pétémba tépiyaa yan yaambumba yéké néma jémbaa
yamba yandakwe wa. Némaamba du dakwa wani néma yaambumba
yéndakwan, wa lambiyak-ngandakwa. Gorale katik rapékaké daré.
Guné wani yaambumba yéké yamarék. Gotna gaayét yéndakwa yaambu
wan makalkéri yaambu wa. Wani yaambu néma tépiyaa yamba yé wa.
Wani yaambumba makal pété wa tékwa. Ayélapkéri du dakwa male
néma jémbaa yate wa wani makal pétémba wulaae wani makalkéri
yaambumba yéndakwa. De kulémawulé kéraae Gorale rapéka-kandakwa
apapu apapu. Guné wani makalkéri yaambumba ma yéngunék." Naandén
Jisas.

Papukundi wakwa duké jéraawu yandarénngé wandén
(Lu 6:43-44; 13:25-27)

15 Jisas wani kundi watake anga wandén: "Guné jéraawu ma yangunék.
Du ras gunéké yaae paapu yate gunat anga wakandakwa, 'Nané Gotna
yémba wa kundi kwayénangwa.' Wunga wate késpulak nakpulak kundi
wate guna mawulé yaavan kutndaru, nak du dakwa képakmba yatéte
deké wakandakwa, 'Wan yéku musé yakwa apu wa. Sipsip yékunmba
téndakwa pulak de yékunmba téndakwa. Deku kundi ma vékukwak.'
Wunga watake de katik vékusékngé daré. Waaléwasa kapérandi mawulé
vékundakwa pulak de kapérandi mawulé wa vékundakwa. Wunga katik
vékusékngé daré.
16 "Guné deku jémbaa, deku yapaté kurkale ma véngunék. Vétake deku
mawuléké vékusék-ngangunéngwa. Képmaamba tékwa ani muséké ma
vékulaka. Raamény baangwimba yéku miyé sék yamba vaakundékwe
wa. Kapérandi waaramba yéku sék yamba vaakundékwe wa. 17 Apamama

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yakwa yéku miyémba wa yéku sék vaakundékwa. Apamama yakapuk
yakwa kapérandi miyémba kapérandi sék vaakundékwa. 18 Apamama
yakwa yéku miyémba kapérandi sék yamba vaakundékwe wa. Apamama
yakapuk yakwa kapérandi miyémba yéku sék yamba vaakundékwe wa.
19 Yéku sék vaakukapuk yakwa miyé véle yaamba tundakwa. 20 Guné
wani muséké vékulakate miyé sékét véte vékusék-ngangunéngwa. Nak
baan miyé wan yéku miyé wa. Nak baan miyé wan kapérandi miyé wa.
Bulaa wani dunyanséké ma vékulaka. Guné deku kapérandi jémbaa
véte vékusék-ngangunéngwa. Wan kapérandi musé yate paapu yakwa
dunyansé wa.

21 "Némaamba du dakwa paapu yate wunat wandakwa, 'Méné nana
Néman Du wa.' Wunga wate baka kundit male bulte anjorémba rakwa
du wuna aapa Gotna kundi yamba vékundakwe wa. Wani du dakwa de
Gotna kémba katik yaalaké daré. Gotna kundi vékute wandékwa pulak
yakwa du dakwa male de Gotna kémba yaalakandakwa. 22 Wuné néma
kot vékukwa néma du raké yawutékwa nyaa némaamba du dakwa wunat
anga wakandakwa, 'Néman Du, Néman Du, ména yémba nané Gotna
kundi kwayénanén. Ména yémba wananga kutakwa yaange yéndarén.
Ména yémba wate nané késépéri kulé apanjémba yananén. Nané ména
du dakwa a ténangwa.' 23 Wunga wandaru det wakawutékwa, 'Yamba
wa. Paapu wa yangunéngwa. Wuné guné yamba vésékwutékwe wa.
Guné wunale nakurakmawulé yamba yangunéngwe wa. Guné kapérandi
mawulé vékukwa du dakwa wa. Ma yaange yéngunék.' Naakawutékwa."
Jisas wunga wandén.

Du vétik gaa kutmbérénngé Jisas wandén
(Lu 6:47-49)

24-25 "Ani gwaaménja kundi ma véku. Nyaangét vékupukaakwa du
matumba gaa kutndén. Kuttakandéka kukmba néma wimut kutndéka,
néma maas viyaandéka, néma kwayé kwandéka wani gaa yékunmba
kwaandén, matumba kutndénmba. Wani gwaaménja kundiké ma
vékulaka. Wuna kundi vékute wawutékwa pulak yakwa du dakwa
de matumba yéku gaa kurén du pulak wa yaténdakwa. 26-27 Ani
gwaaménja kundi ma véku. Nyaangét vékupukaakapuk yakwa du nak dé
yaawiyamba gaa kutndén. Kuttakandéka kukmba néma wimut kutndéka,
néma maas viyaandéka, néma kwayé kwandéka wani gaa vaakérén.
Vaakétndéka kwayé yaae wa wani gaa yaate yéndén. Wani kundiké ma
vékulaka. Wuna kundi baka vékute wawutékwa pulak yakapuk yakwa
du dakwa, de yaawiyamba gaa kurén du pulak wa yaténdakwa." Jisas det
wunga wandén.

28-29 Jisas mayé apale téte wa Gotna kundi wunga kwayéndéka
némaamba du dakwa déku kundiké vatvat naandarén. Vat naate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandarén, “Yéki. Dé Gotna jémbaaké yékunmba wa vékuséndékwa.
Vékusékte wa nanat yakwasnyéndékwa. Apakundiké vékuséngwa du
de nanat Gotna jémbaaké wunga yamba yakwasnyéndakwe wa.” Wunga
wate déku kundi vékute vatvat naate vékulaka vékulaka naandarén.

Jisas wandéka lepro yan du nak yékun yan
(Mk 1:40-44; Lu 5:12-14)

8 1 Jisas némbu taakatake daawulindéka némaamba du dakwa déku
kukmba yéndarén. 2 Yéndaka lepro yan du nak dat yaae kwaati
se waandé daate wandén, “Néman Du, wuné yékun yawuténngé méné
mawulé ye waménu wuné yékun yakawutékwa.” 3 Wunga wandéka
déku taambamba kutte wandén, “Wuné yékun yaménénngé mawulé
yawutékwa. Méné ma yékun ya.” Wunga wandéka dé wani lepro
késndéka wani du yékun yandén. 4 Yandéka dat wandén, “Ma véku.
Ménat yawutén muséké nak du dakwat waké yamarékate. Méné Gotna
kundi bulnangwa gaamba jémbaa yakwa duké ma ye déku ménimba
téménu dé ména sépat véndu. Véndu méné Moses talimba wan pulak
Gorké kwaami ma kwayéménék. Kwayéménu nak du dakwa véte, lepro
késndéka yékun yaménénngé vékusék-ngandakwa.” Jisas dat wunga
wandén.

Jisas wandéka waariyakwa dunyanséna néma dumba jémbaa yakwa du nak yékun yan
(Lu 7:1-10)

5-6 Jisas Kaperneamét yéndéka Romna waariyakwa dunyanséna néma
du nak yaae dat wandén, “Néman Du, ma véku. Wuna jémbaa yakwa
duna maan kapére yandéka dé yamba yéndékwe wa. Néma kaangél
vékute gaamba male kwaandékwa.” 7 Wunga wandéka wandén, “Wuné
yaae dat kururé-kawutékwa.” 8 Wunga wandéka wandén, “Néman Du,
yamba wa. Wuné baka du a téwutékwa. Méné néma du wa téménéngwa.
Wunga téte méné ye wuna gaat wulaaké yamarékate. Méné ma amba
rate baka waménu dé wuna du nakapuk yékun yakandékwa. 9 Nak
du wunéké néma du téndékwa. Téndéka wuné wandékwa pulak
yawutékwa. Wuné waariyakwa dunyanna néma du téwutékwa. Wuné
duwat nak, ‘Méné ma yé,’ naawutéka yéndékwa. Nak duwat, ‘Méné ma
yaa,’ naawutéka yaandékwa. Wuna jémbaa yakwa duwat, ‘Wani jémbaa
ma ya,’ naawutéka dé wani jémbaa yandékwa. Méné yawutékwa pulak
ma yaménu. Baka ma waménu wuna du nakapuk yékun yakandékwa.”
Naandén.

10 Jisas wani kundi vékute vékulaka vékulaka naandén. Yate déku kukmba
yaatan du dakwat wandén, “Ani du dé wunéké yékunmba vékulakandékwa.
Wuné wawutu du dakwa yékun yandarénngé wa vékuséndékwa. Guné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Israel du dakwa ras wunéké ayélapkéri yékunmba wa vékulaka-ngunéngwa.
Dé Rom du téndéka déku yéku mawulé wa guné Israelsé guna yéku mawulat
taalékéran. Yi wan wanana wa, gunat wawutékwa. 11 Ma véku. Israel du
dakwa ras de Gotna gaayét wulaakandakwa. De male yamba wa. Akwi genge
gaayémba yaan némaamba du dakwa ras waak déku gaayét wulaakandakwa.
Nyaa yaalakwanmba némaamba yaandaru nyaa daawulikwanmba némaamba
yaae de némaamba du dakwa wa déku gaayét wulaakandakwa. Wulaae de
Gotna kémba rate nana gwaal waaranga maandéka bakamu Abraham, Aisak,
Jekopale, wunga rate kakému kakandakwa. 12 Israel du dakwa némaamba de
Gotna gaayét katik wulaaké daré. Wani du dakwaké Got kuk kwayékandékwa.
Kwayéte wandu de kapérandi taalat yékandakwa. Wani taalémba ganngu
male ye téndékwa. Nyaa yamba ve wa. Wani taalémba rakwa du dakwa
néma kaangél kurkandakwa. Kutte de yéku taalémba raké mawulé yate
némaamba géraakandakwa." 13 Wunga watake Romna waariyakwa dunyanna
néma duwat wandén, "Ména gaayét ma waambule yé. Ye saambake wunéké
yékunmba vékulakate wuna kundiké 'Yi wan wanana wa' naaménénngé, méné
waménén musé wunga vékaménéngwa." Naandén Jisas. Wunga wandén sapak
male Romna waariyakwa dumba jémbaa yakwa du dé nakapuk yékun yandén.

Jisas Pitana naakumo kururéndén
(Mk 1:29-31; Lu 4:38-39)

14 Jisas ye Pitana gaat wulaae véndén Pitana naakumo baat yandéka
kwaaléka. 15 Vétake dé léku taambamba kutndéka baat késén. Yandéka
yékun ye waarape musé kurure kakému yaake Jisasét kwayélén.

Némaamba du dakwat wa Jisas kururéndén.
(Mk 1:32-34; Lu 4:40-41)

16 Garambu yandéka kutakwa kure yatan némaamba du dakwa nyambalésé
wa kure yaandarén Jisaské. Kure yaandaka wandéka de kutakwasé yaange
yéndarén. Baat yakwa du dakwa nyambalé, sépémaalé kapére yan du dakwa
nyambalé waak déké kure yaandarén. Kure yaandaka det kururéndéka de
akwi nakapuk yékun yandarén. 17 Jisas wunga yandéka Gotna yémba talimba
kundi kwayétan du Aisaia déku kundi wa sékérékén. Déku kundi Gotna
nyéngaamba anga kwaandékwa: Baat yandéka nanat kururéndén. Nana
kapérandi musé kururéndén. Sépémaalé kapére yandéka dé mayé apa yate
wandéka nané nakapuk yékun yananén. Wani kundi Aisaia viyaatakandén,
Jisasna aasa dé kéraakapuk yalén sapak.

Jisasale yeyé yaayamuké mawulé yan du
(Lu 9:57-60)

18 Némaamba du dakwa jaawuwe téndaka Jisas véte déku dunyansat
wandén, "Botmba waare néma gu kwaawu nak sakwat ma yékwak."

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Wunga wandéka apakundiké vékuséknngwa du nak yaae dat wandén,
"Néman Du, méné nanat Gotna jémbaaké yakwasnyéménéngwa. Wuné
ménale yeyé yaayaké mawulé yawutékwa. Yéména akwi taalat wuné waak
yékawutékwa." 20 Wunga wandéka Jisas wa wan, "Kurkale ma vékulaka.
Waaléwasa de képmaamba tékwa kwaawumba kwaandakwa. Api deku
kwaatmba kwaandakwa. Wuné Duna Nyaan kwaawuta gaa nak yamba te
wa." 21 Wunga wandéka déku du nak dat wandén, "Néman Du, méné yi
naaménu taale wuné ye rawutu wuna aapa kiyaandu déku pusaa kéraae
rémngawutékwa. Rémtake wuné ménale yeyé yaayakawutékwa." 22 Wunga
wandéka wandén, "Yamba wa. Bulaa wunale ma yaa. Wuna kundi
vékukapuk yakwa du dakwa de kiyaan du dakwa pulak wa téndakwa.
Wani du dakwa kiyaan du dakwat yénga rémndaru." Naandén Jisas.

Jisas wandéka néma wimut késén
(Mk 4:36-41; Lu 8:22-25)

23 Wani kundi watake Jisas botmba waaréndéka déku dunyan waak
waaréndarén. 24 Waare yéndaka néma wimut kutndéka gu waarape
waare botmba gwaande vékuléknngé yan. Yandéka Jisas yundé kwaandén.
25 Kwaandéka déku dunyan ye dat sérkiyaandarén. Sérkiyaate wandarén,
"Néman Du, a lambiyaknangwa. Méné ma waarape nanat yékun ya."
26 Wunga wandaka det wandén, "Guné kamuké guné wup yo? Yate
wangunéngwa, 'Déku mayé apa makal mayé apa wa, yé?' Wunga wate
wunéké guné yamba yékunmba vékulakangunéngwe wa." Wunga watake
waarape wandéka wimut késndéka gu nakapuk daae yékunmba tén.
27 Téndéka de akwi vatvat naate wandarén, "Yéki. Dé wandéka wa wimut
gu déku kundi vékute wandékwa pulak yandékwa. Wan yénga pulak du
dé?" Wunga watake Jisasale yékunmba yéndarén botmba.

Jisas wandéka kutakwa yaange yéndarén
(Mk 5:1-20; Lu 8:26-39)

28 Jisas déku dunyansale botmba ye néma gu kwaawuna nak
sakumba saambakndarén. Gadaraséna képmaamba saambakndarén.
Saambakndaka du vétik bét du dakwa kiyaandaka rémndarén
kwaawumba re wa dé véké yémbérén. Kutakwasé wa wani du vétikét
kulure kure yatan. Kure yaténdaka bét waangété yate nak duwat akwi
nyaa viyaaké yambéréka nak du dakwa wani yaambumba yamba
yéndakwe. 29 Bét ye Jisasét vétake némaanmba waatakute wambérén,
"Méné, Gotna nyaan, aanat kamu yaké méné? Aanat kaangél tiyaaké
méné yaak? Kot vékukwa néma du raména sapak wayéka yamba yaae
wa. Bulaa aanat kaangél tiyaaké yamarék." Dat wunga wambérén.
30 Wani taalémba baalé asa wa de kakému katéndarén. 31 Katéndaka
de wani du vétikét kure yatan kutakwasé Jisasét wandarén, "Méné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nanat yakéléké mawulé yaménan, wa méné ma waménu nané wani
baaléna mawulémba wulaakanangwa." 32 Wunga wandaka det wandén,
"Guné wunga ma yaange yéngunu." Wunga wandéka de wani du vétik
yaasékatake ye wani baaléna mawulémba wulaae téndarén. Téndaka
wani baalé néma jaangumba yaange daawuliye gumba vaakére kulak
ke kiyaandarén. 33 Yandaka baaléké kaavéran dunyansé yaange ye néma
gaayémba saambake wani muséké du dakwat saapéndarén. Saapéte de
kutakwasé kure yatan du vétikngé waak saapéndarén. 34 Wunga wandaka
vékutake wani gaayémba tékwa du dakwa yaandarén, Jisas véké. Yaae
dat véte wandarén, dé deku képmaa yaasékatake yéndénngé.

Jisas wandéka maan kapére yan du yékun yandén
(Mk 2:1-12; Lu 5:17-26)

9 1 Jisas bot nakmba waare néma gu kwaawu nak sakwat ye déku
gaayémba saambakndén. 2 Saambakndéka maan kapére yandéka
yeyé yaayakapuk yan du nak déké yaate yéndarén. Dé jaambémba
kwaandéka yaate yéndarén. Yéndaka Jisas wa vékusékndén. De deku
mawulémba wandarén, "Jisas apamama yate nana duwat kururé-
kandékwa." Wunga wandaka Jisas vékusékte maan kapére yan duwat
wandén, "Wuna du, ména mawulé yékunmba yénga téndu. Yaménén
kapérandi musé wa yasnyéputiwutén." 3 Wunga wandéka apakundiké
vékusékngwa dunyansé dekét deku kapmang bulte wandarén, "Got male
wa du dakwa yandakwa kapérandi musé yasnyéputi-kandékwa. Wani du
wa wan, 'Wuné yandén kapérandi musé wa yasnyéputiwutén.' Wunga wate
dé Gorét wasélékngwa, baka du wa." 4 Wunga wandaka Jisas deku mawulé
vékusékte det wandén, "Kamuké guné guna mawulémba wani kapérandi
mawulé yo? Wunga yaké yamarék. 5-6 Wuné Duna Nyaan ani képmaamba
yatéte yandarén kapérandi musé yasnyéputiké wa apamama yawutékwa.
Guné wani muséké yamba vékusék-ngunéngwe wa. Yandén kapérandi
musé yasnyéputi-wuténngé wate baka kundi wuté wak, kapuk néma kundi
wuté wak? Dé waarape yéndénngé wawutan wan néma kundi waké wuté,
kapuk? Guné wuna mayé apaké yékunmba vékusék-ngunénngé wa wuné
ani kundi dat wakawutékwa." Wunga watake maan kapére yan duwat
wandén, "Méné ma waarape ména jaambé kéraae kure ména gaat yé."
7 Wunga wandéka waarape déku gaat yéndén. 8 Yéndéka wamba téte vétan
du dakwa wup yate Gotna yé kavérékndarén. Kavérékte Jisaské wandarén,
"Got wani duwat mayé apa kwayéndéka wa wunga yandén." Naandarén.

Jisas Matyut wandén dale yéndénngé
(Mk 2:13-17; Lu 5:27-32)

9 Jisas wani taalé yaasékatake yéndén. Yéte véndén takis kéraakwa
du nak déku yé Matyu takis kéraandékwa gaamba randéka. Vétake dat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandén, “Méné ma yaa wunale.” Wunga wandéka waarape Jisasale
yéndén.
10 Jisas déku dunyansale Matyuna gaamba rate kakému karéndaka
takis kéraakwa du némaamba, kapérandi musé yakwa du némaamba
waak wunga yaandarén. Yaae dele rate kakému kandarén. 11 Rate
karéndaka Farisi dunyan ras vétake Jisasna dunyansat wandarén,
“Kamuké dé guna néma du takis kéraakwa du, kapérandi musé yakwa
nak du waak, dé dele kakému ko?” 12 Wunga wandaka Jisas vékute
wandén, “Yékun yatékwa du dakwa doktaké yamba yéndakwe wa.
Sépémaalé kapére yan du dakwa de doktaké yéndakwa. Yéndaka
dokta deku sépé kururéndékwa. Wuné du dakwana kapérandi mawulé
kururéwutékwa. 13 Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Got
wa wandén, ‘Guné wunéké kwaami tuwe tiyaamuké kalik yawutékwa.
Guné nak du dakwaké sémbéraa yate det yékun yangunénngé wuné
mawulé yawutékwa.’ Got wunga wandéka déku kundi déku nyéngaamba
wa kwaakwa. Guné ma ye wani kundiké yékunmba vékulakangunék.
Kapérandi mawulé vékukwa du dakwa wunéké yaae wuna kundi
vékundarénngé wa gaayawutén. Yéku mawulé vékukwa du dakwaké
yamba vékulakawutékwe wa.” Naandén Jisas.

Kakému yaakétndakwanngé Jisas wandén
(Mk 2:18-22; Lu 5:33-39)

14 Baptais kwayékwa du Jonna dunyansé Jisaské ye dat wandarén,
“Nané, Farisi dunyan waak Gorale kundi bulké yate nané késépéri
nyaa kakému yaakétnangwa. Kamuké daré ména dunyansé nané
yakwa pulak kakému yaakérkapuk yo?” 15 Wunga wandaka Jisas det
gwaaménja kundi nak anga wandén: “Du nak taakwa kéraaké yandu de
kakému yaake mawulé tawulé yate kakému kaké daré, kapuk yamba yé?
Kakandakwa. Taakwa kéraaké yakwa du dele randu de mawulé tawulé
yate kakandakwa. Kukmba nak du yaae wani duwat kure yéndaru de
déku du dakwa déké sémbéraa yate kakému katik kaké daré. Wuné wuna
dunyansale wayéka yaréwutéka de mawulé tawulé yate wa kakému
kandakwa.” Naandén.
16 Wunga watake det gwaaménja kundi vétik waak anga wandén: “Du
dakwa kulé laplap nak tambék kéraae jaangwa laplapmba tékwa ayéku
yaambumba yamba taake samapndakwe wa. De kulé laplap nak tambék
kéraae jaangwa laplapmba tékwa ayéku yaambumba taake samape
kukmba gu yakwasnyéndaru kulé laplap makal pulak yandu jaangwa
laplap gérikndu néma yaambu yakandékwa. 17 Dékény kwaaré viyaae
révéndarén meme sépémba kulé wain kulak yamba wukaasanda-ndakwe
wa. Wunga yandaru, wani meme sépé jaangwa ye pungndu gu akwi
yékéraa-kandékwa. Yékéraandu wani meme sépé katik yékun yaké dé.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kulé meme sépémba wukaasanda-ndaru, kulé kulak meme sépé waak yékunmba tékandékwa.” Wunga gwaaménja kundi wandén. Talimba tan du wan kundi, déku kulé kundiale véréti katik yékunmba kwaaké béré. Naate wa wandén.

Jisas taakwa vétikét yékun yandén
(Mk 5:22-43; Lu 8:41-56)

18 Jisas wani kundi wayéka waténdéka Judana néma du nak yaae
Jisasét kwaati se waandé daate wandén, “Wuna takwanyan bulaakakét
a kiyaalén. Méné yaae ména taamba lémba kutménu lé nakapuk
taamalkalékwa.” 19 Wunga wandéka waarape déku kukmba yéndéka
déku dunyansé waak dale sékét yéndarén. 20-21 Yéténdaka taakwa nak
Jisasna kukmba yaalén. Késépéri (12) kwaaré wa lé waaléramu yarélén.
Lé Jisaské kundi vékute léku mawulémba walén, “Déku laplapmba
taamba kure wuné nakapuk yékun yakawutékwa.” Wunga watake yaae
déku laplapna waambumba kutlén. 22 Kutléka Jisas waalakwe lat vétake
wandén, “Nyéno, nyéna mawulé yénga yékun téndu. Nyéné nyénat
kururéké yawutékwa mayé apaké vékulakate bulaa yékun yanyénén wa.”
Wunga wandéka wani taakwa bari yékun yalén.
23 Jisas wunga watake néma duna gaat yéndén. Ye véndén du ras
kiyaan takwanyanngé sémbéraa yate paati waandaka du dakwa
némaamba géraandaka. 24 Vétake kaapamba téte wandén, “Wani
takwanyan yamba kiyaalékwe wa. Lé baka yundé wa kwaalékwa.
Guné akwi ma yaale yékéraa.” Wunga wandéka dat waangindarén.
25 Waangindaka wandéka de akwi du dakwa yéndaka wani takwanyan
kwaan taalat wulaandén. Wulaae léku taambamba kutndéka waaraplén.
26 Waarapléka du dakwa akwi gaayét yéte wani muséké kundi saapé
yéndarén.

Jisas méni kiyaan du vétikét kururéndén

27 Jisas wani taalé taakatake yéndéka méni kiyaan du vétik Jisasna
kukmba yémbérén. Yéte némaamba waate wambérén, “Méno, Devitna
gwaal waaranga maandéka bakamu. Méné néma du Devit pulak téte
aanéké ma sémbéraa yaménu.” 28 Wunga wambéréka Jisas ye gaat
wulaandén. Wulaandéka déké yémbérén. Yémbéréka bérét anga
waatakundén, “Yénga béné vékwo wunéké? Wuné béna méni kururéké
apamama wuté yo, kapuk yamba yé?” Wunga waatakundéka wambérén,
“Yi. Néman Du, méné wunga yamuké wa apamama yaménéngwa.”
29 Wunga wambéréka déku taamba bérku ménimba kutte wandén, “Bénat
kururéké yawutékwa mayé apaké yékunmba vékulaka-mbénénngé béna
méni ma nakapuk yékun yandu.” 30 Wunga wandéka bérku méni nakapuk
yékun yan. Yandéka Jisas bérét némaanmba watangndén, “Béné wani

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

muséké ye nak duwat waké yamarékate.” 31 Wunga watangndéka déku
kundi yamba vékumbérékwe. Wa ye akwi gaayémba bét wani muséké
saapé yé yaayambérén.

Jisas kundi bulkapuk yan duwat kururéndén

32 Wani du vétik yémbéréka Jisaské du nak kure yéndarén. Wani du
kutakwa déku mawulémba wulaae téléka kundi yamba bulndékwe. 33 De
wani du Jisaské kure yéndaka Jisas wandéka wani kutakwa yaange
yéléka wani du kundi bulndén. Bulndéka wamba tékésén du dakwa
vékulaka vékulaka naate wandarén, “Yéki. Wan yéku musé wa. Talimba
wunga pulak musé Israelmba yamba yandaka vénangwe.” 34 Wunga
wandaka Farisi dunyansé nak pulak mawulé yate wandarén, “Wan
yéku musé yamba wa. Kutakwana néma du Satan wa dat mayé apa
kwayéndéka wandéka wa akwi kutakwa yaange yéndakwa.” Naandarén.

Jisas du dakwaké sémbéraa yandén

35 Jisas akwi gaayémba yeyé yaayandén. Yeyé yaayate akwi gaayémba
yéte Gotna kundi bulndakwa gaamba wulaate Gotna kundi det
kwayéndén. Got néma du rate deké yékunmba véké yandékwanngé kundi
kwayéndén. Kwayéte baat yan du dakwa nyambalé, sépémaalé kapére
yan du dakwa nyambalésat waak kururéndén. 36 Du dakwa némaamba
déké yéndaka deké sémbéraa yandén. Sipsipké kaavérékwa du sipsipké
kaavérékapuk yandéka, sipsip baka yeyé yaayaténdaka, deku mawulé
yékéyaak yakwa pulak, deku mawulé wa yékéyaak yan. Yandéka Jisas
deké sémbéraa yandén. 37 Sémbéraa yate déku dunyansat gwaaménja
kundi anga wandén, “Yaawimba némaamba kakému wa aak yate
tékéskwa. Tékésndéka ayélapkéri du male jémbaa yandakwa. 38 Guné
wani yaawina duwat ma waatakungunu dé wandu jémbaa yakwa du
némaamba yaae déku kakému kéraakandakwa.” Jisas wunga gwaaménja
kundi wandén. Némaamba du dakwa Gotna kundi vékuké mawulé
yandaka Gotna jémbaa yate déku kundi kwayékwa du ayélapkéri male
yaténdakwanngé wa wunga wandén.

Jisasna kundi kure yékwa dunyanséna yé
(Mk 3:13-19; Lu 6:12-16)

10 1 Jisas déku du tambavétik maanmba kaayék vétikét (12)
waandéka yaandaka det mayé apa kwayéndén, de wandaru akwi
kutakwa yaange yémuké. Det nak mayé apa waak kwayéndén, de baat
yakwa akwi du dakwa nyambalé, sépémaalé kapére yan akwi du dakwa
nyambalat waak kururémuké. 2 De déku kundi kure yéndarénngé wa det
wandén. Deku yé anga:

Saimon, déku nak yé Pita.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Déku waayéka Andru.
Sebedina nyaan vétik Jems ambét déku waayéka Jon.
3 Filip.
Bartolomyu.
Tomas.
Matyu. Talimba takis kéraatan du.
Alfiusna nyaan Jems.
Tadius.
4 Nak Saimon. Talimba akwi genge gaayét yéte wandén, "Nak
képmaana du nanéké néma du témuké kalik yawutékwa."
Nak du déku yé Judas Iskariot. Kukmba Jisas kwayéndén déku
maamasat.

Jisas déku kundi kure yékwa dunyansat jémbaa kwayéndén
(Mk 6:7-13; Lu 9:1-5)

5 Jisas wani dunyansat anga wandén, "Guné Samariamba tékwa gaayét
yéké yambak. Nak képmaamba tékwa gaayét waak yéké yamarék. 6 Guné
nana gaayé Israelmba tékwa gaayét male ma yéngunék. Israelséna
mawulé wa yékéyaak yawuran. Lambiyakén sipsipna mawulé yékéyaak
yakwa pulak, Israelsé Gotna kundi kuk kwayéndaka deku mawulé
wa yékéyaak yawuran. 7 Deké ye det anga wangunék, 'Néman Du Got
gunéké vékwate yandékwa sapak a yaae kwambalikwa.' 8 Wunga watake
guné baat yakwa du dakwa nyambalé, sépémaalé kapére yan du dakwa
nyambalat waak kururéngunék. Kiyaan du dakwat wangunu de nakapuk
taamale waarapkandakwa. Lepro yan du dakwat ma kururéngunék. Du
dakwana mawulémba tékwa kutakwa wangunu de yaange yékandakwa.
Wuné gunat mayé apa baka kwayéwutén. Kwayéwuténngé guné wani
jémbaa baka ma yangunék. Wani jémbaaké yéwaa kéraaké yambak.
9 Guné yéwaa ras kéraae kure yéké yamarék. 10 Guné yéte saawungunén
musé male kwaandu yéngunék. Wut nak waak, laplap ras waak, su,
sétongunéngwa baangé, kure yéké yamarék. Guné du dakwat yékun
yangunu de gunat yékun yakandakwa.
11 "Guné gaayét nak wulaae, guné kurkale ma véngunék. Véngunu yéku
du gunale kundi bulndu, déku gaamba male ma yaréngunék. Késnga
nakngat yéké yambak. Déku gaamba yare guné yéké ya. 12 Guné gaa
nakmba wulaae wamba yarékwa du dakwat anga ma wangunék, 'Guna
mawulé yénga yékun téndu.' 13 Guné wunga wangunu wamba yarékwa
du dakwa gunéké mawulé yandaru, Got det yékun yandu de yékunmba
yatékandakwa. Wamba yarékwa du dakwa gunéké mawulé yakapuk
yate gunat kuk kwayéndaru, Got det yékun katik yaké dé. Got gunat
yékun yandu guné yékunmba yatékangunéngwa. 14 Guné gaayé nakét
wulaangunu wamba tékwa du dakwa guna kundi vékukapuk yate, gunat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kuk kwayéndaru, wani gaayé ma yaasékangunék. Yaasékaké yate guna maanmba kwaakwa baawu ma viyaaputétake yéngunék.” Jisas wunga wandén.

Jisas wani kundi wate ani muséké wandén. Nané Judasé anga yanangwa. Gotna kundi kuk kwayékwa du dakwat Got yandarén kapérandi musé yakataké yandékwanngé, vékusékmuké wa deku gaayé yaasékaké yate nana maanmba kwaakwa baawu viyaaputénangwa. Yatake yénangwa.

15 Jisas déku dunyansat nakapuk wate anga wandén, “Gunat kuk kwayéké yakwa du dakwaké gunat wawutékwa. De nanat wunga kuk kwayéte néma kapérandi musé yandakwa. Talimba Sodommba yatan du dakwa, Gomoramba yatan du dakwa waak de kapérandi musé yandarén. Kukmba Got néma kot vékute néma du raké yandékwa nyaa dé wandu de Sodommba tan du dakwa, Gomoramba tan du dakwa kaangél kurkandakwa. Du dakwa nanat kuk kwayéndaran, wa wani nakurak kapérandi musé Sodommba tan du dakwa, Gomoramba tan du dakwa yandarén kapérandi musat wa taalékéra-kandékwa. Wani nyaa Got wandu nanat kuk kwayéké yakwa du dakwa néma kaangél kurkandakwa. Yi wan wanana wa.” Naandén Jisas.

Késpulak nakpulak vakmi yaaké yakwanngé wandén
(Mk 13:9-13; Lu 12:12-17)

16 “Ma véku. Wawutu guné akwi gaayét yékangunéngwa. Waaléwasa sipsipét yaavan kutndakwa pulak, wani gaayémba tékwa du dakwa de gunat yaavan kurké mawulé yakandakwa. Kaambe yéte kapérandi musé dat yaavan kutmuké jéraawu yandékwa pulak, guné kapérandi muséké ma jéraawu yangunék. Nyaamiyo waariyakapuk yate yékun yaréndakwa pulak, guné waariyakapuk yate kurkale ma yaréngunék. 17 Guné jéraawu ma yangunék. Du ras gunat kéraae kotim-ngandakwa. Du ras Gotna kundi bulndakwa gaamba gunat viyaakandakwa. 18 Guné wuna du téngunéngwanngé du ras wuna jémbaaké kalik yate gunat kure yéndaru guné deku néma duna ménimba tékangunéngwa. De wunga yandaru guné det wuna kundi kwayékangunéngwa. Nak gaayé du dakwat waak. 19 Du ras gunat kotimndaru guné wup yate guna mawulémba anga waké yambak, ‘Nané kamu kundit waké nané? Deku kundi yénga pulak kaataké nané?’ Wunga waké yamarék. Wani sapak Got wanguna kundi gunat kwayékandékwa. 20 Wani sapak guna aapa Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaae téndu guné déku kundi vékute wakangunéngwa. Guna mawulémba vékulakate kundi katik bulké guné.

21 “Kukmba némaamba du deku aanyé waayékat kotimndaru wa aanyé waayékat viyaandék-ngandakwa. Aapambéré deku nyambalat kotimndaru de wani nyambalat viyaandék-ngandakwa. Nyambalé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waak aasa aapat kotimndaru aasa aapat viyaandék-ngandakwa. 22 Guné
wuna du téngunéngwanngé akwi du dakwa gunéké kalik yakandakwa.
Guné guna mawulémba mayé apa yate wuna jémbaa kutpékaa-téngunu
kukmba Got gunat kéraandu dale yékunmba rapéka-kangunéngwa apapu
apapu. 23 Nak gaayémba gunat yaavan kutndaru nak gaayét ma yaange
yéngunék. Israelna akwi gaayémba jémbaa yasékéyakngapuk téngunu wa
wuné Duna Nyaan waambule yaakawutékwa. Yi wan wanana wa. Gunat
wa wawutékwa.

24 "Ani gwaaménja kundi ma véku. Yakwasnyékwa du skulkwa
nyambalat taalékére néma du wa randakwa. Jémbaa kwayékwa du wa
deku jémbaa kurkwa duwat taalékére deké néma du randakwa. 25 Nak du
yakwasnyékwa duwat yandakwa pulak, wa nyambalat waak yandakwa.
Nak du jémbaa kwayékwa duwat yandakwa pulak, wa demba jémbaa
yakwa duwat waak yandakwa. Bulaa wani kundiké ma vékulaka. Nak
du wuné guna néma duwat yandakwa pulak, wa guné wuna dunyansat
waak yakandakwa. Nak du wunéké kapérandi kundi bulte wandakwa,
'Guna néma du wan akwi kutakwana néma du wa, déku yé Belsebul wa.'
Naandakwa. De wunéké wunga wate guné wuna dunyansé gunéké néma
kapérandi kundi wakandakwa." Naandén Jisas déku dunyansat.

"Gorké male ma wup yangunék." Naandén Jisas
(Lu 12:2-7)

26 Wani kundi watake Jisas déku dunyansat ani kundi wandén, "Du
ras gunat kapérandi musé yandaru guné deké wup yaké yamarékate.
Yate paakungunén akwi musé kukmba némaamba du dakwa
vékandakwa. Yakélak wangunén akwi kundi kukmba némaamba du
dakwa vékukandakwa. 27 Ganngumba wawutén kundi nyaamba ma
wangunék. Bulaa gunale rate yakélak wawutékwa kundi, némaamba
du yamba vékundakwe wa. Guné male vékungunéngwa. Kukmba guné
kaapamba téte wani kundi némaamba wangunu vékukandakwa. 28 Du
ras wandakwa, gunat viyaandékmuké. Deké wup yaké yambak. De
gunat viyaandéke guna kwaminyan viyaaké yapatikandakwa. Guné
Gorké ma wup yangunék. Dé male wa wani muséké apa tapa yandékwa.
Dé du dakwana sépé du dakwana kwaminyan waak viyaaké apa tapa
yandékwa. Det yaa yaanpékatékwa taalat vaanjandamuké wa apa tapa
yandékwa.

29 "Ani kundi ma véku. Du dakwa de makalkéri yéwaa nakét kwayéte
makal api vétik kéraandakwa. Makal api nak képmaamba vaakétndéka
guna aapa Got wani muséké wa vékuséknd ékwa. Api nak képmaamba
vaakérkapuk yandénngé wandu, wani api katik vaakérké dé. 30 Gunéké waak
wa vékuséknd ékwa. Akwi muséké wa vékuséknd ékwa. Guna maakamba
tékwa némbé akwi naakiye wani muséké waak wa vékuséknd ékwa. Vékusékte

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dé guné́ké yékunmba véndékwa. 31 Véndékwanngé vékulakate guné wup
yaké yambak. Api wan makal musé wa. Du dakwa wan néma musé wa. Guna
aapa Got makal apiké wunga yékunmba véte guné́ké yékunmbaa-sékéyak wa
vékandékwa.” Naandén Jisas.

Nané, “Jisasna du a,” naamuké katik nékéti yaké nané
(Lu 12:8-9)

32 “Du ras némaamba du dakwana ménimba téte nak nak anga
wamunaandaru, ‘Wuné Jisasna du a.’ Wunga wandaru, wa kukmba wuné wuna
aapana gaayémba rate déku ménimba téte dat wakawutékwa, ‘Ani du an wuna
du a.’ Naakawutékwa. 33 Du ras némaamba du dakwana ménimba téte nak nak
anga wamunaandaru, ‘Wuné Jisasna du yamba wa.’ Wunga wandaru, wa wuné
wuna aapana gaayémba rate déku ménimba téte dat wakawutékwa, ‘Wani du
wan wuna du yamba wa.’ Wunga wakawutékwa Gorét.” Naandén Jisas.

Maamaké wa Jisas wandén
(Lu 12:51-53; 14:26-27)

34 “Guné anga wambak, ‘Képmaamba tékwa akwi du dakwa waariyakapuk
yate yékunmba téndarénngé wa Jisas yaandén.’ Yamba wa. Wuné yaanngé du
ras wuna kundi yékunmba vékundaru deku kém rakarka yate dele waariya-
kandakwa. 35 Yaawuténngé du dakwa ras wuna kundi yékunmba vékundaru
du dakwa ras wuna kundi kuk kwayékandakwa. Yate nyambalé deku aapale
waariya-kandakwa. Takwanyanngu deku aasale waariya-kandakwa. Méyasngu
deku yawuale waariya-kandakwa. 36 Nakurak gaamba yarékwa du dakwa
de waak waariya-kandakwa. 37 Guné guna aasa aapaké néma mawulé yate
wunéké ayélapkéri mawulé yangunan, wa guné wuna du katik téké guné. Guné
guna nyambaléké néma mawulé yate wunéké ayélapkéri mawulé yangunan,
wa guné wuna du katik téké guné. 38 Guné anga wangunan, ‘Jisasna jémbaa
kutpékaa-kanangwa. Yate kaangél kutte takwemimba kiyaananan wan baka
musé wa. Néma musé yamba wa.’ Wunga wangunan, wa guné wunga yate
guné wuna du tékangunéngwa. Guné wunga wakapuk yate wunga yakapuk
yangunan, wa guné wuna du katik téké guné. 39 Guné wunéké vékulakate
wuna jémbaa kutpékaangunu, wuna maamasé gunat viyaandékndaru, wa
guné wunale apapu apapu yékunmba rapéka-kangunéngwa. Guné guna sépéké
male vékulakate guna jémbaa male yangunan, wa guné kiyaae lambiyak-
ngangunéngwa. Wunale yékunmba katik rapékaké guné.” Naandén Jisas déku
dunyansat.

Got yandarén yéku musé kwayékataké yandékwanngé Jisas wandén
(Mk 9:41)

40 Wani kundi watake Jisas déku dunyansat anga wandén, “Du dakwa
gunat yékun yate, wa wunat waak yékun wa yandakwa. Yate wunat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandéka yaawutén du Gorét waak wa yékun yandakwa. 41 Guné Gotna
yémba kundi kwayékwa du nakét véte anga wangunu, 'Wani du dé
Gotna yémba kundi kwayéndékwa. Wuné dé randa taalé, kakému waak
kwayékawutékwa.' Wunga watake wunga yangunu kukmba Got gunat
yékun yakandékwa, déku yémba kundi kwayékwa dunyansat yékun
yanda pulak. Guné yéku musé yakwa du nakét véte anga wangunu, 'Wani
du dé yéku musé male yapékandékwa. Wuné déké randa taalé, kakému
waak kwayékawutékwa.' Wunga watake wunga yangunu kukmba Got
gunat yékun yakandékwa, yéku musé male yapékakwa duwat yékun
yanda pulak.
42 "Ani kundi waak ma véku. Du dakwa wuna duwat véte anga
wandaru, 'Wani du de néma du yamba téndakwe wa. Baka du wa
yaténdakwa. Yatéte Jisasna jémbaa kutndakwa. Det yékun ma yakwak.
Det kulak ma kwayékwak.' Wunga watake de wani makal jémbaa
yandaru Got wani makal jémbaaké katik yékéyaak yaké dé. Kukmba
wani yéku jémbaa kaatakandékwa det. Yi wan wanana wa." Jisas wunga
déku dunyansat wandén. Wandéka de déku jémbaa yaké yéndarén.

Jon déku dunyansat wandéka Jisaské yéndarén
(Lu 7:18-35)

11 1-2 Jisas Krais déku dunyansé tambavétik maanmba kaayék
vétikét (12) kundi wasékéyaktake wani gaayé taakatake dé wani
képmaamba tékwa gaayét yéte du dakwat Gotna kundi kwayéndén.
Kwayéte Gotna jémbaa yandéka baptais kwayékwa du Jon kalapusmba
rate Jisas yan jémbaaké vékundén. Vékute déku duwat wandéka
Jisaské yéndarén. 3 Ye Jisasét wandarén, "Talimba Gotna nyéngaamba
kundi viyaatakandarén, nanat yékun yaké kukmba yaaké yakwa duké.
Méné wani du méné, kapuk nak duké kaavéréké nané? Wani muséké
vékuséknge Jon mawulé yandékwa." Naandarén.
4 Wunga wandaka det wandén, "Guné ma waambule ye véngunén musé
vékungunén kundiké Jonét wangunék. 5 Méni kiyaan du dakwa véndaka,
maan kapére yan du dakwa yékun ye yeyé yaayandakwa. Lepro yan
du dakwa yékun yandaka waan waangété yandéka vékukapuk yan du
dakwa de kundi vékundakwa. Wani du dakwat wa kururéwutén. Wuné
wawutéka kiyaan du dakwa de nakapuk taamale waarape yaténdakwa.
Musé asékapuk yan du dakwat Gotna kundi kwayéwutékwa. 6 Du dakwa
ras wunéké wandakwa, 'Got dat wa wandén, dé nanat yékun yandénnge.
Yi wan wanana wa.' Wunga wate de wunéké yékunmba vékulakandakwa.
Wunéké wunga vékulakakwa du dakwa de mawulé tawulé yénga
yandaru. Jonét wunga ma wangunék." Naandén Jisas Jonna dunyansat.
7 Jisas wunga wandéka Jonna dunyansé yéndaka Jisas wamba tan du
dakwat Jonngé anga wandén, "Guné du yarékapuk taalat ye yénga pulak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du véké guné yék? Mayé apa yakapuk yate wimut kutndéka viyékngwa
séwaa pulak yakwa duwat véké guné yék, kapuk yénga pulak? Jon wan
dé wani musé pulak yamba wa. Jon wan dé mayé apa yakwa du wa.
8 Yéku laplap saawan duwat véké guné yék, kapuk yénga pulak? Jon wani
du pulak yamba yaténdékwe wa. Yéku laplap saawan du de néma duna
gaamba wa randakwa. 9 Gotna yémba kundi kwayétan du nakét véké
guné yék, kapuk yénga pulak? Yi, Jon wan Gotna yémba kundi kwayétan
du wa. Dé néma du wa téndékwa. Gotna yémba kundi kwayétan nak
néma duwat taalékére dé néma du wa téndékwa.

10 "Jonngé ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa:
Got déku nyaanét wandén, 'An wuna kundi kure yékwa du a.
Wuné wawutu dé taale yéte ména yaambu kurkandékwa.'

Nané wani kundi véte anga vékuséknangwa. Jon wan Gotna kundi kure
taale yaakwa du wa. 11 Wunga vékusékte gunat wawutékwa. Baptais
kwayékwa du Jonna jémbaa ani képmaamba talimba tan duna jémbaat
wa taalékérandén. Taalékérandéka dé gunat yékun yawuta jémbaaké
yamba yékunmba vékuséndékwe wa. Yandéka de Gotna kémba téte
du dakwat yékun yawuta jémbaaké vékuséngwa du dakwa akwi deku
yéku mawulé déku yéku mawulat wa taalékérandén. Yi wan wanana
wa." Naandén. 12 Wunga watake Jisas anga wandén, "Jon yaae dé du
dakwat Gotna kundi kwayéndén. Baasnyé ye wandén sapak bulaa waak
némaamba du dakwa Gotna kémét yaavan kurké, wa de apamama
yandakwa. 13 Got néma du rate du dakwaké yékunmba vékandékwa.
Moses talimba wani muséké kundi kwayéndén. Gotna yémba kwayétan
nak du waak de wani muséké kundi kwayéndarén. Jon waak wani
muséké kundi kwayéndén. 14 Guné deku kundi vékumunaangunu,
wan yékun wa. Talimba tan du anga wandarén, 'Elaija kukmba
yaakandékwa.' Wunga wandaka bulaa gunat wawutékwa. Wani kundi
wate, wa de Jonngé wa wandarén. Wandaka wa Jon yaandén. 15 Guné
vékuséngé mawulé ye kurkasale waan taake yékunmba vékwe wa
vékusék-ngangunéngwa.

16 "Bulaa a tékwa du dakwa yénga pulak daré? Gunat wakawutékwa.
Bulaa tékwa du dakwa de aamemba kétikwa nyambalé pulak wa
yaténdakwa. De nak nyambalat waandakwa. 17 Waate wandakwa:
Nané gwaaré waate kaang viyaananga guné yamba kétingunéngwe.
Nané sémbéraa yate géraananga guné yamba géraangunéngwe wa.
Guné nanale nakurakmawulé yamba yangunéngwe wa.

Wunga waakwa nyambalé pulak, bulaa tékwa du dakwa wunga
yaténdakwa.

18 "De Jonale nakurakmawulé yamba yandakwe wa. De wunale
nakurakmawulé yamba yandakwe wa. Jon yaae kangunéngwa kakému
kakapuk yate kangunéngwa wain kulak yamba kandékwe. Yandéka guné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akwi déké kalik yate wangunéngwa, ‘Kutakwa déku mawulémba wulaae
téndéka wa waangété yandékwa.’ Naangunéngwa. 19 Wunga wangunénga
wuné Duna Nyaan yaae kangunéngwa kakému kate kangunéngwa wain
kulak kawutékwa. Kawutéka guné wunéké kalik yate wangunéngwa,
‘Ma véna. Wani du némaamba kakému kate némaamba wain kulak
kandékwa. Kate dé takis kéraakwa dunyansale rate, kapérandi musé
yakwa nak du dakwale rate wa dele kundi bulndakwa.’ Naangunéngwa.
Wunga wangunénga gunat wawutékwa. Got dé akwi muséké
vékuséndékwa. Déku jémbaa wan yéku jémbaa wa. Yi wan wanana
wa. Wani kundiké vékulakate wa aané Jonale Gorké yatékwa jémbaaké
yékunmba vékulaka-kangunéngwa.” Naandén Jisas wani du dakwat.

Du dakwa Jisaské kuk kwayéndakwanngé wandén
(Lu 10:13-15)

20 Jisas néma gaayémba ras talimba vékapuk yandarén kulé
apanjémba késépéri yandén. Yandéka de wamba tan du dakwa yandarén
kapérandi musé yaasékatake Gorké yamba yékunmba vékulakandakwe
wa. 21 Yandaka Jisas det anga wandén, “Sémbéraa yawutékwa,
guné Korasinmba tékwa du dakwaké! Sémbéraa yawutékwa, guné
Betsaidamba tékwa du dakwaké! Wuné guna gaayémba yatéte kulé
apanjémba yawutén. Yawutéka wa véngunén. Véte Gorké yamba
yékunmba vékulakangunéngwe wa. Tairmba talimba tan du dakwa,
Saidonmba talimba tan du dakwa waak, Gorké vékuséknngapuk ye wani
apanjémba vémunaae, talimba de yandarén kapérandi muséké kalik yate,
wani kapérandi musé yaasékakatik daré. Yandarén kapérandi muséké
kalik yate, nak du dakwa deku mawuléké vékuséknndarénngé de jaangwa
laplap saawuwe baawumba rakatik daré.
22 “Guné ma véku. Kukmba Got néma kot vékute néma du raké
yandékwa nyaa dé wandu de Tairmba talimba tan du dakwa, Saidonmba
talimba tan du dakwa waak de kaangél kurkandakwa. Guné, Korasinmba
tékwa du dakwa, Betsaidamba tékwa du dakwa waak, guné wuna jémbaa
véte guné wunat kuk kwayéngunén. Kuk kwayéngunénga wani nakurak
kapérandi musé de yan akwi kapérandi musat wa taalékérandén. Wani
nyaa Got wandu guné néma kaangél kurkangunéngwa.
23 “Guné Kaperneammba tékwa du dakwa, guné akwi nyaa anga
wangunéngwa, ‘Nané Gotna gaayét waarékanangwa.’ Wunga wangunénga
gunat wawutékwa. Got wandu guné kapérandi taalat daawulikangunéngwa.
Guné Gotna gaayét katik waaréké guné. Wuné guna gaayémba yatéte kulé
apanjémba wa yawutéka véngunén. Véte guné Gorké yékunmba yamba
vékulaka-ngunéngwe wa. Talimba Sodommba tan du dakwa némaamba
kapérandi musé ye wani apanjémba vémunaae, de yandarén kapérandi
musé yaasékandaru Got wani gaayé katik yaavan kurkatik dé.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 "Guné ma véku. Kukmba Got néma kot vékute néma du raké
yandékwa nyaa dé wandu de Sodommba tan du dakwa kaangél
kurkandakwa. Guné Kaperneammba tékwa du dakwa, guné wuna
jémbaa, wunat waak kuk kwayéngunén. Kuk kwayéngunénga wani
nakurak kapérandi musé de yan akwi kapérandi musat wa taalékérandén.
Wani nyaa Got wandu guné néma kaangél kurkangunéngwa." Jisas
wunga wandén.

De déké yaandaru deku mawulé yékunmba téndénngé wandén
(Lu 10:21-22)

25 Jisas wani kundi watake Gorét anga wandén, "Wuna aapa,
méné nyét képmaana néma du wa raménéngwa. Ména jémbaaké ras
paakuménénga rékaamba muséké vékuséknguwa du ména jémbaaké
yamba yékunmba vékuséknddakwe wa. Rékaamba muséké vékuséknguapuk
yakwa du dakwa, deku mawulé nyambaléna mawulé tékwa pulak
téndéka yékéyaakmba yaténdaka det ména jémbaaké wakwasnyéménén.
Wunga yaménén wan yékun wa. 26 Wuna aapa, ména mawulémba
vékulakate wa wunga yaménén." Naandén.
27 Wani kundi watake det anga wandén, "Wuna aapa dé wunat déku
jémbaa, mayé apa waak, wa tiyaandén. Wuné déku nyaan téwutéka
du dakwa wuné yamba kurkale vékuséknddakwe wa. Dé male wa wuné
vékuséknddékwa. Du dakwa déké yamba kurkale vékuséknddakwe wa.
Wuné male wa dé vékusék-wutékwa. Déké wawutén du dakwa waak déké
wa vékuséknddakwa.
28 "Guné guna mawulémba vékulaka vékulaka naate yékunmba
raké néma apa jémbaa yakwa du dakwa, guné wunéké yaangunu,
wuné wawutu guna mawulé yékunmba tékandékwa. Yaap yarékwa
du dakwana mawulé yékunmba tékwa pulak téndu guné yékunmba
rakangunéngwa. 29 Wuné jémbaa yawutékwa pulak guné jémbaa ma
yangunék. Guné wuna jémbaamba yaalangunu wuné wani jémbaaké
gunat yakwasnyé-kawutékwa. Yakwasnyéwutu nané nakurakmawulé
yate wani jémbaa yakanangwa. Wuné wuna yé kavérékngapuk yate
guna mawulé yékun yawutu guna mawulé yékunmba tékandékwa.
30 Kwayéwutékwa jémbaa wan mawulé yanguna jémbaa wa. Wup
yanguna jémbaa yamba yé wa. Guné wani jémbaa yaké apamama
yakangunéngwa. Guné wuna jémbaa yangunu guna mawulé yékunmba
tékandékwa. Téndu yékunmba yarékangunéngwa." Naandén Jisas.

Yaap yaré nyaaké wandén Jisas
(Mk 2:23-28; Lu 6:1-5)

12 1 Kukmba Judana yaap yaré nyaa nak Jisas déku dunyansale wit
tékwa yaawimba nak yéndarén. Yéténdaka déku dunyansé kaandé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandéka wit kumbu ras taakwe sék kandarén. 2 Kandaka Farisi dunyan
vétake Jisasét wandarén, “Ma vé. Ména dunyan wit kumbu taakundakwa,
yaap yaré nyaamba. Nana apakundi anga wandékwa, ‘Guné yaap yaré nyaa
jémbaa yaké yambak.’ Wani apakundi ména dunyan yamba vékundakwe
wa. De wit kumbu taakute jémbaa wa yandakwa yaap yaré nyaamba. Wan
kapérandi musé wa yandakwa.” Naandarén.
3-4 Wunga wandaka det wandén, “Talimba nana gwaal waaranga
maandéka bakamu Devit yan muséké Gotna nyéngaamba wa
viyaatakandarén. Wani kundiké guné yamba vékulakangunéngwe wa.
Talimba Devit déku dunyansale kaandé yandéka Gotna kundi bulndakwa
gaamba wulaae wani gaamba jémbaa yakwa duwat waatakundén, Gorké
kwayéte taakandarén kakému det kwayéndarénngé. Waatakundéka
kwayéndaka Devit déku dunyansale wani kakému kandarén. Wunga ye
nana apakundi yamba vékundakwe. Nana apakundi anga wandékwa,
‘Gotna gaamba jémbaa yakwa du male Gorké kwayéndarén kakému
kakandakwa. Nak du wani kakému katik kaké daré.’ Wunga wandéka Devit
déku dunyansale wunga yandaka guné deké anga yamba wangunéngwe wa,
‘Wan kapérandi musé wa yandarén.’ Wunga wakapuk yate kamuké guné
wuna duké anga wo? ‘De nana apakundi vékukapuk yate kapérandi musé
wa yandakwa.’ Guné wunga wate yamba yékunmba vékuséknguné ngwe wa.
5 “Nak kundi waak ma véku. Gotna gaamba jémbaa yakwa du de yaap
yaré nyaa Gotna gaamba jémbaa yandakwa. Moses wan apakundi anga
wandékwa, ‘Gotna gaamba jémbaa yakwa du yaap yaré nyaa waak déku
gaamba wani jémbaa yakandakwa. Wan yékun wa.’ Wunga wandéka
yaap yaré nyaa wani jémbaa yandaka guné det yamba waarungunéngwe
wa. Yangunéngwanngé kamuké guné wuna dunyansat waaruwu? 6 Ma
véku. Wuné néma du wa téwutékwa, Gotna kundi bulnangwa gaaké. Yi
wan wanana wa.
7 “Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Got wa wandén, ‘Guné nak
du dakwaké sémbéraa yate det yékun yangunénngé mawulé yawutékwa.
Guné kwaami viyaae tuwe wunat tiyaamuké kalik yawutékwa.’ Got wunga
wandén. Wandéka wani kundi déku nyéngaamba kwaandéka guné wani
kundiké yamba yékunmba vékuséknguné ngwe wa. Guné wani kundiké
yékunmba vékusékmunaae, wa guné kapérandi musé yakapuk yan duwat
katik waarukatik guné. 8 Wani kundi wuné Duna Nyaan wawutékwa. Yaap
yaré nyaaké néma du a téwutékwa. Wuné du dakwana jémbaaké yi naawutu,
wa yi naawutén pulak yakandakwa, yaap yaré nyaamba.” Naandén Jisas.

Yaap yaré nyaa Jisas wandéka taamba kapére yan du yékun yan
(Mk 3:1-6; Lu 6:6-11)

9 Wani kundi watake Jisas wani taalé taakatake Gotna kundi
bulndakwa gaat wulaandén. 10 Wulaandéka taamba kapére yan du nak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wamba téndén. Téndéka Jisaské kalik yakwa du ras deku mawulémba
anga wandarén, “Jisas yaap yaré nyaamba jémbaa yandu dé kotim-
nganangwa.” Wunga wate Jisasét wandarén, “Yaap yaré nyaamba dunyan
baat yakwa duwat kururéndakwan, wa de nana apakundiké daré kuk
kwayu, kapuk? Wani muséké yénga méné vékwo?” 11 Wunga wandaka
det wandén, “Guna du nak déku sipsip yaap yaré nyaa kwaawumba
vaakétndu, wani sipsip kéraae kusaleké dé, kapuk yénga yaké dé? Dé
déku sipsip kéraae kusale-kandékwa. Yi wan wanana wa. 12 Sipsip wan
makal musé wa. Du dakwa wan néma musé wa. Yaap yaré nyaamba
dunyansé nak duwat yékun yandaru nana apakundi wani muséké det
katik waaruké dé. Wuné yaap yaré nyaamba duwat yékun yawutu, nana
apakundi wani muséké wunat katik waaruké dé.” 13 Wunga watake
taamba kapére yan duwat wandén, “Ména taamba ma kayéndéng.”
Wunga wandéka déku taamba kayéndéngndéka nak taamba tan pulak
yékunmba téndén. 14 Téndéka Farisi dunyansé rakarka yate wani gaa
taakatake ye jaawuwe kundi bulndarén, Jisas viyaaké.

Jisas wan Gotna jémbaa yakwa yéku du wa

15 Jisas wani muséké vékusékte wani gaayé taakatake yéndén. Yéndéka
némaamba du dakwa déku kukmba yéndarén. Yéténdaka Jisas wandéka
baat yan du dakwa, sépémaalé kapére yan du dakwa akwi yékun
yawuréndarén. 16 Yandaka det némaanmba watangndén, déké nak du
dakwat kundi saapékapuk yamuké. 17-18 Wunga wandéka Gotna yémba
kundi kwayétan du Aisaia déku kundi wani sapak wa sékérékén. Talimba
Aisaia ani kundi Gotna nyéngaamba viyaatakandén:

Got wa wandén, “Wuné wani duwat wawutéka wa dé wuna jémbaa
yakwa du téndékwa.
Wuné déké néma mawulé yawutéka wuna mawulé yékun yandékwa
déké.
Wuné wawutu wuna Yaamambi déku mawulémba wulaae
tékandékwa.
Téndu dé néma kot vékukwa néma du rate wuna kundi akwi du
dakwat wakandékwa.
19 Dé katik waaruké dé.
Dé némaanmba katik waaké dé.
Dé yaambumba téte det némaanmba katik waké dé.
20 Dé répkwaakwa séwaa nak katik répsékéyakngé dé.
Wani séwaat yékun kurkandékwa. Katik vaanjandaké dé.
Dé ayélap vérékngwaakwa yaa katik vélékéyaakngé dé.
Dé nakapuk yamungandu néma yaa vérékngandékwa.
Dé wunga yate déké ayélap vékulakakwa du dakwat yékun yandu de
apamama yate déké yékunmba vékulaka-kandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Dé jémbaa yandu yéku musé male tékandékwa.
Kapérandi musé késkandékwa.
21 Akwi képmaamba tékwa du dakwa déké yékunmba vékulakate
wakandakwa, ‘Dé nanat yékun yakandékwa.’
Wunga wate déké kaavéré-kandakwa.”
Got wunga wandén.
Wandéka Aisaia wani kundi Jisaské viyaatakandén Gotna nyéngaamba,
déku aasa kéraakapuk yalén sapak.

“Belsebul wa mayé apa kwayékwa Jisasét.” Naandarén.
(Mk 3:20-30; Lu 11:14-23; 12:10)

22 Dunyan ras du nak Jisaské kure yéndarén. Wani duwat kutakwa wa
kure yatan. Kure téléka déku méni kiyaandéka kundi yamba bulndékwe.
Yandéka Jisas dat kururéndéka nakapuk kundi bulte méni véndén.
23 Yandéka késépéri du dakwa vétake vatvat naate wandarén, “Yéki.
Wani du wan Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu dé kapuk? Dé
nanat yékun yandénngé Got wan du dé, kapuk yénga pulak dé?” Wunga
wandarén.
24 Farisi dunyan wani muséké vékute dekét deku kapmang kundi bulte
wandarén, “Wani du wan Got wan du yamba wa. Kutakwana néma
du déku yé Belsebul, wa déku mawulémba wulaae tékwa. Téte mayé
apa kwayéndéka wa wani du wandéka kutakwa yaange yéndakwa.”
Naandarén. 25 Wunga wandaka Jisas deku mawulé vékusékte det wandén,
“Ani kundi ma véku. Néma gaayémba rakwa dunyan mawulé vétik
yate kémba kém kutéke rate waariyamunaae katik tésékéyakngé daré.
Nakurak gaamba yarékwa du dakwa mawulé vétik yate deku kapmang
waariyamunaae de waak katik tésékéyakngé daré. 26 Wani kundiké
ma vékulaka. Kutakwana néma du Satan déku dunyansale wunga
téndakwa. De mawulé vétik yate deku dunyansale waariyamunaae de
katik tésékéyakngé daré. Guné wunat wangunén pulak, Satan déku kém
yaange yéndarénngé wandu de katik tésékéyakngé daré. Satan wunga
jémbaa yamba yandékwe wa.
27 “Guné wunéké ani kundi wangunéngwa. Kutakwana néma du,
Belsebul wuna mawulémba téte wa wunat mayé apa tiyaandéka
wawutéka wa kutakwasé yaange yéndakwa. Naangunéngwa. Wan
papukundi wa wangunéngwa. Guna du ras de waak wandaka kutakwa
yaange yéndakwa. Guna du wunga yandaka guné det anga yamba
wangunéngwe, ‘Belsebul guna mawulémba téte mayé apa kwayéndéka
wa wangunénga kutakwasé yaange yéndakwa.’ Det wunga wakapuk
yate kamuké guné wunat wani kundi wo? Wuné dele nakurak jémbaa
yawutéka de wa vékusékndakwa. Guné wunéké papukundi wa
wangunéngwa. 28 Ma véku. Gotna Yaamambi wuna mawulémba téte

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wunat mayé apa tiyaandékwa. Tiyaandéka wuné kutakwat wawutéka wa yaange yéndakwa. Guné wani musé véte anga vékusék-ngangunéngwa. Got néma du rate du dakwaké yékunmba véké yandékwa sapak wa yaan.
29 "Ani kundi ma véku. Du nak mayé apa yakwa duna gaamba wulaae déku musé baka kéraamuké, taale wani duwat kure jorikat gikandékwa. Gitake déku gaamba wulaae déku musé baka kéraakandékwa. Wani kundiké ma vékulaka. Satan dé wani mayé apa yakwa du pulak wa. Wuné wani duwat jorikat gikwa du pulak a. Wuna mayé apa Satanna mayé apat wa taalékéran.
30 "Wunale jémbaa yakapuk yakwa du dakwa de wuna maama wa téndakwa. Wuné du dakwat wawutéka de wuna kémba téndakwa. Wuna du dakwat yékun yakapuk yakwa du dakwa de wuna du dakwat yaavan kutndakwa.
31 "Wani muséké vékulakate gunat wawutékwa. Du dakwa kapérandi musé ye wani kapérandi muséké kalik ye yaasékandaru, wa Got yandarén kapérandi musé yasnyéputi-kandékwa. Du dakwa kapérandi kundi watake wani kapérandi kundiké kalik ye yaasékandaru, wa Got wani kapérandi musé yasnyéputi-kandékwa. De wasélékte kapérandi kundi Gotna Yaamambiké wamunaandaru, wa Got wani kapérandi musé katik yasnyéputiké dé. 32 Wuné Duna Nyaan, du dakwa wunat wasélékte wunéké kapérandi kundi watake wani kapérandi kundiké kalik ye yaasékandaru, wa Got wani kapérandi musé yasnyéputi-kandékwa. De wasélékte Gotna Yaamambiké kapérandi kundi wamunaandaru, wa Got wani kapérandi musé katik yasnyéputiké dé. Bulaa katik yasnyéputiké dé. Kukmba sérémaa sérémaa waak katik yasnyéputiké dé." Jisas wunga wandén.

Kapérandi mawulé vékukwa du kapérandi kundi bulndakwanngé wandén
(Lu 6:43-45)

33 Wani kundi watake Jisas det anga wandén, "Yéku miyémba yéku sék vaakundakwa. Kapérandi miyémba kapérandi sék vaakundakwa. Nané miyé sékét véte wa vékuséknangwa, yéku miyé, kapérandi miyéké waak. 34 Guné Farisi dunyan, guné duwat tikwa kaambe pulak wa yaténgunéngwa. Guné kapérandi mawulé male vékungunéngwa. Yate yéku kundi yénga pulak bulké guné? Du dakwa deku mawulémba vékulakate wa kundi bulndakwa. 35 Yéku mawulé vékukwa du dakwa de yéku musé yate yéku kundi bulndakwa. Kapérandi mawulé vékukwa du dakwa de kapérandi musé yate kapérandi kundi bulndakwa.
36 "Ma véku. Gunat wawutékwa. Got néma kot vékute néma du randa nyaa akwi du dakwat Got waatakundu de bulndarén néma kundi, bulndarén baka kundi, bulndarén akwi kundi dat waambule kaatakandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

37 Kukmba guna kundi akwi vékutake rasét wakandékwa, ‘Guné yéku musé
yakwa du wa.’ Watake rasét wakandékwa, ‘Guné kapérandi musé yakwa du
wa.’ Got wunga wakandékwa.” Jisas Farisi dunyansat wunga wandén.

Jisas kulé apanjémba nak yandénngé dat wandarén
(Mk 8:11-12; Lu 11:29-32)

38 Wani kundi wandéka apakundiké vékuséknngwa du ras, Farisi du
ras de wunga Jisasét wandarén, “Néma du, nané vékapuk yananén kulé
apanjémba nak yaménu véké mawulé yanangwa. Méné yaménu nané
ve vékusék-nganangwa. Got wandéka wa yaaménén. Wunga vékusék-
nganangwa.” 39 Wunga wandaka det wandén, “Ani sapakmba yatékwa du
dakwa kapérandi musé yatépékandakwa. De Gorét wa kuk kwayéndarén.
Wunat wangunén kulé apanjémba katik yaké wuté. Gotna yémba kundi
kwayétan du Jona talimba yandén pulak male yakawutékwa. 40 Talimba
Jona gaan kupuk nyaa kupuk néma gukwamina biyaamba kwaandén
pulak, wuné Duna Nyaan rémngé yandakwa kwaawumba gaan kupuk
nyaa kupuk kwaakawutékwa.
41 “Talimba Ninivemba tan du dakwa Jonana kundi vékutake yandarén
kapérandi musé yaasékandarén. Jona néma du téndéka wuné amba téte
kundi bulkwa du wuné néma du téte Jonat wa taalékérawutén. Kukmba
Got néma kot vékute néma du randa sapak Ninivemba tan du dakwa
waarape Gotna ménimba téte wakandakwa, ‘Jona nanat Gotna kundi
kwayéndéka nané vékute yananén kapérandi musé yaasékatake Gotna
kundi yékunmba vékunanén. Jisas Jonat taalékére gunat Gotna kundi
wandéka guné yangunén kapérandi musé yaasékatake Gotna kundi
yamba vékungunéngwe. Wunga yate guné néma kapérandi musé wa
yangunén.’ Wunga wakandakwa.
42 “Talimba néma taakwa nak, ani sékaa taalémba yaae néma du
Solomonna kundi vékuké yaambumba kulémba yélén. Dé nyaangét
vékupukaakwa du téndéka wuné amba téte gunale kundi bulkwa du
wuné nyaanngét vékupukaakwa du téte Solomonét wa taalékérawutén.
Kukmba Got néma kot vékute néma du randa sapak wani néma taakwa
waarape Gotna ménimba téte gunat wakalékwa, ‘Wuné sékaa taalémba
yaawutén. Yaae Solomonna kundi vékuwutén. Jisasna kundi Solomonna
kundit wa taalékéran. Guné Jisasna kundi yamba vékungunéngwe wa.
Wunga yate néma kapérandi musé wa yangunén.’ Naakalékwa wani
taakwa.” Jisas wunga wandén det.

Kutakwa yaange ye waambule yaalénngé Jisas wandén
(Lu 11:24-26)

43 Wani kundi watake Jisas det anga wandén, “Ani kundi ma véku.
Kutakwa ye nak duna mawulémba wulaae te yaasékatake yélén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Maas viyaakapuk yakwa taalémba yeyé yaayate taaléké waaklén lé
ramuké. 44 Waakpatiye walén, ‘Wuné talimba rawutén gaat waambule
yékawutékwa.’ Wunga watake waambule ye vélén wani duna mawulé
yékun ye baka téndéka. 45 Vétake ye kutakwa taambak kaayék vétik (7)
we kure yaalén. Kukmba kure yaalén kutakwasé yan kapérandi musé wa
taale yaan kutakwa yan kapérandi musat taalékéran. Wani kutakwa akwi
wani duna mawulémba wulaae téndarén. Talimba nak kutakwa déku
mawulémba wulaae téléka ayélapkéri kapérandi musé yandén. Rékaamba
kutakwa déku mawulémba wulaae téndaka wani du némaamba
kapérandi musé yandén. Wani kundiké ma vékulaka. Némaamba
kapérandi musé yan du yatan pulak, bulaa yatékwa du dakwa wunéké
yékunmba vékulaka-kapuk yate baka yatéte némaamba kapérandi musé
yakwa du dakwa wa tékandakwa.” Det wunga wandén.

Jisas déku aasa déku waayékanjeké wandén
(Mk 3:31-35; Lu 8:19-21)

46 Jisas du dakwat wayéka kundi kwayéténdéka déku aasa, déku
waayékanje waak ye kaapamba téndarén. Téte dale kundi bulké mawulé
yandarén. 47 Yandaka du nak wa wulaae Jisasét anga wandén, “Ma véku.
Ména aasa, ména waayékanje yaae kaapamba téte ménale kundi bulké
mawulé yandakwa.” 48 Wunga wandéka Gotna kémngé det yakwasnyéké
mawulé yate dat wandén, “Wuna aasa waayékanje yénga pulak daré?”
49 Wunga watake déku dunyansat déku taambat wakwasnyéte wandén,
“Ma vé. An wuna aasa, wuna waayékanje a. 50 Anjorémba rakwa du
wuna aapa déku kundi vékute wandékwa pulak yakwa du dakwa wan
wuna waayékanje, wuna nyangengu, wuna aasa pulak wa yaténdakwa.”
Naandén Jisas.

Jisas gwaaménja kundi wandén wit sék yaasnyan duké
(Mk 4:1-9; Lu 8:4-8)

13 1 Wani nyaa Jisas kundi wasékéyaktake gaa taakatake néma
gu kwaawut yéndén. Ye néma gu kwaawu tékwanmba randén.
2 Randéka némaamba du dakwa wa yaae dé ranmba jaawundarén.
Jaawundaka, de déku kundi yékunmba vékundarénngé mawulé yate,
wa botmba waare néma gu kwaawumba awulaka yépulak naae randén.
Randéka du dakwa néma gu kwaawu aarkémba tékéséndarén. 3 Téndaka
det késépéri gwaaménja kundi wandén. Taale det anga wandén: “Du nak
déku yaawimba wit sék yaasnyéké yéndén. 4 Ye yaasnyéndéka wit sék ras
yaambumba vaakétndarén. Vaakére baka randaka api wa yaae kéraae
akwi kawuran. 5 Wit sék ras matuale ran ayélap képmaamba vaakérén.
Vaakére bari buréle waaréndarén. 6 Waaréndaka néma nyaa véndéka
méngi kurkale kurkapuk ye rékaa ye kiyaandarén. 7 Wit sék ras raamény

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waara ténmba vaakérén. Vaakére randaka raamény waara wa wure
waare taakatépan. 8 Wit sék ras yéku képmaamba vaakérén. Vaakére
wamba re yékunmba wuréndarén. Wure waare yéku sék vaakundarén.
Ras sék ayélap (30) vaakundarén. Ras rékaamba (60) sék vaakundarén.
Ras némaamba (100) sék vaakundarén." 9 Jisas wunga watake wandén,
"Guné vékuséknge mawulé ye kurkasale waan taake kurkale vékwe wa
vékusék-ngangunéngwa." Naandén Jisas.

Jisas gwaaménja kundi wandékwanngé det wandén
(Mk 4:10-12; Lu 8:9-10)

10 Wani kundi wandéka Jisasna dunyan yaae dat wandarén, "Kamuké méné
det gwaaménja kundi wo? Méné det gwaaménja kundi wapékaté-ménénga
wa de ména kundi kurkale vékuké yapatindakwa." 11 Wunga wandaka det
wandén, "Got néma du rate du dakwaké yékunmba vékandékwa. Véndu de
déku kémba tékandakwa. Wani muséké talimba Got paakundén kundi wa.
Paakutake bulaa yi naandékwa, guné wani muséké vékuséknguننénngé. Nak
du dakwa katik vékuséknge daré. 12 Yéku mawulé vékukwa du dakwa wuna
kundi vékundakwa. Wuna kundi yékunmba vékukwa du dakwa kukmba
Gotna akwi kundiké yékunmba vékusék-ngandakwa. Wuna kundi yékunmba
vékukapuk yakwa du dakwa wandakwa, 'Nané Gotna kundi vékuséknangwa.'
Wunga watake kukmba déku kundiké yékéyaak yate baka yatékandakwa.
13 Wani du dakwa deku ménimba véndarén muséké yamba yékunmba
vékuséknndakwe wa. Wani du dakwa deku waanmba vékundarén kundiké
yamba yékunmba vékuséknndakwe wa. Yandaka wa det gwaaménja kundi
wawutékwa. 14 Deké Gotna yémba kundi kwayétan du Aisaia talimba Gotna
nyéngaamba viyaatakandén kundi bulaa wa sékérékén. Got wandéka Aisaia
du dakwaké déku kundi anga viyaatakandén:

Guné wuna kundi vékute wani kundiké katik vékuséknge guné.
Véte yékunmba katik véséknge guné.

15 Wunga watake wa Got Aisaiat wandén:

Wani du dakwa wuna kundi vékusékmuké kalik yandaka wa deku
mawulé kapére yandékwa.
Deku waan wa kétaaktépéndarén.
Deku méni wa kusndarén.
De wuna kundi vékuséknge mawulé yamunaae, wa wuna kundi
vékuséknngatik daré.
Deku waan kuttépékapuk yamunaae, wa yékunmba vékukatik daré.
Deku méni laamunaae, wa yékunmba vékatik daré.
Wunga yamunaae, wa wuna kundi yékunmba vékundaru wa det
kururékatik wuté.

Got deku mawuléké Aisaiat wunga wandén. Wandéka Aisaia déku kundi
déku nyéngaamba viyaatakandén." Naandén Jisas.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Wunga watake Jisas déku dunyansat wandén, “Guna mawulé wan
deku mawulé pulak yamba wa. Got gunat wa yékun yandén. Yandéka
guna mawulé yékun wa tékwa. Téndéka guné yékunmba véte, yékunmba
vékute, kurkale vékusékngunéngwa. 17 Ani kundi ma véku. Gotna yémba
kundi kwayétan némaamba dunyansé, Gotna némaamba du dakwa
ras waak, talimba yatéte a yawutéka vénguné ngwa jémbaa véké néma
mawulé yate de yamba véndakwe wa. De wawutéka a vékungunéngwa
kundi vékuké néma mawulé yate de yamba vékundakwe wa. Yi wan
wanana wa.” Jisas wunga wandén.

Jisas wani gwaaménja kundina wambukundi kaapa yandén
(Mk 4:13-20; Lu 8:11-15)

18 Wani kundi watake Jisas anga wandén, “Wit sék yaasnyan duké
wawutén gwaaménja kundiké wawutu guné vékuké ya. 19 Got néma
du rate du dakwaké yékunmba véké yandékwa kundi, wani kundi du
dakwa ras baka vékundakwa. Vékute de wani kundiké yamba yékunmba
vékusékndakwe wa. Wani du dakwa wan yaambumba vaakérén wit
sék pulak wa. De taale wani kundi yékunmba vékundakwa. Vékundaka
Satan yaae wani kundi kéraae kure yéndékwa. Yéndéka wa wani
kundiké yékéyaak yandakwa. 20 Du dakwa ras matuale ran képmaamba
vaakérén wit sék pulak wa. De wani kundi bari vékundakwa. Vékute
taale wani kundiké mawulé yate mawulé tawulé yandakwa. 21 Yate
yamba yékunmba vékulakandakwe wa. Wani kundi deku mawulémba
daawulikapuk yandéka de yamba yékunmba vékulakandakwe wa.
Yandaka wa nak du Gotna kundiké kalik yate det yaavan kutndaka
kapérandi musé ras deké yaandéka wa Gotna kundi bari yaasékandakwa.
22 Du dakwa ras wan raamény waaramba vaakérén wit sék pulak wa. De
Gotna kundi taale yékunmba vékundakwa. Vékute ani képmaana muséké
male vékulakate yéwaa, musé asé kéraaké vékundakwa. Wani musé wa
Gotna kundit taakatépékwa. Taakatépéndéka wani du dakwa Gotna
jémbaa yaasékandakwa. 23 Du dakwa ras wan yéku képmaamba vaakérén
wit sék pulak wa. De Gotna kundi yékunmba vékute, wandékwa pulak
yate, déku kundi yékunmba vékusékndakwa. Vékusékte yéku jémbaa
yandakwa déké. Ras déké yéku jémbaa ayélapkéri yandaka, de ras déké
yéku jémbaa némaamba yandaka, de ras déké yéku jémbaa némaamba-
sékéyak yandakwa.” Naandén Jisas det.

Kapérandi waaraké Jisas gwaaménja kundi wandén

24 Wani kundi watake Jisas gwaaménja kundi nak waak anga wandén,
“Got néma du rate du dakwaké yékunmba vékandékwa anga. Du nak
déku yaawimba yéku wit sék yaasnyéndén. 25 Yaasnyéndéka du dakwa
gaan yundé kwaandaka wani duna maama yaae kapérandi waara jé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yéku wit sékna nyéndémba yaasnyétake yéndén. 26 Yéndéka kukmba wit
sék buréle waare sék vaakuké yandéka véndarén kapérandi waara wani
wirale téndéka. 27 Vétake jémbaa yakwa dunyan ye wani yaawina duwat
wandarén, 'Néma du, talimba méné yéku wit sék wa yaasnyéménén.
28 Yénga pulak ye dé wani kapérandi waara jé waaréto?' Wunga wandaka
det wandén, 'Nana maama nak wa yaae wani musé yan.' Wunga wandéka
de jémbaa yakwa dunyan dat wandarén, 'Wani kapérandi waara
pélnanénngé méné mawulé yo?' 29 Wunga wandaka det wandén, 'Yamba
wa. Kapérandi waara pélte ras yéku wirale ka pélnguna. Kapérandi
waara katik pélké guné. Baka tékwak. 30 Yéku wit kapérandi waarale
véréti yénga waarétémbéru. Waare sék vaakumbéru wit sék sékuké
yakwa dunyansat anga wakawutékwa, "Taale wani kapérandi waara
pélte guné tayémba paatéké ya. Paatétake guné yaamba tuké ya. Yatake
wit sékwe wuna kakému taakawutékwa gaamba guné taakaké ya."
Wunga wakawutékwa wit sékuké yakwa duwat.' Naandén." Jisas wunga
wandén.

Mastet sékngé Jisas wandén
(Mk 4:30-32; Lu 13:18-19)

31-32 Wani kundi watake Jisas kundi nak waak anga wandén, "Got
néma du rate du dakwaké yékunmba vékandékwa. Wani du dakwa taale
makalkéri kém tékandakwa. Kukmba néma kém tékandakwa. Wani kém
wan miyé nakna sék pulak wa. Wani miyé sékna yé mastet wa. Mastet
sék nak miyé sék pulak yamba wa. Wani miyé sék wan makalkéri sék
wa. Nana képmaamba tékwa akwi nak sék wan némaan wa. Du nak wani
miyé sék kéraae yaawimba taawundén. Taawundéka bari waare némaan
ye wani yaawimba tékwa miyat taalékérandén. Néma miyé téndéka api
yaae wani miyé gaalémba kwaat séte randarén." Naandén.

Yiské wandén Jisas
(Lu 13:20-21)

33 Wani kundi watake nak kundi anga wandén, "Got néma du rate du
dakwaké yékunmba vékandékwa. Wani du dakwa kulémawulé kéraate
kulé du dakwa wa yaalakandakwa. Wani du dakwa wan yis pulak wa.
Taakwa nak yis kéraae plauale kulotlén. Kulotléka wani plaua nak pulak
yaalandén. Nak pulak yaalan pulak, Gotna du dakwa kulé du dakwa
yaalakandakwa." Naandén Jisas det.

Jisas det gwaaménja kundi male wandén
(Mk 4:33-34)

34 Jisas késépéri gwaaménja kundi du dakwat wandén. Kundi det
kaapamba yamba wandékwe wa. Gwaaménja kundimba male det

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandén. 35 Det gwaaménja kundi wunga wandéka Gotna yémba kundi
kwayétan du nakna kundi wa sékérékén. Wani du talimba Gotna
nyéngaamba Jisaské anga viyaatakandén:
Wuné gwaaménja kundi det wakawutékwa.
Talimba Got képmaa yandén sapak déku kundi ras paakundén wa.
Paakutakandéka ran kundi bulaa a wakawutékwa.

Kapérandi waaraké wandén gwaaménja kundina wambukundi kaapa yandén

36 Jisas jaawuwe tékésén du dakwa yaasékatake gaamba nak
wulaandén. Wulaandéka déku dunyansé déké wulaae dat wandarén,
"Wani kapérandi waaraké gwaaménja kundi waménén. Bulaa wani
muséké ma waménu nané kurkasale vékusék-nganangwa." 37 Wunga
wandaka Jisas det wandén, "Yéku wit sék yaasnyan du wan wuné wa.
Wuné Duna Nyaan. 38 Wani yaawi wan képmaamba tékwa akwi gaayé
wa. Yéku wit sék wan Gotna kémba yaalan du dakwa wa. Kapérandi
waara wan Satanna du dakwa wa. 39 Kapérandi waara yaasnyan du wan
Satan wa. Wit sékundakwa sapak wan kuksékéyakmba yaaké yakwa
sapak wa, ani képmaa késna sapak wa. Wit sékukwa dunyan wan Gotna
kundi kure gaayakwa dunyan wa. 40 Kapérandi waara péle yaamba
tundara pulak, kukmba ani képmaa késna sapak, de kapérandi musé
yakwa du dakwat wunga yakandakwa. 41 Wuné Duna Nyaan wuné
wawutu wuna kundi kure gaayakwa du akwi genge gaayémba yéte Gotna
du dakwale téte kapérandi musé yakwa du dakwat kéraakandakwa. Akwi
kapérandi musé, du dakwana mawulé yaavan kurkwa akwi musé waak
kéraakandakwa. 42 Kéraae de wani du dakwa, wani kapérandi musé waak
néma yaamba vaanjanda-kandakwa. Vaanjandandaru kapérandi musé
yan du dakwa wani yaamba yaante de néma kaangél vékukandakwa.
Vékute géraakandakwa. Yéku taalémba raké mawulé yate némaamba
géraakandakwa. 43 Wani sapak Gotna du dakwa dale rakandakwa,
déku gaayémba. Deku aapa Got pulak wa rakandakwa. Rate de nyaa
véte kaalékwa pulak wa rakésékandakwa. Guné vékusékngé mawulé ye
kurkale waan taake ma yékunmba vékungunék." Jisas wunga wandén
déku dunyansat.

Paakutakandarén yéwaa vén duké Jisas wandén

44 Wani kundi watake anga wandén, "Got néma du rate du dakwaké
yékunmba vékandékwa. Wani du dakwa déku kémba yaalakandakwa.
Déku kémba raké yandakwa yapaté wan néma musé wa. Du dakwa
wunga raké néma mawulé yakandakwa. Yandaru deku mawulé ani
duna mawulé pulak wa tékandékwa. Wani du ye yaawimba nak véndén,
némaamba yéwaa paakwe rémtépé-takandaka téndéka. Vétake mawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tawulé yate, wani yéwaa kéraaké néma dusék yandén. Yatake nakapuk rémtépétake ye déku musé akwi kwayéte yéwaa kéraae wani yéwaat kwayéte némaamba yéwaa véndén yaawi kéraandén.” Naandén Jisas.

Kusondakwa yéku gaaviké wandén Jisas

45 Wani kundi watake Jisas anga wandén, “Got néma du rate du dakwaké yékunmba vékandékwa. Wani du dakwa déku kémba yaalakandakwa. Déku kémba raké yandakwan wan néma musé wa. Du dakwa wunga raké néma mawulé yate nak muséké katik vékulakaké daré. Yandaru deku mawulé ani duna mawulé pulak tékandékwa. Du nak déku jémbaa yate kusondakwa yéku gaaviké waakndén. 46 Waake yéku gaavi nak vétake wani gaavi kéraaké néma mawulé yandén. Yate nak muséké vékulakakapuk yate déku musé akwi kwayéte némaamba yéwaa kéraandén. Kéraae wani yéwaat akwi kwayétake wani yéku gaavi kéraandén.” Naandén Jisas.

Aaswurké wandén Jisas

47 Wani kundi watake Jisas nak kundi anga wandén, “Got néma du rate du dakwaké yékunmba vékandékwa. Wani du dakwa déku kémba rakandakwa. Kukmba déku du dakwa déku kémba yaalakapuk yan du dakwat waak anga pévukandékwa. Kukmba ani du yandarén pulak yakandékwa. Du nak aaswut néma gu kwaawumba taawutakandéka kwaandéka késpulak nakpulak gukwami wa wulaan. 48 Wulaandaka aaswut vékuléknndéka wutépét témbétsondarén. Témbétsotake rate gukwami pévundarén. Péve yéku gukwami kéraae dismba taakandarén. Taakate kapérandi gukwami vaanjandandarén. 49-50 Kukmba ani képmaa késkwa sapak Got wandu déku kundi kure gaayakwa dunyan wunga yakandakwa. De gaaye Gotna du dakwale téte kapérandi musé yakwa du dakwat kéraae néma yaamba vaanjanda-kandakwa. Vaanjandandaru kapérandi musé yan du dakwa wani yaamba yaante néma kaangél vékukandakwa. Vékute géraakandakwa. Yéku taalémba raké mawulé yate némaamba géraakandakwa.” Naandén Jisas.

Talimba vékundarén kundi, kulé kundiké waak wandén

51 Wani kundi watake Jisas det anga waatakundén, “Guné wani kundiké akwi guné kurkasale vékusékék?” Wunga waatakundéka wandarén, “Yi. A vékuséknangwa.” 52 Wunga wandaka det wandén, “Apakundiké vékuséknngwa du wuna jémbaamba yaale de néma gaana du pulak wa. Dé déku gaamba wulaae talimba taakandén musale kulé musé waak kure yaandékwa. Kure yaandékwa pulak, de deku mawulémba vékute talimba vékundarén kundi, Gotna kémngé kulé kundi waak kwayéndakwa.” Naandén Jisas.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nasaretsé Jisasét kuk kwayéndarén
(Mk 6:1-6; Lu 4:16-30)

53 Wani kundi watake Jisas wani gaayé taakatake yéndén. 54 Ye déku
gwalepangemba saambake Gotna kundi bulndakwa gaamba du dakwat
Gotna jémbaaké yakwasnyéndén. Yakwasnyéndéka de vatvat naate
wandarén, “Yéki. Yénga pulak dé wani muséké vékusékék? Yénga pulak
ye dé talimba vékapuk yananén kulé apanjémba yo? 55 Dé gaa kurkwa
duna nyaan wa. Déku aasa wan Maria wa. Déku waayékanje wan Jems,
Josep, Saimon, Judas. 56 Déku nyangengu akwi nanale yaréndakwa.
Dé néma du yamba yé wa. Wa baka du wa. Wunga vékuséknangwa.
Yamba dé wani kundi kéraak?” 57 Wunga watake déku mayé apaké
vékuséknga pu k yate déké kalik yandarén. Yandaka Jisas det anga
wandén, “Gotna yémba kundi kwayékwa duké de nak gaayé du dakwa
wa wakwa, ‘Wan néma du wa. Dé yéku jémbaa wa yandékwa.’ Wunga
wandaka déku kém déku gwalepangemba tékwa du dakwa waak déké
wandakwa, ‘Wan baka du wa. Nané pulak du wa.’ Wunga wandakwa.”
Naandén Jisas.
58 Jisasna gwalepangemba tékwa du dakwa déké yékunmba
vékulakakapuk yandaka Jisas wani gaayémba du dakwa talimba vékapuk
yandarén kulé apanjémba némaamba yamba yandékwe wa.

Baptais kwayétan du Jon wa kiyaan
(Mk 6:14-29; Lu 3:19-20; 9:7-9)

14 1 Wani sapak Galilimba tékwa du dakwana néma du déku yé
Herot Jisaské wandaka vékundén. 2 Vékute déku jémbaa yakwa
dunyansat wandén, “Wani du wan baptais kwayékwa du Jon wa. Talimba
wawutéka déku kumbu sékundarén. Sékundaka kiyaae bulaa nakapuk
taamale wa waarapndén. Taamale waarape néma mayé apa kéraae wani
apanjémba yandékwa.” Naandén Herot.
3-4 Talimba Herot déku aanyé Filipna taakwa kéraandén. Wani
taakwana yé Herodias. Kéraandéka Jon dat wandén, “Ména aanyé
wunga randéka déku taakwa kéraaménén wan sépélak yaménén. Got
wani muséké watépéndékwa.” Wunga wandéka Herodias Jonna kundiké
kalik yate waléka Herot léku kundi vékute wandéka déku dunyan
yaae Jonét kulkiye senét giye dé kalapusét kure yéndarén. 5 Kure ye
taakandaka kalapusmba kwaandéka Herot dat viyaandékngé mawulé
yandén. Yandéka Juda du dakwa wa wan, “Jon wan Gotna yémba kundi
kwayékwa du wa.” Wunga wandaka Herot Jonét viyaandékmuké wup
yandén.
6 Nak nyaa du ras yaae Herorale jaawuwe rate Herotna aasa dé
kéraalén nyaaké vékulakate kakému karéndarén. Karéndaka Herodiasna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takwanyan yaae wani dunyanséna ménimba téte kétilén. Kétiléka Herot
véte néma mawulé yandén. 7 Yate lat wandén, “Musé ras kwayéwuténngé
mawulé yanyénu wani musé kwayékawutékwa. Wawutén pulak
yakawutékwa. Yi wan wanana wa.” 8 Wunga wandéka ye léku aasat
walén, “Dé wunat musé nak tiyaaké wandékwa. Kamu muséké waké
wuté?” Wunga waléka léku aasa Jon talimba wandén kundiké wayéka
kalik yapékaréte walén, “Baptais kwayékwa du Jon, déku maaka.
Wunga kéraanyénu kiyaandénngé vékusék-ngawutékwa.” Naaléka léku
takwanyan yaae Herorét walén, “Baptais kwayékwa du Jonna kumbu
sékwe amba dismba ma taake wunat tiyaaménék.” 9 Wunga waléka Herot
wunga yamuké kalik yate vékulaka vékulaka naandén. Takamba kundi
we gite wa wakakét yandén. Yi wan wanana wa naandén. Naandéka dale
rate kakému karan dunyan wa vékundarén. Wandén kundiké vékulakate,
nak kundi wamuké kalik yate wa yi naandén. 10 Naatake wandéka déku
du ye kalapusmba wulaae Jonna kumbu sékundarén. 11 Sékwe maaka
dismba taake wani takwanyanét kure ye kwayéndarén. Kwayéndaka kure
ye léku aasat kwayélén.
12 Wunga yandaka Jonna dunyansé yaae déku pusaa kéraae kure ye
rémndarén. Rémtake ye Jisasét wani muséké saapéndarén.

Jisas némaamba (5000) dunyansat kakému kwayéndén
(Mk 6:31-44; Lu 9:10-17; Jo 6:1-13)

13 Jisas wani kundi vékutake wani gaayé taakatake botmba waare
du yarékapuk taalat yéndén. Dé kapmang yéndén, botmba. Yéndéka du
dakwa déké kundi vékutake deku gaayé taakatake képmaamba dé yénét
yéndarén. 14 Yéndaka Jisas néma gu kwaawu wutépét yaae bot taakatake
véndén némaamba du dakwat. Vétake deké sémbéraa yate baat yan du
dakwa nyambalé, sépémaalé kapére yan du dakwa nyambalésat waak
kururéndén.
15 Garambu yandéka Jisasna dunyansé déké yaae dat wandarén,
“Garambu a yakwa. An du yarékapuk taalé a. Ma waménu ani du dakwa
gaayét yéndaru. Ye deku kakému kéraakandakwa.” 16 Wunga wandaka
det wandén, “De yéndarénngé wuné katik waké wuté. Guné det kakému
ma kwayéngunék.” 17 Naandéka wandarén, “Nané némaamba kakému
yamba yé wa. Makal bret taambak, gumba kutndarén gukwami vétik
wunga male rakwa.” 18 Naandaka wandén, “Ma kure yaa wunéké.”
Naandén. 19 Wunga wandéka kure yéndaka wamba tékésén du dakwat
wandén, waaramba randarénngé. Wandéka randaka makal bret
taambak gukwami vétik kéraae kure téte nyérét yaasawure véte Gorét
wandén, “Yéku musé a tiyaaménén. Wan yékun wa.” Naatake bret
bule déku dunyansat kwayéndén. Kwayéndéka du dakwat muni waate
kwayéndarén. 20 Kwayéndaka akwi du dakwa kurkale kandarén. Kandaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bret ras baka randéka Jisasna dunyansé kémbi tambavétik maanmba
kaayék vétik (12) wunga laakwandaka vékulékén. 21 Wani bret kan du
wan 5,000 pulak wa. Némaamba dakwa nyambalé waak wa wamba rate
kandarén.

Jisas gutakumba yéténdén
(Mk 6:45-52; Jo 6:16-21)

22 Jisasna dunyansé wunga yandaka Jisas det wandén, "Guné botmba
waare ma taale yéngunék, néma gu kwaawuna nak sakwat." Wunga
wandéka déku dunyansé yéndaka wani du dakwat wandén, deku
gaayét yéndarénngé. 23 Wandéka de yéndaka dé kapmang némbat
waaréndén Gorale kundi bulké. Waare nyaa daandéka dé kapmang
randén némbumba. 24 Randéka déku dunyansé yén bot ye néma gu
kwaawu nyéndémba téndéka wimut kutndéka bot némaamba waaré
daan. 25 Yandéka yé gérké yaténdéka Jisas gutakumba déku dunyanséké
yéndén. 26 Yéténdéka dat véte bérundarén. Bérute wandarén, "Wan
gaamba wa yaatékwa." Wunga wate néma wup yate némaanmba
waawakndarén. 27 Waawakndaka Jisas det bari wandén, "An wuné
a yaatékwa. Guné wup yaké yambak. Yéku mawulé vékute ma
yaréngunék." Naandén det.
28 Wani kundi wandéka Pita Jisasét anga wandén, "Néman Du, wan
méné yaatéménan, wunat ma waménu wuné gutakumba ménéké
yaakawutékwa." 29 Naandéka wandén, "Méno, ma yaa." Wunga wandéka
bot yaasékatake daawuliye gutakumba baasnyé ye ye Jisas ténét yéké
yandén. 30 Yate wimut kutndéka néma gu waarapndéka véte wup yandén.
Wup ye gumba daawuliké yandén. Yate waandén, "Néman Du, wuné ma
kut." 31 Wunga wandéka dat bari kutte wandén, "Kamuké méné ména
mawulémba anga wak, 'Jisas wuné kurké dé mayé apa yo kapuk?' Wunga
wambak. Wunéké ma yékunmba vékulaka." 32 Wunga watake dat kure ye
botmba waarémbéréka wimut késén. 33 Késndéka botmba ran dunyansé
déku yé kavérékte wandarén, "Méné Gotna nyaan wa. Yi wan wanana
wa." Naandarén.

Genesaretmba Jisas det kururéndén
(Mk 6:53-56)

34 Jisas déku dunyansale néma gu kwaawu nak sakwat botmba ye
Genesaretna taalémba saambakndarén. 35 Saambakndaka wani gaayémba
yatékwa du dakwa Jisaské vékuséknd arén. Vékusékte wani taalémba
tékwa du dakwat kundi wasatindaka de baat yan du dakwa nyambalé,
sépémaalé kapére yan du dakwa nyambalé waak kure yéndarén Jisaské.
36 Kure yéndaka deku mawulémba wandarén, "Nané déku sépémba
kure wa yékun yakanangwa. Déku sépémba kurké yapatiye déku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

laplapmba male kutnanan wa yékun yakanangwa.” Wunga wate Jisasét wandarén, “Méné yi naaménu nané ména laplapna waambumba male kurkanangwa.” Wunga watake déku laplapmba kure wa yékun yandarén.

Gotna kundi wa taalékéran gwaal waaranga maandéka bakamuna kundit
(Mk 7:1-13)

15 1 Wani sapak Farisi dunyan ras, apakundiké vékuséknngwa dunyan
ras, wunga Jerusalem taakatake Jisasale bulké yéndarén. 2 Ye dat
wandarén, “Nana gwaal waaranga maandéka bakamu anga wandarén,
‘Kakému kaké yate taale wananén pulak guna taamba kurkasale ma
yakwasnyénguném. Wunga yatake guné Gotna ménimba yékunmba
yatékangunéngwa.’ Wunga wandaka nané kakému kaké yate taale nana
taamba wandarén pulak kurkale yakwasnyénangwa. Kamuké daré ména
dunyan nana gwaal waaranga maandéka bakamu wan kundi vékukapuk
yo? De kaké yate taale deku taamba nana gwaal waaranga maandéka
bakamu wandarén pulak yamba kurkale yakwasnyéndakwe wa.” 3 Wunga
wandaka det wandén, “Guné yénga pulak dé? Kamuké guné guna gwaal
waaranga maandéka bakamuna kundi male vékute Gotna kundiké kuk
kwayu? 4 Got anga wandén, ‘Guné guna aasa aapat ma yékun ya.’ Wunga
watake anga waak wandén, ‘Du nak déku aasa aapaké kapérandi kundi
bulndu guné wani duwat ma viyaangunu yénga kiyaandu.’ 5 Wunga
wandéka guné Gotna kundiké kuk kwayéte nak kundi wangunéngwa. Anga
wangunéngwa, ‘Du nak déku aasa aapat anga wandu, “Ani musé Gorét
kwayéwutén. Gorét kwayékapuk ye bénat kwayékatik wuté. Bénat yékun
yaké yapatiwutékwa.” Wunga watake déku aasa aapat yékun yakapuk
yandékwan wan yékun wa. Wa Gorét wa kwayéndén.’ 6 Guné wunga wate
guna gwaal waaranga maandéka bakamuna kundi vékute Gotna kundiké
kuk kwayénguném̃gwa. 7 Guné paapu yakwa du wa. Talimba Gotna yémba
kundi kwayétan du Aisaia wa wandén guné̃ké. Anga wandén:

8 Got wa wandén, ‘Ani du dakwa wuné̃ké yéku kundi wandakwa.
Wunga wate wuné̃ké deku mawulémba yamba yékunmba
vékulakandakwe wa.
9 De deku apakundi vékute wandékwa pulak yate wani kundiké
wandakwa: Wan Gotna kundi wa.
Wunga wate wuna yé kavérékte baka kundiké wa bulndakwa.’
Naandén.

Got wunga wandéka wa Aisaia viyaatakandén.” Naandén Jisas.

Kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yandarénngé wandén
(Mk 7:14-23)

10 Wani kundi watake Jisas du dakwat waandéka yaandaka det anga
wandén, “Guné wuna kundi ma yékunmba véku. Vékute ani muséké ma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba vékusék. 11 Kangunéngwa muséké vékulakate Got katik waké
dé, ‘Gané kapérandi musé yakwa du dakwa wa.’ Yamba wa. Bulngunéngwa
kapérandi kundiké vékulakate Got anga wakandékwa, ‘Gané kapérandi
musé yakwa du dakwa wa.’ Wunga wakandékwa.” Naandén Jisas.
12 Wunga wandéka déku dunyansé yaae dat wandarén, “Farisi dunyan
waménén kundiké kalik yandarén.” Naandarén. 13 Wunga wandaka
Jisas ani gwaaménja kundi wandén, “Anjorémba rakwa du wuna
aapa néma yaawi nak yandén. Ye némaamba miyé taawundén wani
yaawimba. Taawukapuk yandéka baka wure waaran miyé wa méngiale
pélkandékwa.” Farisi dunyanséké wa wunga wandén. 14 Watake anga
wandén, “Gané Farisi dunyanséké vékulakaké yambak. De méni kiyaan
du pulak wa yaténdakwa. Méni kiyaan du nak, nak méni kiyaan duwat
yaambu wakwasnyéké mawulé ye, wa bét ye véréti kwaawumba
vaakérkambérékwa. Yandékwa pulak wa Farisi dunyansé nak duwat
Gorké yéndakwa yaambu wakwasnyéké yapatindakwa.” Naandén Jisas.
15 Wunga wandéka Pita dat wandén, “Kanangwa muséké waménén
gwaaménja kundiké nanat waménu nané wani kundiké kurkale vékusék-
nganangwa.” 16 Wunga wandéka wandén, “Gané waak wani kundiké
yamba vékusék-ngunéngwe kapuk? 17 Ma véku. Du dakwa kandakwa
musé deku biyaat daawuliye tété naae wa yéndékwa. Kandakwa musé
deku mawulé yamba yaavan kutndékwe wa. 18 Bulndakwa kundi taale
du dakwana mawulémba téndékwa. Du dakwana mawulémba yaalakwa
muséké vékulakate wa Got wakandékwa, ‘Wan kapérandi musé yakwa du
dakwa wa.’ Naakandékwa. Ani muséké vékusékte wunga wakandékwa.
19 Du dakwana mawulémba kapérandi mawulé yaalandékwa. Yaalandéka
kapérandi mawulé vékundakwa, du dakwat viyaandékndakwa, dunyan
nak duna taakwat kéraandakwa, dakwa nak taakwana duké yéndakwa,
du dakwale kapérandi musé yandakwa, dakwa duwale kapérandi musé
yandakwa, sél yandakwa, papukundi wandakwa, nak du dakwaké
kapérandi kundi wandakwa, wunga kapérandi musé yandakwa.
20 Wani kapérandi mawulé du dakwana mawulémba wa yaalandékwa.
Yaalandéka wa wani kapérandi musé yandakwa. Kapérandi musé
yandaka Got deké wandékwa, ‘Wan de kapérandi musé yakwa du dakwa
wa.’ Wunga wate yandarén kapérandi mawuléké vékulakandékwa.
De gwaal waaranga maandéka bakamuna kundi vékukapuk yate
deku taamba yékunmba yakwasnyékapuk yandarénngé yamba
vékulakandékwe wa.” Jisas wunga wandén.

Taakwa nak Jisaské yékunmba vékulakalén
(Mk 7:24-30)

21 Wani kundi watake Jisas déku dunyansale de wani gaayé taakatake
nak taalat yéndarén. Tair béré Saidon tékwa taalat yéndarén. 22 Yéndaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kenanmba yaan taakwa nak yaalén. Lé Juda taakwa yamba wa. Nak gaayémba yaan taakwa wa Jisaské yaalén. Yaae némaamba waate walén, “Néman Du, méné Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu wa yatéménéngwa. Méné wunéké ma sémbéraa yaménu. Kutakwa nak wuna takwanyanna mawulémba wulaae téte lat yaavan kutlékwa.” 23 Wunga waléka Jisas lale kundi nak yamba bulndékwe wa. Yandéka déku dunyansé dat wandarén, “Ani taakwa a nana kukmba yaate némaanmba waalakét yaalékwa. Ma waménu léku gaayét yélu.” Naandarén.

24 Wunga wandaka wani taakwat wandén, “Israel du dakwa wan de sipsip deku mawulé yékéyaak yandéka baka yeyé yaayandakwa pulak wa. Got wandéka wuné det male yékun yaké yaawutén. Nyéné nak gaayé taakwa wa. Israel taakwa yamba wa.” 25 Wunga wandéka yaae dat kwaati se waandé daate walén, “Néman Du, wunat ma yékun yaménu.” Naalén.

26 Wunga waléka déku mawulémba wandén, “Nané Juda nak gaayé du dakwaké, ‘Waasa wa,’ naate nana du dakwaké, ‘Nyambalé wa,’ naanangwa.” Wunga watake ani gwaaménja kundi lat wandén, “Nané nyambalé kakwa kakému kéraae waasat ka kwayénana.” 27 Wunga wandéka walén, “Néman Du, yi wan wanana wa. Wuné anga wawutékwa. Nyambalé kakému kandaka ras képmaamba vaakétndéka deku waasa kéraae kandakwa. Méné wunat yékun yaménu wan yékun wa.” Naalén.

28 Wunga waléka wandén, “Wuné nyéna takwanyanét yékun yaké apamama yawutékwanngé wate nyéné wunéké yékunmba vékulaka-nyénéngwa. Wan yékun wa. Mawulé yanyénéngwa musé bulaa yakawutékwa.” Naandén. Wunga wandén sapak male wa léku takwanyan yékun yalén.

Jisas némaamba du dakwat kuruwuréndén

29 Jisas wani gaayé taakatake képmaamba yéndén. Galilina néma gu kwaawu tékwanmba yéndén. Ye némbumba waare randén. 30 Randéka némaamba du dakwa déké yaandarén. Maan kapére yan du dakwa nyambalé, méni kiyaan du dakwa nyambalé, apa rangwa yan du dakwa nyambalé, kundi bulkapuk du dakwa nyambalé, sépémaalé kapére yan némaamba du dakwa nyambalé ras waak, wani du dakwa nyambalé akwi kéraae yaate Jisaské yaandarén. Yaae wani du dakwa nyambalé Jisasna maanale taakandarén. Taakandaka det kuruwuréndén. 31 Kururéndéka wamba rakésén du dakwa véndarén. Kundi bulkapuk yan du dakwa nyambalé nakapuk kundi bulndarén. Apa rangwa yan du dakwa nyambalé deku apa kayéndéng tén. Maan kapére yan du dakwa nyambalé yeyé yaayandarén. Méni kiyaan du dakwa nyambalé nakapuk véndarén. Wunga yékun yandaka vétake vékulaka vékulaka naandarén. Wunga yate wandarén, “Israelna néma du Got det wa kurkale yandén.” Naandarén. Wunga wate wa Gotna yé kavérékndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas némaamba (4,000) dunyansat kakému kwayéndén
(Mk 8:1-10)

32 Némaamba du dakwa wamba téndaka Jisas déku dunyansat
waandéka yaandaka det anga wandén, “Wuné wani du dakwaké
sémbéraa yawutékwa. Nyaa kupuk wa wunale amba randarén. Deku
kakému wa kawuréndarén. Wa kaandale randakwa. De kaandale re deku
gaayét yéndarénngé wamuké kalik yawutékwa. Kaandale ye yaambumba
kiyaakandakwa.” 33 Wunga wandéka déku dunyan dat wandarén,
“Ani taalémba du ras yamba yare wa. Wani du dakwa wan némaamba
wa. Yamba bret ras kéraae wani du dakwat kwayénanu kaké daré?”
Naandarén.
34 Wunga wandaka det wandén, “Bret katik dé ro?” Wunga wandéka
wandarén, “Makal bret taambak kaayék vétik (7), gumba kutndarén
makal gukwami nak nak rakwa.” 35 Wunga wandaka wani du dakwat
wandén, képmaamba daae randarénngé. 36 Wandéka randaka wani
makal bret gukwami waak kéraae Gorét wandén, “Yéku musé wa
nanat tiyaaménén. Wan yékun wa.” Naandén. Wunga watake wani bret
gukwami waak bule déku dunyansat kwayéndén. Kwayéndéka akwi du
dakwat kwayéndarén. 37 Kwayéndaka akwi kurkale kandarén. Kandaka
kakému ras baka randéka kémbi taambak kaayék vétik (7) waandandaka
vékulékén. 38 Wani kakému kan dunyan wan 4,000 wa. Dakwa nyambalé
waak némaamba wa wamba rate kandarén.
39 Kasékéyak-ndaka Jisas du dakwat wandéka deku gaayét yéndarén.
Yéndaka dé botmba nak waare Magadanna taalat yéndén.

Jisas kulé apanjémba yandénngé dat waatakundarén
(Mk 8:11-13; Lu 12:54-56)

16 1 Farisi dunyan ras Sadyusi dunyan ras Jisaské yéndarén. Ye
deku mawulémba anga wandarén, “Got wandéka dé Jisas yaak,
kapuk baka nané pulak du dé?” Wunga vékulakate dat wandarén,
“Méné kulé apanjémba nak ma yaménu vékanangwa. Wunga vétake
vékusék-nganangwa. Got wandéka wa yaaménén.” 2 Wunga wandaka
det wandén, “Garambu yandéka nyaa daawulindéka nyét gwaavé
yandéka véte wangunéngwa, ‘Nyét gwaavé yandékwa. Séré yéku nyaa
vékandékwa.’ Naangunéngwa. 3 Wunga watake ganmbamba nyét
gélé yandéka véte wangunéngwa, ‘Nyét gélé yatékwa. Bulaa wimut
kutndu maas viyaakandékwa.’ Wunga wangunéngwa. Guné nyérét
véte vékusékngunéngwa wimut béré maaské. Guné yawutékwa kulé
apanjémba véte wunéké vékusékngé yapatingunéngwa. Guna mawulé
yékéyaak yandékwa. 4 Bulaa ani sapak yatékwa du dakwa wa kapérandi
musé yapékaténdakwa. Gorké wa kuk kwayéndarén. Wunat wangunén

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apanjémba, kulé apanjémba, katik yaké wuté. Anga male yakawutékwa.
Talimba yatan du Jona yandén pulak yakawutékwa.” Naatake Jisas de
yaasékatake yéndén.

Farisi béré Sadyusi dunyanséna kundi yis pulak yakwanngé wandén
(Mk 8:14-21)

5 Jisas déku dunyansale néma gu kwaawu nak sakwat yéndarén.
Ye saambake déku dunyansé dat wandarén, “Nané bret yamba kure
yaanangwe wa. Yékéyaak yananén.” 6 Wunga wandaka Jisas det ani
gwaaménja kundi wandén, “Guné jéraawu ma yangunék. Farisi dunyansé
béré Sadyusi dunyanséna yis kurké yambak.” Naandén.
7 Wunga wandéka deku kapmang bulte wandarén, “Nané bret ras
yamba kure yaanangwe wa. Wunga yananga bret némaan yandénngé
kutndakwa musé yiské wa wandén.” Naandarén.
8 Wunga bulndaka vékusékte det wandén, “Kamuké guné anga wo? ‘Nané
bret yamba wa.’ Wuné gunat yékun yaké yawutékwanngé yamba yékunmba
vékulakangunéngwe wa. 9 Guné wuna mayé apaké yamba wayéka
yékunmba vékusék-pékarénguněngwe kapuk? Talimba 5,000 dunyansat
makal bret taambak kwayéwutéka kurkale kandaka bret ras baka randéka
kémbi késépéri waandangunénngé guné vékulako kapuk? 10 Nakapuk 4,000
dunyansat makal bret taambak kaayék vétik (7) kwayéwutéka bret ras
baka randéka kémbi késépéri waandangunénngé guné vékulako kapuk?
11 Yékunmba vékulakate vékusék-ngangunéngwa. Wuné némaamba bret
yaalandénngé apamama yawutén. Yate wuné yiské wayéka watéte bretké
yamba vékulakawutékwe wa. Farisi dunyansé béré Sadyusi dunyanséna
yiské ma jéraawu yangunénénngé wa wawutén.” Naandén Jisas det.
12 Wunga wandéka wa vékusékndarén. Dé bretmba kutndakwa yiské
yamba wandékwe wa. Dé Farisi béré Sadyusi dunyanséna kapérandi
kundi vékukapuk yamuké wa wandén.

Pita Jisasét wandén, “Méné Got wan du Krais wa”
(Mk 8:27-30; Lu 19:18-21)

13 Jisas déku dunyansale Sisaria Filipaina taalat yéndarén. Ye Jisas
déku dunyansat anga wandén, “Wuné Duna Nyaan a téwutékwa. Wunéké
du dakwa yénga daré wo?” 14 Wunga wandéka wandarén, “Méneké
ras wandakwa, ‘Wan baptais kwayékwa du Jon wa.’ Ras wandakwa,
‘Wan talimba yatéte Gotna yémba kundi kwayétan du Elaija wa.’ Ras
wandakwa, ‘Wan Gotna yémba talimba kundi kwayétan du déku yé
Jeremaia wa.’ Ras wandakwa, ‘Jeremaia yamba wa. Gotna yémba talimba
kundi kwayétan nak du wa.’ Wunga wandakwa méneké.” Naandarén.
15 Wunga wandaka det wandén, “Wa guné yénga pulak? Guné wunéké
yénga guné wo?” 16 Wunga wandéka Saimon Pita wa wan, “Méné nanat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékun yaménénngé Got wan du Krais wa. Méné apapu apapu rapékakwa
du Gotna nyaan wa.” Naandén.
17 Wunga wandéka wandén, “Jonna nyaan Saimon, méné yéku mawulé
wa vékuménéngwa. Ani képmaamba tékwa du wunéké waménén kundi
ménat yamba wandakwe wa. Anjorémba rakwa du wuna aapa Got déku
kapmang wa ménat wani kundi wandén. 18 An ménat wawutékwa. Ména
yé Pita. Nana kundimba anga wa: Matu. Wani néma matu taakumba
wuna jémbaamba yaalan du dakwa taakakawutékwa. Taakawutu du
dakwa kiyaandakwa yapaté nak kapérandi musé waak wuna du dakwat
katik yaavan kurké dé. De yékunmba rapéka-kandakwa apapu apapu.
19 Wuna mayé apa ménat kwayékawutékwa. Kwayéwutu méné waménu
nak du dakwa Gotna kémba yaalakandakwa. Méné ani képmaamba
yatéte ‘Yamba wa’ naaménéngwa muséké Got déku gaayémba rate
wani muséké ‘Yamba wa’ naakandékwa. Méné ani képmaamba yatéte,
yi naaménéngwa muséké Got déku gaayémba rate, wani muséké yi
naakandékwa.” 20 Wunga watake déku dunyansat wandén, “Ma véku.
Gené nak duwat anga waké yambak, ‘Jisas wan nanat yékun yandénngé
Got wan du Krais wa.’ Wunga waké yamarékate.” Jisas wunga wandén.

Jisas kiyaae nakapuk taamale waarapké yandékwanngé wandén
(Mk 8:31–9:1; Lu 9:22-27)

21 Wani sapak Jisas taale ani kundi déku dunyansat wandén, “Wuné
Jerusalemét waaréwutu de maaka dunyan, Gotna gaamba jémbaa
yakwa dunyanséna néma dunyan, apakundiké vékuséknngwa dunyan,
de wunga wunat kapérandi musé yakandakwa. Ye wunat viyaandaru
kiyaakawutékwa. Kiyaawutu nyaa vétik yéndu kupuk yambanmba
Got wandu wuné nakapuk taamale waarapkawutékwa.” 22 Wunga
wandéka Pita dé kure ye bét kapmang téte wandén, “Néman Du, méné
wunga waké yambak. Got wani kapérandi muséké katik yi naaké dé.”
23 Wunga wandéka waalakwe Pitat wandén, “Satan, méné ma yaange
yé. Méné wuna jémbaa taakatépé-méneng wa. Méné Gotna kundi
yamba vékuménéngwe wa. Méné ani képmaana duna kundi male wa
vékuménéngwa.” Naandén Jisas Pitat.
24 Wani kundi watake Jisas déku dunyansat anga wandén, “Gené
wunale yaate wuna jémbaa yaké mawulé yangunan, wa anga ma
yangunék. Gené guna mawulé ma yaasékangunék. Yaasétake wunéké
vékulakate anga ma wangunék, ‘Nané déku jémbaa yatépéka-kanangwa.
Yate nané kaangél kutte takwemimba kiyaamunaananu wan baka musé
wa. Néma musé yamba wa.’ Wunga wate wuna jémbaa ma yaténgunék.
25 Wunéké vékulakakwa du dakwa wuna jémbaa yatépékandaru wuna
maama det viyaandaru kiyaae de wunale yékunmba rapéka-kandakwa
apapu apapu. Wunéké vékulakakapuk yakwa du dakwa deku sépéké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

male vékulakate deku jémbaa male yatémunaae, wa de kiyaae lambiyak-
ngandakwa. Wunale katik rapékaké daré. 26 Du dakwa ani képmaana
musé akwi kéraaké vékulakate, deku jémbaa male yate, kiyaae yénga
pulak yékunmba rapékaké daré? Yamba yé wa. Katik yékunmba
rapékaké daré. De Gotna gaayét yéké mawulé yate yéwaa kwayéké
daré kapuk? Yamba yé wa. Katik yéké daré. 27 Kukmba wuna aapa Got
wunat mayé apa tiyaate wandu wuné Duna Nyaan nyaa véte kaalékwa
pulak ye gaayakawutékwa. Gotna kundi kure gaayakwa dunyansale
gaayakawutékwa. Gaaye akwi du dakwa yandarén musé kwayékata-
kawutékwa. 28 Ani kundi ma véku. Guné amba yatékwa du ras wayéka
kiyaakapuk yatéte vékangunéngwa, wuné néma du rate apa tapa ye
yaawutu. Duna Nyaan wuné yaawutu vékangunéngwa. Yi wan wanana
wa." Jisas déku dunyansat wunga wandén.

Jisasna sépé waalakwe nak pulak yaalan
(Mk 9:2-13; Lu 9:28-36)

17 1 Nyaa taambak kaayék nakurak (6) yandéka Jisas, Pita,
Jems, Jemsna waayéka Jon wunga de kure néma némbat nak
waaréndarén. Waare de male wamba yaréndarén. 2 Yaréte véndarén.
Jisasna sépé waalakwe nak pulak yaalan. Yaalandéka déku saawi nyaa
vékwa pulak yan. Yandéka déku laplap wamatama ye kalkal naan.
3 Yandéka talimba yatéte Gotna yémba kundi kwayétan du Moses ambét
Elaija Gotna gaayémba gaaye Jisasale bulténdaka wa Jisasna du kupuk
véndarén. 4 Pita det vétake Jisasét wandén, "Néman Du, nané amba
ranangwan, an yékun a. Méné mawulé yaménu wuné gaa kupuk amba
kaakawutékwa. Ménéké nak, Moseské nak, Elaijaké nak." Naandén.
5 Pita wani kundi wayéka waténdéka waama yasékéyakén buwi nak
gaaye det taakatépéndén. Taakatépéndéka kundi nak buwimba awula
wan, "An wuna nyaan a. Déké néma mawulé yawutékwa. Déké wuna
mawulé yékun yandékwa. Guné déku kundi ma véku." Naandén.
6 Wani kundi vékutake Jisasna du wup yasékéyake kwaati se waandé
daae saawi képmaamba tindarén. 7 Yandaka Jisas deké yaae det kutte
wandén, "Guno, ma waarap. Wup yaké yambak." 8 Wunga wandéka
waarape du nak yamba véndakwe. Jisas male véndarén.
9 Ye wani némbu yaasékatake daawulitéte Jisas det wandén, "Ma véku.
Guné véngunén muséké nak duwat bulaa waké yambak. Wuné Duna
Nyaan kiyaawutu Got wandu wuné nakapuk taamale waarapwutu wani
sapak guné wani muséké waké ya." 10 Wunga wandéka déku du dat anga
wandarén, "Apakundiké vékusékngwa dunyan anga wandakwa, 'Gotna
yémba talimba kundi kwayétan du Elaija taale yaakandékwa. Yaandu
Got wan du Krais kukmba yaakandékwa.' Kamuké daré wunga wo?"
Naandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Wunga wandaka wandén, “Yi wan wanana wa. Elaija taale yaakandékwa.
Yaae Kraisna yaambu kurkandékwa. 12 Gunat anga wawutékwa. Elaija wa
yaan. Yaandéka du dakwa déké vékuséknga pukyate dat kapérandi musé
yandarén. Dat yandarén pulak wuné Duna Nyaan wunat kapérandi musé
yakandakwa.” 13 Wunga wandéka wandarén, “Dé Elaijaké wate wa baptais
kwayétan du Jonngé wa wandékwa. Wanana.” Naandarén.

Kutakwa kulure kure yatan nyaanét Jisas kururéndén
(Mk 9:14-29; Lu 9:37-42)

14 Jisas, Pita, Jems, Jon, de wunga daawuliye déku dunyan ras
waak némaamba du dakwale jaawuwe téndarénmba saambakndarén.
Saambakndaka du nak Jisaské yaae dat kwaati se waandé daandén. 15 Waandé
daate wandén, “Néman Du, méné wuna nyaanngé ma sémbéraa yaménu.
Késépéri apu waangété yate kiyaandékwa. Kiyaate késépéri apu yaamba
vaakétte gumba waak vaakétndékwa. 16 Yandéka ména dunyanngé kure
yéwutéka dé kururéké yapatindarén.” Naandén. 17 Wunga wandéka Jisas wa
wan, “Yénga pulak dé? Guné wunéké yékunmba yamba vékulaka-ngunéngwe
wa. Guna mawulé yamba yékunmba téndékwe wa. Wuné baapmu némaamba
wa gunale yatéwutéka guné wunéké yamba yékunmba vékulaka-ngunéngwe
wa. 18 Ma kure yaa wani nyaan anga wunéké.” Wunga wandéka kure yéndaka
Jisas wani nyaanét kure yatan kutakwat waarundéka bari wani nyaan
yaasékatake yaange yélén. Yaange yéléka wani sapakngakét wani nyaan
nakapuk yékun yandén.
19 Kukmba Jisas déku kapmang randéka déku dunyan déké ye dat wandarén,
“Nané wani kutakwat wananga yamba yaange yélékwe. Yénga pulak nané wani
jémbaa yaké yapatik?” 20 Wunga wandaka det wandén, “Guné Gorké yékunmba
vékulakakapuk yate wa wani jémbaa yaké yapatingunén. Ma véku. Guné
Gorké ayélapkéri vékulakamunaate, wa guné déké yéku mawulé ayélapkéri
wa yakangunéngwa. Guné Gorké yéku mawulé ayélapkéri yamunaate, wa
guné apanjémba wa yakangunéngwa. Ani némbu ma vé. Guné Gorké yéku
mawulé ayélapkéri yangunu, guna yéku mawulé makal miyé sék pulak makal
male téndu, ani némbu waarape yéndénngé Gorét waataku-munaangunu, wa
ani némbu waarape yékandékwa. Guné déké yékunmba vékulakapékate dat
waatakumunaae, wa guné kulé apanjémba ras waak yakangunéngwa. 21 [Guné
kutakwa yaange yéndarénngé waké mawulé yate, guné kakému kakapuk
yaakétte wani muséké Gorét ma waatakungunék. Wunga yangunu wa yaange
yékandakwa. Wunga yakapuk yangunu, wa katik yaange yéké daré.] Naandén.”

Jisas kiyaae taamale waarapké yandékwanngé nakapuk wandén
(Mk 9:30-32; Lu 9:43-45)

22 Jisas déku dunyanale Galilina taalémba yeyé yaayatéte Jisas
det wandén, “Kukmba wuné Duna Nyaan maamat kwayéndaru deku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taambamba rakawutékwa. 23 Rawutu wuné viyaandaru kiyaakawutékwa.
Kiyaawutu nyaa vétik yéndu kupuk yambanmba Got wandu nakapuk
taamale waarapkawutékwa.” Wunga wandéka wani muséké néma
sémbéraa yandarén.

Gotna kundi bulndakwa néma gaaké Jisas takis kwayéndén

24 Jisas déku dunyansale Kaperneamét yéndarén. Ye saambakndaka
Gotna kundi bulndakwa néma gaaké takis kéraakwa dunyansé Pitat yaae
wandarén, “Guna néma du Gotna kundi bulndakwa néma gaaké takis ras
dé kwayu?” 25 Wunga wandaka Pita wa wan, “Yi. Kwayéndékwa.” Wunga
watake gaamba wulaae Jisasét wani kundi wayéka wakapuk téndéka
Jisas dat waatakundén, “Saimon, yénga méné vékulako? Ani képmaana
néma du kandémba daré takis kéraau? Deku kémna du dakwamba
daré kéraau, kapuk nak gaayé du dakwamba daré kéraau?” Naandén.
26 Wunga wandéka Pita wa wan, “Nak gaayé du dakwamba male takis
kéraandakwa.” Wunga wandéka Jisas wa wan, “Yi wan wanana wa.
Néma duna kém deku du dakwa takis deké yamba kwayéndakwe wa.
Wuné Gotna nyaan a téwutékwa. Wuné déku gaaké takis kwayékapuk
yawutu, wa wuné déku nyaan téwutékwanngé vékulakate dé wunat
katik waaruké dé. 27 Wuné déku gaaké kwayékapuk yawutu, nak
du dakwa wunat kapérandi mawulé yate wunat waarukandakwa.
Deku mawulé katik kapére yaké dé, naate wa wuné waak takis
kwayékawutékwa. Méné ma ye néma gu kwaawumba gukwami taawuwe
wuré. Taale wuréménéngwa gukwami kéraae déku tépngémba yéwaa
nak vékaménéngwa. Vétake kéraae kure yaae det ma kwayéménu.
Kwayéménéngwa yéwaa, wan aana takis wa, Gotna kundi bulndakwa
néma gaaké.” Naandén Jisas Pitat.

Gotna kémba rakwa néma duké Jisas wandén
(Mk 9:33-37; Lu 9:46-48)

18 1 Wani sapak Jisasna dunyan yaae dat wandarén, “Kandé akwi
néma duwat taalékére néma du ro, Gotna kémba?” 2 Wunga
wandaka Jisas deku nyaanét nak waandéka yaae deku nyéndémba téndén.
3 Téndéka det wandén, “Ma véku. Guna kapérandi mawulé yaasékatake
ma yéku mawulé vékungunu. Guna mawulé makal nyambaléna mawulé
pulak tékapuk yandu Gotna kémba katik yaalaké guné. 4 Ani nyaan
déku yé yamba kavérékndékwe wa. Déku mawulé yékunmba téndékwa.
Déku mawulé tékwa pulak deku mawulé yékunmba tékwa du dakwa, de
deku yé kavérékngapuk yate Gotna kémba rate, néma du néma taakwa
rakandakwa. De nak néma du néma taakwat waak taalékéra-kandakwa.
5 Du dakwa wunéké yékunmba vékulakate anga pulak nyaanét yékun yate
wunat waak wa yékun yandakwa.” Naandén Jisas.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

De kapérandi musé yakapuk yamuké wa Jisas wandén
(Mk 9:42-48; Lu 17:1-2)

6 Wani kundi watake anga wandén: “Ani makal nyambalé wuna kundi
yékunmba vékundakwa. Du ras du nakét déku kwaalémba néma matut
giye dé vaanjanda-ndaru solwaramba daawuliye kulak ke kiyaandu wan
kapérandi musé wa. Du nak wandu wani nyambalé nak déku kundi
vékute wuna kundi yaaséka-munaandu, wa Got wunga waké yakwa
duwat yandén kapérandi musé némaanmba yakata-kandékwa. Wan néma
kapérandi musé wa.
7 “Némaamba du dakwa ani képmaana kapérandi muséké male
vékulakate wuna kundiké yékéyaak yandakwa. Wani du dakwaké
sémbéraa yawutékwa. Du ras wandaru wuna kundi vékukwa du dakwa
deku kundi vékute wunat kuk kwayéndaran, wa det wunga wan du
deku mawulé wa yaavan kutndakwa. Wan néma kapérandi musé wa.
Got wunga waké yakwa duwat yandarén kapérandi musé némaanmba
yakata-kandékwa.
8 “Guna maan taamba kapérandi musé yaké yandu, wa wani maan
taamba ma sékwe vaanjandangunék. Guna nakurak maan nakurak
taamba male téndu wani kapérandi musé yakapuk yate Gotna kémba
yaalamunaangunu, wan yékun wa. Guna maan vétik taamba vétik téndu
guné wani kapérandi musé yatake kukmba yaa yaanpékatékwa taalat
daawulimunaangunu, wan kapére wa. 9 Guné guna ménit kapérandi musé
véte wani kapérandi musé yaké mawulé yamunaae, wani méni ma pékwe
vaanjandangunék. Guna nakurak méni male téndu wani kapérandi
musé yakapuk yate Gotna kémba yaalamunaangunu, wan yékun wa.
Guna méni vétik téndu guné wani kapérandi musé yatake kukmba yaa
yaanpékatékwa taalat daawulimunaangunu, wan kapére wa.” Naandén.

Lambiyakén sipsipké Jisas gwaaménja kundi wandén
(Lu 15:3-7)

10 “Ma véku. Wani makal nyambalésat kuk kwayéké yambak. Deké
anga wambak, ‘De makalkéri nyambalésé wa. Deké katik vékulakaké
nané.’ Anjorémba rakwa du wuna aapa Gotna kundi kure gaayakwa
dunyan deké yékunmba véndakwa. Yandaru deké wani kundi wambak.
Wani du déku ménimba rapékandaka wani nyambalésat yékun
yandékwa. 11 [Wuné Duna Nyaan lambiyakén du dakwa Satanna
taambamba kéraae det yékun yaké wa ani képmaat gaayawutén.]
12 “Ani gwaaménja kundiké ma vékulaka. Du nak némaamba (100)
sipsipké séngite kaavéréndékwa. Sipsip nakurak lambiyakndu, wani
du kamu yaké dé? Dé lambiyakén sipsipké waakngé dé kapuk? Déku
ras sipsip némbumba waara tékwanmba wayéka téte katéndaru de

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaasékatake ye lambiyakén sipsipké waakngandékwa. 13 Waake vétake
dé wani sipsipké mawulé tawulé yakandékwa. Dale tan sipsipké mawulé
yate lambiyakén sipsipét vétake dé mawulé tawulé wa yakandékwa. Yi
wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa. 14 Wani kundiké vékulakate
vékusék-ngangunéngwa. Wani du sipsipké yékunmba véndékwa pulak,
anjorémba rakwa wuna aapa du dakwaké yékunmba véndékwa. Véte
wani makal nyambalé nak lambiyake kapérandi taalémba tépékaamuké
kalik yandékwa." Naandén Jisas.

Det kapérandi musé yakwa duké Jisas wandén

15 Wani kundi watake Jisas anga wandén: "Guné wuna jémbaamba
yaalan du, guné nak nak ma véku. Wuna jémbaamba yaalan nak
du ménat kapérandi musé yandu méné déké ye béné kapmang rate
méné dat ma wa, 'Méné wunat kapérandi musé wa yaménén.' Dat
wunga ma wa. Nak du dakwat wani muséké méné waké yambak.
Méné ye dat waménu dé ména kundi vékute ménat yandén kapérandi
musé yaasékandan, wan yékun wa. Béné véréti nakurakmawulé yate
yékunmba yarékambénéngwa. 16 Dé ména kundi vékukapuk yandu wuna
jémbaamba yaalan du vétikét waak ma we kure guné déké nakapuk
ye dat nakapuk ma waménu, ménat yandén kapérandi muséké. Wunga
yaké yaménéngwanngé talimba du nak ani kundi Gotna nyéngaamba wa
viyaatakandén: Du vétik kupuk nakurak kundi wandaru, wan yékun wa.
Nak du wani kundi vékukandakwa. Viyaatakandén kundiké vékulakate
méné du vétikét waak ma we kure ye guné akwi ménat kapérandi
musé yan duna kundi vékuké ya. 17 Méné bét kure ye ménat kapérandi
musé yan duwat wangunu dé guna kundi vékumuké kalik yandu, wuna
jémbaamba yaale jaawuwe rakwa du dakwat ma waménék, ménat
yandén wani kapérandi muséké. Waménu wani muséké dat wandaru dé
deku kundi waak vékumuké kalik yandu guné akwi dat ma wangunék,
dé guné yaasékatake yéndénngé. Nak gaayé du, takis kéraate kapérandi
musé yakwa du waak wuna jémbaamba yaalakapuk yate apakmba
yaténdakwa pulak, dé waak guné yaasékatake ye yatékandékwa.
18 "Gunat a wawutékwa. Guné ani képmaamba yatéte, 'Yamba yé wa,'
naangunéngwa muséké Got déku gaayémba rate wani muséké, 'Yamba yé
wa,' naakandékwa. Guné ani képmaamba yatéte yi naangunéngwa muséké
Got déku gaayémba rate wani muséké yi naakandékwa. Yi wan wanana wa.
19 "Nak kundi waak gunat wawutékwa. Guna du vétik nakurakmawulé
yate anjorémba rakwa du wuna aapa Gorét waatakumbéru dé bérku
kundi vékute waatakumbérén pulak yakandékwa. 20 Du vétik kupuk
wunéké vékulakate nakurakmawulé yate nakurak taalémba jaawuwe
randaka wa wuné dele rawutékwa. Rawutékwanngé vékulakate wa wani
kundi wawutékwa." Naandén Jisas.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jémbaa yakwa du kapére mawulé vékundénngé wandén

21 Pita Jisaské ye dat wandén, “Néman Du, wuna du wunat kapérandi
musé yapékandu dat wakawutékwa, ‘Wani muséké nakapuk katik
vékulakaké wuté. Dékumukét yénga yakét.’ Wani kundi apu taambak
kaayék vétik (7) waké wuté?” 22 Wunga wandéka Jisas dat wandén,
“Wuné apu taambak kaayék vétik wunga waménénngé yamba
wawutékwe wa. Ména du késépéri apu ménat kapérandi musé yandu
méné apapu apapu dat ma wa, ‘Wani muséké nakapuk katik vékulakaké
wuté. Dékumukét yénga yakét.’ Wunga wate wani kundi yaasékaké
yambak. Wunga waké yaménéngwa apu naakiké yapati-kaménéngwa.”
Naandén.
23 Wani kundi Pitat watake ani gwaaménja kundi wandén: “Got néma
du rate déku kémngé yékunmba véte anga yakandékwa. Néma du nak
wandén, ‘Némaamba jémbaa yakwa duwat yéwaa wa kwayéwutén.
Kwayéwutéka wani kwaambu dé pulak yamba tiyaakatandakwe wa.
Bulaa wuna yéwaa tiyaakata-ndarénngé mawulé yawutékwa.’ 24 Wunga
watake det wandén, wunga kwayékata-ndarénngé. Wandéka du nak déké
kure yéndarén. Wani du némaamba yéwaa kéraandén (10 milion kina).
25 Wani du yéwaa ras yamba kure yéndékwe. Wani yéwaa kwayékataké
yapatindén. Yapatindéka néma du wandén, de wani duwat, déku taakwa,
déku nyambalé, déku akwi musé nak duwat kwayéte yéwaa kéraae déku
yéwaa kwayékata-ndarénngé. 26 Wunga wandéka wani du néma du
ranmba kwaati se waandé daate wandén, ‘Néma du, méné ma wunéké
sémbéraa yate wunéké kaavéré. Kukmba wuné ména yéwaa akwi
kwayékata-kawutékwa.’ 27 Wunga wandéka wani jémbaa yakwa duna
néma du déké sémbéraa yate dat wandén, ‘Dékumukét yénga yakét. Wani
kwaambu katik tiyaakataké méné. Baka ma yéménu.’ Naandén néma du.
28 “Wani jémbaa yakwa du kaapat gwaande dale jémbaa yakwa duwat
nak véndén. Wani du dat ayélap yéwaa kéraae wani kwaambu yamba
kwayékatandékwe wa. Vétake dat kulkiye dé déku kwaalémba némaamba
kutte wandén, ‘Méné wunémba kéraaménén yéwaa akwi bulaa ma
tiyaakata.’ 29 Wunga wandéka wani du kwaati se waandé daate wandén,
‘Méné wunéké sémbéraa yate wunéké ma kaavéré. Kukmba ména
yéwaa kwayékata-kawutékwa.’ 30 Wunga wandéka kalik yandén. Kalik
yate dé kure ye kotime kalapusmba taakandén. Taakatake dat wandén,
‘Méné wuna yéwaa tiyaakata-take méné kalapusmba kése baka yékun
yaalakaménéngwa.’ Wunga watakandéka kalapusmba kwaandén.
31 “Dale jémbaa yatan du véte déké néma sémbéraa yandarén.
Sémbéraa yate deku néma duwat ye wani muséké akwi wandarén.
32 Wandaka néma du waandéka wani du yaandéka dat wandén, ‘Méné
kapérandi musé male yakwa du wa. Taale méné wunat waatakwe

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wunémba kéraaménén néma yéwaaké wawutén, “Yénga yakét.
Dékumukét. Wani kwaambu tiyaakataké yambak.” 33 Wunga wate
ménéké sémbéraa yawutén. Kamuké méné wuné yan pulak ménale
jémbaa yatan duké yamba sémbéraa yaménéngwe? Méné déké sémbéraa
yakapuk ye, wa méné kapérandi musé yakwa du wa téménéngwa.’
34 Wunga watake rakarka ye wani duwat kalapusmba taakandén.
Taakatake dat wandén, ‘Wuna yéwaa akwi tiyaakatatake méné
kalapusmba kése baka yékun yaalakaménéngwa.’ Naandén.”
35 Jisas wani kundi watake anga wandén, “Guné wani kundiké ma
vékulaka. Nak du gunat kapérandi musé yandaru ma wangunék, ‘Yénga
yakét. Dékumukét. Wani kapérandi muséké nakapuk katik vékulakaké
nané.’ Guné wunga wakapuk yangunan, wa Got yangunén kapérandi
muséké apapu apapu vékulaka-kandékwa. Vékulakate wani kapérandi
musé katik yasnyéputiké dé.” Jisas det wunga wandén.

Dunyansé deku taakwa kewuréte yéndarénngé katik waké daré
(Mk 10:1-12; Lu 16:18)

19 1 Jisas wani kundi wasékéyaktake Galili taakatake Jordan
kaambélémba vaatiye Judiana taalat yéndén. 2 Yéndéka
némaamba du dakwa déku kukmba yéndarén. Yéndaka dé wani taalémba
baat yan du dakwa, sépémaalé kapére yan du dakwat waak kururéndén.
3 Farisi dunyan ras Jisaské yéndarén. Deku mawulémba wandarén,
“Nané dat nak muséké waatakunanu kalmu dé kapérandi kundi wandu
nané dat kotimngé nané?” Wunga vékulakate dat wandarén, “Nana
apakundi yénga dé wo? Du nak déku taakwa kewuréte dé yaasékatake
yélénngé wamunaandu, wan yékun dé kapuk?” 4 Wunga wandaka det
wandén, “Kamuké guné wunat waatakwo wani muséké? Talimba Gotna
nyéngaamba du nak wani muséké kundi viyaatakandéka wa véngunén.
Anga wa viyaatakandén: Talimba baasnyé ye Got akwi musé yate du
dakwa waak yandén. 5 Yatake wandén, ‘Du déku aasa aapa yaasékatake
taakwa kéraae bét nakurakmba yarékambérékwa. Yaréte nakurak
sépé ye yarékambérékwa.’ 6 Wani kundiké vékulakate vékuséknangwa.
Du taakwa kéraae bét nakurakmba yarémbérékwa. Nakurak sépé ye
yarémbérékwa. Sépé vétik yamba yé wa. Got bérké wandékwa, ‘Nakurak
sépé ye wa yarémbérékwa.’ Wunga wandékwanngé du nak déku taakwat
katik kewuréte waké dé, lé dé yaasékatake yélénngé.” Jisas wunga det
wandén.
7 Wani kundi wandéka Farisi dunyan wa wan, “Wa Moses kamuké
dé nak pulak kundi wak? Talimba anga wandén, ‘Du nak déku
taakwa kewuréte dé yaasékatake yélénngé wamunaate, taale nyéngaa
nak viyaakandékwa wani muséké. Viyaae lat kwayéte wandu lé dé
yaasékatake yékalékwa.’ Moses wunga wandén.” Naandarén. 8 Wunga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandaka det wandén, “Guné akwi kapérandi mawulé vékukwa du dakwa
yaténgunénga wa Moses gunéké wani kundi wandén. Talimba baasnyé
ye dunyansé deku taakwat wunga yamba wandakwe wa. 9 Wuné gunat
anga wawutékwa. Duna taakwa nak duwale kapérandi musé yakapuk
yalu, léku du lé kewuréte dé yaasékatake yélénngé baka watake, dé
nak taakwa kéraamunaae, wani du dé kukmba kéraandén taakwale bét
kapérandi musé wa yambérékwa. Naawutékwa.” Jisas wunga wandén
det.
10 Wani kundi wandéka Jisasna dunyan dat wandarén, “Nana du
dakwa anga yandakwa. Du nak taakwa kéraae kukmba kewuréte dé
yaasékatake yélénngé mawulé yamunaae, wandu lé dé yaasékatake
yékalékwa. Méné wa wakwa, ‘Du déku taakwa kewuréte dé yaasékatake
yélénngé baka katik waké dé.’ Méné wunga waménéngwanngé nané
bulaa nana mawulémba anga wanangwa: Du taakwa kéraakapuk ye baka
yaténdaru wan yékun wa.” 11 Wunga wandaka det anga wandén, “Du
ras wunga yaké apamama yandakwa. Baka yaténdarénngé Got det mayé
apa kwayéndékwa. Némaamba du baka yatéké yapatindakwa. 12 Ani du
de taakwa yamba kéraandakwe wa. Du ras deku aasa kéraandaka deku
sépé kapérandi yandéka de taakwa kéraaké yapatindakwa. Du ras deku
sépé nak du sékundaka de taakwa kéraaké yapatindakwa. Du ras Gotna
jémbaaké male vékulakate de taakwa yamba kéraandakwe wa. Wani
kundi vékute wunga yaké mawulé yakwa du wani kundi yékunmba
vékukandakwa.” Naandén Jisas.

Jisas makal nyambalésat yékun yandén
(Mk 10:13-16; Lu 18:15-17)

13 Du dakwa ras makal nyambalésé Jisaské kure yéndarén, det taamba
kutte deké Gorét waatakundénngé. Kure yéndaka Jisasna dunyan det
waarundarén. 14 Waarundaka Jisas det wandén, “Makal nyambalésé
ma taaka de wunéké yénga yaandaru. Yaandaru guné det waatépéké
yambak. Gotna kémba tékwa du dakwa wan de wani makal nyambalésé
pulak wa.” 15 Wunga wate deku maakamba taamba kutndén. Ye wani
taalé taakatake yéndén.

Némaamba musé kure yaran biyaku du Jisasale bulndén
(Mk 10:17-31; Lu 18:18-30)

16 Du nak Jisaské ye wandén, “Méné, Gotna jémbaaké nanat
yakwasnyékwa du, kamu yéku musé ye wuné kulémawulé kéraae apapu
apapu yékunmba rapékaké wuté?” 17 Wunga wandéka Jisas wa wan,
“Kamuké méné yéku muséké wunat waatakwo? Got male wa yéku musé
yakwa du wa yaréndékwa. Méné apapu apapu yékunmba rapékaké
mawulé yamunaae Got wandéka Moses wan apakundi ma vékuménék.”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Wunga wandéka wani du wa wan, “Kamu apakundi?” Naandéka Jisas
wa wan, “De ani kundi an. Du dakwat viyaandékngé yambak. Nak duna
dakwale kapérandi musé yaké yambak. Sél yaké yambak. Nak duké
papukundi waké yambak. 19 Méné ména aasa aapat ma yékun yaménék.
Ména sépéké néma mawulé yaménéngwa pulak, nak du dakwaké néma
mawulé ma yaménék. Yate det ma yékun ya.” Naandén.
20 Wani kundi vékutake wani du dat wandén, “Wani kundi akwi
vékute wandékwa pulak wa yawutén. Kamu musé nak waak yaké
wuté?” 21 Wunga wandéka wandén, “Anga waak ma yaménék. Yéku
mawulé vékute yékunmba rapékaké mawulé yamunaae, taakaménén
akwi musé nak duwat kwayéte yéwaa kéraae yéwaakapuk du dakwat
ma kwayéménék. Kwayéménu Got ménat yékun yandu kukmba méné
Gotna gaayét ye wamba yékunmbaasékéyak rapéka-kaménéngwa.
Méné yéwaakapuk du dakwat yéwaa kwayétake waambule yaae wuna
jémbaamba ma yaalaménék.” Naandén. 22 Wunga wandéka wani du
vékutake déku némaamba musé kwayémuké kalik yandéka déku
mawulémba vaak yan. Yandéka Jisas yaasékatake yéndén.
23 Dé yéndéka Jisas déku dunyansat wandén, “Némaamba musé
kurerékwa du yakélak yakélak yare ye Gotna kémba katik yaalaké daré.
De apamama ye wa néma jémbaa yakandakwa Gotna kémba yaalamuké.
Yi wan wanana wa. 24 Ani kundi waak wawutékwa: Néma bulmakau
nak laplap samapndakwa raaményna yaambumba wulaaké mawulé
yamunaae, apamama wa yakandékwa. Némaamba musé kurerékwa
du Gotna kémba yaalaké mawulé yate de ma apa tapa yapékandarék.”
Naandén.
25 Wani kundi vékutake Jisasna dunyan vékulaka vékulaka naate
wandarén, “Nané Judasé anga wanangwa, ‘Got du rasét yékun yandéka
de némaamba musé kurerékwa du wa yaténdakwa.’ Wani kundiké bulaa
vékulakanangwa. Némaamba musé kurerékwa du Gotna kémba wulaaké
apa tapa yamunaandaru, yénga pulak musé kurerékapuk du dakwa
Gotna kémba wulaae yékunmba rapékaké daré apapu apapu?” 26 Wunga
wandaka det véte wandén, “Du dakwa deku kapmang apamama yate
Gotna kémba yaale yékunmba rapékaké wa yapatindakwa. Got dékét
déku kapmang wa wani muséké apamama yandékwa. Got akwi musé
yaké wa apa tapa yandékwa.” Naandén.
27 Wani kundi vékutake Pita wa wan, “Ma véku. Nané nana akwi
musé yaasékatake ména jémbaa yate ménale yeyé yaayaténangwa.
Wunga yanangwanngé, kamu musé kéraaké nané?” 28 Wunga wandéka
Jisas dat wandén, “Gunat wawutékwa. Kukmba kulé nyét kulé képmaa
akwi musé waak kulé yaalanda sapak wuné Duna Nyaan néma duna
yéku tékétmba rate du dakwana néma du rakawutékwa. Wani sapak
guné wuna dunyan tambavétik maanmba kaayék vétik (12), guné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

néma duna tékétmba rate, Israelna kém tambavétik maanmba kaayék
vétik (12) wani kémngé guné néma du rate vékangunéngwa. 29 Wunéké
yékunmba vékulakakwa du dakwa wuna jémbaa yaké deku gaa, aanyé
waayéka, aasa, aapa, nyambalé, képmaa yaasékandaru Got det yékun
yandu yékunmbaasékéyak yarépéka-kandakwa apapu apapu. 30 Bulaa
némaamba tékwa néma du dakwa kukmba baka du dakwa tékandakwa.
Bulaa baka tékwa némaamba baka du dakwa de kukmba néma du dakwa
rakandakwa." Jisas wunga wandén.

Wain yaawimba jémbaa yan dunyanngé gwaaménja kundi wandén

20 1 Jisas det ani kundi wandén: "Got néma du rate du dakwaké
yékunmba vékandékwa anga. Du nak wain miyé tékwa néma
yaawi nak yandén. Yatake ganmbamba, nyaa yaalakapuk téndéka ye
wani yaawimba jémbaa yamban dunyanngé waakndén. 2 Waake vétake
det wandén, 'Guné ani akwi nyaa jémbaa yangunu, wuné gunat nak nak
yéwaa tambavétik (10) kwayékawutékwa.' Wunga wandéka yi naandarén.
Yi naandaka wandéka déku wain yaawit yéndarén, déku jémbaa yaké.
3 Kukmba nyaa yaalandéka wani yaawimba jémbaa yamban dunyan raské
waak waaklakét yéndén, du jaawundakwa taalat. Ye véndén dunyan ras
baka yatékésndaka. 4 Vétake det wandén, 'Guné waak ye wuna yaawimba
ma jémbaa yangunék. Yangunu wuné gunat nak nak yéwaa tambavétik
kwayékawutékwa.' 5 Wunga wandéka déku wain yaawit yéndarén. Nyaa
vélénawuréndéka ye déku yaawimba jémbaa yamban duké ras waak
waake véndén. Vétake wandéka de waak déku jémbaa yaténdaka nyaa
tépatekwe daawuliké yaténdéka dunyan raské waak waake véndén.
Vétake wandéka de waak déku jémbaa yandarén. 6 Yaténdaka garambu
nyaa daawulikandéka du jaawundakwa taalat nakapuk ye véndén du
ras waak baka yatékésndaka. Vétake det wandén, 'Kamu yate guné akwi
nyaa amba baka yato?' 7 Wunga waatakundéka wandarén, 'Nanat du nak
yamba jémbaa yananénngé wandékwe wa.' Wunga wandaka det wandén,
'Guné waak ye wuna yaawimba jémbaa ma yangunék.' Naandén.

8 "Kukmba nyaa daawulindéka yaawina néma du jémbaa yakwa
dunyanséké séngite kaavérékwa duwat wandén, 'Méné jémbaa yakwa
dunyansat ma waaménu yaandaru det yéwaa ma kwayé. Taale, wani
kukmba yaae jémbaa yan dunyansat ma kwayéménék. Kwayétake nyéndé
nyaa yaae jémbaa yan dunyansat kwayétake, sésékuk sékéyak wani
ganmbamba yaae jémbaa yan dunyansat ma kwayéménék.' Naandén.

9 Wunga wandéka dé wunga kwayéndéka de garambu yaae jémbaa
yan dunyan démba yaae nak nak yéwaa tambavétik (10) kéraandarén.
10 Kéraandaka taale yaae jémbaa yan dunyan yéwaa kéraaké yaate vétake
deku mawuléké wandarén, 'Nané kalmu néma yéwaa kéraaké nané?'
Wunga vékulakate de waak nak nak yéwaa tambavétik kéraandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Kéraate yaawina néma duwale waarundarén. 12 Waarute anga
wandarén, ‘Wani dunyan garambu sékét yaae ayélap sapak male wa
jémbaa yandarén. Nané taale yaae ganmbamba jémbaa baasnyé ye néma
jémbaa yananga nyaa nana sépémba wa vénjékwan. Kamuké méné ména
jémbaa yan akwi dunyansat nakurak yéwaa wunga male kwayu? Wa
sépélak yaménén.’ Naandarén.
13 Wunga wandaka wamba tan du nakét wandén, ‘Wuna du, ma véku.
Wuné gunat kapérandi musé yamba yawutékwe wa. Ganmbamba gunat
wawutén, “Guné wuna jémbaa yangunu wuné gunat yéwaa tambavétik
(10) kwayékawutékwa”. Wunga wawutéka guné wani yéwaaké yi
naangunén. Wawutén pulak gunat wa kwayéwutén. 14 Guné guna yéwaa
ma kéraae kure gaayét yéngunék. Wuné wuna mawulémba vékute
kukmba jémbaa yan dunyansat waak gunat kwayéwutén yéwaa pulak
wunga male wa kwayékawutékwa. 15 Wan wuna jémbaa wa. Wan wuna
yéwaa wa. Det kwayéwutén yéwaaké guné katik bulké guné. Wuné det
yékun yate yandarén makalkéri jémbaaké néma yéwaa kwayéké mawulé
yawutéka kamuké guné wunat waaruwu?’ Naandén yaawina néma du.”
Jisas wunga wandén.
16 Wunga watake Jisas det wandén, “Got néma du rate déku kémba
yaalan du dakwaké wunga yékunmba vékandékwa. Déku kémét kukmba
yaalan du dakwat taale yékun yakandékwa. Yatake déku kémba taale
yaalan du dakwat kukmba yékun yakandékwa. Deké nakurakmawulé
yate det akwi yékun yakandékwa.” Naandén Jisas.

Jisas kiyaae taamale waarapké yandékwanngé nakapuk wandén
(Mk 10:32-34; Lu 18:31-33)

17-18 Jisas Jerusalemét waaréte déku dunyan tambavétik maanmba
kaayék vétik (12) det male kure yéndén. Yéte det wandén, “Ma véku.
Bulaa Jerusalemét waarénangwa. Waarénanu de Duna Nyaan wuné
kéraae kuriye Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansé
béré apakundiké vékuséknngwa dunyansat kwayéndaru wuné deku
taambamba rakawutékwa. Rawutu de wuné viyaandék-ndarénngé
wakandakwa. 19 Wandaru nak gaayé dunyan wuné kéraae wunat
wasélékte raamény baangwit viyaae wuné takwemimba baangtakandaru
kiyaakawutékwa. Kiyaawutu nyaa vétik yéndu kupukmba Got wandu
nakapuk taamale waarapkawutékwa.” Jisas déku dunyansat wunga
wandén.

Jems ambét Jonna aasa bérké Jisasét waatakulén
(Mk 10:35-45)

20 Sebedina taakwa léku nyaan vétik Jisaské kure yélén. Ye képmaamba
kwaati se waandé daate dat waatakulén, dé lat yékun yandénngé.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Waatakuléka Jisas wa wan, “Kamuké nyéné mawulé yo?” Wunga
wandéka dat walén, “Kukmba méné du dakwaké néma du rate waménu
bét wuna nyaan vétik nak ména yékutuwa taambamba, nak ména
akituwa taambamba rakambérékwa. Bét wamba rate nak du dakwaké
néma du rakambérékwa.” Naalén. 22 Wunga waléka wandén, “Guné
wunat waatakungunéngwa muséké yamba vékuséknguněngwe wa.
Wuné néma kaangél kurkawutékwa. Béné wani kaangél kurké béné
apamama yo kapuk?” Wunga wandéka wambérén, “Yi. Wunga kurké
aané apamama yatékwa.” 23 Wunga wambéréka wandén, “Kaangél kurké
yawutékwa pulak béné kaangél kurkambénéngwa. Yi wan wanana
wa. Kukmba kandé wuna yékutuwa taambamba raké ya? Kandé wuna
akituwa taambamba raké ya? Wuné wani muséké katik waké wuté. Wan
wuna kundi yamba wa. Wamba raké yakwa duké wuna aapa talimba
déku mawulémba wandén wa.” Naandén Jisas.
24 Wani kundi wandéka Jisasna dunyan tambavétik (10) wani muséké
vékute bérét rakarka yandarén. 25 Yandaka Jisas waandéka yaandaka
det wandén, “Anga wa vékuséknguněngwa. Nak gaayéna néma dunyan,
du dakwaké apamama yate wandakwa, deku kundi yékunmba vékute
deku jémbaa yandarénngé. 26-27 Guné de yakwa pulak yaké yambak.
Gunale yatékwa du nak Gotna ménimba néma du raké mawulé ye, wa
dé guna jémbaa yakwa du ma yaréndék. Yaréte guna kundi vékute
wangunéngwa pulak ma yandu. 28 Wuné Duna Nyaan wunga yawutékwa.
Nak du dakwaké jémbaa yate det yékun yaké wa yaawutén. Du dakwa
wunéké jémbaa yandarénngé yamba vékulake yaawutékwe wa. Wuné
kiyaae némaamba du dakwa Satanna taambamba kéraawutu de Gorale
yékunmba rapékandarénngé wa yaawutén.” Jisas det wunga wandén.

Jisas méni kiyaan du vétik kururéndén
(Mk 10:46-52; Lu 18:35-43)

29 Jisas déku dunyansale Jeriko taakatake yéndarén. Yéndaka du dakwa
némaamba de déku kukmba yéndarén. 30 Yéténdaka méni kiyaan du vétik
yaambumba rambérén. Rate vékumbérén Jisas yaambumba yéndéka.
Vékute waambérén, “Ménawa, Devitna gwaal waaranga maandéka
bakamu, méné Devit pulak néma du téte aanéké ma sémbéraa yaménu.”
Naambérén.
31 Wunga waambéréka wani du dakwa bérét waarundarén, bét yakélak
rambérénngé. Waarundaka nakapuk némaanmba waambérén, “Néman
Du, Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu, aanéké ma sémbéraa
yaménu.” Naambérén. 32 Wunga waambéréka wa Jisas waandén, déké
yaambérénngé. Waandéka déké yémbéréka wandén, “Bénat kamu
yawuténngé béné mawulé yo?” 33 Wunga wandéka wambérén, “Néman Du,
méné aanat kururéménu aané nakapuk véké mawulé yatékwa.” Naambérén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34 Wunga wambéréka bérké sémbéraa yate déku taambat bérku
ménimba kutndéka bérku méni bari yékun yan. Yandéka bét yékunmba
vététe wa Jisasale kwaare yémbérén.

Jisas néma du rate Jerusalemét wulaandén
(Mk 11:1-11; Lu 19:28-40; Jo 12:12-19)

21 1-2 Jisas déku dunyansale Jerusalemét waaréké yatéte
Betfagemba saambakndarén. Wani gaayé Oliv némbumba
téndékwa, Jerusalem tékwanmba. Saambake Jisas déku du vétikét
wandén, "Béné wani gaayét ma wulaambénu. Wulaae vékambénéngwa,
donki vétik témbéru. Aasa donki léku nyaanale miyémba lékitakandaka
wa témbérékwa. Vétake wani donki vétik ma lepékwe kure yaambénék.
3 Yambénu du nak wani muséké bénat waatakundu anga ma wambénék,
'Nana Néman Du wani donkiké mawulé yandékwa.' Wunga ma
wambénu." Naandén.
4 Jisas wunga wandéka talimba yatéte Gotna yémba kundi kwayétan
du Gotna nyéngaamba viyaatakandén kundi wa sékérékén. Anga
viyaatakandén:
5 Guné ma ye Saionmba tékwa du dakwat anga wangunék,
"Ma vé. Guna néma du guréké wa yaandékwa.
Dé déku yé kavérékngapuk yate yéku mawulé vékute wa
yaandékwa.
Dé donki nyaantakumba waare wa yaandékwa."
Wani kundi talimba Jisasna aasa dé kéraakapuk yalén sapak
viyaatakandéka kukmba wa Jisas Jerusalemmba tékwa du dakwaké
yéndén.
6 Jisasna du vétik déku kundi vékutake wandén pulak yambérén.
7 Ye aasa donki léku nyaanale lepékwe kure yémbérén déké. Ye
yépmaa yandéka saape témbérén laplap laariye donkina bungulmba
vaakutakambérén. Vaakutaka-mbéréka Jisas donki nyaantakumba waare
randén. 8 Yéréndéka némaamba du dakwa laplap ras yaambumba taakate
yaambu yakusondarén. Yandaka du ras tépmaa pulak musé yaambumba
taakate yaambu kusondarén. 9 Yatake du dakwa ras taale yéndaka de ras
Jisasna kukmba yaate némaanmba anga waandarén:
Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu nanéké wa yaandékwa.
Wan yékun wa.
Néman Du Got wandéka wa yaandékwa. Wan yékun wa.
Got dat yékun yénga yandu.
Anjorémba rakwa du Gotna yé kavérék-nganangwa.
10 Wunga waandaka wa Jisas ye Jerusalemét wulaandén. Wulaandéka
wani gaayémba tékwa akwi du dakwa déké vatvat naate wandarén,
"Wani du wan kandé?" 11 Wunga wandaka dale yaan du dakwa wa wan,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"An Gotna yémba kundi kwayékwa du déku yé Jisas wa. Dé Galilimba wa yaandékwa. Déku gaayé Nasaret wa." Naandarén.

Gotna kundi bulndakwa néma gaamba dunyansé kewurésalendén
(Mk 11:15-19; Lu 19:45-48; Jo 2:13-22)

12 Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaamba wulaae véndén du
ras musé kwayéte yéwaa kéraaténdaka. Vétake det kewurésalendén.
Kewurésalete nak gaayéna yéwaa kéraate wani gaayéna yéwaa kwayékwa
dunyanséna jaambé taakungérundén. Yate viyaae tuwe Gorké kwayéké
yandakwa api kwayékwa dunyansé ran tékét kutmbalakundén. 13 Yate det
wandén, "Ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Got wa wandén,
'Du dakwa wuna gaamba yaale wunale kundi bulkandakwa.' Got wunga
wa wandén. Wani kundiké gené yamba vékulaka-nguénengwe wa. Gené
ani gaamba Gorale kundi yamba bulnguénengwe wa. Gené musé kwayéte
yéwaa kéraangunénga ani gaa an sél yakwa du paakwe rakwa gaa pulak
a gérékén." Jisas det wunga wandén.
14 Jisas awula Gotna gaamba téndéka méni kiyaan du dakwa ras,
maan kapére yan du dakwa ras wunga déké yaandarén. Yaandaka det
kururéndén. 15 Kururéndéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna
néma dunyan, apakundiké vékuséknqwa dunyan waak véndarén. Vétake
vékundarén nyambalé Gotna gaamba némaanmba waandaka. Anga
waandarén, "Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu nanéké wa
yaandékwa. Wan yékun wa." Wunga waandaka vékutake Jisas wani du
dakwat kururéndéka véte dat rakarka yandarén. 16 Yate dat wandarén,
"Waandakwa kundi méné vékwo? Wan sépélak wa yandakwa." Wunga
wandaka Jisas wa wan, "Yi. Wa vékuwutékwa. Wan yékun wa yandakwa.
Wunga yandakwanngé ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Méné
Got, makal nyambalé, munyaa kakwa nyambalé waak det wa waménén,
ména yé yékunmba kavéréknqdarénngé. Wani kundiké yékéyaak gené
yak?" 17 Naatake Jisas Jerusalem taakatake Betanit yéndén. Ye wamba
kwaandén.

Jisas wandéka miyé nak rékaa yan
(Mk 11:12-14, 20-24)

18 Jisas wamba kwaae ganmbamba Jerusalemét waambule yaambumba
yéténdéka dat kaandé yan. 19 Yandéka yéte véndén yéku sék vaakukwa
miyé nak yaambu aarkémba téndéka. Némaamba gaanga wani miyémba
téndéka véte déku mawulémba wandén, "Némaamba gaanga téndéka
sék wa vaakwe tékwa. Ras géle kakawutékwa." Wunga watake wani
miyé sék géle kaké yéndén. Ye wani miyé sék ras yamba vaakwe téndéka
véndékwe wa. Gaanga male téndéka véndén. Vétake wandén, "Ani
miyémba nakapuk sék katik vaakuké dé." Wunga wandéka wani miyé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bari rékaa yan. 20 Yandéka Jisasna dunyan vétake vatvat naate wandarén,
“Yéki. Yénga pulak ye dé wani miyé bari rékaa yak?” Naandarén.
21 Wunga wandaka Jisas det wandén, “Gunat wawutékwa. Guné
Gorké yékunmba vékulakate mawulé vétik yakapuk yangunu, wa guné
wani miyat yawutén pulak, guné yakangunéngwa. Guné wangunu
miyé rékaa yakandékwa. Wani musé male katik yaké guné. Nak musé
waak yakangunéngwa. Ani némbu ye solwaramba daawulindénngé
wangunu, dé ye solwaramba daawulikandékwa. 22 Guné Gorké
yékunmba male vékulakate, dat waatakuké yangunéngwa pulak, gunéké
apamama yandékwanngé guna mawulémba wamunaate, wa guné
dat waatakungunu gunéké wunga yakandékwa. Yi wan wanana wa.”
Naandén Jisas déku dunyansat.

Jisasét waatakundarén, “Kandé wak wani jémbaa yaménénngé?”
(Mk 11:27-33; Lu 20:1-8)

23 Jisas Jerusalemmba saambake Gotna kundi bulndakwa néma
gaat wulaandén. Wulaae du dakwat Gotna jémbaaké yakwasnyéndén.
Yakwasnyéndéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma
dunyan, maaka dunyan waak Jisaské yaae dat wandarén, “Kamu
mayé apa kéraae méné wani jémbaa yo? Kandé wak wani jémbaa
yaménénngé?” 24 Wunga wandaka det wandén, “Wuné waak nak kundi
gunat waataku-kawutékwa. Waatakuwutu guné wuna kundi waambule
kaatangunu wuné guna kundi kaatakawutékwa. 25 Guné ma wa. Kandé
Jonét wak dé du dakwat baptais kwayéndénngé? Got dé wunga wak,
kapuk képmaana du nak dé wunga wak?” Wunga waatakundéka de deku
kapmang bule waarute wandarén, “Nané anga wananu, ‘Got wa wunga
wan.’ Wunga wananu, wa nanat anga wakandékwa, ‘Kamuké guné déku
kundi vékukapuk yo?’ Naakandékwa. 26 Anga waké nané? ‘Képmaana du
nak wa wan.’ Némaamba du dakwa Jonngé wandakwa, ‘Gotna yémba
kundi kwayétan du nak wa. Yi wan wanana wa.’ Naandakwa. Deké wup
yate kundi katik bulké nané Jonngé.” Naandarén.
27 Wunga bule paapu yate Jisasét wandarén, “Yamba vékuséknangwe
wa. Wani muséké katik waké nané.” Naandaka det wandén, “Wuné waak
wunat wandéka yaae ani jémbaa yawutékwa duké katik waké wuté.”
Naandén Jisas.

Du nakna nyaan vétikngé Jisas gwaaménja kundi wandén

28 Wani kundi watake Jisas ani gwaaménja kundi wandén: “Yénga
guné vékulako? Du nak nyaan vétik talimba kéraandén. Nak nyaa
talényanét ye wandén, ‘Wuna nyaan, bulaa ma ye wuna wain miyé tékwa
yaawimba jémbaa yaménék.’ 29 Wunga wandéka wandén, ‘Wuné kalik
yakwa.’ Naatake kukmba nak mawulé yate wani yaawimba jémbaa yaké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yéndén. 30 Wani du ye talényanét wandén pulak déku nak nyaanét wunga
wandén. Wandéka wandén, ‘Yi. Bulaa yékawutékwa.’ Wunga watake
yaawimba jémbaa yaké yamba yéndékwe wa.
31 “Wani nyaan vétikmba kandé aapana kundi vékwak?” Naandéka
wandarén, “Talényan wa vékwan.” Wunga wandaka Jisas det wandén,
“Gunat wawutékwa. Takis kéraatan kapérandi du, yaambumba yatan
dakwa, de taale wa Gotna kémba yaalandakwa. Yi wan wanana wa.
De yaalandaru guné kukmba yaalaké guné, kapuk katik yaalaké guné?
32 Baptais kwayétan du Jon yaae wandén, ‘Guné kapérandi mawulé
yaasékatake Gotna kundi ma yékunmba vékungunék.’ Wunga wandéka
guné déku kundi yamba vékungunéngwe wa. Yangunénga takis
kéraakwa kapérandi dunyan, yaambumba yatékwa dakwa waak de déku
kundi vékundarén. Vékute yandarén kapérandi musé yaasékatake Gotna
kundi yékunmba vékundarén. Yandaka véte guné yandarén pulak yamba
yangunéngwe wa. Guné yangunén kapérandi musé yaasékakapuk yate
déku kundi yamba vékungunéngwe wa.” Naandén Jisas.

Jisas gwaaménja kundi wandén wain yaawiké kaavéte séngiran duké
(Mk 12:1-12; Lu 20:9-18)

33 Wani kundi watake Jisas det anga wandén: “Guné ani gwaaménja
kundi waak ma véku. Du nak wain miyé taawuké yaawi nak yandén.
Aatmu giye wain miyé taawundén. Taawutake kukmba wain kulak
kéraae kaké wain sék guriksande vakipékumuké kwaawu matumba
vaandén. Vaatake yaawiké séngite véréndara sémény gaa nak kaandén.
Yawurétake wani yaawiké séngiréte yaawimba jémbaa yate yéwaa
kéraaké mawulé yan dunyansat kwayéndén. Kwayétake dé nak taalat
yén.
34 “Miyé sék géléké yandakwa sékét yaaké yandéka dale rate déku
jémbaa yakwa du rasét wandén, yaawiké kaavéte séngirékwa duké
yéndarénngé. Ye miyé sék ras kwayéndaru kure yaandarénngé wa
mawulé yandén. 35 Yate wandéka déku jémbaa yakwa dunyan yéndaka
yaawiké kaavéte séngirékwa dunyan det vétake nakét viyaate, nakét
viyaandékte, nakét matut vaanéndarén. 36 Yandaka kukmba dé yaawina
néma du déku jémbaa yakwa du rasét waak wandéka yéndarén. Késépéri
duwat wa wandéka yéndarén. Yéndaka yaawiké kaavéte séngirékwa
dunyan wa det wungat male viyaandarén.
37 “Yandaka kukmba wani néma du déku mawulémba anga wandén,
‘De wuna nyaanna kundi wa vékukandakwa.’ Wunga watake déku
nyaanét wandéka yaawiké kaavéte séngirékwa dunyanséké yéndén.
38 Yéndéka yaawiké kaavéte séngirékwa dunyansé déku nyaanét véte
deku kapmang kundi bulndarén. Bulte anga wandarén, ‘Yaawina néma
du kiyaandu wani nyaan déku aapana akwi musé kéraakandékwa. Nané

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dé viyaandéktake ani yaawi kéraakanangwa.' 39 Naatake dé kure yaawi
yaasékatake kaapamba kure gwaande viyaandékndarén." Naandén Jisas.
40 Wani kundi watake Jisas det wandén, "Guné yénga guné vékulako?
Kukmba yaawina néma du yaae yaawiké kaavéte séngiran dunyansat
yénga pulak yaké dé?" 41 Wunga waatakundéka dat wandarén, "Yaae
wani kapérandi musé yan dunyansat viyaandékwuré-kandékwa. Wunga
yakandékwa. Viyaandéktake nak dunyansat wani yaawi kwayékandékwa,
de yaawiké kaavéte séngiréndarénngé. Kwayéndu kukmba miyé sék
géléndara sapak wani miyé sék géle dat kwayékandakwa." Jisasét wunga
wandarén.
42 Wani kundi wandaka det anga wandén: "Viyaandékndarén nyaanngé
ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa:

> Gaa kaakwa du yéku matuké waakte matu nakurakngé kalik
> yatakandaka baka randén.
> Randéka Néman Du Got wani matut vétake wandén, 'Wan yéku
> matu wa. Wani matu randu gaa yékunmba kwaakandékwa.'
> Wunga watake wani matu kéraae taakandéka wa gaa yékunmba
> kwaan. Kwaandéka véte yéku mawulé vékunangwa.

Wani kundi Gotna nyéngaamba vétake guné yamba yékunmba
vékulakangunéngwe wa. 43 Wani kundiké gunat anga wawutékwa.
Talimba guné Judasé Gotna kémba wa téngunén. Téte déku jémbaaké
kalik yangunén. Yangunénngé Got wandu déku kémba katik téké guné.
Nak gaayé du dakwa wa déku kémba yaalaké yakwa. Wani du dakwa de
déku jémbaa yékunmba yakandakwa. 44 [Wani matu taakumba vaakérké
yakwa du deku sépémaalé ayélap ayélap yasokandékwa. Wani matu
du nakna sépétakumba vaakétmunaae, wa wani duwat akwi yaavan
kurkandékwa.]" Naandén Jisas. Wani matuké wunga wate dékét déké wa
wandén.
45 Wani kundi wandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna
néma dunyan, Farisi dunyan waak wani gwaaménja kundi vétik vékute
wa vékusékndarén. Jisas deké wa wani kundi wandén. 46 Wunga
vékusékte wandarén, "Nané dé kure kalapusmba taakakanangwa."
Naandarén. Wunga wate anga waak wandarén, "Akwi du dakwa
wandakwa, 'Jisas wan Gotna yémba kundi kwayékwa du nak wa.' Wunga
wandakwanngé nané dé kure kalapusmba taakamunaananu, wa nanat
waarukandakwa." Wunga watake wani du dakwa det wunga waarumuké
wup yate Jisas yamba kulkindakwe wa.

Du taakwa kéraandéka kakému yaakéndarénngé wandén Jisas
(Lu 14:16-24)

22 1 Jisas det nakapuk gwaaménja kundi nak waak anga wandén.
2 "Got néma du rate du dakwaké yékunmba anga vékandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Néma du nak yaréndén. Yare déku nyaan taakwa kéraamuké yandéka
wandéka néma kakému yaake kaké yandarén. Yaténdaka taale wani
néma du némaamba du dakwat waandén, kukmba yaae dele kakému
kandarénngé. 3 Yatake kakému ka sapak, déku jémbaa yakwa dunyansat
wandén, 'Guné ma akwi genge gaayémba yéte wawutén du dakwat
wangunék, de bulaa yaae kakému kandarénngé.' Wunga wandéka ye
wandaka wani du dakwa yaamuké kalik yandarén. 4 Yandaka wani néma
du déku jémbaa yakwa dunyan rasét waak wandén, 'Guné ma ye talimba
wawutén du dakwat anga wangunék: Ma véku. Nané kakému taakananén
wa. Néma bulmakau, yéku bulmakau nyaan waak wa viyaae tunanén.
Akwi musé taakananga rakwa. Guné ma yaae kangunu. Wunga ma
wangunék det.' Wunga wandéka wandén pulak yandarén.
5 "De wunga yandaka de waandén du ye wani kakému kamuké kalik
yandarén. Deku jémbaaké male vékulakandarén. Yate nak du waarape
yaawit yén. Yéndéka nak waarape yéwaa kéraaké yandékwa jémbaa
yaké yéndén. 6 Yéndéka ras waarape néma duna jémbaa yatan dunyansat
kulkiye det kapérandi musé yate det viyaandékndarén. 7 Viyaandékndaka
néma du rakarka yate déku waariyakwa dunyansat watakandéka ye déku
jémbaa yatan dunyansat viyaandékén dunyansé akwi viyaasandandarén.
Yate deku gaayé gaa yaat tundarén.
8 "Yandaka néma du déku jémbaa yakwa dunyansat wandén, 'Kakému
taakananga a rakwa. Yaandarénngé wawutén du dakwa kapérandi musé
wa yandarén. Yatake nana kakému katik kaké daré. 9 Yandaru guné
ye akwi yaambumba téte nak du dakwat véte det anga ma wangunék,
"Guné ma yaae taakananén kakému kangunék." Wunga ma wangunék
det.' 10 Wunga wandéka jémbaa yakwa dunyan waarape ye yaambumba
yéte véndarén du dakwat wandarén, yaandarénngé. Yéku musé yakwa
du dakwa, kapérandi musé yakwa du dakwat waak wandarén. Wandaka
yaae taakwa kéraan duna aapana gaamba randarén. Randaka wani gaa
sékérékén.
11 "Wani néma du kakému kakwa du dakwa véké watake wani gaat
wulaandén. Wulaae véndén yéku laplap saawukapuk yan du nak
randéka. 12 Jaangwa laplap male saawundén. Yandéka néma du dat
wandén, 'Méné, yénga pulak ye méné yéku laplap saawukapuk ye méné
anga yaalak?' Wunga wandéka wani du kundi yamba bulndékwe wa.
13 Yandéka néma du déku jémbaa yakwa dunyansat wandén, 'Guné
wani duwat ma kulkiye déku maan taamba giye kaapat vaanjang-
ngwandéngunék. Yangunu ganngumba randu. Wamba rate néma kaangél
vékute yéku taalémba raké mawulé yate némaamba géraakandékwa.'
Naandén wani néma du.
14 "Wani gwaaménja kundiké ma vékulaka. Got dé wani néma du pulak
wa. Got némaamba du dakwat wa wandén, de déku kémba yaalamuké.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wandéka némaamba du dakwa déku kundi kuk kwayéndarén. Kwayétake déku kémba katik yaalaké daré. Dé némaamba du dakwat wandéka, wa ayélap du dakwa male déku kundi vékute déku kémba yaalandakwa." Naandén Jisas.

Takis kwayéndakwanngé Jisasét waatakundarén
(Mk 12:13-17; Lu 20:20-26)

15 Wani kundi wandéka Farisi dunyan ras ye dekét deku kapmang
kundi bulndarén. Bulte wandarén, "Nané Jisasét késmu nakmuké
waatakunanu kalmu kapérandi kundi waambule kaataké dé kapuk?
Dé kapérandi kundi wandu, dé kure ye kalapusmba taakakanangwa."
16 Wunga watake deku dunyan ras, Herotna dunyan ras waak det
watakandaka Jisaské ye dat anga wandarén, "Néma du, méné det Gotna
jémbaaké yakwasnyéménéngwa. Méné yéku kundi male wate det Gotna
kundiké yékunmba yakwasnyéménéngwa. Méné nakurak kundi male
waménéngwa, néma du dakwa, baka du dakwat waak. Méné deké
wup yamba yaménéngwe wa. Wunga vékuséknangwa. 17 Méné wunga
yate bulaa méné nanat ma wa. Yénga méné vékulako? Nana apakundi
yénga dé wo? Nané takis Romna néma du Sisar, dat kwayéké nané?"
Naandarén.
18 Wunga wandaka Jisas deku mawuléké wa vékusékwuréndén. De
deku mawulémba anga wandarén, "Bulaa dé kapérandi kundi wandu
dé kalapusmba taakakanangwa." Wunga wandaka Jisas vékusékte
det wandén, "Guné paapu yakwa dunyan wa. Kamuké guné wunat
wunga waatakwo? 19 Guné takis kwayénguněngwa yéwaa nak wunat
ma wakwasnyéngunu véwutu." Wunga wandéka wani yéwaa nak kure
yéndarén déké. 20 Kure yéndaka det wandén, "Ani yéwaamba kwaakwa
nyaap an kéna nyaap dé? Kéna yé daré ani yéwaamba viyaatakak?"
Naandén.
21 Wunga waatakundéka wandarén, "Wan Romna néma du Sisarnan
wa." Wunga wandaka det wandén, "Yi wan wanana wa. Sisarna
musé dat ma kwayénguněk. Gotna musé Gorét ma kwayé." Naandén.
22 Wunga wandéka wani kundi vékutake vatvat naate vékulaka vékulaka
naandarén. Ye dé yaasékatake yéndarén.

Du kiyaae taamale waarapké yandakwanngé Jisasét waatakundarén
(Mk 12:18-27; Lu 20:27-40)

23 Sadyusi dunyan deku mawulémba anga wandarén, "Kiyaan du
dakwa nakapuk taamale katik waarapké daré." Naandarén. 24 De ras
Jisaské ye dat anga wandarén: "Néma du, méné du dakwat Gotna
jémbaaké yakwasnyéménéngwa. Méné ani muséké nanat ma wa. Talimba
Moses anga wandén, 'Du nak taakwa kéraae nyaan kéraakapuk ye

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kiyaandu déku waayéka wani taakwa kéraakandékwa. Yandu nyaan
kéraalu wani nyaanngé wakandakwa, Aanyéna nyaan wa. Naakandakwa.'
Moses wunga wandén. 25 Bulaa ma véku. Talimba nakurak kémba du
taambak kaayék vétik (7) yaréndarén. Aanyé taakwa kéraae nyambalé
kéraakapuk ye kiyaandén. Kiyaandéka déku waayéka wani taakwa
kéraae nyambalé kéraakapuk ye kiyaandén. Kiyaandéka nak waayéka
wani taakwa kéraae nyambalé kéraakapuk ye kiyaandén. 26 Kiyaandéka
akwi waayékanje wungat male ye de akwi nyambalé kéraakapuk ye baka
kiyaawuréndarén. 27 Yandaka kukmba wani taakwa kiyaan. 28 Bulaa
nanat ma wa. Kiyaan du dakwa taamale waarapké yandakwa sapakngé
waménéngwa. Wani sapak wani taakwa kandale raké lé? Talimba wani
nakurak kémna aanyémbéré waayékanje de akwi lat male kéraandarén."
Sadyusi dunyan Jisasét wunga wandarén.
29 Jisas deku kundi vékutake det anga wandén, "Guné Gotna
nyéngaamba kwaakwa kundi yamba vékusék-ngunéngwe wa.
Vékusékngapuk yate Gotna mayé apaké waak yamba vékusék-ngunéngwe
wa. Yangunénga guna mawulé kapére yakwa. 30 Ma véku. Kukmba Got
wandu kiyaan du dakwa taamale waarape Gotna gaayémba rate déku
kundi kure gaayakwa dunyan pulak rakandakwa. Rate du de taakwa
katik kéraaké daré. Taakwa de du katik kumbiké daré.
31 "Kundi ras waak wakawutékwa kiyaan du dakwa taamale waarapké
yandakwanngé. Got gunat wandéka déku nyéngaamba kwaakwa kundi
ras vétake guné yamba yékunmba vékulaka-ngunéngwe wa. 32 Got wa
wandén, 'Wuné Abrahamna néma du a. Wuné Aisakna néma du a. Wuné
Jekopna néma du a. Wuné deku néma du Got a rawutékwa.' Wunga
wandéka déku kundi déku nyéngaamba kwaandéka wa vékuséknangwa.
Dé kiyaan duna néma du yamba randékwe wa. Wani du de talimba
kiyaandarén. Taale wa kiyaandarén. Kukmba wa Got wani kundi
wandén. De kiyaae nakapuk taamale waarape randaka wa Got wani
kundi wandén. Got kiyaae taamale waarape rakwa duna néma du wa
randékwa. Got wan kiyaakapuk kulé tékwa duna néma du wa. Wunga wa
vékuséknangwa." Naandén Jisas.
33 Wunga wandéka wamba tékésén du dakwa wani kundi vékute déku
kundiké vatvat naate vékulaka vékulaka naandarén.

Akwi apakundit taalékéran apakundiké Jisas wandén
(Mk 12:28-31; Lu 10:25-28)

34 Wani kundi wandéka Sadyusi dunyan kundi bulkapuk kundimék
randarén. Randaka Farisi dunyan vékutake yaae dele jaawuwe
randarén. 35-36 Randaka dele rate apakundiké yakwasnyékwa du
nak déku mawulémba wandén, "Dé wuna kundi waambule kaatate
kalmu kapérandi kundi waké dé?" Wunga vékulakate Jisasét wandén,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Néma du, méné Gotna kundiké nanat yakwasnyéménéngwa. Nana apakundimba kamu apakundi dé akwi apakundit taalékérak?" Naandén.
37 Wunga waatakundéka Jisas dat wandén, "Guné guna Néman Du Gorké ma néma mawulé yangunék. Yate dat wangunu guna mawulé, guna kwaminyan, guna yaamambiké néma du rakandékwa. 38 Wani kundi wan néma kundi wa. Akwi apakundit wa taalékérawuréndén. 39 Nak apakundi wan wungat male wa. Anga wandékwa, 'Guné guna sépéké néma mawulé yangunéngwa pulak, nak du dakwaké ma néma mawulé yangunék. Yate det ma yékun yangunék.' Naandékwa. 40 Wani kundi vétik wan néma apakundi wa. Akwi apakundit wa taalékérandén. Guné wani kundi vékute wandékwa pulak yate guné Moses wan apakundi Gotna yémba kundi kwayétan duna kundi waak wa vékungunéngwa." Naandén Jisas.

Jisas det waatakundén Got wan du Kraiské
(Mk 12:35-37; Lu 20:41-44)

41-42 Farisi dunyansé yaae nakurakmba jaawuwe téndaka Jisas det waatakundén, "Gunat yékun yamuké Got wan du Krais yénga pulak du dé? Yénga guné déké vékulako? Dé kéna gwaal waaranga maandéka bakamu dé?" Wunga waatakundéka dat wandarén, "Wan Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu wa." Naandarén.
43-44 Wunga wandaka det wandén, "Talimba Krais ani képmaamba yatékapuk yandéka Gotna Yaamambi Devitna mawulémba wulaandéka Devit Kraiské anga wandén, 'Wuna Néman Du.' Naate anga wandén:

Néman Du Got wuna Néman Duwat wa wandén,
'Méné néma du rate wuna yékutuwa taambamba ma raménék.
Raménu wuné wawutu ména maama ména taambamba rakandakwa.
Randaru méné néma du rate deké vérékaméneng wa.'
Got wunga wandén.

Devit wani kundi wate dé Kraiské 'Wuna Néman Du wa' naandén. Kamuké dé Devit Kraiské wunga wak? 45 Devit Got wan du Kraiské, 'Wuna Néman Du wa,' naandéka yénga pulak dé Krais Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu to? Krais Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu téte Devitna néma du waak dé to, kapuk?" 46 Wunga wandéka Jisasna kundi waambule kaataké yapatindarén. Wani nyaa dat kundi nak waak waatakumuké wup yandarén. Kukmba waak dat kundi nak nakapuk yamba waatakundakwe wa.

Apakundiké vékuséknga dunyan, Farisi dunyanngé waak wandén
(Mk 12:38-40; Lu 11:37-54; 20:45-46)

23 1 Jisas déku dunyan, némaamba du dakwat waak anga wandén:
2 "Apakundiké vékuséknga dunyan, Farisi dunyan waak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Moses talimba wan apakundiké yékunmba vékusékndakwa. 3 Vékusék-
ndakwanngé vékulakate guné deku kundi vékute wandakwa pulak ma
yangunék. Yate yandakwa pulak yaké yambak. De némaamba kundi
wate wandarén pulak yamba yandakwe wa. 4 Du nak némaamba musé
yaatandéka nak du yaae ras waak vaakutakandékwa pulak, Farisi
dunyan, apakundiké vékusékngwa dunyan waak néma jémbaa ras waak
du dakwat kwayéndakwa. Kwayéte det anga wandakwa, 'Guné ani
apakundi akwi vékute wandékwa pulak ma yangunék.' Wunga wandaka
wani kundi vékute wandékwa pulak yaké néma jémbaa yandakwa.
Yandaka deké sémbéraa yakapuk yate det yékun yamba yandakwe wa.
5 "Akwi du dakwa det véte deké, 'Yéku dunyan wa,' naandarénngé
wa mawulé yandakwa. Yate Gotna kundi ras nyéngaamba viyaatake
wani nyéngaa deku saawi deku taambamba waak gindakwa. Gite deku
laplapna waambumba yakusondakwa. 6 De nak duwale kakému kate
yéku taaléké waakte du dakwana ménimba raké wa mawulé yandakwa,
de véte deku yé kavérékndarénngé. De Gotna kundi bulnangwa gaamba
wulaae néma duna taalémba raké mawulé yandakwa. 7 De du dakwa
jaawundakwa taalémba yeyé yaayandaru nak du dakwa det véte anga
wandarénngé wa mawulé yandakwa: 'Wan nana néma dunyansé wa
yaakwa. Nanat Gotna kundiké yakwasnyékwa dunyansé wa.' Wunga
wandarénngé wa mawulé yandakwa.
8 "Guné wuna dunyan téte guné wunga yaké yambak. Guné akwi
wuna jémbaamba yaale aanyémbéré waayékanje wa yaténgunéngwa.
Téngunu guna aanyémbéré waayékanje gunéké katik waké daré, 'Nanat
Gotna kundiké yakwasnyékwa du wa.' Katik naaké daré. Wuné kapmang
Gotna kundiké yakwasnyékwa du a téwutékwa. Gunéké wani kundi
katik waké daré. 9 Anjorémba rakwa du guna aapa wan nakurak male
wa randékwa. Randékwanngé guné nak duké, 'Nana néma du wa,' naaké
yambak. 10 Guna néma du wan wuné Got wan du Krais wa. Wunga
vékusékte guné nak duké, 'Nana néma du wa,' naaké yambak. 11 Guna du
nak néma du raké mawulé yate wa guna jémbaa yakwa du ma randék.
12 Deku yé kavérékngwa du dakwaké kukmba Got wandu baka du dakwa
rakandakwa. Deku yé kavérékngapuk yakwa du dakwaké kukmba Got
wandu wa de néma du dakwa rakandakwa." Naandén Jisas.

Paapu yandakwanngé Jisas wandén
(Mk 12:40; Lu 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 Jisas wani kundi watake apakundiké vékusékngwa dunyan, Farisi
dunyansat waak anga wandén: "Guné apakundiké vékusékngwa
dunyan, Farisi dunyan waak, gunéké kapérandi musé yaakandékwa.
Guné yékunmba katik rapékaké guné. Guné paapu yakwa dunyansé wa.
Némaamba du dakwa Gotna kémba yaalaké mawulé yandakwa. Yandaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

guné wangunénga vékute Gotna kémba yaalaké yapatindakwa. Guné
waak Gotna kémba yamba yaalangunéngwe wa.
14 ["Guné apakundiké vékuséknguwa dunyan, Farisi dunyan waak,
gunéké kapérandi musé yaakandékwa. Guné paapu yakwa dunyansé wa.
Guné du kiyaan kwawitakwana musé akwi kéraangunéngwa. Kéraae
paapu yate néma kundi Gorét wangunéngwa, nak du dakwa gunat véte
guna yé kavérékndarénngé. Yangunéngwanngé néma kapérandi musé
gunéké yaakandékwa.]
15 "Guné apakundiké vékuséknguwa dunyan, Farisi dunyan waak,
gunéké kapérandi musé yaakandékwa. Guné paapu yakwa dunyansé
wa. Guné sékaa yaambumba yéte solwaramba yéte némbumba
waak yéte guna kundi vékuké yakwa duké nak waakngunéngwa.
Waake véngunénga wani du guna jémbaamba wulaandéka dat
yakwasnyéngunénga némaamba kapérandi musé yandékwa. Yandékwa
wani kapérandi musé wa guné yakwa kapérandi musat taalékérakwa.
Guné waak dé waak akwi kapérandi taalat yékangunéngwa.
16 "Méni kiyaan du nak duwat yaambu wakwasnyéké yapatindékwa
pulak, wa guné nak du dakwat yéku yaambu wakwasnyéké
yapatingunéngwa. Gunéké kapérandi musé yaakandékwa. Guné anga
wangunéngwa, 'Du ras jémbaa nak yaké yate Gotna kundi bulndakwa
néma gaana yémba wamunaandaru, wan baka musé wa. Kukmba
mawulé ye, wa wani kundi yaaséka-kandakwa. De jémbaa yaké yate
Gotna kundi bulndakwa néma gaamba taakandarén gol matumba
yandarén muséna yémba wamunaandaru, wan néma musé wa. Wandarén
pulak ma yandarék. Kukmba wani kundi katik yaasékaké daré.'
Naangunéngwa. 17 Guné wunga wangunénga wa guna mawulé kapére
yandékwa. Méni kiyaan du yaambuké kurkale vékuséknguapuk yandakwa
pulak, wa guné Gorké yamba yékunmba vékuséknguné ngwe wa. Néma
musé kamu musé dé? Gotna kundi bulndakwa néma gaa dé, kapuk wani
gaamba rakwa musé dé? Gotna kundi bulndakwa néma gaamba rakwa
musé, Gotna kundi bulndakwa néma gaa waak, akwi wan néma musé
wa. Wani gaa wan Gotna gaa wa. Wani gaamba rakwa musé wan Gotna
musé wa.
18 "Guné anga waak wangunéngwa, 'Du ras jémbaa nak yaké
yate kwaami viyaae tuwe Gorké kwayéndakwa jaambéna yémba
wamunaandaru, wan baka musé wa. Kukmba de mawulé ye wani kundi
yaaséka-kandakwa. De jémbaa nak yaké yate wani jaambémba rakwa
kwaamina yémba wamunaandaru, wan néma musé wa. Wandarén
pulak ma yandarék. Wani kundi katik yaasékaké daré.' Naangunéngwa.
19 Guné wunga wate méni kiyaan du yaambuké kurkale vékuséknguapuk
yandakwa pulak, wa Gorké yamba yékunmba vékusék-ngunéngwe wa.
Néma musé kamu musé dé? Gorké kwayéndakwa kwaami dé, kapuk

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gorké kwayéndakwa kwaami rakwa jaambé dé? Wani musé véréti wan
néma musé wa. 20 Kwaami viyaae tuwe Gorét kwayéndakwa jaambé
wan Gotna musé wa. Wani jaambémba rakwa kwaami wan waak wan
Gotna musé wa. Du wani jaambéna yémba wate, wani jaambémba rakwa
kwaamina yémba waak wa wandakwa. 21 Got déku gaamba randékwa.
Du Gotna kundi bulndakwa néma gaana yémba wate de Gotna yémba
waak wa wandakwa. 22 Got déku gaayémba randékwa. Du Gotna gaayéna
yémba wate, wa Got rakwa jaambéna yémba wa wandakwa. Wunga
yate de Gotna yémba waak wa wandakwa. Guné jémbaa nak yaké yate
watake, wa wangunén pulak ma yangunék.

23 "Guné apakundiké vékuséknguwa dunyan, Farisi dunyan waak,
gunéké kapérandi musé yaakandékwa. Guné paapu yakwa du wa.
Guné akwi musé asé muni waate tambavétik (10) taakate nakurak
tambék Gorké kwayénguunéngwa. Wunga kwayéte akwi nyénganyam
waak muni waate yém tambavétik (10) taakate nakurak yém Gorké
kwayénguunéngwa. Nyénganyam wan néma musé yamba wa. Wan
makalkéri musé wa. Guné wani makalkéri muséké vékulakate Moses
wan apakundimba kwaakwa néma muséké yamba vékulakanguunéngwe
wa. Guné nak du dakwat yékun yamba yanguunéngwe wa. Guné nak
du dakwaké mawulé yamba sémbéraa yanguunéngwe wa. Guné Gorké
yékunmba vékulakakapuk yate yaké wanguunéngwa pulak yamba
yanguunéngwe wa. Guné guna salmu walmu muni waate yém tambavétik
(10) taakate nakurak yém Gorké kwayénguunéngwan, wan yékun wa.
Wani yapaté yaasékaké yambak. Wani makal musé yate guné wawutén
néma musé waak yamunaae, wa yékun yakanguunéngwa.

24 "Méni kiyaan du, nak duwat yaambu wakwasnyéké yapatindékwa
pulak, wa guné nak du dakwat yéku yaambu wakwasnyéké
yapatinguunéngwa. Guné makal musé yaké néma jémbaa yate yékunmba
yanguunéngwa. Néma musé yaké yékéyaak yanguunéngwa. Yate ani
du pulak wa yanguunéngwa. Dé kulak tuwe kaké yate makalkéri saat
kulakmba kwaandéka vékusékte kéraae kure ye gurikndékwa. Yate kamel
kulakmba kwaandéka vékuséknguapuk yate kamel kulakale kandékwa wa.

25 "Guné apakundiké vékuséknguwa dunyan, Farisi dunyan waak,
gunéké kapérandi musé yaakandékwa. Guné paapu yakwa dunyan wa.
Guné aké kasnya yakwasnyéte kuksaku male yakwasnyé-nguunéngwa.
Biyaasaku yamba yakwasnyéguunéngwe wa. Yanguunénga biyaasaku
kapére yandékwa. Guné guna sépéké vékulakate némaamba musé nak
du dakwamba kéraae musé ras sél ye baka kéraanguunénga guna mawulé
kapére yandékwa, wani kasnyana biyaasaku kapére yakwa pulak.
26 Guné Farisi dunyan, méni kiyaan du yaambuké kurkale vékuséknguapuk
yandakwa pulak, wa yékunmba yamba vékuséknguunéngwe wa. Guné
kasnya yakwasnyéte taale awulamba ma yakwasnyéguunék. Wunga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yangunu kuksaku yékun yakandékwa. Wunga yaké yangunéngwa pulak,
guné kapérandi mawulé yaasékatake yéku mawulé vékungunu guna
mawulé yékunmba téndu wa yéku musé yakwa du tékangunéngwa.
27 "Guné apakundiké vékusékngwa dunyan, Farisi dunyan waak,
gunéké kapérandi musé yaakandékwa. Guné paapu yakwa dunyan wa.
Guné pusandu rémndarén kwaawu pulak wa téngunéngwa. Du dakwa
wani kwaawu taakumba yéku musé taakandakwa. 28 Taakandaka nak du
dakwa véte wani muséké male vékulakate wandakwa, 'Wan yékun wa.'
Wunga wate anda kwaawumba kwaakwa kiyaan duna apaké, kapérandi
muséké waak yamba vékusékndakwe wa. Guné wunga pulak wa. Du
dakwa gunat véte wandakwa, 'Wan yéku musé yakwa du wa.' Wunga
wate yamba vékusékndakwe wa. Guna mawulé kapérandi yandékwan.
Yandéka guné paapu yate kapérandi musé yangunéngwa." Naandén Jisas.

Yandarén kapérandi musé Got yakataké yandékwanngé wandén
(Lu 11:47-51)

29 "Guné apakundiké vékusékngwa dunyan, Farisi dunyan waak,
gunéké kapérandi musé yaakandékwa. Guné paapu yakwa du wa.
Gotna yémba kundi kwayétan dunyan, nak yéku musé yakwa dunyan
waak talimba yate kiyaandaka rémndarén taalémba yéku musé
taakangunéngwa. 30 Taakate wangunéngwa, 'Nané nana gwaal waaranga
maandéka bakamu yatan sapak yatémunaae, wa de yan pulak, Gotna
yémba kundi kwayétan dunyansat katik viyaandékngatik nané.'
Naangunéngwa. 31 Wunga wate guné det viyaandékén duna gwaal
waaranga maandéka bakamu téngunéngwanngé wa wangunéngwa.
Wunga wate yaténgunénga guna mawulé deku mawulé pulak wa
téndékwa. 32 Téndéka kapérandi musé yandarén pulak, guné waak
kapérandi musé wa yangunéngwa. 33 Guné kapérandi musé yakwa du wa.
Duwat tikwa kaambe pulak yatéte wa kapérandi musé yangunéngwa. Got
wandu guné kapérandi taalat yékangunéngwa. Nak taalat yaange yéké
yapati-kangunéngwa.
34 "Wuné wawutu Gotna yémba kundi kwayékwa dunyan, nyaangét
pukaakwa dunyan, Gotna kundiké yakwasnyékwa dunyan waak gunéké
yaakandakwa. Anga wa vékusék-wutékwa. De yaandaru rasét viyaandék-
ngangunéngwa. Rasét takwemimba viyaae baang-ngangunéngwa.
Rasét Gotna kundi bulngunéngwa gaamba raamény baangwit
viyaakangunéngwa. Rasét wulkure yékangunéngwa késnge naknget.
35 Guné wunga yangunu Got yangunén kapérandi musé gunat yakata-
kandékwa. Talimba guna gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba
yéku musé yan dunyansat viyaandékndarén. Taale Kein déku waayéka
Abelét viyaandékndén. Viyaandékndéka guna gwaal waaranga maandéka
bakamu yéku musé yakwa duké kalik yate det viyaandékndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Viyaandéklaakét viyaandéklaakét ye kukmba Berekiana nyaan déku
yé Sekaraiat viyaandékndarén. Dé Gotna gaana nyéndémba téndéka
dat viyaandékndarén. 36 Viyaandékndarénngé Got yandarén kapérandi
muséké vékulakate guné deku gwaal waaranga maandéka bakamat
némaamba yakata-kandékwa. Guné ani sapak tékwa dunyan, yandarén
kapérandi muséké gunat némaamba yakata-kandékwa. Yi wan wanana
wa. Gunat wa wawutékwa." Naandén Jisas.

Jisas Jerusalemmba tékwa du dakwaké néma sémbéraa yandén
(Lu 13:34-35)

37 Jisas wani kundi watake wamba tékésén du dakwat véte wandén,
"Guné Jerusalemmba tékwa du dakwa, guné Gotna yémba kundi
kwayétan dunyansat wa viyaandékngunén. Got wandéka déku kundi
kure yén dunyan guné yéndarén. Yéndaka det matut viyaangunénga
kiyaandarén. Guné sémbéraa yawutékwa. Séraa kéraalén nyaanngé
saaptépe rate deké yékunmba vélékwa pulak, wuné némaamba apu gunat
yékun yate guné yékunmba véké wa mawulé yawutén. Yawutéka kalik
yangunén. 38 Yangunénngé kukmba dunyansé yaae guna gaayé yaavan
kurkandakwa. Yaavan kutndaru guné wamba katik raké guné. Guna
gaayé baka taalé male téké yakwa. 39 Wa anga vékusékwutékwa. Guné
wunat nakapuk bari katik véké guné. Kukmba wuné wakangunéngwa,
'Got wandéka wa wani du yaandén. Nané déku yé kavérék-nganangwa.'
Naangunu wuné waambule yaawutu wunat nakapuk vékangunéngwa. Yi
wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa." Jisas wunga wandén.

Gotna kundi bulndakwa néma gaa yaavan urkwate yandakwanngé wandén Jisas
(Mk 13:1-2; Lu 21:5-6)

24 1 Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaa taakatake yéké
yaténdéka déku dunyan déké yaandarén. Yaae dat wandarén,
"Ma vé. Ani gaa an yéku gaa a." 2 Wunga wandaka det wandén, "Yi,
bulaa wan yéku gaa wa. Yéku matut yatakandaka vénangwa. Kukmba
dunyansé yaae ani gaa akwi yaavan kurkandakwa. Yaavan kutte ani
matu kéraae vaanjandandaru ani matu nak matu taakumba katik kwaaké
dé. Yi wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa." Naandén Jisas.

Némaamba vakmi yaakwate yakwanngé wandén Jisas
(Mk 13:3-13; Lu 21:7-19)

3 Wani kundi watake Jisas wani gaa taakatake ye Oliv némbat
waaréndén. Waare randéka déku dunyan male déké ye dat wandarén,
"Nanat ma wa. Yani nyaa Gotna kundi bulndakwa néma gaa yaavan
kurké daré? Kamu musé taale yaandu vétake anga waké nané? 'Yi,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bulaa Jisas waambule yaaké yakwa nyaa bari yaakandékwa. Yaandu ani
képmaa bari késkandékwa.' Yani nyaa wunga waké nané?" Naandarén.
4 Wunga waatakundaka wandén Jisas, "Guné jéraawu ma yangunék.
Yate paapu yakwa duna kundi vékuké yambak. 5 Deké kalik yate wa ani
kundi wawutékwa. Némaamba dunyan yaae gunat paapu yaké mawulé
yakandakwa. Yate wuna yémba wate de nak nak anga wakandakwa,
'Wuné Got wan du Krais wuné anana an.' Wunga wandaru némaamba
du dakwa paapu yandara kundi vékukandakwa. 6 Némaamba du
waariyakandakwa. Waariyandaru nak du waariyandakwanngé
bulkandakwa. Yandaru vékute guné wup yaké yambak. Taale wunga
yakandakwa. Sésékuk sékéyak yaaké yakwa sapak kukmba wa
yaakandékwa. 7 Nak kantrimba tékwa du dakwa de nak kantrimba
tékwa du dakwale waariyakandakwa. Nak néma duna kém nak
néma duna kémale waariyakandakwa. Ras taalémba du dakwa
kaandéké kiyaakandakwa. Ras taalémba némaamba apu néma waalé
génngandékwa. 8 Wani kapérandi musé wan dakwa nyaan baasnyé
ye kéraaké yate kaangél kutndakwa pulak wa. Wani dakwa kaangél
ras waak kurké yandakwa pulak, kukmba kapérandi musé ras waak
yaakandékwa.
9 "Guné wuna dunyan ténguněngwanngé akwi képmaamba tékwa du
dakwa guněké kalik yakandakwa. Yate gunat kéraae kure ye kapérandi
musé yate gunat viyaandék-ngandakwa. 10 Wani sapak némaamba du
dakwa wunéké kuk kwayékandakwa. Némaamba du dakwa deku du
dakwaké kalik yate det deku maamat kwayékandakwa. 11 Kukmba
némaamba dunyan yaae nak nak paapu yate anga wakandakwa, 'Wuné
Gotna yémba kundi kwayékwa du a.' Wunga wate paapu yandaru
némaamba du dakwa deku kundi vékukandakwa. 12 Némaamba du
dakwa némaamba kapérandi musé yakandakwa. Yate de yéku mawulé
yaasékatake de nak du dakwaké néma mawulé katik yaké daré.
13 "Wani sapak wuna du dakwa deku mawulémba apamama yate wuna
jémbaa kutépékaandaru kukmba Got de kéraandu dale yékunmba rapéka-
kandakwa apapu apapu. 14 Wuna du dakwa akwi genge gaayét yéte akwi
taalémba tékwa du dakwat wuna kundi anga wakandakwa, 'Got néma
du rate du dakwaké yékunmba vékandékwa.' Wunga wandaru kukmba
sésékuk sékéyak yaaké yakwa nyaa yaakandékwa." Naandén Jisas.

Kapérandi musé yaké yandakwanngé wandén Jisas
(Mk 13:14-23; Lu 21:20-24)

15 Guné ani nyéngaamba véte ani muséké ma yékunmba
vékulakangunék.
Wani kundi watake Jisas anga wandén: "Talimba Gotna yémba kundi
kwayétan du nak déku yé Daniel ani kundi viyaatakandén: Kukmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du nak yaae Gotna kundi bulndakwa néma gaamba Got watépéndén
musé nak taakakandékwa. Taakandu de wani gaaké wakandakwa,
‘Kapérandi gaa wa.’ Naakandakwa. Wunga viyaatakandén musé yaalandu
vékangunéngwa. 16 Véte wani sapak guné Judiamba tékwa du dakwa
guna gaayé yaasékatake némbat bari ma yaange yéngunék. 17 Wani
sapak kaapamba tékwa du dakwa ma bari yaange yéndarék. Deku
musé kéraaké deku gaat nakapuk katik wulaaké daré. Baka ma yaange
yéndarék. 18 Yaawimba tékwa du dakwa gaayét waambule ye laplap ras
waak katik kéraaké daré. Bari ma yaange yéndarék.

19 “Wani kapérandi sapak nyaan rakwa dakwa, nyambalé munyaa
kwayétékwa dakwa waak bari yaange yéké yapati-kandakwa. Deké
sémbéraa yawutékwa. 20 Wani kapérandi sapak maas viyaakwa sapakmba
yaandu, yénga pulak bari yaange yéké guné? Wani kapérandi sapak
yaap yaré nyaamba yaandu, yénga pulak bari yaange yéké guné? Moses
anga wa wandén, ‘Yaap yaré nyaamba guné sékaa yaambumba yéké
yambak.’ Yéké yangunéngwanngé vékulakate Gorét ma waatakungunék,
wani kapérandi sapak wani sapakmba yaakapuk yandénngé. 21 Wani
sapak némaamba vakmi yaakandékwa. Wani vakmi akwi vakmit wa
taalékéra-kandékwa. Talimba Got akwi musé yandén sapak wunga pulak
vakmi nak yamba yaandékwe wa. Bulaa waak kukmba waak wunga
pulak vakmi nakapuk katik yaaké dé. 22 Wani vakmi yaandu Got déku du
dakwaké sémbéraa yate wandu wani vakmi bari késkandékwa. Wunga
wakapuk yamunaandu, wa akwi du dakwa lambiyak-ngandakwa.

23 “Wani sapak du ras gunat anga wandaru, ‘Wani duwat ma vé. Wan
Got wan du Krais wamba wa randékwa.’ Wunga wandaru guné deku
kundi vékuké yambak. De paapu wa yandakwa. 24 Némaamba du yaae
Gotna du dakwat paapu yate nak nak anga wakandakwa, ‘Wuné Got
wan du Krais wuné anana.’ Wunga wandaru ras paapu yate nak nak
anga wakandakwa, ‘Wuné Gotna yémba kundi kwayékwa du wuné
anana.’ Wunga watake paapu yate késpulak nakpulak apanjémba, kulé
apanjémba waak yakandakwa. Guna mawulé yaavan kutmuké wa wunga
yakandakwa. 25 Gunat wa wawutén, kukmba yaaké yakwa muséké.
Kukmba wani musé yaandu guné véte vékusékte deku kundi vékuké
yambak.

26 “Du dakwa ras gunat wakandakwa, ‘Ma vé. Got wan du Krais dé
du yarékapuk taalémba wa randékwa.’ Wunga wandaru guné wani
taalat yéké yambak. Gunat wakandakwa, ‘Ma vé. Got wan du Krais
wani gaamba wa awula randékwa.’ Wunga wandaru guné deku kundi
vékuké yambak. 27 Wuné Duna Nyaan waambule gaayawutu akwi du
dakwa vékandakwa. Nyét kusnyérakndéka akwi du dakwa véndakwa
pulak, guné akwi wuné gaayawutu vékangunéngwa. Wunga véké
yangunéngwanngé vékulakate guné deku papukundi vékuké yambak.”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Wunga watake Jisas ani kundi wandén, “Kaandi yaate jaawundaka
véte guné kiyaan kwaami nak randékwanngé vékusékngunéngwa. Wani
muséké vékusékngunéngwa pulak, guné wawutén musé véte vékusék-
ngangunéngwa, wuné yaaké yawutékwanngé.” Naandén Jisas.

Jisas yaaké yandékwanngé wandén
(Mk 13:24-27; Lu 21:25-28)

29 Wani kundi watake Jisas anga wandén: “Wani vakmi yéndu bari
nyaa vékapuk yandu gaan yakandékwa. Yandu baapmu waak vékapuk
yalu kun nyétmba vaakérkandakwa. Vaakétndaru nyétmba tékwa akwi
musé vasanye yeyé yaayakandakwa. 30 Yandaru ani képmaamba tékwa
akwi du dakwa kulé apa musé vékandakwa nyétmba. Véte wunéké
vékusék-ngandakwa. Vékusékte géraakandakwa. Géraate wuné Duna
Nyaan wunat vékandakwa. Wuné apa tapa yate nyaa véte kaalékwa
pulak yate buwimba rate gaayawutu vékandakwa. 31 Véndaru nyétmba
rakwa du nak paati némaamba waandu wuné wawutu wuna kundi
kure gaayakwa dunyan akwi képmaamba tékwa akwi genge gaayémba
ye Gotna du dakwa kéraae kure yéte nakurakmba taakakandakwa.”
Naandén Jisas.

Yékunmba vékulakandarénngé Jisas wandén
(Mk 13:28-31; Lu 21:29-33)

32 Wani kundi watake Jisas anga wandén: “Miyéké yékunmba
ma vékulaka. Miyé ras gaanga périye vény waapindéka véte wa
vékusékngunéngwa. Kakému naaré yakwa sékét bulaa a yaandékwa.
33 Wani miyat véte wani sékérké vékusékngunéngwa pulak, wawutén
musé véte vékusék-ngangunéngwa. Wuné bari waambule yaakawutékwa.
Wunga vékusék-ngangunéngwa. 34 Gunat wawutékwa. Bulaa tékwa du
dakwa ras kiyaakapuk ye wayéka téte wawutén akwi musé vékandakwa.
35 Nyét képmaa waak késkandékwa. Wuna kundi katik késké dé. Rapéka-
kandékwa. Yi wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa.” Naandén.

Waambule yaaké yandékwa nyaaké katik vékusékngé daré
(Mk 13:32-37; Lu 17:26-30, 34-36)

36 “Yani nyaa waambule yaaké wuté? Ani képmaamba tékwa du dakwa
wani nyaaké yamba vékusékndakwe wa. Gotna kundi kure gaayakwa
dunyan wani nyaaké yamba vékusékndakwe wa. Wuné Gotna nyaan rate
wuné waak yamba vékusékwutékwe wa. Wuna aapa kapmang dé male
wa waambule yaaké yawutékwa nyaaké vékusékndékwa. 37 Talimba Noa
yaran sapak du dakwa yandarén pulak, waambule yaaké yawutékwa
sapak du dakwa wungat male yakandakwa. 38 Noa yaran sapak néma
kwayé kwakapuk yandéka du dakwa de Gorké vékulakakapuk yate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ani képmaana muséké male vékulakaténdarén. Vékulakate kakému
kandarén, kulak kandarén, taakwa kéraandarén, wunga yaténdaka
Noa néma sip yatake wani sipmba wulaandén. 39 Wani du dakwa Gorké
vékulakakapuk yate néma guké yamba vékulakandakwe wa. Yaténdaka
néma gu windéka kulak ke akwi kiyaasandandarén. Wuné Duna Nyaan
waambule yaaké yawutékwa sapak némaamba du dakwa wani du dakwa
yan pulak, ani képmaana muséké male vékulakaté-kandakwa.
40 "Waambule yaaké yawutékwa sapak du vétik yaawimba jémbaa
yarémbéru Gotna kundi kure gaayakwa dunyan nakét kéraate nak
yaaséka-kandakwa. 41 Wani sapak taakwa vétik gaayémba jémbaa
yarémbéru Gotna kundi kure gaayakwa dunyan nakét kéraate nak
yaaséka-kandakwa. 42 Wanngé guné wunéké ma kaavéréte yékunmba
véréngunék. Wuné guna Néman Du yaaké yawutékwa nyaaké yamba
vékuséknguné ngwe wa. Yate guné wunéké kaavéréte ma yékunmba
véréngunék.
43 "Ani gwaaménja kundi kurkale ma véku. Sél yakwa du yaaké yakwa
sapakngé gaana néma du vékusékmunaae, wa dé yundé kwaakapuk
yékunmba véréndu sél yakwa du déku gaa katik naapiye wulaaké dé.
44 Wani kundiké vékulakate guné wunéké kaavéréte ma yékunmba
véréngunék. Guné yamba vékuséknguné ngwe wa. Yani sapak wuné Duna
Nyaan waambule yaaké wuté? Vékusékngapuk yanguné ngwa sapak wa
wuné waambule yaakawutékwa. Yaaké yawutékwanngé vékulakate guné
wunéké ma kaavéréte yékunmba véréngunék." Naandén Jisas.

Yéku jémbaa yakwa du béré kapérandi jémbaa yakwa du
(Lu 12:42-46)

45 Wani kundi watake Jisas anga wandén: "Yéku mawulé vékute
yéku jémbaa yakwa du anga yakandékwa. Déku néma du dat anga
wakandékwa, 'Méné wuna jémbaa yakwa duké ma séngite véré. Yate det
kakému ma kwayéménék.' Wunga watake yéndu wunga yarékandékwa.
46 Yaréndu kukmba déku néma du waambule yaae vétake wakandékwa,
'Méné jémbaa yékunmba yaménén. Wan yékun wa.' Wunga wandu yéku
jémbaa yakwa du yéku mawulé yate yékunmba yarékandékwa. 47 Déku
néma du yandén yéku jémbaa véte wakandékwa, 'Méné waambule yaaké
yawutékwa nyaaké vékuséknga puk yate, méné yéku jémbaa wa yaménén.
Wan yékun wa. Bulaa wuna akwi muséké ma yékunmba véréménu.'
Naakandékwa.
48 "Kapérandi mawulé vékute kapérandi jémbaa yakwa du déku
mawulémba anga wakandékwa, 'Wuna néma du nak gaayét ye katik
bari waambule yaaké dé.' 49 Wunga watake dé dale jémbaa yakwa
dunyansat viyaakandékwa. Viyaatake waangété kulak kakwa dunyansale
rate kakému kate waangété kulak kate waangété yakandékwa. 50 Yate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

déku néma duké vékulakakapuk yaréndu wani sapak déku néma du
waambule yaakandékwa. Vékusékngapuk yandékwa sapak wa waambule
yaakandékwa. 51 Yaae wani jémbaa yakwa du yan kapérandi musé
véte dat némaanmba viyaakandékwa. Viyaae wandu ye paapu yakwa
dunyansale rakandékwa, kapérandi taalémba. Wani taalémba raké
yakwa du dakwa néma kaangél vékute géraakandakwa. Yéku taalémba
raké mawulé yate némaamba géraakandakwa." Jisas gwaaménja kundi
wunga wandén, yéku mawulé vékute waambule yaaké yandékwanngé
kaavéré-ndarénngé.

Dakwa tambavétikngé Jisas gwaaménja kundi wandén

25 1 Wani kundi watake Jisas anga wandén: "Waambule yaaké
yawutékwa nyaa Got wandu du dakwa ras dale randaru du
dakwa ras dale katik raké daré. Got néma du rate anga yakandékwa. Du
nak taakwa kéraaké yandén. Yandéka dakwa tambavétik (10) deku lam
kéraae kure dé ve kure ye du ambét taakwale kakému kaké yaambutaku
yéténdarén. 2 Wani dakwa taambak (5) de yéku mawulé vékundarén.
Yandaka dakwa taambak (5) de yékunmba yamba vékulakandakwe.
3 Yate deku lam kure yéte yaa vérékngwa gu ras waak yamba kure
yéndakwe wa. 4 Yandaka yéku mawulé vékukwa dakwasé deku lam
kure yéte yaa vérékngwa gu ras waak kure yéndarén. 5 Ye yaambumba
randaka taakwa kéraaké yakwa du bari yamba yaandékwe wa. Yandéka
wani dakwana méni yundé yandéka kwaandarén.
6 "Kwaandaka nyéndéngan yandéka vékundarén du nak anga
waandéka, 'Taakwa kéraaké yakwa du a yaakwa. Guné ma ye
yaambumba dé ve kure yaangunék.' 7 Wunga waandéka wani
kundi vékutake wani dakwasé akwi vélérkiyaae waarape deku lam
yavérékndarén. 8 Yavérékndaka yaa vérék guké yékunmba vékulakakapuk
yan dakwasé yéku mawulé vékukwa dakwat wandarén, 'Guné nanat
yaa vérékngwa gu ras ma tiyaangunu. Nana lam a kiyaakngate yakwa.'
9 Wunga wandaka yéku mawulé vékukwa dakwa wa det wan, 'Yamba wa.
An ayélap a tékwa. Nané ras gunat kwayémunaananu nana lam akwi ka
kiyaakna. Guné stuamba ma ye ras kéraangunu.' 10 Wunga wandaka wani
yaa vérékngwa gu kéraaké yéténdaka wani taakwa kéraaké yakwa du
yaan. Yaandéka yéku mawulé vékukwa dakwasé dé kure ye kakému kaké
yandakwa gaamba wulaandarén. Wulaandaka pété tépéndarén.
11 "Kukmba yékunmba vékulakakapuk yan dakwasé yaae waandarén,
'Néma du, pété ma naapi. Nané yaalananu.' 12 Wunga waandaka
taakwa kéraaké yakwa du det wandén, 'Yamba wa. Wuné guné yamba
vékusékwutékwe wa. Gunat wa wawutékwa. Papukundi yamba
wawutékwe wa.' Yékunmba vékulakakapuk yan dakwat wunga wandén."
Naandén Jisas.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Wani kundi watake Jisas det wandén, “Wani kundiké vékulakate
wunéké waak ma vékulaka. Waambule yaaké yawutékwa nyaaké
yamba vékusékngunéngwe wa. Yate wunéké kaavéréte ma yékunmba
vérengunék.” Naandén.

Jémbaa yakwa du kupukngé Jisas gwaaménja kundi wandén
(Lu 19:11-27)

14 Wani kundi watake Jisas ani gwaaménja kundi wandén: “Waambule
yaaké yawutékwa nyaa Got néma du rate anga yakandékwa. Néma
du nak, nak gaayét yéké yate déku jémbaa yakwa duwat waandéka
yaandaka det wandén, de déku yéwaa kéraae wani yéwaale jémbaa
yandarénngé. 15 Watake deku mayé apaké vékusékte wa det nak nak
yéwaa muni waate kwayéndén. Nakét yéwaa 5,000 kwayéndén. Nakét
yéwaa 2,000 kwayéndén. Nakét yéwaa 1,000 kwayéndén. Wunga
kwayétake yéndén. 16 Yéndéka yéwaa 5,000 kéraan du bari ye wani
yéwaale jémbaa ye némaamba yéwaa ras waak wanale kéraandén.
17 Yéwaa 2,000 kéraan du dé waak wani yéwaale jémbaa ye rékaamba
yéwaa ras waak wanale kéraandén. 18 Yéwaa 1,000 kéraan du wani
yéwaale jémbaa yamba yandékwe wa. Dé ye kwaawu vaae wani yéwaa
kwaawumba rémndén.
19 “Kukmba némaamba kwaaré yéndéka néma du nakapuk waambule
yaandén, déku jémbaa yakwa duké. Yaae det kwayéndén yéwaaké dele
kundi bulké mawulé yandén. 20 Yandéka dé yéwaa 5,000 kéraan du
wani yéwaa kure yaae kwayéte wandén, ‘Néma du, méné wunat yéwaa
5,000 wa tiyaaménén. Bulaa ma vé. Wani yéwaale jémbaa yawutéka
tiyaandarén yéwaa anana. Yéwaa 5,000 ras waak wa kéraawutén.’
21 Wunga watake akwi yéwaa kwayéndéka déku néma du wa wan, ‘Méné
yéku jémbaa yakwa du wa. Yéku jémbaa yaménén. Méné makal muséké
wa yékunmba véménén. Véménénngé wuné wawutu méné némaamba
muséké néma du rakaménéngwa. Méné wunale rate, aané sékét mawulé
tawulé yate yékunmba rakatékwa.’
22 “Dé wunga wandéka yéwaa 2,000 kéraan du dé waak yaae wandén,
‘Néma du, méné wunat yéwaa 2,000 wa tiyaaménén. Bulaa ma vé. Wani
yéwaale jémbaa yawutéka tiyaandarén yéwaa anana. Yéwaa 2,000 ras
waak wanale kéraawutén.’ 23 Wunga watake akwi yéwaa kwayéndéka
déku néma du wa wan, ‘Méné yéku jémbaa yakwa du wa. Yéku jémbaa
yaménén. Méné makalkéri muséké yékunmba véménén. Véménénngé
wuné wawutu rékaamba muséké néma du rakaménéngwa. Méné wunale
sékét rate, aané mawulé tawulé yate yékunmba rakatékwa.’
24 “Dé wunga wandéka yéwaa 1,000 kéraan du dé waak yaae wandén,
‘Néma du, ménéké vékusékwutékwa. Méné du dakwaké mawulé
yamba sémbéraa yaménéngwe wa. Méné musé ras waak kéraaké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulé yate jémbaa yate nak du dakwat yékun yamba yaménéngwe
wa. 25 Wuné ménéké wup ye wa képmaamba kwaawu vaae ména
yéwaa rémwutén. Rémtake nakapuk kéraae ména yéwaa ménéké kure
yaawutékwa. Ma kut.' 26 Wunga wandéka néma du dat wandén, 'Méné
kapérandi jémbaa yate saalakukwa du wa. Wuné waménén pulak nak
du dakwaké sémbéraa yakapuk yate, musé ras waak kéraaké mawulé
yate, jémbaa yate, nak du dakwaké yamba vékulakawutékwe wa.
Wunga wa yawutékwa. Yi wan wanana wa. Wunga yawutékwanngé
wa vékusékméneng wa. 27 Vékusékte kamuké méné wuna yéwaa
kure ye yéwaa taakandakwa gaamba taakakapuk yak? Méné wamba
taakamunaaménu wuné waambule yaae wani yéwaa kéraate yéwaa ras
waak kéraakate yawutén.' 28 Wunga watake jémbaa yakwa nak duwat
wandén, 'Guné dat kwayéwutén yéwaa démba kéraae yéwaa 10,000
kéraan duwat ma kwayéngunék.' Naandén." Jisas wunga wandén.
29 Jisas wani kundi watake det wandén, "Yéku jémbaa ye némaamba
musé kéraan du dakwa kukmba musé ras waak kéraakandakwa. Yéku
jémbaa yakapuk ye ayélapkéri musé kéraan du dakwa kukmba baka
rakandakwa." Naandén.
30 Jisas wunga watake wandén, "Wani néma du déku jémbaa
yakwa dunyansat wandén, 'Kapérandi jémbaa yan du ma kéraae
kaapat vaanjang-ngwandéngunék. Yangunu ganngu yakwa kapérandi
taalémba yarékandékwa. Wani taalémba du dakwa néma kaangél
vékute géraakandakwa. Yéku taalémba yaréké mawulé yate némaamba
géraakandakwa.' Néma du wunga wandén." Naandén Jisas.

Jisas néma du rate yandarén musé kwayékata-kandékwa

31 Wani kundi watake Jisas anga wandén: "Kukmba wuné Duna Nyaan
waambule yaakawutékwa. Gotna kundi kure gaayakwa dunyan wunale
yaandaru wuné akwi du dakwaké néma du rakawutékwa. Apa tapa yate
néma du rate deké wakawutékwa. 32 Ani képmaamba tékwa akwi du
dakwa wuna ménimba jaawuwe saakikandakwa. Saakindaru wawutu
de kém vétik kutéke tékandakwa. Sipsipké séngite kaavérékwa du
yandékwa pulak yakawutékwa. Dé jémbaa yate sipsip meme pévéndéka
sipsip nak taalat yéndaka meme nak taalat yéndakwa. Wani du yakwa
pulak wa yakawutékwa. 33 Yate wuné du dakwat wawutu du dakwa
ras wuna yékutuwa saku taambamba téndaru ras wuna akituwa saku
taambamba tékandakwa. 34 Téndaru wuné néma du rate wuna yékutuwa
saku taambamba tékwa du dakwat anga wakawutékwa, 'Wuna aapa
Got gunat wa yékun yandén. Bulaa guné ma yaala. Yékunmba rapékaké
yangunéngwa taalé wa yékun yan. Talimba ani képmaa baasnyé ye
yandén sapak wa yékunmba rapékaké yangunéngwa taaléké wa wandén.
35 Talimba wuné kaandale rawutéka wunat wa kakému tiyaangunén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kulak yandéka wunat kulak tiyaangunénga wa kawutén. Wuné nak
gaayémba yaawutéka wunat guna gaat wa kure yéngunén. 36 Wuné
laplapkapuk baka téwutéka wunat laplap tiyaangunénga giwutén. Baat
yandéka wunat wa yékun yangunén. Wuné kalapusmba kwaawutéka
yaate wunéké véngunén. Wunga yangunénngé bulaa yéku taalémba
yékunmba rapéka-kanguněngwa.' Naakawutékwa.
37 "Wuné wunga wawutu yéku musé yakwa du dakwa anga
wakandakwa, 'Néman Du, yani nyaa méné kaandale raménénga nané
ménat kakému kwayék? Yani nyaa méné kulakngé kiyaaménénga nané
ménat kulak kwayék? 38 Yani nyaa méné nak gaayémba yaaménénga
nané méné nana gaat kure yék? Yani nyaa méné laplapkapuk baka
téménénga nané ménat laplap kwayék? 39 Yani nyaa ménat baat yandéka
nané ménat yékun yak? Yani nyaa méné kalapusmba kwaaménénga nané
ménat véké yék?' 40 Wunga waatakundaru wuné néma du rate det anga
wakawutékwa, 'Guné wuna jémbaamba yaalan du dakwat nak yékun
yate wa wunat waak wa yékun yangunén. Yi wan wanana wa. Gunat wa
wawutékwa.' Naakawutékwa.
41 "Wunga watake wuna akituwa saku taambamba tékwa du dakwat
anga wakawutékwa, 'Got gunat wa kuk kwayéndén. Bulaa guné wuné
yaasékatake yaa yaanpékatékwa taalat ma yéngunék. Wani yaa katik
kiyaakngé dé. Talimba Got wani taalé yatake wandén, "Satan déku
dunyansale wani kapérandi taalémba rakandakwa." Wunga wandén
taalat ma yéngunék. 42 Talimba wuné kaandale rawutéka guné wunat
kakému yamba tiyaanguněngwe wa. Kulak yandéka guné wunat kulak
yamba tiyaanguněngwe wa. 43 Wuné nak gaayémba yaawutéka wunat
yamba kure yéngunéngwe wa guna gaat. Wuné laplapkapuk baka
téwutéka wunat laplap yamba tiyaanguněngwe wa. Wunat baat yandéka,
kalapusmba waak kwaawutéka guné wunat yamba yaae vénguněngwe
wa.' Naakawutékwa.
44 "Wunga wawutu de waak wakandakwa, 'Néman Du, yani nyaa
méné kakému kulakngé kiyaaménénga vétake nané ménat kakému kulak
yamba kwayénangwe? Yani nyaa méné nak gaayémba yaaménénga,
laplapkapuk baka téménénga, ménat baat yandéka, kalapusmba
kwaaménénga, véte nané ménat yékun yakapuk yak?' Naakandakwa.
45 Wunga wandaru wuné néma du rate det anga wakawutékwa: 'Guné
wuna jémbaamba yaalan du dakwat nak yékun yakapuk yate wa wunat
waak yékun yamba yangunéngwe wa. Det kuk kwayéte wunat waak
wa kuk kwayéngunén. Yi wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa.'
Naakawutékwa.
46 "Wunga wawutu wuna jémbaamba yaalan du dakwat yékun yakapuk
yan du dakwa kapérandi taalat yékandakwa. Ye wamba rate néma
kaangél vékupékaaté-kandakwa. Yaténdaru wuna jémbaamba yaalan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du dakwat yékun yan du dakwa yéku gaayét ye apapu apapu yékunmba rapéka-kandakwa.” Jisas wunga wandén.

Néma dusé Jisas viyaandékngé kundi gindarén
(Mk 14:1-2; Lu 22:1-2; Jo 11:45-53)

26 1 Jisas wani kundi wasékéyaktake déku dunyansat ani kundi wandén. 2 “Anga wa vékuséknguné ngwa. Nyaa vétik male re nané Judasé Pasova waanangwa nyaana kakému yaake kakanangwa. Wani sapak Duna Nyaan wuné wuna maamat kwayéndaru wunat takwemimba baangtaka-kandakwa.” Det wunga wandén.

3 Wani sapak Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyan, maaka dunyan waak ye deku néma duna gaamba jaawuwe randarén. Wani néma duna yé Kaiafas wa. 4 Rate kundi bulndarén, de yakélak ye Jisas kulkiye viyaandékngé. Bule wunga yaké wa kundi gindarén. 5 Kundi gite wandarén, “Dé ma viyaandékngwak. Kakému yaake kaké yanangwa nyaa, dé katik kulkiké nané. Bulaa némaamba du dakwa wani kakému kaké ani gaayét wa yaandarén. Bulaa nané Jisas kulkinanu, wa de rakarka ye nanat némaanmba waarukandakwa. De yéndarumbut dé kulkiye viyaandékngwak.” Naandarén.

Taakwa nak yéku yaama yakwa gu Jisasna maakamba sévilén
(Mk 14:3-9; Jo 12:1-8)

6 Jisas Jerusalem taakatake Betanit yéndén. Ye saambake talimba lepro yan du déku yé Saimon déku gaamba randén. 7 Rate kakému karéndaka taakwa nak matumba yandarén makalkéri botol kure yaalén. Wani botolmba yéku yaama yakwa gu wa tén. Dunyansé wani gu kéraaké némaamba yéwaa wa kwayékandakwa. Wani taakwa yaae Jisas ranmba téte déku maakamba wani gu sévilén. 8 Séviléka Jisasna dunyan véte rakarka yandarén. Yate wandarén, “Kamuké lé wani gu baka sévik? 9 Wani gu wan yéku gu wa. Lé wani gu kwayéte némaamba yéwaa kéraae musékapuk du dakwat kwayémunaalu yékunmba yakatik.” Naandarén.

10 Jisas deku kundi vékutake det wandén, “Kamuké guné wani taakwat waaruwu? Wunga yaké yambakate. Wan yéku musé wa yalén wunat. 11 Musékapuk du dakwa gunale rapéka-kandakwa. Apapu apapu guné det yékun yakangunéngwa. Wuné gunale katik yarépékaké wuté. 12 Wani taakwa wuné kiyaawutu kwaawumba rémngé yandakwanngé vékulakate wa wani gu wuna sépémba sévilén.” Wunga wate Judasé pusaa rémngé yate yandakwanngé wa wandén. 13 Watake det anga wandén, “Kukmba wuna kundi akwi képmaamba kwayéte ani taakwa yan muséké waak wakandakwa. Wate léké vékulaka-kandakwa. Yi wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa.” Det wunga wandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Judas Jisas néma dusat kwayéké kundi gindén
(Mk 14:10-11; Lu 22:3-6)

14 Wani sapak Jisasna du nak déku yé Judas Iskariot dé Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyanna néma dunyanséké yéndén. 15 Ye det wandén,
"Guné wunat kamu tiyaangunu wuné Jisas gunat kwayéké wuté?"
Wunga wandéka déké yéwaa 30 kwayéndarén. 16 Kwayéndaka ye Jisas
det kwayéké yandékwanngé vékulakandén. Vékulakate wani muséké
bulkapuk yaréte Jisas kwayéké yandékwa sapakngé kaavéréndén.

Jisas déku dunyanale Pasova waandakwa sapakna kakému kandarén
(Mk 14:12-21; Lu 22:7-14, 21-23; Jo 13:21-30)

17 Pasova waanangwa kakému yaake kanangwa sapak nané Judasé bret
kate yis kurkapuk yandarén bret male kanangwa. Wani sapak yandéka
yis kurkapuk yandarén bret baasnyé ye yaakéndarén nyaa Jisasna
dunyansé yaae dat wandarén, "Musé yani taalémba kururétakananu
Pasova waanangwa sapakna kakému rate kaké méné mawulé yo?"
18 Wunga wandaka wandén, "Guné Jerusalemmba wulaae talimba
wawutén duwat ve dat ma wangunék, 'Nana néma du, Gotna kundiké
nanat yakwasnyékwa du anga wandékwa, "Wuné kiyaaké yakwa sapak
a yaakwa. Wuné wuna dunyansale ména gaamba Pasova kakému
kakanangwa." Naandékwa.' Dat wunga ma wangunék." 19 Wunga
wandéka Jisasna dunyan wandén pulak ye kakému kururétakandarén.
20 Nyaa daawulindéka Jisas yaae déku dunyan tambavétik maanmba
kaayék vétik wunga dele rate kakému karéndarén. 21 Karéte det wandén,
"Nanale rakwa du nak wuné kwayékandékwa wuna maamasat. Yi wan
wanana wa." 22 Wunga wandéka deku mawulé kapére yandéka vatvat
naate nak nak dat waatakundarén, "Néman Du, wan wunéké méné wo
kapuk?" 23 Wunga waatakundaka wandén, "Wunale sékét dismba tékwa
kumbingumba bret vaanjande taawun du wa wuné maamasat kwayéké
yakwa. 24 Wuné Duna Nyaan kiyaakawutékwa. Gotna nyéngaamba
kiyaaké yawutékwanngé talimba kundi viyaatakandarén. Kiyaawutu
kapérandi musé yaakandékwa, wuné maamasat kwayékwate yakwa
duké. Wani du déku aasa dé kéraakapuk yamunaalu wan yékun yakatik."
25 Wunga wandéka Jisas maamasat kwayéké yakwa du Judas wa wan,
"Néma du, wan wunéké méné wo kapuk?" Wunga wandéka Jisas dat
wandén, "Yi. Wan wanana wa." Naandén Jisas.

Jisas brerale wain kulakale kwayéndén déku dunyansat
(Mk 14:22-26; Lu 22:15-20; 1 Ko 11:23-25)

26 Jisas déku dunyansale rate kakému karéte bret kéraae Gorét wandén,
"Yéku musé wa tiyaaménén. Wan yékun wa." Wunga watake bret bule

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

déku dunyansat kwayéte wandén, “Ma kéraae kangunék. An wuna sépé
a.” 27 Wunga watake wain kulak tén kasnya nak kéraae Gorét wandén,
“Yéku kulak wa tiyaaménén. Wan yékun wa.” Naatake déku dunyansat
kwayéte wandén, “Guné akwi ani kulak ma kangunék. 28 An wuna
nyéki a. De wuné viyaandékndaru wuna nyéki vaakundu guné véte
vékusék-ngangunéngwa. Got du dakwat yékun yaké wandén kundi wa
sékérék-ngandékwa. Wuna nyéki vaakundu Got némaamba du dakwa
yandarén kapérandi musé yasnyéputi-kandékwa. 29 Gunat wawutékwa.
Ani képmaamba téte wuné wain kulak nakapuk katik kaké wuté. Kukmba
wuna aapa Got du dakwaké néma du randu, nané déku gaayémba dale
rate wuné gunale kulé wain kulak kakawutékwa.” Naandén.
30 Wunga wandéka Gotna nyéngaamba kwaakwa gwaaré waatake
waarape gwaande Oliv némbat waaréndarén.

Jisas wandén Pita dat kuk kwayékwate yandékwanngé
(Mk 14:27-31; Lu 22:31-34; Jo 13:36-38)

31 Yaambumba yéte Jisas déku dunyansat wandén, “Bulaa gaan
guné akwi wunat kuk kwayéte yaange yékangunéngwa. Wunga
vékusékwutékwa. Yaange yékwate yangunéngwanngé Gotna kundi déku
nyéngaamba anga wa kwaakwa: Wuné sipsipké séngite kaavérékwa
duwat viyaawutu sipsip yaange yékandakwa. 32 Wani kundi wandékwa
pulak yaange yéngunu wa kiyaakawutékwa. Kiyaae kukmba nakapuk
taamale waarape taale Galilit yékawutékwa. Yéwutu guné kukmba
yaakangunéngwa.” Naandén.
33 Wunga wandéka Pita wa wan dat, “Wuné ménat kuk katik kwayéké
wuté. Katik yaange yéké wuté. Nak du ménat kuk kwayéte yaange
yéndaru, wuné wunga katik yaké wuté.” Naandén.
34 Wunga wandéka Jisas wa wan, “A vékusékwutékwa. Bulaa gaan
séraa waakapuk téndu méné apu kupuk wakaménéngwa, ‘Wuné Jisas
yamba véwutékwe wa.’ Wunga waménu séraa waakandékwa. Wunga
vékusékte wa ménat wawutékwa.” Naandén.
35 Wunga wandéka Pita wan, “Yamba yé wa. Wunga katik waké wuté.
Wuné ménale kiyaakawutékwa. Wup katik yaké wuté. Wani kundi
katik waké wuté.” Wunga wandéka Jisasna nak du akwi wungat male
wandarén.

Jisas Gorale bulte dat waatakundén Getsemanimba
(Mk 14:32-42; Lu 22:39-46)

36 Wani kundi watake Jisas déku dunyansale taalé nakét wulaandarén.
Wani taaléna yé Getsemani wa. Wamba rate det wandén, “Guné
amba ma ra. Wuna yékwa Gorale kundi bulké.” Wunga watake Pita,
Sebedina nyaan vétik wunga kéraae kure sékét yéndarén. 37 Yéténdaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

déku mawulé kapére yandéka vékulaka vékulaka naandén. 38 Yate det
wandén, “Wuna kwaminyan bérukwa. A kiyaakawutékwa. Guné wunale
sékét amba véréngunék. Yundé kwaaké yambak.” 39 Wunga wandéka
véréndaka dé ayélap yépulak naae képmaamba kwaate Gorét wandén,
“Wuna aapa, akwi muséké wa apamama yaménéngwa. Méné yaaké
yakwa muséké waké mawulé ye, wa méné waménu wunéké yaaké yakwa
vakmi wunéké katik yaaké dé. Ménat wunga waatakuwutékwa. Méné
wuné mawulé yakwa pulak yaké yambak. Ménékét mawulé yaménéngwa
pulak yaké ma yaménék.” Naandén.
40 Wani kundi watake déku dunyanngé waambule ye véndén yundé
kwaakéséndaka. Vétake de sérkiyaate Pitat wandén, “Yénga pulak dé? Guné
ayélapkéri sapak wunale raké yapatinguénéngwa. Guné wa yundé kwaan.
41 Guné yundé kwaaké yambakate. Yékunmba vékulakate Gorét ma waataku,
vakmi gunat yaavan kurkapuk yandénngé. Anga wa vékusékwutékwa. Guné
yundé kwaamuké kalik yangunénga guna sépé apa tapa yakapuk yandéka
wa gunat yundé yandéka wa yundé kwaangunén.” Naandén.
42 Wunga watake nakapuk det yaasékatake ayélap yépulak naae
Gorét anga wandén, “Wuna aapa, wunéké yaaké yakwa vakmi wunéké
yaandu wuné wani muséké kuk katik kwayéké wuté. Wani muséké yi
naakawutékwa. Ménékét mawulé yaménéngwa pulak ma yaménu.”
Naandén. 43 Wunga watake déku dunyanngé nakapuk waambule ye
véndén nakapuk yundé kwaandaka. Deku ménimba yundé male yandéka
wa kwaandarén.
44 Déku dunyansé nakapuk taakatake ye Gorale nakapuk bulte
waatakundén. Taale Gorét waatakundén kundi male wa nakapuk
waatakundén. 45 Waatakutake déku dunyanséké waambule yaae det
sérkiyaate wandén, “Yénga pulak dé? Guné wayéka yundé kwapéko? Ma
véku. Wuné Duna Nyaan wuné kapéremusé yakwa dunyansat kwayéké
yandékwa sapak a yaakwa. 46 Ma waarapngunu yékwak. Ma vé. Wuné
maamat kwayéké yakwa du wa yaatékwa.” Naandén Jisas.

Judas Jisas maamat kwayéndén
(Mk 14:43-50; Lu 22:47-53; Jo 18:3-11)

47 Jisas wayéka téte bulténdéka déku du nak Judas yaan. Némaamba
dunyan deku waariyandakwa kulaa, baangé waak kure Judasale sékét
yaandarén. Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyan,
Israelna maaka dunyan waak wunga watakandaka wa yaandarén.
48 Takamba Jisas maamasat kwayéké yakwa du Judas, Jisasét kulkiké
yakwa dunyansat anga wandén, “Wuné taama réngwutékwa du wan
Jisas wa. Dé ma kulkingunék.” Naandén.
49 Judas bari yaae Jisasét wandén, “Néma du, yéku mawulé vékute
ma yaréménu.” Wunga watake dat taama réngndén. 50 Yandéka Jisas

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dat wandén, “Méno, yaké mawulé ye, yaké yaaménén musé bari
ma yaménu.” Wunga wandéka yaae dé kulkindarén. 51 Kulkindaka
Jisasale tan du nak waariyandékwa kulaa kelike Gotna gaamba jémbaa
yakwa akwi dunyanna néma dumba jémbaa yakwa duwat viyaae
déku waan satékyasnyéndéka vaakérén. 52 Vaakétndéka dat Jisas wa
wan, “Waariyaménéngwa kulaa tékwa wutmba ma waambule laakwa.
Waariyandakwa kulaat dunyan waariyandaru nak du det waariyandakwa
kulaat viyaandaru kiyaakandakwa. 53 Wuné mawulé yamunaawutu
wuné wuna aapat waatakuwutu bari wandu déku kundi kure gaayakwa
némaamba dunyan yaae wunat yékun yakatik daré. Wani muséké
méné yamba vékulaka-méneng we wa. Wuné wuna aapat wunga katik
waatakuké wuté. 54 Talimba du ras Gotna nyéngaamba viyaatakandarén,
nak du yaae wunat kulkiye kure ye viyaandékngé yandakwanngé. Wuna
aapa wunat yékun yandénngé waataku-munaawutu wani kundi katik
sékéréknge dé. Wuné wuna aapa wunat yékun yandénngé waatakukapuk
yawutu de déku kundi kure gaayakwa dunyan wunat yékun yaké katik
yaaké daré.” Naandén.

55 Wani kundi watake Jisas dat kulkiké yaan dunyansat wandén, “Guné
wuné kurké yaate kamuké guné waariyangunéngwa kulaa baangé waak
kure yaak? Guné sél yakwa duwat viyaaké guné wani musé kure yaau
kapuk? Késépéri nyaa wuné Gotna kundi bulnangwa néma gaamba
yatéte du dakwat Gotna kundiké yakwasnyéwutén. Wamba téwutéka
wunat yamba kulkingunéngwe. 56 Wunat yangunéngwa muséké talimba
du ras Gotna nyéngaamba wa viyaatakandarén. Viyaatakandaka bulaa
deku kundi wa sékéréknge.” Wunga wandéka déku dunyan akwi dé
yaasékatake yaange yéndarén.

Jisas Israelséna néma dunyanna ménimba téndén
(Mk 14:53-65; Lu 22:54-55, 63-71; Jo 18:13-14, 19-24)

57 Jisas kulkiye kure yén dunyansé dé kure yéndarén Kaiafasna gaat.
Kaiafas dé Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du
wa. Apakundiké vékuséknge dunyan, Israelna maaka dunyan waak
Kaiafasna gaamba jaawuwe randaka Jisas wani gaat kure yéndarén.
58 Yéndaka Pita Jisasna kukmba ye apakmba téndén. Téte véndén Jisas
kulkin dunyan dé kure wani gaamba wulaandaka. Véte ye polisale
kaapamba randén. Jisasét yaké yandakwa musé véké watake randén.

59 Randéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyan,
Israelna nak néma dunyan waak Jisas viyaandékngé mawulé yandarén.
Yate wandarén, “Jisas yan kapéremusé raské kandé waké ya?” Wunga
wate papukundiké kalik yamba yandakwe wa. 60 Yate wandaka paapu
yakwa némaamba dunyan yaae Jisas yan musé raské wandarén. Wandaka
néma dunyan yandén kapéremuséké yamba vékundakwe wa. Yandaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du vétik yaambérén. 61 Yaae wambérén, “Wani du anga wandén, ‘Wuné
Gotna kundi bulnangwa néma gaa yaavan kurkawutékwa. Yaavan kure
nyaa kupuk yéndu nakapuk kaakawutékwa.’ Wani du wunga wandén.”
Naambérén.
62 Wunga wambéréka Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna
néma du waarape téte Jisasét wandén, “Kamuké méné bérku kundi
yamba waambule kaataménéngwe? Bérku kundi yénga pulak dé?”
63 Wunga wandéka Jisas kundi yamba bulndékwe wa. Yandéka
Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du dat wandén,
“Wuné rapékakwa du Gotna yémba wate wawutékwa, méné wunat
waménénngé. Méné Got wan du Krais méné kapuk? Méné Gotna nyaan
méné kapuk?” Naandén.
64 Wunga wandéka anga wandén, “Yi. Wa waménén. An gunat akwi
wawutékwa. Kukmba vékangunéngwa, wuné Duna Nyaan néma du
rate apa tapa yakwa du Gotna yékutuwa taambamba re buwiale anjoré
nyétmba gaayawutu.” Naandén.
65 Jisas wunga wandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna
néma du rakarka yate déku laplap gérikte wandén, “Dé wunga wate
Gorké kapérandi kundi bulte wa Gorét wasélékndén. Déku kundi wa
vékungunén. Wan kapérandi kundi wa. Nak duwat katik waatakuké nané,
yandén kapérandi muséké. 66 Yénga guné wo déké?” Wunga wandéka
wandarén, “Kapéremusé wa yandén. Dé ma kiyaandu.” Naandarén.
67 Wani kundi watake Jisasna saawimba sépmany sévaanguralndaka ras
dat taambat viyaandarén. 68 Viyaate dat wasélékte wandarén, “Méné Got
wan du Krais, Gotna yémba kundi kwayékwa du rate méné akwi muséké
wa vékusékménéngwa. Vékusékte, nanat ma wa. Kandé ménat viyaak?”
Wunga wate dat wasélékndarén.

Pita wa wan, “Wuné Jisas yamba véwutékwe wa”
(Mk 14:66-72; Lu 22:56-62; Jo 18:15-18, 25-27)

69 Pita kaapamba randén, gaaké aatmu gisangwandé-ndarénmba.
Randéka wani gaamba jémbaa yakwa taakwa nak yaae dat walén, “Méné
waak wan Galilimba yaan du Jisasale yatéménén wa.” 70 Wunga waléka
Pita wamba rakésan du dakwana ménimba téte wandén, “Yamba wa.
Wuné wa wanyénéngwa kundi yamba vékusékwutékwe wa.” Naandén.
71 Wunga watake gwaande pétémba randén. Randéka jémbaa yakwa
taakwa nak waak dat véte lale sékét tan du dakwat walén, “Ani du
Nasaret du Jisasale wa yaténdén.” 72 Wunga waléka némaanmba wandén,
“Yamba yé wa. Wani du yamba véwutékwe wa. Gotna yémba wa
wawutékwa.” Naandén.
73 Wunga wandéka ayélap raré naae wamba tan du ras dat yaae
wandarén, “Galili du bulndakwa pulak wa kundi bulménéngwa. Méné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waak Galilimba yaan du wa. Méné Jisasna du nak wa. Yi wan wanana
wa.” 74 Wunga wandaka Pita det némaanmba wandén, “Yamba yé wa.
Wani du yamba véwutékwe wa. Gunat wa wawutékwa. Papukundi
wamunaawutu Got wunat yénga viyaandu.” Naandéka wa séraa waan.
75 Waandéka Jisas dat wandén kundiké vékulakandén. Takamba Jisas wa
wandén, “Anga wa vékusékwutékwa. Séraa waakapuk téndu apu kupuk
wakaménéngwa, ‘Wuné dé yamba véwutékwe wa.’ Wunga waménu séraa
waakandékwa.” Naandén. Pita Jisasét kuk kwayétake Jisas wan kundiké
vékulake gwaande néma sémbéraa yate géraandén.

Jisas Pailatké kure yéndarén
(Mk 15:1; Lu 23:1-2; Jo 18:28-32)

27 1 Yé gétndéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma
dunyansé, Israelna maaka dunyansé waak kundi gindarén, Jisas
viyaandékngé. 2 Kundi giye dé baangwit giye Romna néma du Pailatké
kure yéndarén.

Judas wa kiyaan
(Ap 1:18-19)

3 Jisas maamat kwayén du Judas, Jisas viyaandékngé bulndaka
vékundén. Vékutake nak mawulé yate Gotna gaamba jémbaa yakwa
dunyanna néma dunyansé, Israelna maaka dunyansé waak wunga
randaka deké waambule yéndén. Ye dat kwayéndarén yéwaa det
nakapuk waambule kwayéndén. 4 Kwayéte wandén, “Wuné kapérandi
musé wa yawutén. Kapérandi musé yakapuk duwat wa déku maamasat
kwayéwutén. Kwayéwuténngé wa dé viyaandaru kiyaakandékwa.”
Naandéka wandarén, “Wan nana jémbaa yamba wa. Wan ména jémbaa
wa.” 5 Wunga wandaka wani yéwaa Gotna kundi bulndakwa néma
gaamba vaanjolatake yéndén. Ye dé baangwimba kwalko ye kiyaandén.
6 Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansé vaanjolandén
yéwaa kéraate wandarén, “An du viyaandékndarénngé kwayénanén
yéwaa a. Ani yéwaa Gotna kundi bulnangwa néma gaamba rakwa
yéwaale taakamunaae, wa Moses wan apakundit kuk wa kwayékatik
nané. Wani yéwaale katik taakaké nané.” 7 Naatake wani yéwaa kéraae
képmaa aké nyaakwa duwat kwayétake déku képmaa kéraandarén.
Kéraae wandarén, “Nak gaayémba yaan du dakwa nana gaayémba
kiyaandaru det ani képmaamba rémnganangwa.” 8 Naatake wunga
yandaka du dakwa wani képmaaké yé anga waandarén, “Nyéki képmaa.”
Bulaa waak wani képmaaké wunga yé waanangwa. 9 Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansé wunga yandaka Gotna yémba
talimba yatéte kundi kwayétan du Jeremaia viyaatakan kundi wa
sékérékén. Jeremaia Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén: Israel du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dakwa anga wandarén, “Dé ma kéraakwak. Yéwaa ras (30) kwayétake
dé kéraakanangwa.” 10 Wunga watake de wani yéwaa kéraae képmaa
aké nyaakwa duwat kwayéte déku képmaa kéraandarén. Néman Du Got
wunat wandén wani muséké. Jeremaia wunga viyaatakandén, Jisasna
aasa dé kéraakapuk yalén sapak.

Pailat Jisasét waatakundén
(Mk 15:2-5; Lu 23:3-5; Jo 18:33-38)

11 Jisas kure ye Romna néma du Pailatna ménimba taakandaka téndén.
Téndéka Pailat dat waatakundén, “Méné Judaséna néma du méné
kapuk?” Wunga waatakundéka Jisas wa wan, “Yi. Ména kapmang wa
wunga waménéngwa.” 12 Wunga wandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa
dunyanna néma dunyansé, Israelna maaka dunyansé waak papukundi
wandarén, Jisas yan muséké. Jisas wani kapéremusé yamba yandékwe
wa. De dat papukundi wandaka deku kundi nak waambule yamba
wandékwe wa. Kundi nak yamba bulndékwe wa. 13 Yandéka Pailat
dat wandén, “Ménéké wandakwa akwi kundi méné vékwo? Kamuké
méné kundi bulkapuk téte véto?” 14 Wunga wandéka yamba kundi nak
wandékwe wa Pailarét. Yandéka wa Pailat vékulaka vékulaka naandén.

Jisas takwemimba baangtakandarénngé wa Pailat watakandén
(Mk 15:6-15; Lu 23:13-25; Jo 18:39–19:16)

15 Akwi kwaaré Pasova waanangwa nyaana kakému kanangwa sapak
Romna néma du kalapusmba kwaakwa du nakét wandéka dé kalapus
yaasékatake gwaande baka yékunmba yéndékwa. Jerusalemmba tékwa
du dakwa deku mawulémba vékulakate Romna néma duwat waandaka
mawulé yandakwa duwat wandéka kalapus yaasékatake gwaande
baka yékunmba yéndékwa. 16 Wani sapak kapéremusé yan du nak
kalapusmba kwaandén. Déku yé Jisas Barabas. Némaamba du dakwa
déké vékusékndarén wa.
17-18 Pailat anga wa vékusékndén. Jisas kapéremusé nak yamba
yandékwe wa. Néma dunyan Jisaské kalik yate dat giye kure yaandarén
déké. Wunga vékusékte déku mawulémba wandén, “Kalmu amba
jaawuwe tékwa du dakwa Jisaské mawulé yaké daré kapuk?” Wunga
wate wani du dakwat wandén, “Yénga pulak guné mawulé yo? Kandat
wawutu yékunmba yéké dé? Barabasét wawutu kalapus yaasékatake
yaale baka yékunmba yéké dé, kapuk Got wan du Krais waandakwa du
Jisasét wawutu dé baka yékunmba yéké dé?” Naandén.
19 Pailat kundi vékundékwa taalémba randéka lé déku taakwa kundit
wasatite walén, “Méné wani yéku musé yakwa duwat yaavan kurké
yambak. Gaan kwaae déké yéngan wa kwaawutén. Kwaawutéka wuna
mawulé kapére yandékwa.” Naalén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansé, Israelna
maaka dunyansé waak wamba tékésén du dakwat wandarén, Pailarét
wandaru Pailat wandu Barabas kalapus yaasékatake yaale baka yékunmba
yéndu de Jisasét viyaandékndarénngé. 21 Wunga wandaka néma du Pailat
det nakapuk waatakundén, “Ani du vétikngé yénga pulak guné mawulé
yo? Kandat wawutu dé guné ké yaale baka yékunmba yéké dé?” Wunga
wandéka wandarén, “Barabas.” 22 Wunga wandaka Pailat wa wan, “Krais
waandakwa du Jisasét yénga pulak yaké wuté?” Wunga waatakundéka
wa akwi wandarén, “Dé takwemimba ma baangtaka.” 23 Wunga wandaka
wandén, “Kamuké? Kamu kapérandi musé dé yak?” Wunga wandéka
némaanmba waandarén, “Dé takwemimba ma baangtaka.” Naandarén.
24 De wunga waandaka Pailat déku mawuléké wandén, “Wuna kundi
yamba vékundakwe wa. Deku kundi vékukapuk yamunaawutu wa
waariyakandakwa.” Wunga watake gu ras kéraae akwi du dakwana
ménimba téte déku taamba yakwasnyéndén. Yakwasnyéte wandén,
“Wuné guna ménimba taamba a yakwasnyéwutékwa, guné véte anga
vékusékngunénngé. Wuné ani duwat viyaandékmuké kalik yawutékwa.
Guné dat viyaandékngunan, wa guna musé wa. Wuna musé yamba
wa.” 25 Naandéka wamba tan du dakwa wa wan, “Wa vékunangwa. Dé
kiyaandénngé wa mawulé yanangwa. Got wani muséké, ‘Kapérandi
musé wa,’ naamunaate nanat, nana nyambalat waak yénga viyaandu.”
Naandarén.
26 Wunga wandaka wandén Pailat, Barabas kalapus yaasékatake
gwaande baka yékunmba yéndénngé. Watake déku waariyakwa
dunyansat wandén, Jisasét raamény baangwit némaanmba viyaae dé
takwemimba baangtakandarénngé.

Waariyakwa dunyan waangite Jisasét wasélékndarén
(Mk 15:16-20; Jo 19:2-3)

27 Pailatna waariyakwa dunyansé deku néma gaat Jisas kure yéndarén.
Kure yéndaka akwi waariyakwa dunyan dé ténmba jaawundarén.
28-29 Jaawuwe deku mawulémba wandarén, “Néma du gwaavé laplap
saawuwe yéku hat saaptakandakwa.” Wunga wate dat waangite
wasélékte Jisasna laplap laaritake gwaavé laplapét saawutakandarén.
Saawutake raamény baangwi nak kéraae hat pulak nyéwayékwe déku
maakamba taakandarén. Taakatake baangé nak kéraae déku yékutuwa
saku taambamba taakandarén. Taakatake dat kwaati séte waangite
wasélékte wandarén, “Méné Judaséna néma du, yékunmba ma raménék.”
Naandarén. 30 Wunga wate dat sépmany sévaanguralte wani baangé
kéraae déku maakamba viyaandarén. 31 Wani yapaté akwi yasékéyaktake
wani saawutakandarén gwaavé laplap laariye déku laplap nakapuk
saawutakandarén. Saawutake dé takwemimba baangtakaké kurindarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas takwemimba baangtakandarén
(Mk 15:21-32; Lu 23:26-43; Jo 19:17-27)

32 Yaambumba yéte waariyakwa dunyansé, Sairini du nak déku yé
Saimon véndarén. Vétake dat wandarén, dé Jisas baangtakaké yandakwa
takwemi yaatandénngé. 33 Wandaka yaatandéka ye Golgota waandakwa
taalémba saambakndarén. Wan Judana kundi wa. Nana kundimba
wanangwa, Duna Maaka Apa. 34 Saambake marasinale yandarén
wain kulak Jisasét kwayéndarén, dé katake néma kaangél vékukapuk
yandénngé. Kwayéndaka kakwe vétake yamba kandékwe wa. 35 Yandéka
dat takwemimba baangtakandarén. Baangtake rate déku laplap muni
waataké satu pulak pilai yandarén. Yandaka det taalékéran du wa déku
laplap kéraandén. 36 Kéraandéka wani taalémba rate Jisaské véréndarén.
37 Jisasét baangtakandarén takwemina waambumba anjoré
taakandarén kundi wan anga wa: “An Judaséna néma du Jisas wa.”
38 Jisasét takwemimba baangtake waariyate sél yan du vétikét
takwemi vétikmba baangtakandarén. Nakét déku yékutuwa sakumba
baangtakandarén. Nakét déku akituwa sakumba baangtakandarén.
39 Dunyan ras yeyé yaayatéte Jisas takwemimba baangtakandaka
téndéka véte dat waangite wasélékndarén. 40 Yate wandarén, “Ménawa.
Yénga pulak dé? Méné Gotna kundi bulnangwa néma gaa yaavan kure
nyaa kupuk yéndu nakapuk kaaké wa waménén. Bulaa ména kapmang
ména sépat ma yékun yaménék. Méné Gotna nyaan témunaae méné
wani takwemi yaasékatake ma gaayaménu.” Naandarén. 41 Wunga
wandaka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansé,
apakundiké vékusékngwa dunyansé, Israelna maaka dunyansé de waak
Jisasét waangite wasélékndarén. 42 Yate wandarén, “Dé nak duwat
wa yékun yandén. Déku sépat yékun yaké yapatindékwa. Dé Israelna
néma du ramunaae baangtakandarén takwemi yaasékatake gaayandu
nané véte déké wakanangwa, ‘Dé Got wan du Krais wa.’ Naakanangwa.
43 Dé wandén, ‘Wuné Gotna nyaan a. Got wunat yékun yakandékwa.’
Naandén. Bulaa vékanangwa. Got déké mawulé yate dat yékun yaké dé
kapuk?” 44 Wunga wandaka bét Jisasale takwemimba baangtakandarén
du vétik bérku takwemimba téte bét waak wani kundi male wate dat
wasélékmbérén.

Jisas wa kiyaan
(Mk 15:33-41; Lu 23:44-49; Jo 19:28-30)

45 Nyaa naawuréndéka akwi képmaamba gaan yan. 46 Ye téndéka
kukmba nyaa tépatekwe daawuliké yaténdéka Jisas Hibruna kundimba
némaanmba anga waandén, “Eli, Eli, lema sabaktani.” Wani kundi
nana kundimba anga wa: “Wuna néma du Got, kamuké méné wunat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kuk kwayu?” 47 Wunga waandéka wamba tékésén du ras wani kundi
vékute wandarén, “Wani du dé talimba yatéte Gotna yémba kundi
kwayétan du Elaijat wa waandékwa.” 48 Wunga watake wamba tan du
nak bari pétépété ye nyambiyap pulak musé ras kéraae nyéngi yakwa
wain kulakmba taawundén. Taawundéka gumbés yandéka baangémba
maaye Jisas kandénngé kusoré-kwayéndén. 49 Yandéka ras téte wandarén,
“Wayéka ma téte vékwak. Elaija kalmu yaae dat kurké dé kapuk?”
Naandarén. 50 Wunga waténdaka Jisas nakapuk némaanmba waatake
wunga kiyaandén.
51 Jisas kiyaandéka Gotna kundi bulndakwa néma gaamba lékindarén
sémény laplap anjorémba gérike ye andalamba késén. Ye tambék vétik
yan. Yandéka waalé géndéka néma matu nyéndémba pukaandarén.
52 Yandaka kiyaan du dakwa rémndarén kwaawu kepukandéka de
talimba kiyaan Gotna du dakwa némaamba wa nakapuk taamale
waarapndarén. 53 Kukmba Jisas taamale waarapndéka Jerusalemét
wulaandarén. Wulaandaka némaamba du dakwa de véndarén.
54 Waariyakwa dunyan deku néma du waak Jisaské téte véténdarén.
Véténdaka dé kiyaandéka waalé géndéka yaalan nak musé waak véte
néma wup yandarén. Yate wandarén, “Wani du wan Gotna nyaan wa. Yi
wan wanana wa.” Naandarén.
55 Némaamba dakwa yaae apakmba pulak téte de waak véndarén.
Talimba Jisas Galili taakatake yaandéka de dale yaae dat kakému
kwayéndarén. 56 Wani taakwa nak wan Makdala taakwa Maria wa. Nak
Jems ambét Josepna aasa Maria wa. Nak Sebedina nyaan vétikna aasa wa.

Jisasna pusaa kwaawumba taakandarén
(Mk 15:42-47; Lu 23:50-55; Jo 19:38-42)

57 Garambu yandéka Arimatea du nak déku yé Josep yaandén. Dé
némaamba musé kurerékwa du wa. Dé waak wan Jisasna du nak wa.
58 Yaae Romna néma du Pailatké yéndén. Ye Jisasna pusaa kéraamuké
dat waatakundén. Waatakundéka wandéka Josepét kwayéndarén.
59 Kwayéndaka kéraae yéku waama laplapét valambatndén. 60 Valambare
kure ye déku kwaawumba taakandén. Talimba wani kwaawu déku
jémbaa yakwa dunyan wa matumba vaae wulaandarén. Dé Jisasna pusaa
wani kwaawumba taakatake néma matu nak varémane ye yaambumba
taakatépéndén. Taakatépétake yéndén. 61 Yéndéka bét Makdala taakwa
Maria, Jems ambét Josepna aasa Maria Jisas taakandarén kwaawu
ténmba téte vétémbérén.

Waariyakwa dunyan Jisas taakandarén kwaawuké séngiréndarén

62 Jisas kiyaandéka kwaae ganmba Gotna gaamba jémbaa yakwa
dunyanséna néma dunyan, Farisi dunyan waak Pailatké yéndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

63 Ye dat wandarén, “Néma du, wani paapu yan du wayéka baka
yatéte wandén kundiké vékulakanangwa. Anga wandén, ‘Nyaa kupuk
yéndu wuné nakapuk taamale waarapkawutékwa.’ Naandén. 64 Wani
kundiké vékulakate ménat waatakunangwa. Méné waménu waariyakwa
dunyan ye dé taakandarén kwaawuké nyaa kupuk kurkale séngiréte
vétékandakwa. Vétékapuk yamunaandaru kalmu déku dunyansé ye déku
pusaa sél ye kure yéte du dakwat anga waké daré? ‘Kiyaae nakapuk
taamale wa waarapndén.’ Wunga wandaru kukmba yaké yandakwa
papukundi taale yandarén papukundit taalékéra-kandékwa.” Naandarén.
65 Wunga wandaka Pailat det wandén, “Guné waariyakwa dunyansat
kéraangunu ye wani taaléké ma séngindaru.” Naandén.
66 Wunga wandéka ye de kwaawumba taakatépéndarén matumba
baangwi gitake bi pulak musé taakandarén, du yakélak paakwe ye
wulaakapuk yamuké. Yatake waariyakwa dunyansé rasét wandaka wani
kwaawuké séngiténdarén.

Jisas nakapuk taamale waarapndén
(Mk 16:1-10; Lu 24:1-10; Jo 20:1-18)

28 1 Judana yaap yaré nyaa yéndéka Sande ganmbamba nyaa
yaalaké yaténdéka Makdala taakwa Maria, Jems ambét Josepna
aasa Mariale bét Jisasna pusaa taakandarén taalé véké yémbérén.
2 Yétémbéréka néma waalé génén. Géndéka Néman Du Gotna kundi
kure gaayakwa du nak Gotna gaayémba gaayandén. Gaaye kwaawumba
taakatépéndarén matu varémansatitake wani matu taakumba randén.
3 Déku saawi nyét kusnyérakngwa pulak yan. Yandéka déku laplap
waama buwi pulak wamatama ye kalkal naan. 4 Yandéka wamba tékésén
waariyakwa dunyan néma wup yate képmaamba vaakére kiyaan dunyan
pulak kwaandarén.
5 Wani taakwa vétik ye vémbéréka Gotna kundi kure gaayakwa
du bérét wandén, “Wup yaké yambak. Anga wa vékusékwutékwa.
Takwemimba baangtakandarén du Jisaské waake véké wa yaambénén.
6 Talimba wandén pulak wa nakapuk taamale wa waarapndén. Dé amba
yamba re wa. Ma yaae vémbénu taakandaka kwaandén taalé. 7 Vétake
bari ye déku dunyansat anga ma wambénu, ‘Jisas kiyaae bulaa wa
nakapuk taamale waarapndén. Waarape taale yéndékwa Galilit. Guné
ye dé wamba vékangunéngwa.’ Wunga det ma wambénu. Bénat wa
wawutén.” Naandén.
8 Wunga wandéka wup yate mawulé tawulé yate wani taalé
yaasékatake bari pétépété yémbérén, déku dunyansat wani kundi waké.
9 Yémbéréka Jisas bérét yaambumba vétake wandén, “Béna mawulé
yékunmba yénga téndu.” Naandéka dat yaae kwaati séte déku maanmba
kutte déké waandé daambérén. 10 Yambéréka Jisas bérét wandén, “Wup

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaké yambak. Béné ye wuna dunyansat wambénu Galilit yéndarék. Ye wani taalémba wuné vékandakwa.” Naandén Jisas bérét.

Jisasna pusaaké séngiye tan dunyan ani kundi wandarén

11 Wani taakwa vétik wayéka yétémbéréka Jisasna pusaa taakandarén
taaléké séngiye tan dunyan ras Jerusalemét wulaae yaandéka véndarén
muséké Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansat
wandarén. 12 Wandaka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma
dunyan Israelna maaka dunyansale jaawuwe kundi bulte wa kundi nak
gindarén. Gite séngitan dunyansat némaamba yéwaa kwayéndarén.
13 Kwayéte det wandarén, “Du dakwat anga ma wangunu, ‘Gaan yundé
kwaananga Jisasna dunyan yaae déku pusaa wa sél ye kure yéndarén.’
Naangunék. 14 Wunga wangunu Romna néma du wani kundi vékute
rakarka yandu dat wananu gunat katik waaruké dé.” Naandarén.
15 Wunga wandaka séngiye tan dunyan wani yéwaa kéraae kure ye
Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansé wan pulak
wandarén. Wandaka Judasé wani kundi vékundarén. Bulaa waak wani
kundi male vékundakwa.

Jisas déku dunyansat jémbaa kwayéndén
(Mk 16:14-18; Lu 24:36-49; Jo 20:19-23)

16 Jisasna dunyan tambavétik maanmba kaayék nakurak (11)
Galilit yéndarén. Ye Jisas yéndarénngé wandén wani némbumba
saambakndarén. 17 Ye Jisasét wamba vétake déké kwaati séte waandé
daandarén. Yate de ras déké yékunmba vékulakakapuk yate wandarén,
“Ani du an kiyaae taamale waarapén du Jisas dé kapuk?” Wunga
vékulaka vékulaka naandarén.
18 Jisas yaae déku dunyansat wandén, “Got wunat akwi mayé
apa wa tiyaandén. Tiyaandénngé wuné nyét képmaaké waak néma
du rakawutékwa. 19 Raké yawutékwanngé vékulakate gunat anga
wawutékwa. Guné ma ye akwi képmaamba tékwa du dakwat wangunu
wuna jémbaamba yaalandarénngé. Yaalandaru Gorké vékulakate ma
wangunék, ‘Aapana yémba, Nyaanna yémba, Gotna Yaamambina yémba
a yanangwa.’ Naate det ma baptais kwayéngunu. 20 Gunat kwayéwutén
akwi kundi det ma kwayéngunu wuna kundi yékunmba vékukandakwa.
Vékute wawutén pulak yakandakwa. Ani muséké yékéyaak yaké
yambak. Wuné gunat katik yaasékaké wuté. Akwi gaan nyaa gunale
yatépéka-kawutékwa. Ani képmaa késké yakwa sapak wuné gunale
yatépéka-kawutékwa.” Jisas déku dunyansat wunga wandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas Kraiské Mak viyaatakan kundi

Taale ani kundi ma vé

Taale kwaakwa kundi anga wa, “An yéku kundi a, Gotna nyaan Jisas Kraiské.” Ani nyéngaamba vénangwa, Jisas dé akwi jémbaa yamuké apa tapa yakwa du wa. Dé néma du téte du dakwat Gotna yapatéké yakwasnyéte, kutakwa wandéka yaangéndaka, du dakwa yandarén kapéremusé yasnyéputindén. Jisas dékét déké anga wandén, “Wuné Duna Nyaan a.” Naate anga wandén, “Wuné wunékét wuna sépé kwaminyan kwayétake kiyaakawutékwa némaamba du dakwa Satanna taambamba kéraamuké.” Naandén. (Sapta 10:45mba ma vé.)

Mak némaamba kundi wa saapéndékwa Jisas yan jémbaaké. Kwayéndén kundiké makal kundi wa saapéndékwa. Taale Mak baptais kwayétan du Jonngé saapéte Jisas baptais kéraandéka Satan Jisasna mawulé yakwe véndénngé saapéndékwa. Kukmba anga saapéndékwa. Jisas késpulak nakpulak vakmi yaatakwa du dakwaké mawulé sémbéraa yandén. Yate det Gotna kundiké yakwasnyéndén. Taale Jisasna dunyansé de Jisas yan muséké véte yamba vékusékndakwe wa. Yate kukmba yakélak yakélak vékulaakét yaae wa wanngé vékusékndarén.

Anga waak vénangwa ani nyéngaamba. Dunyan ras Jisasét maama ye dat kapére sapére musé yandarén. Yandaka kiyaae wa nakapuk taamale waarapndén. Wanngé wa Mak saapéndékwa.

Baptais kwayékwa du Jon kundi kwayéndén
(Mt 3:1-12; Lu 3:1-9, 15-17; Jo 1:19-28)

1 1 An yéku kundi a, Gotna nyaan Jisas Kraiské.
2 Taale Gotna yémba kundi kwayétan du nak déku yé Aisaia Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén:
Got déku nyaanét anga wandén, “An wuna kundi kure yékwa du a.
Wuné wawutu wa dé taale yéte ména yaambu kurkandékwa.”
3 Du yarékapuk taalémba du nak a waatékwa.
Waate anga wandékwa, “Néman Duna yaambu ma kutngunék.
Kutngunu yaambu kurkale kwaakandékwa déké.”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wani gwaaménja kundi talimba Aisaia wa viyaatakan. Du dakwana
mawulé yékunmba téndu, de Jisas yaaké yandékwanngé yékunmba
vékulaka-ndarénngé, wa wani kundi viyaatakandén.
4 Jonna aasa dé kéraakapuk yalén sapak wa Aisaia wunga viyaatakandéka
kukmba baptais kwayékwa du Jon yaténdén du yarékapuk taalémba. Yatéte
déké yaan du dakwat anga wandén, "Guné vékungunén kapérandi mawulé ma
yaasékangunék. Yangunu Gotna yémba gunat baptais kwayékawutékwa. Guné
wunga yaasékatake Gotna yémba baptais kéraangunu Got guna kapérandi
mawulé yasnyéputi-kandékwa." Naandén. 5 Wunga wandéka Jerusalemmba
tékwa du dakwa, Judia distrikmba tékwa nak du dakwa waak, némaamba du
dakwa wa déké yéndarén. Ye yandarén kapérandi muséké kalik yate wandaka
Gotna yémba det baptais kwayéndén, Jordan kaambélémba.
6 Jon yéku laplapké, yéku kakémuké yamba vékulakandékwe wa. Dé
kamelna yéwimba yaténdarén laplapét gindén. Giye bulmakau sépémba
yandarén lerét gindén. Jap, saam gék pulak musé waak wa kandén. 7 Du
dakwat anga kundi kwayéndén, "Wuna kukmba du nak dé a yaakwa. Déku
mayé apa wa wuna mayé apat taalékéran. Dé néma du wa randékwa. Wuné
baka du a téwutékwa. Téte yénga pulak déku jémbaa yaké wuté? Baka du
téte déké jémbaa yaké yapatiwutékwa. 8 Gunat Gotna yémba wa baptais
kwayéwutén. Dé Gotna Yaamambi wa gunat kwayékandékwa." Naandén Jon.

Jon Jisasét Gotna yémba baptais kwayéndén
(Mt 3:13-17; Lu 3:21-22)

9 Wani sapak Jisas Nasaretmba yaandén. Wani gaayé Galili distrikmba
wa téndékwa. Yaandéka Jon dat Jordan kaambélémba Gotna yémba
baptais kwayéndén. 10 Kwayéndéka dé gumba yaalatéte véndén. Nyét
bari kepukandéka Gotna Yaamambi nyaamiyo pulak ye déké gaayandén.
11 Gaayandéka kundi nak Gotna gaayémba anga wan, "Méné wuna nyaan
wa. Ménéké néma mawulé wa yawutékwa. Ménéké wuna mawulé yékun
yandékwa." Naandén.

Satan Jisasna mawulé yakwe véndén
(Mt 4:1-11; Lu 4:1-13)

12 Gotna Yaamambi bari wandéka Jisas du yarékapuk taalat yéndén.
13 Waaléwasa male tén taalat. Ye saambake nyaa dumi vétik (40) wamba
kapmang yaréndéka Satan wa yaae déku mawulé yakwe véndén. Yandéka
Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé wa gaaye Jisasét yékun yandarén.

Jisas Galili distrikmba baasnyé ye Gotna jémbaa yandén
(Mt 4:12-17; Lu 4:14-15)

14 Kukmba néma du wandéka Jon kalapusmba kwaandéka Jisas yéndén
Galili distrikét. Ye Gotna kundi anga kwayéndén. 15 "Talimba Got wa wandén,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dé néma du rate gunéké véké yandékwanngé. Bulaa Got néma du rate gunéké véké yandékwa sapak a yaakwa. Yaandékwanngé vékulakate guné guna kapérandi mawulé yaasékatake Gotna kundi ma vékungunék.” Naandén.

Jisas du vétik vétikét waandén dale yéndarénngé
(Mt 4:18-22; Lu 5:1-11)

16 Jisas Galili néma gu kwaawu nak saku aarkémba yététe véndén Saimon déku waayéka Andruale bérku jémbaa yarémbéréka. Bérku jémbaa yate bét wani néma gu kwaawumba aaswut taakaréndarén gukwamiké. 17 Vétake anga wandén, “Ma yaambénu wunale. Yaambénu bénat nak jémbaaké yakwasnyé-kawutékwa. Yakwasnyéwutu gukwami kutmbénén pulak du dakwa kéraakambénéngwa. Kéraambénu wuna kundi vékukandakwa.” Naandén. 18 Naandéka bari aaswut yaasékatake waarape wa dale yémbérén.
19-20 De ayélap yépulak naae Jisas véndén Sebedina nyaan vétik Jems ambét déku waayéka Jonét. Bérku aapa Sebediale déku jémbaa yakwa dunyansale sékét bérku botmba randarén. Rate aaswut kururérémbéréka Jisas bérét wandén, dale yémbérénngé. Wandéka bérku aapa déku dunyansale botmba rakéséndaka bét bari yaasékatake Jisasale yémbérén.

Jisas wandéka kutakwa kulure kure yatan du yékun yandén
(Lu 4:31-37)

21 Jisas déku dunyansale sékét yéndarén Kaperneamét. Ye saambake yare yaap yaré nyaa Gotna kundi bulndakwa gaamba wulaae du dakwat Gotna kundiké yakwasnyéndén. 22 Apa tapa yate wa det Gotna kundi kwayéndén. Kwayéndéka apakundiké vékuséknngwa dunyan wunga wakapuk yandaka du dakwa déku kundi vékute vatvat naate déké vékulaka vékulaka naandarén.
23-24 Yandaka kutakwa kulure kure yatékwa du nak wani gaat wulaandén. Wulaae Jisasét waate anga wandén, “Méné Nasaret du Jisas, nanat kamu yaké méné yaak? Nanat yaavan kurké méné yaak kapuk? Méné a vésékwutékwa. Méné Gotna yéku laku du wa.” Naandén. 25 Naandéka Jisas kutakwat anga wandén, “Nyéné kundi bulké yambak. Wani du yaasékatake ma yaale yaange yényénu.” 26 Naandéka lé wani duwat taakusoraktake némaanmba waatake wa yaale yaange yélén. 27 Yaange yéléka akwi du dakwa véte vatvat naate deku kapmang bulte anga wandarén, “Yéki. Ani du kamu kulé kundi dé wo? Dé apamama yate kutakwat wandéka wa déku kundi vékundakwa.” 28 Wunga wandaka de Galili distrikmba tékwa akwi gaayémba Jisaské kundi saapé yé yaayandarén.

Jisas Saimon Pitana naakumot kururéndén
(Mt 8:14-15; Lu 4:38-39)

29 Jisas Gotna kundi bulndakwa gaa yaasékatake yéndén. Jems, déku waayéka Jon, du ras waak, Jisasale wa sékét bari yéndarén. Ye Saimon

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ambét Andruna gaat wulaandarén. 30 Saimonna naakumo baat yandéka
kwaalén. Kwaaléka Jisasét bari wandarén léké. 31 Wandaka wulaae léku
taambamba kutndéka waarapléka baat késén. Yandéka lé kakému yaake
kurure det kwayélén.

Jisas némaamba du dakwa wa kururéndén

32 Garambu nyaa daawulindéka yaap yaré nyaa yéndéka de baat
yakwa du dakwa nyambalé, sépémaalé kapére yan du dakwa nyambalé,
kutakwa kulure kure yatékwa du dakwa nyambalésat waak wa Jisaské
kure yéndarén. 33 Kure ye wani gaayémba tékwa nak du dakwale
jaawundarén gaa maakamba. 34 Jaawuwe téndaka wa némaamba du
dakwa nyambalésat kururéndén. Yatake wandéka némaamba kutakwa du
dakwa nyambalésé yaasékandarén. Yaasékatake yaange yéké yandaka wa
dé kutakwat waarundén, de déké kundi saapékapuk yandarénngé. Déké
wa vékusékndarén.

Jisas kundi kwayéndén Galilimba
(Lu 4:42-44)

35 Ganmbamba yé gérkapuk téndéka Jisas waarape gwaande
yéndén, du dakwa yarékapuk taalat. Ye wamba Gorale kundi bulndén.
36 Bulréndéka Saimon déku duwale sékét Jisaské waakndarén. 37 Waake
vétake dat anga wandarén, “Akwi du dakwa ménéké waakpatindakwa.”
Naandarén. 38 Naandaka anga wandén, “Deké nakapuk katik waambule
yéké wuté. Nané nak gaayét ma yékwak. Wani gaayémba waak Gotna
kundi kwayékawutékwa. Wani jémbaa yamuké wa yaawutén.” Naandén.
39 Naatake wa yéndén Galilimba tékwa akwi gaayét. Yéte kundi
kwayéndén, Gotna kundi bulndakwa némaamba gaamba. Kwayéte
wandéka wa de du dakwat kulure kure yatan kutakwasé yaange
yéndarén.

Jisas wandéka lepro yan du nak yékun yandén
(Mt 8:1-4; Lu 5:12-16)

40 Lepro yan du nak yéndén Jisaské. Ye kwaati se waandé daate dat
anga wandén, “Wuné yékun yawuténngé mawulé yamunaae, ma waménu
wuné yékun yakawutékwa.” Naandén. 41 Naandéka déké sémbéraa ye
déku taambat kutte anga wandén, “Yékun yaménénngé wa mawulé
yawutékwa. Ma yékun yaménék.” 42 Naandéka dé lepro bari késndéka
wa yékun yandén. 43-44 Yandéka dat némaanmba anga wandén, “Méné
ma véku. Ménat yawutén muséké nak duwat waké yambak. Gotna kundi
bulndakwa gaamba jémbaa yakwa duké bari ma ye déku ménimba
téménu dé ména sépé vékandékwa. Véndu yékun yaménénngé méné
Moses talimba wan pulak Gorké kwaami ma kwayéménék. Kwayéménu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nak du dakwa véte lepro késndéka yékun yaménénngé wa vékusék-
ngandakwa.” Naandén. 45 Naandéka Jisasna kundi vékukapuk yate wa
dé wani muséké akwi gaayémba saapéndén. Saapéndéka némaamba du
dakwa Jisasale jaawuké mawulé yandaka dé Jisas kalik yate deku gaayét
yamba wulaandékwe wa. Dé du dakwa yarékapuk taalat wa yéndén. Ye
yaréndéka du dakwa dat vémuké wa yaandarén akwi gaayémba.

Jisas wandéka maan taamba kapére yan du yékun yandén
(Mt 9:1-8; Lu 5:17-26)

2 1 Kukmba Jisas waambule yéndén Kaperneamét. Waambule ye
gaamba randéka déké kundi vékundarén. 2 Vékute némaamba du
dakwa wani gaamba wulaakére téndaka taalé vékulékén. Vékuléknd éka
pétale yaambu yamba kwaae wa. Yandéka Jisas Gotna kundi kwayéndén
det. 3 Kwayéténdéka de du vétik vétik maan taamba kapére yan du
nakét jaambémba yaate kure yéndarén. 4 Yaate ye némaamba du dakwa
jaawundaka taalé vékuléknmba wa wulaae Jisas tanmba saambakngé
yapatindarén. Yapatiye gaamba waare nak tambék saambun ayélap
raapindarén Jisas tanale. Raapiye wani du kwaan jaambémba baangwi
lékiye wani yaambumba dé jaambale kusandandarén du dakwana
nyéndémba. 5 Kusande Jisas tanmba taakandaka dé vététe anga
vékuséknd én. De deku mawulémba wa wandarén wa, dé wani duwat
kururéké apamama yaké yandékwanngé. Wunga vékusékte wani
duwat anga wandén, “Wuna du, wuné yaménén kapérandi musé wa
yasnyéputiwutén.” Naandén.

6 Jisas wani kundi wandéka de apakundiké vékuséknngwa du ras
wamba téte deku mawulémba anga wandarén. 7 “Wani du kamuké
dé wunga wak? Got kapmang wa du yan kapérandi musé yasnyéputi-
kandékwa. Wani du anga wandén, ‘Wuné yandén kapérandi musé wa
yasnyéputiwutén.’ Dé baka du wunga wate wa Gorét wasélékndékwa wa.”
Naandarén.

8 Naandaka Jisas deku mawulé vékusékte det anga wandén, “Kamuké
guné guna mawulémba wunga vékulako? Guné wunga yaké yambak.
9-11 Wuné Duna Nyaan ani képmaamba téte yandarén kapérandi
musé yasnyéputiké wa apamama yawutékwa. Guné wani muséké
yamba vékuséknguné ngwe wa. Yandén kapérandi musé yasnyéputiké
yawutékwanngé wate baka kundi wuté wak, kapuk néma kundi wuté
wak? Dé waarape déku jaambé kéraae kure yéndénngé wamunaae wa
néma kundi waké wuté kapuk? Guné wuna mayé apaké yékunmba
vékuséknguné nngé wani kundi bulaa dat a wakawutékwa.” Naandén.
Naatake maan taamba kapére yan duwat anga wan, “Ménat a
wawutékwa. Méné waarape ména jaambé kéraae kure ména gaat ma
yéménék.” Naandén. 12 Naandéka waarape kwaandén jaambé bari kéraae

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kure akwi du dakwana ménimba bari gwaandéndén. Gwaandéndéka véte akwi du dakwa vatvat naandarén. Vatvat naate Gotna yé kavérékndaka deku mawulé bérundéka anga wandarén, “Yéki. Wunga pulak musé talimba nak yamba vénangwe wa.” Naandarén.

Jisas Livait waandén dale yéndénngé
(Mt 9:9-13; Lu 5:27-32)

13 Jisas nakapuk gwaande néma gu kwaawu aarkémba téndén.
Téndéka némaamba du dakwa déké yaae jaawundaka det Gotna kundi
kwayéndén. 14 Kwayétake yéte véndén Alfiusna nyaan déku yé Livai takis
kéraandékwa gaamba randéka. Vétake anga wandén, “Wunale ma yaa.”
Naandéka waarape wa Jisasale yéndén.
15 Jisas yéndéka némaamba du dakwa dale sékét yéndarén. Yéndaka
takis kéraakwa némaamba dunyansé, nak kapérandi musé yakwa
némaamba dunyansé ras waak dale sékét yéndarén. Ye Jisas déku dunyan
waak Livaiale kakému karéndaka de yaae de waak dele sékét kakému
karéndarén. 16 Karéndaka véte apakundiké vékuséknngwa Farisi dunyan
ras Jisasna dunyansat anga wandarén, “Kamuké dé takis kéraakwa du,
kapérandi musé yakwa du ras waak dele dé kakému ko?” Naandarén.
17 Naandaka dé det gwaaménja kundi anga wandén, “Yékunmba yatékwa
du dakwa doktaké yamba yéndakwe wa. Sépémaalé kapére yan du
dakwa wa doktaké yékwa. Yéndaka dokta deku sépé kururéndakwa.”
Naandén. Naatake anga wandén, “Wuné du dakwana kapérandi mawulé
wa kururéwutékwa. Kapérandi mawulé vékukwa du dakwa wunéké yaae
wuna kundi vékundarénngé wa gaayawutén. Yéku mawulé vékukwa du
dakwaké yamba vékulakawutékwe wa.” Naandén Jisas.

Kakému yaakétndakwanngé wandén Jisas
(Mt 9:14-17; Lu 5:33-39)

18 Nakapuk baptais kwayékwa du Jonna dunyansé, Farisi dunyan waak
Gorale kundi bulmuké yate wa kakémuké yaakétndarén. Yaakétndarénngé
vékulakate du dakwa ras Jisaské ye anga wandarén, “Jonna dunyansé Farisi
dunyansé waak némaamba apu wa kakému yaakétndakwa. Yaakére baka
yaréte Gorale kundi bulndakwa. Ména dunyan wunga yamba yandakwe wa.
Akwi nyaa wa kakému kandakwa. Kamuké daré ména dunyansé kakému
yamba yaakétndakwe?” Naandarén. 19 Naandaka Jisas det gwaaménja
kundi anga wandén: “Du nak taakwa kéraaké yandu de kakému yaake
mawulé tawulé yate kakému kaké daré kapuk? Wa kakandakwa. Taakwa
kéraaké yakwa du dele sékét yaréndu wa mawulé tawulé yate kakandakwa.
20 Kukmba nak du yaae wani duwat kure yéndaru wani sapak wa de déku du
dakwa déké sémbéraa yate kakému katik kaké daré. Wuné wuna dunyansale
wayéka a yatéwutéka wa mawulé tawulé yate kakému kandakwa.” Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Wani kundi watake det gwaaménja kundi vétik waak anga wandén:
"Du dakwa kulé laplap nak tambék kéraae jaangwa laplapmba tékwa
yaambumba yamba taake yatépéndakwe wa. De kulé laplap nak tambék
kéraae jaangwa laplapmba tékwa yaambumba taake yatépé-munaandaru,
wa kukmba gu yakwasnyéndaru kulé laplap makal pulak yandu jaangwa
laplap gérikndu néma yaambu tékandékwa. 22 Dékény kwaaré viyaae
révéndarén meme sépémba kulé wain kulak yamba wukaasanda-ndakwe
wa. Wunga yamunaandaru, wa wani meme sépé jaangwa ye pungndu
kulak akwi yékéraa-kandékwa. Yékéraandu wani meme sépé katik yékun
yaké dé. Kulé meme sépémba wukaasanda-ndaru kulé kulak yékunmba
tékandékwa." Wunga gwaaménja kundi wandén, talimba yatan du
wan kundi déku kulé kundiale véréti yékunmba kwaakapuk yaké
yandékwanngé.

Yaap yaré nyaaké wandén Jisas
(Mt 12:1-8; Lu 6:1-5)

23 Yaap yaré nyaa nak Jisas déku dunyansale sékét wit tékwa yaawi
nakmba yéndarén. Yéte déku dunyan wit sék kaké wa wit kumbu ras
taakundarén. 24 Taakundaka Farisi dunyan ras vétake Jisasét anga
wandarén, "Ma véna. De wit kumbu taakundakwa yaap yaré nyaamba.
Nana apakundi anga wandékwa, 'Guné yaap yaré nyaamba jémbaa yaké
yambakate.' Wani apakundi yamba vékundakwe wa. Wit kumbu taakute
jémbaa wa yandakwa, yaap yaré nyaamba. Wan kapérandi yapaté wa
yandakwa." Naandarén.
25-26 Naandaka det anga wandén, "Talimba nana gwaal waaranga
maandéka bakamu Devit yan muséké wa Gotna nyéngaamba
viyaatakandarén. Wani kundiké yamba vékulaka-ngunéngwe wa.
Talimba Devit déku dunyansale kaandé yandéka dé Gotna kundi
bulndakwa gaamba wulaae wani gaamba jémbaa yakwa duwat
waatakundén, Gorké kwayéte taakandarén kakému det kwayéndénngé.
Wani sapak Abiatar wa dé Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna
néma du téndén. Waatakundéka kwayéndéka Devit wani kakému déku
dunyansat kwayéndéka de akwi kandarén. Wunga yate nana apakundi
yamba vékundakwe wa. Nana apakundi anga wandékwa, 'Gotna gaamba
jémbaa yakwa du male Gorké kwayéndarén kakému yénga kandaru.
Nak du wani kakému katik kaké daré.' Wunga wandéka Devit déku
dunyansale wunga yandaka deké anga yamba wangunéngwe wa, 'Wan
kapérandi musé wa yandarén.' Wunga wakapuk yate kamuké guné wuna
dunyansat waaru, nana apakundi vékukapuk yandarénngé? Guné wunga
wate yamba kurkasale vékusék-ngunéngwe wa." Naandén Jisas.
27 Naatake det anga wandén, "Du dakwat yéku yapaté yamuké wa
Got yaap yaré nyaa yandén. Du dakwa de yaap yaré nyaat yékun

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandarénngé yamba wandékwe wa Got. 28 Wunga yandénngé vékulakate
gunat a wawutékwa. Wuné Duna Nyaan, wuné yaap yaré nyaaké néma
du a rawutékwa. Wuné du dakwana jémbaaké yi naawutu wa de yaap
yaré nyaamba yi naawutén pulak yénga yandaru." Naandén Jisas.

Yaap yaré nyaamba Jisas wandéka taamba lin du yékun yandén
(Mt 12:9-14; Lu 6:6-11)

3 1 Nakapuk yaap yaré nyaa Jisas Gotna kundi bulndakwa gaat
wulaandéka taamba lin du nak wamba randén. 2 Randéka Jisasna
kundiké kalik yakwa du ras wani gaamba téte Jisasét véténdarén.
Vététe deku mawulémba anga waténdarén, "Jisas yaap yaré nyaamba
wani duwat kalmu kururéké dé kapuk? Dat kururémunaae, wa
nana apakundiké kuk kwayéndu dé kotimnganangwa." Naandarén.
3 Waténdaka taamba lin duwat anga wandén, "Ma waarape yaae amba
té." 4 Naandéka waarape wamba téndéka det anga wandén, "Nana
apakundi yénga dé wo? Yaap yaré nyaamba nané yéku musé yaké nané,
kapuk kapérandi musé yaké nané? Yaap yaré nyaamba kiyaaké yakwa
du dakwat yékun yaké nané, kapuk det viyaandékngé nané?" Naandén.
Naandéka kundi yamba bulndakwe wa. 5 Yate déku kundi vékumuké
kalik yandaka wa dé rakarka yate deké sémbéraa yandén. Sémbéraa
yate wani duwat anga wandén, "Ména taamba ma kayéndéng." Wunga
wandéka déku taamba kayéndéngndéka wa nakapuk yékun yan.
6 Yandéka Farisi dunyan gwaande ye Jisasét viyaandékmuké Herotna
dunyansale sékét kundi bulndarén.

Némaamba du dakwa néma gu kwaawuna aarkémba jaawuwe téndarén

7-8 Jisas déku dunyansale sékét Galili néma gu kwaawuna aarkat
yéndarén. Yéndaka némaamba du dakwa yandén muséké kundi vékutake
déké yéndarén. Galili distrik, Jerusalem, Judiamba tékwa gaayé ras
waak, Idumea distrik, Jordan kaambélé nak saku, Tairmba tékwa taalé,
Saidonmba tékwa taalé, wani gaayémba yaae wa déké yéndarén. 9-10 Ye
saambakndaka dé baat yakwa némaamba du dakwa nyambalésat,
sépémaalé kapére yan némaamba du dakwa nyambalésat waak wa
kururéndén. Kururéndéka de wunga pulak apu du dakwa nakapuk
yékun yaké we déku sépémba kurké mawulé yate jaawundaka wa taalé
vékulékén. Vékuléknddéka déku dunyansat anga wandén, "Bot nak ma
kéraae kure yaangunu rawutu. Némaamba du dakwa wa jaawuwe
téndakwa." Naandén.
11 Kutakwa kulure kure yatan du dakwa Jisasét véte déku ménimba
vaakére kwaate anga waandarén, "Méné Gotna nyaan wa." 12 Wunga
waandaka Jisas det némaanmba wandén, de déké kundi saapékapuk
yandarénngé.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas wakandéng-ndéka déku dunyan déku jémbaa yandarén
(Mt 10:1-4; Lu 6:12-16)

13 Jisas némbat waaréndén. Waare mawulé yandékwa dunyansat
waandéka déké yaandarén. 14-15 Yaandaka dé du tambavétik maanmba
kaayék vétikét (12) wa wakandéngndén, de déku jémbaa yandarénngé.
De dale yeyé yaayatéte déku kundi vékwe ye du dakwat Gotna kundi
kwayéte mayé apa kéraae wandaru kutakwa yaange yékandakwa.
16 Déku dunyanséna yé anga wa:
Saimon. Dat nak yé kwayéndén, Pita.
17 Sebedina nyaan vétik Jems ambét déku waayéka Jon. Bérét nak
yé kwayéndén, Boanerges. Nana kundimba wani kundi anga
wandékwa, jatndu pulak nyaarangte waakwa du.
18 Andru.
Filip.
Bartolomyu.
Matyu.
Tomas.
Alfiusna nyaan Jems.
Tadius.
Nak Saimon. Dé talimba akwi gaayémba yéte anga wandén,
"Nak képmaana du nanéké néma du témuké kalik yawutékwa."
Naandén.
19 Judas Iskariot. Kukmba wa Jisas maamat kwayéndén.

Anga wandarén, "Jisas Belsebulale wa jémbaa yandékwa."
(Mt 12:24-32; Lu 11:14-23; 12:10)

20 Kukmba Jisas waambule yéndén gaat. Ye saambakndéka némaamba
du dakwa jaawuwe téndaka déku dunyansale kakému kaké yapatindarén.
21 Yandaka du dakwa ras Jisaské anga wandarén, "Wa waangété
wa yandén." Naandaka Jisasna kém vékutake dé kure yémuké déké
yaandarén.
22 Apakundiké vékuséknguwa dunyan ras Jerusalemmba talimba
yaandarén. Yaae saambake Jisasét véte déké anga wandarén, "Déku
mawulémba akwi kutakwana néma du déku yé Belsebul wa wulaae
tékwa. Téte mayé apa kwayéndéka wa wandéka de kutakwasé yaange
yéndakwa." Naandarén. 23 Naandaka det waandén, yaandarénngé.
Waatake det gwaaménja kundi anga wandén, "Ani kundi ma vékungunék.
Guné wunat wangunén pulak yate kutakwana néma du Satan déku
dunyan yaange yéndarénngé wamunaandu, wa katik tésékéyaknge daré.
Satan wunga jémbaa yamba yandékwe wa. 24 Néma gaayémba tékwa
du mawulé vétik yate kém vétikmba téte waariyamunaate, wa katik

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tésékéyakngé daré. 25 Nakurak gaamba yarékwa du dakwa mawulé vétik
yate deku kapmang waariyamunaae, wa de waak katik tésékéyakngé
daré. 26 Satan déku dunyansale wunga pulak wa. De mawulé vétik yate
deku dunyansale waariyamunaate, wa katik tésékéyakngé daré. Deku
jémbaa késkandékwa.
27 "Du nak apamama yakwa duna gaamba wulaae déku musé baka
kéraaké we taale wani du kure baangwit gikandékwa. Gitake déku
gaamba wulaae wa déku musé baka kéraakandékwa." Naatake anga
wandén, "Satan wan wani apamama yakwa du pulak wa. Wuné wani
duwat baangwit gikwa du pulak a. Wuna mayé apa wa Satanna mayé
apat taalékéran." Naandén Jisas.
28 Naatake anga wandén, "Ani kundi ma vékungunék. Du dakwa
kapérandi musé ye wani kapérandi muséké kalik ye yaasékandaru, wa
Got yandarén kapérandi musé yakwasnyéputi-kandékwa. Du dakwa
Gorét wasélékte kapérandi kundi watake wani kapérandi kundiké
kalik ye yaasékandaru, wa Got wani kapérandi musé yakwasnyéputi-
kandékwa. 29 De Gotna Yaamambiké wasélékte kapérandi kundi
wandaru, wa Got wani kapérandi musé katik yakwasnyéputiké dé. Wani
kapérandi musé tépékaa-kandékwa." Naandén Jisas. 30 Takamba de ras
Gotna Yaamambiké vékulaka-kapuk yate wa anga wandarén, "Kutakwana
néma du Jisasna mawulémba wa wulaae randékwa." Wunga wate Gotna
Yaamambit wa wasélékndarén.

Jisas déku aasa déku waayékanjeké wandén
(Mt 12:46-50; Lu 8:19-21)

31 Wani sapak Jisasna aasa déku waayékanje waak yaandarén. Yaae
kaapamba téte kundit wasatindarén déké. 32 Wasatindaka némaamba du
dakwa Jisasale téte dat anga wandarén, "Ména aasa, ména waayékanje
yaae kaapamba téte méné véké wandakwa." Naandarén. 33 Wandaka anga
wandén, "Wuna aasa waayékanje yénga pulak daré?" 34 Wunga watake
akwi du dakwat véte anga wandén, "An wuna aasa, wuna waayékanje a.
35 Gotna kundi vékute wandékwa pulak yakwa du dakwa wan wuna aasa,
wuna nyangengu, wuna waayékanje pulak wa." Naandén Jisas.

Wit sék yaasnyan duké Jisas gwaaménja kundi wandén
(Mt 13:1-9; Lu 8:4-8)

4 1 Jisas nakapuk kundi kwayéndén néma gu kwaawuna aarkémba.
Kwayéréndéka némaamba du dakwa ye dé ranmba jaawundarén.
Jaawundaka, de déku kundi yékunmba vékundarénngé mawulé yate
wa botmba waare randén. Randéka de néma gu kwaawuna aarkémba
téndarén. 2 Téndaka det némaamba gwaaménja kundi kwayéte det Gorké
yakwasnyéndén. Yakwasnyéte det anga wandén:

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 “Ma vékungunu. Du nak déku yaawimba wit sék yaasnyémuké wa
yéndén. 4 Ye yaasnyéndéka wit sék ras yaambumba vaakérén. Vaakére
baka randaka api wa yaae kéraae akwi kawuran. 5 Wit sék ras matuale
tan ayélap képmaamba vaakérén. Vaakére bari buréle waaréndarén.
6 Waare méngi kurkasale kurkapuk ye nyaa véndéka képmaa rékandang
yandéka wa bari rékaa ye kiyaandarén. 7 Wit sék ras raamény waaramba
vaakérén. Vaakére randaka raamény waara wa wuttépe waare
taakatépan. Taakatépéndéka wit sék yamba vaakundakwe wa. 8 Wit
sék ras yéku képmaamba vaakérén. Vaakére wamba re yékunmba wure
waaréndarén. Waare yéku sék vaakundarén. Ras de 30 sék vaakwan.
Ras de 60 sék vaakwan. Ras de 100 sék vaakwan.” Naandén. 9 Naatake
det anga wandén, “Guné vékuséknge mawulé ye kurkale waan taake ma
kurkale vékungunék.” Naandén Jisas.

Jisas gwaaménja kundi det kwayéndékwanngé wa wandén
(Mt 13:10-17; Lu 8:9-10)

10 Wani du dakwa yékéraandaka dale yeyé yaayatékwa dunyansé,
dale tékwa dunyan ras waak, wa Jisasét wani gwaaménja kundiké
waatakundarén. 11 Waatakundaka det anga wandén, “Got néma
du rate du dakwaké yékunmba vékandékwa. Véréndu wa de déku
kémba tékandakwa. Wani muséké talimba Got kundi paakundén.
Paakutake bulaa wakwasnyéte yi naandékwa, guné wani muséké
vékusék-ngunénngé. Nak du dakwat wani muséké gwaaménja kundi
kwayéwutékwa. 12 Kwayéwutéka Gotna nyéngaamba kwaakwa ani kundi
wandékwa pulak wa yandakwa:

De véte yékunmba katik vésékngé daré.
De kundi vékute wani kundiké katik vékuséknge daré.
Vékusékmunaae, wa Gotna kundi vékundaru Got de yan kapérandi
musé yakwasnyéputikatik dé.”

Naandén Jisas.

Jisas wani gwaaménja kundina wambukundi kaapa yandén
(Mt 13:18-23; Lu 8:11-15)

13 Jisas wunga watake det anga wandén, “Wani gwaaménja kundina
waambuké guné vékusékék kapuk? Vékusékngapuk yate yénga pulak
akwi gwaaménja kundina waambuké vékuséknge guné?
14 “Bulaa wani gwaaménja kundiké wakawutékwa. Wit sék yaasnyan
du wit sék yaasnyéte Gotna kundi kwayéndakwa pulak wa yandékwa.
15 Du dakwa ras Gotna kundi yékunmba vékundakwa. Vékundaka Satan
bari yaae wani kundi kéraae kure yéndékwa. Yéndéka wa de wani
kundiké yékéyaak yandakwa. Wani du dakwa wan yaambumba vaakérén
wit sék pulak wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 “Du dakwa ras matuale ran képmaamba vaakérén wit sék pulak
wa. Taale Gotna kundi bari vékundakwa. Vékute taale wani kundiké
mawulé yate mawulé tawulé yandakwa. 17 Yate yamba yékunmba
vékulakandakwe wa. Wani kundi deku mawulémba daawulikapuk
yandéka de yamba yékunmba vékulakandakwe wa. Yandaka nak du
Gotna kundiké kalik yate det yaavan kutndaka vakmi ras deké yaandéka
wa Gotna kundi bari yaasékandakwa.
18 “Du dakwa ras wan raamény waara ténmba vaakérén wit sék
pulak wa. De Gotna kundi taale yékunmba vékundakwa. 19 Vékute ani
képmaana muséké male vékulakandaka deku mawulé yéwaa, musé asé
kéraaké géndékwa. Géndéka musé raské waak wa mawulé yandakwa.
Wani musé wa Gotna kundit taakatépékwa. Taakatépéndéka wani du
dakwa Gotna jémbaa yaasékandakwa.
20 “Du dakwa ras wan yéku képmaamba vaakérén wit sék pulak wa.
De Gotna kundi yékunmba vékute, wandékwa pulak yate, déku kundi
yékunmba vékusékndakwa. Vékusékte yéku jémbaa yandakwa Gorké.
Ras déké yéku jémbaa ayélapkéri (30 pulak) yandaka, de ras déké
yéku jémbaa némaamba (60 pulak) yandaka, de ras déké yéku jémbaa
némaamba-sékéyak (100 pulak) yandakwa.” Naandén Jisas.

Yaa vérékndarén téwaayéké Jisas gwaaménja kundi wandén
(Lu 8:16-18)

21 Wani kundi watake Jisas anga wandén, “Ma vékulakangunu.
Du dakwa téwaayé yaa takngére kure yaae sapngutakandarén aké
arulamba daré kusolatako, kapuk jaambé atndamba daré taako? Yamba
wa. De jaambé taakumba wa taakandakwa. 22 Paakwe rakwa musé
sérémaa vékangunéngwa. Yakélak wandarén kundi sérémaa vékusék-
ngangunéngwa. 23 Guné vékusékngé mawulé ye kurkale waan taake ma
kurkale vékungunék.” Naandén.
24 Naatake det anga wandén, “Wani kundiké ma yékunmba vékulakangunu.
Guné yékunmba vékulakate, wa wuna kundi kurkasale vékukangunéngwa.
Guné kundi ayélap vékute, wa ayélap vékusék-ngangunéngwa. Yékunmba
vékute, wa yékunmba vékusék-ngangunéngwa. Vékusékngunu Got gunat
yéku mawulé ras waak kwayékandékwa. 25 Wuna kundi yékunmba vékukwa
du dakwa kukmba Gotna kundiké yékunmba vékusék-ngandakwa. Wuna
kundi yékunmba vékukapuk yakwa du dakwa anga wandakwa, ‘Nané Gotna
kundi vékusékwuran wa.’ Naandakwa. Wunga watake sérémaa déku kundiké
yékéyaak yatake baka tékandakwa.” Naandén Jisas.

Jisas buréle waaran wit sékngé gwaaménja kundi wandén

26-27 Wani kundi watake anga wandén, “Got néma du rate du dakwaké
yékunmba vékandékwa. Véte dékét déku kapmang jémbaa yandu nak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du dakwa yékéyaakmba téndaru Gotna kém némaan yakandakwa, ani
wit sék pulak. Du nak wit sék képmaamba yaasnyétake gaan kwaae
nyaa waarape wunga yatépékandéka wa wit sék buréle waarékwa.
Waaréndéka dé yamba vékusékndékwe wa. Yénga pulak dé wit sék buréle
waaro? 28 Képmaa dékét déku kapmang yandéka wa wani wit sék buréle
waare gaanga ye vaakwe wa aak yakwa. 29 Yandéka wit sék taakundakwa
sékét yaandéka wani du véte kulaat taakundékwa." Naandén Jisas.

Jisas gwaaménja kundi wandén mastet sékngé
(Mt 13:31-32; Lu 13:18-19)

30 Wani kundi watake Jisas anga wandén, "Got néma du rate du
dakwaké yékunmba vékandékwa. Wani du dakwaké yénga pulak
waké wuté? Kamu gwaaménja kundimba wawutu wani du dakwaké
vékusékngé guné? 31 Anga wakawutékwa. Wani du dakwa taale
makalkéri kém tékandakwa. Kukmba néma kém tékandakwa. Wani kém
wan miyé nakna sék pulak wa. Wani miyé sékna yé mastet wa. Wani
miyé sék wan makalkéri sék wa. Nana képmaamba tékwa akwi nak sék
wan de némaan wa. 32 Du wani miyé sék taawundéka wa wure waare
néma miyé ye gaalé baae néma miyé téndékwa. Téndéka déku gaalémba
némaamba api wa yaae kwaat séte randakwa aanganmba." Naandén
Jisas.
33 Jisas wunga kundi kwayéte gwaaménja kundi késépéri wa wandén
du dakwat. De vékute vékusékngé apamama yandaka wa det wunga
wandén. 34 Gwaaménja kundimba male wandén det. Watake kukmba
déku dunyansé male téndaka det wani kundina waambu kaapa yandén,
de yékunmba vékusékndarénngé.

Jisas wandéka néma wimut késén
(Mt 8:23-27; Lu 8:22-25)

35 Nyaa daawuliye gaan yandéka wani nyaamba wa Jisas déku
dunyansat anga wandén, "Ma yékwak néma gu kwaawu nak sakwat."
Naandén. 36 Wunga wandéka déku dunyansé wamba tan némaamba
du dakwasé yaasékatake Jisas ran botmba waaréndarén. Waare
dé kure yéndarén. Yéndaka du ras nak botmba waak yéndarén,
dele. 37 Yéndaka néma wimut kutndéka gu waarape waare botmba
gwaande wa vékuléknge yandén. 38 Yaténdéka Jisas awula botna kuk
sakumba yundé kwaandén. Aambutékmba maaka taake kwaandén.
Kwaandéka dat sérkiyaandarén. Sérkiyaate anga wandarén, "Néma
du, a lambiyaknangwa. Nanéké yamba vékulaka-ménéngwe kapuk?"
Naandarén.
39 Wunga wandaka vélérkiyaae waarape wandéka wimut késndéka gu
nakapuk daae yékunmba tén. 40 Téndéka déku dunyansat anga wandén,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Guné kamuké guné wup yo? Gunat yékun yaké yawutékwa mayé
apaké yamba yékunmba vékulaka-ngunéngwe wa." Naandén. 41 Wunga
wandéka asa wup wa yandarén. Yate dekét deku kapmang bulte anga
wandarén, "Yéki. Dé wandéka wa wimut béré gu déku kundi vékute
wandékwa pulak yandékwa. Dé wan yénga pulak du dé?" Naandarén.

Jisas wandéka kutakwa kulure kure yatan du yékun yandén
(Mt 8:28-34; Lu 8:26-39)

5 1 Jisas déku dunyansale botmba ye Galili néma gu kwaawuna
nak sakumba saambakndarén. Wan de Gerasaséna képmaa wa.
2 Saambake Jisas bot taakandéka wa kutakwa kulure kure yatan du nak
waangété ye dat véndén. Wani du dé du dakwa kiyaandaka rémndarén
taalémba wa yaréndén. 3-4 Yaréndéka du ras némaamba apu déku
maan taamba sen baangwit gindarén. Gindaka wani sen bérélte yaange
yéndén. Apa tapa sen baangwit waak gindaka wa dé wani sen bérélte
yaange yéndén. Yéndéka dat kurké apamama ye yapatindarén wa. Dat
baangwit nakapuk giké yapatindarén. 5 Gaan nyaa du dakwa kiyaandaka
rémndarén taalé, némbumba waak téte waawak baanite dékét déku
kapmang wa déku sépémba matut sékundén.

6 Jisas saambakndéka wani du Jisasét apakmba véndén. Vétake déké
pétépété ye kwaati se waandé daandén. 7-8 Yandéka Jisas vétake anga
wandén, "Déku mawulémba tékwa kutakwasé ma yaange yékéraangunu."
Naandén. Wunga wandéka wani du némaanmba waate anga wandén,
"Jisas, méné anjorémba rakwa du Gotna nyaan wa. Méné wunat yénga
pulak yaké méné yo? Gotna yémba ménat waatakuwutékwa. Méné
wunat kaangél tiyaaké yambak." Naandén. 9 Naandéka dat anga wandén,
"Ména yé yénga dé?" Wunga wandéka dat anga wandén, "Késépéri
kutakwa wa wunat kulure kure yaténdaka wa wuna yé Késépéri wa."
Naandén. 10 Wunga watake anga wandén, "De nak képmaat yémuké
kalik yawutékwa. Ménat waatakuwutékwa. De anika yéndarénngé waké
yambak." Naandén kutakwa kulure kure yatan du.

11 Wani némbumba baalé asa wa de ténale téte kakému katékésndarén.
12 Katéndaka wani duwat kulure kure yatan kutakwasé Jisasét anga
wandarén, "Méné nanat yakéléké mawulé yamunaae, ma waménu nané
wani baaléna mawulémba wulaakanangwa." Naandarén. 13 Wunga
wandaka det anga wandén, "Guné wunga ma yaange yéngunu."
Naandén. Wunga wandéka de wani du yaasékatake ye wani baaléna
mawulémba wulaae téndarén. Téndaka wani baalé néma jaangumba
yaange daawuliye gumba vaakére gu ke de akwi (2,000 pulak) wa
kiyaawuréndarén.

14 Wani baaléké séngiye kaavéran dunyansé wunga yandaka vétake
wa yaange yéndarén. Ye de akwi gaayémba tan du dakwat wani muséké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

saapéndarén. Saapéndaka wa de du dakwa wani musé vémuké yéndarén.
15 Ye Jisas ténmba saambake de késépéri kutakwasé yaasékatake yén
du véndarén, dé laplap giye yéku mawulé vékute Jisasna maanale
randéka. Véte wup yandarén. 16 Yandaka Jisas wani musé yandéka vén
du dakwa wa det saapéndarén, kutakwa kulure kure yatan du yékun
yandéka baalé kiyaanngé. 17 Saapéndaka wa Jisasét wandarén, dé deku
képmaa yaasékatake yéndénngé. 18 Wandaka Jisas de yaasékatake
yéké yate botmba waaréndéka dé kutakwa kure yaténdaka yékun yan
du wa dat anga wandén, "Wuné ménale yéké mawulé yawutékwa."
Naandén. 19 Wunga wandéka dat anga wandén, "Méné ména gaayé
ména dunyanséké waambule ye det ma wamének, Néman Du méneké
sémbéraa ye ménat yéku musé yandénngé." Naandén. 20 Wunga wandéka
dé yaasékatake ye kundi kwayéndén, Dekapolis distrikmba tékwa
némaamba gaayémba. Jisas dat yandén muséké wa kundi kwayéndén.
Kwayéndéka akwi du dakwa vékute vatvat naate vékulaka vékulaka
naandarén.

Jisas taakwa vétikét kururéndén
(Mt 9:18-26; Lu 8:40-56)

21 Jisas déku dunyansale botmba ye Galili néma gu kwaawu nak
sakumba saambakndaka némaamba du dakwa wa jaawuwe dale sékét
téndarén. Dé néma gu kwaawu aarkémba téndén. 22-23 Téndéka du nak
déku yé Jairus déké yéndén. Dé néma du nak wa téndén, wani gaayémba
kwaakwa Gotna kundi bulndakwa gaaké. Dé ye kwaati se Jisaské waandé
daate dat anga wandén, "Wuna takwanyan ani kiyaaké yarékwa. Méné
ma yaae ména taamba lémba kutménu lé nakapuk yékun yakalékwa."
Naandén. 24 Wunga wandéka dale sékét yéndén.

Jisas yaambumba yéténdéka asa du dakwa wa déku kukmba yéndarén.
Yéndaka yaambu vékulékén. 25 Yandéka lé taakwa nak dele yétélén.
Késépéri (12) kwaaré wa waaléramu yarélén. 26 Némaamba apu wa
talimba doktaké yélén, lé kururéndarénngé. Yandaru lé yékun yamuké
wate léku akwi yéwaa doktasat kwayéléka késén. Yaléka wani musé
yamba wurétékndéka yékun yalékwe wa. 27-28 Yate lé Jisaské kundi
vékutake léku mawulémba anga walén, "Déku laplapmba taamba kure
wuné nakapuk yékun yakawutékwa." Wunga watake lé némaamba du
dakwale sékét ye déku kukmba ye déku laplapmba kutlén. 29 Kutléka dé
waaléramu bari wurétékndéka vékuséklén, yékun yalénngé. 30 Yaléka
Jisas vékuséknden, déku mayé apa ras yénngé. Vékusékte waalakwe déku
kukmba yaatan du dakwat anga waatakundén, "Wuna laplapmba kaandé
kurék?"

31 Wunga waatakundéka déku dunyan anga wandarén, "Asa du dakwa
wa ménale yaaténdaka taalé vékulékndéka wa véménéngwa. De ras daré

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ménat kurék kapuk yénga véké? Kamuké méné nanat waatakwo, ménat
kurén duké?” Naandarén. 32 Wunga wandaka dé deku kundi vékukapuk
yate dat kurén duké waakndén. 33 Waakndéka wani taakwa lat yan
muséké vékusékte néma wup yate wa déké yaae kwaati se waandé daate
wani muséké kaapamba walén. 34 Waléka anga wandén, “Nyéno, nyénat
kururéké yawutékwa mayé apaké yékunmba vékulakate wa bulaa yékun
yanyénén. Nyéna mawulé yénga yékun téndu yékunmba ma yényénu.”
Naandén.

35 Jisas wayéka téte waténdéka du nak Jairusna gaamba yaandén. Yaae
saambake wani néma duwat anga wandén, “Ména takwanyan wa kiyaan.
Ma waménu wani néma du katik yaaké dé. Déku nak jémbaa yénga
yandu.” Naandén. 36 Naandéka Jisas wani kundi vékute Gotna kundi
bulndakwa gaana néma duwat anga wandén, “Wup yaké yambak. Wuné
ména takwanyanét yékun yaké yawutékwa mayé apaké ma yékunmba
vékulakaménu.” Naandén. 37 Wunga watake Pita, Jems, Jemsna waayéka
Jon det anga wandén, “Guné male guna kapmang wunale sékét ma
yaangunu. Nak du dakwa katik wulaaké daré.” Naandén. 38 Naandéka
dale sékét yéndarén, wani néma duna gaat. Ye véndarén némaamba
du dakwa jaawuwe téte wani takwanyanngé mawulé sémbéraa yatéte
némaanmba géraaténdaka. 39 Vétake gaamba wulaae anga wandén,
“Kamuké guné wunga géraau? Yamba kiyaalékwe wa. Baka yundé wa
kwaalékwa.” Naandén.

40 Wunga wandéka dat waangindarén. Waangindaka dé deku kundi
yamba vékundékwe. Yate wandéka de akwi gwaandéndarén kaapat.
Gwaandéndaka dé takwanyanna aasa aapa déku du kupuk sékét wunga
wulaandarén, takwanyan kwaan taalat. 41 Wulaae léku taambamba
kutte déku kundimba lat anga wandén, “Talita kumi.” Wani kundi
nana kundimba anga wa: “Nyéno, ma waarap.” 42 Jisas wandéka lé bari
waarape yeyé yaayalén. Léku kwaaré tambavétik maanmba kaayék vétik
(12) wa. Yeyé yaayaléka véte vatvat naandarén. 43 Yandaka anga wandén,
“Ma vékungunék. Wani muséké nak du dakwat waké yambak. Kakému
ras ma kwayéngunu kalu.” Naandén Jisas.

Nasaretsé Jisasét kuk kwayéndarén
(Mt 13:53-58; Lu 4:16-30)

6 1 Jisas wani gaayé taakatake déku gwalepanget yéndén. Yéndéka
déku dunyan dale sékét yéndarén. 2 Ye saambake yaap yaré nyaa
Gotna kundi bulndakwa gaat wulaandén. Wulaae Gotna kundiké du
dakwat yakwasnyéndén. Yakwasnyéndéka némaamba du dakwa vékute
vatvat naate anga wandarén, “Yéki. Wani du yamba dé wani kundi
kéraak? Yénga pulak dé wani muséké vékuséku? Yénga pulak ye dé
talimba vékapuk yananén késépéri kulé apanjémba yo? 3 Dé gaa kurkwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du wa. Maria wan déku aasa wa. Jems, Josep, Judas, Saimon wan déku
waayékanje wa. Déku nyangengu akwi amba yaréndakwa, nanale. Deké
wa vékuséknangwa. Dé néma du yamba yé wa. Wan baka du wa. Yénga
pulak dé wani kundi wo?" Wunga wate wa de déké kalik yandarén.
4 Kalik yandaka Jisas anga wandén, "Gotna yémba kundi kwayékwa du
gwalepangemba téte kundi kwayéndaka deku kém, deku gaamba rakwa
du dakwa, deku gwalepangemba tékwa du dakwa deku kundi vékumuké
kalik yandakwa. Nak gaayémba téndaka wani gaayé du dakwa deku
kundi wa vékundakwa." Naandén. 5 Wunga watake dé talimba vékapuk
yandarén kulé apanjémba yamba yandékwe wa wani gaayémba. Ani
jémbaa male yandén. Baat yakwa ayélapkéri du dakwat déku taamba
kutndéka wa yékun yandarén. 6 Wani gaayémba tékwa du dakwa déku
kundi vékukapuk yandaka Jisas vékulaka vékulaka naandén.

Jisas déku dunyansat jémbaa kwayéndén
(Mt 10:5-15; Lu 9:1-6)

Kukmba Jisas genge gaayémba yéte Gotna kundi du dakwat kwayéndén.
7 Déku dunyan tambavétik maanmba kaayék vétikét (12) waandéka
yaandaka det mayé apa kwayéndén, de wandaru du dakwana mawulémba
tékwa kutakwa yaange yéndarénngé. Kwayétake det anga wandén, "Ma
du vétik du vétik wunga yéngunu. 8 Kakému, wut, yéwaa kure yéké
yambak. Sétowe yénguněngwa baangé male ma kure yéngunu. 9 Su ma
saawuwe laplap nakurak male saawungunu. Vétik yamba wa. Guné
du dakwat yékun yangunu wa de gunat yékun yate wani musé gunat
kwayékandakwa. 10 Guné ye gaayémba nak saambake gaat nak wulaae
wani gaamba male ma yaréngunék. Wani gaamba yare kukmba nak
gaayét ma yéngunék. 11 Guné gaayét nak wulaangunu wani gaayémba
tékwa du dakwa guna kundi vékukapuk yate gunat kuk kwayéndaru, wani
gaayé yaasékaké yate guna maanmba kwaakwa baawu ma viyaaputétake
yéngunék. Wunga yangunu de véte anga wakandakwa, 'Nané det
kapérandi yapaté wa yananén. Kukmba Got yananén kapérandi yapaté
waambule nanat yakata-kandékwa.' Naakandakwa." Naandén Jisas.
12 Wunga wandéka yéndarén déku dunyansé. Ye du dakwat anga
wandarén, "Yangunén kapérandi musé ma yaasékangunu." Naandarén.
13 Wunga watake du dakwana mawulémba tékwa kutakwat wandaka
wa yaange yéndarén. Baat yakwa du dakwana sépémba wani sépémba
kutndakwa wel kutndarén. Kuttakandaka wa yékun yandarén.

Baptais kwayétan du Jon wa kiyaan
(Mt 14:1-12; Lu 3:19-20; 9:7-9)

14 Jisasna dunyan wunga yandaka akwi gaayémba Jisaské kundi
bulndaka néma du Herot wani kundi vékundén. Du dakwa ras wa anga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wan, “Wa baptais kwayétan du Jon kiyaae wa taamale waarapndén.
Taamale waarape néma mayé apa kéraae wa wani apanjémba yandékwa.”
15 Wunga wandaka de ras wa anga wan, “Wan talimba yatan du Elaija
wa.” Ras wa anga wan, “Gotna yémba kundi kwayétan du nak wa,
talimba yatan wani du pulak.” 16 Wunga wandaka Herot wani muséké
vékute anga wandén, “Talimba wawutéka wa Jonna kumbu sékundarén.
Sékundaka kiyaae bulaa nakapuk taamale wa waarapndén.” Naandén.
17-18 Talimba Herot déku aanyé Filipna taakwa kéraandén. Wani
taakwana yé Herodias wa. Kéraandéka Jon anga wandén, “Ména aanyé
yaréndéka déku taakwa kéraaménén wan kapére yaménén. Got wani
muséké waarundékwa.” Wunga wandéka Herot Jonna kundiké kalik
yate wandéka déku dunyan ye Jonét kulkiye senét giye dé kure yéndarén
kalapusét. 19 Taakandaka kalapusmba kwaandéka Herodias rakarka yate
Jonét viyaandékngé mawulé yalén. Yaléka Herot wani muséké kalik
yandéka Jon viyaandékngé yapatilén. 20 Herot anga vékuséndén. Jon
wan Gotna kundi vékute yéku musé yakwa du wa. Wunga vékusékte wup
yate wa Herodias Jonét viyaandékngapuk yamuké wa Jonngé yékun yate
kureréndén. Kureréte nakurak apu nakurak apu Jonale kundi bulte wa
déku kundiké mawulé yate vékulaka vékulaka naandén.
21 Kukmba Herodias Jonét viyaandékngé yalékwa nyaa yaan. Herot
déku aasa dé kéraalén nyaaké vékulakate wa néma paat yandén. Yate
kakému kandarénngé wandéka déku jémbaa yakwa néma dunyansé,
waariyakwa dunyanna néma dusé, Galilimba tékwa néma dunyansé,
wunga wa yaandarén. 22 Yaae randaka Herodiasna takwanyan wulaae
kétilén. Kétiléka Herorale kakému karan dunyansé véte de akwi néma
mawulé yandarén. Yate néma du Herot wani taakwat anga wandén,
“Kamuké nyéné mawulé yo? Ma wanyénu kwayékawutékwa.” Naandén.
23 Naatake anga wandén, “Musé ras kwayéwuténngé mawulé yanyénu
kwayékawutékwa. Wuna képmaa, wuna gaa, wuna musé nyéndémba
muniye kwayéwuténngé mawulé yanyénu wunga yakawutékwa. Yi wan
wanana wa. Nyénat wa wawutékwa.” Naandén.
24 Wunga wandéka wani takwanyan gwaande léku aasat anga walén,
“Kamu musé tiyaandénngé waké wuté?” Wunga waatakuléka léku
aasa wa anga wan, “Baptais kwayékwa du Jon, déku maaka. Wunga
kéraanyénu kiyaandénngé vékusék-ngawutékwa.” Naalén. 25 Wunga
waléka lé bari waambule néma du ran taalat wulaalén. Wulaae anga
walén, “Baptais kwayékwa du Jonna kumbu sékwe dismba ma taake
wunat tiyaaménék.” Naalén. 26 Wunga waléka Herot wunga yamuké
kalik yate vékulaka vékulaka naandén. Takamba kundi we gite wakakét
yandén wa. Yi wan wanana wa, naandén. Naandéka dale rate kakému
karan dunyan wa vékundarén. Wandén kundiké vékulakate nak pulak
kundi wamuké kalik yate wani taakwat yi naandén. 27 Yi naatake

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandéka déku du nak ye kalapusmba wulaae Jonna kumbu sékundén.
28 Sékwe maaka dismba taake kure ye wani taakwat kwayéndén.
Kwayéndéka wa léku aasat kwayélén.
29 Wunga yandaka Jonna dunyan vékutake yaae déku pusaa kéraae
kure ye rémndarén.

Jisas némaamba (5,000) dunyansat kakému kwayéndén
(Mt 14:13-21; Lu 9:10-17; Jo 6:1-13)

30 Jisasna dunyan nakapuk waambule yéndarén déké. Ye dale téte
yandarén akwi jémbaa, wandarén akwi kundiké waak dat wandarén.
31 Wandaka némaamba du dakwa wa yeyé yaayandarén. Yeyé yaayandaka
Jisas déku dunyansale yamba yaap yaréte kakému kandakwe wa. Wunga
yate det anga wandén, "Nanékét nané male du dakwa yarékapuk taalat
ye guné wamba yaap yaréké ya." Naandén. 32 Wunga watake de bot
kéraae kure du dakwa yarékapuk taalat deku kapmang yéndarén.
33 De yéndaka némaamba du dakwa véte deké vékusékndarén.
Vékusékte akwi gaayémba yaae képmaamba bari pétépété ye wa taale
saambakndarén. 34 Saambakndaka Jisas botmba yaae néma gu kwaawu
wutépmba téte némaamba du dakwat véndén. Vétake déku mawulémba
anga wandén, "Sipsipké séngite kaavérékwa du tékapuk yandu de sipsip
katik kurkale téké daré. Wani du dakwa wan wani sipsip pulak wa."
Naandén. Naate deké sémbéraa yandén. Sémbéraa yate det némaamba
kundi kwayéndén.
35 Kwayéndéka garambu yandéka déku dunyan yaae dat anga
wandarén, "An du yarékapuk taalé a. Nyaa a daawulikwa. 36 Ma waménu
wani du dakwa akwi gaayét ye deku kakému kéraandaru." Naandarén.
37 Wunga wandaka Jisas det anga wandén, "Yamba wa. Gunékét guné det
kakému ma kwayéngunék." Wunga wandéka anga wandarén, "Nané deké
bret kéraamunaae, wa némaamba (200) yéwaa kwayékatik nané. Nané ye
wani du dakwaké kakému ras kéraae det kwayénanénngé méné mawulé
yo, kapuk yénga pulak dé?" Naandarén. 38 Wunga wandaka wandén,
"Bret katik dé ro? Ma ye véngunu." Wunga wandéka waake véndarén.
Vétake waambule yaae anga wandarén, "Makal bret taambak, gumba
kutndarén gukwami vétik wunga male rakwa." Naandarén.
39 Naandaka Jisas det anga wandén, "Akwi du dakwat ma wangunu
yéku waaramba jaawuwe randaru." Naandén. 40 Wunga wandéka de ras
néma kém ras makal kém wunga jaawuwe rakésndarén. 41 Rakésndaka dé
wani makal bret taambak gukwami vétik kéraae nyérét yaasawure véte
Gorét anga wandén, "Yéku musé a tiyaaménén. Wan yékun wa." Wunga
watake bret bule déku dunyansat kwayéndén, du dakwat muni waate
kwayéndarénngé. Kwayétake wani gukwami vétik waak kwayéndén,
muni waate kwayéndarénngé. 42 Kwayéndéka muni waate kwayéndaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akwi du dakwa kurkale kandarén. 43 Kandaka bret ras gukwami ras baka
randéka Jisasna dunyan kémbi tambavétik maanmba kaayék vétik (12)
wunga laakwandaka vékulékén. 44 Némaamba (5,000) du wa wani bret
kandarén. Némaamba dakwa némaamba nyambalé waak wamba sékét
kandarén.

Jisas gutakumba yéténdén
(Mt 14:22-23; Jo 6:16-21)

45 Jisasna dunyan wunga yandaka det anga wandén, "Guné botmba
waare guné ma taale yéngunu, néma gu kwaawu nak sakwat, Betsaidat."
Wunga wandéka yéndaka dé dale tan du dakwat wandén, deku gaayét
yékéraa-ndarénngé. 46 Wandéka yéndaka Gorale kundi bulmuké némbat
waaréndén.
47 Gaan yandéka déku dunyan botmba ye nyéndé néma gu kwaawumba
téndaka Jisas kapmang randén némbumba. 48 Rate véndén wimut
kutndéka bot waambulte waambulte yaaléka déku dunyan botmba
yémuké néma jémbaa yandaka. Vétake yé gérké yaténdéka wa
gutakumba deké yéndén. Ye det taalékéraké yandén. 49 Ye gutakumba
yéténdéka véte anga wandarén, "Wa gaamba wa yaatékwa." Wunga
watake de akwi dat véte néma wup yate némaanmba waawakndarén.
50 Waawakndaka bari anga wandén, "Guno, wup yaké yambak. An wuné
a yaatékwa. Yéku mawulé vékute ma yaréngunék." Naandén.
51 Wunga watake botmba waaréndén. Waare dele randéka wimut wa
késén. Yandéka vatvat naate anga wandarén, "Yéki. Wan yénga pulak du
dé?" Naatake vékulaka vékulaka naandarén. 52 Nalémba Jisas wani du
dakwat wani bret kwayéndénngé de yamba yékunmba vékulakandakwe
wa. Wani muséké yékéyaak yate vatvat naate wa wunga wandarén.

Genesaretmba Jisas du dakwat kururéndén
(Mt 14:34-36)

53 Jisas déku dunyansale botmba néma gu kwaawu nak sakwat ye
Genesaretna taalémba saambakndarén. Saambake bot témbétsoréndarén
wutépét. 54 Yatake yéndaka du dakwa Jisasét véte déké bari
vékusékndarén. 55 Vékusékte akwi gaayét pétépété yéte sépémaalé
kapére yan du dakwa nyambalésat kéraae jaambémba taakandarén.
Taake det kéraae yaate yéndarén, Jisas yatékwa akwi taalat. 56 Jisas
yén akwi gaayét de baat yakwa du dakwa nyambalé, sépémaalé kapére
yan du dakwa nyambalésat waak kéraae yaatate kurindarén. Kéraae
yaate kurite jaawundakwa taalémba taakandarén. Taakate dat anga
wandarén, "Méné ma yi naaménu de ména laplapna waambumba male
kurkandakwa." Wunga wandaka wa de déku laplapmba kure wa yékun
yandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gotna apakundi wa taalékéran gwaal waaranga maandéka bakamuna kundit
(Mt 15:1-9)

7 1 Apakundiké vékuséknguwa du ras Jerusalemmba te, ye Farisi
dunyansale jaawundarén Jisas ténmba. 2 Jaawuwe véndarén Jisasna
dunyan ras Farisi dunyan taamba yakwasnyéndakwa pulak yakapuk
yate deku taamba baka yakwasnyéte kakému kandaka. Du deku taamba
baka yakwasnyéndaka Farisi dunyan det véte anga wandakwa, “Nana
apakundi yamba vékundakwe wa. Wan kapérandi musé yakwa dunyan
wa.” Naandakwa.
3 Farisi dunyan némaamba Judana nak du waak deku gwaal waaranga
maandéka bakamu wandarén pulak wunga male taamba kurkale
yakwasnyéte wa kakému kandakwa. 4 De maketmba yaae taale gu
yaakundakwa. Gu yaakwe wa kakému kandakwa. Deku gwaal waaranga
maandéka bakamu wandarén pulak wa de aké, dis, jaambé waak kurkale
yakwasnyéndakwa.
5 De wunga yandaka Jisasna dunyan gwaal waaranga maandéka
bakamu wandarén pulak yakapuk yandaka wa de Farisi dunyan
apakundiké vékuséknguwa dunyan waak Jisasét anga waatakundarén,
“Kamuké daré ména dunyan nana gwaal waaranga maandéka bakamu
wandarén kundi vékukapuk yate deku taamba baka yakwasnyéte daré
kakému ko?” Naandarén.
6 Wunga waatakundaka Jisas anga wandén, “Guné paapu yakwa
dunyansé wa. Talimba Gotna yémba kundi kwayétan du Aisaia ani
kundi viyaatakate gunéké wa kundi viyaatakandén. Papukundi yamba
viyaatakandékwe wa. Dé ani yéku kundi wa viyaatakandén anga:

> Got anga wandén, ‘Ani du dakwa wunéké yéku kundi wandakwa.
> Wunga wate wa wunéké deku mawulémba yamba yékunmba
> vékulakandakwe wa.
> 7 De deku apakundi vékute wandékwa pulak yate wa wani kundiké
> anga wandakwa, “Wan Gotna kundi wa.” Naandakwa.
> Wunga wate wuna yé kavérékte wa baka kundi bulndakwa.’

Got wunga wandéka wa Aisaia viyaatakandén. 8 Guné wani du pulak wa
ténguném̃gwa. Guné Gotna kundi vékukapuk yate wa képmaana duna
kundi male vékungunéngwa.” Naandén.
9 Wani kundi watake Jisas anga wandén, “Guné Gotna kundi
vékukapuk yate nana gwaal waaranga maandéka bakamu wan kundi
male vékute anga wangunéngwa, ‘Nané nyaangét vékupukaakwa du
a.’ Wunga wangunénga guna mawulé kapére yandékwa. 10 Talimba
Moses Gotna kundi anga kwayéndén, ‘Guné guna aasa aapat ma yékun
yangunék.’ Wunga watake ani kundi waak wandén, ‘Du nak déku aasa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aapaké kapérandi kundi wamunaandu wani du ma viyaangunu kiyaandu.'
Wunga wandéka wani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa. 11 Guné
wani kundi vékukapuk yate anga wangunéngwa, 'Du nak déku aasa
aapat anga wandu, "Ani musé Gorké wa kwayéwutén. Gorké kwayékapuk
ye bénat kwayékatik wuté. Bénat yékun yaké yapatiwutékwa." 12 Wunga
watake déku aasa aapat yékun yakapuk yandékwan wan yékun wa. Wa
Gorét wa kwayéndén.' 13 Guné wunga wate Gotna kundi vékukapuk yate
guna gwaal waaranga maandéka bakamuna kundi male vékute guna
kundi wangunénga de du dakwa waak wunga wa sépélak yandakwa.
Yandaka guné kapérandi musé ras waak wa yangunéngwa." Naandén det.

Deku kapérandi mawuléké Jisas wandén
(Mt 15:10-20)

14 Jisas wani kundi watake du dakwat nakapuk waandéka yéndarén
déké. Yéndaka det anga wandén, "Wuna kundi yékunmba ma
vékungunék. Vékute ani muséké ma yékunmba vékuséknguru. 15 Du
dakwana biyaamba daakwa muséké vékulakate Got anga katik waké dé,
'Wan kapérandi musé yakwa du dakwa wa.' Du dakwana mawulémba
yaalakwa muséké vékulakate Got anga wakandékwa, 'Wan kapérandi
musé yakwa du dakwa wa.' Naakandékwa. 16 [Guné vékuséknge mawulé
ye kurkale waan taake ma kurkale vékungunék.]" Naandén Jisas.
17 Watake du dakwa yaasékatake déku dunyansale sékét gaat
wulaandarén. Wulaae déku dunyan dat waatakundarén wani kundiké.
18-19 Waatakundaka det anga wandén, "Guné waak wani kundiké yamba
vékuséknguréngwe kapuk? Ma véku. Du dakwa kakwa musé deku biyaat
daawuliye tété naae yéndékwa. Kandakwa musé deku mawulé yamba
yaavan kutndékwe wa." Naandén.
Jisas wunga wandéka anga vékuséknangwa. Akwi kakému kwaami
wan yékun wa, Gotna ménimba.
20 Jisas nakapuk anga wandén, "Du dakwana mawulémba yaalakwa
muséké vékulakate wa Got wakandékwa, 'Wan kapérandi musé yakwa
du dakwa wa.' Ani muséké vékusékte wunga wakandékwa. 21-22 Du
dakwana mawulémba kapérandi mawulé wa yaalandékwa. Yaalandéka
kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yandakwa, sél yandakwa, du
dakwat viyaandékndakwa, du nak duna taakwat kéraandakwa, taakwa
nak dakwana duké yéndakwa, nak du dakwana muséké jaambindakwa,
késpulak nakpulak kapérandi musé yandakwa, papukundi wandakwa,
kundi vékukapuk yate sépélak yandakwa, yéku musé nak du dakwaké
yaandéka deké yaakapuk yandéka wani du dakwaké kapére mawulé
vékundakwa, nak du dakwaké kapérandi kundi wandakwa, dekét
deku kapmang deku yé kavérékndakwa, waangété yandakwa, wunga
kapérandi musé yandakwa. 23 Wani kapérandi mawulé akwi du dakwana

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulémba wa yaalandékwa. Yaalandéka wa wani kapérandi musé yandakwa. Kapérandi musé yandaka Got deké anga wandékwa, ‘Wan kapérandi musé yakwa du dakwa wa.’ Naandékwa.” Naandén Jisas.

Fonisia taakwa Jisaské yékunmba vékulakalén
(Mt 15:21-28)

24 Wani kundi watake Jisas wani gaayé yaasékatake Tairna taalat
yéndén. Ye gaayémba saambake gaa nakét wulaandén. Wulaae déku
mawulémba anga wandén, “Wuné ani gaamba rawutu du dakwa katik
vékusékngé daré.” Naae paakwe yaréké yapatindén. 25-26 Du dakwa
déké vékusékte kundi bulndaka taakwa nak vékutake déké bari yélén.
Lé Juda taakwa yamba wa. Nak gaayé taakwa wa. Jisaské yélén. Léku
gwalepange Fonisia wa Siria kantrimba téndékwa. Léku takwanyanna
mawulémba kutakwa nak wulaae téléka wa lé aasa Jisaské yélén.
Ye kwaati se waandé daate dat anga walén, “Kutakwa nak wuna
takwanyanna mawulémba wa wulaae tékwa. Ma waménu yaange yélu.”
Naalén.
27 Wunga waléka Jisas déku mawulémba anga wandén, “Nané Judasé,
nak gaayé du dakwaké, ‘Waasa wa,’ naate nana du dakwaké, ‘Nyambalé
wa,’ naanangwa.” Wunga watake ani gwaaménja kundi lat anga wandén,
“Nané nyambalé kakwa kakému kéraae makal waasat katik kwayéké
nané. Nané taale nyambalésat ma kwayékwak.” Naandén. 28 Wunga
wandéka anga walén, “Néma du, yi wan wanana wa. Wuné anga
wawutékwa. Nyambalé kakému kandaka ras képmaamba vaakétndéka
deku waasa kéraae kandakwa. Méné wunat yékun yaménu wan yékun
wa.” Naalén.
29 Wunga waléka lat anga wandén, “Wunga yékunmba watake bulaa
nyéna gaayét ma yényénu. Kutakwa nyéna takwanyanna mawulé
yaasékatake lé wa yaange yén.” Naandén. 30 Wunga wandéka léku gaayét
waambule ye vélén léku takwanyan yékun ye jaambémba kwaaléka. Véte
vékuséklén kutakwa lat yaasékatake yaange yélénngé.

Jisas wandéka waangété du yékun yandén

31 Kukmba Taiarna taalé taakatake Saidon distrikét yéte Dekapolisna
taalémba ye Jisas Galili néma gu kwaawumba saambakndén. 32 Ye
saambakndéka de du nakét kure yéndarén déké. Wani du waangété ye
kundi yamba vékundékwe wa. Yate kundi yamba kurkale bulndékwe
wa. Wani duwat kure ye Jisasét wandarén, dat taamba kutndénngé.
33 Wandaka Jisas wani duwat kure du dakwa yaasékatake ayélap
yépulak naae bérkét bét male témbérén. Téte Jisas déku séktamba wani
duna waanmba vatndékute sépmany sévaae déku séktamba wani duna
tékiyaalémba vatndékundén. 34 Vatndékute nyérét yaasawure véndén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaasawure véte sémbéraa yate némaanmba yaamambi jaate déku kundimba anga wandén, “Efata.” Naandén. Nana kundi anga wa: Ména waan ma véku.

35 Jisas wunga wandéka bari yékun ye wa kurkale vékundén. Vékundéka tékiyaalé yékun yandéka wa kurkale bulndén. 36 Bulndéka Jisas du dakwat waalakwe véte det anga wandén, “Wani muséké bulké yambak.” Wunga wandéka déku kundi vékukapuk yate apamama ye wani muséké kundi bulndarén. 37 Bulndaka du dakwa wani kundi vékute vatvat naate anga wandarén, “Yéki. Wan yénga pulak du dé? Yékun wa yandékwa. Yandéka de kundi vékukapuk yan du dakwa wa yékunmba vékundakwa. Kundi bulkapuk yan du dakwa wa kundi bulndakwa.” Naandarén.

Jisas némaamba (4,000 pulak) du dakwat kakému kwayéndén
(Mt 15:32-39)

8 1-2 Wani sapak nak nyaa némaamba du dakwa yaae jaawundarén, Jisas ténmba. Jaawuwe te kakémuké yapatindaka Jisas wandéka déku dunyan déké yaandaka det anga wandén, “Wani du dakwa nyaa kupuk wunale yaréte deku akwi kakému kasékéyaktake bulaa kaandale téndaka deké sémbéraa yawutékwa. 3 Ras de apakmba wa yaandarén. Wuné det kakému kwayékapuk yate yéndarénngé wamunaawutu deku gaayét waambule yéte yaambumba kaandéké kiyaakandakwa.” Naandén. 4 Wunga wandéka déku dunyan dat anga wandarén, “Ani taalé du yarékapuk taalé a. Yénga pulak nané némaamba du dakwaké kakému kwayéké nané?” Naandarén. 5 Wunga wandaka det anga wandén, “Bret katik dé ro?” Wunga waatakundéka anga wandarén, “Bret taambak kaayék vétik (7) wa rakwa.” Naandarén.

6 Wunga wandaka Jisas akwi du dakwat anga wandén, “Guno, ma rangunu képmaamba.” Wunga wandéka randaka wani makal bret kéraae Gorét anga wandén, “Yéku kakému wa nanat tiyaaménén. Wan yékun wa.” Wunga watake bret bule déku dunyansat kwayéndén, du dakwat muni waate kwayéndarénngé. Kwayéndéka muni waate det kwayéndarén. 7 Gumba kutndarén makal gukwami waak nakurak nakurak wa ran. Jisas wani gukwami kéraae Gorét anga wandén, “Yéku kwaami wa tiyaaménén. Wan yékun wa.” Naandén. Wunga watake déku dunyansat kwayéndén, du dakwat muni waate kwayéndarénngé. 8 Kwayéndéka waate kwayéndaka akwi kurkale kandarén. Némaamba (4,000 pulak) du dakwa wa wamba rate kandarén. 9 Kasékéyakndaka Jisas bulan bret ras gukwami ras baka randéka Jisasna dunyan kémbi taambak kaayék vétik (7) wunga laakwandaka vékulékén. Yandaka Jisas wandéka wa de du dakwa yékéraandarén deku gaayét. 10 Yékéraandaka Jisas déku dunyansale botmba waare Dalmanuta distrikét yéndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Farisi dunyan Jisasét waatakundarén kulé apanjémba yandénngé
(Mt 16:1-4)

11 Farisi dunyan ras yaae Jisasale waaruké yandarén. Ye deku
mawulémba anga wandarén, “Got wandéka dé Jisas yaak kapuk?” Wunga
vékulakate dat anga wandarén, “Méné kulé apanjémba nak ma yaménék.
Yaménu véte anga vékusék-nganangwa. Got wandéka wa yaaménén.”
Naandarén. 12 Wunga wandaka Jisas kalik yate anga wandén, “Kamuké
guné ani sapak yarékwa du dakwa guné kulé apanjémbaké waatakwo?
Yamba wa. Katik véké guné. Gunat a wawutékwa.” Naandén. 13 Wunga
watake de yaasékatake déku dunyansale botmba nakapuk waare néma gu
kwaawuna nak sakwat yéndarén.

Farisi dunyanna papukundi, Herotna papukundiké waak wa wandén
(Mt 16:5-12)

14 Jisasna dunyan bretké yékéyaak ye nakurak bret male wa kéraae
kure yéndarén botmba. 15 Yandaka Jisas det ani gwaaménja kundi
wandén, “Ma véku. Guné jéraawu ma yangunék. Farisi dunyanna yis
Herotna yismba waak kurké yambak.” Naandén.
16 Wunga wandéka dekét deku kapmang bulte anga wandarén, “Nané
bret ras yamba kure yaanangwe wa. Wunga yananga yiské wa wandén,
bret némaan yandénngé kutndakwa wani musé.” Naandarén.
17 Naandaka Jisas vékusékte anga wandén, “Kamuké guné anga wo? ‘Nané
bret yamba yé wa.’ Guné wunga wate wuna mayé apaké yamba wayéka
yékunmba vékusék-pékaaténgunéngwe wa. Guna mawulé yékéyaak dé yo,
kapuk yénga pulak dé yo? 18 Guna méni wa tékwa. Yénga guné vékapuk
yo? Guna waan wa tékwa. Yénga guné kundi vékuséknga pu k yo? Yénga
guné guna mawulémba yékunmba vékulaka-kapuk yo? 19 Talimba 5,000
dunyansat bret taambak bule kwayéwutéka kandarén. Kandaka ras randéka
kémbi katik guné laakwak?” Wunga waatakundéka anga wandarén, “Kémbi
tambavétik maanmba kaayék vétik (12) wa laakwananén.” Naandarén.
20 Naandaka anga wandén, “Talimba nak nyaa 4,000 du dakwat bret
taambak kaayék vétik (7) bule kwayéwutéka wa kandarén. Kandaka
ras randéka kémbi katik guné laakwak?” Wunga waatakundéka anga
wandarén, “Kémbi taambak kaayék vétik (7) wa laakwananén.” Naandarén.
21 Wunga wandaka det anga wandén, “Yi wan wanana wa. Wunga
wate yénga guné wuna mayé apaké vékuséknga pu k yo? Wuné yiské wate
bretké yamba vékulakawutékwe wa.” Naandén Jisas.

Jisas Betsaidamba yaran méni kiyaan du kururéndén

22 Kukmba Jisas déku dunyansale ye Betsaidamba saambakndarén.
Saambakndaka wa méni kiyaan du nakét kure yéndarén Jisaské. Kure

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye Jisasét wandarén, déku taamba wani dumba kutndénngé. 23 Wandaka
wani duna taambamba kutndéka bét gaayé sékét taakatake yépulak
naambérén. Ye yaambumba téte sépmany déku taambamba sévaae
wani duna ménimba kutndén. Ye taambat kutte anga waatakundén,
"Musé nak méné vu kapuk?" 24 Waatakundéka wani du ayélap vététe wa
anga wandén, "Du ras a vétéwutékwa. Véwutéka wa miyé pulak yeyé
yaayandakwa." Naandén. 25 Wunga wandéka nakapuk taambat kutndén
déku ménimba. Kutndéka déku méni yékun yandéka wa dé kurkale
véndén. 26 Véndéka Jisas anga wandén, "Wani gaayét nakapuk waambule
yéké yambakate. Ména gaat ma yéménék." Naandén Jisas.

Pita wa wan, "Jisas Got wan du Krais wa."
(Mt 16:13-20; Lu 9:18-21)

27 Jisas wunga watake déku dunyansale sékét yéndarén, Sisaria
Filipaimba tékwa gaayét. Yaambumba yéte det anga waatakundén, "Du
dakwa wunéké yénga daré wo?" 28 Wunga waatakundéka anga wandarén,
"Ménéké ras wa wakwa, 'Wa baptais kwayétan du Jon wa.' Naandaka ras
wa wakwa, 'Wa talimba yatéte Gotna yémba kundi kwayétan du Elaija
wa.' Naandaka ras wa wakwa, 'Gotna yémba kundi kwayétan nak du wa.'
Naandakwa." 29 Déku dunyansé wunga wandaka det anga waatakundén,
"Wa guné wunéké yénga guné wo?" Wunga waatakundéka Pita anga
wandén, "Méné nanat yékun yaménénngé Got wan du Krais wa."
Naandén. 30 Wunga wandéka Jisas det anga wandén, "Wani kundi nak du
dakwat waké yambakate." Naandén Jisas.

Jisas kiyaae nakapuk taamale waarapké yandékwanngé wandén
(Mt 16:21-28; Lu 9:22-27)

31 Jisas wunga watake déku dunyansat anga wandén, "Duna Nyaan
wunat kapérandi musé yandaru wa de maaka dunyan, Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyan, apakundiké vékusékngwa
dunyan de wunga wunat kuk kwayékandakwa. Kwayéndaru wunat
viyaandaru kiyaakawutékwa. Kiyaawutu nyaa vétik yéndu kupuk
yambanmba wa nakapuk taamale waarapkawutékwa." Naandén.
32 Wunga wate gwaaménja kundi yamba wandékwe wa. Yandéka
yékunmba vékundarén. Vékute Pita dat kure yépulak naae bérkét
kapmang téte kalik yate anga wandén, "Wunga bulké yambak." Naandén
Pita. 33 Wunga wandéka Jisas waalakwe déku dunyansat vététe Pitat
anga wandén, "Méné Satan, ma lakasati. Méné Gotna kundi yamba
vékuméénéngwe wa. Méné ani képmaana duna kundi wa vékuméénéngwa."
Naandén.
34 Wunga watake nakapuk waandéka némaamba du dakwa déku
dunyansé waak déké yéndarén. Yéndaka det anga wandén, "Guné wunale

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaate wuna jémbaa yaké mawulé yamunaae, wa anga ma yangunék.
Guné guna mawulé ma yaasékangunék. Yaasékatake wunéké vékulakate
anga ma wangunék, ‘Nané déku jémbaa yatépéka-kanangwa. Yate
nané kaangél kutte takwemimba kiyaananu, wan baka musé wa. Néma
musé yamba wa.’ Wunga wate wuna jémbaa ma yaténgunék. 35 Wunéké
vékulakakwa du dakwa wuna jémbaa yatépékandaru wuna maama det
viyaandaru kiyaae de wunale yékunmba rapéka-kandakwa apapu apapu.
Wunéké vékulakakapuk yakwa du dakwa deku sépéké male vékulakate
deku jémbaa male yatépékamunaae, wa de kiyaae lambiyak-ngandakwa.
Wunale katik rapékaké daré.

36 “Du dakwa ani képmaana musé akwi kéraaké vékulakate, deku
jémbaa male yate, kiyaae yénga pulak yékunmba rapékaké daré? Yamba
yé wa. Katik yékunmba rapékaké daré. 37 De Gotna gaayét yéké mawulé
yate yéwaa kwayéké daré kapuk? Yamba yé wa. Katik kwayéké daré.
38 Bulaa tékwa némaamba du dakwa wa kapérandi musé yate Gotna kundi
yamba vékundakwe wa. Kukmba wuna aapa wunat mayé apa tiyaate
wandu wuné Duna Nyaan nyaa véte kaalékwa pulak ye gaayakawutékwa.
Gotna kundi kure gaayakwa dunyansale sékét gaayakawutékwa. Gaaye wa
kuk kwayékawutékwa, wunat kuk kwayén du dakwat.” Naandén Jisas.

9 1 Jisas det anga wandén, “Ani kundi ma vékungunék. Guné amba
tékwa du dakwa ras kiyaakapuk ye wayéka yatéte vékangunéngwa
Got apa tapa yate néma du rate déku du dakwaké yékunmba véndu. Yi
wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa.” Naandén.

Jisasna sépé waalakwe nak pulak yan
(Mt 17:1-13; Lu 9:28-36)

2 Nyaa taambak kaayék nakurak (6) yéndéka Jisas, Pita, Jems, Jon
det wunga kure néma némbat nak waaréndarén. Waare de male wamba
yaréndarén. Yaréte véndaka Jisasna sépé waalakwe nak pulak yan.
3 Déku laplap wamatama ye kalkal naan. Ani képmaamba tékwa du
nak yandu déku laplap wunga pulak waama yaké wa yapati-kandékwa.
4 Yandéka talimba yaréte Gotna yémba kundi kwayétan du Elaija
ambét Moses bét Jisasale kundi bulténdaka Jisasna dunyan kupuk
véndarén. 5-6 Vétake asa wup wa yandarén. Yate Pita kundi waké
kurkale vékusékngapuk yate Jisasét anga wandén, “Néma du, nané amba
ranangwan an yékun a. Nané gaa kupuk ma kaakwak. Ménéké nak,
Moseské nak, Elaijaké nak.” Naandén.

7 Wunga waténdéka buwi nak wa gaaye det taakatépéndén.
Taakatépéndéka kundi nak awula buwimba wan, “An wuna nyaan a.
Déké néma mawulé yawutékwa. Guné déku kundi ma vékungunu.”
Naandén. 8 Wunga wandéka vékutake véndarén Jisas male téndéka. Nak
du yamba véndakwe wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Yatake de wani némbu yaasékatake daawulitéte Jisas det anga
wandén, “Ma véku. Guné véngunén muséké nak duwat bulaa waké
yambak. Wuné Duna Nyaan kiyaawutu Got wandu wuné nakapuk
taamale waarapwutu wani sapak guné wani muséké waké ya.” Naandén.
10 Wunga wandéka nak duwat yamba wandakwe wa wani muséké.
Deku kapmang bulte anga waatakundarén, “Kiyaae taamale waarapké
yandékwa kundi wan kamu kundi dé?” Naandarén.
11 Jisasna dunyan dat anga waatakundarén, “Apakundiké vékuséknguwa
dunyan anga wandakwa, ‘Gotna yémba talimba kundi kwayétan
du Elaija taale yaakandékwa. Yaandu Got wan du Krais kukmba
yaakandékwa.’ Kamuké daré wunga wo?” 12 Wunga wandaka anga
wandén, “Yi wan wanana wa. Elaija taale yaakandékwa. Yaae Kraisna
yaambu kurkandékwa. Wani kundiké vékulakate wunéké waak ma
vékulakangunék. Gotna nyéngaamba kwaakwa kundi nak wandékwa
pulak Duna Nyaanét kapérandi musé yate dat kuk kwayékandakwa.
Kamuké daré wani kundi viyaatakak? 13 Gunat a wawutékwa. Elaija
wa yaan. Yaandéka du ras dat kapérandi musé yandarén. Talimba wani
muséké waak wa Gotna nyéngaamba viyaatakandarén.” Naandén Jisas.

Jisas kutakwa kulure kure yatan nyaanét kururéndén
(Mt 17:14-21; Lu 9:37-43)

14 Jisas, Pita, Jems, Jon wunga daawulindarén Jisasna nak dunyan
raské. Daawuliye véndarén némaamba du dakwa dele jaawuwe téte
apakundiké vékuséknguwa du ras dele waarundaka. 15 Véténdaka akwi
du dakwa Jisasét vétake vatvat naandarén. Vatvat naate déké péte ye dat
anga wandarén, “Ménat vétake wa mawulé yanangwa.” Naandarén.
16 Wunga wandaka Jisas déku dunyansat anga wandén, “Kamu kundi
guné dele bulu?” Naandén. 17 Wunga waatakundéka du nak anga wandén,
“Néma du, wuna nyaan wa kure yaawutén ménéké. Kutakwa nak wa
tékwa déku mawulémba. Téléka kundi yamba bulndékwe wa. 18 Wani
kutakwa dat kure apamama yaléka wa képmaamba vaakétndékwa.
Vaakétndéka biyaat wa déku tépngémba yaalakwa. Yaalandéka némbi
tindéka déku sépé apa tapa yakwa. Bulaa ména dunyansat wa wawutén,
de wandaru kutakwa yaange yélénngé. Wawutéka wunga yaké wa
yapatindarén.” Naandén.
19 Wunga wandéka Jisas wani du dakwat anga wandén, “Yénga
pulak dé? Guné wunéké yamba yékunmba vékulaka-nguénéngwe
wa. Wuné némaamba baapmu wa gunale yatéwutéka guné wunéké
yamba yékunmba vékulaka-nguénéngwe wa. Guné wani nyaan ma kure
yaangunu wunéké.” Naandén. 20 Wunga wandéka déké kure yéndaka dat
kulure kure yatan kutakwa Jisasét vétake wani nyaanét taakusoraklén.
Yaléka képmaamba vaakére baandéka biyaat déku tépngémba yaalan.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Yaalandéka Jisas déku aapat anga waatakundén, “Kwaaré katik
dé wunga yarak?” Naandén. Wunga waatakundéka anga wandén,
“Makalnyan yaréndéka wa baasnyé ye wunga yan. 22 Némaamba apu
wani kutakwa dat kure téte dat yaavan kutte viyaaléka wa gumba,
yaamba waak vaakétndén. Méné apamama yamunaae, aanéké ma
sémbéraa yate waménu dé yékun yandu.” Naandén.
23 Wunga wandéka Jisas anga wandén, “Méné waak ma apamama
yaménu. Du dakwa Gorké yékunmba vékulakamunaae, wa de akwi
musé yaké apamama yakandakwa.” Naandén. 24 Wunga wandéka wani
nyaanna aapa anga wandén, “Gorké ayélap a vékulakawutékwa. Ma
wunat yékun yaménu Gorké yékunmba vékulaka-kawutékwa.” Naandén.
25 Wunga wandéka Jisas véndén némaamba du dakwa pétépété yaate
jaawundaka. Vétake wani kutakwat anga wandén, “Nyéné dat kure
yatényénénga wani nyaan kundi bulkapuk yate waan yamba vékundékwe
wa. Ma dé yaasékatake yaange yényénu. Yaange ye nakapuk déku
mawulat wulaaké yambakate.” Naandén.
26 Wunga wandéka némaanmba waatake wani nyaanét kulémba
vasasaawurak-télén. Yatake dé yaasékatake wa yaange yélén. Yéléka
wani nyaan kiyaan du pulak géréke wa kwaandén. Kwaandéka du ras
anga wandarén, “Dé wa kiyaan.” Naandarén. 27 Naandaka Jisas déku
taambamba kutndéka wa dé yékun ye waarape téndén.
28 Yandéka Jisas déku dunyansale gaat wulaandarén. Wulaae
deku kapmang yaréte déku dunyan dat anga wandarén, “Nané wani
kutakwat wananga yamba yaange yélékwe wa. Yénga pulak nané wani
jémbaa yaké yapatik?” 29 Wunga waatakundaka anga wandén, “Wani
muséké Gorét ma waatakungunék. Gorét taale waatakute, wa guné
wangunu kutakwa yaange yékandakwa. Guné Gorét waatakukapuk
yangunu, wa kutakwa guna kundi katik vékute yaange yéké daré.”
Naandén.

Jisas kiyaae taamale waarapké yandékwanngé nakapuk wandén
(Mt 17:22-23; Lu 9:43-45)

30 Jisas déku dunyansale wani gaayé taakatake Galili distrikmba yeyé
yaayaténdarén. Yeyé yaayate déku dunyansat anga wandén, “Némaamba
du dakwa yarénangwa taaléké vékusékmuké kalik yawutékwa. 31 Yate
kundi ras gunat wakwate yawutékwa.” Wunga watake det ani kundi
wandén, “Kukmba wuné Duna Nyaan maamat kwayéndaru deku
taambamba rakawutékwa. Rawutu wuné viyaandaru kiyaakawutékwa.
Kiyaawutu nyaa vétik yéndu kupuk yambanmba nakapuk taamale
waarapkawutékwa.” Naandén. 32 Wunga wandéka wani kundi yamba
kurkale vékuséndakwe wa. Yate wani kundiké dat waatakumuké wup
yandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kandé néma du raké ya?
(Mt 18:1-5; Lu 9:46-48)

33 Kukmba Kaperneamét yéndarén. Ye saambake gaat wulaae Jisas déku
dunyansat anga waatakundén, “Yaambumba yaate kamu kundiké guné
bulék?” 34 Wunga waatakundéka kundi yamba bulndakwe. Yaambumba
yaate deku kapmang waarute bulte anga wandarén, “Nanémba kandé
taalékére nanéké néma du raké ya?” Wunga watake nékéti yate Jisasét
kundi yamba bulndakwe. 35 Yandaka dé rate det anga wandén, “Ma yaale
vékungunu. Du nak du dakwaké néma du raké mawulé yamunaae, dékét
déku yé kavérékngapuk yate akwi du dakwaké jémbaa yakwa du ma
yaténdu.” Naandén. 36-37 Naatake wani gaamba vétan makalnyan nakét kure
wandéka deku nyéndémba téndén. Téndéka wani nyaanét kutte det anga
wandén, “Ma vékungunu. Du dakwa wunéké vékulakate anga pulak nyaanét
yékun yate wa wunat waak wa yékun yandakwa. De wunat yékun yate
wunat wandéka yaawutén duwat waak wa yékun yandakwa.” Naandén Jisas.

Dat kuk kwayékapuk yakwa du déku du téndakwanngé wandén
(Lu 9:49-50)

38 Jisas wani kundi wandéka Jon dat anga wandén, “Néma du, du
nak ména yémba kutakwat wandéka yaange yéndaka wa vénanén. Dé
nanale yamba yeyé yaayaténdékwe wa. Yandéka dat watépénanén, wani
jémbaa yakapuk yandénngé.” Naandén. 39 Naandéka Jisas dat anga
wandén, “Guné wani jémbaa yandénngé watépéké yambak. Wuna yémba
kulé apanjémba yakwa du wunéké kapérandi kundi bari katik waké dé.
40 Nanat kuk kwayékapuk yakwa du wa nana du wa yaréndakwa. 41 Ani
kundi waak ma vékungunék. Du dakwa guné wuna dunyansat véte anga
wandaru, ‘Wani du Jisasna jémbaa wa yandakwa. Nané det ma yékun
yakwak. Det kulak yandu det kulak kwayékanangwa.’ Wunga wate
wani makal jémbaa guné yandaru wa Got wani makal jémbaaké katik
yékéyaak yaké dé. Kukmba wani yéku jémbaa waambule kwayékata-
kandékwa det. Yi wan wanana wa. Gunat a wawutékwa.” Naandén Jisas.

De kapérandi musé yakapuk yamuké wa Jisas wandén
(Mt 18:6-9; Lu 17:1-2)

42 Jisas wani kundi watake anga wandén: “Ani makal nyambalé wuna
kundi yékunmba vékundakwa. Du ras nak duwat déku kwaalémba néma
matut giye dé vaanjanda-ndaru solwaramba daawuliye kulak ke kiyaandu
wan kapérandi musé wa. Du nak wandu wani nyambalé nak déku kundi
vékute wuna kundi yaaséka-munaandu, wa Got wunga wan duwat
yandén kapérandi musé waambule némaanmba yakata-kandékwa. Wan
néma kapérandi musé wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

43 “Guna taamba kapérandi musé yaké yandu, wa wani taamba
ma sékwe vaanjatingunék. Guna nakurak taamba male téndu wani
kapérandi musé yakapuk yate Gotna kémba yaalamunaangunu, wan
yékun wa. Guna taamba vétik téndu guné wani kapérandi musé yatake
kukmba kapérandi taalat daawulimunaangunu, wan kapére wa.
44 [Wani taalémba yaa yaanpéka-téndékwa apapu apapu. Yaanpéka-
téndéka de pusaamba kakwa kaawiya yamba kiyaandakwe wa.] 45 Guna
maan kapérandi musé yaké yandu, wa guné wani maan ma sékwe
vaanjatingunék. Guna nakurak maan male téndu wani kapérandi musé
yakapuk yate Gotna kémba yaalamunaangunu, wan yékun wa. Guna
maan vétik téndu wani kapérandi musé yatake kukmba kapérandi
taalat daawulimunaangunu, wan kapére wa. 46 [Wani taalémba yaa
yaanpéka-téndékwa apapu apapu. Yaanpékaténdéka de pusaamba kakwa
kaawiya yamba kiyaandakwe wa.] 47 Guné guna méni kapérandi musé
véte wani kapérandi musé yaké mawulé ye, wani méni ma kwapékwe
vaanjatingunék. Guna nakurak méni male téndu wani kapérandi musé
yakapuk yate Gotna kémba yaalamunaangunu, wan yékun wa. Guna
méni vétik téndu guné wani kapérandi musé yatake kukmba kapérandi
taalat daawulimunaangunu, wan kapére wa. 48 Wani taalémba yaa
yaanpéka-téndékwa apapu apapu. Yaanpéka-téndéka de pusaamba kakwa
kaawiya yamba kiyaandakwe wa.” Naandén.
49 Wani kundi watake anga wandén, “Nané sol kakémumba kutnanu
wa yékun yakandékwa. Wunga pulak wa, Got wandu yaa pulak yaandu
guné akwi kaangél kure kukmba yékun yakangunéngwa. 50 Kakému résék
yandénngé wa sol kutnangwa. Sol yékun yakapuk yandu yénga pulak
yananu nakapuk résék yaké dé? Yamba yé wa. Résék nakapuk katik yaké
dé. Kakémumba yéku sol kutmunaananu wani kakému résék yakandékwa.
Guné sol pulak yate wa akwi du dakwat ma yékun yangunék. Yate dele ma
nakurakmawulé yate kurkale yaréngunék.” Naandén Jisas.

Dunyansé taakwa kewuréndakwa yapatéké wa wandén Jisas
(Mt 19:1-12; Lu 16:18)

10 1 Wani gaayé taakatake Judia distrikét ye taakatake Jisas déku
dunyansale Jordan kaambélémba vaatindarén. Vaatiye nak
sakumba téndaka némaamba du dakwa Jisaské yaae jaawundarén.
Jaawundaka dé apapu yandékwa pulak yate wa nakapuk det Gotna kundi
kwayéndén.
2 Yaténdéka wa Farisi du ras déké yaandarén. Yaae deku mawulémba
anga wandarén, “Nané dat nak muséké waatakunanu kalmu kapérandi
kundi wandu nané dé kotimngé nané?” Wunga vékulakate dat anga
wandarén, “Nana apakundi yénga dé wo? Du nak déku taakwa kewuréte
dé yaasékatake yélénngé wamunaandu wan yékun dé kapuk?”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Wunga wandaka det anga wandén, “Wani muséké nana gwaal
waaranga maandéka bakamu Moses yénga dé wak?”
4 Wunga wandéka anga wandarén, “Moses anga wandén, ‘Du nak déku
taakwa kewuréte dé yaasékatake yélénngé waké mawulé yamunaate,
taale ma nyéngaa nak viyaandu, wani muséké. Viyaae lat kwayéte yénga
wandu dé yaasékatake yélénngé.’ Moses wunga wandén.” Naandarén.
5 Wunga wandaka det anga wandén, “Guné akwi kapérandi mawulé
yakwa du dakwa yaténgunénga wa Moses guné wani kundi
viyaatakandén. 6 Talimba baasnyé ye du deku taakwat wunga yamba
yandakwe wa. Talimba Gotna nyéngaamba du nak anga viyaatakandén:
Talimba baasnyé ye Got akwi musé yatake wa du dakwa waak yandén.
7 Viyaatakatake ani kundi waak viyaatakandén: Du déku aasa aapa
yaasékatake taakwa kéraae bét nakurakmba yarékambérékwa. 8 Nakurak
sépé pulak ye wa yarékambérékwa. Wani kundiké vékulakate anga
vékuséknangwa. Du taakwa kéraae bét nakurakmba yarémbérékwa.
Nakurak sépé pulak ye wa yarémbérékwa. Sépé vétik yamba yé wa. 9 Got
bérké anga wandékwa, ‘Nakurak sépé ye wa yarémbérékwa.’ Wunga
wandékwanngé du nak déku taakwat katik waké dé, dé yaasékatake
yélénngé.” Naandén Jisas.
10 Naatake déku dunyansale sékét gaat wulaandarén. Wulaae de wani
kundiké Jisasét waatakundarén. 11 Waatakundaka det anga wandén, “Du
deku taakwa kewuréte de yaasékatake yéndarénngé watake nak taakwa
kéraamunaae, wa de taale kéraandarén taakwat kapérandi musé wa
yandakwa. 12 Taakwa deku du yaasékatake nak duké yémunaae, wa de
wani duwale kapérandi musé wa yandakwa.” Naandén.

Jisas makal nyambalésat yékun yandén
(Mt 19:13-15; Lu 18:15-17)

13 Du dakwa ras makal nyambalésé Jisaské kure yéndarén, det taamba
kutndénngé. Kure yéndaka Jisasna dunyan vétake det waarundarén.
14 Waarundaka Jisas vétake rakarka yate déku dunyansat anga wandén,
“Makal nyambalésé ma taaka de wunéké yénga yaandaru. Yaandaru
guné det watépéké yambak. Gotna kémba tékwa du dakwa wan
de wani makal nyambalésé pulak wa. 15 Got néma du rate déku du
dakwaké yékunmba vékandékwa. Dé wunga yaké yandékwanngé makal
nyambalésé wa mawulé yandakwa. Makal nyambalésé mawulé yakwa
pulak, du dakwa dé deké yékunmba véké yandékwanngé mawulé yate,
wa de déku kémba yaalakandakwa. Makal nyambalésé yakwa pulak
mawulé yakapuk yakwa du dakwa déku kémba katik yaalaké daré.”
Naandén. 16 Wunga watake nyambalésé nak nak kéraae taambat kutte
anga wandén, “Got gunat yékun yandénngé wa dat waatakuwutékwa.”
Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Némaamba musé kure yaran du Jisasale bulndén
(Mt 19:16-30; Lu 18:18-30)

17 Jisas nakapuk yaambumba yaténdéka du nak déké yaae déké kwaati
se waandé daandén. Daate anga wandén, “Méné yéku du wa. Gotna
jémbaaké nanat yakwasnyé-ménéngwa. Ma wa. Kamu musé ye wuné
kulémawulé kéraae apapu apapu yékunmba rapékaké wuté?” Naandén.
18 Naandéka Jisas anga wandén, “Kamuké méné wunat anga wo? ‘Yéku
du wa.’ Got male wa yéku du yaréndékwa. 19 Got wandéka Moses wan
ani apakundi wa vékusék-ménéngwa: Du dakwat viyaandékngé yambak.
Nak duna taakwale kapérandi musé yaké yambak. Sél yaké yambak.
Nak duké papukundi waké yambak. Paapu yate nak duna musé kéraaké
yambak. Ména aasa aapat ma yékun yaménu. Moses wani kundi wandéka
wa vékusék-ménéngwa.” Naandén. 20 Wunga wandéka anga wandén,
“Néma du, wuné makalnyanmba wani vékwe yaae, yaae ani sapak wani
apakundi a vékuwutékwa.” Naandén.
21 Wunga wandéka déké néma mawulé yate anga wandén, “Méné
nak musé waak ma yaménu. Méné taakaménén akwi musé nak duwat
kwayéte yéwaa kéraae yéwaakapuk du dakwat ma kwayéménu.
Kwayéménu Got ménat yékun yandu kukmba méné Gotna gaayét ye
wamba yékunmbaa-sékéyak rapéka-kaménéngwa. Méné yéwaakapuk
du dakwat yéwaa kwayétake waambule yaae wuna jémbaamba ma
yaalaménék.” Naandén. 22 Wunga wandéka wani du vékutake déku
némaamba yéwaa, musé asé nak duwat kwayémuké kalik yandéka wa
déku saawi, mawulé waak kapére yan. Yandéka wa yéndén.
23 Wani du yéndéka Jisas déku dunyansat véte anga wandén,
“Némaamba musé kurerékwa du dakwa yakélak yakélak yare ye Gotna
kémba katik yaalaké daré. De apamama ye wa néma jémbaa yakandakwa
Gotna kémba yaalamuké.” Naandén. 24 Wunga wandéka déku kundi
vékute vatvat naandarén. Vatvat naandaka anga wandén, “Guno, wuna
dunyan, ma vékungunék. Du dakwa Gotna kémba yaalaké mawulé yate
de apamama ma yandarék. 25 Néma bulmakau nak laplap samapndakwa
raaményna yaambumba wulaaké mawulé yamunaae apamama wa
yakandékwa. Némaamba musé kurerékwa du dakwa Gotna kémba
yaalaké mawulé yate de ma apa tapa yapékandarék.” Naandén.
26 Wunga wandéka vatvat naate deku kapmang bulte anga wandarén,
“Yéki. Némaamba musé kurerékwa du dakwa Gotna kémba wulaamuké
apa tapa yamunaandaru yénga pulak musé kurerékapuk yakwa du dakwa
Gotna kémba wulaae yékunmba rapékaké daré apapu apapu? Yamba yé
wa. Gotna kémba wulaaké wa yapati-kandakwa.” Naandarén. 27 Wunga
wandaka anga wandén, “Du dakwa deku kapmang apamama yate Gotna
kémba yaale yékunmba rapékaké wa yapatindakwa. Got dékét déku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kapmang wa wani muséké apamama yandékwa. Got akwi musé yaké wa
apa tapa yandékwa.” Naandén.
28 Wani kundi wandéka Pita anga wandén, “Ma vékuménu. Nané nana
akwi musé yaasékatake ména jémbaa yate ménale yeyé yaayaténangwa.”
29-30 Wunga wandéka anga wandén, “Yi wan wanana wa. Wunéké
yékunmba vékulakakwa du dakwa Gotna kundi kwayémuké wate
deku gaa, aanyé waayéka, nyangengu kaayéngu, aasa aapa, nyambalé,
képmaa yaasékandaru Got bulaa det yékun yandu wa némaamba
gaa, aanyé waayéka, nyangengu kaayéngu, aasa, nyambalé, képmaa
waak kéraakandakwa. De wuna kundi kwayéndaru du ras det yaavan
kurkandakwa. Kukmba de yékunmbaa-sékéyak yarépéka-kandakwa
apapu apapu. Yi wan wanana wa. Gunat a wawutékwa. 31 Ani kundi
waak ma vékungunu. Bulaa yarékwa néma du dakwa némaamba kukmba
baka du dakwa wa yarékandakwa. Bulaa baka yarékwa némaamba du
dakwa kukmba néma du dakwa wa rakandakwa.” Naandén Jisas.

Jisas kiyaae taamale waarapké yandékwanngé nakapuk wandén
(Mt 20:17-19; Lu 18:31-34)

32 Kukmba Jisas déku dunyansale sékét Jerusalemét yéndakwa
yaambumba wa yéndarén. Jisas taale yéndéka véte vatvat naate déku
dunyan anga wandarén, “Yéki. Wani gaayét yéte wa wup yamba
yandékwe wa.” Naandarén. Naandaka deku kukmba yékwa du dakwa
dat véte wa de wup yandarén. Yaambumba yéte Jisas déku dunyansat
male wa kundi kwayéndén, déké yaaké yakwa muséké. 33 Anga wandén,
“Ma vékungunék. Bulaa Jerusalemét waarénangwa. Waarénanu de Duna
Nyaan wuné kéraae kure ye Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna
néma dunyan, apakundiké vékusékngwa dunyan waak det wuné
kwayéndaru wa wuné deku taambamba rakawutékwa. Rawutu de wunat
viyaandarénngé wakandakwa. Wandaru nak gaayé dunyansé wuné
kéraakandakwa. 34 Kéraae wunat wasélékte sépmany sévaate raamény
baangwit viyaae wunat viyaandék-ngandakwa. Yandaru kiyaawutu nyaa
vétik yéndu kupuk yambanmba nakapuk taamale waarapkawutékwa.”
Naandén Jisas.

Jems ambét Jon néma du raké mawulé yambérén
(Mt 20:20-28)

35 Jisas wunga wandéka Sebedina nyaan vétik Jems ambét Jon
déké yémbérén. Ye anga wambérén, “Néma du, watén pulak aanéké
yaménénngé wa mawulé yatékwa.” 36 Wunga wambéréka anga wandén,
“Kamu yawuténngé béné mawulé yo?” 37 Wunga wandéka anga
wambérén, “Kukmba méné apamama yate du dakwaké néma du rate
waménu aané nak ména yékutuwa taambamba, nak ména akituwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taambamba rakatékwa. Aané wamba rate nak du dakwaké néma du
rakatékwa. Wunga wa mawulé yatékwa.” Naambérén. 38 Naambéréka
anga wandén, “Béné wunat waatakumbénéngwa muséké yamba vékusék-
mbénéngwe wa. Wunat kapérandi musé wa yakandakwa. Wuné néma
kaangél kurkawutékwa. Béné wani kaangél kurké béné apamama yo
kapuk?” Naandén. 39 Naandéka anga wambérén, “Yi. Wunga yaké wa
apamama yatékwa.” Wunga wambéréka anga wandén, “Kapérandi
musé wunat yaké yandakwa pulak bénat wa yakandakwa. Kaangél
kurké yawutékwa pulak wa kaangél kurkambénéngwa. Yi wan wanana
wa. 40 Kukmba kandé wuna yékutuwa taamba, kandé wuna akituwa
taambamba raké ya? Wani muséké katik waké wuté. Wan wuna kundi
yamba wa. Wamba raké yakwa duké Got talimba déku mawulémba wa
kundi wandén.” Naandén.

41 Wani kundi wandéka Jisasna dunyan tambavétik (10) wani
muséké vékute Jems ambét Jonét rakarka yandarén. 42 Yandaka Jisas
waandéka yaandaka det anga wandén, “Anga wa vékusék-ngunéngwa.
Nak gaayéna néma du du dakwaké apamama yate wa wandakwa, deku
kundi yékunmba vékute deku jémbaa yandarénngé. 43-44 Guné de yakwa
pulak yaké yambak. Gunale tékwa du nak Gotna ménimba néma du raké
mawulé yate, wa dé guna jémbaa yakwa du ma yaréndu. Yaréte guna
kundi vékute wangunéngwa pulak ma yandék. 45 Wuné Duna Nyaan
wunga yawutékwa. Nak du dakwaké jémbaa yate det yékun yamuké
wa yaawutén. Du dakwa wunéké jémbaa yandarénngé yamba vékulake
yaawutékwe wa. Wuné kiyaae némaamba du dakwat Satanna taambamba
kéraawutu de Gorale yékunmba rapéka-ndarénngé wa yaawutén.”
Naandén Jisas.

Jisas méni kiyaan duwat kururéndén
(Mt 20:29-34; Lu 18:35-43)

46 Kukmba Jisas déku dunyansale Jerikot yéndarén. Ye saambake
Jeriko taakandaka némaamba du dakwa dele sékét yaambumba wa
yéndarén. Yéndaka méni kiyaan du nak yaambumba rate du dakwat
yéwaaké yaawiréndén. Wani du wan Timeusna nyaan Bartimeus wa.
47 Yaawire vékundén Nasaret du Jisas yaandéka. Vékute Jisasét waate
anga wandén, “Méno, Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu wa.
Méné Devit pulak néma du téte wunéké ma sémbéraa yaménu.” Naandén.

48 Wunga wandéka némaamba du dakwa dat waarute anga wandarén,
“Yakélak ma ra.” Wunga wandaka yamba randékwe yakélak. Nakapuk
waate anga wandén, “Néma du, Devitna gwaal waaranga maandéka
bakamu, wunéké ma sémbéraa yaménu.”

49 Wunga wandéka Jisas vékutake yaambumba téte anga wandén,
“Wani du ma waangunu wunéké yaandu.” Wunga wandéka méni kiyaan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

duwat anga wandarén, “Ména mawulé yékunmba yénga téndu. Ma
waarapménu. Jisas a waakwa, déké yéménénngé.” Naandarén.
50 Wunga wandaka dé yépmaa yandéka saape randén laplap taakatake
waarape yéndén Jisaské. 51 Ye saambakndéka dat anga waatakundén,
“Ménat kamu yawuténngé méné mawulé yo?” Wunga waatakundéka
méni kiyaan du anga wandén, “Néma du, wuné véké wa mawulé
yawutékwa.” Naandén. 52 Naandéka anga wandén, “Ménat kururéké
yawutékwa mayé apaké yékunmba vékulaka-ménénga bulaa ména méni
wa yékun yan. Bulaa ma yéménu.” Naandén Jisas. Naandéka déku méni
bari yékun yandéka kurkasale véndén. Véte wa Jisasale yaambumba
yéndén.

Jisas néma du rate Jerusalemét wulaandén
(Mt 21:1-11; Lu 19:28-40; Jo 12:12-19)

11 1-2 Jisas déku dunyansale Jerusalemét waaréndakwa yaambumba
waaréndarén. Waaréte Betfage tékwan Betani waak tékwan ye
kwambalitéte véndarén. Wani gaayé vétik Oliv némbumba wa tékwa.
Jerusalemale wa tékwa. Vétake Jerusalemmba saambakngé yatéte Jisas
déku du vétikét anga wandén, “Béné wani gaayét ma wulaambénu.
Wulaae vékambénéngwa donki nyaan nak. Miyémba lékitakandaka wa
téndékwa. Talimba du nak wani donkimba yamba waare randékwe wa.
Ma lepékwe kure yaambénék. 3 Yambénu du nak bénat anga waatakundu,
‘Kamu yaké béné wani donki nyaan lepékwak?’ Wunga wandu anga ma
wambénék, ‘Néman Du wani donkiké mawulé yandékwa. Dé bari wandu
waambule kure yaakandakwa.’ Dat wunga ma wambénu.” Naandén.
4 Wani kundi vékutake ye vémbérén donki nyaan yaambumba
téndéka. Wani donki miyémba lékitakandaka gaa nakna pétale wa
téndén. Vétake wani donkina baangwi lepékumbérén. 5 Lepékumbéréka
du ras wamba téte anga wandarén, “Wani donki nyaan lepékwe kamu
yaké béné?” 6-7 Wunga waatakundaka wa Jisas wan pulak wambérén.
Wambéréka yi naandaka donki nyaan kure yémbérén Jisaské. Ye bérku
laplap ras donkina bungulmba vaakutakambérén. Vaakutaka-mbéréka
Jisas waare wamba randén. 8 Re yéndéka némaamba du dakwa laplap
ras yaambumba taakate yaambu yakusondarén. Yandaka du ras yaawit
ye miyé gaalé ras satéke kure yaae yaambumba taakate yaambu
yakusondarén. 9 Yatake du dakwa nyambalé ras taale yéténdaka ras
Jisasna kukmba yététe némaanmba anga waandarén:

Néman Du Got wandéka wa yaandékwa. Wan yékun wa.
Got dat yékun yénga yandu.
10 Nana gwaal waaranga maandéka bakamu Devit talimba néma
du randén pulak, wa dé bari néma du rate nanéké yékunmba
vékandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ani néma duwat Got yékun yénga yandu.
Nané anjorémba rakwa du Gotna yé ma kavérékngwak.
Wunga waandarén.
11 Wunga waaténdaka Jisas ye Jerusalemét wulaandén. Wulaae Gotna
kundi bulndakwa néma gaat wulaandén. Wulaae akwi musé véndén.
Vétake nyaa daawuliké yandéka déku dunyansale sékét Jerusalem
taakatake Betanit nakapuk yéndarén.

Jisas wandéka miyé nak rékaa yan
(Mt 21:18-19)

12 Jisas Betanimba kwaae ganmbamba Jerusalemét waambule yémuké
yaambumba yéténdéka dat kaandé yan. 13 Yandéka yéte véndén yéku
sék vaakukwa miyé nak apakmba téndéka. Némaamba gaanga wani
miyémba téndéka véte déku mawulémba anga wandén, "Némaamba
gaanga téndéka sék wa vaakwe tékwa. Ras géle kakawutékwa." Naandén.
Wunga watake wani miyé sék géle kamuké yéndén. Ye vépatikndén. Wani
miyé sék ras yamba vaakwe te wa. Wani miyé sék vaakundékwa sékét
wayéka yamba yaae wa. Gaanga male téndéka véndén. 14 Vétake anga
wandén, "Du dakwa ani miyémba nakapuk sék katik géle kaké daré."
Wunga wandéka déku dunyansé wani kundi vékundarén.

Gotna kundi bulndakwa néma gaamba dunyansé kewurésalendén
(Mt 21:12-17; Lu 19:45-48; Jo 2:13-22)

15 Jisas déku dunyansale sékét Jerusalemét yéndarén. Ye saambake
wa dé Gotna kundi bulndakwa néma gaamba wulaae véndén dunyansé
ras musé kwayéte yéwaa kéraaténdaka. Vétake det kewurésalendén.
Kewurésalete wa nak gaayéna yéwaa kéraate wani gaayéna
yéwaa kwayékwa duna jaambé taakungérundén. Yate viyaae tuwe
Gorké kwayéké yandakwa api kwayékwa du rakéséndarén tékét
kutmbalakundén. 16 Yate det anga wandén, "Guné ani gaamba musé ras
kéraae kure yeyé yaayaké yambakate." Naandén.
17 Wunga watake anga wandén, "Ani kundi Gotna nyéngaamba wa
kwaakwa: Got anga wandén, 'Akwi képmaamba yaan du dakwa wuna
gaat yaale wunale de kundi yénga bulndaru.' Got wunga wa wandén.
Wani kundiké guné yamba vékulakangunéngwe wa. Guné ani gaamba
Gorale kundi yamba bulngunéngwe wa. Guné musé kwayéte yéwaa
kéraangunénga ani gaa an sél yakwa du paakwe rakwa gaa pulak a
gérékén." Naandén.
18 Wunga wandéka akwi du dakwa déku kundi vékute vatvat
naandarén. Naandaka de Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma
dunyansé, apakundiké vékusékngwa dunyansé waak wani muséké kundi
vékundarén. Vékute wup yandarén Jisaské. Wup yate anga wandarén,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Némaamba du dakwa déku kundi vékute mawulé yate wa vatvat
naandakwa. Yénga pulak viyaandékngé nané dé?" Naandarén.
19 Nyaa daawulindéka Jisas déku dunyansale Jerusalem taakatake
nakapuk yéndarén.

Gorké yékunmba vékulakate dat waatakute musé kéraakandakwa
(Mt 21:20-22)

20 Nak gaayémba kwaae ganmbamba waarape Jisas déku dunyansale
Jerusalemét waambule yéte wa véndarén wani miyé rékaa ye téndéka.
Gaanga, apa, méngi waak, akwi wa rékaa yan. 21 Yandéka Pita vétake
Jisas wan kundiké vékulakate dat anga wandén, "Néma du, ma véna.
Wani miyé wa rékaa yan. Nalé wani miyéké anga wa waménén,
'Du dakwa ani miyémba nakapuk sék katik géle kaké daré.' Wunga
waménénga bulaa wa rékaa yan." Naandén.
22-23 Dé wunga wandéka Jisas det anga wandén, "Gunat a wawutékwa.
Guné Gorké ma yékunmba vékulakate mawulé vétik yakapuk yate
anga wangunu, 'Got wuna kundi vékukandékwa. Yi wan wanana wa.'
Wunga wamunaate, wa guné ani némbu ye solwaramba daawulindénngé
wangunu, wa dé ye solwaramba daawulikandékwa. 24 Wani muséké
vékulakate gunat a wawutékwa. Guné Gorét waatakute dé waatakuké
yangunéngwa pulak guméké apamama yandénngé guna mawulémba
watake dat waatakungunu wa dé guméké wunga yakandékwa.
25 "Guné téte Gorale kundi bulte yéku mawulé ma vékungunék. Nak du
dakwa gunat kapéremusé yandaru guné de yan kapéremuséké nakapuk
vékulakaké yambak. Wunga yangunu, wa anjorémba rakwa du guna aapa
Got yangunén kapéremusé yasnyéputiye wani muséké nakapuk katik
vékulakaké dé. 26 [Nak du dakwa gunat yandarén kapéremuséké wayéka
vékulakate det yakataké mawulé yangunu, wa anjorémba rakwa du
guna aapa Got guné yan kapéremuséké vékulakate wa wani kapéremusé
yasnyéputikapuk yate gunat yakata-kandékwa.]" Naandén Jisas.

Jisasét waatakundarén, "Kandé wak wani jémbaa yaménénngé?"
(Mt 21:23-27; Lu 20:1-8)

27 Jisas déku dunyansale nakapuk waambule yéndarén Jerusalemét. Ye
saambake Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaat nakapuk wulaandén.
Wulaae yeyé yaayaténdéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna
néma dunyan, apakundiké vékusékngwa dunyan, maaka dusé, wunga
déké yaandarén. 28 Yaae dat anga wandarén, "Kamu mayé apa kéraae
méné wani jémbaa yo? Kandé wak wani jémbaa yaménénngé?"
29 Wunga wandaka det anga wandén, "Wuné waak nak kundi gunat
waataku-kawutékwa. Waatakuwutu guné wuna kundi waambule
kaatangunu wuné guna kundi kaatakawutékwa. 30 Guné ma wa. Kandé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jonét wak dé du dakwat baptais kwayéndénngé? Got dé wunga wak,
kapuk képmaana du nak dé wunga wak?”
31 Wunga waatakundéka de deku kapmang bulte waarute anga
wandarén, “Nané anga wananu, ‘Got wa wunga wan.’ Wunga wananu,
wa nanat anga wakandékwa, ‘Kamuké guné déku kundi vékukapuk yo?’
32 Anga kalmu waké nané? ‘Képmaana du nak wa wan.’ Némaamba du
dakwa Jonngé anga wandakwa, ‘Gotna yémba kundi kwayétan du nak
wa. Yi wan wanana wa.’ Wunga wandakwa. Deké wup yate kundi katik
bulké nané Jonngé.” Naandarén.
33 Wunga bule paapu yate Jisasét anga wandarén, “Yamba
vékuséknangwe wa. Wani muséké katik waké nané.” Naandaka det anga
wandén, “Wuné waak wunat wandéka yaae ani jémbaa yawutékwa duké
katik waké wuté.” Naandén Jisas.

Jisas gwaaménja kundi wandén wain yaawiké kaavéte séngiran duké
(Mt 21:33-46; Lu 20:9-18)

12 1 Jisas ani gwaaménja kundi det wandén: “Du nak wain yaawi
nak yandén. Aatmu giye wain miyé taawundén. Taawutake
kukmba wain kulak kéraae kaké wain sék guriksande vakipékumuké
kwaawu matumba vaandén. Vaatake yaawiké séngite kaavéréké
yandakwa sémény gaa nak kaandén. Kaatake wani yaawiké séngiréte
yaawimba jémbaa yate yéwaa kéraaké mawulé yan dunyansat
kwayéndén. Kwayétake dé nak taalat yén. 2 Miyé sék géléké yandakwa
sékét yandéka dale yaréte jémbaa yakwa du nakét wandén, déku yaawiké
kaavéte séngirékwa duké yéndénngé. Ye miyé sék ras kwayéndaru
kure yaandénngé wa mawulé yandén. 3 Yate wandéka déku du yéndéka
yaawiké séngirékwa du wa dé viyaandarén. Viyaae dé kewuréndaka miyé
sék kéraakapuk baka male waambule yaandén.
4 “Yaawina néma duké waambule yaandéka déku nak duwat waak
wandéka deké yéndén. Yéndéka déku maakamba viyaate dat kapérandi
musé yandarén. 5 Yandaka yaawina néma du déku jémbaa yakwa du nak
baanét waak wandéka yéndén. Yéndéka dé viyaandékndarén. Yandaka
wa dé du rasét waak wandéka yéndarén. Yéndaka rasét baka viyaate wa
rasét viyaandékndarén.
6 “Yandaka kukmba wani néma du déku mawulémba anga wandén,
‘Wuna nyaan male a yarékwa. Déké néma mawulé yawutékwa. Déku
kundi wa vékukandakwa.’ Naandén. Wunga watake déku nyaanét
wandéka yaawiké kaavéte séngirékwa dunyanséké yéndén. 7 Yéndéka
yaawiké séngirékwa du dat vétake deku kapmang kundi bulndarén.
Bulte anga wandarén, ‘Yaawina néma du kiyaandu wani nyaan wa
déku aapana akwi musé kéraaké yakwa. Nané dé viyaandéktake
ani yaawi kéraakanangwa.’ Naandarén. 8 Wunga watake dé kure ye

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

viyaandékndarén. Viyaandéke déku pusaa kéraae yaawi taakatake kaapat vaanjang-ngwandéndarén.” Naandén Jisas.
9 Jisas wunga watake det anga wandén, “Guné yénga guné
vékulako? Yaawina néma du yaae yaawiké kaavéte séngiran dunyansat
yénga pulak yaké dé? Dé yaae wani dunyansat viyaandékwuré-
kandékwa. Viyaandéktake nak duwat wani yaawi kwayékandékwa.
10-11 Viyaandékndarén nyaanngé ani kundi Gotna nyéngaamba wa
kwaakwa:

> Gaa kaakwa du yéku matuké waakte matu nakurakngé kalik yatakandaka baka randén.
> Randéka Néman Du Got wani matut vétake anga wandén, ‘Wan yéku matu wa. Wani matu randu gaa yékunmba kwaakandékwa.’ Wunga watake wani matu kéraae taakandéka gaa wa yékunmba kwaan. Kwaandéka nané véte mawulé tawulé yanangwa.

Wani kundi Gotna nyéngaamba vétake guné yamba yékunmba
vékulakangunéngwe wa.” Naandén Jisas.
12 Wani kundi wandéka néma dunyansé anga vékuséknd arén. Jisas
deké wa wani kundi wandén. Wunga vékusékte anga wandarén, “Dé ma
kure kalapusmba taakakwak.” Wunga watake du dakwa det waarumuké
wup yate wa dé yamba kulkindakwe wa. Yate dé taakatake yéndarén.

Takis kwayéndakwanngé Jisasét waatakundarén
(Mt 22:15-22; Lu 20:20-26)

13 Néma du ras dekét deku kapmang bulte anga wandarén, “Nané
Jisasét késmusé nakmuséké waatakunanu dé kalmu kapérandi kundi
waambule kaataké dé kapuk? Dé kapérandi kundi wandu dé kure ye
kalapusmba taakakanangwa.” Naandarén. Wunga watake Farisi dunyan
ras, Herotna dunyan waak det wandaka wa Jisaské yaandarén. 14 Yaae
dat anga wandarén, “Néma du, méné du dakwat Gotna jémbaaké
wa yakwasnyé-ménéngwa. Méné yéku kundi male wate det Gotna
kundiké yékunmba yakwasnyé-ménéngwa. Méné nakurak kundi male
waménéngwa, néma du dakwa, baka du dakwat waak. Méné deké wup
yamba yaménéngwe wa. Wunga wa vékuséknangwa. Méné wunga yate
bulaa nanat ma waménu. Yénga méné vékulako? Nana apakundi yénga
dé wo? Nané takis Romna néma du Sisar, dat kwayéké nané kapuk? Nané
takis kwayéké yanangwan wan yékun dé, kapuk yamba yé?”
15 Wunga wandaka Jisas deku mawulé wa vékusék-wuréndén. De
deku mawulémba anga wandarén, “Bulaa dé kapérandi kundi wandu dé
kure kalapusmba taakakanangwa.” Naandarén. Wunga wandaka Jisas
vékusékte det anga wandén, “Guné paapu yakwa dunyansé wa. Kamuké
guné wunat wunga waatakwo? Guné yéwaa nak ma kure yaangunu
véwutu.” Naandén. 16 Naandéka déké yéwaa nak kure yéndarén. Kure

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yéndaka anga wandén, “Ani yéwaamba kwaakwa nyaap an kéna nyaap
dé? Kéna yé daré ani yéwaamba viyaatakak?” Wunga waatakundéka
anga wandarén, “Wan Romna néma du Sisarnan wa.” 17 Wunga wandaka
det anga wandén, “Yi wan wanana wa. Romna néma du Sisarna musé
dat ma kwayéngunék. Gotna musé Gorét ma kwayéngunék.” Naandén.
Wunga wandéka wani kundi vékutake vatvat naate vékulaka vékulaka
naandarén.

Du kiyaae taamale waarapké yandakwanngé Jisasét waatakundarén
(Mt 22:23-33; Lu 20:27-40)

18 Sadyusi dunyan deku mawulémba anga wandarén, “Kiyaan du
dakwa nakapuk katik taamale waarapké daré.” Naandarén. De ras Jisaské
ye dat anga wandarén: 19 “Néma du, méné du dakwat Gotna jémbaaké
yakwasnyé-ménéngwa. Méné ani muséké nanat ma waménu. Talimba
Moses anga viyaatakandén: Du nak taakwa kéraae nyaan kéraakapuk ye
kiyaandu déku taakwa wayéka yarépékalu déku waayéka wani taakwa
kéraakandékwa. Yandu nyaan kéraalu wani nyaanngé wakandakwa,
‘Aanyéna nyaan wa.’ Wunga wakandakwa. Moses wunga wa
viyaatakandén. 20 Bulaa ma véku. Talimba nakurak kémba du taambak
kaayék vétik (7) yaréndarén. Aanyé taakwa kéraae nyambalé kéraakapuk
ye kiyaandén. 21 Kiyaandéka déku waayéka wani taakwa kéraae
nyambalé kéraakapuk ye, wa dé waak kiyaan. Kiyaandéka nak waayéka
wani taakwa kéraae nyambalé kéraakapuk ye dé waak kiyaandén.
22 Kiyaandéka akwi waayékanje wungat male ye akwi nyambalé
kéraakapuk ye baka kiyaawuréndarén. Yandaka kukmba wa wani taakwa
kiyaan. 23 Bulaa nanat ma waménu. Kiyaan du dakwa taamale waarapké
yandakwa sapakngé waménéngwa. Wani sapak wani taakwa kandale
raké lé? Talimba wani nakurak kémna aanyémbéré waayékanje de akwi
lat male kéraandarén.” Naandarén Sadyusi dunyansé.

24 Jisas deku kundi vékutake det anga wandén, “Guné Gotna
nyéngaamba kwaakwa kundi yamba vékusék-ngunéngwe wa.
Vékusékngapuk yate Gotna mayé apaké waak yamba vékusék-ngunéngwe
wa. Yangunénga wa guna mawulé kapére yakwa. 25 Ma véku. Kukmba
Got wandu kiyaan du dakwa taamale waarape Gotna gaayémba yaréte
déku kundi kure gaayakwa dunyansé pulak yarékandakwa. Yaréte
dunyansé de taakwa katik kéraaké daré. Dakwa de du katik kumbiké
daré.

26 “Kundi ras waak wakawutékwa kiyaan du dakwa taamale waarapké
yandakwanngé. Talimba makal miyé nak yaa yaandéka Moses téte
véténdéka Got dat kundi kwayéndén. Kwayéndén kundi Moses Gotna
nyéngaamba anga viyaatakandén: Wuné Abrahamna néma du a. Wuné
Aisakna néma du a. Wuné Jekopna néma du a. Wuné deku néma du Got a

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rawutékwa. Wunga viyaatakandéka guné wani kundi déku nyéngaamba
vétake wa yamba yékunmba vékulaka-nguněngwe wa. 27 Wani kundiké
vékulakate anga vékuséknangwa. Got kiyaan duna néma du yamba
randékwe wa. Wani du talimba wa kiyaandarén. Taale wa kiyaandarén.
Kukmba wa Got wani kundi wandén. De kiyaae nakapuk taamale waarape
randaka wa Got wani kundi wandén. Got kiyaae taamale waarape rakwa
duna néma du wa randékwa. Got wan kiyaakapuk kulé tékwa duna néma
du wa. Wunga wa vékuséknangwa. Guné nak kundi wangunénga wa guna
mawulé kapére yandékwa." Naandén Jisas Sadyusi dunyansat.

Akwi apakundit taalékéran apakundiké Jisas wandén
(Mt 22:34-40; Lu 10:25-28)

28 De kundi bulndaka apakundiké vékuséknqwa du nak wamba téte
vékuténdén. Vékuténdéka Jisas Sadyusi dunyanna kundi kurkasale
waambule kaatandéka vékutake yaae Jisasét anga wandén, "Nana
apakundimba kamu apakundi dé akwi apakundit taalékérak?" 29 Wunga
waatakundéka Jisas anga wandén, "Ani kundi dé akwi néma kundit wa
taalékérawuréndén: Israel du dakwa, ma vékungunék. Nana Néman
Du Got wan nakurak male wa. Déku kapmang wa néma du randékwa.
30 Guné guna Néman Du Gorké ma néma mawulé yangunék. Yate dat
wangunu guna mawulé, guna kwaminyan, guna yaamambi, guna mayé
apaké néma du rakandékwa. 31 Nak néma apakundi anga wa: Guné guna
sépéké néma mawulé yanguněngwa pulak, nak du dakwaké ma néma
mawulé yangunék. Yate det ma yékun yangunék. Wani kundi vétik wan
néma apakundi wa. Akwi néma apakundit wa taalékérandén." Naandén.
32 Jisas wunga wandéka anga wandén, "Néma du, yékunmba wa
waménén. Nana Néman Du Got dékét déku kapmang wa nana néma du
randékwa. Nak néma du nak yamba yé wa. Wan wanana wa. 33 Waménén
pulak, nané Gorké néma mawulé ma yakwak. Yate dat wananu wa nana
mawulé, nana kwaminyan, nana yaamambi, nana mayé apaké néma du
rakandékwa. Randu nana sépéké néma mawulé yanangwa pulak, nak
du dakwaké néma mawulé ma yakwak. Nané wani kundi vétik vékute
wa yékun yakanangwa. Wani kundi vétik talimba wandarén kundit
wa taalékérandén. Talimba wandaka kwaami viyaae matu jaambémba
tuwe Gorké wa kwayénanén. Kakému waak Gorké wa kwayénanén.
Ména kundi vékute yaké yanangwa yapaté wa Gorké kwaami kakému
kwayénangwa yapatat wa taalékérandén. Waménén kundi wan néma
kundi wa." Naandén.
34 Wani du yékunmba vékulakate wa wunga wandén. Wandéka Jisas
vékutake dat anga wandén, "Kalmu ayélap yaréyaré naae Gotna kémba
yaalaké méné?" Wunga wandéka akwi dunyansé, nak kundi Jisasét
waatakumuké wup yandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas det waatakundén Got wan du Kraiské
(Mt 22:41-46; Lu 20:41-44)

35 Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaamba du dakwat kundi
kwayéte det anga wandén, “Apakundiké vékuséknguwa dunyan anga
wandakwa, ‘Gunat yékun yandénngé Got wan du Krais dé Devitna gwaal
waaranga maandéka bakamu wa.’ Kamuké daré wunga wo? 36 Talimba
Krais ani képmaamba yatékapuk yandéka wa Gotna Yaamambi Devitna
mawulémba wulaae randéka Devit Kraiské anga wandén, ‘Wuna Néman
Du wa.’ Naate anga wandén:

Néman Du Got wuna Néman Duwat anga wandén,
‘Méné néma du rate wuna yékutuwa taambamba ma raménék.
Raménu wuné wawutu ména maama ména taambamba wa
rakandakwa.
Randaru méné néma du rate deké vérékaménéngwa.’
Naandén Got.

37 Devit wani kundi wate dé Kraiské, ‘Wuna Néman Du wa,’ naandén.
Kamuké dé Devit Kraiské wunga wak? Devit Got wan du Kraiské, ‘Wuna
Néman Du wa,’ naandéka yénga pulak dé Krais Devitna gwaal waaranga
maandéka bakamu to? Krais Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu
téte Devitna néma du waak dé to kapuk?” Naandén Jisas.

Apakundiké vékuséknguwa dunyanséké Jisas wandén
(Mt 23:1-36; Lu 11:37-54; 20:45-47)

Jisas wunga wandéka némaamba du dakwa déku kundi vékute wa mawulé
tawulé yandarén. 38 Jisas ani kundi waak det kwayéndén: “Guné apakundiké
vékuséknguwa dunyanséké ma jéraawu yangunék. De sémény laplap saawuwe
du dakwa jaawundakwa taalémba yeyé yaayaké wa mawulé yandakwa. Yeyé
yaayandaru du dakwa det véte anga wandarénngé wa mawulé yandakwa:
‘Wan de nana néma du wa.’ Wunga wate deku yé kavérék-ndarénngé wa
mawulé yandakwa. 39 Gotna kundi bulnangwa gaamba wulaae néma duna
taalémba raké wa mawulé yandakwa. Némaamba dunyansale kakému kate
yéku taaléké waakte du dakwana ménimba raké mawulé yandakwa, de véte
deku yé kavérék-ndarénngé. 40 De du kiyaan kwawitakwana musé asé akwi
kéraandakwa. De paapu yate néma kundi Gorét waténdakwa, du dakwa det
véte deku yé kavérék-ndarénngé. Yandakwanngé Got wandu néma kapérandi
musé deké yaakandékwa.” Naandén Jisas.

Musékapuk du kiyaan kwawitakwa nak Gorké yéwaa kwayélén
(Lu 21:1-4)

41 Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaamba rate véndén némaamba
du dakwa Gorké yéwaa kwayéndaka. Rékaamba musé kurerékésén

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

némaamba du dakwa néma yéwaa kwayéndaka wa véndén. 42 Véténdéka
musékapuk yan du kiyaan kwawitakwa nak yaae makalkéri yéwaa
vétik Gorké kwayéléka véndén. 43-44 Vétake déku dunyansat waate
det anga wandén, “Rékaamba musé kurerékwa du dakwa Gorké
yéwaa ras kwayéndarén. Kwayéndaka deku yéwaa ras waak wa rakwa
gaamba. Ani taakwa makalkéri yéwaa vétik kurerélén pulak akwi wa
kwayélén. Kwayétake lé kakému kéraala yéwaa nak yamba yé wa. Gorké
kwayéndakwa yéku yapatat lé kwayén yéku yapaté wa taalékéran. Yi
wan wanana wa. Gunat wawutékwa.” Naandén Jisas.

Gotna kundi bulndakwa néma gaa yaavan kurkwate yandakwanngé wandén Jisas
(Mt 24:1-2; Lu 21:5-6)

13 1 Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaa taakatake yéké
yaténdéka déku du nak dat anga wandén, “Néma du, ani yéku
yéku gaat ma vé. Yéku matut male wa yandarén.” 2 Wunga wandéka Jisas
dat anga wandén, “Yi, bulaa wan yéku gaa wa. Yéku matut yatakandaka
vénangwa. Kukmba dunyansé yaae ani gaa akwi yaavan kurkandakwa.
Yaavan kutte ani matu kéraae vaanjanda-ndaru ani matu nak matu
taakumba katik kwaaké dé.”

Jisas némaamba vakmi yaakwate yakwanngé wandén
(Mt 24:3-14; Lu 21:7-19)

3-4 Wani kundi watake Jisas wani gaa taakatake ye Oliv némbat
waaréndén. Waare rate Gotna kundi bulndakwa néma gaa apakmba
kwaandéka véndén. Véréndéka déku dunyansé Pita, Jems, Jon, Andru,
de male déké yaae dat anga wandarén, “Nanat ma waménu. Yani nyaa
Gotna gaa yaavan kurké daré? Kamu musé taale yaandu vétake anga
waké nané, ‘Yi, bulaa wani vakmi yaakandékwa.’ Yani nyaa wunga waké
nané?”
5 Wunga waatakundaka wandén, “Guné jéraawu ma yangunék.
Yate paapu yakwa duna kundi vékuké yambak. 6 Késépéri du wa yaae
wuna yémba wate paapu yate nak nak anga wakandakwa, ‘Wuné
Got wan du Krais wuné anana an.’ Wunga wandaru némaamba du
dakwa wa deku paapu yandakwa kundi vékukandakwa. 7 Némaamba
du waariya-kandakwa. Waariyandaru nak du waariyandakwanngé
wakandakwa. Wandaru vékute guné wup yaké yambak. Taale wunga
musé wa yakandakwa. Sésékuk sékéyak yaaké yakwa sapak kukmba wa
yaakandékwa. 8 Nak kantrimba tékwa du dakwa de nak kantrimba tékwa
du dakwale waariya-kandakwa. Nak néma duna kém nak néma duna
kémale waariya-kandakwa. Késépéri képmaamba némaamba apu néma
waalé génngandékwa. Du dakwa kaandéké kiyaakandakwa. Wani vakmi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wan dakwa nyaan baasnyé ye kéraaké yate kaangél kutndakwa pulak wa.
Wani dakwa kaangél ras waak kurké yandakwa pulak, kukmba vakmi ras
waak yaakandékwa.
9 "Guné jéraawu ma yangunék. Guné wuna du ténguněngwanngé
dunyan ras wuna jémbaaké kalik yate gunat kulkiye guné
kotimngandakwa. Gotna kundi bulndakwa gaamba gunat
viyaakandakwa. Guné wuna jémbaa kutngunéngwanngé du ras guné
kure yéndaru deku néma duna ménimba wa tékangunéngwa. Téte guné
wuna yéku kundi det ma kwayéngunék. 10 Wuna du dakwa taale akwi
képmaamba tékwa du dakwat wuna kundi ma kwayéndarék. Kwayéndaru
sésékuk sékéyak yaaké yakwa sapak yaakandékwa. 11 Gunat kure ye
kotimndaru guné taale guna mawulémba anga waké yambak, 'Nané
deku kundi yénga pulak waambule waké nané?' Wunga waké yambak.
Wani sapak wa Gotna Yaamambi waké yangunéngwa kundi gunat
kwayékandékwa. Gotna Yaamambi guna mawulémba rate wa gunat
wakandékwa. Wandu vékute wani kundi det ma kwayéngunék. Guna
mawulémba vékulakate baka waké yambak.
12 "Wani kapérandi sapak némaamba du deku aanyé waayékat
kotimndaru aanyémbéré waayékanjet viyaandék-ngandakwa. Aapa deku
nyambalésat kotimndaru nak du wani nyambalésé viyaandék-ngandakwa.
Nyambalésé waak deku aasa aapat kotimndaru nak du wa aasa aapat
viyaandék-ngandakwa. 13 Guné wuna du ténguněngwanngé wa akwi du
dakwa guněké kalik yakandakwa. Wani muséké wup yaké yambakate.
Deku mawulémba apamama yate wuna jémbaa yatépékaké yakwa du
dakwat Got kéraandu de dale apapu apapu yékunmba rapéka-kandakwa.
Katik lambiyakngé daré." Naandén Jisas.

Néma kapérandi sapérandi musé yaalaké yakwanngé wandén Jisas
(Mt 24:15-28; Lu 21:20-24)

14 Guné ani nyéngaamba véte ani muséké yékunmba ma
vékulakangunék.
Wani kundi watake Jisas anga wandén: "Talimba Gotna yémba
kundi kwayétan du nak ani kundi viyaatakandén: Kukmba du nak
yaae Gotna kundi bulndakwa néma gaamba Got watépéndén musé
nak taaka-kandékwa. Taakandu de wani gaaké anga wakandakwa,
'Kapérandi gaa wa.' Naakandakwa. Wunga viyaatakandén musé yaalandu
vékangunéngwa. Véte wani sapak guné Judiamba tékwa du dakwa
guna gaayé yaasékatake némbat bari ma yaange yéngunék. 15 Wani
sapak kaapamba rakwa du dakwa bari ma yaange yéndarék. Deku musé
kéraamuké gaat nakapuk katik wulaaké daré. Baka ma yaange yéndarék.
16 Yaawimba tékwa du dakwa gaayét waambule ye laplap ras waak katik
kéraaké daré. Bari ma yaange yéndarék.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 “Wani kapérandi sapakmba nyaan rakwa dakwa, nyambalé munyaa
kwayétékwa dakwa waak bari yaange yéké yapati-kandakwa. Deké
sémbéraa yawutékwa. 18 Wani kapérandi sapak maas viyaakwa sapakmba
yaandu, yénga pulak bari yaange yéké guné? Yéké yangunéngwanngé
vékulakate Gorét ma waatakungunék, maas viyaakwa sapakmba wani
kapérandi sapak yaakapuk yandénngé. 19 Wani sapak némaamba vakmi
wa yaaké yakwa. Wani vakmi akwi vakmit wa taalékéra-kandakwa.
Talimba Got akwi musé yandén sapakmba yaae bulaa ani sapakmba
wunga pulak vakmi nak yamba yaandékwe wa. Bulaa waak kukmba waak
wunga pulak vakmi nakapuk katik yaaké dé. 20 Wani vakmi yaandaru Got
déku du dakwaké sémbéraa yate wandu wani vakmi bari késkandakwa.
Wunga wakapuk yamunaandu, wa akwi du dakwa lambiyak-ngandakwa.
21 “Wani sapak du ras gunat anga wandaru, ‘Ani duwat ma véngunék.
An Got wan du Krais a.’ Wunga wandaru guné deku kundi vékuké
yambak. De anga wandaru, ‘Wani duwat ma véngunék. Wan Got wan
du Krais wamba wa randékwa.’ Wunga wandaru guné deku kundi
vékuké yambak. De paapu wa yandakwa. 22 Némaamba du yaae Gotna
du dakwat paapu yate nak nak anga wakandakwa, ‘Wuné Got wan
du Krais wuné anana.’ Wunga wandaru ras paapu yate nak nak anga
wakandakwa, ‘Wuné Gotna yémba kundi kwayékwa du wuné anana.’
Wunga watake paapu yate késpulak nakpulak kulé apanjémba, talimba
vékapuk yangunén apanjémba waak yakandakwa. Guna mawulé yaavan
kutmuké wa wunga yakandakwa. 23 Guné ma jéraawu yangunék. Gunat
wa wawutén, kukmba yaaké yakwa muséké. Kukmba wani musé yaandu
guné véte vékusékte deku kundi vékuké yambak.” Naandén Jisas.

Jisas yaaké yandékwanngé wandén
(Mt 24:29-31; Lu 21:25-28)

24 Wani kundi watake Jisas anga wandén: “Wani vakmi yéndaru bari
nyaa vékapuk yate ganngu yakandékwa. Yandu baapmu waak katik
kaaléké lé. 25 Yalu akwi kun nyétmba vaakérkandakwa. Vaakétndaru
nyétmba tékwa akwi apa yakwa musé naayéro-kandakwa. 26 Yandaru
ani képmaamba tékwa du dakwa wuné Duna Nyaan wuné vékandakwa.
Wuné apa tapa yate nyaa véte kaalékwa pulak yate buwimba re
gaayakawutékwa. 27 Gaaye wawutu wuna kundi kure gaayakwa dunyansé
képmaana akwi taalémba tékwa akwi gaayémba ye wuna du dakwa kure
yéte nakurakmba taaka-kandakwa.” Naandén Jisas.

Yékunmba vékulaka-ndarénngé Jisas wandén
(Mt 24:32-35; Lu 21:29-33)

28 Wani kundi watake Jisas anga wandén: “Miyéké yékunmba ma
vékulakangunék. Miyé ras gaanga périye vény waapindéka véte anga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusék-nguténgwa. Kakému naaré yakwa sékét bulaa a yaandékwa.
29 Wani miyat véte wani sapakngé vékusék-nguténgwa pulak, wawutén
musé véte vékusék-ngangunéngwa. Wuné bari waambule yaakawutékwa.
Wunga wa vékusék-ngangunéngwa. 30 Gunat a wawutékwa. Bulaa
tékwa du dakwa ras kiyaakapuk ye wayéka téte wawutén akwi musé
vékandakwa. 31 Nyét képmaa waak késkandékwa. Wuna kundi katik
ké ské dé. Rapéka-kandékwa. Yi wan wanana wa. Gunat a wawutékwa.

Waambule yaaké yandékwa nyaaké yamba vékusékndakwe wa
(Mt 24:36-44)

32 "Yani nyaa waambule yaaké wuté? Ani képmaamba tékwa du dakwa
wani nyaaké yamba vékusékndakwe wa. Gotna kundi kure gaayakwa du
waak wani nyaaké yamba vékusékndakwe wa. Wuné Gotna nyaan wuné
waak yamba vékusékwutékwe wa. Wuna aapa dékét déku kapmang dé
male wa waambule yaaké yawutékwa nyaaké vékusékndékwa. 33 Guné
wunéké kaavéréte ma kurkale yaréngunék. Wuné guna Néman Du yaaké
yawutékwa nyaaké yamba vékusék-nguténgwe wa. Yate guné wunéké
kaavéréte ma yaréngunék.
34 "Ani kundiké ma vékulakangunék. Néma du nak gaayét yéké yate
taale déku jémbaa yakwa dunyansé nak nakét jémbaa kwayéndén.
Kwayétake pétéké séngite kaavérékwa duwat anga wandén, 'Wuna gaaké
ma kurkale séngite kaavéréménu.' Naandén. Naatake déku gaa taakatake
apakmba tékwa gaayét yéndén. Wani du yéku jémbaa yate waambule
yaaké yandékwanngé vékulakate kurkale séngite kaavéré-kandékwa.
35 Guné wani du pulak jémbaa yate ma kaavéréte yékunmba yaréngunék.
Guné yamba vékusék-nguténgwe wa. Yani nyaa wuné guna néma du
nakapuk waambule yaaké wuté? Garambu yaaké wuté, kapuk nyéndé
gaan yaaké wuté? Yé gérké yaténdu yaaké wuté, kapuk ganmbamba
yaaké wuté? Wani muséké yamba vékusékngunéngwe wa. 36 Wuné bari
yaaké wuté kapuk? Yaaké yawutékwanngé vékulakate ma kaavéréte
yékunmba yaréngunék. Guné wunéké yékéyaak ye yundé kwaaké
yambak. Ma yékunmba yaréngunék. 37 Gunat wawutén kundi akwi du
dakwat a wawutékwa. Guné akwi waambule yaaké yawutékwanngé
vékulakate ma kaavéréte yékunmba yaréngunék." Naandén Jisas.

Néma dunyansé Jisas viyaandékngé kundi gindarén
(Mt 26:1-5; Lu 22:1-2; Jo 11:45-53)

14 1 Nyaa vétik yéndu yis kurkapuk yandarén bret kandakwa nyaa
yaakandékwa. Wani nyaa Judasé Got talimba det yékun yandénngé
vékulakate Pasova waandakwa nyaana kakému kakandakwa. Wani sapak
Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansé, apakundiké
vékusékngwa dunyansé waak mawulé yandarén, de yakélak ye Jisas kulkiye

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dé viyaandékngé. 2 Yate anga wandarén, “Dé ma viyaandékngwak. Kakému
yaake kaké yanangwa nyaa dé katik kulkiké nané. Bulaa némaamba du
dakwa wani kakému kaké wa ani gaayét yaandarén. Bulaa nané Jisas
kulkinanu, wa de rakarka yate nanat némaanmba waarukandakwa. De
yéndarumbut dé kulkiye viyaandékngwak.” Naandarén.

Taakwa nak yéku yaama yakwa gu Jisasna maakamba sévilén
(Mt 26:6-13; Jo 12:1-8)

3 Jisas Betanit yéndén. Ye saambake talimba lepro yan du déku yé
Saimon, déku gaamba randén Jisas. Rate dale kakému karéndéka taakwa
nak matumba yandarén makalkéri botol kure yaalén. Wani botolmba
yéku yaama yakwa gu wa tén. Dunyansé wani gu kéraaké némaamba
yéwaa wa kwayékandakwa. Wani taakwa yaae Jisas ranmba téte botol
pulaape déku maakamba wani gu sévilén. 4 Séviléka du ras vétake dekét
deku kapmang bulte lat rakarka yandarén. Yate anga wandarén, “Kamuké
lé wani gu baka sévik? 5 Wani gu wan yéku gu wa. Lé wani gu kwayéte
némaamba yéwaa kéraae musékapuk du dakwat kwayémunaalu yékun
yakatik.” Wunga watake lat némaanmba waarundarén.
6 Jisas deku kundiké kalik yate det anga wandén, “Kamuké guné
wani taakwat waaruwu? Wunga yaké yambakate. Wan yéku musé
wa yalén wunat. 7 Musékapuk du dakwa gunale yarépéka-kandakwa.
Yaréndaru mawulé yangunéngwa sapak apapu apapu guné det yékun
yakangunéngwa. Wuné gunale katik yarépékaké wuté. 8 Wani taakwa
léku mayé apamba wa yalén. Wuné kiyaawutu kwaawumba rémngé
yandakwanngé vékulakate wa wani gu wuna sépémba sévilén.” Wunga
wate Judasé pusaa rémngé yate yandakwanngé wa wandén. 9 Watake
det anga wandén, “Kukmba wuna kundi akwi képmaamba kwayéte ani
taakwa yan muséké waak wakandakwa. Wate léké vékulaka-kandakwa.
Yi wan wanana wa. Gunat a wawutékwa.” Naandén Jisas det.

Judas Jisas néma dusat kwayéké kundi gindén
(Mt 26:14-16; Lu 22:3-6)

10 Wani sapak Jisasna du nak déku yé Judas Iskariot, dé Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyanna néma duké yéndén, Jisas det kwayéké kundi
bulmuké. 11 Ye bulndéka déku kundi vékute mawulé yandarén. Yate
dat yéwaa ras kwayéké wa kundi gindarén. Kundi gindaka ye det Jisas
kwayéké yandékwa sapakngé kaavéréndén.

Jisas déku dunyansale Pasova waandakwa sapakna kakému kandarén
(Mt 26:17-25; Lu 22:7-14, 21-23; Jo 13:21-30)

12 Yis kurkapuk yandarén bret kandakwa sapak wa yaan. Wani bret
baasnyé ye yaakéndakwa nyaa wa nyansipsip ras viyaandakwa, Pasova

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waandakwa sapakna kakémuké. Wani nyaa Jisasna dunyan déké yaae
dat anga wandarén, “Yani taalémba ye musé kururé-takananu Pasova
waanangwa sapakna kakému rate kaké méné mawulé yo?” Naandarén.
13 Wunga waatakundaka du vétikét anga wandén, “Ma ye Jerusalemét
wulaambénu. Wulaae kulak tékwa aké yaate tékwa du nakét
vékambénéngwa. Vétake déku kukmba ma yémbénu. 14 Ye wulaandékwa
gaat ma wulaambénu. Wulaae wani gaana duwat anga ma wambénék,
‘Gotna kundiké nanat yakwasnyékwa du ménat anga wandékwa: Wuné
wuna dunyansale Pasova waanangwa sapakna kakému kaké yanangwa
gaa yani taalémba dé kwaau? Wunga wandékwa.’ Naambénék. 15 Wunga
wambénu anjorémba tékwa néma rum nak bénat wakwasnyé-kandékwa.
Wani taalémba kakému kanangwa jaambé, ranangwa tékét waak wa
tékésékwa. Béné wani taalémba kakému, musé asé ma kururétakambénu
nanéké.” Naandén.
16 Wunga wandéka ye Jerusalemét wulaae Jisas wan pulak
vémbérén. Vétake Pasova waanangwa sapakna kakému, musé asé waak
kururétakambérén.
17 Nyaa daawulindéka Jisas déku dunyan tambavétik maanmba kaayék
vétik (12) sékét wunga yaandarén. 18 Yaae rate kakému karéndarén.
Karéte det anga wandén, “Nanale karékwa du nak wuné kwayékandékwa
wuna maamat. Yi wan wanana wa. Gunat a wawutékwa.” Naandén.
19 Wunga wandéka deku mawulé kapére yandéka vatvat naate nak nak
dat anga waatakundarén, “Wan wunéké méné wo kapuk?”
20 Wunga waatakundaka anga wandén, “Wuna du nak wa. Wunale
sékét dismba tékwa kumbingumba bret vaanjande taawukwa du wa
wuné maamat kwayékandékwa. 21 Wuné Duna Nyaan kiyaakawutékwa.
Gotna nyéngaamba kiyaaké yawutékwanngé talimba kundi wa
viyaatakandarén. Kiyaawutu vakmi yaakandékwa, wuné maamat
kwayékwate yakwa duké. Wani du déku aasa dé kéraakapuk yamunaalu
wan yékun yakatik.” Naandén Jisas.

Jisas brerale wain kulakale kwayéndén déku dunyansat
(Mt 26:26-30; Lu 22:15-20; 1 Ko 11:23-25)

22 Jisas déku dunyansale rate kakému karéte bret kéraae Gorét anga
wandén, “Yéku musé a tiyaaménén. Wan yékun wa.” Wunga watake bret
bule déku dunyansat kwayéte anga wandén, “Ma kéraae kangunék. An
wuna sépé a.”
23 Wunga watake wain kulak tén kasnya nak kéraae Gorét anga
wandén, “Yéku kulak a tiyaaménén. Wan yékun wa.” Naatake det
kwayéndéka kandarén. 24 Kandaka det anga wandén, “An wuna nyéki
a. De wuné viyaandékndaru wuna nyéki vaakundu guné véte anga
vékusék-ngangunéngwa. Got du dakwat yékun yaké wandén kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa sékérék-ngandékwa. Wuné kiyaae némaamba du dakwat yékun yakawutékwa. 25 Gunat a wawutékwa. Ani képmaamba wayéka baka yatéte wuné wain kulak nakapuk katik kaké wuté. Kukmba wuna aapa Got du dakwaké néma du randu nané déku gaayémba dale rate wuné gunale kulé wain kulak kakawutékwa." Naandén Jisas.

26 Wunga wandéka Gotna nyéngaamba kwaakwa gwaaré waatake waarape gwaande Oliv némbat waaréndarén.

Jisas wandén Pita dat kuk kwayékwate yandékwanngé
(Mt 26:31-35; Lu 22:31-34; Jo 13:36-38)

27 Jisas déku dunyansat anga wandén, "A vékusékwutékwa. Guné akwi wunat kuk kwayéte yaange yékangunéngwa. Yaange yékwate yangunénngé Gotna kundi déku nyéngaamba anga wa kwaakwa: Wuné sipsipké séngite kaavérékwa duwat viyaawutu sipsip yaange yékéraa-kandakwa. 28 Wani kundi wandékwa pulak yaange yékangunéngwa. Yéngunu wa wuné kiyaaké yakwa. Kiyaae kukmba nakapuk taamale waarape talétalé Galilit yékawutékwa. Yéwutu guné kukmba wa yaakangunéngwa." Naandén.

29 Naandéka Pita dat anga wandén, "Wuné ménat kuk katik kwayéké wuté. Katik yaange yéké wuté. Nak du ménat kuk kwayéte yaange yéndaru, wuné wunga katik yaké wuté." Naandén.

30 Wunga wandéka anga wandén, "A vékusékwutékwa. Bulaa gaan séraa apu vétik waakapuk téndu méné apu kupuk anga wakaménéngwa, 'Wuné Jisas yamba véwutékwe wa.' Wunga waménu wa séraa waaké ya. Yi wan wanana wa. Wunga vékusékte wa ménat wawutékwa." Naandén.

31 Naandéka anga wandén, "Yamba yé wa. Wunga katik waké wuté. Wuné ménale kiyaamuké, katik wup yaké wuté. Wani kundi katik waké wuté." Naandén Pita.

Wunga wandéka Jisasna dunyansé akwi wungat male wandarén.

Jisas Getsemanimba Gorale bulte dat waatakundén
(Mt 26:36-46; Lu 22:39-46)

32 Wani kundi watake Jisas déku dunyansale taalé nakét wulaandarén. Wani taaléna yé Getsemani wa. Wulaae det anga wandén, "Amba ma rangunu. Wuné Gorale kundi bulké mawulé yawutékwa."

33 Wunga watake Pita, Jems, Jon det kéraae kure sékét yéndarén. Yéténdaka déku mawulé kapére yandéka vékulaka vékulaka naandén. 34 Yate det anga wandén, "Wuna kwaminyan bérukwa. A kiyaakawutékwa. Guné amba ma séngite kaavérénguné k. Yundé kwaaké yambak." Naandén.

35-36 Wunga watake de randaka dé ayélap yépulak naae képmaamba kwaate Gorét anga wandén, "Wuna aapa, akwi muséké wa apamama

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaménéngwa. Méné yaaké yakwa muséké waké mawulé ye, wa méné
waménu wunéké yaaké yakwa vakmi wunéké katik yaké dé. Ménat
wunga waatakuwutékwa. Méné wuné mawulé yakwa pulak yaké
yambak. Ménékét mawulé yaménéngwa pulak ma yaménék." Naandén.
37 Wani kundi watake déku dunyanngé waambule ye véndén yundé
kwaakéséndaka. Vétake det sérkiyaate Pitat anga wandén, "Saimon,
wan yundé méné kwaau kapuk? Méné ayélapkéri sapak wunale raké
yapatiménéngwa. Méné wa yundé kwaan." 38 Wunga watake det anga
wandén, "Guné yundé kwaaké yambakate. Yékunmba vékulakate
Gorét ma waatakungunék, vakmi gunat yaavan kurkapuk yandénngé.
A vékusékwutékwa. Guné yundé kwaamuké kalik yangunénga guna
sépé apa tapa yakapuk yandéka wa gunat yundé yandéka wa yundé
kwaangunén." Naandén.
39 Wunga watake nakapuk de yaasékatake ayélap yépulak naae
Gorét nakapuk waatakundén. Taale Gorét waatakundén kundi male
wa nakapuk waatakundén. 40 Waatakutake déku dunyanngé nakapuk
waambule ye véndén nakapuk yundé kwaandaka. Deku méni yundé male
yandéka wa kwaandarén. Kwaae vélérkiyaae dat nakapuk vétake yamba
vékusékndakwe wa. Dat kamu kundi waké daré? Vékusékngapuk ye
yakélak randarén.
41 Dé nakapuk ye Gorét waatakutake déku dunyanngé waambule
yaae det sérkiyaate anga wandén, "Yénga pulak guné wayéka yundé
kwaapéko? Yaak. Ma vékungunu. Wuné Duna Nyaan wuné kapéremusé
yakwa dunyansat kwayéké yandékwa sapak a yaakwa. 42 Ma
waarapngunu yékwak. Ma véngunu. Wuné maamat kwayéké yakwa du
wa yaatékwa." Naandén Jisas.

Judas wa Jisasét maamana taambamba taakandén
(Mt 26:47-56; Lu 22:47-53; Jo 18:3-11)

43 Jisas wayéka téte bulténdéka déku du nak Judas bari yaandén.
Némaamba dunyansé deku waariyandakwa kulaa, baangé waak kure
sékét dale yaandarén. Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma
dunyan, apakundiké vékusékngwa dunyan, maaka dunyan waak takamba
wunga watakandaka wa yaandarén. 44 Takamba Jisas maamat kwayéké
yakwa du Judas Jisasét kulkiké yakwa dunyansat anga wandén, "Wuné
taama réngwutékwa du wan Jisas wa. Dé kulkiye ma kurkale kure
yéngunék." Naandén.
45 Judas bari yaae Jisasét anga wandén, "Néma du." Wunga watake
dat taama réngndén. 46 Yandéka dale yaan du Jisaské ye dé kulkindarén.
47 Kulkindaka wamba tan du nak waariyandékwa kulaa kelike Gotna
gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma duké jémbaa yakwa
duwat viyaae déku waan satékyasnyé-ndéka vaakérén. 48 Yandéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas det anga wandén, “Guné wunat kulkiké yaate kamuké guné waariyangunéngwa kulaa baangé waak kure yaak? Guné sél yakwa duwat viyaaké guné wani musé kure yaau kapuk? 49 Késépéri nyaa wuné Gotna kundi bulnangwa néma gaamba yatéte du dakwat Gotna kundiké wa yakwasnyéwutén. Wamba téwutéka wunat yamba kulkingunéngwe wa. Wunat yangunéngwa muséké talimba du ras Gotna nyéngaamba wa viyaatakandarén. Viyaatakandaka bulaa deku kundi a sékéréknguwa.” Naandén.

50 Wunga wandéka déku dunyan akwi dé yaasékatake yaange yéndarén.

Biyaku du nak yaange yéndén

51 Déku dunyan yaange yéndaka wa Jisasét kure yéndarén. Kure yéndaka waama laplap nakurak male saawan biyaku du nak Jisasna kukmba wa yéndén. Yéndéka dat kulkiké naae déku laplapmba kutndarén. 52 Kutndaka laplap lékutake baka male wa yaange yéndén.

Jisas Israelséna néma dunyanna ménimba téndén
(Mt 26:57-68; Lu 22:54-55, 63-71; Jo 18:13-14, 19-24)

53 Jisas kulkin dunyansé dé kure yéndarén, Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma duké. Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna akwi néma dunyansé, maaka dunyansé, apakundiké vékuséknguwa dunyansé waak wa Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma duna gaamba jaawundarén. 54 Pita apak pulakmba téte Jisasna kukmba ye néma duna gaaké aatmu gisangwandé-ndarén taalat wulaandén. Wulaae polisale kaapamba randén. Yépmaa yandéka dé dele yaamba véréndén.

55 Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du, Israelna nak néma dunyansé waak Jisas viyaandékngé wa mawulé yandarén. Yate anga wandarén, “Jisas yan kapéremuséké kandé waké ya?” Wunga wandaka du nak wunga yamba wandékwe wa. 56 Paapu yakwa némaamba dunyan yaae wa paapu yate wa Jisas yan muséké wandarén. Wate nakurak kundi yamba wandakwe wa.

57-58 Du ras téte paapu yate Jisaské anga wandarén, “Wani du anga wandén, ‘Du kaan ani gaa, Gotna kundi bulnangwa néma gaa yaavan kurkawutékwa. Yaavan kure nyaa kupuk yéndu wuné nak pulak gaa kaakawutékwa.’ Wunga wandéka wa vékunanén.” Naandarén. 59 Wunga wate késpulak nakpulak kundi wa wandarén. Nakurak kundi yamba wandakwe wa.

60 Wani kundi wandaka Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du waarape téte Jisasét anga wandén, “Kamuké méné deku kundi waambule kaatakapuk yo? Deku kundi yénga pulak dé?”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

61 Wunga wandéka Jisas kundi yamba bulndékwe wa. Yandéka Gotna
gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du dat anga wandén, “Méné
Got wan du Krais méné kapuk? Méné anjorémba rakwa néma du Gotna
nyaan méné kapuk?”
62 Wunga wandéka anga wandén, “Yi. Kukmba vékangunéngwa,
wuné Duna Nyaan néma du rate apa tapa yakwa du Gotna yékutuwa
taambamba re buwiale anjoré nyétmba gaayawutu.” Naandén.
63 Wunga wandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna
néma du rakarka yate dékét déku laplap gérikte anga wandén, “Guné
déku kundi wa vékungunén. Wan kapérandi kundi wa. Nak duwat katik
waatakuké nané, yandén kapérandi muséké. 64 Dé wunga watake Gorké
kapérandi kundi bulte wa Gorét wasélékndén. Yénga guné wo déké?”
Wunga wandéka anga wandarén, “Kapéremusé wa yandén. Dé ma
kiyaandu.” Naandarén.
65 Wani kundi watake du ras Jisasna sépémba sépmany
sévaanguralndarén. Sévaanguralte déku ménimba laplap nak
gitépéndarén. Gitake dat viyaate, dat wasélékte anga wandarén,
“Méné Gotna yémba kundi kwayékwa du rate akwi muséké wa
vékusékménéngwa. Vékusékte, nanat ma wa. Kandé ménat viyaau?”
Wunga wate polis dat kure taambat baawundarén.

Pita wa wan, “Wuné Jisas yamba véwutékwe wa.”
(Mt 26:69-75; Lu 22:56-62; Jo 18:15-18, 25-27)

66 Pita andamba randén, gaaké aatmu gisangwandé-ndarénmba.
Randéka Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma duna jémbaa
yakwa taakwa nak yaalén. 67 Yaae vélén Pita yaale randéka. Vétake dat
anga walén, “Méné waak Nasaretmba yaan du Jisasale wa yatéménén.”
68 Wunga waléka anga wandén, “Yamba wa. Wuné wa wanyéénéngwa
kundi yamba vékusék-wutékwe wa.” Wunga watake gwaande pétémba
randén. Randéka wa séraa waan.
69 Yandéka wani taakwa dat nakapuk vétake lale sékét tan du dakwat
anga walén, “Ani du waak wan déku jémbaamba wulaan du wa.”
70 Wunga waléka nakapuk anga wandén, “Yamba yé wa.”
Wunga wandéka ayélap raré naae wamba tékésén du nakapuk anga
wandarén, “De Galilimba wa yaandakwa. Méné waak Galilimba yaan du
wa. Méné Jisasna du nak wa. Yi wan wanana wa.”
71 Wunga wandaka Pita det némaanmba anga wandén, “Yamba yé
wa. Wa wangunéngwa du yamba véwutékwe wa. Gotna yémba wa
wawutékwa. Paapu wamunaawutu wa Got wunat yénga yaavan kutndu.”
Naandén.
72 Wunga wandéka wa séraa nakapuk waan. Waandéka Jisas
dat wandén kundiké vékulakandén. Takamba Jisas wa wandén, “A

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusékwutékwa. Séraa apu vétik waakapuk téndu méné apu kupuk wakaménéngwa, ‘Wuné dé yamba véwutékwe wa.’ Wunga waaménu séraa nakapuk waakandékwa.” Pita wani kundiké vékulakate Jisasét kuk kwayétake néma sémbéraa yate wa géraandén.

Jisas Pailatké kure yéndarén
(Mt 27:1-2, 11-14; Lu 23:1-5; Jo 18:28-38)

15 1 Yé gétndéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansé, maaka dunyansé, apakundiké vékusékngwa dunyansé, akwi néma dunyansé waak jaawuwe kundi bulndarén. Bule wandaka Jisas baangwit giye Romna néma du Pailatké kure yéndarén. 2 Kure yéndaka Pailat Jisasét anga waatakundén, “Méné Judaséna néma du méné kapuk?” Wunga waatakundéka anga wandén, “Yi. Ménékét ména kapmang wa wunga waménéngwa.”

3 Wunga wandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansé késépéri papukundi wandarén, Jisas yan muséké. 4 Wandaka Pailat dat anga wandén, “De ménéké némaamba kundi wa wandakwa, yaménén muséké. Kamuké méné deku kundi waambule kaatakapuk yo? Kamuké méné kundi bulkapuk téte véto?”

5 Wunga wandéka kundi ras waak yamba wandékwe Pailarét. Yandéka wa Pailat vékulaka vékulaka naandén.

Jisas takwemimba baangtakandarénngé wa Pailat watakandén
(Mt 27:15-26; Lu 23:13-25; Jo 18:39–19:16)

6 Akwi kwaaré Pasova waandakwa nyaana kakému kandakwa sapak Romna néma du wandéka du dakwa mawulé yandakwa du nak kalapus yaasékatake gwaande baka yékunmba yéndén. 7 Wani sapak kapéremusé yan dunyan ras kalapusmba kwaandarén. Talimba de Rom dunyanngé kalik yate Jerusalemmba tékwa du dakwat wandaka wa de Rom dunyansale waariyandarén. Naknya du rasét viyaandékndarén. Wani kapéremusé yan dunyan nak wan Barabas wa.

8 Akwi du dakwa yaae Pailarét waatakundarén, akwi kwaaré wandén pulak nakapuk wandénngé. 9-10 Waatakundaka Pailat anga vékusékndén. Jisas kapérandi musé yamba yandékwe wa. Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyansé Jisaské kalik yate dat giye kure yaandarén déké. Wunga vékusékte déku mawulémba anga wandén, “Jaawuwe tékwa du dakwa Jisaské kalmu mawulé yaké daré kapuk?” Wunga watake wani du dakwat anga wandén, “Judaséna néma duwat wawutu baka yékunmba yéndénngé guné mawulé yo kapuk?” Naandén.

11 Wunga wandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyan wamba tékésén du dakwat wandarén, Pailarét wandaru Jisaské wakapuk yate Barabaské wandénngé. Wandu Barabas kalapus

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaasékatake gwaande baka yékunmba yékandékwa. 12 Wunga wandaka
Pailat det nakapuk anga wandén, “Waangunéngwa Judaséna néma duwat
yénga pulak yaké wuté?” Naandén.
13 Naandéka de akwi waate anga wandarén, “Dé takwemimba ma
baangtaka.” Naandarén.
14 Wunga waandaka anga wandén, “Kamuké? Kamu kapérandi musé
dé yak?” Wunga wandéka némaanmba waandarén, “Dé takwemimba ma
baangtaka.” Naandarén.
15 Wunga waandaka Pailat déku mawulémba anga wandén,
“Deku kundi vékuwutu wa wunéké mawulé yakandakwa.” Wunga
watake wa wandén, Barabas kalapus yaasékatake gwaande baka
yékunmba yéndénngé. Watake déku waariyakwa dunyansat wandén,
Jisasét raamény baangwit némaanmba viyaae dé takwemimba
baangtakandarénngé.

Waariyakwa dunyan waangite Jisasét wasélékndarén
(Mt 27:27-31; Jo 19:2-3)

16 Pailatna waariyakwa dunyansé deku néma gaat Jisas kure
yéndarén. Kure yéndaka waandaka akwi waariyakwa dunyan yaae dé
ténmba jaawundarén. 17 Jaawuwe deku mawulémba anga wandarén,
“Néma du gwaavé laplap saawuwe yéku hat wa saaptakandakwa.”
Wunga wate Jisasét waangite wasélékte déku laplap laariye gwaavé
laplapét saawutakandarén. Saawutake raamény baangwi nak kéraae
hat pulak nyéwayékwe déku maakamba taakandarén. 18 Taakatake
dat wasélékte anga wandarén, “Méno, Judana néma du, yékunmba
ma raménék.” Naandarén. 19 Wunga wate baangé nak kéraae déku
maakamba viyaandarén. Viyaate dat sépmany sévaanguralte dat
wasélékte déké kwaati se waandé daandarén. 20 Wunga yasékéyaktake
yaak wani saawutakandarén gwaavé laplap laariye déku laplap nakapuk
saawutakandarén. Saawutake dé takwemimba baangtakamuké kure
yéndarén.

Jisas takwemimba baangndarén
(Mt 27:32-44; Lu 23:26-43; Jo 19:17-27)

21 Yaambumba yéte waariyakwa dunyansé Sairini du nak déku yé
Saimon véndarén. Déku nyaan vétik Aleksander ambét Rufus wa. Dé nak
taalémba yaae Jerusalemét wulaaké yéndéka wa véndarén. Vétake wa
dat wandarén, dé Jisas baangtakaké yandakwa takwemi yaatandénngé.
22 Watakandaka yaatandéka ye Golgota waandakwa taalémba
saambakndarén. Wan Judana kundi wa. Nana kundimba wanangwa,
Duna Maaka Apa. 23 Saambake marasinale yandarén wain kulak
Jisasét kwayéndarén, dé katake néma kaangél vékukapuk yandénngé.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kwayéndaka yamba kandékwe wa. 24 Yandéka dat takwemimba
baangtakandarén. Baangtake rate déku laplap muni waataké satu pulak
pilai yandarén. Yandaka det taalékéran du wa déku laplap kéraan.
25 Ganmba (9 klok pulak) wa Jisas takwemimba baangndarén. 26 Dé
baangndarén takwemina waambumba anjoré viyaataka-ndarén kundi
wan anga wa: An Judaséna néma du wa.
27 Jisas takwemimba baangtake waariyate sél yan du vétik
takwemi vétikmba baangtakandarén. Nakét déku yékutuwa sakumba
baangtakandarén. Nakét déku akituwa sakumba baangtakandarén.
28 [Wunga yandaka Gotna nyéngaamba talimba viyaatakandarén
kundi wani sapak wa sékérékén. Anga viyaatakandarén: Dat véndarén
kapéremusé yan duwale téndéka.]
29 Dunyan ras yeyé yaayatéte Jisas takwemimba baangtakandaka
téndéka véte dat waangite wasélékndarén. Yate anga wandarén,
“Ménawa. Yénga pulak dé? Méné Gotna kundi bulnangwa néma gaa
yaavan kure nyaa kupuk yéndu nakapuk kaaké wa waménén. 30 Bulaa
ména kapmang ména sépat ma yékun yaménék. Méné apamama yate
wani takwemi yaasékatake ma gaayaménu.” Naandarén.
31 Wunga wandaka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma
dunyan, apakundiké vékuséknguwa dunyan waak deku kapmang bulte
Jisasét waangite wasélékndarén. Yate anga wandarén, “Dé nak duwat wa
yékun yandén. Dékét déku sépat yékun yaké yapatindékwa. 32 Dé nanat
yékun yandénngé Got wan du Krais rate Israelna néma du ramunaae
wa baangtakandarén takwemi yaasékatake gaayandu nané véte déku
kundiké anga wakatik nané, ‘Yi wan wanana wa.’ Naakatik nané.”
Naandarén. Wunga wandaka Jisasale takwemimba baangtakandarén du
vétik bérku takwemimba anjo téte bét waak dat wasélékmbérén.

Jisas wa kiyaan
(Mt 27:45-56; Lu 23:44-49; Jo 19:28-30)

33 Nyaa vélénawuréndéka nyéndé nyaa wa akwi képmaamba gaan yan.
Ye téndéka kukmba nyaa tépatekwe daawuliké yaténdén. 34 Yandéka Jisas
déku kundimba némaanmba anga waandén, “Eloi, Eloi, lama sabaktani.”
Wani kundi nana kundimba anga wa: “Wuna néma du Got, kamuké méné
wunat kuk kwayu?” 35 Wunga waandéka wamba tékésén du ras wani
kundi vékute anga wandarén, “Ma vékungunu. Wani du dé talimba yatéte
Gotna yémba kundi kwayétan du Elaijat wa waakwa.” 36 Wunga watake
du nak pétépété ye nyambiyap pulak musé ras kéraae nyéngi yakwa wain
kulakmba taawundén. Taawundéka gumbés yandéka baangémba maaye
Jisas kandénngé kusoré-kwayéndén. Yate anga wandén, “Wayéka ma
téte vékwak. Elaija kalmu yaae dat kutndu gaayaké dé kapuk?” 37 Wunga
waténdéka Jisas némaanmba waatake wunga kiyaandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

38 Jisas kiyaandéka Gotna kundi bulndakwa néma gaamba lékindarén
sémény laplap anjorémba gérike ye andalamba késén. Ye tambék vétik
yan.
39 Jisas wunga kiyaandéka waariyakwa dunyanna néma du téte
véténdén. Vététe anga wandén, “Wani du wan Gotna nyaan wa. Yi wan
wanana wa.” Naandén.
40-41 Dakwa ras yaae apakmba pulak téte de waak véténdarén. Talimba
Jisas Galilimba déku dunyansale jémbaa yandaka Jisasale yeyé yaayate
dat kakému kwayéndarén. Wani dakwa nak wan Makdalamba yaan
taakwa Maria wa. Nak wan nak Jems ambét Josepna aasa Maria wa. Nak
wan Salome wa. Jisas Galili taakatake yaandéka wani dakwa, késépéri
dakwa ras waak dale yaandarén Jerusalemét. Wani dakwa apakmba
pulak téte véndarén Jisas kiyaandéka.

Jisasna pusaa kwaawumba taakandarén
(Mt 27:57-61; Lu 23:50-55; Jo 19:38-42)

42-43 Yaap yaré nyaa yaaké yandéka du dakwa wani nyaa musé asé
kururétakandarén. Garambu yandéka Arimatea du déku yé Josep
wup yamba yandékwe wa. Yate Romna néma du Pailatké yéndén. Dé
Israelna néma du nak wa. Dé akwi duna ménimba yéku du wa téndén.
Dé waak Got néma du rate du dakwaké yékunmba véké yakwa sapakngé
wa kaavéréndén. Dé Jisasna pusaa kéraamuké wa Pailatké yéndén.
Ye Pailarét waatakundén, Jisasna pusaaké. 44 Waatakundéka Pailat
yamba vékuséknd́ékwe wa. Jisas dé kiyaak kapuk? Vékuséknd́gapuk yate
wandéka waariyakwa dunyanna néma du yaandéka Pailat dat anga
waatakundén, “Jisas dé kiyaak kapuk?” 45 Wunga waatakundéka anga
wandén, “Yi.” Wunga wandéka Pailat Josepét anga wandén, “Wani pusaa
yénga kéraaménu.” Naandén.
46 Wunga wandéka Josep yéku waama laplap kéraae Jisasna pusaa
lepékwe kure gaaye laplapét valambatndén. Valambare kure ye kwaawu
nakmba taakandarén. Talimba wani kwaawu jémbaa yakwa dunyan
matumba vaae wulaandarén. Josep Jisasna pusaa wani kwaawumba
taakatake matu nak varémane ye yaambumba taakatépéndén.
47 Taakatépéndéka Makdala taakwa Maria ambét Josepna aasa Maria bét
Jisas taakandén kwaawumba vétémbérén.

Jisas nakapuk taamale waarapndén
(Mt 28:1-8; Lu 24:1-12; Jo 20:1-10)

16 1 Judana yaap yaré nyaa yéndéka Makdala taakwa Maria, Jemsna
aasa Maria, Salome, de wunga Jisasna pusaamba kutmuké wa
yéku yaama yakwa musé kéraandarén. 2 Kéraae Sande ganmbamba nyaa
yaalandéka de Jisasna pusaa taakandarén taalat yéndarén. 3 Yaambumba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yététe dekét deku kapmang bulte anga wandarén, “Kwaawumba
taakatépéndarén matu kandé varémansatiké ya?” Naandarén. 4 Wani matu
néma matu wa. Wunga watake ye véndarén kwaawumba taakatépéndarén
matu varémansati-takandaka randéka. 5 Vétake kwaawumba wulaae
véndarén du nak waama laplap saawuwe yékutuwa sakumba randéka.
Vétake vatvat naandarén. 6 Vat naandaka anga wandén, “Wup yaké
yambak. A vékusékwutékwa. Takwemimba baangndarén Nasaret du
Jisaské waake vémuké wa yaangunén. Dé wa nakapuk taamale waarapén.
Dé amba yamba re wa. Ma yaae taakandaka kwaandén taalé véngunék.
7 Bulaa guné ma ye déku dunyan, Pitat waak, anga ma wangunu, ‘Jisas
Galilit taale wa yéndékwa. Guné ye talimba wandén pulak dé wamba
vékangunéngwa.’ Wunga det ma wangunék.” Naandén.
8 Dé wunga wandéka vatvat naate vékulaka vékulaka naate kwaawu
yaasékatake gwaande yaange yéndarén. Ye néma wup yate wani muséké
yamba wandakwe wa.

Makdala taakwa Maria Jisas vélén
(Mt 28:9-10; Jo 20:11-18)

[9 Sande ganmbamba wa Jisas nakapuk taamale waarapndén. Waarape
yaandéka dat taale Makdala taakwa wa vélén. Talimba kutakwa taambak
kaayék vétik (7) wa léku mawulémba wulaae téndaka Jisas wandéka lé
yaasékatake yaale yaange yéndarén. 10 Jisas taamale waarapndéka dat
vétake déku dunyanngé yélén. Yéléka déké sémbéraa yate géraandaka det
anga walén, “Jisas wa nakapuk taamale waarapén. Waarapndéka dé wa
véwutén.” Naalén. 11 Wunga waléka vékute anga wandarén, “Yamba yé
wa. Wan paapu wa yanyénéngwa.” Naandarén.

Jisasna du vétik Jisas vémbérén
(Lu 24:13-35)

12 Kukmba Jisasna dunyan vétik Jerusalem yaasékatake yaambumba
yémbérén. Yétémbéréka Jisas nak du pulak ye bérké yaandéka wa
dé vémbérén. 13 Vétake déké vékusékte gaayét waambule ye Jisasna
dunyansat anga wambérén, “Dé a vétén.” Wunga wambéréka anga
wandarén, “Yamba yé wa. Wan paapu wa yambénéngwa.” Naandarén.

Jisas déku dunyansat jémbaa kwayéndén
(Mt 28:16-20; Lu 24:36-49; Jo 20:19-23)

14 Kukmba Jisasna dunyan tambavétik maanmba kaayék nakurak (11)
kakému karéndaka Jisas deké yaandén. Yaae det anga wandén, “Taamale
waarapwutéka de wuné vétake wa gunat wandarén. Kamuké guné deku
kundi yamba vékungunéngwe? Kamuké guné wunéké yamba yékunmba
vékulaka-ngunéngwe?” Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Wunga watake det anga wandén, “Guné ma ye képmaana akwi
taalémba tékwa akwi du dakwat wuna kundi ma kwayéngunék.
16 Wunéké yékunmba vékulakate wuna kundiké, ‘Yi wan wanana wa,’
naate wuna yémba baptais kéraan du dakwat Got Satanna taambamba
kéraandu de dale yékunmba rapéka-kandakwa. Wunéké yékunmba
vékulaka-kapuk yakwa du dakwa wa Got wandu lambiyak-ngandakwa.
17 Wunéké yékunmba vékulakate wuna kundiké, ‘Yi wan wanana
wa,’ naakwa du dakwa talimba vékapuk yandarén apanjémba anga
yakandakwa. De wuna yémba wandaru du dakwana mawulémba
wulaae tékwa kutakwa yaange yékandakwa. De vékukapuk yandakwa
kulé kundimba bulkandakwa. 18 De du dakwat tikwa kaambe kutte wa
de yékun tékandakwa. De kapérandi kulak kamunaae, wa yékunmba
rakandakwa. De baat yakwa du dakwat taamba kutndaru nakapuk yéput
yakandakwa.” Naandén Jisas.

Got Jisas kéraae déku gaayét kurindén
(Lu 24:50-53; Ap 1:9-11)

19 Néman Du Jisas wunga wandéka kukmba Got wandéka Gotna gaayét
waare néma du rate déku yékutuwa taambamba randén. 20 Déku dunyan
akwi gaayémba yéte déku kundi kwayéndarén. Kwayéndaka Néman Du
dele jémbaa yate det mayé apa kwayéndéka deku kundi vékukwa du
dakwa yandarén kulé apanjémba véndarén. Véte anga wandarén, “Deku
kundi wan papukundi yamba yé wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana
wa.” Naandarén.]

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas Kraiské Luk viyaatakan kundi

Taale ani kundi ma vé

Jisas Kraiské Luk viyaatakan nyéngaamba anga vénangwa. Jisas dé Israelsat, nak gaayé du dakwat waak Satanna taambamba kéraakwa du wa. Jisas déku jémbaa baasnyé ye yaké yandékwa sapak du dakwat anga wandén, “Gotna Yaamambi wa wunat wakwa Gotna yéku kundi gandéndu gandéndakwat kwayéwuténngé.” Naandén. (4:18 ma vé.) Késpulak nakpulak vakmi du dakwaké yaandéka yaatakwa wani du dakwaké Jisas sémbéraa yate det yékun yandén. Wanngé Luk asapéri kundi wa saapéndékwa.

Jisas yéku yapaté yandéka de déku du dakwa déké mawulé yate dusék takwasék yandarén. Maria dé kéraalén sapak du dakwa mawulé tawulé yandarén. (1:42-48, 2:10 ma vé.) Jisas Gotna gaayét waaréndén sapak mawulé tawulé yate asa dusék takwasék wa yandarén. (24:52 ma vé.)

Ani muséké Luk dé nakurak male wa saapéndékwa. Nak nyéngaamba yamba kwaae wa. Maria Jisas kéraalén sapak du dakwa ras yéku yapaté yandarén. Jisas Samaria duké, yaange yén nyaanngé, lambiyakén muséké waak gwaaménja kundi kwayéndén. Jisas takis kéraaran du Sakiusale kundi bulndén. Luk male wa wanngé saapéndékwa.

Gorale kundi bulte dat waatakunangwa yapatéké, Gotna Yaamambina jémbaaké, Got du dakwa yan kapéremusé yasnyéputindékwa yapatéké, dakwasé yan yapatéké waak Luk némaamba kundi wa saapéndékwa.

Luk nyéngaa nak waak viyaandén. Wani nak nyéngaaké anga wanangwa, “Jisasna kundi kure yén dunyansé yan jémbaa. Wani dunyanséké anga wandakwa: Aposel.” Naanangwa. Wani nyéngaamba Jisas Gotna gaayét waaréndéka déku dunyansé yan muséké wa Luk saapéndékwa.

Tiofilus Jisaské vékuséknddénngé Luk ani kundi viyaatakandén

1 **1-3** Néma du Tiofilus, ménéké ani kundi viyaatakawutékwa. Méné anga vékusék-ménéngwa. Du ras nanale yaréte nakpulak apanjémba wa yandarén. Yandaka nak du wani jémbaa baasnyé ye yandaka vétake wani jémbaa yapékandaka véte wani jémbaaké nanat kundi tiyaandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga vékusékte anga waak wa vékusék-ménéngwa. Késépéri du wani
jémbaaké saapéte nyéngaamba kundi viyaatakaké mawulé yandarén.
Yate de nanat taale wan duna kundi pulak kundi viyaatakandarén.
Wunga wa vékusék-ménéngwa. De wunga yandarén pulak, wuné waak
wani muké viyaaké mawulé yawutékwa. Méné kurkale vékusékménénngé
wuné yékunmba viyaataka-kawutékwa. Késépéri apu wani muséké
kurkale vékusékngé watake det waatakuwutén. Waatakwe bulaa
vékusékte kurkale vékulakate yékunmba viyaataka-kawutékwa. 4 Viyaa-
takawutu méné kurkale vékusék-ngaménéngwa. Wani muséké ménat
wakwasnyéndarén kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa.
Yi wan wanana wa.

Jon yaaké yakwanngé Gotna kundi kure gaayakwa du wandén

5 Herot Judiana néma du téndén sapak Gotna gaamba jémbaa yakwa
du nak téndén. Déku yé Sekaraia. Dé Abiyana kémba wa téndén.
Déku taakwa léku yé Elisabet lé Aronna kémba télén. 6 Talimba Aron
Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanséna néma du wa téndén.
Te kiyaandéka déku gwaal, waaranga, maandéka, bakamu, bakamu,
de waak Gotna gaamba jémbaa yakwa du tékésndarén. Bét Néman Du
Gotna ménimba yéku musé yakwa du taakwa wa yarémbérén. Bét déku
apakundi kurkasale vékulakate wandékwa pulak yate bét kapérandi
musé yamba yambérékwe. 7 Lé nyaan yamba kéraalékwe wa. Yaléka bét
kapmang yarémbérén. Nyaan yamba wa. Bét aanyapa yan wa.
8 Nak nyaa Sekaraia béré Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa
yandarén. 9 Yate Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyan yan pulak
yate deku jémbaaké kundi bulte wandarén, Sekaraia Néman Du Gotna
gaamba wulaae yéku yaama yakwa musé tundu yaasnyé waaréndénnge.
10 Wandaka wulaandéka yéku yaama yakwa yaasnyé yaalakwa nyaa de
akwi du dakwa kaapamba jaawuwe téte Gorét waandarén. 11 Waandaka
Sekaraia awulamba téte véndén Néman Du Gotna kundi kure gaayakwa
du nak yéku yaama yaalakwa yaasnyé tékwa jaambéna yékutuwa
sakumba téndéka. 12 Vétake vat naae asa wup yandén.
13 Yandéka Gotna kundi kure gaayakwa du dat anga wandén,
“Sekaraia, wup yambak. Got ména kundi wa vékundén. Vékutake wa
wandén, ména taakwa Elisabet dunyanngu nyaan kéraalénngé. Kéraalu
méné déku yé Jon waakaménéngwa. 14 Ména taakwa wani nyaan kéraalu
méné késépéri du dakwale guné mawulé tawulé yate dusék takwasék
yakangunéngwa. 15 Wani nyaan aasana biyaamba wayéka randu Gotna
Yaamambi déku mawulémba wulaae rakandékwa. Dé wain kulak
waangété gu waak katik kaké dé. 16 Dé Gotna ménimba néma du wa
tékandékwa. Téndu guné déké mawulé tawulé yate dusék takwasék
yakangunéngwa. Dé wandu talimba Gorét kuk kwayén késépéri Israelsé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

deku Néman Du Gotna kundi nakapuk vékukandakwa. 17 Dé Gotna
yémba kundi kwayétan du Elaija téte apamama yan pulak, dé téte wunga
apamama yakandékwa. Yate dé wandu aapambéré deku nyambaléké
mawulé tawulé yandaru Gotna kundiké kuk kwayékwa du nak mawulé
vékute Gotna kundi vékukwa du dakwa yakwa pulak mawulé tawulé
yakandakwa. Dé taale yéte wandu du dakwa yékunmba vékulakate
Néman Du yaaké yandékwanngé kaavérékandakwa." Naandén Gotna
kundi kure gaayakwa du.
18 Wunga wandéka Sekaraia dat wandén, "Aané taakwale aanyapa
yaténmba yénga pulak ye wani kundiké waké wuté, Yi wan wanana
wa?" 19 Naandéka dé Gotna kundi kure gaayakwa du wa wan, "Wuné
Gotna kundi kure gaayakwa duna néma du nak anana. Wuna yé Gebriel.
Wuné Gotna ménimba téwutékwa. Téwutéka Got wunat wandéka wa
déku kundi kure gaayawutén. Dé wandéka wuné yéku kundi ménat
waké watake gaayawutén. 20 Bulaa ma véku. Méné wuna kundi yamba
vékuméneng we wa. Bulaa méné kundi bulkapuk yarékaméneng wa.
Yaréménu wawutén akwi musé yaakandékwa. Yaandu wani nyaa wuna
kundi sékérékndu méné nakapuk kundi bulkaméneng wa." Wunga watake
yéndén.
21 Sekaraia Gotna kundi bulndakwa gaat wulaae bari yaalakapuk
yandéka du dakwa kaapamba téte déké kaavététe vékulaka vékulaka
naandarén. 22 Yandaka dé kukmba kaapat yaale dele kundi bulké
yapatindén. Yandéka wa vésékndarén. Dé Gotna gaamba yéngan pulak ye
nak pulak mu nak véndén wa. Wunga vésékndaka kundi bulké yapatiye
dé kundi bulké yate déku taambat male yandén.
23 Dé nyaa ras yare déku jémbaa yasékéyaktake déku gaayét waambule
yéndén. 24 Ye yaréndéka kukmba déku taakwa Elisabet nyaan ralén.
25 Rate baapmu taambak léku gaamba ralén. Rate walén, "Talimba
wuné nyaan kéraakapuk kwawitakwa kwaawutéka du dakwa wunat
waséléndarén. Yandaka wuné wup nékéti yawutén. Bulaa Néman Du
Got wunéké mawulé sémbéraa yate wa wunat yékun yandén." Naalén
Elisabet.

Gotna kundi kure gaayakwa du Mariat wandén

26 Elisabet nyaan raléka baapmu taambak kaayék nakurak (6) yandéka
Got wandéka déku kundi kure gaayakwa du nak déku yé Gebriel Nasarerét
gaayandén. Nasaret Galilimba wa téndékwa. 27 Wani nyaa taakwa nak
léku yé Maria wamba yarélén. Talimba lé duwale yamba kwaalékwe wa.
Talimba léku aapa aasa Josepna kémale wa kundi gindarén, lé kukmba
Josepké yélénngé. Josep talimba tan néma du Devitna kémba wa téndén.
28 Got wandéka Gebriel gaaye Mariat wandén, "Nyéné yaro? Néman
Du Got nyénéké mawulé sémbéraa yate nyénale randékwa." 29 Wunga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandéka wani kundi vékute wani kundiké vékusékngapuk ye wup yate
vékulaka vékulaka naalén. 30 Yaléka lat wandén, “Maria, wup yamarék.
Got nyénéké mawulé tawulé yandékwa. Yate nyénat yékun yandékwa.
31 Ma véku. Nyéné nyaan re du nyanngu nyaan nak kéraae déku yé Jisas
waakanyénéngwa.
32 Dé néma du wa tékandékwa. Apa tapa yapékakwa du Got dat
wakandékwa, ‘Méné wuna nyaan wa.’
Wunga watake Néman Du Got wandu déku gwaal waaranga
maandéka bakamu bakamu Devit néma du téte Judaséké véténdén
pulak, wa dé néma du téte deké vékandékwa.
33 Dé néma du apapu apapu tékandékwa Israel du dakwaké.
Téte deké kurkale vésék naakandékwa apapu apapu.”
Naandén Gebriel.
34 Wandéka Maria dat walén, “Yénga pulak nyaan raké wuté, du
kumbikapuk yawuténmba?” 35 Naaléka wandén,
“Gotna Yaamambi nyénéké gaayakandékwa.
Gaayandu Got nyénat mayé apa kwayékandékwa.
Kwayéndu nyaan re kéraakanyénéngwa.
Kéraanyénu wani nyaanngé wakandakwa, ‘Dé wan yéku nyaan wa.
Wan Gotna nyaan wa.’ Wunga wakandakwa.
36-37 “Ani kundi waak ma véku. Got akwi musé yaké apa yandékwa.
Nyéna kémna taakwa nak Elisabetké wandarén, ‘Wan nyaan kéraakapuk
yakwa taakwa.’ Wunga wandaka aanyapa yaléka Got wandéka nyaan
ralékwa. Baapmu taambak kaayék nakurak (6) wakwa lé nyaan raléka.”
38 Wunga wandéka Maria wa wan, “Wa vékuwutén. Wuné Néman Du
Gotna jémbaa yakwa taakwa a. Wunat waménéngwa pulak Néman Du
yakandékwa. Wan yékun wa.” Wunga waléka wani du Gotna gaayét
waambule yéndén.

Maria Elisabet véké yélén

39 Maria yaré yaré naae musé asé kéraae Judana némbumba tékwa
gaayé nakét bari yélén. 40 Ye Sekaraiana gaat wulaae Elisaberale kundi
bullén. 41 Bulléka Elisabet Mariana kundi vékuléka léku biyaamba ran
nyaan génén. Géndéka Gotna Yaamambi Elisabetna mawulémba wulaae
ran. 42 Wulaae randéka lé némaanmba waate walén, “Got nyénat wa
yékun yandén. Yi wan wanana wa. Nyénat yékun yandén musé nak
taakwat yékun yandén musat wa taalékéran. Got nyéna biyaamba rakwa
nyaanét waak wa yékun yandén. 43 Nyéné wuna Néman Duna aasa
wa ranyénéngwa. Nyéné wunéké yaanyénén wan yékun wa. 44 Nyéné
yaae wunale kundi bulnyénénga wuné nyéna kundi vékuwutéka wuna
biyaamba rakwa nyaan dusék yate géndéka vékuwutén. 45 Nyéné Néman
Du Gotna kundi yékunmba wa vékute wanyénén, ‘Wandén pulak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yakandékwa. Yi wan wanana wa.' Wunga watake nyéné mawulé tawulé yate yékunmba rakanyéénéngwa." Naalén Elisabet.

Mariana Gwaaré

46 Maria wani kundi vékutake gwaaré anga waalén:
47 Wuné mawulé tawulé yate Néman Duna yé kavérék-wutékwa.
Got wunat yékun yate wuné déku taambamba wa taakandén.
Taakandéka wuné déké mawulé tawulé yawutékwa.
48-49 Wuné néma taakwa yamba yé wa.
Wuné baka taakwa rate déku jémbaa yakwa taakwa wa rawutékwa.
Rawutéka dé yéku musé yapékarékwa du rate wunéké wa vékulakandén.
Vékulakate dé apa tapa yakwa du rate wunat néma musé wa yandén.
Yandénngé bulaa, sérémaa waak, akwi du dakwa wakandakwa, 'Got Mariat wa yékun yandén. Yi wan wanana wa.'
50 Gotna kundi yékunmba vékukwa du dakwaké Got mawulé sémbéraa yandékwa.
Bulaa, sérémaa waak, wunga pulak yakwa du dakwaké mawulé sémbéraa yakandékwa.
51 Got apamama yate késépéri apanjémba yandékwa.
Dé wandéka deku sépé deku musé aséké vékulakate deku yémba kavéréknngwa du dakwa yaange yéndakwa.
52 Dé wandéka nak ge nak gemba tan néma du baka du téndakwa.
Wandéka baka du dakwa néma du dakwa téndakwa.
53 Musé asé kure yarékapuk yakwa du dakwat yéku musé kwayéndékwa.
Asapéri musé asé kure yaran du dakwat wandéka musé asé kapuk ye baka yéndakwa.
54-55 Talimba Got Abrahamét, nana nak gwaal waaranga maandéka bakamat waak anga wandén, 'Guné Israel du dakwa, gunéké mawulé sémbéraa yate bulaa, sérémaa waak, gunat yékun yakawutékwa.' Wunga watake wani kundiké vékulakate déké jémbaa yakwa Israel du dakwat apapu apapu yékun yandékwa.
56 Maria wani gwaaré wunga waatake Elisaberale yarélén. Baapmu kupuk yare léku gaayét waambule yélén.

Elisabet Jon kéraalén

57 Kukmba Elisabet nyaan kéraala sapak yaandéka nyaan dunyanngu kéraalén. 58 Kéraaléka Elisabetna kém léku gaayé du dakwa waak vékute lale mawulé tawulé yate dusék takwasék yandarén. Yate wandarén, "Néman Du Got Elisaberét yéku musé wa yandén." Naandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

59 Nyaa taambak kaayék vétik (7) yéndéka kaayék kupuk yambanmba
du dakwa yaae jaawundarén, déku kém du, ‘Gotna du’ naate, wani
nyaanna sépé sékumuké. Jaawundaka déku sépé sékwe wani nyaanna
yé Sekaraia waaké mawulé yandarén. Sekaraia déku aapana yé
wa. 60 Yandaka déku aasa lékét walén, “Yamba yé wa. Déku yé Jon
waakanangwa.” Naalén.
61 Wunga waléka lat wandarén, “Talimba béna dukémba nak
wani yé yamba waandakwe.” 62 Wunga watake déku aapa Sekaraiat
waatakundarén. Sekaraia wayéka kundi bulkapuk yaréndéka dat taambat
yate anga waatakundarén, “Kamu yé waaké nané dat?” 63 Wunga
wandaka taambat yate det wandén nyéngaa kwayéndarénngé. Wandéka
kwayéndaka nyéngaamba viyaatakandén, “Jon déku yé.” Wunga
viyaatakandéka de akwi vékulaka vékulaka naan.
64 Yandaka déku kundi bari yékun yandéka Sekaraia nakapuk kundi
bulndén. Bulte Gotna yé kavéréknden. 65 Yandéka de wani gaayémba
rakésén du dakwa asa wup wa yandarén. Yandaka wani muséké saapé
yé yaayandarén, Judiana némbumba tékwa akwi gaayémba. 66 Yandaka
wani kundi vékwan du dakwa vékulaka naandarén. Néman Du Got wani
nyaanét mayé apa wa kwayéndén. Wunga vékute vékulaka vékulaka
naate wandarén, “Sérémaa wani nyaan némaan ye yénga pulak du téké
dé?” Naandarén.

Sekaraiana gwaaré

67 Gotna Yaamambi wani nyaanna aapa Serakaiana mawulémba wulaae
randén. Randéka Gotna kundi anga wandén:
68 Nané Israel du dakwa, nana Néman Du Gotna yé
kavérék-nganangwa.
Nanat yékun yaké wa gaayandén.
Gaaye dé nanat Satanna taambamba kéraakandékwa.
69 Dé wa wandén, apamama yate nanat yékun yana du nanéké
yaandénngé.
Gotna jémbaa wani yatan du Devitna kémba wa yaalakandékwa.
70-71 Talimba Got wandéka déku yémba kundi kwayétan du ani kundi
wandarén, “Nanéké kalik yakwa du nana maama waak nanat
viyaandékngé mawulé yandaru Got kéraakandékwa nané déku
taambamba.”
72 Got talimba nana gwaal waaranga maandéka bakamat anga
wandén, “Wuné gunéké mawulé sémbéraa yakawutékwa.
Yate gunat wuné yékun yakawutékwa. Yi wan wanana wa.”
Naandén.
73-74 Wani kundi Got nana gwaal maandéka waaranga bakamu
Abrahamét wa wandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wandén pulak ye dé nanat yékun yate nana maamana taambamba
nané kéraakandékwa.
Kéraandu déké nané yéku jémbaa yate déké katik wup yaké nané.
75 Yate nané ani képmaamba yatéte akwi nyaa déku kundi kurkasale
vékute yéku musé male yakanangwa.
Yate déku ménimba yékunmba yatékanangwa.
76 Wani kundi watake Sekaraia déku nyaanét anga wandén:
Méné wuna nyaan, sérémaa du dakwa ménéké wakandakwa,
"Néman Du Gotna yémba kundi kwayékwa du wa." Naakandakwa.
Méné taale yéte Néman Duna yaambu kutlaakét yéménu wunga
wakandakwa.
77 Méné wunga yate déku du dakwat wakaménéngwa, de yan
kapérandi musé yasnyéputiye de kéraae déku taambamba taakaké
yandékwanngé.
78-79 Asapéri du dakwa kapérandi musé yate de ganngungamba téndakwa.
Te sérémaa lambiyak-ngandakwa.
Nana Néman Du Got nanéké mawulé sémbéraa yate wa wandén,
wani wandén du déku gaayémba re ani képmaat nanéké
gaayandénngé.
Gaaye nané kéraae yéku yaambumba taakakandékwa, nané
nakurakmawulé yate Gorale yékunmba rananénngé.
Wunga wandén Sekaraia.
80 Kukmba wani nyaan Jon némaan yandéka déku mawulé yékunmba
tén. Dé du yarékapuk talimba yaréndén. Yaréte Israel du dakwat Gotna
kundi wanda sapakngé kaavéréndén.

Maria Jisas kéraalén

2 1 Wani kwaaré Romna néma du déku yé Sisar Ogastus genge
gaayéna képmaamba tékwa du dakwana néma du téte wandén, déku
du déku képmaamba tékwa akwi du dakwana yé viyaawuré-ndarénngé.
2 Talimba akwi du dakwana yé yamba viyaatakandakwe wa. Wani
jémbaa taale baasnyé yandaka Kwirinius dé Romna néma duké jémbaa
yate Siria provinsmba néma du téndén.
3 Akwi du dakwa deku gwalepanget yéndarén, deku yé viyaaké.
4 Josep Israelna néma du Devitna kémba wa téndén. Devitna gwalepange
Betlehem wa. Betlehem Judia distrikmba tékwa. Josep Galili distrikmba
tékwa gaayé Nasaret taakatake déku kémna gwalepange Betlehemét
yéndén. 5 Bét déku aasa aapa wakandéng-ndarén taakwale yémbérén
Betlehemét, bérku yé viyaatakaké. Wani taakwana yé Maria wa. Lé
nyaan biyaa ralén.
6-7 Némaamba du dakwa wulaandaka saayénga vékulékndéka bét ye
saambake taaléké yapatimbérén. Bét taalé yamba yé wa. Yandéka lé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nyaan kéraaké yépmaa vékwe bulmakau kwaandakwa gaat wulaalén.
Wulaae léku léwinyan wamba kéraalén. Kéraae laplapét saaplén. Saape
bulmakau kakwa mikwamba waambitakaléka kwaandén.

Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé sipsipké kaave véran dunyansat kundi kwayéndarén

8 Wani gaan du ras nak taalémba deku sipsipké kaave véréndarén.
Wani taalé Betlehem tékwanmba téndékwa. 9 Kaave véréndaka Néman
Du Gotna kundi kure gaayakwa du nak Gotna gaayémba gaaye téndéka
néma yaa pulak kalkal naae yaae det kaaléndén. Kaaléndéka vétake asa
wup wa yandarén. 10 Yandaka Gotna gaayémba gaayakwa du det wandén,
"Guné wup yaké yamarékate. Ma véku. Yéku kundi wakawutékwa.
Akwi du taakwa ani kundi vékute mawulé tawulé yate dusék takwasék
yakandakwa. 11 Bulaa taakwa nak nyaan kéraalén wa Devitna gaayémba.
Wani kéraalén nyaan guné Satanna taambamba kéraae gunat yékun yaké
yakwa du wa. Wani Got wan du Krais. Wani nana Néman Du. 12 Bulaa ye
vékangunéngwa wani nyaan. Aasa laplapét giye bulmakau kakému kan
mikwamba waambitakaléka wa kwaandékwa. Ye wawutén pulak vétake
vékusék-ngangunéngwa wuna yéku kundiké." Naandén.
13 Wandéka Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé rékaamba bari
gaaye wani duwale téndarén. Téte gwaaré anga waandarén:
14 Got anjoré déku gaayémba rate yékun wa yandén.
Déku yé kavérék-nganangwa.
Got mawulé tawulé yandékwa du dakwa yénga yékunmba téndaru
ani képmaamba.
Wunga waandarén.

Sipsipké kaavéran du Jisas véké yéndarén

15 Wani dunyan wunga gwaaré waatake de yaasékatake waambule
waaréndarén Gotna gaayét. Waaréndaka sipsipké kaavéran dunyansé
deku kapmang bulte wandarén, "Ma yékwak Betlehemét. Ye Néman Du
wan nyaanngé waake vékanangwa." 16 Wunga watake bari yéndarén. Ye
gaayémba saambake Maria ambét Josep, wani nyaan waak véndarén.
Nyaan bulmakau kakému kan mikwamba kwaan. 17 Nyaan vétake Gotna
kundi kure gaayakwa du wani nyaanngé wandén pulak saapéndarén du
dakwat. 18 Wandaka vékute akwi vatvat naate wandarén, "Yéki. Wan
yénga pulak musé dé?" Naandarén.
19 Wunga wandaka Maria sipsipké kaavéran duna kundi vékute léku
mawulémba vékulakarélén.
20 Sipsipké kaavéran dunyansé waambule yéte Gotna yé kavérékte déké
mawulé tawulé yandarén. Yate wandarén, "Néman Du Got nanat kundi
wandéka vékutake nané wani musé akwi wa vénanén." Naandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Déku yé Jisas waatakandarén

21 Nyaa taambak kaayék vétik (7) yéndéka kaayék kupuk yambanmba,
"Gotna du" naate wani nyaanna sépé sékundarén. Sékwe déku yé Jisas
waandarén. Talimba Maria nyaan rakapuk yalén sapak Gotna kundi kure
gaayakwa du wa wani yé lat wandén.

Simeon ambét Ana Jisas vémbérén Gotna gaamba

22 Maria nyaan kéraae Moses kwayén apakundi wakwa pulak yaké mawulé
yalén, léku sépé Gotna ménimba nakapuk yékun yandénngé. Yatake nakurak
baapmu pulak yéndéka Josepale Jerusalemét yémbérén. Néman Du Gorét
kwayéké watake Jisas kure yémbérén Jerusalemét. 23 Néman Du Gotna
apakundi nak anga wandékwa. "Du dakwa kéraandara akwi léwinyan Gorké
ma kwayéndarék." Naandékwa. 24 Néman Du Gotna apakundi nak waak anga
wandékwa, "Du taakwa bérku dunyanngu nyaan Gorké kwayéte bét déké
nyaamiyo vétik viyaae ma kwayémbérék. Nyaamiyot kwayékapuk ye nyaamiyo
pulak apit ma kwayémbérék." Naandékwa. Maria ambét Josep wani kundi
wandékwa pulak wunga yaké watake yémbérén Jerusalemét.
25 Wani sapak du nak déku yé Simeon dé Jerusalemmba yaréndén. Dé yéku
yapaté male yate dé Gorale kundi bulkwa du wa yaréndén. Got Israel du dakwat
yékun yanda sapakngé wa kaavéréndén. Gotna Yaamambi déku mawulémba wa
wulaae ran. 26 Talimba Gotna Yaamambi Simeonét anga wandén, "Méné bari
kiyaakapuk ye rate vékaménéngwa Néman Du Got wani wan du Krais." Wunga
wandéka dé wani muséké kaavéréndén. 27 Gotna Yaamambi déku mawulémba
wulaae rate wandéka Gotna kundi bulndakwa néma gaat wulaandén.
Wulaandéka Jisasna aasa aapa bét Jisas kure wulaambérén, Gotna apakundi
wandékwa pulak léwinyanét yaké. 28 Kure wulaambéréka Simeon wani nyaan
kéraae déku taambamba kure téte, Gotna yé kavérékte anga wandén:
29-30 Néman Du, talimba waménén kundi bulaa a sékéréknd ékwa.
Wa véwutén bulaa nanat yékun ye nané kéraae Gotna taambamba
taakaké yakwa du.
Bulaa wuné ména jémbaa yakwa du wunat waménu mawulé tawulé
ye kiyaakawutékwa.
31 Ani duwat wa waménén, dé wani jémbaa yandu akwi taalémba
tékwa du dakwa véndarénngé.
32 Gaan yaa vérékte kaalékwa pulak ani nyaan nak gaayé du dakwana
mawulémba kaalékandékwa.
Kaaléndu de Gorké yékunmba vékulaka-kandakwa.
Vékulakate Israel du dakwa deku yé kavérék-ngandakwa.
33 Jisasna aasa aapa Simeon wan wani kundiké vékulaka vékulaka
naambérén. 34-35 Naambéréka Simeon Gorét waatakundén, bérét yékun
yandénngé. Waatakutake wani nyaanna aasa Mariat anga wandén:

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ma véku. Got wa wandén, ani du jémbaa yandu némaamba
Israelsé dat kuk kwayéndaru, némaamba Israelsé déku kundi
vékukandakwa.
Dé Gotna jémbaa yandu némaamba du dakwa dat kuk
kwayékandakwa.
Kuk kwayéndaru ras du dakwa kuk kwayén du dakwana mawulé
vékusék-ngandakwa.
Du ras dat kapérandi musé yandaru véte apakangél vékute
bérukanyénéngwa.
Naandén Simeon.
36-37 Aanyapa taakwa nak léku yé Ana, Gotna kundi bulndakwa
néma gaamba ralén. Lé Fanuelna takwanyan wa. Aserna kémba ralén.
Lé Gotna yémba kundi kwayékwa taakwa wa yarélén. Talimba du
kumbilén. Kumbiye raléka kaa taambak kaayék vétik (7) yéndéka léku
du kiyaan. Kiyaandéka kaa késépéri (84) wa kwawitakwa kwaalén.
Kwaate Gotna kundi bulndakwa gaamba yarélén. Yaréte wani gaa yamba
yaasékalékwe. Wunga yate gaan nyaa Gorale kundi bullén. Nakurak
apu nakurak apu wa kakémuké yaakére Gorale kundi bullén. 38 Simeon
kundi wasékéyakndéka Josep ambét Maria wayéka wunga témbéréka lé
yaae wani nyaanét véte Gotna yé kavéréklén. Kavérékte Jerusalemmba
tan du dakwat walén, wani nyaanngé. Talimba Got wa wandén, du nak
yaae de kéraae déku taambamba taakandénngé. Talimba wandén kundi
sékérékndénngé Ana wani sapakngé kaavérékwa du dakwat walén.

De Nasarerét waambule yéndarén

39 Néman Du Gotna apakundi wandékwa pulak yasékéyaktake Jisasna
aasa aapa dé Nasarerét nakapuk waambule kure yémbérén. Nasaret Galili
distrikmba tékwa. 40 Wani nyaan wa némaan ye mayé apa kéraandén.
Yandéka déku mawulé yékun yandéka késépéri musé aséké vékutépak
naandén. Got déké kurkale véte dat yékun yandén.

Jisas naléwuré biyaku du téte Gotna kundi bulndakwa néma gaamba randén

41 Akwi kaa Jisasna aasa aapa Jerusalemét yémbérén Pasova
waandakwa sapakna kakému kaké. 42 Jisasna kaa tambavétik maanmba
kaayék vétik (12) yandéka bét dé kéraae kure sékét yéndarén, akwi kaa
yambérén pulak.
43 Kukmba Pasova waandakwa sapakna kakému kandarén nyaa
késndéka de deku gaayét yéndakwa yaambumba waambule yén.
Yéndaka Jisas Jerusalemmba yarépékandén. Yaréndéka déku aasa
aapa yamba vékumbérékwe. 44 Bét bérku mawuléké anga wambérén,
“Jisas aana kémale wa yéndékwa.” Wunga watake bét nyaa nakurak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaambumba yémbérén. Ye garambu yaap rate yaambumba yén bérku
kém bérku du dakwat waatakumbérén déké. 45 Waatakutake dé vékapuk
ye déké waakmbérén. Waake waake waakpatimbérén. Waakpatiye
Jerusalemét waambule yémbérén, déké waake véké. 46 Ye nyaa kupuk
déké waakmbérén. Waake kukmba vémbérén dé Gotna kundi bulndakwa
néma gaamba randéka. Dé nak duwat Gotna kundiké yakwasnyékwa
néma dunyansale rate deku kundi vékute det késpulak nakpulak muséké
waatakundén. 47 Yate deku kundi vékusék naate sékmba sékmba we
kaatandéka déku kundi vékuran dunyan vatvat naate vékulaka vékulaka
naandarén.
48 Déku aasa aapa dat véte vékulaka vékulaka naambérén. Yate déku
aasa dat walén, “Wuna nyaan, kamuké méné aanat wunga yo? Aané
ména aapale wup yate méné ké akwi gaayémba waaktén.” Naalén.
49 Wunga waléka bérét wandén, “Kamuké béné waakék? Wuné
wuna aapana gaamba rawutékwa. Wan yékun wa. Yénga béné amba
rawutékwanngé yamba vékusék-mbénéngwe?” Naandén. 50 Wunga
wandéka bét wani kundina waambu yamba kurkale vékusék-mbérékwe
wa. 51 Yambéréka dé bérale nakapuk waambule ye Nasaretmba
saambakndarén. Saambake yaréte dé bérku kundi vékute wambérén
pulak yandén. Yandéka déku aasa wani muséké léku mawulémba taake
yaréte vékulaka vékulaka naalén.
52 Jisas némaan yandéka déku mawulé vékuték vékuték naandéka
késépéri musé aséké vékusék naandén. Got, du dakwa waak, de akwi
déké mawulé tawulé yandarén.

Baptais kwayékwa du Jon kundi kwayéndén
(Mt 3:1-12; Mk 1:2-8; Jo 1:19-28)

3 1-2 Taiberius Rommba néma du asapéri (14) kaa téndéka nak kaa
Got Jonét kundi kwayéndén. Wani sapak Taiberius Rommba néma
du tépékaandéka Pontius Pailat Judia distrikna néma du téndén. Wani
sapak Herot Galili distrikmba tékwa du dakwaké néma du téndéka, déku
aanyé Filip Ituria distrikmba tékwa du dakwaké, Trakonitismba tékwa
du dakwaké waak wa néma du téndéka Lisanias Abilene distrikmba
tékwa du dakwaké wa néma du téndén. Yandaka Anas ambét Kaiafas
Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du wa témbérén.
Wani sapak Sekaraiana nyaan Jon, dé du yarékapuk taalémba yaréndéka
Got dat wandén. 3 Wandéka Jon déku kundi vékutake Jordan kaambélé
yékwanmba yeyé yaayandén. Yeyé yaayatéte du dakwat anga wandén,
“Guné yangunén kapérandi musé asé yaasékangunu wuné Gotna yémba
gunat baptais kwayékawutékwa. Guné Gotna yémba wunga baptais
kéraangunu guna kapérandi mawulé yasnyéputi-kandékwa.” Naandén
Jon.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Jon wunga yandénngé talimba Gotna yémba kundi kwayétan du déku
yé Aisaia Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén:
Du nak a waakwa du yarékapuk taalémba.
Waate anga wandékwa, “Néman Duna yaambu ma kutngunék.
Kutngunu yaambu yékunmba kwaakandékwa déké.
5 Akwi jaangu képmaat ma vaae yambapngunék, yaambu jaangu
daawulikapuk yandénngé.
Akwi néma némbu akwi makal némbu waak ma kurkale vaangunék,
yaambu wutép wurékapuk yandénngé.
Rangwa yan yaambu ma kutngunu yaambu kayéndéng yéndék.
Matu rakwa yaambu matu ma kéraasolangunu yaambu yékunmba
randék.
6 Wunga yangunu akwi du dakwa vékandakwa det yékun yandénngé
Got wani wan du.”
Wani gwaaménja kundi talimba Aisaia wa viyaatakan. Du dakwana
mawulé yékun téndu, de Jisas yaamuké yékunmba vékulaka-
réndarénngé, wa wani kundi viyaatakandén.
7 Du dakwana mawulé yékun téndénngé Jon det kundi kwayéndén. Késépéri
du dakwa Jon det baptais kwayéndénngé yaandaka det anga wandén, “Guné
kapére mawulé yakwa du dakwa wa. Got néma kot vékute néma du randa
nyaa a yaandékwa. Wani nyaa Got du dakwa yandarén kapéremuséké rakarka
yakandékwa. Wani nyaaké vékulakate guné, dunyansé yaawi tundaka
yaange yékwa kaambe pulak, wa wunéké yaange a yaangunéngwa. 8 Wunéké
yaambak. Guné taale yangunén kapérandi musé yaasékatake yéku musé
male ma yangunék. Yangunu nak du dakwa véte wakandakwa, ‘De kapérandi
musé yaasékatake bulaa yéku musé male wa yandakwa.’ Naakandakwa.
Guné guna mawulémba anga wangunéngwa, ‘Nané Abrahamna gwaal
waaranga maandéka bakamu a ténangwa. Dé Gotna ménimba yéku musé
yakwa du téndén pulak nané waak Gotna ménimba yéku musé yakwa du
dakwa a ténangwa.’ Wunga wate paapu wa yangunéngwa. Guné yéku musé
yamba yangunéngwe wa. Got mawulé yamunaae wandu ani matu du saakwe
Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu tékandakwa. Abrahamna
gwaal waaranga maandéka bakamu téngunéngwanngé Got yamba
vékulakandékwe wa. Yangunéngwa muséké wa vékulakandékwa.
9 “Gwaaménja kundi nak wawutékwa. Du nak sék vaakukapuk
yakwa miyéké vékulakate kwandang kéraae wani miyé vélékandékwa.
Véle yaamba tukandékwa. Bulaa wani gwaaménja kundiké ma
vékulaka. Bulaa Got déku kundi vékukapuk yakwa du dakwat wani
yandarén kapérandi musé yakata-kandékwa. Yakatandu de yaa apapu
yaanpékatékwa taalat yékandakwa.” Naandén.
10 Jon wunga wandéka de vékute wup yate dat waatakundarén, “Nané
kamu yaké nané?” 11 Wunga wandaka det wandén, “Guné laplap vétik kure

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

re guné laplap rakapuk du dakwat ma kwayéngunu. Guné kakému ras
taakatake guné kakému kapuk yan du dakwat ma kwayéngunu.” Naandén.
12 Wani kundi wandéka de takis kéraakwa du ras déké yaandarén, det
baptais kwayéndénngé. Yaae dat wandarén, “Néma du, méné Gorké nanat
wakwasnyé-ménéngwa. Nané kamu yaké nané?” 13 Wunga wandaka
det wandén, “Guné Romna gavman gunat wan pulak male takis ma
kéraangunu. Yate yéwaa kusonaae kéraaké yambak.” Naandén.
14 Wani kundi wandéka waariyakwa du ras dat waatakundarén, “Wa
nané yénga pulak dé? Nané kamu yaké nané?” Wunga wandaka det
wandén, “Guné du dakwat mayé apa yate deku yéwaa baka kéraaké
yambak. Guné du dakwat papukundi wate deku yéwaa kéraaké yamarék.
Guné jémbaa ye wani kéraangunén yéwaaké mawulé ma yangunu.”
Naandén.
15 Jon wunga yate wunga wandéka akwi du dakwa vékulaka vékulaka
naate deku mawulémba wandarén, “Jon wan nanat yékun yandénngé Got
wan du Krais dé wani dé, kapuk dé yénga pulak du dé?” Naandarén.
16 Wunga vékulakandaka Jon det anga wandén, “Wuné gunat Gotna
yémba baptais kwayékawutékwa. Wuna kukmba yaaké yakwa du wan
néma du wa. Wuné baka du a téwutékwa. Déku mayé apa wa wuna mayé
apat taalékéran. Baka du téwutékwanmba, yénga pulak ye déku jémbaa
yaké wuté? Dé néma du randéka wuné déké jémbaa yaké yapatiwutékwa,
wuné baka du téwutékwanmba. Wuna kukmba yaaké yakwa du Gotna
Yaamambi gunat kwayékandékwa. Guna kapérandi musé kéraae yaamba
tukandékwa. 17 Dunyansé wit géle yéku wit sék kutpévéte gérindakwa.
Gérisotake yéku wit sék gaamba taakate apa vaanjatindakwa. Yandakwa
pulak wuna kukmba yaaké yakwa du wunga yakandékwa. Dé déku du
dakwa kéraae kure ye déku gaayémba taakatake, kapérandi musé yan du
dakwa kéraae yaanpékatékwa yaamba vaanjanda-kandékwa.” Naandén.
18 Jon wani kundi du dakwat kwayéte Gotna kundi ras waak
kwayéndén, deku mawulé yékun téndénngé.

Herot wandéka Jon kalapusmba taakandarén

19 Galilimba tékwa du dakwana néma du Herot déku aanyé yaréndéka
dé déku taakwa kéraandén. Léku yé Herodias. Késépéri kapérandi musé
ras waak yandén. 20 Yandéka Jon dat waarundéka Herot dé ani kapérandi
musé waak yandén. Dé wandéka déku dunyansé Jon kalapusmba
taakandarén.

Jon Jisasét Gotna yémba baptais kwayéndén
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

21-22 Talimba Herot Jonét kalapusmba taakandarénngé wakapuk
yandéka, wani sapak Jon déké yaan akwi du dakwat Gotna yémba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

baptais kwayéndén. Kwayétake Jisasét waak Gotna yémba baptais kwayéndén. Kwayéndéka téte Gorale kundi bulténdéka nyét kepukandéka Gotna Yaamambi nyaamiyo pulak ye Jisaské gaayandén. Gaayandéka kundi nak Gotna gaayémba anga wan, “Méné wuna nyaan wa. Ménéké néma mawulé wa yawutékwa. Ménéké wuna mawulé yékun yandékwa.” Naandén.

Jisasna gwaal waaranga maandéka bakamuséna yé
(Mt 1:1-17)

23 Jisasna kaa 30 yandéka déku jémbaa baasnyé yandén. Du dakwa
déké anga wandarén, “Wan Josepna nyaan wa.” Naandarén.
Josep wan Helina nyaan wa.
24 Heli wan Matatna nyaan wa.
Matat wan Livaina nyaan wa.
Livai wan Melkina nyaan wa.
Melki wan Janaina nyaan wa.
Janai wan Josepna nyaan wa.
25 Josep wan Matatiasna nyaan wa.
Matatias wan Amosna nyaan wa.
Amos wan Nahumna nyaan wa.
Nahum wan Eslina nyaan wa.
Esli wan Nagaina nyaan wa.
26 Nagai wan Matna nyaan wa.
Mat wan Matatiasna nyaan wa.
Matatias wan Semenna nyaan wa.
Semen wan Josekna nyaan wa.
Josek wan Jodana nyaan wa.
27 Joda wan Joananna nyaan wa.
Joanan wan Resana nyaan wa.
Resa wan Serubabelna nyaan wa.
Serubabel wan Sealtielna nyaan wa.
Sealtiel wan Nerina nyaan wa.
28 Neri wan Melkina nyaan wa.
Melki wan Adina nyaan wa.
Adi wan Kosamna nyaan wa.
Kosam wan Elmadamna nyaan wa.
Elmadam wan Erna nyaan wa.
29 Er wan Josuana nyaan wa.
Josua wan Elieserna nyaan wa.
Elieser wan Jorimna nyaan wa.
Jorim wan Matatna nyaan wa.
Matat wan Livaina nyaan wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30 Livai wan Simeonna nyaan wa.
Simeon wan Judana nyaan wa.
Juda wan Josepna nyaan wa.
Josep wan Jonamna nyaan wa.
Jonam wan Eliakimna nyaan wa.
31 Eliakim wan Meleana nyaan wa.
Melea wan Menana nyaan wa.
Mena wan Matatana nyaan wa.
Matata wan Natanna nyaan wa.
Natan wan Devitna nyaan wa.
32 Devit wan Jesina nyaan wa.
Jesi wan Obetna nyaan wa.
Obet wan Boasna nyaan wa.
Boas wan Salmonna nyaan wa.
Salmon wan Nasonna nyaan wa.
33 Nason wan Aminadapna nyaan wa.
Aminadap wan Atminna nyaan wa.
Atmin wan Arnina nyaan wa.
Arni wan Hesronna nyaan wa.
Hesron wan Peresna nyaan wa.
Peres wan Judana nyaan wa.
34 Juda wan Jekopna nyaan wa.
Jekop wan Aisakna nyaan wa.
Aisak wan Abrahamna nyaan wa.
Abraham wan Terana nyaan wa.
Tera wan Nahorna nyaan wa.
35 Nahor wan Serukna nyaan wa.
Seruk wan Reuna nyaan wa.
Reu wan Pelekna nyaan wa.
Pelek wan Eberna nyaan wa.
Eber wan Selana nyaan wa.
36 Sela wan Kainanna nyaan wa.
Kainan wan Arpaksatna nyaan wa.
Arpaksat wan Siemna nyaan wa.
Siem wan Noana nyaan wa.
Noa wan Lamekna nyaan wa.
37 Lamek wan Metuselana nyaan wa.
Metusela wan Enokna nyaan wa.
Enok wan Jaretna nyaan wa.
Jaret wan Mahalalelna nyaan wa.
Mahalalel wan Kenanna nyaan wa.
38 Kenan wan Enosna nyaan wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Enos wan Setna nyaan wa.
Set wan Adamna nyaan wa.
Adam wan Gotna nyaan wa.

Satan Jisasna mawulé yakwe véndén
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

4 1 Gotna Yaamambi Jisasna mawulémba wulaae rate apamama
yandéka dé Jordan kaambélé yaasékatake yéndén. Yéndéka Gotna
Yaamambi wa dat kure yén du yarékapuk taalat. 2 Kure yéndéka dé wani
taalémba nyaa dumi vétik (40) yaréndéka Satan déku mawulé yakwe
véndén. Wani sapak dé kakému yamba kandékwe. Ye wani nyaa yéndéka
kukmba wa Jisasét kaandé yan. 3 Yandéka Satan dat anga wandén, “Méné
anga waménéngwa, ‘Wuné Gotna nyaan a.’ Wunga wate bulaa wani
muséké wunat ma wakwasnyéménu. Ma waménu de ani matu waalakwe
kakému yandaru. 4 Yandaru wuné ve wakawutékwa, méné Gotna nyaan
wa.” Wunga wandéka wandén, “Yamba wa. Wani muséké ani kundi
Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Du dakwa kakémuké male vékulakate
de kurkale katik téké daré. Wani kundi vékute matu kakému yandénngé
katik waké wuté.” Naandén.

5 Jisas wani kundi wandéka Satan dat kéraae kure waaréndén. Kure
waare dat ani képmaamba tékéskwa akwi gaayé bari wakwasnyéndén.
6 Wakwasnyéte dat anga wandén, “Got wandéka ani képmaamba tékwa
akwi gaayé, wani gaayémba yarékwa akwi du dakwa akwi salmu
walmu waak wan wuna taambamba wa randakwa. Wuné wani musé
du nakét kwayéké mawulé ye wa dat kwayékawutékwa, dé deké néma
du randénngé. Wuné wani musé ménat kwayékawutékwa. 7 Méné
kwaati séte wunéké waandé daate wuna yé kavérékménu, wuné ménat
kwayékawutékwa. Kwayéwutu méné deku néma du rakaménéngwa.”
8 Wunga wandéka wandén, “Yamba wa. Gotna nyéngaamba ani kundi wa
kwaakwa: Ména néma du dé Got nakurak wa. Méné déké waandé daate
dat ma waataku. Déku yé male ma kavérék. Wani kundi vékute wuné
méneké katik waandé daaké wuté. Yate ména yé katik kavérékngé wuté.”
Naandén.

9 Jisas wani kundi wandéka Satan dat kéraae kure yéndén Jerusalemét.
Kure ye waare dé Gotna kundi bulndakwa néma gaana saambunmba
taakandén. Taakatake dat anga wandén, “Méné anga waménéngwa,
‘Wuné Gotna nyaan a.’ Wunga wate méné ma késéke daawuli. 10-11 Wani
muséké ani kundi wa kwaakwa Gotna nyéngaamba:

Got déku kundi kure gaayakwa duwat wandu de méneké yékunmba
vékandakwa.
Méné deku taambamba yékunmba rakaménéngwa.
Ye ména maan matumba katik viyaaké méné.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Méné wani kundi vékute késéke daawuliye yékunmba raménu akwi du dakwa vétake anga wakandakwa. Méné Gotna nyaan wa.” Naandén.
12 Wunga wandéka wandén, “Yamba wa. Wani muséké ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Got nakurak wa ména Néman Du. Dé apamama yate ménat yékun yandu méné waangété du yakwa pulak katik yaké méné. Wani kundi vékute wuné katik késéke daawuliké wuté.” Naandén.
13 Wunga wandéka Satan nak jémbaa yandénngé Jisasét yamba wandékwe wa. Ye dat yaasékate anga wandén, “Nak nyaa waambule yaakawutékwa. Nakapuk kalmu wuna kundi vékuké dé?” Naatake yéndén.

Jisas Galilimba jémbaa baasnyé yandén
(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

14 Gotna Yaamambi Jisasna mawulémba rate mayé apa kwayéndéka Galilit nakapuk waambule yéndén. Yéndéka wani taalémba tékwa akwi gaayémba du dakwa déké bul yé yaayandarén. 15 Dé Gotna kundi bulndakwa gaamba wulaate du dakwat Gotna kundi kwayéndén. Kwayéndéka vékute de akwi Jisasna yé kavérékndarén.

Nasaretsé Jisasét kuk kwayéndarén
(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

16 Jisas Nasarerét yéndén. Talimba makalnyan yare aasa aapale wani gaayét yéndén. Ye yare némaan ye wani gaayé yaasékatake yéndén. Wani sapak Nasarerét waambule ye wani gaayémba yaréndén. Yare yaap yaré nyaa Gotna kundi bulndakwa gaat wulaandén. Akwi yaap yaré nyaa yandén pulak ye Gotna kundi bulndakwa gaat wulaandén. Wulaae re Gotna kundi nyéngaamba véte waké waarape téndén. 17 Téndéka Gotna yémba talimba kundi kwayétan du Aisaia viyaan nyéngaa kure yaae dat kwayéndarén. Kwayéndaka lékwe véndén ani kundi viyaatakandéka kwaandéka. Vétake det anga wandén:

18 Néman Du Got wunat wa wandén, wuné déku kundi musé asé kure rakapuk du dakwat kwayéwuténngé.
Watake déku Yaamambi tiyaandéka wuna mawulémba a wulaae rakwa.
Got wunat wa wandén, wuné yaae ani kundi det kwayéwuténngé.
De kalapus pulakmba kwaakwa du dakwa bulaa yékun tékandakwa.
De ménimbo pulak yan du dakwa bulaa kurkale vékandakwa.
Kaangél kurkwa du dakwa bulaa nakapuk katik kaangél kurké daré.
19 Bulaa Néman Du Got du dakwat yékun yakandékwa.
20 Jisas wunga watake wani nyéngaa nakapuk valambare wani gaaké séngitékwa duwat kwayéndén. Kwayétake randén, wani kundi det

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yakwasnyéké. Randéka wani gaamba rakésén du dakwa akwi dat male véndarén. 21 Véndaka det anga wandén, “Bulaa Gotna nyéngaamba kwaakwa kundi wa sékérékén. Yandéka wa véngunén.” 22 Naandéka de wani kundi vékutake vatvat naate déku kundiké vékulaka vékulaka naan. Yate wandarén, “Yéki. Wa yéku kundi wa wandékwa.” Naatake anga wandarén, “Wani du wan Josepna nyaan wa. Yénga pulak ye dé wani yéku kundi wato?” Naandarén.

23 Wunga wandaka Jisas det anga wandén, “Kalmu guné apapu wangunéngwa kundi wunat anga waké guné? ‘Dokta, ménékét ména sépé ma yékun yaménék.’ Wunga wate kalmu anga waak waké guné? ‘Kaperneammba yaménén jémbaa wa vénanén. Yaménén pulak ménékét ména gwalepangemba yatéte ma yaménu.’ Naanguna kundi wa waambule anga wawutékwa. 24 Guné a wawutékwa. Gotna yémba kundi kwayékwa dunyan deku gwalepangemba yatéte kundi kwayéndaka deku gaayémba tékwa du dakwa deku kundi vékumuké kalik yandakwa. Yi wan wanana wa.

25 “Ma véku. Talimba Gotna yémba kundi kwayétan du Elaija yaténdéka Israelmba du kiyaan kwawitakwa asa wa yarékésén. Wani sapak yaténdaka kaa kupuk baapmu taambak kaayék nakurak (6) maas yamba viyaae. Yandéka akwi gaayémba néma kaandé yan. 26 Yandéka Got Elaijat yamba wandékwe, dé ye Israelmba yarékéskwa du kiyaan kwawitakwasat yékun yandénngé. Got Elaijat wandén, dé ye nak taalémba yarékwa kwawitakwat nak yékun yandénngé. Lé Saidonmba tékwa gaayé Sarefatmba yarélén.

27 “Ani kundi waak ma véku. Gotna yémba kundi kwayékwa du nak waak déku yé Elisa, dé yaréndéka lepro yan dunyan asa wa yarékésén Israelmba. Yaréndaka Elisa det yamba kururéndékwe. Nakurak duwat male kururéndén. Wani du Siria du wa, déku yé Naman. Wan Israel du yamba yé wa.” Naandén Jisas.

28 Gotna kundi bulndakwa gaamba ran du dakwa Jisas wan kundi vékutake anga wandarén, “Jisas wunga wate wa nanat waarundén wa.” Wunga wate asa rakarka wa yandarén. 29 Ye waarape Jisasét kulkiye gaayé yaasékatake kaapat témbét-sangwandéndarén. Deku gaayé anjoré némbu nakmba tén. Téndéka Jisas témbére dé wani némbuna jaangwat kure yéndarén. Dé wani jaangumba vaanjandaké watake kure yéndarén. 30 Kure ye wunga yaké yapatindarén. Dé deku nyéndémba ye gwaande de yaasékatake dé wa yén.

Jisas wandéka kutakwa kulure kure yatan du yékun yandén
(Mk 1:21-28)

31 Jisas Kaperneamét daawulindén. Wani gaayé Galili distrikmba tékwa. Daawuliye saambake yaréndén. Yare yaap yaré nyaa Gotna kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bulndakwa gaamba wulaae du dakwat Gotna kundiké yakwasnyéndén.
32 Mayé apale wa det Gotna kundi kwayéndén. Kwayéndéka vékute
vatvat naate vékulaka vékulaka naandarén. 33 Yaréndaka kutakwa kulure
kure yatékwa du nak wani gaamba randén. Randéka dat kure yatékwa
kutakwa némaanmba waalén. 34 Waate anga walén, “Méné Nasaret du
Jisas, nanat kamu yaké méné yaak? Nanat yaavan kurké méné yaak
kapuk? Méné a vésékwutékwa. Méné Gotna yéku laku du wa.” Naalén.
35 Wunga waléka lat wandén, “Nyéné kundi bulké yambak. Wani
du yaasékatake ma yaale yaange yényénu.” Naandéka wani du
taakusorakléka képmaamba vaakétndén. Vaakétndéka dat yaavan
kurkapuk yaasékatake yélén. 36 Yéléka akwi du dakwa vétake vatvat
naate dekét deku kapmang bulte wandarén, “Yéki. Ani du yénga kundi
dé wo? Dé du dakwat kulure kure yatékwa kutakwat wandéka wani
du dakwa yaasékate yaange yéndakwa. Néma du rate apamama yakwa
du wa.” Naandarén. 37 Wunga wandaka wani taalémba tékéskwa akwi
gaayémba Jisaské kundi saapé yé yaayandarén.

Jisas Saimon Pitana naakumot kururéndén
(Mt 8:14-15; Mk 1:29-31)

38 Jisas waarape Gotna kundi bulndakwa gaa taakatake Saimonna gaat
wulaandén. Saimonna naakumo néma baat yandéka kwaalén. Kwaaléka
Jisasét wandarén, dé yaae lé kururéndénngé. 39 Wandaka wulaae lé
kwaanale téte wandéka wani baat késén. Yandéka wani taakwa bari
waarape kakému kéraae det kwayélén.

Jisas némaamba du dakwa wa kururéndén
(Mt 8:16-17; Mk 1:32-34)

40-41 Garambu nyaa daawulindéka yaap yaré nyaa yéndéka baat
yakwa du dakwa nyambalé, sépémaalé maan taamba kapére yan du
dakwa nyambalé, kutakwa kulure kure yatékwa du dakwa nyambalé
waak wa Jisaské kure yéndarén. Kure yéndaka dé déku taamba wani du
dakwa nyambalésémba kutndéka de nakapuk yékun yandarén. Yandaka
késépéri du dakwat kulure kure yatan kutakwasat wandéka yaalandarén.
Yaale yéte dat wandarén, “Méné Gotna nyaan wa.” Wunga wate wa
vékusékndarén. Dé Got wan du Krais wa. Wunga vékusékndaka det
némaanmba wandén, “Wani muséké saapéké yambak.” Wandéka yaange
yéndarén.

Jisas yeyé yaayatéte Gotna kundi kwayéndén
(Mk 1:35-39)

42 Ganmbamba waarape wani gaayé yaasékatake du dakwa
yarékapuk taalat yéndén, Gorale kundi bulké. Yéndéka du dakwa déké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waake yéndarén. Ye dé ve wandarén, “Méné nanale yaré. Nak gaayét
yéké yambak.” 43 Naandaka det anga wandén, “Wuné nak gaayét ye
Gotna kundi kwayékawutékwa, Got néma du rate du dakwaké véké
yandékwanngé. Got wani jémbaa yawuténngé wa wandéka yaawutén.”
44 Naatake Galili distrik yaasékatake ye Judia distrikmba saawe yéte
Gotna kundi bulndakwa gaamba du dakwat Gotna kundi kwayéténdén.

Jisas du rasét wandén dale yéndarénngé
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

5 1 Nak nyaa Jisas Genesaret néma gu kwaawuna wutépmba téndéka
asa du dakwa wa yaae dale jaawuwe téndarén, Gotna kundi vékuké.
2 Jisas te véndén bot vétik néma gu kwaawuna wutépmba rambéréka.
Gukwami wurékwa dunyan de takamba wa bot yaasékatake aaswut
yakwasnyé-réndarén. Yakwasnyé-réndaka véndén deku bot rambéréka.
3 Vétake bot nakmba waaréndén. Wani bot wa Saimonna bot wa. Waare
rate Saimonét wandén, dé bot valuwindu ayélap yépulak naandénngé.
Wandéka valuwindéka ye awulaka botmba rate wutépmba tékésén du
dakwat Gotna kundi yakwasnyéndén.
4 Kundi bulsékéyaktake Saimonét anga wandén, “Bot ma nyéndé
néma gu kwaawut kure wulaae méné ména dunyansale guné aaswut
vaanjande guné gukwami wuréké ya.” Naandén. 5 Wunga wandéka anga
wandén, “Néman Du, gaan nané néma jémbaa wa yananén. Ye gukwami
yamba wurénangwe wa. Waménéngwanngé vékwe wa aaswut nakapuk
vaanjanda-kawutékwa.” 6 Wunga watake aaswut vaanjande asa gukwami
wa wuréndarén. Wuréndaka aaswut tékngé tékngé yan.
7 Yandéka nak botmba rakésén dunyanét waandarén, de yaae
kutndarénngé. Waandaka yaandaka bot vétikmba kéraasangwandé-ndarén
kwaami. Yandaka bot véréti gumba daawuliké yan. 8-10 Yambéréka vétake
gukwami némaamba wuréndarénngé vékulakate Saimon Pita, dale botmba
rakésén dunyan waak vatvat naandarén. Sebedina nyaan vétik Jems ambét
Jon bét waak vatvat naan. Bét Saimonale jémbaa yatémbérén. Vatvat
naae Saimon Jisasna maanale kwaati séte dat anga wandén, “Néman Du,
wuné kapéremusé yakwa du a. Méné wuné yaasékatake ma yé.” Naandéka
dat wandén, “Méné wup yaké yambak. Méné gukwami wuréménén
pulak méné wuna jémbaa yate du dakwa kéraakaménéngwa, de wuna
jémbaamba yaalandarénngé.” Naandén. 11 Naandéka de botmba ye bot
wutépmba témbétsotake deku musé asé akwi yaasékatake dale yéndarén.

Jisas wandéka lepro yan du nak yékun yandén
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

12 Jisas ye gaayé nakmba randén. Lepro yan du nak wani gaayémba
yaréndén. Déku sépé waasémama wurésapén. Wani du Jisasét vétake

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaae kwaati séte waandé daate dat anga wandén, “Néman Du, wuné
yékun yawuténngé méné mawulé yamunaae ma waménu wuné yékun
yakawutékwa.” Naandén. 13 Naandéka dat taamba kutte wandén, “Yékun
yaménénngé wa mawulé yawutékwa. Méné ma yékun ya.” Naandéka
wani lepro késndéka wani du yékun yan. 14 Yandéka dat wandén, “Ma
véku. Ménat yawutén muséké nak duwat waké yambak. Méné Gotna
gaamba jémbaa yakwa duké ye déku ménimba téménu dé ména sépat
vékandékwa. Véndu méné yékun yaménénngé talimba Moses wan pulak
Gorké kwaami ma kwayéménék. Kwayéménu du dakwa véte lepro
késndéka yékun yaménénngé wa vékusék-ngandakwa.” Wunga wandéka
yéndén.
15 Jisas wunga yandéka genge gaayémba asa du dakwa wa déku mayé
apaké kundi bulndarén. Yate asa du dakwa wa Jisaské yaandarén, Gotna
kundi vékute Jisasét waatakundaru dé sépémaalé kapére yan du dakwat
kururéndénngé. 16 Yaandaka apapu det yaasékate dé du yarékapuk
taalémba yéte Gorale kundi bulndén wamba.

Jisas wandéka maan kapére yan du yékun yandén
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17 Nak nyaa Jisas du dakwat Gotna kundiké yakwasnyé-téndéka de
Farisi du ras, apakundiké vékuséknngwa du ras, wunga rakésndarén.
Wani dunyansé Galili distrikmba tékwa akwi gaayé, Jerusalem, Judia
distrikmba tékwa ras gaayé waak, ge gemba yaandarén. Yaae rakésndaka
Néman Du Gotna mayé apa Jisasna mawulémba wulaae téndéka baat
yakwa du dakwa, sépémaalé kapére yan du dakwat waak kururéndén.
18 Yandéka du ras maan taamba kapére yan du nak jaambémba yaate
yaandarén. Yaate yaae gaat wulaae Jisas téndénmba taakaké mawulé
yandarén. 19 Yandaka némaamba du dakwa téndaka taalé vékulékén.
Vékuléknddéka kure wulaaké yapatindarén. Yaambu yamba yé wa.
Yandéka gaamba waare nak sakumba ayélap péraalékundarén. Péraae
wani du kwaan jaambémba baangwit téwaakwe wani yaambumba dé
jaambale kusandandarén du dakwana nyéndémba. Kusande Jisasna
saawimba taakandarén. 20 Taakandaka Jisas vététe anga vékuséknddén.
Deku mawuléké wandarén, dé wani duwat kururémuké apa
yandékwanngé. Wunga vékute wani duwat wandén, “Wuna du, yaménén
kapérandi musé wa yasnyéputiwutén.” Naandén.
21 Jisas wani kundi wandéka de apakundiké vékuséknngwa dunyan,
Farisi dunyan waak deku kapmang bulte anga wandarén, “Yénga pulak
du dé wani du? Du dakwa yakwa kapérandi musé wan Got male wa
yasnyéputikwa. Wani du wa wakwa, ‘Wuné yandén kapérandi musé wa
yasnyéputiwutén.’ Dé baka du wunga wate wa Gorét wasélékndékwa wa.”
Naandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Naandaka Jisas deku mawulé vékusékte wa det anga wandén,
“Kamuké guné guna mawuléké vékulako? Guné wunga yaké yambak.
23-24 Wuné Duna Nyaan ani képmaamba téte yandarén kapérandi musé
yasnyéputimuké wa apamama yawutékwa. Guné wani muséké yamba
vékusék-ngunéngwe wa. Yandén kapérandi musé yasnyéputiwuténngé
wate baka kundi wuté wak, kapuk néma kundi wuté wak? Dé waarape
yéndénngé wamunaae wan néma kundi waké wuté kapuk? Guné wuna
mayé apaké yékunmba vékusék-ngunénngé wa wuné ani kundi bulaa
dat wakawutékwa.” Naatake maan kapére yan duwat wandén, “Méné ma
waarape ména jaambé kéraae kure ména gaat yéménék.” 25 Naandéka
akwi du dakwana ménimba bari waarapndén. Waarape kwaandén
jaambé kéraae kure Gotna yé kavéréklaakét yéndén déku gaat.
26 Yéndéka akwi du dakwa vétake vatvat naandarén. Naate Gotna
yé kavéréknda ka deku mawulé géndéka, anga wandarén, “Yéki. Bulaa
nakpulak néma musé nak a vénanén.” Naandarén.

Jisas Livait waandén dale yéndénngé
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

27 Kukmba Jisas ye véndén takis kéraakwa du nak takis kéraandékwa
gaamba randéka. Wani duna yé Livai wa. Vétake Jisas dat anga wandén,
“Méné ma yaa wunale.” 28 Naandéka waarape akwi musé asé yaasékatake
Jisasale yéndén.
29 Livai ye déku gaamba kakému rékaamba yaakéndén Jisaské.
Yaakétake wandéka de takis kéraakwa dunyansé késépéri, kapérandi musé
yakwa dunyan késépéri, Jisasna dunyansé waak, wunga kandarén kakému
bérale sékét. 30 Karéndaka de Farisi dunyan ras, deku jémbaamba gwaande
apakundiké vékuséknga wa dunyan ras, de Jisasna dunyansat waarute anga
wandarén, “Kamuké guné takis kéraakwa dunyan, kapérandi musé yakwa
dunyan ras waak, guné dele kakému kulak ko?” Naandarén.
31 Naandaka Jisas det gwaaménja kundi nak anga wandén, “Yékunmba
yatékwa du dakwa doktaké yamba yéndakwe wa. Baat yakwan,
sépémaalé maan taamba kapére yan du dakwa male wa yékwa doktaké.
Yéndaka dokta deku sépé kururéndékwa.” 32 Naatake wandén, “Wuné
du dakwana kapérandi mawulé wa kururéwutékwa. Kapérandi mawulé
vékukwa du dakwa yandarén kapérandi mawulé yaasékatake wunéké
yaae wuna kundi vékundarénngé wa gaayawutén. Yéku mawulé vékukwa
du dakwaké yamba vékulakawutékwe wa.” Naandén Jisas.

Jisas kakému yaakétndakwanngé wandén
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

33 Dunyan ras yaae Jisasét anga wandarén, “Baptais kwayékwa
du Jonna dunyan Gorale kundi bulké yate de késépéri nyaa kakému

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaakétndakwa. Yaakére baka yaréte Gorale kundi bulndakwa. Farisi dunyan wunga male yandakwa. Ména dunyan wunga yamba yandakwe wa. De akwi nyaa kakému kulak kandakwa. Kamuké daré ména dunyan kakému yaakérkapuk yo?” 34 Naandaka Jisas det gwaaménja kundi nak anga wandén, “Du nak taakwa kéraaké yandu du dakwa mawulé tawulé yatéte kakému yaake kaké daré, kapuk wandu de kakému yaakérké daré? Wa kakandakwa. Taakwa kéraaké yakwa du dele sékét yaréndu wa mawulé tawulé yatéte kakandakwa. 35 Kukmba dunyan ras yaae wani du kure yéndaru, wani sapak wa de déku du dakwa déké mawulé sémbéraa yate kakému katik kaké daré. Wuné wuna dunyansale wayéka yaréwutéka wa mawulé tawulé yate kakému kandakwa.” Naandén.

36 Wani kundi watake det gwaaménja kundi vétik waak anga wandén: “Du dakwa kulé laplap tambék sékwe kéraae jaangwa laplapmba tékwa yaambu yamba taake yatépéndakwe wa. De kulé laplap tambék sékwe kéraae jaangwa laplapmba tékwa yaambumba taake yatépé-munaandaru, wa bét vétikmba gérikngambérékwa. Kulé laplap jaangwa laplapale katik yékun yaké dé.

37 “Dékény kaa viyaae révéndarén meme sépémba kulé wain kulak katik wukaasandaké daré. Wunga yamunaandaru wani meme sépé jaangwa ye pungndu kulak akwi yékéraa-kandékwa. Yékéraandu wani meme sépé katik yékun yaké dé. 38 Kulé meme sépémba wukaasanda-ndaru kulé wain kulak wa yékunmba tékandékwa. 39 Talimba yandarén wain kulak kakwa du taale dé kulé wain kulak kaké kalik yakandékwa. Yate anga wakandékwa, ‘Talimba yandarén kulak wan yékun wa.’ Naate wa talimba yaténdén muséké wa mawulé yandékwa.” Talimba yatan duna kundi vékukwa du Jisasna kulé kundi vékuké kalik yandaka wa wani gwaaménja kundi wandén wunga.

Yaap yaré nyaaké Jisas wandén
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

6 1 Yaap yaré nyaa nak Jisas déku dunyansale sékét wit tékéskwa yaawi nakmba yéndarén. Yététe déku dunyan wit sék kaké we wit kumbu ras taakwe deku taambat léwaakite wit sék kandarén. 2 Kandaka Farisi dunyan ras vétake det anga wandarén, “Guné wit kumbu taakwe taambat léwaaki-ngunéngwa, yaap yaré nyaamba. Nana apakundi anga wandékwa, ‘Guné yaap yaré nyaamba jémbaa yaké yambakate.’ Wani apakundi yamba vékungunéngwe wa. Guné wit kumbu taakwe taambat léwaakite wa guné jémbaa wa yangunéngwa, yaap yaré nyaamba. Wa kapérandi yapaté wa yangunéngwa.” Naandarén.

3-4 Naandaka Jisas det anga wandén, “Talimba nana gwaal waaranga maandéka bakamu Devit yan muséké Gotna nyéngaamba wa viyaatakandarén. Wani kundiké yamba vékulaka-ngunéngwe

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa. Talimba Devit déku dunyansale kaandé yandéka dé Gotna
kundi bulndakwa gaat wulaae wani gaamba jémbaa yakwa duwat
waatakundén, Gorké kwayéte taakandarén kakému det kwayéndarénngé.
Waatakundéka kwayéndaka Devit wani kakému déku dunyansat
kwayéndéka de akwi kandarén. Wunga yate nana apakundi yamba
vékundakwe wa. Nana apakundi anga wandékwa, 'Gotna gaamba jémbaa
yakwa du male wa Gorké kwayéndarén kakému yénga kandaru. Nak du
wani kakému katik kaké dé.' Wunga wandéka Devit déku dunyansale
wunga yandaka deké anga yamba wangunéngwe wa, 'Wan kapérandi
musé wa yandarén.' Wunga wakapuk ye nanat kamuké gané anga wo?
'Gané nana apakundi vékukapuk yate kapérandi musé wa yangunén.'
Gané wunga wate yamba kurkale vékusék-ngunéngwe wa." 5 Naatake
det anga wandén, "Wuné Duna Nyaan yaap yaré nyaana néma du a
rawutékwa. Wuné du dakwana jémbaaké yi naawutu wa de yaap yaré
nyaamba yi naawutén pulak yénga yandaru." Naandén Jisas.

Yaap yaré nyaamba Jisas wandéka taamba lin du yékun yandén
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

6 Nakapuk, yaap yaré nyaamba Jisas Gotna kundi bulndakwa gaat
wulaae du dakwat Gotna kundi kwayéténdén. Wani gaamba yékutuwa
saku taamba lin du nak wa véran. 7 Randéka de apakundiké vékuséknguwa
dunyan, Farisi dunyan waak, wani gaamba rate vésék naaréndarén
Jisasét. Yate deku mawulémba anga wandarén, "Jisas yaap yaré nyaamba
wani duwat kalmu kururéké dé kapuk? Dat kururémunaae, wa nana
apakundiké kuk kwayékandékwa. Wunga yandu dé kotimnganangwa."
Naandarén. 8 Naandaka dé déku kapmang wa vékundén awula deku
mawulémba wandarén kundi. Vékutake taamba lin duwat wandén, "Ma
waarape yaae amba té." Naandéka waarape téndén. 9 Téndéka Jisas det
anga wandén, "Wuné gunat waatakukwate yawutékwa. Nana apakundi
yénga dé wo? Yaap yaré nyaamba nané yéku musé yaké nané, kapuk
kapérandi musé yaké nané? Yaap yaré nyaamba kiyaaké yakwa du
dakwat yékun yaké nané, kapuk det viyaandékngé nané?" Naandén.
10 Wunga watake det nak nak yaasatiyaale vétake wani duwat wandén,
"Ména taamba ma kayéndéng." Naandéka déku taamba kayéndéngndéka
wa nakapuk yékun yan. 11 Yandéka de asa rakarka wa yandarén. Yate
dekét deku kapmang bulte wandarén, "Nané Jisas yénga pulak yaké?"
Naandarén.

Jisas wakandéng-ndéka déku dunyan déku jémbaa yandarén
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

12 Wani sapak Jisas dé Gorale kundi bulké némbat waaréndén.
Waare gaan Gorale kundi bulndén. Bulréndéka ye yé gérén. 13 Yé gére

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nyaa yaalandéka déku dunyansat waandéka yaandarén. Yaandaka du
tambavétik maanmba kaayék vétikét (12) wa wakandéngndén, déku
kundi kure yékwa dunyan téndarénngé. 14 Deku yé anga wa:
Saimon. Déku nak yé Jisas wa kwayén, Pita.
Saimonna waayéka, Andru.
Jems.
Jon.
Filip.
Bartolomyu.
15 Matyu.
Tomas.
Alfiusna nyaan, Jems.
Saimon. Dé talimba genge gaayémba yéte wandén, "Nak képmaana
du nana néma du téndénngé kalik yawutékwa." Naandén.
16 Jemsna nyaan, Judas.
Judas Iskariot. Kukmba wa Jisas maamat kwayéndén.

Jisas némaamba du dakwat kururéndén
(Mt 4:23-25)

17 Jisas déku dunyanale sékét daawuliye yéku viyaatakan taalé nakmba
téndarén. Déku dunyan késépéri dale sékét téndaka némaamba du
dakwa wa de waak yaae tén. De Jerusalem, Judia distrikmba tékwa
nak gaayé, Tair, Saidonmba waak yaandarén. Tair, Saidon waak bét
solwara wutépmba tékwa. 18 Wani du dakwa ras Jisasna kundi vékuké
yaandarén. Ras du dakwa baat yandéka ras sépémaalé, maan taamba
kapére yandéka Jisas det kururéndénngé wa yaandarén. Wani du dakwa
rasét kutakwa wa kulure kure yaténdaka de waak yaandarén. Yaandaka
kutakwa wandéka yaange yéndaka de wani du dakwa yékun yawuran.
19 Yaandaka wandéka wa véndarén. Jisasna mayé apa némaan yandéka
dé det kururéndén. Wunga véte dé akwi pulak det taamba kutndénngé
mawulé yandarén.

Ras mawulé tawulé yandaru ras géraakandakwa
(Mt 5:1-12)

20 Jisas déku dunyansat vététe det wandén, "Guné musé asé kapuk
du, guné Gotna kémba téngunénga Got néma du rate guné ké yékunmba
véndékwa. Véréndékwanngé guné mawulé tawulé yénga yangunu.
21 "Guné bulaa kaandale yarékwa du, sérémaa kakému némaamba
kakangunéngwa. Kaké yangunéngwanngé mawulé tawulé yénga
yangunu.
"Guné bulaa géraarékwa du, sérémaa waangikangunéngwa. Waangiké
yangunéngwanngé mawulé tawulé yénga yangunu.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 “Ma véku. Wuné Duna Nyaan rawutéka guné wuna jémbaamba
wa yaalangunén. Du ras wunat maama yate guné́ké kalik yate gunat
anga wakandakwa, ‘Guné kapérandi musé yakwa du wa.’ Wunga waké
yandakwanngé guné mawulé tawulé yénga yangunu. 23 Talimba wani
duna gwaal waaranga maandéka bakamu de Gotna yémba kundi
kwayétan dunyansat wunga yaavan kutndarén. Det wunga yaavan
kutndarénngé vékulakate de gunat wunga yaavan kutndaru guné mawulé
tawulé yénga yangunu. Sérémaa Got gunat yékun yakandékwa, déku
yémba kundi kwayétan dunyansat yékun yandén pulak. Yandu guné dale
yékunmba yarésékéyak-ngangunéngwa. Yarésékéyakngé mawulé yate
guné mawulé tawulé yénga yangunu.
24 “Guné némaamba yéwaa kure yarékwa du, bulaa yéku musé
kéraasotake yékun yaréngunéngwa. Sérémaa kapérandi musé gunéké
yaandu guné katik kurkale yaréké guné.
25 “Guné kakému kate biyaa sékérékndéka yarékwa du, bulaa kurkale
kangunéngwa. Sérémaa kapérandi musé gunéké yaandu kaandale
yarékangunéngwa.
“Guné waangikwa du, bulaa dusék yangunéngwa. Sérémaa kapérandi
musé gunéké yaandu guné némaamba géraakangunéngwa.
26 “Du dakwa akwi guna yé kusondaru ma jéraawu yangunék.
Talimba guna gwaal waaranga maandéka bakamu papukundi watan
duna yé kavérékndarén. Bulaa a tékwa du guna yé kavérékndaru kalmu
guné waak papukundi waké guné? Bulaa a tékwa du guna yé kavérék-
munaandaru kukmba kapérandi musé gunéké wa yaaké yakwa.”
Naandén Jisas.

Maamaké mawulé yandarénngé Jisas wandén
(Mt 5:38-48)

27 Wani kundi watake Jisas det anga wandén, “Guné, wuna kundi
vékukwa du, gunat wawutékwa. Guné guna maamaké ma néma mawulé
yangunék. Gunéké kalik yakwa duwat ma yékun ya. 28 Gunat kapérandi
kundi wakwa duké Gorét ma waatakungunék, det yékun yandénngé.
Gunat kapérandi musé yakwa duké Gorét ma waatakungunék, det yéku
mawulé kwayéndénngé. 29 Dunyan ras guna yékutuwa saku kupmimba
viyaandaru waalakwe akituwa sakwat ma kwayé viyaandaru. Guné det
waambule viyaaké yambak. Dunyan ras guna laplap kéraandaru guné
laplap nak waak ma kwayé. 30 Dunyan ras guna muséké waatakundaru
guné wani musé ma kwayé. De guna musé kéraandaru, guné wani musé
waambule kwayékata-ndarénngé waaké yambak. 31 Nak du gunat yékun
yamuké mawulé yangunéngwa pulak, det wunga ma yékun yangunék.
32 “Kapérandi musé yakwa du dakwa, yéku musé yakwa du dakwa,
akwi du dakwa de deku du dakwaké mawulé yandakwa. Guné guna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du dakwaké male mawulé yamunaae, guné kapérandi musé yakwa du
dakwat katik taalékéraké guné. Guné wunga male yangunu Got wunga
yanguténgwanngé, 'Wa yékun wa,' katik naaké dé. 33 Akwi du dakwa
waambule yakatate yéku musé yandakwa, det yéku musé yakwa du
dakwat. Guné gunat yéku musé yakwa du dakwat male yéku musé
yamunaae wa guné kapérandi musé yakwa du dakwat katik taalékéraké
guné. Guné wunga yangunu Got wunga yanguténgwanngé, 'Wa yékun
wa,' katik naaké dé.
34 "Akwi du dakwa, kapérandi musé yakwa du dakwa waak, de nak
du dakwat musé kwayéte deku mawuléké anga wandakwa, 'De nanat
wani waambu waambule tiyaakandakwa.' Naandakwa. Guné wunga
musé kwayéte wani kundi wate, guné kapérandi musé yakwa du dakwat
katik taalékéraké guné. Guné wunga male yamunaangunu, Got wunga
yanguténgwanngé, 'Wa yékun wa,' katik naaké dé.
35-36 "Guné kapérandi musé yakwa du dakwa yakwa pulak yaké
yambak. Guné det taalékére anga yangunék. Guné guna maamaké
waak ma néma mawulé yangunék. Yate det ma yékun yangunék. Ye
guné det musé asé kwayétake wani musé nakapuk waambule kéraaké
vékulakaké yambak. Guné wunga yangunu apa tapa yakwa du Got
guréké anga wakandékwa, 'Wa wuna nyambalésé wa yarékésndakwa.'
Naate guréké kurkale vékandékwa. Yandu guné yékunmba yarésékéyak-
ngangunéngwa. Guna aapa Got mawulé sémbéraa yandékwa, déké
vékulaka-kapuk yate kapérandi musé yakwa du dakwaké. Dé deké
mawulé sémbéraa yandékwa pulak, guné waak deké mawulé ma
sémbéraa yangunék." Naandén Jisas.

De du dakwat bari kotimngapuk yamuké Jisas wandén
(Mt 7:1-5)

37 Wani kundi watake Jisas det anga wandén, "Nak du dakwa yan
muséké vékulakate guné kot vékukwa néma du pulak deké ye det bari
anga wambakate, 'Wani du dakwa wan kapérandi musé yakwa du dakwa
wa.' Wunga yakapuk yangunu wa Got yangunén muséké vékulakate anga
bari katik waké dé, 'Guné kapérandi musé yakwa du dakwa wa.' Wunga
katik waké dé. Guné wani du dakwat wunga bari wakapuk ye wani
yandarén kapérandi muséké katik vékulakaké guné. Wunga yangunu
Got yangunén kapérandi musé yasnyéputiye wani muséké nakapuk katik
vékulakaké dé. 38 Guné nak du dakwat yékun yaké wate det musé asé ma
kwayéngunék. Kwayéngunu Got gunat yékun yate gunat kwayékandékwa.
Kwayéngunu Got gunat yakélak yakélak katik yékun yaké dé.
Kwayéngunu wa Got gunat némaamba yékun yakandékwa. Yékun yandu
guné yékunmba yarésékéyakngangunéngwa. Guné nak du dakwat yékun
yanguténgwa pulak, Got gunat yékun yakandékwa." Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39 Wani kundi watake Jisas det ani gwaaménja kundi wandén,
“Méni kiyaan du nak baan méni kiyaan duwat yaambu wakwasnyéké
dé, kapuk? Yamba wa. Dat wakwasnyéké watake ye bét véréti
kavérémba vaakérkambérékwa. 40 Skulkwa nyambalésé de baka du wa
yaréndakwa. Det yakwasnyékwa du, de deku néma du wa téndakwa.
De det yakwasnyéndaru kurkale skule sérémaa wani nyambalésé det
yakwasnyan du pulak wa néma du tékandakwa.” Naandén.
41 Wani gwaaménja kundi watake Jisas det anga wandén: “Nak du
dakwa yan kapérandi musé wa ménimba wulaae rakwa makalkéri musé
pulak wa. Yangunén néma kapérandi musé wa ménimba rakwa néma
baangé pulak wa. Kamuké guné nak du dakwana ménimba wulaae
rakwa makalkéri musé véte gunékét guna ménimba rakwa néma baangé
yamba vénguněngwe? Wunga yate guné nak du dakwa yan kapérandi
muséké wate guné yangunén néma kapérandi muséké yamba vékulaka-
nguněngwe wa. 42 Guné néma kapérandi musé yatake kamuké guné
ayélapkéri kapéremusé yan du dakwat anga wo? ‘Guné kapérandi
musé wa yangunén. Guné kurkale yaréngunénngé wuné gunat yékun
yakawutékwa.’ Guné wunga waké yambak. Guné kapérandi musé yatake
wunga wangunu, wa paapu yakwa du wa guné. Taale guné yangunén
néma kapérandi muséké ma kuk kwayéngunu. Kwayétake guné ayélapkéri
kapéremusé yan du dakwat yénga yékun yangunu.” Naandén Jisas.

Jisas gwaaménja kundi wandén sék vaakukwa miyéké
(Mt 7:16-20; 12:33-35)

43 Wani kundi watake Jisas det anga wandén: “Ani gwaaménja kundi
nak ma vékungunu. Yéku miyémba kapérandi sék yamba vaakundékwe
wa. Kapérandi miyémba yéku sék yamba vaakundékwe wa. 44 Nané
miyé sékét véte anga wanangwa, ‘Wani miyé yéku miyé wa. Ani miyé
a kapérandi miyé a.’ Naanangwa. Anga vékuséknangwa. Raamény
baangwimba nané miyé sék yamba gélénangwe wa. Kapérandi waaramba
nané yéku miyé sék yamba gélénangwe wa.
45 “Bulaa wani kundiké ma vékulaka. Nané miyé sékét véte miyéké
wanangwa. Miyéké vénangwa pulak wa nak du dakwana jémbaa véte
deku mawuléké vénangwa. Yéku duna mawulémba yéku mawulé male
yaalandéka yéku kundi bulte yéku musé yandakwa. Kapérandi duna
mawulémba kapérandi mawulé male yaalandéka kapérandi kundi bulte
kapérandi musé male yandakwa.” Naandén Jisas.

Du vétik gaa kurénngé Jisas wandén
(Mt 7:24-27)

46 Jisas anga wandén: “Guné wunat anga wanguněngwa, ‘Méné, nana
Néman Du wa.’ Wunga wate wuna kundi yamba vékunguněngwe wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kamuké guné wunga wate wuna kundi vékumuké kalik yo? 47 Wunéké
yaae wuna kundi vékute wawutékwa pulak yakwa du dakwa wan ani
du pulak wa. 48 Dé yéku gaa kaaké we néma kwaawu vaandén. Vaae
matu taakumba kwaat taawundén. Taawutake yéku apamama yan gaa
kutndén. Kutndéka maas viyaae kwayé kwe wani gaamba viyaandéka
wani gaa yamba vaakére wa. Yénga ye vaakétndék? Néma jémbaa ye
yéku gaa kutndénmba. 49 Wuna kundi baka vékute wawutékwa pulak
yakapuk yakwa du dakwa de wan ani du pulak wa. Dé gaa bari kurké
watake apamama yakapuk bumbu képmaamba kwaat waayéngwandén.
Kwaat yékunmba téndénngé vékulake matumba yamba vaandékwe wa.
Yandéka maas viyaae kwayé kwe wani gaamba viyaandéka wani gaa bari
vaakérén. Vaakétndéka kwayé wa kure yén wani gaa." Naandén Jisas det.

Jisas waariyakwa dunyanséna néma dumba jémbaa yakwa duwat kururéndén
(Mt 8:5-13)

7 1 Jisas wani kundi wasékéyaktake Kaperneamét yéndén. 2 Wani
gaayémba Romna waariyakwa dunyanséna néma du nak yaran.
Déku jémbaa yakwa duké asa mawulé wa yandén. Yaréndéka déku
jémbaa yakwa duwat baat yan. Yandéka kiyaaké yandén. 3 Yandéka wani
néma du vékundén Jisas wani gaayémba yaréndéka. Vékutake Judana
néma du rasét wandéka Jisaské yéndarén, dé wandaru dele ye déku
jémbaa yakwa du kururéndénngé. 4-5 Yaae Jisasét anga wandarén, "Dé
wani du dé yéku du wa. Dé nané Judaséké asa mawulé wa yandékwa.
Dé nanéké Gotna kundi bulndakwa gaa kutndén. Kutndénngé méné déku
duwat kururé-ménénngé mawulé yanangwa." Naandarén.

6 Naandaka Jisas deku kundi vékutake dele yéndén. Ye gaamba
saambakngé yaténdaka waariyakwa dunyanséna néma du déku naawindu
rasét wandéka de yaae Jisasét déku kundi anga wandarén, "Néman
Du, wuné baka du a téwutékwa. Méné néma du wa. Wunga téte méné
wuna gaat yaalaké yambak. 7 Wunga téménéngwanngé vékulakate wuné
ménéké yamba yaawutékwe wa. Méné baka waménu wuna du nakapuk
yékun yakandékwa. 8 Nak du wuna néma du téndékwa. Téte wandékwa
pulak wuné yawutékwa. Wuné du nakét, 'Méné ma yé,' naawutéka
yéndékwa. Du nakét, 'Méné ma yaa,' naawutéka yaandékwa. Wunémba
jémbaa yakwa duwat, 'Ani jémbaa ma ya,' naawutéka wani jémbaa
yandékwa. Méné yawutékwa pulak ma yaménu. Yate baka ma waménu
wuna du nakapuk yékun yakandékwa." Naandarén.

9 Wani duna kundi wunga wandaka vékutake Jisas vékulaka vékulaka
naandén. Ye waalakwe déku kukmba yétékésén du dakwat anga wandén,
"Dé wani du wunéké yékunmba vékulakandékwa. Wuné wawutu du
dakwa yékun yamuké wa vékusékndékwa. Guné Israel du dakwa, guné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wunéké ayélapkéri sékéyak wa yékunmba vékulaka-nguněngwa. Rom du téndéka déku yéku mawulé wa guné Israel du dakwa guné yakwa yéku mawulat wa taalékéra-sandandén. Yi wan wanana wa.” Naandén. 10 Wunga wandéka waariyakwa dunyanséna néma du wandéka yaan wani dunyansé nakapuk waambule gaat yéndarén. Ye wulaae véndarén néma dumba jémbaa yakwa du nakapuk baat yéput ye randéka.

Jisas wandéka kiyaan du nakapuk taamale waarapndén

11 Kukmba Jisas nak gaayét yéndén. Wani gaayéna yé Nain wa. Yéndéka du dakwa némaamba wa, déku dunyansé waak wunga dale sékét yéndarén. 12 Ye wani gaayéna aatmu pétémba saambakngé yaténdaka kiyaan dunyanngu nyaan nak yaate kure yaalandarén. Aasa nakurak dé male wa kéraalén. Nyaan ras yamba yé wa. Léku du dé talimba wa kiyaan. Wani gaayémba yarékésén du dakwa némaamba, wani taakwale yaandarén. 13 Yaandaka vétake Néman Du Jisas mawulé sémbéraa yandén wani taakwaké. Yate lat anga wandén, “Nyéno, géraaké yambak.” 14 Naatake ye kiyaae kwaan duna jaambémba kutndén. Kutndéka wani jaambé yaatan dunyansé de wunga tékésén. Téndaka kiyaae kwaan duwat anga wandén, “Méno, wuna kundi ma véku. Ma waarap.” 15 Naandéka kiyaan du nakapuk taamale waarape rate bulréndén. Bulréndéka Jisas dé déku aasat kwayéndén.

16 Yandéka akwi du dakwa bérute wup yandarén. Yate Gotna yé kusoréndarén. Kusote anga wandarén, “Gotna yémba kundi kwayékwa du nak dé nanale a tékwa. Wa néma du wa. Bulaa Got dé a yaan, déku du dakwat yékun yaké.” Naandarén.

17 Watake Jisas yan muséké saapé yeyé yaayandarén. Yandaka de wani gaayale tékwa gaayémba, akwi Judiana gaayémumba waak, vékundarén Jisaské.

Jon déku du vétik Jisaské yémbérénngé wandén
(Mt 11:2-19)

18 Baptais kwayétan du Jon kalapusmba kwaandéka déku dunyan yaae dat wandarén Jisas yan muséké. 19 Wandaka Jon wandéka déku du vétik yaambéréka bérét anga wandén, “Béné ma yé Jisaské. Ye anga ma waatakumbénék, ‘Talimba Gotna nyéngaamba viyaatakandarén, nanat yékun yaké sérémaa yaaké yakwa duké. Wani du méné ani méné, kapuk wa nak duké kaavéréké nané?’ Dat wunga béné waké ya.” Naandén. 20 Wandéka bét ye Jisas yaranmba saambake anga wambérén, “Baptais kwayékwa du Jon aanat wandéka yaatékwa méněké. Ani kundi ménat waatakuké yaatékwa: Talimba Gotna nyéngaamba kundi viyaatakandarén, nanat yékun yaké kukmba yaaké yakwa duké. Wani du méné ani méné, kapuk wa nak duké kaavéréké nané?” Naambérén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Wani nyaa Jisas asapéri du dakwa baat yandaka, sépémaalé kapére
yan du dakwat waak kururéndén. Yate wandéka de wani du dakwat
kulure kure yatékésén kutakwasé de yaale yaange wunga yékéraan.
Ménimbo yan du dakwa asa wa, wandéka nakapuk kurkale véndarén.
22 Jisas wunga yatéte Jonna du vétikét anga wandén, “Béné waambule
ye béné wani vémbénén, vékumbénén muséké Jonét ma wambénu.
Ménimbo yan du dakwa nakapuk véndakwa. Maan kapére yan du
dakwa nakapuk yékun ye yeyé yaayandakwa. Lepro waasé yan du
dakwa nakapuk yékun yandakwa. Waangété ye waan vékukapuk yan du
dakwa nakapuk waan vékundakwa. Wani du dakwat akwi wa kururé-
wuréwutén. Wuné wawutéka kiyaan du dakwa nakapuk taamale waarape
yarékéskwa. Musé asé kure rakapuk du dakwat Gotna kundi wawutékwa.
23 Du dakwa ras wunéké anga wandakwa, ‘Wa Got dat wa wandén, nanat
yékun yandénngé. Yi wan wanana wa.’ Naate wunga wate de wunéké
yékunmba vékulakandakwa. Wunéké wunga vékulakakwa apu, de
mawulé tawulé yénga yandaru. Jonét wunga béné waké ya.” Naandén
Jisas Jonna du vétikét.
24 Jisas wunga wandéka bét Jonna du vétik bét yén. Yémbéréka Jisas
wamba rakésén du dakwat Jonngé anga wandén: “Guné du yarékapuk
taalémba ye, yénga pulak du véké guné yék? Wimut kutndéka apamama
yakapuk yate viyékngwa séwaa pulak yakwa du véké guné yék, kapuk
yénga pulak du véké? Jon wani séwaa pulak wunga yamba yé wa. 25 Yéku
laplap saawan du véké guné yék, kapuk yénga pulak du? Jon wani du
wunga pulak yamba yé wa. Yéku laplap saawukwa dunyan de néma duna
yéku gaamba wa randakwa. 26 Gotna yémba kundi kwayékwa du nakét
véké guné yék, kapuk? Yi, Jon wan Gotna yémba kundi kwayékwa du
wa. Gunat wawutékwa. Dé néma du wa téndékwa. Gotna yémba kundi
kwayétan nak néma duwat wa taalékéra-sandandén. 27 Jonngé ani kundi
Gotna nyéngaamba wa kwaakwa:

> Got déku nyaanét anga wandén, ‘An wuna kundi kure yékwa du a.
> Wuné wawutu dé taale yéte ména yaambu kurkandékwa.’

Nané wani kundi vékute vékuséknangwa. Jon wan Gotna kundi kure
yaate taale yaakwa du wa. 28 Wunga vékusékte gunat wawutékwa.
Jonna jémbaa ani képmaamba talimba tan duna jémbaat wa taalékéran.
Taalékérandéka gunat yékun yaké yawutékwa jémbaaké yamba kurkasale
vékundékwe wa. Yandéka de Gotna kémba téte du dakwat yékun yaké
yawutékwa jémbaaké vékuséknngwa du dakwa akwi deku yéku mawulé
wa déku yéku mawulat taalékérasandan. Yi wan wanana wa.” Naandén.
29 Wani kundi wandéka de takis kéraakwa du, wamba tékésén du
dakwa waak wani kundi vékutake mawulé wa yandarén. Jon talimba det
baptais kwayéndénngé wa Jisasna kundiké mawulé yandarén. Yate Gotna
yé kavérékte anga wandarén, “Déku kundi wan yéku kundi wa. Yi wan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wanana wa.” 30 Naandaka de Farisi dunyan, apakundiké vékuséknguwa
dunyan waak de wani kundiké kalik yandarén. Gotna kundiké kuk
kwayéndaka Jon det talimba baptais kwayékapuk yandénngé Jisasna
kundiké kalik yandarén.
31 Wunga watake Jisas det anga wandén, “Bulaa a tékwa du dakwa
yénga pulak daré? Gunat wawutékwa. 32 Bulaa a tékwa du dakwa de
aamemba kétikwa nyambalésé pulak wa yaténdakwa. De téte rasét
waandakwa. Waate anga wandakwa,

Nané gwaaré waate kaang viyaananga guné yamba kétingunéngwe wa.
Nané mawulé sémbéraa yate géraananga guné yamba géraangunéngwe wa.
Guné nanale nakurakmawulé yamba yangunéngwe wa.

Wunga waakwa nyambalésé pulak, bulaa a tékwa du dakwa wunga wa
yaténdakwa.
33 “De Jonale nakurakmawulé yamba yandakwe wa. De wunale
nakurakmawulé yamba yandakwe wa. Baptais kwayékwa du Jon yaae a
kangunéngwa kakému kate a kangunéngwa wain kulak yamba kandékwe
wa. Yandéka guné déké kalik yate anga wangunén, ‘Kutakwa déku
mawulémba wulaae téndéka wa waangété wa yandékwa.’ 34 Wunga
wangunénga wuné Duna Nyaan yaae wuné a kangunéngwa kakému
kate, a kangunéngwa wain kulak kawutékwa. Kawutéka wuné kalik
yate anga wangunéngwa, ‘Ma véna. Wani du némaamba kakému kate
némaamba wain kulak wa kandékwa. Kate dé takis kéraakwa dunyanale
yaréte, kapérandi musé yakwa ras dunyanale yaréte dele bulndékwa.’
35 Naangunénga nak kundi wawutékwa. Got dé akwi pulak musé
vékuwuréndén wa. Déku yapaté wa yéku yapaté wa. Yi wan wanana wa.
Wani kundiké vékulakate guné aané déku du vétikngé ma yékunmba
vékulakangunék.” Naandén Jisas.

Kapérandi musé yakwa taakwa yéku yaama yakwa gu sévilén Jisasna maanmba

36 Farisi du nak déku yé Saimon Jisasét wandén, dale kakému
kandénngé. Wandéka ye wani duna gaamba wulaae rate kakému kandén.
37 Jisas Farisi duna gaamba rate kakému karéndéka lé kapérandi musé
yakwa taakwa nak wani gaayémba yare vékulén. Vékutake matumba
yandarén yéku botol kure yaalén. Yéku yaama yakwa gu wani botolmba
tén. 38 Kure yaae Jisasna maanale kwaati séte géraalén. Géraaléka léku
méniyangu Jisasna maanmba putangsandan. Putangndéka léku sémény
némbat létéklén. Létéktake déku maanmba késépéri apu taama rénglén.
Yate yéku yaama yakwa gu déku maanmba sévilén. 39 Séviléka vétake
Jisasét wandéka wani yaandén Farisi du, déku mawuléké anga wandén,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Wani du Gotna yémba kundi kwayékwa du ramunaae akwi musé
vésékte dat kurkwa taakwa waak vésékngatik dé. Lé kapérandi musé
yakwa taakwa wa." Naandén.
40 Wani du wunga wandéka dat Jisas anga wandén, "Saimon, ménat
nak kundi nak wakwate yawutékwa." Naandéka wandén, "Nanat Gotna
kundiké yakwasnyékwa du wa, ma wa." 41 Naandéka ani gwaaménja
kundi wandén: "Du vétik, du nakmba yéwaa kéraambérén. Nak du néma
yéwaa (100 kina pulak) kéraan. Nak du ayélapkéri yéwaa (10 kina pulak)
kéraan. Kéraambéréka kukmba kaavéndén wani du, déku yéwaa nakapuk
waambule kwayémbérénngé. 42 Wani du vétik bét déku yéwaa nakapuk
waambule kwayékataké yambérén. Yambéréka bérét anga wandén,
'Yénga yakét. Béno, tiyaaké yambak.' Wunga wandénngé méné yénga
méné vékulako? Wani du vétikmba kandé yéwaa kwayén duké néma
mawulé yaké ya?" 43 Naandéka Saimon wa wan, "Néma yéwaa kéraan du
wa. Wunga vékulakawutékwa." Naandéka Jisas wa wan, "Ména kundi
yékun wa. Yi wan wanana wa." Naandén.
44 Wani kundi watake Jisas wani taakwaké waalakwe Saimonét anga
wandén, "Ani taakwat ma vé. Wuné ména gaat yaalawutéka méné
nana apakundi wakwa pulak yamba yaménéngwe wa. Ye gu ras yamba
tiyaaménéngwe, wuna maan yakwasnyéwuténngé. Ani taakwa lékét léku
méniyangwat wa wuna maan yakwasnyélén. Ye lékét léku némbat gu
létéklén. 45 Méné wunat yamba taama réngménéngwe. Wuné amba yaale
taale rawutéka wani taakwa wa yaae wuna maanmba taama rénglén,
késépéri apu. 46 Méné wuna maakamba yéku gu yamba séviménéngwe. Lé
wa sévin yéku yaama yakwa gu wuna maanmba. 47 Wunga yaléka ménat
wawutékwa. Yalén kapérandi musé wa yakwasnyé-putiwutén. Yakwasnyé-
putiwutéka lé wunéké asa mawulé wa yalékwa. Ras du dakwa kapérandi
musé ayélapkéri yandaka wani kapérandi musé yakwasnyéputiwutéka de
wunéké mawulé ayélapkéri yandakwa." Naandén.
48 Wani kundi watake wani taakwat anga wandén, "Yanyénén
kapérandi musé wa yakwasnyéputiwutén." 49 Wunga wandéka dale sékét
rate kakému karan dunyansé dekét deku kapmang bulte anga wandarén,
"Wani yalén kapérandi musé wa yakwasnyé-putindékwa. Wan yénga
pulak du dé?" 50 Naandaka Jisas wani kundi waambule wakapuk yate
wani taakwat anga wandén, "Nyéna kapérandi mawulé kururékwate
yawutékwa mayé apaké yékunmba vékulaka-nyénénga wa nyéna mawulé
wa kururéwutén. Bulaa nyéna mawulé yénga yékunmba téndu yékunmba
yénga yényénu." Naandén Jisas lat.

Dakwa ras Jisasale yeyé yaayaténdarén

8 1 Kukmba Jisas asapéri gaayémba saawe yéndén. Yéte Got néma du rate
du dakwaké kurkale véké yandékwanngé du dakwat kundi kwayéndén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Déku dunyansé tambavétik maanmba kaayék vétik (12) wunga yéndarén
dale sékét. 2-3 Dakwa ras waak dale sékét yéndarén. Talimba wani dakwa
rasét wa baat yan. Rasét kutakwa wa kulure kure yatékésén. Yaténdaka wa
Jisas wani dakwasat akwi kururéndén. Wani dakwasé dekét deku yéwaamba
kwayéte kakému kéraate yaakéte kwayéndarén, Jisas, déku dunyansat waak.
Wani dakwa, nak Maria wa. Léké wandarén, "Wa Makdalamba yaan taakwa
Maria wa." Talimba lat kutakwa taambak kaayék vétik (7) wa kulure kure
yaténdaka, Jisas wandéka lé yaasékatake yaange yéndarén. Nak taakwa
Herotna gaaké séngitékwa du déku yé Kusa, déku taakwa wa. Léku yé Joana.
Nak Susana wa. Dakwa ras waak sékét wunga wa yéndarén.

Wit sék yaasnyan duké Jisas gwaaménja kundi wandén
(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

4 Asa du dakwa wa Jisaské yaae jaawundarén. Wani du dakwa genge
gaayémba wa yaandarén. Yaandaka ani gwaaménja kundi wandén: 5 "Du
nak déku yaawimba wit sék yaasnyéké yéndén. Ye yaasnyéndéka wit
sék ras yaambumba vaakérén. Vaakétndaka du dakwa wa yeyé yaayate
maanét vaakindarén yaambumba rakésén wit sék. Vaakindaka api wa
yaae kéraae kawuran. 6 Wit sék ras matumba vaakérén, képmaa ayélap
tanmba. Matumba vaakére taakwe waare, képmaa rékandang yandéka
méngi kurkasale kurkapuk ye wa bari rékaa ye kiyaandarén. 7 Wit sék ras
néma waaramba vaakérén. Vaakére randaka raamény waara wa wuttépe
waare taakatépan. 8 Wit sék ras yéku képmaamba vaakérén. Vaakére
wamba re yékunmba wure waaréndarén. Waare yéku sék vaakundarén
rékaamba." Naandén Jisas. Naatake anga wandén, "Guné vékuséknge
mawulé ye kurkale waan taake ma kurkale vékungunék." Naandén.

Jisas gwaaménja kundi det kwayéndékwanngé wa wandén
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

9 Jisas det wani kundi wandéka déku dunyansé wani gwaaménja
kundiké dat waatakundarén. 10 Waatakundaka det anga wandén, "Got
néma du rate du dakwaké yékunmba vékandékwa. Véréndu de déku
kémba tékandakwa. Wani muséké talimba Got paakundén kundi wa.
Paakutake wandén, guné bulaa wani musé vékute vénguné nngé. Nak
du dakwa véte katik vésékngé daré. Ve kurkasale katik véké daré.
Kundi vékute wani kundiké katik vékuséknge daré. Yandarénngé wa ani
gwaaménja kundi det wawutékwa." Naandén.

Jisas wani gwaaménja kundina wambukundi kaapa yandén
(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

11 "Bulaa ani gwaaménja kundina wambukundi wakawutékwa. Anga
wa. Wani wit sék wa Gotna kundi pulak wa. 12 Du dakwa ras Gotna kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékundakwa. Vékundaka Satan wa yaae wani kundi deku mawulémba
kéraae kure yékwa. De Gorké kurkasale vékwe Gorké yéndakwa
yaambumba yéndarénngé kalik yate, wa wani kundi kéraandékwa.
Kéraae kure yéndéka wani kundiké wa yékéyaak yandakwa. Wani du
dakwa de wan yaambumba vaakérén wit sék pulak wa.
13 "Du dakwa ras Gotna kundi bari vékundakwa. Vékwe wani
kundiké mawulé yate mawulé tawulé yandakwa. Yate kurkasale yamba
vékulakandakwe wa. Wani kundi deku mawulémba daawulikapuk
yandéka de yékunmba yamba vékulakandakwe wa. Yaténdaka vakmi ras
deké yaandéka, Gotna kundi bari yaasékandakwa. Wani du dakwa de
wan matumba vaakérén wit sék pulak wa.
14 "Ras du dakwa taale Gotna kundi yékunmba vékundakwa. Vékute
de ani képmaana muséké male vékulakandaka deku mawulé yéwaaké,
salmu walmuké génngwa. Wani musé wa Gotna kundit taakatépékwa.
Taakatépéndéka wani du dakwa Gotna jémbaa yamba yandakwe wa.
Wani du dakwa de raamény waara ténmba vaakérén wit sék pulak wa.
15 "Ras du dakwa de Gotna kundi kurkasale vékute, wandékwa pulak
yate déku kundiké mawulé yandakwa. Yate déku kundi kurkale vékuréte,
mawulé yaréte Gorké yéku jémbaa yapékaréndakwa. De wani du dakwa,
wa yéku képmaamba vaakérén wit sék pulak wa." Naandén Jisas det.

Jisas gwaaménja kundi wandén yaa véréksondarén téwaayéké
(Mk 4:21-25)

16 Jisas wani kundi watake anga wandén, "Ani gwaaménja kundi nak
ma véku. Dunyan téwaayé yaa takngére kure ye sapngutaka-ndarén aké
arulamba daré kusolatako, kapuk jaambé atndamba daré taako? Yamba
wa. De jaambé taakumba wa taakandakwa, wani gaat wulaaké yakwa du
dakwa téwaayé vérékte kaaléndu de kurkasale véndarénngé. 17 Paakwe
rakwa musé sérémaa vékangunéngwa. Yakélak wandarén kundi sérémaa
kaapamba randu vékukangunéngwa. 18 Ma véku. Wani kundiké ma
vékulaka naa. Guné yékunmba vékulakate, wuna kundi kurkasale
vékukangunéngwa. Wuna kundi yékunmba vékukwa du dakwa de
sérémaa Gotna kundi yékunmba vékukandakwa. Wuna kundi yékunmba
vékukapuk yakwa du dakwa anga wandakwa, 'Nané vékuwuran wa
Gotna kundi.' Wunga watake sérémaa de déku kundiké yékéyaak yatake
baka rakandakwa." Naandén Jisas det.

Jisas déku aasa déku waayékanjeké wandén
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

19 Wani nyaa Jisasna aasa déku waayékanje waak sékét déké
yaandarén. Asa du dakwa wa yaae wulaandaka gaa taalé vékulékndéka
de dé ténét wulaaké yapatindarén. 20 Yandaka dunyansé ras wa dat wan,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Ména aasa, ména waayékanje de a yaae angwandé kaapamba téte méné
vékwate yandakwa." 21 Naandaka det anga wandén, "Gotna kundi vékute
wandékwa pulak yakwa du dakwa wan de wuna aasa, wuna waayékanje
wa téndakwa." Naandén Jisas det.

Jisas wandéka néma wimut késén
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

22 Nak nyaa Jisas bot nakmba déku dunyan sékét kure waaréndén.
Waare det anga wandén, "Ma yékwak, néma gu kwaawuna nak sakwat."
Naandéka botmba yéndarén. 23 Yéréndaka, Jisas yundé yandéka daae
kwaaran. Kwaandéka néma wimut kutndéka gu waare botmba gwaande
vékuléknge yan. Yandéka lambiyaknge yandarén. 24 Yate ye Jisasét
sérkiyaate anga wandarén, "Néma du, nané a lambiyaknge wa." Naandaka
vélérkiyaae waarape wandéka wimut késndéka, gu daae yékunmba tén.
25 Yatake det anga wandén, "Wuné gunat yékun yaké yawutékwa mayé
apaké guné kamuké guné yamba yékunmba vékulaka-ngunéngwe?"
Naandéka de vatvat naate dekét deku kapmang bulte anga wandarén,
"Yéki. Wandéka gu wimut waak déku kundi vékute wandékwa pulak
yambérékwa. Wa yénga pulak du dé?" Naandarén.

Jisas wandéka kutakwa kulure kure yatan du yékun yandén
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

26 Jisas déku dunyansale sékét botmba ye Gerasaséna taalémba
saambakndarén. Wani taalé néma gu kwaawuna nak sakumba téndéka
Galili distrik nak sakumba tékwa. 27 Wamba saambake bot taakatake
néma gu kwaawuna wutépét wulaaké yaténdaka wani gaayémba yaan
du nak Jisas véké yaandén. Talimba, wani du kutakwa kulure kure
yaténdaka waangété yandén. Ye laplap yamba gindékwe wa. Baka male
yaténdén. Bapmu bapmu baapmu wunga yaténdén. Gaamba yamba
randékwe. Yamba wa. Dé wani kiyaandaka rémndarén kwaawumba
male yaréndén. 28-29 Dat kulure kure yatékésén kutakwasé, dat apapu
viyaandarén. Viyaandaka waangété yandéka dunyansé ras wa déku
maan taamba sen baangwit gindarén. Gitake dat véténdarén. Véténdaka
wani sen bérélndéka kutakwasé dé kure yéndarén du yarékapuk taalat.
Wani du wa Jisas véké yaandén. Yaandéka Jisas wa wan, dat kulure
kure yatan kutakwasé yaange yéndarénngé. Wandéka vékwe dat véte
némaanmba waate dat kwaati se waandé daate dat anga wandén, "Jisas,
méné anjorémba rakwa du Gotna nyaan wa. Méné wunat yénga pulak
yaké méné? Méné wunat kaangél tiyaaké yambak." 30 Naandéka dat
anga wandén, "Ména yé yénga dé?" Waatakundéka wandén, "Wuna
yé Késépéri wa." Késépéri kutakwa kulure kure yaténdakwanngé wa
wandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31 Wani kutakwasé Jisasét anga waandarén, “Nané kapérandi taalat
yéké kalik yanangwa. Ménat waatakunangwa. Nané wunga yénanénngé
méné nanat waké yambak.” Naandarén dat.
32 Téndarén némbumba baalé asa wa téte kakému katékésén.
Katéndaka de wani duwat kulure kure yatékésén kutakwasé, Jisasét
anga wandarén, “Méné nanat kewuréké mawulé yamunaae ma waménu,
nané wani baaléna mawulémba wulaakanangwa.” 33 Wunga wandaka
wandén, “Ma yaange yéngunu wunga.” Naandéka wani du yaasékatake
ye baaléna mawulémba wulaandarén. Wulaae kulure kure yéndaka wani
balémbalé néma némbuna kutmba yaange daae gumba vaakére kulak ke
kiyaatondarén.
34 Wani baaléké kaavéte séngitan dunyansé wunga yandaka vétake
yaange yéndarén. Ye akwi gaayémba yarékésén du dakwat wani muséké
wayé yaayandarén. 35 Wandaka du dakwa wani musé véké yéndarén.
Ye Jisas tanmba saambake kutakwa yaasékatake yén duwat véndarén.
Dé yéku mawulé vékwe laplap giye Jisasna maanale randéka véndarén.
Vétake wup yandarén. 36 Wup yandaka, Jisas wani musé yandéka vén
gaayé wa det saapan, kutakwa kulure kure yatan du yékun yanngé.
37 Saapéndaka Gerasana taalémba yarékésén akwi du dakwa wup
nékéti ye Jisasét wandarén, de taakatake yéndénngé. Wandaka Jisas
de yaasékatake yéké watake botmba waaréndén. 38-39 Talimba kutakwa
kulure kure yatan wani du dat waate anga wandén, “Wuné ménale
yéké mawulé yawutékwa.” Naandéka Jisas dat anga wandén, “Méné ma
waambule yé ména gaayét. Ye Got ménat yékun yandénngé ma saapé.”
Wunga wandéka dé gaayét waambule ye déku gaayémba yarékésén akwi
du dakwat saapéndén, Jisas dat yandén muséké.

Jisas taakwa vétikét kururéndén
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

40 Jisas néma gu kwaawuna nak sakumba waambule ye saambakndéka
akwi du dakwa déké kaavére dé vétake mawulé tawulé yandarén.
41-42 Yaténdaka du nak Jisaské yaandén. Déku yé Jairus wa. Dé wani
gaayémba kwaakwa Gotna kundi bulndakwa gaana néma du téndén.
Dé ye Jisasét waandé daae kwaati séte anga wandén, “Wuna takwanyan
ani kiyaaké yarékwa. Léku kaa rékaamba yamba wa (12). Wuna nyaan
nakurak male wa. Méné ma yaa wunale sékét. Ye lé kururéménék.”
Naandéka dale sékét yéndén.
43-44 Jisas yéndéka asa du dakwa wa dale sékét yéndarén. Yaambu
vékulékén. Yéténdaka taakwa nak Jisasna kukmba yaae déku laplap
waambumba vatndékulén. Kaa késépéri (12) wa lé waaléramu yarélén.
Némaamba apu wa doktaké yélén lé kururéndarénngé. Yéléka dokta
yapatin. Yandaka wani taakwa Jisas kundi wandaka vékute lékét léku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawuléké anga walén, “Wuné Jisasna laplapmba vatndékumunaae, wuné nakapuk yékun yakawutékwa.” Naatake déku kukmba yaae déku laplap waambumba vatndékulén.

Wani taakwa wunga vatndékuléka waaléramu bari wurétékndéka nakapuk yékun yalén. 45 Vatndékuléka Jisas wa wan, “Wunat kandé vatndékwak?” Naandéka de akwi anga wandarén, “Nané yamba wa.” Wunga wandaka Pita wa wan, “Néman Du, asa du dakwa a ménale tékéskwa, méné yanyaweye. De ras ménat baka vatndéku daré yak, kapuk yénga véké?” 46 Naandéka Jisas wa wan, “Yamba wa. Nak baan nak wuna mayé apa kéraaké watake wa vatndékundén wunat. Yandaka vékuwutén wuna mayé apa ras yéndéka.” Naandén.

47 Wunga wandéka lé wani taakwa léku mawuléké anga walén, “Jisas wuna mawulé véndén wa.” Wunga watake lé bérutéte yaae Jisas ténale képmaamba waandé daae kwaati sélén. Yate akwi du dakwana ménimba anga walén, “Kaa késépéri (12) waaléramu yare wuné yékun yaké watake wa taambat vatndékuwutén ména laplapmba. Vatndékwe wa bari nakapuk yékun yawutén.” 48 Wunga waléka lat anga wandén, “Nyéno, wuné nyénat kururéké yawutékwa mayé apaké yékunmba vékulakate wa bulaa nyénékét wa yékun yanyénén. Nyéna mawulé yénga yékun téndu yékunmba ma yényénu.” Naandén.

49 Jisas wayéka téte waténdéka du nak Jairusna gaamba yaandén. Yaae Jairusét anga wandén, “Ména takwanyan wa kiyaan. Méné wani néma du yaandénngé waké yambak. Dé déku nak jémbaa yénga yandu.” 50 Wunga wandéka Jisas wani kundi vékute Jairusét anga wandén, “Wup yaké yambak. Wuné lé yékun yaké yawutékwa mayé apaké yékunmba vékulakaménu ména takwanyan yékun yakalékwa.” Naandén. 51 Naatake ye wani duna gaamba saambake wandén, “Pita, Jon, Jems, guné léku aapa aasa waak, guné male wunale sékét wulaa-kangunéngwa gaat. Nak du dakwa katik wulaaké daré.” Naandén. 52 Naandéka akwi wamba tékésén du dakwa wani takwanyanngé mawulé sémbéraa yatéte géraaténdarén. Géraandaka det anga wandén, “Géraaké yambak. Lé yamba kiyaae wa. Lé yundé wa kwaalékwa.” Naandén. 53 Kiyaasékéyaklén vétake wa wunga wandéka dat waangindarén. 54 Waangindaka dé wulaae léku taambamba kutte lat anga wandén, “Nyéno, ma waarap.” 55 Naandéka léku kwaminyan nakapuk waambule yaandéka bari waaraplén. Waarapléka Jisas det anga wandén, “Kakému ras ma kwayéngunu kalu.” 56 Naandéka bét léku aapa aasa lat vétake vatvat naambérén. Naambéréka bérét anga wandén, “Ani muséké nak du dakwat waké yambak.” Naandén Jisas.

Jisas déku dunyanét jémbaa kwayéndén
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

9 1 Jisas déku dunyanét waandéka yaandaka det mayé apa kwayéndén, de wandaru akwi kutakwa yaange yéndarénngé. Nak mayé apa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waak kwayéndén de wandaru baat yakwa du dakwa, sépémaalé maan
taamba kapére yan du dakwat waak kururéndarénngé. 2 Kwayéte det
anga wandén, “Guné ye du dakwat ma wangunék Got néma du rate deké
yékunmba véké yandékwanngé. Yate guné de kururéké ya.” 3 Watake det
anga wandén, “Guné yeyé yaayate rékaamba musé kure yéké yambak.
Wani saawungunén musé male kwaandu guné yéké ya. Sétongunéngwa
baangé, kaluwut, kakému, yéwaa, guné wani musé asé kure yéké
yambak. Guné laplap vétik kure yémbak. Du dakwat yékun yangunu
de gunat yékun yate wani musé kwayékandakwa gunat. 4 Gaa nakmba
wulaae wani gaamba male guné yaréké ya. Naknga nakngat yéngunu
taale yaréngunén gaamba yarékwa du wani muséké rakarka yamuké
taale wulaangunén gaamba male guné yaréké ya. Yare wani gaayémba
jémbaa yatake wani gaa yaasékatake guné nak gaayét yéké ya. 5 Guné
gaayé nakét yéngunu wani gaayémba yarékwa du dakwa guna kundi
vékukapuk yate, gunat kuk kwayéndaru, wani gaayé ma yaasékangunék.
Yaasékaké yate guna maanmba kwaakwa baawu yasnyéputitake guné
yéké ya. Wunga yangunu de vétake wakandakwa, ‘Nané det kapére wa
yananén. Sérémaa Got yananén kapéremusé yakata-kandékwa nanat.’
Naakandakwa.” Naandén Jisas.
6 Wunga wandéka ye akwi gaayémba yeyé yaayaténdarén. Yeyé yaayate
Gotna kundi kwayéte baat yan du dakwa, sépémaalé kapére yan du
dakwat waak kururé-wuréndarén.

Herot Jisaské vékundén
(Mt 14:1-2; Mk 6:14-16)

7-8 Galili distrik du dakwana néma du Herot Jisas yan jémbaaké kundi
vékundén. Déku jémbaa yandéka du dakwa ras déké anga wandarén, “Wa
baptais kwayétake kiyaan du Jon wa nakapuk taamale wa waarapndén.”
Wandaka ras wa wan, “Wa talimba yatan du Elaija wa.” Ras wa wan,
“Gotna yémba kundi kwayétan du nak wa talimba kiyaae bulaa wa
nakapuk taamale waarapndén.” Wunga wandaka Herot wani kundi
vékundén. Vékundéka déku mawulé kapére yandéka vékulaka vékulaka
naandén. 9 Yate wandén, “Wuné wawutéka wa Jonna maaka sékundarén.
Bulaa nak duké a kundi vékuwutékwa. Wani du kiya du dé?” Wunga wate
dé Jisas véké wate mawulé yaréndén.

Jisas némaamba (5,000) dunyansat kakému kwayéndén
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jo 6:1-13)

10 Jisasna dunyansé waambule yaae Jisasét yandarén akwi muséké
wandarén. Wandaka de kure wani taalé yaasékatake dekét de male
Betsaidat yéndarén. 11 Yéndaka asa du dakwa wa wani muséké kundi
vékutake déku kukmba yéndarén. Ye déké yaandaka dé vétake deké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulé yate det wandén, Got néma du rate du dakwaké yékunmba
véké yandékwanngé. Watake baat yan du dakwat kururé-wuréndén.
12 Garambu yandéka déku dunyansé yaae dat anga wandarén, “An du
dakwa yarékapuk taalé a. Ma waménu ani du dakwa gaayémba ye
kakému ras kéraae katakekét kwaandarék.” 13 Naandaka det wandén,
“Det kakému gunékét guné wa kwayéké yakwa.” Naandéka wandarén,
“Nané kakému rékaamba yamba yé wa. Makal bret taambak rakwa.
Gumba kutndarén gukwami vétik wungat male rakwa. Nané ye wani du
dakwaké akwi kakému ras kéraananénngé méné mawulé yo, kapuk?”
14 Némaamba (5,000 pulak) du téndaka wa wunga wandarén. Dakwale
nyambalésale waak némaamba wa téndarén wamba.

Jisasna dunyan wunga wandaka det anga wandén, “Det ma wangunu
kémba kémba (50, 50) pulak kutetéke rakésndaru.” 15 Naandéka wandén
pulak yandaka akwi du dakwa kémba kémba (50, 50 pulak) kutetéke
randarén. 16 Rakésndaka Jisas makal bret taambak gukwami vétik wunga
kéraae nyérét yaasore véte Gorét wandén, “Yéku musé a tiyaaménén.
Yékun wa.” Naatake bret bulésote gukwami jémbusote déku dunyanét
kwayéndén, de du dakwat muni waate kwayéndarénngé. 17 Kwayéndaka
du dakwa de akwi kurkasale kandarén. Kandaka bret gukwami ras baka
randéka kémbi tambavétik maanmba kaayék vétik (12) waandandarén.

Pita wa wan, “Jisas Got wan du Krais wa”
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

18 Nak nyaa Jisas kapmang rate Gorale kundi bulréndén. Yaréndéka
déku dunyansé déké yaandarén. Yaandaka det waatakundén, “Du dakwa
wunéké yénga daré wo?” 19 Wunga waatakundéka wandarén, “Ménéké
ras wa wakwa, ‘Wa baptais kwayétan du Jon wa.’ Naandaka ras wa
wakwa, ‘Wa talimba yatéte Gotna yémba kundi kwayétan du Elaija wa.’
Naandaka ras wa wakwa, ‘Gotna yémba talimba kundi kwayétan du nak
kiyaae wa taamale waarapndén.’ Naandakwa.” Naandarén. 20 Naandaka
det wandén, “Wa guné? Wunéké yénga guné wo?” Naandéka Pita wa wan
dat, “Méné nanat yékun yaménénngé Got wan du Krais wa.” Naandén.

Jisas kiyaae nakapuk taamale waarapké yandékwanngé wandén
(Mt 16:21-28; Mk 8:31–9:1)

21 Pita wunga wandéka Jisas déku dunyansat anga wandén, “Ma
vékusék naangunu. Guné nak duwat anga waké yambak, ‘Jisas wan
nanat yékun yandénngé Got wan du Krais wa.’ Wunga waké yambak.”
22 Naatake det anga wandén, “Wuné Duna Nyaan a téwutékwa. Wunat
kapérandi musé yandaru Israelna néma dunyan, Gotna gaamba jémbaa
yakwa dunyanna néma dunyan, apakundiké vékuséknngwa dunyan, de
wunga wunat kuk kwayékandakwa. Kwayéndaru wuné viyaandaru

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kiyaakawutékwa. Kiyaawutu nyaa vétik yéndu kupuk yambanmba
nakapuk taamale waarap-kawutékwa.” Naandén.
23 Watake det akwi anga wandén, “Guné wunale yaate wuna jémbaa
yaké mawulé yamunaae, anga ma yangunék. Apapu nyaa guna mawulé
ma yaasékangunék. Yaasékate guné wunéké vékulakate anga ma
wangunék, ‘Nané déku jémbaa yapéka-kanangwa. Yate nané kaangél
kutte takwemimba kiyaamunaananu wa baka musé wa. Yénga yakét.
Wan néma musé yamba wa.’ Wunga wate wuna jémbaa ma yangunék.
24 Wunéké vékukwa du dakwa wuna jémbaa yaréndaru wuna maama
det viyaamunaandaru de wunale yékunmba yarépéka-kandakwa apapu
apapu. Wunéké vékulakakapuk yakwa du dakwa deku sépéké male
vékute deku jémbaa male yamunaate wa lambiyak-ngandakwa. Wunale
katik yarépékaké daré. 25 Ani képmaana musé asé kéraaké yakwa du
dakwa, deku jémbaa male yamunaate, kiyaae yénga pulak téké daré?
Yamba wa. Kurkale katik téké daré. 26 De wuna kundi kalik yate wunat
kuk kwayékwa apu sérémaa Duna Nyaan wuné waambule yaae det kuk
kwayékawutékwa. Wani sapak wuné wuna aapamba mayé apa kéraae
déku kundi kure gaayakwa dumba waak mayé apa kéraae nyaa yaalate
kaalékwa pulak ye gaayakawutékwa. 27 Gunat a wawutékwa. Guné amba
tékwa du ras wayéka kiyaakapuk téte vékangunéngwa, Got néma du rate
déku du dakwaké yékunmba véndu.” Naandén déku dunyansat Jisas.

Jisasna sépé waalakwe nakpulak yaalan
(Mt 17:1-13; Mk 9:2-13)

28 Jisas wani kundi watake kukmba nyaa taambak kaayék kupuk (8)
pulak yéndéka Pita, Jon, Jems de kéraae kure némbat waaréndén. Jisas
Gorale kundi bulké watake wa waaréndén némbat. 29 Waare Gorale
kundi bulréndéka déku méni taama saawi waalakwe nak pulak yaalan.
Déku laplap waamamale yasékéyake kalkal naatan. 30-31 Yandéka
talimba yatéte Gotna yémba kundi kwayétan du Moses ambét Elaija,
Gotna gaayémba bari gaaye bét mayé apa ye nyaa véte kaalékwa pulak
téte Jisasale sékét bultémbérén. Dé Gotna kundi vékute Jerusalemmba
kiyaaké yandékwanngé wa bulténdarén. 32 Yaténdaka Pita ambét dale
sékét yaan du vétik waak deku ménimba yundé yandéka de yundé
kwaan. Kwaae vélérkiyaae waarape véndarén Jisasna sépé nyaa kaalékwa
pulak véte kaaléndéka wani du vétik dale sékét témbéréka. 33 Ye bét yéké
yatémbéréka Pita wani kundi yékunmba vékusékngapuk ye wa Jisasét
anga wandén, “Néman Du, nané amba yarénanu yékun yaké yakwa.
Gaa kupuk kaakanangwa. Ménan nak, Mosesnan nak, Elaijanan nak.”
Naandén.
34 Wunga waréndéka buwi nak taawe yaae det taakatépéndén. Yandéka
wup yandarén. 35 Yandaka kundi nak awula buwimba anga waan, “Wan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wuna nyaan wa. Wuné dat wawutéka wa yéndén gunéké. Guné déku
kundi ma véku.” Naandén.
36 Wani kundi wandéka vékutake véndarén Jisas kapmang téndéka.
Vétake kundi mu ras yamba bulndakwe. Ye wani nyaa véndarén muséké
akwi du dakwat yamba wandakwe wa.

Jisas kutakwa kulure kure yatan nyaanét kururéndén
(Mt 17:14-21; Mk 9:14-29)

37 Nak nyaa némbu yaasékatake daawulindaka asa du dakwa wa Jisaské
yaandarén. 38 Yaae dele sékét yaan du nak némaanmba waandén, “Néman
Du, ménat waatakuwutékwa, wuna dunyanngu nyaanét véménénngé. Wuné
nyaan nakurak male wa. Nyambalésé ras yamba yé wa. 39 Kutakwa wa dat
kulure kure yatéte viyaaléka rékaamba waawakndékwa. Yate dat yaavan
kutléka biyaat déku tépngémba yaalakwa. Dé yaasékatake yémuké kalik
yate, déku sépé yaavan kutlékwa. 40 Yaléka ména dunyansat waatakuwutén,
wani kutakwa wandaru yaange yélénngé. Wawutéka wunga yaké
yapatindarén.” Naandén.
41 Naandéka Jisas wa wan, “Yénga pulak dé? Guné wunéké yékunmba
yamba vékulaka-nguněngwe wa. Guna mawulé yékunmba yamba te wa.
Késépéri baapmu gunale yatéwutéka wunéké yamba yékunmba vékulaka-
nguněngwe wa. Ma kure yaa ména nyaan.” Naandén.
42 Wunga wandéka wani nyaan wayéka yéténdéka lé wani kutakwa
dat viyaate taakusorak-léka daae képmaamba vaakétndén. Vaakétndéka
Jisas wani kutakwat waarute nyaarang naae lat wandén, lé wani nyaan
yaasékatake yaange yélénngé. Wandéka yaange yéléka wani nyaan yékun
yandéka déku aapat kwayéndén. 43 Yandéka wamba tékésén du dakwa wani
jémbaa vétake Gotna mayé apaké vatvat naate vékulaka vékulaka naandarén.

Jisas kiyaaké yandékwanngé nakapuk wandén
(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Wani du dakwa Jisas yan akwi muséké wayéka vékulaka vékulaka
naaténdaka, Jisas déku dunyansat anga wandén. 44 “Guné waan taake
kurkale ma vékusék naangunu. Yaréyaré naae wuné Duna Nyaan maamat
kwayéndaru maamana taambamba rakawutékwa.” 45 Wunga wandéka
Got wani wambukundi paakundéka de wani kundiké ras mu ras yamba
vékuséknd akwe wa kurkasale. Ye wani kundiké Jisasét waatakuké wup
yandarén.

Jisas néma duké wandén
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

46 Jisasna dunyansé dekét deku kapmang bulte deku néma duké
waarundarén. 47 Waarundaka Jisas deku mawulé véwurésékéyaktake

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nyaanét nak kure yaae kure téndén. 48 Téte det anga wandén, “Ma véku.
Guné wunéké vékulakate ani nyaanét yékun yate, wa wunat waak wa
yékun yangunéngwa. Guné wunat yékun yate, wunat wandéka yaawutén
duwat waak wa yékun yangunéngwa. Gunale yaréte dékét déku yé
kavérékngapuk yate guné jémbaa yakwa du Gotna ménimba dé néma
du wa téndékwa.” Naandén.

Dat kuk kwayékapuk yakwa du déku du téndarénngé wandén
(Mk 9:38-41)

49 Jisas wani kundi wandéka Jon dat anga wandén, “Néma du, du nak
ména yémba wandéka kutakwa yaange yéndaka vénanén. Dé nanale
yamba yeyé yaayaténdékwe wa. Yandéka dat watépénanén, wani jémbaa
yakapuk yandénngé.” 50 Naandaka Jisas det wandén, “Guné wani jémbaa
yandénngé watépéké yambak. Gunat kuk kwayékapuk yakwa du, wa
guna du wa yaréndékwa.” Naandén Jisas.

Samariasé ras Jisas kalik yandarén

51 Got Jisas déku gaayét kure waaréké yandékwa nyaa yaaké
yandéka Jisas dékét déku mawulémba vékulakate Jerusalemét yéké
mawulé yandén. 52 Ye du rasét wandéka de taale déku kundi kure
yéndarén. Ye Samariamba tékwa gaayé nakmba waaréndarén, déké
musé asé kéraatakaké. 53 Yandaka wani gaayémba tékwa du dakwa
vékuwuréndarén Jisas Jerusalemét yaaké yandékwanngé. Vékutake de
Jisaské kalik yate wandarén, “Yamba yé wa. Dé nana gaayét katik yaaké
dé.” Naandarén. Samaria du dakwa Juda du dakwa deku néma gaayé
Jerusalemngé waak kalik yate wa wunga wandarén. 54 Wandaka Jisasna
du vétik Jems ambét Jon vékutake Jisasét anga wambérén, “Néman Du,
mawulé yaménu aané watu Gotna gaayémba yaa gaaye ani du dakwat
yaanngandékwa. Aané wunga yaténngé méné mawulé yo kapuk?”
55 Wunga wambéréka waalakwe bérét wandén, “Yamba wa. Wunga yaké
yambak.” Naandén. 56 Watake déku dunyan sékét nak gaayét yéndarén.

Jisasale yeyé yaayatéké mawulé yan duwat wandén
(Mt 8:19-22)

57 Jisas déku dunyansale sékét yaambumba yéténdaka du nak yaae
Jisasét anga wandén, “Wuné ménale yeyé yaayatéké mawulé yawutékwa.
Yéména akwi taalé wuné yékawutékwa.” 58 Naandéka Jisas déku
mawuléké wandén, “Wani du wandén pulak kalmu yaké dé?” Wunga
vékulakate dat anga wandén, “Ma vékulaka kurkale. Waaléwasa
képmaamba tékwa képmakwawumba wa kwaandakwa. Api deku
kwaatmba wa kwaandakwa. Duna Nyaa wuné kwaana gaa nak yamba te
wa.” Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

59 Naatake nak duwat anga wandén, “Méné ma yaa wunale.” Naandéka
wandén, “Néman Du, taale ma yi naaménu ye yaréwutu wuna aapa
kiyaandu déku pusaa kéraae rémngawutékwa.” 60 Naandéka dat wandén,
“Yamba wa. Méné bulaa male ma yaa wunale. Wuna kundi vékukapuk
yakwa du dakwa de kiyaan du pulak wa yaténdakwa. De wani apu
kiyaan du dakwat yénga rémndaru. Méné bulaa male wuna jémbaa yate
du dakwat kundi ma kwayéménu, Got néma du rate deké yékunmba véké
yandékwanngé.” Naandén.
61 Wunga wandéka dé nak du wa wan Jisasét, “Néman Du, wuné
ménale yékawutékwa. Ma yi naaménu taale wuné wuna gaayét ye
wuna kémét taamba kurkawutékwa.” 62 Naandéka dat wandén, “Du
dakwa Gorké jémbaa taale baasnyé ye kukmba nak nak jémbaaké
vékulakamunaae, wa de Gotna jémbaa yaké yapati-kandakwa.” Naandén
Jisas.

Dunyan rékaamba (72) Jisas wakandéng-ndéka yéndarén

10 1 Kukmba dunyan rékaamba (72) waak Jisas wakandéng-ndéka
yaandarén. Yaandaka det anga wandén, “Guné taale vétik vétik
wunga ma yéngunu. Wuné kukmba yéké yawutékwa akwi gaayét guné
taale ma yéngunu.” 2 Wunga watake det anga wandén, “Yaawimba asa
kakému wa yékun ye tékéskwa. Téndéka dunyansé ayélapkéri male
wa jémbaa yaréndakwa. Yékun yan kakému wan Gotna kundi vékuké
mawulé yakwa du dakwa pulak wa. Got dé wani yaawina du pulak wa.
Guné Gorét ma waataku, dé wandu jémbaa yakwa du rékaamba waak
gunale jémbaa yakandakwa.
3 “Bulaa gunat wawutékwa, wuna jémbaa yangunénngé. Waaléwasa
sipsipét yaavan kutndakwa pulak, du ras gunat wunga yaavan
kurkandakwa. 4 Guné yéwaa, wut waak kure yéké yambak. Guné
su saawuké yambak. Guné yaambumba yéte bari yéngunék. Nak du
dakwale baka bulké yambak. 5 Guné gaat nak wulaae, taale wamba
rakwa du dakwat anga guné waké ya, ‘Guna mawulé yénga yékun téndu.’
6 Wunga wangunu de wamba rakwa du dakwa gunéké mawulé yandaru,
Got det yékun yandu de yékunmba yarékandakwa. Wamba yarékwa
du dakwa gunéké mawulé yakapuk yate gunat kuk kwayéndaru, wa
Got det katik yékun yaké dé. Got gunat yékun yandu guné yékunmba
yarékangunéngwa. 7 Taale wulaangunén gaamba male ma rapékangunu.
Nak nak gaat wulaaké yambak. Wani gaamba rate de kwayékwa kakému
kulak ma kangunék. Wani kakému kulak kéraakangunéngwa, dele
yangunén jémbaaké. Wani gaamba re kukmba ma yéngunu nak gaayét.
8 “Guné gaayé nakmba ye waaréngunu wamba yarékwa du dakwa
gunéké mawulé yandaru, guné kwayéndakwa kakému ma kangunék.
9 Yate wani gaayémba baat ye rakwa du dakwat ma kururéngunu. Yate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

det ma wangunék, ‘Got néma du rate du dakwaké véké yandékwa nyaa a yaae kwambalikwa.’ Ma naangunu.

10-11 “Guné gaayé nakmba ye waaréngunu wani gaayémba yarékwa du dakwa guné́ké kalik yamunaandaru, guné ye wani gaayéna yaambumba téte anga guné waké ya, ‘Nané guné kuk kwayénangwa. Got waak gunat kuk kwayéndékwa. Kuk kwayé-ndékwanngé guné vékusék-ngunénngé wa nané ani gaayémba tékwa baawu nana maanmba kwaandéka viyaaputénanga wa vénguné́ngwa. Guné ani muséké vékusék-ngangunéngwa. Got néma du rate du dakwaké yékunmba véréké yandékwa nyaa a yaae kwambalikwa. Yandéka guné déku kémba gwaandéké wa kalik yangunéngwa.’ Det wunga ma naangunu.
12 Wani gaayémba yarékwa du dakwaké gunat wawutékwa. Talimba Sodommba tan du dakwa kapéremusé yandarén. Kukmba Got néma kot vékute néma du randa nyaa dé wandu Sodommba tan du dakwa kaangél kurkandakwa. Du dakwa nanat kuk kwayémunaandaru, wani nakurak kapéremusé wa Sodommba tan du dakwa yan kapéremusat taalékéra-kandékwa. Wani nyaa Got wandu nanat kuk kwayén du dakwa néma kaangél kurkandakwa.” Naandén Jisas.

Du dakwa Jisaské kuk kwayéndakwanngé wandén
(Mt 11:20-24)

13 Wani kundi watake Jisas anga wandén: “Guné Korasinmba tékwa du dakwaké sémbéraa yawutékwa. Guné Betsaidamba tékwa du dakwaké sémbéraa yawutékwa. Wuné guna gaayémba yaréte vékapuk yangunén kulé apanjémba wa yawutén. Yawutéka wa vénguné́n. Vétake Gorké yékunmba yamba vékulaka-ngunéngwe wa. Tairmba talimba tan du dakwa Saidonmba talimba tan du dakwa waak Gorké vékuséknngapuk ye, wani kulé apanjémba vémunaae, wa de talimba yandarén kapéremuséké kalik yatake, wani kapéremusé yaaséka-katik daré. Yandarén kapéremuséké kalik yate nak du dakwa deku mawuléké véndarénngé de jaangwa laplap saawuwe baawumba rakatik daré. **14** Kukmba Got néma kot vékute néma du randa nyaa dé wandu de wani talimba Tairmba tan du dakwa, Saidonmba talimba tan du dakwa waak de kaangél kurkandakwa. Guné Korasinmba tékwa du dakwa Betsaidamba tékwa du dakwa waak, guné wuna jémbaa vétake wunat kuk kwayéngunén. Kuk kwayéngunénga wani nakurak kapérandi musé de yan akwi kapérandi musat wa taalékérandén. Wani nyaa Got wandu guné néma kaangél wa kurkangunéngwa. **15** Guné Kaperneammba tékwa du dakwa guné apapu anga wangunéngwa, ‘Nané Gotna gaayét waarékanangwa.’ Wunga wangunénga gunat wawutékwa. Got wandu guné kapérandi taalat daawuli-kangunéngwa. Guné Gotna gaayét katik waaréké guné.” Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Wunga watake déku dunyansat anga wandén, “Guna kundi vékuna
du dakwa wa de wuna kundi vékukandakwa. Gunéké kuk kwayéna du
dakwa wa de wunat kuk kwayékandakwa. Wunat kuk kwayéna du dakwa
wa de wuné wani wandéka gaayawutén duwat kuk kwayékandakwa.”
Naandén. Wunga wandéka wa déku dunyansé déku kundi kwayéké
yéndarén.

Jisasna jémbaa yakwa dunyansé nakapuk waambule yaandarén

17 Kukmba wani késépéri (72) dunyan Jisas wan jémbaa yatake mawulé
yate nakapuk waambule yaandarén. Yaae dat wandarén, “Néman Du,
nané ména yémba wananga akwi kutakwa nana kundi vékundarén.
Vékute du dakwa yaasékate yaange yékéraandarén.” 18 Naandaka det
wandén, “Guné wunga yangunénga nyétmba kusnyérak yandéka yaa
gaayakwa pulak, Satan anjorémba re gaayandéka véwutén. 19 Ma véku.
Gunat mayé apa wa kwayéwutén. Kwayéwutén mayé apat guné kaambe,
kulaapati waak vaakingunu gunat katik yaavan kurké daré. Gunat
kwayéwutén mayé apa wa Satanna mayé apat taalékéra-kandékwa.
Yandu dé gunat katik yaavan kurké dé. 20 Akwi kutakwa guna kundi
vékundaka guné wani muséké mawulé yangunéngwa. Wani muséké guné
vékulaka vékulaka naaké yambak. Ani muséké ma vékulaka. Guné Gotna
kémba yaalangunénga dé guna yé déku nyéngaamba wa viyaandén. Wani
muséké vékulakate mawulé tawulé ma yangunék.” Naandén Jisas det.

Jisas mawulé yate Gorét wandén, “Yékun wa.”
(Mt 11:25-27; 13:16-17)

21 Wani sapak Gotna Yaamambi Jisasna mawulémba wulaandéka dé
mawulé yate Gorét anga wandén, “Méné wuna aapa, méné nyét béré
képmaana néma du wa. Ména jémbaa ras paakuménénga némaamba
muséké vékuséknguwa du dakwa ména jémbaa yamba kurkale
vékuséknkdakwe wa. Némaamba muséké vékuséknkgapuk yakwa du
dakwa, deku mawulé nyambaléséna mawulé tékwa pulak téndéka
yékéyaakmba wa yaréndaka det ména jémbaa wa wakwasnyéménén.
Ména mawulémba vékulakate wa wunga yaménén. Yékun wa wunga
yaménén.” Naandén.
22 Gorét wunga watake anga wandén, “Wuna aapa déku jémbaa, déku
mayé apa waak wa tiyaandén wunat. Wuné déku nyaan yatéwutéka du
dakwa wuné kurkale yamba vésékndakwe wa. Dé male wa vésékndén
wuné. Du dakwa déké kurkasale yamba vékuséknkdakwe wa. Wuné male
wa dé vésékwutén. Déké wawutén du dakwa waak dé vésékndarén wa.”
Naandén.
23-24 Wunga watake déku dunyan male téndaka waalakwe det anga
wandén, “Gotna jémbaaké gunat wawutékwa. Gotna yémba talimba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kundi kwayétan dunyan, néma du waak, de a yawutéka vénguněngwa jémbaa véké mawulé ye, yamba véndakwe wa. Yate a wawutéka vékunguněngwa kundi de yamba vékundakwe wa. Got gunat yékun yandéka wa wani jémbaa vénguněn.” Naandén Jisas.

Samaria du déku maamaké mawulé sémbéraa yandén

25 Wani kundi wandéka apakundi yakwasnyékwa du nak déku mawuléké anga wandén, “Jisas wuna kundi waambule wate kalmu sépélak waké dé?” Wunga vékulakate dat anga wandén, “Gotna jémbaaké nanat yakwasnyékwa du, yénga pulak ye wuné kulémawulé kéraae apapu kurkale yarésékéyakngé wuté?” 26 Wunga waatakundéka dat wandén, “Kamu kundi dé guna apakundimba kwaau? Gotna nyéngaamba yénga daré viyaatakak?” 27 Naandéka wandén, “Guné guna Néman Du Gorké néma mawulé ma yangunu. Yate dat wangunu guna sépé, guna mayé apa, guna mawulé, guna kwaminyan, guna yaamambiké dé néma du rakandékwa. Guné guna sépéké mawulé yanguněngwa pulak, nak du dakwaké wunga ma mawulé yangunu. Yate det ma yékun yangunu.” Naandén. 28 Wunga wandéka dat wandén, “Wan yékun wa waméněngwa. Méné wunga ye wa kulémawulé kéraae apapu yékunmba yarésékéyak-ngaméněngwa.” Naandén Jisas.

29 Jisas wunga wandéka wani du mawulé yandén, du dakwa déku yé kavérék-ndarénngé. Yate Jisasét anga waatakundén, “Yani du dakwat yékun yaké wuté?” Naandén.

30 Wandéka Jisas déku kundi waambule wate anga wandén, “Juda du nak Jerusalem taakatake Jerikot daawuliké watake yéndén yaambumba. Yéténdéka sél yakwa du ras dé yaambumba véndarén. Ve dé kulkiye déku musé asé kéraate dé viyaae kapére ye yaambumba taakandarén. Viyaatake yéndaka dé yaambumba kwaae kiyaaké yakwandén. 31 Yakwandéka wani sapak Gotna gaamba jémbaa yakwa du nak wani yaambumba yéndén. Ye wani duwat vétake dé aarkémba tepuwe dé yaasékatake dé yén. 32 Yéndéka Gotna gaamba jémbaa yakwa nak du, Livai du waak ye dat vétake yaasékatake aarkémba tepuwe yéndén.

33 “Yéndéka Samaria du nak wani yaambumba ye wani du kwaanmba saambakndén. Wa vékusék-nguněngwa. Juda du dakwa de kalik yandakwa Samaria du dakwaké. Samaria du saambake Juda du wamba kwaandéka vétake déké mawulé sémbéraa yandén. 34 Yate ye dat wani viyaandarénmba waasé yakwasnye marasin kure waasé gindén. Giye wani du kéraae déku donkimba kusore kure yéndén. Kure yéndéka yaambumba gaan yandéka saayéngat nak kure ye wamba taakatake dat yékun yandén. 35 Gaan kwaae ganmba yéte wani gaana duwat yéwaa ras kwayéte dat anga wandén, ‘Méné ani duké kurkale ma véménék. Yate dat yékun yaké, ména yéwaa ras kwayéménu wuné waambule yaae ména yéwaa kwayékata-kawutékwa.’ Naatake yéndén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

36 “Bulaa yénga méné vékwo? Du kupuk wa wani yaambumba
yéndarén. Ye sél yakwa du viyaan duwat kandé yékun yak?” 37 Wunga
wandéka dat wandén, “Déké mawulé sémbéraa yan du wa dat yékun
yan.” Naandéka wandén, “Méné ma ye wunga ya dé yan pulak.” Naandén
Jisas dat.

Jisas Maria ambét Martale bulndén

38-39 Jisas déku dunyansale sékét yéndarén. Ye gaayé nakmba
waaréndarén. Wani gaayémba taakwa nak léku yé Marta, léku waayéka
Mariale sékét yarémbérén. Yaréte Marta Jisasét walén, dé yaae bérku
gaamba kakému kandénngé. Waléka yaae wulaae randéka léku waayéka
Maria yaae Néman Du Jisasna maanale rate déku kundi vékurélén.
40 Vékuréléka Marta lé néma jémbaa yate kakému yaakélén. Yate Maria
baka raléka véléka Martana mawulé kapére yan. Yandéka Marta yaae
Jisasét anga walén, “Néman Du, wuna waayéka baka raléka wuné
kapmang jémbaa yate kakému yaakéwutékwa. Yawutékwanngé yamba
vékuménéngwe, yi? Ma waménu yaalu sékét yaakékatékwa.” Naalén.
41 Wunga waléka Néman Du wa wan lat, “Nyéno, Marta, nyéné
rékaamba muséké vékulaka-nyénéngwa. 42 Nyéné nakurak ani
yéku muséké yamba vékulaka-nyénéngwe wa. Wuna kundi vékuké
yanyénéngwa musé, wan yéku musé wa. Maria lé wani yéku muséké
wa mawulé yalékwa. Yalu wuné lé yélénngé katik waké wuté. Lé wuna
kundi vékuké mawulé yalékwa.” Naandén Jisas Martat.

De Gorét waatakumban yapatéké wa Jisas wandén
(Mt 6:9-15; 7:7-11)

11 1 Nak nyaa Jisas nak taalémba Gorale kundi bulréndén. Kundi
bulsékéyaktake randéka déku du nak yaae dat anga wandén,
“Talimba baptais kwayétan du Jon déku dunyansat yakwasnyéndén
Gorét waataku-ndarénngé. Det yakwasnyéndén pulak méné nanat ma
yakwasnyéménu, Gorét waataku-nanénngé. Wunga yaménénngé mawulé
yanangwa.” 2 Naandaka det wandén, “Gané Gorét waatakuké mawulé
yate anga ma wangunu:

‘Nana aapa, nané ména yé kavérékngé mawulé yanangwa.
Méné néma du rate akwi du dakwaké kurkale véménénngé mawulé
yanangwa.
3 Yapatinangwa kakému nyaambanaku tiyaaménénngé ménat
waatakunangwa.
4 Du dakwa kapéremusé nanat yandaka nané wani muséké nakapuk
vékulake yamba yakatanangwe wa.
Yananu méné yananén kapéremusé wunga yasnyéputiye méné wani
muséké nakapuk vékulakate yakataké yamarék.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Méné nanat yékun yaménu nané nakapuk kapéremusé katik yaké
nané. Wunga ménat waatakunangwa.' Naangunu."
Wunga wandén Jisas.
5-6 Watake det anga wandén, "Guna du nak kalmu anga yaké dé? Du
nak gaan yandéka nyéndéngan dé déku naawinduké yéndén. Ye gaa
pétémba téte anga waandén, 'Naawindu, kakému ras ma tiyaaménék.
Wuna du nak bulaa nak gaayét yéké watake yaambumba yéte yaae wuna
gaamba saambakndén. Yaandéka wuné kakému ras yamba rakése wa.
Méné kakému ras wunat tiyaaménu méné nakapuk waambule kwayékata-
kawutékwa.' 7 Wunga waandéka déku naawindu awula gaamba kwaate
wandén, 'Bulaa wani musé aséké wunat waatakuké yambak. Pété
tépéwutén wa. Wuna nyambalésé wunale yundé kwaakésndakwa.
Wuné waarape bulaa kakému katik kwayéké wuté.' Naandén. 8 Guné
a wawutékwa. Dé 'Naawindu wa,' naatake, waarape dat kakému katik
kwayéké dé. Wani du déku pétémba téte waapékaténdu dé yundé kwaaké
yate, waarape wani du mawulé yandékwa kakému dat kwayékandékwa.
9 "Gunat a wawutékwa. Guné Gorét waataku-pékangunu dé gunat
kwayékandékwa. Ani gwaaménja kundi ma véku. Guné waake
waake vékangunéngwa. Guné pétémba viyaangunu viyaangunu pété
naapikandékwa. 10 Du dakwa Gorét waatakundaru, det kwayékandékwa.
Du dakwa waake waake vékandakwa. Du dakwa pétémba viyaandaru,
pété naapikandékwa. Guné wani gwaaménja kundi vékute Gorét ma
waataku-pékangunék. Waatakungunu dé guna kundi vékukandékwa.
11 "Ani kundi waak ma véku. Guné, aapambéré, guna nyambalésé
gukwamiké waandaru, guné kaambet kéraae kwayéké guné det, kapuk?
Yamba wa. Guné det gukwami wa kwayékangunéngwa. 12 Guna nyambalésé
sérangék kwayéngunénngé wandaru guné kulaapatit kéraae kwayéké guné,
kapuk? Yamba wa. Guné det sérangék wa kwayékangunéngwa. 13 Bulaa
wani kundiké ma vékulaka. Guné kapére mawulé yakwa dunyansé rate
guna nyambalésat yéku musé wa kwayéngunéngwa. Anjorémba rakwa du
guna aapa yéku mawulé yakwa du rate gunat akwi taalékérasande déku
Yaamambi kwayékandékwa, dat waatakukwa du dakwat." Naandén.

"Jisas Belsebulale jémbaa yandékwa," naandarén
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

14 Du nakét kutakwa kulure kure yatéléka dé kundi yamba bulndékwe.
Yandéka Jisas wani kutakwat wandéka wani du yaasékatake yaange
yélén. Yaange yéléka dé nakapuk kundi bulndén. Bulndéka du dakwa
wani muséké vékulaka vékulaka naandarén. 15 Yandaka de du ras
wa wan, "Akwi kutakwana néma du déku yé Belsebul wa Jisasna
mawulémba wulaae tékwa. Téte mayé apa kwayéndéka wa wandéka
kutakwa yaange yéndakwa." Naandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Wunga wandaka ras dat anga wandarén, “Méné talimba vékapuk
yananén kulé apanjémba nak yaménu vétake wakanangwa, ‘Méné Got
déku jémbaa yaménénngé ménat wa wandén.’ Naakanangwa.”
17 Wunga wandaka Jisas deku mawulé vésékte det anga wandén, “Ani
kundi ma véku. Néma gaayémba yarékwa dunyan mawulé vétik ye kém
kutéke kémba kém rate waariyamunaae, de katik tésékéyakngé daré.
Nakurak gaamba yarékwa du dakwa mawulé vétik ye deku kapmang
waariyamunaae, de waak katik tésékéyakngé daré. 18 Wani kundiké
vékulakate akwi kutakwana néma du Satan, déku dunyan waak deké ma
vékulaka. De mawulé vétik ye deku du dakwale waariyamunaae, de katik
tésékéyakngé daré. Guné wunat wangunén pulak Satan déku du dakwa
yaange yéndarénngé wamunaandu de katik tésékéyakngé daré. Satan
wunga jémbaa yamba yandékwe wa.
19 “Guné wunéké anga wangunéngwa. Akwi kutakwana néma du
Belsebul wuna mawulémba wulaae téte wunat mayé apa tiyaandéka
wa wawutéka kutakwa yaange yéndakwa. Naangunéngwa. Guna du ras
waak wandaka kutakwa yaange yéndakwa. Wan paapu wa yangunéngwa.
Guna du wunga yandaka guné det anga yamba wangunéngwe, ‘Belsebul
guna mawulémba téte apa kwayéndéka guné wangunénga kutakwa
yaange yéndakwa.’ Det wunga wakapuk yate wunat kamuké guné wunga
wo? Wuné dele nakurak jémbaa yawutéka wuné wa véndarén. Guné
wunéké paapu wa yangunéngwa. 20 Ma véku. Got wunat mayé apa wa
tiyaandékwa. Tiyaandéka wa wawutéka kutakwa yaange yéndakwa. Got
wunat wunga mayé apa tiyaandénngé véte anga vékusék-ngangunéngwa.
Got néma du rate du dakwaké véké yandékwa sapak wa yaan.
21-22 “Ani kundi ma véku. Kaawundu déku waariyandékwa musé
kure déku gaaké séngiye ramunaandu déku musé asé akwi yékunmba
rakéskandakwa. Yaréndu nak kaawundu dat taalékére kaawumama
yakwa du yaae wani duwale waariye déku vi waariyandékwa ras musé
waak kéraae déku musé asé waak kéraakandékwa. Kéraae wani musé asé
nak duwat muni waate kwayékandékwa. Satan wani kaawundu pulak
wa. Wuné dé taalékéran kaawumama du pulak wa. Wuna mayé apa wa
Satanna mayé apat taalékéran.
23 “Wunale jémbaa yakapuk yakwa du dakwa de wuna maama wa.
Wuné du dakwat wawutéka de wuna kémba téndakwa. Wuna du
dakwat yékun yakapuk yakwa du dakwa de wuna du dakwat yaavan
kutndakwa.” Naandén.

Kutakwa yaange ye nakapuk waambule yaalén
(Mt 12:43-45)

24 Wani kundi watake det anga wandén, “Ani kundi ma véku. Kutakwa
du nakna mawulémba wulaae te yaasékatake yaale yélén. Ye maas

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

viyaakapuk taalémba yarémuké taaléké waaklén. Waakpatiye walén,
‘Wuné talimba rawutén gaat waambule yékawutékwa.’ 25 Wunga watake
waambule yaae vélén wani duna mawulé yékun yasékéyake baka
téndéka. 26 Vétake ye kutakwa taambak kaayék vétik (7) we kure sékét
yaalén. Kukmba kure yaalén kutakwasé yan kapéremusé wa taale yaan
kutakwa yan kapéremusat taalékéran. Wani kutakwasé akwi wani duna
mawulémba wulaakére tékésndarén. Talimba kutakwa nakurak déku
mawulémba wulaae téléka wani du kapéremusé ayélap yandén. Kutakwa
késépéri wulaakérandaka asa kapéremusé wa yandén.” Naandén.

Got det yékun yakwate yandékwanngé Jisas wandén

27 Jisas wani kundi wandéka dale sékét tékésén némaamba du
dakwa wani kundi vékundarén. Vékuténdaka wamba tan taakwa nak
némaanmba waalén anga, “Talimba méné kéraae ménat munyaa kwayén
taakwat Got yékun yandu lé mawulé tawulé yénga yarélu.” 28 Wunga
waaléka Jisas wa wan, “Yi wan wanana wa. Wani muséké vékulakaké
yambak. Ani muséké ma vékulaka. Gotna kundi vékute wandékwa pulak
yakwa du dakwat Got yékun yandu de mawulé tawulé yénga yaréndaru.”
Naandén Jisas.

Jona yan pulak, nakpulak kulé apanjémba yamuké wandén Jisas
(Mt 12:38-42; Mk 8:12)

29 Asa du dakwa wa yaate jaawuténdaka wa Jisas det anga wandén,
“Ani sapakmba tékwa du dakwa kapéremusé wa yatépékandakwa. Wunat
waatakundakwa, wuné talimba vékapuk yandarén kulé apanjémba
yate Gotna mayé apaké det wakwasnyéwuténngé. Gotna yémba kundi
kwayétan du Jona yan pulak, nakpulak kulé apanjémba pulak male
wuné waak yakawutékwa. Nak kulé apanjémba deké katik yaké wuté.
30 Talimba Jona Ninivet ye de yan kapéremuséké det wandén. Jona yan
pulak yawutékwa. Duna Nyaan wuné ani sapakmba yatékwa du dakwat
wawutékwa, de yandarén kapéremuséké.
31 “Talimba néma taakwa nak ani sékaa gaayémba yaae néma du
Solomonna kundi vékuké kulémba yélén. Dé nyaangét pukaakwa du
yaréndéka wuné amba téte gunale kundi bulkwa du wuné nyaangét
pukaakwa du yatéte Solomonét wa taalékérawutén. Sérémaa Got néma kot
vékute néma du randa nyaa wani néma taakwa waarape Gotna ménimba
téte gunat anga wakalékwa, ‘Wuné animba sékaamba yaawutén. Yaae
Solomonna kundi vékuwutén. Jisasna kundi wa taalékéran Solomonna
kundit. Guné Jisasna kundi yamba vékungunéngwe wa. Wunga yate néma
kapéremusé wa yangunén.’ Naakalékwa wani taakwa.
32 “Talimba Ninivemba tan du dakwa de Jonana kundi vékute yandarén
kapéremusé yaasékandarén. Jona néma du téndéka wuné amba yatéte

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kundi bulkwa du wuné néma du yatéte Jonat wa taalékérawutén.
Sérémaa Got néma kot vékute néma du randa nyaa Ninivemba tékésén
du dakwa Gotna ménimba téte gunat anga wakandakwa, ‘Jona nanat
Gotna kundi wandéka nané vékute yananén kapéremusé yaasékatake
Gotna kundi kurkasale vékunanén. Jisas wa Jonat taalékéran. Ye gunat
Gotna kundi kwayéndéka guné yangunén kapéremusé yaasékatake Gotna
kundi yamba vékungunéngwe wa. Wunga ye guné néma kapéremusé wa
yangunén.’ Gunat wunga wakandakwa.” Naandén Jisas.

Kurkale téndarénngé wa wandén Jisas
(Mt 5:15; 6:22-23)

33 Wani kundi watake det anga wandén, “Ani gwaaménja kundi ma
véku. Du dakwa téwaayé yaa véréksowe kure yaae aké arulamba yamba
kusole sapngutépéndakwe wa. De jaambétakumba wa taakandakwa.
Taakandaka wamba yarékwa du dakwa de akwi kurkale véndakwa.
34 Guna méni gaamba tékwa gaana pété pulak wa. Wani pété naapindaka
gaamba nyaa kaaléndékwa. Guné yéku musé male vémunaangunu
guna mawulé kurkale tékandékwa. Yandu guna sépé yékun téndu
guné nyaa kaalétékwanmba yarékangunéngwa. Guné kapéremusé
male vémunaangunu guna mawulé katik yékun téké dé. Guna
mawulé yékun tékapuk yandu guna sépé yékun tékapuk yandu guné
ganngumba yarékés-kangunéngwa. 35 Guné wunga yarékapuk yamuké
ma jéraawu yangunék. 36 Guna mawulé kurkasale male témunaandu
guné nyaa kaalékwanmba male yaréte yéku musé yate yékunmba
yarékangunéngwa.” Naandén.

Farisi dunyan apakundiké vékusékngwa dunyansé waak yandakwa kapéremuséké wa wandén Jisas
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lu 20:45-47)

37 Jisas wani kundi wasékéyakndéka wa Farisi du nak dat wandén,
dé yaae dale sékét kakému kandénngé. Wandéka yaae déku gaamba
wulaae dale sékét kaké watake randén. 38 Deku apakundi wakwa pulak
déku taamba taale yamba yakwasnyéndékwe wa. Jisas wunga yandéka
wani Farisi du vétake vékulaka vékulaka naandén. 39 Yandéka Néman
Du Jisas dat anga wandén, “Guné Farisi dunyan, aké, kasnya kuksaku
male yakwasnyé-ngunéngwa. Biyaasaku yamba yakwasnyé-ngunéngwe
wa. Yangunénga arula awula kapére yandékwa. Guné guna sépéké
male vékute salmu walmu nak du dakwamba baka kéraate kapéremusé
ras waak yangunénga guna mawulé kapére yandékwa, wani kasnyana
biyaasaku kapére yakwa pulak. 40 Guné waangété yakwa dunyan wa. Got
guna sépé yatake guna mawulé waak yandén. Wunga yandénngé guné
kurkale yamba vékungunéngwe wa. 41 Guné yéku mawulé kéraae, musé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

asékapuk yan du dakwat musé asé ma kwayéngunék. Kwayéngunu guna
mawulé yékun yakandékwa Gotna ménimba.
42 "Guné Farisi dunyansé guné vésék naa. Kapérandi musé gunéké wa
yaakandékwa. Guné akwi musé asé muni waate tambék tambavétik (10)
taakate nakurak tambék Gorké kwayénguněngwa. Wunga kwayéte akwi
nyénganyam waak muni waate yém tambavétik (10) taakatake nakurak
yém Gorké kwayénguněngwa. Nyénganyam wa néma musé yamba yé
wa. Wan makalkéri musé wa. Guné wani makal muséké vékulakate guné
ani néma muséké yamba vékulakanguněngwe wa. Guné nak du dakwat
ma yékun yangunék. Guné Gorké néma mawulé ma yangunék. Guné
guna salmu walmu muni waate yém tambavétik (10) taakatake nak yém
Gorké kwayénguněngwan wan yékun wa. Wani musé yaasékaké yambak.
Wani makal musé yate wawutén néma musé waak yamunaae, yékun
yakanguněngwa.
43 "Guné Farisi dunyansé, guné vésék naa. Kapérandi musé gunéké wa
yaakandékwa. Guné Gotna kundi bulnangwa gaamba wulaae néma duna
taalémba raké mawulé yanguněngwa. Guné du dakwa jaawundakwa
taalémba yeyé yaayangunu nak du dakwa gunat vétake anga
wandarénngé wate yanguněngwa: 'Wan de nana néma du wa.' Wunga
wandarénngé mawulé yanguněngwa.
44 "Guné vésék naa. Kapérandi musé gunéké wa yaakandékwa. Guné
talimba kiyaandaka rémndarén kwaawu pulak wa. Kukmba yarékwa du
wani kwaawu tékwa képmaatakumba yeyé yaayate rémndarén kwaawu
vékapuk yandakwa pulak, wa nak du dakwa guna kapére mawulé yamba
véndakwe wa. Yate de gunale sékét yaténdakwa. Yatéte Gotna ménimba
kapére yandakwa." Naandén.
45 Jisas wani kundi wandéka apakundiké vékuséknqwa du nak dat anga
wandén, "Néma du, méné wunga wate nanat waak waaruméněngwa wa."
46 Naandéka dat anga wandén, "Guné apakundiké vékuséknqwa dunyan,
guné ma vésék naa. Gunéké waak kapérandi musé yaakandékwa. Du nak
néma vaak yakwa musé késépéri yaate téndéka, nak du yaae ras waak
vaakutakandékwa pulak, wa guné néma jémbaa ras waak du dakwat
kwayénguněngwa. Kwayéte det anga wanguněngwa, 'Guné ani apakundi
akwi vékute wandékwa pulak ma yangunu.' Wunga wanguněnga de
wani kundi vékute wandékwa pulak yaké néma jémbaa wa yandakwa.
Yandaka deké mawulé sémbéraa yamba yanguněngwe wa. Yate det
yékun yamba yanguněngwe wa.
47 "Guné ma vésék naa. Kapérandi musé gunéké yaakandékwa. Talimba
guna gwaal waaranga maandéka bakamu de Gotna yémba kundi kwayétan
dunyansat viyaandékndarén. Ye rémndarén taalémba wa guné yéku musé
yakusonguněngwa. 48 Guna gwaal waaranga maandéka bakamu viyaandéke
rémndarén duna taalémba wunga yéku musé yakusote anga wanguněngwa,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Nana gwaal waaranga maandéka bakamu yandarén muséké mawulé yanangwa.' Naangunéngwa. 49 Wunga wangunéngwanngé, nyaangét vékupukaakwa du Got anga wandén, 'Wuné wuna yémba kundi kwayékwa dunyan wuna kundi kure yékwa dunyansat waak wawutu de Israel du dakwaké yékandakwa. Yéndaru rasét yaavan kutte rasét viyaandék-ngandakwa.' Naandén. 50-51 Wandéka wunga yandaka wa véngunén. Talimba guna gwaal waaranga maandéka bakamungu Gotna yémba kundi kwayétan dunyansat wa viyaandékndarén. Taale Kein déku waayéka Abelét viyaandékndén. Got ani képmaa yatake yaréyaré naandéka Kein déku waayéka Abelét viyaandékndén. Viyaandékndéka de guna gwaal waaranga maandéka bakamu yéku musé yakwa dusat viyaandékndarén. Viyaandék-laakét viyaandék-laakét ye kukmba Sekaraiat viyaandékndarén. Dé Gotna gaa nyéndémba téndéka dé viyaandékndarén. Viyaandék-ndarénngé bulaa guné ani nyaa tékwa dunyan gunat wawutékwa. Got yandarén kapérandi muséké vékulakate guné deku gwaal waaranga maandéka bakamungu wunga kapérandi musé yangunénngé waak vékulakate, gunat némaamba yakata-kandékwa.

52 "Guné apakundiké vékuséknqwa dunyan, guné ma vésék naa. Kapérandi musé guné yaakandékwa. Guné Gorké yéndakwa yaambuké ayélap wa vékungunén. Vékute guné wani yaambumba yémuké kélik yangunén. Yate guné wani yaambumba yéké mawulé yakwa du dakwat watépéngunénga de wani yaambumba yamba yéndakwe wa." Naandén Jisas.

53-54 Watake yéndéka de apakundiké vékuséknqwa dunyan, Farisi dunyan waak deku mawuléké anga wandarén, "Dé nana kundi waambule wate kalmu kapére kundi ras waké dé? Wandu dé kotim-nganangwa." Wunga wate dat waarute dale nakpulak nakpulak kundi bulndarén.

Paapu yandakwa yapatéké vésék naandarénngé Jisas wandén
(Mt 10:26-27)

12 1 Asa du dakwa wa yaae jaawuwe téndaka taalé vékulékén. Ye ras du wa vaakin ras duna maanmba. Vaakindaka Jisas taale ani kundi déku dunyansat wandén, "Ma vésék naangunék. Farisi dunyanséna yismba guné kurké yambak. Ani kundi wate paapu yandakwa yapatéké wa wawutékwa. 2 Paakundarén akwi musé asé sérémaa némaamba du dakwa vékandakwa. Yakélak wandarén akwi kundi sérémaa némaamba du dakwa vékukandakwa. 3 Ganngumba bulngunén kundi nyaa du dakwa vékukandakwa. Gaamba awula rate yakélak bulngunén kundi sérémaa kaapamba saapéndaru akwi du dakwa vékukandakwa." Naandén Jisas.

"Du dakwa Gorké male ma wup yandaru," naandén Jisas
(Mt 10:28-31)

4 "Wuna du dakwa, gunat anga wakawutékwa. Guné képmaana du nakngé wup yaké yambak. De guné viyaandéktake kukmba gunat katik

yaavan kurké daré. 5 Anjorémba rakwa du Gorké ma wup yangunék.
Képmaana du gunat viyaandékndaru Got guné yaanpékatékwa yaat
vaanjandaké mayé apa yandékwa. Wanngé vékulakate Gorké ma wup
yangunék.
6 "Anga wa vékusékngunéngwa. Du dakwa makalkéri yéwaa vétik
kwayéte api taambak (5) kéraandakwa. Wani api wa makalkéri musé wa.
Got wani apiké wa vékundékwa. 7 Got guné́ké waak wa vékulakandékwa.
Guna maakamba tékwa némbé akwi naakiye wani némbéké waak wa
véndékwa. Akwi musé asé wa véwuréndékwa. Véte guné́ké yékunmba
véndékwa. Véndékwanngé vékulakate guné wup yaké yambak. Api wan
makalkéri musé wa. Du daakwa wan néma musé wa. Got makal sakal
apiké yékunmba véte guné́ké yékunmbaa-sékéyak wa vékandékwa."
Naandén Jisas det.

"Wuna du wa" naamuké wandén Jisas
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Watake det anga wandén, "Gunat wawutékwa. Du nak, du dakwana
ménimba téte anga wamunaandu, 'Wuné Jisasna du a.' Wunga wandu
sérémaa Duna Nyaan wuné Gotna gaayémba déku kundi kure gaayakwa
dunyanséna ménimba téte det anga wakawutékwa, 'Ani du an wuna du
a.' Naakawutékwa. 9 Du ras, du dakwana ménimba téte nakurak nakurak
anga wandaru, 'Wuné Jisasna du yamba yé wa.' Naandaru wuné Gotna
gaayémba rate déku kundi kure gaayakwa dunyanséna ménimba téte det
anga wakawutékwa, 'Wani dunyansé wan wuna dunyansé yamba wa.'
Naakawutékwa.
10 "Wuné Duna Nyaan wa rawutékwa. Du dakwa wunat wasélékte
wunat kapére kundi watake wani kapére kundiké kalik ye sémbéraa
yate yaaséka-munaandaru, Got wani kapéremusé yasnyéputi-kandékwa.
Gotna Yaamambit wasélékte kapére kundi wamunaandaru, wa Got wani
kapéremusé katik yakwasnyéputiké dé.
11 "Du ras gunat Gotna kundi bulndakwa gaat kure ye néma duké
waak kure yéndaru guné deku ménimba téte, wup yakapuk yate, guna
mawuléké anga waké yambak, 'Yénga waké nané? Deku kundi yénga
pulak waambule waké nané?' 12 Guné wunga waké yambak. Wani nyaa
Gotna Yaamambi gunat kwayékandékwa, waké yangunéngwa kundi."
Naandén Jisas.

Yéwanduké Jisas gwaaménja kundi wandén

13 Asa du dakwa wa Jisasale sékét tékésndarén. Dele tan du nak Jisasét
anga wandén, "Néma du, wuna aanyat ma waménu dé aana aapana
musé asé muni waate tambék wunat tiyaandénngé mawulé yawutékwa."
14 Wunga wandéka wandén Jisas, "Kandé wak, wuné wani jémbaa bénéké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yawuténngé?” 15 Naatake det anga wandén, “Guné vésék naa. Guné nak
duna musé aséké jaambiké yambak. Némaamba musé kurerékwa duna
mawulé katik yékun yaké dé. Du dakwa kulémawulé kéraae yékunmba
yarésékéyakngé, de némaamba musé aséké katik vékulakaké daré.”
Naandén.
16 Wunga watake det gwaaménja kundi nak anga wandén, “Néma
yéwandu nakna yaawimba asa kakému wa yékun ye tén. 17 Téndéka wani
yéwandu déku mawuléké anga wandén, ‘Wuna taanngét gaa némaamba
yamba kwaakése wa. A bulaa yénga pulak yaké wuté?’ 18 Wunga
vékulakate wandén, ‘Bulaa anga yakawutékwa. Wuna taanngét gaa akwi
péraae néma gaat kurkawutékwa. Kure akwi kakému, salmu walmu
wamba taakakawutékwa. 19 Taakatake wuna mawuléké wakawutékwa:
Wuna asa yéku musé wa. Késépéri kaa wa téké yakwa. Témuké
vékulakate bulaa yaap rakawutékwa. Wuné kulak kakému kate dusék
yarékawutékwa. Wunga wate wuné yékunmba rakawutékwa.’ Naandén.
20 “Wunga wandéka Got dat anga wandén, ‘Méné waangété du wa.
Bulaa ani gaan kwaae kiyaakaménéngwa. Kiyaaménu taakaménén musé
asé akwi kandé kéraaké ya?’ Naandén Got dat.
21 “Bulaa gunat wawutékwa. Ani képmaamba téte késépéri musé kéraae
waawarkwa du dakwa de ani du pulak wa yaténdakwa. Yatéte Gotna
ménimba gandéndu gandéndakwa pulak wa yaténdakwa.” Naandén Jisas.

Baka muséké vékulakandakwa yapatéké wandén Jisas
(Mt 6:25-34)

22 Wani kundi watake Jisas déku dunyansat anga wandén, “Wani
muséké vékulakate gunat wawutékwa. Guné wup yate kulak kakému
laplapké waak vékula-laakaké yambak. 23 Kulak, kakému, laplap wan
baka musé wa. Néma musé yamba yé wa. Guné wani muséké vékula-
laakaké yambak. Got wandéka wa yaréngunéngwa. Guna sépé guna
mawulé, guna kwaminyan yatakandéka wa yaréngunéngwa. Wan
néma musé wa. 24 Guné apit ma vé. De kakému yamba yaanandakwe
wa. De kakému yamba kéraandakwe wa. De kakému gaamba yamba
taakandakwe wa. Yandaka Got wa det kakému kwayékwa. Api wan
makalkéri musé wa. Guné du dakwa wan néma musé wa. Got apit
wunga kakému kwayéndu, guné anga wakangunéngwa. ‘Nanat waak
tiyaakandékwa.’ 25 Ma véku. Guna du nak, kwaaré ras waak yaréké
vékula-laakamunaae, watake kwaaré ras waak kalmu yaréké dé, kapuk?
Yamba yé wa. Déku kapmang watake kwaaré ras waak yaréké yapati-
kandékwa. 26 Guné wani makalkéri musé yaké yapatite kamuké guné nak
muséké vékulalaako? Guné wunga yaké yambak.
27 “Guné maaweké ma vékulaka. Nané wani maawe yamba
taawunangwe wa. De baka wa waaréndakwa. De jémbaa yamba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandakwe wa. De laplap yamba samapndakwe wa. Yandaka Got wa
det yékun yandékwa. Det yéku nyaap wa kwayéndékwa. Talimba
késépéri musé asé kure yatan néma du nak déku yé Solomon yéku
laplap saawundén. Yate wani maawe saawukwa pulak yéku musé yamba
saawundékwe wa. Maawe saawukwa yéku musé wa Solomon saawan
yéku musat taalékéran. 28 Got wani maaweké kurkale véndékwa. Wani
maawe ayélap tété naakandakwa. Bulaa téndakwa. Séré kiyaakandakwa.
Kiyaandaru du dakwa wani maawe péle yaamba tukandakwa. Wan
makalkéri musé wa wani maawe. Guné du dakwa néma musé wa.
Guné Gorké yamba yékunmba vékulaka-ngunéngwe wa. Yate wup yate
wangunéngwa, 'Nanéké kurkasale kalmu véké dé kapuk?' Wunga wate
bulaa ma vékulakangunék. Got maawet wunga saawutakandu véte
wakangunéngwa, 'Nanat laplap tiyaakandékwa.' 29 Wunga wate guné wup
yakapuk yate kanguna kakému, kanguna kulakngé, vékulaka vékulaka
naaké yambak.
30 "Guné wunga yaké yambak. Anjorémba rakwa du guna aapa guné
wani muséké yapati-ngunéngwanngé wa véndén. Baka yatékwa du
dakwa wa wani muséké vékulaka vékulaka naandakwa. Guné de yakwa
pulak wani muséké vékulaka vékulaka naaké yambak. 31 Ye guné Gotna
kémba yaale déku jémbaa yaké mawulé tawulé yakangunéngwa. Wunga
yangunu dé wani musé gunat kwayékandékwa." Naandén Jisas det.

Gotna gaayémba yékunmba yarésékéyakngé yandakwanngé wandén Jisas
(Mt 6:19-21)

32 Watake déku dunyansat anga wandén, "Guné wuna dunyan, guné
du ayélap wa. Guna aapa Got dé mawulé tawulé yandékwa, guné déku
kémba téngunu dé néma du rate guréké kurkale vémuké. Yandékwanngé
guné wup yaké yambak. 33 Guné guna musé asé kwayéte yéwaa ma
kéraae musé asékapuk du dakwat kwayéngunu. Ani képmaamba wut
jaangwa yandéka sél yakwa dunyan musé asé sél yandakwa. Biyaak musé
asé kérék taakundakwa. Wunga yandaru guna musé akwi késkandékwa.
Guné Gotna jémbaa kutte yéku jémbaa yangunu, sérémaa Got gunat
waambule kwayékatate gunat yékun yandu guné dale yékunmba
yarésékéyak-ngangunéngwa apapu apapu. 34 Ani képmaamba musé asé
waawattékwa du dakwa de ani képmaana musé aséké wa mawulé tawulé
yakandakwa. Gotna gaayémba raké vékulakakwa du dakwa de dale sékét
yékunmba rasékéyakngé wa mawulé tawulé yandakwa." Naandén Jisas.

Néma du waambule yaamuké kaavérékwa dunyanséké wandén

35-36 "Ma vékusék naa. Wuné waambule yaawuta nyaaké ma kurkale
kaavéréngunék. Ani gwaaménja kundi ma véku. Jémbaa yakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dunyanna néma du dé taakwa kéraakwa duwale kakému kaké yéndén.
Yéndéka déké jémbaa yakwa dunyansé déké vékulakate laplap giye yaa
yamungate déké yékunmba kaavéréndarén, dé waambule yaae pétémba
viyaandu de déké pété bari naapiké. Guné, wani dunyan pulak wa,
wuné guna néma duké yékunmba ma kaavéréngunu. 37 Deku néma du
waambule yaamuké, déku jémbaa yakwa dunyan yékunmba kaavéréte
de mawulé tawulé yate yékunmba rakandakwa. Deku néma du déké
yékunmba kaavéré-ndarénngé vékundu déku mawulé det yékun yaké
yakwa. Ye wandu rakandakwa. Randaru dékét déku kapmang jémbaa
yakwa dunyanna jémbaa yate det kakému kwayékandékwa, de kurkale
kandarénngé. 38 Dé nyéndéngan waambule yaae de kurkale kaavéréndaru
véndu de mawulé tawulé yakandakwa.
39 "Guné ani kundiké ma vékulaka. Gaana du sél yakwa du yaaké
yakwa nyaaké vékusékmunaae, wa dé wani nyaa gaaké yékunmba
séngiye kaavéré-munaandu, déku gaat katik wulaaké daré. 40 Guné,
dé yanda pulak, guné waak ma kurkale kaavéréngunu. Guné yamba
vékuséke wa. Wuné Duna Nyaan, yani nyaa waambule yaaké wuté?
Vékusékngapuk yanguna nyaa wa waambule yaakawutékwa. Guné
wunéké ma kurkale kaavéréngunék." Naandén Jisas.

Yéku jémbaa yakwa du ambét kapérandi jémbaa yakwa duké gwaaménja kundi wandén
(Mt 24:45-51)

41 Jisas wani kundi wandéka Pita anga wandén, "Néman Du, nanéké
méné vékulakate wani gwaaménja kundi wo, kapuk akwi du dakwaké
méné wo?" 42 Naandéka Jisas wa wan, "Jémbaa yakwa dunyanngé
kurkale séngite kaavétékwa du yéku mawulé vékute anga yakandékwa.
Déku néma du dat anga wakandékwa, 'Méné wuna jémbaa yakwa
dunyanséké séngite kaavététe det kakému ma kwayéménu.' Naatake
yéndu dé wunga yakandékwa. 43 Yaténdu kukmba déku néma du
waambule yaae vétake wakandékwa, 'Méné yéku jémbaa wa yaménén.
Yékun wa.' Wunga wandu dé mawulé tawulé ye yékunmba rakandékwa.
44 Déku néma du yandén yéku jémbaat véte wakandékwa, 'Méné
waambule yaaké yawutékwa nyaaké vékusékngapuk ye, méné yéku
jémbaa wa yaménén. Yékun wa. Bulaa méné wuna akwi musé aséké
yékunmba vérékaménéngwa.' Naakandékwa, yéku jémbaa yan duwat.
45 "Kapére mawulé yate kapére jémbaa yakwa du déku mawulémba
anga wakandékwa, 'Wuna néma du nak gaayét ye bari katik waambule
yaaké dé.' Wunga wate dé jémbaa yakwa du dakwat viyaate kakému
némaamba kate, waangété kulak kate, waangété yakandékwa. 46 Yate
dé néma duké vékulakakapuk yaténdu wani sapak wa déku néma du
waambule yaakandékwa. Vékukapuk yandékwa sapak wa waambule

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaakandékwa. Yaae yandén kapérandi musé vétake det watakandu dé
viyaandaru kiyaakandékwa. Kiyaae dé kapéremusé yan du dakwale
kapérandi taalémba tékandékwa.
47 "Déku néma du mawulé yandékwa jémbaaké vékusékngwa du, dé
wani jémbaa yakapuk yandu déku néma du watakandu dat némaamba
viyaakandakwa. 48 Déku néma du mawulé yandékwa jémbaaké
vékusékngapuk yan du, dé wani jémbaa yakapuk yandu déku néma du
watakandu dat aal viyaakandakwa. Got du dakwa rasét késépéri jémbaa
kwayéndéka késépéri jémbaa yandarénngé wa mawulé yandékwa. Got
du dakwa rasét rékaamba jémbaa kwayéndéka déké rékaamba jémbaa
yandarénngé wa mawulé yandékwa." Naandén Jisas det.

Du dakwa kémba kém kutéke randarénngé wa yaandén Jisas
(Mt 10:34-36)

49 Wunga watake det anga wandén, "Wuné yaae ani képmaamba
yaa pulak taakngawutékwa. Wani jémbaa yaké wa yaawutén. Wani
jémbaa bari yasékéyakngé mawulé yawutékwa. 50 Taale néma kaangél
kurkawutékwa. Anga bari kurké mawulé yawutékwa. Kure yékunmba
rakawutékwa. 51 Guné yénga guné vékulako? Akwi képmaamba tékwa
du dakwa waariyakapuk ye baka yékunmba téndarénngé wuné yaak,
kapuk? Yamba wa. Wuné yaanngé du dakwa ras wuna kundi vékundaru
deku kém rakarka ye dele waariyakandakwa. Du dakwa ras wuné
yaanngé wuna kundiké mawulé yandaru, ras wuna kundi kalik yate
kémba kém kutéke tékandakwa. 52 Ye bulaa, sérémaa waak nakurak
gaamba yarékwa du taambak, de nakpulak nakpulak mawulé yate kém
vétik kutéke tékandakwa. Du kupuk nak kém pulak téndaru, du vétik
nak kém pulak tékambérékwa. 53 Aapambéré deku dunyanngu nyaansale
waariya-kandakwa. Aasambéré deku takwanyanngu nyaansale waariya-
kandakwa. Yaawumbéré deku méyaasgwale waariya-kandakwa."
Naandén Jisas de déku kundiké mawulé yandarénngé.

Yaalaké yakwa muséké vékusék-ndarénngé wandén Jisas
(Mt 16:2-3)

54 Wunga watake dale tékésén du dakwat anga wandén, "Néma
wimut kutndéka vékute wangunéngwa, 'Bulaa maas viyaakandékwa.'
Naangunénga maas viyaandékwa. 55 Guné gaan kun némaamba yaale
téndéka véte vékulakate wangunéngwa, 'Séré asa nyaa wa vékandékwa.'
Wunga wangunénga wa néma nyaa véndékwa. 56 Guné paapu yakwa du
dakwa wa. Guné nyétmba yaalakwa musé képmaamba yaalakwa musé
asat véte wangunéngwa, 'Maas viyaakandékwa. Nyaa vékandékwa.'
Wunga wate kamuké guné yawutékwa néma jémbaa véte wunéké yamba
wangunéngwe, 'Dé nana Néman Du wa.'?" Naandén Jisas.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kotimngé yakwa dunyanale kundi bulndarénngé wandén
(Mt 5:25-26)

57 Jisas wunga watake anga wandén, “Kamuké guné yéku muséké
vékusékngapuk yo? Guné guna kapmang ma kurkale vékulake yéku
muséké wangunék. 58 Du ras gunat kotimngé yandaru guné dele sékét
yaambumba yététe dele ma kundi bule yawuréngunu. Nakurakmawulé
ma yangunu. Guné dele kundi yawurékapuk yangunu de gunat kot
vékukwa néma duké kalmu kure yéndaru watakandu kalapusmba
taakaké daré? Taakandaru guné wamba kwaasékéyak-ngangunéngwa.
59 Kot vékukwa néma du wani wandén yéwaa akwi gunat kotimngé
yan duwat kwayétake, wani nyaa male kalapus yaasékatake yaale baka
yékangunéngwa. Guné a wawutékwa.” Naandén Jisas.

Yandarén kapéremusé yaaséka-ndarénngé wandén Jisas

13 1 Wani sapak du ras Jisaské yaae dat anga wandarén,
“Néma du Pailat wandéka déku dunyan Galili dunyan rasét
viyaandékndarén. Wani du Gorké kwaami viyaae tuwe kwayéténdaka
wani sapak wa Pailatna dunyan det viyaandék-wuréndarén.” 2 Wunga
wandaka Jisas det anga wandén, “Galili dunyansé wunga kiyaandarénngé
guné yénga guné vékwo? Wani dunyan némaamba kapéremusé yandaka,
yandarén musé dé nak du yan kapéremusat taalékérak kapuk? 3 Yamba
yé wa. Guné a wawutékwa. Guné yan kapéremusé yaasékakapuk ye
de kiyaan pulak guné waak wunga kiyaakangunéngwa. 4 Wa vékusék-
ngunéngwa. Talimba Siloammba kwaan sémény gaa du rékaamba (18)
tékésndarénmba vaakére det tendékndén. Bulaa yénga guné vékwo?
Wunga tendékndén du yan kapéremusé dé Jerusalemmba tékwa nak du
yan kapéremusat taalékérak, kapuk yénga pulak dé? 5 Yamba yé wa. Guné
a wawutékwa. Guné yangunén kapéremusé yaasékakapuk yamunaae,
wa de kiyaan pulak wa guné waak wunga kiyaakangunéngwa.” Naandén
Jisas.

Sék vaakukapuk yakwa miyéké Jisas wandén

6 Wani kundi watake Jisas ani gwaaménja kundi det anga wandén,
“Kwambasék pulak miyé wa du nakna wain yaawimba tén. Téndéka
késépéri apu wani du yaandén, sék ras géléké we. Yaate vépatikndén.
7 Vépatike wani wain yaawimba jémbaa yakwa duwat anga wandén,
‘Kwaaré kupuk sék vaakukwa sékétmba wuné ani miyémba sék ras
géléké we wa yaawutén. Yaae vépatikwutén. Wani miyé ma vélé. Yéku
képmaamba baka katik téké dé.’ 8 Wunga wandéka wandén, ‘Néma du,
wunga katik yaké té. Ani kwaaré waak déku mukét tékwak. Téndu
wuné wani miyé maawumba képmaa vaae, képmaa yékun yandénngé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bulmakauna diyé taakakawutékwa. 9 Taakawutu kalmu nak kwaaré
sék vaakuké dé? Wunga vaakundu wan yékun wa. Vaakukapuk yandu
vélékaménéngwa.' Naandén." Jisas wunga wandén det.

Yaap yaré nyaamba Jisas taakwa nakét yékun yandén

10 Yaap yaré nyaa nak Jisas Gotna kundi bulndakwa gaamba rate du
dakwat Gotna jémbaaké kundi kwayéndén. 11 Kwayéréndéka kutakwa
kulure kure yatan taakwa nak wamba yarélén. Wani kutakwa lat kulure
kure yatéléka léku sépémaalé apa yakapuk yandéka léku bungul viyékén.
Yandéka lé kayéndéng téké yapatilén. Asapéri (18) kwaaré wa wunga
yarélén. 12 Yaréléka Jisas vétake wandéka yaaléka lat wandén, "Nyéno,
bulaa wa yékun yanyénén." 13 Wunga watéte déku taamba wani taakwat
kurké naandéka bari kayéndéng télén. Téte Gotna yé kavéréklén.
14 Jisas yaap yaré nyaamba lat wunga yékun yatakandénngé Gotna
kundi bulndakwa gaana néma du rakarka yandén. Ye wamba tékésén
du dakwat anga wandén, "Nané jémbaa yanana nyaa taambak
kaayék nakurak (6) wa. Guna sépémaalé kapére yandu gunat yékun
yatakandénngé mawulé ye guné jémbaa yanangwa nyaamba ma
yaangunu. Guné yaap yaré nyaamba wunga yaké yambak." Naandén.
15 Wani du wunga wandéka Jisas anga wandén, "Guné wan paapu
yakwa dunyansé wa. Akwi nyaa guné yéte bulmakau, donki, tékéskwa
gaamba wulaate baangwi lékuyasnyéte det kure gwaandénguné ngwa,
kulak kandarénngé. Yaap yaré nyaamba waak wani jémbaa yanguné ngwa.
16 Abraham nana sékét gwaal waaranga maandéka bakamu wa lé waak
nané waak. Satan kéraandéka lé déku taambamba asapéri (18) kwaaré
yaréléka léku bungul wa rangwa yan. Yandéka wa yaap yaré nyaamba
wuné lat yékun ye lé Satanna taambamba kéraawutékwan, wan yékun
wa." Naandén. 17 Wunga wandéka de déku maama nékéti némbat yate
yakélak rakésén. Rakésndaka wamba tékésén ras du dakwa wani yandén
akwi yéku jémbaaké mawulé tawulé yandarén.

Jisas mastet sékngé gwaaménja kundi wandén
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

18 Du dakwa wunga yandaka Jisas det anga wandén, "Got néma du
rate du dakwaké kurkale véké yandékwanngé yénga wawutu vékusékngé
guné? Yénga pulak ye déku makalkéri kém némaan ye néma kém téké
dé? Wani muséké gunat wakawutékwa. 19 Wani kém wan miyé nakna sék
pulak wa. Wani miyé sékna yé mastet wa. Mastet sék nak miyé sék pulak
yamba wa. Wani miyé sék wan makalkéri sék wa. Du nak wani miyé sék
kéraae yaawimba taawundén. Taawundéka wure némaan ye waare wani
yaawimba tékéskwa miyat taalékérandén. Némaan ye téndéka api yaate
wani miyé gaalémba kwaat séte randarén." Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yiské Jisas gwaaménja kundi wandén
(Mt 13:33)

20 Wani kundi watake anga wandén, “Got néma du rate du dakwaké
kurkale vékandékwa. Wani du dakwa kulémawulé kéraae kulé du dakwa
yaalakandakwa. 21 Wani du dakwa wan de yis pulak wa. Taakwa nak yis
kéraae plauale kulotlén. Kulotléka wani plaua akwi nak pulak yaalandén.
Nak pulak musé yaalan pulak, Gotna du dakwa kulé du dakwa wunga
yaalakandakwa.” Naandén Jisas.

Makalkéri pétéké Jisas gwaaménja kundi wandén
(Mt 7:13-14, 21-23)

22 Watake wani gaayé taakatake Jerusalemét yéké yandén. Yatake
wani yaambumba ye késépéri gaayét yéndén. Ye wamba némaamba du
dakwat yakwasnyéndén Gotna jémbaaké. 23-24 Yandéka du nak dat anga
wandén, “Néman Du, késépéri du dakwa Gotna kémba wulaaké daré,
kapuk ayélapkéri du dakwa male wulaaké daré?” Wunga waatakundéka
wamba tékésan du dakwat anga wandén, “Apapu apapu yékunmba
yarésékéyakna du dakwa deku gaayé aatmuna pété némaan yamba
wa. Wani pété makalkéri wa. Gunat wawutékwa. Guné wani pétémba
wulaaké we ma apa tapa yate néma jémbaa yangunék. Némaamba du
dakwa wa wani pétémba wulaaké mawulé yate wulaaké yapatindakwa.
25 Wani gaayéna néma du waarape wani pété tépékandékwa. Tépéndu
guné yaae kaapamba téte pétémba viyaate anga wakangunéngwa,
‘Néman Du, pété ma naapitaka nanéké.’ Wunga wangunu gunat
anga wakandékwa, ‘Wuné yamba ve wa guné. Yani gaayé guné?’
Naakandékwa.
26 “Wunga wandu anga wakangunéngwa, ‘Nané ménale kulak kakému
wa karénanén. Méné nana gaayéna yaambumba téte nanat kundi
yakwasnyéménén.’ 27 Wunga wangunu gunat anga wakandékwa, ‘Gunat
wawutékwa. Wuné guné yaan gaayé yamba véwutékwe wa. Guné
kapéremusé yakwa du dakwa wa. Guné akwi wuné yaasékatake ma
yéngunu.’ Naakandékwa.
28 “Wunga wandu kaapamba téte géraaté-kangunéngwa. Nana gwaal
waaranga maandéka bakamu Abraham, Aisak, Jekop de wani Gotna
yémba talimba kundi kwayétan akwi du waak det vékangunéngwa
Gotna gaayémba rakésndaru. Véte guné wani gaayémba raké mawulé
yate kaapamba téte némaamba géraaté-kangunéngwa. 29 Yaténgunu de
nyaa yaalakwa sakumba yaana du dakwa, nyaa daawulikwa sakumba
yaana du dakwa, akwi taalémba yaana du dakwa yaae Gotna gaayémba
wulaae rate kakému kakandakwa. 30 Gunat a wawutékwa. Bulaa baka
yarékéskwa du dakwa sérémaa néma du dakwa tékéskandakwa. Bulaa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ani sapak néma du dakwa tékéskwa apu sérémaa baka du dakwa tékéskandakwa.” Naandén Jisas det.

Jisas Jerusalemmba yarékésén du dakwaké néma mawulé sémbéraa yandén
(Mt 23:37-39)

31 Wani sapak Farisi dunyan ras yaae Jisasét anga wandarén,
“Galilina néma du Herot méné viyaandékngé wate yandékwa. Wunga
yandékwanngé méné ani gaayé ma yaasékatake méné ma yé nak gaayét.”
32 Wunga wandaka det anga wandén, “Gené ye wani paapu yakwa
duwat gené anga waké ya, ‘Ma véku. Jisas anga wandékwa: Bulaa, séré,
kutakwa wawutu yaange yékandakwa. Baat yakwa du dakwa, sépémaalé
kapére yan du dakwat waak, wuné yékun yawurékawutékwa. Nyaa
kupuk yandu wuna jémbaa yasékéyak-ngawutékwa. 33 Bulaa, séré, maa,
wuné Jerusalemét yéndakwa yaambat yékawutékwa. Talimba Gotna
yémba kundi kwayétan du Jerusalemmba viyaandékndarén. Wuné
waak Gotna yémba kundi kwayétéwutékwanngé wunat Jerusalemmba
viyaandék-ngandakwa.’ Gené wuna kundi wunga Herorét ma ye
wangunék.” Naandén.
34 Wunga watake wandén, “Gené Jerusalemmba tékwa du dakwa, gené
Gotna yémba kundi kwayétan dunyansat viyaandékngunén. Got wandéka
déku kundi kure yén dunyan gunéké wa yéndarén. Yéndaka gené det
matut viyaangunénga kiyaandarén. Wuné mawulé sémbéraa yawutékwa
gunéké. Séraa léku nyaanngé yékngaat taakatépe rate deké yékunmba
vélékwa pulak, wuné apapu gunat yékun yate gunéké yékunmba véké
mawulé yawutén. Yawutéka gené kalik yangunén. 35 Yangunénngé
sérémaa dunyan ras yaae guna gaayé yaavan kurkandakwa. Yaavan
kutndaru gené katik yaréké gené. Guna gaayé baka taalé male téké
yakwa. Gené wunat bari katik véké gené. Sérémaa gené wunéké anga
wakangunéngwa, ‘Got wandéka wa wani du yaandékwa. Nané déku yé
kavérék-nganangwa.’ Wunga wangunu wuné yaawutu vékangunéngwa.
Gunat wawutékwa. Yi wan wanana wa.” Naandén Jisas.

Maan taamba wulén duwat Jisas kururéndén

14 1 Yaap yaré nyaa nak Jisas Farisina néma du nakna gaamba
kaké yéndén. Yéndéka déku gaamba rakésén dunyan vésék
naaréte deku mawulémba anga wandarén, “Jisas kalmu jémbaa yaké
dé yaap yaré nyaamba? Jémbaa yamunaandu, wan kapére wa.” Wunga
wate dat véndarén. 2 Yaténdaka maan taamba wulén du nak Jisasna
ménimba téndén. 3 Téndéka Jisas wani duwat vététe apakundiké
vékuséknguwa dunyansé, Farisi dunyansat waak waatakundén, “Nana
apakundi yénga dé wo? Yaap yaré nyaamba nané sépémaalé kapére yan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du dakwa kururéké nané kapuk?” 4 Wunga waatakundéka de yakélak
yakélak tékésén. Yandaka Jisas wani duwat kururétake wandéka dé
yén. 5 Yéndéka det anga wandén, “Guné waak yaap yaré nyaamba
jémbaa yangunéngwa. Guna nyaan nak yaap yaré nyaamba gu vékuléke
téndu wani kavérémba ye vaakére daawuliye téndu bari kéraaké guné
dé kapuk? Guna bulmakau yaap yaré nyaamba gu vékuléke tékwa
kavérémba ye vaakére daawuliye téndu yaap yaré nyaamba dé bari
kéraaké guné kapuk? Yaap yaré nyaamba kéraakangunéngwa.” Naandén.
6 Wunga wandéka déku kundi waambule kaataké yapatindarén.

Deku yé kavérékngapuk yandarénngé wandén Jisas

7 Jisas véndén, wani kakému kaké yaan dunyan yaate néma duna
taalémba male raké mawulé yandaka. 8-9 Vétake ani gwaaménja kundi
det wandén, “Du nak taakwa kéraate kakému yaake kaké yate gunat
waandu guné ye kurkale ma vékulakangunék. Vékulakate néma duna
taalémba raké yambakate. Guné néma duna taalémba ramunaangunu
kalmu néma du ras kukmba yaandaru, gunat wani waan du yaae gunat
anga waké dé? ‘Guné wani yéku taalé ani duwat ma kwayéngunék.’
Wunga wandu guné nékéti némbat yate wani taalé néma duwat
kwayétake guné du dakwana kuksékéyakmba rakangunéngwa.
10 Guné dele kakému kaké ye kurkale vékulaka naae ma du dakwana
kuksékéyakmba rangunu. Wunga yangunu gunat wani waan du yaae
gunat anga wakandékwa, ‘Wuna du, guné ma yaae néma duna taalémba
ra.’ Wunga wandu guné ye néma duna taalémba rangunu wani gaamba
yarékéskwa dunyan de guna yé kusorékandakwa. 11 Ani muséké
vékulakate wani muséké wa wawutékwa. Dekét deku yé kavérékngwa du
dakwa sérémaa Got wandu de baka du dakwa wa tékandakwa. Deku yé
kavérékngapuk yakwa du dakwa sérémaa de Got wandu néma du dakwa
wa tékandakwa.” Naandén Jisas.

De waandaru yaae dele kakému kandarénngé wandén

12 Wani kundi watake dale kakému kandénngé wani waan duwat
anga wandén, “Méné kakému yaake kaké yate ména du dakwa, ména
aanyémbéré, ména waayékanjet, ména du kémét, ména gaayémba rakwa
yéwandu baléndut waaké yambak, de yaandarénngé. Méné wunga
dunyansat waaménu de sérémaa yaakéte ménat waandaru yéménu wani
waambu kwayékata-kandakwa. 13 Méné wunga yaké yambakate. Méné
kakému yaake kaké yate wani musé asé kurerékapuk du, sépémaalé
kapére yan du, maan taamba kapére yan du, méni kiyaan duwat ma waa,
de yaandarénngé. 14 Wani dunyan de ménat kakému kwayékataké yapati-
kandakwa. Méné det wunga yaménéngwanngé sérémaa Got ménat yékun
yakandékwa. Got wandu yéku musé yatake kiyaan du dakwa nakapuk

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taamale waarapngé yandakwa sapak dé ménat yékun yandu méné yékunmba rakaménéngwa.” Naandén Jisas.

Néma kaawungwiya kandarénngé gwaaménja kundi wandén
(Mt 22:1-10)

15 Dele rate kakému karan du nak wani kundi vékutake Jisasét
anga wandén, “Gotna gaayémba rate kakému kaké yakwa dunyan
de yénga mawulé tawulé yandaru.” 16 Wunga wandéka Jisas wa
wan, “Du nak néma paat yaakékwate we yandén. Ye késépéri duwat
waandén, de yaae wani kaawungwiya kandarénngé. 17 Yatake kakému
kandara sapak yaandéka déku jémbaa yakwa duwat wandén, talimba
waandén dunyanséké ye ani kundi wandénngé, ‘Musé asé akwi kéraae
waawattakananga tékwa. Guné ma yaa.’
18 “Dé ye det wandéka de akwi yéké kalik yandarén. Ye du nak wa wan
dat, ‘Wuné képmaa tambék kéraawutén wa. Kéraatake bulaa wanngé
véké yékawutékwa. Wuné wunga katik yaaké wuté.’ 19 Wunga wandéka
nak du wa wan, ‘Wuné jémbaa yamuké bulmakau tambavétik (10)
kéraawutén wa. Kéraatake wuné a ye de yakwe vékawutékwa. Wuna
jémbaa kurkale kalmu yaké daré, kapuk yénga pulak yaké daré? Wuné
wunga katik yaaké wuté.’ 20 Wunga wandéka nak du wa wan, ‘Wuné
bulaa kakét a taakwa kéraaréwutékwa. Yénga pulak ye yaawuték, taakwa
kéraawuténmba?’
21 “De wunga wandaka dé wani jémbaa yakwa du nakapuk waambule
ye déku néma duwat wani muséké wandén. Wandéka wani du rakarka
yandén. Ye déku jémbaa yakwa duwat anga wandén, ‘Méné ani
gaayémba rakéskwa akwi yaambumba ye méné musé asé kurerékapuk
du, sépémaalé kapére yan du, méni kiyaa du, maan taamba kapére yan
du det ma kure yaa.’ Wunga wandéka wani jémbaa yakwa du ye wandén
pulak yandén. 22 Ye waambule yaae déku néma duwat wandén, ‘Néma
du, wuné ména kundi vékutake waménén pulak wa yawutén. Yawutéka
taalé ras baka tékwa.’ 23 Wunga wandéka dat anga wandén, ‘Méné
akwi yaambumba, némbumba waak yéte baka du dakwat ma we kure
yaaménu. We kure yaaménu wuna gaa taalé vékuléknddénngé mawulé
yawutékwa. 24 Bulaa gunat a wawutékwa. Talimba waawutén du dakwa
de akwi wuna kakému katik kaké daré. De wuna kakému kandarénngé
kalik yawutékwa.’ Néma du wunga wandén.” Naandén Jisas.

Kurkale vékulake déku jémbaa yandarénngé wandén
(Mt 10:37-38)

25-26 Némaamba du dakwa Jisasale yéténdaka waalakwe det anga
wandén, “Guné wuna jémbaa yate wuna du dakwa raké mawulé ye guné
wunéké néma mawulé ma yangunék. Guné guna aasa aapa, guna du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dakwa, guna nyambalé, guna aanyé waayéka nyangenguké néma mawulé
yate wunéké ayélapkéri mawulé yamunaae wuna jémbaa katik yaké
guné. Wunéké yanguna mawulé nak du dakwaké yangunéngwa mawulat
taalékérandu, wa guné wuna jémbaa ye wuna du dakwa tékangunéngwa.
27 Guné anga wangunu, 'Jisasna jémbaa yapéka-kanangwa. Yate kaangél
kutte takwemimba kiyaananu wan baka musé wa. Wan néma musé
yamba wa.' Wunga watake guné wungat male ye wa guné wuna du
dakwa tékangunéngwa. Guné wunga wakapuk ye, wunga yakapuk ye
guné katik wuna du dakwa téké guné.
28 "Wuna jémbaa yaké yate taale ma kurkale vékulaka. Ani kundi
ma véku. Guna du nak néma sémény gaa nak kurké mawulé ye taale
dé rate kurkale vékulaka-kandékwa, wani gaana yéwaaké. Kalmu wani
gaa késké dé, kure randékwa akwi yéwaamba, kapuk? 29 Taale wunga
kurkasale vékulakakapuk ye kwaat taawundu yéwaa késndu gaa baka
kutsékéyakngapuk téndu akwi dunyan véte wasélékte waangikandakwa
wani duwat. 30 Waangite anga wakandakwa, 'Wani gaa baasnyé ye
kutténdéka yéwaa késndéka kutsékéyakngé yapatindén.' Naakandakwa.
31 "Ani kundi waak ma véku. Néma du nak vékundén. Nak néma du
déku waariyakwa dunyansale yaandarén, dele waariyaké. Vékutake
dele waariyaké yate taale kamu musé yaké dé? Taale rate dé anga
wakandékwa, 'Wuna waariyakwa du ayélapkéri wa. Déku waariyakwa
du némaamba wa. Yénga pulak ye det viyaaké nané? De kalmu nanat
viyaaké daré?' 32 Wunga vékulake wakandékwa, 'Nané dele waariyaké
yapati-kanangwa.' Wunga we kurkale vékulake dé du rasét wandu de
ye wani yaaké yakwa néma duwale kundi bulkandakwa, de kundi bule
giye ye waariyakapuk yamuké. Wani néma du ani sékaa taalémba téndu
dé du rasét wandu deké yaae kundi bulkandakwa, de kundi bule giye
ye waariyakapuk yamuké." Naandén. 33 Wunga watake Jisas det anga
wandén, "Wani du yan pulak guné ma yangunék. Guné wuna jémbaa
yate wuna du dakwa raké mawulé ye taale ma kurkale vékulaka. Guné
guna musé asé kuk kwayétake wani muséké nakapuk katik mawulé yaké
guné." Naandén Jisas.

Résék yakapuk yakwa solké gwaaménja kundi wandén
(Mt 5:13; Mk 9:50)

34 Jisas wunga watake anga wandén, "Ma véku. Dakwa sol
yaasnyéndakwa, kakému résék yandénngé. Sol wan yéku musé wa. Sol
résék yakapuk yandu yénga pulak yandaru nakapuk résék yaké dé?
Yamba wa. Nakapuk katik résék yaké dé. 35 Yandu kakémumba katik
yaasnyéké daré. Résék yakapuk yakwa sol wan yéku musé yamba yé wa.
Képmaamba yaasnyémunaandaru kakému kurkale katik waaréké dé. De
wani sol baka vaanjati-kandakwa. Guné baka vaanjatindara sol pulak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ramuké kalik ye, wani kundiké vékusékngé mawulé ye kurkasale waan taake ma kurkale vékungunék.” Naandén Jisas det.

Lambiyakén sipsipké Jisas gwaaménja kundi wandén
(Mt 18:12-14)

15 1 Nak nyaa takis kéraakwa dunyanale, kapéremusé yakwa du dakwa ras waak Jisas ténét yéndarén, déku kundi vékuké.
2 Yéndaka Farisi dunyan apakundiké vékusékngwa dunyan waak wani muséké kalik yate anga wandarén, “Wani du dé kapéremusé yakwa du dakwale yatéte dele kakému kandékwa.” Naandarén. 3 Wunga wandaka det ani gwaaménja kundi wandén:
4 “Kalmu guna du nak anga yaké dé? Du nak sipsip dumi taambak (100) kureréndén. Kureréndéka nak lambiyakén. Yandéka ras sipsip yéku taalémba taakandéka téte katéndaka det yaasékatake ye wani lambiyakén nakurak sipsipké waakndén. Waake waake véndén. 5 Vétake kéraae déku taanmba taake yaate mawulé tawulé yalakét yéndén.
6 Ye gaayémba saambake du dakwat wandéka yaae jaawundarén. Jaawundaka det anga wandén, ‘Gunė wunale ma mawulé tawulé yangunék, wuna sipsip nak lambiyakndéka waake ve kéraawuténngé.’ Naandén det.”
7 Wunga watake Jisas anga wandén, “Gunat wawutékwa. Wunga yandén pulak Gotna kundi kure gaayakwa du mawulé yakandakwa. Yéku musé yate Gotna ménimba kurkasale yarékwa némaamba du dakwaké Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé mawulé yakandakwa. Kapéremusé yan du wani yandén kapéremusé yaasékandu Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé mawulé tawulé yakandakwa.” Jisas kapéremusé yakwa du dakwale téndéka dunyan ras dat waarundaka det wunga wandén.

Lambiyakén yéwaaké Jisas gwaaménja kundi wandén

8 Wani kundi watake Jisas det gwaaménja kundi nak waak anga wandén, “Kalmu guna taakwa nak anga yaké lé? Lé yéwaa tambavétik (10) kure yarélu nak lambiyakndu lé téwaayénngéra yavéréke taake gaa yaakwe taapiye waake waake wani yéwaa vékalékwa. 9 Ve kéraae wani gaayémba yarékwa du dakwat waalu yaae jaawukandakwa. Jaawundaru det wakalékwa, ‘Gunė wunale ma mawulé tawulé ya, wuna yéwaa nak lambiyakndéka waake ve nakapuk kéraawuténngé.’ Wunga det wakalékwa.” 10 Wunga watake Jisas det anga wandén, “Gunat wawutékwa. Wunga yalén pulak Gotna kundi kure gaayakwa dunyan mawulé yakandakwa. Kapéremusé yakwa du wani yandén kapéremusé yaasékandu, de Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé mawulé tawulé wa yakandakwa.” Naandén Jisas.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Naléwuré biyaku du nak déku aapat yaasékatake yéndénngé Jisas gwaaménja kundi wandén

11 Watake Jisas gwaaménja kundi nak anga wandén: “Du nak nyaan
vétik kureréndén. 12 Kukmba kéraandén nyaan bérku aapat anga
wandén, ‘Méno, sérémaa kiyaaménu aané ména musé asé kéraakatékwa.
Kéraamuké wa ménat wawutékwa. Ména yéwaa, musé asé muniye
wunat tiyaaké waménén musé asé bulaa male wunat ma tiyaaménu.’
Naandén. Wunga wandéka déku yéwaa, akwi musé asé muniye bérét
kwayéndén. 13 Kwayéndéka déku wani kukmba kéraan nyaan yaré
yaré naae déku musé asé akwi nak duwat kwayéte yéwaa kéraandén.
Kéraae kure sékaamba tékwa gaayé nakét yéndén. Ye wani gaayémba
yaréte déku yéwaa akwi yaasnyéwuréndén, yandén kapérandi musé
asémba. 14 Yaasnyéndéka déku yéwaa akwi késndéka yaréndéka kukmba
wani gaayémba néma kaandé yan. Yandéka dé kakémuké yapatindén.
15 Yapatiye ye wani gaayémba yaran du nakmba jémbaa yandén.
Yaténdéka wandéka ye déku baalat kakému kwayéténdén. 16 Akwi du
dakwa dat kakému yamba kwayéndakwe. Yandaka kaandale yaréte baalé
wani kakwa kakému kaké wate yandén.

17 “Wunga yate déku mawulémba vékulakandén. Vékulakate anga
wandén, ‘Wuna aapaké jémbaa yakwa akwi dunyan de asa kakému wa
kandakwa. Kandaka biyaa yandéka kakému ras baka tékwa. Téndéka
wuné amba yaréwutéka wunat asa kaandé wa yandékwa. 18 Yénga
yakét, a waarape wuna aapaké waambule yékawutékwa. Ye dat
anga wakawutékwa: “Wuné Gorét kapéremusé wa yate, ménat waak
kapéremusé wa yawutén. 19 Yawuténngé vékulakate méné wunat, ‘Wuna
nyaan wa,’ naaké yamarék. Yéku musé yakwa nyaan ramunaawutu
wunat wunga wakatik méné. Kapéremusé yawuténngé méné wunat
anga ma wa, ‘Wuna jémbaa yakwa du wa.’ Naaménu wuné ména jémbaa
yakwa dunyanale ména jémbaa yakawutékwa.” Wunga wakawutékwa
wuna aapat.’ 20 Wunga watake déku aapaké waambule yéké mawulé ye
yaambumba yéndén.

“Wani du ye awula apakmba yaaténdéka déku aapa dat véndén.
Véndéka déku mawulé sémbéraa yan déké. Sémbéraa yandéka
pétépété ye déku nyaanét kaarangwe méni réng taama réng yandén.
21 Yandéka déku nyaan wa wan dat, ‘Aapa, wuné Gorale ménale bénat
wa kapéremusé yawutén. Yawuténngé vékulakate méné wunéké, “Wuna
nyaan wa,” naaké yambak. Yéku musé yakwa nyaan yarémunaawutu
wunat wunga wakatik méné.’ Naandén.

22 “Wunga wandéka déku aapa déku jémbaa yakwa dunyansat waandéka
yaandaka det anga wandén, ‘Wuna nyaan a waambule yaan. Wuné déké
mawulé tawulé yawutékwa. Guné yéku laku laplapét ma bari kéraae kure

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaae dat gitakangunu. Yate ring déku taambamba kusolatakate su déku
maanmba saawutaka. 23 Yatake guné wulén bulmakau nyaanét nak ma
kure yaae viyaangunu. Viyaae yaake katéte mawulé tawulé yate dusék
yakanangwa. 24 Wuné déké wuna mawulémba anga wawutén, "Dé wa
kiyaan." Wunga waréwutéka bulaa dé wa waambule yaan. Talimba anga
wawutén, "Dé wa lambiyakén." Wunga watake bulaa vénanén yaandéka.
Vétake waambule yaandénngé nané kate mawulé tawulé yakanangwa.'
Wunga wandéka déké mawulé tawulé yate kakému kure yaae waawatndarén.
25 "Wani duna néma nyaan dé yaawimba tén. Te kukmba waambule yaae
gaamba saambakngé yatéte vékundén kaang viyaate kétindaka. 26 Vékutake
jémbaa yakwa du nakét waandéka yaandéka dat anga waatakundén, 'De
kamu musé daré yo?' 27 Wunga waatakundéka wani jémbaa yakwa du
wa wan, 'Ména waayéka nakapuk waambule yaandéka wa ména aapa
déké mawulé tawulé yate wandéka wulén baan bulmakau nyaan nak wa
viyaandarén. Viyaae katéte wa mawulé tawulé yandakwa.' 28 Wunga wandéka
néma nyaan dé rakarka ye wulaaké kalik yandén. Yandéka déku aapa ye
gwaande dat gaat wulaandénngé wandén. 29 Wandéka aapat anga wandén,
'Ma véku. Késépéri kwaaré wa wuné baka jémbaa yakwa du pulak ména
jémbaa yawutén. Yate ména kundi kurkasale wa vékuwutén. Ména kundi nak
yamba kalik ye kuk kwayéwutékwe. Yawuténngé méné wunat yéku musé
nak yamba tiyaaménéngwe wa. Meme nyaan nak yamba tiyaaménéngwe,
wuna du dakwale kate mawulé tawulé yananénngé. 30 Wunga pulak makal
musé wunat tiyaakapuk ye ména nak nyaan waambule yaandéka déké
mawulé tawulé yate wulén baan bulmakau wa viyaaménén. Dé ména musé
asé, yéwaa wani yaambumba yatékéskwa dakwat kwayéte akwi yéwaa
yaasnyéwuréndén. Wunga yandénngé méné déké mawulé ye wulén baan
bulmakau nyaanét wa viyaaménén, de kate mawulé tawulé yandaréngé.'
Naandén.
31 "Wunga wandéka aapa wa wan, 'Nyaan, apapu nyaa gaan aané vétik
male a yarétékwa. Wuna akwi musé asé wan ména musé male wa. 32 Ména
waayéka dé ye késépéri kwaaré wa nak taalémba yaténdén. Yaténdéka wuna
mawuléké anga wawutén, "Dé lambiyakék, kapuk dé kiyaak?" Wunga wate
vékulakaréwutéka dékét bulaa waambule yaandéka wa vénanén. Wanngé
vékulakate mawulé yate mawulé tawulé yakanangwa yékun wa.' Aapa déku
néma nyaanét wunga wandén." Naandén Jisas.
Jisas kapéremusé yakwa du dakwale téndéka du ras waarundaka wa
wani gwaaménja kundi kupuk det wandén.

Muséké séngiye vététe yékunmba vékulakan duké gwaaménja kundi wandén Jisas

16 1 Kukmba Jisas déku dunyansat ani gwaaménja kundi wandén:
"Du nak némaamba yéwaa saawule ran duna muséké séngite

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

véténdén. Yaténdéka du ras yaae wani néma duwat déku muséké wani
séngite vétékwa duké anga wandarén, ‘Ména muséké vététe tékwa du
dé kurkasale yamba jémbaa yandékwe wa. Yate ména yéwaa nak du
dakwat baka kwayéndékwa.’ Naandarén. 2 Naandaka déku muséké wani
séngite vétékwa duwat wandéka yaandéka dat anga waatakundén,
‘Méneké vékuwutén kundi ras yénga pulak dé? De wa wakwa, méné
kurkasale jémbaa yakapuk yate wuna yéwaa nak du dakwat baka
kwayéménéngwanngé. Yéku kundi daré wo, kapuk papukundi daré wo?
Méné wuna musé, wuna yéwaa akwi naakiye nyéngaamba viyaae wani
nyéngaa wunéké ma kure yaa. Yatake méné wuna jémbaa nakapuk katik
yaké méné.’ Naandén.
3 “Wunga wandéka dé wani muséké séngite vétékwa du déku
mawuléké anga wandén, ‘Wuna néma du dé wuné déku muséké
nakapuk séngite vétéwuténngé kalik yandékwa. Bulaa kamu yaké wuté?
Wuné kaambi vaaké yamba apamama yawutékwe. Wuné nak duwat
yéwaaké yaawimuké wup yawutékwa. 4 A vékulakawutén. Nak pulak
ye wuna néma du déku jémbaa yaasékatake yéwuténngé wandu ye
de wuna dunyansé yaréte wandaru wuné deku gaamba wulaae dele
yarékawutékwa.’ 5 Naatake déku néma dumba yéwaa kéraan dunyansat
waandéka de nak nak yaandarén. Yaandaka taale yaan duwat anga
wandén, ‘Méné wuna néma dumba musé katik méné kéraak? Katik
kwayékataké méné?’ 6 Wunga wandéka wandén, ‘Némaamba (100) kulak
tékwa néma aké.’ Wunga wandéka muséké séngite vétékwa wani du dat
anga wandén, ‘Wani musé akwi kwayékataké yambak. Kwayékataména
yéwaaké viyaandén nyéngaa dé a rakwa amba. Méné rate bari nak
kundi nak wani nyéngaamba ma viyaa. Méné ayélapkéri (50) male ma
viyaaménék.’ Naandén.
7 “Wunga watake nak duwat wandén, ‘Méné wuna néma dumba
musé katik méné kéraak? Katik kwayékataké méné?’ Wunga wandéka
wandén, ‘Késépéri (100) bek wit.’ Naandéka wandén, ‘Wani musé akwi
kwayékataké yambak. Kwayékataména yéwaaké viyaandén nyéngaa
dé a rakwa amba. Méné nak kundi nak wani nyéngaamba ma viyaa.
Ayélapkéri (80) male ma viyaaménék.’ Naandén. 8 Wunga wandéka
yandéka kukmba wani néma du kundi vékundén, déku muséké séngite
vétékwa du, du vétik bét dat kukmba yékun yambérénngé, wunga paapu
yandéka. Vékutake wandén, ‘Yéki. Wani kapéremusé yakwa du déku
sépat yékun yaké watake wa yékunmba vékulakandén.’ Déké wunga
wandén.”
Wani kundi watake Jisas déku dunyansat anga wandén, “Anga
vékuséknangwa. Ani képmaana muséké mawulé yakwa du deku sépéké
male vékulakandakwa. Vékulakate de nak du dakwat yékun yandakwa,
de waambule yakatate det yékun yandakwanngé. Wunga yate yékunmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékulakandakwa. Wani muséké deku yéku mawulé Gotna du dakwana
yéku mawulat wa taalékérandékwa.
9 "Gunat a wawutékwa. Guné yéku jémbaa yakangunéngwa guna
yéwaale, ani képmaana nak musale waak. Guné wani musé asale jémbaa
yate du dakwat yékun yangunu de guna du dakwa rakandakwa. Randaru
sérémaa guné kiyaae Gotna gaayémba wulaae yékunmba rakangunéngwa.
10 "Makalkéri jémbaa yékunmba yakwa du dakwa de néma jémbaa
waak yékunmba yakandakwa. Makalkéri jémbaa sépélak yakwa
du dakwa de néma jémbaa waak sépélak yakandakwa. 11 Guné ani
képmaana yéwaaké jémbaa sépélak aapélak yare yénga pulak Gotna
muséké jémbaa yékunmba yaké guné? Yamba wa. Gotna muséké jémbaa
yékunmba yaké yapati-kangunéngwa. 12 Guné nak duna muséké jémbaa
sépélak yare yénga pulak ye Got gunat rapékakwa musé kwayéké dé?
Yamba yé wa. Katik kwayéké dé.
13 "Du nak néma du vétikngé jémbaa yaké yapati-kandékwa. Wunga
jémbaa yare, wa dé nak néma duké mawulé tawulé yate nak baanngé
kalik yakandékwa. Guné wani du pulak wa yarénguněngwa. Guné néma
du Gorké jémbaa yate déké male vékulaka-munaare, wa guné déké apapu
mawulé tawulé yakangunéngwa. Yate guné yéwaa kéraaké katik vékulakaké
guné. Guné apapu apapu yéwaa kéraaké male vékulakamunaare, wa guné
néma du Gorké wa kalik yakangunéngwa." Naandén Jisas det.

Moses wan apakundiké wate Gotna kémngé waak wandén

14 Farisi dunyansé wani kundi vékutake yéwaaké néma mawulé
yate Jisasét wasélékndarén. 15 Yandaka det anga wandén, "Guné
duna ménimba apapu yéku musé yangunéngwa, de gunat véte anga
wandarénngé, 'Guné yéku musé yakwa apu wa.' Naandarénngé wunga
yangunénga Got guna mawulé wa véndén. Guna mawulé yékun tékapuk
yandéka véte wa gunat kuk kwayéndékwa.
16 "Talimba Moses ani képmaamba yaténdén sapakmba yaae yaae
baptais kwayétan du Jon yatan sapak waak akwi du dakwa de Moses wan
apakundi vékute Gotna yémba kundi kwayétan duna kundi waak vékute
wandén pulak wa yandarén. Bulaa wuné du dakwat waak wa wawutén,
Got néma du rate du dakwaké yékunmba véké yandékwanngé. Wawutéka
némaamba du dakwa wa déku kémba yaalaké wate néma jémbaa wa
yandakwa. 17 Moses wan apakundi katik késké dé. Sérémaa nyét béré
képmaa késndu wani kundi katik késké dé. Yamba yé wa." Naandén Jisas.

Dunyan deku taakwa kewuréndaru yéndarénngé katik waké daré
(Mt 5:31-32; 19:9; Mk 10:11-12)

18 "Dunyan deku taakwa kewuréndaka yéndaka nak taakwa
kéraandakwan wa de kukmba kéraandakwa taakwale kapéremusé wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandakwa. Dunyan deku taakwa kewuréndaka yéndaka nak du wani
taakwa kéraandakwan de wani taakwale kapéremusé wa yandakwa.”
Naandén.

Némaamba musé kure yaran du ambét Lasarus

19 Wani kundi watake Jisas anga wandén det, “Talimba némaamba
musé kure yaran du nak yaréndén. Déku waayékanje taambak (5)
yaréndarén. Akwi nyaa dé yéku yéku siot yéku gwaavé laplap waak
saawundén. Yate akwi nyaa yéku yéku kakému kandén. 20-21 Musé
asé kurerékapuk du nak waak yaran. Déku yé Lasarus. Apapu nyaa
déku du wa dat yaatate yéndarén wani némaamba musé kure yaran
duna gaat. Yaate kure yéte gaa pétale taakandaka kwaaréndén. Déku
sépé waasémama wurésape téndéka apapu waasa ras wa yaate déku
waasémba biyaakndarén. Dé némaamba musé kure yaran duna gaa
pétale kwaate wani du kakému kandéka wani képmaamba vaakére
rakéskwa kéla kakému kaké wa mawulé yandén.
22 “Kukmba dé wani gandéndu Lasarus kiyaan. Kiyaandéka Gotna
kundi kure gaayakwa du dé kure ye Abrahamale taakandarén. Yandaka
dé wani némaamba musé kure yaran du waak kiyaandéka rémndarén.
23 Yandaka dé ye wani yaa yaanpékatékwa taalémba téte kaangél
kutténdén. Kuttéte yaasawure véndén Abraham Lasarusale anjoré
kulémba rambéréka. 24 Vétake némaanmba waandén, ‘Wuna gwaal
waaranga maandéka bakamu Abraham, ani taalémba yaa wuna sépémba
yaandéka wuné asa kaangél a kuréwutékwa. Kuréwutékwanngé méné
wunéké ma mawulé sémbéraa yate Lasarusét waménu dé kulak ras kure
yaae wuna tékiyaalémba taakandu.’ Naandén.
25 “Wandéka Abraham wa wan, ‘Méno, méné ma vékulaka. Talimba
képmaamba téte asa yéku yéku musé wa kure téménén. Yatéménénga
Lasarus wunga yamba yandékwe wa. Déké kapérandi musé male yaan.
Bulaa dé yéku taalémba yékunmba randéka méné kapérandi taalémba
téte kaangél wa kuttéménéngwa. 26 Ani muséké waak ma vékulaka.
Aané rakwanale méné rakwanale nyéndémba Got néma kaambi nak
taakandéka wa tékwa. Yandéka amba rakwa du méné rakwanét yéké
naate yapatindakwa. Wamba rakwa du waak anga yaaké yapatindakwa.’
Naandén Abraham.
27-28 “Wani kundi vékute némaamba musé talimba kure ran du wa wan,
‘Wunga ye wunéké vékulakaké yambak. Wuna waayékanje taambak (5)
wa ani yaréndakwa wuna aapana gaamba. Méné wuna gwaal waaranga
maandéka bakamu, ménat waatakutékwa. Lasarusét ma waménu deké
yéndu. Ye det ani rawutékwa kapérandi taaléké kundi kwayéndu. De
waak ani taalat yaae néma kaangél ka kutndara.’ 29 Wunga wandéka
Abraham wa wan, ‘Yamba wa. Moses wan apakundi, Gotna yémba kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayétan duna kundi waak Gotna nyéngaamba wa kwaakwa. Wani
kundi véte de yénga vékusékndaru.' Naandén Abraham.
30 "Wani kundi wandéka Abrahamét anga wandén, 'Wuna gwaal waaranga
maandéka bakamu, yamba wa. De deku kundi katik vékuké daré. Kiyaan
du nak taamale waarape ye det saapéndu, wa vékukandakwa. Vékute wani
yandarén kapérandi musé yaaséka-kandakwa.' Naandén. 31 Wunga wandéka
Abraham wa wan, 'De Moses wan apakundi Gotna yémba talimba kwayétan
duna kundi waak vékukapuk ye de kiyaae taamale waarapén duna kundi
waak katik vékuké daré.' Naandén Abraham." Jisas wunga wandén det.

Yandakwa kapérandi muséké Jisas wandén
(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

17 1-2 Jisas déku dunyansat anga wandén, "Anga véwutén wa.
Sérémaa du dakwa ras Gotna kundi yaasékatake kapéremusé
yakandakwa. Paapu yakwa dunyan ras yaae wandaru Gotna kundi
vékukwa du dakwa deku kundimba vékwe Gorét kuk kwayémunaandaru,
néma kapéremusé wunga wan dunyanngé wa yaaké yakwa. Wunga
waké yakwa dunyansat taale deku kwaalémba néma matut giye
vaanjandandaru de anda solwaramba kulak ke kiyaamunaandaru,
wan kapére wa. De wandaru Gotna kundi vékukwa du dakwa deku
kundi vékute Gorét kuk kwayémunaandaru, Got wunga wan dunyansat
yandarén kapérandi musé, némaanmba wa yakatandékwa. Wan néma
kapérandi musé wa. 3 Guné wani duké ma jéraawu yangunu.
"Du nak kapéremusé yamunaandu dat ma waarungunu. Waarungunu
wani yandén kapéremuséké kalik yate yaaséka-munaandu guné
nakapuk wani muséké vékulakaké yambak. 4 Dé nakurak nyaamba
kapéremusé apu taambak kaayék vétik (7) gunat yatake gunat yaae anga
wamunaandu, 'Wani gunat yawutén kapéremuséké kalik yate bulaa wani
musé yaasékawutékwa.' Wunga wamunaandu apapu ma wangunék,
'Wani yaménén kapéremuséké nakapuk katik vékulakaké nané.
Dékumukét yénga yakét.' Wunga guné waké ya."

Gorké yékunmba vékulaka-ndarénngé wa Jisas wandén

5 Jisasna kundi kure yékwa dunyansé dat anga wandarén, "Néman Du,
méné nanat ma yékun yaménu nané Gorké yékunmba vékulakate ména
jémbaaké kurkale vékusék-nganangwa." 6 Wunga wandaka Néman Du
Jisas anga wandén, "Guné Gorké yékunmba vékulakangunéngwa mawulé
makal ramunaandu guné néma jémbaa yakangunéngwa. Amba tékéskwa
miyat ma vé. Guné Gorké yékunmba vékulakangunéngwa mawulé
makalkéri miyéna sék pulak makalkéri male téndu, ani miyé bétngiale
saape ye solwaramba daawulindénngé Gorét waamunaangunu, ani miyé
saapuwe ye solwaramba daawulikandékwa." Naandén Jisas.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jémbaa yandarénngé wa wandén Jisas

7 Wani kundi watake Jisas det anga wandén, “Guna du nak déku
jémbaa yakwa du képmaa vaatémunaae, sipsipké séngiye kaavétémunaae,
garambu jémbaa yasékéyaktake déku néma duna gaat yéndu kalmu dat
anga waké dé? ‘Méné ma yaa. Bari rate kakému katu.’ Naaké dé? 8 Katik
wunga waké dé. Wa anga wakandékwa, ‘Wuna kakému ma yaakéménu. Ye
kakému saakwe wunéké ma kure yaa. Kure yaaménu wuné taale kawutu
méné kukmba kaménu.’ Néma du wunga wakandékwa, déku jémbaa
yakwa duwat. 9 Wandu déku jémbaa yakwa du wunga yandu, wani néma
du wani muséké déku jémbaa yakwa duna yé yénga pulak kavérékngé dé?
Dé déké jémbaa yakwa du wa. 10 Guné wani jémbaa yakwa du pulak Gotna
jémbaa ma yangunu. Yate ma wangunu, ‘Nané baka jémbaa yakwa du
wa ténangwa. Got tiyaan jémbaa wa yanangwa. Yananén jémbaaké guné
nana yé katik kavérékngé guné.’ Wunga ma wangunu.” Naandén Jisas det.

Jisas wandéka lepro yan dunyansé tambavétik (10) yékun yandarén

11 Jisas Jerusalemét yéndakwa yaambumba yéndén. Samaria distrik
aangakmba téndéka Galili distrik aangakmba tén. 12 Jisas nyéndémba ye
gaayé nakmba saambakndéka de wani lepro yan dunyansé tambavétik
(10) de yaambumba apak awulaka téte véténdarén dat. 13 Véte
némaanmba anga waandarén, “Néma du, Jisas, nanéké ma mawulé
sémbéraa yaménu.” 14 Naandaka det yaasatiye véte anga wandén, “Guné
ma ye Gotna gaamba jémbaa yakwa duwat guna sépé wakwasnyéngunu.”
Naandéka de déku kundi vékutake yéténdaka deku sépé nakapuk yékun
yan. 15 Yandéka wani du nak déku sépé yékun yandéka vétake nakapuk
waambule yaandén. Yaae némaanmba waate Gotna yé kavérékndén.
16 Kavérékte Jisasna maanale kwaati se waandé daate Jisaské mawulé
tawulé yate déku yé kavérékndén. Wani du dé Samaria du wa. 17 Yandéka
Jisas wani duwat vétake wandén, “Du tambavétik (10) wa deku sépé
yékun yan. Du taambak kaayék vétik vétik (9) yamba daré to? 18 Kamuké
dé nakurak male wani nak gaayémba yaan du dékét déku kapmang
waambule yaak, Gotna yé kavérékngé?” 19 Naatake wani duwat anga
wandén, “Méné wunéké yékunmba vékulakate ménat yékun yaké
apamama yawutékwanngé wate méné bulaa wa yékun yaménéngwa.
Méné ma waarape yé.” Naandén Jisas, wani duwat.

Got néma du rate du dakwaké yékunmba vékwate yandékwanngé wandén
(Mt 24:23-28, 37-41)

20 Farisi du ras Jisasét anga waatakundarén, “Yani sapak Got néma du
rate du dakwaké yékunmba véké dé?” Waatakundaka det anga wandén,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Got néma du rate du dakwaké yékunmba véké yandékwa sapak yaandu
guné katik véké guné. 21 Yangunu du dakwa anga katik waké daré, 'Ma
vé. Got deku néma du rate amba wa randékwa.' Wunga katik waké daré.
Yandaru nak du dakwa anga katik waké daré, 'Ma vé. Got deku néma du
rate, wani taalémba wa randékwa.' Wunga katik waké daré. Got néma du
rate awula guna mawulémba wa randékwa." Naandén.
22 Wani kundi watake Jisas déku dunyansat anga wandén, "Sérémaa
guné Duna Nyaan wuné véké mawulé yakangunéngwa. Ye wunat katik
véké guné. 23 Wani sapak du ras gunat anga wakandakwa, 'Ani duwat ma
vé. Duna Nyaan a rakwa.' Naandaru ras wa waké yakwa, 'Yamba yé wa.
Wamba wa randékwa.' Naandaru guné deku kundi vékumarékate. De
paapu wa yandakwa. 24 Wuné Duna Nyaan waambule gaayawutu akwi
du dakwa vékandakwa. Nyétmba kusnyérak yandéka akwi du dakwa
véndakwa pulak, wa guné akwi wuné gaayawutu vékangunéngwa.
Wunga vémuké vékute, guné deku paapu yandakwa kundiké vékuké
yamarékate. 25 Taale a tékwa du dakwa wunat kapérandi musé yate
wunat kuk kwayékandakwa.
26 "Talimba Noa yatan sapak du dakwa yan pulak, Duna Nyaan wuné
waambule yaawuta sapak du dakwa wungat male yakandakwa. 27 Noa
yatan sapak du taakwa de Gorké yamba vékundakwe. De ani képmaana
musé aséké male vékulaka-téndarén. Vékulakatéte kakému kandarén,
kulak kandarén, taakwa kéraandarén, wunga yaténdaka Noa dékét
néma sip ye dé wani sipmba wulaandén. Wulaandéka néma gu yaale
vékuléknddéka kulak ke kiyaatondarén. 28 Talimba Abrahamna waayéka
déku nyaan Lot yatan sapak waak Sodommba tan du dakwa wungat
male wa yatéte téndarén. De Gorké vékukapuk yate ani képmaana
muséké male vékulaka-téndarén, musé yandarén, musé asé kwayéndarén,
kakému yaanandarén, gaa kaandarén, wunga yaténdarén. 29 Yaténdaka
Lot Sodom yaasékatake yéndén. Yéndéka wani nyaamba male néma
yaa matuale maas viyaakwa pulak wunga vaakétte akwi du dakwat
kélé bélawe viyaae yaavan kutndén. 30 Wani du dakwa yan pulak, wuné
Duna Nyaan gaayawuta sapak du dakwa wungat male wa yakandakwa.
De wunéké vékukapuk yate, deku muséké male vékulaka-téndaru wa
gaayakawutékwa. Gaayawutu vékandakwa.
31 "Wani nyaa kaapamba rakwa du dakwa ma bari yaange yéndarék.
Deku musé asé kéraaké deku gaat nakapuk katik wulaaké daré. Baka ma
yaange yéndarék. Yaawimba ye tékwa du dakwa gaayét waambule ye
deku laplap katik kéraaké daré. Bari ma yaange yéndarék. 32 Guné Lotna
taakwaké ma vékulaka. Talimba léku gaayé véké waalakwe wa kiyaalén.
Guné waalakukapuk ye baka yaange ma yéngunu. 33 Du dakwa wuna
jémbaa yaténdaru wuna maama det viyaandékndaru de apapu apapu
yékunmba rasékéyak-ngandakwa. Du dakwa wuna jémbaa yakapuk yate,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dekét deku sépéké male vékulakate, deku jémbaa male yamunaate, wa de kiyaae akwi yalambiyak-ngandakwa. Katik kurkale rapékaké daré.
34 "Gunat anga wawutékwa. Waambule yaaké yawutékwa sapak du vétik nakurak jaambémba kwaambéru Gotna kundi kure gaayakwa du nakét kéraate nak yaaséka-kandékwa. 35 Wani sapak taakwa vétik kakému kéraae waawatrémbéru Gotna kundi kure gaayakwa du nakét kéraate nak yaaséka-kandakwa. 36 [Wani sapak du vétik yaawimba jémbaa yarémbéru Gotna kundi kure gaayakwa du nakét kéraate nak yaaséka-kandakwa.]" Naandén.
37 Wani kundi wandéka vékutake déku dunyansé wa wan, "Néman Du, wani musé yamba yaké dé?" Naandaka Jisas det anga wandén, "Kwaarkandi yaae wuréngwandéndaka vétake wangunéngwa, 'Kwaami nak amba wa kiyaae rakwa.' Naangunéngwa. Wani musé véte wangunéngwa pulak, guné wawutén musé véte, anga ma wangunék, 'A yaakandékwa.' Naangunék." Jisas det wunga wandén.

Taakwa kot vékukwa néma duwat waalénngé wandén

18 1 Jisas ani gwaaménja kundi det anga wandén. De Gorét waatakumuké saalakukapuk yandarénngé det anga wandén. De Gorét waataku-pékaréndaru dé deku kundi vékundénngé det ani gwaaménja kundi wandén. 2 Anga wandén, "Néma gaayémba kot vékukwa néma du nak yaréndén. Wani du dé Gorké wup yakapuk yate dé du dakwaké waak yamba vékulakandékwe wa. 3 Du kiyaan kwawitakwa nak wani gaayémba yarélén. Yaréte apapu nyaa kot vékukwa néma duké yéte, dat apapu anga walén, 'Wuna maama wunat yaavan kurké wate yandékwa. Yandékwanngé méné wunat yékun yaké méné, kapuk yénga pulak yaké méné?' 4 Naaléka wani du wa wan, 'Yamba wa.' Naatake lat yékun yamuké taale kalik yandén. Yandéka apapu yéte yéte dat waatakuléka kukmba déku mawulémba vékulake anga wandén, 'Wuné Gorké wup yakapuk yate, du dakwaké waak yamba vékulakawutékwe wa. 5 Yate wani taakwa apapu nyaa wunat yaate yaate waataku male, waataku male yamuké wuné saalaku yawutékwa. Lé wunga yate wuna mawulé yaavan kurkapuk yamuké, wuné léku kundi vékute lat yékun yakawutékwa.' Kot vékukwa néma du wunga wandén." Naandén Jisas.
6-7 Néman Du Jisas wani kundi watake det anga wandén, "Guné kot vékukwa néma duké ma vékulaka. Dé kapéremusé yakwa du téte wani taakwana kundi vékuténdén. Wani muséké vékulakate, vékusék-ngangunéngwa. Got yéku musé male yakwa du rate, dé déku du dakwana kundi vékukandékwa. De apapu nyaa gaan det yékun yandénngé waatakute, dat waataku male, waataku male yamunaandaru, wa dé deku kundi vékukandékwa. 8 Vékute det bari yékun yakandékwa. Wunga véte vékusékngunénngé gunat wawutékwa. Guné ma vékulaka. Sérémaa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wuné Duna Nyaan ani képmaat waambule gaaye Gorké yékunmba
vékulakakwa du dakwat véké wuté kapuk?” Naandén Jisas.

Farisi du ambét takis kéraakwa duké gwaaménja kundi wandén

9 Jisas wa vésékndén. Du dakwa ras deku mawulémba anga wandarén,
“Nané Gotna ménimba yéku du dakwa a ténangwa. Ras du dakwa
déku ménimba gaandé yan du dakwa wa téndakwa.” Naatake yamba
yékunmba vékulakandakwe wa. 10 Wunga vésékte det ani gwaaménja
kundi wandén: “Du vétik Gorale kundi bulké we Gotna kundi bulndakwa
néma gaat waarémbérén. Wani du vétik nak Farisi du wa. Nak takis
kéraakwa du wa. 11 Farisi du waare dékét kapmang téte Gorét anga
wandén, ‘Méno Got, wuné yéku du yatéwutékwanngé, ména yé
kavérékwutékwa. Wuné ras du dakwa yakwa pulak yakapuk yate, wuné
ménat waatakutékwa. De ras duna muséké mawulé yandakwa, paapu
yandakwa, du ras duna taakwale kapéremusé yandakwa, wunga yate
kapéremusé wa yandakwa. Wuné a tékwa takis kéraakwa du kapéremusé
yakwa pulak, yamba yawutékwe wa. 12 Wuné akwi wikmba nyaa vétik
kakému kakapuk baka yaréwutékwa. Yaréte kéraawutékwa akwi musé
tambavétikmba (10) muni waatate nak tambék ménat kwayéte tambék
taambak kaayék vétik vétik (9) wunéké taakawutékwa.’ Naandén.
13 Wunga wandéka dé wani takis kéraakwa du awula apak téndén. Téte
wani yandén muséké nékéti yatéte, nyérét yamba yaasore véndékwe
wa. Ye waandé daae Gorét anga wandén, ‘Méno Got, wuné kapéremusé
yakwa du a. Wunéké ma mawulé sémbéraa yaménu.’ Naandén.”
14 Wani kundi watake Jisas det anga wandén, “Gunat wawutékwa.
Takis kéraakwa du yan kapéremusé Got wa yasnyéputindén.
Yasnyéputindéka dé Gotna ménimba yéku du yare yékun yéndén dékét
déku gaat. Farisi du dé Gotna ménimba yéku du yamba yaréndékwe wa.
Deku yé kavérékngwa du dakwa, sérémaa Got wandu, de baka du dakwa
tékandakwa. Deku yé kavérékngapuk yakwa du dakwa sérémaa Got
wandu, de néma du dakwa tékandakwa.” Jisas det wunga wandén.

Jisas makalkéri nyambalésat yékun yandén
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

15 Du dakwa makalkéri nyambalésé Jisaské kure yéndarén, det taamba
kutte deké Gorét waatakundénngé. Kure yéndaka de Jisasna dunyan
véte det waarundarén. 16 Waarundaka Jisas wani nyambalésat waandén,
déké yaandarénngé. Waatake déku dunyansat anga wandén, “Makal
nyambalésé ma taaka de wunéké yénga yaandaru. Yaandaru guné
det watépéké yambak. Gotna kémba tékwa du dakwa de wani makal
nyambalésé pulak wa. 17 Got néma du rate déku du dakwaké kurkale
vékandékwa. Dé wunga yaké yandékwanngé makal nyambalésé mawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandakwa. Makal nyambalé yakwa pulak, du dakwa deké kurkale véké yandékwanngé mawulé yamunaae, wa de déku kémba yaalakandakwa. Makal nyambalé yakwa pulak mawulé yakapuk yakwa du dakwa de déku kémba katik yaalaké daré.” Naandén Jisas det.

Néma du nak némaamba musé kureréte Jisasale bulndén
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

18 Némaamba musé kure yaran néma du nak Jisasét anga wandén,
“Méné yéku du wa. Gotna jémbaaké nanat yakwasnyé-ménéngwa. Méné
ma wa wunat. Kamu ye wuné kulémawulé kéraae apapu apapu kurkale
yarépékaké wuté?” 19 Naandéka Jisas wa wan, “Kamuké méné wunat,
‘Yéku du,’ wo? Dékét Got nakurak wa yéku du randékwa. 20 Got wandéka
Moses wan apakundi wa vékuménén. Vékute méné vékuték naaké ya.
‘Méné nak duna taakwale kapéremusé yambak. Du dakwat viyaandékngé
yambak. Sél yaké yambak. Nak du dakwat paapu yaké yambak. Ména aapa
aasat ma yékun yaménék.’ Moses wani kundi wandéka wa vékuménén.”
21 Wunga wandéka wandén, “Wuné makalnyan yaréwutén sapak wani
apakundi vékuwutén. Ani sapak waak a vékuwutékwa.” 22 Naandéka
wandén, “Méné anga waak ma ya. Méné taakaménén musé asé akwi
nak duwat kwayéte yéwaa kéraae yéwaa kure yarékapuk du dakwat ma
kwayé. Kwayéménu sérémaa Got ménat yékun yandu méné Gotna gaayét
ye wamba yékunmba rapéka-kaménéngwa. Méné yéwaa kure yarékapuk
du dakwat yéwaa kwayétake waambule yaae wuna jémbaamba ma yaala.”
23 Wunga wandéka wani kundi vékutake dé némaamba yéwaa kure yare
nak du dakwat kwayémuké kalik yandéka déku mawulé kapére yan.
24 Jisas wani duwat véte anga wandén, “Rékaamba musé kure yarékwa
du dakwa de yakélak yare Gotna kémba katik yaalaké daré. De apamama
ye wa néma jémbaa yakandakwa Gotna kémba yaalamuké. 25 Ani kundi
waak ma véku. Néma bulmakau nak laplap samapndakwa raaményna
yaambumba wulaaké mawulé yaamunaae, apamama wa yakandékwa.
Rékaamba musé kure yarékwa du dakwa Gotna kémba yaalaké mawulé
yate de ma apa tapa yapékandarék.” 26 Wunga wandéka de wani kundi
vékutake wandarén, “Rékaamba musé kure yarékwa du dakwa Gotna
kémba wulaaké wate apa tapa yamunaandaru yénga pulak musé kure
yarékapuk du dakwa Gotna kémba wulaae kurkale rapékaké daré apapu
apapu? Yamba wa. Gotna kémba wulaaké yapati-kandakwa.” 27 Naandaka
wandén, “Du dakwa dekét deku kapmang apamama yate Gotna kémba
yaale yékunmba raké yapatindakwa. Got nakurak wa wani muséké
apamama yandékwa. Got akwi musé yaké wa apa tapa yandékwa.”
Naandén Jisas.
28 Wani kundi wandéka Pita anga wandén, “Ma véku. Nané nana gaa
nana akwi musé waak yaasékatake nané ména jémbaa yate ménale yeyé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaayaténangwa." 29-30 Naandéka Jisas wa wan, "Yi wan wanana wa. Ma véku. Wunéké yékunmba vékulakakwa du dakwa Gotna jémbaa yaké watake deku gaa, du, taakwa, aanyé, waayéka, aasa, aapa, nyambalé yaasékandaru Got bulaa det yékun yandu yékunmbaa-sékéyak yarépéka-kandakwa apapu apapu. Yi wan wanana wa." Naandén Jisas det.

Jisas nakapuk wandén kiyaae nakapuk taamale waarapké yandékwanngé
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

31 Jisas déku dunyansé tambavétik maanmba kaayék vétik (12) det anga wandén, "Ma véku. Bulaa Jerusalemét waarénangwa. Waarénanu Gotna yémba kundi kwayétan du Duna Nyaan wunéké Gotna nyéngaamba viyaandarén kundi sékérék-ngandékwa. Yi wan wanana wa. 32 Jerusalemmba wunat nak gaayéna dunyansat kwayéndaru wuné deku taambamba rakawutékwa. Rawutu wunat wasélékte kapérandi kundi wate sépmany sévaate kapérandi musé yakandakwa. 33 Yate wunat raamény baangwit viyaae wuné viyaandék-ngandakwa. Yandaru kiyaawutu nyaa vétik yéndu kupuk yambanmba nakapuk taamale waarapkawutékwa." Naandén. 34 Wunga wandéka déku dunyan wani kundi kurkale yamba vékundakwe. Got wani musé paakundéka de Jisas wani wan kundiké yamba yékunmba vékulakandakwe wa.

Jisas méni kiyaan duwat kururéndén
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

35 Jisas déku dunyansale sékét ye Jerikomba saambakngé yaténdarén. Yaténdaka méni kiyaan du nak yaambumba rate du dakwat yéwaaké yaawiréndén. 36 Yaawire vékundén némaamba du dakwa yéndaka. Vékutake dunyan rasét waatakundén, "Wa kamu daré yo?" 37 Naandéka dat wandarén, "Nasaret du Jisas dé a yaakwa." 38 Naandaka waandén, "Méno, Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu Jisas, ma véku. Méné Devit pulak néma du téte wunéké ma mawulé sémbéraa yaménu." Naandén.

39 Wunga waandéka de taale yétan du dat wandarén, "Yakélak ra." Naandaka yamba randékwe yakélak. Nakapuk waate wandén, "Méno, Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu, wunéké ma mawulé sémbéraa yaménu." Naandén.

40-41 Wunga wandéka Jisas det wandén, "Dé ma kure yaa wunéké." Naandéka dé ye Jisas ténmba saambakndéka dat waatakundén, "Wuné ménat kamu yawuténngé méné mawulé yo?" Waatakundéka wandén, "Néman Du, wuné véké mawulé yawutékwa." 42 Naandéka dat wandén, "Ménat kururéké yawutékwa mayé apaké yékunmba vékulaka-ménénga wa bulaa ména méni yékun yan. Bulaa ma véménu." 43 Wunga wandéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

déku méni nakapuk bari yékun yandéka véndén. Vététe Jisasale yéte dé waak Gotna yé kavérékndén. Yandéka wani musé vén du dakwa de waak Gotna yé kavérékndarén.

Sakius Jisaské yékunmba vékulakandén

19 1 Jisas Jerikot wulaandén. Wulaae nak gaayét yéké we yaambumba yéndén. 2 Takis kéraakwa du nak déku yé Sakius wani gaayémba yaréndén. Dé takis kéraakwa duna néma du téte asa yéwaa wa taakaténdén. 3 Dé Jisas véséknge mawulé yandén. Dé pavéték du wa. Késépéri du dakwa yatékésénmba Jisas véké naae yapatindén. 4 Yapatiye taale pétépété ye miyé nakmba waaréndén Jisas véké. Jisas ani yaambumba yaakandékwa. Wunga vékulakate miyémba waaréndén. 5 Waare téndéka Jisas yaae wani taalémba téte yaasore vététe dat wandén, "Sakius, bulaa ménale ména gaamba rakawutékwa. Méné ma gaaya bari." 6 Wunga wandéka dé mawulé tawulé yate bari gaayandén. Ye Jisas déku gaat kure yéndén. 7 Yéndéka akwi du dakwa véte wandarén, "Jisas kapéremusé yakwa duwale raké wa yéndékwa, déku gaat. Wan kapére wa yandékwa." Naandarén.

8 Sakius Néman Du Jisasét wandén, "Néman Du, ma véku. Bulaa wuné wuna musé nyéndémba munikawutékwa. Muniye nak tambék musé asékapuk dunyansat kwayékawutékwa. Kwayéte anga waak yakawutékwa. Wuné talimba du rasét paapu yate deku musé kéraawuténngé musé det nakapuk waambule kwayéte apu kupuk waak baka kwayékawutékwa." Naandén. 9-10 Wunga wandéka Jisas wa wan, "Ani du waak dé Abrahamna gwaal, waaranga, maandéka, bakamu wa téndékwa. Talimba yatéte Gorké yékunmba vékulakakapuk ye dé wa lambiyakén. Bulaa guné déku kundi vékute anga wa vékuséknguénéngwa. Bulaa Got dat déku gaamba rakwa du dakwat waak Satanna taambamba wa kéraandén. Kéraandén apu de déku taambamba yékunmba rapéka-kandakwa. Lambiyakén du dakwaké waake véte de Satanna taambamba kéraae det yékun yaké watake wa wuné Duna Nyaan ani képmaat gaayawutén." Naandén Jisas det.

Jémbaa yan du yéwaa kéraanngé gwaaménja kundi wandén
(Mt 25:14-30)

11 Jisas ye Jerusalemmba saambakngé yaténdén. Yaténdéka du dakwa deku mawuléké anga wandarén, "Got néma du rate nanéké kurkale vérénda nyaa bari wa yakandékwa." Wunga wandaka Jisas det gwaaménja kundi nak anga wandén. 12-13 "Néma du nak sékaa gaayét yéké watake, taale déku jémbaa yakwa dunyansé tambavétik waandéka yaandaka det nak nak yéwaa ras kwayéndén (20 kina, 20 kina pulak). Kwayéte det anga wandén, 'Ani yéwaa kure jémbaa yaréngunu wuné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nakapuk waambule yaae kéraakawutékwa.' Naatake sékaa gaayét yéndén,
wamba rakwa néma du dat wandu déku gaayémba tékwa du dakwaké
néma du randénngé. Ye wani kundi vékwe bari waambule yaaké
vékulakandén. **14** Dé yéndéka de wani déku gaayémba yaran du dakwa
de dé kalik yate, dunyan rasét wandaka déku kukmba yéndarén. Ye wani
sékaa gaayémba ran néma duwat anga wandarén, 'Nané wani du nana
néma du randénngé kalik yanangwa.' Naandarén.

15 "Kukmba wani néma du wani duwat wa wandén, déku gaayémba
tékwa du dakwaké néma du randénngé. Wandéka vékutake yare nakapuk
waambule yaandén. Yaae wandén, 'Talimba yéwaa kwayéwutén duwat
ma waa yaandaru. Wani kwayéwutén yéwaamba kure ye jémbaa ye katik
yéwaa daré kéraak?'

16 "Naandéka du nak taale yaae dat anga wandén, 'Néma du, wuné
ména yéwaa kure ye jémbaa ye rékaamba (200) yéwaa kéraawutén.'
17 Naandéka néma du dat wandén, 'Méné yéku jémbaa yakwa du wa.
Yéku jémbaa wa yaménén. Méné makalkéri muséké wa kurkale véménén.
Véménénngé wuné wawutu méné gaayé tambavétikngé (10) néma du
rakaménéngwa.'

18 "Naandéka nak du waak yaae wandén, 'Néma du, wuné ména yéwaa
kure ye jémbaa ye yéwaa rékaamba (100) ras wanale kéraawutén.'
19 Wunga wandéka wani néma du wa wan, 'Wan yékun wa. Bulaa
wawutu méné gaayé taambakngé (5) deku néma du rakaménéngwa.'
20-21 Naandéka nak du yaae wandén, 'Néma du, wuné méné véwutén
wa. Méné du dakwaké mawulé yamba sémbéraa yaménéngwe wa. Méné
musé asé waak baka kéraaké mawulé yate, méné nak du dakwat yékun
yamba yaménéngwe wa. Wuné ménéké wup ye wani wunat tiyaaménén
yéwaa laplapmba giye baka taakawutén. Ména yéwaa a rakwa amba.
Bulaa nakapuk ménat kwayékawutékwa.' Naandén.

22 "Naandéka wani néma du anga wandén, 'Méné kapérandi jémbaa
yakwa du wa. Waménén kundi vékutake yaménén kapéremusé ménat
yakata-kawutékwa. Wuné apamama yate nak du dakwat mawulé
sémbéraa yakapuk yate musé asé waak baka kéraaké mawulé yate, wuné
nak du dakwat yamba yékun yawutékwe wa. Yi wan wanana wa. Wa
waménén. Wunga yawutékwanngé wa vésékménén. **23** Vésékte kamuké
méné wuna yéwaa wani yéwaa taakandakwa gaamba taakakapuk yak?
Méné wamba taakamunaaménu, wa wuné waambule yaae wani yéwaa
kéraate ras waak wanale kéraakatik wuté.' **24** Naatake wamba tékésén
dunyansat wandén, 'Guné dat kwayéwutén yéwaa ma kéraae némaamba
yéwaa kure rakwa duwat kwayéngunu. Wani jémbaa yakwa du dé wani
kwayéwutén yéwaa kure ye yéku jémbaa wa yandén.' Naandén.

25 "Wunga wandéka dat anga wandarén, 'Néma du, kamu yakwate
méné yo? Dé asa yéwaa wa kure randékwa.'

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26 “Naandaka det wandén, ‘Yéku jémbaa ye némaamba musé kéraan du
dakwa sérémaa musé ras waak kéraakandakwa. Yéku jémbaa yakapuk
ye musé ayélap kure rakéskwa du dakwa sérémaa kukmba baka wa
rakéskandakwa. 27 Wuna maama wuné deku néma du rawuténngé kalik
yandarénngé guné det ma kure yaae wuna ménimba de viyaandékngunu.’
Naandén néma du.” Wunga wandén Jisas.

Jisas néma du rate Jerusalemét wulaandén
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jo 12:12-19)

28 Jisas wani kundi watake dé taale ye déku dunyansale Jerusalemét
waaréndakwa yaambumba waaréndarén. 29-30 Waare Betfage tékwan
Betani waak tékwan ye kwambaliténdarén. Wani gaayé vétik Oliv
némbumba wa témbérékwa, Jerusalem tékwanmba. Vétake saambakngé
yatéte Jisas déku du vétikét wandén, “Wani gaayét ma wulaambénu.
Wulaae vékambénéngwa donki nyaan nak. Miyémba lékitakandaka wa
téndékwa. Talimba du nak déku kukmba yamba waare randékwe wa. Dé
ma lepékwe kure yaambénék. 31 Yambénu du nak anga waatakumunaandu,
‘Kamu yaké béné wani donki nyaan lepékwo?’ Naandu anga ma wambénu,
‘Néman Du wani donkiké mawulé yandékwa.’ Dat wunga wa.” Naandén.
32 Wandéka déku kundi vékutake ye vémbérén donki miyémba
lékitakandaka téndéka. 33 Vétake wani donkina baangwi lepékumbéréka
de wani donkina aapa yaae bérét waatakundarén, “Kamu yaké béné
wani donki nyaan lepékwo?” 34 Naandaka wambérén, “Néman Du wani
donkiké mawulé yandékwa.” 35 Naambéréka de mawulé yate wandaka
wani donki nyaan Jisaské kure yémbérén. Ye bérku laplap ras donkina
bungulmba kusorétaka-mbéréka Jisas wan taakumba randén.
36 Wani donkimba waare yéndéka du dakwa deku laplapét yaambu
yakusote vélésaki-laakét yéndarén. 37 Vélésaki-takandaka ye Oliv némbu
taakatake daawuliye Jerusalemmba saambakngé yaténdéka wani
déké yékunmba vékulakakwa du dakwa akwi déké mawulé tawulé
yate dusék takwasék yandarén. Yate talimba wani vékapuk yandarén
kulé apanjémba véndarénngé vékulakate némaanmba waate Gotna yé
kavérékndarén. Yate anga wandarén:
38 “Nana néma du nanéké wa yaandékwa.
Néman Du Got wandéka wa yaandékwa. Wan yékun wa.
Got dat yékun yénga yandu.
Gotna gaayémba tékéskwa du dakwa mawulé tawulé yate yékunmba
yarékandakwa.
Nané mawulé tawulé yate anjorémba rakwa du Gotna yé ma
kavéréknguak.” Naandarén.
39 Farisi dunyan ras wani du dakwale te vékutake Jisasét anga
wandarén, “Néma du, méné ména du dakwat ma wa. De wunga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

némaamba waaké yambak.” 40 Naandaka det wandén, “Gunat anga
wawutékwa. De kundi bulkapuk yamunaandaru, wa matu dekét de wuna
yé kavérék-ngandakwa.” Naandén Jisas det.

Jisas Jerusalemmba tékwa du dakwaké géraandén

41 Jisas ye Jerusalemmba saambakngé yatéte gaayét vétake wamba
tékwa du dakwaké mawulé sémbéraa yate géraandén. 42 Géraate
anga wandén, “Bulaa guné Gorale nakurakmawulé ye raké vékusék-
munaangunu, wan yékun yakatik. Bulaa wani musé paakundéka
yamba yékunmba vésékngunéngwe wa. 43-44 Got gunat yékun yate
Satanna taambamba guné kéraandékwa nyaaké yamba kurkale
vékusékngunéngwe wa. Yangunéngwanngé sérémaa guna maama
yaae guna gaayé yanyaweye tékandakwa. Téte képmaa vaae yénguna
yaambumba taakatépé-kandakwa. Yate gaayét wulaae gunat, guna
nyambalésat waak viyaandék-ngandakwa. Viyaandékte akwi gaa yaavan
kutwurékandakwa. Yaavan kutndaru gaa kaangunén matu akwi vaakére
kapmang kapmang ye rakandakwa.” Naandén Jisas.

Gotna kundi bulndakwa néma gaamba dunyansé kewurésalendén
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jo 2:13-22)

45-46 Jisas ye Jerusalemét wulaae Gotna kundi bulndakwa néma
gaat wulaandén. Wulaae véndén dunyan ras musé asé kwayéte yéwaa
kéraaténdaka. Vétake de kewurésalete anga wandén, “Ani kundi Gotna
nyéngaamba wa kwaakwa: ‘Got wa wandén, “Du dakwa wuna gaat
yaale wunale kundi bulkandakwa.” Naandén Got.’ Wani kundiké yamba
vékulakangunéngwe wa. Guné ani gaamba Gorale yamba bulngunéngwe
wa. Guné a musé asé kwayéte yéwaa kéraaténgunénga ani gaa an sél
yakwa du paakwe rakwa gaa pulak a gérékén.” Naandén det.

Gotna kundi bulndakwa néma gaamba kundi kwayéndén

47 Apapu nyaa Gotna kundi bulndakwa néma gaamba du dakwat
Gotna jémbaaké yakwasnyéndén. Yandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa
dunyanna néma dunyan, apakundiké vékusékngwa dunyan, néma du ras
waak anga wandarén, “Yénga pulak dé viyaandékngé nané?” 48 Wunga
wate bulte akwi du dakwa déké mawulé yate déku kundi vékuké wate
yandarénmba dé viyaandékngé yapatindarén.

Jisasét waatakundarén, “Kandé wak wani jémbaa yaménénngé?”
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

20 1 Nak nyaa Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaamba téte
du dakwat Gotna jémbaaké yakwasnyététe Gotna kundi
kwayéndéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyan,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apakundiké vékuséknngwa dunyan, Israelna maaka dunyan, wunga
déké yaandarén. 2 Yaae dat anga wandarén, “Kamu mayé apa kéraae
méné wani jémbaa yo? Kandé wak wani jémbaa yaménénngé?”
3 Naandaka det wandén, “Wuné waak gunat kundi nak waatakukwate
yawutékwa. Guné wunat ma wa. 4 Kandé Jonét wak dé du dakwat baptais
kwayéndénngé? Got dé wak, kapuk ani képmaana du nak dé wak?”
5 Wunga waatakundéka dekét deku kapmang bulte anga wandarén,
“Nané anga wamunaananu, ‘Got wa wunga wan.’ Naamunaananu nanat
anga wakandékwa, ‘Kamuké guné déku kundi vékukapuk yo?’ 6 Anga
wamunaananu, ‘Ani képmaana du nak wa wan.’ Wunga wamunaananu
akwi du dakwa vékute nanat rakarka yate nanat matut viyaakandakwa.
Jonngé anga wandakwa, ‘Gotna yémba kundi kwayétan du nak wa. Yi
wan wanana wa.’ Wunga wandakwa.” Naandarén.
7 Wunga bule paapu yate Jisasét anga wandarén, “Yamba
vékuséknangwe wa. Wani muséké katik waké nané.” 8 Wunga wandaka
det wandén, “Wuné waak katik waké wuté, wunat wandéka yaae ani
jémbaa yawutékwa duké.” Naandén.

Jisas gwaaménja kundi wandén wain yaawiké kaavéte séngiran dunyanséké
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

9 Wani kundi watake du dakwat ani gwaaménja kundi wandén; “Du
nak wain yaawi nak yandén. Ye wain miyé taawundén. Ye wain yaawiké
séngite yaawimba jémbaa yate yéwaa kéraaké mawulé yan dunyansat
kwayéndén. Kwayétake dé nak taalat yén. Ye wamba kwaaré késépéri
yaténdén. 10 Yaténdéka miyé sék géléké yandakwa sékét yaaké yandéka
dale yaréte déku jémbaa yakwa du nakét wandén, dé wani yaawiké
kaavéte séngirékwa duké yéndénngé. Dé miyé sék ras kwayéndaru
kure yaandénngé mawulé yandén. Ye wandéka déku jémbaa yakwa
du yéndéka de wani yaawiké séngirékwa dunyansé déku kundi yamba
vékundakwe. Yate wani duwat viyaae kewuréndaka baka male waambule
yaandén. 11 Yaandéka déku jémbaa yakwa nak duwat wandéka yéndén.
Yéndéka dat waak wungat male viyaae kapére ye kewuréndaka baka
male waambule yaandén. 12 Yaandéka déku jémbaa yakwa du nak
duwat wandén. Wandéka dé waak yéndéka dat viyaae kapére ye kaapat
vaanjalendarén.
13 “Yandaka waambule yéndéka wani yaawina néma du wa wan,
‘Wuné yénga pulak yaké wuté? Wuné wuna mawulé tawulé yawutékwa
nyaanét wawutu yékandékwa. Dé ye wandu kalmu déku kundi vékuké
daré?’ 14 Naatake wandéka déku dunyanngu nyaan yén. Yéndéka de
wani yaawiké séngiran dunyan vétake dekét deku kapmang bulte
anga wandarén, ‘Yaawina néma du kiyaandu wani nyaan wa déku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aapana musé asé akwi kéraaké yakwa. Nané dé viyaandéktake ani
yaawi kéraakanangwa.' 15 Naatake yaawi taakatake dé baka taalat
kure gwaande dé wamba viyaandékndarén." Wunga watake Jisas det
anga wandén, "Guné yénga guné vékulako? De wunga yandarénngé
wani yaawina néma du yénga yaké dé? 16 Dé yaae wani wain yaawiké
séngirékwa dunyansat viyaandékwuré-kandékwa. Viyaatake wani wain
yaawi nak duwat kwayékandékwa, de wani yaawiké séngiréndarénngé."
Naandén Jisas.

Wamba tékésén du dakwa wani kundi vékute wandarén, "Yamba yé
wa. Dé wunga katik yaké dé." 17 Naandaka Jisas det véte wandén, "Gotna
nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa:

> Gaa kaakwa du yéku matuké waakte matu nakurakngé kalik
> yatakandaka baka randén.
>
> Randéka Got wani matut vétake wandén, 'Wan yéku matu wa. Wani
> matu randu gaa yékunmba kwaakandékwa.' Naatake wani matu
> kéraae taakandéka yékunmba kwaandén gaa.

18 Wani kundiké gunat waatakuwutékwa. Kandéké dé wo? Wani matu
taakumba du nak vaakétmunaandu déku sépé maalé maan taamba
akwi ayélap ayélap yaké yakwa. Wani matu du nakna sépétakumba
vaakétmunaae wani duwat takunyémndu képmaamba gérék yakandékwa."
Naandén Jisas det. Wani matuké wunga wate dékét déké wa wandén.

Takis kwayéndakwanngé Jisasét waatakundarén
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

19 Wani kundi wandéka de apakundiké vékuséknngwa dunyan, Gotna
gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyan de waak wa vékundarén,
Jisas dekét deké wa wani kundi wandén. Vékutake dat bari kulkiye kure
yéké yandarén. Yare du dakwa kalik yate det waarumuké we wup ye
wa dé yamba kutndakwe. 20 Ye dé kulkindara nyaaké kaavéréndarén.
Yate deku mawulémba anga wandarén, "Paapu yakwa dunyan dale
kundi bulte késmu nakmuké dat waatakundaru kalmu waambule wate
kapérandi kundi ras waké dé? Wandu dé kotimnganangwa. Kotime dé
Romna néma duwat kwayékanangwa." Naatake dunyanét ras yéwaa
kwayéndarén, de paapu ye dale kundi bulndarénngé.

21 Wani paapu yakwa dunyansé yaae Jisasét anga wandarén, "Néma du,
méné det Gotna jémbaaké yakwasnyé-ménéngwa. Méné yéku kundi male
wate det Gotna kundiké yékunmba yakwasnyéménéngwa. Méné nakurak
kundi male waménéngwa néma du dakwa, baka du dakwat waak. Wunga
wanangwa véte. 22 Méné wunga yate bulaa ma wa nanat. Nana apakundi
yénga dé wo? Nané Romna néma duwat takis kwayéké nané, kapuk
yamba yé?" 23 Naandaka Jisas wa vékuséknden. De deku mawulémba
anga wandarén, "Dé bulaa kapérandi kundi wandu dé kotimnganangwa."

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 Wunga wandaka Jisas vékusékte det anga wandén, “Wani takis
kwayénguněngwa yéwaa nak ma wakwasnyé wunat véwutu.” Naandéka
wani yéwaa nak kure yéndarén déké. Kure yéndaka det wandén,
“Ani yéwaamba kwaakwa nyaap an kéna nyaap dé? Kéna yé daré ani
yéwaamba viyaatakak?” Wunga waatakundéka wandarén, “Wa Romna
néma du Sisarnan wa.” 25 Naandaka det wandén, “Yi wan wanana wa.
Romna néma du Sisarna musé dékét dat ma kwayéngunu. Gotna musé
dékét Gorét ma kwayéngunu.” Naandén. 26 Wunga wandéka de déku
kundiké vékulaka vékulaka naandarén. De du dakwana ménimba téte
wa wani kapérandi kundiké dé kotimngé wate ye yapatikndarén. Dé
kapérandi kundi yamba wandékwe wa. Yapatiye wa kundi bulkapuk
vékulék naandarén.

Du kiyaae taamale waarapké yandakwanngé Jisasét waatakundarén
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

27-28 Sadyusi dunyansé deku mawulémba anga wandakwa, “Kiyaan du
dakwa nakapuk katik taamale waarapké daré.” Naandakwa. Yandaka
de ras Jisaské ye anga wandarén, “Néman Du, méné du dakwat Gotna
jémbaaké wa yakwasnyé-ménéngwa. Méné ani muséké ma wa nanat.
Talimba Moses anga viyaatakandén: Du nak taakwa kéraae nyaan
kéraakapuk ye baka kiyaamunaandu, déku waayéka wani taakwa
kéraakandékwa. Ye nyaan kéraalu wani nyaanngé wakandékwa, ‘Wuna
aanyéna nyaan wa.’ Naakandékwa. Moses wunga viyaatakandén.
29 Bulaa ma véku. Talimba nakurak kémba du taambak kaayék vétik (7)
yaréndarén. Aanyé taakwa kéraae nyaan kéraakapuk baka kiyaandén.
30 Kiyaandéka déku waayéka wani taakwa kéraae nyaan kéraakapuk ye
dé waak kiyaan. 31 Kiyaandéka nak waayéka wani taakwa kéraae nyaan
kéraakapuk ye dé waak kiyaan. Kiyaandéka akwi waayékanje wungat
male ye de akwi nyaan kéraakapuk yate baka kiyaatondarén. 32 Yandaka
yaak wani taakwa lé waak kukmba kiyaan. 33 Bulaa méné nanat ma wa.
Kiyaan du dakwa nakapuk taamale waarapndara sapakngé waménéngwa.
Wani sapak lé wani taakwa kéna taakwa raké lé? Talimba wani nakurak
kémna aanyémbéré waayékanje de akwi lat male kéraandarén.” Sadyusi
dunyansé Jisasét wunga waatakundarén.
34 Waatakundaka Jisas deku kundi vékutake det anga wandén, “Bulaa
ani sapakmba tékéskwa du dakwa anga yandakwa. Dunyan taakwa
kéraandakwa. Dakwa du kumbindakwa. 35 Sérémaa Got wan du dakwa
kiyaae taamale waarape dunyan taakwa kéraakapuk yandaru, dakwa
waak de katik du kumbiké daré. 36 Got wandu de déku nyambalésé
wa rakandakwa. De Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé pulak
rakandakwa. Gorale yaréte nakapuk katik kiyaaké daré. 37 Kiyaan du
dakwa nakapuk taamale waarapké yandakwanngé wa Moses wandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wandéka wani muséké wa vékuséknangwa. Makalkéri miyé yaa
yaanénngé wate wa ani kundi Gotna nyéngaamba viyaatakandéka wa
vékungunén: Néman Du Got wan Abraham, Aisak, Jekop béra Got wa.
Dé deku néma du wa randékwa. 38 Moses talimba wani kiyaan duké
viyaatakandén kundi wa vénanén. Got kiyaan du dakwana néma du
yamba randékwe wa. Got baka kulé tékwa du dakwana néma du wa
randékwa. Got wan du dakwa wa kiyaan du dakwa yamba wa. Got wan
du dakwa wa kiyaae taamale waarape rakéskwa du dakwa wa. Wunga
vékuséknangwa." Naandén Jisas.
39 Naandéka de apakundiké vékuséknngwa dunyan ras dat anga
wandarén, "Néma du, yéku kundi wa waménéngwa." 40 Wunga watake
dat waambule waatakumuké wup ye nak kundi waak yamba wandakwe
wa.

Jisas det waatakundén Got wan du Kraiské
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

41 Wani nyaa Jisas det anga wandén, "Apakundiké vékuséknngwa
dunyan anga wandakwa, 'Gunat yékun yandénngé Got wan du
Krais Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu dé.' Kamuké daré
wunga wo? 42-43 Talimba Devit Kraiské kundi ras Gotna nyéngaamba
viyaatakandén. Devit viyaatakan kundiké wanangwa, Gwaaré. Wani
gwaarémba ani kundi anga wa kwaakwa:

Néman Du Got wuna Néma Duwat anga wandén,
'Méné néma du rate wuna yékutuwa saku taambamba ma raménék.
Raménu wawutu ména maama ména taambamba rakandakwa.
Randaru méné deku néma du rate deké vérékaménéngwa.'
Got wunga wandén.

Gunat wawutékwa. Devit wunga wate Kraiské, 'Wuna Néman Du wa,'
naandén. Kamuké we dé Devit Kraiské wunga wak? 44 Devit Got wan du
Kraiské, 'Wuna Néman Du wa,' naandéka yénga pulak dé Krais nakapuk
Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu to? Krais Devitna gwaal,
waaranga, maandéka bakamu téte, Devitna néma du waak dé to, kapuk?"
Naandén Jisas det.

Apakundiké vékuséknngwa dunyanséké Jisas kundi kwayéndén
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lu 11:37-54)

45 Du dakwa akwi rate Jisasna kundi vékuré-késndarén. Vékuréndaka
dé déku dunyansat kundi kwayéndén. 46 Kwayéte anga wandén, "Guné
wani apakundiké vékuséknngwa dunyanséké ma jéraawu yangunék. De
sémény laplap saawuwe du dakwa jaawundakwa taalémba yeyé yaayaké
wa mawulé yandakwa. Yeyé yaayaténdaru du dakwa det véte anga
wandarénngé wa mawulé yandakwa: 'Wan de nana néma dunyansé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa.' Naandarénngé wa yandakwa. De Gotna kundi bulnangwa gaamba
wulaae néma duna taalémba raké wa mawulé yandakwa. De du nakale
kakému kate, yéku taaléké waake, du dakwana ménimba raké mawulé
yandakwa. 47 De du kiyaan kwawitakwana musé asé akwi kéraandakwa.
De paapu yate Gorale kundi kulémba bulténdakwa, du dakwa det véte
deku yé kusoréndarénngé. Yandakwanngé Got wandu néma vakmi wa
deké yaakandékwa." Naandén Jisas.

Du kiyaan kwawitakwa yéwaa kwayélén Gorké
(Mk 12:41-44)

21 1 Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaamba téte véténdén,
rékaamba musé kurerékésén du dakwa Gorké yéwaa
kwayéndaka. 2 Véte véndén musé asékapuk yaran du kiyaan kwawitakwa
nak yaae makalkéri yéwaa vétik Gorké kwayéléka. 3-4 Vétake anga
wandén, "Rékaamba musé kurerékwa du dakwa Gorké yéwaa ras
kwayéndarén. Kwayéndaka deku yéwaa ras waak gaamba wa rakwa.
Ani taakwa makalkéri yéwaa vétik kurerélén pulak akwi wa kwayélén.
Ye lé kakému kéraala yéwaa nak yamba yé wa. Gorké kwayéndakwa
yéku yapatat lé kwayén yéku yapaté wa taalékéran. Yi wan wanana wa."
Naandén Jisas.

Gotna néma gaa yaavan kurkwate yandakwanngé wandén Jisas
(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

5-6 Jisasna du ras Gotna kundi bulndakwa néma gaaké bulte anga
wandarén, "An yéku gaa a. Yéku yéku matut wa yandarén. Du dakwa
Gorké wani kwayéndarén yéku yéku musat wa yékunmba yakusondarén."
Naandaka Jisas det anga wandén, "Bulaa a vénguněngwa musé asé
sérémaa dunyan yaae yaavan kurkandakwa. Yaavan kutte akwi matu
kéraae vaanjandandaru nak matu, nak matu taakumba katik kwaaké dé."
Naandén Jisas.

Jisas késépéri vakmi yaakwate yakwanngé wandén
(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

7 Wani kundi wandéka dat anga waatakundarén, "Néma du, yani nyaa
wani gaa yaavan kurké daré? Taale kamu musé yaandu vétake wani
musé a yaakandékwa naaké nané?" 8 Naandaka Jisas wa wan, "Guné
jéraawu ma yangunék. Yate guné paapu yakwa dunyanna kundimba
vékuké yambak. Kundi guné a wawutékwa. Késépéri dunyan yaate gunat
paapu yakandakwa. Paapu yate wuna yémba nak nak yaate gunat anga
wakandakwa, 'Got wan du Krais a waambule yaakwa. Wuné anana
Krais.' Naandaru guné deku kundi vékuké yambak. 9 Dunyan waariya-
kandakwa. Waariyandaru wani waariyandakwanngé ras wakandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yandaru guné vékute wup yambak. Taale wunga musé wa yakandakwa.
Yandaru sésékuk sékéyakmba yaana nyaa kukmba wa yaakandékwa. Bari
katik yaaké dé.” Naandén Jisas.
10 Watake det anga wandén, “Nak kantrimba tékwa du dakwa nak
kantrimba tékwa du dakwale waariya-kandakwa. Nak néma duna kém
nak néma duna kémale waariya-kandakwa. 11 Apapu néma néma waalé
gén-ngandékwa. Késépéri kantrimba néma kaandé yandu néma baat
waak yaké yakwa. Nyétmba késpulak nakpulak musé yaandu guné véte
asa wup wa yakangunéngwa.
12 “Wani musé wayéka yaakapuk téndu taale du ras gunat kulkiye
kapérandi musé yakandakwa, guné wuna dunyan rangunu de wuna
jémbaaké kalik yate. Ye Gotna kundi bulndakwa gaamba gunat
kotimngandakwa. De gunat kalapusmba taakakandakwa. Gunat kure
yéndaru deku néma duna ménimba tékangunéngwa. 13 De wunga
yandaru guné wani sapak wuna kundi det kwayékangunéngwa.
14 Guné taale, guna mawulémba anga waké yambak, ‘Nané deku kundi
yénga pulak waambule waké nané?’ 15 Guné wunga waké yambak.
Wani nyaa wuné gunat yéku mawulé, waké yangunéngwa kundi
waak gunat kwayékawutékwa. Kwayéwutu, kwayéwutékwa kundi
guna maama waké yakwa kundit taalékéra-kandékwa. Taalékérandu
de guna kundi waambule waké yapatikandakwa. 16 Guna aasa aapa,
guna aanyé waayéka, guna kémna du ras, guna du dakwa wunga de
wa gunat maamat kwayéké yakwa. Kwayéndaru guné ras viyaandék-
ngandakwa. 17 Guné wuna dunyan téngunénngé akwi du dakwa kalik
yakandakwa. 18-19 Guné guna mawulémba apamama ye wuna jémbaa
yasékéyakmunaae, wa guné wunale apapu yékunmba yarésékéyak-
ngangunéngwa. Katik lambiyakngé guné.” Naandén Jisas.

Jerusalem yaavan kurké yandakwanngé wandén Jisas
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20 Wani kundi watake Jisas det anga wandén, “Sérémaa waariyakwa
dunyansé Jerusalem gaayé yanyaweye téndaru vétake wakangunéngwa,
‘Jerusalem yaavan kurké yandakwa sapak a yaakwa.’ 21 Wunga wate
guné Judiamba tékwa du dakwa guna gaayé yaasékatake némbat bari
ma yaange yéngunék. Guné Jerusalemmba tékwa du dakwa wani gaayé
yaasékatake bari ma yaange yéngunék. Guné yaawimba yarékwa du
dakwa wani gaayét waambule ye wulaaké yambak. 22 Wani sapak wan
Got wani Jerusalemmba yarékéskwa du dakwa yandarén kapéremusé
yakataké yandékwa nyaa wa. Talimba du ras wani muséké kundi ras
wa viyaatakandarén Gotna nyéngaamba. Wawutékwa nyaa wani kundi
sékérék-ngandékwa. 23 Wani kapérandi nyaamba nyaan biyaa rakwa
dakwa, nyambalé munyaa kwayétékwa dakwa waak bari yaange yéké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yapati-kandakwa. Deké mawulé sémbéraa yawutékwa. Wani nyaa Got
rakarka yate wandu néma kapérandi vakmi Judamba tékwa du dakwaké
wa yaaké yakwa. 24 Yaandu maama yaae Judasat waariyandakwa
néma kulaat viyaandaru kiyaakandakwa. Rasét kulkiye kure ye nak
gaayémba taakakandakwa. Ye wani maama de nak gaayémba yaae
Jerusalem yaavan kurkandakwa. Yaavan kuttake Jerusalemmba néma du
tékandakwa. Yate Got wani wan nyaa nakapuk waambule yékandakwa."
Naandén Jisas.

Duna Nyaan yaaké yandékwanngé wandén Jisas
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-37)

25 Wani kundi watake Jisas det anga wandén, "Nyaa, baapmu, nyétmba
tékéskwa kun késpulak nakpulak yandu du dakwa vékandakwa. Solwara
némaamba waarapte wutndu ani képmaamba tékwa akwi du dakwa
vétake wup yate géraakandakwa. 26 Yandaru nyétmba tékwa musé akwi
sénga génte yeyé yaayakandakwa. Yandaru du dakwa génte wup nékéti
yate vékulaka vékulaka naate wakandakwa, 'Yéki. Yénga kapérandi musé
dé nanéké yaakwate yo?' 27 Wunga watake Duna Nyaan vékandakwa
wuné apa tapa yate nyaa véte kaalékwa pulak yate buwimba rate
gaayawutu. 28 Gunat wawutékwa. Wani musé taale baasnyé ye yaandu
anga vékusék-ngangunéngwa. Wuné yaré yaré naae guné kéraae Gotna
gaayét kure yékawutékwa. Wunga vékusékte guné yéku mawulé vékute
ma waarape yaasawure vétengunu." Jisas det wunga wandén.

Yékunmba vékulaka-ndarénngé wandén Jisas
(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

29 Watake det anga wandén, "Miyéké kurkasale ma vékulaka.
30 Miyé ras gaanga péraae ye vény yaalandéka véte wangunéngwa,
'A kakému naaré yakwa sékét a.' Naangunéngwa. 31 Wani miyat véte
wani sékérké vékusékngunéngwa pulak, wungat male guné wawutén
musé véte vékusékte anga wa wakangunéngwa, 'Got néma du rate du
dakwaké kurkale véréké yandékwa nyaa a yaakwa. Yi wan wanana wa.'
Naakangunéngwa. 32 Gunat a wawutékwa. Bulaa ani sapak a yatékéskwa
du dakwa ras kiyaakapuk ye wayéka yatéte wa wawutén akwi musé
vékandakwa. 33 Nyét képmaa késkandékwa. Wuna kundi katik késké dé.
Rapéka-kandékwa. Yi wan wanana wa." Naandén Jisas.

Jisasna dunyan déké kurkale kaavéréndarénngé wa wandén det

34 Watake det anga wandén, "Guné ma jéraawu yangunék. Ras dunyan
rékaamba kakému kandakwa, waangété kulak kate waangété yandakwa,
ani képmaana muséké male vékundakwa, wunga yate de yamba
yékunmba vékulakandakwe wa. Guné de yakwa pulak yaké yambak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Guné de yakwa pulak ye wunéké vékulakakapuk yanguna sapak wa
wuné waambule yaakawutékwa. 35 Ani képmaamba a tékwa akwi du
dakwat wuné waambule yaawuta nyaa bari yakandékwa. 36 Guné apapu
nyaa wunéké ma kaavéréngunék. Kaavéréte apapu apapu ma Gorét male
waatakungunék, gunat mayé apa kwayéndénngé. Waatakungunu mayé
apa kwayékandékwa. Kwayéndu kapérandi musé gunat yaavan kurkapuk
yandu guné Duna Nyaan wuna ménimba yékunmba tékangunéngwa."
Naandén Jisas det.
37 Apapu nyaa Jisas awula Gotna kundi bulndakwa néma gaamba téte
du dakwat Gotna jémbaaké yakwasnyéndén. Yandéka gaan yandéka yéte
Oliv némbumba kwaandén. 38 Yandéka apapu ganmba wani du dakwa
Gotna kundi bulndakwa néma gaat yaandarén, déku kundi vékuké.

Judas Jisas néma dusat kwayéké kundi gindén
(Mt 26:1-5, 14-16; Mk 14:1-2, 10-11; Jo 11:45-53)

22 1 Yis kurkapuk yandarén bret kandakwa nyaa yaaké yandu wani
nyaa Judasé Pasova waandakwa nyaana kakému kakandakwa.
2 Wani sapak Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyan,
apakundiké vékuséknguwa dunyan waak de Jisasét viyaandékngé
mawulé yandarén. Ye du dakwa kalik yate waariyamuké wup yate anga
wandarén, "Nané Jisas yénga pulak ye viyaaké?" Naandarén.
3 Wani sapak wa Satan Judasna mawulémba wulaandén. Déku nak yé
waandarén Iskariot. Dé Jisasna du nak wa. 4 Satan wulaandéka Judas
ye Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyan, Gotna kundi
bulndakwa néma gaaké séngite kaavétékwa dunyanna néma dunyan
waak, dele wa kundi bulndén, Jisas det kwayémuké. 5 Bule wandéka
de mawulé yate dat yéwaa ras kwayéké bule kundi gindarén. 6 Judas
yi naae kundi giye ye Jisas yakélak det kwayéké yandékwa sapakngé
kaavéréndén. Némaamba du dakwa Jisasale yarékapuk yandara nyaaké
nak kaavéréndén.

Jisasna du vétik Pasova waandakwa kakému kéraae waaware kururémbérén
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jo 13:21-30)

7 Yis kurkapuk yandarén bret kandakwa nyaa yaan. Wani nyaa wa
sipsip nyaan viyaandakwa, Pasova waandakwa nyaana kakémuké.
8 Viyaandakwanngé vékulakate Jisas Pita ambét Jonét anga wandén,
"Béné ma ye Pasova waanangwa nyaana kakému kéraae waawatmbénu
nanéké." 9 Naandéka wambérén, "Yamba kéraae waawaténngé méné
mawulé yo?" 10 Wunga waatakumbéréka wandén, "Ma véku. Béné ye
wulaae Jerusalemmba, kulak tékwa aké yaatan du nak vékambénéngwa.
Vétake déku kukmba ye wulaandékwa gaat ma wulaambénu.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Wulaae wani gaana duwat anga ma wambénék, ‘Gotna kundi nanat
yakwasnyékwa du ménat anga wandékwa, “Wuné wuna dunyansale
Pasova waanangwa nyaana kakému kanana gaa yani taalémba dé
kwaau?” Naandékwa.’ 12 Wunga wambénu anjorémba kwaakwa néma
rum nak wakwasnyé-kandékwa. Wani rummba kakému kanana jaambé,
ranana musé waak wa tékéskwa. Béné wani rummba kakému kéraae ma
waawatmbénék.” 13 Naandéka bét ye Jisas wan pulak vémbérén. Vétake
wani Pasova waanangwa nyaana kakému kéraae waawatmbérén.

Jisas déku dunyansat brerale wainale kwayéndén
(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1 Ko 11:23-25)

14 Jisas déku dunyansale yaae rakésndarén kakému kaké. 15 Rate Jisas
det anga wandén, “Taale ani kakému, Pasova waanangwa nyaana kakému,
gunale kaké mawulé tawulé yawutékwa. Kukmba wuné néma kaangél
wa kurkawutékwa. 16 Gunat wawutékwa. Wuné nakapuk gunale téte ani
képmaamba ani kakému katik kaké wuté. Sérémaa Got du dakwaké néma du
randa sapak yaandu wa nakapuk kakawutékwa.” Naandén Jisas.
17 Wunga watake wain kulak tékwa kasnya nak kéraae Gorét anga
wandén, “Yéku kulak wa tiyaaménén. Wan yékun wa.” Naatake déku
dunyansat wandén, “Guné kéraae muni waate nak nak ma kangunu. 18 Gunat
wawutékwa. Wuné ani képmaamba téte wani kulak nakapuk katik kaké
wuté. Sérémaa Got du dakwaké néma du randa sapak yaandu wuné wani
kulak nakapuk kakawutékwa.” Naandén. 19 Wunga watake bret kéraae
Gorét wandén, “Yéku musé wa tiyaaménén. Yékun wa.” Naatake bret bule
déku dunyansat kwayéte anga wandén, “An wuna sépé a. [Gunat yékun
yaké wa wuna sépé kwayéwutékwa. Guné wunéké vékulakate wunga
ma yapékaténgunék.” 20 Naatake kakému akwi kasékéyaktake Jisas wain
kulak tén kasnya kéraae wungat male yate wandén, “Ani wain kulak wuna
nyéki a. De wuné viyaandaru wuna nyéki vaakundu guné vétake anga
wakangunéngwa, ‘Got du dakwat yékun yaké wandén kulé kundi wa sékérék-
ngandékwa. Yi wan wanana wa.’ Naakangunéngwa.] Naandén Jisas.”
21 Wani kundi watake Jisas det anga wandén, “Ma véku. Wuné
maamat kwayéké yakwa du dé bulaa wunale kakému rate a karékwa.
22 Talimba Gotna nyéngaamba kundi wa viyaatakandarén, maama wuné
viyaandarénngé. Viyaatakandarén pulak Duna Nyaan wuné viyaandaru
kiyaakawutékwa. Kiyaawutu néma vakmi wuné maamat kwayékwa duké
wa yaakandékwa.” 23 Wunga wandéka de deku kapmang bulte dekét
waatakundarén, “Kandé wunga yakwate yo?” Naandarén.

Jisasna dunyansé néma du téké waarundarén

24 Jisasna dunyansé kundi bulte waarundarén. Waarute anga wandarén,
“Nanémba nana néma du kandé?” 25 Wunga wandaka Jisas det anga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandén, “Akwi gaayémba tékwa du dakwana néma du, de apamama
yate wa deku du dakwaké véndakwa. Véndaka deku du dakwa anga
wandakwa, ‘De wan nanat yékun yakwa du wa.’ Naandakwa. 26 Wunga
wandaru guné wani néma du pulak yaké yambak. Guna du nak néma du
témunaandu dé du dakwana kukmba yaakwa du pulak téte, dékét déku yé
katik kavérékngé dé. Dé néma du téte, dé jémbaa yakapuk baka yarékwa
du pulak katik yatéké dé. Dé guna jémbaa yakwa du wa yarékandékwa.
27 Nak gaayémba yarékwa dunyan yénga pulak daré yo? Deku néma du
yénga pulak du dé? Rate kakému karékwa du dé, kapuk wani déké kakému
kure yaae kwayéte jémbaa yakwa du dé? Wani rate kakému karékwa du
dékét dé wa néma du. Wuné gunale yaréte wunga yamba yawutékwe wa.
Wuné gunale yaréte guna jémbaa yakwa du wa yaréwutékwa.
28 “Guné wunale wa yarésékéyakngunén. Kapérandi musé wunéké
yaandéka guné wuné yamba yaasékangunéngwe wa. 29-30 Wuna aapa
mayé apa wa tiyaandén, wuné néma du rate du dakwaké kurkale
véwuténngé. Tiyaandén mayé apa kéraae gunat kwayékawutékwa, guné
wunale yaréte wunale kakému kulak kate, Israelna kém tambavétik
maanmba kaayék vétikngé (12) néma du téte vénguné nngé.” Naandén
Jisas déku dunyansat.

Jisas wandén Pita dat kuk kwayékwate yandékwanngé
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jo 13:36-38)

31 Jisas Saimon Pitat anga wandén, “Saimon, méné ma véku.
Satan apamama yandu guné yaange ye kapma kapma yaréte
lambiyakngunénngé mawulé yandékwa. Kakému muni waatandakwa
pulak, guné wunga muni waataké wa mawulé yandékwa. Satan guné
yaavan kurkwate yandékwa. Yate Gorét waatakundén, dé wunga
yandénngé. 32 Wuné Gorét wa waatakuwutén. Méno, Saimon, ménéké
Gorét wa waatakuwutén, méné wunéké yékunmba vékulakaménu ména
mawulé kurkale tésékéyakndénngé. Téndu méné wunat kuk kwayétake
sérémaa waambule yaae méné wuna dunyanna mawulé yékun yaménu
deku mawulé waak kurkale tésékéyak-ngandékwa.” Naandén.
33 Wunga wandéka Pita dat anga wandén, “Néman Du, wuné
ménale yéké mawulé yawutékwa. Wuné ménale yéte kalapus
yakawutékwa wan yékun wa.” 34 Naandéka Jisas dat wandén, “Pita, a
vékusékwutékwa. Bulaa gaan séraa waakapuk téndu méné apu kupuk
anga wakaménéngwa, ‘Wuné yamba ve wa Jisas.’ Wunga waménu séraa
waaké yakwa.” Naandén Jisas Pitat.

Yéwaa, wut, waariyandakwa kulaa kure yéndarénngé wandén Jisas

35 Jisas déku dunyansat anga wandén, “Talimba guné wawutéka ye
yéwaa, wut, su yamba kure yénguné ngwe. Wani sapak muséké nak guné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yapatik kapuk?” Naandéka wandarén, “Yamba wa.” 36 Wunga wandaka
det anga wandén, “Bulaa gunat anga wawutékwa. Guné yéwaa kure
témunaae yéwaa ma kure yéngunék. Guné wut kure témunaae wut ma
kure yéngunék. Waariyangunéngwa kulaa kurerékapuk ye, guna laplap
nak kwayéte yéwaa kéraae waariyangunéngwa kulaa ma kéraangunék.
37 Wa wawutékwa. Wunga yangunu Gotna nyéngaamba kwaakwa ani
kundi wa sékérék-ngandékwa. Kundi anga wa kwaakwa: Déké wandarén,
‘Wa kapéremusé yakwa du wa. Dé viyaakanangwa.’ Wani kundi wunéké
wa viyaatakandarén.” 38 Wunga wandéka wandarén, “Néman Du, ma
véménu. Nané waariyanangwa kulaa vétik kure ranangwa.” Naandaka
anga wa vékusékndén. De déké yaaké yakwa kapérandi muséké
yékunmba yamba vékusékndakwe. Wunga vékusékte wa deku kundi
waambule wate wandén, “Yaak wa.” Naandén.

Jisas Getsemanimba Gorale bulte dat waatakundén
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 Wani kundi watake Jisas gwaande Oliv némbat yéndén, apapu talimba
yandén pulak. Déku dunyansé waak dale yéndarén. 40 Ye wani taalémba
saambake det anga wandén, “Guné Gorét ma waatakungunék, gunat yékun
yandu kapérandi musé gunat yaavan kurkapuk yamuké.” 41-42 Wunga
wandéka de rakésndaka dé ayélap yépulak naandén. Matu kéraae
vaanéndaka ye vaakérkwa pulak, wulka yéndén. Ye kwaati se Gorét anga
waatakundén, “Wuna aapa, méné akwi muséké wa apamama yaménéngwa.
Yaakwate yakwa muséké waké mawulé yamunaae waménu wunéké
yaakwate yakwa vakmi wunéké katik yaaké dé. Wunga waatakuwutékwa
ménat. Méné wuné mawulé yakwa pulak yaké yambak. Ménékét mawulé
yaménéngwa pulak ma yaménu.” 43 [Naandéka Gotna kundi kure gaayakwa
du nak Gotna gaayémba gaaye déku mawulémba yékun yandén. 44 Jisasna
kwaminyan kapére yasékéyakndéka Gorét nakapuk waatakundén. Waataku-
pékaréndéka waangét nyéki pulak vaakwe képmaamba vaakérén.]
45 Jisas Gorale bulte waatakutake waarape déku dunyanséké yéndén.
Ye véndén de yundé kwaakésndaka. De mawulé sémbéraa yate
vékundaka deku mawulémba kapére yate deku ménimba yundé yandéka
wa kwaandarén. 46 Kwaandaka vétake det sérkiyaate anga wandén,
“Guné kamuké guné yundé kwaakésu? Guné yundé kwaaké yambakate.
Ma waarape Gorét waatakungunu, kapérandi musé asé gunat yaavan
kurkapuk yamuké.” Naandén Jisas.

Judas Jisas maamat kwayéndén
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jo 18:3-11)

47 Jisas wayéka téte bulténdéka wa némaamba dunyansé yaakéran.
Jisasna du nak Judas yaambu taaléndéka yaandarén. Judas Jisasét taama

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

réng-ngé we Jisas ténét yaae kwambali-sékéyakndén. 48 Kwambali-
sékéyakndéka Jisas dat anga wandén, “Judas, méné Duna Nyaan wunat
taama rénge maamat kwayéké méné, kapuk yénga pulak yaké méné?”
Naandén.
49 Jisasna dunyansé dale téte véndarén wa, wani deké yaan dunyansé
Jisas kulkiye kure yéké yandakwan. Wunga vétake Jisasét anga
wandarén, “Néman Du, de waariyanangwa kulaat viyaaké nané, kapuk
méné yénga méné vékwo?” 50 Naatake deku du nak Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyanna néma duké jémbaa yakwa duwat viyaate déku
yékutuwa sakuna waan satékyasnyéndéka vaakérén. 51 Yandéka Jisas
vétake wandén, “Yaak. Guné wunga yaké yambakate.” Naatake wani
duna waanmba kutndéka nakapuk yékun yan.
52 Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dunyan, Gotna kundi
bulndakwa gaaké séngite kaavétékwa dunyanna néma dunyan, Israelna
maaka dunyan, wunga wa yaandarén, Jisas kulkiye kure yéké. Yaae Jisas
wunga yandéka vétake téndaka Jisas det anga wandén, “Guné wuné
kurké yaate kamuké guné waariyangunéngwa kulaa baangé waak kure
yaau? Guné sél yakwa duwat viyaaké guné wani musé kure yaau, kapuk
yénga pulak yaké? 53 Apapu nyaa Gotna kundi bulndakwa néma gaamba
gunale wa yaréwutén. Yaréwutéka wuné yamba kutngunéngwe. Bulaa
guna jémbaa a yakangunéngwa. Bulaa ganngunganna néma du Satan
apamama yakandékwa.” Naandén Jisas.

Pita wa wan, “Wuné Jisas yamba véwutékwe wa”
(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jo 18:15-18, 25-27)

54 Jisas wani kundi wandéka dé kulkiye kure yéndarén. Kure ye
Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma duna gaat kure
wulaandarén. Kure wulaandaka Pita deku kukmba ye lakasatiye
apakmba téndén. 55 Téndéka de wani Jisas kure yén dunyan aatmu
gisangwandéndarén taalémba wulaae yaa yamungandarén. Yamunge
randaka Pita dele yaamba randén. 56 Randéka jémbaa yakwa taakwa nak
dat vélén. Vétake déku saawit vésék vésék naate wa anga walén, “Ani du
waak Jisasale wa yaténdén.” 57 Naaléka Pita wa wan, “Nyéno, wuné dé
yamba vésékwutékwe wa.” Naandén.
58 Wunga wandéka raré naae kukmba nak du dat vététe wandén,
“Méné waak Jisasna du wa.” Naandéka wandén, “Méno, wuné yamba
wa.” 59 Naandéka raré naae kukmba nak du waak dat véte némaanmba
wandén, “Ani du waak dé Galili du a. Dé waak Jisasale wa yaténdén. Yi
wan wanana wa.” Naandén.
60 Wunga wandéka Pita wa wan, “Méno, wa waménéngwa kundi
wuné yamba vékwe wa.” Wunga waké naaténdéka séraa nak bari
waan. 61 Waandéka Néman Du Jisas awulaka apakmba pulak téte

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waalakwe Pitat véndén. Véndéka dat wani takamba Jisas wan kundiké
vékulakandén. Takamba Jisas dat anga wandén, “Wuné vékusékwutékwa
wa. Bulaa gaan séraa waakapuk téndu méné apu kupuk wakaménéngwa,
‘Wuné yamba véwutékwe wa Jisas.’ Wunga waménu séraa waaké yakwa.”
62 Wani kundiké vékulake Jisasét kuk kwayétake wa Pita gwaande
mawulé sémbéraa yate némaamba géraandén.

Jisasét waangite, wasélékte dat viyaandarén
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

63 Jisas kurin dunyansé dat waangite wasélékte viyaandarén. 64 Viyaate
déku méni laplapét gitépétake dat anga wandarén, “Méné Gotna kundi
kwayékwa du rate akwi muséké wa vékusékménéngwa. Vékusékte ma wa
nanat. Ménat kandé viyaak?” 65 Wunga wate némaamba kapérandi kundi
ras waak wandarén dat.

Jisas Israelséna néma dunyanna ménimba téndén
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jo 18:19-24)

66 Nyaa yaalandéka Israelséna maaka dunyan, Gotna gaamba jémbaa
yakwa dunyanséna néma dunyan, apakundiké vékusékngwa dunyan,
de wunga yaae jaawundarén. Jaawuwe téndaka Jisaské séngiye
kaavétan dunyan dé kure yaandarén deké. Kure yaae taakandaka deku
ménimba téndén. 67 Téndéka dat anga wandarén, “Méné ma wa nanat.
Méné Got wan du Krais méné kapuk?” Naandaka det wandén, “Gunat
wamunaawutu yékunmba vékulakamuké kalik yakangunéngwa. 68 Wuné
gunat waataku-munaawutu guné wuna kundi waambule wamuké kalik
yakangunéngwa. 69 Sérémaa Duna Nyaan wuné néma du rate, apa tapa
yakwa du Gotna yékutuwa taambamba rakawutékwa.” Naandén Jisas.
70 Wunga wandéka de akwi wandarén, “Yénga méné wo? Méné Gotna
nyaan méné, kapuk yénga méné?” Naandéka wandén, “Yi. Gunékét guné
wa wunga wakwa.” 71 Naandéka wandarén, “Dékét déku kapmang wa
kapérandi kundi wandéka vékunanén. Vékutake yandén musé aséké ras
waak katik vékuké nané.” Naandarén Israelséna néma dusé Jisaské.

Jisas Pailatna ménimba téndén
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jo 18:28-38)

23 1 Wunga ye de wani néma dunyansé akwi waarape Jisas Romna
néma du déku yé Pailat, déké kure yéndarén. 2 Kure ye Jisaské
dat anga wandarén, “Ani du dé kapérandi muséké wa nana du dakwat
yakwasnyéndén. Yate nanat anga wandén, ‘Guné Romna néma duwat
takis kwayéké yambak.’ Naandén. Wunga watake anga wandén, ‘Wuné
néma du a rawutékwa. Wuné Got wan du Krais wuné anana.’ Naandéka
wa dé méneké kure yaananén.” Naandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Wunga wandaka Pailat Jisasét waatakundén, “Méné Judaséna néma
du méné kapuk?” Naandéka Jisas wa wan, “Yi. Ménékét ména kapmang
wa waménéngwa wunga.” 4 Naandéka Pailat Gotna gaamba jémbaa
yakwa dunyanséna néma dunyan, dele tékésén némaamba du dakwat
anga wandén, “Ani du kapérandi musé nak yamba yandékwe wa. Wunga
vékusékwutékwa.” 5 Naandéka de némaanmba nyaarang naate anga
wandarén, “Déku kundi Judiamba tékwa akwi du dakwat kwayéndéka
kurkale yarékapuk yate waariyaké yandakwa. Taale Galilimba kundi
kwayétake bulaa anga yaae nanat wunga kundi kwayéndékwa.”
Naandarén.

Jisas Herotna ménimba téndén

6 Pailat wani kundi vékutake det anga waatakundén, “Ani du Galili
du dé, yi?” 7 Wunga wandéka yi naandarén. Yi naandaka Pailat wa
vékuséndén. Talimba Romna néma du wandéka Herot néma du téndén
Galili distrikmba. Jisas Galili du wa. Yaténdéka Herot Jisasna néma du
téndén. Wani sapak Herot waak Jerusalemmba wa yaréndén. Wunga
vékuséktake Pailat wandéka Jisas Herotké kure yéndarén.
8 Talimba Herot Jisaské kundi vékutake dé véké wa mawulé yaréndén.
Ye késépéri baapmu Jisas vékapuk yaréndéka wani sapak dé déké kure
yaandaka Herot dat véte mawulé tawulé wa yandén. Jisas talimba
vékapuk yandén kulé apanjémba nak déku ménimba yandu véké wa
mawulé yate dusék yandén. 9 Yate Jisasét késépéri muséké waatakundén.
Waatakundéka Jisas déku kundi nak yamba waambule wandékwe.
10 Yandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyan,
apakundiké vékuséngwa dunyan waak wamba téte némaamba saték
naate kapérandi kundi Jisaské wandarén Herorét. 11 Wandaka Jisas
Herotna kundi waambule wakapuk yandéka Herot déku waariyakwa
dunyansale Jisasét waangite wasélékndarén. Dat “Gandéndu” waate
Herot dat waangite wasélékndén. Yate anga wandén, “Du dakwana néma
du dé yéku laplap male wa saawundékwa.” Naatake wandéka paapu ye
yéku laplap kéraae Jisasét saawutake dat waangiye waambule Pailatké
dé kure yéndarén. 12 Talimba Pailat Herorale maama yaténdén. Pailat
Herotna yé kavérékte wandéka Jisas Herotké kure yéndarén sapak, Herot
wani muséké dusék yate Pailarale naawi kure yékunmba yarémbérén.

Jisas takwemimba baangtakandarénngé wa Pailat watakandén
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jo 18:39–19:16)

13 Pailat wandéka de Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna
néma dunyan, Israelséna néma dunyan, némaamba du dakwa waak
yaae jaawundarén. 14 Jaawundaka det wandén, “Guné ani du wunéké
kure yaae anga wangunén, ‘Dé du dakwana yéku mawulé yaavan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kutndékwa. Dé asa kapérandi musé wa yandén.' Naangunénga wuné
guna ménimba téte dat ani muséké waatakuwutén. Waatakutake gunat
anga wawutékwa. Dé wani wangunén kapérandi musé yamba yandékwe
wa. 15 Herot waak wungat male wandékwa. Wunga wandéka wa dé
waambule nanéké kure yaandarén. Ma véku. Kapérandi musé nak yamba
yandékwe wa. Dat katik viyaandékngé nané. 16 Watakawutu wuna
dunyan dat viyaandaru baka yékandékwa." Naandén.
17 [Akwi kwaaré Pasovana kakému kandakwa sapak Romna néma du
Pailat kalapusmba kwaan du nak watakandéka kalapus yaasékatake baka
gwaande yéndén.]
18 Pailat wani kundi wandéka wamba tékésén du dakwa de akwi
némaanmba nyaarangte anga waandarén, "Wani duwat viyaandéktake
ma Barabasét waménu kalapus yaasékatake yaale baka yékandékwa."
Naandarén.
19 Talimba wani du Barabas Romna dunyanngé kalik yate
Jerusalemmba tékwa du dakwat watakandéka Romna dunyansale
waariyandarén. Nakapuk Barabas du nakét viyaandékndén. Wunga
yandéka wa dé kalapusmba taakandaka kwaandén.
20 Wamba tékésén du dakwa wunga waandaka Pailat Jisas baka
yéndénngé mawulé yandén. Ye det nakapuk wandén, Jisas baka
yéndénngé. 21 Wandéka de kalik yan. Yate némaamba waate anga
wandarén, "Dé takwemimba ma baangtaka. Dé takwemimba ma
baangtaka." 22 Naandaka det nakapuk wandén, "Kamuké? Kamu
kapérandi musé dé yak? Dat katik viyaandékngé nané. Kapérandi
musé nak yamba yandékwe wa. Watakawutu wuna dunyan dat viyaae
taakandaru yaale yékandékwa." Naandén. 23 Wunga wandéka de kalik
yate némaamba waate wandarén, dé watakandu de Jisas takwemimba
baangndarénngé. Wunga wate Pailatna kundi yamba vékundakwe.
24 Yandaka Pailat deku kundimba vékwe wa wandarén pulak yandén.
25 Ye wandéka wani mawulé yandarén du Barabas kalapus yaasékatake
gwaande baka yéndén. Talimba Barabas Romna dunyanngé kalik ye
du dakwat watakandéka Romna dunyansale waariyandarén. Nakapuk
Barabas du nakét viyaandékndén. Wunga yandéka wa dé kalapusmba
taakandaka kwaandén. Pailat Barabas baka yéndénngé watake wa Jisas
takwemimba baangndarénngé watakandén.

Jisas takwemimba baangndarén
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jo 19:17-27)

26 Romna waariyakwa dunyansé Jisas kure yéte véndarén Sairini du
nak déku yé Saimon Jerusalemét wulaaké yaandéka. Vétake dé kulkiye
Jisas baangtakandara takwemi yaate Jisasna kukmba yéndénngé
wandarén. Wandaka yaate dele yéndén. 27 Yéténdaka némaamba du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dakwa wa Jisasna kukmba yéténdarén. Yététe dakwa ras mawulé
sémbéraa yate déké géraandarén. 28 Géraandaka Jisas waalakwe det anga
wandén, “Guné Jerusalemmba yarékwa dakwa, guné wunéké géraaké
yambak. Gunékét guméké, guna nyambaléké waak ma géraangunu.
29 Kapérandi sapak yaandu du dakwa anga wakandakwa, ‘Ani kapérandi
sapak dakwa deku nyambaléséké néma sémbéraa yandakwa. Sémbéraa
yandakwanngé vékulakate nyaan kéraaké yapatikwa dakwa, nyaan
kéraakapuk yan dakwa, nyambalé munyaa kwayékapuk yan dakwa,
wani dakwa ani kapérandi sapak deku nyambalé yarékapuk yandaru
mawulé tawulé yénga yandaru.’ Naakandakwa. 30 Wani kapérandi
sapak du dakwa deké yaaké yakwa kapérandi muséké wup yate anga
wakandakwa, ‘Némbu ma vaakére nanat tekéténdaru.’ Naakandakwa.
31 Wuné kapérandi musé nak yamba yawutékwe wa. De wunat ani
kapérandi musé baka yate yénga pulak yaké daré, Jerusalemmba yaréte
kapérandi musé yakwa du dakwat? Det némaamba kapérandi musé wa
yakandakwa.” Wani dakwat wunga wandén Jisas.

32 Waariyakwa dunyan kapérandi musé yan du vétik waak kure
yéndarén. Bét Jisasale sékét viyaaké we kure yéndarén. 33 Kure ye
Duna Maaka Apa waandakwa taalémba saambakndarén. Saambake
wamba Jisas takwemimba baangndarén. Yatake wani kapérandi
musé yan du vétik waak takwemimba baangndarén. Nak du Jisasna
yékutuwa sakumba baangtakandarén. Nak du déku akituwa sakumba
baangtakandarén.

34 Jisas takwemimba baangtakandaka anga wandén, “Aapa, ani wunat
yandakwa kapérandi muséké vékulakate méné det waambule yakataké
yambak. De yamba vékuséndakwe wa yandakwa muséké.” Naandén
Jisas. Jisas takwemimba baangtake de rate déku laplap muni waataké
satu pulak pilai yandarén. Yandaka det taalékéran du wa déku laplap
kéraan. 35 Yaténdaka du dakwa téte véséndarén. Véténdaka Israelna
néma dunyan Jisasét waangite wasélékte anga wandarén, “Dé du dakwat
yékun yandén. Dé nanat yékunmba yandénngé Got wani wan du Krais
yarémunaae, wa dé dékét déku sépat déku kapmang yékun yakandékwa.”
36 Naandaka de waariyakwa dunyansé waak dat waangite wasélékte yaae
dat nyéngi yakwa wain kulak kwayéndarén. 37 Kwayéte wandarén, “Méné
Judaséna néma du témunaae ma ména kapmang ména sépat yékun
yaménu.” Naandarén.

38 Jisas baangtakandarén wani takwemina waambumba anjoré anga
viyaatakandarén: Ani du an Judaséna néma du a. Naatakandarén.

39 Jisasale takwemimba baangtakandarén du nak Jisasét waarute anga
wandén, “Méné waménén, ‘Wuné gunat yékun yawuténngé Got wan du
a.’ Waménén wani kundi sékérékmunaandu, ma ména kapmang ména
sépat yékun yate aana sépat waak yékun yaménu.” 40 Wunga wandéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisasale takwemimba baangtakandarén nak du wani kundi vékutake dat
waarute anga wandén, “Jisas kiyaana pulak méné kiyaaké yate Gorké
wup yakapuk yate méné wani kapérandi kundi wo, yi? 41 Kapérandi musé
yaténngé aané viyaandaru wan yékun wa. Ani du kapérandi musé nak
yamba yandékwe wa.” 42 Naandéka wandén, “Jisas, méné apamama ye
du dakwaké néma du raké waambule yaate wunéké ma vékulakaménu.”
43 Wunga wandéka Jisas wa wan, “Bulaa ani nyaa méné wunale yéku
taalémba rakaménéngwa. Yi wan wanana wa.” Naandén Jisas dat.

Jisas wa kiyaan
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jo 19:28-30)

44-45 Nyaa naawure kayéndéng téndéka akwi képmaa gaan yan.
Ye téndéka nyaa yamba ve wa. Kukmba nyaa tépatekwe daawuliké
yaténdéka (3 klok) Gotna kundi bulndakwa néma gaamba wani
lékitakandarén sémény laplap nyéndémba gérike aangé vétik yan.
46 Yandéka Jisas némaanmba anga waandén, “Aapa wa, wuna kwaminyan
ména taambamba a taakawutékwa.” Watake wunga kiyaandén.
47 Kiyaandéka waariyakwa dunyanséna néma du vétake Gotna yé
kavérékte wandén, “Ani du yéku musé male yan du a. Yi wan wanana
wa.” Naandén.
48 Wani musé véké yaae jaawuwe tékésén akwi du dakwa Jisas
kiyaandéka vétake mawulé sémbéraa yate deku gaayét waambule
yéndarén. 49 Yéndaka de wani Jisas vésékén dunyansé, dakwa ras waak
de wunga apakmba pulak téte wani musé yandéka véndarén. Talimba
Jisas Galili taakatake yéndéka de wani dakwasé wa dale sékét yéndarén.

Jisasna pusaa matumba vaandarén kwaawumba taakandarén
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jo 19:38-42)

50-51 Du nak yaréndén. Déku yé Josep wa. Judamba tékwa gaayé
Arimatea du wa. Dé yéku musé yakwa du yaréte, Got néma du rate du
dakwaké vérénda sapakngé wa kaavéréndén. Dé néma du téte talimba
nak néma dunyansale jaawuwe rate Jisas viyaandékngé bulndarén kundi
dele bulte dé yamba yi naandékwe wa. 52 Wani du ye Romna néma du
Pailarét waatakundén Jisasna pusaa kéraamuké. 53 Waatakundéka yi
naandéka ye Jisasna pusaa lepékwe kure gaaye waama laplapét saape
kwaawumba taakandén. Wani kwaawu talimba Josep dékét déku jémbaa
yakwa dunyansé wa matumba vaae wulaan. Talimba wani kwaawumba
kiyaan duna pusaa nak yamba taakandakwe wa. 54 Garambu Josep
Jisasna pusaa kwaawumba taakandén. Judana yaap yaré nyaa yaaké
yandéka wa wunga yandén.
55 Galilimba Jisasale yaan dakwasé Josepna kukmba ye véndarén dé
Jisasna pusaamba yéku yaama yakwa musé kurkapuk baka taakandéka.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Taakandén taalé waak véndarén. 56 Vétake gaayét waambule ye
pusaamba kurké watake yéku yaama yakwa musé kéraatakandarén.
Kéraae taakatake yaap yaré nyaa Moses wan apakundi wandékwa pulak
wa yaap yaréndarén.

Jisas nakapuk taamale waarapndén
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jo 20:1-10)

24 1 Yaap yaré nyaa yéndéka Sande ganmbamba nyaa yaalaké
yaténdéka wani dakwasé taakandarén yéku yaama yakwa musé
kéraae kure yéndarén, Jisasna pusaa rémndarén taalat. 2 Ye véndarén
wani kwaawumba kétaaktépéndarén matu varémansati-takandaka
randéka. 3 Vétake kwaawumba wulaae Néman Du Jisasna pusaaké
vépatikndarén. Yamba re. 4 Yatake wani muséké wamba téte vékulaka
vékulaka naaténdaka du vétik gaaye dele témbérén. Bérku laplap
wamatama ye kalkal naan. 5 Témbéréka de wup ye kwaati se saawi
képmaat tindarén. Yandaka anga wambérén, “Kamu yaké guné waaku
kiyangambana taalémba taamale waarape kulé rakwa duké? 6 Dé amba
yamba re wa. Dé wa nakapuk taamale waarapén. Dé Galilimba yatéte
gunat wani wandén kundiké ma vékulakangunék. 7 Dé anga wa wandén,
‘De Duna Nyaan wuné kwayékandakwa kapérandi musé yakwa dunyanét.
Kwayéndaru wuné takwemimba baangtakandaru kiyaawutu nyaa vétik
yéndu kupuk yambanmba nakapuk taamale waarapkawutékwa.’ Wunga
wandén kundiké ma vékulakangunu.” Naambérén.
8 Bérku kundi vékutake wani dakwasé Jisas talimba wandén kundiké
vékulakandarén. 9 Vékulake pusaa rémndarén kwaawu taakatake
nakapuk waambule yéndarén. Ye Jisasna dunyan tambavétik maanmba
kaayék nakurak (11) det wani muséké wandarén. De Jisasna jémbaamba
yaalan ras du dakwat waak wani muséké wandarén. 10 Wani kundi
Jisasna dunyansat saapan dakwasé, wan Makdala taakwa Maria, Joana,
nak Maria lé Jemsna aasa, ras dele sékét yaréndarén dakwa waak.
11 Wani kundi saapéndaka vékutake de Jisasna dunyan wa wan, “Wa
paapu wa yandakwa. Wa yaambumba kundi wa.” Naatake deku kundi
yamba vékundakwe. 12 [Yandaka Pita waarape pétépété yéndén Jisasna
pusaa rémndarén kwaawut. Ye kwaatambe yaasole véndén pusaamba
saaptakandarén laplap male randéka. Vétake waambule déku gaat yéte
vékulaka vékulaka naayéndén wani muséké.]

Jisasna du vétik Emeusét yéte Jisas vémbérén
(Mk 16:12-13)

13 Wani nyaa talimba Jisasale yeyé yaayatan du vétik bét Emeusét
yéndakwa yaambumba yémbérén. Du dakwa Jerusalem taakatake wani
gaayét yéte kulémba pulak wa yékandakwa (11 kilomita pulak). 14 Bét

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yéte Jisas kiyaanngé saapélaakét yétémbérén. Saapéte Jisaské dakwasé
wan muséké waak saapé yémbérén. 15 Saapélaakét yétémbéréka Jisas
dékét déku kapmang yaae bérale yéténdén. 16 Yéténdéka dat véte yamba
vésékmbérékwe. 17 Yambéréka bérét anga wandén, “Béné kamuké béné
bulaakét yu?” Wunga wandéka bét Jisas kiyaanngé vékulakate mawulé
sémbéraa yatémbérén. 18 Téte du nak déku yék Kliopas déku kundi
waambule anga wandén, “Késpulak nakpulak gaayémba yaan némaamba
du dakwa Jerusalemmba bulaa rate wa vékuséndakwa wani yandarén
muséké. Méné, nak gaayémba yaan du, méné nakurak méné ani nyaa
Jerusalemmba yandarén muséké vékuséngapuk yo kapuk?” Naandén.
19 Wani kundi wandéka Jisas bérét anga waatakundén, “Kamu daré
yak?” Wunga waatakundéka bét yékéyaakmba téte dat wambérén,
“Nasaret du Jisasét wa wani musé yandarén. Dé Gotna yémba kundi
kwayétan du nak wa. Dé Gotna ménimba, akwi du dakwana ménimba
waak téte dé yéku apanjémba yate néma kundi waténdén. 20 Yaténdéka
Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyan, nana néma
dunyan waak dé kwayéndarén Romna duwat, dé viyaandékndaru
kiyaandénngé. Kwayéndaka dé takwemimba baangndaka kiyaandén.
21 Talimba nana mawulémba anga wananén, ‘Wani du nané Israelsat
kéraae yékun yakandékwa.’ Wunga warénanga dé wa viyaandékndarén.
Wani muséké wa bulte ani muséké waak watékwa. Dékény Jisasét
viyaandékndaka nyaa vétik yéndéka bulaa a nyaa kupuk yakwa. 22 Nak
muséké waak bultékwa. Bulaa nanale Jisasna jémbaamba yaalan dakwa
ras wan kundiké vatvat naananén. Ganmbamba déku pusaa rémndarén
taalat yéndarén. 23 Ye déku pusaa yamba véndakwe. Yatake waambule
yaae nanat anga wandarén, ‘Nané ye Gotna kundi kure gaayakwa
duwat vénanga anga wambérén, “Dé wa nakapuk taamale waarapén.”
Naambérén.’ 24 Wani dakwasé yaae nanat wunga saapéndaka nana du
ras yén, Jisasna pusaa rémndarén taalat. Ye wani dakwa saapan pulak
véndarén. Ye vétake Jisas yamba véndakwe wa.” Naambérén.
25 Wani kundi wambéréka Jisas bérét anga wandén, “Béné yamba
yékunmba vékulaka-mbénéngwe wa. Béna mawulé yékunmba tékapuk
yandéka wa béné Gotna yémba talimba kundi kwayétan dunyanna kundi
ayélapkéri wa vékumbénén. 26 Wani dunyan anga wandarén, ‘Taale
kapérandi musé Got wan du Kraiské yaandu kukmba dé néma du randu
de déku yé kavérék-ngandakwa.’ Wunga wandén kundi béné yamba
kurkale vékumbénéngwe wa.” Naandén. 27 Wunga watake Moses déké
viyaatakandén kundi, Gotna yémba kundi kwayétan akwi dunyan déké
viyaatakandarén kundiké waak bérét wandén.
28 Yambuyambu bulaakét ye bét yéké yén gaayémba saambakngé
yaténdarén. Ye saambake Jisas nakapuk yékwate yandén. 29 Yandéka
dat wambérén, “Yémbak. Nyaa daawulindu gaan a yaké yakwa. Yandu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

méné aanale kwaaké ya.” Wunga wambéréka wulaae bérale randén.
30 Rate kakému kaké yate bret kéraae Gorét anga wandén, “Yéku kakému
a tiyaaménén nanat. Wan yékun wa.” Wunga watake bret bule bérét
kwayéndén. 31 Kwayéndéka bét bari dé vésék naambérén. Vésékmbéréka
wamba yamba randékwe. Bét dé yamba vémbérékwe. 32 Yatake bérku
kapmang bulte anga wambérén, “Aané yaambumba yaatéka Gotna
nyéngaamba kwaakwa kundiké aanat wandéka, wa aana mawulé yékun
yan. Yi wan wanana wa.” Naambérén.
33 Wunga watake bari waarape Jerusalemét nakapuk waambule
yémbérén. Ye vémbérén Jisasna dunyan tambavétik maanmba kaayék
nakurak (11), déku jémbaamba gwaandan du dakwale jaawuwe randaka.
34 Vémbéréka bérét wandarén, “Nana Néman Du dé wa nakapuk taamale
waarapén. Yi wan wanana wa. Taamale waarapndéka Saimon wa
vén dé.” 35 Wunga wandaka bét yaambumba yétémbéréka Jisas bérké
yaandénngé saapémbérén. Jisas bérale rate bret buléndéka wani nyaa
male dé vésékmbérénngé waak det wani kundi saapémbérén.

Jisas déku dunyanngé yaandéka véndarén
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jo 20:19-23)

36 Bét wani kundi watémbéréka dékét Jisas déku kapmang yaae
deku nyéndémba téndén. 37 Téndéka de vatvat naae wup yate deku
mawulémba anga wandarén, “Wa gaamba dé.” 38 Wunga wandaka det
wandén, “Kamuké guné vatvat naau? Kamuké guné guna mawulémba
vékulaka vékulaka naau? 39 Wuna maan taambat ma véngunu raaménýét
baangndarén katak. Véte guné vésékngé ya. A wuné a tékwa. Wunat ma
kutte guné véké ya. Véte vésék-ngangunéngwa. Gaamba yamba wa. A
wuné a tékwa. Gaamba de sépémaalé yamba kure téndakwe wa, wuné
kure tékwa pulak. An wunat a vétengunéngwa.” Naandén. 40 [Wunga
watake déku maan taamba det wakwasnyéndén, raaménýét baangndarén
wani katak véndarénngé].
41 Jisasna dunyan dat vétake vékulaka vékulaka naandarén. Yate
mawulé tawulé yate deku mawulémba anga wandarén, “Yénga véké?
A kiyaae taamale waarapén du Jisas dé, kapuk kandé?” Wunga
vékulakandaka det waatakundén, “Guné amba kakému ras guné taakak?”
42 Wunga waatakundéka tutakandaka ran gukwami dat kwayéndarén.
43 Kwayéndaka kéraae kandéka véndarén.
44 Wani kwaami katake det anga wandén, “Talimba wuné gunale
yatéte gunat anga wa wawutén, ‘Talimba Moses kundi wunéké
wandéka, Gotna yémba kundi kwayétan dunyan waak wunéké wa kundi
kwayéténdarén. Talimba gwaaré waatan dunyan de waak wunéké wa
wandarén. Wandarén kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa. Wunéké
viyaatakandarén kundi akwi sékérék-ngandékwa.’ Wunga wawutéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bulaa wani kundi wa sékérékén. Yi wan wanana wa.” 45 Wunga wate
deku mawulé kutélangndén, de Gotna nyéngaamba kwaakwa kundi
yékunmba vékusék naandarénngé.
46 Yate det anga wandén, “Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa:
Got wan du Krais néma kaangél kure kiyaakandékwa. Kiyaae nyaa vétik
yéndu kupuk yambanmba wa nakapuk taamale waarapkandékwa. 47 Déku
apu déku yémba ani kundi ma kwayéndarék akwi du dakwat: ‘Guné
yangunén kapéremuséké kalik ye ma yaasékangunu. Yaasékangunu Got
yangunén kapéremusé yasnyéputi-kandékwa.’ Wani kundi Jerusalemmba
tékwa du dakwat taale baasnyé ye kwayéte nak gaayémba tékwa
du dakwa, képmaana akwi taalémba tékwa du dakwat waak ma
kwayéndarék. 48 Guné wani musé akwi wa véngunén. 49 Talimba wuna
aapa anga wandén, ‘Sérémaa wuna Yaamambi gunat kwayékawutékwa.
Yi wan wanana wa.’ Wunga wandénngé wuné wawutu wuna aapana
Yaamambi guna mawulémba wulaae rakandékwa. Taale Jerusalemmba
ma kaavéréngunu déké. Kaavéréngunu Gotna Yaamambi anjorémba
gaaye gunat mayé apa kwayéndu nak gaayét yékangunéngwa.” Naandén
Jisas det.

Got wandéka Jisas Gotna gaayét waaréndén
(Mk 16:19-20; Ap 1:9-12)

50 Jisas wunga watake de kure Jerusalem taakatake ayélap yépulak
naae Betanimba saambakndarén. Saambake déku taamba kusoréte Gorét
waatakundén, det yékun yandénngé. 51 Waatakutéte de yaasékandéka Got
dé déku gaayét kure waaréndén. 52 Waaréndéka de mawulé tawulé yate
waambule yéndarén Jerusalemét. 53 Ye apapu Gotna kundi bulndakwa
néma gaamba téte Gotna yé kavérék-téndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas Kraiské Jon viyaatakan kundi

Taale ani kundi ma vé

Jisas Kraiské Jon viyaatakan nyéngaamba Jisaské anga wandékwa, “Dé Gotna Kundi wa. Dé Gotna nyaan dusépé ye nana képmaat gaaye wa nanale yaténdén.” Naandékwa. Jon anga mawulé yandékwa. Du dakwa Gotna nyaan Jisaské yékunmba ma vékulakandarék. Yate anga ma vékusékndaru. Nanat Satanna taambamba kéraamuké Got wan du wan Jisas wa. Jon anga vékusékndén. Du dakwa Jisaské yékunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate wa kulémawulé kéraae yékunmba tépékaa-kandakwa apapu apapu. Wanngé wa ani nyéngaa viyaatakandén. (20:31 ma vé.)

Taale Jon nanat anga wandékwa, “Talimba Kundi Gorale wa randén.” Naandékwa. Wani du Kundi wan Jisas wa. Wani kundi watake kukmba Jon saapéndékwa Jisas yan kulé apanjémbaké. Nané ve anga vékusék-nganangwa. Jisas dé Got wan du wa. Talimba Got wa wandén wani du yaae nané Satanna taambamba kéraandénngé. Dé Gotna nyaan wa. Jon nanat wandékwa Jisas yan kulé apanjémbana wambukundiké waak. Wandéka vénangwa du dakwa ras Jisaské yékunmba vékulakate déku kukmba yeyé yaayaténdaka. Yandaka ras male déké yékunmba vékulakamuké kalik yandarén.

Sapta 13-17mba kwaakwa kundi ma vé. Gaan nak Jisas déku dunyansale jaawuwe yaréte det némaamba yéku kundi kwayéndén. Kwayétake kukmba wani gaan maamasé yaae Jisas kulkiye kure ye dé kotimndarén. Ye dé takwemimba baangtake kusoréndarén. Kuksékéyakmba kwaakwa kundi wan anga wa. Jisas nakapuk taamale waarapndéka déku dunyansé dé véndarén.

Jon viyaan nyéngaamba anga vénangwa. Jisas némaamba apu du dakwa képmaamba yarékwa yapatéké saapéte gwaaménja pulak yate nanat wakwasnyéndékwa déké yékunmba vékulakate kulémawulé kéraanangwanngé. Wunga yandéka wimut, kulak, bret, vérékngwa yaa, wain miyé, sipsipké séngiye vétékwa duké waak kundi vénangwa, ani nyéngaamba.

Du dakwat kulémawulé kwayémuké wa Kundi dusépé ye gaayandén

1 1 Talimba nyét képmaa akwi musé yaalakapuk téndéka Gotna nyaan wa ran. Déku yé Kundi wa. Dé Gorale wa randén. Dékét dé Got

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa. 2 Talimba, taale Kundi Gorale wa randén. 3 Randéka Got wandéka
dékét déku kapmang wa nyét képmaa akwi musé yandén. Musé nak
déku kapmang yamba yaalandékwe wa. Akwi musé asé salmu walmu
dékét déku kundi male wa yawuran. 4 Dé kulémawulé kwayékwa du
wa. Kulémawulé kwayéndu du dakwa kulémawulé kéraae yékunmba
yatépéka-kandakwa apapu apapu. 5 Kulémawulé kwayéte vérékngwa yaa
pulak wa randékwa. Du dakwana kapére mawulé ganngungan pulak wa
tékéskwa. Yandéka wani yaa ganngumba vérékte kaaléndéka, de kapére
mawulé yakwa du dakwa ganngumba téte vélékéyaakngé yapatindakwa.
6 Got du nakét wandéka wa yaandén. Wani duna yé Jon wa. 7 Dé du
dakwat wani yaaké kundi bulké wa yaandén. De wani yaa pulak duké
deku mawulémba anga wakandakwa, "Wani du wan Gotna nyaan wa.
Yi wan wanana wa." Naakandakwa. Wunga wandarénngé wa Jon wani
kundi bulndén. 8 Dé wani yaa pulak duké wa du dakwat kundi kwayéké
yaandén. Jon dé wani yaa pulak du yamba wa.
9 Du dakwana kapére mawulé ganngu ye tékwa. Yaa pulak du yaa
ganngumba vérékte kaalékwa pulak, deku mawulémba kaaléndu deku
mawulé yékun yandénngé wa dé ani képmaat gaayandén. 10 Talétalé
wani du wa ani képmaa yan. Yatake dé ani képmaat gaayandéka de ani
képmaamba tékwa du dakwa déké yamba vékuséndakwe wa. 11 Dékét
déku gaayét wa yaandén. Yaandéka déku gaayé du dakwa déku kundi
vékukapuk yate wa dé kalik yandarén.
12 De ras déku kundi yékunmba vékundarén. Vékute wandarén, "Dé
nana néma du wa." Wunga wandaka dé wandéka de Gotna nyambalésé
wa téndakwa. 13 Deku aasa aapa deké mawulé yandaka aasa de
kéraatakandaka daré Gotna nyambalésé yarékésu, kapuk képmaana du
nak wandéka daré Gotna nyambalésé yaro? Yamba wa. Got nakurak déku
kapmang wandéka wa déku nyambalésé yarékésndakwa.
14 Gotna nyaan, déku yé Kundi, dusépé ye wa nana képmaat
gaayandén. Gaaye nanale yaténdén. Yatéte papukundi yamba wandékwe
wa. Nanéké sémbéraa yate yéku yéku kundi male waténdén. Yi wan
wanana wa. Wandéka dat véte wananén, "Got déku mayé apa wa
kwayéndén dat. Kwayétake wandéka wa gaayandén. Dékét dé wan Gotna
nyaan wa. Du nak dé yakwa pulak katik yaké dé." Wunga wananén.
15 Baptais kwayékwa du Jon wani du yaandéka wa vétake wandén, "Dat
ma vé. Talimba ani duké wa gunat wawutén, 'Wuna kukmba yaakwa du
dé néma du wa. Wuné baka du a taale yaakwa. Wuna aasa talimba wuné
kéraakapuk yalén sapak wani du wa Gorale ran.' Wunga wa wawutén
gunat." Naandén Jon.
16 Kundi, déku nak yé Jisas Krais wa. Apamama yate déké yékunmba
vékukwa du dakwa nanat yékun yakandékwa. Nanéké mawulé sémbéraa
yate nanéké vékute dé néma du rate nanat yékun yarépéka-kandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Talimba Got wandéka Moses Gotna apakundi du dakwat kwayéndén.
Kukmba Got wandéka Jisas Krais yaae dé nak kundi kwayéndén. Dé
Gorké papukundi yamba wandékwe wa. Yéku kundi wa kwayéndén.
Yi wan wanana wa. Got nanéké mawulé sémbéraa yandékwanngé wa
wandén. 18 Du nak Got yamba véndékwe wa. Véte déku jémbaaké yamba
vékundékwe wa. Déku nyaan Jisas male wa nakurak dale re vétake déku
jémbaaké vékuséknden. Vékuséke gaaye wa nanat yéku kundi wandén,
déku aapa Gorké. Wandéka wa nané Gotna jémbaaké vékuséknangwa.

Baptais kwayétan du Jon kundi kwayéndén
(Mt 3:1-12; Mk 1:7-8; Lu 3:15-17)

19 Baptais kwayékwa du Jon yaténdéka Judana néma dunyansé, de
Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyan ras, Livai dunyan ras, wunga det
wandaka Jerusalemmba yaae Jonét waatakundarén, "Méné kandé?"
20 Wunga waatakundaka Jon wa wan, "Wuné Got wan du Krais yamba
wa. Wuné du dakwat yékun yaké yakwa du yamba wa." Wunga watake
yéku kundi wandén. Kundi yamba paakundékwe wa.
21 Yandéka dat nakapuk waatakundarén, "Méné kandé? Méné Elaija,
kiyaae méné nakapuk taamale waarapék kapuk?" Wunga waatakundaka
Jon wa wan, "Yamba wa. Wuné Elaija yamba wa." Naandéka nakapuk
waatakundarén, "Nané Gotna kundi tiyaaké yakwa kulé duké wa
kaavérénangwa. Kaavérénangwa du méné wani méné?" Naandaka Jon
wa wan, "Yamba wa." Naandén.
22 Wunga wandéka dat nakapuk waatakundarén, "Méné kandé? Du
ras nanat wandaka yaananén. Nané waambule ye det yénga waké nané?
Méné ménékét ména jémbaaké yénga méné wo?"
23 Wunga waatakundaka Jon wa wan, "Wuné kundi bulkwa du a.
Wuné du dakwa yarékapuk taalémba yatéte anga wawutékwa, 'Néman
Du yaanda yaambu ma kururénguné k.' Wuné Aisaiana kundi vékute
wa ani kundi wawutékwa. Talimba wani kundi Gotna nyéngaamba
viyaatakandéka bulaa wuné yaae wani kundi a bulwutékwa." Gwaaménja
kundi wunga wandén det, deku mawulé yékun téndénngé.
24 Talimba Farisi dunyan det wandaka wa yaandarén. 25 De yaae Jonna
kundi vékute dat waatakundarén, "Du dakwa deku kapére mawulé
yaasékandaka méné det Gotna yémba baptais kwayéménéngwa. Kamuké
méné wunga yo? Méné Elaija yamba wa. Méné kaavérénangwa du yamba
wa. Méné baka du wa, kamuké méné det Gotna yémba baptais kwayu?"
Naandarén.
26 Wunga waatakundaka Jon wa wan, "Wuné Gotna yémba det
baptais kwayéwutékwa. Wa makal jémbaa wa. Néma du nak gunale
wa téndékwa. Guné dé yamba vénguné ngwe wa. 27 Dé wuna kukmba
wa yaandékwa. Dé yaae néma jémbaa yakandékwa. Dé néma du wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

randékwa. Wuné baka du a téwutékwa. Yénga pulak ye déku jémbaa yaké wuté? Baka du téwutékwanmba.” Naandén Jon.
28 Betanimba yatéte Jon wani kundi bulndén. Jordan kaambélé téndéka wani gaayé nak sakumba tékwa. Wamba yatéte du dakwat Gotna yémba baptais kwayéndén.

Jisas Gotna sipsip nyaan pulak wa

29 Kukmba nak nyaa Jon téte véndén Jisas dé yaran taalat yaandéka. Yaandéka Jon dat vétake wandén, “Guné akwi ani duwat ma vé. Dé Gotna sipsip nyaan wa. Talimba yandarén kapéremusé yasnyéputimuké, de sipsip nyaanét viyaate wa Gorké tuwe kwayéndarén. Nyansipsip viyaandarén pulak, dat wunga viyaandaru kiyaakandékwa, ani képmaana du dakwana kapére mawulé yasnyéputimuké. 30 Dékénykakét wani duké vékutake wa gunat anga wawutén, ‘Wuna kukmba du nak yaakandékwa. Dé wuna néma du wa. Wuna aasa wuné kéraakapuk yaléka talimba dé wa yaran.’ Naawutén. 31 Talimba wuné dé yamba véwutékwe wa. Bulaa male a véwutékwa. Déké wa gunat kundi bulte Gotna yémba guné baptais kwayéwutén. Guné Israelsé ani duké vésékngunénngé wa wunga yawutén.” Naandén.
32-34 Wunga watake wandén, “Got wandéka yaae wa gunat wuné déku yémba baptais kwayéwutén. Talimba Got wunat anga wandén, ‘Wuna Yaamambi gaaye du nakale téndu vékaménéngwa. Wani du wandu wuna Yaamambi du dakwana mawulémba wulaakandékwa.’ Wandén pulak, déku Yaamambi nyaamiyo pulak ye gaaye duwale téndéka véwutén. Taale ani du yamba véwutékwe wa. Yaréwutéka Gotna Yaamambi déké gaaye téndéka wa wuné dé vésékwutén. An dé Gotna nyaan a. Wuné vésékte wa gunat wawutékwa.” Naandén Jon.

Jisas du rasét wandén dale yéndarénngé

35 Nak nyaa kukmba, Jon nakapuk téndéka déku du vétik dale sékét témbérén. 36 Te Jon wa vén Jisas yéndéka. Vétake wandén, “Ma vé. Wan Gotna nyansipsip wa.” 37 Wunga wandéka bét Jisasna kukmba yémbérén.
38-39 Yémbéréka Jisas waalakwe véndén déku kukmba yaatémbéréka. Vétake bérét wandén, “Kamuké béné waaku?” Naandéka wambérén, “Rabai, yani gaamba méné yaro?” Wunga wambéréka wandén, “Ma yaae béné véké ya.” Wunga wandéka ye yaréndékwa gaa kwaandéka vémbérén. Vétake dale yarémbérén. Yamba yémbérékwe, garambu yandéka. Wani kundi Rabai, nana kundimba anga wanangwa, “Gotna kundi yakwasnyékwa du wa.”
40 Jonna kundi vékutake wa Jisasna kukmba yémbérén. Du nak déku yé Andru wan Saimonna waayéka wa. Saimonna nak yé Pita wa. 41 Andru Jisas yaasékatake bari ye Saimonét vétake wandén, “Aané Mesaia a

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vétén.” Naandén. Wani yé Mesaia nana kundimba wanangwa: Got wan
du Krais wa.
42 Naatake Andru Saimon we Jisaské kure yéndén. Kure yéndéka Jisas
Saimonét wandén, “Méné Saimon wa. Méné Jonna nyaan wa. Sérémaa
ména yé anga waakanangwa, Sifas.” Naandén Jisas. Wani yé Sifas, nak
gaayéna kundimba wandakwa, Pita. Nana kundimba wanangwa, Matu.

Jisas Filip ambét Natanielét waandén dale yémbérénngé

43-44 Nak nyaa Jisas nak taalat yémuké vékulakandén. Wani taaléna yé
Galili wa. Vékulake ye Filipét véndén. Filip dé Betsaida du wa. Betsaida
wan Filip, Andru, Pita deku gaayé wa. Jisas Filipét vétake wandén, “Ma
yaa méné wunale.” 45 Naandéka Filip Jisasna jémbaa yatéte ye Natanielké
waakndén. Waake ye dat vétake wandén, “Talimba nana gwaal waaranga
maandéka bakamu Moses, de Gotna yémba kundi kwayétan dunyansé
waak, de kulé duké Gotna nyéngaamba viyaatakandarén. Wani du wa
vénanén. Nasaret du Jisas wa. Dé Josepna nyaan wa.” Naandén.
46 Wunga wandéka Nataniel wa wan, “Nasaret wan kapérandi gaayé
wa. Yénga pulak ye yéku du Nasaretmba yaaké dé?” Naandéka Filip wa
wan, “Ma yaae vé.” Naandéka yéndén.
47 Nataniel yaandéka Jisas vétake déké anga wandén, “Ma vétake.
Nané Israelna du nak wa yaatékwa. Dé yéku du wa. Papukundi yamba
bulndékwe wa.” 48 Naandéka Nataniel wa wan, “Yénga pulak ye méné
vésékék wuné?” Wunga waatakundéka Jisas wa wan, “Filip yamba
waae wa méné wani miyé maawumba yaréménénga, wuné wa méné
ve vésékwutén.” 49 Wunga wandéka Nataniel wa wan, “Néma du, méné
Gotna nyaan wa. Méné nané Israelséna néma du wa.” Naandén.
50 Wunga wandéka Jisas wa wan, “Méné wani miyé maawumba
yaréménénga véwuténngé wa wawutén. Wawutéka bulaa méné wunéké
yékunmba vékulaka-ménéngwa. Sérémaa véména musé wa yaae a
véménéngwa musat taalékére yasandaké yakwa.” 51 Wunga watake
wandén, “Kukmba sérémaa vékangunéngwa Gotna gaayé téndu déku
kundi kure gaayakwa dunyansé Duna Nyaan wunéké waaré gaayandaru.
Yi wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa.” Naandén Jisas.

Du nak taakwa kéraandén Kanamba

2 1-2 Nyaa vétik yéndéka nak nyaamba du nak taakwa kéraandén
Kanamba. Wani gaayé Galili distrikmba téndékwa. De waandaka
Jisasna aasa ye taakwa kéraakwa duna gaamba yaréléka Jisasét wandaka
déku dunyansale sékét wani musé véké watake yéndarén. Ye rakésndaka
kukmba wani wain kulak késén. 3 Késndéka Jisasna aasa dat walén,
“De wain kulak yamba yé wa.” 4 Naaléka Jisas wa wan, “Nyéné wuna
jémbaaké waké yambak. Wuna jémbaa yaké yawutékwa sapak wayéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yamba yaae wa." 5 Naandéka lé déku aasa jémbaa yakwa dunyansat
walén, "Gunat wandékwa kundi vékute wandékwa pulak ma yangunék."
Naalén det.
6 Nané Judasé nana apakundi vékute maan taamba kurkale
yakwasnyénangwa. Wani gaamba rakwa du wunga maan taamba
yakwasnyé-ndarénngé wa matumba yandarén aké taambak kaayék
nakurak (6) wunga tén. Wani aké néma néma apu wa (100 lita pulak).
7 Jisas jémbaa yakwa dunyanét wandén, "Wani akémba gumbés
kulak ma tuwe wukaasandangunu." Naandéka gumbés kulak tuwe
wukaasanda-ndarén. 8 Wukaasanda-ndaka det wandén, "Ras ma tuwe
kure ye ani kakému yaakékwa mawunduwat kwayé." Wunga wandéka
tuwe kure yéndarén. Kure yéndaka dé kakému yaakékwa mawundu wani
kulak kakwe véndén. 9-10 Wani gumbés kulak wa wain kulak yan. Kakwe
véte wain kulakngé vékuséknngapuk yandéka de jémbaa yakwa dunyan
wa vékuséknndarén, wani wain kulakngé. Vékuséknngapuk yate dé kakému
yaakékwa mawundu dé taakwa kéraakwa duwat waandéka yaandéka dat
wandén, "Akwi du yéku wain kulak taale kwayéndakwa. Kwayéndaka
dunyan rékaamba wani kulak kandaka kukmba kapére pulak wain wa
kwayéndakwa. Méné yéku wain kulak taakatake bulaa kure yaaménénga
a yékun kanangwa. A yékun a." Naandén.
11 Wani nyaa wa Jisas kulé apanjémba taale baasnyé ye yandén. Got dat
mayé apa kwayéndéka wa wani kulé apanjémba Galili distrikmba tékwa
gaayé Kanamba yandéka véndarén. Vétake déku dunyan déké yékunmba
vékulakate wandarén, "Ani du dé Gotna nyaan wa. Yi wan wanana wa."
Naandarén.
12 Wani kakému katake Jisas, deku aasa, déku waayékanje, déku
dunyan wunga yéndarén, Kaperneamét. Ye nyaa ras wani gaayémba
yaréndarén.

Gotna kundi bulndakwa néma gaamba dunyansé kewurésalendén
(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lu 19:45-46)

13 Néma nyaa nak yaké yandéka Jisas déku dunyansale Jerusalemét
yéndarén. Nané Judasé wani nyaaké waanangwa, Pasova. 14 Ye Jisas
Gotna kundi bulndakwa néma gaat wulaae véndén dunyan ras musé asé
waatakiténdaka. De yéwaa kéraate sipsip bulmakau api kwayéténdarén,
de Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyansé viyaae Gorké tuwe
kwayéndarénngé. Dunyan ras de nak gaayéna yéwaa kéraate de pulak
wani gaayéna yéwaa det kwayéndarén.
15 Wunga yaténdaka véndén Jisas. Vétake kalik yandén. Ye makal
baangwi kéraae apa jorik léngwiyenydén. Léngwiyenye kure téte wamba
rakésén dunyan, sipsip, bulmakau, akwi kewurésalendén. Kewurésaletéte
wani yéwaa kéraaréndarén jaambé taakungéru yasnyéndéka wani

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yéwaa guriksandan. 16 Guriksandandéka api kure tékésén dunyanét
wandén, “Wani api ma kure yéngunék. Guné wuna aapana gaa musé asé
waatakindakwa gaa pulak yaké yambakate.” Naandén Jisas.
17 Jisas wunga yandénngé déku dunyan Gotna nyéngaamba kwaakwa
ani kundiké vékulakandarén: Got, wuné ména gaaké néma mawulé
yawutékwa. Yawutéka wuna mawulé yaa pulak vérékndékwa.
Vérékténdéka ména gaa yékunmba kwaandénngé néma jémbaa
yawutékwa. Wani kundiké vékulakandarén.
18 Jisas wunga yandéka de néma dunyansé wani musé vétake
wandarén, “Got ménat mayé apa kwayéte wandéka méné wunga yak,
kapuk yénga pulak dé? Yénga baan kulé apanjémba yaménu vétake
ména mayé apaké vékusékngé nané?” 19 Naandaka Jisas det wandén,
“Guné ani gaa yaavan kutngunu nyaa kupukmba nakapuk waayéngwe
kaakawutékwa.” Naandén. 20 Wunga wandéka wandarén, “Kwaaré
rékaamba (46) wa de ani Gotna kundi bulndakwa néma gaa kutndarén.
Bulaa méné nyaa kupukmba nakapuk kurké yapati-kaménéngwa.”
Naandarén néma dunyansé.
21 Jisas wani gaaké wunga wandén, wan dékét déku sépéké wa
wandén. Dékét déké wa gwaaménja kundi wandén. Gotna kundi
bulndakwa néma gaaké yamba wandékwe wa. 22 Yatake kukmba kiyaae
nyaa vétik yéndéka kupuk yambanmba wa Got wandéka nakapuk
taamale waarapndén. Waarapndéka déku dunyan wani sapak wandén
kundiké nakapuk vékulakandarén. Yate Gotna nyéngaamba kwaakwa
talimba viyaatakandarén kundiké waak vékulakate wandarén, “Wani
kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana
wa.” Naandarén.

Jisas akwi du dakwana mawulé vésékéyak-wuréndén

23 Wani sapak Jisas Jerusalemmba yaréndén. Yaréte kulé apanjémba
yandéka némaamba du dakwa wa vén. Véte wandarén, “Wan Gotna
nyaan wa.” Naandarén. 24 Wunga wandaka Jisas deku mawulé wa
vésékwuréndén. Deku kundi wan baka kundi wa. Déké yamba yékunmba
vékulakandakwe wa. Wunga vétake dele yamba téndékwe wa. 25 Dé
akwi du dakwana mawulé wa vésékéyakwuréndén. Deku mawuléké du
nakét yamba waatakundékwe wa. Dékét déku kapmang wa véndén deku
mawulé akwi pulak.

Jisas Nikodemusale bulndén

3 1 Du nak yaréndén. Déku yé Nikodemus. Dé Judana néma du nak
wa. Wani du dé Farisi du wa. 2 Wani du nak gaan Jisaské ye dat
wandén, “Néma du, ménat Got wandéka wa yaaménén, déku kundi nanat
yakwasnyéké. A vénangwa. Baka du talimba vékapuk yananén kulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apanjémba méné yakwa pulak katik yaké dé. Got ménale randéka wa
méné wani apanjémba yaménéngwa.” Naandén.
3 Wunga wandéka Jisas dat wandén, “Wawutékwa kundi kurkale ma
vékuménu. Du dakwa vatpuniye nakapuk kulé du dakwa yaalakapuk
yamunaandaru Got néma du rate deké katik yékunmba véké dé. Yandu
de Gotna du dakwa katik yaréké daré.” 4 Naandéka vékusékngapuk
ye waatakundén, “Aanyapa yan du dakwa yénga pulak ye nakapuk
vatpuniye kulé du dakwa yaréké daré? Kalmu makalkéri nyaan ye aasana
biyaamba wulaandaru aasa nakapuk waambule kéraaké daré, kapuk
yénga pulak yaké daré?” Naandén.
5-6 Wunga wandéka wandén, “Aasambéré kéraandaka de nyambalésé
yaalandakwan, wa baka du dakwa wa yaalandakwa. Kulémawulé yamba
kéraandakwe wa. De Gotna yémba baptais kéraakapuk yandaru Gotna
Yaamambi deku mawulémba wulaae rakapuk yandu de kulémawulé
katik kéraaké daré. Ye kulé du dakwa yarékapuk yandaru, Got néma du
rate deké katik yékunmba véké dé. Gotna Yaamambi deku mawulémba
wulaandu de kulémawulé kéraae kulé du dakwa yakandakwa. Yi wan
wanana wa. Ménat wa wawutékwa.” 7 Naatake nakapuk wandén, “Ménat
wa wawutén, guné kulé du dakwa yaténgunénngé. Wani kundi vékute
vat naate méné vékulaka vékulaka naambak. 8 Wimut kutte dékét déku
kapmang yeyé yaayandékwa. Yeyé yaayate waandéka wa vékuméénéngwa.
Vékute yamba vésékméénéngwe wa. Yamba dé yaakwo? Yamba dé
yékwaau? Wimut vésékngapuk yaménéngwa pulak, wa Gotna Yaamambi
yakwa jémbaa katik vésékngé méné. Gotna Yaamambi deku mawulémba
wulaandu de kulé du dakwa yandakwanngé katik vésékngé méné.”
9 Naandéka wandén, “Wani musé yénga pulak yaké dé?” Naandén.
10 Nikodemus wunga waatakundéka wandén, “Méné Judana néma du
wa téméénéngwa. Yénge méné wani muséké vékukapuk yak? 11 Ani kundi
ma véku. Méné a wawutékwa. Wuné vékusékéyakwutén muséké wa
ménat wawutékwa. Véwutén muséké waak wa wawutékwa. Wawutéka
guné wuna kundi vékumuké kalik yangunéngwa. 12 Got ani képmaamba
jémbaa yandéka vénguunéngwa wani jémbaaké wa wawutékwa.
Wawutéka guné wuna kundi yamba vékungunéngwe wa. Got déku
gaayémba yandékwa jémbaaké wamunaawutu, wani kundi waak katik
vékuké guné. 13 Du nak Gotna gaayét yamba waaréndékwe wa. Ye
Got yakwa jémbaa yamba véndékwe wa. Wuné déku gaayémba yaréte
wunékét wuné male wa vén déku jémbaa. Wuné déku gaayé taakatake
wa ani képmaat gaayawutén.
14 “Talimba nana gwaal waaranga maandéka bakamu du dakwa
yarékapuk taalémba yatéte Moses bras ainét yandarén kaambe nak
miyémba kusoréndén, de ve yékun yandarénngé. Yandén pulak,
wuné Duna Nyaan wunat wunga yakandakwa. Wuné miyémba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kusorékandakwa. 15 Kusoréndaru de wunat ve wunéké yékunmba
vékulakate wuna kundiké, ‘Yi wan wanana wa,’ naamunaae de
kulémawulé kéraae Gorale yékunmba tékandakwa apapu apapu.”
Naandén.
16 Got ani képmaamba tékwa du dakwaké néma mawulé ye wa déku
nakurak male nyaanét wandéka gaayandén. Wunga wandén, déku
nyaanngé yékunmba vékulakakwa du dakwa kulémawulé kéraae dale
yékunmba tépékaa-ndarénngé, apapu apapu. Katik lambiyakngé daré.
17 Got déku nyaanét wandéka wa gaayandén, du dakwa yan kapéremusé
kururémuké. Got dat yamba wandékwe wa, yandarén kapéremusé
waambule ye kaatandénngé. 18 Déku nyaanngé yékunmba vékulakakwa
du dakwat wa Got wakandékwa, “Guné yéku du dakwa wa. Yékunmba
tépékaa-kangunéngwa.” Déku nyaanngé yékunmba vékulaka-kapuk
yakwa du dakwat anga wakandékwa, “Guné kapéremusé yakwa du
dakwa wa. Wuna nyaanngé yékunmba vékulaka-kapuk yangunénngé, wa
yangunén kapéremusé yakatawutékwa.” Naakandékwa Got.
19 Jisas yéku yaa vérékngwa téwaayé pulak téte wa ani képmaat
yaandén. Yaandéka du dakwa kapéremusé yate ganngumba téké
wa mawulé yandarén. Wani yaa kalik yandarén. Wani yaa kalik
yandarénngé, Got waarukandékwa det. 20 Kapéremusé yakwa du
dakwa de wani yaaké kalik yate yaa kaalékwa taalat katik yéké daré.
Yaa vérékte ganngumba kaaléndu nak du yandakwa kapéremusé
kurkale vémuké kalik yate, wa yaa vérékngwa taalat katik yéké daré.
21 Gotna kundi yékunmba vékukwa du dakwa de wani du dakwa pulak
yamba yandakwe wa. De Got mayé apa kwayéndéka yéku jémbaa wa
yandakwa. Yate yaa vérékngwa taalat yéndaka nak du kurkale vésék
kéraaséndakwa, yandarén yéku jémbaat. Véte Got det mayé apa
kwayéndékwanngé vékuséndakwa.

Baptais kwayékwa du Jon Jisaské kundi kwayéndén

22 Kukmba Jisas déku dunyansé sékét yéndarén Judiat. Ye wani
taalémba yaréte du dakwat Gotna yémba baptais kwayéndén. 23 Baptais
kwayékwa du Jon dé Ainonmba yaréndén. Wani gaayé Salimale wa
téndékwa. Késépéri gu wa wani taalémba tékésndéka némaamba du
dakwa yaakérandaka det Gotna yémba baptais kwayéndén.
24 Wani sapak néma du Herot Jon kalapusét kusolakapuk yandéka dé
baka kaapamba yatéte wa déku jémbaa yaténdén.
25 Jonna dunyansé de Juda du nakale waarundarén. Judasé deku
apakundi vékute gu yaakundakwanngé wa waarundarén. 26 Waaruwe
Jonna dunyansé dat ye anga wandarén, “Néma du, du nak ménale Jordan
kambélé anjatikéna sakumba wa téndén. Déku jémbaaké nanat talimba
wa waménén. Wani du wa yaae téte du dakwat Gotna yémba baptais

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayéténdéka akwi du dakwa nané yaasékatake déké yéndakwa. De
akwi déké male yéndarénngé kalik yanangwa." 27 Naandaka Jon det anga
wandén, "Got nanat wamunaandu nané déku kundi vékute déku jémbaa
yakanangwa. Got nanat wakapuk yamunaandu déku jémbaa katik yaké
nané. Wuné ani jémbaa katik yaasékaké wuté. 28 Ani jémbaa yate gunat
wawutéka wa vékungunén. Anga wa wawutén, 'Wuné Got wan du Krais
yamba wa. Wuné akwi du dakwat yékun yakwa du yamba wa. Wuné Got
wandéka wani duna yaambu kururémuké wa taale yaawutén. Dé wuna
kukmba wa yaakandékwa.' Naate wuna jémbaa yawutén, du dakwa akwi
wani duna kundi vékundarénngé. 29 Du nak taakwa kéraaké yandu déku
naawindu téte véténdu dé wani taakwa kéraandu dale sékét mawulé
tawulé yakambérékwa. Wuné wani taakwa kéraakwa duna naawindu
pulak wa. Késépéri du dakwa Jisaské yéte déku kundi vékundaka wuné
yéku mawulé vékute mawulé tawulé yasékéyakwutékwa. 30 Dé néma du
rakandékwa. Wuné yamba wa. Wuné baka du tékawutékwa. Némaamba
du dakwa déku yé kavérék-ngandakwa. Wuna yé katik kavéréknge daré.
Wanngé mawulé yawutékwa." Naandén Jon.
31 Anjorémba yaae képmaat gaayan du dé akwi du dakwana néma
du wa. Ani képmaamba tékwa du de képmaana musé aséké male wa
vékusékndakwa. Anjorémba gaayan du det yasandawure dé akwi
muséké vékusékéyak-wuréndékwa wa. 32 Gotna jémbaaké vésékéyake,
vékusékéyaktake wa det wandékwa. Wandéka de déku kundi vékumuké
kalik yandakwa. 33-34 Got déku Yaamambi wani duwat wa kwayéndén.
Kwayéndéka wulaae déku mawulémba rate wa dale jémbaa yandékwa.
Yandéka wa wani du Gotna kundi male kwayéndékwa. Kwayéndéka du
dakwa déku kundi vékute wandakwa, "Gotna kundi wa tiyaandékwa
nanat. Gotna kundi wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa."
Naandakwa. 35 Déku aapa Got déké néma mawulé yandékwa. Yate dat
wa wandén, dé néma du rate akwi du dakwa, salmu walmuké waak
yékunmba véndénngé. 36 Gotna nyaanngé yékunmba vékulakakwa du
dakwa kulémawulé kéraae apapu apapu yékunmba yatépéka-kandakwa.
Déku kundi vékukapuk yakwa du dakwa kulémawulé katik kéraaké daré.
Got apapu apapu wani du dakwat rakarka yandu de katik yékunmba
yatésékéyakngé daré.

Jisas Samaria taakwa nakale bulndén

4 1-4 Wani sapak dunyan ras wa wan, "Némaamba dunyan Jisasna
kundi vékundakwa. Vékundaka Jisas det Gotna yémba baptais
kwayéndékwa. Wunga yandéka déku jémbaa wa taalékéran baptais
kwayékwa du Jonna jémbaat." Wunga wate yamba vékusékndakwe wa.
Jisasna dunyansé male wa du dakwat Gotna yémba baptais kwayéndarén.
Jisas baptais yamba kwayéndékwe wa det. Jisasna jémbaaké wunga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandaka de Farisi dunyansé wani kundi vékute bulndaka vékundén
Jisas. Vékutake Judia distrik taakatake Galili distrikét nakapuk yémuké
watake Samaria distrikét yéndakwa yaambumba déku dunyansé dale
sékét yéndarén. 5 Ye Samariana gaayé nakmba saambakndarén. Wani
gaayéna yé Sikar wa. Wani gaayé tékwanmba, néma baan némbu nak
tékwa. Talimba nana gwaal, waaranga, maandéka bakamu Jekop
wa déku nyaan Josepét kwayén wani képmaa. Sikar wani képmaa
tékwanmba wa téndékwa. 6 Wani taalémba kulak tundakwa vaakulak
nak tékwa. Talimba Jekop wa vaan wani vaakulak. Jisas kulémba yaae
wani vaakulak tékwanmba saambake yaap yandéka wani vaakulak
tékwanmba randén. Nyaa nyéndényaa yakwate yaténdéka wa randén
wamba.

7-8 Jisas wamba randéka déku dunyan gaayét yéndarén, kakému ras
kéraaké. Yéndaka randéka Samaria taakwa nak kulak tuké yaalén.
Yaaléka lat wandén, "Kulak ras ma tiyaa. Kakwate yawutékwa."
9 Naandéka lé Samaria taakwa wa wan, "Méné Juda du wa. Wuné
Samaria taakwa a. Yénge kulak kwayéwuténngé méné yaawiyu?" Naalén.
Judasé Samariasale yamba yeyé yaaténdakwe wa. Wanngé wa walén.
10 Waléka Jisas wa wan, "Bulaa nyénat kulakngé yaawiwutén. Got
kwayékwa yéku musé vésékte wuné waak vésékmunaae nyéné wunat nak
pulak kulakngé wakanyénéngwa. Nyéné wani kulak katake yékunmba
yarépéka-kanyénéngwa." Wunga wate du dakwa kulémawulé kéraae
yékunmba yatépékamuké wa gwaaménja kundi wandén.

11 Wunga wandéka lé déku kundi vékuséknga pukye anga walén,
"Néma du, méné kulak tu musé nak yamba yé wa. Ani vaakulak
andalamba wa rakwa. Wa waménéngwa kulak yamba tuké méné? 12 Nana
gwaal waaranga maandéka bakamu Jekop wa tiyaan ani vaakulak nanat.
Déku nyambalé, sipsip bulmakau, dé waak ani kulakmba wa kandarén.
Ména jémbaa déku jémbaat taalékérandénngé méné wunga wo, kapuk
yénga pulak yandénngé?" 13 Naaléka wandén Jisas, "Akwi du dakwa wani
kulak kandaru deku kwaalé rékandang yawuréké yakwa. 14 De wani
wuné kwayéké yakwa kulak kéraamunaandaru, wa dé deku mawulémba
yékun yaténdu de kulémawulé kéraae yékunmba yatésékéyak-ngandakwa
apapu apapu." 15 Naandéka dat walén, "Néma du, wani kulak bulaa ma
tiyaaménu wunat. Tiyaaménu séré, maa, wunat katik kwaalé rékandang
yaké dé. Nakapuk katik yaae ani vaakulakmba tuké wuté." Naate lé déku
gwaaménja kundi yamba kurkale vékuséklékwe. Lé kulakngé wa walén.
Dé kulémawuléké wa wandén.

16 Lé wunga waléka wandén, "Ma ye nyéna du waanyénu yaandu kure
yaa." 17 Naandéka walén, "Wuné du yamba yé wa." Naaléka wandén,
"Yi wan wanana wa. 18 Talimba du taambakale (5) yatényénén. Bulaa a
ranyénéngwa du wan nyéna du yamba wa. Wunga wa wanyénén. Yi wan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wanana wa.” 19 Naandéka walén, “Néma du, wuné wa vésékménéngwa.
Méné Gotna yémba kundi kwayékwa du wa. Bulaa wunga wa
vékusékwutékwa. 20 Wuna gwaal waaranga maandéka bakamu de ani
némbumba wa waaréte wa Gotna yé kavérékndarén. Guné Judasé anga
wangunéngwa, ‘Guné Gotna yé kavérékngunéngwa taalé Jerusalemmba
male tékwa.’ Wunga wangunéngwan yénga pulak yaké nané?” Naalén.
21 Wunga waléka lat wandén, “Nyéné wuna kundi ma yékunmba
véku. Nak nyaa nak yaandu guné akwi taalémba nana aapa Gotna yé
kavérék-ngangunéngwa. Ani némbumba male katik kavérékngé guné
Gotna yé. Jerusalemmba male katik kavérékngé guné Gotna yé. 22 Guné
Samariasé Gorké vékusékngapuk ye wa déku yé kavérékngunéngwa.
Nané Judasé nané Gorké vékuséke wa déku yé kavérékngangwa. Du
dakwana kapérandi mawulé kururéna baan Juda du wuné anana. 23 Nana
aapa Gotna kundi yékunmba vékukwa du dakwa de déku kundiké, ‘Yi
wan wanana wa,’ naate deku mawulémba déku yé kavérék-ngandakwa.
Wani du dakwa déku yé kavérékndarénngé wa mawulé yandékwa. Déku
yé wunga kavérékndara sapak a yaakwa. 24 Got kwaminyan pulak wa
randékwa. Déku sépé yamba yé wa. Du dakwa dé yamba véndakwe wa.
Gorké yékunmba vékulakakwa du dakwa déku kundiké, ‘Yi wan wanana
wa,’ naate deku mawulémba déku yé kavérék-ngandakwa.” Naandén.
25 Wunga wandéka walén, “Got wan du Mesaia déku nak yé Krais dé
yaakandékwa, nanat yékun yaké. Wuné wunga vékuwutén. Dé yaae akwi
kundi kwayékandékwa nanat.” 26 Naaléka Jisas lat wandén, “Wuné anana
a bultékwa nyénale.” Naandén.
27 Jisas wunga waténdéka wa déku dunyan kakému kéraae kure
nakapuk waambule yaandarén. Yaae taakwa nakale bulténdéka vétake
vat naae vékulaka vékulaka naandarén. Ye yamba wandakwe, “Kamu
musé kéraakwate nyéné yo? Kamuké méné lale bulto?” Wunga yamba
wandakwe wa. 28-29 Yandaka wani taakwa kulak tulékwa mu taakatake
gaayét waambule yélén. Ye gaayé du dakwa rasét walén, “Ma yaae
véngunu du nak. Wuné yamba véndékwe. Ye talimba yawutén akwi
muséké wunat wandékwa. Dé Got wan du Krais dé, kapuk kandé?”
30 Wunga waléka gaayé taakatake Jisaské yaandarén.
31 Yaambumba yaténdaka Jisasna dunyan dat anga wandarén, “Néma
du, méné kakému ma kana.” 32 Naandaka wandén, “Wuna kakému
wa rakwa. Guné yamba ve wa.” 33 Naandéka déku dunyan dekét deku
kapmang bulte anga wandarén, “Du nak dat kakému ras ka kure yaae
kwayéna?” Naandarén.
34 Wunga wandaka det wandén, “Wuna kakému anga wa. Wuné
wandéka yaan duna kundi vékukawutékwa. Vékute tiyaandén jémbaa
ye yasékéyak-ngawutékwa. Wan wuna kakému pulak wa. 35 Guné
kakému yaanantake wangunéngwa, ‘Kakému kéraaké yanangwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

baapmu vétik vétik wa tékwa.' Wangunénga gunat wawutékwa: Bulaa
kéraakangunéngwa. Ma véngunu. Samaria du dakwa némaamba wa, de
wa yaakwa. Bulaa deku mawulé wa yékunmba tékwa, kéraangunéngwa
kakému yékun ye tékwa pulak. Bulaa wunéké vékulakate wuna kundiké,
'Yi wan wanana wa,' naakandakwa.

36-38 "Kakému kéraakwa dunyan nak dumba jémbaa yate déku
kakému kéraae waawatte wa yéwaa kéraandakwa. Guné Gorké jémbaa
yate kakému kéraakwa dunyan pulak wa yaténgunéngwa. Guné wani
jémbaa yate wuna kundi kwayéngunu, némaamba du dakwa jaawuwe
wunéké yékunmba vékulakate kulémawulé kéraae, yékunmba yatépéka-
kandakwa apapu apapu. Yaténdaru Got guna yéku jémbaa waambule
kaatakandékwa. Talimba ani kundi du nak anga wa wandén, 'Du nak
kakému yaanandékwa. Yaanandéka du nak wani kakému kéraandékwa.'
Naandén. Wandéka bulaa wa sékérékén wani wandén kundi. Ras dunyan
talimba wa du dakwat Gotna kundi kwayéte de kakému yaananén
du pulak wa yaténdakwa. Ras dunyan kukmba yaae wuna kundi
wani du dakwat kwayékandakwa, de wunéké yékunmba vékulaka-
ndarénngé. Wani kundi kwayékwa dunyan de kakému kéraakwa du
pulak wa yaténdakwa. Talimba kundi kwayétan dunyan kukmba kundi
kwayétékwa dunyansale sékét mawulé tawulé yakandakwa. Gunat
wawutén, guné wuna kundi kwayéngunu némaamba du dakwa wunéké
yékunmba vékulaka-ndarénngé. Talimba du ras det Gotna kundi
kwayéndarén wa. Kukmba guné yaae deku mawulé yékun yangunu de
wunéké yékunmba vékulaka-kandakwa. Gotna kundi talimba kwayén
dunyan guné wuna kundi kwayékwa dunyansale guné akwi Gotna
jémbaa wa yangunéngwa." Naandén Jisas det.

39 Samaria taakwa lé takamba wani gaayé du dakwat wa walén,
"Wani du wuné talimba yawutén akwi muséké wunat wandén."
Wunga waléka Samaria du dakwa rékaamba de Jisaské yékunmba
vékulakandarén. 40 Yate Jisasét yaae waatakundarén, dé ye dele
yaréndénngé. Waatakundaka dele nyaa vétik yaréndén. 41 Yaréte kundi
kwayéndéka késépéri du dakwa ras waak déku kundi vékute déké
yékunmba vékulakandarén. 42 Yate wani taakwat anga wandarén, "Taale
nyéna kundimba vékunanén. Vékute Jisaské yékunmba vékulakananén.
Yatake kukmba Jisasna kundi vékunanén. Déku kundi vékwe wa bulaa
anga vékuséknangwa. Dé ani képmaamba tékwa du dakwa Satanna
taambamba kéraaké yakwa du wa. Yi wan wanana wa." Naandarén
Samaria du dakwa.

Jisas yandéka néma duna nyaan yékun yan

43-44 Nak nyaa Jisas wa wan, "Gotna yémba kundi kwayékwa duké
déku gaayé du dakwa anga wandakwa, 'Dé nané pulak du wa. Dé néma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du yamba wa. Wa baka du wa.' Wunga wandaka de nak gaayé du dakwa déké wandakwa, 'Wa néma du wa dé.' Naandakwa." Naandén Jisas.

Sikarmba nyaa vétik yare wani gaayé taakatake Galili distrikét yéndarén.

45 Talimba yis kurkapuk yandakwa bret kanangwa sapak de Galili du dakwa ras Jerusalemét yéndarén. Ye véndarén wa Jisas talimba vékapuk yandarén kulé apanjémba yandéka. Vétake deku gaayét waambule ye yare véndarén Jisas deku gaayét yaandéka. Vétake déké mawulé tawulé yandarén. Yate déku kundi vékundarén.

46-47 De Galilimba yeyé yaayate Kanamba saambakndarén. Jisas talimba wani gaayémba yaréte wandéka wa gumbés kulak waalakwe wain kulak yaalan. Jisas déku dunyansale Judia taakatake Galilit ye Kanamba saambake yaréndaka néma du nak vékundén. Wani néma duna nyaan baat ye Kaperneammba kwaan. Kwaandéka néma du Jisaské yaandén. Yaae dat wandén, "Wuna nyaan ani kiyaakwate yakwa. 48 Méné wunale ma yaae wuna nyaanét yékun yaménu." Naandéka wandén Jisas, "Wuné talimba vékapuk yangunén kulé apanjémba yawutu wani sapak male wa guné Got wunat tiyaan mayé apaké yékunmba vékulaka-kangunéngwa." 49 Naandéka néma du wa wan, "Néma du, ma yaa bari. Yaakapuk yamunaaménu wuna nyaan kiyaakandékwa." 50 Naandéka Jisas wa wan, "Ma yé. Ména nyaan yékun yakandékwa." Naandéka wani du Jisasna kundi yékunmba vékute wa yéndén.

51 Yéndéka déku jémbaa yakwa dunyansé yaae yaambumba vétake wandarén, "Ména nyaan dé wa yékun yan." 52 Naandaka det waatakundén, "Yani sapak dé yékun yak?" Waatakundéka wandarén, "Nalé nyaa tépatekundéka wa baat yéput yandén." 53 Wunga wandaka aapa vékusék naandén. Nalé Jisasale bulndén sapak male wa déku nyaan yékun yandén. Wunga vékusékte déku kémale sékét akwi Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké anga wandarén, "Yi wan wanana wa." Naandarén.

54 Jisas Judia taakatake Galilimba ye wandéka wani nyaan yékun yan. Jisas talimba vékapuk yandarén kulé apanjémba yatake wani sapak kulé apanjémba nak waak yandén.

Gu kwaawu ténmba Jisas du nakét wandéka yékun yandén

5 1 Kukmba Judana néma nyaa nak yaandéka Jisas Jerusalemét yéndén. 2 Jerusalem talimba matut aatmu giye taakandaka awula nyéndémba téndén. Wani aatmumba néma pété ras tékésén. Nakurak male pétémba wa sipsip wulaaténdarén. Wani pété ténale makal gu kwaawu nak wamba tén. Wani gu kwaawuké Hibruna kundimba wandakwa, Betesda. Wani gu wutépmba barenga pulak gaa taambak (5) kwaakésén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Némaamba du dakwa baat yate wani gaamba kwaakésndarén.
Du dakwa ras méni kiyaan, ras maan kapére yan, du dakwa ras deku
sépémaaléna apa akwi liwuréndéka baka kwakwamale kwaakwa apu,
wunga kwaakésndarén wani gaamba. [Wani gu maakulakndu véké
watake kwaandarén. 4 Talimba ras nyaa ras nyaa Gotna kundi kure
gaayakwa du nak gaayate wani gumba daawulindéka gu maakulakén. Gu
vatmakulakndéka ve wani gumba taale daakwa baan wa yékun yakwa.]
5 Kwaakésndarénmba du nak déku sépé kapére yandéka kwaaré késépéri
(38) wa randén. 6 Jisas wani duwat vétake wa vékuséknden. Dé kaa
némaamba wa kwaandén wamba. Yatake Jisas dat anga waatakundén,
"Méné yékun yaké méné mawulé yo?" 7 Wunga waatakundéka wani sépé
kapére yan du wa wan, "Néma du, gu maakulakndu wunat kéraae gumba
kusandana du nak yamba wa. Yénga pulak yaké wuté? Wuna kapmang
daaké yawutéka nak du wa taale daakwa wuné taalékérate." 8 Naandéka
Jisas wa wan, "Méné ma waarape kwaaménén ara kéraae kure yé."
9 Naandéka wani du yékun yandén. Yandéka déku ara kéraae kure yéndén.
10 Wani nyaa wan nané Judaséna yaap yaré nyaa wa. Wanngé de néma
du wani yékun yan duwat anga wandarén, "Nana apakundi vékutake
wa wananén, 'Yaap yaré nyaamba du nak déku musé katik yaate yéké
dé.' Wunga wananén. Bulaa méné katik yaate yéké méné ména ara, yaap
yaré nyaamba." 11 Naandaka det wandén, "Du nak wa wandéka yékun
yawutéka wunat watakandén, 'Ména ara ma kéraae kure yé.' Naandéka
wa kure yéwutékwa." 12 Naandéka dat waatakundarén, "Ména ara kure
yaaménénngé kandé wak?" 13 Naandaka yamba véséknddékwe wa. Wani
taalémba némaamba du dakwa yatanmba yénge véké? Jisas dé wa yén.
14 Kukmba Jisas dat Gotna kundi bulndakwa néma gaamba véndén.
Vétake wandén, "Ma véku. Bulaa wa yékun yaménén. Kapérandi musé
nakapuk yaké yambak. Wuna kundi vékukapuk yamunaaménu néma
kapérandi musé ras waak yaakandékwa ménéké." 15 Wunga wandéka
wani du ye Judana néma dusat anga wandén, "Wuné wandéka yékun yan
du wan Jisas wa."
16 Wunga wandéka vékutake de taale ye Jisasét yaavan kutmuké
vékulakandarén, yaap yaré nyaamba wani musé yandénngé. 17 Yandaka
Jisas det anga wandén, "Wuna aapa akwi nyaa wa jémbaa yandékwa.
Yandéka wuné waak jémbaa yawutékwa." 18 Wunga wate déku aapa
Gorké wa wandén. Wate dé Got pulak randékwanngé wa wandén. Yaap
yaré nyaamba wani du kururétake wunga wandéka vékutake de Judana
néma dunyan dé viyaandékngé wa mawulé yandarén.

Gotna nyaan apa tapa yate kundi kwayékandékwa

19 Wunga yandaka Jisas det anga wandén, "Gunat a wawutékwa. Wuna
mawulémba vékulakate jémbaa nak katik yaké wuté. Wuna aapa jémbaa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandéka, wa wuné déku nyaan véte wani jémbaa yawutékwa. Yi wan wanana
wa. Wuna aapa yakwa akwi jémbaa wuné waak wa yakawutékwa. 20 Wuna
aapa wunéké mawulé tawulé yate wa déku jémbaa wunat wakwasnyéndékwa.
Wunat kukmba wakwasnyéké yandékwa jémbaa wa bulaa a yawutékwa
jémbaat taalékéraké yakwa. Wuné wani kulé jémbaa yawutu guné ve vatvat
naate vékulaka vékulaka naakangunéngwa, wani jémbaaké. 21 Wuna aapa
kiyaan du dakwa wandéka taamale waarape yékunmba yatépékandakwa.
Yandékwa pulak wa wuné mawulé yawutékwa du dakwa wawutu de
yékunmba yatépéka-kandakwa. 22 Wuna aapa néma kot vékukwa néma du
rate, du dakwa yandarén muséké det katik kundi waké dé. Wani jémbaa wa
tiyaandén wunat. Wuné néma kot vékukwa néma du rate wa yandarén muséké
wakawutékwa. 23 Akwi du dakwa wuna aapana yé kavérékndakwa pulak,
wa wuna yé kavérék-ndarénngé wa wani jémbaa wunat tiyaandén. Wuna yé
kavérékngapuk yakwa du dakwa wa de wuné wandéka yaan duna yé waak
yamba kavérékndakwe wa.

24 "Wuna kundi kurkale vékute wuné wandéka yaan duké yékunmba
vékulakakwa du dakwa wa de akwi kulémawulé kéraandarén wa. Kéraae
de apapu apapu Gorale yékunmba yatépékakandakwa. Sérémaa wuné
néma du rate deku kundi vékute yandarén kapérandi muséké kundi katik
waké wuté. De kapérandi taalat katik yéké daré. De kiyaandakwa yapaté
yaasékatake bulaa kulémawulé kéraandarén wa. Yi wan wanana wa.
Gunat wa wawutékwa." Naandén.

25 Wunga watake Jisas anga wandén, "Gunat a wawutékwa. Gotna kundi
vékukapuk yakwa du dakwa yéku mawulé yamba vékundakwe wa. Yate
de kiyangamba pulak wa yaténdakwa. Yatéte wuna kundi vékumunaae wa
kulémawulé kéraae yékunmba yatépéka-kandakwa. Wuna kundi vékundara
sapak a yaakwa. 26 Wuna aapa apamama yandékwa, du dakwa kulémawulé
kéraae apapu yékunmba yatépékandarénngé. Dé mayé apa wunat tiyaate
wa wandén. Wanngé wuné wawutu du dakwa kulémawulé kéraae apapu
yékunmba tépékaakandakwa. 27 Wuné Duna Nyaan a. Got wunat mayé apa
tiyaandénngé sérémaa wuné kot vékukwa néma du rate, akwi du dakwana
kundi vékute wakawutékwa. 28 Wani muséké vat naate vékulaka vékulaka
naaké yambak. A yaakwate yakwa sapak kiyaan du dakwa rémndarén
kwaawumba kwaate wuna kundi vékukandakwa. 29 Vékwe taamale waarape
yaalakandakwa. Yéku musé yatan du dakwa taamale waarape yékunmba
yatékandakwa apapu apapu. Kapéremusé yan du dakwa taamale waarapndaru,
wuné néma du rate det wate yandarén kapéremusé waambule yakata-
kawutékwa. Yi wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa." Naandén Jisas.

Du ras Jisasna jémbaaké kaapa yandarén

30 Jisas wunga watake Judana néma dunyansat nakapuk anga wandén,
"Wuné baka wuna mawulémba wani jémbaa katik yaké wuté. Wunat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandéka yaawutén duna kundi vékute wa du dakwa yandarén kapérandi
muséké wawutékwa. Wani kundi wuna mawulémba vékulakate yamba
wawutékwe wa. Wuna jémbaaké wawutékwa kundi wan yéku kundi wa.
Yi wan wanana wa.
31 "Wuné nakurak wuna kapmang wuna jémbaaké wamunaawutu anga
wakangunéngwa, 'Déku kundi papukundi wa.' Naate guné wunéké katik
yékunmba vékulakaké guné. 32 Wuna aapa waak wuna jémbaaké wa
wandékwa. Wandéka anga vékusék-wutékwa. Wuna jémbaaké wandékwa
kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa.
33 "Talimba Jonét kundi wasatingunén. Wangunénga dé gunat wunéké
kundi kwayéndén. Kwayéndén kundi wan papukundi yamba wa. Wan
yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. 34 Wuné képmaana duna kundiké
yamba vékulakawutékwe wa. Yate Got gunat yékun ye waambule guné
kéraandénngé wate wa Jonna kundiké wawutékwa. 35 Yaa vérékte
kaaléndéka wa du dakwa kurkale véndakwa. Jon yaa pulak vérékte
kwaaré vétik kupukngé wa yatéte yéku jémbaa yandéka guné véte
mawulé tawulé yangunén.
36 "Jon wunéké kundi kwayéndéka wunéké wa vékusékngunéngwa.
Wuna néma jémbaa wa déku kundit taalékéran. Wuna aapa yawuténngé
tiyaandén jémbaa a yawutékwa. Wani jémbaa yawutéka ras du dakwa
véte anga wandakwa, 'Déku aapa Got wandéka wa yaandén. Wunga
véte wanangwa.' Naandakwa. 37 Wuna aapa wandéka yaawutéka dé
waak wunéké wandén. Guné déku kundi yamba vékungunéngwe wa.
Déku saawi yamba vénguné ngwe wa. 38 Got wandéka wa a yaawutén.
Guné wunéké yékunmba vékulakakapuk yangunénga déku kundi guna
mawulémba yamba randékwe wa. 39 Guné kulémawulé kéraae kurkale
yatépékamuké vékulakate, guné Gotna nyéngaamba viyaatakandarén
kundiké waakngunéngwa. Wani kundi viyaatakan dunyansé waak
wunéké wa wandarén. 40 Kulémawulé kéraae kurkale yatépékaké mawulé
yangunéngwa. Wunéké yaae wuna kundi vékumunaangunu wuné
wawutu wa kulémawulé kéraae kurkale yatépéka-kangunéngwa. Wuna
kundi vékumuké kalik yangunéngwa.
41 "Du dakwa wuna yé kavérékmuké kalik yawutékwa. 42 Guna mawulé
wa vésékéyak-wutékwa. Guné Gorké yamba mawulé yangunéngwe wa.
43 Wuna aapa Got wandéka yaae wa déku jémbaa yawutékwa. Yawutéka
guné wuna kundi yamba vékungunéngwe wa. Du nak déku kapmang
yaae dékét déku jémbaa yamunaandu déku kundi vékukangunéngwa.
44 Du dakwa guna yé kavérék-ndarénngé wate wa yangunéngwa. Got
guna yé kavérékmuké kalik yangunéngwa. Wunga yate wunéké yénga
pulak yékunmba vékulakaké guné?
45 "Guna mawuléké anga waké yambak, 'Jisas yananén kapérandi
muséké Gorét wate nanat kotim-ngandékwa.' Wunga wambak. Guné nana

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gwaal waaranga maandéka bakamu Moseské anga wangunéngwa, ‘Dé nanat yékun yakandékwa.’ Guné wunga wate ani kundi ma vékungunu. Moses yangunén kapérandi muséké Gorét wate gunat wa kotim-ngandékwa. Talimba wunéké Moses wa viyaatakandén. 46 Guné Moses viyaatakan kundi vékumunaate wuna kundi vékukatik guné. 47 Guné viyaandén kundi vékukapuk yate yénga pulak wuna kundi yékunmba vékuké guné? Wuna kundi yékunmba vékuké wa yapati-ngunéngwa.” Naandén Jisas Judana néma dunyansat.

Jisas némaamba (5,000) dunyansat kakému kwayéndén
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lu 9:10-17)

6 1 Wani kundi kwayétake Jisas néma gu kwaawu nak aangé sakwat yéndén. Wani néma gu kwaawuna yé Galili wa. Nak yé Taiberias wa. Déku dunyansé dale sékét yéndarén.

2 Talimba némaamba du dakwa Jisas kulé apanjémba késépéri yandéka wa véndarén. Wunga yandéka sépémaalé kapére yan du dakwa yékun yandarén. Vétake déku kukmba kwaaréte yéténdarén.

3 Jisasna dunyan dale némbumba nak waare sékét rakésndarén. 4 Pasova waanangwa néma nyaa yaaké yandéka wa wamba randarén. 5 Yare Jisas véndén némaamba du dakwa déké yaandaka. Vétake Filipét wandén, “Kakému yamba kéraae kwayénanu wani du dakwa kaké daré?” 6 Filipna mawulé yakwe véké wa wunga wandén. Jisas dékét yaké yandékwa musé wa vékuséknd́en.

7 Vékusékte wunga wandéka dé Filip wa wan dat, “Néma (200) yéwaat kakému kéraamunaananu ani du dakwa wa ayélap ayélap a kakandakwa.” 8 Naandéka Jisasna du nak Andru wamba téndén. Wani du wan dé Saimon Pitana waayéka wa. 9 Te anga wandén, “Nyaan nak amba téndékwa. Wani dunyanngu nyaan makalkéri bret taambak (5), gumba kutndarén gukwami vétik wunga wa kure téndékwa. Wani makalkéri bret gukwami vétik yénga pulak kwayéké nané, némaamba du dakwamba?” 10 Naandéka det anga wandén, “Ma wa, wani du dakwa rakésndaru.” Naandéka wandaka waaratakumba rakésndarén. Némaamba du dakwa wa. (Dunyan 5,000)

11 Rakésndaka Jisas wani bret kéraae Gorét anga wandén, “Yékun a tiyaaménén bret. Yékun wa.” Naatake du dakwat muni waate kwayéndéka kandarén. Bret yandén pulak gukwami vétik waak wungat male yandén. Mawulé yandarén pulak kwayéndén. 12 Kwayéndéka ke biyaa yawuréndaka Jisas déku dunyansat anga wandén, “Kandaka biyaa yandéka taakandakwa kakému ma kéraangunu. Kéraakapuk yangunu ras baka ka kapére yana.” 13 Naandéka de du dakwa kandaka biyaa yandéka taakandarén bret kéraae kémbi tambavétik maanmba kaayék vétik (12) waandandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Yandaka Jisas yan kulé apanjémba vétake wani du dakwa wa wan,
"Gotna yémba kundi bulkwa du nak yaakandékwa nana képmaat. Déké
kaavénangwa. Wani kaavénangwa du, wan Jisas wa. Yi wan wanana wa."
15 Wunga wandaka Jisas wa vékusékndén. Dat kulkiye watépe kure yare
wani gaayémba néma du téndénngé wate yaréndaka. Dé wani gaayémba
néma du témuké kalik yatake dékét déku kapmang nakapuk waambule
némbat yéndén.

Jisas gutakumba yéténdén
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

16-17 Garambu Jisasna dunyan néma gu kwaawu wutépét daawulindarén.
Daawuliye botmba waare Kaperneamét yéké yandarén. Yandaka Jisas
yamba yaae wa deké. 18 Yandéka gaan yandéka yéndarén. Yéréndaka
néma wimut kutndéka gu némaamba wimbalakute waaran. 19 Waaréndéka
bot yéndénngé kéraaléwiye yéndarén. Wunga ye kulémba yéndarén (6
kilomita pulak). Ye véndarén Jisas gutakumba yaaténdéka. Vétake wup
yandarén. 20 Wup yandaka det wandén, "An wuné a yaatékwa. Guné wup
yaké yambak." 21 Naandéka mawulé tawulé yandarén. Yandaka botmba
waaréndén. Waaréndéka botmba ye wani gaayémba bari saambakndarén.

Du dakwa Jisaské waakndarén

22 Yé gétndéka némaamba du dakwa néma gu kwaawu nak sakumba
yarépékandarén. Yaréte deku mawulémba anga wandarén, "Nalé bot
nakurak wa tan. Téndéka Jisasna dunyan wani botmba wa waare
yéndarén. Yéndaka Jisas dele yamba waare yéndékwe wa. Dé amba
ka yaréna?" 23 Wunga watake Jisaské waake yapatindarén. Yaréndaka
bot ras waak Taiberiasmba yaandarén. Yaae du dakwa nalémba bret
kandarén taalé tékwanale yaréndarén. Wani taalémba nalé Jisas bret
kéraae Gorét watake det kwayéndén. 24 Jisas déku dunyansale wani
taalémba yarékapuk yandaka du dakwa vépatiktake, botmba waare néma
gu kwaawu nak sakwat yéndarén. Jisaské waake véké wa Kaperneamét
yéndarén.

Jisas Gotna gaayémba gaayan bret pulak wa

25 Ye saambake Jisas vétake dat anga waatakundarén, "Néma du, anga
yani sapak méné yaak?" 26 Wunga waatakundaka det wandén, "Ma véku.
Gunat wawutékwa. Bret kangunénga wa biyaa yan. Yandéka wa wunéké
waakngunéngwa, bret ras waak kwayéwuténngé. Kulé apanjémba
yawutéka vénguné nngé yamba vékulakangunéngwe wa. Wawutékwa
kundi wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa.
27 "Guné jémbaa yate bari késkwate yakwa kakémuké vékulakaké
yambak. Guné jémbaa yate nak pulak kakémuké ma vékulakangunék.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wani kakému rapéka-kandékwa. Guné wani kakému katake yékunmba
yatépéka-kangunéngwa, apapu apapu. Wuna aapa Got wandéka wuné
Duna Nyaan anjomba wa gaayawutén. Wani yéku kakému wuné wa
kwayéké yakwa. Got wunat mayé apa wa tiyaawuréndén, kulé apanjémba
yawuténngé. Yawutu guné wani jémbaat véte wakangunéngwa, 'Got
wandéka wa yaandén Jisas.' Naakangunéngwa."
28 Naandéka wandarén, "Kamu ye Gotna jémbaa yaké nané?"
Naandarén.
29 Wunga waatakundaka wandén, "Wunéké yékunmba
vékulakangunénngé wa Got mawulé yandékwa. Guna mawulémba anga
ma wangunék, 'Jisas wan néma du wa. Got wandéka wa gaayandén.
Yi wan wanana wa.' Wunga wate wa Gotna jémbaa yakangunéngwa."
Naandén.
30 Wunga wandéka wandarén, "Yénga pulak kulé apanjémba yaménu
vétake ménéké wunga vékulakaké nané? Kamu jémbaa yaké méné?
31 Talimba nana gwaal waaranga maandéka bakamusé du dakwa
yarékapuk taalémba yeyé yaayatéte nak pulak bret wa kandarén. Wani
bretké wandarén mana. Talimba yatan dunyan wani bretké nyéngaamba
anga viyaatakandarén: Du dakwat Gotna gaayémba gaayan bret
kwayéndéka kandarén. Wunga viyaatakandarén."
32 Naandaka det anga wandén Jisas, "Talimba Moses wani bret yamba
kwayéndékwe wa. Wuna aapa male wa wani bret kwayén. Bulaa gunat
Gotna gaayémba gaayan bret wa kwayéndékwa. **33** Wuné Gotna gaayémba
gaayan bretké bulte, duké wa wawutékwa. Got dat wandéka wa Gotna
gaayémba yaae ani képmaat gaayandén, du dakwat yékun yaké. Yandu
de yékunmba yatékandakwa apapu apapu. Yi wan wanana wa. Gunat wa
wawutékwa."
34 Naandéka Jisasét wandarén, "Néman Du, nané wani yéku bret
kéraaké mawulé yanangwa. Apapu ma tiyaa."
35 Naandaka Jisas det anga wandén, "Wani bretké bulte wa wunékét
wunéké wa wawutékwa. Guné wuna kundi kurkale vékute guné katik
kaandéké kiyaaké guné. Guné yékunmba yarékangunéngwa. Wunéké
yékunmba vékulake guné kulakngé katik kiyaaké guné. Wa kulémawulé
kéraae yékunmba yatékangunéngwa. **36** Gunat wa wawutén, 'Guné
kulé apanjémba yawutéka véte yamba yékunmba vékulakangunéngwe
wa.' Naawutén. **37** Wuna aapa du dakwa némaamba wa tiyaandén
wunat. Wani du dakwa akwi wuna kundi vékwe de yaakandakwa
wunéké. Yaandaru nakét katik kewuréké wuté. De wunéké yaae
wuna du dakwa wa tékandakwa. **38** Wuné Gotna gaayémba re wa ani
képmaat gaayawutén. Wunékét wuna mawulémba jémbaa yaké yamba
gaayawutékwe wa. Yamba wa. Wuna aapa wandéka wa gaayawutén,
dé mawulé yandékwa jémbaa yamuké. **39** Wunéké yaakwa du dakwaké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba vékawutékwa. Yawutu wuna du dakwa tékandakwa. Nak
katik lambiyakngé dé. Sésékuk sékéyakmba yaaké yakwa nyaa yaandu
wuné néma du rate, du dakwat kundi wawuta sapak, wuné wawutu
wuna du dakwa kiyaawuran apu nakapuk taamale waarapkandakwa. Got
wunga mawulé yandékwa. 40 Wunat véte wunéké yékunmba vékulakate
wuna kundiké, 'Yi wan wanana wa,' naakwa apu akwi kulémawulé
kéraae apapu apapu yékunmba yatékandakwa. Wani nyaa du dakwa
wawutu de nakapuk taamale waarapkandakwa. Wuna aapa wunga
mawulé yandékwa." Naandén Jisas.

41 Jisas wunga wandéka Judana néma dunyan wani kundi vékutake
wani kundi kalik yandarén. Jisas anga wandén, "Wuné Gotna gaayémba
wa gaayawutén, du dakwat yékun yawutu de yékunmba téndarénngé."
42 Naandéka kalik yate wandarén, "Gotna gaayémba yamba gaayandékwe
wa. Dé Josepna nyaan wa. Déku yé Jisas wa. Déku aasa aapa wa
vénanén. Wa nana gaayé du wa. Dé anga wandékwa, 'Gotna gaayémba
gaayawutén.' Naandékwa. Kamuké dé wunga wo? Wa paapu wa
yandékwa." Naandarén.

43 Wunga wandaka Jisas det anga wandén, "Guné wuna kundi kalik
yate gunékét guna kapmang wunga bulmbak. 44 Du dakwa dekét deku
kapmang vékwe wunéké katik yaaké daré. Got wandu wa wunéké
yaakandakwa. Sérémaa wuné néma du rate akwi du dakwat kundi
bulwuta nyaa wawutu wuna kundi vékwe kiyaan du dakwa nakapuk
taamale waarapkandakwa. 45 Talimba Gotna yémba kundi kwayétan
du Gotna nyéngaamba anga viyaatakandarén, 'Got akwi du dakwat
déku jémbaaké yakwasnyé-kandékwa.' Wunga viyaatakandarén. Du
dakwa Gotna kundi vékwe déku jémbaaké vékusékmunaae, wa wunéké
yaakandakwa. 46 Du dakwa Got véndarénngé yamba wawutékwe wa.
Déku kundi vékungunénngé wa wawutékwa wunga. Du nak Got yamba
véndékwe wa. Wuné nakurak dé véwutén wa. Wuné wuna aapana
gaayémba rate dé véwutén wa. Vétake wa ani képmaat gaayawutén.

47 "Ma véku. Wunéké yaae wuna kundiké, 'Yi wan wanana wa,'
naakwa du dakwa de kulémawulé wa kéraandarén. Kéraae apapu apapu
yékunmba yatékandakwa. Yi wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa.
48 Wunékét wuné Gotna gaayémba gaayan bret pulak rate det yékun
yawutu de yékunmba tépékaa-kandakwa, apapu apapu. 49 Talimba guna
gwaal waaranga maandéka bakamu du dakwa yarékapuk taalémba yeyé
yaayatéte mana waandakwa bret kandarén. Katake yamba yaténdakwe
wa. Kukmba de wani du dakwa wa kiyaawuran. 50 Wuné Gotna gaayémba
gaayan bret pulak wa. Du dakwa wani bret kamunaae de apapu apapu
yékunmba yarékandakwa. Katik lambiyakngé daré. 51 Wuné wani bret
pulak wa. Wuné akwi du dakwat yékun yakawutékwa. Wuné Gotna
gaayémba wa gaayawutén. Ani képmaamba tékwa du dakwat yékun

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaké wa gaayawutén. Det yékun yaké wuna sépé kwayékawutékwa.
Kwayéwutu de wani bret kamunaae wa apapu apapu yékunmba
tékandakwa.” Naandén Jisas.
52 Judana néma dunyan wani kundi vékutake rakarka ye dekét deku
kapmang waarute anga wandarén, “Wan yénga kundi dé wo? Yénga
pulak déku sépé tiyaandu kaké nané?”
53 Naandaka Jisas det wandén, “Wuna kundi papukundi yamba wa.
An yéku kundi a. Yi wan wanana wa. Ani kundi ma vékusék naangunu.
Wuné Duna Nyaan. Wuna sépé wuna nyéki kakapuk yamunaae guné
katik yékunmba tépékaaké guné. 54 Wuna sépé wuna nyéki kakwa du
dakwa de kulémawulé kéraae yékunmba tékandakwa apapu apapu.
Kukmba kiyaandaru sésékuk sékéyakmba yakwa nyaa yaandu wuné
néma du rate, akwi du dakwat kundi wawuta sapak, wa wawutu de
nakapuk taamale waarapkandakwa. 55 Wuna sépé nakpulak yéku
kakému wa. Wuna nyéki nakpulak yéku kulak wa. Yi wan wanana
wa. 56 Wuna sépé wuna nyéki kana du dakwa de wunéké yékunmba
vékulakate kulémawulé kéraae, wuna du dakwa tékandakwa. Téndaru
wuné deku mawulémba wulaae rakawutékwa. 57 Wuna aapa Got dé
apapu rapékandékwa. Rate wandéka wa gaayawutén. Gaaye déku kundi
vékute wuné apapu rasékéyak-ngawutékwa. Rate wawutu wuna sépé
kana du taakwa tésékéyak-ngandakwa. 58 Wuné Gotna gaayémba gaayan
bret wa. Yi wan wanana wa. Ani bret wan talimba Gotna gaayémba
gaayandéka guna gwaal waaranga maandéka bakamusé kan bret pulak,
wunga yamba yé wa. De wani bret katake yamba téndakwe. Kukmba
wa kiyaatondarén. Du dakwa a wawutékwa bret katake, wa kulémawulé
kéraae apapu yékunmba tépékaa-kandakwa. Yi wan wanana wa. Gunat
wa wawutékwa.” Naandén Jisas kiyaaké yandékwanngé.
59 Dé wani kundi Kaperneammba wa wandén. Gotna kundi bulndakwa
gaamba téte wa wani kundi wandén, dé kiyaandu de kulémawulé
kéraamuké.

Apapu tépékaa-ndarénngé wandén Jisas

60 Jisasna késépéri dunyansé déku kundi vékute anga wandarén,
“Jisas wakwa kundi yénge vékuké? Wan néma kundi wa. Vékwe yénga
pulak ye vékusékngé nané?” 61 Naandaka Jisas deku mawuléké vékuséke
det anga waatakundén, “Wuna kundi kalik guné yo? 62 Wuné Duna
Nyaan anjorémba wa gaayawutén. Nakapuk waambule waaréwutu
vétake guné wanngé waak kalik yakangunéngwa. 63 Gotna Yaamambi
dékét déku kapmang kulémawulé kwayéndu du dakwa kulémawulé
kéraae de apapu yékunmba tépékaa-kandakwa. Baka du katik kwayéké
dé. Guné kulémawulé kéraae yékunmba tépékaangunénngé wa wani
kundi kwayéwutén. Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaandu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

guné wunéké yékunmba vékulakate kulémawulé kéraae apapu apapu yékunmba tépékaa-kangunéngwa. 64-65 Guné ras wunéké yamba yékunmba vékulakangunéngwe wa. Somba wani muséké anga wawutén: Du dakwa dekét deku mawulémba vékwe, wunéké yaae wuna kundi katik vékuké daré. Wuna aapa Got wandu wunéké yaae wa wuna kundi vékukandakwa." Naandén Jisas. Déké yékunmba vékulakakapuk yakwa dunyan wa véséknden. Dé maamat kwayéké yakwa du waak wa véséknden. Véséktake wa wunga wandén.

66 Wunga wandéka némaamba dunyan dé yaasékatake yéndarén. Yéndaka déku dunyan tambavétik maanmba kaayék vétik (12) wunga téndarén. 67 Téndaka Jisas det anga wandén, "Guné yénga pulak dé? Guné wuné yaasékatake yékwate guné yo?" 68 Wunga waatakundéka Saimon Pita wa wan, "Néman Du, méné yaasékatake ye kandéké yéké nané? Méné male wa nanat yéku kundi wakwa, nané kulémawulé kéraae apapu yékunmba ténanénngé. Méné nakurak wa wani kundi vékusékménéngwa. 69 Ménéké yékunmba vékulakanangwa. Wa véséknanén. Méné Gorale re wa gaayaménén. Got wandéka wa yaaménén. Méné dékét déku yéku du wa." Naandén Simon Pita. 70 Wunga wandéka Jisas det anga wandén, "Wuné wawutéka wa guné yaae wunale yaténgunéngwa. Yaténgunénga guna du nak wa Satanna jémbaamba yétékwa." 71 Naate Saimon Iskariotna nyaan Judaské wa wandén. Judas wan déku du nak wa. Kukmba Judas Jisas maamasat kwayékandékwa. Judas wunga yaké yandékwanngé wa wandén Jisas.

Jisasna waayékanje déké yamba yékunmba vékulakandakwe wa

7 1 Nyaa ras kukmba Jisas Galili distrikmba yatéte déku jémbaa yandén. Judana néma dunyan de Judia distrikmba yaréte Jisas viyaaké wate yaréndarén. Wunga yandaka deku taalémba yamba yaréndékwe wa. Galilimba yaréndén. 2 Nané Judasé nana néma nyaa nak yaakwate yandéka, wani sapak nané mawulé tawulé yate nana gaa yaasékatake ye Jerusalemmba bare gaamba yarénangwa.

3 Wani sapak de Jisasna waayékanje dat waarute anga wandarén, "Ani taalé ma yaasékatake yéménu Judiat. Wani taalat yéménéngét ména kundi vékuké mawulé ye de wamba tékwa du dakwa yaménéngwa nakpulak jémbaa vékandakwa. 4 Méné néma du téké mawulé yamunaae, du dakwana ménimba téte ma jémbaa yaménék. Néma du téké yamunaae ye katik paakwe jémbaa yaké méné. Judiat ye wani jémbaa ma yaménék." 5 Jisasna waayékanje wunga wandarén. De déké yamba yékunmba vékulakandakwe wa.

6 Wunga wandaka Jisas det anga wandén, "Apapu nyaa wa guna nyaa wa, Judiat yémuké. Wuné yéna nyaa wayéka yamba yaae wa. 7 Ani képmaamba yékéyaakmba tékwa du dakwa wuné kalik yandakwa. Det

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

anga wawutékwa, ‘Guné kapérandi mawulé kéraate wa kapéremusé
yangunéngwa.’ Wunga wawutéka wa wuné kalik yandakwa. Wuné kalik
yate de guné ké mawulé yandakwa. 8 Gunékét Jerusalemét ye guné véké
ya wani néma nyaa yakwate yandakwa musé. Wuné katik yéké wuté.
Wuné yéna nyaa yamba yaae wa, wayéka.” 9 Jisas wunga wandéka
yéndaka dé Galilimba yarépékandén.

Jisas Jerusalemét yéndén

10 Jisasna waayékanje paat yakwate yandakwan véké watake
Jerusalemét yéndaka Jisas deku kukmba yéndén. Kaapamba yamba
yéndékwe wa. Paakwe yéndén. Yéndéka yamba véndakwe wa.
11 Wani néma nyaa yandéka Judana néma dunyan Jisaské waakte anga
wandarén, “Ani du yamba dé ro?” 12 Naandaka du dakwa dekét deku
kapmang bulndarén. Bulte, ras wa wan, “Wa kapérandi musé yakwa du
wa. Du dakwat paapu wa yandékwa.” Naandaka ras wa wan, “Yamba wa.
Wa yéku du wa.” 13 Wunga wate Judana néma dunyan vékumuké kalik
yate bulte némaanmba yamba wandakwe wa.
14 Wani paatna sapak nyéndé nyaandémba téndéka Jisas Gotna kundi
bulndakwa néma gaamba wulaae du dakwat kundi kwayéténdén.
15 Yaténdéka Judana néma dunyan vékulaka vékulaka naate anga
wandarén, “Yénga pulak ye dé Gotna jémbaaké vékusékéyakék? Nana
du dat yamba yakwasnyéndakwe wa.” 16 Wunga wandaka Jisas det
wandén, “Gunat kwayéwutékwa kundi wan wuna kundi yamba yé wa.
Wan wunat wandéka yaawutén du Gotna kundi wa. 17 Guné déku kundi
vékuké mawulé ye kwayéwutékwa kundi kurkale vékukangunéngwa.
Vékwe anga vékusék-ngangunéngwa. Gotna kundi wa kwayéwutékwa.
Wuna mawulémba vékulakate yamba wawutékwe wa. Wunga vékusék-
ngangunéngwa. 18 Nak du dakwa deku yé kavérék-ndarénngé wate wa
du ras deku mawulémba vékulakate kundi kwayéndakwa. Wuné wunga
yamba yawutékwe wa. Wuné aapa Got wandéka wa yaawutén. Nak
du dakwa Gotna yé kavérék-ndarénngé wate Got mawulé yandékwa
pulak yate wa kundi kwayéwutékwa. Guné wuna kundi vékute anga
vékusékngangunéngwa. Wuné paapu yakwa du yamba wa. Wuna kundi
yékun wa. Yi wan wanana wa.
19 “Talimba Moses gunat apakundi wa wandén. Wandéka gunémba nak
déku kundi yamba vékungunéngwe wa. Wunéké anga wangunéngwa,
‘Dé Mosesna apakundi yamba vékundékwe wa.’ Wunga wate a wuné
viyaandékngé mawulé yangunéngwa. Kamuké guné wunga yo?”
20 Wunga wandéka wandarén, “Ména mawulémba kutakwa wa tékwa.
Téndéka wa waangété yaménéngwa. Kandé ménat viyaandékngwate yo?”
21 Naandaka Jisas det anga wandén, “Yaap yaré nyaamba kulé
apanjémba nak yawutéka vétake akwi vatvat naate vékulaka vékulaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

naangunén. 22 Talimba Moses dunyanngu nyaanna sépé sékungunénngé
wa yakwasnyéndén. Aasa kéraalu nyaa taambak kaayék kupuk (8) yéndu
dunyanngu nyaanna sépé sékungunénngé wa yakwasnyéndén.
"Wani musé Moses yamba taale baasnyé ye wa. Déku gwaal waaranga
maandéka bakamusé wa wani musé taale baasnyé yan. Yi wan wanana
wa.
"Guné Mosesna kundi vékute aasambéré kéraandaka nyaa taambak
kaayék kupuk (8) yéndéka guna dunyanngu nyaanna sépé sékungunéngwa.
Yate naknya naknya yaap yaré nyaamba sékungunéngwa. Sékute nyaa
taambak kaayék kupuk (8) yénngé vékulakangunéngwa. Yaap yaré nyaaké
yamba vékulakangunéngwe wa. 23 Guné Mosesna kundi kurkasale vékute
yaap yaré nyaa guna dunyanngu nyaanna sépé sékungunéngwa. Yaap yaré
nyaamba wuné duwat nak kururéwutén. Kururéwuténngé kamuké guné
wunat rakarka yo? 24 Guné vékusékngapuk ye wuna jémbaa vétake wunat
bari waaruké yambak nakapuk. Kurkasale vékutake guné wuna jémbaaké
waké ya." Jisas wunga wandén.

Ras wa wan, "Ani du an Got wan du Krais a."

25 Jerusalemmba tékwa du dakwa ras wa wan, "Yénga pulak dé? Ani
du an viyaandékngé yandakwa du ani dé, yi? 26 Ma véku. Dé akwi duna
ménimba téte kundi kwayéndékwa. Kwayéndéka néma du dat véte kundi
nak yamba wandakwe wa. 27 Dé Got wan du Krais wa? Wanngé daré
vékusékék? Wani duna gwalnge wa vénanén. Nanat yékun yandénngé
Got wan du Krais yaandu déku gwalepange katik véké nané. Got wan du
yénga pulak raké dé?" Naandarén.
28 Wunga wandaka Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaamba téte du
dakwat kundi kwayéténdén. Kwayéte anga wandén, "Guné wunat vésékte
wuna gwalepangeké wa vékusék-ngunéngwa. Guné wuna aapa yamba
vénguneng we wa. Dé wandéka wa yaawutén. Wuna mawulémba yamba
yaawutékwe wa. Dé paapu yamba yandékwe wa. Déku kundi wan yékun
wa. Yi wan wanana wa. 29 Wuné dé véwutén wa. Wuné dale rawutéka wa
wandéka yaawutén." Naandén.
30 Wunga wandéka dé kulkiye kure yékwate yandarén. Ye dé yamba
kutndakwe. Dé kiyaaké yandékwa nyaa wayéka yamba yaae wa.
31 Yandaka némaamba du dakwa déké yékunmba vékulakate anga
wandarén, "Got wan du Krais talimba vékapuk yananén kulé apanjémba
yandu, ani du yakwa jémbaat taalékéraké dé? Yamba yé wa. Ani du an
Got wan du Krais a. Naate wanangwa." Naandarén.

Polisét watakandaka Jisas kulkimuké yéndarén

32 Jisaské wunga kundi bulndaka de Farisi dunyan wa vékwan. Vékutake
de waak Gotna gaamba jémbaa yakwa duna néma dunyan waak polisét

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

watakandaka yéndarén, Jisas kulkiye kure ye kalapusmba taakaké. 33 Ye
saambakndaka Jisas anga wandén, “Wuné gunale yaré yaré naae wuné wani
wandéka gaayan duké nakapuk waambule yékawutékwa. 34 Yéwutu guné
wunéké waake waake yapati-kangunéngwa. Yatake wuné rakwa gaayét katik
yéké guné.” 35 Wunga wandéka Judana néma dunyan dekét deku kapmang
bulte anga wandarén, “Dé yénga yéndu déké waakpatiké nané? Grik
kantrimba tékwa nana tambék Judaséké yéké dé? Ye Grik du dakwat déku
jémbaaké yakwasnyéké dé det kapuk? 36 Anga wandékwa, ‘Guné wunéké
waakpati-kangunéngwa. Guné wuné rakwa gaayét katik yaaké guné.’ Wan
yénga kundi dé wo?” Dekét deku kapmang bulte wunga wandarén.

Kulémawulé kwayékwa kulak

37 Wani paat kandakwa sapak késké yandéka némaamba du dakwa wa
yaae rakésén. Wani nyaa néma nyaa wa. Randaka Jisas waarape waatéte
anga wandén, “Guné kulakngé kiyaamunaae wunéké yénga yaangunu. Yaae
kulak kakangunéngwa. 38 Guné wunéké yékunmba vékulaka-munaangunu
wa kulémawulé kwayékwa kulak némaamba wa guna mawulémba wiye
yaalaténdu yékunmba tésékéyakngangunéngwa. Wani muséké wa talimba
kundi viyaatakandarén Gotna nyéngaamba.” Jisas wunga wandén.
39 Déké yékunmba vékulakakwa du dakwana mawulémba Gotna
Yaamambi wulaae ramuké wa Jisas wani kundi kwayéndén. Gotna
Yaamambi randu de kulémawulé kéraae yékunmba tépékaakandakwa.
Yatéte nak du dakwaké yékandakwa, wani muséké kundi kwayéké.
Kukmba Jisas kiyaae nakapuk taamale waarape Gotna gaayét waaréndu
wa Got wandu déku Yaamambi yaakandékwa. Jisas wunga wandén sapak
wan wayéka Gotna Yaamambi yaakapuk téndéka wa wandén.

Késmawulé nakmawulé yate kém vétik randarén

40 Du dakwa ras wani kundi vékutake anga wandarén, “An Gotna yémba
kundi kwayékwa du a. Kaavérénangwa du wa. Yi wan wanana wa.”
41 Naandaka ras wa wan, “Yamba wa. Got wan du Krais wa.” Yandaka ras
wa wan, “Yamba wa. Wan Galili du wa. Got wan du Krais Galilimba katik
yaaké dé. 42 Talimba Gotna nyéngaamba déké anga viyaatakandarén: Got
wan du Krais Devitna kémba wa téndékwa. Dé talimba Devit yatan gaayé
Betlehemmba wa yaalakandékwa. Wunga viyaatakandarén.” Naandarén.
43 Wunga kundi vékutake késmawulé nakmawulé vékute du dakwa
kutéke kém vétik randarén. 44 Rate de ras Jisas kulkiye kure kalapusmba
taakaké mawulé yandarén. Ye du nak yamba kure wa dé.

Judana néma dunyan yamba Jisaské yékunmba vékulakandakwe

45 Wunga ye polis nakapuk waambule yéndarén. Farisi dunyan béré
Gotna gaamba jémbaa yakwa duna néma dunyanséké yéndaka det

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

anga waatakundarén, “Yénga pulak ye guné dé yamba kulkiye kure
yaangunéngwe?” 46 Waatakundaka de polis wa wan, “Talimba anga
pulak du nak yamba yatéte wunga kundi bulténdékwe wa, ani du
bulkwa pulak. An yéku du a.” 47 Naandaka de Farisi dunyan wa wan,
“Yénga pulak dé? Wan gunat waak paapu dé yak? 48 Nana néma dunyan
nané Farisi dunyan waak akwi nané déké wanangwa, ‘Wan Got wan
du Krais yamba wa. Paapu wa yandékwa.’ Nané wunga wanangwa.
49 Yékéyaakmba tékwa du dakwa wa de déku kundi vékundakwa. De
Moses wan nana apakundi yamba vékusékndakwe wa. Gotna ménimba
de akwi wa kapére yawuran. Sérémaa Got wandu kiyaae kapérandi
gaayét yékandakwa. Guné deku kundi vékumbak.” Naandarén Farisi
dunyansé.

50 Nikodemus waak dé Farisi du wa. Talimba Jisas véké yéndén.
51 Nikodemus deku kundi vékutake anga wandén, “Nana apakundi vékute
du nakét baka kotimngé nané? Yamba yé wa. Nané anga yanangwa. Duna
kundi vékutake yandén kapérandi muséké waak vékutake néma du anga
wakandékwa, ‘Wan kapérandi musé yan du wa. Wani yandén musé dat
waambule yakata-kanangwa.’ Naakandékwa. Wani du yakwate yandékwa
pulak, nané ma yakwak. Nané taale Jisasna kundi ma vékukwak.
Dat baka katik kotimngé nané.” 52-53 Wunga wandéka dat waarute
wandarén, “Méné waak yékéyaakmba tékwa Galilimba yaan du méné,
yi? Gotna nyéngaamba kwaakwa kundi kurkasale ma vé. Ve vékusék-
ngaménéngwa. Gotna yémba kundi kwayékwa du katik Galilimba yaaké
dé.” Naandarén dat.

Nak taakwana duwale kapéremusé yan taakwana

8 1 [Wani kundi watake akwi dunyansé deku gaat yékéraandarén.
Yéndaka Jisas Oliv waandakwa némbat waaréndén. 2 Waare re
ganmbamba waambule daawuliye Gotna kundi bulndakwa néma
gaat yéndén. Yéndéka akwi du dakwa déké yéndarén. Yéndaka
rate det Gotna kundi yakwasnyéréndén. 3 Yaréndéka apakundiké
vékusékngwa dunyansé, Farisi du ras, taakwa nak kure yéndarén.
Wani taakwa lé nak taakwana duwale kapéremusé yaléka véndarén.
Vétake kure ye watakandaka nyéndémba télén. 4-6 Téléka de Farisi
dunyansé anga wandarén, “Jisas kapérandi kundi ras bulmunaandu
dé kotimnganangwa.” Wunga watake Jisasét paapu yaké yandarén.
Yate dat wandarén, “Néma du, ani taakwa lé nak taakwana duwale
kapéremusé yaléka vénanén. Talimba Moses Gotna nyéngaamba
wunga yakwa dakwaké anga viyaatakandén: Wunga yakwa dakwa
matut ma viyaangunu. Viyaangunu yénga kiyaandaru. Moses wunga
viyaatakandén. Méné yénga méné wo, ani taakwaké?” Naandaka Jisas
kwaatambe déku séktambat viyaatakandén képmaamba.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Yaténdéka wamba téte nakapuk waatakundaka waatakundaka Jisas
waarape det anga wandén, “Amba téngunéngwanmba du nak talimba
kapéremusé yakapuk yan du, dé taale yénga vaanéndu matu.” 8 Wunga
watake nakapuk kwaatambe képmaamba viyaatakandén. 9 Yandéka
déku kundi vékutake nak nak gwaandékérandarén. Aanyapa yan du
taaléndaka baka dunyan kukmba gwaandan. Gwaande yékéraandaka
Jisas male wamba ran. Wani taakwa waak wamba tépékaatén Jisasna
ménimba.
10 Téléka Jisas waarape wani taakwat anga wandén, “Nyéno, wani
dunyansé yénga daré yék? Nyénat kotimngé yakwa du nak dé yaro?”
11 Naandéka walén, “Néma du, wunat kotimna du nak yamba yare wa.”
Wunga waléka wandén, “Wuné waak nyénat katik kotimngé wuté. Ma
yényénu. Sérémaa wani kapérandi musé nakapuk yaké yambak.” Wunga
wandéka yélén.]

Jisas wan vérékngwa yaa pulak wa

12 Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaamba téte du dakwat
kundi bulte nakapuk anga wandén, “Ani képmaamba tékwa du
dakwat wawutékwa, de kulémawulé kéraandarénngé. Wunga yate
wuné vérékngwa yaa pulak wa téwutékwa. Ganngumba yaa vérékte
kaaléndéka wa du dakwa kurkale véte yaréndakwa. Wunéké yékunmba
vékulakakwa du dakwa ganngumba katik yaréké daré. De deku
kapérandi mawulé yaasékatake kulémawulé kéraae nyaa kaalékwanmba
yatéte kurkale tékandakwa.” Naandén.
13 Wunga wandéka de Farisi dunyansé wa wan, “Méné ménékét ménéké
wa waménéngwa. Nané ména kundi katik vékuké nané, ménékét ména
kundi male waménéngwanmba.”
14 Naandaka Jisas wa wan, “Wunéké wawutékwa. Yi wan wanana wa.
Wuna gwalepange guné yamba vésékngunéngwe wa. Wuné yékwate
yawutékwa yaambu waak yamba vésékngunéngwe wa. Wuné yare
yaawutén taalé wuné wa vésékwutén. Yékwate yawutékwa yaambu
waak vésékwutén wa. Véséke wa wunékét wawutékwa. Wawutékwa
kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana
wa. 15 Guné wunat sawuré sanda véte wuné vésékngapuk yate wa wunat
waarungunéngwa. Bulaa a wuné néma du téwutékwan du dakwa nakét
yamba waaruwutékwe wa. 16 Wuna kapmang yamba jémbaa yawutékwe
wa. Got wunat wandéka yaae ani jémbaa yawutéka dé wunale sékét
jémbaa yandékwa. Yandékwanngé wuné néma du téte gunat sawuré
sanda véte kundi wamunaawutan, wa yéku kundi wakawutékwa.
17 Guna apakundi anga wandékwa: Du vétik nakurak kundit male
wamunaambéru, wani du vétikna kundi wan papukundi yamba wa. Wan
yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. 18 Wani kundi vékute, ani kundiké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma vékulakangunék. Wuné wunékét wunéké wa kundi bulwutékwa.
Bulwutéka wuna aapa waak wa wandékwa. Aané nakurak wani kundit
male wa watékwa."
19 Naandéka anga wandarén, "Ména aapa yamba dé yaro?" Naandaka
wandén, "Guné kurkasale yamba vésékngunéngwe wa wuné. Wuna
aapaké waak yamba kurkasale vésékngunéngwe. Wuné vésékmunaate,
wuna aapaké waak kurkasale vésékngatik guné." Naandén.
20 Jisas det wani kundi kwayéndén Gotna kundi bulndakwa néma
gaamba. Yéwaa taakandakwa taalémba téte det wani kundi bulndén.
Bulndéka dat yamba kulkiye kure yéndakwe. Déku kiyaanda sapak
wayéka yamba yaae wa.

Du dakwa katik yéké daré Jisas yékwate yakwa gaayét

21 Jisas nakapuk det anga wandén, "Wuné yékawutékwa. Yéwutu
guné wunéké waakngangunéngwa. Waakpatiye kiyaangunu, yangunén
kapéremusé tépékaa-kandékwa. Guné wuné yékwa gaayét katik yéké
guné." 22 Naandéka Judana néma dunyansé wa wan, "Yénga pulak dé?
Anga wandékwan, dé yékwa gaayét nané katik yéké nané. Dé dékét déku
kapmang déku sépat viyaae kiyaaké dé wunga wo kapuk?" Naandarén.
23 Wunga wandaka wandén, "Guné képmaana du dakwa wa. Wuné
yamba wa. Wuné anjoré Gotna gaayémba yare wa gaayawutén. 24 Guné
kiyaangunu wani yangunén kapéremusé katik késké dé. Wanngé wa
wawutékwa gunat. Wuné du dakwat yékun yawuténngé Got wan du
wuné anana. Wunéké yékunmba vékulakakapuk yamunaangunu,
yangunén kapéremusé katik késké dé." 25 Naandéka wandarén, "Ména
jémbaaké yénga méné wo?" Wunga waatakundaka Jisas anga wandén,
"Talimba wunéké apapu wa wawutén gunat. Kundi nak waak katik
waké wuté. 26 Wuna némaamba kundi a tékwa. Waké mawulé ye,
yanguénéngwa kapérandi mawulé, gunéké waak wa wakawutékwa. Yénga
yakét, katik waké wuté wunga. Ani kundi male wakawutékwa. Wuné
wandéka yaan duna kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi
wa. Yi wan wanana wa. Wuné déku kundi vékute wa ani képmaamba
tékwa du dakwat wawutékwa." 27 Wunga wandéka vékutake de déku
aapaké wandénngé yamba vékusékndakwe wa.
28 Yandaka Jisas anga wandén, "Kukmba Duna Nyaan wuné kusoré-
kanguénéngwa. Kusorétake wunéké vésék-ngangunéngwa. Wuné wuna
mawulémba kundi nak yamba kwayéwutékwe wa. Wuné wuna aapa
wan kundi male wa gunat kwayéwutékwa. Wunga vésék-ngangunéngwa.
29 Wuna aapa wandéka yaawutéka dé waak yaae wunale randékwa. Dé
mawulé yandékwa jémbaa male yawutékwanngé wate dé wuné yamba
yaasékandékwe wa. Yandéka wuné kapmang yamba yaréwutékwe wa.
Yamba wa." Naandén Jisas.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30 Wunga wandéka némaamba du dakwa déké yékunmba vékulakate
déku kundiké wandarén, “Yi wan wanana wa.”

Jisasna kundi vékute kurkasale tékandakwa

31 Yandaka Jisas wani Judasat anga wandén, “Guné wuna kundi
vékute wuna jémbaa yate wa guné wuna dunyan yaréngunéngwa. Yi
wan wanana wa. 32 Wuna dunyan yaréte guné wuna yéku kundiké
vékusék-ngangunéngwa. Vékusékte guné kalapusmba kwaakwa du pulak
katik yaréké guné. Guné baka kaapamba yatékwa yéku du pulak wa
yarékangunéngwa.” Naandén.
33 Wunga wandéka wandarén, “Nané Abrahamna gwaal waaranga
maandéka bakamusé a. Talimba du nak nanat kalapusmba yamba
taakandékwe wa. Nané yékunmba yarépékanangwa. Méné anga
waménéngwa, ‘Guné kalapusmba kwaakwa du pulak katik yaréké
guné. Guné baka kaapamba yatékwa yéku du pulak yarékangunéngwa.’
Kamuké méné wunga wo?” Naandarén.
34 Wunga wandaka Jisas det anga wandén, “Papukundi yamba
wawutékwe wa. A wawutékwa kundi an yéku kundi a. Yi wan wanana
wa. Du dakwa kapéremusé yandakwa. Yandaka wani kapéremusé wa
det kalapus pulakmba kusolakwa. Yandéka wani du dakwa akwi kurkale
yamba yaténdakwe wa. 35 Du ras nak duké apa tapa yandaka wa de
deku kundi vékute wandakwa pulak jémbaa wa yandakwa. Yate det apa
tapa yan duna kémba yamba tépékaandakwe wa. Kalapusmba kwaakwa
du pulak wa téndakwa. Apa tapa yan wani duna nyaan male deku
kémba tépékaa-kandékwa. 36 Wuné Gotna nyaan a. Wuné guné yékun
téngunénngé wamunaawutu kapéremusé gunat nakapuk katik kalapus
pulakmba taakaké dé. Guné baka yékunmbaa-sékéyak yatékangunéngwa.
37 “Guné Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamusé wa.
Wa vésékwuréwutén. Abrahamna kém téte déku kundi yamba kure
yaréngunéngwe wa. Yate wuna kundi kalik yate wunat viyaandékngé
yangunéngwa. 38 Wuné wuna aapa wunat wakwasnyéndén jémbaaké
wa gunat wawutékwa. Wawutéka guné guna aapa wan kundi male
vékungunéngwa.” Naandén Jisas det.

Deku aapa Satan wa

39 Jisas wunga wandéka anga wandarén, “Nana aapa Abraham wa.”
Naandaka Jisas wa wan, “Guné Abrahamna gwaal waaranga maandéka
bakamusé wa. Yi wan wanana wa. Ye yénga pulak dé? Kamuké watake
guné dé yan jémbaa kaapuk yo? 40 Gotna kundi wan papukundi yamba
wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Got wandéka vékuwutén
kundi akwi wa wawutén. Wanngé a wuné viyaandékngé yangunéngwa.
Abraham wunga yamba yandékwe. 41 Guné guna aapa yan pulak wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yangunéngwa.” Naandén. Det wunga wandéka wandarén, “Nana aasa yaambumba yate yamba kéraalékwe wa nané. Nané aapa dé nakurak male, Got wa.”

42 Naandaka Jisas wa wan, “Wuné wuna mawulémba yamba yaawutékwe wa. Gorale rawutéka wandéka wa gaayawutén. Got guna aapa ramunaandu, wuné gaayanngé mawulé tawulé yakatik guné. 43 Kamuké guné wuna kundi yékunmba vékulakakapuk yo? Wuna kundi kalik yate yamba yékunmba vékulakangunéngwe wa.

44 “Guné Satanna nyambalésé wa. Wunga yatéte wa guné guna aapana mawulémba jémbaa yangunéngwa, wandékwa pulak. Talimba du dakwat viyaandén. Dé du dakwat viyaakwa du wa. Wunga yate yéku kundi yamba vékundékwe wa. Dé papukundi male wa bulndékwa. Papukundi wan déku kundi wa. Dé paapu yate akwi du dakwat papukundi wa wandékwa. 45 Wawutékwa kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Wawutéka guné wuna kundi kalik yate papukundiké male mawulé yangunéngwa. Yate guné wuna kundi yamba vékungunéngwe wa. 46 Wuné kapéremusé yamba yawutékwe wa. Kapéremuséké guna du nak wunat kotimngé yapatindékwa. Wawutékwa kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa. Kamuké guné wawutékwa yéku kundi vékukapuk yo? 47 Gotna nyambalésé de akwi déku kundi vékundakwa. Guné Gotna nyambalésé yamba yé wa. Déku kundi yamba vékungunéngwe wa.” Naandén Jisas.

Talimba Abraham yarékapuk yan sapak Jisas yaréndén wa

48 Wunga wandéka Juda dunyansé Jisasét waarute anga wandarén, “Somba anga wananén, ‘Méné Samaria du wa. Kutakwa ména mawulémba wa tékwa. Téndéka wa waangété yaménéngwa.’ Naananén. Yi wan wanana wa. Bulaa wunga vékuséknangwa.” 49 Naandaka Jisas wa wan, “Wuna mawulémba kutakwa nak yamba te wa. Wuné wuna aapana yé kavérékwutéka guné wuna yé yamba kavérékngunéngwe wa. Wunéké wangunéngwa, ‘Wan kapéremusé yakwa du wa.’ Naangunéngwa. 50 Wuné wuna yé kavérékmuké kalik yawutékwa. Du nak néma du rate wuna yé kavérék-ngandékwa. Kavérékte wunat anga wakandékwa, ‘Méné yéku musé yakwa du wa.’ Naakandékwa. 51 Wuna kundi yékunmba vékukwa du dakwa Gorale apapu yarékandakwa. Yi wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa.” Naandén.

52 Wunga wandéka de Judana néma dunyan wa wan, “Ména mawulémba kutakwa wa tékwa. Bulaa wunga vékuséknangwa. Abraham dé wa kiyaan. Kiyaandéka Gotna yémba kundi kwayétan dunyansé de wa kiyaawuran. Kiyaandaka méné wa wakwa, ‘Wuna kundi yékunmba vékukwa du dakwa katik kiyaaké daré.’ Kamuké méné wunga wo? 53 Nana gwaal waaranga maandéka bakamu Abraham dé wa kiyaan.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Méné méné dat taalékérak kapuk? Gotna yémba kundi kwayétan
dunyansé waak de wa kiyaawuran. Ménéké yénga méné wo? Méné
kandé?”
54 Naandaka Jisas anga wandén, “Wuné wuna yé kavérékmunaawutu
wa wuné baka du wa. Wuna aapa wa dékét wuna yé kavéréknguwa.
Déké wangunéngwa, ‘Got wan nana néma du wa.’ 55 Wunga wate guné
dé yamba vésékngunéngwe wa. Wuné anga wamunaawutu, ‘Wuné dé
yamba vésékwutékwe wa.’ Wunga wamunaawutu wa wuné waak guné
paapu yakwa pulak wuné paapu yakwa du wa. Wuné dé vésékwutén
wa. Vésektake wa déku kundi kurkale vékuwutékwa. 56 Guna gwaal
waaranga maandéka bakamu Abraham jémbaa yawuta sapak véké wa
dusék yandén. Ye vétake mawulé tawulé yandén.”
57 Naandéka de néma dunyan wa wan, “Késépéri kaakwaré wa
Abraham talimba wa yaréndén. Méné késépéri kaa yamba yaréménéngwe
wa. Yénga pulak méné vék Abraham?” 58 Wunga wandaka Jisas anga
wandén, “Talimba Abraham yarékapuk sapak taale wuné wa yaran. Yi
wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa.” Naandén Jisas.
59 Wunga wandéka de rakarka ye matu kéraandarén dat viyaaké.
Yate dé yamba véndakwe wa. Dé Gotna kundi bulndakwa néma gaa
yaasékatake kaapat gwaandan.

Ménimbo yan du

9 1 Jisas déku dunyansale yaambumba ye ménimbo yan du nak
véndarén. Wani du dé aasana biyaamba wunga yandéka wa kéraalén.
2 Vétake Jisasna dunyansé Jisasét anga waatakundarén, “Néma du, wani
duna aasa kéraaléka wa déku méni kiyaan. Kandé kapéremusé yandaka
dé déku méni kiyaak? Wani du dékét dé dé yak, kapuk déku aasa aapa
béré yak?” 3 Waatakundaka Jisas wa wan, “Wani du yamba yandékwe wa
kapéremusé. Déku aasa aapa waak bét yamba ye wa. Dat Got yaké yakwa
kulé apanjémba véngunénngé wa déku méni kiyaan. 4 Got wunat wandéka
wa yaawutén. Yaae tiyaandén jémbaa bulaa a yakawutékwa. Kukmba
ani jémbaa yamuké yapati-kawutékwa. 5 Wuné ani képmaamba yatéte
véréknguwa yaa pulak wa yatéwutékwa. Yatéte du dakwat kulémawulé
kwayéwutu de yékunmba vékusék-ngandakwa.” Naandén Jisas.
6 Wunga watake képmaamba sépmany sévaandén. Sévaae ras képmaale
kuséke wani duna ménimba kutndén. 7 Kuttake dat anga wandén, “Ma ye
Siloammba tékwa gumba méni yakwasnyé.” Naandéka ye wani gumba
déku méni yakwasnyéndén. Yakwasnyéndéka déku méni nakapuk yékun
yandéka vététe nakapuk waambule yaandén. Wani guké wandarén,
Siloam, deku kundimba. Nana kundimba anga wa: Wandaka yéndén.
8 Wani du waambule yaandéka déku gaayé dunyan, talimba wani
dé vén dunyansé waak, dat vétake wandarén, “Talimba wani du dé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaambumba rate du dakwat yéwaaké yaawirak kapuk? Wan nak du dé?”
9 Naandaka ras wa wan, “Wani du wa. Yi wan wanana wa.” Naandaka ras
wa wan, “Yamba wa. Dé wani du pulak wa. Wan dé nak du wa.” Wunga
wandaka dékét wani du wa wan, “Wuné anana. Wuné wa yaambumba
rate yéwaaké yaawiran.” Naandén. 10 Wunga wandéka dat wandarén,
“Yénga pulak yaménénga dé ména méni yékun yak?” 11 Waatakundaka
wandén, “Wani du déku yé Jisas wa, képmaa kéraae sépmany sévaae wa
wuna ménimba kutndén. Kutte wunat anga wandén, ‘Ma ye Siloammba
tékwa gumba méni yakwasnyé.’ Naandéka ye gumba wuna méni
yakwasnyéwutéka wuna méni yékun yandéka véwutékwa yékunmba.”
12 Wunga wandéka dat wandarén, “Wani du yamba dé yaro?” Wunga
waatakundaka wandén, “Wuné yamba ve wa.” Naandén.

Farisi dunyansé wani duwat Jisaské waatakundarén

13 Talimba wani ménimbo ye yare yékun yan du Farisi dunyanngé kure
yéndarén. 14 Yaap yaré nyaa wa Jisas képmaa kéraae sépmany sévaae
wani duna ménimba kutndéka yékun yandén. 15 Kure yéndaka Farisi
dunyan dat nakapuk waatakundarén, “Méno, ména méni yénga pulak
yandéka dé yékun yak?” Wunga waatakundaka wandén, “Képmaa kéraae
sépmany sévaae ménimba kuttake wandéka ye gumba yakwasnyéwutéka
wa wuna méni yékun yan.” 16 Wunga wandéka de Farisi dunyan ras wa
wan, “Wani du yaap yaré nyaaké nana apakundi yamba vékundékwe
wa. Yandéka anga vékuséknangwa. Dé Got wandéka yamba yaandékwe
wa.” Naandaka de ras wa wan, “Yéku musé yakwa du male wa wani kulé
apanjémba yakandékwa.” Naatake vétik mawulé yate kém kutéke kém
vétik randarén.
17 Yate wani ménimbo yan duwat nakapuk anga wandarén, “Ména méni
kururan duké yénga méné wo?” Wunga waatakundaka wandén, “Wa
Gotna yémba kundi kwayékwa du nak wa.” Naandén.
18 Talimba wani duna méni kiyaan. Ye bulaa a déku méni nakapuk
yékun yan. Yi wan wanana wa. Yandéka Judana néma dunyansé wani
muséké wunga waké kalik yandarén. Kalik yate wani ménimbo yan duna
aapa aasat waandarén. 19 Waandaka yaambéréka bérét waatakundarén,
“An béna nyaan dé? Aasana biyaamba méni kiyaandéka wa kéraalén.
Béné wunga béné wo? Ye a yénga pulak ye dé méni véto?” 20-22 Naandaka
déku aapa aasa anga wambérén, “Dat ma waatakungunu. Dé wa némaan
yan. Dékét déku kapmang ma kundi bulndék. Aané wa vésektén. Wan
aana nyaan wa. Aasa kéraaléka ménimbo ye yaréndénngé wa vétén.
Bulaa a méni véndékwan, wan aané yamba vékuséke wa. Kandé
yatakandéka dé déku méni yékun yak? Aané yamba vékwe wa.” Paapu ye
wunga wambérén. Judana néma dunyansé bérét ka waarundara naatake
wa paapu yambérén. Talimba de néma dunyansé anga wandarén, “Du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nak anga wamunaandu, ‘Jisas wan Got wan du Krais wa.’ Naandu
wananu wani du kundi bulnangwa gaa taakatake gwaande ye nakapuk
katik yaalaké dé.” Naandarén. 23 De bérét wunga wamuké bét wani duna
aapa aasa wup yambérén. Wup ye wa anga wambérén, “Dé wa néma du
yan. Dat ma waatakungunu.” Naambérén.
24 Wunga wambéréka néma dusé wani duwat nakapuk waandarén.
Waandaka yaandéka dat anga wandarén, “Méné papukundi wakapuk
yate Gotna yé ma kavérékménu. Wa vénanén. Jisas kapérandi mawulé
yakwa du wa.” 25 Naandaka det wandén, “Wuné yamba vékuséke wa.
Dé kapérandi mawulé yakwa du dé, kapuk yénga du dé? Angat male
vékusékwutékwa. Talimba wuna méni kiyaan. Bulaa wuna méni yékun
yandéka yékunmba a véwutékwa.”
26 Naandéka wandarén, “Ménat kamu dé yak? Yénga yandéka dé
ména méni yékun yak?” 27 Waatakundaka anga wandén, “Wa wawutén.
Wawutéka yamba vékungunéngwe. Nakapuk kamu yandéka guné
vékukwate yo? Guné waak déku jémbaamba gwaandéké guné mawulé
yo, kapuk?”
28 Naandéka dat kenakte anga wandarén, “Méné déku jémbaamba
gwaandan déku du wa. Nané Mosesna jémbaamba wa gwaandénanén.
29 Got Mosesale kundi bulndéka wa vékuséknangwa. Moseské wa
vékuséknangwa. Wani kapérandi gandéndu yamba dé yaak? Yénga véké?
Dé yaan taalé yamba vénangwe wa.”
30 Naandaka wandén, “Wan yénga pulak dé? Dé wandéka wuna méni
yékun yan. Ye guné dé yaandén taalé yamba vénguněngwe. 31 Anga
wa vékuséknangwa. Got kapére mawulé yakwa duna kundi yamba
vékundékwe wa. Déké yékunmba vékute déku jémbaa yakwa duna kundi
wa vékundékwa. 32 Talimba nak yamba vékunangwe wa, aasa kéraaléka
ménimbo yan du nak nakapuk véndéka wandaka. Talimba ménimbo yan
du dakwat nak kururéndéka du nak yamba wandéka vékunangwe. Bulaa
male a vékunangwa. 33 Wunat wunga yéku jémbaa yandéka wawutén. A
Got wandéka a yaandén. Wunga vékusékwutékwa.”
34 Naandéka dat rakarka yate wandarén, “Ména aasa kapérandi musé
yate wa méné kéraalén. Kéraatakaléka méné kapérandi musé yakwa du
a téménéngwa. Wunga yatéte nanat yakwasnyéké yambak.” Naatake dat
anga wandarén, “Gotna kundi bulnangwa gaa taakatake ma gwaande yé.
Nakapuk yaalaké yambak.” Naandaka yéndén.

Ménimbo yan du pulak yaréndarén

35 Wani du kewuréndaka yéndéka Jisas vékutake déké waake vétake
dat anga wandén, “Méné Duna Nyaanngé méné yékunmba vékulako?”
36 Naandéka wandén, “Néma du, wani du wan kandé? Wunat ma waménu
wuné déké yékunmba vékulaka-kawutékwa.” 37 Naandéka Jisas wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wan, “Méné dé wa véménén. Wani du bulaa ménale dé a bultékwa.”
38 Naandéka wandén, “Néman Du, méné Duna Nyaan wa. Yi wan wanana
wa. Bulaa a vésékwutékwa méné.” Naatake Jisasét kwaati séte waandé
daandén.
39 Wunga yandéka Jisas anga wandén, “Du dakwa mawulé vétik yate
kém vétikmba randarénngé wa wuné ani képmaat gaayawutén. Ras du
dakwa wa wakwa, ‘Nané Gorké yamba vékuséknangwe wa.’ Wunga wate
ménimbo yan du pulak wa téndakwa. Yaténdaru wuné yaae wawutu
wa Gotna jémbaa vékandakwa. Ras du dakwa anga wandakwa, ‘Nané
Gorké vékuséknangwa wa.’ Wunga wate déké yamba vékuséndakwe wa.
Yaténdaru wuné yaae wawutu de ménimbo yan du pulak yatéte Gotna
jémbaa katik véké daré.” Naandén Jisas.
40 Wunga wandéka de Farisi du ras wamba téte wani kundi vékutake
dat anga wandarén, “Wa yénga méné wo? Nané Gorké vékuséngapuk
ye ménimbo yan du pulak nané yaro? Wunga méné wo?” 41 Wunga
waatakundaka wandén, “Guné Gorké vékuséngapuk yate ménimbo
yan du pulak yarémunaae kapére mawulé katik yaké guné. Guné
anga wangunéngwa, ‘Nana méni yamba ménimbo ye wa. Nané Gorké
vékuséknangwa.’ Wunga wate Gorké vékuséngapuk yangunénga wa
guna kapére mawulé wa tépékaakwa.” Naandén Jisas Farisi dunyanét.

Jisas sipsip tékwa séndéké gwaaménja kundi wandén

10 1 Jisas anga wandén, “Gunat a wawutékwa. Sipsip tékwa séndat
wulaaké mawulé yate pété yaasékatake, gindarén aatmumba
waaréte daawulikwa du, wan musé asé sél yate baka kéraakwa du wa.
2 Pétémba wulaa yaalakwa du wan sipsipké séngite vétékwa du wa.
Yi wan wanana wa. 3 Wulaaké yandéka pétémba tékwa wani du pété
naapindékwa. Naapindéka wulaandéka sipsip déku kundi vékundakwa.
Déku sipsipna yémba waandékwa. Waalakét yéndéka vékute kaapat
gwaandéndakwa. Gwaandéndaka sipsipké séngite vétékwa du dé taale
yéndékwa. 4 Yéndéka déku sipsip déku kundi vékute déku kukmba
yéndakwa. 5 De nak duna kukmba yamba yéndakwe wa. Wani duna
kundi vékuké yapatite déké wup yate yaangéndakwa.” 6 Jisas gwaaménja
kundi wunga wandén. Néma du téte déké yékunmba vékulakakwa du
dakwaké yékun yaké vékulakate wa wani gwaaménja kundi wandén.
Wandéka de wani kundi yamba kurkasale vékuséndakwe wa.

Jisas sipsipké séngite vétékwa duké gwaaménja kundi wandén

7 Yandaka Jisas nakapuk anga wandén, “Gunat a wawutékwa. Wuné
sipsip wulaakwa pété pulakmba wa téwutékwa. Wuna du dakwa de wani
sipsip pulak wa yaténdakwa. Yi wan wanana wa. 8 Taale yaan dunyansé
wa musé sél yakwa du pulak yate wa paapu yandarén. Yandaka sipsip

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

deku kundi yamba vékundakwe. Wuné sél yakwa duna kukmba wa
yaawutén. 9 Wuné pété pulak wa. Du dakwa yaae wani pétémba wulaae
wa de yékunmba rasékéyak-ngandakwa apapu apapu. De wani pétémba
wulaa yaalate kakému kéraakandakwa. 10 Paapu yakwa du paapu yate du
dakwana mawulé yaavan kurké wa yaandarén. Wuné du dakwat yékun
yate kulémawulé kwayéwutu mawulé yate apapu yékunmba rapéka-
ndarénngé, wa yaawutén.

11 "Wuné sipsipké kurkale séngite vétékwa du a. Wuna sipsipét yékun
yaké yi naawutu wuna maama wuné viyaandaru kiyaakawutékwa.
12-13 Wani paapu yakwa du, yéwaa kéraaké jémbaa yakwa du pulak yate,
de sipsipké yamba kurkale séngiye véténdakwe wa. Waaléwasa yaandaka
vétake sipsip yaasékatake yaange yéndakwa. Yaangéndaka waaléwasa
sipsipét tiké wulkutndaka yaange yé yaayandakwa.

14-15 "Wuné sipsipké yékunmba séngite vétéwutékwa. Wuna aapa wuné
wa véndékwa. Véndéka wuné dé véwutékwa. Wunga male wa wuné
wuna sipsip véwutéka wuna sipsip wuné vésékndakwa. Wuna sipsipét
yékun yaké yi naawutu wuna maama wuné viyaakandakwa. 16 Wuna
sipsip ras waak wa tékwa. Wuna kundi yamba vékundakwe wa. Ani
sipsipale yamba téndakwe wa. Wuné de waak kure yaakawutékwa. Wuna
sipsip akwi wunale nakurakmawulé yandaru wuné kapmang deké séngite
vétékawutékwa.

17 "Yate yi naawutu wuné viyaandaru kiyaae nakapuk taamale
waarapkawutékwa. Wunga yaké yawutékwanngé wuna aapa mawulé
tawulé yandékwa wunéké. 18 Wuné kalik yamunaawutu wunat katik
viyaaké daré. Wuné mawulé ye yi naawutu viyaandék-ngandakwa.
Wuna jémbaa wa. Wuné apamama yate yi naawutu wuné viyaandaru
kiyaae apamama ye nakapuk taamale waarapkawutékwa. Wani jémbaa
yawuténngé wa wuna aapa wunat wandén." Naandén Jisas.

19 Wandéka de Judana néma dunyansé wani kundi vékutake vétik
mawulé yate nakapuk kém kutéke kém vétik randarén. 20 Rate némaamba
dunyansé wa wan, "Déku mawulémba kutakwa téléka wa wunga
yandékwa. Guné déku kundi vékuké yambak." Naandarén.

21 De ras wunga wandaka, de ras wa wan, "Yamba wa. Déku
mawulémba kutakwa témunaalu wani kundi katik bulké dé. Talimba
wandéka ménimbo yan du yékun yandén. Kutakwa walu ménimbo
nakapuk katik véké dé." Judana néma dunyansé wunga wandarén.

Judana néma dunyansé Jisas kalik yandarén

22 Jerusalemmba néma nyaa nak yaakandékwa. Wani sapak nané nana
gwaal, waaranga, maandéka bakamusé talimba Gotna kundi bulndakwa
néma gaa nakapuk kaandarénngé vékulakanangwa. Wani sékét wan
yépmaa yakwa sékét wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Wani sapak Jisas Gotna kundi bulndakwa néma gaana maaléngamba
yeyé yaayaténdén. Wani maaléngaké wananén, Solomonna maaléngga
wa. 24 Wani maaléngamba yeyé yaayaténdéka Judana néma dunyansé
yaae jaawuwe téte dat anga wandarén, “Yénga sapak méné nanat
waménu nané ménéké kurkale vékusékngé nané? Méné Got wan du Krais
témunaae ma wa nanat.” Naandarén.
25 Wandaka Jisas wa wan, “Wuné gunat wa wawutén. Wawutéka
guné yamba yékunmba vékulakangunéngwe wa. Wuna aapa mayé apa
tiyaandéka wa déku jémbaa yawutékwa. Yawutu guné wani jémbaa
kurkale vémunaae wa wunéké vékusékngatik guné. 26 Guné wuna sipsip
yamba wa. Guné wuna kundi yamba vékungunéngwe wa. 27 Wuna
sipsip de wuna kundi vékundakwa. Vékundaka wuné de vésékwurétake
taale yéwutéka wa wuna kukmba yaandakwa. 28 Yaandaka wuné det
kulémawulé kwayéwutékwa, apapu apapu yékunmba rapékandarénngé.
Nak katik lambiyakngé dé. Nak du det kwayéwutén kulémawulé yaaséka-
ndarénngé det wandu de wuna sipsipsé déku kundi katik vékuké daré.
29 Wuna aapa de wunat wa tiyaandén. Dé néma du rate akwi duké wa apa
tapa yandékwa. Déku mayé apa wa akwi duna mayé apat taalékéran. Dé
apa tapa ye téndu du nak wuna sipsip déku taambamba kéraae kure yéké
yapatikandékwa. 30 Wuna aapale aané nakurak wa.” Naandén Jisas.
31 Wunga wandéka Judana néma dunyansé nakapuk matu kéraandarén
dat viyaaké. 32 Yandaka Jisas det anga wandén, “Wuné wuna aapana
yéku jémbaa késépéri wa yawutéka véngunén. Yénga baan jémbaaké
vékulakate guné wunat matut viyaakwate yo?”
33 Naandéka wandarén, “Nané yéku jémbaaké yamba vékulakate ménat
matut viyaaké yanangwe wa. Méné kundi sépélak aapélak bulte Gorét
wasélékménéngwa. Méné néma du yamba wa. Méné baka du wa. Yate
anga waménéngwa, ‘Aané Gorale nakurak wa.’ Wunga waménénga wa
méné matut viyaaké yanangwa.” Naandarén.
34 Naandaka anga wandén, “Yénga véké? Guna apakundimba ani
kundi wa kwaakwa nyéngaamba: Guné Got pulak rangunéngwanngé
wa wawutén. 35 Talimba yatéte déku kundi vékutan duwat wa Got wani
kundi wandén. Wandén kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku
kundi wa. Yi wan wanana wa. Got det wunga wandén pulak wuné
wani kundi wawutéka kamuké guné wunat rakarka yo? 36 Wuna aapa
wunat wandéka wa ani képmaat gaayawutén, du dakwat yékun yaké.
Gaaye anga wawutén, ‘Wuné Gotna nyaan a.’ Wawutéka wangunéngwa,
‘Méné wani kundi wate Gorét wa wasélékménéngwa.’ Naangunéngwa.
Kamuké guné wunga wo? 37 Wuné wuna aapana jémbaa yakapuk yawutu
guné wuna kundi vékumbak. 38 Wuné déku jémbaa wa yawutékwa.
Yawutu guné wuna kundi vékuké kalik yamunaae, wa yawutékwa
jémbaaké ma yékunmba vékulakangunu. Wunga yangunénngé mawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yawutékwa. Wunga yate anga vékusék-ngangunéngwa. Wuné wuna
aapale nakurakmawulé yate dé wuna mawulémba randéka wuné dale
yaréwutékwa." 39 Wunga wandéka dé nakapuk kulkiye kalapusmba
taakaké yandarén. Ye dé yéndéka yamba kulkiye kure yéndakwe wa.
40 Jisas nakapuk waambule ye Jordan kaambélé saaye nak aangat
yéndén. Ye Jon det baptais kwayétan taalémba saambake dé wani
taalémba yaréndén. 41 Yaréndéka némaamba du dakwa wa déké
yaandarén. Yaae vétake dekét deku kapmang bulte anga wandarén, "Jon
talimba vékapuk yananén kulé apanjémba yamba yandékwe wa. Yate
wani duké wate yéku kundi male wandén. Yi wan wanana wa." 42 Wunga
watake wani gaayémba yarékwa du dakwa némaamba déké yékunmba
vékulakate wandarén, "Jisas wan Gotna nyaan wa. Yi wan wanana wa."
Naandarén.

Lasarus wa kiyaan

11 1 Betanimba yaran du nak baat yandén. Déku yé Lasarus wa.
Betani wan Maria ambét léku aanyé Martana gaayé wa. 2 Lé wani
taakwa Maria wa yéku yaama yakwa gu Néman Du Jisasna maanmba
sévin. Sévitake léku némbat létéklén. Wan léku kaayé Lasarus wa baat
yan. 3 Yandéka wa Jisas ani kulémba yaréndéka bét Lasarusna nyange
vétik ani kundi anga wakwesatimbérén, "Néman Du, néma mawulé
yaménéngwa du a baat yakwa." Naambérén. 4 Waambéréka Jisas wani
kundi vékutake wandén, "Wani baat yandu dé katik kiyaaké dé. Wuné
Gotna nyaan. Wuné dé kururéwutu guné dat ve Gotna yé kavérék-
ngangunéngwa." Naandén.
5-6 Jisas Maria ambét Marta, Lasarus béréké waak néma mawulé
yandén. Lasarus baat yandékwanngé vékutake yaréndén gaayémba
nyaa vétik waak yaréndén. 7 Yare kukmba wandén, "Ma yékwak
waambule Judia distrikét." 8 Naandéka déku dunyansé wa wan, "Néma
du, bulaakakét wa ménat matut viyaaké yandarén. Yandaka kamu yaké
nakapuk waambule wani taalat yéké méné wo?"
9-10 Naandaka Jisas anga wandén, "Du nyaamba yéte katik vaakérké
dé. Wa nyaa véténdéka kurkale ve wa yéténdékwa. Gaan yékwa du
wa vaakérkandékwa. Gaan kurkale yamba ve yéténdékwe wa. Du
nyaamba jémbaa yate yéku jémbaa yakandékwa. Jémbaa yawutékwa
nyaa baka tékwa. Wuné viyaandékndara sapak yamba yaae wa. Bulaa
wuna jémbaa wayéka a yatéwutékwa." 11 Wunga watake anga wandén,
"Nana naawindu Lasarus ani yundé kwaakwa. Wuné ye sérkiyaawutu
waarapkandékwa." 12-13 Naate Lasarus kiyaanngé wa wandén. Wandéka
de déku dunyansé deku mawuléké anga wandarén, "Wa ani baka yundé
kwaandékwanngé wa wandékwa." Naate wandarén, "Néman Du, dé baka
yundé kwaamunaae wa dé yékun yakandékwa."

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Naandaka det wandén, “Lasarus dé kiyaan wa. 15 Kiyaandéka wuné
dale yamba yaréwutékwe. Guné wuna mayé apa vénguné nngé watake wa
wuné déké yékapuk yawutéka wa wuna mawulé a yékun yakwa. Bulaa
déké ma yékwak.” Naandén.
16 Wunga wandéka déku du nak Tomas, déku nak yé Didimus, wa wan
det, “Ma yékwak. Ye dale kiyaakanangwa.” Naandén.

Jisas wandu wa taamale waarape rapéka-kandakwa

17 Jisasale wunga yéndarén. Ye saambake Jisas vékundén Lasaruské.
Lasarus nyaa vétik vétik wa kwaandén rémtakandarén kwaawumba.
Naandarén.
18 Betani Jerusalemale wa tékwa (3 kilomita pulak wa). Kulémba
yamba wa. 19 Marta ambét Mariana kaayé kiyaandéka némaamba du
dakwa wa Jerusalem taakatake Betanit yékéraandarén, bérale sékét raké.
20 Jisas déku dunyansale yaambumba yéténdaka wa Marta wandaka
vékulén. Vékutake Jisas yaambumba véké watake yélén. Yéléka Maria lé
gaamba yaran.
21 Marta yaae Jisasét vétake walén, “Néman Du, méné amba
ramunaaménu wuna kaayé katik kiyaakatik dé. 22 Méné bulaa musé
nakngé Gorét waataku-munaaménu, wa mawulé yaménéngwa musé
akwi yakandékwa. Wan wa vékusékwutékwa.” 23 Naaléka Jisas wa wan,
“Nyéna kaayé nakapuk taamale waarapkandékwa.” Naandén.
24 Wunga wandéka Marta wa wan, “Wa vékusék-wutékwa. Kiyaan du
dakwa taamale waarapna sapak wa waarapkandékwa.” 25-26 Naaléka
Jisas anga wandén, “Wuna kapmang wakawutékwa. Wunéké
yékunmba vékulakate kiyaan du dakwa wawutu nakapuk taamale
waarapkandakwa. Waarape kulémawulé kéraae yékunmba rapéka-
kandakwa apapu apapu. Wunéké yékunmba vékulakakwa du dakwa de
kulémawulé kéraae yékunmba rapéka-kandakwa apapu apapu. Katik
lambiyakngé daré. Ani wawutékwa kundiké, ‘Yi. Wan wanana wa,’ nyéné
naau?” 27 Naandéka walén, “Néman Du, yi wan wanana wa. Méné Got
wan du Krais wa. Méné Gotna nyaan wa. Méné kaavérénangwa du wa. Yi
wan wanana wa.” Naalén.

Jisas géraandén

28 Marta wunga watake ye léku waayéka Mariat waalén. Waaléka
yaaléka lat yakélak waanmba anga walén, “Nanat Gotna kundiké
yakwasnyékwa du a yaae nyénat waakwa.” 29 Wunga waléka vékutake
Maria bari waarape Jisas véké yélén.
30-32 Mariana mawulé yékun yandénngé wa du dakwa ras
Jerusalemmba takamba yaae lale sékét randarén gaamba. Re véndarén lé
waarape kaapat bari gwaandéléka. Gwaandéléka vétake anga wandarén,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Wa Lasarus rémndarén déku kwaawut wa yélékwa, géraaké." Naatake waarape léku kukmba yéndarén.

Jisas déku dunyansale Marta de taale vélén taalémba wamba tépékaandarén. Gaayémba saambakngapuk téndaka Maria ye saambake wa Jisasét vélén. Vétake kwaati se dat anga walén, "Néman Du, méné amba ramunaaménu, wuna kaayé katik kiyaakatik dé."

33 Wunga wate géraaléka Jerusalemmba yaan du dakwa waak yaate lale sékét géraandaka véndén Jisas. Vétake mawulé sémbéraa yandéka déku kwaminyan bérun. 34 Bérundéka wandén, "Dé yani taalémba guné rémék?" Naandéka wandarén, "Néman Du, ma yaae vé." 35 Naandaka géraandén Jisas. 36 Géraandéka vétake anga wandarén, "Ma véna. Wani duké néma mawulé wa yandén." 37 Wunga wandaka de ras wa wan, "Talimba wandéka ménimbo yan du nakapuk véndén. Dé Jisas wamunaandu Lasarus katik kiyaakatik dé kapuk? Kamuké dé Lasarusét wunga wakapuk yak?" Naandarén.

Jisas wandéka Lasarus nakapuk taamale waarapndén

38 Jisas mawulé sémbéraa yasékéyak-téndéka dale sékét ye Lasarus rémndarén taalémba saambakndarén. Talimba wa wani taalé, néma matumba kwaawu vaae wulaandarén. Lasarus kiyaandéka déku pusaa wani kwaawumba taakatake matut nak wani kwaawu kétaak-tépéndarén.

39 Jisas saambake anga wandén, "Wani matu ma varémansati." Naandéka kiyaan duna nyange Marta, kalik yate dat walén, "Néman Du, kiyaandéka nyaa vétik vétik yén wa. Kapérandi yaama wa yaké yakwa." 40 Naaléka Jisas wa wan, "Nyéné takamba wa wawutén, 'Wunéké yékunmba vékulakamunaae, nyéné Gotna mayé apa vékanyénéngwa.' Wani kundiké ma vékulaka." 41 Wunga wandéka wani matu varémansati-ndarén.

Yandaka Jisas nyérét vaanjawure vététe anga wandén, "Aapa, wuna kundi wa vékuménén. Vékuménénga wuna mawulé yékun yandékwa. 42 Wa vékusékwutékwa. Apapu wa wuna kundi vékuménéngwa. Amba tékwa du dakwaké vékulakate wa ménat wawutékwa. Ménat wawutékwa kundi vékute wakandakwa, 'Got wandéka wa Jisas gaayandén. Yi wan wanana wa.' Wunga wandarénngé mawulé yawutékwa."

43 Naatake némaanmba waandén, "Lasarus, ma waarape yaala." 44 Wunga waandéka kiyaan du nakapuk taamale waarape yaalandén. Déku maan, taamba, saawi akwi laplapét gindarén. Yatakandaka wa kwaandén. Kwaae taamale waarape yaalandéka wandén Jisas, "Laplap ma lapattaka yéndu." Naandéka lapattakandaka yéndén.

Néma dunyansé Jisas viyaandékngé kundi gindarén
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lu 22:1-2)

45 Némaamba du dakwa wa Mariaké yaae lale yare véndarén, Jisas wunga yandéka. Véte wandarén, "Got wandéka wa gaayandén Jisas. Yi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wan wanana wa." 46 Naandaka ras Farisi dunyanét ye Jisas yan muséké
saapéndarén.
47 Saapéndaka de Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma
dunyan, Farisi dunyansé waak waandaka akwi maaka dunyan
yaandaka Jisaské anga wandarén, "Wani du talimba vékapuk
yananén kulé apanjémba késépéri wa yandékwa. Nané yénga pulak
yaké? 48 Nané déku jémbaaké dat watépékapuk yananu wa dé yatéte
wungat male yandu akwi du dakwa dat wakandakwa, 'Nana néma du
wa.' Naakandakwa. Yandaru néma du téte Romna néma duna taalé
kéraandu Romna dunyansé kalik ye yaae Gotna kundi bulnangwa gaa
yaavan kutte nana du dakwa waak viyaakandakwa." Naandarén néma
dunyansé.
49 Wani kwaaré Kaiafas Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna
néma du wa téndén. Téte wani néma dunyanséna kundi vékutake det
anga wandén, "Guné yamba vékuséknguněngwe wa. 50 Ma véku. Nané
wani du Jisas viyaandéknanu de Romsé nané Judasat katik viyaaké daré.
Dé nakurak kiyaandu nané katik kiyaaké nané. Wan yékun wa." Naandén
Kaiafas.
51 Wani kundi wate, déku mawuléké wunga yamba vékulakandékwe.
Wani kwaaré dé Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanséna néma
du téndéka Got dat wandéka wa wandén, Jisas kiyaae Juda du dakwat
yékun yakwate yandékwanngé. 52 Jisas kiyaae Judasat male katik
yékun yaké dé. Genge gaayémba tékwa Gotna nyambalésat waak yékun
yakandékwa. Kiyaae taamale waarape wandu de akwi nakurak kémba
tékandakwa.
53 Kaiafas wunga wandéka de Judana néma dunyansé kundi bule
gindarén, Jisas viyaandékngé. 54 Yandaka Jisas Jerusalem gaayéna
ménimba, deku nyéndémba nakapuk yamba yeyé yaayaténdékwe.
Yandéka déku dunyansé sékét Jerusalem taakatake Efraimét yéndarén.
Ye wani gaayémba wa yaréndarén. Wani gaayé du yarékapuk baka taalé
tékwanmba wa téndékwa.
55 Pasova waanangwa sapak yaaké yandéka némaamba Judasé wa
Jerusalemét yéndarén. Deku apakundi vékute, yandarén kapéremusé
yasnyéputiye kururémuké, wa yéndarén Jerusalemét. 56 Ye saambake
Jisaské waakndarén. Waakpatiye Gotna kundi bulndakwa néma gaamba
téte dekét deku kapmang bulte anga wandarén, "Yénga pulak dé? Guné
yénga guné vékwo? Pasovana néma nyaa véké kalmu yaaké dé kapuk?"
Naandarén.
57 Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyan, Farisi
dunyansé waak, anga wandarén, "Du nak Jisas yarékwa taalé vétake
yaae nanat wandu. Nané Jisas kure kuriye kalapusmba taakakanangwa."
Naandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Maria yéku yaama yakwa gu sévilén Jisasna maanmba
(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

12 1 Nyaa taambak kaayék nak (6) yéndu wa Pasova waanangwa
nyaa yaaké yakwa. Wani sapak Jisas déku dunyansale sékét
Betanit yéndarén. Wani gaayé wan Lasarusna gaayé wa. Talimba wani
du Lasarus kiyaandéka Jisas wandéka nakapuk taamale waarapndén.
2 Jisasna kakému Lasarusna gaamba yaakéréndaka Jisas déku dunyansale
sékét wulaae gaamba rakésndarén. Randaka Lasarusna nyange Marta
kakému yaake kwayéléka kandarén. Lasarus dé dele rate karéndén.
3 Déku nyange nak léku yé Maria yéku yaama yakwa gu ras kure
ralén. Kure re Jisasna maanmba sévitake léku némbat létéklén. Wunga
yaléka wani yéku yaama gaamba yaama yandéka gaamba ran du akwi
vékundarén.

4 Jisasna du nak déku yé Judas Iskariot dé dele sékét randén wani
gaamba. Wani du kukmba Jisas maamasat kwayékandékwa. 5 Maria
wunga yaléka Judas vétake wandén, “Kamuké lé wunga yo? Wani gu
wan yéku gu wa. Lé wani gu kwayéte néma (300 kina pulak) yéwaa
kéraae musékapuk du dakwat kwayémunaalu yékun yakatik.” Naandén.
6 Wan dé sél yakwa du wa. Dé Jisasna dunyanséna yéwaa kure re ras
sél yandén. Dé wani yéku gu kéraamuké yéwaa ras sél yaké watake wa
wunga wandén. Dé musékapuk du dakwaké yamba vékulakandékwe
wa.

7 Wunga wandéka Jisas anga wandén, “Lat waaruké yambak. Kukmba
wuné kiyaawutu kwaawumba rémngandakwa. Wanngé vékulakate wa
wunga yalén.” Wanngé wate de Judasé pusaa rémngé yate yandakwanngé
wa wandén. 8 Watake anga wandén, “Musékapuk du dakwa gunale sékét
wa yarépéka-kandakwa. Yaréndaru mawulé yangunéngwa sapak apapu
guné det yékun yakangunéngwa. Wuné gunale katik yarépékaké wuté.”
Naandén Jisas.

Néma dunyansé Lasarus viyaandékngé kundi gindarén

9 Jerusalemmba tékwa némaamba du dakwa vékundarén wa Jisas
déku dunyan sékét Betanimba yaréndaka. Vékutake dé véké yaandarén.
Jisas male véké yamba yaandakwe. Lasarus waak véké wa yaandarén.
Lasarus kiyaandéka Jisas wandéka taamale waarapndénngé wandaka
vékundarén. Wunga vékutake dé véké yaandarén.

10-11 Wani taalémba yatékwa du dakwa kundi vékundarén Lasaruské.
Vékute némaamba du dakwa de Jisaské yékunmba vékulakandarén. Yate
deku néma dunyanséna kundi kalik yandarén. Yandaka de Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyan Lasarusét waak viyaandékngé
kundi gindarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas néma du rate Jerusalemét wulaandén
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lu 19:28-40)

12 Némaamba du dakwa Jerusalemét yéndarén, Pasova waanangwa
nyaa yandakwa musé véké. Ye randarén. Re kwaae ganmba vékundarén
Jisas Jerusalemét yaaké yandéka.
13-15 Jisas donki nyaanmba waare yéndén. Jisas wunga yandénngé du
nak talimba Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén:
Gané Saionmba tékwa du dakwa gané wup yaké yambak.
Ma vé. Guna néma du dé a yaakwa.
Donki nyaanmba waare yaandékwa.
Wunga viyaatakandén. Jisas yaaké yandéka vékute némaamba du dakwa
wa déku yé kavérékngé wate yaambumba yéte maawulak gaanga pulak
musé satékndarén. Satéke kure ye yaambumba Jisas vétake déké mawulé
tawulé yate anga waandarén,
Néman Du Got wandéka wa yaandékwa. Wan yékun wa.
Dé wan nané Israelséna néma du wa.
Got dat yékun yénga yandu.
Nané Gotna yé ma kavérékngwak.
16 Wunga waandaka Jisasna dunyansé wani muséké yamba
vékusékndakwe wa. Kukmba Jisas Gotna gaayét waaréndéka wa
vékulakandarén, wani yandarén muséké, talimba viyaatakandén kundiké
waak. Vékulakate wa vékusékndarén.
17 Talimba némaamba du dakwa véndarén, Jisas wandéka Lasarus
nakapuk taamale waarapndéka. Vétake wa yé yaayandarén. 18 Wandaka
némaamba du dakwa de waak wani vékapuk yandarén kulé apanjémba
yandénngé vékundarén. Vékutake wa Jisas véké yaambat yaandarén.
19 Yaae déku yé kavérékndaka Farisi dunyansé kalik yandarén. Yate
dekét deku kapmang bulte anga wandarén, “Ma véna. Akwi du dakwa
de Jisaské male wa néma mawulé yandakwa. Nana kundi yamba
vékundakwe wa.” Naandarén.

Grik dunyansé ras Jisas véké mawulé yandarén

20 Juda du dakwa Pasova waanangwa nyaa yandakwa musé véte Gorét
waatakuké wa Jerusalemét yéndarén. Nak gaayémba yaan dunyan ras
waak yéndarén wunga yaké. De Grik dunyansé wa. 21 Wani dunyansé ras
ye Jisasna du nak Filipale bulndarén. Filip dé Betsaida du wa. Betsaida
Galili distrikmba téndékwa. Wani dunyansé Filipét anga wandarén,
“Néma du, nané Jisas vékwate yakwa.” 22 Naandaka Filip ye Andru we
sékét yémbérén, wani muséké Jisasét waké.
23 Ye wambéréka Jisas anga wandén, “Duna Nyaan wuné. Got wuna yé
kavérékngé yandékwa nyaa a yakwa. 24 Ani kundi ma vékusék naa. Gunat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

a wawutékwan. An wanana wa. Raisna sék képmaamba nakurak male taawutakananu kukmba wani sék waare rékaamba sék vaakukandékwa. Wani sék taawukapuk yananu, wani sék nakurak male wunga raké yakwa. Wuné viyaandaru, wunéké yékunmba vékulakakwa du dakwa wa rékaamba yatékandakwa. Wuné viyaakapuk yandaru, wa taawukapuk baka rakwa raisna sék pulak kapmang wuné male téké yakwa.
25 Deku sépéké male vékulakakwa du dakwa lambiyak-ngandakwa. Katik kulémawulé kéraae yékunmba yatéké daré apapu apapu. Deku sépéké vékulakakapuk yate wuna jémbaaké male vékukwa apu, wa de kulémawulé kéraae yékunmba yatékandakwa apapu apapu. 26 Du dakwa wuna jémbaa yaké mawulé ye, wa de wuna kundi vékukandakwa. Vékwe de wuné rana taalémba de waak rakandakwa. Wuna aapa wuna jémbaa yakwa du dakwana yé kavérékngandékwa." Naandén Jisas.

Jisas takwemimba kusorékandakwa

27 Wunga watake nakapuk anga wandén, "Bulaa wuna kwaminyan a bérukwa. Kiyaawuta nyaa a yakwa. Yandu Gorét anga waatakuké wuté? 'Aapa, wuné kandé kiyaaké ya. Wunéké yaaké yakwa musé ma ve kusati.' Wunga waké wuté? Yamba wa. Wuné kiyaae du dakwat yékun yaké wa gaayawutén ani képmaat." 28 Naatake Gorét anga wandén, "Aapa, méné waménu ména yé kavérék-ngandakwa." Wunga wandéka ani kundi Gotna gaayémba gaayan anga: "Wuné wawutéka wuna yé wa kavérékndarén. Nakapuk wawutu kavérékngandakwa." 29 Naandéka wamba tékésén du dakwa vékutake ras wa wan, "Jatndu wa yakwa." Ras wa wan, "Gotna kundi kure gaayakwa du nak Jisasale wa bulndékwa."
30 Wunga wandaka Jisas det wandén, "Gotna gaayémba gaayakwa kundi wuné vékuwuténngé yamba wandékwe wa. Guné vékungunénngé wa wandékwa. 31 Bulaa Got néma du rate ani képmaamba tékwa du dakwa yandarén muséké wakandékwa. Bulaa wandu ani képmaana néma du Satan yaange yékandékwa. 32 Wuné kusoréndaru kukmba ani képmaamba tékwa du dakwat wawutu wunéké yaakandakwa." 33 Wunga wate dékét dé viyaandékngé yandakwanngé wa wandén. De wani kundi vékwe vékuséknngandakwa, dé kiyaandu yandara muséké.
34 Jisas wunga wandéka dat wandarén, "Nané talimba Gotna nyéngaamba viyaatakandarén apakundimba vénanén. Got wan du Kraiské ani kundi anga viyaataka-ndarén: Dé katik kiyaaké dé. Apapu apapu rapéka-kandékwa. Viyaataka-ndarén apakundi vénanga méné wa wakwa, 'Duna Nyaanét kusorékandakwa.' Naaménéngwa. Kamuké méné wunga wo? Wunga kandéké méné wate wo?"
35 Naandaka anga wandén Jisas, "Yaréyaré naae vérékngwa téwaayé nakapuk katik vérékngé dé. Bulaa a téwaayé vérékte ganngumba kaaléndékwa. Kaaléndéka guné kurkale vésékte

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba yaténgunéngwa. Kurkale yatéte yénguna yaambu vésék naakangunéngwa. Vésékte ganngumba katik yatéké guné. Ganngétémba yatékwa du dakwa de yéndara yaambu yamba vésékndakwe wa. 36 Bulaa wani téwaayé vérékte gunale yaténdékwa. Bulaa guné wani téwaayéké yékunmba ma vékulakangunék. Yékunmba vékulakate guné yaa kaalékwanmba yékunmba yatékangunéngwa." Naate Jisas gwaaménja kundi wandén. Dé téwaayé vérékte kaalékwa pulak ye du dakwat yékun yandékwanngé wa wani gwaaménja kundi wandén. Wani sapak déku kundi vékute déku du dakwa yaténdarénngé wa wani gwaaménja kundi wandén.

Némaamba Judasé Jisaské yamba yékunmba vékulakandakwe

Jisas wunga watake ye paakwe yaréndén. Wani du dakwana ménimba yamba yaréndékwe wa. 37 Talimba vékapuk yandarén kulé apanjémba késépéri wa yandéka véndarén. Vétake déké yamba yékunmba vékulakandakwe wa. Deku mawulé wa yékéyaak yawuran. 38 Talimba Gotna yémba kundi kwayétan du Aisaia deké anga viyaatakandén Gotna nyéngaamba:

Néman Du, wananén kundi kandé yékunmba vékwak?
Méné apa tapa yaménénga kandé vék?
Wunga pulak du nak yamba re wa.

Talimba Aisaia wunga viyaatakandéka wani du dakwa Jisaské yékunmba vékulakakapuk yandaka wa déku kundi wandén pulak wa sékérékén.

39-40 Talimba Aisaia ani kundi waak anga viyaandén Gotna nyéngaamba:

Got deku méni kuttépéwurétake wandéka deku mawulé wa kapére yawuran.
Deku méni kuttépékapuk yandu wa kurkasale vékatik daré.
Wunga wakapuk yandu déku kundi vékuséknngatik daré.
De wuna kundi kurkasale vékundaru wuné det yékun yakatik wuté.

Aisaia Gotna kundi wunga viyaatakandén. Du dakwana mawuléké vékulakate wa wunga viyaatakandén. Talimba viyaatakandéka kukmba wani du dakwa Jisaské yamba yékunmba vékulakandakwe. 41 Aisaia Jisasna mayé apa vétake wa déké wani kundi viyaandén.

42 Judana néma du ras wunga yamba yandakwe wa. De Jisaské yékunmba vékulakandarén. Vékulakate Farisi dunyanngé wup yate, Jisaské yékunmba vékulaka-ndakwanngé yamba kaapamba wandakwe wa. Wani kundi kaapamba wamunaandaru Farisi dunyansé watépéndaru de Gotna kundi bulndakwa gaat katik wulaaké daré. Farisi dunyan watépémuké wup yate wa wani kundi yamba kaapamba wandakwe wa. 43 Yate nak du dakwa deku yé kavérék-ndarénngé wa vékulakandarén. Got deku yé kavérékndénngé yamba vékulakandakwe wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisasna kundi vékukapuk yandakwanngé, Got det waarukandékwa

44 Jisas némaanmba waate anga wandén, “Guné wuna kundi yékunmba
vékulakate, wa wuna kundi male yamba vékulakangunéngwe wa.
Wan wunat wandéka gaayawutén wani du Gotna kundi waak wa
yékunmba vékulaka-ngunéngwa. 45 Wuné véte wuna aapa Gorké waak
wa vésékngunéngwa. 46 Wuné guna kapérandi mawulé kururéké wa
gaayawutén ani képmaat. Gaaye gunat yéku mawulé kwayéte yéku
téwaayé vérékte kaalékwa pulak wa téwutékwa. Téwaayé vérékte
kaaléndu ganngumba katik raké daré. Guné wuna kundi yékunmba
vékulakangunu yéku mawulé kwayéwutu yékunmba yatépéka-
kangunéngwa. Kapérandi mawulé nakapuk katik vékuké guné. Wunga
yate katik ganngumba yatéké guné.
47 “Wuné néma du rate wuna kundi vékukapuk yakwa du dakwaké
anga katik waké wuté, ‘Wa kapérandi musé yakwa du dakwa wa.’
Wunga katik waké wuté. Wuné wani jémbaa yaké yamba gaayawutékwe
wa ani képmaat. Wuné du dakwana kapérandi mawulé kururéké wa
gaayawutén.
48 “Sésékuk sékéyakmba yaana nyaa wa Got néma du rate du dakwa
yan muséké wakandékwa. Wani nyaa, wunat wani kuk kwayén du
dakwat waarukandékwa, wuna kundi vékukapuk yandarénngé.
49 Yékun wa. Yi wan wanana wa. Wuna mawulémba vékulakate ani
kundi yamba wawutékwe wa. Wuna aapa wandéka yaawutéka, waké
yawutékwa kundi akwi wunat wa wandén. Wandéka wani kundi male
wa gunat a wawutékwa. 50 Wuné wa vékusék-wutékwa. Guné wani
kundi kurkasale vékwe, wa kulémawulé kéraae apapu apapu yékunmba
yatésékéyakngangunéngwa. Wunga vékusékte Got wunat wandén pulak
wa gunat wawutékwa.” Naandén Jisas.

Jisas déku dunyanséna maan yanjangndén

13 1 Pasova waanangwa néma nyaa wayéka yaakwate yandéka Jisas
anga vékusékndén. Kiyaae ani képmaa yaasékatake déku aapaké
yéké yandékwa sapak a yaakwa. Yate déku dunyansale rate deké néma
mawulé yasékéyakndén.
2 Garambu Jisas déku dunyansé sékét kakému karéndaka Satan yaae
Judas Iskariotna mawulémba wulaandén. Wulaae dat watakandén Jisas
déku maamasat kwayéndénngé. Judas dé Saimon Iskariotna nyaan wa.
3 Jisas dé vékusékndén wa. Déku aapa akwi musé dat kwayétake
wandéka wa gaayandén. Gaaye déku jémbaa yasékéyaktake wa nakapuk
déku aapaké waambule yékandékwa. 4 Wunga vékusékte kakému
karéndaka Jisas waarape téte déku yé kavérékngapuk yate jémbaa yakwa
du pulak yakwate yandén. Yate yépmaa yandéka saape téndén laplap

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

laaritake gu lété́kndakwa laplapét kéraae gindén. 5 Yatake dismba gu
wukaae deku maan yanjangndén. Yanjangte wani giye téndén gu lété́k
laplapét gu lété́kndén.
6 Wunga yalakét ye Saimon Pita ranmba saambakndén. Saambakndéka
Pita wa dat wan, “Néman Du, kamuké méné yanjangu wuna maan?
Méné wunga yamuké wuné kalik yawutékwa.” 7 Naandéka Jisas wa
wan, “Bulaa a yawutékwa musé yamba vékusékngunéngwe wa. Kukmba
wa vékusék-ngangunéngwa.” 8 Wunga wandéka Pita wa wan, “Yamba
wa. Wuna maan yanjangngé yambak.” Naandéka Jisas wa wan, “Ména
maan yanjang-ngapuk yawutu, wuna jémbaa nakapuk katik yaké méné.”
Naandén.
9 Wunga wandéka Saimon Pita Jisasna jémbaa yaké néma mawulé
yate wandén, “Néman Du, wuna maan male yanjang-ngé yambak. Wuna
maan, taamba, maaka waak akwi ma yanjangménu.”
10 Naandéka Jisas wa wan, “Gu wa yaakuménén. Ména maanmba male
wa kwaakwa képmaa. Ména maan yanjangtakawutu méné yékunmba
yatékaménéngwa. Bulaa guné akwi wa yékun yangunén. Yangunénga
guna du nakurak male wa kapérandi mawulé vékuréndékwa. Yate dé
yékun yamba yandékwe wa.” 11 Wunga wate Jisas vékusékndén wa.
Déku du nak, Judas, wa kwayékwate yakwa dé déku maamasat. Wunga
vékusékte wa wandén, “Guna du nak yamba yékun yandékwe wa.”
Naandén.
12 Jisas deku maan yanjangwurétake yépmaa yandéka saape téndén
laplap nakapuk saawuwe rate det anga wandén, “Gunat wani yawutén
muséké guné vékuséku? Bulaa kundi ras wawutékwa. 13 Guné wunat
anga wangunéngwa, ‘Néman Du. Gotna kundiké yakwasnyékwa du wa.’
Yékun wa wangunéngwa. Wuné guna néma du a. Yi wan wanana wa.
14 Wuné guna néma du rate guna maan wa yanjangwutén. Baka duna
jémbaa wa yawutén. Yate wuna yé yamba kavérékwutékwe wa. 15 Guné
waak wunga yate nak duna maan ma yanjang-ngunék. Wuné guna néma
du wani yéku jémbaa gunat wakwasnyéwutéka wa véngunén. Guné
wuna jémbaa yakwa du ve wuné yan pulak yangunénngé wa yawutén.
16 Jémbaa yakwa du néma du yamba téndékwe wa. Wan dé néma du
kalik yakwa jémbaa wa yandékwa. Dat jémbaa kwayékwa du wa déku
néma du tékwa. Kundi wandéka vékwe wandén pulak yakwa du, dé
néma du yamba wa. Dat kundi wan du wan néma du wa. Yi wan wanana
wa. 17 Guné wani kundi vékusékte wuné guna néma du yan pulak
yamunaangunu, wan yékun wa. Guna yé kavérékngapuk yate baka du
dakwana jémbaa yate nak du dakwat yékun yamunaae wa guné mawulé
tawulé yénga yangunu.
18 “Guné akwi wunga katik yatéké guné. Wuna wawutén dunyansat
akwi wa vésékwutén. Gunémba du nak wunat kapéremusé yakandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wan wa vésékwutékwa. Talimba du nak wani duké Gotna nyéngaamba
anga viyaatakandén:
Du nak wunale rate kakému katake wunat yaavan kurkandékwa.
Viyaatakandén kundi bari a sékérék-ngandékwa. Yi wan wanana wa.
19 Taale gunat wawutékwa. Wawutékwa musé kukmba yaandu guné véte
anga wakangunéngwa, 'Jisas néma du wa. Got wandéka wa gaayandén.
Yi wan wanana wa.' Wunga wate wunéké yékunmba vékulaka-
kangunéngwa. 20 Wawutén dunyansé ye wuna kundi kwayéndaru guné
wani kundi yékunmba vékute det yékun yamunaae, wa wunat waak wa
yékun yangunéngwa. Wuna kundi vékute wunat yékun yamunaae, wa
guné wunat wandéka yaawutén duna kundi vékute dat waak wa yékun
yangunéngwa. Yi wan wanana wa. Gunat wa wawutékwa." Naandén Jisas.

Judas Jisas maamat kwayékandékwa
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lu 22:21-23)

21 Jisas wunga wandéka déku kwaminyan bérundéka wandén, "Gunat
a wawutékwa. Gunémba du nak wuné kwayékandékwa wuna maamasat.
Yi wan wanana wa." 22 Wunga wandéka déku dunyansé de yamba
vékuséke wa. Jisas kandéké dé wak? Vékusékngapuk ye dekét deku
kapmang bulte dat vé, dat vé yandarén.
23 Jisasna du nak, déku mawulé yasékéyakndékwa du, dale sékét
randén. 24 Randéka Saimon Pita dat maakat yate anga wandén, "Méno,
Jisasét ma waatakwe vé. Kandéké dé wo?" 25 Naandéka dé lakasati
naae Jisasale rate dat anga waatakundén, "Néman Du, kandéké méné
wo?" 26 Naandéka Jisas wa wan, "Bret kumbingumba kusande taawuwe
wani duwat kwayékawutékwa." Wunga watake bret ayélap kéraae
kumbingumba kusande taawuwe Saimon Iskariotna nyaan Judasét
kwayéndén.
27 Kwayéndéka Judas kéraandéka Satan déku mawulémba wulaandén.
Wulaandéka Jisas Judasét anga wandén, "Yaké vékulaka-ménéngwa musé
bari ma ya." 28 Wunga wandéka kakému karékésén dunyansé wani muséké
yamba vékundakwe wa. 29 Yate ras deku mawuléké anga wandarén,
"Judas nana yéwaa kure randéka wa Jisas dat wandékwa, kakému ras
kéraandénngé." Yate ras wa wan, "Wa Judas nana yéwaa kure randéka wa
Jisas dat wandékwa yéwaakapuk du rasét kwayéndénngé." Wunga wate
kurkale yamba vékusékndakwe wa, Jisas Judasét wandén kundiké.
30 Judas Jisas kwayén kakému kéraae katake bari gwaandéndén. Gaan
ye téndéka ganngumba gwaandéndén.

Kulé apakundi

31 Judas waarape gwaandéndéka Jisas anga wandén, "Duna Nyaan
wuné. Bulaa wuna mayé apa vékangunéngwa. Véte wuna aapa Got néma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du randékwanngé vékusék-ngangunéngwa. 32 Wuna mayé apa véte Gorké
vékuséknguu, Got wandu wuné bari dale rate néma du rakawutékwa.
33 Guné wuna nyambalésé pulak wa. Gunéké mawulé yasékéyakwutékwa.
Wuné gunale kulémba katik yaréké wuté. Wuné guné yaasékatake
bari yéwutu guné wunéké waakngangunéngwa. Talimba Judana néma
dunyansat anga wawutén, 'Wuné yékwa yaambumba guné katik yaaké
guné.' Wunga wawutén pulak wani kundi male gunat a wawutékwa.
34 Bulaa kulé apakundi kwayékawutékwa gunat. Guné ani kundi
kurkale ma vékungunu. Wuné gunéké mawulé yasékéyakte gunat
yékun yawutékwa. Gunat yawutékwa pulak, guné wuna dunyanséké
akwi ma mawulé yasékéyakngunu. Yate det wunga ma yékun yangunu.
35 Wunga yangunu nak du véte anga wakandakwa, 'Wani dunyansé nak
dunyanséké mawulé yasékéyakte wa det yékun yandakwa. Wunga yate
de Jisaské yékunmba vékulakate déku dunyan wa yaténdakwa. Yi wan
wanana wa.' Naakandakwa gunéké." Naandén Jisas.

Jisas wandén Pita dat kuk kwayékwate yandékwanngé
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lu 22:31-34)

36 Jisas wunga wandéka Saimon Pita wa wan, "Néman Du, nak taalat
yéké méné wo. Yénga yéké méné?" Wunga waatakundéka Jisas wa
wan, "Wuné yéké yakwa taalat méné katik yaaké méné. Kukmba wa
yaakaménéngwa." 37 Naandéka Pita wa wan, "Néman Du, wuné ménale
yékawutékwa. Wuné ménale yaréké mawulé yawutékwa. Wunga yawutu
wuné viyaandék-munaandaru wan yékun wa." 38 Wunga wandéka
Jisas wa wan, "Méné wunat yékun yaké we kiyaaké méné wo kapuk?
Yamba wa. Wa vékusékwutékwa. Bulaa gaan méné apu kupuk anga
wakaménéngwa, 'Wuné yamba véwutékwe wa Jisas.' Wunga waménu wa
kukmba séraa waaké yakwa. Yi wan wanana wa. Ménat wa wawutékwa."
Naandén Jisas.

Jisas dé Gorké yéndakwa yaambu wa

14 1 Jisas déku dunyansat anga wandén, "Guné wuné yéké
yakwanngé vékulakate mawulé sémbéraa yaké yambak. Guné
wuna aapa Gorké ma yékunmba vékulakate wunéké waak yékunmba
vékulakangunu. 2 Talimba gunat anga wa wawutén, 'Wuné ye yarénguna
gaa kururé-kawutékwa.' Naawutén kundi wan papukundi yamba wa.
Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Wuna aapana gaayé wan
néma gaayé wa. Némaamba gaa wa kwaakéskwa wani gaayémba.
Guné yarénguna gaa wamba wa kwaakwa. 3 Wuné ye guna gaa kururé-
kawutékwa. Yatake nakapuk waambule yaae guné kéraawutu wunale
yékangunéngwa. Ye wunale yarékangunéngwa. 4 Wuné yéké yakwa
gaayéna yaambuké guné wa vékusék-ngunéngwa." Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Wunga wandéka Tomas wa wan Jisasét, “Néman Du, méné yéké
yakwa gaayéké yamba vékuséknangwe wa. Wani gaayét yéména
yaambuké waak yamba vékuséknangwe wa.”
6 Naandéka Jisas wa wan, “Wuné wani gaayét yénguna yaambu anana.
Wawutékwa kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa.
Yi wan wanana wa. Guné kurkale rapékangunénngé wa kulémawulé
kwayéwutékwa. Guné wuna kundi yékunmba vékute kwayéwuta mawulé
kéraamunaae, wa wuna aapana gaayét yékangunéngwa. Wuna kundi
yékunmba vékukapuk ye, wuna aapana gaayét katik yéké guné. 7 Wunéké
vésékmunaae, wa wuna aapaké waak vésékngangunéngwa. Bulaa wunat
véte déké wa vésékngunéngwa. Sérémaa waak wuna aapaké vésék-
ngangunéngwa.” Naandén Jisas.
8 Jisas wunga wandéka Filip wa wan, “Néman Du, nané nana aapa
Got véké mawulé yanangwa. Méné dé nanat wakwasnyéménu, nané
ménat katik waatakuké nané déké.” 9 Naandéka Jisas Filipét anga
wandén, “Késépéri baapmu wa gunale yatéwutén. Yénga méné wunéké
vékuséknganpuk yak? Wuné vén dunyansé, Got waak wa véndarén.
Kamuké méné anga wo? ‘Nana aapa Got nanat ma wakwasnyé.’ Méné
wunga waké yambak. Méné dé wa véménéngwa. 10 Aané wuna aapa
Gorale nakurakmawulé wa yatékwa. Wani kundiké méné yékunmba
vékulako kapuk? Gunat wawutén akwi kundi wuna mawulémba
vékulakate yamba wawutékwe wa. Got wuna mawulémba rate déku
jémbaa yandéka wa wani kundi wawutén. 11 Guné guna mawulémba
anga ma wangunék, ‘Jisas déku aapa Gorale bét nakurakmawulé wa
yambérékwa. Yi wan wanana wa.’ Wunga ma wangunék. Wunga
wakapuk yate, wa yawutén kulé apanjémba véte wunéké ma yékunmba
vékulakangunék.
12 “Gunat a wawutékwa. Guné wunéké yékunmba vékulakakwa
dunyan, guné waak wuné yakwa kulé apanjémba yakangunéngwa. Guné
yawutéka véngunén kulé apanjémba yaténgunu, wuné bari kiyaae wuna
aapa Gorké yéwutu guna jémbaa wa wuna jémbaat taalékéraké yakwa.
Yi wan wanana wa. 13 Wuné gunat yékun yawuténngé mawulé ye wuna
yémba waate Gorét waamunaangunu wa mawulé yangunéngwa jémbaa
yakawutékwa. Wunga yawutu akwi du dakwa véte Gotna yé kavérék-
ngandakwa. 14 Guné wuna yémba waate wunat waatakungunu, wuné
mawulé yangunéngwa musé yakawutékwa.” Naandén Jisas det.

Got wandu déku Yaamambi yaakandékwa

15 Jisas nakapuk anga wandén, “Guné wunéké mawulé
yasékéyakmunaate, wa wuna apakundi yékunmba vékute wawutékwa
pulak yakangunéngwa. 16 Yangunu wuna aapat waatakuwutu nak duwat
wandu yaae wuna taalé kéraakandékwa. Kéraae gunat yékun yate gunale

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yatépéka-kandékwa apapu apapu. 17 Wani kundi wawutékwan, wan
Gotna Yaamambiké wa wawutékwa. Dé wandékwa kundi wan papukundi
yamba wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Wuna jémbaamba
yaalan du dakwa male dé vékandakwa. Baka du dakwa dat véte vésékngé
yapatikandakwa. De déku kundi katik vékuké daré. Dé guna mawulémba
rapékandu dé vésék-ngangunéngwa.
18 "Wuné guné yaasékatake yéwutu, guné aapakiyaa aasakiyaa
nyambalésé pulak katik yaréké guné. Wuné guné ké waambule
yaakawutékwa. 19 Yaréyaré naae wuné ani képmaa yaasékatake ye
waambule yaawutu wuna jémbaamba yaalakapuk yan du dakwa, wunéké
waake wuné katik véké daré. Yandaru guné wuna jémbaamba yaalan du
dakwa nakapuk wuné vékangunéngwa. Wuné apapu apapu yékunmba
yarésékéyakwutu guné kulémawulé kéraae yékunmba yarésékéyak-
ngangunéngwa apapu apapu. 20 Waambule yaawuta nyaa yaandu wa
guné wunéké kurkale vékusék-ngangunéngwa. Wuné wuna aapana
kundi kurkale vékute wa aané dale nakurakmawulé yatékwa. Wuné
gunéké yaae guna mawulémba rawutu guné wuna kundi vékute wunale
nakurakmawulé yakangunéngwa. Wuna kundi vékute wawutékwa
pulak yakwa du dakwa, wa de wunéké mawulé yasékéyakndakwa.
21 Wunéké mawulé yasékéyakngwa du dakwaké wuna aapa Got
mawulé yasékéyakndékwa. Wuné waak wani du dakwaké mawulé
yasékéyakwutékwa. Yate rawutu de wuné véte vésékngandakwa."
Naandén.
22 Jisas wunga wandéka, Judas dat wandén. Wan Judas Iskariot yamba
wa. Nak Judas wa. Anga wandén, "Néman Du, a waménéngwa kundi
wuné yamba vékuséke wa. Nané ménat ve vésékngananangwa. Naaménén.
Yénga pulak yaménu, de ména jémbaamba yaalakapuk yan du dakwa de
méné vékapuk yandaru, nané méné véké nané?"
23 Naandéka dat Jisas wa wan, "Wunéké mawulé yasékéyakngwa du
dakwa de wuna kundi yékunmba vékute wawutékwa pulak yandakwa.
Wunga yana du dakwaké wuna aapa mawulé yasékéyakngandékwa.
Yandu aané wuna aapa sékét ye wani du dakwana mawulémba wulaae
rakatékwa. 24 Deku mawulémba wulaae ratu baka du dakwa aané katik
véké daré. De wuné kalik yate wuna kundi yamba vékundakwe wa. Ani
kundi wuna mawulémba vékulakate yamba wawutékwe wa. Wuna aapa
wandéka vékute wa gunat wawutékwa.
25 "Bulaa gunale yatéte wa gunat ani kundi wawutékwa. 26 Kukmba
kulé du nak gunéké yaakandékwa. Wani du wan Gotna Yaamambi wa.
Wuna aapa wandu dé yaae wuna taalé kéraae guna mawulé yékun
yakandékwa. Dé yaae gunat késépéri kundi kwayékandékwa. Kwayéndu
guna mawulé kutélangndu guné wawutén akwi kundiké nakapuk
vékulaka-kangunéngwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27 "Wuné guné yaasékatake yéké yate yéku mawulé kwayéwutékwa gunat.
Kwayéwutu guna mawulé yékun tékandékwa. Wuna mawulé yékun tékwa
pulak, wa guna mawulé tékandékwa. Ani képmaamba képakmba yatékwa
du dakwa, deku mawulé wunga pulak yamba te wa. De ani képmaana musé
aséké male wa vékundakwa. De kwayéké yawutékwa mawuléké yamba
vékusékndakwe wa. Wuné yéké yakwanngé vékulakate guné mawulé
sémbéraa yate wup yaké yambak. 28 Gunat anga wa wawutén, 'Wuné guné
yaasékatake ye nakapuk waambule yaakawutékwa.' Wunga wawutéka wani
kundi wa vékungunén. Vékute wunéké mawulé yasékéyakmunaate, aapaké
yéké yawutékwanmba wa guné mawulé tawulé yakangunéngwa. Wuna
aapa néma du wa randékwa. Wuné wa taalékérandén. Taalékérandéka wa
yéwutékwa dé véké. Wan yékun wa. 29 Bulaa wuné yéké yakwanngé gunat
wa wawutén. Kukmba wuné yéwutu anga ma wangunu, 'Jisas yéké yate
nanat wa wandén. Got wandéka wa gaayandén nanéké. Yi wan wanana wa.'
Naangunénngé wa wani kundi wawutén.
30 "Gunale némaamba kundi ras waak katik bulké wuté. Ani képmaana
néma du Satan a yaakwa. Yaae wuna néma du katik raké dé. 31 Yandu ani
képmaamba tékwa du dakwa vékusék-ngandakwa, wuna aapaké mawulé
yasékéyak-wutékwanngé. Wunga yandarénngé wa mawulé yawutékwa.
Mawulé yate wuna aapa wunat wandén jémbaa wa yawutékwa. Yaak wa.
Ma waarape yékwak." Naandén Jisas déku dunyansat.

Jisas dé wain miyé pulak wa

15 1 Jisas déku dunyanét anga wandén, "Wuné yéku wain miyé
pulak a téwutékwa. Wuna aapa Got dé wani miyéké vérékwa du
pulak wa randékwa. 2 Wani miyémba késépéri gaalé wa tékéskwa. Wuna
jémbaamba yaalan du dakwa, de wani miyé gaalé pulak wa. Yéku jémbaa
yakapuk yakwa apu wan sék vaakukapuk yakwa miyé gaalé pulak
téndaka, yéku mawulé vékute yéku jémbaa yakwa du dakwa wan de sék
vaakukwa miyé gaalé pulak wa téndakwa. Wani miyéké vérékwa du sék
vaakukapuk yakwa gaalé satékyasnyéndékwa. Sék vaakukwa gaalé véte
saal sénaandékwa, de yékun yate rékaamba sék vaakundarénngé. Wani
du yakwa pulak wuna aapa wunga yandékwa. Yéku jémbaa yakapuk apu,
wandéka yéndakwa. Yéku jémbaa yakwa apuna mawulé kururéndékwa,
deku mawulé yékun téndu de késépéri yéku jémbaa yandarénngé.
3 Guné wuna dunyansé wawutén kundi yékunmba vékungunénga, dé
guna mawulé kururéndéka guna mawulé wa yékun yan. 4 Guné wunale
nakurakmawulé yate wunale rakangunéngwa. Wungaké mawulé
yawutékwa. Wani satékyasnyéndékwa gaalé kapmang rate, wa sék katik
vaakuké dé. Guné wunale nakurakmawulé yakapuk yate, wa wani miyé
gaalé rakwa pulak kapmang ramunaae, wa guné yéku mawulé vékute
yéku jémbaa katik yaké guné.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 “Wuné wani miyé apa pulak wa téwutékwa. Guné wani miyéna
gaalé pulak wa ténguné ngwa. Guné wunale nakurakmawulé yate, wa
yéku mawulé vékute késépéri yéku jémbaa yakanguné ngwa. Guné wuné
yaasékatake yémunaae, yéku jémbaa katik yaké guné. 6 Miyé gaalé
satékyasnyéndaru rékaa yakandékwa. Wunale nakurakmawulé yakapuk
yakwa du dakwa rékaa yakwa gaalé pulak kapére ye rakandakwa.
Randaru sérémaa wani rékaa gaalé yapike yaamba waarkate
tukandakwa.”
7 “Guné wunale nakurakmawulé yate rangunu wuna kundi guna
mawulémba randu Gorét waatakungunu, wa dé mawulé yanguné ngwa
musé kwayékandékwa. 8 Guné yéku mawulé vékute yéku jémbaa késépéri
yangunu némaamba du dakwa véte anga wakandakwa, ‘Jisasna jémbaa
wa yandakwa. De déku dunyan wa. Yi wan wanana wa.’ Naate wuna
aapana yé kavérék-ngandakwa.
9 “Wuna aapa wunéké mawulé yasékéyakndékwa pulak wa wuné
guné ké wunga mawulé yasékéyakwutékwa. Wuné guné ké mawulé
yasékéyak-wutékwanngé apapu ma vékulaka-pékaténgunék. Yékéyaak
yaké yambak. 10 Apapu wuné wuna aapana kundi vékuwutéka dé wuné ké
mawulé yasékéyakndékwa. Yandékwanngé wuné yamba yékéyaak
yawutékwe wa. Yawutékwa pulak, guné wuna kundi vékute wuné guné ké
mawulé yasékéyak-wutékwanngé yékéyaak yakapuk yate ma yékunmba
yatépékangunu. 11 Guné mawulé tawulé yate dusék yanguné nngé wa
gunat wani kundi wawutékwa. Wuna yéku mawulé kéraae wuna dunyan
tésékéyakngunénngé wa mawulé yawutékwa.
12 “Ani kundi wawutu kurkale ma vékungunu. Wuné guné ké mawulé
yasékéyakwutékwa pulak, guné wuna du dakwaké ma wunga yangunu.
13 Guné guna du dakwaké mawulé yasékéyakte det yékun yaké we
kiyaamunaangunu, wan yéku yapaté wa. Deké we kiyaanguna mawulé
wa taalékéran akwi yéku mawulat. 14 Guné wuna kundi vékumunaate, wa
guné wuna mawulé yasékéyakwutékwa dunyan yatépéka-kanguné ngwa.
15 Bulaa gunat anga wawutékwa: Guné wuna mawulé yasékéyakwutékwa
dunyan wa. Wunga wate gunat nakapuk anga katik waké wuté: Guné
wuna jémbaa yakwa dunyan wa. Wunga katik waké wuté. Jémbaa yakwa
dunyan deku néma duna mawuléké yamba vékusékndakwe wa. Wuna
aapa wan akwi kundi vékutake guna néma du wuné gunat wa wawutén.
Wawutéka guné wuna mawuléké wa vékusékngunéngwa. Yangunénga
bulaa gunat anga wawutékwa: Guné wuna mawulé yasékéyakwutékwa
dunyan wa. Naawutékwa.
16 “Guné guna mawulémba yamba yaanguné ngwe wa, wunale
jémbaa yaké. Wuné wawutéka wa yaangunén. Yaae wuna yéku jémbaa
yanguné ngwa. Wani jémbaa katik késké dé. Guné wani jémbaa yate
wuna yémba wate wuna aapat waataku-munaangunu, wa wanguné ngwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

musé wunga yakandékwa. 17 Bulaa gunat anga wawutékwa. Guné guna
dunyanngé ma mawulé yasékéyakngunék. Wawutékwa kundi kurkale ma
vékungunék.” Naandén Jisas.

Jisasna dunyanngé kalik yakandakwa

18 Jisas wani kundi watake det anga wandén, “Ani képmaamba téte
yékéyaakmba yatékwa du dakwa gunéké kalik yamunaandaru wan baka
musé wa. Taale wunéké kalik yandarén. Wunga wa vékuséknguné ngwa.
Wunéké kalik ye kukmba gunéké waak kalik yakandakwa. 19 Guné
dele nakurak jémbaamba wulaamunaangunu, wa de gunéké mawulé
yakatik daré. Guné nakpulak jémbaamba wa yaalangunén. Wuné
gunat wawutéka wa deku jémbaa yaasékatake wa wuna jémbaamba
yaalangunén. Yaalangunénga wa guné kalik yandakwa. 20 Talimba gunat
anga wa wawutén, ‘Jémbaa yakwa du néma du yamba wa. Dat jémbaa
kwayén du wa néma du rakwa.’ Wunga wawutén kundi ma vékulaka
kurkasale. Guna néma dunyan wunat yaavan kutndarén pulak, gunat
wunga yaavan kurkandakwa. De wuna kundi vékumunaate, wa guna
kundi waak vékukandakwa. 21 De Gorké yamba vékuséndakwe wa. Got
wuné wandéka gaayawuténngé vékuséngapuk yate, wa guné wuna
dunyan yaténgunéngwanngé gunat yaavan kurkandakwa.
22 “Wuné yaae det kundi kwayékapuk yamunaawutu, wa de yandarén
kapéremuséké katik vékuséngatik daré. Wuné yaae det wawutéka wa
yandarén kapéremuséké vékuséndakwa. Vékuséktake anga katik waké
daré, ‘Vékuséngapuk yatéte wa kapéremusé yananén.’ Wunga katik
waké daré. 23 Wunéké kalik yakwa du dakwa, wa wuna aapa Gorké waak
wa kalik yandakwa. 24 Talimba nak du nak yaae wuné yakwa pulak
kulé apanjémba yamba yandékwe wa. Wunékét wuna kapmang yaae
wa wani jémbaa yawutén. Wuné wani jémbaa yakapuk yamunaawutu,
de ani képmaamba téte yékéyaakmba yatékwa du dakwa de yandarén
kapéremuséké katik vékuséngatik daré. Wuné wani jémbaa yawutéka
wa véndarén. Vétake de yandarén kapéremuséké vékusékte de wuna
aapale aanéké kalik yandakwa. 25 Wuné kapéremusé nak yakapuk
yawutéka wunéké baka kalik yandaka Gotna nyéngaamba kwaakwa
kundi nak bulaa wa sékérékén. Du nak talimba nyéngaamba anga
viyaatakandén: Wunat baka kalik yandarén.
26 “Kukmba kulé du nakét nak wawutu gunéké yaae guna mawulé
yékun yakandékwa. Bulaa wuna aapa Gorale wa randékwa. Wuné Gorét
waatakuwutu dé wandu yaakandékwa. Wani du dé Gotna Yaamambi wa.
Dé kwayékwa kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa. Yi
wan wanana wa. Dé yaae wunéké kundi kwayékandékwa. 27 Guné waak
wunéké ma kundi kwayéngunék. Wuné ani képmaamba yatéte taale
jémbaa baasnyé ye yawutéka wunale yatéte wa véngunén. Bulaa wunale

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yatéte wuna jémbaa wa vénguněngwa. Vétake guné wunéké det ma
kundi kwayéngunék.” Naandén Jisas déku dunyansat.

16 1 Jisas wani kundi watake déku dunyanét nakapuk anga wandén,
“Bulaa wunéké yékunmba vékulakangunéngwa. Guné wuna
kundi yaaséka-ngunénngé kalik yawutékwa. Yate wani kundi gunat
wa wawutén. 2 Kukmba néma du ras wandaru guné kundi bulndakwa
gaa yaasékatake wani gaat nakapuk katik wulaaké guné. Yangunu
dunyan ras anga wakandakwa, ‘Wan kapéremusé yakwa dunyan wa.
Nané det viyaandékte Gotna jémbaa yékunmba yakanangwa.’ Naatake
guné viyaandék-ngandakwa. 3 Wani dunyansé wuna aapale aané
yamba vésékndakwe wa. Yate wa gunat yaavan kurkandakwa. 4 Bulaa
gunat wani muséké wa wawutén. Kukmba gunat yaavan kutndaru
wakangunéngwa, ‘Talimba Jisas wandén pulak a yandakwa.’ Naate wuna
kundiké vékulaka-kangunéngwa.” Naandén Jisas.

Gotna Yaamambi ani jémbaa yakandékwa

Wani kundi watake nakapuk anga wandén, “Talimba gunale yatéte
gunat wani kundi yamba wawutékwe wa. 5 Bulaa guné yaasékatake yéké
yate, wa ani kundi wawutékwa. Yaréyaré naae wunat wandéka yaawutén
duké nakapuk waambule yékawutékwa. Yékwate yawutékwanngé guna
du nak wunat anga yamba waatakundékwe, ‘Méné yénga yu?’ Wunga
yamba waatakundékwe wa. 6 Wawutén kundi vékungunénga bulaa guna
mawulémba wa kapére yakwa.

7 “Gunat a wawutékwa. Wuné yéké yawutékwan wan yékun wa. Yi wan
wanana wa. Yékapuk yawutu guna mawulémba Yékun Yana Du katik
yaaké dé guné ké. Wuné yéwutu wa yaakandékwa. Yaaké yandékwanngé
vékulakangunu, wa guna mawulé katik kapére yaké dé. 8-11 Wani du
yaae ani képmaamba téte yékéyaakmba yatékwa du dakwat anga
wakandékwa, ‘Guné kapére mawulé yate wa kapéremusé yangunéngwa.
Jisaské yékunmba vékulakakapuk yate wa kapéremusé yangunéngwa.
Jisas yéku musé male wa yandén. Yatake wa waambule yéndén déku
aapaké. Dé nakapuk katik véké guné. Déku aapaké yéndéka bulaa anga
wa vékuséknguněngwa. Wan dé yéku musé yan du wa. Wunga wa
vékuséknguněngwa. Got néma du rate Satanna jémbaaké wa wandén.
Watake yandén kapéremusé yakatakandékwa. Yakatandu guné véte anga
vékusék-ngangunéngwa. Got néma du rate yananén kapéremusé waak
wakandékwa. Wunga vékusék-ngangunéngwa.’ Naakandékwa. Guna
mawulémba Yékun Yana Du wunga wakandékwa, ani képmaamba téte
yékéyaakmba yatékwa du dakwat.” Naandén Jisas.

12 Jisas wunga watake anga wandén, “Wuné rékaamba kundi ras
waak gunat waké mawulé yawutékwa. Ye bulaa wawutu katik vékuké
guné. Yékéyaak yakangunéngwa. 13 Kukmba Gotna Yaamambi yaae

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gunat kundi kwayékandékwa. Dé kwayékwa kundi wan papukundi
yamba wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Yaae wani kundi
kwayéte guna mawulat yékun yandu guné kwayéndékwa akwi kundiké
vékusék-ngangunéngwa. Déku mawulémba vékulakate katik waké dé.
Wuné ye wawutu dé yaae kwayéwutén kundi gunat kwayékandékwa.
14 Wuna kundi vékwe kwayéwutén kundi gunat kwayéte, wa dé
wuna yé kavérékngandékwa. 15 Wuna aapa Gotna mawulé akwi wa
vékusékwutékwa. Yate Gotna Yaamambiké wa wunga wawutén. Gotna
Yaamambi yaae kwayéwutén kundi gunat kwayéndu guné kurkale
vékukangunéngwa." Naandén Jisas.

Kapére mawulé vékwe nakapuk yéku mawulé vékundakwa

16 Jisas wani kundi watake anga wandén, "Yaréyaré naae wuné katik
véké guné. Kukmba yaréyaré naae wuné nakapuk vékangunéngwa."
17-18 Wunga wandéka déku dunyansé ras dekét deku kapmang bulte
anga wandarén, "Wan Jisas wa wandékwa kundi yénga pulak kundi
dé wo? Wani kundi nané yamba vékuséke wa. Anga wandén, 'Yaréyaré
naae wuné katik véké guné. Kukmba yaréyaré naae wuné nakapuk
vékangunéngwa.' Wunga wate nak kundi waak anga wandén, 'Wuné
wuna aapaké wa yékawutékwa.' Jisas kamuké dé wunga wak? Wani
kundi nané yamba vékuséke wa." Naandarén.
19 Wani kundiké Jisasét waatakuké yandaka Jisas deku mawulé
vékusék-wurétake det anga wandén, "Gunat anga wa wawutén, 'Yaréyaré
naae katik véké guné wuné. Kukmba yaréyaré naae vékangunéngwa
wuné.' Wunga wawutéka guné wuna kundi vékusék-ngapuk ye, wani
kundiké guné gunékét guna kapmang bulu, yi?
20 "Gunat a wawutékwa. Wuné guné yaasékatake yéwutu guna mawulé
kapére yandu géraakangunéngwa. Géraangunu ani képmaamba téte
yékéyaakmba yatékwa du dakwa de dusék takwasék yakandakwa.
Taale kapére mawulé vékute sémbéraa yakangunéngwa. Kukmba yéku
mawulé vékute mawulé tawulé yakangunéngwa. Yi wan wanana wa.
21 Taakwa nyaan kéraaké yate taale kaangél vékulékwa. Vékute mawulé
tawulé yamba yalékwe wa. Ye wani nyaan kéraatake wani kaangélké
nakapuk yamba vékulakalékwe wa. Wa wani kéraalén nyaanét véte
mawulé tawulé yalékwa. 22 Guna mawulé wani taakwana mawulé
pulak wa. Bulaa guna mawulé kapére yandéka yamba mawulé tawulé
yangunéngwe wa. Kukmba wuné nakapuk waambule yaawutu guné
mawulé tawulé yate dusék yakangunéngwa. Yangunu wani yéku mawulé
guna mawulémba katik kéraasnyéké daré.
23 "Guné mawulé tawulé yate wani nyaa musé nakngé wunat katik
waatakuké guné. Gunat a wawutékwa. Guné wuna aapat wuna yémba
waatakungunu dé vékute mawulé yangunéngwa musé yakandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 Talimba Gorét wuna yémba yamba waatakungunéngwe wa. Bulaa
wunga ma waatakungunék. Waatakungunu mawulé yangunéngwa musé
yandu guné mawulé tawulé yate dusék yakangunéngwa. Yi wan wanana
wa.” Naandén Jisas.

Jisasna mayé apa wa taalékéran deku mayé apat

25 Jisas wunga watake det anga wandén, “Gunat wawutén kundi wa
gwaaménja kundimba wa wawutén. Sérémaa gwaaménja kundi nakapuk
katik waké wuté. Yate wuna aapaké baka kundimba wawutu déké bari
vékusék-ngangunéngwa. 26-27 Wawutu guné wuna yémba wuna aapat
waataku-kangunéngwa. Dé guné ké néma mawulé yasékéyakndékwa.
Yandu dat guna kapmang waataku-kangunéngwa, dé gunat yékun
yamuké. Wuné dat katik waatakuké wuté, dé gunat yékun yamuké.
Guné wunat véte anga wangunéngwa, ‘Jisas Got yaasékatake wa
gaayandén nanéké. Yi wan wanana wa.’ Wunga wate guné wunéké
mawulé yasékéyak-ngunéngwa. Wunga yangunénga wuna aapa guné ké
mawulé yasékéyakndékwa. 28 Talimba wuna aapa yaasékatake wa ani
képmaat gaayawutén. Gaaye yare ani képmaa yaasékatake wuna aapaké
waambule yékawutékwa.” Naandén Jisas.
29 Dé wunga wandéka wandarén, “Méné gwaaménja kundimba
wakapuk yaménénga bulaa ména kundi vékute a vékuséknangwa.
30 Méné akwi musé, akwi jémbaa, akwi du dakwaké waak vékusék-
wuréménén wa. Deku mawulému waak wa vékusékméninéngwa. De kulé
kundi nak katik ménat waatakuké daré. Nané wunga vékusékte méné ké
yékunmba vékulakanangwa. Méné Gorale re wa gaayaménén. Yi wan
wanana wa.” Naandarén.
31 Wandaka anga wandén, “Bulaa wuné ké guné yékunmba vékulako
kapuk? 32 Anga wa vékusékwutékwa. Nané yaavan kurké yandakwa nyaa
a yaakwa. Yaandu guné kapmang kapmang yaange yékangunéngwa
guna gaayét. Guné yaange yéte wuné yaasékangunu kapmang téké
yakwa. Téwutu wuna aapa dé wunale sékét tékandékwa. Téndu wuné
male kapmang katik téké wuté. 33 Guné wunale nakurakmawulé ye
yéku mawulé vékute kurkasale téngunénngé wa wani kundi wawutén.
Ani képmaamba téte yékéyaakmba yatékwa du dakwa gunat yaavan
kurkandakwa. Yaavan kurké yandakwanngé vékulakate guné wup yaké
yambak. Wuné néma du rawutéka wuna mayé apa wa deku mayé apat
taalékéran. Taalékéranngé guna mawulé yékun yénga téndu.” Naandén
Jisas.

Jisas Gorét waatakundén déku dunyansat yékun yandénngé

17 1 Jisas wunga watake Gotna gaayét yaasore vététe anga wandén,
“Aapa, wuné kiyaaké yawutékwa sapak a yaakwa. Bulaa det

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma waménu vékusékndaru. Wuné ména nyaan néma du a téwutékwa.
Wunga vékusék-ngandakwa. Wuné kiyaawutu de méné néma du
raménéngwanngé vékusék-ngandakwa. 2 Wunat waménénga wuné ani
képmaana du dakwana néma du wa téwutékwa. Téte wunat tiyaaménén
akwi du dakwat kulémawulé kwayéwutu de kurkale tésékéyak-
ngandakwa apapu apapu. Kwayéwutu méné wunéké waménu vékusékte
de ména yé kavérék-ngandakwa. 3 De kulémawulé kéraae anga vékusék-
ngandakwa: Méné nakurak male wa méné néma du Got raménéngwa.
Yi wan wanana wa. Méné waménénga wa wuné Jisas Krais yaawutén.
Wunga vékusékte kurkale tésékéyak-ngandakwa apapu apapu.
4 "Ani képmaamba yatéte yawuténngé waménén jémbaa wa
yasékéyakwutén. Yate ména yé wa kavérékwutén. 5 Talimba ani képmaa
baka téndéka wuné ménale rate wa nyaa véte kaalékwa pulak wa
rawutén. Méneké nakapuk waambule yéwutu waménu nakapuk nyaa
véte kaalékwa pulak rakawutékwa." Naandén Jisas.
6 Jisas wunga watake anga wandén, "Wunat tiyaaménén dunyansat
kundi wa kwayéwutén, ména jémbaaké. Talimba ani képmaamba baka
yare wa ména jémbaamba yaalandarén. Yaale ména dunyan yaréndaka
de wunat tiyaaménénga wa ména kundi kurkale vékundakwa. 7-8 Vékute
tiyaaménén mawuléké waak wa kurkale vékusékte wuna jémbaa véte
anga wandakwa, 'Wan Got wandéka wa yaandén Jisas. Got wandéka
wa Jisas apamama yate wani jémbaa yandékwa. Yi wan wanana wa.'
Naandakwa. Tiyaaménénga kwayéwutén kundi vékwe wa wunga
wandakwa.
9 "Bulaa ménat waatakuwutékwa wani dunyanséké. Ani képmaamba
téte yékéyaakmba yatékéskwa dunyanngé yamba waatakuwutékwe
wa. Tiyaaménén apuat yékun yaménénngé wa waatakuwutékwa.
10 Ména dunyansé wa wuna dunyansé wa. Wuna dunyansé wa ména
dunyansé wa. De wuna jémbaa yandaka nak du dakwa véte wa wuna
yé kavérékndakwa. 11 Aapa, méné yékun wa. Ménat waatakuwutékwa
wani dunyanséké. Wuné bulaa ani képmaamba katik yatéké wuté. Wuné
méneké yaakawutékwa. De a téké yakwa ani képmaamba. Ména mayé
apa wa tiyaaménén wunat. Bulaa apamama yate det yékun ma yaménu.
Yaménukét aané nakurakmawulé yatékwa pulak de nakurakmawulé
yate yékunmba yatékandakwa. Wanngé mawulé yawutékwa. 12 Ména
mayé apa tiyaaménénga wa wuné dele yatéte det yékun yawutén. Yékun
yawutéka du nak det yamba yaavan kutndékwe wa. De yékunmba
yaténdarén. Nakurak du male lambiyak-ngandékwa. Lambiyakndu Gotna
nyéngaamba wani duké viyaatakandarén kundi sékéréknngandékwa.
13 "Bulaa yaakawutékwa méneké. Wuné ani képmaamba téte ani
kundi wawutén, wuna dunyan wup yakapuk yate wuna mawulé pulak
kéraae mawulé tawulé yandarénngé. 14 Ména kundi det kwayéwutéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékundarén wa. De ani képmaamba téte yékéyaakmba yatékwa du
pulak yamba wa. Wuné waak yékéyaakmba yatékwa du pulak yamba
wa. Nané de yatékwa pulak yatékapuk yananga wa de nané kalik
yandakwa. 15 Ménat waatakuwutékwa. Tiyaaménén dunyansé ani
képmaamba yaténdaru Satan det katik yaavan kurké dé. Méné det
kurkale yakaménéngwa. De ani képmaa yaasékandaru méné de ména
gaayét kuriménénngé yamba waatakuwutékwe wa. 16 De wunale ani
képmaamba yékéyaakmba yatékwa du pulak yamba yaténdakwe wa.
17 Ména kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan
wanana wa. Méné waménu wuna dunyansé ména yéku kundi yékunmba
vékute ména dunyansé yatékandakwa. 18 Talimba méné waménénga
wa wuné ani képmaamba tékwa du dakwaké gaayawutén. Gaaye wa
wawutén, de ye ani képmaamba téte yékéyaakmba yatékwa du dakwat
wuna kundi kwayéndarénngé. 19 Wuné ména kundi vékute ména jémbaa
male yawutékwa. Wuna dunyansé ve ména kundi vékwe ména jémbaa
yandarénngé, wa wunga yawutékwa.

20 "Aapa, ménat ani dunyanngé male yamba waatakuwutékwe
wa. Ani dunyan yéte wuna kundi kwayékandakwa, nak du dakwat.
Kwayéndaru vékwe wunéké yékunmba vékulakana du dakwaké waak
wa ménat waatakuwutékwa. 21 De akwi nakurakmawulé yénga yandaru.
Wunga mawulé yawutékwa. Méné wuna mawulémba raménénga wuné
ménale nakurakmawulé yawutékwa. Yawutékwa pulak, de aanale
nakurakmawulé yakandakwa. Wunga yananu ani képmaamba téte
yékéyaakmba yatékwa du dakwa véte anga wakandakwa, 'Got wandéka
wa gaayandén Jisas. Yi wan wanana wa.' Naakandakwa. 22 Wuné jémbaa
yawuténngé tiyaaménén wani mayé apa wa kwayéwutén, de jémbaa
yandarénngé. Aané nakurakmawulé yakwa pulak, de nakurakmawulé
yandarénngé, wa mayé apa kwayéwutén det. 23 Méné wuna mawulémba
raménénga wuné deku mawulémba wa rawutékwa. Yatékwa pulak
de nakurakmawulé yakandakwa. Yandaru ani képmaamba téte
yékéyaakmba yatékwa du dakwa det véte vékusékte anga wakandakwa,
'Got wandéka wa Jisas gaayandén ani képmaat. Got Jisaské mawulé
yate jaambindékwa pulak, wa Jisasna du dakwaké waak mawulé
jaambindékwa.' Naakandakwa.

24 "Aapa, méné yéku jémbaa wa yaménéngwa. Wunat tiyaaménén
dunyanséké ménat waatakuwutékwa. De wunale sékét ména gaayémba
randarénngé wa mawulé yawutékwa. Talimba ani képmaa baka téndéka
méné wunéké jaambite waménénga wa wuné nyaa véte kaalékwa pulak
yate wa ména gaayémba yaréwutén. Nakapuk nyaa véte kaalékwa
pulak yawutu de ména gaayét yaae véndarénngé mawulé yawutékwa.
25 Ani képmaamba téte yékéyaakmba yatékwa du dakwa, méné yamba
vésékndakwe wa. Wuné méné vésékwutéka de wuna dunyansé waak de

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

méné wa vésékndakwa. Méné waménénga wa gaayawutén. Wanngé waak wa vékusékndakwa. 26 Ménéké det wa wawutén. Wawutéka ménéké wa vékusékndakwa. Nakapuk waak wawutu vékusék-ngandakwa. Wawutu méné wunéké mawulé yate jaambiménéngwa pulak, de nak du dakwaké mawulé yate jaambikandakwa. Yandaru wuné deku mawulémba rakawutékwa.” Jisas Gorale kundi bulte wunga waatakundén dat.

Judas Jisas maamat kwayéndén
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lu 22:47-53)

18 1 Jisas wani kundi watake déku dunyansé sékét Kidron waandakwa kwaalé vaatiye nak sakwat yéndarén. Yéku miyé taawundarén yaawi nak wamba téndéka, Jisasale sékét ye wani yaawit wulaandarén.
2 Jisas maamat kwayéké yakwa du Judas wani sapak dele yamba yéndékwe wa. Apapu talimba Jisas déku dunyansale sékét wulaate wamba yaréndarén. Judas talimba Jisasale yeyé yaayatéte wa vésékndén, wani yaawi. 3 Wunga vésektake ye wa Romna waariyakwa dunyansale, polis rasale wunga kéraae sékét yaandarén wani taalat. Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyan ras, Farisi dunyan ras waak wani polisét wandaka yaandarén. Kulaale, viale, kure téwaayé taake yaandarén. 4 Kure yaandaka Jisas wa vékusékndén, dat yaké yandakwa musé. Vékusektéte ye kwambaliye det anga wandén, “Kandéké guné waaku?” 5-6 Wunga waatakundéka wandarén, “Nasaret du Jisaské wa waaknangwa.” Naandarén. Judas dé Jisas maamat kwayéké yakwa du wamba dele sékét téndéka wa wunga wandarén. Wandaka Jisas wa wan, “Wuné anana.” Naandéka wup yate waambule kuk kuk yéte yéte képmaamba vaakét-sandandarén. 7 Vaakétndaka det nakapuk waatakundén, “Kandéké guné waaku?” Wunga waatakundéka wandarén, “Nasaret du Jisaské waaknangwa.” 8 Naandaka Jisas anga wandén det, “Wuné anana. Gunat wa wawutén. Wunéké waakmunaate wa wuna ani dunyansé ma taaka, baka yéndaru.” 9 Wunga wandéka takamba wandén ani kundi wa sékérékén. “Wunat tiyaaménén dumba nak yamba lambiyake wa.” Naandén.
10 Du nak déku yé Malkus dé wani polisale téndén. Dé Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néman dumba jémbaa yakwa du nak wa. Téndéka Saimon Pita wa dat viyaan, kure téndén waariyandakwa kulaat. Viyaate wani duna yékutuwa sakuna waan satékyasnyé-ndéka vaakérén. 11 Yandéka Jisas Pitat anga wandén, “Méné wunga yaké yambak. Ména kulaa ma waanda kulaa waandaménéngwa wutmba. Wuné kaangél kure wuna aapa tiyaan jémbaa yamuké wa yi naawutén.” Naandén Jisas.

Jisas Anaské kurindarén

12 Jisas wunga wandéka Romna waariyakwa dunyan ras, deku néma du, Judana polis ras, de wunga dé kulkiye baangwit gindarén. 13 Giye

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Anaské kure yéndarén. Anas wan Kaiafasna naakumo wa. Wani kwaaré
Kaiafas Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du wa
téndén. 14 Kaiafas talimba Judaséna néma dunyansat anga wandén, "Rom
dunyansé du nakét viyaandaru kiyaamunaae, wa nané Judasat yékun
yakandékwa. Dé kiyaamunaandu, Romsé nanat katik viyaaké daré. Wan
yékun wa." Naandén Kaiafas.

Pita wa wan, "Wuné Jisas yamba véwutékwe wa."
(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lu 22:55-57)

15-16 Jisas kure kurindaka Saimon Pita ambét Jisasna du nakale déku
kukmba kwaare yémbérén, Jisaské. Ye Gotna gaamba jémbaa yakwa
akwi dunyanna néma duna gaamba saambakmbérén. Wani néma du
dé véséndén wa, Jisasna wani nak duwat. Wunga véséndéka wa
dé Jisasna kukmba ye néma duna gaat wulaandén. Wulaandéka Pita
dé kaapamba vétan. Téndéka Jisasna wani nak du, wani néma du
vésékén baan gwaande pétémba tékwa taakwat wandén, Pita walu
wulaandénngé. 17 Wandéka lé pétémba vétékwa taakwa gwaande Pitat
we kure wulaate dat anga waatakulén, "Méné Jisasna du nakmu kiya?"
18 Wunga waatakuléka Pita wa wan, "Wuné yamba wa." Naatake ye
jémbaa yakwa dunyansé polisale téndarénmba wamba sékét téndén. Yaa
takamba wa yamungandarén, yépmaa yandéka. Pita yépmaa yandéka
déku sépé gwaanngé wa dele yaamba téndén.

Néma du Jisasét waatakundén
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lu 22:66-71)

19 Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanséna néma du Jisasét
waatakundén, Jisasna dunyanséké. Yate nak duwat kwayéndén kundiké
waak waatakundén. 20 Waatakundéka Jisas wa wan, "Wuné kaapamba,
akwi du dakwana ménimba téte wa det kundi kwayétéwutén. Gotna
kundi bulnangwa gaamba, Gotna kundi bulnangwa néma gaamba waak
téte wa du dakwat kundi kwayétéwutén. Wuné paakwe yakélak yamba
kundi kwayéwutékwe wa. 21 Kamuké méné wunat waatakwo? Wuna
kundi vékwan du dakwat ma waataku. Wawutén kundi wa vékundarén.
Vékundarénngé ménat wakandakwa." Naandén Jisas.
22 Wunga wandéka polis nak wamba téte Jisasét saawimba
viyaate anga wandén, "Akwi néma dunyanna néma duwat wunga
wakwate yambak." 23 Naandéka Jisas wa wan, "Wuné kundi sépélak
wamunaawutu, méné wani sépélak wawutén kundi ma wa. Wuné
yéku kundi wawutéka kamuké méné baka viyaak?" 24 Naandéka wa
Anas watakandéka Jisas kure yéndarén, Gotna gaamba jémbaa yakwa
akwi dunyanna néma du Kaiafaské. Jisasét gindarén baangwi wunga
kwaapékandéka wa dé kurindarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pita nakapuk wandén, “Wuné Jisas yamba véwutékwe wa.”
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lu 22:58-62)

25 Saimon Pita déku sépé yaamba gwaante wamba tépékaandén, yaa
yaantanmba. Téndéka vétake anga wandarén, “Méné waak méné Jisasna
du nakmu kiya?” Wunga waatakundaka wandén, “Wuné yamba yé wa.”
26 Wunga wandéka dékét Pita waan satékyasnyéndén wani duna kémna
du nak wamba te vékundén. Dé waak jémbaa wa yaténdén, Gotna
gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanséna néma dumba. Vékutake dat
anga wandén, “Somba miyé taawundarén yaawimba Jisasale téngunénga
ménat wuté vék kapuk?” 27 Wunga wandéka Pita nakapuk wandén,
“Yamba yé wa.” Wunga waké naaténdéka séraa waan.

Jisas Pailatké kure yéndarén
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lu 23:1-5)

28 Ganmbamba Kaiafas yaasékatake Jisas kure Romna néma duna gaat
yéndarén. Yéndaka Juda dunyansé anga wandarén, “Nana apakundi
anga wandékwa, ‘Nané nak gaayé duna gaat wulaamunaananu, wa Got
wakandékwa nanat, “Wan kapéremusé wa yangunén. Pasova waanangwa
paatna kakému katik kaké guné.” Naakandékwa.’ Wani kundi vékute
nané wulaakapuk ye, wa garambu Pasova waanangwa paatna kakému
kakanangwa.” Naatake wani kakému kaké mawulé yate wa Romna néma
duna gaat yamba wulaandakwe wa.
29 Yatake kaapamba téndaka Romna néma du Pailat gwaande det
anga wandén, “Ani duwat kamuké kotimngé guné?” 30 Naandéka anga
wandarén, “Wani du kapéremusé wa yandén. Dé kapéremusé yakapuk
yandu, wa dé ménéké katik kure yaakatik nané.” 31 Naandaka Pailat wa
wan, “Guné dé ma kure ye gunékét guna kapmang bule guné kotimngé
ya, guna apakundi wakwa pulak vékute.” Naandéka de Judasé wa
wan, “Talimba guné Rom nanat anga wangunén, ‘Guné watakangunu
kapéremusé yan duwat katik kotime dé viyaandékngé daré.’ Naangunén.
Nané wani kundi vékute Jisasét viyaandarénngé katik waké nané.”
Naandarén Judasé.
32 Talimba Jisas takwemimba kiyaaké yandékwanngé kundi
kwayéndén. Kwayéte Romsé viyaandék-ngwanngé wandén. Romna néma
du ras watakandaka kapéremusé yan duwat takwemimba baangndaka
kiyaandarén. Judasé wunga yamba viyaandékndakwe wa du nakét. Wani
dunyansé Pailarét wunga wandaka wa Jisas wani sapak wandén kundi
wa sékérékén.
33 Wunga wandaka Pailat nakapuk gaat waambule wulaae rate Jisasét
waandéka wulaandén. Wulaandéka dat anga waatakundén, “Méné
Judana néman du méné kapuk?” 34 Wunga waatakundéka wandén,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

“Ménékét ména kapmang vékulakate méné wani kundi wo? Kapuk nak
du wunéké wandaka méné waatakwo?” Naandén.
35 Wunga waatakundéka wandén, “Wuné Juda du yamba wa. Wuné
méné yamba vésékwutékwe wa. Ména gaayé dunyansé de Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyansale waak, de wa méné kure
yaan wunéké. Kamu yaménénga daré kuriyaak?” 36 Wunga waatakundéka
Jisas wa wan, “Wuné ani képmaana néma du ramunaawutu, wa wuna
dunyansé waariyandaru wuné kuriye Juda dunyanét katik kwayékatik
daré. Bulaa wuné ani képmaana néma du yamba rawutékwe wa.”
Naandén.
37 Wunga wandéka anga waatakundén, “Méné néman du nak méné
kapuk?” Wunga waatakundéka wandén, “Wa ménékét ména kapmang
wa wunga waménéngwa. Wuné anga wawutékwa, ‘Yéku kundi waké wa
gaayawutén ani képmaat. Yi wan wanana wa.’ Wani kundi bulwuténngé
wa aasa wuné kéraalén. Yéku kundi vékukwa du dakwa wa vékukwa,
wuna kundi.” 38 Naandéka anga waatakundén, “Yénga baan yéku kundiké
anga waké nané, ‘Yi wan wanana wa.’ Naaké nané?” Naandén Pailat
Jisasét.

Jisas takwemimba baangtaka-ndarénngé wa Pailat watakandén
(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lu 23:13-25)

Pailat wunga watake Juda dunyanséké nakapuk gwaandéndén.
Gwaande det anga wandén, “Ani du kapéremusé nak yamba yandékwe
wa. 39 Akwi kwaaré Pasova waangunéngwa nyaa wunat wangunéngwa,
kalapusmba kwaakwa du nak wawutu yaale baka yékun yéndénngé.
Bulaa Judana néma duwat wawutu gwaandéndénngé guné mawulé yo
kapuk?” 40 Wunga waatakundéka némaanmba waate anga wandarén,
“Yamba wa. Dé kalik yanangwa. Barabasét waménu yaalandénngé
mawulé yanangwa.” Naandarén. Barabas dé du viyaate musé asé sél
yatan du wa.

19 1 Juda dunyansé wunga wandaka Pailat watakandéka Romna
waariyakwa dunyansé Jisasét raamény baangwit viyaandarén.
2 Viyaatake anga wandarén, “Néma dusé de gwaavé laplap saawuwe yéku
hat wa saapndakwa.” Wunga wate raamény baangwi kéraae hat pulak
nyéwayékwe déku maakamba taakandarén. Taakatake gwaavé laplap
saawutakandarén. 3 Yatake dat wasélékte waangindarén. Yate dat anga
wandarén, “Méno, Judaséna néma du, méné yaro?” Wunga wate taambat
taakumbondarén.
4 Yandaka gwaande Judasat anga wandén Pailat, “Ma vé. Dé guné
kuriyaalawutékwa, ve vékuséknguné nngé. Dé kapérandi musé nak
yamba yandékwe wa.” 5 Wunga wandéka wa Jisas yaalan, wani raamény
baangwi hat pulak déku maakamba kwaandéka. Saawutakandarén

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gwaavé laplap waak déku sépémba kwaan. Yaalandéka Pailat wa
wan, “Ani duwat ma vé.” 6 Naandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa
dunyanséna néma dunyansale, polisale Jisasét véte némaanmba waate
anga wandarén, “Dé takwemimba ma baangtaka. Dé takwemimba ma
baangtaka.” Naandaka Pailat det anga wandén, “Yamba wa. Dé yan
kapérandi musé nak yamba véwutékwe wa. Gunékét guna kapmang ma
kuriye dé takwemimba baangtakangunu.” Naandén.
7 Pailat wunga wandéka de Juda dunyansé wa wan, “Wani du dé
ma kiyaandu. Dé anga wandékwa, ‘Wuné Gotna nyaan a.’ Wunga
wate dé nana apakundi yamba vékundékwe wa. Wani apakundi anga
wandékwa, ‘Du nak Gorké kapérandi kundi wamunaandu, wani du ma
viyaandékngunu.’ Nana apakundi wunga wandékwa.” Naandarén.
8 Wandaka Pailat wani kundi vékutake déku mawuléké anga
wandén, “Ani du an Gotna nyaan dé kapuk?” Wunga vékulakate wupké
kiyaaténdén. 9 Yatéte nakapuk waambule gaat wulaandén. Wulaae
wandéka Jisas nakapuk gaat wulaandéka anga waatakundén, “Méné yani
gaayé méné?” Wunga waatakundéka Jisas yamba wandékwe wa kundi
nak. 10 Wakapuk yandéka Pailat wa wan, “Yénga pulak yandéka méné
wunale kundi bulkapuk yo? Wuné wawutu wa yékun yékaménéngwa
baka. Wuné wawutu wa méné takwemimba baang-ngandakwa. Wuné ani
gaayéna néma du a. Wanngé yamba vékuménéngwe, yi?” 11 Naandéka
Jisas anga wandén, “Got ménat mayé apa kwayékapuk yamunaandu,
méné amba néma du katik rakatik méné. Wunat ména taambamba
taakan du, dé néma kapéremusé wa yandén. Méné yakwate yakwa
kapéremusé makal wa. Dé yan kapéremusé wa taalékéran, némaan wa.”
Naandén.
12 Pailat wani kundi vékutake Jisas baka yékunmba yéndénngé mawulé
yandén. Yate Juda dunyansat wandén, wandaru Jisas baka yékunmba
yéndénngé. Wandéka de némaanmba waate anga wandarén, “Dé wani
du wa wan, ‘Wuné nak néma duwat taalékére néma du a téwutékwa.’
Wunga wate dé Romna néma duwat taalékéraké wate yandékwa. Yate dé
Romna néma duna maama wa. Méné waak dé baka yékunmba yéndénngé
wamunaate, wan méné waak Romna néma duna maama wa.” Naandarén.
13 Pailat wani kundi vékutake Romna néma duwale maama yamuké
kalik yate wa watakandéka Jisas kure yaalandarén. Kure yaale
taakandaka Pailat kot vékundékwa néma duna jaambémba randén.
Wani jaambéké wandarén, Matut yandarén jaambé. Hibruna kundimba
wandarén, Gabata.
14 Wani nyaa Judasé Pasova waandakwa paatna musé asé kéraae
waawatndarén. Nyaa naawure kayéndéng téndéka Pailat néma duna
jaambémba rate Judasat anga wandén, “Anga vé guna néma duwat.”
15 Naandéka de némaanmba waate wandarén, “Dé kalik yanangwa. Dé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma viyaandékngunu. Dé ma takwemimba baangtakangunu.” Wunga
wandaka Pailat anga waatakundén, “Guna néma duwat takwemimba
baangtakawuténngé guné mawulé yo?” Naandéka Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyanséna néma dunyan wa wan, “Dé nana néma du
yamba wa. Nana néma du dé Romna néma du Sisar nakurak male wa.”
16 Wunga wandaka Pailat Judana néma dunyanna kundi vékutake Romna
waariyakwa dunyansat watakandéka Jisas takwemimba baangtakaké
kure yéndarén.

Jisas takwemimba baangndarén
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lu 23:26-43)

17 Jisas kure yéndaka dékét dé baangndara wani takwemi watakandaka
yaatandén. Yaate Judana néma gaayé Jerusalem taakatake Duna Maaka
Apa waandakwa taalat yéndarén. Hibruna kundimba wandakwa,
Golgota. 18 Wani taalémba wa Romna waariyakwa dunyansé Jisas
takwemimba baangndarén. Du vétik waak takwemimba baangndarén.
Nak akituwa sakumba. Nak yékutuwa sakumba. Témbéréka Jisas
baangndarén takwemi nyéndémba téndén.
19 Pailat viyaatakan kundi nak Jisas baangndarén takwemina
waambumba anjoré baangtakandarén. Anga viyaandén: Nasaret du Jisas.
Judana néma du wa. 20 Pailat wani kundi Hibruna kundimba, Romna
kundimba, Grikna kundimba waak akwi wunga male viyaatakandén.
Jisas takwemimba baangndarén wani taalé Judana néma gaayé
tékwanmba wa téndékwa. Téndéka wa némaamba Judasé wani kundi
véndarén. 21 Vétake Gotna gaamba jémbaa yakwa Judaséna néma
dunyan ye Pailarét anga wandarén, “Judaséna néma du wa. Wunga
viyaatakambak. Anga ma viyaatakaménék, ‘Ani du anga wandén, Wuné
Judaséna néma du a.’ Wunga viyaataka.” 22 Naandaka Pailat wa wan,
“Yénga yakét. Wuné viyaatakawutén pulak wunga tékwak. Nak kundi
nak katik viyaaké wuté.” Naandén.
23 Romna waariyakwa dunyan vétik vétik wa Jisas takwemimba
baangén. Yatake déku laplap kéraae dekét deku kapmang muni
waatandarén. Ye nak nak kéraandarén. Kéraate déku yéku laplap yamba
muni waatandakwe wa. Wani laplap talimba wunga sékéri yandarén wa.
Talimba yamba samapndakwe wa. 24 Waariyakwa dunyansé wani yéku
laplapét vétake wandarén, “Ani laplap katik gérikngé nané. Satu pilai
yananu taalékérana baan wani laplap kéraakandékwa.” Wunga watake
yandaka du nak wa taalékéran. Wani du wa kéraan laplap. Kéraandéka
Gotna nyéngaamba kwaakwa kundi wa sékérékén.
Wani kundi anga wandékwa: Satu pulak pilai ye taalékéran baan wa
wuna laplap nak kéraan.
Wuna laplap ras muni waate nak nak kéraandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 Jisas baangndarén takwemiale dakwasé ras wamba tékésndarén.
De Jisasna aasa Maria, léku waayéka, Klopasna taakwa Maria, Makdala
taakwa Maria wunga tékésndarén. 26 Téndaka Jisas déku mawulé
yasékéyakndékwa du dé waak wamba téndén Jisasna aasale. Témbéréka
bérét vétake Jisas déku aasat anga wandén, “Maria, dé wan nyéna nyaan
pulak wa.” 27 Wunga watake wani déku mawulé yasékéyakndékwa duwat
wandén, “Lé wan ména aasa pulak wa.” Naandéka lé we kure yéndén,
déku gaat. Kuriye lé déku aasat kurkale yapulak, wa lat yékun yandén.

Jisas wa kiyaan
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lu 23:44-49)

28 Jisas wunga watake wa vékusékndén. Déku jémbaa wa
yasékéyakndén. Vékusékte anga wandén, “Wunat a kulak yakwa.”
Naandén. Talimba du nak Gotna nyéngaamba wa viyaatakandén, Jisasét
kulak yaké yakwanngé. Viyaatakandén pulak Jisas wunga wandéka wani
kundi wa sékérékén.
29 Jisas takwemimba baangndarénmba kulak tundakwa aké nak
taakandaka tan. Wani akémba nyéngi yakwa wain kulak ras wa amba
tan. Téndéka solwaramba kwaan nyambiyap pulak musé kure yaae wani
wain kulakmba taawundarén. Taawundaka gumbés yandéka mingalé
nakmba maaye kusoré-kwayéndarén, Jisas wani wain kulak kandénngé.
30 Kusoréndaka Jisas wani wain kulak katake wandén, “Wa késkwa,
yaak.” Wunga watake waandé daae wunga kiyaandén.

Romna waariyakwa du nak Jisasna maalémba viyaandén

31 Judana néma dunyansé Pasova waandakwa néma nyaa yaké mawulé
yate anga wandarén, “Séré yaap yaré nyaa wa. Wan nana néma nyaa wa.
Séré deku pusaa takwemimba katik tésékéyakngé daré.” Naate Pailarét
wandarén, “Ma waménu guna dunyansé wani takwemimba baangndarén
duna maan viyaamukndaru. Viyaamukndaru de bari kiyaandaru bukét
deku pusaa kuriye rémndarék.” 32 Wunga wandaka Pailat waariyakwa
dunyansat watakandéka ye Jisasale takwemimba baangndarén wani
du vétikna maan viyaamukndarén. 33 Yatake Jisaské ye véndarén dé
wa kiyaasékéyakén. Vétake déku maan yamba viyaamukndakwe wa.
34 Yandaka Romna waariyakwa du nak wa Jisasna maalémba vit viyaan.
Viyaandéka nyékiale guale bari vaakwe gaayan. 35 Gaayandéka Jisasna
du nak wa vén. Wani véndén muséké wa kundi kwayéndékwa guné
Jisaské yékunmba vékulaka-ngunénngé. Wani wandékwa kundi wan
papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Wa
vékusékndékwa.
36 Waariyakwa dunyansé wunga yandaka Gotna nyéngaamba kwaakwa
kundi vétik wa sékérékén. Wani kundi nak anga wa:

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Déku apa nak katik viyaamukngé daré.
37 Nak baan kundi anga wa:
Vit viyaandarén duwat téte vétékandakwa.
Wani sapak wa wani kundi sékérékén. Yi wan wanana wa.

Jisasna pusaa matumba vaandarén kwaawumba taakandarén
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lu 23:50-56)

38 Romna waariyakwa dunyansé wunga yandaka Arimatea du Josep
ye Pailarét waatakundén, Jisasna pusaa kéraamuké. Josep wan dé
Jisasna du nak wa. Dé Judana nak néma dunyanséké wup yate dé Jisaské
yékunmba vékulaka-ndékwanngé paakute wa anga wandén, "Jisas wan
Gotna nyaan wa. Yi wan wanana wa." Wunga wate dé Jisaské yékunmba
vékulakaréndén. Josep waatakundéka Pailat yi naandéka, yéndén Jisasna
pusaa kéraaké. 39 Yéndéka Nikodemus dale sékét yéndén. Talimba gaan
nak dé Jisaské yéndén, dale kundi bulké. Wani du dé yéku yaama yakwa
mungu vétik kéraae nakurakmba kusangwande kure yéndén. Wani
mungu asa vaak wa yandékwa (30 kilo pulak).
40 Wani du vétik Jisasna pusaa kéraae kure gaayambérén. Kure gaaye
Judasé du rémngé yate yandakwa pulak, yéku yaama yakwa mungu
pusaamba kuttake waama laplapét saapmbérén. 41 Jisas takwemimba
baangndarén taalale miyé taawundarén yaawi nak wamba tan. Wani
taalémba du kiyaandu rémngé vaandarén kulé kwaawu nak tan. Wani
kwaawumba kiyaan du nak yamba taakandakwe wa talimba. Wani
kwaawu apakmba yamba te wa. 42 Judana Pasova waandakwa néma nyaa
yaaké yandéka wa bét Jisasna pusaa kure ye wulaae wani kwaawumba
taakambérén. Pasova waandakwa nyaa de Judasé kiyaan du kwaawumba
katik taakaké daré.

Jisas nakapuk taamale waarapndén
(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lu 24:1-12)

20 1 Sande, yé gérké yaténdéka Makdala taakwa Maria waarape
Jisasna pusaa taakandarén taalat yélén, wayéka yé télaaténdéka. Ye
vélén. Wani kwaawumba kétaakndarén matu yamba re wa. 2 Vétake Saimon
Pita ambét Jisasna du, déku mawulé yasékéyakndékwa baan du témbéréka
bérké pétépété yélén. Ye bérét anga walén, "Nana Néman Du wa kéraae
kure yéndarén. Kuriye taakandarén taalé yamba vénangwe wa." Naalén.
3 Waléka vékutake Pita ambét Jisasna wani nak du gaayé taakatake
Jisasna pusaa taakandarén kwaawut pétépété yémbérén. 4 Ye Jisasna
wani nak du Pitat taalékératake dé taale yén. Taale ye Jisasna pusaa
taakandarén kwaawumba saambakndén. 5 Saambake kwaatambe yaasole
véndén, Jisasna pusaamba saapndarén wani laplap male randéka. Vétake
yamba wulaandékwe wa, wani taalat.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Saimon Pita déku kukmba ye wa Jisasna pusaa taakandarén
kwaawumba wulaandén. Wulaae véndén pusaamba saapndarén laplap
randéka. 7 Jisasna maakamba gindarén laplap waak véndén, randéka.
Wani laplap nak laplapale sékét yamba randékwe wa. Dékét kapmang
ran. 8 Randéka véndén. Véténdéka wa dé taale yaan wani nak du, dé
waak wulaan. Wulaae vétake anga wandén, "Jisas wa nakapuk taamale
waarapén. Yi wan wanana wa." 9-10 Wunga watake bét Pitale sékét
waambule yémbérén, gaayét.

Talimba Gotna nyéngaamba viyaatakandarén, Jisas kiyaae nakapuk
taamale waarapké yandékwanngé. Wani sapak bét wani kundi kurkasale
yamba vékumbérékwe wa.

Makdala taakwa Maria Jisas vélén
(Mt 28:9, 10; Mk 16:9-11)

11 Maria kaapamba téte géraatélén. 12 Géraate kwaatambe kwaawut
yaasole ve vélén Gotna kundi kure gaayakwa du vétik waama laplap
saawuwe rambéréka. Jisasna pusaa taakandarén taalémba rambérén. Nak
dé maaka ran taalémba ran. Nak maan ran taalémba ran. 13 Rate Mariat
wambérén, "Nyéno, kamuké nyéné géraau?" Wunga waatakumbéréka
bérét walén, "Wuna Néman Du wa kéraae kurindarén. Kuriye
taakandarén taalé yamba véwutékwe wa." 14 Wunga watéte waalakwe
vélén Jisas téndéka. Vétake dé yamba vésékléwe wa.

15 Yaléka Jisas lat anga wandén, "Nyéno, kamuké nyéné géraau?
Kandéké nyéné waaku?" Wunga waatakundéka Maria léku mawuléké
walén, "Wan ani taaléké séngite yarékwa du dé kapuk?" Wunga
vékulakate dat anga walén, "Méno, dé méné kéraae kure yék kapuk? Kure
yémunaaménan, wani taakaménén taalé ma waménu wuné ye dé kéraae
kure yékawutékwa." Naalén. 16 Wunga waléka Jisas lat wandén, "Maria."
Naandéka lé waalakwe dé vésékte dat Hibruna kundimba anga walén,
"Rabonai." Naalén. Wani kundi nana kundimba anga wandékwa, "Méné
Gotna kundiké yakwasnyékwa du."

17 Maria wunga waléka Jisas anga wandén, "Nyéné wunat kurké yambak.
Wuna aapaké wayéka waarékapuk téwutékwa. Nyéné ye wuna dunyansat
anga ma wanyénék, 'Dé déku aapa guna aapa Gorké waarékandékwa.'
Det wunga ma wanyénék." 18 Wunga wandéka vékutake Makdala taakwa
Maria yaae Jisasna dunyansat walén, "Wuné nana Néman Du wa véwutén."
Naalén. Wunga watake Jisas wani wan kundi det walén.

Jisasna dunyansé Jisas véndarén
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lu 24:36-49)

19 De Jisasna dunyansé Judana néma duké wup ye yaréndarén gaana
akwi pété kétaakwuréndarén. Sande nyaa daawulindéka Jisas yaae deku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nyéndémba téndén. Téte det anga wandén, “Guna mawulé yékunmba
yénga téndu. Guné wup yakwate yambak.” Naandén. 20 Wunga wate
déku taamba, maalé vit viyaandarén waak det wakwasnyéndén.
Wakwasnyéndéka de Néman Du Jisasét véte mawulé tawulé yandarén.
21 Yandaka det nakapuk anga wandén, “Guna mawulé yékunmba yénga
téndu. Wuna aapa wandéka déku jémbaa yamuké a yaawutén. Wandén
pulak wuné wawutu, wa wuna jémbaa yaké yékangunéngwa.” Naandén.
22-23 Watake déku yaamambi det yapuksatite anga wandén, “Gotna
Yaamambi ma kéraangunu. Kapéremusé yakwa du dakwa yandarén
kapéremusé yaaséka-ndarénngé det wamunaangunu, ‘Wa Got yangunén
kapéremusé yasnyéputi-kandékwa. Yate wani muséké nakapuk katik
vékulakaké dé.’ Naangunu wa Got wunga yakandékwa. Kapéremusé yakwa
du dakwa yandarén musé yaasékakapuk yandarénngé det wamunaangunu,
‘Wa Got yangunén kapéremusé katik yasnyéputiké dé.’ Naangunu wa Got
de yan kapéremusé katik yasnyéputiké dé.” Jisas wunga watake yéndén.

Tomas Jisas véndén

24 Jisas déku dunyanséké ye deku nyéndémba téndékwa sapak, déku du
nak yamba yaréndékwe wa dele. Déku yé Tomas. Déku nak yé Didimus.
25 Yatake Jisasna ras dunyansé Tomas vétake anga wandarén, “Nana
Néman Du Jisas kiyaae nakapuk taamale waarapndéka a vénanén.”
Naandaka wandén Tomas, “Wuné déku taamba raaménýét baangndarén
vétake, wuna séktamba raaméný wulaan wani katakmba kusolate, déku
maalémba viyaandarénmba wuna taamba kusolamunaate, wa guna
kundi yékunmba vékukatik wuté. Yamba wa, guna kundi katik vékuké
wuté.” Naandén Tomas.
26 Nyaa taambak kaayék kupuk yare Jisasna dunyansé nakapuk gaamba
yaréndarén. Tomas sékét yaréndarén. Akwi pété kétaakwure vatpange
rakésndaka Jisas wulaae deku nyéndémba téndén. Téte anga wandén,
“Guna mawulé yékunmba yénga téndu. Guné wup yakwate yambak.”
27 Naatake Tomasét anga wandén, “Ména séktamba amba ma kusolate
méné véké ya wuna taamba. Ména taamba ma kuriyaae wuna maalémba
kusolaménu. Méné deku kundiké yamba yékunmba vékulaka-méneng we
wa. Bulaa anga ma waménék, ‘Jisas dé kiyaae wa nakapuk taamale
waarapndén. Yi wan wanana wa.’ Wunga wate wunéké yékunmba ma
vékulakaménék.” Naandén.
28 Wandéka Tomas Jisaské yékunmba vékulakate wandén, “Méné wuna
Néman Du Got wa.” Naandén.
29 Wunga wandéka wandén Jisas, “Méné wuné vétake wa wunéké
yékunmba vékulaka-méneng wa. De wuné vékapuk ye wunéké yékunmba
vékulakakwa du dakwa, de mawulé tawulé yénga yandaru.” Naandén
Jisas Tomasét.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Guné Jisaské yékunmba vékulaka-ngunénngé wa Jon ani kundi viyaandén

30 Jisas talimba vékapuk yandarén kulé apanjémba késépéri ras waak
yandén. Déku dunyansale yatéte deku ménimba wa yawuréndén. Yandén
jémbaaké akwi pulak yamba viyaawutékwe wa ani nyéngaamba. 31 Ani
viyaawutén nyéngaa véte Jisaské yékunmba vékulaka-ngunénngé wa
viyaatakawutén. Guné anga wangunénngé wa mawulé yawutékwa, "Dé
wan nanat yékun yandénngé Got wan du Krais wa. Dé Gotna nyaan
wa. Yi wan wanana wa." Guné wunga wate déké yékunmba vékulakate,
kwayénda kulémawulé kéraae apapu yékunmba yatépéka-ngunénngé, wa
viyaatakawutékwa.

Jisasna dunyansé ras Jisas véndarén

21 1 Kukmba Jisasna dunyan ras Taiberias waandakwa néma gu
kwaawu wutépmba téndaka Jisas nakapuk yaandén, deké.
2 Saimon Pita, Tomas, déku nak yé Didimus, Kana du Nataniel,
Sebedina nyaan vétik, Jisasna nak du vétik, wunga téndarén wani
néma gu kwaawu wutépmba. Natanielna gaayé Kana Galili distrikmba
tékwa. 3 Saimon Pita det anga wandén, "Wuna yékwa kwaami taawuwe
wuréké." Naandéka dat wandarén, "Nané waak ménale yékanangwa."
Wunga watake akwi ye botmba nak waaréndarén. Waare botmba ye wani
gaan akwi jémbaa ye kwaami ras yamba wuréndakwe wa. 4 Ganmba
nyaa yaalaké yaténdéka Jisas yaae néma gu kwaawu wutépmba téndén.
Téndéka déku dunyansé de botmba rate dat véte yamba vésékndakwe,
dé. 5 Yandaka det anga waandén, "Nyambalésé, kwaami ras guné
wurak?" Wunga waatakundéka wandarén, "Yamba wa." 6 Naandaka det
anga wandén, "Guna yékutuwa sakumba aaswut vaanjande wani kwaami
ras wurékangunéngwa." Wunga wandéka aaswut vaanjandandaka
kwaami aaswutmba némaamba gwaandéndaka témbére kure yaalaké
yapatindarén.
7 Yate Saimon Pita Jisasna mawulé yasékéyakndékwa duwat wandén,
"Wan nana Néman Du dé." Wandéka vékutake Pita jémbaa yaké
laarindén laplap nakapuk saawundén. Saawuwe guat daawulindén. 8 Gu
wutépale téndarén. Kulémba yamba wa (100 mita pulak wa). Dé yéndéka
de botmba yéte aaswut kwaamiale témbétlaakét kure yéndarén.
9 De ye saambake véndarén yaa nak yaanréndéka. Kwaamiale brerale
yaamba yaanran. 10 Yaanréndéka vétake Jisas det anga wandén, "Bulaa
wani wurénguné kwaami ras ma kuriyaa." 11 Naandéka Saimon Pita
botmba waare aaswut nak tambékmba kéraae kure gaaye wutépét
kure waaréndén. Néma kwaami késépéri (153) wa wutmba kwaakésén.
Kwaandaka aaswut yamba téke wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Yandéka Jisas det anga wandén, “Ma yaae kangunu.” Naandéka
du nak dat anga yamba waatakundékwe wa, “Méné kandé?” Wunga
yamba waatakundékwe wa. Wa vésékndarén. Wan dé deku Néman Du
wa. 13 Jisas yaae bret kéraae det kwayéndén. Kwaami waak wunga male
yandén.
14 Jisas kiyaae taamale waarape talimba apu vétik yaae déku
dunyanséna ménimba yaalandén. Wani sapak nakapuk ye gwaandéndéka
apu kupuk yan.

Jisas gwaaménja kundi wandén Pita Jisasna du dakwaké véndénngé

15 Bret kwaamiale katake Jisas Saimon Pitat anga wandén, “Jonna
nyaan Saimon, méné ma véku. A tékwa dunyan de wunéké néma mawulé
wa yandakwa. Yandaka méné det taalékére wunéké néma mawulé méné
yasékéyaku kapuk?” Wunga waatakundéka wandén, Pita, “Yi, Néman
Du, wa vékusékménéngwa. Wuné ménéké néma mawulé wa yawutékwa.”
Naandéka Jisas wa wan, “Méné wuna sipsip nyaanét kakému ma
kwayéménu.” Naandén. Wunga wate gwaaménja kundi wa wandén, Pita
Jisasna kundi Jisasna du dakwat kwayéndénngé.
16 Wunga watake nakapuk anga wandén, “Jonna nyaan Saimon,
wunéké méné néma mawulé yasékéyaku kapuk?” Naandéka wandén, “Yi.
Néman Du, wa vékusékménéngwa. Ménéké néma mawulé yawutékwa.”
Wunga wandéka Jisas anga wandén, “Méné wuna sipsipké kurkasale ma
véménu.” Naandén.
17 Naatake nakapuk anga wandén, “Jonna nyaan Saimon, wunéké méné
néma mawulé yo kapuk?” Wunga apu kupuk waatakundéka déku mawulé
kapére yan. Yandéka kapére mawulé vékute Jisasét wandén, “Néman Du,
méné akwi du dakwana mawulé wa vésékwuréménéngwa. Yate wuné
waak wa vésékménéngwa. Ménéké néma mawulé yawutékwa.” Naandéka
wandén Jisas, “Wuna sipsipét kakému ma kwayéménu.”
18 “Ma véku. Ménat a wawutékwa. Méné biyaku du téte wa laplap
giye yéké mawulé yaménéngwa taalat yeyé yaayatéménéngwa. Sérémaa
méné aanyapa ye ména taamba kavérékménu nak du wa ménéké
laplap gitakaké yakwa. Gitake yéké kalik yaménéngwa taalat méné
kurikandakwa. Yi wan wanana wa.” Naandén. 19 Wunga wate Pita
viyaandékngé yandakwanngé wa wani kundi wandén. Pita viyaandék-
ndaru kiyaae Gotna yé kavérék-ngandékwa. Wanngé wa Jisas wandén.
Watake nakapuk Pitat anga wandén, “Méné wuna jémbaa ma yaménék.”
Naandén Jisas Pitat.

Jisas déku mawulé yasékéyakndékwa duwat kundi kwayéndén

20 Jisas wunga waténdéka Pita kukét waalakwe véndén bérku
kukmba Jisas déku mawulé yasékéyakndékwa du yaaténdéka. Talimba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisasale kakému karéte dé wa dat anga waatakwan, “Néman Du, kandé
kwayékwate yo, méné ména maamat?” Wunga waatakundén talimba.
21 Pita dat vétake Jisasét wandén, “Néman Du, wani du dé yénga
pulak dé?” 22 Wunga waatakundéka Jisas wa wan, “Dé yaréndénngé
wamunaawutu wa dé waambule yaaké yawutékwa sapakngé kaavéré-
kandékwa. Wan déku jémbaa wa. Méné wani muséké vékulakambak.
Ménékét méné wuna jémbaa ma yaménék.” Naandén.
23 Jisas wunga wandéka déku jémbaamba gwaandan dunyan ras wani
duké anga wandarén, “Dé katik kiyaaké dé.” Naandarén. Wandaka
dé kiyaakapuk yamuké Jisas Pitat yamba wandékwe wa. Angatmale
wandén, “Dé yaréndénngé wamunaawutu, wa dé waambule yaaké
yawutékwa sapakngé kaavérékandékwa. Wan déku jémbaa wa. Méné
wani muséké katik vékulakaké méné.” Naandén Jisas dat.
24 Wani du Jisas yan jémbaaké wa saapéndén. Dé ani nyéngaa viyaan
du wa. Dé ani nyéngaamba viyaatakandén kundi wan papukundi yamba
wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Wunga wa vékuséknangwa.
25 Jisas yan nak jémbaa némaamba wa rakésékwa. Yawuréndén
jémbaa akwi yamba viyaatakawutékwe wa. Du ras Jisas yawuréndén
jémbaaké akwi viyaataka-munaandaru, wa viyaandarén nyéngaa ani
képmaamba vékulékndu akwi nyéngaaké taalé katik tékatik dé. Wunga
vékulakawutékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisasna kundi kure yén dunyansé yan jémbaa

Wani dunyanséké anga wandakwa: Aposel

Taale ani kundi ma vé

Ani nyéngaa, “Jisasna kundi kure yén dunyansé yan jémbaa,” Luk wa viyaan Jisas Kraiské viyaatakandén kundina kukmba. Ani nyéngaamba anga vénangwa. Gotna Yaamambi Jisasna dunyansat yaambu wakwasnyéndéka wa Jerusalem, Judia, Samariamba ye wa képmaana akwi taalémba ye Jisaské yéku kundi kwayéndarén. Aposel 1:8 ma vé.

Ani nyéngaamba wa Luk saapéndékwa Jisas Kraiské yékunmba vékulakakwa du dakwaké. Judamba taale Jisaské yékunmba vékulakate makal kém pulak yandarén. Kukmba kém némaan ye wa yeyé yaayan képmaana akwi taalat. Luk anga waak wakwasnyékwate yandékwa. Kraisna jémbaale, déké yékunmba vékulakakwa du dakwa yan yapatale wan talimba Got Israel du dakwat wandén pulak wa yan. Yandéka déku kundi wunga wa sékérékén.

Ani nyéngaamba kwaakwa néma musé nak, wan Gotna Yaamambina jémbaaké wa wandékwa. Taale Gotna Yaamambi Jisasna dunyanséké gaayandén Pentikos nyaamba. Kukmba det mayé apa kwayéte Gorké yéndakwa yaambu wakwasnyéndén.

Ani nyéngaamba anga waak vénangwa. Késépéri sémény kundi Jisasna dunyansé déké wa kwayéndarén nak gaayé du dakwat. Yandaka némaamba du dakwa wani kundi yékunmba vékute wa Jisaské yékunmba vékulakandarén késépéri taalémba.

Ani nyéngaamba kundi vénangwa Jisasna dunyansé késépéri yan jémbaaké. Némaamba kundi wa kwaakwa, Pita ambét Pol yan yapatéké. Pita wan Jisasale yeyé yaayatan du nak wa. Pol taale Jisaské yamba yékunmba vékulakandékwe wa. Yate Jisasna du dakwat viyaate yaavan kutténdén. Yaténdéka wa Jisas Polét waae kéraae wandéka wa Pol néma du sékéyak téndén Jisasna jémbaamba.

Ani nyéngaamba ras tambékmba Luk Polmba yan muséké saapéte anga wandékwa, “Nané wa yan.” Wandéka késépéri dunyansé anga wandakwa, “Luk

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dékét déku kapmang wa Polale yeyé yaayaténdén ras nyaa. Wanngé wa ani tambékmba anga wandékwa, ‘Nané.’ Naandékwa Luk.” Wunga wandakwa.

Jisas wa wandén, “Wawutu Gotna Yaamambi yaakandékwa.”

1 1 Méné Tiofilus, ani nyéngaa méné́ké a viyaatakawutékwa. Talimba nak
nyéngaamba Jisas yan akwi jémbaa, Jisas wan akwi kundiké waak wa
viyaatakawutén. 2 Talimba Jisas déku dunyansat wandén, déku kundi kure
yéndarénngé. Dé wandéka Gotna Yaamambi apamama yate wani dunyansat
wandén, Jisasna jémbaa yandarénngé. Wandéka kukmba Got wandéka
Jisas waaréndén Gotna gaayét. Wani muséké wa viyaatakawutén. 3 Talimba
Jisas kaangél kure wa kiyaandén. Kiyaae kukmba taamale waarape déku
dunyanngé yéndén. Nyaa dumi vétik (40) dé nakapuk deké yéndén. Ye dele
téte késpulak nakpulak apanjémba yandéka véténdaka kundi kwayéndéka
vékute anga wandarén, “Kiyaae taamale waarape wa randékwa. Yi wan
wanana wa.” Naandaka det kundi kwayéndén, Got néma du rate du
dakwaké véké yandékwanngé. 4 Kwayétake dele téte nakapuk det anga
wandén, “Guné Jerusalem yaasékaké yambak. Wamba yaréte wuna aapana
Yaamambiké ma kaavéréngunu. Talimba wuna aapa wa wandén, déku
Yaamambi kwayéké yandékwanngé. Wuné waak déké wa gunat wawutén.
Ma kaavéréngunu. 5 Talimba baptais kwayétan du Jon du dakwat Gotna
yémba baptais kwayéndén. Nyaa vétik kupuk yare Got déku Yaamambi
gunat kwayékandékwa. Kwayéndu déku Yaamambi guna mawulémba
wulaae rakandékwa.” Naandén Jisas.

6 Jisasna dunyan dale kundi bulte dat anga wandarén, “Néman Du, méné
waménu nané Israel dunyan nakapuk akwi genge gaayé du dakwaké néma
du tékanangwa, nana gwaal waaranga maandéka bakamu Devit talimba
téndén pulak. Bulaa wunga waké méné kapuk?” 7 Wunga waatakundaka
Jisas anga wandén, “Yamba wa. Wuna aapa Got déku kapmang wa
wakandékwa, néma du raké yangunéngwanngé. Wan déku jémbaa wa. Guné
waké yandékwa sapakngé katik vékusékngé guné. Got wunga wa wandén.
Guné wani sapakngé vékulakaké yambak. 8 Anga ma vékulakangunék. Gotna
Yaamambi guna mawulémba wulaae randu Got gunat mayé apa kwayéndu
guné apamama yate wunéké kundi kwayékangunéngwa. Jerusalemmba
tékwa du dakwa, Judia provinsmba tékwa akwi du dakwa, Samaria
distrikmba tékwa du dakwa, képmaana akwi taalémba tékwa du dakwat
kundi kwayékangunéngwa wunéké.” Naandén Jisas.

Got wandéka Jisas Gotna gaayét waaréndén
(Mk 16:19-20; Lu 24:50-53)

9 Jisas wunga watake Got wandéka wa waaréndén Gotna gaayét.
10 Waaréndéka véténdaka buwi taawutépéndéka dé yamba véndakwe

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa. Yandaka yéndéka de yaasawure véte waakténdaka bét du vétik
waama laplap saawuwe Gotna gaayémba gaaye wa dele témbérén. 11 Téte
anga wambérén, “Guno, Galili dunyan, wamba téte nyérét yaasawure
véké yambak. Got wandéka Jisas gané yaasékatake wa Gotna gaayét
waaréndén. Waaréndéka wa véngunén. Véngunén yaambumba male wa
Jisas nakapuk waambule gaayakandékwa.” Naambérén.

Jisasna dunyan wandarén nak du Judasna taalé kéraandénngé

12 Wani du vétik wunga wambéréka Jisasna dunyan Oliv némbu
yaasékatake ayélap yépulak naae Jerusalemét waambule wulaandarén.
13 Wulaae yaréndakwa gaa nak rumét waaréndarén. De anga Pita, Jon,
Jems, Andru, Filip, Tomas, Bartolomyu, Matyu, Alfiusna nyaan Jems,
nak Jemsna nyaan Judas, Saimon. De wunga waare randarén. Wani du
Saimon nak gaayé du déku gaayéna du dakwaké néma du témuké wa
kalik yandén. 14 Wani dunyan akwi de dakwa ras sékét, Jisasna aasa
Maria déku waayékanjele, wunga de késépéri apu jaawute Gorale kundi
bulndarén.
15-16 Nyaa vétik kupuk yéndéka Jisasna jémbaamba yaalan
némaamba (120 pulak) du dakwa nakurak gaamba jaawundaka Pita
téte anga wandén, “Wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du
dakwa, talimba Gotna Yaamambi wandéka Devit Judaské kundi wa
viyaatakandén Gotna nyéngaamba. Wani kundi sékéréknddénngé Judas
dé Jisasét kulkiye kure yéké yakwa dunyansat wakwasnyéndén. 17 Wani
kundi wa sékérékén, Judas yan yapatéké. Talimba Jisas wandéka wani du
Judas nanale yeyé yaayatéte wa jémbaa yaténdén.” Naandén Pita.
18 Judas kapérandi yapaté yate Jisas maamat kwayétake wa yéwaa
kéraandén. Kéraae wani yéwaat wa képmaa kéraandén. Kéraae wani
képmaamba wa vaakétndén. Vaakétndéka déku biyaa baawundéka déku
yaalé akwi yaalandéka wa kiyaandén. 19 Kiyaandéka de Jerusalemmba
tékwa akwi du dakwa wanngé kundi vékundarén. Deku kundimba wani
képmaaké wandakwa, “Akeldama.” Nana kundimba wanangwa, “Nyéki
képmaa wa.”
20 Pita Judaské vékulakate Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat
anga wandén, “Talimba nana gwaal waaranga maandéka bakamu
Devit gwaaré ras viyaatakandén. Wani gwaaréké anga wanangwa,
‘Sam’. Nak yé ‘Buk Song’ wa. Gotna nyéngaamba viyaatakate ani kundi
viyaatakandén:

Akwi du dakwa déku gaayé yaasékatake yékandakwa.
Wani gaayémba katik yaréké daré.

Wunga viyaatakandén. Kundi nak waak anga viyaatakandén:

Nak du déku taalé kéraate déku jémbaa yakandékwa.

Wunga viyaatakandén Judaské.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21-22 “Bulaa wananu Jisasna jémbaa vén du nak nanale yeyé yaayatéte
dé waak du dakwat ma wandu, ‘Néman Du Jisas kiyaae nakapuk wa
taamale waarapéndén. Wa véwutén.’ Wunga wakandékwa. Talimba
baptais kwayétan du Jon du dakwat yéku kundi kwayéte det baptais
kwayéndén. Wani sapak du ras nanale yeyé yaayaténdarén. Yeyé
yaayatéte nanale nana Néman Du Jisasale jémbaa yandarén. Yananga
Got wandéka Jisas Gotna gaayét waaréndéka nanale wa téndarén.
Nané wani duké ma vékulakakwak. Vékulakate wani duwat nak ma
wananu dé nanale yeyé yaayaténdu.” Naandén Pita. 23 Wunga wandéka
du vétikna yé wandarén, Josep, déku nak yé Barsabas, déku nak yé
Jastus, ambét Matias. 24 Watake Jisasét anga waatakundarén, “Nana
Néman Du, méné akwi duna mawulé wa vékusékméénéngwa. Wunga
vékusékte bulaa méné wani du vétikét véte waménén duké nanat ma
wakwasnyéménu. 25 Wakwasnyéménu wani du ména kundi wate ména
jémbaa dé ma yandu. Yate Judasna taalé kéraakandékwa. Judas wani
jémbaa yaasékatake kiyaae déku kapérandi taalat wa yéndén.” 26 Wunga
watake matumba bérku yé viyaatakandarén. Viyaae matu vaane Matiasna
yé viyaandarén matut taale véndarén. Vétake Matiasna yé wandarén.
Wandaka Matias Jisasna kundi kure yékwa dunyan tambavétik maanmba
kaayék nakale (11) yeyé yaayate wa Jisasna jémbaa yaténdén.

Gotna Yaamambi gaaye deku mawulémba wulaandén

2 1 Pasova waandakwa paat yandaka nyaa 50 yéndéka Juda du dakwa
paat nak waak yandarén. Wani paarké wa wandarén Pentikos. Wani
nyaa Jisasna du dakwa nakurak gaamba wa randarén. 2 Rate vékundarén
kaap nak Gotna gaayémba bari gaayandéka. Wani kaap wimut
némaanmba kutndéka wuu waakwa pulak wa. Wani kaap randarén
gaamba wulaandéka wamba ran du dakwa akwi vékundarén. 3 Vékutake
véndarén yaa pulak musé yeyé yaaye deku maakamba awula nak nak
vérékté-késéndéka. 4 Véndaka Gotna Yaamambi deku mawulémba wulaae
rate det mayé apa kwayéndéka de nak gaayéna késpulak nakpulak
kundimba bulndarén.
5 Talimba némaamba Judasé akwi gaayémba wa yaandarén. Yaae
Jerusalemmba yaréndarén. Wani dunyansé wan Gorét waatakukwa
dunyansé wa. 6 Wani kundi vékutake de némaamba du dakwa yaae Jisasna
dunyan ténmba jaawuwe téndarén. Téte nak nak vékundarén Jisasna du
dakwa nak nak deku gaayéna késpulak nakpulak kundimba bulndaka.
7 Vékute vatvat naate wa vékulaka vékulaka naandarén. Vékulaka
vékulaka naate anga wandarén, “Yéki. Wani késpulak nakpulak kundi
bulkwa du dakwa wa Galili provinsmba wa yaandarén. 8 Yaae nana kundi
yamba vékundakwe wa. Yénga pulak ye daré nana gaayéna kundi bulu?
Bulndaka nané nak nak nana gaayéna kundi a vékunangwa. 9-10 Nané

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

késépéri gaayémba wa yaananén. Partia, Midia, Elam, Mesopotemia,
Judia, Kapadosia, Pontus, Esia, Frigia, Pamfilia, Isip, Libiamba tékwa
taalé Sairini tékwanmba, wani taalémba wa yaananén. Nané ras
Rommba wa yaananén. 11 Ras nané Juda du dakwa wa. Ras nané nak
gaayé du dakwa nané Judana apakundi vékunangwa. Ras nané Krit
ailanmba wa yaananén. Ras nané Arebia distrikmba wa yaananén. Nané
akwi nana gaayéna kundimba vékunangwa. De nana gaayéna kundi
bulte Got yan apanjémbaké wandaka wa vékunangwa. Yénga pulak ye
daré nana kundi bulu?" Naandarén. 12 Wunga wate vatvat naandarén.
Vatvat naate vékulaka vékulaka naate dekét deku kapmang bulte anga
wapékaténdarén, "Yéki. Wani musé yénga pulak musé dé?" 13 Wunga
wandaka de ras Jisasna du dakwat wasélékte anga wandarén, "Némaamba
kulé wain kulak katake wa waangété yandakwa." Naandarén.

Pita kundi kwayéndén

14 Wunga yaténdaka Pita Jisasna nak dunyansé tambavétik maanmba
kaayék nakurakale (11) téte akwi du dakwat némaanmba waate anga
wandén, "Gunawa, Juda du dakwa, Jerusalemmba yarékwa du dakwa,
guné waan taake ma véku wuna kundi. Vékute guné késpulak nakpulak
kundi bulnangwanngé wa vékuséknganguné ngwa. 15 Guna mawulé
wa sépélak yan. Bulaa 9 klok ganmba male a. Nané Judasé wain kulak
ganmba yamba kanangwe wa. Wunga wa vékuséknguné ngwa. Ani
dunyansé waangété kulak yamba kandakwe wa. Waangété yamba
yandakwe wa. 16 Talimba Gotna kundi kwayétan du Joel wani kulé
jémbaaké Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén:

17 Got anga wandén, 'Kukmba yaaké yakwa sapak wuné wuna
Yaamambi kwayékawutékwa, akwi du dakwat.
Kwayéwutu wuna Yaamambi deku mawulémba wulaae randu guna
dunyanngu nyambalésé, takwanyanngu nyambalésé, wuna kundi
vékute, wuna yémba kundi kwayékandakwa.
Wuna Yaamambi deku mawulémba wulaae randu, guna aanyapa
dusé yéngan kwaandaru, guna naléwuré biyaku du yéngan pulak
yakandakwa.
18 Wani sapak wuné wuna Yaamambi kwayékawutékwa, wuna jémbaa
yakwa du dakwat.
Wuna Yaamambi kwayéwutu deku mawulémba wulaae randu de
wuna yémba kundi kwayékandakwa.
19 Nak pulak musé yakawutékwa nyét képmaamba.
Yawutu du dakwa véte vatvat naakandakwa.
Nyéki, yaa, néma yaasnyé yaalandu wa vékandakwa.
20 Wawutu nyaa vékapuk yandu, gaan téndu, baapmu nyéki pulak
gwaavé yakalékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yalu kukmba Néman Du kundi kwayékandékwa, akwi du dakwa yan jémbaaké.
Waké yandékwa nyaa akwi du dakwa véte vékusék-ngandakwa, Néman Duna jémbaaké.
21 Wani nyaa Néman Duwat waatakukwa akwi du dakwat Satanna taambamba kéraandu yékunmba yarépékakandakwa.'
Naandén Got talimba.
Wandéka Joel déku kundi wunga viyaatakandén, wani kulé jémbaaké."
Naandén Pita.
22 Wani kundi watake Pita anga wandén, "Israel dunyansé, ma
vékungunék ani kundi. Nasaret du Jisaské a wawutékwa. Got wandéka
Jisas késpulak nakpulak apanjémba, kulé apanjémba waak wa yandén
amba. Yandéka guné amba yaréte wani jémbaa vétake wa vékusékte anga
wangunén, 'Dé Gotna du wa.' 23 Talimba Got guna mawuléké vékusékte
wa anga wandén, 'De Jisas kwayékandakwa gunat.' Wunga wandéka
Jisas gunat kwayéndaka guné wangunénga wa dat viyaandékndarén.
Guné wangunénga kapéremusé yakwa du dat takwemimba viyaae
baangndaka wa kiyaandén. 24 Kiyaandéka Got wandéka kiyaan duna
kaangél vékusékéyaktake wa taamale waarapndén. Dé apamama
yate kiyaan du rémndakwa taalémba yamba kwaapékandékwe wa.
25 Talimba nana gwaal waaranga maandéka bakamu Devit Jisaské anga
viyaatakandén Gotna nyéngaamba:
Wuné véwutén Néman Du wunale apapu apapu téndéka.
Dé wuna yékutuwa sakumba téte wunat mayé apa wa tiyaandékwa.
Tiyaandéka wuné wup yakapuk yate yékunmba yaréwutékwa.
26 Yaréké yawutékwanngé, wuna mawulé yékun yandéka, mawulé tawulé yate, yékunmba téte, yéku kundi a bulwutékwa.
Wuné Gorké yékunmba vékulakate yékunmba téte kiyaaké yate wup katik yaké wuté.
27 Méné Got, méné waménu wuna kwaminyan gaambana gaayémba katik raké dé.
Méné waménu ména yéku duna pusaa katik biyaawuké dé.
28 Méné ména yéku kundi wunat wa waménén.
Wani kundi vékute kulémawulé kéraae kurkale yarépékakawutékwa.
Méné wunale téménu wuna mawulé yékun yandu mawulé tawulé yate kutkale yarékawutékwa.
Devit talimba wunga wa viyaatakandén." Naandén Pita.
29 Wani kundi watake Pita anga wandén, "Wuna du dakwa, ma
vékungunék. Wawutu guné yékunmba vékusék-ngangunéngwa wani
kundiké. Nana gwaal waaranga maandéka bakamu Devit wa kiyaan.
Kiyaandéka dé wa rémndarén. Dé rémndarén kwaawu ani gaayé
tékwanmba bulaa a tékwa. 30 Devit wani kundi viyaatakate dékét déké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yamba viyaatakandékwe wa. Wani kundi viyaatakate nak duké wa
viyaatakandén. Gotna kundi kwayéte kukmba yaaké yakwa muséké wa
viyaatakandén. Talimba Got dat anga wandén, ‘Ména gwaal waaranga
maandéka bakamu nak ména taalé kéraae néma du wa rakandékwa. Yi
wan wanana wa.’ Got wunga wandéka wa Devit vékundén. 31 Vékute
Got yaké yakwa jémbaaké vékusékte anga wandén, ‘Got wandu dé
gaambana gaayémba katik yaréké dé. Déku pusaa katik biyaawuké
dé.’ Wunga wate Devit Got wan du Krais kiyaae taamale waarapké
yandékwanngé wa viyaatakandén. Guné wani kundiké vékulakate bulaa
ani kundi ma vékungunék. 32 Got wandéka Jisas kiyaae wa taamale
waarapndén. Taamale waarapndéka nané Jisasna dunyan wa vénanén
dé. Vétake gunat a wawutékwa. 33 Got wandéka Jisas Gotna gaayét
waare néma du wa randékwa. Talimba déku aapa Got Jisasét anga
wandén, ‘Wuna Yaamambi kwayékawutékwa.’ Wunga watake déku
Yaamambi kwayéndéka nana mawulémba wulaae randéka, guné véte wa
vékungunén késpulak nakpulak kundi bulnanga. 34-35 Talimba Devit anga
viyaatakandén Gotna nyéngaamba:

> Néman Du Got wuna Néman Duwat anga wandén, ‘Méné néma du
> rate wuna yékutuwa saku taambamba rakaménéngwa.
> Raménu wuné wawutu ména maama ména taambamba
> yarékandakwa.
> Yaréndaru méné deku néma du rate deké vérékaménéngwa.’

Got wunga wandéka wa Devit viyaatakandén. Devit wani kundi dékét
déké yamba viyaatakandékwe wa. Wani kundi Jisaské wa viyaatakandén.
Jisas kapmang wa Gotna gaayét waaréndén. Devit Gotna gaayét yamba
waaréndékwe wa.

36 “Guné, Israel du dakwa, ma vékungunék. Vékute anga yékunmba
vékusék-ngangunéngwa. Wani du Jisaské wawutékwa. Jisasét
takwemimba viyaae baangtakangunénga wa kiyaandén. Kiyaandéka Got
wandéka wa Jisas Néman Du randékwa. Wan Got wan du Krais wa.”
Naandén Pita.

Némaamba du dakwa Jisaské yékunmba vékulakandaka wa Jisasna yémba det baptais kwayéndarén

37 Wandéka du dakwa wani kundi vékutake deku mawulé nakpulak
yandéka wup yate Pitat, Jisasna kundi kwayékwa nak dunyansat waak
anga waatakundarén, “Guno, aanyé waayéka, kamu yaké nané?” 38 Wunga
waatakundaka Pita anga wandén, “Guné nak nak guna kapére mawulé ma
yaasékatake yéku mawulé vékungunu. Yangunu nané Jisas Kraisna yémba
gunat baptais kwayékanangwa. Guné wunga yangunu Got guna kapére
mawulé yasnyéputitake déku Yaamambi kwayékandékwa gunat. Kwayéndu
déku Yaamambi guna mawulémba wulaae rakandékwa. 39 Talimba Got anga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandén, ‘Wuné gunat, guna gwaal waaranga maandéka bakamat waak yékun yakawutékwa. Yi wan wanana wa.’ Wunga watake apakmba tékwa du dakwat waak déku Yaamambi kwayémuké wa mawulé yandékwa. Nana Néman Du Got némaamba du dakwat wakandékwa, ‘Ma yaangunu wunéké.’ Wunga wate wani du dakwat akwi déku Yaamambi kwayémuké wa mawulé yandékwa.” Naandén Pita.

40 Wani kundi watake Pita kundi ras waak wate anga waak wandén, “Amba tékwa du dakwa némaamba kapéremusé yandarénngé Got wani musé det waambule yakatandu kaangél kurkandakwa. Guné guna kapére mawulé ma yaasékangunék. Yaasékatake yéku mawulé vékute dele wani kaanngél katik kurké guné.” 41 Pita wunga wandéka de némaamba (3,000) du dakwa déku kundi vékundarén. Vékute wa Jisaské yékunmba vékulakandarén. Vékulakate mawulé yandaka wa det Jisasna yémba baptais kwayéndarén.

Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa anga yaréndarén

42 Wani du dakwa Jisasna dunyansé wan kundi ras waak wa vékundarén. Jisasna dunyansale nakurakmawulé yate wa kurkale yaréndarén. Késépéri apu de akwi Gorale kundi bulndarén. Késépéri apu Jisas deké kiyaandénngé vékulakate de akwi kakému kandarén.

43 Got wandéka Jisasna kundi kure yékwa dunyan késpulak nakpulak kulé apanjémba wa yandarén. Yandaka akwi du dakwa véte vatvat naate wup yandarén. Yate anga wandarén, “Yéki. Wan kulé jémbaa wa yandakwa. Talimba vékapuk yananén jémbaa wa.” Naandarén.

44 Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa nakurakmawulé yate de akwi kurkale yaténdarén. Yatéte deku musé kure yaae anga wandarén, “Wan Jisaské yékunmba vékulakakwa akwi du dakwana musé wa. An nana musé male yamba wa.” 45 Wunga watake de ras deku musé, deku képmaa kwayétake, yéwaa kéraae wani yéwaa muni waate kwayéndarén, musékapuk yate Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwat. 46 Akwi nyaa Gotna kundi bulndakwa néma gaamba wulaae nakurakmawulé yate Gorale kundi bulndarén. Bultake naknya nakapuk nak duna gaamba wulaandarén. Nakapuk nak duna gaamba wulaandarén. Wunga yate akwi du dakwale wamba kakému kandarén. Katake yéku mawulé vékute mawulé tawulé yate det musé muni waate kwayéndarén. 47 Wunga yate Gotna yé wa kavérékndarén. Kavérékndaka némaamba du dakwa anga wandarén, “Wan yéku du dakwa wa. Yékunmba male wa yaréndakwa.”

Akwi nyaa Néman Du dé du dakwat ras waak wandén, déku kundi vékundarénngé. Wandéka déku kundi vékute de waak Jisaské yékunmba vékulakandarén. Vékulakate Jisasna du dakwale wa yaréndarén.

Maan kapére yan du nak yékun yandén

3 1-2 Maan kapére yan du nak yaréndén. Yamba yeyé yaayandékwe wa. Déku aasa kéraaléka wa wunga yandén. Yandéka de akwi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nyaa dat kéraae kure yéndarén, Gotna kundi bulndakwa néma gaana
pété nakét. Wani péténa yé anga waandakwa: Yéku Pété. Kéraae kure
yéndaka dé wani pétémba rate Gotna kundi bulndakwa gaat wulaakwa
du dakwat yéwaaké yaawiréndén. Nakapuk garambu yandéka du dakwa
Gotna kundi bulndakwa gaat waaréndarén, Gorale kundi bulmuké,
akwi garambu yandarén pulak. Waaréndaka Pita ambét Jon waak
waarémbérén. 3 Waare wulaaké yambéréka wani maan kapére yan du
bérét véndén. Vétake yéwaa kwayémbérénngé yaawindén. 4 Yaawindéka
bét dat vésékte Pita anga wandén, “Aanat ma vé.” 5 Wunga wandéka bét
vésékndén. Vésékte déku mawulémba anga wandén, “Yéwaa ras tiyaaké
béré?” Naandén.
6 Wunga wandéka Pita dat anga wandén, “Wuné yéwaa yamba yé wa.
Kure téwutékwa musé ras kwayékawutékwa ménat. Nasaret du Jisas
Krais mayé apa tiyaandéka déku yémba a wawutékwa: Méné ma waarape
téménu.” Naandén. 7 Wunga watake déku yékutuwa taambamba kutndéka
wa waarapndén. Waarapndéka déku maan mukman waak bari apamama
yandéka wa késék yeyé yaayandén. 8 Yeyé yaayatéte bérale Gotna kundi
bulndakwa néma gaat wulaandén. Wulaate mawulé tawulé yate késék
yéte Gotna yé kavéréknden.
9-10 Wunga yandéka akwi du dakwa véndarén. Vétake déké wa
vékuséknden. Wan yéwaaké yaawite Gotna kundi bulndakwa néma
gaat wulaandakwa pétémba ran wani du wa. Yékun yandéka véte vatvat
naandarén. Naate vékulaka vékulaka naate anga wandarén, “Yéki. Wan
maan kapére yan du bulaa wa yékun yandékwa.” Naandarén.

Pita kundi kwayéndén Gotna kundi bulndakwa néma gaamba

11 Pita ambét Jon dé yaasékatake yémbérénngé maan kapére yan du
kalik yandén. Kalik yate bérét kulkindén. Kulkindéka akwi du dakwa
vékute vatvat naate de téndarénét pétépété yéndarén. Ye dele jaawuwe
téndarén Gotna kundi bulndakwa néma gaana maaléngamba. Wani
maaléngana yé Solomonna maalénga wa. 12 Jaawuwe téndaka Pita det
véte anga wandén, “Guné, Israel dunyansé, kamuké guné wani musat
véte vatvat naau? Kamuké guné aanat wunga vu? Wunga yaké yambak.
Aané Gorét waatakukwa yéku du téte aané aana kapmang apamama
yatéka dé wani maan kapére yan du yékun yak kapuk? Guné wunga
vékulakangunénga guna mawulé sépélak wa yandékwa. Wan aana
jémbaa yamba wa. 13 Abrahamna néma du, Aisakna néma du, Jekopna
néma du, nana akwi gwaal waaranga maandéka bakamuna néma du
Got wandéka déku jémbaa yakwa du Jisas wa néma du randékwa.
Guné Jisas wa kwayéngunén, guna néma duwat. Kwayéngunénga de
Jisasét kapéremusé yamuké dé néma du Pailat kalik yandén. Jisas yékun
yéndénngé wa Pailat mawulé yandén. Mawulé yandéka guné Pailat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ranmba téte Jisaské wa kuk kwayéngunén. 14 Jisas kapérandi yapaté
yamba yandékwe wa. Dé yéku yapaté yakwa du wa. Gotna kundi apapu
apapu wa vékundén. Guné déké kuk kwayéte Pailarét anga wangunén,
‘Méné ma waménu Jisas yékunmba katik yéké dé. Nak duwat viyaan du
dé yékunmba yénga yéndu.’ 15 Wunga watake guné du dakwa yékunmba
yarépékandarénngé kulémawulé kwayékwa duwat wa viyaangunénga
kiyaandén. Kiyaandéka Got wandéka wa Jisas nakapuk taamale
waarapén. Taamale waarapndéka wa vétén. 16 Jisas déku kapmang
apamama yandéka wa wani maan kapére yan du yékun yandén. Wan
Jisasna mayé apa wa. Wan aana mayé apa yamba yé wa. Aané Jisaské
yékunmba vékulakatéka déku mayé apa tiyaandéka aané déku yémba
watéka wa wani du yékun yandén. Yékun yandéka guné téte vétake wa
vékuséknguném. Aané Jisaské yékunmba vékulakatéka dékét Jisas déku
kapmang wa wani jémbaa yandén.
17 “Wuna aanyé waayéka, ma vékungunék. Guné guna néma duwale
Jisasét wa viyaangunén. Guné Jisaské yékunmba vékusék-ngapuk yate
dat viyaangunénga wa kiyaandén. Wunga wa vékusék-wutén. 18 Talimba
Got wandéka déku kundi kwayétan akwi dunyan Got wan du Krais
kaangél kurké yandékwanngé wandarén. Wandaka Got wandén pulak wa
Jisas kaanngél kutndén.” Naandén Pita.
19 Wani kundi watake Pita anga wandén, “Guné guna kapére mawulé
ma yaasékatake Gotna kundi vékungunu Got guna kapére mawulé
yasnyéputi-kandékwa. Yasnyéputiye Néman Du Got gunat mayé apa
kwayéte gunale randu guna mawulé yékunmba tékandékwa. 20 Téndu
Got wandu Jisas Krais nakapuk yaakandékwa. Talimba Got Jisasét wa
wandén, nakapuk yaae gunat yékun yandénngé. 21 Bulaa Jisas Gotna
gaayémba wa randékwa. Talimba Got akwi musé yandéka akwi musé wa
yékun yan. Yandéka kukmba kapéremusé wa yaalan. Kukmba Got akwi
kapéremusé kururétake wandu Jisas nakapuk yaakandékwa. Talimba Got
wandéka déku kundi kwayétan dunyan déku jémbaa yate wani kururéké
yandékwa muséké wa wandarén.
22 “Talimba nana gwaal waaranga maandéka bakamu Moses anga
wandén, ‘Guna Néman Du Got wandéka wuné yaae déku kundi vékute a
wawutékwa. Got wunat wandén pulak kukmba nakapuk wandu gunale
yarékwa du nak yaae dé waak Gotna kundi kwayékandékwa. Kwayéndu
guné déku kundi ma vékungunék. 23 Wani duna kundi vékukapuk
yakwa dunyansé de Gotna du dakwat yaaséka-kandakwa. Yaasékandaru
wa det viyaandaru kiyaakandakwa.’ Naandén Moses. 24 Moses wunga
wandéka Gotna yémba kundi kwayétan du nak waak Samuel ani sapak
yaaké yakwa muséké wa wandén. Samuelna kukmba yaae Gotna yémba
kundi kwayétan dunyan ras waak ani sapak yaaké yakwa muséké wa
wandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 “Talimba Got wa wandén, de dale yékunmba yaréké yandakwanngé.
Wandéka déku kundi kwayétan dunyansé wani yéku kundi vékute
guna gwaal waaranga maandéka bakamat wa kwayéndarén. Wani
yéku kundi gunat waak Got a wandékwa. Talimba Got guna gwaal
waaranga maandéka bakamu Abrahamét anga wandén, ‘Wuné ména
gwaal waaranga maandéka bakamuké vékulakate akwi taalémba
tékwa du dakwat yékun yakawutékwa.’ 26 Wunga watake Got kukmba
wandéka déku jémbaa yakwa du Jisas taale wa yaandén guréké,
gunat yékun yamuké. Yékun yate guné nak nak guna kapére mawulé
yaasékangunénngé wa mawulé yandén.” Naandén Pita.

Pita ambét Jon kalapusét kure yéndarén

4 1-2 Pita ambét Jon du dakwat anga wambérén, “Jisas kiyaae wa
nakapuk taamale waarapndén. Taamale waarapndén pulak, kiyaan
du dakwa taamale waarapkandakwa.” Wunga wambéréka de Gotna
gaamba jémbaa yakwa dunyan, Gotna kundi bulndakwa néma gaaké
séngite vétékwa dunyanna néma du, Sadyusi dunyan, de bérku kundiké
kalik yate rakarka yate bérké yaandarén. 3 Yaae nyaa daawulindéka bérét
kulkiye kure yéndarén kalapusét. Kure yéte anga wandarén, “A gaan
yakwa. Séré bérku kundi vékukanangwa.” Naandarén.
4 Takamba bét Gotna kundi bulndakwa néma gaamba téte kundi
wambéréka némaamba du dakwa wa vékundarén. Bérku kundi vékutake
Jisaské yékunmba vékulakandarén. Wani sapak némaamba du (5,000
pulak wa) dakwa waak Jisaské yékunmba vékulakandarén.

Judana néma duséna ménimba bét kotimndarén

5 Gaan kwaae ganmba Judana néma dunyan, maaka dunyan,
apakundiké vékuséknngwa dunyan, wunga Jerusalemmba jaawundarén,
kundi bulmuké. 6 Jaawuwe de akwi Anasle randarén. Anas wan Gotna
gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du wa. Kaiafas, Jon,
Aleksander, Anasna kém ras waak, wunga wa kundi bulmuké jaawuwe
randarén. 7 Rate wandaka maan kapére ye yékun yan du yaandéka, Pita
ambét Jon waak kalapusmba téndarén. Téndaka Pita ambét Jonét anga
waatakundarén, “Kamu yambénénga dé wani maan kapére yan du yékun
yak? Yani mayé apa kéraae béné wunga yak? Kéna yémba wambénénga
dé wani du yékun yak?” Naandarén.
8-9 Wunga waatakundaka Gotna Yaamambi Pitana mawulémba apa
tapa yaténdéka Pita anga wandén, “Guno, nana gaayé Israelna néma
dusé, maaka dusé waak, bulaa aanat wa waatakungunéngwa, ani maan
kapére yan du yékun yanngé. Aanat wa waatakungunéngwa, yéku
jémbaa yaténngé. 10 Ma véku. Gunat bulaa a wawutékwa. Wawutu
guné nana gaayé duwale vékute anga ma vékuséknguném. Nasaret du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas Krais apa tapa yandéka aané déku yémba watéka wa ani maan
kapére yan du wa yékun yandén. Yékun ye bulaa ani du guna ménimba
a téndékwa. Guné Jisasét takwemimba viyaae baangtakangunénga wa
kiyaandén. Kiyaandéka Got wandéka wa nakapuk taamale waarapndén.
11 Talimba Jisaské Gotna nyéngaamba anga wa viyaatakandarén:
Guné, gaa kaakwa du, guné yéku matuké waakte nakurak matuké
kalik yatakangunénga wa baka ran.
Randéka Got wani matut vétake anga wandén, 'Wan yéku matu wa.
Wani matu téndu gaa kurkale kwaakandékwa.' Wunga watake
wani matu kéraae taakandéka gaa wa yékunmba kwaan.
12 "Talimba wunga wa viyaatakandarén, Gotna nyaan Jisaské.
Viyaatakandaka bulaa gunat a wawutékwa déké. Dé déku kapmang
wa nanat yékun yandu nané kulémawulé kéraae yékunmba yarépéka-
kanangwa. Jisas déku kapmang wa nanat wunga yékun yakandékwa.
Nak du yamba yé wa." Naandén Pita.
13 Pita wunga wandéka néma dusé vékutake vatvat naandarén. Vatvat
naate anga wandarén, "Yéki. Wani du vétik wup yamba yambérékwe
wa. Yate nanat kundi kwayémbérékwa. Bérét nyéngaamba yamba
yakwasnyéndakwe wa. Baka wambérékwa. Bét néma du yamba yé wa.
Baka du wa." Naatake anga vékusékndarén. Bét Jisasale yeyé yaayatan
du vétik wa. 14 Vékusékte véndarén maan kapére yan du yékun ye Pita
ambét Jonale téndéka. Vétake bérét yamba waarundakwe wa.
15 Yate bérét wandarén, kaapat gwaandémbérénngé. Wandaka
gwaandémbéréka de deku kapmang bulndarén. 16 Bulte anga wandarén, "Bérét
kamu yaké nané? Bét yéku laku kulé apanjémba wa yambérén. Yambéréka wani
du yékun yandéka de Jerusalemmba tékwa akwi du dakwa wa vékusékndakwa.
Nané katik waké nané, bét wani jémbaa yakapuk yambérénngé. 17 Du dakwa
ras waak wani muséké vékumuké kalik yanangwa. Kalik yate nané bérét ma
waarukwak. Waarunanu Jisasna yémba nakapuk katik waké béré." 18 Wunga
watake waandaka nakapuk waambule wulaambérén. Waambule wulaae
témbéréka anga wandarén, "Ma vékumbénu. Jisasna yémba nakapuk waké
yambakate. Du dakwat kundi kwayéké yambak Jisaské." Naandarén.
19 De wunga wandaka Pita ambét Jon anga wambérén, "Got aanat wa
wandén, akwi du dakwat déku kundi kwayéténngé. Aanat wangunén.
Wani kundi katik kwayéké té. Bulaa ma wangunu. Got yénga pulak dé
mawulé yo? Yénga pulak yéku musé yaké té? Guna kundi vékuké té,
kapuk Gotna kundi vékuké té? Jisaské kundi kwayéké té kapuk? 20 Aané
anga yakatékwa. Jisas yan jémbaat vétake aané wani jémbaaké ma watu.
Jisas wan kundi vékutake aané wani kundi ma watu. Wunga male a
yakatékwa. Aané yakélak katik téké té." Naambérén Pita ambét Jon.
21 Wunga wambéréka néma dusé bérét némaanmba waarute anga
wandarén, "Ma vékumbénu. Kundi kwayéké yambakate Jisaské.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nana kundi vékute wunga male ma yambénék.” Naandarén. Du
dakwaké wup yate wa wani kundi male wandarén. Maan kapére yan
du yékun yandénngé wa de akwi du dakwa Gotna yé kavérékndarén.
Kavérékndaka néma dusé Pita ambét Jonét viyaaké mawulé yate du
dakwa det waarumuké kalik yate bérét yamba viyaandakwe wa. Wunga
yate wandaka baka yémbérén.
22 Wani maan kapére yan duna kwaaré 40 yandéka bét Jisasna yémba
wambéréka wa yékun yandén.

Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa Gorét waatakundarén

23 Pita ambét Jon Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwaké bari
waambule yémbérén. Waambule ye néma dusé bérét waarun kundiké
wambérén. 24 Wambéréka akwi du dakwa vékutake nakurakmawulé yate
Gorét anga wandarén: “Méné nana Néman Du wa. Talimba baasnyé ye
akwi musé wa yaménén. Nyét, képmaa, solwara, wa yaménén. Wamba
tékwa akwi musé wa yaménén. 25 Talimba waménénga ména Yaamambi
nana gwaal waaranga maandéka bakamu Devirét wa wandén. Wandéka
ména jémbaa yan du Devit ména nyéngaamba anga viyaatakandén:

Kamuké daré nak gaayé dunyansé rakarka yak?
Kamuké daré nana dunyansé deku mawulé sépélak yandéka daré
Néman Du wan duwat viyaaké kundi bulék?
26 Néman Du wan duwale, bérale waariyamuké wa akwi képmaamba
tékwa néma dunyansé jaawundarén.

27 “Devit wunga viyaatakandéka déku kundi wa sékérékén. Néma
du Herot ambét Pontius Pailat nak gaayé du nana gaayé duwale wa
jaawumbérén ani gaayémba. Jaawuwe kundi bulndarén, ména yéku
jémbaa yakwa du Jisasét viyaamuké. Talimba Jisasét wa waménén,
ména jémbaa yandénngé. 28 Wani dunyansé kundi bule kapéremusé
yandarén Jisasét. Talimba méné apamama yate mawulé yate wa
waménén, wani musé yandarénngé. Taale véte wa waménén. Kukmba
wunga wa yandarén. 29 Bulaa de nanat yaavan kurké mawulé yate nanat
waarundarén. Méné nana Néman Du wa. Nanat waarundarén kundi wa
vékuménén. Ménat a waatakunangwa. Méné nanéké ma véménu nané
ména jémbaa yakwa du dakwa deké wup yakapuk yate, ména yéku
kundi yékunmba kwayékanangwa. 30 Méné apamama yate waménu de
baat yakwa du dakwa yékun yakandakwa. Méné waménu ména yéku
jémbaa yakwa du Jisas mayé apa tiyaandu, nané déku yémba wate
késpulak nakpulak kulé apanjémba, talimba vékapuk yandarén jémbaa
yakanangwa.” Gorét wunga waatakundarén.
31 Waataku-sékéyakndaka wa wani kundi bulndarén gaa génén.
Géndéka Gotna Yaamambi deku mawulémba wulaae apamama yaréndéka
de akwi, néma duséké wup yakapuk yate, Gotna kundi kwayéndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa nakurakmawulé yandarén

32 Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa nakurakmawulé
yandarén. Yate deku muséké anga wandarén, “Wan akwi du dakwana
musé wa. Wan nana musé male yamba wa.” Naatake deku musé muni
waate kwayéte de akwi wani musé kure ye taakandarén. 33 Késépéri apu
Jisasna kundi kwayékwa du apamama yate anga wandarén, “Néman Du
Jisas kiyaae wa taamale waarapndén. Yi wan wanana wa.” Naandarén.
Got det wa yékun yandén. 34 Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa
akwi kurkale yaténdarén. Musékapuk du dakwa yamba yé wa. Du ras
deku gaa képmaa kwayéte yéwaa kéraae wa Jisasna dunyansat wani
yéwaa kwayéndarén, de muni waate kwayéndarénngé. 35 Kwayéndaka
Jisasna dunyan yéwaa muni waate kwayéndarén, musékapuk du dakwat.
Wunga yate de akwi yékunmba yaténdarén.
36-37 Du nak déku yé Josep dé waak wunga yate déku képmaa kwayéte
yéwaa kéraae wani yéwaa Jisasna dunyansat kwayéndén, de muni waate
kwayéndarénngé. Dé Livaina kémba tan du wa. Saiprus ailanmba wa
yaandén. Jisasna dunyan dat kulé yé kwayéndarén, Barnabas. Wan deku
kundi wa. Nana kundi anga wa: “Deku mawulé yékun témuké yéku kundi
wakwa du wa.”

Ananaias ambét Safaira

5 1 Du nak déku yé Ananaias déku taakwa Safairale yarémbérén. Dé
bérku képmaa kwayéte yéwaa kéraandén. 2 Kéraae wani yéwaa
kure téte ras kure ye Jisasna kundi kure yékwa dunyansat anga wandén,
“Aana képmaa kwayétake ani yéwaa wa kéraawutén. Kéraae kure
yaae bulaa akwi yéwaa gunat a kwayéwutékwa.” Naatake paapu yate
kéraandén yéwaa ras det kwayéndén, muni waate kwayéndarénngé.
Kéraandén yéwaa akwi yamba kwayéndékwe wa. Yandéka déku taakwa
vékuséklén, wani yéwaaké.
3 Ananaias wani yéwaa kwayéndéka Pita dat anga wandén, “Méné,
kutakwana néma du Satan ména mawulémba wulaae téndéka wa ména
képmaa kwayéte kéraaménén yéwaa ras wa paakuménén. Paakutake wa
anga waménén, ‘An kéraawutén yéwaa akwi a kwayéwutékwa.’ Naatake
Gotna Yaamambit wa paapu yaménén. Kamuké méné wunga yak?
4 Talimba wani képmaa kwayékapuk yaménénga wani képmaa wan ména
képmaa wa. Wani képmaa kwayétake yéwaa kéraaménénga wan ména
yéwaa wa. Kamu yaké méné wani yéwaa? Wan ména musé wa. Méné
wani yéwaa tiyaaké mawulé yate kamuké méné yéwaa ras paakuké méné
vékulakak? Wan kapére yapaté wa yaménén. Anga waménén, ‘Wani
kéraawutén yéwaa akwi a kwayéwutékwa.’ Naatake nanat paapu yate wa
Gorét waak wa paapu yaménén.” Naandén Pita.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Wunga wandéka Ananaias vékutake wa vaakére kiyaandén. Kiyaandéka
du dakwa wanngé vékute wup yandarén. 6 Naléwuré biyaku du ras yaae
Ananaiasna pusaa laplap saape kéraae kure ye kwaawumba rémndarén.
7 Kukmba Ananaiasna taakwa yaalalén. Yaale léku du wunga
kiyaandénngé yamba vékuséklékwe wa. 8 Yaalaléka Pita lat anga
waatakundén, "Nyéna duwale képmaa kwayétake kéraambénén yéwaa
akwi nanat béné tiyaak kapuk? Wunat ma wa." Wunga waatakundéka anga
walén, "Yi. Wan wanana wa. Wani yéwaa akwi wa kwayétén." Naate paapu
yalén. 9 Paapu yaléka Pita anga wandén, "Nyéna duwale béna mawulémba
anga wa wambénén, 'Aané ras paakutu Néman Duna Yaamambi katik
vékuséknge dé.' Naatake dat paapu wa yambénén. Wan kapérandi yapaté
wa yambénén. Ma véku. Nyéna du rémén dunyansé pétémba wa téndakwa.
Nyénat waak wa kure yékandakwa." Naandén. 10 Wunga wandéka lé bari dé
ténmba vaakére kiyaalén. Kiyaaléka de naléwuré biyaku du yaale lat vétake
kéraae kure ye léku duwale rémndarén.
11 Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, du dakwa ras waak wani
muséké vékute wa néma wup yandarén.

Jisasna dunyan késpulak nakpulak kulé apanjémba yandarén

12 Jisasna kundi kure yékwa dunyan de késpulak nakpulak kulé apanjémba
talimba vékapuk yandarén jémbaa késépéri yandaka wa du dakwa véndarén.
Késépéri apu Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa Gotna kundi
bulndakwa néma gaamba wulaae jaawuwe Solomonna maaléngamba
téndarén. 13 Téndaka du dakwa ras det véte anga wandarén, "Wani du dakwa
yékunmba wa yaréndakwa." Naandarén. Du dakwa ras de Jisaské yékunmba
vékulakakwa du dakwale yeyé yaayamuké wup yandarén. 14 Némaamba
du dakwa wup yakapuk yate de waak Néman Du Jisaské yékunmba
vékulakandarén. Vékulakate de waak Jisasna jémbaamba yaalandarén.
15 Jisasna kundi kure yékwa du késpulak nakpulak kulé apanjémba késépéri
yandaka de baat yakwa du dakwat jaambémba yaate kure yéndarén. Yaate
kure ye det yaambumba taakandarén. Taakatake anga wandarén, "Kalmu
Pita wandu de yékun yaké daré? Wakapuk yate yaambumba yéndu kalmu
déku gasnyé gasnyé baat yakwa duwat kéraandu de yékun yaké daré?"
Wunga vékulakandarén. 16 Akwi gaayémba némaamba du dakwa yéndarén
Jerusalemét. Ye baat yakwa du dakwa, kutakwa kulure kure tén du dakwat
waak kéraae kure yéndarén. Wunga yandaka Jisasna kundi kure yékwa
dunyansé wandaka de akwi yékun yawuréndarén.

Gotna kundi kure gaayakwa du gaayandéka kalapus yaasékatake yéndarén

17 Jisasna kundi kure yékwa dunyan wunga yandaka dé Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyanna néma du déku Sadyusi dunyansale kalik

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandarén. Kalik yate rakarka yate wa kundi bulndarén. 18 Kundi bule
wandaka Jisasna kundi kure yékwa dunyansat kulkiye kure yéndarén
kalapusét. Kure ye taakandaka wamba kwaandarén.
19 Gaan yandéka Néman Du Got wandéka déku kundi kure gaayakwa
du nak wa daawulindén. Daawuliye kalapusna pété naapiye Jisasna
kundi kure yékwa dunyansat kure gwaandéndén kaapat. 20 Kure gwaande
det anga wandén, “Guné ma ye Gotna kundi bulndakwa néma gaat
wulaangunék. Wulaae Gotna kundi ma kwayéngunu. Kulémawulé kéraae
yékunmba yarépékaké yandakwa kundi du dakwat ma kwayéngunu.”
Naandén. 21 Wunga wandéka Jisasna kundi kure yékwa dunyansé
vékundarén. Vékutake ganmbamba Gotna kundi bulndakwa néma
gaamba wulaae du dakwat Gotna kundi kwayéndarén.
Wani muséké vékuséknga pu k yate, Gotna gaamba jémbaa yakwa
akwi dunyanna néma du déku dunyansale wandaka deku maaka du,
Israelna néma du akwi, wunga wa yaandarén. Yaae jaawuwe de akwi
kundi bulndarén. Bule, gaayéké séngite vérékwa dunyansat wandarén,
de kalapusmba ye Jisasna kundi kure yékwa dunyansé deké kure
yaandarénngé. 22 Wandaka deku dunyan ye kalapusmba saambake
Jisasna kundi kure yékwa duké waakpatindarén. 23 Waakpatiye waambule
yaae anga wandarén, “Nané kalapusmba saambake vénanén pété
yékunmba tépétakandaka kalapuské séngite vérékwa du kurkale téndaka.
Vétake pété naapiye wani apuké waakpatinanén wa.” Naandarén.
24 De wunga wandaka dé Gotna kundi bulndakwa néma gaaké
séngite vérékwa apuna néma du, Gotna gaamba jémbaa yakwa
duna néma dunyansale vékutake Jisasna dunyan yénngé vékulaka
vékulaka naandarén. 25 Vékulaka vékulaka naandaka du nak wulaae
det anga wandén, “Ma véku. Nalé wangunénga du ras kalapusmba wa
kwaandarén. Wani dunyan bulaa Gotna kundi bulnangwa néma gaamba
téte du dakwat kundi kwayéndakwa.” Naandén. 26 Wunga wandéka néma
gaaké séngite vérékwa apu deku néma duwale Jisasna kundi kure yékwa
duké wa yéndarén. Ye saambake wamba tékwa apu rakarka yate det
matut viyaamuké wa wup yandarén. Wup yate Jisasna kundi kure yékwa
dunyansat yakélak kure yéndarén. Apamama yamba yandakwe wa.

Jisasna dunyan néma dusat kundi kwayémuké yamba wup yandakwe

27-28 Det kure ye wandaka Jisasna kundi kure yékwa dunyan, néma
duna ménimba nakapuk téndarén. Téndaka Gotna gaamba jémbaa yakwa
akwi dunyanna néma du det anga wandén, “Nané gunat némaanmba
wa waarunanén, guné wani duna yémba kundi wakapuk yangunénngé.
Nana kundi yamba vékungunéngwe wa. Guné wani duké kundi
wa kwayéngunén, Jerusalemmba tékwa akwi du dakwat. Nané dat
viyaananga kiyaandénngé wa wangunén.” Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29 Wunga wandéka Pita, Jisasna nak dunyan waak anga wandarén,
“Nané Gotna kundi male ma vékukwak. Képmaana duna kundi
katik vékuké nané. 30 Talimba guné Jisasét takwemimba viyaae
baangtakangunénga wa kiyaandén. Kiyaandéka nana gwaal waaranga
maandéka bakamuna Néman Du Got wandéka wa taamale waarapndén.
31 Guné, nana gaayé du, akwi Israel, guna kapére mawulé yaasékangunu
Got guna kapére mawulé yasnyéputimuké wa wandén. Wandéka Jisas
Gotna yékutuwa taambamba Néman Du rate nanat wa yékun yandékwa.
32 Got wandéka Jisas yaandéka nané akwi vétake wa wani muséké kundi
kwayénangwa. Gotna Yaamambi waak wani kundi wa kwayéndékwa.
Got déku Yaamambi kwayéndékwa, déku kundi vékukwa du dakwat.”
Naandarén.

Gamaliel kundi kwayéndén néma dusat

33 Wandaka néma dusé vékutake wa rakarka yandarén. Yate det
viyaandékngé mawulé yandarén. 34 Yandaka néma du nak déku yé
Gamaliel yaréndén. Dé Farisi du téte deku apakundi yakwasnyéndén
némaamba dunyansat. Akwi du dakwana ménimba wa yéku du
téndén. Gamaliel téte wandéka de Jisasna kundi kure yékwa dunyansat
kure gwaandéndarén kaapat. 35 Kure gwaandéndaka Gamaliel néma
dusat anga wandén, “Guné, nana gaayé du, Israelsé, ma yékunmba
vékulakangunék. Wani dunyansat kamu yaké guné? 36 Talimba du nak
déku yé Teudas yaae anga wandén, ‘Wuné néma du a. Ma yaalangunék
wuna jémbaat.’ Wunga wandéka némaamba (400 pulak) dunyan déku
jémbaamba wulaandarén. Wulaandaka kukmba dat viyaandékndaka
déku dunyan yaange yéndarén genge gaayét. Déku jémbaa wa késén.
37 Kukmba gavman akwi du dakwana yé viyaatakandaka nak du déku
yé Judas Galili distrikmba wa yaandén. Yaandéka némaamba dunyan
déku kundi vékundarén. Vékute déku jémbaamba wa wulaandarén.
Wulaandaka kukmba du ras dé viyaandarén. Viyaandaka kiyaandéka
wa déku dunyan yaange yéndarén genge gaayét. 38 Bulaa Jisasna
dunyanngé gunat wakawutékwa. Wani dunyansat viyaaké yambakate.
De ma taaka yaréndaru. De képmaana duna kundi male vékute déku
jémbaa yamunaandaru, wa deku jémbaa késkandékwa. 39 De Gotna kundi
vékute déku jémbaa yamunaandaru, wa deku jémbaa tépékaakandékwa.
Tépékaandu guné dele waariyate det katik taalékéraké guné. Kalmu
Gorale waariyaké guné? Wunga yate kapére yapaté wa yakangunéngwa.”
Wunga wandéka wa néma dusé Gamalielna kundi vékundarén.

Jisasna kundi kure yékwa dunyan mawulé tawulé yate yaréndarén

40 Israelna néma dusé déku kundi vékutake wandaka de Jisasna kundi
kure yékwa dunyansat nakapuk kure yaalandarén. Kure yaalandaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

watakandaka det viyaandarén baangwit. Viyaandaka néma dusé det
anga wandarén, “Guné Jisaské nakapuk waké yambakate. Wani duna
yémba waké yambakate. Bulaa ma yéngunék.” Naandarén. 41 Wunga
wandaka Jisasna kundi kure yékwa dunyan wani gaa yaasékatake baka
yékunmba yéndarén. Yéte mawulé tawulé yate anga wandarén, “Nané
Jisasna jémbaa yanangwanngé nanat viyaandarén wan baka musé
wa. Got nanéké anga wandén, ‘Jisasna jémbaaké kaangél kutmuké wa
apamama yandakwa.’ Wunga watake yandarén muséké yi wa naandén.”
Wunga wate mawulé tawulé yate yaréndarén. 42 Akwi nyaa de Gotna
kundi bulndakwa néma gaamba, du dakwana gaamba waak Gotna
kundi kwayéndarén. Kwayéte anga wandarén, “Jisas wan Got wan du
Krais wa.” Ganmba garambu wa wunga wandarén. Wani jémbaa yamba
yaasékandakwe wa.

Dunyansat ras wandarén, Jisasna kundi kure yékwa dunyansale jémbaa yandarénngé

6 1 Némaamba du dakwa ras waak Jisaské yékunmba vékulakandarén.
Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa ras Grik kundi
vékundarén. Ras Hibru kundi vékundarén. Naknya de Grik kundi
vékukwa Judasé wa Hibru kundi vékukwa Judasale waarundarén.
Waarute de Grik kundi vékukwa du dakwa anga wandarén, “Akwi
nyaa ayélap musé male muni waate kwayéndakwa, nana gaayé du
kiyaan kwawitakwat. Nak dakwat wa némaamba musé muni waate
kwayéndakwa. Wani yapatéké wa kalik yanangwa.” Naandarén. 2 Wunga
wandaka Jisasna dunyan tambavétik maanmba kaayék vétik (12)
wandaka Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa akwi jaawundarén.
Jaawundaka Jisasna dunyan anga wandarén, “Ma vékungunu. Nané
Gotna kundi kwayénangwa jémbaa yaasékatake musé muni waate
kwayémunaate, wa yéku yapaté katik yaké nané. Musé muni waate
kwayéndakwa jémbaa wan nana jémbaa yamba yé wa. 3 Guné, gunale
tékwa du taambak kaayék vétikngé (7) ma waakngunu, musé muni
waate kwayéndarénngé. Wani du wan kurkale yarékwa du wa.
Nyaangét vékupukaakwa du wa. Gotna Yaamambi deku mawulémba
apamama ye rakwa du wa. Waake vétake wani duna yé ma wangunu
det wakanangwa, wani jémbaa yandarénngé. 4 De wani jémbaa yandaru
nané Gorale kundi bulnangwa jémbaa Gotna kundi kwayénangwa
jémbaa waak yakanangwa.” Naandarén.
5 Wunga wandaka akwi du dakwa vékutake deku kundiké mawulé
yandarén. Mawulé yate ani dunyansat wandarén, musé muni waate
kwayéndarénngé:
Stiven. Dé apamama ye Jisaské yékunmbaa-sékéyak vékulakandén.
Déku mawulémba Gotna Yaamambi apa tapa yaréndén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas.
Nikolas. Nak gaayé du wa. Talimba Judana jémbaamba wa wulaandén. Dé Antiok du wa.
6 Wani duna yé wandaka de wani dunyansé taambak kaayék vétik (7) Jisasna kundi kure yékwa dunyanna ménimba téndarén. Téndaka Jisasna dunyan deku maakamba nak nak taamba taakate Gorét waatakundarén, musé muni waate kwayéké yandakwa jémbaa kurkale yandarénngé.
7 Jisasna dunyan Gotna kundi kwayéndarén apapu apapu. Kwayéndaka Jerusalemmba tékwa némaamba du dakwa deku kundi vékutake wa Jisasna jémbaamba yaalandarén. Gotna gaamba jémbaa yakwa du némaamba waak wa Jisaské yékunmba vékulakandarén.

Judasé Stivenét kotimndarén

8 Got Stivenét yékun yandén. Yate mayé apa kwayéndéka Stiven yéku mawulé vékute apamama yate késépéri kulé apanjémba talimba vékapuk yandarén jémbaa wa yandén. Yandéka du dakwa ras véte vatvat naate anga wandarén, “Yéki. Yéku jémbaa wa yandékwa.” Naandarén.
9 Wunga wandaka Juda du ras Stivenngé kalik yandarén. Talimba wani duna gwaal waaranga maandéka bakamu deku maamale waariyandaka deku maama det kulkiye kure yéndarén nak gaayét. Kukmba kalapus pulak yapaté yaasékatake kaapat ye yékunmba yaréndarén. Wani du Sairinimba, Aleksandriamba waak yaae Jerusalemmba yaréte deku kundi bulndakwa gaamba Gorét waatakundarén. Juda du ras waak Silisia provinsmba, Esia provinsmba waak wa yaandarén talimba. Wani du akwi Stivenngé kalik yate dale waarundarén. 10 Waarundaka Gotna Yaamambi yéku mawulé kwayéndéka Stiven yéku kundi det kwayéndén.
11 Kwayéndéka déku kundi kaataké yapatindarén. Yapatite paapu yakwa duké yakélak waakndarén. Waake vétake det yéwaa kwayéndarén, papukundi wandarénngé. Kwayéndaka wani paapu yakwa du anga wandarén, “Wani du Stiven dé nana gwaal waaranga maandéka bakamu Moses, Gorké waak wa wasélékndén. Wasélékndéka wa vékunanén.” Naandarén.
12 Wunga wate paapu yandaka du dakwa, maaka dusé, apakundiké vékuséknngwa du waak vékute rakarka yandarén. Yate Stivenét kulkiye kure yéndarén, Israelna néma dusé rate kundi bulndakwa gaat. 13 Kure yéndaka Stiven néma duséna ménimba téndéka watakandaka paapu yakwa du ras wulaandarén wani gaat. Wulaae anga wandarén, “Wani du apapu apapu Gotna kundi bulnangwa gaaké wasélékndékwa. Mosesna kundiké waak wasélékndékwa. 14 Anga wandén, ‘Nasaret du Jisas Gotna kundi bulndakwa gaa yaavan kurkandékwa. Yaavan kure nana gwaal waaranga maandéka bakamu Mosesna kundiké wasélékte kulékundi wa wakandékwa, nanat.’ Naandén Stiven. Wunga wandéka wa vékunanén.”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Naate wa dat paapu yandarén. 15 Paapu yandaka akwi néma dusé Stivenét
véséknd arén. Vésékte deku mawulémba anga wandarén, “Déku saawi
wan yékun wa. Gotna kundi kure gaayakwa duna saawi pulak wa.”
Naandarén.

Stiven Israelna néma dusat kundi kwayéndén

7 1 Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du Stivenét
anga waatakundén, “Deku kundi ménat wandakwan, yénga pulak
dé? Yi wan wanana wa, méné naau kapuk?”
2 Wunga waatakundéka Stiven anga wandén: “Guné wuna aanyé
waayéka aapambéré pulak tékwa néma dusé, gunat a wawutékwa.
Ma vékungunék. Talimba Néman Du Got apamama yate nana gwaal
waaranga maandéka bakamu Abrahamngé wa yaandén. Wani sapak
Abraham Mesopotemiana taalémba yaréndén. Kukmba wa Haranét
yéndén. Got déké yaandéka wa Abraham véndén. 3 Véndéka Got dat anga
wandén, ‘Ména kém ména képmaa yaasékatake ménat wakwasnyéké
yawutékwa képmaat ma yéménu.’ Naandén. 4 Wunga wandéka Abraham
vékutake Kaldiaséna képmaa yaasékatake ye Haranmba yaréndén.
Yaréndéka déku aapa wamba kiyaandéka Got wandéka Abraham bulaa a
ténangwa képmaat wa yaandén.
5 “Abraham ani képmaat yaandéka Got dat képmaa yamba
kwayéndékwe wa wani sapak. Got dat anga wandén, ‘Kukmba ani
képmaa kwayékawutékwa ménat. Kwayéwutu méné ména gwaal
waaranga maandéka bakamu guné aapangu tékangunéngwa ani
képmaaké. Yi wan wanana wa.’ Naandén Got. Wani sapak Abraham
nyaan yamba kéraandékwe wa. 6 Got ani kundi waak Abrahamét
wandén: ‘Ména gwaal waaranga maandéka bakamu nak képmaamba
yarékandakwa. Yaréndaru wani képmaa du apamama yate kapéremusé
det yandaru ména gwaal waaranga maandéka bakamu deké néma
jémbaa baka yakandakwa. Yéwaa katik kéraaké daré. Némaamba (400)
kwaaré wani jémbaa male wa yakandakwa. 7 Yandaru kukmba wuné
wani néma jémbaa det kwayén dunyansat kapéremusé waambule
yakatawutu wa néma kaangél kurkandakwa. Néma kaangél kutndaru
ména gwaal waaranga maandéka bakamu wani képmaa yaasékatake
yaae ani képmaamba téte wunat waatakukandakwa.’ Naandén Got.
8 Wunga watake Abrahamét anga wandén, ‘Méné ména dunyanale
guna sépé ma sékungunu. Sékutake ve anga vékusék-ngangunéngwa.
Wawutén kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku kundi wa. Yi
wan wanana wa.’ Got wunga wandéka Abraham vékutake wunga yate
déku nyaan Aisakna sépé waak sékundén. Aisak nyaa taambak kaayék
kupuk (8) yaréndéka déku aapa déku sépé sékundén. Kukmba Aisak
déku nyaan Jekopna sépé sékundén. Kukmba Jekop déku nyambaléséna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sépé sékuwuréndén. Jekopna nyambalésé wan nana gwaal waaranga maandéka bakamu tambavétik maanmba kaayék vétik (12) wa.

9 "Jekopna nyambalésé deku waayéka Josepét rakarka yate dat nak dunyansat kwayétake yéwaa kéraandarén. Kéraandaka wani du Josep kure yéndarén, Isipét. Kure yéndaka Josep wani képmaamba yaréndéka wa Got dale yaréndén apapu apapu. 10 Yaréte dat yékun yate wandéka kukmba akwi kapéremusé wa késén. Got Josepét yékun yate yéku mawulé kwayéndéka Josep yéku kundi wandén. Wandéka vékutake Isipna néma du Fero dat véte anga wandén, 'Wan yéku du wa. Nyaangét vékupukaakwa du wa.' Naatake Josepké mawulé yate wandéka Josep néma du wa téndén. Néma du téte Isip képmaa Ferona gaaké waak wa véténdén.

11 "Kukmba kaandé yakwa sapak yaan, Kenanmba tékwa akwi képmaat Isipmba tékwa akwi képmaat waak. Yaandéka némaamba du dakwa kaandale yaréndarén. Yaréte nana gwaal waaranga maandéka bakamu kakémuké waakpatindarén. 12 Waakpatiye Jekop kakému Isipna kakému taakandakwa gaamba randéka wandaka vékundén. Vékutake déku nyambalésé nana gwaal waaranga maandéka bakamat wandéka de Isipét yéndarén. 13 Kukmba de nakapuk yéndarén. Ye saambake Josepké vékuséknga pukyandaka Josep det anga wandén, 'Guné wuna aanyé waayéka. Wuné Josep a.' Wunga wandéka wa dat vésékndarén. Vésékndaka Fero Josepna kémngé vékundén. 14 Vékutake wandéka Josep déku aanyé waayékat anga wandén, 'Guné waambule ye wuna aapa Jekop déku kémét waak ma wangunék, Isipét yaandarénngé.' Naandén. 15 Wunga wandéka ye déku kundi wandaka Jekop déku kém akwi wunga Isipét yéndarén. Némaamba (75) du dakwa wa yéndarén. Kukmba Jekop, déku nyambalésé nana gwaal waaranga maandéka bakamu waak Isipmba wa kiyaandarén. 16 Kiyaandaka deku pusaa kure yéndarén Sekemét. Wani gaayét kure ye wa Abrahamna kwaawumba rémndarén. Talimba deku gwaal waaranga maandéka bakamu Abraham yéwaa kwayéndén wa, Hamorna kémét. Kwayétake wa wani kwaawu tén képmaa kéraandarén." Naandén Stiven.

17 Stiven wunga watake anga wandén: "Talimba Got Abrahamét wandén, déku gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba (400) kwaaré Isipmba yare yéndarénngé. Yéké yandakwa sapak yaaké yandéka Israel du dakwa nana gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba wa téndarén Isipmba. 18 Téndaka nak néma du Fero wa tan Isipmba. Dé Josep déku jémbaaké waak yamba vékuséndékwe wa. 19 Wani néma du paapu yate nana gwaal waaranga maandéka bakamuké kapéremusé wa yandén. Yate wandén, de deku gwavényanyan kéraae kaapamba taakandaru re kiyaandarénngé. 20 Wani sapak wa Mosesna aasa Moses kéraalén. Gotna ménimba dé yéku nyaan wa. Kéraae gaamba male wa munyaa kwayéte

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kure yarélén. Kureréléka baapmu kupuk yandéka lé wup ye dé kuriye
paakulén kaapamba. 21 Paakutakaléka Ferona takwanyan wa ve kéraae
kure ye kure yarélén, léku nyaan pulak. 22 Yaléka Isipna apakundiké
Mosesét yakwasnyéndarén. Yakwasnyéndaka wa vékusékndén. Vékusékte
apamama yate yéku kundi wate yéku jémbaa yandén.
23 "Kukmba Mosesna kwaaré dumi vétik (40) yandéka anga wandén,
'Wuné wuna gaayé Israel duké yékawutékwa, det vémuké.' 24 Naatake
ye véndén Isip du nak Israel du nakét viyaandéka. Vétake déku gaayé
duwale téte wani kapéremusé waambule yakatate Isip duwat viyaandéka
wa kiyaandén. 25 Moses déku mawulémba anga wandén, 'Wuné Gotna
jémbaa yawutu Got nanat yékun yandu, wuna gaayé du dakwa ani
képmaa yaasékatake yékunmba yékandakwa. Wuna gaayé du dakwa
wunat véte Got wan jémbaaké vékusék-ngandakwa.' Naandén. Wunga
wandéka de wani muséké yamba vékusékndakwe wa.
26 "Wani du kiyaandéka nak nyaa Moses nakapuk waambule yéndén,
Israel dunyanngé. Ye véndén Israel du vétik waariyambéréka. Vétake bét
waariyakapuk yate yékunmba yarémbérénngé wa mawulé yandén. Yate
bérét anga wandén, 'Ma vékumbénu. Béné nakurak gaayé wa. Béné aanyé
waayéka wa. Kamuké béné waariyo? Waariyaké yambak.' Naandén.
27 "Wunga wandéka waariyakwa du nak Mosesét vasorakndéka Moses
waambule kuk kuk yéndén. Yéndéka dat waarute anga waatakundén,
'Kandé wandéka méné nanéké néma du ro? Kandé wandéka méné nanat
wo, yaké yanangwa muséké? Méné nana néma du katik téké méné.
28 Kalmu wunat viyaandékngé méné, nalé Isip duwat viyaandékménén
pulak?' Naandén. 29 Wunga waatakundéka Moses vékutake wup ye
yaange yéndén. Yaange ye Isip yaasékatake Midianmba yaréndén. Wani
taalémba yare taakwa kéraae nyaan vétik kéraandén.
30 "40 kwaaré yare Moses véndén Gotna kundi kure gaayakwa du
nak gaaye yaa yaantan makal miyémba téndéka. Moses du yarékapuk
taalémba Sainai némbu tékwanmba téte wa véndén. 31 Vétake vat naae
miyat vésék naaké yéndén. 32 Yéndéka Néman Du dat anga wandén,
'Wuné ména gwaal waaranga maandéka bakamuna Néman Du Got
a. Wuné Abrahamna Néman Du a. Wuné Aisakna Néman Du a. Wuné
Jekopna Néman Du a.' Naandén Got. Wunga wandéka vékute Moses wup
ye wa bérundén. Bérute vémuké wup yandén.
33 "Wup yandéka Néman Du anga wandén, 'Ména su ma laari. Wa
téménéngwa taalé wan wipaa vaakuwutén képmaa wa. Amba wa
rawutékwa.' Naandén Got. 34 Wunga watake Got nakapuk anga wandén,
'Wuna du dakwa Isipmba téte néma kaangél kutndaka véwutén.
Véte vékuwutén néma kaangél kutte géraandaka. Véte vékutake wa
gaayawutén, det yékun yamuké. Ma vékuménu. Wuna jémbaa yate ma
waarape waambule yéménu Isipét.' Naandén Got.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35 “Talimba Israel dunyansé Mosesét anga waatakundarén, ‘Kandé
wak nanéké néma du raménénngé?’ Wunga waatakwe Moseské kuk
kwayéndarén. Kuk kwayéndaka Got wani du Mosesét wandén, déku
jémbaa yate deké néma du téndénngé. Gotna kundi kure gaayakwa
du gaaye yaa yaantan makal miyémba téndéka Got Mosesét wandén,
dé deku néma du téte det yékun yandu yékunmba yaréndarénngé.
36 Wandéka Moses késpulak nakpulak kulé apanjémba talimba vékapuk
yandarén jémbaa yatake det kure ye wa Isip yaasékatake yékunmba
yéndarén. Solwara nak déku yé Nyéki Solwara wamba saambake
Moses wa kulé jémbaa yandéka solwara nyéndémba kepukandéka wa
képmaamba yékunmba yéndarén. Kukmba du yarékapuk taalémba
kwaaré dumi vétik (40) wa det kure yeyé yaayatéte késépéri kulé jémbaa
wa yandén. Yandéka véndarén.
37 “Talimba wani du Moses nana gwaal waaranga maandéka bakamu
Israel dunyansat anga wandén, ‘Got wandéka déku kundi a kwayéwutékwa.
Got wandén pulak nakapuk wandu déku yémba kundi kwayéké yakwa
du nak waak yaakandékwa. Dé guna kémba yaalaké yakwa du wa.’
Naandén Moses. 38 Wani du Moses Israel du dakwale jaawuwe téndarén, du
yarékapuk taalémba. Moses nana gwaal waaranga maandéka bakamuale
wa yaréndén. Gotna kundi kure gaayakwa du gaaye dat kundi kwayéndéka
Moses dale téndén Sainai némbumba. Got de kulémawulé kéraae
yékunmba yarépékaké yandakwa kundi wandéka Moses vékutake Gotna
kundi det kwayéndén. Nané waak wani kundi ma vékukwak.
39 “Moses Gotna kundi wandéka nana gwaal waaranga maandéka
bakamu kalik yate déku kundi yamba vékundakwe wa. Isipét waambule
yéké wa mawulé yandarén. 40 Yate talimba yandarén muséké vékulakate
Mosesna aanyé Aronét anga wandarén, ‘Talimba wani du Moses nanat
Isipmba kure yaandén. Kure yaandéka amba ténanga wa wani némbat
waaréndén. Waare yamba waambule gaayandékwe wa. Nakapuk gaayaké
dé kapuk? Yénga véké? Méné maayéra ras ma taaménék nanéké. Wani
maayéra nana néma du ma randaru. Rate taale yéndaru nané deku
kukmba yékanangwa.’ Naandarén. 41 Wunga watake néma papungot
nak taandarén, bulmakau nyaan pulak. Taatake anga wandarén, ‘Nana
got wa.’ Wunga wate kwaami viyaae wa kwayéndarén déké. Kwayétake
paat yate deku taambat yandarén musat véte mawulé tawulé yandarén.
42 Yandaka wa Got kuk kwayéndén det. Kuk kwayéndéka nyaa, baapmu,
kunét wa waatakundarén. Talimba Gotna yémba kundi kwayétan du nak
wani yapatéké anga viyaatakandén Gotna nyéngaamba:

> Got anga wandén, ‘Guné, Israel dunyansé, ma vékungunék.
> Talimba du yarékapuk taalémba wa yeyé yaayaténgunén.
> Kwaaré dumi vétik (40) yeyé yaayatéte bulmakau sipsipét wa viyaate
> kwayéngunén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nak duwat wa kwayéngunén. Wunat yamba tiyaangunéngwe wa.
43 Guné papungot Molekna gaa meme yéwit yaatétake wa kaangunén.
Kaae wa kure yéngunén.
Guné papungot Refanna kunna maayéra wa kure yéngunén.
Wani papungot taangunén, bérét waatakumuké. Wunat yamba
waatakungunéngwe wa.
Yangunénngé bulaa wawutu gunat apakmba tékwa kantrit kure
yékandakwa, Babilonna nak sakwat.' Naandén Got.
Wandéka wa wani du wunga viyaatakandén Gotna nyéngaamba."
Naandén Stiven.
44 Stiven wunga watake anga wandén: "Nana gwaal waaranga
maandéka bakamu meme yéwit yaatétake Gotna kundi bulndakwa gaa
kaandarén. Kaatake kéraae kure yeyé yaayaténdarén, du yarékapuk
taalémba. Wani gaat véte, Got dele randékwanngé wandarén. Talimba
Got Mosesét wa wandén, wani gaa kaaké yandakwanngé. Wandéka
Moses Gotna kundi vékute wandéka wani gaa wunga kaandarén.
45 Kukmba wani meme yéwit yaatétake kaandarén gaa wa kwayéndarén,
deku nyambalésat. Kwayéndaka wani gaa kure Josua deku néma
du randéka yéndarén, nak képmaat. Yéndaka Got wandéka wani
képmaamba yaran du dakwa wa yaange yéndarén. Yaange yéndaka nana
gwaal waaranga maandéka bakamu wani gaa kure ye wani képmaamba
taakatake yaréndarén. Yaréte wani gaamba Gorét waatakundarén.
Kukmba Devit néma du rate nak pulak gaaké wa mawulé yandén. 46 Got
Devirké wa mawulé yandén. Yandéka Gorét waatakute anga wandén,
'Méné nana Néma Du wa. Méné Jekopna Néma Du wa. Kalmu wuné
yaréké yaménéngwa gaa kaaké wuté?' Wunga waatakundéka Got anga
wandén, 'Yamba wa.' 47 Naandéka kukmba Devitna nyaan Solomon matut
yéku gaa kaandén, Gorké.
48 "Yandénngé ma vékulakangunék. Akwi du dakwana Néman Du Got
dé du kaan gaamba yamba yaréndékwe wa. Talimba Gotna yémba kundi
kwayétan du nak wani muséké anga viyaatakandén:
49 Néman Du anga wandén, 'Nyétmba néma du rate képmaamba wa
maan vaakiwutékwa.
Kamu gaa kaaké guné wunéké?
Kamu gaayémba yaap yaréké wuté?
50 Yamba yé wa. Wani musé akwi wa yawutén.'
Got wunga wandéka wa wunga viyaatakandén.
51 "Bulaa ma vékungunu. Guna mawulé wa sépélak yakwa. Mawulé
yékéyaakmba tékwa du pulak, guné kapére mawulé wa vékungunéngwa.
Vékute Gotna kundi yamba vékungunéngwe wa. Guné guna gwaal
waaranga maandéka bakamu pulak wa. Guné waak Gotna Yaamambina
kundi vékumuké apapu apapu kalik yangunéngwa. 52 Guna gwaal

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waaranga maandéka bakamu kapéremusé wa yandarén, Gotna yémba
kundi kwayétan akwi dunyansat. Talimba Gotna kundi kwayétan
dunyansé wa wandarén, Gotna jémbaa yaké yakwa yéku du yaaké
yandékwanngé. Wani muséké wandaka guna gwaal waaranga maandéka
bakamu det wa viyaandékndarén. Viyaandékndaka guné Gotna jémbaa
yakwa yéku du maamat kwayétake dat wa viyaandékngunén. 53 Talimba
Got déku apakundi wa wandén, Gotna kundi kure gaayakwa dunyansat.
Wandéka wani kundi vékutake wa wandarén Mosesét. Moses wani kundi
wa kwayéndén gunat. Kwayéndéka wani kundi yamba vékungunéngwe
wa." Naandén Stiven.

Stiven matut viyaandaka kiyaandén

54 Stiven wunga wandéka Israelna néma dusé vékute néma rakarka
yate némbi tite wa kalik yandarén. 55 Kalik yate dat némaanmba
waarundarén. Waarundaka Gotna Yaamambi Stivenna mawulémba apa
tapa yandéka Stiven Gotna gaayét yaasawure véndén. Véte véndén Got
nyaa véte kaalékwa pulak yandéka Jisas déku yékutuwa taambamba
téndéka. 56 Vétake Stiven anga wandén, "Ma vékungunék. Yaasawure
véwutéka Gotna gaayé téndéka a véwutékwa, Duna Nyaan Jisas Gotna
yékutuwa taambamba téndéka." Naandén Stiven.
57 Wunga wandéka déku kundi vékumuké kalik yate némaanmba waate
deku waan wa kuttépéndarén. Yate de akwi bari déké pétépété yéndarén.
58 Ye dat kulkiye kure gaayé yaasékatake kaapat gwaandéndarén.
Gwaande dat matut viyaandarén. Stivenngé kapérandi kundi wan
dunyan matut viyaaké mawulé yate wa yépmaa yandéka saape téndarén
laplap laarindarén. Laariye du nak déku yé Sol ténmba de wani
laplap taakandarén. Taakandaka dé deku laplapké séngite kaavéndén.
59 Kaavéndéka Stiven némaamba matut wa viyaandarén. 60 Viyaandaka
Stiven Néman Duwat anga wandén, "Méno, Néman Du Jisas, wuna
kwaminyan ma kéraaménu." Naandén. Wunga watake kwaati séte
anga némaanmba waandén, "Néman Du, wunat yandakwa kapéremusé
waambule yakataké yambak." Naandén. Wunga watake Stiven kiyaandén.

Sol Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwat yaavan kutndén

8 1 De Stivenét viyaandékndaka Sol vétake wa mawulé yandén.
Wani nyaa de Jerusalemmba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan
du dakwat baasnyé ye yaavan kutndarén. Yandaka Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwa akwi Jerusalem yaasékatake Judiamba tékwa nak
gaayét, Samariamba tékwa genge gaayét waak yaange yéndarén. Yéndaka
Jisasna kundi kure yékwa du male Jerusalemmba yaténdarén. 2 Gotna
kundi yékunmba vékukwa du ras Stivenngé némaanmba géraandarén.
Géraate dé rémndarén. 3 Yandaka Sol Jisasna jémbaamba yaalan du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dakwat yaavan kutmuké wa mawulé yandén. Yate akwi gaamba wulaae
apamama yate Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwat kulkiye kure
yéndén. Kure yéte kalapusmba kusolatakandéka kwaandarén.

Jisasna yéku kundi kwayéndarén Samaria distrikmba

4 Jerusalem yaasékatake yaange yén du dakwa Jisaské yékunmba
vékulakate genge gaayémba yéte wa Jisasna kundi kwayéndarén.
5 Yandaka Filip Samariamba tékwa gaayét nak ye du dakwat kundi
kwayéndén, Got wan du Kraiské. 6 Kwayéndéka némaamba du dakwa
Filipna kundiké mawulé yate yékunmba vékundarén. Vékute véndarén
Filip kulé apanjémba yandéka. 7 Némaamba du dakwana mawulémba
kutakwa wa wulaae tékésén. Téndaka Filip wandéka kutakwa
némaanmba waate du dakwat yaasékate wa yaale yaange yéndarén.
Sépémaaléna apa liwuran némaamba du dakwa, maan kapére yan
némaamba du dakwa waak wa yarékésén. Yaréndaka Filip wandéka wa
yékun yawuréndarén. 8 Yate akwi du dakwa wa mawulé tawulé yandarén
Samariamba.
9 Du nak déku yé Saimon wani gaayémba yaténdén. Talimba kus paavé
tute némaamba kulémusé wa yandén. Yandéka Samaria du dakwa véte
déké vékulaka vékulaka naandarén. Saimon anga wandén, “Wuné néma
du a.” Naandén. 10 Wunga wandéka wani gaayémba tékwa akwi néma du
dakwa, baka du dakwa waak wa déku kundi vékundarén. Vékute anga
wandarén, “Wani du Gotmba wa mayé apa kéraandén. Kéraae apa tapa
yate wa néma du téndékwa.” Naandarén. 11 Wunga wate vatvat naate
anga wandarén, “Yéki. Néma kus paavé apapu apapu wa tundékwa.”
Naatake wa déku kundi vékundarén. 12 Kukmba Filip yaae det yéku
kundi kwayéndén, Got néma du rate du dakwaké véké yandékwanngé.
Jisas Kraiské waak wa wandén. Wandéka vékute Jisaské yékunmba
vékulakandarén. 13 Vékulakate Jisasna yémba wa baptais kéraandarén.
Saimon waak Jisaské wa yékunmba vékulakandén. Vékulakate Jisasna
yémba baptais kéraandén. Kéraae Filipale yeyé yaayatéte véndén Filip
nak pulak kulé apanjémba talimba vékapuk yandén jémbaa waak
yandéka. Véte vat naate vékulaka vékulaka naandén.
14 Jisasna kundi kure yékwa dunyansé Jerusalemmba téte vékundarén
Samaria du dakwa Gotna kundi vékundaka. Vékutake wandaka
Pita ambét Jon Samaria du dakwaké yémbérén. 15 Ye saambake
Gorét waatakumbérén, déku Yaamambi deku mawulémba wulaae
randénngé. 16 Taale wani du dakwa Jisaské yékunmba vékulakate déku
yémba wa baptais kéraandarén. Kéraandaka Gotna Yaamambi deku
mawulémba yamba wulaandékwe wa. 17 Kukmba Pita ambét Jon yaae
Gorét waatakutake deku maakamba taamba taakambéréka wa Gotna
Yaamambi deku mawulémba wulaae randén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Pita ambét Jon deku maakamba taamba taakambéréka Gotna
Yaamambi deku mawulémba wulaae randéka Saimon véndén. 19 Vétake
yéwaa ras kéraae kure ye bérét anga wandén, “Wuné yéwaa bénat
kwayéwutu wani mayé apa wunat ma tiyaambénu. Tiyaambénu wuné
waak duna maakamba taamba taakawutu Gotna Yaamambi deku
mawulémba wulaae rakandékwa.” Naandén Saimon.
20 Dé wunga wandéka Pita dat waarute anga wandén, “Yamba yé
wa. Méné ména yéwaa kure kapérandi taalat ma yéménék. Got déku
Yaamambi baka wa kwayéndékwa. Yéwaa kéraamuké déku Yaamambi
yamba kwayéndékwe wa. 21 Méné yéwaat kéraaké waménénga ména
mawulé sépélak wa tékwa. Sépélak téndéka wa Got ména mawuléké
kalik yandékwa. Wani mayé apa katik kéraaké méné. Aanale wani
jémbaa katik yaké méné. 22-23 Méné kapérandi musé yaké yaménénga
kapérandi mawulé wa ménat mayé apa yandéka véwutékwa. Bulaa
wani kapérandi mawulé ma yaasékaménu. Yaasékatake Gorét ma
waatakuménu, dé ména kapérandi mawulé yasnyéputiye wani
muséké nakapuk vékulakakapuk yandénngé.” Naandén Pita. 24 Wunga
wandéka Pita ambét Jonét Saimon anga wandén, “Néman Duwat ma
waatakumbénék wunéké. Waatakumbénu dé wunat yékun yandu
wambénén musé wunéké katik yaaké dé.” Naandén Saimon.
25 Pita ambét Jon Néman Du Jisaské kundi kwayétake bét Samariamba
tékwa késépéri gaayét wa yémbérén. Yéte Néman Duna kundi wamba
kwayétake waambule yémbérén Jerusalemét.

Filip Jisasna yéku kundi kwayéndén Itiopiana néma duwat

26 Néman Du Gotna kundi kure gaayakwa du Filipét anga wandén,
“Yaambu nak Jerusalem yaasékatake Gasat wa yéndakwa. Ma waarape
wani yaambumba yéménu.” Naandén. 27-28 Wani yaambu du yarékapuk
taalémba wa yéndakwa. Filip Gotna kundi kure gaayakwa duna kundi
vékutake wa yéndén. Ye véndén Itiopiana néma du nak yaambumba
yaandéka. Wani néma du Itiopiana néma taakwa Kandasiké wa jémbaa
yaténdén. Yate léku yéwaaké séngite véréndén. Talimba Jerusalemét
yéndén, Gotna kundi bulndakwa gaamba Gorét waatakumuké. Ye
waatakutake déku gaayét waambule yéte hos témbéttan karismba randén.
Rate Aisaia talimba viyaatakan nyéngaamba véréndén. 29 Nyéngaamba
vélaakét yéndéka Filip dat véndéka Gotna Yaamambi Filipét anga
wandén, “Yaambumba ye déku karisét ma yéménék.” Naandén.
30 Wunga wandéka Filip pétépété yéte vékundén Itiopia du Aisaia
viyaatakan nyéngaamba véte némaanmba wandéka. Vékutake dat anga
waatakundén, “Méné viyaatakandén kundi véte kurkale méné vékuséku?”
31 Dé wunga waatakundéka anga wandén, “Yamba wa. Du nak wunat
yamba wandékwe wa wani kundiké. Wandu male vékusék-ngawutékwa.”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Naatake Filipét anga waatakundén, “Yaale wunale raké méné mawulé
yo?” Wunga waatakundéka Filip yi naatake waare dale randén. 32 Rate
Aisaia Gotna nyéngaamba viyaatakan kundi vémbérén. Aisaia talimba
anga wa viyaatakandén:

Kure ye viyaandékngé yandakwa sipsip pulak téndéka wa dat kure
yéndarén.
Nyansipsipna yéwi sékundaka yakélak téndékwa pulak, wa téndén.
Kundi yamba wandékwe wa.
33 Anga wandarén, “Kapéremusé wa yandén.” Naatake déku kundi
vékukapuk yate wa paapu yandarén.
Dé wa viyaandékndarén. Viyaandékndaka wa ani képmaamba
yamba yaréndékwe wa.
De déku gwaal waaranga maandéka bakamuké katik waké daré.

Gotna yémba kundi kwayétan du Aisaia talimba wunga wa
viyaatakandén.

34 Itiopia du wani nyéngaa vétake Filipét anga waatakundén, “Kandéké
dé Gotna yémba kundi kwayétan du viyaatakak? Déké dé viyaatakak,
kapuk nak duké dé viyaatakak? Wunat ma waménu.” Naandén. 35 Wunga
wandéka Filip anga wa wandén, “Jisaské wa kundi viyaatakandén.”
Wunga watake Aisaia viyaatakan kundiké watake kukmba Jisaské kundi
kwayéndén. 36 Kwayélaakét wa yémbérén yaambumba. Ye gu tékwa
taalémba saambake Itiopia du anga wandén, “Ma vémének. Gu wa tékwa.
Kandé wunat watépéké ya, méné Jisasna yémba wunat baptais kwayéké
yaménéngwanngé?” Naandén. 37 [Wunga wandéka Filip anga wandén,
“Méné yéku mawulé vékute Jisaské yékunmba vékulaka-munaaménu,
wuné déku yémba ménat baptais kwayékawutékwa.” Naandén. Wunga
wandéka wandén, “Jisas Krais wan Gotna Nyaan wa. Yi wan wanana
wa.” Naandén.]

38 Wani du wunga watake wani karis kurkwa duwat wandén, karis
kulkindénngé. Wandéka wani karis kulkindéka bét Itiopia du Filipale
daawulimbérén gumba. Daawuliye Filip Jisasna yémba wa wani
duwat baptais kwayéndén. 39 Kwayéndéka bét gumba yaalambérén.
Yaalambéréka Néman Duna Yaamambi wa Filipét kure yéndén. Kure
yéndéka Itiopia du dat nakapuk yamba véndékwe wa. 40 Wani du mawulé
tawulé yalakét wa yéndén, déku gaayét. Yéndéka Filip Asdotmba wa
yaténdén. Yate genge gaayémba yéte yéku kundi kwayéndén Jisaské.
Kwayélaakét ye wa Sisariamba saambakndén.

Sol kulémawulé kéraae Jisaské yékunmba vékulakandén

9 1 Sol rakarka yate Néman Du Jisasna du dakwat viyaandaru
kiyaandarénngé némaanmba wandén. Watake Gotna gaamba jémbaa
yakwa akwi dunyanna néma duké yéndén. 2 Ye dat anga wandén, “Wuna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jémbaa wunéké waak nyéngaamba ma viyaatakaménu. Viyaae wunat ma
tiyaaménék. Tiyaaménu Damaskusét ye wani nyéngaa kwayékawutékwa,
nana kundi bulndakwa gaana néma dusat. Kwayéwutu nyéngaa vétake
wunéké vékusékte yi naandaru wuné wuna jémbaa yakawutékwa. Yate
Jisasna jémbaamba wulaan du dakwaké waakngawutékwa. Waake vétake
de baangwit giye kure yaakawutékwa, Jerusalemét." Naandén Sol.
3 Wani kundi watake nyéngaa kéraae Jerusalem yaasékatake Sol
Damaskusét yéndén. Ye wani gaayémba saambakngé yaténdéka wa
nyét kusnyérak yakwa pulak yandéka dé yaa vérékngwa pulak musé
Sol ténmba gaayandén. 4 Gaayandéka wa Sol képmaamba vaakétndén.
Vaakére kwaate vékundén ani kundi anga wandéka, "Méno, Sol, kamuké
méné wunat yaavan kuru?" 5 Wunga wandéka anga waatakundén,
"Néman Du, méné kandé?" Wunga waatakundéka wandén, "Wuné Jisas
a. Wunat wa yaavan kutméénéngwa. 6 Ma waarape ye wulaaménu gaayét.
Wulaaménu du nak wandu déku kundi vékute wandékwa pulak ma
yaménu." Naandén.
7 Wandéka de Solale yén dunyansé kundi ras vékute wani kundi
bulén duké waakndarén. Waakpatiye yakélak téndarén. Kundi yamba
bulndakwe. 8 Yandaka Solna méni gaan yandéka waarape wa véké
yapatindén. Wunga yandéka déku taambamba kure ye Damaskusét
wulaandarén. Wulaae Solna méni kiyaandéka nyaa kupuk wa yaréndén.
9 Yaréte kakému kulak yamba kandékwe wa.
10 Jisasna du nak Damaskusmba wa yaréndén. Déku yé Ananaias wa.
Yéngan pulak kwaandéka Néman Du Jisas dat anga wandén, "Méno,
Ananaias." Naandéka Ananaias anga wandén, "Néman Du, a rawutékwa."
11 Wunga wandéka Néman Du wa wandén, "Ma waarape yaambumba nak
yéménu. Wani yaambuké anga wandakwa, Kayéndéng Yaambu. Du nak
déku yé Judas wa yaréndékwa wani yaambumba. Judasna gaamba Tarsus
du nak, déku yé Sol, wamba wa yaréndékwa. Déké ma waatakuménék
Judasét. Wani du Sol bulaa wunat wa waatakundékwa. 12 Dé yéngan
pulak kwaandéka wa ani musé dat wakwasnyéwutén. Du nak déku yé
Ananaias déké yaae déku méni nakapuk yékun yandénngé wa déku
taamba maakamba kutndén." Naandén.
13 Néman Du Jisas wunga wandéka Ananaias wa wandén, "Néman
Du, némaamba du dakwa wa bulndakwa, wani du kapéremusé ména
du dakwat yandénngé, Jerusalemmba. Bulndaka wa vékuwutén.
14 Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du dat nyéngaa
kwayéndaka Damaskusét a yaandén, ména du dakwat kulkiye kure
yémuké. Nané ména yémba waate Gorét waatakukwa akwi du dakwat
kulkiye kure yémuké wa mawulé yandékwa." Naandén Ananaias.
15 Dé wunga wandéka Néman Du anga wandén, "Yamba wa. Ma yéménék,
Solké. Wa wawutén, dé wunéké jémbaa yandénngé. Dé wunéké wa kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayékandékwa, nak gaayé du dakwat, néma dusat, ména gaayé Israel du
dakwat waak. 16 Kwayéte du dakwa wunéké vékuséknd arénngé wa néma
kaangél kurkandékwa. Dat wakwasnyé-kawutékwa wani muséké." Naandén.
17 Wandéka Ananaias waarape ye Judasna gaamba wulaae Solna
maakamba taamba taakandén. Taakate anga wandén, "Wuna waayéka
pulak du Sol, méné yaambumba ani gaayét yaate Néman Du Jisasét wa
véménén. Néman Du Jisas ména méni nakapuk yékun yandu Gotna
Yaamambi ména mawulémba wulaae randénngé wunat wandéka a
yaawutén." Naandén. 18 Wunga wandéka gukwamina séyo pulak musé
Solna ménimba wa vaakérén. Vaakétndéka déku méni yékun yandéka wa
nakapuk yékunmba véndén. Vététe waarape téndén. Téndéka Ananaias
Jisasna yémba dat baptais kwayéndén. 19 Kwayéndéka wa kakému
kandén. Kandéka déku sépé apamama yandéka yékunmba yaréndén.

Sol Jisaské kundi kwayéndén Damaskusmba

Nyaa ras Sol Jisasna dunyansale Damaskusmba wa yaréndén. 20 Dé bari
Gotna kundi bulndakwa gaat wulaae baasnyé ye Jisaské kundi kwayéndén.
Kwayéte anga wandén, "Jisas wan Gotna Nyaan wa." 21 Wunga wandéka
vékute vatvat naate anga wandarén, "Yéki. Yénga pulak dé? Talimba wani du
apamama yate Jisasna jémbaamba wulaan du dakwat wa yaavan kutndén
Jerusalemmba. Wani du anga wa yaandén, Jisasna jémbaamba wulaan du
dakwa baangwit giye Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma
duké kure yémuké." Naatake wa wani muséké vékulakandarén.
22 De wunga vékulakandaka Sol apamama yate yéku kundi némaanmba
kwayéndén. Kwayéte anga wandén, "Jisas wan Got wan du Krais wa.
Yi wan wanana wa." Wunga watake apamama yandéka déku gaayé du,
Damaskusmba tékwa Juda dunyansé déku kundi waambule kaataké
yapatindarén.

Judasé Solké kalik yandaka wa Damaskus yaasékatake yéndén

23 Némaamba nyaa yare Judasé Damaskusmba jaawuwe téte wa kundi
bulndarén Solét viyaandékmuké. 24 Bulndaka vékutake wa Solét wandarén
wani muséké. Gaan nyaa Judasé Damaskusna akwi pétémba téte dat
viyaandékngé déké wa kaavéréndarén. 25 Kaavéréndaka Solna kundi
vékutake Jisaské yékunmba vékulakakwa du ras wa baangwi lékindarén
néma kémbimba. Lékiye gaan nak gaayéna matut gindarén aatmumba
waare rate wandaka Sol wani kémbimba randéka de baangwimba kure
kusandandarén képmaat. Kusandandaka daae Sol kaapamba te wa yéndén.

Sol Jerusalemmba yaréndén

26 Sol Jerusalemét yéndén. Ye saambake Jisasna dunyansale Jisasna
jémbaa yaké wa mawulé yandén. Yandéka akwi du déké wup yate anga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandarén, “Wan paapu wa yandékwa. Dé Jisaské yamba yékunmba
vékulakandékwe wa.” Naate déké kalik yandarén. 27 Kalik yandaka
Barnabas Solét yékun yate dat kure yéndén, Jisasna kundi kure yékwa
dunyanngé. Kure ye det anga wandén, “Sol yaambumba yéte wa Néman
Du véndén. Véndéka Néman Du dat kundi kwayéndén. Kwayéndéka
Sol apamama yate wup yakapuk yate Jisaské kundi kwayéndén
Damaskusmba.” Naatake Barnabas wa Sol kulémawulé kéraandénngé
kundi ras waak wandén. 28 Wandéka anga wandarén, “Wan yékun wa.
Nanale Jisasna jémbaa dé yénga yandu.” Wunga wandaka Sol dele
yaréte Jisasna jémbaa yandén. Yate Jerusalemmba yeyé yaayatéte wup
yakapuk yate det kundi kwayéndén, Néman Du Jisaské. 29 Dé Grikna
kundi vékukwa Juda dunyansat waak kundi kwayéndén. Wate dele kundi
bulndéka kalik yate, dat viyaandékngé wa mawulé yandarén. 30 Yandaka
Jisaské yékunmba vékulakakwa du wani muséké vékutake Jerusalem
yaasékatake Sol kure yéndarén Sisariat. Kure ye dat anga wandarén,
“Tarsusét ma yéménék.” Naandaka wa wani gaayét yéndén.
31 Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa wa yékunmba yaréndarén,
Judia distrikmba, Galili distrikmba, Samaria distrikmba waak. Nak du
det kapéremusé yamba yandakwe wa. Gotna Yaamambi dele jémbaa
yandéka wa némaamba du dakwa Jisasna jémbaamba yaalandarén. Yaale
de akwi yéku mawulé vékute, apamama yate, wa déku kundi yékunmba
vékundarén.

Pita wandéka Ainias yékun yandén

32 Kukmba Pita akwi gaayét yéndén. Ye nyaa nak Gotna du dakwat
vémuké wa Lidat yéndén. 33 Ye du nakét véndén. Wani duna yé Ainias
wa. Déku maan taamba kapére yandéka kwaaré taambak kaayék kupuk
(8) wa baka kwaandén. Yamba yeyé yaayandékwe wa. 34 Yandéka Pita dat
vétake anga wandén, “Méno Ainias. Jisas Krais ménat wa kururéndékwa.
Ma waarape ména taapu wure taakaménu.” Naandén Pita. Wunga
wandéka Ainias bari waarape téndén. 35 Saronmba tékwa du dakwa,
Lidamba tékwa du dakwa waak de akwi véndarén dé yékun ye téndéka.
Vétake Néman Du Jisaské wa yékunmba vékulakandarén.

Pita wandéka Tabita taamale waaraplén

36 Taakwa nak léku yé Tabita Jopamba yarélén. Grikna kundimba
léku yé anga waandarén: Dorkas. Tabita Jisaské yékunmba vékulakalén.
Vékulakate yéku jémbaa yate musékapuk yakwa du dakwat yékun
yapékarélén. 37 Wani sapak wa baat ye kiyaalén. Kiyaaléka léku pusaa gu
yaakwe kure waare anjoré gaamba taakandarén. Taakandaka kwaalén.
38 Lida Jopa tékwanmba wa tékwa. Jisaské yékunmba vékulakakwa du
Jopamba yatéte vékundarén Pita Lidamba yaténdéka. Vékutake wandaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bét du vétik Jopa yaasékatake yémbérén Pitaké. Ye dat anga wambérén,
“Ma bari yaaménu aanale. Wunga mawulé yanangwa.” Naambérén.
39 Wunga wambéréka Pita bérale sékét wunga yéndarén Jopat. Ye
saambakndaka Pitat kure waaréndarén, Dorkasna pusaa ran taalat.
Waaréndaka du kiyaan kwawitakwa akwi Pitale téte géraandarén. Géraate
Dorkas yaréte samaplén laplap wakwasnyéndarén dat. 40 Wakwasnyéndaka
Pita wandéka akwi du dakwa wani taalé yaasékatake gwaandéndarén.
Gwaandéndaka Pita kwaati se Néman Duwat waatakundén. Waatakutake
waalakwe léku pusaat véte anga wandén, “Nyéno Tabita, ma
waarapnyénu.” Wunga wandéka méni laae dat véte wa waarape ralén.
41 Raléka taambamba kutndéka wa waarape télén. Téléka waandéka Gotna
du dakwa du kiyaan kwawitakwasé waak yaalandarén. Yaalandaka det
anga wandén, “Bulaa yaamambi yékunmba a jaalékwa.” Naandén Pita.
42 Wunga wandéka wani muséké kundi saapéndarén Jopamba. Saapéndaka
némaamba du dakwa ras waak Néman Duké yékunmba vékulakandarén.
43 Némaamba nyaa Pita Jopamba yaréndén. Du nakale wa yaréndén.
Déku yé Saimon wa. Saimon bulmakau sépé kururéndakwa jémbaa wa
yandén.

Gotna kundi kure gaayakwa du Korniliusét kundi kwayéndén

10 1 Du nak déku yé Kornilius wa Sisariamba yaréndén. Dé Rom du
wa. Dé Juda du yamba wa. Késépéri (100) Romna waariyakwa
duna néma du wa. Déku dunyanngé anga wandarén, “De Italina
waariyakwa dunyansé wa.” Naandarén.
2 Kornilius Gorké vékulakandén. Vékulakate yéku mawulé vékute
wa déku kémale Gotna yé kavérékndarén. Dé musékapuk yan Judasat
yéwaa baka kwayéndén. Gorét apapu apapu waatakundén. 3 Naknya
3 klok garambu wa yéngan pulak yandén. Ye véndén Gotna kundi
kure gaayakwa du nak déké gaayandéka. Gaaye anga wandén, “Méno,
Kornilius.” 4 Wunga wandéka dat vétake wup yate wandén, “Néma du,
kamuké méné mawulé yo?” Naandéka Gotna kundi kure gaayakwa du
wa wan, “Méné Gorét waatakuménénga ména kundi wa vékundén.
Musékapuk yan du dakwat yéwaa baka kwayéménénga Got wa
véndén. Yate méneké vékulakandékwa. 5 Bulaa ma waménu ména du
ras yékandakwa Jopat. Ye duké nak waakndaru. Déku yé Saimon Pita
wa. 6 Dé bulmakau sépé kururékwa du Saimonale wa yaréndékwa,
solwara aarkémba.” Naandén. 7 Wunga watake wa Gotna kundi kure
gaayakwa du yéndén. Yéndéka Kornilius waandéka déku jémbaa yakwa
du vétik yaambérén. Waariyakwa du nak waak wa yaandén. Wan Gorét
waatakukwa du wa dé. Dé waak Korniliusna jémbaa wa yaténdén. 8 Wani
du kupuk yaandaka Kornilius Gotna kundi kure gaayakwa duna kundi
det wandén. Watake det wandéka wa yéndarén Jopat.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pita yéngan pulak kwaandén

9 Gaan kwaae waarape ye Jopa saambakngé yaténdaka nyaa
vélénawuréndéka wa Pita gaamba waaréndén, Gorale kundi bulmuké.
10 Waare randéka kaandé yandéka kakému kaké mawulé yandén. Yandéka
kakému wayéka yaakéréndaka wa yéngan pulak kwaandén. 11 Kwaate
véndén Gotna gaayé téndéka néma laplap pulak musé gaayandéka.
Gaayandéka waambu laplapmba kutte Pita ranét kusangendarén,
képmaat. 12 Wani musémba késpulak nakpulak kwaami, kaambe, api
wa tékésén. 13 Téndaka Pita vékundén kundi nak anga wandéka, “Ma
waarape wani yéku kwaami viyaae kaménu.” 14 Pita wani kundi vékute
anga wandén, “Néman Du, yamba yé wa. Nana apakundimba de kwaami
raské anga wandakwa, ‘Wan kapére kwaami wa.’ Wandaka wuné wani
kapére kwaami yaakétndarén kwaami nak talimba yamba kawutékwe
wa. Bulaa kapére kwaami katik kaké wuté.” Naandén. 15 Wunga wandéka
Got nakapuk anga wandén, “Wan yéku kwaami wa. Wunga wa wawutén.
Wani kwaamiké anga waké yambak, ‘Wan kapére kwaami wa.’ Wunga
waké yambak.” Naandén Got. 16 Apu kupuk Pita wani musat véte wa
wani kundi vékundén. Yandéka wani musé bari Gotna gaayét waambule
waaréndén.
17 Pita vékulaka vékulaka naandén wani muséké. Yandéka Korniliusna
du Saimonna gaaké waatakutake ye Saimonna pétémba téndarén. 18 Téte
anga waandarén, “Du nak déku yé Saimon déku nak yé Pita amba
dé yaro?” 19 Wunga waandaka Pita wani kundiké wayéka vékulaka
vékulaka naaténdéka Gotna Yaamambi dat anga wandén, “Ma véku.
Du kupuk ménéké wa waaklakét yaandarén. 20 Ma waarape daawuliye
dele yéménék. Wup yaké yambakate. Bari dele ma yé. Wunékét wuna
kapmang wawutéka wa yaandarén.” Naandén.
21 Wunga wandéka Pita daawuliye det anga wandén, “Waakngunéngwa
du wuné anana. Kamu yaké guné yaak?” 22 Wunga wandéka anga
wandarén, “Waariyakwa duna néma du Kornilius wandéka wa yaananén.
Wan dé yéku du wa. Gorét waatakukwa du wa. Ména gaayé Judasé
akwi déké anga wandakwa, ‘Dé yéku du wa.’ Naandakwa. Gotna kundi
kure gaayakwa du nak Korniliusét wa wandén, méné déku gaayét ye
kundi kwayéménu vékundénngé.” 23 Wunga wandaka Pita wa wan, “Ma
yaale amba kwaangunu.” Naandéka wulaae wamba kwaandarén. Kwaae
ganmbamba Pita dele sékét yéndén. Jopamba tékwa Jisaské yékunmba
vékulakakwa du ras de waak Pitale wa yéndarén sékét.

Pita Korniliusna gaat yéndén

24 Wani yén dunyansé gaan yandéka wa yaambumba kwaandarén.
Kwaae ganmbamba waarape ye Sisariamba saambakndarén. Kornilius

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

déku kém déku du dakwat takamba wa wandéka yaae jaawuwe
rakéséndarén. Rate Pitaké wa kaavéréndarén. 25 Kaavéréndaka Pita yaae
wulaaké yandéka Kornilius gwaande dat vétake déké mawulé tawulé yate
wa kwaati se waandé daandén. 26 Yandéka Pita kalik yate anga wandén,
“Ma waarape té. Wuné waak baka du a. Wuné néma du yamba wa.
Wunéké kwaati séké yambak.” Naandén.
27 Wunga wandéka Kornilius waarape bét Pitale sékét kundi bulaakét
wa gaat wulaambérén. Wulaae Pita véndén némaamba du dakwa
jaawuwe randaka. 28 Vétake det anga wandén, “Nana apakundimba anga
wandakwa, ‘Juda dunyan nak gaayé duna gaat katik wulaaké daré. Juda
dunyan nak gaayé duwale katik yeyé yaayatéké daré. Nak gaayé du wan
kapérandi yapaté yakwa du wa.’ Wunga wandaka wa vékusékngunéngwa.
Wuné Juda du a. Yéngan pulak kwaawutéka Got wunat kulé kundi
kwayéndén, nak gaayé duké. Déku kundi vékutake deké katik waké wuté,
De kapérandi yapaté yakwa du wa. Wunga katik waké wuté. 29 Got kulé
kundi wunat tiyaandéka kundi bulkapuk wa a yaawutén. Kamuké guné
wak, guréké yaawuténngé? Bulaa wunat ma waménu.” Naandén.
30 Wandéka Kornilius wa wan, “Dékény ani sapak pulak wa wuné
gaamba rate Gorét waatakuréwutén. Waatakuréwutéka wa du nak
nyaa vékwa pulak laplap saawuwe bari gaaye wuna ménimba téndén.
31 Téte anga wandén, ‘Méno, Kornilius. Méné Gorét waatakuménénga
ména kundi wa vékundén. Méné musékapuk yan du dakwat yéwaa
baka kwayéménénga Got wa véndén. Véte méréké wa vékulakandékwa.
32 Méné ma waménu de ména du ras yéndaru Jopat. Ye du nakngé
waakndaru. Déku yé Saimon. Déku nak yé Pita wa. Dé bulmakau sépé
kururékwa du Saimonale wa yaréndékwa, solwara aarkémba.’ Naandén.
33 Wunga wandéka bari wawutéka wuna du wa yéndarén, méréké
waakmuké. Ye méné vétake wandaka yékunmba wa yaaménén. Wan
yékun wa. Bulaa nané akwi Gotna ménimba a amba ranangwa. Rate
ména kundi vékuké wa mawulé yanangwa. Néman Du ménat wandén
kundi ma waménu nané vékukwak.” Pitat wunga wandén Kornilius.

Pita kundi kwayéndén Korniliusna gaamba

34 Pita anga wandén, “Got nakurak kundi wa wandékwa, akwi du dakwat.
Nak kundi nak gaayé du dakwat wate, nakpulak kundi nak gaayé du dakwat
yamba wandékwe wa. Yi wan wanana wa. 35 Bulaa a vékusékwutékwa. Akwi
gaayé du dakwa Gorké vékulakate dat waatakute yéku jémbaa yandaka
wa Got deké mawulé yandékwa. Nakurak gaayé du dakwaké male yamba
mawulé yandékwe wa. 36 Got kundi wa kwayéndén, nané akwi Israelsat.
Got wandéka akwi du dakwana Néman Du Jisas Krais yaae du dakwa
Gorale yékunmba yaréké yandakwa kundi wa kwayéndén. Wani kundiké
wa vékusék-ngunéngwa. 37 Jon Gotna yémba det baptais kwayétake yéku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kundi wandéka de wani kundi baasnyé ye kwayéndarén, Galili distrikmba.
Kukmba Judiamba tékwa akwi gaayémba wani kundi kwayéndarén. Wani
kundiké wa vékuséknguněngwa.
38 "Nasaret du Jisaské wa vékuséknguněngwa. Got dat mayé apa
kwayéndéka déku Yaamambi Jisasna mawulémba wulaae randén. Randéka
Jisas akwi gaayémba yéte du dakwat yékun yandén. Kutakwana néma du
Satan yaavan kurén du dakwat wandéka wa yékun yandarén. Got dale
téndéka wa Jisas wunga yandén. 39 Jerusalemmba vénanén, nana taalémba
waak vénanén, Jisas déku jémbaa yandéka. Kukmba wa dé takwemimba
viyaae baangtakandaka wa kiyaandén. 40 Kiyaandéka nyaa vétik yéndéka
nyaa kupukmba Got wandéka wa nakapuk taamale waarapndén. Taamale
waarapndéka kukmba du ras dé véndarén. 41 Talimba Got wandéka wa
kukmba wani musé vénanén. Nané nana kapmang wa vénanén Jisas
taamale waarape téndéka. Akwi du dakwa dé yamba véndakwe wa. Got
wandéka taamale waarape yaréndéka wa nané dale kakému kulak kananén.
42 Jisas nanat anga wandén, 'Du dakwat kundi ma kwayéngunu wunéké.
Got wunat wandéka a jémbaa yawutékwa. Kukmba wuné kot vékukwa
néma du rate kiyaan du dakwana kundi, kulé tékwa du dakwana kundi
waak, vékukawutékwa. Vékute deku kapére mawulé deku yéku mawuléké
waak det wakawutékwa. Wani jémbaaké waak ma wangunék.' Naandén
Jisas nanat. 43 Talimba Gotna yémba kundi kwayétan du akwi Jisaské wa
kundi kwayéndarén. Kwayéte anga wandarén, 'Du dakwa déké yékunmba
vékulakandaru, wa dé mayé apa yandu Got deku kapére mawulé yasnyéputi-
kandékwa.' Wunga wa wandarén." Naandén Pita.

Gotna Yaamambi nak gaayé du dakwana mawulémba wulaae randén

44 Pita det wayéka watépékandéka Gotna Yaamambi Pitana kundi vékukwa
du dakwana mawulémba wulaandén. 45-46 Wulaae randéka Jisaské yékunmba
vékulakakwa Juda du Pitale Jopamba yaae vékundarén wani du dakwa
vékukapuk yandakwa kundimba wate Gotna yé kavérékndaka. Vékute vatvat
naate anga wandarén, "Yéki. Got déku Yaamambi wa kwayéndén, nak gaayé
du dakwat waak." 47 Wunga wandaka Pita anga wandén, "Gotna Yaamambi
wani du dakwana mawulémba wa wulaae randékwa, nana mawulémba
talimba wulaae randékwa pulak. Kandé nanat watépéké ya, Jisasna yémba
det baptais kwayémuké? Wan yamba yé wa. Nané Jisasna yémba det baptais
kwayékanangwa." Naandén. 48 Wunga watake Pita wandéka de dale yaan
du Jisas Kraisna yémba wate det baptais kwayéndarén. Kwayéndaka Pitat
wandarén, dé dele nyaa vétik kupuk yaréndénngé.

Pita kundi kwayéndén Jerusalemmba tékwa Jisasna du dakwat

11 1 Jisasna kundi kure yékwa dunyan, Jisaské yékunmba
vékulakakwa du dakwale Judia distrikmba yatéte wa vékundarén

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nak gaayé du dakwa Gotna kundi yékunmba vékundaka. 2-3 Kukmba Pita
Jerusalemét waambule yéndén. Jerusalemmba tékwa Jisasna jémbaamba
yaalan du ras anga wandarén, “Nak gaayé du Jisasna jémbaamba yaalaké
mawulé yamunaae, taale de nané Judana jémbaamba ma yaalandaru.
Yaalaké mawulé yamunaae, de deku sépé ma sékundarék, nana sépé
sékunanén pulak.” Naatake Pita Jerusalemmba saambakndéka dat
waarute anga wandarén, “Méné nak gaayé duna gaamba wulaae wa dele
kakému kaménén. Wani duna sépé yamba sékundakwe wa. Wani du nané
Judana jémbaamba yamba yaalandakwe wa. Méné dele rate kakému kate
wan sépélak wa yaménén.” Naandarén.

4-5 Wandaka Pita Korniliusale rate yandarén akwi muséké det anga
wandén: “Wuné Jopamba yaréte Gorale kundi bulte wa yéngan pulak
kwaawutén. Kwaate véwutén. Néma laplap pulak musé Gotna gaayémba
gaayandén. Gaayandéka wa de waambu laplapmba kure kusangendaka
wa gaaye rawuténmba téndén. 6 Téndéka kurkale véséke wa véwutén
késpulak nakpulak kwaami, kaambe, api wamba téndaka. 7 Vétake
vékuwutén kundi nak anga wandéka, ‘Méno Pita, ma waarape méné
wani yéku kwaami viyaae ka.’ 8 Wani kundi vékutake anga wawutén,
‘Néman Du, yamba yé wa. Wani kwaami raské anga wandakwa, “Wan
kapére kwaami wa.” Wandaka wani kapére kwaami yaakétndarén
kwaami talimba yamba kawutékwe wa. Bulaa katik kaké wuté.’ 9 Wunga
wawutéka Got nakapuk anga wandén, ‘Wan yéku kwaami wa. Wunga
wa wawutén. Wani kwaamiké katik waké méné, “Wan kapéremusé wa.” ’
Naandén Got. 10 Apu kupuk wani musé véte wa wani kundi vékuwutén.
Yawutéka wani musé Gotna gaayét waambule kure waaréndarén.

11 “Kure waaréndaka bari de Sisariamba yaan du kupuk deku
néma duna kundi vékutake yaae yaréwutén gaamba saambakndarén.
12 Saambakndaka Gotna Yaamambi wunat wandén, wup yakapuk yate
bari dele yéwuténngé. Ani du taambak kaayék nakurak (6) Jisaské
yékunmba vékulakate wunale wa yéndarén Sisariat. Ye nané akwi
Korniliusna gaamba wulaananén. 13 Wulaananga nanat wandén, Gotna
kundi kure gaayakwa du nakét véndénngé. Wani du Korniliusna gaamba
téte dat anga wandén, ‘Ma waménu de ména du ras yéndaru Jopat. Ye du
nakngé waakndaru. Déku yé Saimon wa. Déku nak yé Pita wa. 14 Dé yaae
ménat kundi kwayékandékwa. Kwayéndu gané guna kémale vékungunu
Got guna kapérandi mawulé yasnyéputindu wa yékunmba yarépéka-
kangunéngwa.’ Naandén Gotna kundi kure gaayakwa du Korniliusét.

15 “Kornilius wani muséké saapéndéka wuné det kundi kwayéwutéka
Gotna Yaamambi deku mawulémba wa wulaae randékwa, nana
mawulémba talimba wulaae randékwa pulak. 16 Gotna Yaamambi deku
mawulémba wulaae randéka Néman Duna kundiké wa vékulakawutén.
Talimba Néman Du anga wandén, ‘Baptais kwayékwa du Jon Gotna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yémba det baptais kwayéndén. Got déku Yaamambi kwayékandékwa
gunat. Kwayéndu Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaae
rakandékwa.' Naandén Néman Du Jisas. 17 Nané Néman Du Jisas Kraiské
taale yékunmba vékulakananga wa Got déku Yaamambi tiyaandén nanat.
Got déku Yaamambi wani nak gaayé du dakwat waak wa kwayéndén.
Bulaa wani muséké a vékusékwutékwa. Got déku Yaamambi wani
nak gaayé du dakwat kwayéndéka wuné déku jémbaa yamba yaavan
kuruwutékwe wa. Wan Gotna jémbaa wa. Wuna jémbaa yamba yé wa."
Naandén Pita.
18 Pita wunga wandéka Juda dunyansé nakapuk dat yamba
waarundakwe wa. Yate Gotna yé kavérékte anga wandarén, "Got wan
yékun wa. Dé nak gaayé du dakwaké waak wa wandén. De deku kapére
mawulé yaasékatake kulémawulé kéraae yékunmba yarépékakandakwa
apapu apapu." Naandarén.

Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa Antiokmba jaawundarén

19 Talimba Stivenét wa viyaandarén matut. Viyaandaka kiyaandéka
Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwat yaavan kurké yandaka genge
gaayét yaangéte yéndarén. Yaange yéte ras apakét ye Fonisia distrikmba
téndarén. Ras Saiprus ailanmba téndarén. Ras Antiokmba wa téndarén.
Téte Juda du dakwat male wa Jisaské kundi kwayéndarén. Nak gaayé
du dakwat déké yamba kundi kwayéndakwe wa. 20 Saiprus ailan dunyan
Sairini dunyan waak Jisaské yékunmba vékulakate Antiokét ye Juda
du dakwat, nak gaayé du dakwat waak, wa Néman Du Jisaské kundi
kwayéndarén. 21 Kwayéndaka Néman Du det mayé apa kwayéndéka
némaamba du dakwa deku kapére mawulé yaasékatake Néman Duké
yékunmba vékulakandarén.
22 Jerusalemmba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa wani
muséké kundi vékute wandaka Barnabas Antiokét yéndén. 23 Ye saambake
véndén Got wani du dakwat yékun yandéka yékunmba yaréndaka.
Véte mawulé tawulé yate det anga wandén, "Guné yéku mawulé vékute
Néman Duna kundi ma yékunmba vékungunék apapu apapu. Néman
Duna jémbaa yaasékaké yambak." Naandén Barnabas. 24 Barnabas wan
dé yéku du wa. Gotna Yaamambi déku mawulémba wa wulaae apamama
yaran. Yaréndéka Jisaské yékunmbaa-sékéyak wa vékulakandén. Wani
sapak némaamba du dakwa Barnabasna kundi vékute de waak Jisaské
yékunmba vékulakandarén.
25-26 Kukmba Barnabas Solké waake vémuké Tarsusét yéndén. Ye
waake ve dé kure yémbérén Antiokét. Kure ye nak kaa Antiokmba yaréte
bét Jisasna jémbaamba yaalan du dakwale jaawuwe kundi bulmbérén.
Némaamba du dakwat wa kundi kwayémbérén Jisaské. Antiokmba wa
Jisasna du dakwat ani yé taale kwayéndarén, "Kraisna du dakwa wa."

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27 Wani sapak kukmba yaaké yakwa muséké kundi kwayékwa
du ras Jerusalem yaasékatake Antiokét yéndarén. 28 Wani du nak
déku yé Agabus wa. Gotna Yaamambi déku mawulémba wulaae
apamama yandéka wa téte anga wandén, “Kaandé yakwa sapak bari
a yaakandékwa. Yaandu akwi képmaamba tékwa du dakwa kaandale
yarékandakwa.” Naandén Agabus. Kukmba Klodius Romna néma du
wa téndén. Téndéka wa wani kaandé yakwa sapak yaan. 29 Agabus
wani muséké wandéka Jisasna du dakwa vékute anga wandarén,
“Nané nak nak Jisasna jémbaamba yaale Judiamba tékwa du dakwaké
vékulakate nana yéwaa muniye ras randu ras ma kwayésatikwak det. Ma
kwayésatinanu kéraaembut kakému kéraandarék.” Naandarén. 30 Wunga
watake yéwaa kéraae Sol ambét Barnabasét kwayéndarén. Kwayétake
wandaka Jerusalemét ye wa kwayémbérén, Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwana maaka dusat.

Herot wandéka Jems viyaandéktake Pitat kure yéndarén kalapusét

12 1 Wani sapak néma du Herot Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwat wa yaavan kutndén. 2 Yaavan kutte wandéka Jonna
aanyé Jemsat viyaandékndarén, waariyandakwa kulaat. 3 Viyaandaka
Judasé vétake wa mawulé yandarén. Yandaka Herot wa vékuséndén.
Vékusékte wandéka Pitat kulkiye kure yéndarén, kalapusét. Yis
taakakapuk yandakwa bret kandakwa sapak Herot wandéka wa wunga
yandarén. Pitat kulkiye kure ye taakandaka wa kalapusmba kwaandén.
4 Kwaandéka Herot wandéka de waariyakwa du déké séngiye téte
véténdarén, dé yaange yémuké. Ganmbamba du vétik vétik, nyaa du
vétik vétik, garambu du vétik vétik, gaan du vétik vétik de wunga wa
déké téte véténdarén. Herot anga wandén, “Pasova waanangwa kakému
kasékéyakndaru wawutu Pita kure yaae taakandaru wa Judaséna
ménimba tékandékwa. Téndu kundi bultake dé viyaakandakwa.”
Naandén. 5 Pita kalapusmba kwaandéka waariyakwa du déké téte
véténdarén. Yandaka Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa apapu apapu
Gorét némaanmba waatakundarén, Pitat yékun yandénngé.

Gotna kundi kure gaayakwa du Pita kure gwaandéndén kalapusmba.

6 Herot anga wandén, “Séré Pita kure yaalandaru Judaséna ménimba
tékandékwa, talimba wawutén pulak.” Naandén. Wunga wandéka wani
gaan Pita kalapusmba yundé kwaandén. Waariyakwa du vétik sen vétik
déku taambamba gitakambéréka dé nyéndémba kwaandén. De akwi
yundé kwaandarén. Kwaandaka waariyakwa dunyan ras kalapusna
pétémba kaavéréndarén. 7 Kaavéréndaka Néman Duna kundi kure
gaayakwa du gaayandéka kalapus yaa vérékngwa pulak yan. Yandéka
wani du Pitat kutte anga wandén, “Bari ma vélérkiyaae waarapménu.”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga wandéka wani sen Pitana taambamba lepékwe vaakérén.
8 Vaakétndéka Gotna kundi kure gaayakwa du anga wandén, “Ména
laplap saawute ména su ma saawuménu.” Naandén.
9 Wunga wandéka Pita déku laplap saawuwe su saawundén. Yandéka
nakapuk anga wandén, “Yépmaa yandéka saape téménéngwa laplap
waak saawuwe wuna kukmba ma yaa.” Wunga wandéka Pita wani gaa
yaasékatake wani duna kukmba yéndén. Pita yamba vékusékndékwe
wa, Gotna kundi kure gaayakwa du yan muséké. Déku mawulémba
anga wandén, “Wan baka yéngan a kwaawutén.” 10 Wunga wate wa
Gotna kundi kure gaayakwa duna kukmba yéndén. Bét yéte waariyakwa
dunyansat ras talakatake ras waak talakatake ye kalapusna pétémba
saambakmbérén. Du wani ainét gindarén pété naapiye kaapat gwaande
wa néma gaayét yékandékwa. Yaae wani pétémba saambakmbéréka
wa wani pété dékét déku kapmang naapindén, gwaandémbérénngé.
Naapindéka gwaande yaambumba nak yémbérén. Ye Gotna kundi kure
gaayakwa du Pita yaasékatake wa bari yéndén.
11 Wani du yéndéka Pita vékusékte anga wandén, “An yéngan yamba
wa. Néman Du wandéka wa Gotna kundi kure gaayakwa du wunéké
wa gaayandén. Gaaye wunat yékun yate wunat kalapusmba wa kure
yaalandén. Bulaa Herot, wuna gaayé du waak wunat kapéremusé katik
yaké daré. Wunga vékusékwutékwa. Yi wan wanana wa.” Naandén.
12 Wunga watake wani muséké vékusékte Mariana gaat yéndén. Maria
wan Jonna aasa wa. Déku nak yé Mak wa. Mariana gaamba némaamba
du dakwa jaawuwe Gorét waatakundarén. 13 Gorét waatakuréndaka Pita
yaae kaapamba téte pétémba viyaandén. Viyaandéka jémbaa yakwa
taakwa nak léku yé Roda pété naapimuké wa yaalén. 14 Yaae Pitana kundi
vékute anga vékuséklén. Pita wa yaan. Wunga vékusékte mawulé tawulé
yate bari waambule wulaalén. Pété yamba naapilékwe wa. Waambule
wulaae det anga walén, “Pita wa tékwa pétémba.” Naalén.
15 Wunga waléka anga wandarén, “Wan waangété wa yanyéénengwa.”
Naandaka anga walén, “Yamba wa. Dé wa tékwa pétémba. Yi wan
wanana wana.” Wunga waléka wandarén, “Wan Gotna kundi kure
gaayakwa du nak Pita pulak ye wa téndékwa.” Naandarén.
16 Waréndaka Pita dé pétémba viyaapékaténdén. 17 Viyaapékaténdéka
yaae naapiye dat vétake vatvat naandarén. Vatvat naandaka Pita taambat
yandén, kundi bulkapuk yandarénngé. Yandéka kundi bulkapuk yandaka
kalapusmba kwaandéka Néman Du dat kaapat kure yaalandénngé
saapéndén. Saapétake det anga wandén, “Wani muséké Jisaské yékunmba
vékulakakwa dunyansat akwi, Jemsat waak ma wangunu.” Naandén.
Naatake Mariana gaa yaasékatake nak taalat yéndén.
18 Ganmbamba kalapusmba Pitaké séngite kaavéran waariyakwa
dunyansé Pitaké vépatike wup yate vatvat naate anga wandarén, “Yéki.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pita yénga dé yék?” Naandarén. 19 Wunga wandaka Herot apamama
yate wandéka wa Pitaké waakndarén. Waake dé yamba véndakwe
wa. Yandaka Herot kalapusmba Pitaké séngite kaavéran waariyakwa
dunyansat némaanmba waatakundarén Pitaké. Waatakundéka Pitaké
vékusékngapuk yandaka déku du det viyaandékndarénngé wandén.
Watake Herot Judia distrik yaasékatake Sisariat yéndén. Ye saambake
késépéri nyaa wamba yaréndén.

Herot wa kiyaan

20 Herot rakarka yandén Tair du dakwa Saidon du dakwat waak.
Rakarka yandéka wani gaayé vétikmba du ras yaandarén Herorale
kundi bulmuké. Yaae taale Blastusale kundi bulndarén. Wani du dé
Herotna gaaké wa séngite kaavéréndén. Kaavéréndéka dale kundi
bulndaka det yékun yandéka wa Herorale kundi gimuké jaawuwe
téndarén. Deku gaayé du dakwa deku kakému Herot vérékwa taalémba
kéraandakwanngé, wa Herorale kurkale yarémuké mawulé yandarén.
21 Herot wakandéngndén nyaa, dé déku yéku laplap saawuwe néma
duna jaambémba rate du dakwat néma kundi kwayéndén. 22 Kwayéndéka
du dakwa waate anga wandarén, “Wan néma duna kundi wa. Wan got
nak wa kundi kwayékwa. Baka du yamba yé wa.” Naandarén. 23 Wunga
waandaka Herot deku kundi vékute mawulé tawulé yandén. Yate dékét
wa déku yé kavéréknd́én. Gotna yé yamba kavéréknd́ékwe wa. Yandéka
Néman Du Gotna kundi kure gaayakwa du dat viyaandéka kapérandi
baat yandéka kaawiya déku yaalémba tindaka wa kiyaandén.
24 Némaamba du dakwa ras waak Gotna kundi vékute wa Jisaské
yékunmba vékulakandarén.
25 Barnabas ambét Sol Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma
dusat deku kakému kéraaké yandakwa yéwaa kwayétake Jerusalem
yaasékatake Jon kure waambule yéndarén Antiokét. Jonna nak yé Mak
wa.

De Barnabas ambét Solét wakandéng-takandaka wa yémbérén kulé jémbaa yamuké

13 1 Antiokmba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du ras Gotna
yémba kundi kwayéndarén. Ras de du dakwat yakwasnyéndarén
Jisasna jémbaaké. Wani dunyanséna yé anga wa: Barnabas, Sol, Simeon
déku nak yé Géléndu, Sairini du Lusius, néma du Herotna naawindu
Manain. 2 Nakurak apu Antiokmba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwa Néman Duké vékulakate kakému kakapuk yate Néman Duwat
waatakundaka Gotna Yaamambi det anga wandén, “Ma wangunu
Barnabas ambét Sol wawutén jémbaa yambéru.” 3 Naandéka kakému
kakapuk yate Gorét waatakutake bérku maakamba taamba taakate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

anga wandarén, “Ma yémbénu, Gotna Yaamambi wan jémbaa yamuké.”
Naandarén.

Barnabas ambét Sol Jisaské yéku kundi kwayémbérén Saiprus ailanmba

4 Gotna Yaamambi wandéka Barnabas ambét Sol Selusiat yémbérén.
Ye sipmba waare Saiprus ailanét yémbérén. 5 Ye Salamismba
saambakmbérén. Saambake Gotna kundi kwayémbérén, Judana kundi
bulndakwa gaamba. Jon Mak sékét bérale Jisasna jémbaa wa yandén.
6 Barnabas ambét Sol képmaamba ye Saiprusmba tékwa akwi gaayémba
yéte Pafosmba saambakmbérén. Ye saambake kus paavé tukwa du nak
vémbérén. Déku yé Barjisas wa. Wan Juda du wa. Anga wandén, “Wuné
Gotna kundi wa kwayéwutékwa.” Naate wa paapu yandén. 7 Dé Saiprusna
néma duwale wa yaréndén. Wani néma duna yé Sergius Paulus wa.
Sergius Paulus wan nyaangét pukaakwa du wa. Dé wandéka wa Barnabas
ambét Sol yaambéréka bérét anga wandén, “Gotna kundi vékuké mawulé
yawutékwa. Wunat ma wambénu wani kundi.” Naandén.
8 Wunga wandéka wani kus paavé yakwa du, Saiprusna néma du
Jisaské yékunmba vékulakamuké kalik yate, anga wandén, “Yamba
wa. Ménat katik waké béré.” Naandén. Grikna kundimba wani duna yé
anga wandarén, “Elimas.” 9-10 Elimas wunga wandéka Gotna Yaamambi
Solna mawulémba wulaae apamama yaréndén. Yaréndéka Sol déku
nak yé Pol wa, Elimasét vésékte dat anga wandén, “Méné Satanna du
wa. Kutakwana néma du Satan ména mawulémba wa téndékwa. Akwi
yéku muséké wa kalik yaménéngwa. Papukundi male wa waménéngwa.
Kapére mawulé wa vékuté-pékaaménéngwa. Apapu apapu Néman
Duna kundi wa yaavan kutménéngwa. 11 Ma véku. Bulaa Néman Du
ménat viyaakandékwa. Viyaandu ména méni kiyaakandékwa. Kiyaandu
némaamba nyaa yare méné katik véké méné.” Naandén Pol. Wunga
wandéka gélé buwi pulak musé gaaye déku méni kuttépéndéka wa
Elimasna méni kiyaan. Kiyaandéka wunga yé, wunga yé yatéte du
dakwat wandén, déku taambamba kure yéndarénngé. 12 Yandéka
Saiprusna néma du Sergius Paulus véte Néman Du Jisasna kundi vékute
vatvat naate Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan
wanana wa,” naandén.

Pol ambét Barnabas kundi kwayémbérén Pisidiamba tékwa gaayé Antiokmba

13 Pol déku duwale sékét sipmba waare Pafos taakatake ye Pergamba
saambakndarén. Wani gaayé Pamfilia provinsmba wa téndékwa.
Saambake Jon Mak dé bét yaasékatake Jerusalemét waambule
yéndén. 14 Waambule yéndéka Pol ambét Barnabas Perga taakatake

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

képmaamba Antiokét yémbérén. Wani gaayé Pisidia distrikmba wa
téndékwa. Ye wamba téte yaap yaré nyaa bét Juda kundi bulndakwa
gaat wulaambérén. Wulaae rambérén. 15 Rambéréka wani gaana
néma du Gotna nyéngaamba véte Moses talimba viyaatakan apakundi
ras véte némaanmba wandén. Watake dé Gotna kundi kwayétan du
talimba viyaatakan kundi ras véte némaanmba wandén. Wandéka de
néma du ras du nakét wandaka Pol ambét Barnabaské yaae deku kundi
anga wandén, “Nana du, du dakwat yéku kundi kwayéké mawulé yate
bulaa ma kwayémbénék. Kwayémbénu vékundaru deku mawulé yékun
yakandékwa.” Naandén.
16 Wunga wandéka Pol waarape téte taamba kusoréte anga wandén:
“Guno, Israel dunyansé, amba rate Gorét waatakukwa nak gaayé du
akwi, ma vékungunu. 17 Talimba Israelséna néma du Got wa nana gwaal
waaranga maandéka bakamat wandén, déku kundi vékundarénngé.
Watake apamama yandéka nana gwaal waaranga maandéka bakamu
Israelsé deku gaayé talimba yaasékatake nak gaayét ye Isipmba yaréte
wa némaamba yandarén. Yandaka Got apamama yate wa de kure
gwaandéndén Isipmba. 18 De kure gwaande kwaaré dumi vétik (40) wa
dele randén, du yarékapuk taalémba. Nakurak apu nakurak apu déku
kundi vékumuké kalik yandaka wa Got dele rapékandén. 19 Rapékate
wandéka de Kenan képmaamba tén néma gaayé taambak kaayék
vétikmba (7) tén némaamba du dakwa wa viyaandarén. Viyaatake Israel
dunyansé ye deku képmaa kéraae wamba yaréndarén. 20 Némaamba
(450) kwaaré wa wamba yaréndarén. Yaréndaka kukmba Got wandéka
de néma dunyansé Israel du dakwaké yékunmba véréndarén. Véréndaka
kukmba Gotna yémba kundi kwayétan du Samuel dé waak néma du rate
Israel du dakwaké yékunmba véréndén.
21 “Kukmba de Israelsé Gorét anga wandarén, ‘Ma waménu néma du
nak dé déku kapmang nanéké yékunmba véréndu.’ Wunga wandaka Got
wandéka Kisna nyaan Sol deku néma du téndén. Dé Benjaminna kém
wa. Kwaaré dumi vétik (40) wa deku néma du téndén. 22 Te Gotna kundi
vékukapuk yandéka, Got wakandéngtakandéka wa Devit deku néma du
téndén. Got Devirké anga wandén, ‘Jesina nyaan Devirké néma mawulé
yawutékwa. Dé wuna kundi vékukandékwa.’ Naandén. 23 Wunga watake
kukmba nakapuk anga wandén, ‘Wawutu Israelsat yékun yaké yakwa du
yaakandékwa. Yaae Satanna taambamba wa de kéraakandékwa. Yi wan
wanana wa.’ Wunga watake kukmba wandéka Devitna gwaal waaranga
maandéka bakamu Jisas wa yaan.
24 “Taale baptais kwayétan du Jon akwi Israelsat anga kundi
kwayéndén, ‘Guna kapére mawulé ma yaasékangunu wuné Gotna yémba
gunat baptais kwayékawutékwa.’ Naandén. 25 Wunga watake déku
jémbaa yasékéyakngé yate anga wandén, ‘Wunéké yénga guné wo? Wuné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kandé? Wuné néma du yamba yé wa. Nak duké wa kaavéré-nguénéngwa.
Wunéké yamba kaavéré-nguénéngwe wa. Ma véku. Wuna kukmba wa
yaakandékwa. Dé néma du wa. Wuné baka du a. Baka du téte déku
jémbaa yénga pulak yaké wuté?' Jon wunga wandéka kukmba wa Jisas
yaandén." Naandén Pol.

26 Watake anga wandén, "Wuna dunyansé, Abrahamna gwaal
waaranga maandéka bakamu, amba tékwa Gorét waatakukwa nak
gaayé du akwi, ma vékungunék. Got nanat yékun yaké yandékwa kundi
nanat wa tiyaandén. 27 Tiyaandéka Jisas det yékun yamuké yaandéka
Jerusalemmba tékwa du dakwa deku néma du waak déké yamba
vékusékndakwe wa. Akwi yaap yaré nyaa wa vékundarén néma du ras
Gotna nyéngaamba véte Gotna yémba kundi kwayétan du viyaatakan
kundi véte némaanmba wandaka. Vékute wani kundiké yamba
vékusékndakwe wa. Yate wandarén, Jisasét viyaandékndarénngé. Wunga
wandaka Gotna yémba kundi kwayétan duna kundi wa sékérékén.

28 "Jisas kapéremusé yamba yandékwe wa. Yandéka dat viyaandékngé
wate wa paapu yandén. Paapu yate wa néma du Pailarét wandarén,
déku dunyan Jisasét viyaandékndarénngé. 29 Gotna yémba kundi
kwayétan du talimba dunyan ras Jisasét kapéremusé yaké yandakwanngé
Gotna nyéngaamba wa viyaatakandarén. Viyaatakandaka kukmba
Jerusalemmba tékwa du wani akwi musé Jisasét wa yandarén. Ye
déku pusaa takwemimba lepékwe kure ye kwaawumba rémndarén.
30 Rémtakandaka Got wandéka wa nakapuk taamale waarapndén.
31 Waarapndéka kukmba dale Galili distrik yaasékatake Jerusalemét
yén du dakwa wa dé véndarén késépéri nyaa. Vétake wa bulaa Israel du
dakwat kundi kwayéndakwa déké.

32-33 "Ani yéku kundi gunat kwayémuké wa yaatén, guna gaayét.
Talimba Got nana gwaal waaranga maandéka bakamat yékun yaké
yandékwa kundi wa wandén. Watake bulaa dé nané deku gwaal
waaranga maandéka bakamat wa yékun yandén. Dé wandéka Jisas
taamale waarapndénmba wa Got wungamba wa nanat yékun yandén.
Talimba Gorké waandakwa gwaarésé wa viyaatakandarén Gotna
nyéngaamba. Gwaaré namba 2 du nak anga viyaatakandén Jisaské:

> Got anga wandén, 'Méné wuna nyaan wa. Wuné wawutéka bulaa
> méné wuna nyaan téte néma du wa raménéngwa.' Naandén Got.

Wunga wandéka wunga viyaatakandén.

34 "Nakurak apu Got wandu Jisas taamale waarapndu déku pusaa
biyaawukapuk yaké yakwanngé, wa wandén. Wandéka du nak Gotna
nyéngaamba anga viyaatakandén:

> Talimba Devirét wa wawutén, dat yékun yawutu yékunmba yaréké
> yandékwanngé.
> Gunat waak yékun yakawutékwa. Yi wan wanana wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35 Got wunga wandéka viyaatakandéka nak kundi anga wa kwaakwa:
Méné Got, méné waménu ména yéku duna pusaa katik biyaawuké dé.
36 “Wani kundi nak duké wa wandékwa. Devirké yamba wandékwe wa. Devit yaréte Gotna jémbaa yékunmba wa yandén. Yatake kiyaandéka déku gwaal waaranga maandéka bakamuale dé rémndaka wa déku pusaa biyaawan. 37 Got wandéka wa kiyaan du nak taamale waarapndéka déku pusaa yamba biyaawundékwe wa.
38-39 “Wuna dunyansé, ma véku. Wani du wan Jisas wa. Got Jisasna jémbaat vétake guna kapére mawulé wa yasnyéputindékwa. Wani kundi gunat a kwayétékwa. Guné aana kundi vékute wani muséké yékunmba yénga vékuséknguu. Guné Jisaské yékunmba vékulakangunu, wa dé guna kapére mawulé kururé-kandékwa. Kururéndu yékunmba yarékangunéngwa. Mosesna apakundi vékungunu, wa guna kapére mawulé tépékaa-kandékwa. Téndu yékunmba katik yaréké guné. 40 Wani muséké ma yékunmba vékuséknguu. Jéraawu ma yangunék, Gotna yémba kundi kwayétan du viyaatakan musé gunat yaakapuk yamuké. Got wandéka déku kundi anga wa viyaatakandarén:
41 Guné wasélékngwa du, ma véku. Wuna jémbaa véte vatvat naate wa lambiyak-ngangunéngwa.
Yarénguunéngwa sapak néma jémbaa a yawutékwa.
Du nak wuna jémbaaké gunat wandu wuna jémbaaké katik yékunmba vékulakaké guné.
Gotna kundi wunga wa viyaatakandarén.” Naandén Pol.
42 Wani kundi watake Pol ambét Barnabas gwaandéké yambéréka de du dakwa bérét anga wandarén, “Nakapuk yare ani yaap yaré nyaa yaandu nakapuk ma waambule yaae wani kundi ras waak nanat nakapuk wambénék.” Naandarén. 43 Wunga watake Gotna kundi bulndakwa gaa yaasékatake gwaandéndarén. Gwaande némaamba Juda du dakwa, némaamba Judana jémbaamba yaalan nak gaayé du dakwa waak, Pol ambét Barnabasale sékét yéndarén. Yéte wa det kundi kwayémbérén, Gotna kundi yékunmba vékute yaasékakapuk yandaru deku mawulé yékun yate apamama ye téndénngé. Wunga yandaru Got det yékun yakandékwa.
44 Yaap yaré nyaa yaandéka wani gaayémba tékwa du dakwa némaamba Néman Duna kundi vékumuké wa yaae jaawuwe randarén. 45 Randaka Juda du ras némaamba du dakwa jaawuwe randaka véte kalik yate wa rakarka yandarén. Yate Pol, déku kundiké waak wa wasélékndarén. 46 Wasélékte dat waarundaka Pol ambét Barnabas apamama yate wup yakapuk yate anga wambérén, “Taale guné Juda du dakwat wa aané Gotna kundi kwayétén. Wan yékun wa. Guné wani kundiké wa kuk kwayénguunéngwa. Kuk kwayéte kulémawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kéraae yékunmba yarépékamuké wa kalik yangunéngwa. Bulaa aané
guné yaasékatake nak gaayé du dakwat Gotna kundi kwayémuké wa
yékatékwa. 47 Néman Du aanat wa wakandéngndén, aané nak gaayé du
dakwaké yéké yatékwanngé. Talimba wandéka déku nyéngaamba kundi
wa viyaatakandarén. Viyaatakate deku mawulémba anga wandarén,
'Gaan téwaayé vérékte kaaléndu wa du dakwa kurkale vékandakwa.'
Wunga wate Gotna kundi anga viyaatakandarén:

Talimba ménat wa wakandéngwutén, méné vérékte kaalékwa téwaayé pulak yatéménénngé.
Yatéte wuna kundi nak gaayé du dakwat ma kwayéménu vékusékndaru.
Ma kwayéménu akwi képmaamba tékwa du dakwa Satanna taambamba kéraakawutékwa.

Got wunga wandéka wa viyaatakandarén." Naambérén Pol ambét
Barnabas.

48 Wunga wambéréka de wamba tékwa nak gaayé du dakwa mawulé
tawulé yandarén. Yate anga wandarén, "Néman Duna kundi wan yéku
kundi wa." Naandarén. Talimba Got wa wakandéngndén, nak gaayé du
dakwa ras kulémawulé kéraae yékunmba yarépékandarénngé. Wani du
dakwa Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké anga wandarén, "Yi
wan wanana wa."

49 Wani taalémba némaamba du dakwat wa Néman Duna kundi
kwayéndarén. 50 Kwayéndaka Juda dunyansé ras wani muséké kalik
yate wa Pol ambét Barnabaské kapére kundi bulndarén. Bulte wani
gaayéna néma du Gorét waatakukwa nak gaayéna néma taakwat waak
wandarén wani muséké. Wandaka bérké kalik yate bérét baasnyé ye
yaavan kutndarén. Yaavan kutte wa bérét waarundarén, deku distrik
yaasékatake yémbérénngé. 51 Waarundaka bérku mawulémba anga
wambérén, "Wani gaayé du dakwa aanat kapéremusé wa yandarén.
Wanngé Got yandarén kapéremusé det yakatakandékwa." Wunga
wate wani du dakwa véte wani muséké vékusék-ndarénngé bét bérku
maanmba kwaan baawu viyaaputémbérén. Viyaaputétake wani gaayé
yaasékatake Aikoniamét yémbérén.

52 Antiokmba tékwa Jisasna du dakwa mawulé tawulé yandarén.
Yandaka Gotna Yaamambi deku mawulémba wulaae apamama yandéka
wa kurkale yaréndarén.

Pol ambét Barnabas jémbaa yambérén Aikoniammba

14 1 Pol ambét Barnabas Aikoniammba téte Judaséna kundi
bulndakwa gaamba wulaae kundi kwayémbéréka Juda du dakwa
némaamba, wamba tékwa némaamba nak gaayé du dakwa waak wa
Jisaské yékunmba vékulakandarén. 2 Yandaka Juda dunyansé ras Jisaské

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba vékulakamuké kalik yate nak gaayé du dakwat Pol ambét
Barnabaské kapére kundi wandarén. Wandaka nak gaayé du dakwa deku
kundi vékute wa Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwaké kalik
yandarén.
3 Baapmu kulémba wa Pol ambét Barnabas wani gaayémba
yarémbérén. Yaréte wup yakapuk yate wa kundi kwayémbérén, Néman
Duké. Kwayémbéréka Néman Du bérét mayé apa kwayéndéka bét
nakpulak jémbaa kulé apanjémba waak wa yambérén. Yambéréka véte
anga wandarén, “Néman Du nanat yékun yaké yandékwa kundi nanat wa
wambérén. Wani kundi yéku kundi wa. Nané bérku jémbaa véte wunga
wa vékuséknangwa. Néman Du bérale wa jémbaa yandékwa. Wunga wa
vékuséknangwa.” Naandarén. 4 Wunga watake wani gaayémba tékwa
du dakwa ras mawulé yate bérku kundi vékundarén. Ras bérku kundiké
kalik yate Jisaské yékunmba vékulakakapuk yakwa Judaséna kundi wa
vékundarén.
5 Kukmba nak gaayé du ras, Juda du ras, deku néma du ras, wunga
dekét deku kapmang bulte anga wandarén, “Bérét yaavan kurkanangwa.
Bérét matut viyaandék-nganangwa.” 6-7 Wunga wandaka wani kundi
vékutake bét Aikoniam taakatake yaange yémbérén, Likonia distrikmba
tékwa gaayét. Listra ambét Derbemba tékwa du dakwa wani taalémba
tékwa du dakwat waak wa yéku kundi kwayémbérén, Néman Du Jisaské.

Listramba jémbaa yambérén

8 Maan kapére yan du nak, wa yaréndén Listramba. Déku aasa dé
kéraaléka wa wunga yandén. Yeyé yaayaké yapatindén. 9 Pol kundi
kwayéndéka wani du vékundén. Vékundéka Pol vékuséndén wani
du Gorké yékunmba vékulakate yékun yaké yandékwanngé. 10 Wunga
vékusékte dat vésékte némaanmba anga wandén, “Ma waarape kurkale
téménu.” Naandéka bari waarape yeyé yaayaténdén. 11 Pol wunga wandéka
wani du yeyé yaayandéka du dakwa véte vékuséknngapuk yate vatvat naate
deku Likoniana kundimba anga waandarén, “Yéki. Néma du nyétmba
gaaye du pulak ye wa nanale yarémbérékwa.” Naandarén. 12 Wunga
waatake Barnabaské anga wandarén, “Wan nyétmba gaayan néma du Sus
wa. Nana néma du wa.” Watake Polké anga wandarén, “Wan kundi bulkwa
du wa dé. Wan nyétmba gaayan néma du Hermes wa.” Naandarén.
13 Susét waatakundakwa gaa wa gaayé tékwanmba kwaan kaapamba.
Wani gaamba jémbaa yakwa du bulmakau ras maawe ras kure yéndén,
wani gaayéna pétat. Wani gaayé du dakwa anga wandarén, “Nyétmba
gaayan néma du vétik béré.” Naate bulmakau viyaae bérét kwayéké wa
mawulé yandarén.
14-15 Yandaka Pol ambét Barnabas wani muséké kundi vékumbérén.
Vékute kalik yate bérku laplap gérikte deké pétépété ye anga waambérén:

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Guno, kamuké guné wunga yo? Wunga yaké yambakate. Aané baka du
a, guné pulak. Aané nyétmba gaayan néma du yamba yé wa. Aané yéku
kundi gunat kwayémuké wa yaatén. Guné wani kapéremusé yaasékatake
Néman Du Gotna kundi vékungunénngé wa yaatén. Got rapékandékwa
apapu apapu. Dé nyét képmaa, solwara, wamba tékwa akwi musé, wa
yawuréndén. 16 Talimba anga wandén, 'Akwi du dakwa mawulé yandakwa
pulak yapaté wa yakandakwa. Wan yékun wa.' 17 Wunga watake yéku
yapaté apapu apapu yapékandéka wa vénangwa. Véte wa vékusék-nangwa
déké. Dé wandéka maas viyaandéka kakému kurkale wa waarékwa. Gunat
kakému kwaami wa kwayéndékwa. Dé wandéka yéku mawulé vékute wa
mawulé tawulé yangunéngwa. Gorké ma vékulakangunék. Aanat musé
tiyaaké yambak." Naambérén Pol ambét Barnabas. 18 Wunga wambérén,
du dakwa bérét bulmakau viyaae kwayékapuk yandarénngé. Wunga wate
apanjémba yambéréka du dakwa bérét musé yamba kwayéndakwe wa.

Polét viyaandarén matut

19 Juda du ras Pisidia distrikmba tékwa gaayé Antiok, Aikoniammba
waak wa yaandarén. Yaae Pol ambét Barnabaské kapére kundi wandaka
wani gaayémba tékwa du dakwa deku kundi vékundarén. Vékute de
waak Polna kundiké kalik yandarén. Kalik yate Polét viyaandarén, matut.
Viyaatake anga wandarén, "Dé kiyaan wa." Naatake dé témbére gaayé
yaasékatake kure gwaandéndarén. Témbére kure gwaande dé kaapamba
taakatake gaayét nakapuk waambule wulaandarén. 20 Wulaandaka
Jisaské yékunmba vékulakakwa du Pol kwaanmba jaawuwe téndaka wa
dé waarapndén. Waarape gaayét wulaandén. Wulaae kwaae ganmbamba
waarape Barnabasale wani gaayé yaasékatake sékét yémbérén Derbet.

Siriamba tékwa gaayé Antiokét yémbérén

21 Pol ambét Barnabas Néman Du Jisaské kundi kwayémbérén
Derbemba. Kwayémbéréka némaamba du dakwa vékute Jisaské
yékunmba vékulakandarén. Vékulakandaka Listrat waambule yémbérén.
Ye Aikoniamét waambule ye Pisidiamba tékwa gaayé Antiokét waambule
yémbérén. 22 Ye Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwat anga kundi
kwayémbérén, "Guna mawulé yékun ma yandu. Yandu guné apamama
ye téte Jisasna kundi yaasékaké yambak. Kapéremusé nanéké yaandu
apamama ye ténanu Got néma du rate nanéké yékunmba vékandékwa.
Véndu wa yékunmba yarépéka-kanangwa." 23 Wunga wambéréka wani
gaayémba Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa jaawuwe téndaka bét
deku du rasét wambérén, de deku néma du téndarénngé. Watake Néman
Duké vékulakate kakému kakapuk ye dat anga wambérén, "Wani du
dakwa wa ménéké yékunmba vékulakandakwa. Méné det ma yékun
yaménu ména taambamba yékunmba yarékandakwa." Naambérén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 Naatake Pisidia distrikmba ye Pamfilia provinsét waambule
yémbérén. 25 Waambule ye Jisaské kundi nakapuk kwayémbérén
Pergamba. Kwayétake Ataliat daawulimbérén. 26 Ye sipmba waare
Antiokét waambule yémbérén. Talimba wani gaayémba Jisasna
jémbaamba yaalan dunyan bérét anga wandarén, "Gotna Yaamambi
wan jémbaa ma yambénék. Yambénu Got bénat yékun yakandékwa."
Naandaka ye wani jémbaa yasékéyaktake wa waambule yémbérén.
27 Antiokmba saambake wambéréka Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwa jaawuwe randarén. Randaka det ani kundi wambérén, "Got
aanale téndéka wa jémbaa yatén. Got wandéka nak gaayé du dakwa
waak wa Jisaské yékunmba vékulakandarén." Naatake yambérén
akwi muséké wa wambérén. 28 Watake baapmu kulémba wa Jisasna
jémbaamba yaalan du dakwale yarémbérén wani gaayémba.

Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa kundi bulndarén Jerusalemmba

15 1 Juda dunyansé ras deku képmaa yaasékatake yéndarén Antiokét.
Ye Jisasna jémbaamba yaalan dunyansat anga wandarén, "Moses
wan apakundi vékute sépé sékukapuk yamunaae, wa katik kulémawulé
kéraae yékunmba rapékaké guné." 2 Wunga wandaka Pol ambét Barnabas
rakarka ye kalik yate dele waarumbérén, wani muséké. Waarundaka
Jisaské yékunmba vékulakakwa du ras anga wandarén, "Pol ambét
Barnabas, Antiokmba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du ras waak de
ma yéndaru, Jerusalemét. Ye Jisasna kundi kure yékwa dunyansale, néma
dusale de ma kundi bulndaru, waarundarén kundiké." Naandarén.
3 Wunga watake Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwa jaawuwe
wandaka Pol ambét Barnabas, deku du ras waak, sékét yéndarén. Yéte
Fonisia distrikmba yéte, Samaria distrikmba waak yéte, wa Jisaské
yékunmba vékulakakwa du dakwat kundi kwayéndarén, nak gaayé du
dakwa Gorké yékunmba vékulakandakwanngé. Kwayéndaka vékute
mawulé tawulé yandarén.
4 Yaténdaka ye wa Jerusalemmba saambakndarén. Saambakndaka
wamba yatékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, Jisasna yémba
kundi kwayékwa dunyansat, maaka dunyansat waak, wa det anga
wandarén, "Yéku mawulé vékute ma yaréngunék." Wunga wandaka Pol
ambét Barnabas det wambérén, Got bérale randéka yambérén jémbaaké.
5 Wambéréka Jisasna jémbaamba yaalan du ras Farisi dunyanséna kundi
vékute anga wandarén, "Nak gaayé du Jisasna jémbaamba yaalaké
mawulé yate, taale deku sépé ma sékundaru. Sékute wa Moses wan
apakundi wa vékukandakwa. Wunga ye Jisasna jémbaamba yénga
yaalandaru." Naandarén.
6 Wandaka Jisasna kundi kure yékwa dunyansé, maaka dunyansé
waak wani muséké kundi bulmuké wa jaawundarén. 7 Jaawuwe rate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

néma kundi bulndaka Pita waarape téte anga wandén, “Wuna aanyé
waayéka, ma vékungunu. Talimba gunale yaréwutéka Got wunat wa
wakandéngndén, nak gaayé du dakwat déku kundi kwayéwuténngé.
Wunga wa vékuséknguněngwa. Got wandéka wa ye det kundi
kwayéwutén, Néman Duké yékunmba vékulakandarénngé. 8 Got akwi du
dakwana mawulé wa vékuséndékwa. Vékusékte nak gaayé du dakwana
mawulé waak vékusékte det déku Yaamambi wa kwayéndén, nanat
talimba tiyaandén pulak. Deké waak wa mawulé yandén. Deké yamba
kuk kwayéndékwe wa. Yandéka véte wunga wa vékuséknangwa.
9 “Got nakurak kundi male wa akwi du dakwat wandékwa. Nané Juda
du dakwat wani kundi wa wandékwa. Nak gaayé du dakwat waak wani
kundi male wa wandékwa. Nak gaayé du dakwa ras déké yékunmba
vékulakandaka wa deku kapére mawulé kururéndén. 10 Kamuké guné
Gotna mawulé yakwe véké mawulé yo? Kamuké guné wani néma
jémbaa nak gaayé du dakwat kwayéké yo? Wunga yaké yambak. Nana
gwaal waaranga maandéka bakamu de Moses wan apakundi akwi
yamba vékundakwe wa. Nané waak Moses wan apakundi akwi yamba
vékunangwe wa. Wani néma jémbaa akwi yamba yanangwe wa.
Nak gaayé du dakwa waak wani néma jémbaa akwi katik yaké daré.
Nak gaayé du dakwa Moses wan apakundi akwi katik vékuké daré.
Deku sépé katik sékuké daré. 11 Anga male ma yandaru. Néman Du
Jisaské yékunmba ma vékulakandarék. Néman Du Jisaské yékunmba
vékulakananga wa nanéké sémbéraa yandékwa. Sémbéraa yate nanat
yékun yandéka wa Got nané kéraandén Satanna taambamba. Nak gaayé
du dakwa waak Néman Du Jisaské yékunmba vékulakandaru deké
sémbéraa yakandékwa. Sémbéraa yate det yékun yandu Got de Satanna
taambamba kéraakandékwa.” Naandén Pita. Déku nak yé Saimon wa.
12 Wandéka yakélak rate vékuréndaka, wa Barnabas ambét Pol det
kundi kwayémbérén, nak gaayé du dakwa véténdaka Got bérale téndéka
nak pulak apanjémba yambérénngé. 13 Kwayémbéréka Jems anga
wandén, “Wuna aanyé waayéka, wuna kundi ma vékungunék. 14 Got nak
gaayé du dakwa rasét wandéka déku kundi vékute déku jémbaamba wa
yaalandarén. Yaale déku du dakwa wa téndakwa. Saimon gunat wunga
kundi kwayéndén. 15 Talimba Gotna yémba kundi kwayétan du nak wani
muséké anga viyaatakandén Gotna nyéngaamba:
16 Néman Du anga wandén, ‘Kukmba waambule yaakawutékwa.
Waambule yaae Devitna kém Juda du dakwat kururé-kawutékwa.
De vaakérén gaa pulak wa téndakwa. Wani gaa nakapuk
kaakawutékwa.
Wunga yawutu wa yékunmba tékandakwa.
17 Téndaru nak du dakwa waak wuna kundi vékuké mawulé
yakandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nak gaayé du dakwa akwi wuna kundi vékuké mawulé
yakandakwa.
Wakandéngwutén du dakwa wuna du dakwa tékandakwa.' Naandén
Got.
18 Néman Du talimba wunga wandén.
Bulaa waak wunga wandékwa.
Wunga wandéka wa Gotna yémba kundi kwayétan du nak
viyaatakandén." Naandén Jems.
19 Watake nakapuk anga wandén, "Wuna mawulémba vékulakate anga
wawutékwa. Gorké yékunmba vékulakakwa nak gaayé du dakwaké néma
jémbaa katik kwayéké nané. Det anga katik waké nané, 'Guné Judana
apakundi ma vékungunék.' Wunga katik waké nané. 20 Nané nyéngaa
nak ma viyaatakakwak deké. Anga ma viyaatakakwak: Papungorké
kwayéndarén kwaami kaké yambak. Wan kapére kwaami wa. Nak du
dakwale kapéremusé yaké yambak. Kwaalémba gindarén kwaami kaké
yambak. Nyéki kaké yambak. 21 Wunga ma viyaatakakwak deké. Talimba,
bulaa waak, du ras Moses wan apakundi kwayéndakwa akwi gaayémba.
Yaap yaré nyaa akwi Moses wan apakundi véte wandakwa, Gotna kundi
bulndakwa gaamba. Véte wandaka wani gaayémba tékwa du wani kundi
vékundakwa. Wunga wa vékuséknangwa." Naandén Jems.

Nyéngaa kwayésatindarén nak gaayémba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwaké

22 Jems wunga wandéka Jisasna kundi kure yékwa dunyansé, maaka
dunyansé, Jisasna jémbaamba yaalan du ras waak kundi bule anga
wandarén, "Nanale yarékwa du ras de waak Pol ambét Barnabasale sékét
ma yéndaru Antiokét." Naatake de Judas déku nak yé Barsabas ambét
Sailasét wandarén, yémbérénngé. Wani néma duké anga wandarén, "Wan
yéku du wa." Naandarén. 23 Ani kundi nyéngaamba anga viyaae bérét
kwayéndarén, Antiokmba tékwa du dakwaké kure yémbérénngé:
"Guno, nané Jisasna kundi kure yaakwa dunyansé, maaka dunyansale
aanyé waayéka pulak wa ténangwa. Siria provins, Silisia provins,
Antiokmba tékwa nak gaayé du dakwa, gunéké wa ani nyéngaa
viyaatakanangwa. 24 Guné Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa
nana aanyé waayéka nyangengu pulak wa ténguněngwa. Nanale tan du
ras gunéké ye gunat kundi ras wa wandarén. Wandaka guné vékwe wa
sémbéraa yangunén. Sémbéraa yangunénga wa vékunanén. Wani du
deku mawulémba vékulakate wa gunat kundi kwayéndarén. Nané det
wani kundi yamba wanangwe wa. 25 Yandaka jaawuwe rate wa kundi
bulnanén, wani muséké. Kundi bule nakurakmawulé yate nana du
vétikét wa wananén, gunéké nana kundi kure yémbérénngé. Bét nana du
Barnabas ambét Polale sékét yékambérékwa. Barnabas ambét Polké wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

néma mawulé yanangwa. 26 Bét wup yakapuk yate wa nana Néman Duké
jémbaa yambérékwa. Déké jémbaa yambéréka du ras bérét viyaandékngé
yandarén. Judas ambét Sailasét wa wananén, yémbérénngé. 27 Bét
ye gunat nana kundi kwayékambérékwa. Bét viyaatakanangwa
kundi wakambérékwa. 28 Gotna Yaamambi nanale randéka nané
nakurakmawulé yate kundi bule anga wanangwa: Guné nané Judana
apakundi akwi vékuké yambak. 29 Ani apakundi male ma vékungunék.
Papungorké kwayéndarén kwaami kaké yambak. Nyéki kaké yambak.
Kwaalémba gindarén kwaami kaké yambak. Nak du dakwale kapéremusé
yaké yambak. Wani kundi vékute yékunmba yakangunéngwa. Yate
yékunmba yarékangunéngwa. Kundi a viyaasékéyak-nanén."
30 De wunga viyaae nyéngaa kwayéte wandaka bét deku kundi
kure yékwa du Pol ambét Barnabasale wunga yéndarén Antiokét. Ye
Judas ambét Sailas wambéréka wa Jisasna jémbaamba yaalan akwi
du dakwa jaawuwe randarén. Randaka wani nyéngaa kwayémbérén.
31 Kwayémbéréka viyaatakandarén kundi véndaka deku mawulé yékun
yan. 32 Bét Gotna yémba kundi kwayékwa du téte bét néma kundi wa
kwayémbérén, Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat. Wambéréka de
yéku mawulé kéraae wup yakapuk yate wa apamama ye yaréndarén.
33 Yaréndaka wik vétik kupuk wani gaayémba yarémbérén. Yare
Jerusalemét waambule yéké yambéréka Jisasna jémbaamba yaalan
du bérét anga wandén, "Yékunmba ma yémbénu." Naandaka nakapuk
waambule yémbérén, Jerusalemmba tékwa dunyanséké. Talimba wani du
bérét wandarén, yémbérénngé. 34 [Sailas yaréké mawulé ye Antiokmba
yaréndén.]
35 Pol ambét Barnabas némaamba baapmu wa yarémbérén Antiokmba.
Yare Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat néma kundi kwayéndarén,
Néman Duké. Du ras waak det kundi kwayéndarén, Néman Duké.

Pol ambét Barnabas yamba nakurakmawulé ye yarémbérékwe wa

36 Kukmba Pol Barnabasét anga wandén, "Sékét ma waambule
yétu talimba yétén gaayét. Ye Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat
vékatékwa. Yékunmba daré yaro kapuk? Késépéri gaayémba kundi wa
kwayétén, Néman Duké. Wani gaayét nakapuk ma waambule yétu."
37 Naandéka Barnabas nak du déku yé Jon Mak bérale yéndénngé wa
mawulé yandén. 38 Yandéka Pol wani muséké kalik yate anga wandén,
"Talimba Jon Mak Pamfiliamba aané yaasékatake wa yéndén. Aanale
akwi jémbaa yaké yamba yaandékwe wa. Bulaa aanale sékét katik yéké
dé." Naandén. 39 Naandéka waarumbérén, wani muséké. Waaruwe bét
kapmang kapmang yémbérén. Barnabas Makét kure bét sipmba waare
yémbérén, Saiprus ailanét. 40 Pol Sailasét wandén, dale yéndénngé.
Wandéka Jisasna jémbaamba yaalan du dat anga wandarén, "Béné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yémbénu Got bénéké sémbéraa yate bénat yékun yakandékwa. Wunga
dat waatakunangwa." 41 Wunga wandaka yémbérén, Siria provinsét,
Silisia provinsét waak. Yéte Pol Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa
jaawuwe randaka wa kundi kwayéndén. Kwayéndéka deku mawulé
yékunmba téndéka apamama yate yaréndarén.

Timoti Polale yéndén

16 1 Pol Derbet yéndén. Ye kukmba Listrat yéndén. Jisaské
yékunmba vékulakakwa du nak déku yé Timoti Listramba
yaréndén. Déku aasa waak Jisaské yékunmba vékulakarélén. Lé
Juda taakwa wa. Déku aapa dé Grik du wa. Juda yamba wa. 2 Jisaské
yékunmba vékulakate Listramba tékwa du dakwa, Aikoniammba
tékwa du dakwa waak Timotiké anga wandarén, "Wan yéku du wa dé."
Naandarén. Pol mawulé yandén, Timoti dale yéndénngé. 3 Yate Judana
apakundi vékute Timotina sépé sékundén. Timotina aapa Grik du téte
Judana apakundi yamba vékundékwe wa. Yate talimba déku nyaan
Timotina sépé yamba sékundékwe wa. Listramba tékwa akwi Judasé
wunga wa vékuséndarén. De Timotina kundi vékundarénngé wa Pol
Timotina sépé sékundén. Sékundéka Pol, Sailas, Timoti sékét yéndarén.
4 Akwi gaayémba yéte Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwat
wandarén, Jerusalemmba tékwa Jisasna kundi kure yékwa dunyansé,
néma dusé waak wan wani apakundiké. Watake det anga wandarén,
"Wani apakundi ma vékwe wandékwa pulak yangunék." Naandarén.
5 Det wandaka Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa vékundarén. Vékute
apamama ye téndarén. Jisasna kundi yamba yaasékandakwe wa. Akwi
nyaa némaamba du dakwa de waak Jisasna jémbaamba yaalandarén.

Pol Masedonia du véndén

6-7 Gotna Yaamambi Pol, Sailas, Timoti, det anga wandén, "Esia
provinsmba Jisasna kundi kwayéké yambak." Naandéka de Frigia
distrikmba, Galesia distrikmba waak ye Misia distrikmba saambake
Bitinia provinsét yéké yandarén. Yandaka Jisasna Yaamambi det anga
wandén, "Yamba yé wa. Yéké yambak." 8 Wunga wandéka Misia distrik
taalékératake Troasét yéndarén. 9 Ye gaan yéngan pulak kwaae Pol
véndén Masedonia du nak téndéka. Téte Polét anga wandén, "Ma bari
yaae nanat yékun yaménék." Naandén.
10 Wunga wandéka Pol wani kundi vékutake vélérkiyaae waarape
wandéka Masedonia provinsét yémuké wa yaambuké waakndarén.
Waakndaka wuné ani nyéngaa viyaatakan du dele yaambuké wa
waakwutén. Wani gaan Got wandéka Pol yéngan pulak kwaandéka
Masedonia du dat wandén. Wandéka Got wa nanat wan, ye det Jisasna
kundi kwayénanénngé. Wunga wa vékuséknanén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lidia yékunmba vékulakalén Jisaské

11 Sipmba waare nané Troas taakatake Samotres ailanét bari yénanén.
Ye kwaae ganmbamba waarape Samotres taakatake Neapolisét yénanén
sipmba. 12 Ye sipmba daawuliye Neapolis taakatake Filipait yénanén.
Talimba Rom du némaamba deku képmaa yaasékatake ye wani gaayémba
wa saambake yaréndarén. Wani gaayé Masedonia provinsmba wa téndén.
Wan néma gaayé wa. Nyaa ras wani gaayémba wa yarénanén.
13 Yaap yaré nyaa gaayé yaasékatake wa kaambélat yénanén. Yéte anga
wananén, "Kalmu daré Juda du dakwa amba jaawuwe ro, Gorale kundi
bulmuké?" Wunga vékulakate ye saambake vénanén dakwa ras jaawuwe
randaka. 14 Vétake dele rate kundi bulnanén. Kundi bulrénanga taakwa
nak léku yé Lidia nana kundi vékulén. Taiatairamba talimba yaae wa
gwaavé laplapale jémbaa yate néma yéwaa kéraalén. Lé apapu apapu
Gorét waatakukwa taakwa wa. Néman Du Got wandéka léku mawulé
yékun yandéka lé Polna kundi yékunmba vékulén. 15 Vékuléka nané
Jisasna yémba lat baptais kwayétake lale nakurak gaamba yarékwa du
dakwat waak Jisasna yémba baptais kwayénanén. Kwayénanga nanat
anga walén, "Néman Duké yékunmba a vékulakawutékwa. Yi wan
wanana wa. Guné wuna kundiké, 'Yi wan wanana wa,' naamunaae, ma
yaae wuna gaamba yaréngunu." Naalén. Wunga wate apamama yaléka
nané léku kundi vékutake wa yénanén léku gaat.

Pol ambét Sailas kalapusmba kwaambérén Filipaimba

16 Nak nyaa yénanén, Gorale kundi bulndakwa taalat. Yénanga
jémbaa yate yéwaa kéraakapuk yakwa taakwa nak nanat yaambumba
vélén. Wani taakwana mawulémba kutakwa nak wa tan. Téte waléka
wa kukmba yaaké yakwa muséké walén. Asapéri du dakwat wa walén,
deké kukmba yaaké yakwa muséké. Néma du ras lat wandaka lé
kutakwana kundi vékute wani kundi wa walén. Wani jémbaa yaléka
wani du némaamba yéwaa kéraandarén. 17 Polale yénanga lé nanale
yéte némaanmba waate anga walén, "Wani dunyansé wan Néman
Du Gorké jémbaa yakwa du wa. Got gunat yékun yandu kurkale
tépékaaké yangunéngwanngé wa kundi kwayéndakwa." Naalén. 18 Akwi
nyaa wungat male yalén. Yaléka kukmba Pol wani muséké saalaku
yasékéyakndén. Yate waalakwe wani kutakwat anga wandén, "Jisas
Krais mayé apa tiyaandéka déku yémba a wawutékwa. Wani taakwa ma
yaasékatake yényénék." Naandén. Wunga wandéka wani kutakwa wani
taakwa yaasékatake wa bari yaale yaange yélén.
19 Wani taakwana néma dunyansé wa véndarén, yéwaa yaalan yaambu
késndéka. Vétake wa Pol ambét Sailasét kulkindarén. Kulkiye apamama
ye jaawundakwa taalat bét kure yéndarén, néma duké. 20 Bét kure ye

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Romna néma duwat anga wandarén, “Ani du vétik an Juda du a. 21 Nana
gaayémba tékwa du dakwat wa yaavan kutmbérékwa. Ani gaayéna
apakundi wa vékunangwa. Bét nak kundi wa wambérékwa nanat.
Romna duna apakundi wa vékunangwa. Bérku kundi katik vékuké nané.”
Naandarén. 22 Wunga wandaka némaamba du dakwa bérét viyaaké
yandarén. Yandaka wani Romna néma du Pol ambét Sailasna laplap
laaritake bérét baangat viyaandarénngé watakandarén. 23 Wandaka
apamama yate Pol ambét Sailasét késépéri apu wa viyaandarén baangat.
Viyaae bét kalapusmba taakandarén. Taakandaka wani Romna néma du
kalapuské séngite kaavérékwa duwat anga wandarén, “Ma yékunmba
séngite kaavéréménék bérké. Ka yaange yémbéra.” Naandarén. 24 Wunga
wandaka kalapuské kaavérékwa du wani muséké kundi vékutake Pol
ambét Sailasét kure ye nyéndé gaamba taakandéka wa kwaambérén.
Talimba miyé vétikmba yaambu kalawukndarén. Wani miyémba wa
bérku maan kusolatakandéka rambérén.

25 Nyéndéngan Pol ambét Sailas Gorale kundi bulte gwaaré waambérén
Gorké. Waambéréka kalapusmba kwaakwa du vékundarén. 26 Vékundaka
bari néma waalé géndéka kalapus némaanmba naayéron. Naayérondéka
akwi pété deku kapmang wa naapin. Naapindaka kalapusmba kwaakwa
akwi duna taambamba gindarén sen deku kapmang wa lepékwan.

27 Yandaka kalapuské séngite kaavéran du vélérkiyaae waarape
véndén kalapusna akwi pété naapiye tékéséndaka. Vétake anga wandén,
“Kalapusmba kwaan akwi du wa yaange yékéraan.” Naandén. Wunga
watake waariyandékwa kulaa kéraae dékét déku kapmang viyaae kiyaaké
yandén. 28 Yandéka Pol némaanmba waate anga wandén, “Méno, ména
sépé yaavan kurké yambak. Nané akwi a rakwa.” 29 Wunga wandéka
kalapuské séngite kaavéran du téwaayéké waandéka wa bari kure
yaalandarén. Kure yaalandaka péte wulaae asa wup yate wa bérundén.
Béruwe Pol ambét Sailasét kwaati séndén. 30 Kwaati se waarape bét
kaapat kure gwaande anga wandén, “Kamu yawutu Got wunat yékun
yandu yékunmba tépékaaké wuté?” Naandén.

31 Wunga wandéka anga wambérén, “Néman Du Jisaské yékunmba
vékulakaménu Got ménat yékun yandu méné, ména kém waak yékunmba
tépékaa-kangunéngwa.” Naambérén. 32 Wunga watake bét dat Néman
Duké kundi kwayémbérén. Kwayémbéréka wa vékundén. Déku gaamba
yarékwa du dakwat waak kundi kwayémbérén. 33 Kwayémbéréka
wani gaan wunga téndéka wa dé bérku sépémba baangat viyaandarén
waasémba gu yakwasnyéndén. Yandéka Jisasna yémba dat baptais
kwayémbérén. Déku akwi kémét waak Jisasna yémba baptais
kwayémbérén. 34 Kwayémbéréka bét kure yéndén, déku gaat. Kure ye
kakému kwayéndén. Kwayéndéka kambérén. Wani du déku kémale Gorké
yékunmba vékulakate wa mawulé tawulé yandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35 Ganmba Romna néma du gaayéké séngite kaavérékwa du rasét
wandaka kalapusét yéndarén. Ye kalapuské séngite kaavéran duwat anga
wandén, “Wani du vétik yémbérénngé Romna néma du a wandakwa.”
Naandarén. 36 Wunga wandaka kalapuské séngite kaavéran du ye Polét
anga wandén, “Néma du a wakwa, béné yémbénénngé. Bulaa kalapus
yaasékatake baka yékunmba yékambénéngwa. Béna mawulé yékunmba
yénga téndu.” Naandén.
37 Wunga wandéka Pol gaayéké séngite kaavérékwa duwat anga
wandén, “Aané Rom du a. Aané Rom du pulak a tétékwa. Rom duwat
wandakwa kundi wa aanat waak wa wandakwa. Aané kapérandi musé
yamba yatékwe wa. Yatéka wani Romna néma du de du dakwana
ménimba wa aanat baka viyaandarén. Viyaae aanat kalapusmba
taakandaka wa kwaatén. De wunga yatake bulaa aanéké paakute
wandakwa, aané yakélak yéténngé. Wunga yétu du dakwa aanat katik
véké daré. Yamba yé wa. Wani néma du wunga katik yaké daré. Deku
kapmang yaae aanat wandaru kalapus yaasékatake a yékatékwa.”
Naandén.
38 Wunga wandéka de gaayéké séngite kaavérékwa du ye bérku
kundi wandarén néma duwat. Wandaka Pol ambét Sailas Rom du
témbérékwanngé vékute wa wani néma du wup yandarén. 39 Yate
Pol ambét Sailaské yéndarén. Ye anga wandarén, “Kapérandi yapaté
wa yananén bénat. Wani yapatéké mawulé sémbéraa yanangwa.
Bulaa kalapus yaasékatake nanale sékét ma yémbénu. Ye nana gaayé
yaasékatake nak gaayét yékambénéngwa. Wunga mawulé yanangwa.”
Naandarén.
40 Wunga wandaka Pol ambét Sailas kalapus yaasékatake Lidiana gaat
yémbérén. Ye Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwat véte det yéku
kundi wambérén. Wambéréka deku mawulé yékunmba téndéka wa wani
gaayé yaasékatake yémbérén.

Tesalonaikasé Pol ambét Sailaské kalik yandarén

17 1 Pol ambét Sailas képmaamba ye Amfipolismba saambakndarén.
Amfipolis taakatake Apoloniat yémbérén. Apolonia taakatake
Tesalonaikamba saambakmbérén. 2 Wani gaayémba Judasé kundi
bulndakwa gaa nak kwaan. Pol wani gaamba wulaandén, akwi gaayémba
yatéte kundi bulndakwa gaamba wulaandén pulak. Yaap yaré nyaa
kupuk wani gaamba wulaae Judasale wa bulndén. Bulte det anga
wandén, “Talimba Gotna nyéngaamba kundi wa viyaatakandarén, Got
wan du Kraiské. 3 Kukmba wani kundi anga wa sékérékén. Wani du yaae
néma kaangél kure wa kiyaandén. Kiyaandéka Got wandéka wa taamale
waarapndén. Bulaa gunat a wawutékwa. Wani du wan dé Jisas wa. Jisas
wan dé Got wan du Krais wa.” Naandén. Wunga watake kundi ras waak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dele bulndén, Got wan du Jisas Kraiské. Bulndéka vékundarén. 4 Vékute
de ras anga wandarén, “Yi wan wanana wa.” Naandarén. Wunga watake
Pol ambét Sailasale Jisasna jémbaa yandarén. Gorét waatakukwa Grik du
dakwa némaamba, wani gaayémba yarékwa néma taakwa némaamba, de
waak wa bérale sékét Jisasna jémbaa yandarén.
5 Juda du ras Jisaské yékunmba vékulakakapuk yate véndarén
némaamba du dakwa Polna kundi vékundaka. Véte wa kalik yandarén.
Kalik yate jémbaa yakapuk yate gaayémba baka yatékwa kapérandi
gandéndu rasét wandarén. Wandaka némaamba dunyansé rasét waak
waandaka de akwi yeyé yaayate, Pol ambét Sailasét kulkiye kure
yémuké wa waandarén. Waandaka wani gaayémba tékwa dunyansé
deku kundi vékute, Pol ambét Sailasét rakarka yate ye, Jesonna gaamba
yanyawe ye téte bérké waakndarén. Waakte Pol ambét Sailasét kulkiye
kundi bulndakwa taalat kure yéké wa mawulé yandarén. 6 Yate bérké
waakpatiye Jeson Jisaské yékunmba vékulakakwa dunyansé rasét
waak kulkiye det kure yéndarén, wani gaayéna néma duké. Kure
ye némaanmba waate anga wandarén, “Du vétik kapérandi kundi
kwayémbérékwa, akwi gaayémba. Kwayémbéréka du dakwa bérku kundi
vékute wa kapéremusé yandakwa. Bulaa wani du vétik nana gaayét a
yaambérén. 7 Yaae wani du vétik Jesonna gaamba wa kwaambérékwa.
Wani du akwi Romna néma duna apakundi yamba vékundakwe wa.
Yate anga wandakwa, ‘Nak du déku yé Jisas wan nana Néman Du wa.’
Naandakwa.”
8 Wunga wandaka wamba tékwa du dakwa rakarka yate wa
némaanmba waandarén. 9 Waandaka néma du rakarka yate Jeson dale
tékwa duwat waak anga wandarén, “Sépélak wa yangunén. Nanat yéwaa
ras ma tiyaangunék. Tiyaatake guné yékunmba yénga yéngunu, guna
gaat. Ye bérét ma wangunék, yémbérénngé. Wangunu yémbéru guna
yéwaa gunat kwayékanangwa.” Naandarén. Wunga wandaka yéwaa
kwayétake baka yékunmba yéndarén.

Pol ambét Sailas jémbaa yambérén Beriamba

10 Gaan yandéka de Jisaské yékunmba vékulakakwa du wandaka,
Pol ambét Sailas Tesalonaika taakatake yémbérén Beriat. Ye saambake
Judasé kundi bulndakwa gaat wulaambérén. 11 Beriamba tékwa Juda
du dakwa yéku mawulé vékundarén. Deku yéku yapaté Tesalonaikamba
tékwa du dakwana yéku yapatat wa taalékéran. De Polna kundi vékute
néma mawulé wa yandarén. Yate anga wandarén, “Polna kundi yéku
kundi dé kapuk kapére dé?” Wunga vékulakate akwi nyaa Gotna
nyéngaamba kurkale véte vékulaka vékulaka naandarén. 12 Wunga yate
némaamba du dakwa Jisaské yékunmba vékulakandarén. Grik néma du
dakwa némaamba de waak Jisaské yékunmba vékulakandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Tesalonaikamba tékwa Judasé vékundarén Pol Gotna kundi
Beriamba wandéka. Vékute kalik yate wa yéndarén Beriat. Ye saambake
du dakwa Pol ambét Sailasét rakarka yandarénngé watake kundi
kutakwete wandarén. Wandaka wa némaamba du dakwa deku kundi
vékute Pol ambét Sailasét rakarka yandarén. 14 Yandaka Jisaské
yékunmba vékulakakwa dunyan bari wandaka Pol du rasale sékét
wunga yéndarén, solwara aarkat. Yéndaka Sailas ambét Timoti Beriamba
yarémbérén. 15 Polale sékét yékwa apu waak Atensét wa yéndarén. Ye Pol
det anga wandén, "Sailas ambét Timotit ma wangunék, anga bari yaae
wunale yarémbérénngé." Naandén. Wunga watake wamba téndéka dé
yaasékatake waambule yéndarén Beriat.

Pol kundi kwayéndén Atensmba

16 Pol Sailas ambét Timotiké wa kaavéréndén Atensmba. Kaavéréte
véndén némaamba papungot wani gaayémba tékéséndaka. Vétake de
wani papungorét waatakumuké kalik yandén. 17 Kalik yate wani muséké
kundi bulndén, Judasé kundi bulndakwa gaamba. Dale nakurak kundi
bulkwa dunyansé, Gorét waatakukwa nak gaayé du, wunga dele wa
kundi bulndén. Akwi nyaa du dakwa jaawundakwa taalémba waak
wa wani muséké kundi bulndén, wamba tékwa duwale. 18 Epikurianna
kundiké vékusékngwa du ras, Stoikna kundiké vékusékngwa du ras
de waak Polale kundi bulndarén. Ras anga wandarén, "Ani waangété
du baka kundi wa bulndékwa. Yénga waké dé?" Ras anga wandarén,
"Nak gaayéna néma duké dé wo kapuk?" Naandarén. Pol Jisaské kundi
kwayéndéka wunga wandarén. Takamba Pol anga wandén, "Jisas kiyaae
wa taamale waarapndén." Naandén. Wunga wandéka de déku kundi
vékusék-ngapuk yate wa wani kundi wandarén.
19 Watake Polét anga wandarén, "Nanale sékét ma waarékwak,
Areopagus némbat. Wamba nana néma du kundi bulmuké jaawuwe
randakwa." Naandaka dele yéndén. Ye saambakndéka dat anga
wandarén, "Kulé kundi wa waménéngwa. Bulaa wani kundi vékuké
mawulé yanangwa. Talimba wani kundi yamba vékunangwe wa. 20 Ma
waménu nané vékute wani kundi vékusék-nganangwa." Naandarén.
21 Akwi nyaa wani gaayé du, nak gaayémba yaae wani gaayémba tékwa
duwale, sékét wunga jaawuwe kundi bulndarén. Kulé kundi vékute néma
kundi bulte apapu wunga randarén.
22 Wani gaayéna néma dunyansé jaawuwe randarén, Areopagus
némbumba. Randaka Pol deku ménimba téte anga wandén: "Atensmba
tékwa dunyansé, guné késpulak nakpulak musat waatakungunénga
wa véwutén. 23 Guna gaayémba yeyé yaayate wa véwutén det
waatakungunéngwa taalé. Ve véwutén kwaami kwayénguněngwa matu
jaambé nak. Wani matu jaambémba wa anga viyaatakangunén, 'Amba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gorét a waatakunangwa. Déké yamba vékuséknangwe wa.' Wunga
viyaatakangunénga wa véwutén. Guné déké vékuséknga pukyate dat
waatakungunéngwa. Bulaa déké a gunat wawutékwa.
24 "Got dé nyét képmaa akwi musé wa yandén. Yandén akwi muséké
dé Néman Du wa randékwa. Néman Du rate du kaan gaamba yamba
yaréndékwe wa. 25 Dé déku kapmang wa Néman Du randékwa, akwi
muséké. Du jémbaa yate wani musé ras dat kwayéké wa yapatikandakwa.
Wan déku musé wa. Dé akwi musé wa kwayéndékwa, akwi du dakwat.
Dé wandéka nané akwi du dakwa yarénangwa. Dé wakapuk yamunaandu
wa katik yaréké nané. 26 Talimba du nak yandén. Ye wandéka wani
duna gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba yate akwi du
dakwa wa yaalandarén. Yaale késpulak nakpulak kundi bulte ye akwi
gaayémba wa yaténdarén. Taale dé téké yandakwa képmaaké, kwaaréké
waak wa wandén. Wandéka kukmba de wani kwaaré wani képmaamba
wa yaténdarén. 27 Anga wandén, 'Akwi du dakwa wuna kundi
vékukandakwa. Wunga wa mawulé yawutékwa. Kalmu wunéké waake
waake wuna kundi yékunmba vékuké daré?' Wunga vékulakate deku
képmaa, kwaaréké waak wa wunga wandén. Nané yarénangwanmba wa
randékwa. Dé apakmba yamba randékwe wa.
28 "Talimba guna du ras déké anga wandarén:
Dé wandéka nané yeyé yaayatéte apamama yate a yaténangwa.
Wunga wandaka guna du ras wa déké anga viyaatakandarén:
Nané waak déku nyambalé a ténangwa.
Wunga viyaatakandarén." Naandén Pol, wani némbumba rakwa
dunyansat.
29 Watake nakapuk anga wandén: "Ma véku. Deku kundi yéku kundi
wa. Nané Gotna nyambalé a ténangwa. Du ras néma jémbaa yate wa
késpulak nakpulak matumba maayéra taandarén. Got wan taandarén
musé pulak yamba yé wa. Nané déku nyambalé téte wa wunga katik
vékulakaké nané. 30 Talimba du dakwa Gorké yamba vékuséndakwe wa.
Yate déku kundi yamba vékundakwe wa. Yate kapére mawulé vékundaka
Got yandarén kapéremusé det yamba waambule yakatandékwe wa.
Bulaa dé akwi gaayémba tékwa akwi du dakwat anga wandékwa, 'Guna
kapére mawulé ma yaasékangunék.' Naandékwa. 31 Dé nyaa nakngé wa
wandén. Wani nyaa dé wandu déku du nak néma kot vékukwa néma du
rate akwi gaayémba tékwa du dakwa yan muséké kundi wakandékwa.
Wani kundi waké yakwa du Got wa wakandéngndén. Wani du talimba
kiyaandén. Kiyaandéka Got wandéka wa taamale waarapndén. Taamale
waarapndéka a vénanén. Véte anga vékuséknangwa. Wani du yéku
yapaté male yate Gotna kundi wakandékwa wani nyaa." Naandén Pol.
32 Pol wunga wandéka de du ras du kiyaae taamale waarapndén
kundi vékute déku kundiké wasélékte waangindarén. Waangindaka du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ras anga wandarén, “Wani kundi nakapuk vékuké mawulé yanangwa.”
Naandarén. 33 Wunga wandaka Pol de yaasékatake yéndén. 34 Du dakwa
ras déku kundi vékute wa Jisaské yékunmba vékulakandarén. Areopagus
némbumba kundi bulkwa néma du nak, déku yé Dionisius, taakwa nak
léku yé Damaris, du dakwa ras waak wunga wa de Jisaské yékunmba
vékulakandarén.

Pol jémbaa yandén Korinmba

18 1-2 Kukmba Pol Atens taakatake yéndén Korinét. Déku gaayé du
nak déku yé Akwila Korinmba wa yaréndén. Déku gwalepange
Pontus provinsmba tékwa. Talimba Romna néma du Klodius akwi
Judasat anga wandén, “Rom taakatake nak gaayét ma yéngunék.” Wunga
wandéka de Italina néma gaayé taakatake yéndarén. Akwila déku
taakwa Prisilale ye Itali képmaa taakatake wa yémbérén Korinét. Nyaa
ras yarémbéréka wa Pol Korinmba saambakndén. Saambake bérku gaat
ye Akwila véndén. 3 Vétake bérale yaréte bérale talimba yandén jémbaa
wa nakapuk yandén. De haus sel jémbaa wa yandarén. 4 Akwi yaap yaré
nyaa wa Pol Judasé kundi bulndakwa gaat wulaandén. Wulaae de Jisaské
yékunmba vékulakandarénngé wa Juda du dakwa, Grik du dakwale
kundi bulndén.

5 Kukmba Sailas ambét Timoti Masedonia provins taakatake wa
yémbérén Korinét. Ye saambakmbéréka wa Pol du dakwat Jisaské kundi
kwayéndén akwi nyaa. Kwayéte déku gaayé du dakwat anga wandén,
“Jisas wan Got wan du Krais wa.” 6 Wunga wandéka déku kundiké kalik
yate kapére kundi wandarén déké. Wandaka rakarka yate wa déku
laplapmba kwaan baawu viyaaputéndén. Viyaaputéte anga wandén,
“Guné kulémawulé kéraae yékunmba tépékaakapuk yamunaangunu, wan
guna jémbaa wa. Wan wuna jémbaa yamba wa. Guné Juda du dakwat
wuné Jisaské kundi nakapuk katik kwayéké wuté. Bulaa wuné nak gaayé
du dakwaké ye det wani kundi kwayékawutékwa.” Naandén. 7 Wunga
watake Pol Juda du dakwa yaasékatake nak gaayé duna gaat yéndén.
Wani duna yé Titius Jastus wa. Dé Gorét waatakukwa du wa. Déku gaa
Judasé kundi bulndakwa gaa kwaakwanmba wa kwaandén. 8 Du nak
déku yé Krispus néma du wa téndén Judasé kundi bulndakwa gaamba.
Déku kémale wa Néman Duké yékunmba vékulakandarén. Korinmba
tékwa némaamba du dakwa ras waak Polna kundi vékute Néman Duké
yékunmba vékulakandarén. Vékulakandaka Néman Du Jisasna yémba det
baptais kwayéndarén.

9 Nak gaan nak Pol yéngan pulak kwaandén. Kwaandéka Néman Du
dat anga wandén, “Ani gaayémba tékwa duké wup yaké yambak. Akwi
du dakwat ma kundi kwayépékaménu wunéké. Wani jémbaa yaasékaké
yambak. 10 Ménale a téwutékwa. Wuna du dakwa némaamba wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

téndakwa, ani gaayémba. Nak dunyansé ménat katik yaavan kurké daré.”
Naandén. 11 Wunga wandéka wa Pol yaréndén. Késépéri (18) baapmu wa
yaréndén Korinmba. Yaréte akwi du dakwat Gotna kundi kwayéndén.
12 Kukmba Romna néma du wandéka Galio ye Akaia provinsmba tékwa
du dakwaké wa néma du téndén. Wani sapak Judasé nakurakmba jaawuwe
Polét kulkiye kure yéndarén, kundi bulndakwa taalat, néma du Galioké.
13 Kure ye anga wandarén, “Ani du nak pulak kundi wandékwa, Gorét
waatakunanénngé. Nana apakundi yamba vékundékwe wa.” 14 Wunga
wandaka Pol deku kundi kaatate waké yandéka Galio wani dunyansat anga
wandén, “Guné Judasé, ma véku. Ani du nana apakundi vékukapuk yate
kapérandi yapaté yamunaandu guna kundi vékukawutékwa. 15 Guné yaae
nak gaayéna kundi, nak duna yé, guna apakundiké waak wunat waatakuké
yambakate. Guné guna kapmang wani muséké kundi ma bulngunu. Wani
muséké vékumuké kalik yawutékwa. 16 Bulaa ani taalé ma yaasékatake
yéngunék.” Naandén. 17 Wunga wandéka yéte néma du nakét kulkindarén.
Wani du déku yé Sostenes kundi bulndakwa gaaké néma du wa téndén.
Kulkiye kundi bulndakwa taalé tékwanmba wa dat viyaandarén.
Viyaandaka Galio wani muséké yamba vékulakandékwe wa.

Pol Antiokét waambule yéndén Siria distrikét

18 Pol némaamba nyaa Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwale
yaréndén Korinmba. Yare de yaasékatake Prisila ambét Akwilale sékét
wunga Senkriat yéndarén. Ye saambake Pol Gorét wandén néma kundiké
vékulakate wa déku némbé sékundén. Sékwe Siria distrikét yémuké wa
sipmba waaréndarén, Prisila ambét Akwilale. 19 Sipmba waare yéndarén
Efesusét. Ye saambake Prisila ambét Akwila wani gaayémba yarémbérén.
Kukmba Pol bét yaasékatake yéndén. Taale Judasé kundi bulndakwa
gaamba wulaae dele kundi bulndén. 20 Bulndéka dat anga wandarén,
“Kulémba pulak nanale ma yaréménék. Wunga mawulé yanangwa.”
Naandarén. Wunga wandaka anga wandén, “Yamba wa. Bulaa yékwate
yawutékwa. 21 Kalmu kukmba waambule yaaké wuté? Got waambule
yaawuténngé mawulé yamunaandu, wa kukmba gunéké nakapuk
waambule yaakawutékwa.” Naandén. Naatake de yaasékatake sipmba
waare yéndén.
22 Ye Sisariamba saambakndén. Saambake wani gaayé taakatake wa
Jerusalemét yéndén. Ye Jisasna jémbaamba yaalan du dakwale kundi
bulndén. Bultake waambule yéndén Antiokét.
23 Yare kukmba wani gaayé yaasékatake Pol nakapuk yéndén. Ye
Galesia distrikmba Frigia distrikmba waak yeyé yaayaténdén. Yeyé
yaayatéte késépéri gaayémba saambake Jisaské yékunmba vékulakakwa
akwi du dakwat Gotna kundi kwayéndén. Kwayéndéka deku mawulé
yékunmba téndéka wa de apamama yate kurkale yaréndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apolos kundi kwayéndén Efesusmba

24 Juda du nak déku gwalepange Aleksandria taakatake Efesusét
yéndén. Déku yé Apolos wa. Dé kundi kurkale wa bulndén. Gotna
nyéngaamba talimba viyaatakandarén akwi kundiké yékunmba
vékuséknden. 25 Dé Néman Du Jisasna jémbaa raské wa vékusék-ndén.
Vékuséknden déku mawulé apamama yandéka akwi du dakwat kundi
kwayéndén Jisaské. Det anga wandén, "Talimba Jon du dakwat wa
wandén, deku kapére mawulé yaasékandaru dé Gotna yémba det baptais
kwayémuké yandékwanngé." Naandén Apolos. Jonna kundiké wa
vékuséknden. Jisasna akwi kundi akwi jémbaaké waak yamba kurkale
vékuséknden kwe wa. 26 Yate Judasé kundi bulndakwa gaamba wulaae det
kundi némaanmba kwayéndén Jisaské. Kwayéndéka wa Prisila ambét
Akwila vékumbérén. Vékutake wambéréka bérale yéndén, bérku gaat.
Ye yaréte bét kundi ras waak dat wambérén, Jisasna jémbaaké, Gotna
kundiké waak. Wambéréka wa yékunmba vékundén.
27 Kukmba Apolos Akaia provinsét yéké wa mawulé yandén. Yandéka
Efesusmba tékwa Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa dat yékun
yate wa déké nyéngaa nak viyaatakandarén. Akaia provinsmba yaréte
Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwaké anga viyaatakandarén:
Apolos wan yéku du wa. Dé guna taalat yéndu ma wangunu dé gunale
yénga yaréndu. Wunga mawulé yanangwa. Wunga viyaatakandaka wani
nyéngaa kure ye Akaia provinsmba saambakndén. Saambake yéku kundi
némaanmba kwayéndén Jisaské. Talimba Got deké sémbéraa yate det
yékun yandéka wani gaayémba tékwa du dakwa ras Jisaské yékunmba
vékulakandarén. Wani du dakwa Apolosna kundi vékundaka deku
mawulé yékun yandéka wa apamama yate kurkale yaréndarén. 28 Apolos
akwi du dakwana ménimba téte kundi némaanmba wandén Jisaské. Wate
Gotna nyéngaamba véte viyaatakandarén kundi ras némaanmba wate
anga wandén, "Jisas wan Got wan du Krais wa." Naandén. Naandéka
du dakwa déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naandarén. Apolos wani
kundi némaanmba wandéka déku kundi wa Judaséna kundit taalékéran.

Pol kundi kwayéndén Efesusmba

19 1 Apolos Korinmba yaréndéka Pol saawe ye némbu tékwa taalé
taakatake ye Efesusmba saambakndén. Ye saambake Jisaské
yékunmba vékulakakwa du ras véndén. 2 Vétake det anga waatakundén,
"Guné baasnyé ye Jisaské yékunmba vékulaka-ngunénga Gotna
Yaamambi guna mawulémba dé wulaak kapuk?" Wunga waatakundéka
anga wandarén, "Yamba yé wa. Gotna Yaamambi wan kamu musé dé?
Wani muséké yamba vékunangwe wa." Naandarén. 3 Wunga wandaka
Pol det anga waatakundén, "Kamu muséké vékulakate daré Gotna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yémba gunat baptais kwayék?” Wunga waatakundéka anga wandarén,
“Jonna kundiké vékulakate wa Gotna yémba nanat baptais tiyaandarén.”
Naandarén.
4 Wani kundi wandaka Pol anga wandén, “Talimba Jon wa wandén,
du dakwa deku kapére mawulé yaasékandarénngé. Deku kapére mawulé
yaasékandaka wa Gotna yémba det baptais kwayéndén. Jon kundi ras
waak du dakwat wandén, de déku kukmba yaaké yakwa duké yékunmba
vékulakandarénngé. Wani du wan Jisas wa.” Naandén. 5 Wunga wandéka
vékutake Néman Du Jisaské yékunmba vékulakate déku yémba baptais
kéraandarén. 6 Kéraandaka Pol deku maakamba taamba taakandén.
Taakandéka Gotna Yaamambi deku mawulémba wa wulaae randén.
7 Wulaae randéka Gotna kundi kwayéte wa vékukapuk yandakwa
kundimba wandarén. Wani du wan tambavétik maanmba kaayék vétik
(12) pulak wa.
8 Baapmu kupuk yaréte Pol késépéri apu Judasé kundi bulndakwa
gaamba wulaae det kundi kwayéndén, Got néma du rate deké véké
yandékwanngé. Kwayéte deké wup yakapuk yate Gotna kundi
vékundarénngé wa dele kundi bulndén. 9 Bulndéka deku mawulé
apamama yandéka ras de déku kundi vékumuké kalik yandarén. Kalik
yate Néman Du Jisaské yamba yékunmba vékulakandakwe wa. Yate
wamba tékwa du dakwat kapérandi kundi wandarén, Néman Duna
jémbaaké. Wandaka Pol de yaasékatake Jisaské yékunmba vékulakakwa
du dakwa kure sékét yéndarén. Ye akwi nyaa Tiranusna gaamba du
dakwale kundi bulndén. 10 Kaa vétik wa wunga yandén. Yate Néman
Duké kundi kwayéndéka Juda du dakwa, nak gaayé du dakwa waak, Esia
provinsmba tékwa akwi du dakwa wa vékundarén.

Sevana nyambalé kutakwa yaange yéndarénngé wa mawulé yandarén

11 Got mayé apa kwayéndéka Pol késpulak nakpulak kulé apanjémba
yandéka de baat yakwa du dakwa yékun yandarén. 12 Du ras de Polna
sépémba létékndén laplap ras kéraae kure ye baat yakwa du dakwana
sépémba taakandaka wa yékun yandarén. Déku sépémba kwaan makal
laplap ras de kutakwa kosowe kure yatékwa du dakwana sépémba waak
taakandaka kutakwa de yaasékatake wa yaange yéndarén.
13-14 Juda dunyansé ras yeyé yaayatéte wandaka de du dakwana
mawulémba tékwa kutakwa yaange yéndarén. Sevana nyambalésé
taambak kaayék vétik (7) wani jémbaa wa yandarén. Deku aapa Seva
dé Gotna gaamba jémbaa yakwa Juda dunyanna néma du wa. Sevana
nyambalésé anga wandarén, “Nané Néman Du Jisasna yémba wananu,
wa kutakwa bari yaange yékandakwa.” Naandarén. Naate kutakwa
kosowe kure yatékwa duna gaamba wulaandarén. Wulaae du nak paapu
yate kutakwat anga wandén, “Jisasna yémba a wawutékwa. Pol Jisaské

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa kundi kwayéndékwa. Wuné wani du Jisasna yémba némaanmba a
wawutékwa, yaange yényénénngé.” Naandén. 15 Wunga wandéka wani
kutakwa det anga walén, “Jisaské a vékusékwutékwa. Polké waak a
vékusékwutékwa. Gunéké yamba vékusékwutékwe wa. Guné kandé?”
16 Wunga watake dé wani kutakwa kosowe kure yatékwa du apa tapa yate
det némaanmba viyaandén. Viyaate deku sépé yaavan kutte deku laplap
gérikte lékundén. Wunga yandéka de wani gaa yaasékatake baka yaange
yéndarén. 17 Yaange yéndaka Efesusmba tékwa akwi Juda du dakwa, nak
gaayé du dakwa waak wani muséké vékundarén. Vékutake vatvat naate
Néman Du Jisasna yé kavérékte anga wandarén, “Yéki. Jisas néma du wa
randékwa. Yi wan wanana wa. Bulaa a vékusék-nangwa.” Naandarén.
18 Jisaské yékunmba vékulakakwa némaamba du dakwa wa du
dakwana ménimba téte talimba yandarén kapéremuséké kalik yate
anga wandarén, “Kapére yapaté wa yananén. Nakapuk wunga katik
yaké nané.” Naandarén. 19 Kus paavé tuwan némaamba du dakwa wa
kus paavéké viyaatakandarén nyéngaa kure yaandarén. Kure yaae
nakurakmba taakandarén. Taakatake akwi du dakwana ménimba téte
wa wani nyéngaa waarkate yaamba tundarén. Wani nyéngaa yéwaat
kéraamuké we, wa yéwaa akwi 50,000 pulak wa. 20 Némaamba du dakwa
wani muséké vékute wa kundi vékundarén Néman Du Jisaské. Vékutake
de waak Jisasna jémbaamba yaalandarén.

Efesusmba tékwa du dakwa Polét rakarka yate wa némaanmba waandarén

21 Kukmba Gotna Yaamambi Polét wandéka anga wandén, “Masedonia
provinsmba, Akaia provinsmba waak yeyé yaayatéké a mawulé
yawutékwa. Yeyé yaayate Jerusalemét yékawutékwa. Kukmba Romét
yékawutékwa.” Naandén. 22 Naatake dale yeyé yaayatékwa du Timoti
ambét Erastusét wandén, Masedonia provinsét taale yémbérénngé.
Wandéka yémbéréka Pol wayéka Esia provinsmba yarépékandén.
23 Wani sapak du ras Néman Duna jémbaaké kalik yate jaawuwe
némaanmba waandarén Efesusmba. 24 Du nak yaréndén. Déku yé
Demitrius wa. Dé silva matumba wa jémbaa yandén. Wani jémbaa yate
dé wani matumba makal nyaap pulak yandén, Artemisét waatakundakwa
néma gaa pulak. Efesusmba tékwa du dakwa anga wandarén, “Artemis
wan nana gotmeri wa.” Demitrius wani jémbaa yate némaamba yéwaa
wa kéraandén. Dale jémbaa yakwa dunyan waak wa némaamba yéwaa
kéraandarén.
25 Du ras waak wani jémbaa pulak wa yandarén. Demitrius wandéka
wani jémbaa yakwa apu akwi yaae jaawuwe téndarén. Jaawuwe téndaka
det anga wandén, “Guno, ma véku. Ani jémbaa yate némaamba yéwaa a
kéraanangwa. Wa vékuséknguné ngwa. 26 Wani gandéndu Pol papukundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandéka némaamba du dakwa déku kundi vékundaka wa vénguněngwa.
Wani muséké wa vékungunén. Pol anga wandékwa, ‘Du taan maayéra
wan du dakwana Got yamba yé wa.’ Naandén. Naate Artemiské anga
wandékwa, ‘Wan Got yamba yé wa. Lat waatakuké yambak.’ Naandén.
Naandéka nana gaayé Efesusmba tékwa némaamba du dakwa déku
kundi wa vékundakwa. Esia provinsmba tékwa némaamba du dakwa
de waak déku kundi vékundakwa. Vékute anga wandakwa, ‘Yi wan
wanana wa.’ 27 Polna kundi vékute kalmu anga waké daré? ‘Nana jémbaa
kapére jémbaa wa. Nana gotmeri Artemis wan Got yamba wa. Artemisét
waatakunangwa néma gaa wan baka musé wa.’ Wunga watake kamu
yaké daré? Bulaa Esiamba tékwa akwi du dakwa, akwi képmaamba
tékwa du dakwa waak wa Artemisét waatakundakwa. Kukmba Polna
kundi vékute lat katik waatakuké daré.” Naandén.
28 Demitrius wunga wandéka déku kundi vékute Polna kundiké rakarka
yate némaanmba waate anga wandarén, “Artemis wan nané Efesusmba
tékwa du dakwana gotmeri wa. Lat a waatakunangwa.” 29 Wunga
wandaka wani gaayémba tékwa akwi du dakwa waarapte de waak
némaanmba waandarén. Waate Gaius ambét Aristarkusét kulkiye kure
péte yéndarén, jaawundakwa taalat. Talimba wani Masedonia du vétik
yaae Polale wa sékét yeyé yaayatémbérén. 30 Wani du vétikét kulkiye
kure yéndaka Pol du dakwana ménimba téte dele kundi bulké wa mawulé
yandén. Yandéka Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa dat anga
wandarén, “Wani taalat yéké yambak.” Naandarén. Wunga wandaka
yamba yéndékwe wa. 31 Esia provinsna néma du ras Polké mawulé yate
dé jaawundakwa taalat yékapuk yamuké wa kundi wasatindarén.
32 Némaamba du dakwa jaawundakwa taalémba téte wa némaanmba
waandarén. Deku mawulé yékéyaak yandéka késpulak nakpulak
kundi sépélak aapélak waandarén. Waate némaamba du dakwa yamba
vékuséndakwe. Wa kamu muséké daré yaae jaawuk? 33 Yandaka Judasé
watakandaka deku du nak déku yé Aleksander du dakwana ménimba
ye téndén. Téndéka du dakwa ras dat véte anga wandarén, “Wani du
wandéka wa yaae amba jaawunanén.” Naandarén. Naandaka Aleksander
taambat yandén yakélak téndarénngé. Yate det ani kundi anga waké
mawulé yandén, “Kapérandi yapaté yamba yanangwe wa.” Wani
kundi wakwate yandéka némaanmba waandaka yamba wandékwe wa.
34 Aleksander dé Juda du wa. Wani du dakwa dat véséktake wa kalik yate
de akwi ani kundi male némaanmba waate anga wandarén, “Artemis
wan nané Efesus du dakwana gotmeri wa. Léku yé kavéréknangwa.”
Naate wunga waapéka-téndarén.
35 Kukmba wani gaayéna néma du nak téte du dakwat anga wandén,
“Guno, Efesus du dakwa, wuna kundi ma vékungunu. Yakélak ma
téngunu. Nané Efesus du dakwa gotmeri Artemisét waatakunangwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

néma gaaké séngite kaavérénangwa. Nyétmba gaaye vaakérén matuké
waak a séngite kaavérénangwa. Wani akwi muséké akwi du dakwa wa
vékuséndakwa. 36 Yi wan wanana wa. Wuna kundi yéku kundi wa.
Papukundi yamba yé wa. Akwi du dakwa wunga wa vékuséndakwa.
Guné wuna kundi vékwe yakélak ma téngunu. Yéku mawulé ma
vékungunék. Yate kapérandi yapaté yaké yambak.
37 "Wani du vétikét wa kure yaangunén ani taalat. Bét waatakunangwa
gaamba musé ras yamba sél ye kure yémbérékwe wa. Papukundi yamba
wambérékwe wa, nana gotmeriké. 38 Demitrius déku jémbaa yakwa
duwale rakarka yate du nakngé kundi waké mawulé yamunaae, wa de
néma duké yénga yéndaru. Kot vékuké yanangwa nyaa de ma yéndaru.
Ye wani kundi bulkandakwa. 39 Wani muséké kalik yate nak kundiké
mawulé yamunaae, wa ani gaayéna akwi du kundi bulmuké jaawuké
yandakwa sapak ma yaangunu. Yaae kundi ma bulngunu.
40 "Kalmu néma dunyansé bulaa yananén muséké vékute nanat rakarka
yaké daré? Yate anga waké daré? 'Wan kapérandi yapaté wa yangunén.
Kamuké guné jaawuwe némaanmba waatépékak?' Naaké daré. Wunga
wandaru kamu kundi kaataké nané? Kundi kaataké yapatikanangwa.
Baka jaawuwe waatépékananén. Yaak. Kundi a wasékéyakwutékwa.
41 Bulaa ani taalé yaasékatake yakélak ma yéngunu." Naandén, gaayéna
néma du. Wunga wandéka wa yéndarén.

Pol Masedonia provinsmba Grik kantrimba waak yeyé yaayaténdén

20 1 Efesus du dakwa némaanmba waandarén kundi késndéka
yakélak téndaka kukmba Pol wandéka Jisaské yékunmba
vékulakakwa du dakwa yaae jaawundarén. Jaawuwe téndaka deku
mawulé yékun téndénngé wa det kundi kwayéndén. Kwayétake
anga wandén, "Got gunale randu kurkale ma yaréngunu." Naandén.
Naatake de yaasékatake Masedonia provinsét yéndén. 2 Ye wamba yeyé
yaayatéte Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwat némaamba kundi
kwayéndéka deku mawulé yékunmba téndéka wa apamama yate kurkale
yaréndarén. Yaréndaka wa yéndén Grik kantrit. 3 Ye baapmu kupuk
wamba yaréndén. Yare sipmba waare Siria distrikét yéké wa mawulé
yandén. Yate vékundén Juda du ras dat viyaandékngé yandakwanngé
kundi bulndaka. Vékutake nak yaambumba yémuké wa Masedoniat
nakapuk waambule yéndén. 4 Ani dunyansé dale yéndarén:

Beria du, Sopater. Wani du wan Pirusna nyaan wa.
Tesalonaika du vétik, Aristarkus ambét Sekundus.
Derbe du Gaius.
Timoti.
Esia provins du vétik Tikikus ambét Trofimus.
Polale sékét yéndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Ye Pol yaasékatake de wa taale yén Troasét. Ye wamba aanéké
kaavéréndarén. 6 Yis kurkapuk bret kandakwa sapak yare Filipai
taakatake sipmba waare wuné ani nyéngaa viyaatakan du aané Polale
sékét yétén. Nyaa taambak (5) ye wa Troasmba saambaktén. Saambake
nyaa taambak kaayék vétik (7) wani aanéké kaavérén dunyansale wa
sékét yarénanén.

Troasmba téte Pol wandéka wa Yutikus taamale waarapndén

7-8 Yaap yaré nyaa garambu nané Jisaské vékulakate kakému kamuké
wa yénanén sémény gaa nakét. Wani gaamba waaréte rum vétik
taakatake nak rumét waarénanén. Waare wulaae rananga Pol téte
du dakwat kundi kwayéndén. Séré de yaasékatake yéké vékulakate
wa néma kundi kwayéndén. Kurkale vénanénngé késépéri lam wa
vérékte yaantékésén. Yaanténdaka wamba rananga Pol kundi kwayéte
nyéndéngan wa wayéka kundi kwayéndén.
9 Naléwuré biyaku du nak déku yé Yutikus gaamba wimut
wulaandénngé taakandarén yaambumba wa randén. Randéka Pol kundi
kwayéndéka Yutikusna méni yundé yan. Yundé yandéka wa yundé
kwaandén. Yundé kwaae anjoré kulémba vaakére daawulindén képmaat.
Vaakére daawulindéka dé kéraamuké daawulindarén. Daawuliye
véndarén kiyaasékéyake kwaandéka. 10 Pol waak daawulindén.
Daawuliye kwaati se wani duwat kutte det anga wandén, “Vat naaké
yambak guné. Yaamambi wa jaandékwa.” Naandén. 11 Naatake Pol
nakapuk waaréndén, wani gaamba. Waaréndéka Jisaské yékunmba
vékulakakwa du dakwa waak waaréndaka dé Pol dele kakému kandén.
Katake dele néma kundi ras waak bulndén. Bultake yé gétndéka de
yaasékatake wa yéndén. 12 Yéndéka de wani du kure yéndarén déku gaat.
Wani du yékun yandéka wa deku mawulé yékun yan.

Pol Troas taakatake Miletusét yéndén

13 Pol nanat anga wandén, “Sipmba ma waare Asosét yéngunu. Wuné
képmaamba yékawutékwa Asosét. Ye wamba sipmba waare gunale
yékawutékwa.” Naandén. Wandéka wa sipmba waare yénanén Asosét.
14 Ye Asosmba ténanga Pol yaae nané véndén. Nanat vétake sipmba
waaréndéka wa Pol sékét Mitilinit yénanén. 15 Ye Mitilini taakatake
yénanén. Yénanga gaan yandéka kwaae ganmba vénanén Kios ailan
yékutuwa sakumba téndéka. Vétake yénanén. Yénanga gaan yandéka
nakapuk kwaae ganmba Samosmba saambaknanén. Saambake
Samos taakatake yénanga gaan yandéka nakapuk kwaae Miletusmba
saambaknanén. Saambake wamba yarénanén.
16 Pol Jerusalemét bari yéké mawulé yandén. Néma nyaa nak déku yé
Pentikos wani nyaamba Pol Jerusalemmba yaréké wa mawulé yandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Efesusmba daawuliye némaamba nyaa Esia provinsmba yarémuké wa kalik yandén.

Pol Efesusna néma dusat kundi kwayéndén

17 Esia provinsmba yarémuké kalik yate Miletusmba yaréte Pol kundi
wasatindén, Efesusmba tékwa du dakwat. Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwana néma dusé yaae dé véndarénngé wa mawulé yandén. Yate wa
det wani kundi wasatindén. 18-19 Kundi wasatindéka yaandaka det ani
kundi kwayéndén:
"Talimba Esia provinsét wa yéwutén. Ye gunale yaréte Néman
Duna jémbaa wa yawutén. Yate gunéké sémbéraa yate gunéké yamba
néma du téwutékwe wa. Juda du ras wuna kundiké kalik yate wunat
viyaaké mawulé yandaka Néman Duna jémbaa male wa yawutén.
Wunga wa vékusékngunéngwa. 20 Guna mawulé yékunmba téndénngé
wa gunat yéku kundi kwayéwutén. Kundi ras yamba paakuwutékwe
wa. Jaawungunéngwa taalémba, guna gaamba waak, wani kundi wa
wawutén. Wunga wa vékusékngunéngwa. 21 Juda du dakwat, nak
gaayé du dakwat waak apapu kundi wapékawutén. Gunat wa néma
kundi wawutén, guna kapére mawulé yaasékatake Gotna kundi vékute
Néman Du Jisas Kraiské yékunmba vékulakangunénngé. 22 Bulaa Gotna
Yaamambi wan kundi vékute Jerusalemét a yékawutékwa. Yéwutu
Jerusalemmba wunat yaké yandakwa musé yamba vékusékwutékwe wa.
23 Akwi gaayémba Gotna Yaamambi wunat anga wandén, 'Kalapusmba
kwaakaménéngwa. Ménat yaavan kurkandakwa.' Naandén. Naandéka
wani muséké a vékusékwutékwa.
24 "Got du dakwaké yékunmba véte det yékun wa yandékwa. Wani
yéku muséké det kundi kwayéwuténngé wa Néman Du Jisas talimba
wunat wandén. Wunat tiyaandén jémbaa a yasékéyak-ngawutékwa. Wan
néma jémbaa wa. Bari kiyaaké wuté, kapuk wayéka kulé raké wuté?
Yénga véké? Dékumukét. Wan baka musé wa.
25 "Ma vékungunék. Talimba gunéké wa yaawutén. Yaae kundi
kwayépékawutén, Got néma du rate gunéké yékunmba véké
yandékwanngé. Guné wunat nakapuk katik véké guné. Wa vékusék-
wutékwa. 26-27 Vékusékte bulaa gunat ani kundi a wawutékwa: Gotna
kundi akwi gunat wa kwayéwutén. Kundi ras yamba paakuwutékwe
wa. Gunale tékwa du nak kulémawulé kéraae yékunmba yarépékakapuk
yamunaandu, wa déku jémbaa wa. Wan wuna jémbaa yamba wa. Yi wan
wanana wa.
28 "Ma vékungunék. Guna mawulé yékunmba téndénngé ma
jéraawu yangunék. Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa yékunmba
téndarénngé, guné néma dusé téte deké ma kurkale vérengunék. Deké
kurkale vénguné nngé, wa Gotna Yaamambi wani jémbaa wa kwayéndén

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gunat. Gotna jémbaamba yaalan du dakwa wan sipsip pulak wa. Guné sipsipké séngite kaavérékwa du pulak wa. Yate deké ma kurkale séngite kaavéréngunék. Gotna nyaan Jisas deké kiyaandénngé Got wandéka déku du dakwa wa téndakwa.

29 "Anga vékusékwutékwa. Gunat yaasékatake yéwutu waaléwasa yaae sipsipét wa yaavan kurkandakwa. Du ras waaléwasa pulak kapére mawulé vékute Gotna jémbaamba yaalan akwi du dakwat yaavan kurké mawulé yakandakwa. Wa vékusékwutékwa. 30 Kukmba gunale tékwa du ras papukundi wakandakwa. Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa deku kundi male vékute déku jémbaa yaasékandarénngé, wa paapu yakandakwa. 31 Wani muséké ma vékulakangunék. Vékulakate apapu ma jéraawu yangunék. Kaa kupuk Gotna kundi gunat wa wawutén. Nyaa, gaan, gunat nak nak wani kundi wa watépékawutén. Guméké sémbéraa yate wa géraawutén. Wani muséké yékéyaak yaké yambakate.

32 "Bulaa a yékawutékwa. Got guméké yékunmba vékandékwa. Dé gunat yékun yaké yandékwa kundiké vékulakate yékunmba tékangunéngwa. Wunga wa mawulé yawutékwa. Got déku du dakwat yékun yandékwa pulak, gunat yékun yandu apamama yate yékunmba tépékaa-kangunéngwa. 33 Nak duna yéwaa muséké waak yamba jaambiwutékwe wa. 34 Anga vékusékngunéngwa. Gunale téte jémbaa yate yéwaa kéraae wuné kapmang wuna musé wa kéraawutén. Wunale yeyé yaayakwa dunyanngé waak wa musé kéraawutén. Wa vékusékngunéngwa. 35 Wani néma jémbaa yate det musé kwayéwutéka wa véngunén. Vétake guné waak néma jémbaa yate apamama yakapuk yakwa du dakwat ma yékun yangunu. Talimba Néman Du Jisas anga wandén, 'Musé baka kwayékwa duna yéku mawulé musé kéraakwa duna yéku mawulat wa taalékérandékwa.' Naandén Jisas. Nané déku kundi vékute det ma yékun yakwak." Naandén Pol.

36 Pol wunga watake wani néma dusale kwaati séte Gorét waatakundén. 37 Waatakundéka déké mawulé yate dat kaarangwe géraate anga wandarén, "Got ménale randu kurkale ma yéménu." Naandarén. 38 Wunga wate néma sémbéraa wa yandarén. Takamba Pol det anga wandén, "Guné wunat nakapuk katik véké guné." Wunga wandéka wani kundiké vékulakate sémbéraa yandarén. Sémbéraa yate wa Pol kure yéndarén, sip tékwa taalat.

Pol Jerusalemét yémuké sipmba waaréndén

21 1 De yaasékatake wuné ani nyéngaa viyaatakan du, Pol waak, déku du ras, wunga wa sipmba waare yénanén. Bari ye Kos ailanmba saambaknanén. Saambake Kos taakatake yénanén. Ye gaan kwaae Rodes ailanmba saambaknanén. Saambake Rodes taakatake Patarat yénanén. 2 Ye saambake daawuliye Fonisia distrikét yéké yakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sip vénanén. Vétake wani sipmba waare yénanén. 3 Yéte Saiprus ailan
akituwa sakumba téndéka vénanén. Vétake Siria provinsét yénanén. Ye
Tairmba saambaknanén. Wani gaayémba de talimba sipmba taakandarén
musé kéraae kure ye taakaké wa mawulé yandarén. Yandaka sipmba
daawuliye wani gaayét wulaananén. 4 Wulaae Jisaské yékunmba
vékulakakwa du dakwaké waaknanén. Waake vétake nyaa taambak
kaayék vétik (7) dele yarénanén. Yarénanga Gotna Yaamambi det
wandéka Polét anga wandarén, "Jerusalemét yéké yambak." Naandarén.
Wunga wandaka deku kundi yamba vékundékwe. 5 Yare de yaasékatake
yéké yananga wa akwi du dakwa nyambalé nanale yéndarén. Ye gaayé
taakatake solwara aarkat yénanén. Ye saambake wamba kwaati se Gorét
waatakunanén. 6 Waatakutake det anga wananén, "Got gunale randu
kurkale ma yaténgunu." Naananga nanat anga wandarén, "Got gunale
randu kurkale ma yéngunu." Naandarén. Wunga wandaka sipmba
waarénanga de deku gaayét waambule yéndarén.

Sisariamba Agabus Polét kundi kwayéndén kukmba yaké yakwa muséké

7 Sipmba waare Tair taakatake yénanén, Tolemesét. Ye saambake
sipmba daawuliye wa Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwat
vénanén. Vétake dele kundi bulte nyaa nak dele yarénanén. 8 Yare
gaan kwaae ganmba Tolemes taakatake yénanén Sisariat. Ye saambake
Filipna gaamba ye dale yarénanén. Filip dé Gotna kundi kwayékwa du
wa. Talimba Jisasna dunyan Jerusalemmba téte wa du taambak kaayék
vétikét (7) wandarén, musé muni waate kwayéndarénngé. Filip wan
wani musé muni waate kwayén du nak wa. 9 Déku takwanyan vétik vétik
kwawitakwa wa yaréndarén. De Gotna yémba kundi kwayéténdarén.
10 Késépéri nyaa Filipale yarénanén. Yarénanga Gotna yémba kundi
kwayékwa du nak Judia distrikmba yaandén. Déku yé Agabus wa.
11 Nanéké yaae Pol gin let kéraae dékét déku kapmang déku maan
taamba gindén. Giye anga wandén, "Gotna Yaamambi anga wandékwa,
'Jerusalemmba tékwa Judasé ani let gikwa duwat wunga gikandakwa.
Gitake wa nak gaayé dunyansat dé kwayékandakwa.' Naandékwa Gotna
Yaamambi." Naandén Agabus.
12 Agabus wunga wandéka vékute nané wamba tékwa du dakwale
Polét anga wananén, "Jerusalemét yéké yambakate. Méné yéménénngé
kalik yanangwa." Naananén. 13 Wunga wananga anga wandén, "Kamuké
guné wunga géraate wuna mawulé yaavan kurké vékulako? Wunga
yaké yambak. Kalapusmba kwaamuké wup yamba yawutékwe wa.
Jerusalemmba kiyaamuké wuné wup yamba yawutékwe wa. Néman Du
Jisasna jémbaa yate déku yé kavérékngawutékwa." Naandén. Wunga
wate nana kundi yamba vékundékwe wa. 14 Yandéka déku kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaatakapuk yate anga wananén, “Yénga yakét. Dékumukét. Néman Du yaké mawulé yandékwa pulak yénga yandu. Wunga wa mawulé yanangwa.” Naananén.

Pol néma dusat kundi kwayéndén Jerusalemmba

15 Nyaa ras wamba yarénanén. Yare musé kururétake wa Jerusalemét
yénanén. 16 Jisaské yékunmba vékulakakwa du ras deku gaayé Sisaria
yaasékatake nané kure yéndarén, Nasonna gaamba dale yarénanénngé.
Talimba Nason Jisasna jémbaamba wa yaalandén. Dé Saiprus ailan du
wa. 17 Jerusalemmba saambaknanga Jisaské yékunmba vékulakakwa apu
nanat véte wa mawulé tawulé yandarén.
18 Gaan kwaae ganmba Jemsat vémuké Pol nanale yéndén. Ye vénanén
Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma du akwi Jemsale randaka.
19 Vétake Pol anga wandén, “Got gunale randu kurkale ma yaréngunu.”
Naatake det kundi kwayéndén, Got yan akwi jémbaaké. Talimba Got
wandéka Pol ye nak gaayé du dakwat kundi kwayéte Gotna jémbaa
yandén. Wani muséké wa Pol det kundi kwayéndén.

Pol néma duséna kundi vékute Gotna kundi bulndakwa néma gaat wulaandén

20 Wani néma dusé Polna kundi vékutake Gotna yé kavérékte anga
wandarén, “Got yékun wa yandén.” Naandarén. Wunga watake Polét
anga wandarén, “Nana waayéka, ma véku. Nana du dakwa némaamba
ani gaayé Jerusalemmba téte Jisaské yékunmba vékulakandakwa.
Wani du dakwa wa nana gwaal waaranga maandéka bakamu Mosesna
apakundi wa yékunmba vékundakwa. 21 Vékundaka du ras ani kundi
wandakwa: ‘Pol nak gaayét ye nana gaayé du dakwat wa kundi
kwayéndén, Mosesna apakundi yaasékandarénngé. Pol deku nyambaléna
sépé sékukapuk yandarénngé det wandén. Pol nané Judana apakundi
vékukapuk yandarénngé wa det wandén.’ Du ras wunga wa wandakwa
ménéké. Wandaka Jisaské yékunmba vékulakakwa Juda du dakwa
vékundarén wa.
22 “Bulaa ani gaayét wa yaaménén. Yaaménénngé vékukandakwa.
Kamu yaké nané? 23 Anga yaménénngé wa mawulé yanangwa. Du vétik
vétik amba téndakwa. De Gorét néma kundi nak wa wandarén. 24 Watake
Mosesna apakundi vékute jémbaa yasékéyaktake gu yaakundaru deku
sépé Gotna ménimba yékun yandu wa kwaami kakému Gotna gaamba
jémbaa yakwa duwat kwayékandakwa. Kwayéndaru anga wakandékwa,
‘Bulaa Gotna ménimba guna sépé wa yékun yakwa.’ Naakandékwa. Dele
ma yéménék. Ye méné waak wani jémbaa yatake ma gu yaakuménék.
Yate méné ména kapmang wani jémbaana yéwaa ma kwayéménék.
Kwayéménu de deku némbé yénga yandaru. Yandaru wunga yaménu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akwi du dakwa vékandakwa. Véte anga vékusék-ngandakwa. Méné
Mosesna apakundi wa vékuménéngwa. Wunga vékusék-ngandakwa.
Du ras kundi wa wandarén, Mosesna apakundi vékukapuk
yaménéngwanngé. Wani du paapu wa yandarén. Jerusalemmba tékwa du
dakwa gunat véte wani muséké waak vékusék-ngandakwa.
25 "Nak gaayémba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa Mosesna
apakundi yamba vékundakwe wa. Wunga vékuséknangwa. Wan yékun wa.
Talimba nyéngaa nak det wa kwayésatinanén. Anga viyaatakananén: Guné
papungorké kwayéndarén kwaami kaké yambak. Guné nyéki kaké yambak.
Guné kwaalémba gindarén kwaami kaké yambak. Guné nak du dakwale
kapéremusé yaké yambak. Wunga wa viyaatakananén deké." Naandarén.
26 Wunga wandaka Pol deku kundi vékundén. Vékutake wani dunyansé
kure yéndén. Ye Mosesna apakundi vékute jémbaa ras yatake gu
yaakundarén, deku sépé Gotna ménimba yékun yandénngé. Yatake gaan
kwaae ganmba Pol ye Gotna kundi bulndakwa gaamba wulaae Gotna
gaamba jémbaa yakwa duwat wandén, wani jémbaa yasékéyaktake nak
nak kwaami kakému kure yaae kwayéké yandakwa nyaaké.

Polét kulkindarén Gotna kundi bulndakwa néma gaamba

27 Nyaa taambak kaayék vétik (7) késké yandéka de Esia provinsmba
yaan Juda dunyansé véndarén Pol wani jémbaa yasékéyaktake Gotna
kundi bulndakwa néma gaamba téndéka. Vétake akwi du dakwat
waandarén. Waandaka rakarka ye wa Polét kulkindarén. 28 Dat kulkiye
waate anga wandarén, "Nanale nakurak kundi bulkwa du Israelsé, ma
yaae vékungunék. Ani du akwi gaayémba yéte wa akwi du dakwat déku
kundi wandakwa. Wate nané Israelna dunyansé, Mosesna apakundi,
ani gaaké waak wa kuk kwayéndékwa. Bulaa nak gaayé duwat kure
yaae Gotna kundi bulnangwa néma gaamba wulaandarén. Nalé wani
gaa wan yéku gaa wa kwaandén. Bulaa wani gaa wan kapére gaa wa
kwaandékwa. Nak gaayé dunyansé wa wulaan." Naandarén.
29 Talimba wa véndarén Efesusmba yaan du Trofimus Polale
Jerusalemmba yeyé yaayatémbéréka. Vétake wa véndarén Pol kapmang
Gotna kundi bulndakwa gaat wulaandéka. Vétake deku mawulémba
anga wandarén, "Pol wani nak gaayé du kure sékét wa wulaambérén,
Gotna kundi bulnangwa néma gaat. Anga wananén, 'Nak gaayé du
wani gaat katik wulaaké dé.' Wunga wananga Pol wani du kure wulaae
wa kapére yapaté wa yandén." Naandarén. Wunga wate anga yamba
vékuséknd akwe wa. Pol kapmang wa wani gaat wulaandén.
30 De wunga wate némaanmba waandaka Jerusalemmba tékwa akwi
du dakwa vékute rakarka yate pétépété yaae Polét kulkindarén. Kulkiye
dat témbére kure gwaandéndarén, Gotna kundi bulndakwa néma
gaamba. Témbére kure kaapat gwaandéndaka pété bari tépéndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Romna waariyakwa dunyanna néma du wa Polét kure yén

31 Pété tépétakandaka du dakwa Polét viyaandékngé yandarén.
Yandaka Romna waariyakwa dunyanna néma duwat anga wandarén,
"Jerusalemmba tékwa akwi du dakwa rakarka yate jaawuwe waandakwa."
Naandarén. 32 Wunga wandaka wani néma du déku waariyakwa dunyansé
rasét wandéka bari yéndarén, du dakwa jaawundakwa taalat. Ye
saambakndaka du dakwa waariyakwa dunyansat vétake Polét nakapuk
yamba viyaandakwe wa. 33 Yandaka néma du déku dunyansat watakandén
ye Polét kulkiye dat sen vétikét gindarénngé. Watake du dakwat anga
waatakundén, "Ani du wan kandé? Kamu musé dé yak?"
34 Wunga waatakundéka késpulak nakpulak kundi némaanmba
waandarén. Némaanmba waandaka kundi kurkale yamba vékusék-
ndékwe wa. Yate Polké vékusékngapuk ye déku dunyansat anga
wandén, "Dé ma kulkiye kure yéngunu, nana néma gaat." Naandén.
35 Naandéka waariyakwa dunyan Pol kure yéndarén, deku gaat. Kure
ye waaréké yandaka du dakwa néma rakarka yate Polét viyaandékngé
mawulé yandaka wa dat yaate ye gaat waaréké yandarén. 36 Du dakwa
Polna kukmba yaatéte némaanmba waate anga wandarén, "Dé ma
viyaandékngunu." Naandarén.

Pol Judasat kundi kwayéndén déku jémbaaké

37 Waariyakwa dunyansé Pol deku gaat kure waaréké yandaka Pol deku
néma duwat Grikna kundimba anga wandén, "Ménat kundi ras waké
mawulé yawutékwa." Naandén. Wunga wandéka wani néma du anga
wandén, "Yénga pulak méné Grikna kundi vékwo? 38 Talimba Isip du nak
gavmanngé kalik yate wandéka wa 4,000 du déku kundi vékundarén.
Vékutake déku kukmba ye deku waariyandakwa kulaa kéraae kure
yéndarén, du yarékapuk taalat. Méné wani du méné kapuk? Wunga
vékulakawutén." Naandén.
39 Wunga wandéka Pol anga wandén, "Yamba wa. Wuné Juda du a.
Wuna gwalepange wan Tarsus wa. Silisia distrikmba wa tékwa. Wuna
gaayé wan néma gaayé wa. Ani du dakwat kundi kwayéké wa mawulé
yawutékwa. Méné yi naaménu wani du dakwat kundi kwayékawutékwa."
Naandén. 40 Naandéka néma du anga wandén, "Ma kwayéménék."
Naandéka Pol anjoré jaambétakumba téte taambat yandéka wani du
dakwa kundi bulkapuk yakélak téndaka wa det Hibruna kundimba anga
wandén.

22 1-2 "Guno, ma véku. Wuna aapangu, wuna aanyé waayéka, gunat
wawutékwa. Bulaa guna kundi a kaatakawutékwa." Wunga wate
Hibruna kundimba wa wandén. Wandéka déku kundi vékute wa yakélak
kundimék téndarén. Téndaka Pol anga wandén:

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 “Wuné Juda du a. Wuna aasa wuné Tarsusmba wa kéraalén.
Tarsus Silisia distrikmba wa téndékwa. Talimba ani gaayé Jerusalemét
wa yaawutén. Yaae amba yaréwutéka Gamaliel nana gwaal
waaranga maandéka bakamuna apakundiké wunat yakwasnyéndén.
Yakwasnyéndéka apamama yate Gotna kundi wa apapu yékunmba
vékuwutén, guné amba tékwa dunyansé yékunmba vékungunéngwa
pulak. 4 Yate wani kulé jémbaamba wulaan du dakwat wa yaavan
kuruwutén. Yaavan kuruwutéka ras wa kiyaan. Wani du dakwa rasét
kulkiye kure yéwutén kalapusét. 5 Yi wan wanana wa. Gotna gaamba
jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du guna maaka dusé waak wunga
wa vékusékndakwa. Vékusékte gunat wakandakwa, wani muséké.
Damaskusmba tékwa Juda duké kundi nyéngaamba viyaae tiyaandaka
wa wani nyéngaa kure yéwutén Damaskusét. Wani kulé jémbaamba
wulaan du dakwa kulkiye senét giké wa yéwutén. Giye kure Jerusalemét
waambule ye yandarén kapéremusé det yakataké wa wani gaayét
yéwutén.” Naandén Pol.

Pol Jisaské baasnyé ye yékunmba vékulakandénngé wa det saapéndén

6 Pol kundi ras waak anga wandén: “Yaambumba ye nyaa
vélénawuréndéka Damaskusmba saambakngé yatéwutén. Saambakngé
yatéwutéka nyét kusnyérakngwa pulak yandéka néma yaa vérékte
kaalékwa pulak musé wa gaayan téwuténmba. 7 Gaayandéka wa
képmaamba vaakérwutén. Vaakére kwaate vékuwutén ani kundi
wandéka, ‘Méno, Sol, kamuké méné wunat yaavan kuru?’ 8 Wunga
wandéka anga wawutén, ‘Néman Du, méné kandé?’ Naawutéka anga
wandén, ‘Wuné Nasaret du Jisas a. Wunat wa yaavan kutméénéngwa.’
Naandén. 9 Wunale sékét yén du véndarén wani vérékte kaalan musé.
Véte wani kundi yamba vékundakwe wa.
10 “Yatake anga wawutén, ‘Néman Du, kamu yaké wuté?’ Naawutéka
anga wandén, ‘Ma waarape Damaskusét wulaaménék. Wulaaménu du
nak ménat wakandékwa, wunéké yaké yaméénéngwa jémbaa.’ Naandén.
11 Vérékte kaalékwa baan néma musé téndéka wa véké yapatiwutén.
Yapatiwutéka wunale sékét yén du wa wuna taambamba kutndaka
Damaskusét ye wulaananén.
12 “Yéku du nak wamba yaréndén. Déku yé Ananaias wa. Dé nané
Judana apakundi vékundéka Damaskusmba tékwa akwi Judasé déké
anga wandarén, ‘Wan yéku du wa.’ Naandarén. 13 Ananaias wunéké
yaae wunale téte anga wandén, ‘Méno, Sol, wuna waayéka pulak
du, bulaa nakapuk ma véménu.’ Wunga wandéka wa nakapuk bari
véwutén. 14 Dat vétéwutéka wunat anga wandén, ‘Nana gwaal waaranga
maandéka bakamuna Néman Du Got wa wandén, déku mawuléké
vékusékméénénngé. Got wandéka déku jémbaa yakwa yéku du Jisasét

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vétake déku kundi wa vékuménén. 15 Méné ye akwi du dakwat kundi
kwayékaménéngwa déké. Véménén musé, vékuménén muséké waak
wakaménéngwa. 16 Bulaa ma waarapménu. Kaavéréké yambak. Ma
yaaménu. Wuné Jisasna yémba ménat baptais kwayékawutékwa. Ma
Jisasna yémba waatakuménu ména kapére mawulé yakwasnyéputi-
kandékwa.' Naandén Ananaias wunat.

Got wandéka wa Pol yéndén nak gaayé du dakwaké

17 "Kukmba Jerusalemét waambule yaawutén. Waambule yaae Gotna
kundi bulnangwa néma gaamba téte Gorale kundi bulwutén. Kundi bulte
yéngan pulak yate Néman Du véwutén. 18 Véwutéka wunat anga wandén,
'Jerusalem ma taakatake bari yéménék. Wunéké amba kundi kwayéménu,
wa akwi du dakwa ména kundi katik vékuké daré.' Naandén. 19 Naandéka
anga wawutén, 'Néman Du, talimba Judasé kundi bulnangwa gaamba
wulaae wa ménéké yékunmba vékulakakwa du dakwat kulkiye
kalapusmba taakate viyaawutén. Wunga wa vékuséndakwa. 20 De
ménéké kundi kwayén du Stivenét matut viyaandaka kiyaandéka vétake
wa mawulé yawutén. Yate matut viyaakwa du yépmaa yandéka saape
tén laplapké wa séngite vétéwutén. De akwi wunga wa vékuséndakwa.
Vékusékte wuna kundi wa vékukandakwa.' 21 Wunga wawutéka Néman
Du wunat anga wandén, 'Yamba wa. Ma yé. Wawutu méné sékaat
yékaménéngwa, nak gaayé du dakwaké.' Néman Du wunat wunga
wandén." Naandén Pol.

Romna waariyakwa dunyanna néma du Polét yékun kutndén

22 Pol wandéka taale de wamba tékwa du dakwa déku kundi
vékundarén. Vékundaka nak gaayé du dakwaké wandéka wa rakarka
yate némaanmba waate anga wandarén, "Dé ma viyaandékngunu.
Dé yénga kiyaandu. Ani du nana képmaamba katik yaréké dé."
Naandarén. 23 Naate néma rakarka yate laplap léwaayéte baawu
kéraae wa vaanjawuré-ndarén. 24 Yandaka waariyakwa dunyanna
néma du déku dunyansat anga wandén, "Wani du ma kure nana gaat
kurwulaangunu. Wulaae dé ma baangwit viyaangunu. Kamuké daré
wani Judasé némaanmba wunga waate déké kalik yo? Dat viyaate dat ma
waatakungunu wani muséké. Waatakungunu wa vékusék-nganangwa."
Naandén. 25 Naandéka Polét kure wulaae gitake dat viyaaké yaténdarén.
Yaténdaka Pol waariyakwa du nakét anga wandén, "Kot vékukwa néma
du wuna kundi yamba vékundékwe wa. Wuné Rom du a. Guné Rom
duwat baka viyaamunaangunu, wan yékun dé? Romna apakundi wunga
dé wo kapuk?" Naandén.
26 Polna kundi vékutake wani du déku néma duké ye dat anga
waatakundén, "Kamu méné yo? Wani du wan dé Rom du wa." 27 Wunga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandéka néma du ye Polét anga wandén, “Méné ma wa. Rom du
méné kapuk?” Naandéka Pol wa wan, “Yi.” 28 Naandéka néma du anga
wandén, “Némaamba yéwaa kwayétake wuné Rom du a téwutékwa.”
Naandéka Pol wa wan, “Wuna aapa Rom du téndéka wuné waak Rom
du a téwutékwa.” Naandén Pol. 29 Naandéka Polét viyaaké yan du dé
yaasékatake bari yéndaka waariyakwa dunyanna néma du Polna kundi
vékutake déké vékuséke wa wup yandén. Rom duwat wa gindén.
30 Takamba Judasé anga wandarén, “Pol kapéremusé wa yandén.”
Wunga wandaka waariyakwa dunyanna néma du wani muséké
vékusékngé wa mawulé yandén. Yatake kwaae ganmba déku dunyansat
anga wandén, “Wani sen Polmba ma lékungunu. Judasat ma wangunu
deku néma du akwi, Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma du
waak kundi bulké jaawundaru.” Naandéka wa jaawundarén. Jaawundaka
Pol kure ye watakandéka wa Pol deku ménimba téndén.

Pol Judaséna néma dusat kundi kwayéndén

23 1 Pol néma duséna ménimba téte det vésékte anga wandén, “Guno,
aanyé waayéka, ma véku. Kapéremusé yamba yawutékwe wa.
Wunga vékusékwutékwa. Talimba kapéremusé nak yamba yawutékwe
wa. Bulaa waak wuné kapéremusé yamba ye wa. Papukundi yamba
wawutékwe wa. Yéku kundi wa wawutékwa. Yi wan wanana wa. Got
wunga wa vékusékndékwa.” Naandén. 2 Wandéka Gotna gaamba jémbaa
yakwa akwi dunyanna néma du Ananaias Polale tén dunyansat anga
wandén, “Déku tépngémba ma viyaa.” Naandén. 3 Wandéka dat viyaandaka
Pol rakarka yate Ananaiasét anga wandén, “Méné paapu yakwa du wa.
Kukmba Got ménat viyaakandékwa. Méné néma du téte wuna kundi
vékute wa waménéngwa, Mosesna apakundi vékukapuk yawuténngé. Det
waménén, wunat viyaandarénngé. Wunga wate Mosesna apakundi yamba
vékuméneng we wa.” Naandén. 4 Naandéka Polale tén dunyansé dat anga
wandarén, “Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du, Gotna
duwat wa kapére kundi waménéngwa.” Naandarén. 5 Wandaka Pol anga
wandén, “Guno, wuna aanyé waayéka, dé Gotna gaamba jémbaa yakwa
akwi dunyanna néma du téndékwanngé yamba vékusékwutékwe wa.
Déké vékusékmunaae, wa dat wunga katik wakatik wuté. Talimba anga
wa viyaatakandarén Gotna nyéngaamba: Guna néma duwat kapére kundi
waké yambakate. Wunga viyaatakandarén.” Naandén Pol.
6 Pol wa véndén Farisi du ras Sadyusi du ras wamba téndaka. Vétake
akwi néma dusat némaanmba wandén anga, “Wuna aanyé waayéka,
ma véku. Wuna aapa dé Farisi du wa. Wuné waak Farisi du a. Du
kiyaae nakapuk taamale waarapkandakwa. Wunga vékusékte wa
wawutén. Wawutéka wunat kotimmuké wa wunat kulkiye ani gaat kure
yaandarén.” Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Wunga wandéka Farisi dunyansé waarundarén, Sadyusi dunyansale.
8 Farisisé de ani kundi kupuk wandakwa, “Du kiyaae taamale
waarapkanangwa. Gotna kundi kure gaayakwa du Gotna gaayémba
yaréndakwa wa. Kwaminyan pulak du waak Gotna gaayémba
yaréndakwa wa.” Naandakwa Farisisé. Naandaka Sadyusisé anga
wandakwa, “Yamba yé wa. Du kiyaae katik nakapuk taamale waarapké
daré. Gotna kundi kure gaayakwa du yamba yare wa. Gotna gaayémba
yarékwa kwaminyan pulak du yamba yare wa.” Naandakwa. Naate Polna
kundi vékutake wa Sadyusisé Farisi dunyanale waarundarén. 9 Waarute
némaanmba waandaka apakundiké vékuséknguwa Farisi du ras deku
ménimba wamba téte anga wandarén, “Ma véku. Ani du kapéremusé
yamba yandékwe wa. Yi wan wanana wa. Gotna kundi kure gaayakwa du
nak dé dat kundi kwayék, kapuk kwaminyan pulak du nak dé dat kundi
kwayék? Yamba vékuséknangwe wa.” Naandarén.
10 Wunga wandaka Judana néma dusé akwi nakapuk némaanmba
waandarén. Waandaka Romna waariyakwa dunyanna néma du anga
wandén, “De mawulé vétik yate Polét témbére yeyé yaayate déku sépé
ketataavi-kandakwa.” Naate wup yandén. Wup yate déku dunyansat anga
wandén, “Ma daawuliye Polét kulkiye waambule kuringunék, nana néma
gaat.” Naandéka déku dunyan Polét kulkiye kure yéndarén, deku gaat.
11 Wani gaan Néman Du Jisas Polale téte anga wandén, “Yéku mawulé
ma vékuménék. Wup yaké yambak. Ani gaayé Jerusalemmba téte kundi
wa kwayéménén wunéké. Rommba waak wup yakapuk yate wunéké
kundi kwayékaménéngwa.” Naandén Néman Du Jisas.

Judasé Polét viyaandékngé kundi gindarén

12 Ganmbamba waarape Juda dunyan ras nakurakmba jaawuwe kundi
bulndarén. Bulte anga wandarén, “Nané Pol ma viyaandékngwak. Dé
viyaatake wa kulak kakému nakapuk kakanangwa. Bulaa kulak kakému katik
kaké nané. Yi wan wanana wa. Got nanat véréndéka wa wanangwa.” Naate
kundi gindarén. 13 Polét viyaandékngé kundi gin dunyansé de dunyan dumi
vétik (40) pulak wa. 14 Kundi giye Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna
néma dusé, maaka dusat waak ye anga wandarén, “Nané akwi kundi
ginanén wa. Got nanat véréndéka wa kundi ginanén. Kundi giye kakému
katik kaké nané. Baka yare wa Pol viyaandék-nganangwa. Dé viyaatake wa
wani kakému kakanangwa. 15 Wunga yananénngé bulaa akwi néma dusale
ma Romna waariyakwa dunyanna néma duké kundi wasatingunék. Anga
ma wangunék, ‘Polna kundi ras waak vékuké wa mawulé yanangwa. Ma
waménu ména dunyan Polét nakapuk kure gaayandaru.’ Wunga wangunu
nané yaambumba téte déké kaavétékanangwa. Kaavéténanu dé yaae guné
rakwa taalémba saambakngapuk téndu wa dé viyaandék-nganangwa.”
Naandarén deku néma dusat.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Yaambumba te Polét viyaandékngé kundi bulndaka Polna wusakut
vékundén. Vékutake waariyakwa dunyanna néma gaat ye wulaae
Polét wani kundi saapéndén. 17 Saapéndéka Pol waariyakwa du nakét
waandéka yaandéka dat anga wandén, “Ani du ma kure yéménu guna
néma duké. Kundi ras waké wa mawulé yandékwa.” Naandén.
18 Wunga wandéka waariyakwa du Polna wusakurét kure déku néma
duké kure ye dat anga wandén, “Kalapusmba kwaakwa du Pol wunat
waandéka yaawutéka wunat anga wandén, ‘Ani du guna néma duké ma
kure yéménék. Néma duwat kundi ras bulké wa mawulé yandékwa.’
Naandén. Pol wunga wandéka ménéké wa ani du a kure yaawutén.”
Naandén.
19 Wani kundi wandéka néma du Polna wusakutna taambamba
kutndéka yépulak naae bét kapmang témbérén. Kapmang téte dat anga
waatakundén, “Kamu kundi wunat waké méné mawulé yo?” 20 Wunga
waatakundéka Polna wusakut anga wandén, “Juda du ras wa kundi
gindarén, séré ménat waatakundaru ména dunyan Pol kure ye nana néma
dunyanséké daawulindarénngé. De paapu yate anga wakandakwa, ‘Déku
kundi ras waak vékuké wa mawulé yanangwa.’ Naakandakwa. 21 Méné
deku kundi vékuké yambak. Wani du ras (40 pulak) anga wandarén,
‘Kulak kakému katik kaké nané. Pol viyaatake wa wani kulak kakému
kakanangwa.’ 22 Naatake yakélak yaambumba paakwe Polké kaavéré-
kandakwa, dat viyaandékmuké. Kundi giye wa méné yi naaménénngé wa
kaavéréndakwa.” Naandén. Wunga wandéka néma du wani duwat anga
wandén, “Wunat waménén kundi nak duwat waké yambakate. Bulaa ma
yé.” Naandéka wa yéndén.

Néma du wandéka wa Pol kure yéndarén néma du Felikské

23 Waariyakwa dunyanna néma du déku du vétikét waate bérét anga
wandén, “Ma wambénu béna dunyan de Sisariat yéndaru. Waariyakwa
dunyan 200, hosmba waare yékwa dunyan 70, vi kure képmaamba
yékwa dunyan 200, 9 klok gaan wunga ma yéndaru. 24 Pol yéké yakwa
hos ras ma kéraambénu. Kéraate dat kurkale ma kure yéngunu, néma du
Felikské.” Naandén. 25 Naatake nyéngaamba nak anga viyaatakandén:
26 “Wuné Klodius Lisias a. Méné Feliks, néma du téte némaamba du
dakwaké wa séngite kaavéréménéngwa. Ani nyéngaa viyaatakawutékwa
ménéké.
27 “Méno, Juda dunyansé ani duwat kulkiye kure ye wa viyaandékngé
yandarén. Yandaka Rom du téndékwanngé kundi vékuwutén.
Viyaandékngé yandaka wani kundi vékutake nané waariyakwa
dunyansale yaae dé kure yénanén, nana néma gaat. Kure yénanga wa
yaréndén. 28 Yaréndéka wani muséké vékuséknge mawulé yate kukmba
dé kure daawuliwutén, deku néma duké. 29 Kure daawuliye vékuwutén,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

deku apakundi vékukapuk yandénngé kundi bulndaka. Vékutake anga wawutén, “Nana apakundi wa vékundén. Dat viyaandékngé yambakate. Kalapusmba dat taakaké yambak.” Naawutén.

30 “Wunga watake kundi ras vékuwutén, déku gaayé du ras yakélak paakwe te dat viyaandékngé kundi bulndaka. Vékutake wa wawutén, wuna dunyansé dé ménéké bari kure yéndarénngé. Watake dat waarun dunyansat anga wawutén, ‘Ma ye néma du Feliksale kundi bulngunék wani muséké.’ Naawutén det. Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.”

31 Néma du wani nyéngaa déku du vétikét kwayéndéka bérku waariyakwa dunyansale Polét kure yéndarén gaan. Dé Antipatrisét kure yéndarén. 32 Kure ye wamba kwaae ganmbamba waarape de képmaamba yén waariyakwa dunyan de yaasékatake wa képmaamba waambule yéndarén, Jerusalemét. Waambule yéndaka hosmba yéte waariyakwa du ras hosmba yéte wa Pol kure yéndarén Sisariat. 33-34 Kure ye saambake néma du Feliksét nyéngaa kwayéte wandarén, Pol déku ménimba téndénngé. Wunga wandaka wani néma du nyéngaa véndén. Vétake Polét anga wandén, “Ména gwalepange yani képmaamba dé tu?” Naandéka Pol wa wan, “Wuna gwalepange Silisia provinsmba wa tékwa.” 35 Naandéka vékutake dat anga wandén, “Ménat waarun du yaandaru ména kundi vékukawutékwa.” Naatake déku dunyansat wandéka wa Pol kure yéndarén, Herot kaan néma gaat. Kure yéndaka du ras wa déké wamba séngite kaavéréndarén, dé yaange yékapuk yamuké.

Judana maaka dusé Polét kotimndarén

24 1 Nyaa taambak (5) yare Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du Ananaias, néma du rasale sékét Sisariat yéndarén. Du nak déku yé Tertulus dele sékét yéndén. Wani du Romna apakundiké wa vékuséknden. Ye saambake akwi Judasé Romna néma duwat Pol kotimngé mawulé yandakwa kundi wandarén. 2 Wandaka néma du Feliks Polét waandén. Waandéka yaandéka Tertulus paapu yandén Polké. Yate anga wandén:

“Méné Feliks, méné nana néma du wa. Némaamba kaa nanéké kurkale véménénga wa kurkale yarénanén. Yate yamba waariyanangwe wa. Méné nana gaayéna kapéremusat véte waménénga yéku yapaté nanéké yandaka wa kurkale ténanén. 3 Téte vénanga wa ménéké nana mawulé yékun yandékwa. Yandéka wanangwa, ‘Wan yékun wa.’

4 “Méné néma du wa. Wanngé vékulakate pavéték kundi male a wakawutékwa. Néma kundi katik waké wuté. Ménat waatakuwutékwa, nanéké sémbéraa yate nana waambu kundi vékuménénngé. 5 Ani du Pol an kapéremusé yakwa du wa. Akwi du dakwat wa yaavan kutndékwa. Akwi gaayémba yéte déku kundi kwayéndéka Judasé déku kundi vékundaka kapére mawulé yaalandéka néma duna kundi vékumuké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kalik yate wa kapére yapaté yandakwa. Ani du wa néma du rakwa nak
jémbaaké. Wani jémbaaké wandakwa Nasaretna jémbaa wa. Wunga wa
vékuséknangwa. 6 Dé Gotna kundi bulnangwa néma gaamba kapéremusé
yaké wa yandén. Wani kapéremusé yamunaandu, wa Gotna ménimba
wani néma gaa kapérandi gaa wa kwaakatik dé. Wani kapéremusé
yaké yandéka wa dé kulkinanén. [Kulkiye nana apakundi vékukapuk
yandénngé kapéremusé dat waambule yakataké wa mawulé yananén.
7 Yaténanga waariyakwa dunyanna néma du Lisias yaae apamama ye wa
dé kure yéndén. 8 Kure ye anga wandén, 'Wani duwat kotimngé mawulé
yate néma du Felikské ma yéngunék.' Naandén.] Bulaa a yaananén
ménéké. Dat ma waatakuménu wani muséké. Waatakuménu wandu wa
vékusék-ngaménéngwa, wananén akwi kundiké." Naandén Tertulus.
9 Wunga wandéka wamba tékwa Judasé akwi anga wandarén, "Yi wan
wanana wa." Naandarén.

Pol kundi kwayéndén Feliksét

10 De wunga wandaka néma du Feliks taambat yandén Pol wandénngé.
Wunga yandéka Pol ani kundi kwayéndén:
"Méno, némaamba kaa wa kot vékukwa néma du rate nanéké
kurkale véménén. Véménénga wunga vékusékte bulaa kundi waké a
mawulé yawutékwa. Deku kundi kaatakawutékwa. 11 Nyaa tambavétik
maanmba kaayék vétik (12) talimba Jerusalemét yéwutén, Gorale kundi
bulmuké, Gotna néma gaamba. Det waatakuménu ménat wakandakwa,
yéwuténngé. 12 Gotna kundi bulnangwa néma gaamba téte nak duwale
yamba waaruwutékwe wa. Kapéremusé yandarénngé du dakwat yamba
wawutékwe wa. Kundi bulnangwa gaamba téte papukundi yamba
wawutékwe wa. Nak taalémba téte papukundi yamba wawutékwe wa.
Yénga pulak dé? Kapéremusé yawutéka Judasé daré vék kapuk? Yamba
yé wa. 13 Kapéremusé yamba yawutékwe wa. Wan deku papukundi wa.
Wan yéku kundi yamba wa. Wunga vékusékte kundi nakapuk katik bulké
daré wunéké. Yandaru nak du deku kundi katik vékuké daré.
14 "Ani kundi male an yéku kundi a. Kulé jémbaamba wa wulaawutén.
Wani jémbaaké anga wandakwa, 'Wan kapére jémbaa wa.' Naandakwa.
Wan yéku jémbaa wa. Kapére jémbaa yamba wa. Wani jémbaamba
wulaae nana gwaal waaranga maandéka bakamuna néma du Gorét
wa waatakuwutékwa. Wuné nana gwaal waaranga maandéka bakamu
Mosesna apakundi wa vékutéwutékwa. Talimba Gotna yémba kundi
kwayétan dunyansé déku kundi wa viyaatakandarén nyéngaamba.
15 Wani kundi akwi wa vékuwutékwa. Kukmba Got wandu akwi du
dakwa, yéku yapaté yakwa du dakwa, kapére yapaté yakwa du dakwa
waak, kiyaae taamale waarapkandakwa. Wunga wa vékusékwutékwa.
Amba tékwa dunyansé waak wa vékuséndakwa. 16 Akwi du dakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kiyaae taamale waarapké yandakwanngé vékulakate wa apamama yate
yéku mawulé wa vékuwutékwa. Yéku mawulé vékute Gotna ménimba,
du dakwana ménimba waak yékunmba tépékaamuké wa mawulé
yawutékwa.
17 "Talimba némaamba kaa nak gaayémba wa yaréwutén.
Jerusalemmba yamba yaréwutékwe wa. Ye wa yéwutén Jerusalemét.
Juda dunyan rasét véte det yéwaa kwayémuké vékulakawutén.
Gorké musé ras kwayéké vékulakate wa yéwutén. 18 Ye wuna sépé
Gotna ménimba yékun yandénngé Mosesna apakundi vékute wa
jémbaa ras yawutén. Wani jémbaa yasékéyaktake gu yaakwe Gorké
musé kwayéwutéka wa wunat véndarén, Gotna kundi bulnangwa
néma gaamba. Kurkale téwutéka wa véndarén wunat. Kundi yamba
némaanmba waawutékwe wa. Némaamba du dakwa wunale yamba
téndakwe wa. 19 Yandaka Juda du ras Esia provinsmba yaae wunat
véndarén. Vétake kapéremusé yawuténngé kundi waké mawulé
yamunaae, wa de anga ma yaandaru. Yaae ména ménimba téte wunat
ma kotimndaru. 20 Yaakapuk yamunaandaru amba tékwa du kapéremusé
yawuténngé ma wandaru. Talimba nané Judana néma duna ménimba
téwutéka wunat anga wandarén, 'Wan kapéremusé wa yaménén.'
Naandarén. Wani kapéremuséké bulaa ménat ma wandaru. 21 Wani néma
duna ménimba téte ani kundi male waate det anga wawutén, 'Got wandu
kiyaan du dakwa taamale waarapkandakwa. Wani kundiké wunat a
kotimndakwa.' Naawutén det." Naandén Pol.
22 Pol wandéka Feliks Jisasna jémbaaké vékusékte wamba tékwa
dunyansat anga wandén, "Kundi bulngunénga wa vékuwutén. Yaak wa.
Kukmba waariyakwa dunyanna néma du Lisias yaandu kundi nakapuk
kwayékawutékwa gunat." Naandén. 23 Wunga watake waariyakwa du
nakét anga wandén, "Polké ma séngiye véréménu, dé yaange yémuké.
Déké ma yakélak téte vétéménu. Déké apamama yaké yambak. Déku du
dakwa déké musé kure yaandaru, wan yékun wa." Wunga watakandéka
wa Polké séngiye kaavéréndéka wa Pol kwaandén kalapusmba.

Feliks wandéka Pol kaa vétik wa kwaandén kalapusmba

24 Feliksna taakwa lé Juda taakwa wa. Léku yé Drusila wa. Pol
kalapusmba kwaandéka nyaa ras yéndéka Feliks ambét déku taakwa
Drusilale yaambérén. Yaae Feliks wandéka Pol déké yaandén. Yaae
bérét kundi kwayéndén, Krais Jisaské. Kwayéte anga wandén, "Krais
Jisaské yékunmba ma vékulakambénék." Naandéka Feliks Polna kundiké
vékulakandén. 25 Vékulakandéka Pol dat anga wandén, "Du dakwa yéku
yapaté ma yandaru. Deku mawulé deku sépéké kurkale ma véndaru.
Kukmba nyaa nak yaakandékwa. Wani nyaa Got kot vékukwa néma
du rate du dakwa yan jémbaaké kundi wakandékwa." Naandén Pol.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wandéka Feliks wup yate dat anga wandén, “Yaak. Bulaa ma yéménu.
Nakapuk kalmu ménat waaké wuté, waambule yaaménénngé?” Naandén.
26 Wandéka Pol nakapuk waambule wulaandén kalapusét. Wulaae
kwaandéka Feliks déku mawulémba anga wandén, “Pol kalmu kalapus
yaasékamuké mawulé yate wunat némaamba yéwaa tiyaaké dé kapuk?”
Wunga vékulakate késépéri apu wa waandéka Pol déké yaae dale kundi
bulndén. Bultake Feliksét yéwaa kwayékapuk yate nakapuk waambule
wulaandén kalapusét.
27 Pol kaa vétik kalapusmba kwaandéka Porsius Festus wa Feliksna
taalé kéraan. Kéraae néma du téndén. Feliks yéké yate déku mawulémba
anga wandén, “Judasé wunéké mawulé tawulé yandarénngé wa mawulé
yawutékwa. Polké kalik yandakwa. Pol dé kwaakwak kalapusmba.
Kwaandu wa Judasé wunéké mawulé yakandakwa.” Wunga wandéka wa
Pol kalapusmba kwaapékandén.

Pol wandén, “Romna néma du Sisar wunat kotimndakwa kundi ma vékundék.”

25 1 Festus néma du wa téndén wani provinsmba. Yaae nyaa kupuk
yare Sisaria taakatake Jerusalemét yéndén. 2 Ye saambakndéka
Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du Judana nak néma
dusale yaae dat anga wandarén, “Ma véku. Wani du Pol papukundi
wa wandén. 3 Ma nanat kurkale yate nana kundi vékutake waménu dé
ani gaayét yaandu. Wunga mawulé yanangwa.” Naandarén. Naate Pol
yaambumba yaandu dat viyaandékngé wa deku mawulémba wandarén.
4 Wandaka Festus anga wandén, “Pol kalapusmba wa kwaakwa
Sisariamba. Bari waambule yékawutékwa, wani gaayét. 5 Yéwutu ména
néma dusé wunale sékét yaakandakwa. Yaae saambakndaru Pol talimba
yandén kapéremuséké kundi wakandakwa wani muséké.” Naandén
Festus.
6 Wunga watake nyaa tambavétik (10) pulak wa yaténdén
Jerusalemmba. Te waambule yéndén Sisariat wani Judasale. Ye
saambake gaan kwaae ganmba waarape wa kot vékukwa néma du
randén, kundi bulndakwa taalémba. Rate déku dunyansat wandén,
Pol kure yaandarénngé. 7 Wandéka Pol kure yaandaka Jerusalemmba
yaan Juda dunyan Polale sékét téndarén. Téte Festusét anga wandarén,
“Ani du némaamba kapéremusé wa yandén.” Naandarén. Wunga
wate Pol yan yapatéké néma kundi wandaka Festus deku kundiké
kurkale vékusékngapuk yate wa déku mawulémba anga wandén,
“Wan papukundi daré bulu kapuk yéku kundi daré bulu?” Naandén.
8 Wunga vékulakate wandéka Pol deku kundi kaatate anga wandén,
“Wuné waak Juda du a. Wuné nana apakundi a vékuwutékwa. Gotna
kundi bulndakwa néma gaa yamba yaavan kuruwutékwe wa. Romna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

néma duké kapére kundi yamba wawutékwe wa. Kapéremusé yamba yawutékwe wa.” Naandén.
9 Naandéka Festus anga wandén, “Dé Judana gaayét kure yémunaawutu, wa Judasé mawulé yate anga wakandakwa, ‘Festus wan yéku du wa.’ Wunga wandarénngé mawulé yawutékwa.” Naate Polét anga wandén, “Mawulé yaménu aané Jerusalemét ye wamba ména kot vékukawutékwa. Wunga méné mawulé yo?” Naandén Festus.
10 Wunga wandéka Pol déku mawulémba anga wandén, “Jerusalemét yémunaawutu, wuné kalmu viyaandékngé daré?” Wunga vékulakate Festusét anga wandén, “Yamba wa. Jerusalemét yémuké kalik yawutékwa. Wuné Judasat kapéremusé nak yamba yawutékwe wa. Wunga vékusékméénéngwa. Det kundi katik waké wuté. Romna néma du Sisar, dat kundi waké a mawulé yawutékwa. Dé wuna kundi vékundénngé a mawulé yawutékwa. 11 Wuné guna apakundi vékukapuk ye kapéremusé yamunaawutu wa wunat viyaandékndarénngé wakatik méné. Wan yékun wa. Wuné kapéremusé nak yamba yawutékwe wa. Deku kundi wan papukundi wa. De wunat katik kotimngé daré. De wunat kotimmuké kalik yawutékwa. Romna néma du Sisar wunat kotimndakwa kundi ma vékundék. Wunga wa mawulé yawutékwa.” Naandén Pol. 12 Naandéka Festus déku dunyansale kundi bulndén. Bultake Polét anga wandén, “Romna néma du Sisar ména kot vékundénngé wa mawulé yaménéngwa. Wunga waménén. Wan yékun wa. Néma du Sisarké yékaménéngwa, Romét.” Naandén Festus.

Festus néma du Agripat waatakundén Polké

13 Kukmba néma du nak déku yé Agripa déku taakwa Bernaisiale Sisariat yémbérén. Festuské mawulé yate dale kundi bulmuké wa yémbérén. 14 Ye késépéri nyaa yarémbéréka kukmba Festus ani kundi wandén Polké: “Méno, Agripa, ma vékuménék. Feliks néma du rate wandéka du nak déku yé Pol kalapusmba kwaandén. Kwaandéka Feliks wani jémbaa yaasékatake yéndéka wuné déku taalé kéraamuké yaawutén. Yaae vékuwutén wani du kalapusmba wayéka kwaapékandéka. 15 Vékutake Jerusalemét yéwutéka Judana maaka dusé, Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma dusé waak, wunat saapéndarén, kapéremusé yandénngé. Saapétake yandén kapéremusé dat waambule yakatawuténngé wa wunat waatakundarén. 16 Waatakundaka det anga wawutén, ‘Nané Rom dunyansé anga yanangwa. Du ras, nak duwat kotimngé mawulé yate kundi bulnangwa taalat yéndakwa. Ye wani duna ménimba téte néma du nak vékundu kotimndakwa kundi de wakandakwa. Wandaru wani du deku ménimba téte deku kundi kaatakandékwa. Kapéremusé dé yak kapuk? De bulndaru néma du vékute wani muséké vékusék-ngandékwa. Vékusékte kundi kwayékandékwa, wani muséké. Wani du yéku yapaté yandu, néma du anga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wakandékwa, Wan yéku yapaté yan du wa. Wani du kapére yapaté yandu
néma du anga wakandékwa, Wan kapére yapaté yan du wa. Naate kapére
yapaté yan duwat wa kwayékandékwa det. Taale akwi dunyansé kundi
bulkandakwa. Kukmba néma du wani du det kwayékandékwa. Wani du det
baka katik kwayéké dé. Nané Rom dunyansé wunga wa yanangwa.' Wunga
wawutén Juda dunyansat.
17 "Wunga wawutéka wa ani gaayét yaandarén, Polét kotimmuké.
Yaandaka kundi bulnangwa taalémba néma du rate wa bari wawutén,
wani du wunéké kure yaandarénngé. 18 Dé kure yaandaka deku
ménimba téndéka Judana néma dusé déké wandarén. Wandaka wuna
mawulémba anga wawutén, 'Kapéremusé yandénngé wa wakandakwa.'
Naawutéka kapéremuséké yamba wandakwe wa. 19 Wa deku apakundiké
waarundarén. Kiyaan duké waak waarundarén. Déku yé Jisas wa. Wani
duké Pol anga wandén, 'Dé taamale waarapén wa.' 20 Wunga wandéka
wuna mawulémba anga wawutén, 'Yénga pulak ye wani muséké kurkale
vékuséknge wuté?' Wunga vékulakate wa Polét wawutén, 'Jerusalemét
ma yétu. Ye wamba ménat kotimndakwa kundi vékukawutékwa. Wunga
méné mawulé yo?' Naawutén.
21 "Wunga wawutéka Pol anga wandén, 'Yamba wa. Romna néma du
Sisar wunat kotimndakwa kundi dé vékukandékwa. Wunga mawulé
yawutékwa. Taale amba yaréte kalapusmba kwaakawutékwa.' Naandén.
Naandéka wawutéka kalapusmba wayéka wa kwaapékandékwa.
Kukmba wawutu Romna néma duké yékandékwa." Naandén Festus.
22 Naandéka Agripa anga wandén, "Wuné waak wani duna kundi vékuké
a mawulé yawutékwa." Naandéka anga wandén, "Séré wa déku kundi
vékukaménéngwa." Naandén Festus.
23 Naandéka gaan kwaae ganmba Agripa ambét Bernaisi yéku laplap
kurkale saawuwe yakusowe yaambérén. Yaae waariyakwa dunyanna
néma dusé, wani gaayéna néma dusale, sékét kundi bulndakwa gaat
wulaandarén, némaamba du dakwa téte véténdaka. Wulaae Festus
wandéka Pol kure yaandarén. 24 Kure yaandaka Festus anga wandén,
"Méno, Agripa, néma du wa téménéngwa. Guno, amba tékwa du dakwa
akwi, ma vékungunu. Ani du wa vénguméngwa. Jerusalemmba tékwa
du dakwa, ani gaayémba tékwa du dakwa, Juda du dakwa akwi wa
dat waarundarén. Waarute ras wunéké yaandarén. Yaae waate anga
wandarén, 'Wani du kiyaandénngé wa mawulé yanangwa. Katik yaréké
dé. Waménu dé ma viyaandékndaru.' Naandarén. 25 Naandaka vékutake
anga wawutén, 'Wani du kapéremusé nak yamba yandékwe wa. Kamuké
wawutu dat viyaandéknge daré?' Wunga vékulakawutéka anga wandén,
'Wuné Romna néma duwat kundi wakawutékwa. Dé wuna kundi ma
vékundék. Wunga wa mawulé yawutékwa.' Naandéka anga wawutén,
'Wan yékun wa. Dé Romna néma duké yénga yéndu.' Naawutén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26-27 "Wunga watake wuna mawulémba wa anga wawutén, 'Du nak kapéremusé yandu, wa néma du nak kapéremusé yandénngé kundi viyaataka-kandékwa nyéngaamba. Viyaatake wandu wani du nyéngaa kéraae kure yékandékwa, Romna néma duké. Kapéremusé yandu baka katik yéké dé Romna néma duké.' Naawutén.

"Kamu kundi wuté viyaatako ani duké? Kamu kapéremusé dé yak? Yamba vékusékwutékwe wa. Yate wawutéka wa yaae guna ménimba téndékwa. Bulaa gunat waatakuwutékwa. Déku kundi ma vékungunék. Méno, Agripa, néma du wa téménéngwa. Déku kundi vékutake kapéremusé yandénngé wunat ma waménék. Waménu wani kundi viyaataka-kawutékwa nyéngaamba. Viyaatake wawutu wa kéraae kure yékandékwa, Romna néma du Sisarké. Kure yéndu Romna néma du Sisar nyéngaa véte kapéremusé yandénngé vékusék-ngandékwa." Naandén Festus.

Pol néma du Agripat kundi kwayéndén

26 1 Festus wunga wandéka Agripa Polét anga wandén, "Ména kundi ma wa." Naandéka Pol déku taamba kusoréte anga wandén:

2-3 "Méno, Agripa, néma du wa téménéngwa. Nané Judaséké wa vékusékménéngwa. Nana kundiké, nana yapatéké waak wa vékusék-ménéngwa. Vékusékménénga bulaa ména ménimba téte kundi kwayéké mawulé yawutékwa. Ménat wuna kundi kwayéwutékwan wan yékun wa. Judasé wunat paapu yandarén kundi kaataké mawulé yawutékwa. Wuna kundi vékute bari saalakuké yambak. Ménat wunga waatakuwutékwa.

4 "Nyambalé yare kukmba némaan ye wa kurkale yaréwutén. Wuna kémale nana gaayé Jerusalemmba waak wa kurkale yaréwutén. Judasé akwi wunga wa vékusékndakwa. 5 Gorét waatakumuké Farisi dunyan néma jémbaa wa yandakwa. Ras de néma apakundi vékute wandékwa pulak wa yandakwa. Késépéri kaa deku néma apakundi vékute wandékwa pulak wa yawutén. Judasé wunga wa vékusékndakwa. Vékusékte mawulé yate, wa Farisi dunyanna apakundi vékuwuténngé ménat wakandakwa. 6-7 Bulaa amba téwutékwa, méné néma du rate wuna kot vékuménénngé. Talimba Got nana gwaal waaranga maandéka bakamat anga wandén, 'Gunat yékun yakawutékwa. Yi wan wanana wa.' Naandéka Judana kém tambavétik maanmba kaayék vétik (12) nané Judasé akwi Got wan kundiké vékulakate nanat yékun yaké yandékwa sapakngé a kaavérénangwa. Gaan nyaa Gorét waatakute wani sapakngé a kaavérénangwa. Wuné waak Got nanat yékun yaké yandékwa sapakngé a kaavéréwutékwa. Kaavéréwutéka Judasé ras wunéké anga wandakwa, 'Wunga yate kapére yapaté wa yandén.' Naandakwa. Wunga wate wa paapu yandakwa. 8 Guné, amba tékwa Judasé, anga wanguméngwa,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

‘Got katik waké dé, kiyaan du dakwa taamale waarapndarénngé.’
Naangunéngwa. Kamuké guné wunga wo? Kamuké guné Gorké
yékunmba vékulakakapuk yo?
9 “Talimba wuna mawulémba anga wawutén, ‘Nasaret du Jisasét
yaavan kurkawutékwa. Déké yékunmba vékulakakwa du dakwat yaavan
kutte wa dat waak yaavan kurkawutékwa.’ Naawutén. 10 Naate wa
det yaavan kuruwutén Jerusalemmba. Gotna gaamba jémbaa yakwa
dunyanna néma dusé wunat wandaka de pulak téte wa Gotna du dakwat
kulkiye kalapusét kure yéwutén. Kurite det viyaandékngé kundi bulndaka
wuné waak det viyaandékngé wa wawutén. 11 Némaamba nyaa wawutéka
du ras Gotna du dakwat yaavan kutndarén, Gotna kundi bulndakwa
akwi gaamba. Deku néma duké kapére kundi wandarénngé wa wunga
yawutén. Det néma rakarka yate apakmba tékwa gaayét yéte det yaavan
kurké wa mawulé yawutén.” Naandén Pol.

Pol Jisaské yékunmba vékulakandénngé wa wandén

12 Pol wunga watake anga wandén, “Ma véku. Nyaa nak det yaavan
kurké mawulé yawutéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma
dusé nyéngaa tiyaate wandaka kéraae kure yéwutén Damaskusét.
13 Yétéwutéka nyaa naawuréndéka yaa vérékte kaalékwa pulak musé wa
nyétmba gaayan, wunale sékét yétékésén duwale yéténanga. Wani yaa
vérékte kaaléte wa nyaat taalékérandén. Gaaye téndéka véwutén. 14 Yaa
vérékte kaalékwa pulak musé téndéka wa képmaamba vaakétnanén.
Vaakére kwaate vékuwutén kundi nak wunat wuna gaayéna kundimba
wandéka, Hibru kundimba. Anga wandén, ‘Sol, Sol, kamuké méné
wunat yaavan kuru? Raamény tékwa musémba vaakite wa kaangél
vékuméénéngwa. Wunat yaavan kurké mawulé yate wa ména sépat
yaavan kutméénéngwa.’ Naandén.
15 “Naandéka anga waatakuwutén, ‘Néman Du, méné kandé?’ Wunga
waatakuwutéka anga wandén, ‘Wuné Jisas a. Wunat wa yaavan
kutméénéngwa. 16 Ma waarape té. Méénéké wa yaawutén, méné wuna
jémbaa yaméénénngé. Wunat bulaa vétake wani muséké ma kundi
kwayéménék. Kukmba wakwasnyéké yawutékwa jémbaaké waak ma
kundi kwayéménék. 17 Kundi kwayéménu ména gaayé dunyansé, nak
gaayémba tékwa dunyansé waak ménat viyaaké mawulé yandaru wa
ménat yékun yakawutékwa. Wawutu nak gaayémba tékwa du dakwaké
yékaméénéngwa. 18 Ye de kulémawulé kéraandarénngé kundi ma
kwayéménék. Kwayéménu ganngu yaasékatake nyaamba tékandakwa.
Kundi kwayéménu deku kapére mawulé yaasékatake yéku mawulé
kéraakandakwa. Kundi kwayéménu Satanna kundi yaasékatake Gotna
kundi wa vékukandakwa. Vékute wunéké yékunmba vékulakandaru, wa
yandarén kapéremusé yasnyéputiwutu kulémawulé kéraae yékunmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tépékaa-kandakwa apapu apapu. De waak wuna du dakwa wa
tékandakwa.' Naandén Néman Du Jisas wunat." Pol wunga wandén.

Pol yandén jémbaaké Agripat wandén

19 Pol wunga watake anga wandén: "Agripa, néma du wa téménéngwa.
Ma véku. Wani musé nyétmba yandéka wa véwutén. Véte kundi
vékutake wani duna kundiké kuk yamba kwayéwutékwe wa. 20 Taale
Damaskusmba tékwa du dakwat wani muséké kundi kwayéwutén.
Kwayétake ye Jerusalemmba tékwa du dakwat wa wawutén. Watake
ye Judiamba tékwa akwi gaayémba yéte wamba tékwa du dakwat wa
kundi kwayéwutén. Kwayétake ye nak gaayé du dakwat waak wa kundi
kwayéwutén. Anga wawutén, 'Guna kapére mawulé ma yaasékatake
Gotna kundi vékungunék. Vékute yéku mawulé vékute yéku yapaté
male ma yangunék.' Naawutén det. 21 Wani kundi watake Gotna
kundi bulnangwa néma gaamba wulaae téwutéka Juda du ras wunat
kulkiye wuné viyaandékngé mawulé yandarén. 22 Yandaka Got wunat
yékun yandéka wa yékunmba téwutén. Apapu apapu Got wunat yékun
yapékandékwa. Yandéka bulaa néma duséna ménimba, baka dunyanséna
ménimba waak téte gunat a kundi kwayéwutékwa. Talimba nana gwaal
waaranga maandéka bakamu Moses Gotna yémba kundi kwayétan du
waak wa wani kundi kwayéndarén. Deku kundi male a kwayéwutékwa.
Nak pulak kundi yamba kwayéwutékwe wa. 23 Anga wandarén: 'Got
wan du Krais kaangél kure kiyaae nakapuk taamale waarapkandékwa.
Dé taale taamale waarapkandékwa. Kukmba kiyaan du dakwa akwi wa
taamale waarapkandakwa. Krais taamale waarape nana gaayé du dakwa,
nak gaayé du dakwat waak kundi kwayékandékwa, nyaamba tépékaaké
yandakwanngé.' Wunga wandaka wuné waak wunga a wawutékwa."
Naandén Pol.

Agripa Jisas Kraiské yékunmba vékulakandénngé wa Pol wandén

24 Pol wunga wandéka Festus némaanmba waate anga wandén, "Pol,
méné némaamba kundi vékute némaamba nyéngaamba véménénga ména
mawulé wa yékéyaak yakwa." 25 Wunga wandéka Pol anga wandén, "Néma
du Festus, wuna mawulé yamba yékéyaak ye wa. Wuna kundi papukundi
yamba yé wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. 26 Agripa, néma
du wa téménéngwa. Ma véku. Wani musé yandaka wa véménén. Wani
musé yamba paakundakwe wa. Wawutén muséké wa vékusékméneng wa.
Wunga wa vékusék-wutékwa. Vékusékte wup yakapuk yate ménat a
wawutékwa. 27 Talimba Gotna yémba kundi kwayétan dunyansé déku
kundi wa viyaatakandarén déku nyéngaamba. Viyaatakandarén kundiké
méné yékunmba vékulako kapuk? Yi, wani kundiké wa yékunmba
vékulakaméneng wa. Wunga wa vékusékwutékwa." Naandén Pol.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Naandéka Agripa anga wandén, “Yénga pulak dé? Ayélapkéri kundi
wa waménén. Wani ayélap kundi vékute kalmu Jisas Kraiské yékunmba
vékulakaké wuté?” Naandén. 29 Naate paapu yandéka Pol anga wandén,
“Bari Jisas Kraiské yékunmba vékulakaké méné kapuk kukmba?
Déké yékunmba vékulaka-munaaménu wan yékun wa. Gorét wa
waatakuwutékwa gunéké. Méné, wuna kundi vékukwa akwi du dakwa
waak, gunéwuné pulak téngunénngé a mawulé yawutékwa. Kulémawulé
kéraawuténngé wa wunga wawutékwa. Ani sen wunat gindarénngé
yamba wawutékwe wa.” Naandén Pol.
30 Pol wunga wandéka de wamba ran akwi du dakwa, néma du
Agripa, déku taakwa Bernaisi, néma du Festus waak wa akwi waarape
téndarén. 31 Waarape te gwaandéndarén. Gwaande deku kapmang
bulte anga wandarén, “Wani du kapéremusé nak yamba yandékwe
wa. Dat kalapusmba katik taakaké daré. Dat katik viyaandékngé
daré.” Naandarén. 32 Naate Agripa Festusét anga wandén, “Wani du
Romna néma du Sisar dat kotimndakwa kundi vékundénngé wakapuk
yamunaandu baka yéndénngé wakatik méné.” Naandén Agripa.

Pol sipmba kusondarén Romét yéndénngé

27 1 Kukmba Festus anga wandén, “Bulaa sipmba waare Itali kantrit
ma yéngunu.” Wunga wandéka de Pol kalapusmba kwaan du
rasét waak wa kure yéndarén, néma du nakngé. Wani du déku yé Julius
dé Romna waariyakwa némaamba (100) dunyanngé wa néma du téndén.
Déku waariyakwa duké anga wandarén, “Romna néma duna waariyakwa
apu wa.” Naandarén. Wani néma du kalapus yaasékatake yaalan
dunyanséké wa séngite kaavéténdén, de yaange yémuké. 2 Kaavéte dele
yéndén. Wuné ani nyéngaa viyaatakan du wuné dele sékét wa yénanén.
Tesalonaika du Aristarkus waak nanale sékét yéndén. Tesalonaika
Masedonia provinsmba wa téndékwa. Ye Adramitiummba yaan sip
nakmba wa waarénanén. Wani sip Esia provinsmba tékwa solwarale
tékwa gaayét yéké yaléka wa yénanén. 3 Ye gaan kwaae ganmba
Saidonmba saambaknanén. Saambaknanga waariyakwa dunyanna
néma du Julius Polét yéku yapaté yandén. Yate yi naandéka Pol déku
du dakwaké ye dele kakému kandén. Katake musé ras kéraae kure sipét
waambule yéndén.
4 Sipmba nakapuk waare Saidon taakatake wa yénanén. Yénanga wimut
kutndéka Saiprus ailan akituwa sakumba téndéka wimut kurkapuk yakwa
sakumba wa yénanén. 5 Saiprus taalékératake solwaramba ye Silisia
provins, Pamfilia distrik waak apakmba témbéréka wa vénanén. Vétake
ye Mairamba wa saambaknanén. Maira Lisia provinsmba téndékwa.
6 Wani gaayémba saambake sipmba daawulinanén. Daawuliye ténanga
waariyakwa dunyanna néma du Itali kantrit yéké yakwa sipké waake

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

véndén. Wani sip Aleksandriamba wa yaalan. Waake vétake yaae nanat
kure yéndéka wani sipmba waarénanén. 7 Waare wimut kutndéka
késépéri nyaa yakélak yakélak yérénanén. Yakélak yéréte sipna dunyansé
néma jémbaa yandaka Nidas vénanén. Vétake yéké yananga néma
wimut kutndéka yémuké yapatinanén. Ye nak yaambumba yénanga Krit
ailan yékutuwa sakumba téndéka wa wimut kurkapuk yakwa sakumba
yénanén. 8 Ye Salmone némbat vétake ye solwarana aarké tékwanmba wa
yénanén. Yéte néma jémbaa yandaka yéku taalémba wa saambaknanén.
Wani taaléké anga wandarén, "Sip yékunmba tékwa taalé wa."
Naandarén. Wani taalé Laseale wa téndékwa.
9 Késépéri nyaa wa wani taalémba yarénanén. Yarénanga Judasé
kakému kakapuk yandakwa sapak yéndéka wa néma wimut kurkwa
sapak yaan. Wani sapak solwara némaanmba waarapte waaréndékwa.
Wani sapak sip yamba yékunmba yéndakwe wa. 10 Pol wani sapakngé
vékusékte sipmba tékwa dunyansat ani kundi wandén, "Guno, bulaa
yémunaae, wa néma jémbaa yananu némaamba musé némaamba
dunyansé lambiyak-ngandakwa. Wunga wa vékusék-wutékwa. Bulaa
katik yéké nané." Naandén. 11 Wandéka sip kurkwa du ambét sipna néma
du anga wambérén, "Yamba yé wa. Ma yékwak." Wunga wambéréka
waariyakwa dunyanna néma du bérku kundi vékundén. Vékutake
Polna kundi yamba vékundékwe wa. 12 Wani sapak ténanén taalé wan
yéku taalé yamba wa. Néma wimut wamba wa kurkandékwa. Wunga
vékusékte bérku kundi vékutake de sipmba tékwa némaamba dunyansé
kundi gindarén, wani taalé yaasékatake yémuké. Ye Finiksmba saambake
néma wimut kurkwa sapak wamba témuké wa mawulé yandarén. Finiks
wan Krit ailanmba wa téndékwa. Wani taalé wan wimut kutndéka sip
kurkale téndakwa taalé wa.

Néma wimut kutndéka solwara némaanmba waarapte waaréndén

13 Kukmba yéku wimut nak sakumba yaae ayélap wa kurén. Kutndéka
wani taalat yémuké wa bulndarén. Bule anka sipmba témbétsorétake
kure yakélak yéndarén Krit ailan tékwanmba. 14 Yéréndaka néma wimut
nyaa yaalakwa taalé pulakmba bari yaae kurén. Wani wimut Krit
ailanmba wa yaandén.
15 Néma wimut kutndéka sip yémuké yapatin. Yémuké yapatindéka
baka ténanga wimut sip kure yéndén. 16 Kure yéndéka Kauda ailan
tékwanmba wa yénanén. Kauda wan makal ailan wa. Ye apamama
wimut kurkapuk yakwa sakumba yéte wa néma jémbaa yananén, makal
bot kurkale téndénngé. Nana sip yéndéka wani bot talimba baangwit
lékindaka sipna kukmba wa yéndén. 17 Sipna dunyan néma jémbaa yate
baangwimba témbére kure ye wani makal bot sipmba kusoréndarén.
Kusore anjoré sipmba taakandarén. Taake apamama baangwit wa sipmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gindarén, apamama ye téndénngé. Yatake wa wup yandarén, sip baka ye
Afrikana taalémba tékwa yaawiyamba waare kapére yamuké. Wup yate
sipmba tén laplap lepékutake baka téndaka néma wimut nakapuk kutte
wa sip kure yéndén. Kure yéndéka wa sip baka yéndén. 18 Néma wimut
kutndéka solwara némaanmba wa waarapte waaréndén. Yandéka nak
nyaa sipmba tan musé solwaramba wa vaanjandandarén, sip yékunmba
yéndénngé. 19 Vaanjandatake nak nyaa wa sipmba tékwa musé ras, laplap,
baangwi, miyé, wunga solwaramba vaanjandandarén. 20 Vaanjandatake
yéte némaamba nyaa yaréte kun béré nyaat yamba vénangwe wa.
Yananga néma wimut wayéka kuttépékaandén. Kutténdéka anga
wananén, “Kurkale katik yéké nané. A lambiyakngananangwa.” Naananén.
21 Némaamba nyaa yéndéka kakému yamba kandakwe wa. Yandaka
Pol waarape deku nyéndémba téte anga wandén, “Guno, talimba
gunat wa wawutén, Krit ailan katik yaasékaké nané. Guné wuna kundi
vékumunaangunu wani néma jémbaa katik yakatik nané. Yananu
wani musé katik lambiyakngatik dé. 22 Ma vékungunék. Nana du nak
katik lambiyakngé dé. Sip male wa lambiyakngandékwa. Yéku mawulé
ma vékungunék. Wup yaké yambakate. 23 Wuné Gotna du téte déké
yékunmba vékulakawutékwa. Ani gaan Gotna kundi kure gaayakwa du
nak gaaye wunale téte anga wandén, ‘Pol, wup yaké yambak. 24 Méné
néma duwat kundi kwayékaménéngwa Rommba. Got ménat yékun
yandékwa. Yékun yate deké waak kurkale véndu de ménale sipmba
yékwa dunyansé katik lambiyakngé daré.’ Naandén wunat. 25 Guné
wani kundi vékutake wup yaké yambak. Got wunat wandén pulak wa
yakandékwa. Déku kundi wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa.
Wunga wa vékusék-wutékwa. 26 Wimut kutte sip némaanmba kure yéndu
nak némbat waarékanangwa. Wani némbu ailan nakmba wa téndékwa.”
Naandén Pol.
27 Néma wimut wayéka kuttéte wa sip baka kure yéndén. Nyaa 14
Mediterenian waandakwa solwaramba baka yénanén. Ye gaan yaandéka
nyéndéngan sipmba jémbaa yakwa apu anga wandarén, “Gaayé nakmba
a saambak-nganangwa.” Naandarén. 28 Naate wa néma matu lékindarén,
baangwimba. Lékitake solwaramba vaanjandandarén. Vaanjandatake wa
naakindarén. Naakiye véndarén gu 40 mita pulak téndéka. Vétake ayélap
yépulak naae nakapuk wani matu vaanjandandarén. Vaanjandatake
naakiye véndarén gu 30 mita pulak téndéka. 29 Vétake wup yandarén,
sip ye matu tékwa taalémba waare kapére yamuké. Wup yate anka
vétik vétik sipna kukmba vaanjandandarén solwaramba, sip yékapuk ye
wamba téndénngé. Yatake nyaa bari véndénngé mawulé yandarén.
30 Yate sipmba jémbaa yakwa dunyansé yaambuké waakndarén.
Waakte talimba taakandarén makal bot kéraae baangwi lékiye
baangwi vasnyévite bot solwaramba yasandandarén. Yasandatake

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

de sipmba wayéka téte paapu yate wa anga wandarén, “Daawuliye
sipna maakat ye anka ras waak solwaramba vaanjanda-kanangwa, sip
yékapuk ye baka téndénngé.” Naandarén. 31 Naandaka Pol waariyakwa
dunyansat, deku néma duwat waak anga wandén, “Wani dunyansé de
sipmba tékapuk yamunaandaru, wa guné lambiyakngangunéngwa.”
Naandén. 32 Naandéka waariyakwa dunyan botmba lékindarén baangwi
sékutékndarén. Sékutékndaka wani makal bot vaakére solwara taakumba
baka yakwandén.
33 Nyaa yaalaké yaténdéka Pol akwi dunyansat anga wandén,
“Kakému ma kangunék. Némaamba (14) nyaa wup yate kakému
yamba kangunéngwe wa. 34 Ma véku. Wup yaké yambakate. Yékun
tékangunéngwa. Katik lambiyakngé guné. Bulaa ma kangunék. Kangunu
guna biyaa apa yandu wa apamama yate kurkale yékangunéngwa.
Kakému kakapuk ye, wa apa yakapuk yate lambiyak-ngangunéngwa.”
Naandén.
35 Wunga watake kakému kéraae deku ménimba téte Gorét anga
wandén, “Yéku kakému wa tiyaaménén. Wan yékun wa.” Naatake wa
kakému bule kandén. 36 Kandéka akwi dunyansé véte yéku mawulé
vékute kakému kandarén. 37 Nané wani sipmba yén dunyanséna namba
wan 276 wa. 38 Wani kakému katake anga wandarén, “Némaamba musé
sipmba tékapuk yamunaandu, wa sip wutépét kurkale yékandékwa.”
Naate sipmba tan wit sék ras solwaramba vaanjandandarén.

Sip kapére yan

39 Nyaa yaalandéka wutép nakét véndarén. Véte wani wutépké yamba
vékusékndakwe wa. Vékusékngapuk yate véndarén yéku yaawiya yéku
taalémba téndéka. Véte anga wandarén, “Kalmu sip wani yaawiyamba
waare kurkale téké dé kapuk?” 40 Wunga vékulakate ankamba talimba
lékindarén baangwi sékutékndaka anka solwaramba baka daae kwaaran.
Kwaandéka wa talimba stiamba gindarén baangwi lepékundarén.
Baangwi lepékutake wa sipna maakamba tén laplap nakapuk
kusoréndarén, wimut kutndu sip bari yéndénngé. Kusoréndaka wa sip
yéndén.
41 Sip ye matu rakéskwa taalé nakmba waaréndén. Waare apamama
yandéka yéké yapatindén. Yandéka wa solwara némaanmba waarape yaae
sipmba viyaandéka wa sipna kuk kepukaké yan. 42 Yandéka waariyakwa
dunyansé kalapusmba kwaan dunyansat viyaandékngé mawulé yate wa
bulndarén, du nak daawuliye vére yaange yékapuk yamuké. 43 Wunga
bulndaka waariyakwa dunyanna néma du Polét yékun yamuké det anga
wandén, “Yamba yé wa. Guné wunga yaké yambakate.” Naatake nanat anga
wandén, “Guné vérkwe vén apu, ma sip yaasékatake solwaramba daawuliye
vére ye wutépmba taale saambakngunék. 44 Guné vérkapuk yakwa du,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

juwi miyémba, pukaason miyémba ma kure kwaangunu solwara guné kure yékandékwa wutépét.” Wandéka wa wunga yananén. Ye nané akwi kurkale yénanén wutépét. Du nak yamba lambiyakndékwe wa.

Pol Malta ailanmba yaréndén

28 1 Ye wutépmba saambake anga vékunanén. Saambake wani ténanén képmaa wan Malta ailan wa. 2 Wani gaayémba tékwa du dakwa nanat yékun yandarén. Yandaka maas viyaandéka wa yépmaa yan. Yépmaa yandéka de yaa yamungatake nanat wandaka ye yaamba rananén. 3 Rananga Pol nyéwu ras kéraae yaamba taakandén. Taakandéka kaambe nak nyéwumba kwaae yaa véndéka yaale Polna taambamba tiye leke kwaan. 4 Déku taambamba tiye leke kwaandéka wani gaayé du dakwa véndarén. Véte dekét deku kapmang bulte anga wandarén, “Wani du dé du nakét dé viyaandékék, kapuk nak kapéremusé dé yak? Yénga véké? Wani du solwaramba yamba kiyaandékwe wa. Wayéka baka kulé wa yaténdékwa. Yanangwa musé waambule kaatakwa du wani kapéremusé yan du yarémuké kalik yate yandén musé dat waambule wa yakata-kandékwa. Yate wandu bulaa bari kiyaakandékwa.” Naandarén.

5 Wunga wandaka Pol wani kaambe vaanjolandéka yaamba yaanén. Yaante Polét musé nak yamba yandékwe wa. 6 Yandéka kaavéréte deku mawulémba anga waréndarén, “Déku taamba wulkandékwa. Wulndu wa vaakére kiyaakandékwa.” Naate wa kaavéréndarén. Kaavéréndaka yékun yandéka nak mawulé yate anga wandarén, “Wan nyétmba gaayan néma du dé.” Naandarén.

7 Malta ailanmba Publius néma du wa téndén. Déku képmaa wani gaayé ténmba wa tén. Wani du nanat yékun yate wandéka déku gaat ye nyaa kupuk wamba yarénanén. 8 Yarénanga Publiusna aapa baat yandéka wa kwaandén. Déku sépé yaa waaréndéka diyé gurikndén. Yandéka Pol déké ye Gorét waatakundén, dat yékun yandénngé. Waatakute Pol maakamba déku taamba kutndéka wa nakapuk yékun yandén. 9 Yandéka du dakwa vékutake wa baat yakwa akwi du dakwat Polké kure yéndarén. Kure yéndaka wandéka wa yékun yandarén. 10-11 Pol wunga yandéka nanat yékun yate némaamba yéku musé tiyaandarén. Tiyaandaka baapmu kupuk wa wani gaayémba yarénanén. Yare yéké yananga sipmba yéte kanana kakému kéraae kure ye yéké yanangwa sipmba wa kusorétakandarén. Talimba wani sip Aleksandriamba wa yaandén. Wani sipna maakamba néma du Susna Nyaan Vétikna maayéra wa kwaan. Wani sip néma wimut kutndéka wani taalémba wa téndén. Néma wimut késndéka wa wani sipmba waare yénanén.

Pol ye saambakndén Rommba

12-13 Nané ye Sirakyusmba saambake nyaa kupuk wamba yaténanén. Wamba te Sirakyus taakatake sipmba ye Regiummba saambaknanén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Saambake gaan kwaae ganmba waarapnanga yéku wimut kurén.
Kutndéka wa sipmba nakapuk yénanén. Yénanga nyaa vétik yéndéka
wa Puteolimba saambaknanén. 14 Saambake sipmba daawuliye Jisaské
yékunmba vékulakakwa du dakwa rasét vénanén, wani gaayémba.
Vénanga wandaka nyaa taambak kaayék vétik (7) yarénanén dele.
Yare waarape képmaamba yénanén Romét. 15 Wani néma gaayét yéte
ye Apius waandakwa taalémba saambaknanén. Wani taalé wan du
dakwa kakému taakandaka yéwaa kwayéte kéraandakwa taalé wa.
Wamba saambaknanga Jisaské yékunmba vékulakakwa dunyansé ras
Rommba yaae nané véndarén wani taalémba. Talimba Rommba téte wa
vékundarén yaananga. Vékutake ras wani taalat yaae, ras de Saayénga
Kupuk waandakwa taalat yaandarén, nané vémuké. Yaandaka Pol det
véndéka déku mawulé yékun yandéka Gorét anga wandén, "Yékun
yaménén wunat." Naandén.
16 Wunga wandéka nané akwi yénanén dele. Ye Rommba
saambaknanén. Saambaknanga Romna gavman wandaka wa Pol déku
gaamba yaréndén. Kalapusmba yamba kwaandékwe wa. Yandéka
waariyakwa du nak wa déké séngite kaavéréndén, dé yaange yémuséké.

Pol Jisaské yéku kundi kwayéndén Rommba

17 Nyaa kupuk yare Pol Judana néma dusat waandéka yaae wa
jaawundarén. Yaae jaawundaka det anga wandén: "Wuna aanyé waayéka,
ma vékungunu. Wuné nana dunyansat kapére yapaté yamba yawutékwe
wa. Nana gwaal waaranga maandéka bakamuna kundiké yamba
kuk kwayéwutékwe wa. Yawutéka wunat baka kulkiye kalapusmba
taakandaka wa kwaawutén Jerusalemmba. Kwaawutéka Rom dunyansat
wandaka wa wuné kure yéndarén. Kure yéndaka Rom dunyansé ras
wuna kundi vékundarén. 18 Vékute anga wandarén, 'Kapéremusé
ras yamunaandu, wa dé viyaandéknanu kiyaakatik dé. Kapéremusé
yamba yandékwe wa. Dé baka yénga yéndu.' 19 Wunga wandaka nana
dunyansé ras kalik yandarén wuné baka yéwuténngé. Yandaka wuna
mawulémba anga wawutén, 'Yénga pulak yaké wuté? Romna néma duwat
wakawutékwa, wuna jémbaaké. Dat nana dunyanséké katik waké wuté.'
Naate wa Romna néma duwat waawutén, wuna kundi vékundénngé.
20 Waatake wa yaawutén ani gaayét. Wani muséké vékulakate wa
gunat waawutén. Gunat vétake gunat kundi kwayémuké wa mawulé
yawutékwa. Got wan duké kundi kwayéwutéka Rom dunyansé wunat
senét wa gitakandaka a yaréwutékwa. Wani duké nané akwi Judasé a
kaavérénangwa." Naandén.
21 Wunga wandéka dat anga wandarén, "Judiamba tékwa du nak
nanéké nyéngaa kusatetiyaate ménéké yamba wandékwe wa. Nana du
nak yaae kundi yamba wandékwe wa, kapéremusé yaménénngé. 22 Akwi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gaayémba tékwa du dakwa wulaaménén jémbaaké anga wandakwa, ‘Wan kapére jémbaa wa.’ Naandaka wunga vékusék-nangwa. Bulaa ména kundi vékuké a mawulé yanangwa. Nanat ma waménu.” Naandarén.

23 Naatake kundi nakapuk bulké yandakwa nyaaké wa wandarén. Watake wa yéndarén. Kundi bulké yandakwa nyaa yaandéka ganmba késépéri Juda dunyansé Pol yarékwa gaat yaandarén. Yaae yaale randaka néma kundi det wa kwayéndén. Ganmba baasnyé ye kwayéndéka nyaa daawulindéka wa déku kundi kwayésékéyakndén. Got néma du rate deké kurkale véké yandékwanngé wa Pol wandén. Jisaské waak wandén. Talimba deku gwaal waaranga maandéka bakamu Moses, Gotna yémba kundi kwayétan du ras waak de Gotna nyéngaamba du dakwat yékun yaké yakwa duké wa viyaatakandarén. Pol deku kundi nyéngaamba vétake anga wandén, “Wani du wan Jisas wa. Déké ma yékunmba vékulakangunék.” Naandén. 24 Wandéka Judasé ras Polna kundi vékute anga wandarén, “Yi wan wanana wa. Wan yéku kundi wa waménéngwa.” Naandaka ras anga wandarén, “Yéku kundi yamba yé wa.” Naandarén.

25-28 Wunga wandaka Pol anga wandén, “Talimba Gotna Yaamambi wandéka Gotna yémba kundi kwayétan du Aisaia guna gwaal waaranga maandéka bakamat Gotna kundi wa kwayéndén. Got Aisaiat anga wandén:

Ma ye ani du dakwat anga waménék:
‘Wuna kundi vékute vékute wani kundiké katik vékusékngé guné.
Véte véte katik kurkale vésékngé guné.’
Det wunga ma waménu.
Wani du dakwa wuna kundiké vékusékmuké kalik yandaka deku mawulé wa kapére yawuran.
Deku waan wa kuttépéndarén.
Deku méni wa kusndarén.
De wuna kundiké vékusékngé mawulé yamunaae, wa wuna kundiké vékusékngatik daré.
Deku waan kuttépékapuk yamunaae, wa kurkale vékukatik daré.
Deku méni laamunaae, wa kurkale vékatik daré.
Wunga yamunaae, wa wuna kundi kurkale vékundaru det kururékatik wuté.

Got talimba wunga wandéka wa viyaatakandén Aisaia. Viyaatakandén kundi bulaa gunat a wawutékwa. Guné guna gwaal waaranga maandéka bakamu pulak téngunénga guna mawulé wa kapére yakwa. Ma vékungunu. Got akwi du dakwat yékun yaké yandékwanngé wa kundi kwayéwutén, nak gaayé du dakwat. De wani yéku kundi kurkale vékukandakwa. Wanngé vékusékngunénngé a wawutékwa gunat.” Wunga wandéka gwaande wa yékéraandarén.

29 [Juda dunyansé wani kundi vékute dekét deku kapmang bulte késpulak nakpulak mawulé yate wa waarundarén. Waarute wa gwaande yéndarén.]

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30 Kaa vétik Pol dékét déku kapmang yéwaa kwayéte kéraandén
gaamba wa yaréndén. Yaréte du dakwa déké yaandaka deké mawulé
tawulé yate dele kundi bulndén. 31 Bulte Got néma du rate du dakwaké
yékunmba véké yandékwanngé wa kundi kwayéndén. Kwayéte wa
Néman Du Jisas Kraiské det yakwasnyéndén. Wup yakapuk apamama
yate wa wani kundi wandén apapu apapu. Wandéka néma du dat yamba
watépéndakwe wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Romséké Pol viyaan nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Pol néma gaayé Rommba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat ye vémuké mawulé yate wa ani nyéngaa viyaandén. Dé mawulé yandén, ye dele yaréyaré naae kukmba ye Spenmba du dakwat Jisas Kraiské kundi kwayémuké. Pol ani nyéngaamba kaapamba wandékwa Jisas Kraiské, Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana yapatéké waak.

Pol Rommba tékwa Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwat anga wandén, "Wuné Gorale kundi bulte dat apapu waatakuwutékwa, gunat yékun yandénngé." Watake kukmba ani nyéngaana wambukundi kaapa yandén. Yate anga wandén, "Nané Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké, 'Yi wan wanana wa,' naate, wungat male yamunaae, wa nané yéku yapaté yakwa du dakwa tékanangwa Gotna ménimba." (Rom 1:17). Pol anga wandén. Akwi du dakwa, de Judasé, nak gaayé du dakwa waak wan de akwi kapéremusé yandarén wa. Wanngé Got sémbéraa yate de Satanna taambamba kéraakandékwa. Jisas Kraiské yékunmba vékulakakwa du dakwa, wa Got de kéraandu Gotna nakurak kémba wa yaalakandakwa.

Got du dakwa rasét Satanna taambamba kéraandu, wa de kulémawulé kéraae kulé du dakwa wa yatékandakwa. Gotna Yaamambi deku mawulémba randu wa Got dele wa yarékandékwa. Yaréndu kapéremusé, kiyaandakwa yapaté waak, deké katik apamama yaké dé. Sapta 5-8mba Pol Gotna apakundina wambukundiké, Gotna Yaamambiké waak wa wandékwa. Gotna Yaamambina mayé apa Jisaské yékunmba vékulakakakwa du dakwana mawulémba awula yandékwanngé wa wandékwa.

Sapta 9-11mba Pol néma vakmi nakngé wa wandékwa. Pol dékét dé Juda du wa. Talimba Got Judasat wa wakandéngndén de dekét déku du dakwa témuké. Wandéka némaamba Judasé Jisaské kuk kwayéndarén. Yandaka nak gaayé du dakwa némaamba wa Jisasna jémbaamba yaaalandarén. Yaalandaka de Judasé yamba yaalandakwe wa. Yandaka Pol anga wandén, "Wan dekét Judasé sépélak wa yandarén. De Got det yakwate yandékwa wani néma muséké yékunmba yamba vékusékndakwe wa." Naandén. Wunga yandaka Pol anga vékulakaréndén. Kukmba de Judasé waak yaae yaalakandakwa, Jisasna jémbaamba.

Ani nyéngaana kundi wasékéyakngé yate Pol wandékwa, Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa yéku yapaté yandarénngé. Némaamba kundi wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandékwa nak du dakwaké mawulé yamban yapatéké. Gotna jémbaa kurkale yamban yapatéké waak, Gavmanna kundi vékute wandékwa pulak yamban yapatéké waak, nak du dakwat kurkwe kéraakwemban yapatéké waak wa wandékwa.

Pol déku jémbaaké kundi kwayéndékwa

1 1 Wuné Pol, Krais Jisasna jémbaa yakwa du, gunat nyéngaamba wawutékwa. Guné Rommba tékwa du dakwa, guné ké wa ani nyéngaamba wawutékwa. Got wunat wa wakandéngndén, déku kundi kure yéte du dakwat yékun yaké yandékwa kundi kwayéwuténngé.
2 Talimba Got déku yémba kundi kwayétan dunyansat wa anga wandén, “Wuné wuna du dakwat yékun yakawutékwa. Yi wan wanana wa. Guné det wunga ma wangunék.” Naandén. Wunga wandéka wa wani kundi viyaatakandarén déku nyéngaamba. 3 Wani yéku kundi wate Got déku nyaanngé wa wandén. Déku nyaan wan nana Néman Du Jisas Krais wa. Dé képmaana du pulak téké yandékwanngé, taakwa nak wa dé kéraalén. Kéraaléka talimba tan néma du Devitna kémba wa yaalandén. 4 Déku mawulé Gotna mawulé pulak téndéka Got apamama yate wandéka wa dé kiyaae kwaae nakapuk taamale waarapndén. Taamale waarapndéka anga vékuséknangwa. Dé Gotna nyaan wa.
5 Got wandéka Jisas Krais wuné ké sémbéraa yate wunat yékun yandéka déku kundi kure yaakwa du a téwutékwa. Téte déku yémba déku kundi kwayéwutékwa, akwi képmaamba tékwa du dakwa déké yékunmba vékulakate déku kundi yékunmba vékute wandékwa pulak yandarénngé. Gunat waak kundi kwayéwuténngé wa Got mawulé yandékwa. 6 Gunat waak Got wa waandén, guné Jisas Kraisna du dakwa téngunénngé.
7 Guné Rommba tékwa du dakwa, gunat wawutékwa. Got guné ké néma mawulé yate wandéka guné déku du dakwa téngunénga gunat wawutékwa. Nana aapa Got guné ké sémbéraa yate gunat yékun yate, yéku mawulé kwayéte, Néman Du Jisas Krais wunga male yandu guné yékunmba tékangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Pol Rommba tékwa du dakwa véké mawulé yandén

8 Taale wuné ani kundi wakawutékwa. Akwi képmaamba tékwa du dakwa kundi bulte vékundakwa guné Jisas Kraiské yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naangunénga. Wunga yandaka wuné guné ké vékusékte Gorale Jisas Kraisna yémba bulte Gorké mawulé tawulé yate déku yé kavérékwutékwa. 9 Wuné wuna mawulémba apamama yate déké jémbaa yatépékawutékwa. Déku jémbaa yate déku nyaanngé Gotna yéku kundi kwayéwutékwa. Wuné déké jémbaa yate dale kundi bulte dat waataku-pékawutékwa. Yi wan wanana wa. Got

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wunga wa vékusékndékwa. 10 Wuné dat waatakute ani muséké waak dat
waatakuwutékwa. Ani sapak dé mawulé yate guné́ké yaaké yawutékwa
yaambu kutmunaandu, wa yaae guné vékawutékwa.
11 Guné véké néma mawulé yate wa dat wunga waatakuwutékwa.
Guné véte gunale kundi bulwutu Gotna Yaamambi gunat mayé apa
kwayéte guna mawulé yékun yandénngé, wa mawulé yawutékwa. Gotna
Yaamambi guna mawulé yékun yandu guné Gotna jémbaa kuttépékaa-
ngunénngé, wa mawulé yawutékwa. 12 Dé wunga yandu guné Gorké
yékunmba vékulakate, wuna mawulat yékun yangunu, wuné Gorké
yékunmba vékulakate guna mawulat yékun yawutu nané akwi yéku
mawulé vékute Gotna jémbaa kuttépékaa-kanangwa. Wunga mawulé
yawutékwa.
13 Guné wunale Jisas Kraisna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka
nyangengu pulak tékwa du dakwa, guné yékunmba vékusék-ngunénngé
wa mawulé yawutékwa. Wuné guné́ké yémuké, késépéri apu wa
wawutén. Wawutéka musé nak wuna yaambu taakatépéndéka yamba
yéwutékwe wa. Nak gaayémba yatéte wa wamba tékwa du dakwat
Jisas Kraisna kundi kwayéwutéka de déké yékunmba vékulakate
déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naatake dale nakurakmawulé
yate yékunmba yaténdakwa. Guné waak wunga yangunénngé, wuné
yaae déku kundi gunat kwayéké wa mawulé yawutékwa. 14 Got wunat
wa wakandéngndén, wuné Jisas Kraisna kundi akwi du dakwat
kwayéwuténngé. Wandéka wuné Grikna kundimba bulte nyéngaa vékwa
du dakwat, Grikna kundimba bulkapuk yate yékéyaakmba tékwa du
dakwat waak, yékunmba vékusékngwa du dakwat, vékusékngapuk
yakwa du dakwat waak, det akwi Jisas Kraisna kundi kwayéké wa
mawulé yawutékwa. 15 Yate guné Rommba tékwa du dakwat waak wani
kundi kwayéké wa néma mawulé yawutékwa.

Got Jisas Kraiské wandékwa kundi, wan déku mayé apa wa

16 Wuné Jisas Kraisna kundiké mawulé yawutékwa. Yate wani
kundi kwayéké wa néma mawulé yawutékwa. Got wani kundi wate,
dé déké yékunmba vékulakakwa du dakwat rakarka yate det yaavan
kurkapuk yate déku gaayét kure yéké yandékwa mayé apa wa nanat
wakwasnyéndékwa. Déké yékunmba vékulakakwa Juda du dakwat wa
taale kure yéndén. Bulaa déké yékunmba vékulakakwa nak gaayé du
dakwat waak kéraae kure yéndékwa.
17 Got Jisas Kraiské yéku kundi wate nanat wakwasnyéndékwa, du
dakwa déku ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa téké yandakwanngé.
De Jisas Kraiské yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana
wa," naamunaae, wa de déku ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa
tékandakwa. Wani yaambu male wa kwaakwa. Déku ménimba yéku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yapaté yakwa du dakwa téké yénangwa yaambu nak waak yamba kwaae wa. Wani yaambuké Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naakwa du dakwa de dale apapu apapu yékunmba rapéka-kandakwa. Got wani du dakwat wakandékwa, “Guné wunéké yékunmba vékulakate wuna kundiké, ‘Yi wan wanana wa,’ naatake wa wuna ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa ténguněngwa.” Naakandékwa Got.

Akwi du dakwa Gorét wa kuk kwayéndarén

18 Wani muséké wa vékuséknangwa. Got akwi kapérandi muséké kalik yate, wani muséké rakarka yate, yandarén kapérandi musé det yakataké yate, déku mawulé nanat wa wakwasnyéndékwa. Wani muséké kundi ras waak wakawutékwa. Gorké kuk kwayékwa du dakwa, kapérandi musé yakwa du dakwa, de wunga kapérandi musé yate wa déku kundi taakatépéndakwa. Taakatépétake Gotna kundiké vékuséknga pukyate yamba yékunmba téndakwe wa. 19 Got wani kapérandi yapatéké rakarka yandéka wa vékuséknangwa. Got jémbaa yate déku yapaté yamba paakundékwe wa. Yate akwi du dakwat wakwasnyéndéka wa de akwi déké vékuséknda rén. Vékusékte kapérandi musé wayéka yatépékandaru, wa dé det yandarén wani kapérandi musé waambule yakata-kandékwa.

20 Talimba Got akwi musé yandén sapak du dakwa de nyét, képmaa, yandén akwi nak musé waak véte, déku yapaté raské wa vékuséknda rén. Bulaa waak wani musé véte déku yapaté raské wa vékuséknda kwa. Déku yapaté yamba véndakwe wa. Déku mayé apa apapu apapu rapékandéka wa dé akwi néma duwat taalékére deké néma du wa randékwa. Wunga randékwanngé vékapuk yate, yandén musé véte wa wunga randékwanngé vékuséknda kwa. Vékusékte Gorét anga katik waké daré, “Nané ménéké yamba vékuséknangwe wa.” Wunga katik waké daré. Yandén akwi musé véndakwanmba.

21 De Gorké vékusékte anga wamunaandaru, “Got wan nana Néman Du wa.” Wunga wamunaandaru, wan yékun wa. Wunga yamba wandakwe wa. Yate de déku yé yamba kavéréknda kwe wa. Yate yéku yapaté yandénngé mawulé yamba yandakwe wa. Deku mawulé waangété yandéka, du ganngumba yé yaayatéte yékunmba vékulakakapuk yandakwa pulak, wa de yamba yékunmba vékulakandakwe wa. 22 Yate wandakwa, “Némaamba muséké wa vékusék-nangwa.” Wunga wate wa waangété yandarén. 23 Yate apapu apapu rapékakwa du Gorké kuk kwayéte wa papungorét waatakundakwa. Rapékakapuk yakwa du pulak, api pulak, baalé waasa pulak, kaambe pulak, wunga dunyansé yan musat wa waatakundakwa.

Késpulak nakpulak kapérandi yapaté

24 Wunga yandaka Got de yaasékandéka wa deku kapérandi mawulé vékute wa nak du dakwale deku sépémba nékéti yandakwa musé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandakwa. 25 Anga wanangwa, “Nana Néman Du Got wa randékwa. Yi
wan wanana wa. Papungot wan paapu yakwa musé wa.” Naanangwa. De
Gorét kuk kwayéte papungorké mawulé yandarén. Yate akwi musé yan
du Gotna yé kavérékngapuk yate, déké jémbaa yakapuk yate, wa Got yan
muséké jémbaa yate wani muséna yé kavérékndarén. Got wan yékun wa.
Nané déku yé apapu apapu ma kavérékngwak. Yi wan wanana wa.
26 De wunga Gorét kuk kwayéndaka Got de yaasékandéka deku kapérandi
mawulé vékute deku sépémba nékéti yandakwa musé wa yandakwa. Yate
dakwa de Got kwayéndén yapaté yaasékatake duwale kwaamuké kalik yate
nak dakwale male kwaaké wa mawulé yandakwa. 27 Du waak kapérandi
mawulé vékute dakwale kwaamuké kalik yate duwale kwaaké wa mawulé
yandakwa. Deku mawulé yaa pulak yaandéka duké male néma mawulé yate
deku sépémba nékéti yandakwa musé yaké wa mawulé yandakwa. Wunga
yandaka yandakwa kapérandi yapaté deku mawulé, deku sépat waak, wa
yaavan kutndékwa. Wani kapérandi yapaté deku mawulé deku sépat waak
yaavan kurké yandékwanngé, Got talimba wa wandén.
28 De wunga yate Gorké vékusékte dat kuk kwayéndaka Got det wa kuk
kwayéndén. Kwayéndéka de deku kapérandi mawulé vékute kapérandi
yapaté male wa yandakwa. 29-31 Yandaka deku mawulémba kapérandi
mawulé wa vékulékén. Vékuléke téndéka anga késpulak nakpulak kapérandi
musé yandakwa. Nak du dakwana muséké jaambindakwa, nak du dakwaké
kapérandi mawulé yandakwa, nak du dakwana muséké kapére mawulé
vékundakwa, du dakwat viyaandék-ndakwa, waaru waariyandakwa, nak du
dakwat paapu yandakwa, nak du dakwat yaavan kurké mawulé yandakwa,
nak du dakwaké kapérandi kundi bulndakwa, nak du dakwaké papukundi
wandakwa, Gorét kuk kwayéte déku maama téndakwa, nak du dakwat
waarundakwa, deku kapmang dekét deku yé kavérékndakwa, yandarén
muséké mawulé yate némaanmba wandakwa, kapérandi musé ras waak yaké
vékulakandakwa, deku aasa aapana kundi vékukapuk yandakwa, yéku yapaté
yamuké yamba vékusékndakwe, wandakwa pulak yamba yandakwe wa, nak
du dakwaké yamba mawulé yandakwe, nak du dakwaké yamba sémbéraa
yandakwe, wunga kapérandi musé wa yandakwa. 32 Wunga yakwa du dakwa
anga vékusékndakwa. Got wa wandén, wani du dakwa yandarén kapérandi
musé det waambule yakatandu de kapérandi taalémba yarépéka-ndarénngé.
Wunga vékusékte de wani kapérandi musé yaasékakapuk yate wani kapérandi
musé wa wayéka yatépéka-téndakwa. Wani kapérandi musé male yamba
yandakwe wa. Anga waak yandakwa. Nak du dakwa wani kapérandi musé
yandaka det wandakwa, “Wan wanana. Yékun wa yangunéngwa.” Naandakwa.

Got kot vékukwa néma du rate yékun yakandékwa

2 1 Anga wangunéngwa, “Nak du dakwa wan kapérandi musé
yapékatékwa du dakwa wa. Got yandarén kapérandi musé det

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waambule yakata-kandékwa.” Naangunéngwa. Guné wani kundi waké
yambak. Guné waak de yakwa kapérandi musé yangunéngwa wa. Guné
wani kundi nak du dakwaké wate wa gunéké waak wa wangunéngwa.
2 Anga vékuséknangwa. Got wani kapérandi musé yakwa du dakwat
yandarén kapérandi musé yakatandékwa yapaté wan yékun wa. Wunga
wa vékuséknangwa.
3 Ma vékulakangunék. Guné nak du dakwa yan kapérandi muséké
det waarute guné waak wani kapérandi musé yangunu, Got gunat
waaruké dé, kapuk yénga pulak yaké dé? Gunat waarute yangunén
kapérandi musé gunat waak wa waambule yakata-kandékwa. 4 Anga
vékusék-ngunéngwa. Got guméké sémbéraa yate gunat yékun yandékwa.
Yate yangunén kapérandi musé gunat bari waambule yakataké yamba
vékulakandékwe wa. Wani muséké anga waké yambak, “Wan baka musé
wa. Néma musé yamba wa.” Wunga wakapuk yate guna mawulémba
anga ma wangunék, “Got nanéké sémbéraa yandékwa, nané yanangwa
kapérandi musé yaasékananénngé.”
5 Guné Gorké yékunmba vékulaka-kapuk yate wani kundi yamba
wangunéngwe wa. Guné guna kapérandi mawulé vékute guna
mawulémba apamama yate kapérandi musé wa yatépékangunéngwa.
Yate yangunén kapérandi musé yaasékamuké kalik yangunéngwa.
Yangunénga Got rakarka yandékwa. Guné kapérandi musé ras waak
yamunaangunu, wa Got néma kot vékute néma du raké yakwa nyaa
néma rakarka yate, yangunén akwi kapérandi musé gunat waambule
yakatate ras waak wa waambule yakatakandékwa. Wani nyaa Got
néma kot vékukwa néma du rate akwi du dakwa yan muséké vékute
kundi wakandékwa. Wandu akwi du dakwa anga wakandakwa, “Déku
kundi wan yékun wa. Dé yéku yapaté wa yandékwa.” Wunga wate déku
jémbaaké vékusék-ngandakwa.
6 Akwi du dakwat yandarén musé waambule kaatakandékwa. 7 Du
dakwa ras deku mawulémba apamama yate yéku musé yapékate Gorké
yénangwa yaambumba yéndakwa. De déku du dakwa téte dale apapu
apapu yékunmba rapékaké mawulé yate wa néma jémbaa yandakwa
déké. Wunga yakwa du dakwat Got yéku musé kwayékatate wandu de
dale yékunmba rapéka-kandakwa apapu apapu. 8 Du dakwa ras deku
sépéké male vékulakate Gotna kundiké kuk kwayéndakwa. Kwayéte
kapérandi musé yate kapérandi yaambumba wa yéndakwa. Wunga
yakwa du dakwat Got néma rakarka yate yandarén kapérandi musé
waambule némaanmba yakatakandékwa. 9 Dé wandu kapérandi musé
yakwa du dakwaké kapérandi musé yaakandékwa. Juda du dakwaké
néma kapérandi musé taale yaakandékwa. Yaandu nak gaayé du
dakwaké waak kapérandi musé yaakandékwa. Yaandu de akwi apa tapa
kaangél kurkandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Got yéku musé yakwa du dakwat yékun yakandékwa. Juda du
dakwat némaamba yékun yakandékwa. Ye nak gaayé du dakwat waak
yékun yakandékwa. Yandu deku mawulé yékunmba téndu de déku du
dakwa téte dale nakurakmawulé yate yékunmba yatépékakandakwa.
11 Got wunga yandéka wa vékuséknangwa. Got akwi du dakwat nakurak
kundi male wa wandékwa. Juda du dakwat nakpulak kundi wate, nak
gaayé du dakwat nakpulak kundi wate, wunga yamba yandékwe wa.
12 De Judasé Moses wan apakundi vékusékte kapérandi musé
yandarénngé, Got kot vékukwa néma du rate Moses wan apakundiké
vékulakate deku kundi vékute, yandarén kapérandi musé det waambule
yakata-kandékwa. Nak gaayé du dakwa Moses wan apakundi
vékusékngapuk yate kapérandi musé ye wa Moses wan apakundiké
vékulaka-kapuk yate lambiyak-ngandakwa. Gorale katik rapékaké daré.
13 Anga vékuséknangwa. Moses wan apakundi vékute wandén
pulak yakwa du dakwa Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa
tékandakwa. Moses wan apakundi baka vékukwa du dakwa Gotna
ménimba yéku musé yakwa du dakwa katik téké daré.
14 Nak gaayé du dakwa de Moses wan apakundi yamba vékusék-ndakwe
wa. Yate deku mawulé vékute Moses wandén pulak wa yandarén. Yandaka
anga vékuséknangwa. Apakundi nak deku mawulémba wa tékwa.
Téndéka de Moses wan apakundi vékusék-ngapuk yate deku mawulémba
tékwa kundi vékute wa Moses wandén pulak yandakwa. 15 Nané det véte
anga vékuséknangwa. Got déku apakundi deku mawulémba wa wandén.
Wandéka deku mawulé det anga wandékwa, “Ani musé yate yéku musé
yangunéngwa. Wani musé yate kapérandi musé wa yangunéngwa.” Wani
muséké vékusék-ndarénngé deku mawulé det wa wandékwa.
16 Anga vékuséknangwa. Got néma kot yaké yakwa nyaa deku
mawuléké vékulaka-kandékwa. Wani nyaa dé wandu Jisas Krais kot
vékukwa néma du rate, du dakwa paakundarén mawulé, paakute
yandarén muséké waak kundi wakandékwa. Wuné Jisas Kraisna kundi
du dakwat kwayéte, dé wunga yaké yandékwanngé wa wawutékwa.

Judasé wandarén, “Moses wan apakundi nanat yékun yakandékwa”

17 Guné ras Juda du dakwa téte gunékét guna yé kavérékte anga
wangunéngwa, “Nané Juda du dakwa a. Nané Moses wan apakundi
vékute wa Gotna du dakwa ténangwa.” 18 Wunga wate wa vékusék-
ngunéngwa, yangunénngé Got mawulé yandékwa wani jémbaaké.
Yangunénga nak du gunat Moses wan apakundiké yakwasnyéndaka
wa vékusék-ngunéngwa. Kamu musé dé yéku musé? Kamu musé dé
kapérandi musé? Wunga vékulake wa vékusék-ngunéngwa.
19-20 Yate guna mawulémba anga wangunéngwa, “Nané Moses
wan apakundiké yékunmba wa vékuséknangwa. Vékusékte Gotna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kundi akwiké wa yékunmba vékuséknangwa. Vékusékte ménimbo duké yaambu wakwasnyéndakwa pulak yate, wa yékéyaakmba tékwa du dakwat Gotna kundiké yakwasnyé-kanangwa. Yaa vérékte ganngumba kaalékwa pulak yate, nané yékéyaakmba tékwa du dakwana mawulat yékun yakanangwa. Yananu de Gorké yékunmba vékusékngandakwa. Yékéyaakmba tékwa du dakwat, makal nyambalé pulak téte vékusékngapuk yakwa du dakwat waak nana kundiké yakwasnyé-kanangwa, de nané pulak téndarénngé." Naangunéngwa.

21 Wunga wate nak du dakwat guna kundiké yakwasnyéte kamuké
guné vékusékngapuk yo? Guné wunga yate kapérandi yapaté wa
yangunéngwa. Nak du dakwat anga wangunéngwa, "Guné sél yaké
yambak." Naate wa sél yangunéngwa. 22 Det anga wangunéngwa,
"Guné nak du dakwale kapérandi musé yaké yambak." Naate wa
nak du dakwale kapérandi musé yangunéngwa. Det wangunéngwa,
"Guné papungorké kuk ma kwayéngunék." Naate wa papungorét
waatakundakwa gaamba wulaae wa musé sél yangunéngwa. 23 Guné
Moses wan apakundiké anga wangunéngwa, "Wan yéku kundi wa.
Gotna yé kavéréknangwa kundi wa." Naate wa wani apakundiké kuk
kwayéngunéngwa. Guné Gotna apakundiké kuk kwayéte déku jémbaa
wa yaavan kutngunéngwa. 24 Guné Judasé wunga yangunéngwanngé
ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Nak gaayé du dakwa
yangunéngwa kapérandi musé véte Gorké kapérandi kundi wate dat
wasélékndakwa.

Got sépé sékundakwanngé vékulaka-kapuk yate mawuléké wa vékulakandékwa

25 Kundi ras waak wakawutékwa, Got Mosesét wandéka Moses wan
apakundiké, guné Judaséké waak. Guné makal nyambalé yaréngunénga
wa, "Gotna du wa," naate guna sépé sékundarén. Guné Moses wan
apakundi vékute wandén pulak yamunaangunu, wan yékun wa. Guné
wunga yate Gotna du wa ténguné ngwa. Yi wan wanana wa. Guné Moses
wan apakundiké kuk kwayémunaae, wa nak gaayé du sépé sékukapuk
yandarén du pulak wa ténguné ngwa. De Gorké vékusékngapuk yate
Gotna du tékapuk yandakwa pulak, wa guné Moses wan apakundiké kuk
kwayéte Gotna du yamba ténguné ngwe wa.

26 Nak gaayémba téte sépé sékukapuk yandarén du de Moses wan
apakundi vékukapuk yate, baka vékusékte, Moses wandén pulak yate, wa
Gotna ménimba déku du tékandakwa. Wunga téte Gotna ménimba Juda
du sépé sékundarén du pulak wa tékandakwa. Yi wan waak wan wanana
wa. 27 Wunga téte sépé sékukapuk yandarén dunyansé, Moses wandén
pulak yate yéku yapaté yandaru, yaké yandakwa yéku yapaté guné sépé
sékwan Juda du yaké yangunéngwa yapatat wa taalékéra-kandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Guné Moses wan apakundi guna nyéngaamba kwaandéka véte wani kundiké vékusékte wani apakundiké kuk wa kwayénguné ngwa. Wani wawutén kundiké ma vékulakangunu.

28 Gotna duké vékulakate wa wunga wawutékwa. Guné Judasé anga wanguné ngwa, "Akwi Juda dunyansé wan Gotna du wa. Deku aasa aapa Juda du dakwa téndarénmba wa de waak Juda du wa téndakwa. De akwi Got Mosesét wandéka Moses wan apakundi vékusékndaka wa deku sépé sékundarén. De akwi nana apakundi wa vékundakwa." Naanguné ngwa. Wunga wanguné nga a wawutékwa: Yamba yé wa. 29 Gotna du wan anga yakwa du wa. De Gorké yékunmba vékulakandaka Gotna Yaamambi deku mawulémba wa randékwa. Rate wa watakandékwa, de Gotna du téndarénngé. Gotna Yaamambi kure rakwa du wa Gotna du téndakwa. Got deku sépéké yamba vékulakandékwe wa. Got kwayéndén Yaamambiké wa vékulakandékwa. Gotna Yaamambi kure rakwa duké Got anga wandékwa, "De wuna yéku du wa." Wunga wandéka nak du Gotna Yaamambi deku mawulémba randékwanngé vékusékngapuk yate, wa deku yé yamba kavérékndakwe wa.

Got déku kundi katik yaasékaké dé

3 1 Du nak kalmu anga waké dé? "Got wani duké wunga wandékwanngé vékulakate, wuné ménat anga waatakuwutékwa: De Juda du téndakwanngé, kamu yéku musé dé Got det yandéka daré yéku du téte daré nak yéku duwat taalékérak? De Gotna du téndarénngé de Judana apakundi vékute deku sépé sékundaka wani muséké kamu yéku musé dé Gotmba yaalak?"

2 Dé wunga wandu dat anga wakawutékwa, "Wani muséké késpulak nakpulak yéku musé wa yaalan. Wani muséké taale gunat anga wakawutékwa. Guné Judasé, Got gunat male wa déku nyéngaa kwayéndén, guné déku nyéngaaké kurkale véréte nak du dakwat déku kundi kwayénguné nngé." Naakawutékwa.

3 Wunga wawutu kalmu anga waké dé? "Det wa kwayéndén. Yi wan wanana wa. Anga vékuséknangwa. Judasé ras déké yékunmba vékulakakapuk yate déku kundi wa yaasékandarén. Wunga vékusékte kalmu anga waké nané? Got wan kundi kalmu Got yaasékaké dé?"

4 Wani du wunga wandu dat anga wakawutékwa: "Yamba yé wa. Wunga katik waké nané. Akwi du dakwa paapu yamunaandaru, wa nané wayéka vékusék-nganangwa. Got paapu yamba yandékwe wa. Wandékwa pulak wa yakandékwa. Wandén kundi katik yaasékaké dé. Wunga vékusék-nganangwa. Gotna yapatéké du nak Gotna nyéngaamba ani kundi wa viyaatakandén:

> Méné Got waménu du dakwa vékute wakandakwa, 'Yi wan wanana wa. Déku kundi wan yéku kundi wa.'

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga wandaru nak du dakwa kot vékukwa néma duwat
méneké wandaru méné waménu ména kundi deku kundit wa
taalékéra-kandékwa.”
5 Wani du kalmu nakapuk wate képmaamba tékwa duna kapérandi
mawulé vékute anga waké dé? “Nané Judasé Gotna kundi yaasékatake
kapérandi musé yamunaananu, wa nak du nanat véte wakandakwa,
‘Got wan yéku du wa. Kapérandi musé yandakwa pulak, kapérandi
musé yamba yandékwe wa. Yéku musé male wa yapékandékwa.’ Wunga
wandaru, wan yékun wa. Nané wunga kapérandi musé yate Gotna
jémbaa wa wakwasnyénangwa. Wakwasnyé-nangwanngé Got yananén
kapérandi musé nanat waambule yakatandu, wan kapérandi yapaté wa.”
Naakandékwa.
6 Dé wunga wamunaandu, wa dat wakawutékwa, “Yamba yé wa.
Got yéku yapaté male wa yandékwa. Dé kapérandi musé waambule
yakatakapuk yamunaae, wa akwi du dakwaké kot vékukwa néma du
katik raké dé.”
7 Wani du kalmu nakapuk wate anga waké dé? “Nané paapu
yamunaananu, wa nak du nanat véte anga wakandakwa, ‘Got papukundi
yamba bulndékwe wa. Dé yéku kundi wakwa du wa. Yi wan wanana wa.
Wandén kundi katik yaasékaké dé. Dé wani dunyansé yan pulak paapu
yamba yandékwe wa. Nané déku yé ma kavérékngwak.’ Naakandakwa.
De wunga wamunaandaru, wan yékun wa. Nané papukundi wate Got
wan yéku kundi wa wakwasnyénangwa. Yate Gorét wa yékun yanangwa.
Got wunga yanangwanngé vékulaka-kapuk yate yananén kapérandi
musé waambule yakata-munaandu, wan kapérandi yapaté wa. Yéku musé
yaalandénngé wa kapérandi musé yakanangwa.” Naaké dé?
8 Wani du wunga wamunaandu, wa dat wakawutékwa, “Yamba yé
wa. Wunga waké yambak.” Naakawutékwa. Du ras paapu yate anga
wandakwa, “Pol nanat kundi kwayéndékwa, nané kapérandi musé
yananu yéku musé yaalandénngé.” Wunga wate paapu yandarénngé
vékulakate Got wunga wakwa du dakwat wunga yandarén kapérandi
musé waambule yakata-kandékwa. Wan yéku yapaté wa.

Yéku yapaté yakwa du taakwa nak yamba te wa

9 Kalmu wani du nakapuk wate anga waké dé? “Waménén kundiké
vékulakate ménat waatakuwutékwa. Nané Judasé Gotna ménimba yéku
musé yakwa du dakwa ténanga nak gaayé du dakwa Gotna ménimba
kapérandi musé yakwa du dakwa daré to, kapuk?”
Dé wunga wamunaandu dat anga wakawutékwa: Yamba wa. Wani
muséké wa wawutén. Juda du dakwa, nak gaayé du dakwa, akwi du
dakwa deku mawulémba kapérandi mawulé wa tékwa. Téndéka deku
kapérandi mawulé vékute wa kapérandi musé yandakwa. 10 Wani

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kapérandi mawulé vékukwa du dakwaké Gotna nyéngaamba ani kundi
wa kwaakwa:
Yéku musé yakwa du taakwa nak yamba te wa.
De akwi kapérandi musé wa yandakwa.
11 Akwi du dakwa vékusékngapuk yate Gotna kundit wa kuk
kwayéndakwa.
Gorké mawulé yakwa du taakwa nak yamba te wa.
12 Akwi du dakwa Gorké yéndakwa yaambu wa yaasékandarén.
Yaasékatake de akwi kapérandi musé yakwa du dakwa wa
téndakwa.
Du dakwa yéku musé yaké yamba mawulé yandakwe wa.
Akwi du dakwa kapérandi musé yaké wa mawulé yandakwa.
13 Du kiyaandéka rémtake kukmba lévéraandaka wani kwaawumba
yaalakwa wani yaama pulak, wa bulndakwa kundi wunga wa
kapérandi yakwa.
De papukundi wate paapu yandakwa, nak du dakwat.
Duwat tikwa kaambe det yaavan kutndakwa pulak, wa bulndakwa
kundi nak du dakwana mawulé yaavan kutndékwa.
14 Kapérandi kundi deku mawulémba wa vékuléke tékwa.
Téndéka de rakarka yate késpulak nakpulak kapérandi kundi male
wa bulndakwa.
15 Nak du dakwat viyaandékngé bari yeyé yaayandakwa.
16 Yeyé yaayate téndakwa akwi taalémba du dakwat yaavan kutte deku
mawulé waak wa yaavan kutndakwa.
17 Nak du dakwale nakurakmawulé yate yékunmba témuké yamba
vékusékndakwe wa.
18 Gorké vékulakakapuk yate déku yé yamba kavérékndakwe wa.
19 Wani kundi Gotna nyéngaamba wa viyaatakandarén, nané Gotna
apakundi yékunmba vékukwa du dakwaké. Nané akwi kapérandi musé
yakwa du dakwa ténangwanngé, vékusék-nanénngé, wa de wunga
viyaatakandarén. Nané wunga vékusékte, Got néma kot vékute néma du
raké yandékwa sapak, nané akwi déku ménimba téte déku kundi vékute
déku kundi kaataké yapatikanangwa. 20 Nané ani képmaamba tékwa
akwi du dakwa Gotna apakundi vékute anga vékuséknangwa. Nané
akwi kapérandi musé wa yanangwa. Yate Moses wan apakundi vékute
wandén pulak yate, Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa téké wa
yapatinangwa. Wunga vékuséknangwa.

Kraiské yékunmba vékulakate wa Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa tékandakwa

21 Bulaa nané Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa ténanénngé,
dé yaambu nak nanat wa wakwasnyéndén. Wani yaambu wan Moses

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wan apakundi vékunangwa yaambu yamba yé wa. Talimba Moses,
Gotna yémba kundi kwayétan dunyansé waak nanat wani yaambuké
wa wandarén. 22-23 Wani yaambu wan anga wa. Nané Jisas Kraiské
yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naananu,
wa Got wandu nané déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa
tékanangwa. Juda du dakwa, nak gaayé du dakwa, nané akwi kapérandi
musé wa yananén. Yate Gorale tékapuk yate apakmba wa ténangwa.
24 Ténanga dé nanéké sémbéraa yate nanat baka yékun yate anga
wandékwa, “Krais Jisas kiyaae guné Satanna taambamba kéraandéka
déké yékunmba vékulakate bulaa wuna ménimba yéku musé yakwa du
dakwa wa ténguněngwa.” Naandékwa.
25 Got wandéka wa Krais Jisas gaaye kiyaandén, déku nyéki yananén
kapérandi musé yasnyéputindénngé. Yandu Got nanat katik rakarka
yaké dé. Kiyaandénngé nané déké yékunmba vékulakate déku kundiké,
“Yi wan wanana wa,” naananu Got nanat nakapuk rakarka katik yaké
dé. Déku yéku yapatéké wa vékuséknangwa. Talimba Got du dakwa yan
kapérandi musé det waambule yakataké mawulé yamunaae, wa yandarén
kapérandi musé det waambule yakatakatik dé. Wunga yakapuk yate
wa kaavéréndén. Krais Jisas yananén kapérandi muséké kiyaandénngé
watake bulaa nanat déku yéku yapaté wa wakwasnyéndékwa. 26 Krais
Jisas yananén kapérandi muséké kiyaandéka bulaa anga vékuséknangwa.
Got yéku yapaté male wa yandékwa. Yandéka nané Jisaské yékunmba
vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naananga wa nanat
anga wandékwa, “Guné wuna ménimba yéku musé yakwa du dakwa wa
ténguněngwa.” Naandéka wunga wa vékuséknangwa.
27 Ma vékungunék. Wani muséké vékusékte nané nana yé katik
kavéréknge nané. Kamuké wuté wunga wak? Nané nana kapmang
nanékét Moses wan apakundi vékute wandékwa pulak apamama yate,
Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa katik téké nané. Nané
Jisaské yékunmba vékulakananu Got déku kapmang wandu wa déku
ménimba yéku musé yakwa du dakwa tékanangwa. Wanngé vékulakate
wa wunga wawutén. 28 Anga vékuséknangwa. Nané Moses wan apakundi
vékute Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa ténanénngé, Got
katik waké dé. Nané Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi
wan wanana wa,” naananu, wa Got wandu nané déku ménimba yéku
musé yakwa du dakwa tékanangwa. Wanngé vékusékte wa wunga
wawutén.
29 Ma vékulakangunék. Got wan Judaséna néma du male dé, kapuk
dé wan nak gaayé du dakwana néma du waak sékét dé? Got wan nak
gaayé du dakwana néma du waak wa. Dé akwi képmaamba tékwa du
dakwana néma du wa. 30 Got wan nakurak male wa. Dé nakurak kundi
wandékwa akwi du dakwat. Judasé Krais Jisaské yékunmba vékulakate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandaru, wa Got deké anga wakandékwa, “Yéku musé yakwa du dakwa wa.” Naakandékwa. Nak gaayé du dakwa Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandaru, wa Got deké waak anga wakandékwa, “Yéku musé yakwa du dakwa wa.” Naakandékwa. 31 Dé wunga waké yandékwanngé vékulakate, anga katik waké nané, “Nané Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké, ‘Yi wan wanana wa,’ naate, wa Gotna apakundit kuk kwayénangwa.” Wunga katik waké nané. Nané Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate, wa Gotna apakundi yékunmba vékunangwa.

Got Abrahamngé wandén, “Yéku musé yakwa du wa.”

4 1 Bulaa nané Judasé nana gwaal waaranga maandéka bakamu Abrahamngé vékulaka-kanangwa. Dé kamu yandéka dé Got dat yékun yak? Wani muséké wakawutékwa. 2 Dé néma jémbaa yandénngé Got déké, “Yéku musé yakwa du wa,” naamunaandu, wa dékét déku kapmang déku yé kavérékte yéku musé yakatik dé. Got Abrahamna jémbaaké vékulaka-kapuk yandéka, wa dé Gotna ménimba téte déku yé kavérékngé yapatikndén. 3 Wani muséké Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Abraham Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandéka wa Got déké anga wandén, “Dé yéku musé yakwa du wa.” Naandén.

4 Ma vékulakangunék. Nana du, nak duké jémbaa yandéka wa dé déku jémbaaké yéwaa kwayéndékwa. Kwayéndéka kéraandéka anga yamba wanangwe wa, “Déké sémbéraa yate wa yéwaa kwayéndékwa.” Wunga wakapuk yate wa anga wanangwa, “Yandén jémbaa wa kaatandékwa.” Naanangwa. 5 Guné wani muséké vékulakate bulaa ani muséké ma vékulaka. Kapérandi musé yan du dakwa Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa téndarénngé, Got déku kapmang dékét wa wandékwa. Dé wunga wakwa du wa. Dé wunga yandéka nané déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa témuké, yananén jémbaaké yamba vékulakanangwe wa. Nané déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa témuké, déké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naanangwa. Wunga yananga wa nanat wandékwa, “Bulaa guné wuna ménimba yéku musé yakwa du dakwa wa téngunéngwa.” Naandékwa.

6-8 Talimba yatan du Devit waak wani muséké wa wandén. Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén:

> Néman Du Got du dakwana kapérandi mawulé kurure yandarén kapérandi musé yasnyéputindénngé wani du dakwa mawulé tawulé yénga yandaru.
>
> Dé yandarén kapérandi muséké vékulaka-kapuk yandu de mawulé tawulé yénga yandaru.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga viyaatakandéka anga vékuséknangwa. Du dakwa Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa témuké, yandarén jémbaaké vékulakakapuk yate, déké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naakwa wani du dakwa mawulé tawulé yénga yandaru.

9 Nané yékunmba ma vékulakakwak. Nané Devit viyaatakan kundi vékute sépé sékundarén Juda duké male nané vékulako, kapuk sépé sékukapuk nak gaayémba yaan duké waak nané vékulako? Nané sépé sékukapuk nak gaayémba yaan duké waak vékulakanangwa. De waak mawulé tawulé yénga yandaru. Anga vékuséknangwa. Abraham Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandéka wa Got déké wandén, “Yéku musé yakwa du wa téndékwa wuna ménimba.” Naandén Abrahamngé.

10 Yani sapak dé Got wunga wak? Abrahamna sépé sékundarén sapak dé, kapuk déku sépé sékukapuk yandarén sapak dé? Wan déku sépé wayéka sékukapuk yandarén sapak wa wandén.

11 Taale Gorké yékunmba vékulakandéka wa Got anga wandén, “Wuna ménimba yéku musé yakwa du wa téndékwa.” Naandén. Wunga wandéka wani sapak Abrahamna sépé yamba sékundakwe wa. Kukmba wa déku sépé sékundarén. Nak du véte anga wandarénngé, “Abraham Gorké yékunmba vékulakate Gotna ménimba yéku musé yakwa du wa téndékwa. Yi wan wanana wa. Bulaa wani muséké wa vékuséknangwa.” Wunga wandarénngé wa déku sépé sékundarén. Abraham talimba wunga yandéka de sépé sékukapuk yandaka Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naakwa du de anga wandakwa, “Nané Abraham vékulakan pulak, Gorké yékunmba vékulakananga wa Abraham wan nana gwaal waaranga maandéka bakamu wa.” Naandakwa. Wani duké Got anga wandékwa, “Wunéké yékunmba vékulakate wuna ménimba yéku musé yakwa du wa téndakwa.” Naandékwa.

12 Nana gwaal waaranga maandéka bakamu Abraham, déku sépé sékukapuk yandarén sapak Gorké yékunmba vékulakandén pulak, wa nana sépé sékundarén du, nané Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naanangwa. Naate wa nané waak anga wanangwa, “Nané Abraham Gorké yékunmba vékulakandén pulak, Gorké yékunmba vékulakananga wa Abraham wan nana gwaal waaranga maandéka bakamu wa.” Naanangwa.

Got déké yékunmba vékulakakwa du dakwaké wa wandén déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa téndarénngé

13 Talimba Got Abrahamét anga wandén, “Wuné akwi képmaa kwayékawutékwa, ménat, ména gwaal waaranga maandéka bakamat waak. Yi wan wanana wa.” Naandén. Wani kundi wate Abraham Moses wan apakundi vékute wandén pulak yandénngé, Got yamba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékulakandékwe wa. Wani kundi wate Got vékulakandén, Abraham déké yékunmba vékulakate déku ménimba yéku musé yakwa du téndékwanngé.

14 Du dakwa ras anga wandakwa, “Nané Moses wan apakundi vékute wandékwa pulak yananu, wa Got nanat wandén musé tiyaakandékwa.” Wunga wandaru wunga yakwa du dakwat Got kwayémunaandu, wa anga wakatik nané, “Nané Gorké yékunmba vékulakananu, wan baka musé wa. Got wan kundi wan baka kundi wa.” 15 Wunga katik waké nané. Nané Gotna apakundi vékute, wandékwa pulak yaké mawulé yate, wani kundiké kuk kwayénanu Got yananén kapérandi muséké wa rakarka yakandékwa. Yate yananén kapérandi musé nanat waambule yakatakandékwa. Nanat katik yékun yaké dé. Moses wani apakundi wakapuk yamunaandu wa wani apakundiké katik vékuséknge nané. Yananu nanéké anga katik waké daré, “Moses wan apa kundiké wa kuk kwayéndakwa.” Wunga katik waké daré.

16 Wani kundiké vékulakate anga vékuséknangwa. Du dakwa Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandaru Got, det wandén pulak, wa det yékun yakandékwa. Yandarén yéku muséké vékulaka-kapuk yate, wa mawulé yandékwa pulak yate det yékun yakandékwa. Yate Abrahamna akwi gwaal waaranga maandéka bakamat yékun yakandékwa. Yi wan wanana wa. Moses wan apakundi vékute wandén pulak yate Gorké yékunmba vékulakakwa du dakwa, Moses wan apakundi vékukapuk yate Abraham pulak Gorké yékunmba vékulakakwa du dakwa, nané akwi Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu ténanu, wa Got wandén pulak nanat yékun yakandékwa.

17 Nanat yékun yaké yandékwanngé ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Got Abrahamét anga wandén, “Wuné wawutu méné némaamba képmaamba tékwa du dakwana gwaal waaranga maandéka bakamu tékaménéngwa.” Naandén. Wani kundi vékute anga vékuséknangwa. Gotna ménimba wa Abraham wan nané Gorké yékunmba vékulakakwa du dakwana gwaal waaranga maandéka bakamu wa. Dé Gorké yékunmba vékulakandéka wa Got dat wani kundi wandén. Got wan dé kiyaan du nakapuk taamale waarapndarénngé wakwa du wa. Got wan rakapuk yan musé yaalandénngé wakwa du wa.

18 Got Abrahamét anga wa wandén, “Ména gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba wa tékandakwa.” Naandéka Abraham déku kundi vékute anga wandén, “Wandén pulak, wuna gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba tékandakwa. Yi wan wanana wa.” Wunga watake anga yamba wandékwe wa, “Wuné nyambalé kéraakapuk ye aanyapa yawutén wa. Yénga pulak wuna gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba téké daré? Wan papukundi wa wandékwa.” Wunga wakapuk yate nyambaléké baka kaavéréndén. 19 Déku kwaaré 100 pulak yandéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa dé aanyapa ye kiyaaké yakwa du pulak yaréndéka, wa déku taakwa
Sara aanyapa ye nyaan kéraakapuk yaréléka dé wani muséké yamba
vékulakandékwe wa. Gorké wayéka yékunmba vékulakate Got wan
kundi wandén pulak sékérékndénngé wa kaavéréndén. 20-21 Kaavéréte
anga yamba wandékwe wa, "Aané nyaan kéraakapuk ye bari
kiyaakatékwa." Wunga wakapuk yate Gotna yé kavérékte anga wandén,
"Got wunat wa wandén, wuna gwaal waaranga maandéka bakamu
némaamba téké yandakwanngé. Got nana Néman Du rate apa tapa wa
yandékwa. Wandén pulak wa yakandékwa. Yi wan wanana wa. Déku
kundi sékérékndu wuné apamama ye nyaan kéraakawutékwa. Yi wan
wanana wa." Naandén. Wunga watake Gorké yékunmba vékulakate wa
déku kundi wandén pulak sékérékndénngé kaavéréndén. 22 Dé Gorké
yékunmba vékulaka-pékaréte déku kundiké, "Yi wan wanana wa,"
naandéka Got déké wa wandén, "Dé wuna ménimba yéku musé yakwa
du wa."
23 Wunga wandéka wani kundi wa kwaakwa Gotna nyéngaamba. Wani
kundi Abrahamngé male yamba wandékwe wa. 24-25 Wani kundi nanéké
waak wa wandékwa. Got nana Néman Du Jisasét wandéka wa gaaye
yananén kapérandi muséké kiyaandén. Kiyaandéka nané Gotna ménimba
yéku musé yakwa du dakwa ténanénngé, Got wandéka wa nakapuk
taamale waarapndén. Waarapndénngé, nané Abraham yan pulak Gorké
yékunmba vékulakate, déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naananu,
wa dé Abrahamngé wandén pulak, nanéké waak anga wakandékwa,
"De wunéké yékunmba vékulakate wuna ménimba yéku musé yakwa du
dakwa wa téndakwa." Naakandékwa.

Got wa wandékwa, "Wuna ménimba yéku musé yakwa du dakwa wa téndakwa"

5 1 Nané Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa Gorké yékunmba
vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naananga Got
nanéké anga wandékwa, "Wuna ménimba yéku musé yakwa du dakwa
wa téndakwa." Naandékwa. Wunga wandékwanngé vékulakate, anga
yakanangwa. Nana Néman Du Jisas Krais nanéké kiyaae yananén
kapérandi mawulé kururéndénngé, wa Gorale nakurakmawulé yapékate
yékunmba tékanangwa. 2 Jisas Krais nanéké kiyaandéka nané déké
yékunmba vékulakananga Got yananén yéku muséké vékulaka-kapuk
yate nanéké sémbéraa yate nanat baka yékun yandéka nané déku du
dakwa ténangwa. Téte mawulé tawulé yate, déku gaayémba dale apapu
apapu yékunmba yarépékaké yanakwanngé wa kaavérénangwa.
3 Kapérandi musé nanéké yaandu wani sapak waak yéku mawulé
vékute mawulé tawulé yapéka-kanangwa. Ani muséké wa vékusék-
nangwa. Kapérandi musé nanéké yaandu nané nana mawulémba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apamama yate kurkale ténanu, wa nana mawulé apamama ye
yékunmba tékandékwa. Téndu Jisas Kraiské katik kuk kwayéké
nané. 4 Kapérandi musé nanéké yaandu nana mawulé apamama ye
yékunmba téndu, wa Gotna mawulé nanéké yékun yakandékwa. Yandu,
déku kundi sékérékndu nané dale yékunmba yarépékananénngé, wa
kaavérékanangwa. Wunga vékusékte mawulé tawulé yakanangwa.
5 Nané baka katik kaavéréké nané. Anga wa vékusék-nangwa. Got nanéké
néma mawulé wa yandékwa. Dé nanéké kuk katik kwayéké dé. Déku
Yaamambi nanat tiyaandéka wa nana mawulémba wulaae randéka Gotna
mawuléké vékuséknangwa. Vékusékte wa kaavéré-kanangwa.
6 Talimba nané apamama yakapuk yananga Got wan sapak Krais
yaae wa nané déku kundi vékukapuk yan du dakwaké kiyaandén. 7 Ma
vékulaka. Du nak dé kapérandi musé yakapuk yakwa duwat yékun
yamuké kiyaaké dé kapuk? Kalmu dé yéku musé yakwa duwat yékun
yamuké apamama yate déké kiyaaké dé? 8 Nané yéku musé yakwa du
dakwa tékapuk yate kapérandi musé yakwa du dakwa ténanga wa Krais
nanat yékun yamuké wa nanéké kiyaandén. Got nanéké néma mawulé
yate wandéka wa Krais nanéké kiyaandén. Got wunga watake wa nanat
wakwasnyéndékwa, dé nanéké néma mawulé yandékwanngé.
9 Krais kiyaandéka déku nyéki yananén kapérandi musé
yasnyéputindéka Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa a
ténangwa. Krais nanéké wunga yatake anga waak yakandékwa. Dé nanat
yékun yandu Got yananén kapérandi muséké rakarka yate, yananén
kapérandi musé nanat katik yakataké dé. Yi wan wanana wa. 10 Talimba
Gotna maama ténanén sapak, Gotna nyaan kiyaandéka bulaa nané Gotna
maama tékapuk yate wa Gorale nakurakmawulé yate kurkale ténangwa.
Wunga téte anga kurkale vékuséknangwa. Gotna nyaan taamale waarape
rapékate nanat yékun yandu, Got yananén kapérandi muséké rakarka
yate, wani musé nanat katik waambule yakataké dé. 11 Wunga vékusékte
nané, nana Néman Du Jisas Krais nanéké kiyaandéka nané Gorale
nakurakmawulé yate kurkale ténangwanngé vékulakate, nané Gorké
mawulé tawulé yanangwa. Wani akwi muséké vékulakate, kapérandi
musé nanéké yaandéka, wa yéku mawulé vékute Gorké mawulé tawulé
yanangwa.

Adam kapérandi musé yandéka wa kiyaandarén. Jisas Krais nanat yékun yandénngé wa rapéka-kanangwa

12 Nané Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana
wa,” naananga, Got nanéké, “Yéku musé yakwa du dakwa wa,”
naandékwanngé vékulakate, anga vékuséknangwa. Talimba taale
yaran du Adam kapérandi musé ye kiyaandéka déku kukmba yaae ani
képmaamba tékwa akwi du dakwa déku gwaal waaranga maandéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bakamu téte wa kiyaandarén. Kiyaandarénngé, nané akwi kapérandi musé ye nané waak akwi kiyaakanangwa. Wunga vékuséknangwa.

13 Got apakundi Mosesét wakapuk yandén sapak wa du dakwa kapérandi musé yandarén. Wani sapak de wani apakundiké vékusék-ngapuk yate kapérandi musé yandaka Got anga yamba wandékwe wa, "De kapérandi musé yakwa du dakwa wa." 14 Wunga wakapuk yate du dakwa kiyaandarénngé wa wandén. Adam yaran sapak du dakwa baka kiyaandaka, nak sapak kiyaandaka, nak sapak kiyaandaka, Moses yaran sapak waak wa kiyaandarén. Adam Gotna kundiké kuk kwayéndéka nak du dakwa Adam yan pulak yakapuk yate nakpulak kapérandi musé yandarén. De akwi wa kiyaandarén. Adamna yapaté nyaap pulak wa wakwasnyéndékwa kukmba yaaké yakwa du Jisas Kraiské.

15 Adam yan kapérandi musé, Got nanat baka yékun yakwa musé, wani musé wan musé vétik wa. Nakurak male musé yamba yé wa. Nakurak du Adam kapérandi musé yandéka némaamba du dakwa wa kiyaan. Got némaamba du dakwat baka yékun yate, deké kiyaandénngé Jisas Kraisét kwayéndéka, dé deké yéku musé male yate wa kiyaandén. Kiyaandéka nané némaamba du dakwa kurkale ténangwa.

16 Talimba nakurak du Adam kapérandi musé yandéka Got yandén kapérandi musé waambule yakatate du dakwaké anga wandén, "De kapérandi musé yakwa du dakwa wa." Naandéka de akwi némaamba kapérandi musé yandarén. Yandaka bulaa Got nakpulak yapaté yate, deké kiyaandénngé Jisas Kraisét kwayéndéka kiyaandéka nanéké anga wandén, "De wuna ménimba yéku musé yakwa du dakwa wa." Naandén Got.

17 Talimba wani nakurak du Adam kapérandi musé yandéka akwi du dakwa wa kiyaan. Bulaa Got yananén muséké vékulaka-kapuk yate, nanat baka yékun yate, néma musé nanat tiyaate, nanéké kiyaandénngé Jisas Kraisét wandénngé, nané némaamba du dakwa déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa téte dale apapu apapu yékunmba tépékaa-kanangwa. Téte wa néma du dakwa vérékanangwa nak du dakwaké.

18 Talimba Adam kapérandi musé yandéka Got akwi du dakwa yan kapérandi musé det waambule yakataké wa wandén. Bulaa Jisas Krais yéku musé yandéka, nané Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa téte dale apapu apapu yékunmba tépékaa-nanénngé, wa Got wandén. 19 Talimba nakurak du Gotna kundiké kuk kwayéndéka Got némaamba du dakwaké wa anga wandén, "De kapérandi musé yakwa du dakwa wa." Naandén. Bulaa nakurak du Gotna kundi vékute wandén pulak yandéka wa Got wandén, nané némaamba du dakwa déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa ténanénngé.

20 Talimba Adam wunga yandéka kukmba Moses Gotna apakundi du dakwat wandén, de anga vékusék-ndarénngé. De kapérandi musé yate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gotna apakundiké kuk kwayéndarén. De wunga vékusékte kapérandi musé yamba yaasékandakwe wa. De kapérandi musé ras waak yandaka Got det rakarka yakapuk yate, yandarén kapérandi musé kaatakapuk yate deké sémbéraa yate det baka wa yékun yandén.

21 Talimba Adam kapérandi musé yandéka akwi du dakwa déku gwaal waaranga maandéka bakamu téte wa kiyaandarén. Bulaa Got yananén kapérandi musé kaatakapuk ye nanat baka yékun yate, nana Néman Du Jisas Krais nanéké kiyaandénngé nanéké anga wandékwa, “Wuna ménimba de yéku musé yakwa du dakwa wa.” Naandékwa. Wunga wandékwanngé, nané nak du dakwaké néma du dakwa rate apapu apapu dale yékunmba rapékakanangwa.

Kraisale wa kiyaananén

6 1 Guné, wani muséké vékulakate anga guné wo? “Nané kapérandi musé yapékaténanu, wa Got kaatakapuk yate nanéké sémbéraa yate nanat baka yékun yapékandu nanéké sémbéraa yandékwa yapaté néman yakandékwa.” Wunga guné wo? 2 Guné wunga wate, wa sépélak wa wangunéngwa. Wunga wamunaangunu, wa anga wakawutékwa: Yamba yé wa. Wunga waké yambakate. Nané kapérandi muséké kiyaae wani yapatéké kuk kwayénanén wa. Ye kapérandi musé nakapuk katik yaké nané.

3 Talimba nané Krais Jisasna yémba baptais kéraananénngé, ma vékulakangunék. Nané dale nakurakmawulé yate déku yémba baptais kéraate wa dé kiyaan pulak yate kiyaa pulak wa yananén. 4 Kamuké wuté anga wak? “Kiyaa pulak wa yananén.” Ani muséké vékulakate wa wawutén. Talimba Krais kiyaandéka dé rémndaka nana aapa Got apa tapa yate wandéka wa nakapuk taamale waarapndén. Krais yan pulak wa yananén. Nané dale nakurakmawulé yate déku yémba baptais kéraate, wa kiyaa pulak yananga Got nanat rémndékwa pulak wa yandén, nané waak waarape kulémawulé kéraae yéku musé male yananénngé.

Nané Kraisale nakurakmawulé yate yarépéka-kanangwa

5 Nané kiyaandén pulak yate dale kiyaa pulak wa yananén. Yatake anga vékuséknangwa. Dé nakapuk taamale waarapndén pulak, wa nané dale nakapuk taamale waarapkanangwa. Waarape kulémawulé kéraae yéku musé yate kurkale yarékanangwa. 6 Wunga vékusékte anga waak vékuséknangwa. Talimba nana kapérandi muséké de Krais Jisasét takwemimba viyaae baangtakandarén. Yandaka Got wandéka nané déku jémbaamba yaale talimba yananén kapérandi muséké wa kuk kwayénanén. Kwayénanga nana kapérandi mawulé wa kiyaan. Kapérandi mawulé nana mawulémba nakapuk apamama katik yaké dé. Yate kapérandi musé katik yatépékaké naae, wa nané talimba yananén kapérandi muséké wa kuk kwayénanén. Wunga vékuséknangwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Ani képmaamba téte jémbaa yakwa duké ma vékulakangunék.
Jémbaa yakwa du kiyaandaru néma du deké nakapuk katik apamama
yaké daré. Nané wani jémbaa yakwa du pulak téte kapérandi musékké
kuk kwayéte kiyaa pulak yananu kapérandi musé nanéké nakapuk katik
apamama yaké dé. 8 Wani musékké vékulakate anga wanangwa, "Nané
Kraisale kiyaae wa dale taamale waarapkanangwa. Yate dale yékunmba
yarépéka-kanangwa. Yi wan wanana wa." Naanangwa.
9 Wunga wate anga vékusékнangwa. Krais kiyaandéka Got wandéka
wa nakapuk taamale waarapndén. Waarape nakapuk katik kiyaaké
dé. Du dakwa kiyaandakwa yapaté déké nakapuk apamama yakapuk
yandu wa nakapuk katik kiyaaké dé. 10 Talimba du dakwa yan kapérandi
musé yasnyéputiké we wa kiyaandén. Nakurak apu male wa kiyaandén.
Kiyaandéka Got apamama yate wandéka nakapuk taamale waarape
Gorale wa yarépékandékwa.
11 Wunga vékusékte anga ma wangunék, "Nané kiyaa pulak ye
kapérandi mawuléké kuk kwayétake kapérandi musé nakapuk katik
yaké nané. Yananu Got wandu nané kulémawulé kéraae Krais Jisasale
nakurakmawulé yate Gorké yéku jémbaa yate yékunmba yarépéka-
kanangwa." Wunga wate yékunmba vékulakate kapérandi musé yakapuk
yate yékunmba yarékangunéngwa.
12 Wunga yaréte kapérandi mawuléké kuk kwayéngunu kapérandi
mawulé guna mawulémba nakapuk apamama katik yaké dé. Yandu guné
kapérandi mawulé vékukapuk yate guna sépémba kapérandi musé yaké
yambak. 13 Guné kapérandi musé yakapuk yamuké, guna maan, taamba,
apa, sépémaalémba tékwa akwi musékké, apamama ma yangunék.
Guné yéku musé male yaké we wa wani musékké apamama yate guna
sépé, guna mawulé, guna sépémaalémba tékwa akwi musé Gorét ma
kwayéngunék. Guné kiyaan du dakwa pulak yaréngunénga Got wandéka
wunga rangunén yapaté yaasékatake kulémawulé wa kéraangunén.
Kéraae dale yékunmba yarépékangunéngwanngé vékulakate, wani
musé Gorét ma kwayéngunék. Kwayéngunu Got wandu yéku musé
male yakangunéngwa. 14 Bulaa Moses wan apakundi guna mawulémba
apamama yakapuk yandéka Got gunéké sémbéraa yate gunat baka
yékun yandéka wa yékunmba yaréngunéngwa. Kapérandi mawulé guna
mawulémba nakapuk katik apamama yaké dé.

Nané yéku musé male yamuké wa mawulé yanangwa

15 Guné, Moses wan apakundi guna mawulémba apamama yakapuk
yandéka Got gunat baka yékun yandéka yékunmba yatéte anga guné
wo? "Bulaa Moses wan apakundi nana mawulémba apamama yamba
yandékwe wa. Wanngé nané kapérandi musé yananu, wa Got nanat katik
waambule yakataké dé." Wunga guné wo? Yamba yé wa. Wunga waké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yambakate. Got gunat baka yékun yandénngé vékulakate kapérandi musé
yaké yambak.
16 Ani kundi ma vékungunék. Guné yi naate nak duké jémbaa yangunu,
dé guné́ké apamama yandu, guné déku jémbaa yakwa du dakwa téte,
déku kundi vékute wandékwa pulak yakangunéngwa. Wani kundi
vékute anga vékusék-ngunéngwa. Kapérandi mawulé guna mawulémba
apamama yandu, guné kapérandi mawulé vékute wandékwa pulak yate,
Satanna jémbaa yakwa du dakwa témunaate, wa kapérandi yaambumba
yéte lambiyak-ngangunéngwa. Gorale katik yarépékaké guné. Got guna
néma du randu, guné déku kundi vékute wandékwa pulak yate, déku
jémbaa yakwa du dakwa témunaate, wa Gorké yénangwa yaambumba
yéte, déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa wa tékangunéngwa.
Wunga wa vékusék-ngunéngwa.
17-18 Talimba kapérandi mawulé guna mawulémba wulaae téte
guna mawulémba apamama yandéka guné kapérandi mawulé vékute
kapérandi musé wa yapékangunén. Yangunénga Got guné wa kéraandén,
guné yéku musé male yangunénngé. Kéraandéka bulaa guné kapérandi
mawulé vékukapuk yate, Jisas Kraiské gunat yakwasnyéndarén kundi
yékunmba vékute, wani kundiké mawulé yate, wa Gotna jémbaa yakwa
du dakwa ténguné́ngwa. Got wunga yandéka wunga ténguné́ngwanngé
vékulakate, nané déké mawulé yate déku yé kavérék-nganangwa.
19 Wani kundi wate képmaamba tékwa muséké wa gunat wawutékwa.
Guné Gotna jémbaaké yékunmba vékusékngapuk yate képmaana muséké
vékusékngwa du dakwa, gunat wa képmaana muséké wa wawutékwa.
Wawutu guné vékute Gotna jémbaaké vékusék-ngangunéngwa. Talimba
guné kapérandi mawulé vékute guna sépémba kapérandi musé yate
késpulak nakpulak némaamba kapérandi musé wa yangunén. Bulaa guna
sépé, guna mawulé, guna sépémaalémba tékwa akwi musé Gorét ma
kwayéngunék. Kwayéte yéku mawulé vékutépékaate Gorké yéku musé
male ma yangunék.
20 Talimba guné yéku yapaté male yapékakwa du Gorké vékulakakapuk
yate, Got mawulé yandékwa musé yamba yangunéngwe wa. Yangunénga
kapérandi mawulé guna mawulémba wulaae téte guna mawulémba
apamama yandéka kapérandi musé wa yaténgunén. 21 Bulaa guné Gotna
jémbaamba yaale yangunén kapérandi muséké wa nékéti yangunéngwa.
Talimba wani musé yatake guné yéku musé kéraak kapuk? Yamba
yé wa. Guné wani kapérandi musé yate kapérandi taalat yéndakwa
yaambumba wa yéténgunén. Wani yaambumba yékwa du dakwa
lambiyak-ngandakwa. 22 Kapérandi mawulé guna mawulémba apamama
yandéka wa Got guné kéraandén, guné déku taambamba yaréngunénngé.
Kéraandéka guné déku taambamba yaréte déké vékulakate mawulé
yandékwa musé wa yangunéngwa. Yangunénga yéku mawulé guna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulémba wulaae téte guna mawulémba apamama yandéka wa yéku yapaté yangunéngwa. Yate ani yéku musé kéraangunéngwa. Guné kulémawulé kéraae yéku musé yapéka-ngunéngwa. Yate kurkale yaréte Gorale kurkale yarépéka-kangunéngwa apapu apapu.

23 Wawutén kundiké vékulakate gunat anga wawutékwa. Kapérandi musé yakwa du dakwat Got wani musé waambule yakatate wandu ani kapérandi musé yaakandékwa. Lambiyakngandakwa. Gorale katik yarépékaké daré. Nana Néman Du Jisas Kraisale nakurakmawulé yatékwa du dakwat, Got ani yéku musé baka kwayékandékwa. De dale yékunmba yarépéka-kandakwa apapu apapu.

Nané kulémawulé kéraae yéku yapaté yakanangwa

7 1 Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, guné apakundiké yékunmba vékusékte, bulaa wawutékwa kundi yékunmba vékuséknganguné ngwa. Du dakwa ani képmaamba wayéka téte apakundi vékute wandékwa pulak yakandakwa. Kiyaandaru wani apakundi deké apamama katik yaké dé.

2 Nana apakundi anga wandékwa, “Taakwa du kumbilu léku du wayéka yaréndu lé dale ma yarépékalék. Dé kiyaandu lé mawulé yate nak du kumbikalékwa.” 3 Wunga wandéka anga vékuséknangwa. Léku du wayéka yaréndu taakwa nak duwale yatélu, wa nané nana apakundi vékute léké anga wakanangwa, “Nak duwale kapérandi musé yakwa taakwa wa.” Naakanangwa. Léku du kiyaandu lé nak duwale yatélu, wa nana apakundi vékute lat katik waaruké nané. Léké anga katik waké nané, “Kapérandi musé yakwa taakwa wa.” Wunga katik waké nané.

4 Guné wuna du dakwa, wani taakwa pulak wa yaréngunén. Nana apakundi wani du kumbin taakwaké apamama yandékwa pulak, talimba Moses wan apakundi guné ké apamama yandén. Krais kiyaandéka guné dale nakurakmawulé yate kiyaandén pulak yangunénga bulaa Moses wan apakundi guné ké apamama yamba yandékwe wa. Talimba nané Moses wan apakundi vékukwa du dakwa ténanga, Got kiyaan du Kraisét wandéka wa nakapuk taamale waarapndén. Nané Gorké yéku jémbaa yananénngé, wa Got Kraisét wandéka wa nakapuk taamale waarapndén. Waarape randéka nané déku du dakwa wa ténangwa.

5 Talimba nané ani képmaana muséké male vékulakate, nana sépémba kapérandi musé yaké mawulé yananén. Yate Moses wan apakundimba ani kundi vékunanén: Guné wani némaamba kapérandi musé yaké yambak. Wani kundi baka vékunanga kapérandi mawulé nana mawulémba wulaae téndéka nané wani kapérandi mawulé vékute wani kapérandi musé wa yananén. Yate kapérandi taalat yéndakwa yaambumba wa yéténanén. Wani yaambumba yékwa du dakwa lambiyak-ngandakwa. Gorale katik yarépékaké daré.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Talimba wunga wa ténanén. Moses wan apakundi nanéké apamama
yandéka nané wani kundi vékute Gorké jémbaa yaké wa mawulé
yananén. Yananga Krais kiyaandéka nané dale nakurakmawulé yate
kiyaandén pulak yananga bulaa Moses wan apakundi nanéké yamba
apamama yandékwe wa. Nané Moses wan apakundiké vékulakakapuk
yate, Gotna Yaamambi tiyaakwa kulémawulé kéraae, kurkale yaréte
Gorké jémbaa yanangwa.

Moses wan apakundi vékute yananén kapérandi muséké vékusék-nganangwa

7 Ma vékulakangunék. Anga kalmu waké nané? "Moses wan apakundi
wan kapérandi musé wa." Yamba wa. Wunga katik waké nané. Moses
anga wa wandén, "Guna mawulé nak duna muséké katik jaambiké dé."
Moses wani kundi wakapuk yamunaandu wa katik vékusékngé wuté.
Wuna mawulé nak duna muséké jaambindu, wan kapérandi mawulé wa.
Bulaa wunga vékusékte wuna mawulémba tékwa kapérandi mawuléké
wa vékusékwutékwa. 8 Wuna mawulé nak duna muséké jaambikapuk
yandéka, apakundi vékusék-wutéka, kapérandi mawulé wuna mawulémba
téndéka, bulaa wani muséké vékulaka vékulaka naawutéka wuna mawulé
némaamba duna muséké jaambindékwa. Moses wani apakundi wakapuk
yandu wuné wuna kapérandi mawulé vékute wani muséké vékulaka
vékulaka naakapuk yamunaawutu, wani kapérandi musé wunéké
apamama katik yaké dé. Wani kundi wate gunéké waak vékulakawutékwa.
9 Talimba wani apakundi vékusékngapuk yate mawulé tawulé yate
yaréwutén. Kukmba wani apakundi vékusékte, kapérandi mawulé wuna
mawulémba téndékwanngé vékusékte, kapérandi yaambumba yétéwutén.
10 Wani yaambumba yékwa du dakwa lambiyakngandakwa. Anga
vékusék-wutékwa. Got déku apakundi wandéka wa Moses wani kundi
wandén, nané yéku mawulé vékute kurkale yarénanénngé. Got wunga
wandéka yéku mawulé vékute kurkale yamba yaréwutékwe wa. Yate
kapérandi yaambumba yéte, lambiyakngé yawutén.
11 Wuné wani apakundi vékute késpulak nakpulak kapérandi muséké
vékusék-wutéka wuna kapérandi mawulé némaan yandéka yéku muséké
yamba vékusék-wutékwe wa. Yate kapérandi mawulé vékute kapérandi
yaambumba yéte, wa lambiyakngé yawutén. Wunga vékusék-wutékwa.
12 Vékusékte ani muséké waak vékusék-wutékwa. Moses wan apakundi
kapérandi kundi yamba yé wa. Wan yéku kundi wa. Got wani kundi
Mosesét wa kwayéndén. Nana mawulé nak duna muséké jaambikapuk
yaké yandékwa kundi wan yéku kundi wa. Moses wan apakundi wan
yéku laku kundi wa.
13 Yénga waké nané? Moses wan apakundi yéku kundi vékute
lambiyakngé yawutékwa yaambumba wuté yu kapuk? Yamba yé wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga katik waké nané. Kapérandi mawulé wuna mawulémba téndéka wa lambiyakngé yawutékwa yaambumba yétéwutén. Wuné wani yéku kundi yékunmba vékuké mawulé yate wa kapérandi mawulé vékute lambiyakngé yawutékwa yaambumba yétéwutén. Kamu muséké Got wani apakundi wandéka dé Moses wak? Wuna mawulé nak duna muséké jaambikapuk yaké yandékwa kundi vékusékte, wani kapérandi mawulé vékukapuk yawuténngé, wa Got wani apakundi wandéka wa Moses wandén. Got yanangwa kapérandi mawuléké rakarka yate kalik yandékwanngé vékusék-nanénngé, wa Got wani apakundi wandéka wa Moses wa wandén.

Kapérandi mawulé nana mawulémba téndéka wa kapérandi musé yanangwa

14 Anga wa vékuséknangwa. Got wani apakundi Mosesét kwayéndéka Moses wani kundi wandéka wani kundi nana mawulat yékun yate wani kundi yékun wa yandékwa. Wunga vékuséknangwa. Wuné ani képmaana du mawulé yandékwa pulak yate, kapérandi mawulé vékute, kapérandi musé yate, kalapusmba kwaakwa du pulak yatéwutéka wuna mawulé wa kapére yakwa. Wani kundi wate wa gunéké waak wawutékwa. 15 Wuné yawutékwa muséké yamba vékusék-wutékwe wa. Yate néma mawulé yawutékwa musé yamba yawutékwe wa. Yamuké kalik yawutékwa musé wan apapu apapu wa yawutékwa. 16 Wunga yate wuna mawulémba anga wawutékwa, “Moses wan apakundi wan yékun wa. Wani kundi vékute wandékwa pulak yakawutékwa.” Wunga wate wandékwa pulak yamba yawutékwe wa. Wani kundiké wa kuk kwayéte wani kalik yawutékwa musé wa yawutékwa. 17 Wunékét wuna kapmang kapérandi musé yaké yamba mawulé yawutékwe wa. Kapérandi mawulé wuna mawulémba wulaae téndéka wa wuné wani kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yawutékwa.

18 Anga wa vékusék-wutékwa. Wuné ani képmaana du téte wuna sépémba kapérandi musé yaké mawulé yawutéka yéku mawulé wuna mawulémba yamba téndékwe wa. Wuné yéku musé yaké mawulé yate wani yéku musé yaké yapatiwutékwa. Yate kapérandi musé yawutékwa. 19 Wunga vékusékte wa yéku musé yaké mawulé yate yéku musé yamba yawutékwe wa. Kalik yawutékwa kapérandi musé wa yatépékawutékwa. 20 Wunga kalik yate wani kapérandi musé wayéka yatépékate anga vékusék-wutékwa. Kapérandi mawulé wuna mawulémba téndéka wa wani kapérandi musé yawutékwa. Baka yamba yé wa.

21 Wunga male a yatéwutékwa. Yatéte Moses wan apakundiké vékulakate a véwutékwa. Yéku musé yaké mawulé yate, wa kapérandi musé yawutékwa. 22 Yi wan wanana wa. Wuné kulémawulé kéraae Got wan apakundi yékunmba vékuké néma mawulé yawutékwa. 23 Yate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusék-wutékwa, nak pulak mawulé wuna mawulémba wulaae
téndékwanngé. Téndéka yéku kulémawulé wani kapérandi mawulale
véréti bét wuna mawulémba téte waariyambérékwa. Yambéréka wuné
kalapusmba kwaakwa du pulak yatéte, wuna mawulémba tékwa
kapérandi mawulé vékute, kapérandi musé yaké mawulé yawutékwa.
24-25 Wunéké wa vékusék-ngunéngwa. Wuné kulémawulé kéraae,
Gotna apakundi yékunmba vékute yéku musé yaké mawulé yawutékwa.
Kapérandi mawulé wuna mawulémba wulaae téndéka kapérandi
musé yaké mawulé yapékawutékwa. Sémbéraae. Kapérandi mawulé
vékute kapérandi musé yate a lambiyakngé yéndakwa yaambumba
yétéwutékwa. Yétéwutu kandé wunat yékun yandu wuné yéku taalat
yéké wuté? Nana Néman Du Jisas Krais wa wunat yékun yandékwa.
Yandékwanngé vékulakate wa Gotna yé kavérék-ngawutékwa.

Krais nana kapérandi musé yasnyéputiye wandéka Got déku Yaamambi tiyaandén

8 1 Krais Jisas kiyaandéka wa Got yananén kapérandi musé waambule
yakatakapuk yate kundi nak yamba wandékwe, nané Krais Jisasale
nakurakmawulé yakwa du dakwa yananén kapérandi muséké kapérandi
musé kéraananénngé.
2 Talimba wuné kapérandi mawulé vékute wa lambiyakngé yéndakwa
yaambumba yétéwutén. Bulaa Gotna Yaamambi wunat yékun yandéka
wuné kalapusmba kwaakwa du pulak yarékapuk yate, yéku mawulé
vékute, kurkale téte yéku taalat yéndakwa yaambumba a yétéwutékwa.
Gotna Yaamambi wan nané Krais Jisasale nakurakmawulé yate kurkale
ténanénngé mayé apa tiyaakwa du wa.
3 Talimba nané ani képmaana muséké vékulakakwa du dakwa téte
kapérandi mawulé vékunanga Moses wan apakundi nanat yékun yaké
yapatindén. Bulaa Got nanat wa yékun yandén. Déku nyaanét wandéka
dé nana sépé pulak kure, yananén kapérandi mawulé yasnyéputiké
wa ani képmaat gaayandén. Nana sépé kure gaaye yananén kapérandi
muséké kiyaae yananén kapérandi mawulé yasnyéputindénngé, bulaa
kapérandi mawulé nanéké nakapuk katik apamama yaké dé. 4 Got
wunga nanat yékun yandén, nané nana kapérandi mawulé vékukapuk
yate Gotna Yaamambina kundi vékute, Got apakundi wandén pulak
yananénngé.
5-6 De kapérandi mawulé vékukwa du dakwa deku kapérandi
mawulé wa apamama yakwa deké. Yandéka de lambiyakngé yéndakwa
yaambumba wa yéténdakwa. Gorale katik yaréké daré. Gotna
Yaamambina kundi vékukwa du dakwaké Gotna Yaamambi wa kurkale
véréndékwa. Véréndéka de Gorale nakurakmawulé yate déké yénangwa
yaambumba wa yéténdakwa. De Gorale kurkale yarépéka-kandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Lambiyakngé yéndakwa yaambumba yétékwa du dakwaké wate ani
muséké waak wa wawutén. De Got wan apakundi vékukapuk yandaka
deku kapérandi mawulé deké apamama yandéka de Gotna maama wa
téndakwa. De Got wan apakundi yékunmba vékuké yapatindakwa. 8 Yate
deku kapérandi mawulé vékundaka Gotna mawulé deké yékun yamba
yandékwe wa.
9 Guné wani du dakwa pulak yamba ténguněngwe wa. Gotna
Yaamambi guna mawulémba wa randékwa. Randékwanngé, kapérandi
mawulé gunéké apamama yakapuk yandu wa kapérandi mawulé katik
vékutépékaaké guné. Gotna Yaamambi guna mawulémba ramunaandu,
wa Gotna Yaamambi gunéké yékunmba véndu guné dale nakurakmawulé
yate kurkale yarékangunéngwa. Krais Jisasna Yaamambi du dakwana
mawulémba wulaae rakapuk yandu de déku du dakwa katik téké daré.
10 Krais guna mawulémba randu Got gunéké, "Yéku musé yakwa du
dakwa wa," naandu guna kwaminyan dale kurkale yarépékakandékwa.
Guné kapérandi musé ye wa kiyaakangunéngwa. Kiyaangunu guna sépé
biyaawukandékwa. Guna kwaminyan wa rapéka-kandékwa.
11 Talimba Jisas Krais kiyaandéka Got wandéka wa nakapuk taamale
waarapndén. Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaae randu wa guné
waak wunga yakangunéngwa. Kiyaangunu Got nakapuk wandu déku
Yaamambi apamama yandu guné waak taamale waarape dale kurkale
rapéka-kangunéngwa.

Gotna Yaamambi wandéka wa Gotna nyambalé ténangwa

12 Wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa,
Gotna Yaamambi nana mawulémba wulaae rate wunga apamama
yandékwanngé vékulakate, gunat a wawutékwa. Nané nana kapérandi
mawulé yaasékatake Gotna Yaamambina kundi ma vékute yatékwak.
13 Guné kapérandi mawulé bulaa vékumunaae, wa lambiyakngé
yéndakwa yaambumba yékangunéngwa. Gorale katik rapékaké
guné. Guné Gotna Yaamambimba mayé apa kéraae bulaa kapérandi
mawuléké kuk kwayémunaae, wa Gorké yénangwa yaambumba wa
yékangunéngwa. Guné Gorale kurkale rapékakangunéngwa.
14 Gotna Yaamambina kundi yékunmba vékukwa du dakwa Gotna
nyambalé wa téndakwa. Téndaka wa vékuséknangwa, guné waak
Gorale kurkale rapékaké yangunéngwanngé. 15-16 Gotna Yaamambi
guna mawulémba wulaae rate apamama yandu guné kalapusmba
kwaakwa du dakwa pulak yaréte, kapérandi mawulé vékute, nakapuk
wup yangunénngé, Got yamba wandékwe wa. Gotna Yaamambi guna
mawulémba wulaae rate gunéké kurkale véndu, Got gunat kure yéndu,
guné déku nyambalé ténguněnngé, Got wa wakandéngndén. Gotna
Yaamambi nana mawulémba wulaae rate yéku mawulé tiyaandéka wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékuséknangwa, nané Gotna nyambalésé ténangwanngé. Vékusékte
Gorét anga wanangwa, “Aba, aapa.” 17 Wunga wate Gotna nyambalésé
ténanu, déku du dakwat yaké wandén pulak, dé nana aapa rate nanat
yékun yandu, nané dale kurkale rapéka-kanangwa. Krais talimba kaangél
kutndén pulak, nané déku jémbaa yate yéku muséké kaangél kutmunaae,
wa Got wandu, nané kukmba Kraisale yaréte, nané waak, dale kurkale
male rapéka-kanangwa.

Kukmba Gorale yékunmbaa-sékéyak yarépéka-kanangwa

18 Anga wawutékwa. Nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa
bulaa vékunangwa kaangél wan baka musé wa. Kukmba dé ve nané waak
dale yékunmbaa-sékéyak yarépékaké yanangwan, wan néma musé wa.
19-22 Talimba Got déku mawulémba vékulakate wandén, déku
nyambalésat yékun yaké yandékwa sapak yawuréndén akwi musé
yékunmba male téndénngé. Wunga wate, wani musé talimba yékunmba
male téndénngé yamba wandékwe wa. Taale wani musé kapére ye
késndénngé wa wandén. Wandéka yandén akwi musé, yandén akwi
du dakwa waak kaangél vékwe kapére yate késndakwa. Wunga yate,
Got déku nyambalat yékun yaké yandékwa nyaaké néma mawulé yate,
wa kaavéréndakwa. Anga vékuséknangwa. Dakwa kaangél vékute
nyaan kéraaké yandakwa nyaa bari yaandénngé néma mawulé yate
kaavéréndakwa pulak, de Got yan akwi musé, déku nyambalésat yékun
yaké yandékwa nyaa bari yaandénngé néma mawulé yate, de deku
mawulémba géraate wa kaavéréndakwa. Wani nyaa Gotna nyambalésé
apamama yate yékunmbaa-sékéyak yarékandakwa. Yaréndaru akwi du
dakwa yandén akwi musé waak vékandakwa. Wani nyaa yandén akwi
musé yékunmbaa-sékéyak tékandakwa. De katik kapére ye késké daré.
23 Got yan akwi musé wani nyaaké wa kaavéréndakwa. De male yamba
wa. Nané waak wani nyaa bari yaandénngé a kaavérénangwa. Got
nané déku du dakwat kukmba yékun yamuké, taale wa déku Yaamambi
nanat tiyaandén. Tiyaandéka déku Yaamambi nana mawulémba
wulaae randéka nana mawulémba géraate anga wanangwa, “Got déku
nyambalésat yékun yaké yandékwa nyaa bari yaandénngé wa néma
mawulé yanangwa. Wani nyaa Got nanat yékun yate, ‘Wuna nyambalésé
wa,’ naate kulé sépé tiyaatake nané kure yéndu nané néma du dakwa rate
yéku musé male yakanangwa.” Wunga wate wa Gorké kaavérénangwa.
24 Talimba, Got nanat Satanna taambamba kéraandén sapak, wani
nyaa bari yaandénngé wa kaavérénanén. Anga a yanangwa. Kulé musé
nak nanéké yaakapuk yandéka nané wani musé vékapuk yate wani
musé yaandénngé kaavérénangwa. Nak musé nanéké yaandéka nané
wani musé véte nané wani musé yaandénngé yamba kaavérénangwe wa.
25 Wunga yanangwa pulak, nané Got nanat yékun yaké yandékwa nyaaké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusékngapuk yate, wani nyaa yaandénngé kaavérénangwa. Yéku mawulé vékute, sépu yakapuk yate, Got nanat yékun yaké yandékwa nyaa yaandénngé wa kaavérénangwa.

26-27 Gotna Yaamambi waak nanat wa yékun yandékwa. Nané Gotna du dakwa nana mawulémba apamama yakapuk yate Gorét waatakuké yanangwa muséké vékusékngapuk yananga, Gotna Yaamambi nanat yékun yandéka wa Gorét waatakunangwa. Nané Gorét yékunmba waatakuké yapatinanga Gotna Yaamambi nanéké sémbéraa yate nanat yékun yandéka wa Gorét waatakunangwa. Kundi bulkapuk yate nana mawulémba géraate wa Gorét waatakunangwa. Gotna Yaamambi Gotna mawuléké vékulakate Gorét waatakundékwa nanéké. Waatakundéka dé, akwi du dakwana mawuléké vékusékngwa du Got, déku Yaamambina mawuléké wa vékusékndékwa.

28 Nané déku du dakwa ténanénngé Got déku mawulémba vékulakate wa nanat wandén. Anga vékuséknangwa. Déké néma mawulé yakwa du dakwa nanéké kapérandi musé yaandu, nanéké yéku musé yaandu, Got nanéké yékunmba véréte nanat yékun yakandékwa. Wunga vékuséknangwa.

29 Talimba Got anga wandén, “Kukmba wani du dakwa wuna du dakwa tékandakwa. Wuné wawutu wuna nyaan deku aanyé randu de déku waayékanje, dé pulak tékandakwa.” **30** Wunga wandéka déku kundi sékérékndéka, nané déku jémbaamba yaalananénngé nanat wandékwa. Wandéka déku jémbaamba yaalananga wa wandékwa, nané déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa téte kukmba dale yékunmbaa-sékéyak yarépéka-nanénngé. Wanngé vékulakate, Got nanéké yékunmba véréte nanat yékun yaké yandékwanngé, wa vékuséknangwa.

Got nanéké néma mawulé yapékandékwa

31 Wani muséké vékulakate yénga waké nané? Got wunga nana sakumba téndu maama nanat kotimte nanat yaavan kurké daré kapuk? Wunga katik waké nané. Got nana sakumba wunga téndéka maama nanat yaavan kurké wa yapatindakwa. **32** Got nanéké néma mawulé yate talimba déku nyaan dale yaréndénngé yamba wandékwe wa. Déku nyaan dé yaasékatake nanéké gaayandénngé wa wandén. Watake dé nanéké kaangél kure kiyaandénngé wa dé maamat kwayéndén. Wunga kwayéndénngé anga vékuséknangwa. Dé yapatinangwa akwi musé waak nanat baka tiyaakandékwa.

33 Got déku kapmang wa nanat anga wandékwa, “Guné wuna du dakwa téngunénngé wa gunat wawutén. Bulaa wuna ménimba yéku musé yakwa du dakwa wa téngunéngwa.” Wunga wandénngé akwi du dakwa nanat anga katik waké daré, “Guné kapérandi musé yakwa du dakwa wa.” **34** Wunga wakapuk yandaru nak du katik waké dé, Got nanat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yananén kapérandi musé waambule yakataké yandékwanngé. Wunga
katik waké dé. Got nanat waambule yakataké yandékwa musé Krais Jisas
wa yaate, nanéké kiyaae taamale waarape, Gotna yékutuwa taambamba
rate Gorét nanéké waatakundékwa.
35 Krais nanéké wa néma mawulé yandékwa. Nanéké néma mawulé
wa yapéka-kandékwa. Kamu musé nanéké yaandu Krais nanéké néma
mawulé yakapuk yaké dé? Yamba yé wa. Ani musé nanéké yaandu,
wa nanéké néma mawulé yapéka-kandékwa. Nanéké kapérandi musé
yaamunaandu, néma kaangél vékunanu, nak du nanat yaavan kutndaru,
nanat kaandé yandu, laplapké yapatinanu, kapérandi musé nanat
yaavan kurké yandu, nak du nanat viyaandékndaru, wani musé nanéké
yaamunaandu Krais nanéké néma mawulé wa yapéka-kandékwa. Yate
nanat katik yaasékaké dé. 36 Wani kapérandi muséké du nak talimba ani
kundi Gorét wandéka wa Gotna nyéngaamba kwaakwa:

Nané ména du dakwa ténanga de ména jémbaaké kalik yate akwi
nyaa nanat viyaandékngé wa mawulé yandakwa.
De nanat véte nanéké anga wandakwa, "Du sipsipét
viyaandékndakwa pulak, det viyaandék-nganangwa." Naandakwa.

37 Wani kundi sékéréknndu wani kapérandi musé nanéké yaae nanat
yaavan kurké dé? Yamba yé wa. Nanéké néma mawulé yakwa du Krais
Jisas apa tapa ye nanat mayé apa wa tiyaandékwa. Tiyaandékwanngé
vékulakate anga vékusék-wutékwa. Wani kapérandi musé nanat katik
yaavan kurké dé.
38-39 Anga waak vékusék-wutékwa. Got nanéké néma mawulé
wa yandékwa. Yate wandéka nana Néman Du Krais Jisas nanéké
kiyaandéka nané déku taambamba ranangwa. Got nanéké néma mawulé
yapékate nanat yékun yakandékwa. Nanat katik yaasékaké dé. Nané
kiyaamunaananu wa nané katik yaasékaké dé. Ani képmaamba wayéka
kulé ténanu, wa nanat katik yaasékaké dé. Gotna kundi kure gaayakwa
du, apa tapa yakwa musé, de akwi nané Gorale rananu nanat kéraae kure
yéké yapatikandakwa. Bulaa tékwa musé, kukmba yaaké yakwa musé,
anjorémba tékwa musé, andamba tékwa musé, nak taalémba tékwa nak
musé waak, wani musé akwi nanéké apamama yate témbérké yandu Got
nanat katik yaasékaké dé. Dé nanéké néma mawulé yapékate wa nanat
yékun yakandékwa.

Pol déku du dakwa Israelséké néma sémbéraa yandén

9 1 Wuné Krais Jisasna du téte wa yéku kundi wawutékwa. Paapu yamba
yawutékwe wa. Wawutékwa kundiké vékusékte anga wawutékwa, "Yi
wan wanana wa." Gotna Yaamambi wuna kundiké yi naandékwa.
2-3 Wuna kém Israel du dakwa Kraisna jémbaamba yaalakapuk yandaka
wuné deké néma mawulé sémbéraa yate wuna mawulémba deké apapu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apapu géraawutékwa. Géraate wuna mawulémba anga wawutékwa:
Wuna kém du dakwa Israelsat yékun yaké wa néma mawulé yawutékwa.
Wuné det yékun yate, deku taalé kéraaké apamama yawutu, de Gotna
gaayét yéndaru, wuné yékapuk yamunaawutu, wan yékun wa. Wuné
apamama yate wuna kém du dakwa Israelsat yékun yawutu, Krais
wunéké kuk kwayéndu, Got wunéké kalik yamunaandu, wuné det yékun
yawuténngé mawulé tawulé yakatik wuté. Deké sémbéraa yate wa wunga
wawutékwa.
4 Talimba Israelsat Got, "Wuna kém wa," naandéka bulaa wuna kém du
dakwa de Israelna gwaal waaranga maandéka bakamu wa yaréndakwa.
Talimba Got wandéka de déku nyambalé wa yaréndarén. Yaréndaka Got
deku nyéndémba téte nyaa véte kaalékwa pulak randéka wa véndarén.
Got det yékun yaké yandékwa kundi det wa wandén. De yékunmba
yaréndarénngé dé det néma apakundi wandén. De dat yékunmba
waandarénngé det wa yakwasnyéndén. De yékunmba yarépékaké
yandakwanngé wa det kundi kwayéndén. 5 Deku gwaal waaranga
maandéka bakamu wan de Abraham, Aisak, Jekop wa. Got wan du Krais
ani képmaamba yatéte deku kémba wa téndén. Wunga te anga waak
wa téndékwa. Dé akwi du dakwa, musé aséké waak néma du Got wa
randékwa. Randékwanngé nané déku yé apapu apapu ma kavérékngwak.
Yi wan wanana wa.

Got wandéka wa de déku du dakwa téndakwa

6 Wani kundi wate anga yamba wawutékwe wa, "Talimba Got Israelna
gwaal waaranga maandéka bakamu Abrahamét wa wandén, déké,
déku gwaal waaranga maandéka bakamuké waak. Wunga wandén
kundi yamba sékéréknd́ékwe wa." Wunga yamba wawutékwe wa.
Ma vékulakangunék. Israelna gwaal waaranga maandéka bakamu de
akwi Gotna du dakwa yamba téndakwe wa. Israelna gwaal waaranga
maandéka bakamu ras male wa de Gotna du dakwa téndakwa.
7 Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu de akwi Gotna du
dakwa yamba téndakwe wa. Abrahamna gwaal waaranga maandéka
bakamu ras male wa Gotna du dakwa téndakwa. Talimba Got Abrahamét
anga wandén, "Némaamba gwaal waaranga maandéka bakamuké kundi
ménat wate wa Sara kéraalén nyaan Aisakna gwaal waaranga maandéka
bakamuké wa wawutén. Ména jémbaa yan taakwa Hagar kéraalén nyaan
ména léwinyanngé yamba wawutékwe wa." Naandén. Wunga wandéka
anga vékusék-wutékwa.
8 Abrahamna akwi gwaal waaranga maandéka bakamuké anga katik
waké nané, "Wan Gotna du dakwa wa." Wunga wakapuk yate anga
wakanangwa, "Got Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu raské
wa wani kundi wandén. Wani kundi wandén gwaal waaranga maandéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bakamu male de Gotna kundi vékute déku du dakwa wa téndakwa.”
Wunga wate wunga vékusék-nganangwa.
9 Talimba Got Abrahamét ani kundi wandén, “Ména taakwa Sara nyaan
kéraakalékwa. Yi wan wanana wa. A wawutékwa ménat. Wuné wawutén
sapak waambule yaawutu nyaan kéraakalékwa.” Naandén Got dat.
10 Ani muséké waak ma vékulakangunék. Némaamba kwaaré yéndéka
nak taakwa, léku yé Rebeka, dunyangu nyaan vétik léku biyaamba
kwaambérén. Bérku aapa wan nana gwaal waaranga maandéka bakamu
Aisak wa. 11-12 Rebekana biyaamba wayéka kwaambéréka Got lat
anga wandén, “Taale kéraanyéna nyaan kukmba kéraanyéna nyaanna
jémbaa yaké yakwa du tékandékwa.” Wunga wate déku mawulémba
male vékulakate wa wani dunyangu nyaan vétikngé wandén. Yaké
yambérékwa jémbaaké vékulakakapuk yate wa wandén.
13 Wani dunyanngu nyaan vétikngé ani kundi Gotna nyéngaamba
wa kwaakwa: Got wa wandén, “Wuné Jekop déku gwaal waaranga
maandéka bakamuké waak wa mawulé yawutén. Wuné Iso déku gwaal
waaranga maandéka bakamuké waak wa kalik yawutén.” Naandén.
14 Wunga wandénngé anga katik waké nané, “Got mawulé vétik yate
sépélak wa yandékwa.” Wunga katik waké nané. 15 Wani muséké talimba
Got Mosesét anga wa wandén, “Wuné wuna mawulémba vékulakate
mawulé yawutékwa pulak yakawutékwa. Wuné du dakwa raské
sémbéraa yate det yékun yakawutékwa.” Naandén.
16 Wunga wandéka anga vékuséknangwa. Got du dakwana mawulé,
yandarén néma muséké waak yamba vékulakate deké sémbéraa yate
det yékun yandékwe wa. Got déku mawulémba vékulakate mawulé
yandékwa pulak yate deké sémbéraa yate wa det yékun yandékwa.
17 Wunga vékusékte ani muséké waak ma vékulakangunék. Talimba Got
ani kundi Isipna néma duwat wandéka Gotna du nak Gotna nyéngaamba
anga viyaatakandén: Wuné wawutéka méné néma du wa téménéngwa.
Akwi képmaamba tékwa du dakwa ménat véte, wuna mayé apaké
vékusékte wuna jémbaaké vékuséknda rénngé, wa ménat wawutéka néma
du téménéngwa.
18 Got wunga wandéka anga vékuséknangwa. Got déku mawulémba
vékulakate du dakwa raské sémbéraa yate det wa yékun yandékwa. Got
déku mawulémba vékulakate wandéka nak du dakwa déku kundiké wa
kalik yandakwa.

Got du dakwa rasét rakarka yate nak du dakwaké wa sémbéraa yandékwa

19 Kalmu guna du ras wunat anga waké daré? “Got wunga wamunaae
kamuké nanat waaruké dé, yananén kapérandi muséké? Nané dé wandén
pulak yate wa déku kundi vékunangwa.” 20 Wunga wamunaandaru,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

det anga wakawutékwa: Wunga wate gené baka du téte Gorét wa
waarungunéngwa. Wunga waké yambak. Ani kundi ma vékungunék.
Képmaamba yandén aké dé yan duwat katik anga waké dé, “Kamuké
méné wunat wunga yak?” Wunga katik waké dé.
21 Aké yakwa du képmaa ras kéraae aké vétik yate déku mawulé vékute
yakandékwa. Kalmu dé kumbindakwa aké nak ye nakpulak baka aké nak
yaké dé? Wan déku mawulé, wan déku jémbaa wa.
22 Wunga yandékwa pulak, Got déku mawulé vékute jémbaa yandu
gené Gorét waaruké yambakate. Dé du dakwat wa yandén. Yatake déku
mawulé vékute yi naandéka ras de lambiyakngé yéndakwa yaambumba
yéndakwa. Yéndaru dé bari rakarka yakapuk yate kukmba rakarka yate
yandarén kapéremusé waambule yakatakandékwa. Gotna mayé apa véte,
yandarén kapéremuséké rakarka yandékwanngé vékuséndarénngé,
wunga yandu, gené dat waaruké yambak.
23 Got déku mawulé vékute, nak du dakwaké sémbéraa yate deké
talimba wa wandén, de déké yéku yaambumba yéte, dale yékunmba
yarépékate, nyaa véte kaalékwa pulak yandarénngé. Wani du dakwa
dale yékunmba yarépékaké yandakwanngé vékuséndarénngé, Got
lambiyakngé yéndakwa yaambumba yétékwa du dakwat yamba bari
rakarka yandékwe wa. Got wunga yandékwanngé, gené dat waaruké
yambak. 24 Nané Got wan du dakwa ras nané Israelna gwaal waaranga
maandéka bakamu téte Judana kémba wa ténangwa. Ras nané nak gaayé
du dakwa wa ténangwa. Nanéké sémbéraa yate nanat wa wandén, nané
déku du dakwa ténanénngé.
25 Wanngé talimba Gotna yémba kundi kwayétan du nak déku yé
Hosea Got wan kundi Gotna nyéngaamba anga wa viyaatakandén:

Wuna kémba tékapuk yan du dakwat wawutu de wuna du dakwa
tékandakwa.
Talimba mawulé yakapuk yawutén du dakwat anga wakawutékwa,
“Wuné gunéké néma mawulé yawutékwa.”
Wunga wawutu de néma mawulé yawutékwa du dakwa
tékandakwa.
26 Talimba du dakwa rasét anga wawutén, “Gené wuna du dakwa
yamba wa.” Naawutén.
Wunga wawutén taalémba wuné det anga wakawutékwa, “Wuné
Got apapu apapu yarépékawutékwa. Gené wuna nyambalésé wa
tékangunéngwa.” Naakawutékwa.

27-28 Talimba Gotna yémba kundi kwayétan nak du Aisaia, Israel du
dakwaké Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén: Kukmba Néman Du Got
ani képmaamba néma kot vékukwa néma du rate, du dakwana kundi vékute,
yandarén kapéremusé det waambule yakata-kandékwa. Wani sapak dé
némaamba Israel du dakwa yan kapéremusé det waambule yakata-kandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Israel du dakwa némaamba ye, solwarana yaawiya pulak yamunaandaru, wa
dé Israel du dakwa ayélapét male kéraae det yékun yakandékwa. 29 Wunga
viyaatakatake nak kundi waak Aisaia anga viyaatakandén:

Apa tapa yakwa Néman Du Got nana du dakwa ras wayéka téndarénngé
wakapuk yamunaandu, wa nané akwi Sodommba yatan du dakwa,
Gomoramba yatan du dakwa yan pulak, nané kiyaasandakatik nané.

Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa téké we Israelsé apamama yandarén

30 Wunga wate ani muséké vékulakawutékwa. Nak gaayémba tékwa du
dakwa ras Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa téké vékulakakapuk
yate, wa Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa,"
naandarén. Naandaka Got deké anga wandén, "De wunga yatake wuna
ménimba yéku musé yakwa du dakwa wa téndakwa." Naandén.
31 Wunga watake dé wani kundi Israel du dakwa raské yamba
wandékwe wa. Israel du dakwa ras deku mawulémba anga wandarén,
"Nané Moses wan apakundi vékute, wandékwa pulak yate, wa Gotna
ménimba yéku musé yakwa du dakwa wa tékanangwa." Naandakwa.
Wunga wate Moses wan apakundi vékute, wandékwa pulak yaké mawulé
yate, wunga yaké wa yapatindarén.
32 Ma vékulakangunék. Yénga pulak yate daré Moses wan apakundi
vékute, wandékwa pulak yaké daré yapatik? De anga yamba wandakwe
wa, "Nané Gorké yékunmba vékulakananu, wa dé nanat yékun yandu,
nané Moses wan apakundi yékunmba vékuké apamama yakanangwa."
Wunga wakapuk yate anga wandarén, "Nané apamama yate yéku musé
yate, wa Moses wan apakundi yékunmba vékuké apamama yakanangwa."
Naandakwa. Wunga wate deku mayé apaké vékulakate Gorké yamba
yékunmba vékulakandakwe wa. Wunga yate wa Krais Jisaské kuk
kwayéndarén. Krais Jisas wan du dakwana maan vatémbondakwa matu
pulak wa. Talimba Got kundi ras wani matuké wa wandén. 33 Wandéka
déku kundi déku nyéngaamba anga wa kwaakwa:

Ma vékungunu. Saionmba gaa kaakawutékwa.
Taale matu nak taakakawutékwa.
Du dakwa wani matumba maan vatémbo-kandakwa.
Du dakwa wani néma matumba vaakérkandakwa.
Wani matuké yékunmba vékulakakwa du dakwa yékunmbaa-
sékéyak yarékandakwa.

Israelsé de Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa yamba téndakwe wa

10 1 Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu
pulak tékwa du dakwa, Got Israelsat yékun yandu de dale

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba yaréndarénngé, wa néma mawulé yawutékwa. Got wuna kém
du dakwa Israelsat yékun yandénngé vékulaka vékulaka naate, wa dat
apapu apapu waatakuwutékwa wani muséké.
2 Wuné deké vékusékte anga wawutékwa. De apa tapa yate Gotna
jémbaa yaké néma mawulé yandakwa. Yate déké yénangwa yaambuké
wa yékéyaak yandakwa. 3 De Gorké yénangwa yaambuké vékusékmuké
kalik yate, anga yamba wandakwe wa, "Got wandu nané déké ye déku
ménimba yéku musé yakwa du dakwa tékanangwa." Wunga wakapuk
yate Gorké yékunmba vékulakakapuk yate anga wandarén, "Nané
nana kapmang apamama yate, Moses wan apakundi vékute wandékwa
pulak yate, wa Gorké ye déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa
tékanangwa." Naandarén. Wunga wate wan sépélak wa yandakwa. 4 De
Krais Jisaské yamba vékulakandakwe wa. Krais nanéké kiyaandénngé
Moses wan apakundi nanéké apamama katik yaké dé. Nané Kraiské
yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naananu,
wa Got wandu, nané déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa
tékanangwa.
5 Talimba Moses wa wandén, apakundi vékute wandékwa pulak yakwa
du dakwaké. Wani du Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa téké
yandakwanngé, anga wandén: "Akwi apakundi vékute wandékwa pulak
yakwa du dakwa Gorale yékunmba yarépékakandakwa apapu apapu."
Naandén.
6-7 Wunga wandéka bulaa Got dale yékunmba yarépékaké yanangwa
kulé yaambu wa nanat wakwasnyéndékwa. Nané déké yékunmba
vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naananu, wa dé wandu,
nané dale yékunmba yarépéka-kanangwa apapu apapu. Wanngé ani
kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Guna mawulémba ani kundi
waké yambak, "Dé kure gaayamuké kandé nyérét waaréké ya? Dé kure
yaalamuké kandé kiyaan du dakwa kwaakwa taalat daawuliké ya?" Wani
kundi waké yambak. Krais nanéké yaandén wa.
8 Nané Kraiské yékunmba vékulakate, Gotna ménimba yéku musé
yakwa du dakwa ténangwanngé, Gotna nyéngaamba ani kundi wa
kwaakwa: Wani kundi guna mawulémba wa téndékwa. Wani muséké
wa kundi kwayénguننéngwa. Wani kundi wan du dakwat kwayénangwa
kundi wa. Anga wanangwa: "Guné Kraiské yékunmba vékulakate déku
kundiké, 'Yi wan wanana wa,' ma naangunék. 9 Guné anga wamunaae,
'Jisas Néman Du wa randékwa, akwi du dakwa, musé aséké waak.'
Wunga wate guna mawulémba anga wamunaangunu, 'Krais kiyaandéka
Got wandéka wa nakapuk taamale waarapndén. Yi wan wanana wa.'
Wunga wangunu, wa Got guné kéraakandékwa Satanna taambamba.
Kéraae gunat yékun yakandékwa." 10 Gotna yapaté vékusékte wa wani
kundi wanangwa. Nané nana mawulémba Kraiské yékunmba vékulakate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naananga, Got wandéka déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa ténangwa. Nak du dakwat anga wanangwa, “Jisas wan nana Néman Du wa.” Naanangwa. Wunga wananga Got nané Satanna taambamba kéraae kure yéndéka Gorké yénangwa yaambumba wa yéténangwa.

11 Wanngé ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Déké yékunmba
vékulakakwa du dakwa yéku mawulé vékute yékunmba yarékandakwa.
12 Wani kundi wa akwi képmaamba yaan du dakwaké wa wandékwa.
Wandéka Juda du dakwa, nak gaayé du dakwa waak de Gotna ménimba
nakurak kémba wa téndakwa. Got dé akwi du dakwana Néman Du wa.
De Judaséna Néman Du male yamba yé wa. Nané akwi nana nakurak
Néman Du male wa randékwa. Rate dat waatakukwa akwi du dakwaké
yékunmbaasékéyak véte wa det yékun yandékwa. 13 Wanngé ani
kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Néman Duwat waatakukwa
akwi du dakwat dé Satanna taambamba kéraandu, wa de yékunmba
yarépéka-kandakwa.

14 Du dakwa nana Néman Du Jisas Kraiské yékunmba vékulakakapuk
yate, wa dat waatakuké yapati-kandakwa. Déké kundi vékukapuk yate,
wa déké yékunmba vékulakaké yapati-kandakwa. Nak du déku kundi
det wakapuk yandaru, wa de déké kundi vékuké yapati-kandakwa. 15 Got
Kraiské kundi wandarénngé wani duwat wakapuk yamunaandu, wa
déké kundi katik waké daré. Wanngé ani kundi Gotna nyéngaamba wa
kwaakwa: Du dakwa yaae Gotna kundi wandakwa. Wan yéku yapaté wa
yandakwa.

Israelsé Gotna kundi yamba yékunmba vékundakwe wa

16 Israel du dakwa ayélapkéri male wa wani kundi vékundarén. Israel
du dakwa némaamba yamba vékundakwe wa. Wani yapatéké Gotna
yémba kundi kwayétan du Aisaia talimba Gotna nyéngaamba anga
viyaatakandén: Néman Du, nané ména kundi du dakwat kwayénanga
ayélapkéri male wa yékunmba vékundakwa. 17 Wani kundi vékute anga
vékuséknangwa. Du ras nak du dakwat Kraiské kundi kwayéndaru
vékukandakwa. Vékute de ras déké yékunmba vékulakate déku kundiké,
“Yi wan wanana wa,” naakandakwa.

18-19 Kalmu anga waké guné? “Israel du dakwa Gotna kundi de vékwak
kapuk?” Wunga wamunaangunu anga wakawutékwa: Yi wan wanana
wa. Wa vékundarén. Vékundarénngé ani kundi Gotna nyéngaamba wa
kwaakwa:

> Gorké de akwi képmaamba tékwa du dakwat wa kundi kwayéndakwa.
> Apakmba tékwa du dakwat waak wa kundi kwayéndakwa.

Kalmu anga waké guné? “Israelsé de Gotna kundi daré yékunmba
vékusékék kapuk?” Wunga wamunaangunu, wa anga wakawutékwa:

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Talimba Got wandéka Moses wan kundiké ma vékulakangunék. Wani
kundi Gotna nyéngaamba anga wa kwaakwa:
Wuné wawutu guné Israelsé, “Baka du dakwa wa,” naangunéngwa
du dakwaké, kapére mawulé vékukangunéngwa. Wa wuné det
yékun yate, gunat yékun yamba yawutékwe wa.
Wuné wawutu guné yékéyaakmba tékwa du dakwat rakarka
yakangunéngwa.
20 Kukmba Aisaia waak wanngé Gotna nyéngaamba wa viyaatakandén.
Got wandéka wup yakapuk yate déku kundi anga viyaatakandén:
Wunéké waakngapuk yan du dakwa wa wuné véndarén.
Wunat waatakukapuk yan du dakwana ménimba téwutéka wa wuné
véndarén.
21 Got wunga watake dé Israelséké anga wandén: “Akwi nyaa wa
wuné det taambat yawutén, de wunéké yaae wuna kundi yékunmba
vékundarénngé. Yawutéka wunéké kuk kwayétake wuna kundiké kalik
yandakwa.” Naandén.

Got Israel du dakwa tambékngé wa sémbéraa yandén

11 1 Wani kundi vékutake yénga guné wo? Kalmu anga waké guné?
“Got déku du dakwa Israelséké dé kuk kwayék kapuk?” Yamba yé
wa. Wunga waké yambak. Wuné waak wuné Israel du a. Abraham wan
wuna gwaal waaranga maandéka bakamu wa. Wuné Benjaminna kémba
a téwutékwa.
2 Talimba Got wa nané Israelna gwaal waaranga maandéka bakamat
wandén, de déku du dakwa téndarénngé. Watake nané déku du dakwaké
kuk yamba kwayéndékwe wa. Anga vékusék-ngunéngwa. Talimba
Gotna yémba kundi kwayétan du nak Elaija Gorét wandéka déku kundi
Gotna nyéngaamba wa kwaakwa. 3 Israel du dakwat waarute Gorét
anga wandén: “Wuna Néman Du, de ména yémba kundi kwayétan
dunyansat wa viyaandékndarén. Yate ménéké kwaami viyaae tuwe
kwayénangwa jaambé wa yaavan kutndarén. Yandaka wuné male ména
du a téwutékwa. Téwutéka wunat viyaandékngé wa waakndakwa.”
Naandén Elaija. 4 Wunga wandéka Got déku kundi waambule kaatate
anga wandén, “Méné male wuna du yamba yé wa. Du rasét (7000) waak
wawutéka de waak wuna dunyansé wa téndakwa. Téte wani papungot
déku yé Bal, déké yamba kwaati séte waatakundakwe wa dat.” Naandén.
5 Wunga wandéka anga vékuséknangwa. Wani sapak tambék du dakwa
wa Gotna du dakwa téndarén. Bulaa waak tambék du dakwa wa Gotna
du dakwa tékwa. Got det yandarén musé waambule yakatakapuk yate
det baka yékun yate, déku jémbaamba yaalandarénngé det wandéka,
wa déku du dakwa téndakwa. 6 Got wani du dakwat wunga wate
yandarén yéku muséké yamba vékulakandékwe wa. Dé wani du dakwat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wunga wate déku mawulémba vékute wa det baka yékun yandén. Got
yananén yéku musé vétake, nané déku du dakwa ténanénngé nanat
wamunaandu, wa anga wakatik nané, “Yananén yéku musé wa waambule
kaatandékwa.” Naakatik nané. Wunga wananu, dé yananén yéku musé
waambule yakatamunaandu, anga katik waké nané, “Dé nanat baka
wa yékun yandékwa.” Wunga katik waké nané. Yananén yéku muséké
vékulakakapuk yate wa nanat baka yékun yandékwa. Yi wan wanana wa.
7 Bulaa ma vékulakangunék. Israel du dakwa némaamba, Gotna
ménimba yéku musé yakwa du dakwa téké mawulé yate, wa wani
yapatéké yamba vékuséndakwe wa. Déku du dakwa téndarénngé
Got wan du dakwa, de male wunga téké yandakwa yapatéké wa
vékuséndarén. Tambék male wa vékusékén. 8 Wani yapatéké
vékuséngapuk yan du dakwaké ani kundi Gotna nyéngaamba wa
kwaakwa:

Got wandéka de kurkale vékapuk yate yékunmba vékukapuk
yandaka deku mawulé wa yékéyaak yawuran.
Talimba wunga yare, bulaa waak wunga yaréte, yamba yékunmba
vékulakandakwe wa.

9 Devit waak talimba deké wa anga wandén:

De deku muséké male vékulakate némaamba paat yate wa sépélak
aapélak kandakwa.
Yandakwanngé vékulakate Gorét waatakuwutékwa, kwaami
képmaa kwaawumba daawulindéka viyaandakwa pulak, det bari
viyaandénngé.
Wunga viyaate yandarén kapérandi musé wa det waambule
yakata-kandékwa.

10 Got wandu de méni kiyaan du pulak yarékandakwa.
Dé wandu de néma musé yaate vaak yandéka kwaatambe
yékwaakwa du pulak, néma jémbaa yatépéka-kandakwa. Wunga
waatakuwutékwa dat.

Wunga wate wa Krais Jisaské kuk kwayékwa du dakwaké wa wandén.

Got nak gaayé du dakwat Satanna taambamba wa kéraandékwa

11 Wani du dakwaké kalmu anga waké guné? “De Gorké yékunmba
vékulaka-kapuk yate, Kraiské kuk kwayéte, Gorké yénangwa yaambu
yaasékatake, lambiyakngé daré kapuk?” Wunga wangunu wakawutékwa:
Yamba yé wa. Wunga waké yambak. Israel du dakwa Gorké yékunmba
vékulaka-kapuk yandaka, Got déku mawulémba vékute wa nak gaayé du
dakwat baka yékun yate, det Satanna taambamba kéraandékwa. Kéraae
déké yénangwa yaambumba det kure yéndékwa. Israel du dakwa wani
musé véte, Got nak gaayé du dakwat yékun yate det yékun yakapuk
yandékwanngé rakarka yate, de waak Gorké yénangwa yaambumba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yéké mawulé yandarénngé, wa Got nak gaayé du dakwat wunga yékun yandékwa.

12 Bulaa ma vékulakangunék. Israel du dakwa kapérandi yapaté yate Kraiské kuk kwayéndaka, wa Got nak gaayé du dakwat yékun yandékwa. Akwi Israel du dakwa kukmba Kraiské yékunmba vékulakandaru Got déku du dakwa nanat akwi yékun yate nanat yékunmbaa-sékéyak yakandékwa.

13-14 Guné Rommba tékwa du dakwa ras, Israel du dakwa yamba yé wa. Guné nak gaayé du dakwa wa. Bulaa guné nak gaayé du dakwa, gunat kundi ras wakawutékwa. Wuné Krais Jisasna kundi kure yaae déku kundi guné nak gaayé du dakwat kwayéwuténngé, Got wunat wa wandén. Wandéka wuna mawulémba anga wawutékwa, “Wuna jémbaa wan néma jémbaa wa. Wuné nak gaayé du dakwat Krais Jisasna kundi kwayéwutu, de déké yékunmba vékulakandaru Got det yékun yandu, kalmu de ras wuna kém du Israel, Got nak gaayé du dakwat yékun yate det yékun yakapuk yandékwanngé rakarka yate, de waak Krais Jisaské yékunmba vékulakate, Gorké yénangwa yaambumba yéké daré?” Naawutékwa. Wunga wate apa tapa yate Krais Jisasna kundi gunat a kwayéwutékwa.

15 Bulaa Got Israel du dakwaké kalik yate nak gaayé du dakwat wa yékun yandékwa, de dale nakurakmawulé yate déku du dakwa téndarénngé. Kukmba Israel du dakwa Kraiské yékunmba vékulakate, Gorké yénangwa yaambumba nakapuk yéndaru, Got wandu de kiyaae taamale waarapén du dakwa pulak téte, yékunmba yatékandakwa.

16 Ani kundiké ma vékulakangunék. Guné kulé kakému kéraae, guné taale kéraangunén kakému raské, “Gotna kakému wa,” naate, wa Gorké kwayénguné ngwa. Wunga kwayéte kéraangunén akwi kakému Gorké kwayé pulak wa yangunéngwa. Kéraangunén akwi kakémuké Got, “Wuna kakému wa,” naandékwa. Guné miyéké nak vékulakate, miyéna méngiké, “Gotna musé wa,” naate, déké kwayéte, guné wani miyé akwi, gaalé, apa, méngi waak, Gorké kwayé pulak wa yangunéngwa. Wani miyéké Got, “Wuna miyé wa,” naandékwa. Wani muséké vékulakate anga vékuséknangwa. Bulaa tékwa Israel du dakwaké, “Wuna du dakwa wa,” naakandékwa Got. Deku gwaal waaranga maandéka bakamu talimba déku du dakwa wa téndarén.

17 Israel du dakwa wan yaawimba taawundakwa miyé pulak wa. Wani miyéna yé oliv. Guné nak gaayé du dakwa, guné baangmba baka wure waare tékwa miyé pulak wa. Got yaawimba tékwa miyéna gaalé ras satéke vaanjandate, baangmba tékwa miyéna gaalé satéke kéraae kure ye, wa yaawimba tékwa miyémba taake baangwit gindéka, baangmba tékwa miyémba satékndén gaalé yaawimba tékwa miyémba satékndén gaaléna taalé wa kéraandarén. Kéraae wani miyéna gu kéraae wa apamama yandakwa. Israelna gwaal waaranga maandéka bakamu wan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wani miyéna méngi pulak wa. Guné baangmba tékwa miyéna gaalé
satéke yaawimba tékwa miyémba taakandén gaalé pulak yaréngunénga,
Got Israelna gwaal waaranga maandéka bakamat yékun yaké wandén
pulak, gunat a yékun yandékwa. Yate gunat mayé apa wa kwayéndékwa.
18 Kwayéndékwanngé, guné nak gaayé du dakwa anga waké yambak,
"Nané néma du dakwa rate Israel du dakwat wa taalékérananén. De
Got satéke vaanjandandén gaalé pulak téte gandéndu gandéndakwa wa
téndakwa." Wunga waké yambak. Guné gaalé pulak téte det mayé apa
kwayékapuk yangunénga, Israelna gwaal waaranga maandéka bakamu
miyé méngi pulak téte gunat wa mayé apa kwayéndakwa.
19 Guné taakandén gaalé pulak téte kalmu anga waké guné? "Got
talimba tan gaalé wa satékndén, nané deku taalé kéraananénngé."
20-21 Wunga wate wa yéku kundi wa wangunéngwa. Yi wan wanana wa.
Ani muséké waak ma vékulakangunék. Wani gaalé kapére yandénngé
wa Got satékndén. Israel du dakwa ani kapéremusé wa yandarén. De
Krais Jisaské yamba yékunmba vékulakandakwe wa. Guné Krais Jisaské
yékunmba vékulakate deku taalé wa kéraangunén. Kéraae guna yé
kavéréknngapuk yate, anga waké yambak, "Nané néma du dakwa téte
Israel du dakwat wa taalékérananén." Naambak. Wunga wakapuk yate,
anga ma wangunék, "Got yaawimba tékwa miyéna gaaléké kalik yate
wa satéke vaanjandandén. Israel du dakwa Krais Jisaské yékunmba
vékulaka-kapuk yate, wani miyéna gaalé pulak yaréndaka, Got wa
wandén, de lambiyakngé yandakwa yaambumba yéndarénngé. De yan
pulak, nané Krais Jisaské yékunmba vékulaka-kapuk yananu, kalmu
nanéké waak kalik yate wandu nané lambiyakngé nané?" Naangunék.
Wunga wate déké wup yate déké ma yékunmba vékulaka-pékaténgunék.
22 Got wunga yandénngé vékulakate anga vékuséknangwa. Dé du
dakwa raské wa sémbéraa yandékwa. Du dakwa rasét wa rakarka
yandékwa. Déké kuk kwayéte kapére yapaté yatépékakwa du dakwat
wa rakarka yandékwa. Guné déké yékunmba vékulakate déku kundi
vékukwa du dakwaké wa sémbéraa yandékwa. Guné déké yékunmba
vékulaka-pékakapuk yamunaae, wa satéke vaanjandandén gaalé pulak
wa tékangunéngwa. **23** Israel du dakwa Gorké nakapuk yékunmba
vékulakandaru, wa Got det nakapuk déku kémba taakaké apamama
yandékwa, du satékndén gaalé nak miyémba nakapuk taakandu
yékunmba téndénngé apamama yandékwa pulak.
24 Guné nak gaayé du dakwa, guné baangmba tékwa miyéna gaalé
satékndén gaalé pulak wa yaténgunén. Wunga yaténgunénga, Got nak
pulak jémbaa yate wani gaalé yaawimba tékwa miyémba taakatake
baangwit gitakandéka wani miyémba wa kurkale ténguneng wa. Israel du
dakwa wan yaawimba tékwa miyéna gaalé pulak wa. Got gunat wunga
yatake, yaawimba tékwa miyéna gaalé satéke wani miyémba nakapuk

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taakaké mawulé yate, wa det taakamuké néma jémbaa katik yaké dé.
Makalkéri jémbaa wa yakandékwa. Got Israel du dakwa déku kémba
nakapuk taakaké mawulé yate, wunga yaké wa apamama yandékwa.
Yandéka wa wawutékwa.

Got akwi du dakwaké wa sémbéraa yandékwa

25-26 Guné wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa,
guné guna yé kavérékte anga waké yambakate, "Nané nana kapmang wa
Gotna akwi jémbaaké vékuséknangwa." Wunga wambak. Ani kundi ma
vékungunék. Talimba Got déku jémbaa ras paakundén wa. Bulaa wani
jémbaaké wandéka gunat a wawutékwa, guné wani jémbaaké yékunmba
vékusék-ngunénngé. Israel du dakwa ras bulaa Krais Jisasna kundiké
kuk kwayéndakwa. Kukmba Kraisna jémbaamba yaalandarénngé Got
anga wa wandén. Taale nak gaayémba yaan némaamba du dakwa
Kraisna jémbaamba yaalandaru kukmba Israel du dakwa akwi déku
jémbaamba yaalakandakwa. Yaale de waak Gorké yénangwa yaambumba
yékandakwa. Israel du dakwa wunga yaké yandakwanngé ani kundi
Gotna nyéngaamba wa kwaakwa:

Saionmba det yékun yaké yakwa du yaakandékwa.
Yaae wandu de Jekopna gwaal waaranga maandéka bakamu Gotna
kundiké nakapuk kuk katik kwayéké daré.

27 Wanngé Got wandéka déku kundi déku nyéngaamba anga wa
kwaakwa:

Yandarén kapére yapaté yasnyéputiwutu talimba det wawutén kundi
sékérék-ngandékwa.

28-29 Guné nak gaayé du dakwa Krais Jisasna jémbaamba
yaalangunénngé, Got wandéka Israel du dakwa Krais Jisasna kundiké
kuk kwayétake Gotna maama wa téndakwa. Talimba Got deku gwaal
waaranga maandéka bakamat wa waandén, de déku du dakwa
téndarénngé. Waae det, deku gwaal waaranga maandéka bakamat waak
yékun yaké wa wandén. Deku gwaal waaranga maandéka bakamat
wunga wandén kundiké vékulakate, deké wayéka néma mawulé
wa yarépékandékwa. Dé du dakwat waandékwa, déku du dakwa
téndarénngé. Déku mawulémba vékute du dakwat baka wa yékun
yandékwa. Yate kukmba nak mawulé katik yaké dé. Yate Israel du
dakwaké wayéka néma mawulé wa yarépékandékwa.

30 Talimba guné nak gaayé du dakwa Gotna kundiké wa kuk
kwayéngunén. Kwayéngunénga Israel du dakwa Gotna kundiké kuk
kwayéndaka Got deké kalik yate bulaa gunéké wa sémbéraa yandékwa.
Yandéka dale yékunmba wa ténguněngwa.

31 Got gunéké sémbéraa yate anga mawulé yandékwa. Kukmba Israel
du dakwa, Got gunéké sémbéraa yate deké sémbéraa yakapuk yamuké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kalik yate, yandarén kapére yapaté yaasékatake déku kundi nakapuk
vékukandakwa. Yandaru Got deké sémbéraa yakandékwa. Sémbéraa
yandu de waak dale yékunmba wa tékandakwa. 32 Wanngé vékulakate
anga vékuséknangwa. Akwi du dakwa Gotna kundiké kuk kwayéndaka
wa de yaasékandén, de kapére yapaté yakwa du dakwa téndakwanngé
vékusék-ndarénngé. Wunga wa yandén, deké sémbéraa yandu de akwi
yékunmba téndarénngé.

Nané Gotna yé ma kavéréknngwak

33 Got néma du wa randékwa, akwi du dakwa, musé aséké waak.
Got wan dé nyaangét vékupukaakwa du wa. Akwi muséké wa
vékusékndékwa. Nané déku akwi kundi yékunmba vékusékngé
yapatinangwa. Nané déku akwi jémbaa véké yapatinangwa. 34-35 Wanngé
ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa:

Kandé Néman Duna mawuléké vékuséku?
Kandé dat yakwasnyéké ya, yaké yandékwa jémbaaké?
Kandé dat musé taale kwayéndu dat waambule kwayékataké dé?
Wunga yaké yakwa du nak yamba te wa.

Got dékét déku kapmang wa akwi muséké vékusékte akwi musé wa yandén.
Yandénngé wani kundi wa kwaakwa. 36 Got wandéka wa akwi musé yaalan.
Got apa tapa yate wandéka wa akwi musé tékwa. Akwi musé wan déku musé
male wa. Nané déku yé apapu apapu ma kavéréknngwak. Yi wan wanana wa.

Nané nana sépé nana mawulé waak Gorét ma kwayékwak

12 1 Got nanéké sémbéraa yate nanat baka yékun yandénngé, Gotna
ménimba yéku musé yakwa du dakwa ténangwanngé vékulakate,
gunat a wakawutékwa. Némaanmba wakapuk yate gunat yakélak
wakawutékwa. Wawutu guné, wuna aanyé waayéka nyangengu pulak
tékwa du dakwa, ma vékungunék. Got wunéké néma mawulé sémbéraa
yandéka gunat wawutékwa, guné guna sépé guna mawulé waak Gorét
kwayéngunénngé. Du Gorké kwaami viyaae tuwe kwayéndarén pulak,
guné kulémawulé kéraae kulé du dakwa téte yéku yapaté male yate guna
sépé guna mawulé waak Gorét ma kwayéngunék. Wunga kwayéte Gotna
yé yékunmba kavérék-ngangunéngwa. Kavéréknngunu Gotna mawulé
guméké yékun yakandékwa.

2 Guné ani képmaana kapérandi muséké vékulakakwa du dakwa
yakwa pulak yaké yambak. Guné Gotmba kulémawulé wa kéraangunén.
Kéraae ani képmaana kapérandi muséké vékulakakapuk yate nak mawulé
ma yangunék. Yate Got mawulé yakwa yapatéké ma vékulakangunék.
Vékulakate wani yapaté yate wani yapatéké vékusék-ngangunéngwa.
Wani yapaté wan yéku laku yapaté wa. Got wani yapatéké néma mawulé
wa yandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Got tiyaan mayé apa kéraae ma yékunmba yakwak

3 Got wunéké sémbéraa yate wunat baka yékun yandéka wuné déku
jémbaa yate déku yémba gunat nak nak wawutékwa. Guné nak nak
guna yé kavérékte guna mawulémba anga waké yamarék, “Wuné
wuna kapmang a apamama yate yékunmba yatéwutékwa.” Wunga
wambak. Guné nak nak yékunmba vékulake guna mawulémba anga
ma wangunék, “Got wunat yékun yandéka wuné Gorké yékunmba
vékulakate déku kundiké, ‘Yi wan wanana wa,’ naawutéka wa wunat ani
mayé apa tiyaandékwa. Tiyaandéka wuné déké jémbaa yate yékunmba
yatéwutékwa.” Wunga wangunu.
4 Ani gwaaménja kundiké ma vékulakangunu. Duna sépémba késépéri
musé wa tékwa. Maan, taamba, waan, méni, nak musé waak, wa
tékésékwa. Wani musé nakurak jémbaa male yamba yandakwe wa.
Késpulak nakpulak jémbaa wa yandakwa.
5 Wani kundiké vékulakate nanéké ma vékulakangunu. Nané Kraisna
jémbaamba yaalan du dakwa wa némaamba wa ténangwa. Téte nané
duna maan, taamba, waan, méni pulak wa yaténangwa. Yatéte Kraisna
kémba téte, dele yékunmba téte, Kraisale nakurakmawulé yate, wa
nakurak duna sépé pulak wa ténangwa.
6 Got nanat nak nak baka yékun yate késpulak nakpulak mayé apa wa
tiyaandén. Tiyaandénngé, nané nak nak késpulak nakpulak mayé apa
kéraae késpulak nakpulak jémbaa yakanangwa déké. Got guné rasét déku
yémba déku kundi kwayéké yangunéngwa mayé apa kwayémunaandu,
wani mayé apa kéraan du dakwa déku yémba déku kundi ma
kwayéngunék. Déku akwi kundiké yékunmba vékulakate wunga ma
wangunék.
7 Got guné rasét nak du dakwat yékun yaké yangunéngwa mayé
apa kwayémunaandu, wani mayé apa kéraan du dakwa det yékun ma
yangunék. Got guné rasét nak du dakwat déku jémbaaké yakwasnyéké
yangunéngwa mayé apa gunat kwayémunaandu, wani mayé apa kéraan
du dakwa det déku jémbaaké ma yakwasnyéngunék.
8 Got yéku kundi kwayéte nak du dakwana mawulat yékun yaké
yangunéngwa mayé apa guné rasét kwayémunaandu, wani mayé apa
kéraan du dakwa det yéku kundi kwayéte deku mawulat ma yékun
yangunék. Got némaamba musé nak du dakwat kwayéké yangunéngwa
mayé apa guné rasét kwayémunaandu, wani mayé apa kéraan du dakwa
waambule kwayékataké yandakwanngé vékulakakapuk yate det baka ma
kwayéngunék. Got nak du dakwaké néma du rate deké yékunmba véké
yangunéngwa mayé apa guné rasét kwayémunaandu, wani mayé apa
kéraan du dakwa yékunmba rate deké ma yékunmba véngunék. Got nak
du dakwaké sémbéraa yate det yékun yaké yangunéngwa mayé apa guné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rasét kwayémunaandu, wani mayé apa kéraan du dakwa mawulé tawulé
yate deké sémbéraa yate det ma yékun yangunék.

Deké ma néma mawulé yangunék

9 Guné, ma véku. Guné paapu yambak. Yate nak du dakwaké néma
mawulé ma yangunék. Kapérandi yapatéké kuk kwayéte yéku yapaté
male ma yangunék. 10 Krais Jisasna jémbaamba yaale guné akwi
nakurak kémba téte aanyé waayéka nyangengu pulak ma téngunék. Téte
gunale Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwaké néma mawulé ma
yangunék. Guné nak du dakwana yé kavérékngé ma mawulé yangunék.
11 Gotna Yaamambi tiyaan yéku mawulé kéraae apa tapa yate nana
Néman Duna jémbaa ma yapékangunu. Saalakuké yambak.
12 Got gunat yékun yandénngé kaavéréte, mawulé tawulé ma
yangunék. Gunéké kapérandi musé yaandu guné apamama ye kurkale
ma téngunék. Gorale apapu apapu kundi ma bulpékangunék. 13 Gotna
du dakwa ras muséké yapatindaru guné deké sémbéraa yate det ma
yékun yangunék. Nak gaayé du dakwa gunéké yaandaru de gunale
yaréndarénngé, det ma wangunék.
14 Du ras gunat yaavan kutmunaandaru, Got det yékun yandénngé,
dat ma waatakungunék. Got det yaavan kutndénngé, dat waatakuké
yambakate. 15 Du dakwa ras mawulé tawulé yandaru dele mawulé tawulé
ma yangunék. Du dakwa ras géraandaru dele ma géraangunék. 16 Guné
akwi nakurakmawulé yate kurkale ma yaréngunék. Guna yé kavérékngé
yambak. Yate néma du dakwaké male vékulakaké yambak. Baka du
dakwaké waak ma vékulakangunék. Vékulakate baka du dakwale
téte dele kundi ma bulngunék. Anga waké yambak, “Nané male wa
vékuséknangwa.” Wunga wambak. Nak du dakwaké ma vékulakangunék.
17 Du nak gunat kapérandi musé yandu guné dat kapérandi musé
waambule yakataké yambak. Yéku yapaté male ma yangunék. Yangunu
nak du dakwa véte, guné, “Yéku yapaté yakwa du dakwa wa,” naate,
guné wunga vékusék-ngandakwa. 18 Nak du dakwale waaru waariyaké
yambak. Akwi du dakwale nakurakmawulé yate yékunmbaa-sékéyak ma
yaréngunék. Wunga yékunmba yaréké ma apamama yangunék.
19 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, guné ma véku. Guné gunat
yandarén kapérandi musé waambule yakataké yambakate. Baka téngunu
Got det rakarka yate gunat yandarén kapérandi musé det waambule
yakata-kandékwa. Yakataké yandékwanngé ani kundi Gotna nyéngaamba
wa kwaakwa: Néman Du anga wandékwa, “Wuné wuna kapmang de
yakwa kapérandi musé det waambule yakata-kawutékwa. Wan wuna
jémbaa wa.” Naandékwa.
20 Gunat yandarén kapérandi musé waambule yakataké yambak.
Anga ma yangunék: Guna maamat kaandé yandu det kakému ma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayéngunék. Det kulak yandu det kulak ma kwayéngunék. Wunga yangunu gunat kapérandi musé yatake wa néma nékéti yakandakwa. Wani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa.

21 Yéku yapaté male ma yangunék. Kapérandi yapaté gunéké apamama yakapuk yandénngé, guné yandarén kapérandi yapaté det waambule yakataké yambak. Apa tapa yate yéku yapaté male yate wa apamama yakangunéngwa, kapérandi yapatéké.

Nané Gavmanna kundi vékute wandakwa pulak ma yakwak

13 1 Bulaa gavmanngé wawutékwa. Got wandéka wa akwi gavman néma du rate du dakwaké kurkale véréndakwa. De wunga véké yandakwanngé, képmaana du det yamba wandakwe wa. Got wunga wandékwanngé vékulakate, nané akwi gavmanna kundi vékute wandakwa pulak ma yakwak. 2 Guné wani néma duna kundiké kuk kwayéte, wa Gotna kundiké wa kuk kwayéngunéngwa. Wani du gavmanna jémbaa yandarénngé wandén wa. Guné akwi néma duna kundiké kuk kwayéngunu, wa Got yi naandu de kapérandi musé gunat waambule kaatakandakwa.

3 Guné yéku yapaté yate, wa gavmanngé wup katik yaké guné. Guné kapérandi yapaté yate, gavmanngé wup ma yangunék. Guné deké wup yamuké kalik yamunaate yéku yapaté ma yangunék. Yangunu gavmanna mawulé gunéké yékun yakandékwa.

4 Got dékét déku kapmang wa wandén, wani du déké jémbaa yate gunat yékun yandarénngé. Guné kapérandi yapaté yatake, de apamama yate wani kapérandi yapaté gunat waambule kaataké yandakwanngé vékulakate deké wup ma yangunu. Got kapérandi muséké rakarka yate dékét déku kapmang wa wandén, de déké jémbaa yate guné kapérandi musé yakwa du dakwat yangunén kapérandi musé waambule yakatandarénngé. Wani jémbaa yamuké wa mayé apa kéraandarén. Mayé apa kéraae baka katik raké daré. Wani mayé apa kéraae yangunén kapérandi musé waambule yakatakandakwa.

5 Got rakarka yate wandu de gavmansé yangunén kapérandi musé yakatakapuk yandarénngé, gavmanna kundi vékute wandakwa pulak ma yangunék. Wani muséké male vékulakaké yambak. Ani muséké waak ma vékulakangunék. Guna mawulémba anga wa vékusék-ngunéngwa. Guné gavmanna kundi vékute wandakwa pulak yangunu, wan yékun wa. Got wani yapatéké wa mawulé yandékwa. Wunga vékusékte gavmanna kundi vékute wandakwa pulak ma yangunék.

6 Wani muséké vékulakate takis ma kwayéngunék. Gavman Gorké jémbaa yate guné yékunmba véndaru wa det takis kwayékangunéngwa. 7 Du dakwa gunat yékun yandaru det waak ma yékun yangunék. Yate anga ma yangunék. Gavman wandakwa takis

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayéte nak takis waak ma kwayéngunék. Gunéké yékunmba vékwa duna yé kavérékte deku kundi vékute wandakwa pulak ma yangunék.

Guna du dakwat anga ma yangunék

8 Du ras, guné musé waambule kwayékataké yangunéngwanngé
vékulakate, gunat musé kwayéndaru guné wani musé kéraae, wani
kwaambu bari ma kwayékatangunék. Wunga yangunu wani kwaambu bari
késkandékwa. Ani musé tépékaa-kandékwa. Guné guna du dakwaké néma
mawulé yate det yékun ma yapékangunék. Guné akwi du dakwaké wunga
yate wa Mosesna akwi apakundi vékungunéngwa pulak wa yangunéngwa.
9-10 Talimba Gotna nyéngaamba Moses ani apakundi wa viyaatakandén:
Guné nak du dakwale kapérandi musé yaké yambakate. Nak du dakwat
viyaandékngé yambak. Sél yaké yambak. Guna mawulé nak du dakwana
muséké katik jaambiké dé. Viyaatakandén kundi wa vékusék-ngunéngwa.
Ani kundi waak Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Guné guna sépéké
néma mawulé yangunéngwa pulak, nak du dakwaké ma wunga mawulé
yangunék. Yate det yékun ma yangunék. Guné wani kundi vékute guna
du dakwaké néma mawulé yate det yékun yate wani du dakwat Moses
viyaatakan kapérandi musé nak kapérandi musé waak katik yaké guné.
Guné deké néma mawulé yate det yékun yate wa Mosesna apakundi akwi
wa vékungunéngwa.

Nané ma kurkale yatékwak

11 Kamuké wuté wo wani yapaté yaké yangunéngwanngé? Guné bulaa
yarénangwa sapakngé wa vékusék-ngunéngwa. Talimba nané Jisas
Kraiské baasnyé ye yékunmba vékulakate, dé waambule yaae nané
kéraae kure yéké yandékwa sapakngé wa kundi vékunanén. Wani sapak
a yaakwate yakwa. Wunga vékusékte guné yundé kwaakwa du pulak,
saalakuké yambak. Yundé kwaae vélérkiyaae waarape jémbaa yakwa du
pulak, guné néma jémbaa ma yangunék.
12 Bulaa yaténangwa sapak an gaan pulak wa. Jisas Krais waambule
yaaké yandékwa sapak wan nyaa pulak wa. Nyaa bari yaaké
yandékwanngé vékulakate, nané ganngumba yatékwa du dakwa
kapérandi musé yandakwa pulak, kapérandi musé katik yaké nané.
Kapérandi musé yaasékatake nané Satanale waariyaké we waariyakwa
du pulak yate, Got tiyaandéka waariyanangwa musé kéraae, apamama
yate ma kurkale tékwak. 13 Wunga yate wa nyaamba tékanangwa. Téte
yéku musé male yakanangwa. Nané anga katik yaké nané. Nané néma
paat yate kakému kate waangété kulak ke waangété katik yaké nané. Nak
du dakwale kapérandi musé katik yaké nané. Yéku musé nak duké yaate,
nanéké yaakapuk yandu, wani duké nané kapérandi mawulé vékukapuk
yate katik waaru waariyaké nané.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Nané wunga yakapuk yate, nana kapérandi mawulé vékukapuk yate,
wani kapérandi musé yaké katik vékulakaké nané. Yate nana Néman
Du Jisas Kraismba kulémawulé kéraae, dale nakurakmawulé yate ma
yékunmba tékwak.

Deku mawulémba vékulakate yandakwa muséké nané nana du dakwat katik waaruké nané

14 1 Guné Jisas Kraisna jémbaamba yaale déké yékunmba vékulakate
déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naangunénga wa guna
mawulé apamama ye yékunmba tékwa. Jisas Kraisna jémbaamba yaalan
nak du dakwa déké vékulakate mawulé vétik yandaka deku mawulé
yamba apamama ye yékunmba téndékwe wa. Wani mawulé yakwa
du dakwa guné ké yaamunaandaru, guné deké mawulé yate dele téte
ma kundi bulngunék. Kundi bulte dele deku mawulémba vékulakate
yandakwa muséké waaruké yambak.
2 Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa ras anga wandakwa,
"Nané akwi kakému akwi kwaami kakanangwa. Wunga yaké
yanangwanngé Got mawulé yandékwa." Naandakwa. Wunga wandaka
déku jémbaamba yaalan nak du dakwa, deku mawulé apamama ye
yékunmba tékapuk yandéka, anga wandakwa, "Nané kwaami katik
kaké nané. Kakému male kakanangwa. Wunga yamunaananu, wa Got
mawulé yakandékwa." Naandakwa. 3 Wunga wakwa du dakwaké kwaami
kakwa du dakwa kapérandi mawulé katik vékuké daré. Yandaru kwaami
kakapuk yakwa du dakwa kwaami kakwa du dakwaké anga katik waké
daré, "De kwaami kate kapérandi musé wa yandakwa." Wunga katik
waké daré. Kwaami kakapuk yakwa du dakwa, kwaami kakwa du
dakwat waak déku jémbaamba yaalandarénngé, Got wandén wa.
4 Ma vékulakangunu. Guné kwaamiké vékulakate Krais Jisasna
jémbaamba yaalan nak du dakwat waarute, wa Gotna jémbaa yakwa du
dakwat wa waarungunéngwa. Wan yékun dé, kapuk? Yamba yé wa. Got
wani jémbaaké séngite kaavérékwa du rate dé male wani jémbaa yakwa du
dakwat wa anga wakandékwa, "Guné kapérandi yapaté wa yangunéngwa."
Naakandékwa. Wunga waké yandékwanngé vékulakate, guné Jisas Kraisna
jémbaamba yaalan nak du dakwat anga waké yambak, "Guné kwaami kate
kapérandi yapaté wa yangunéngwa." Wunga waké yambak. Got deku néma
du rate yandarén yapatéké wa wakandékwa. Wani du dakwana mawulé
apamama yakapuk yamunaandu dé deké kuk kwayékapuk yate det yékun
yakandékwa, deku mawulé apamama ye yékunmba téndénngé. Det yékun
yaké wa apamama wa yandékwa. Yandékwanngé vékulakate, guné deké
mawulé ma yangunék. Yate baka muséké dele waaruké yambak.
5 Du dakwa ras anga wandakwa, "Nyaa ras wan néma nyaa wa. Wani
nyaa wan Gotna nyaa wa. Nak nyaa wan baka nyaa wa." Naandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga wandaka nak du dakwa anga wandakwa, “Akwi nyaa wan baka
nyaa wa.” Naandakwa. Wunga wandaka gunat a wawutékwa: Ras nyaa
wan Gotna nyaa dé, kapuk akwi nyaa wan Gotna nyaa dé? Wani nyaaké
guné nak nak guna mawulémba ma vékulakangunék. Vékulakate guna
mawulémba vékulakangunéngwa pulak ma yangunék. 6 Nakurak nyaaké,
“Néma nyaa wa,” naakwa du dakwa wa wani nyaa nana Néman Du
Gotna yé kavérékndakwa. Wan yékun wa. Kwaami kakwa du dakwa nana
Néman Du Got yéku musé det kwayéké yandékwanngé vékulakate déké
mawulé tawulé yate déku yé kavérékndakwa. Kavérékte wa kandakwa.
Wan yékun wa. Kwaami yaakérkwa du dakwa de waak nana Néman Du
Gorké vékulakate déké mawulé tawulé yate wa déku yé kavérékndakwa.
Kavérékte kwaami yamba kandakwe wa. Wan waak wan yékun wa.
7 Nané ani képmaamba wayéka kulé téké nané, kapuk bari kiyaaké nané?
Wani muséké apamama yamba yanangwe wa. 8 Nana Néman Du mawulé
yamunaandu, wa ani képmaamba wayéka kulé tékanangwa. Nana Néman
Du mawulé yamunaandu, wa kiyaakanangwa. Wayéka kulé téte nana
Néman Duna taambamba yarénangwa. Kiyaae, wa déku taambamba male
yarékanangwa. 9 Wanngé wa Krais kiyaae nakapuk taamale waarapndén.
Kiyaan du dakwa, nané wayéka kulé tékwa du dakwaké waak néma du
ramuké wa dé kiyaae nakapuk taamale waarapndén.
10 Guné kwaami kakapuk yakwa du dakwa, kamuké guné Jisas Kraisna
jémbaamba yaalan nak du dakwat anga wo? “Guné kwaami kate kapérandi
yapaté wa yangunéngwa.” Naangunéngwa. Guné kwaami kakwa du dakwa,
kamuké guné Jisas Kraisna jémbaamba yaalan nak du dakwaké kapére
mawulé vékute det anga wo? “Guné yékéyaakmba téte, kwaami baka musé
randékwanngé, yamba vékusék-ngunéngwe wa.” Naangunéngwa. Wunga
waké yambak. Nané akwi Gotna ménimba ténanu dé néma kot vékukwa néma
du rate yananén yapatéké wakandékwa. Wanngé vékulakate wa wawutékwa.
11 Got wunga yaké yandékwanngé ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa:

> Néman Du anga wandékwa, “Wuné néma du rate gunat wawutékwa.
> Akwi du dakwa yaae wunéké kwaati séte waandé daakandakwa.
> Yate anga wakandakwa, ‘Méné Got, méné nana Néman Du wa.’
> Naakandakwa. Yi wan wanana wa.”

12 Wani kundiké vékulakate anga vékuséknangwa. Got nana néma du randu
nané akwi nak nak Gotna ménimba ténanu, dé wandu, wa nané yananén
muséké déku kundi kaatakanangwa. Got déku kapmang wa wani muséké
wakandékwa. Waké yandékwanngé vékulakate, bulaa wani muséké Jisas
Kraisna jémbaamba yaalan nak du dakwat waaruké yambak.

Nana du dakwana mawulé yaavan kurkwa yapaté katik yaké nané

13 Nané akwi Gotna ménimba téké yanangwanngé vékulakate, anga
ma yangunék. Guné Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwat kakému,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwaami, néma nyaaké waak nakapuk waaruké yambakate. Anga ma
wangunék, “Nané yékunmba ma yatékwak. Kwaami kanangwa yapaté
nak du dakwana mawulé dé yaavan kuru, kapuk? De kwaami kanangwa
yapatéké yékunmba vékuséknga pukyandaru wani yapaté deku mawulé
yaavan kutmunaandu, wa nané kwaami kakapuk yate deku mawulé
yaavan kurkwa nak musé waak katik yaké nané.” Naangunék.
14 Néman Du Jisas wa wandén, “Akwi musé wan yéku musé wa.”
Naandén. Wandéka wunga wa vékusékwutékwa. Vékusékte anga waak
vékusék-wutékwa. Du dakwa ras yékunmba vékulaka-kapuk yate anga
wandaru, “Nané kwaami kamuké Got kalik yandékwa. Nané kwaami
kamunaananu wan kapérandi yapaté wa. Kwaami katik kaké nané.”
Naate wani kundi vékukapuk yate, “Dékumukét, yénga yakét,” naate,
wani kwaami kamunaandaru, wan kapérandi yapaté wa. De kapérandi
yaambumba wa yéténdakwa.
15 Wunga vékusékte gunat a wawutékwa. Guné kwaami
kamunaangunu, kalmu Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa ras
gunat véndaru deku mawulé kapére yaké dé? Yandu anga wakandakwa,
“Guné wani musé kate kapérandi yapaté wa yangunéngwa. Wunga kaké
yambak.” Naakandakwa. Guné kwaami wunga kate, wa det yamba yékun
yate deké néma mawulé yangunéngwe wa. Kwaami wunga kate, wa
deku mawulé yaavan kutngunéngwa. Yaavan kutngunu wa kapérandi
yaambumba yékandakwa. Wani du dakwaké waak wa kiyaandén Krais.
Wunga kiyaandénngé vékulakate guné deku mawulé yaavan kurké
yambakate. 16 “Yékun wa,” naangunén muséké nak du dakwa, “Kapérandi
musé wa,” naakapuk yandarénngé, guné deku mawulé yaavan kurkwa
yapaté yaké yambak.
17 Anga vékuséknangwa. Got néma du rate wa kakému, kwaami,
kulakngé waak, anga yamba wandékwe wa, “Wan néma musé wa.”
Wunga wakapuk yate anga wandékwa, “Ani musé wan néma musé wa.
Wuna Yaamambi guna mawulémba wulaae randu guné yéku yapaté yate,
nak du dakwale kurkale yaréte, wunéké mawulé tawulé yakangunéngwa.
Wani musé wan néma musé wa.” Naandékwa. Got wunga wandéka wani
néma muséké wa vékuséknangwa. 18 Guné wunga yaréte Kraisna jémbaa
kutpékaangunu, wa Gotna mawulé gunéké yékun yandu nak du dakwa
waak gunéké yéku mawulé vékukandakwa.
19 Wawutén kundiké vékulakate guné guna du dakwale kurkale ma
téngunék. Téte deku mawulé yékun yangunu de guna mawulé yékun
yakandakwa. 20 Got jémbaa wa yandékwa, du dakwa déké vékulakate
kurkale yaréndarénngé. Kalmu kwaami kate déku jémbaa yaavan kurké
guné? Wunga yaké yambak. Akwi kwaami wan yékun wa. Kapérandi
musé yamba yé wa. Guné kwaami kate nak du dakwana mawulé yaavan
kutngunu de kapérandi yaambumba yémunaandaru, wan kapérandi musé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa. 21 Guné anga wamunaangunu, “Nané kwaami kate wain kulak kate
nak musé waak yate, Jisas Kraisna jémbaamba yaalan nak du dakwana
mawulé yaavan kutnanu, de kapérandi yaambumba yéndaru, wan
kapérandi wa. Deké vékulakate wani yapaté yakapuk yamunaananu, wan
yékun wa.” Naate, wunga wate wani yapaté yakapuk yamunaangunu,
wan yékun wa.
22 Guné vékulake akwi musé kate yékunmba yaké yangunéngwanngé
vékusékte, wani yapatéké nak du dakwale kundi bulké yambak. Gorale
kundi ma bulngunu wani yapatéké. Dale kundi bultake guné nak nak
anga wamunaangunu, “Wa anga vékusékwutékwa. Yaké yawutékwa
yapaté wan yéku yapaté wa.” Wunga wate, wa wani yapatéké guné
mawulé tawulé ma yangunék. 23 Anga vékusék-nangwa. Nané yaké
mawulé yanangwa yapatéké anga wamunaananu, “Nané wani musé yate,
wa kapére yapaté yaké nané kapuk?” Wunga vékulakate wa mawulé vétik
yanangwa. Nané mawulé vétik yate wani yapaté yate, wa kapére yapaté
yanangwa. Wunga vékusékte anga wamunaangunu, “Wani kwaami kate,
wa kapére yapaté yaké nané kapuk?” Wunga vékulakate mawulé vétik
yate wani kwaami kate wan kapére yapaté wa yangunéngwa.

Krais vékulakandén pulak nané nak du dakwaké ma vékulakakwak

15 1 Nané Jisas Kraisna jémbaamba yaale déké yékunmba vékulakate
déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naananga nana mawulé
apamama ye wa yékunmba téndékwa. Jisas Kraisna jémbaamba yaalan
nak du dakwa déké vékulakate mawulé vétik yandaka deku mawulé
yamba apamama ye yékunmba téndékwe wa. Yandéka anga wandakwa,
“Nané wani yapaté yate kapére yapaté yaké nané kapuk?” Nané wunga
wakwa du dakwaké ma vékulakakwak. Nana mawuléké katik vékulakaké
nané. Deké vékulakate nané, “Wan kapére yapaté wa,” naandakwa
yapaté, katik yaké nané. 2 Nané Jisas Kraisna jémbaamba yaalan nak
du dakwaké vékulakate det yékun ma yakwak, de déké yékunmba
vékulakandaru deku mawulé apamama ye yékunmba téndénngé.
3 Anga vékuséknangwa. Krais waak déku mawuléké yamba
vékulakandékwe wa. Kapérandi musé déké wa yaan. Déké yaan muséké
ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Méné Got, de méné ké
kapérandi kundi wate wa wunéké wani kapérandi kundi wandarén. Wani
kundiké vékulakate nana mawuléké katik vékulakaké nané.
4 Talimba yatan du Gotna jémbaaké du dakwat yakwasnyéké we wa
Gotna nyéngaamba kundi viyaatakandarén. Wunga viyaatakate nanat
waak Gotna jémbaaké yakwasnyéké we wa yandarén. Nané wani kundi
vékute yéku mawulé vékute déku jémbaa kuttépékaatéte, dé nané
kéraae kure yéké yandékwanngé kaavéré-nanénngé, wa wani kundi
viyaatakandarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Yéku mawulé tiyaakwa du Got guna mawulé yékun yate gunat
mayé apa kwayéndu guné Krais Jisasale nakurakmawulé yate, dé
yan pulak, guna du dakwale nakurakmawulé male yate, yékunmba
yarékangunéngwa. Wunga dat waatakuwutékwa. 6 Guné akwi wunga
yate nakurakmawulé yate nakurak kundi wate nana Néman Du Jisas
Kraisna aapa Gotna yé kavérék-ngunénngé, wa dat waatakuwutékwa.

Krais Judasat yékun yate nak gaayé du dakwat waak yékun yandén

7 Krais gunat yékun yandén, guné déku jémbaamba yaale déku
du dakwa téngunénngé. Gunat yékun yandén pulak, guné wawutén
kundiké vékulakate nak du dakwat ma yékun yangunék, de gunale
yaréndarénngé. Wunga yate Gotna yé kavérék-ngangunéngwa.
8 Guné akwi wunga yangunénngé gunat anga wawutékwa. Jisas Krais
Juda du dakwat yékun yaké we wa jémbaa yakwa du yaténdén. Got yéku
kundi wandékwanngé vékusék-ndarénngé, wa wunga yandén. Deku
gwaal waaranga maandéka bakamat Got wan kundi sékérék-ndénngé, wa
Jisas Krais wunga yandén.
9 Nak gaayé du dakwa Got du dakwaké sémbéraa yandékwanngé
vékusék-ndarénngé, wa wunga yandén. De akwi, Got du dakwaké
sémbéraa yandékwanngé vékusékte, déku yé kavérék-ndarénngé,
wa wunga yandén. Wanngé déku kundi Gotna nyéngaamba anga wa
kwaakwa:

Wuné nak gaayé du dakwale téte wa ménéké det wakawutékwa.
Wate gwaaré waate ména yé kavérék-ngawutékwa.

10 Nak gaayé du dakwaké nak kundi Gotna nyéngaamba anga wa
kwaakwa:

Guné nak gaayé du dakwa, guné Juda du dakwa Gotna du dakwale
mawulé tawulé ma yangunék.

11 Ani kundi waak Gotna nyéngaamba wa kwaakwa:

Guné nak gaayé du dakwa akwi, Néman Du Gotna yé ma
kavérékngunék.
Akwi képmaamba tékwa du dakwa déku yé ma kavérékndarék.

12 Talimba Gotna yémba kundi kwayétan du Aisaia Gotna nyéngaamba
ani kundi viyaatakandén:

Kukmba du nak yaalakandékwa. Devitna aapa Jesina kémba wa
wani du yaalakandékwa.
Yaale nak gaayé du dakwaké néma du wa tékandékwa.
Téndu de déké yékunmba vékulakate kaavérékandakwa, dé det
yékun yandénngé.

Wani kundi akwi Gotna nyéngaamba taale wa viyaatakandarén. Kukmba
Jisas Krais yaae jémbaa yakwa du téte akwi du dakwat yékun yandéka
wani kundi wa sékérékén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Guné yéku mawulé tiyaakwa du Gorké yékunmba vékulakate
déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naangunéngwa. Naangunénga
dat waatakuwutékwa, dé wandu guné Jisas Kraisna jémbaamba yaalan
nak du dakwale nakurakmawulé yate Gorké mawulé tawulé yangunu
yéku mawulé guna mawulémba vékuléke téndénngé. Téndu Got wandu
déku Yaamambi gunat mayé apa kwayéndu guné yéku mawulé vékute
yékunmba kaavéré-kangunéngwa. Got gunat yékun yate guné kéraae
déku gaayét kure yéké yandékwanngé yékunmba kaavéré-kangunéngwa.
Wunga dat waatakuwutékwa.

Pol Gotna jémbaa yandékwanngé mawulé yandén

14 Guné Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka
nyangengu pulak tékwa du dakwa, guné yéku yapaté yakwa du dakwa
yaréngunéngwanngé wa vékusék-wutékwa. Guné Gotna kundiké
yékunmba vékusékte, guné guna du dakwa déku kundi vékute yékunmba
yaréndakwanngé, det yakwasnyéké, wa apamama yangunéngwa. Wunga
waak wa vékusék-wutékwa.
15 Got wunéké sémbéraa yate wunat baka yékun yandén, déku jémbaa
yawuténngé. Yandéka wuné déku jémbaa yate ani nyéngaamba néma
pulak kundi yangunéngwa yapaté raské wa wawutén. Guné Gotna
kundiké yékéyaak yangunu wuné guné néma du ramuké kalik yate wa
wani néma pulak kundi wa wawutén.
16 Got wunat wa wandén, Krais Jisasna kundi nak gaayé du dakwat
kwayéwuténngé. Wunga wandéka wuné Gotna gaamba jémbaa yakwa
du pulak yatéte yeyé yaayate wani kundi kwayéwutékwa. Nak gaayé
du dakwa wuna kundi vékute Jisas Kraiské yékunmba vékulakandaru
Gotna Yaamambi wandu de Gotna jémbaamba yaale déku ménimba yéku
du dakwa téndarénngé, wa wani kundi kwayéwutékwa. Wunga téndaru
Gotna mawulé deké yékun yandénngé, wa wani kundi kwayéwutékwa.
Nak gaayé du dakwa déku jémbaamba yaalandarénngé, wuné det wunga
wate wa de dat kwayé pulak wa yawutékwa. Wunga yawutékwan, wan
Gotna mawulé guné nak gaayé du dakwaké waak yékun yandénngé wa
yawutékwa.
17 Krais Jisasale nakurakmawulé yate Gorké wunga jémbaa yate wa
wani jémbaaké mawulé yawutékwa. 18 Krais wani jémbaa yawuténngé
wa wunat mayé apa tiyaandén. Nak gaayé du dakwa déku kundi
yékunmba vékundarénngé, wa wunat mayé apa tiyaandén. Wuné mayé
apa tiyaandéka yawutén jémbaaké wakawutékwa. Wani jémbaaké male
wakawutékwa. Ani jémbaa wa yawutén. Nak gaayé du dakwat Kraisna
kundi kwayéte dele yaréte yéku musé wa yawutén.
19 Gotna Yaamambi mayé apa tiyaandéka wuné késpulak nakpulak
talimba vékapuk yandarén kulé apanjémba deku ménimba wa yawutén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yate Jerusalemmba Kraisna kundi kwayéte wani gaayé yaasékatake akwi
taalémba yeyé yaayate déku akwi kundi kwayéte Ilirikum provinsmba wa
saambakwutén.
20 Wunga yate anga mawulé yawutén. Kraiské vékusékngapuk yan
du dakwat male déku kundi kwayékawutékwa. Nak du Kraisna kundi
det taale kwayéndaru, wa wani duna kukmba katik yéké wuté. Wunga
mawulé yate Kraiské vékusékngapuk yakwa du dakwat wa déku kundi
kwayéwutén. 21 Wani du dakwaké ani kundi Gotna nyéngaamba wa
kwaakwa:

Déku kundi vékukapuk yan du dakwa déku kundi vékukandakwa.
Vékute vékusékte dé vékandakwa.

Wani kundi sékéréknddénngé wa Kraiské vékusékngapuk yakwa du
dakwaké ye wa déku kundi det kwayéwutén.

Pol Rom du dakwat vétake Spenét yéké mawulé yandén

22-23 Wunga yate, némaamba kaa kwaaré gunéké ye guné Romsé
guna saawi véké néma mawulé yate, gunéké yéké wa yapatiwutén.
Bulaa téwutékwa gaayémba, ani gaayémba tékwa taalémba waak, wuné
yawutékwa jémbaa wa yasékéyakwutén. 24 Yatake bulaa Spenét yéké
mawulé yawutékwa. Wani taalat yéte taale gunéké yékawutékwa. Ye
saambake gunale ayélap yaréyaré naate gunale kundi bulwutu wuna
mawulé yékun yakandékwa. Yandu wuné guné yaasékaké yawutu guné
wunat yékun yangunu wa Spenét yékunmba yékawutékwa.
25 Taale Jerusalemmba tékwa Gotna du dakwat yéwaa kwayémuké wa
wani gaayét yékawutékwa. 26 Masedonia provinsmba, Akaia provinsmba
waak tékwa Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa deku mawulémba
vékulakate yéwaa wérénjowe nak du dakwat kwayésatiké wa wandarén.
Krais Jisasna jémbaamba nanale yaalan du dakwa ras Jerusalemmba téte
muséké yapatindaka anga wandarén, “Nané Krais Jisasna jémbaamba
yaalan akwi du dakwa nakurak kémba ténangwa. De muséké yapati-
ndakwanngé, nané yéwaa wérénjowe det kwayésatikanangwa.”
Naandarén. 27 Deku mawulémba vékulakate yéwaa wérénjowe det
kwayéké wa wandarén. Watake wunga yandarén wan yékun wa.
Judasé talimba det yékun yandarénngé bulaa wani yéku yapaté wa
kaatandakwa. Talimba Judasé nak gaayé du dakwat Gorké yénangwa
yaambu wakwasnyé-ndarénngé, bulaa nak gaayé du dakwa dele nakurak
kémba téte wani yéku yapaté kaatate det yéwaa kwayékandakwa.
28 Wuné ye wani yéwaa Jerusalemmba tékwa Gotna du dakwat
kwayéwutu vékusék-ngandakwa, nak gaayé du dakwa waak Gotna kémba
téndakwanngé. Wani yéwaa kwayétake waambule ye Spenét yéndakwa
yaambumba yéte gunéké yaakawutékwa. Yaae gunat vétake Spenét
yékawutékwa. 29 Anga vékusékwutékwa. Krais wunat yékun yandu, yéku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulé wuna mawulémba vékulékndu, wuné gunéké yaae Kraisna kundi gunale bulwutu, Krais gunat waak yékun yandu, yéku mawulé guna mawulémba vékulék-ngandékwa.

30 Guné Jisas Kraisna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, gunat a wawutékwa. Nana Néman Du Jisas Kraisna yémba gunat wawutékwa. Gotna Yaamambi nanat yékun yandéka nané Jisas Kraisna jémbaamba yaalan nak du dakwaké néma mawulé yate gunat a wawutékwa. Guné apamama yate Néman Du Gorét ma waatakungunu dé wunat yékun yandu. Wuné waak dat waataku-pékaréwutékwa. 31 Dé wunat yékun yandu wuné Judia provinsét yéwutu wamba tékwa Jisas Kraisna jémbaamba yaalakapuk yan du dakwa wunat katik yaavan kurké daré. Dé wunat yékun yandu wuné Jerusalemét ye wamba tékwa déku du dakwat yéwaa kwayéwutu de mawulé yate wani yéwaa kéraakandakwa. 32 Yandaru, dé guné yéké yawutékwanngé mawulé yamunaandu, wa wuné mawulé yate guné yékawutékwa. Ye saambake gunale yaréwutu nana mawulé yékunmba tékandékwa. Got wunga wunat yékun yandénngé, nané akwi dat ma waatakukwak.

33 Yéku mawulé tiyaakwa du Got guna mawulémba randu, guné akwi nakurakmawulé yate yékunmba yaréngunénngé dat waatakuwutékwa. Yi wan wanana wa.

Pol némaamba du dakwaké mawulé tawulé yandén

16 1-2 Ani kundi ma vékungunék. Krais Jisasna jémbaamba yaalan taakwa nak, léku yé Fibi, guné yaakalékwa. Yaalu guné léké mawulé yate lat ma yékun yangunék. Gotna du dakwa nana Néman Duna jémbaamba yaalan akwi du dakwat wunga yananu wan yékun wa. Lé Senkriamba yaréte Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat yékun yate wa Gorké jémbaa yalékwa. Lé némaamba du dakwat yékun ye wunat waak wa yékun yalén. Lé yaae muséké nak yapatimunaalu, guné, nanat yékun yalénngé vékulakate, lat ma yékun yangunék.

3 Prisila ambét léku du Akwilaké wa mawulé yawutékwa. Yawutékwa mawuléké bérét ma wangunék. Talimba bét wunale Krais Jisasna jémbaa wa yambérén. 4 Nané wunga jémbaa yananga nak du wani jémbaaké kalik yate wunat viyaandékngé mawulé yandaka bét wunat yékun yambérén. Yambéréka bérét waak viyaandékngé mawulé yandarén. Bét wunat yékun yambérénngé, wuné bérké mawulé tawulé yawutéka de nak gaayémba yaae Krais Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwa de waak bérké mawulé tawulé yandakwa. Yate anga wanangwa, “Bét nanat wa yékun yambérén. Wan yékun wa.” Naanangwa.

5 Krais Jisasna jémbaamba yaale bérku gaamba bérale jaawuwe Gotna kundi bulkwa du dakwa, deké waak wa mawulé yawutékwa. Yawutékwa mawuléké det ma wangunék.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ani du dakwaké waak mawulé yawutékwa. Yawutékwa mawuléké det waak ma wangunék:

Néma mawulé yawutékwa du, Epainetus. Esia provinsmba tékwa nak du dakwat taalékére wa taale Kraiské yékunmba vékulakandén.

6 Maria. Lé gunat yékun yaké we wa késépéri apu néma jémbaa yalén.

7 Wuna kém du, Andronikus ambét Junias. Talimba Kraiské jémbaa yambéréka Kraisna maama wani jémbaaké kalik yate bérét waak kalapusmba kusola-takandaka wamba kwaambérén. Bét taale Kraiské yékunmba vékulakambéréka wa wuné kukmba déké yékunmba vékulakawutén. Bét Kraisna kundi kure yaakwa du téte déku kundi yékunmbaa-sékéyak wa wambérén.

8 Ampliatus. Dé nana Néman Duna jémbaa yandéka wa déké néma mawulé yawutékwa.

9 Kraisna jémbaamba yaale nanale jémbaa yakwa du, Urbanus.

Néma mawulé yawutékwa du, Stakis.

10 Apeles. Dé Kraisna jémbaa yékunmba yatépéka-ndékwanngé, wa vékuséknangwa.

Aristobulusna gaamba yaréte Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa wa.

11 Wuna kém du, Herodion.

Narsisusna gaamba yaréte nana Néman Duké yékunmba vékulakakwa du dakwa wa.

12 Nana Néman Duké néma jémbaa yakwa taakwa vétik, Trifina ambét Trifosa.

Néma mawulé yanangwa taakwa, Persis. Lé asapéri néma jémbaa wa yalén, nana Néman Duké.

13 Rufus, déku aasale. Dé nana Néman Duké néma yéku jémbaa wa yandékwa. Wuna aasa wunat yékun yalén pulak, wa Rufusna aasa wunat yékun yalén.

14 Asinkritus. Flegon. Hermes. Patrobas. Hermas. Wani duwale yaréte Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa waak.

15 Filologus ambét Julia. Nereus, déku nyangele. Olimpas. Dele yarékwa Gotna akwi du dakwa waak.

Wani du dakwaké wa mawulé tawulé yawutékwa. Yawutékwa mawuléké det ma wakwengunék.

16 Nané Gotna du dakwa yanangwa pulak, guné guna du dakwaké mawulé tawulé yate mawulé tawulé yanangwa yapaté det ma yangunék.

Kraisna jémbaamba yaalan akwi du dakwa guné mawulé yate wandaka gunat wa wawutékwa.

Du ras Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana mawulé yaavan kutndarén

17 Guné Rommba tékwa Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, wawutékwa kundi ma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba vékungunék. Du ras de Krais Jisaské déku dunyansé wan kundi vékukapuk yate wa nak pulak kundi wandakwa. Wandaka du dakwa ras deku kundi vékute waaru waariyate késpulak nakpulak mawulé yandakwa. Yate yamba nakurakmawulé yate yékunmba yaréndakwe wa. Wunga wakwa duké ma jéraawu yangunék.

18 Wunga wakwa du nana Néman Du Kraiské jémbaa yamba yandakwe wa. De kapére mawulé vékute deku sépéké male wa vékulakandakwa. Yate kapérandi yapaté wa yandakwa. Yate papukundi wandaka de yékunmba vékusékngapuk yakwa du dakwa ras deké anga wandakwa, "Wan yéku kundi wa wandakwa. Nana yé kavérékndaka deku kundiké wa mawulé yanangwa." Naandakwa. Wunga wate anga yamba vékusékndakwe wa. Paapu yakwa duna kundi deku mawulé wa yaavan kutndékwa.

19 Guné Gotna kundi vékute wandékwa pulak yangunéngwanngé, akwi du dakwa wa vékuwuran. Wunga yangunénga wa guné mawulé tawulé yawutékwa. Yate guné anga yangunénngé wa mawulé yawutékwa. Anga vékusék-ngangunéngwa. Kamu musé dé yéku musé? Kamu musé dé kapérandi musé? Wunga vékusékte kapérandi yapatéké kuk kwayéte yéku yapaté male yakangunéngwa. 20 Guné wunga yangunu yéku mawulé tiyaakwa du Got wa Satanét bari yaavan kutndu guné Satanna dunyanngé néma du dakwa tékangunéngwa.

Nana Néman Du Jisas Krais guné sémbéraa yate gunat yékun yandénngé dat waatakuwutékwa.

Du ras Romséké mawulé tawulé yandarén

21 Wunale jémbaa yakwa du, Timoti, guné mawulé yandékwa. Wuna kém du kupuk, Lusius, Jeson, Sosipater de waak guné mawulé yandakwa. Yate wandaka wa gunat wawutékwa.

22 Wuné Tertius wuné Polna kundi vékute déké ani nyéngaa a viyaatakawutékwa. Wuné waak mawulé yawutékwa, guné Rommba tékwa nana Néman Duna jémbaamba yaalan du dakwaké. Yate bulaa gunat a wawutékwa.

23 Kaunsil du dakwamba kéraandakwa yéwaaké yékunmba vékwa du, Erastus, Jisas Kraisna jémbaamba nanale yaalan du, Kwartus, Gaius de waak guné mawulé yandakwa. Yate wandaka wa bulaa gunat wawutékwa. Wuné Pol Gaiusale yaréwutéka ani gaayémba tékwa Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa wa Gaiusna gaamba jaawuwe téte Gotna kundi bulndakwa.

24 [Nana Néman Du Jisas Krais guné sémbéraa yate gunat yékun yandénngé dat waatakuwutékwa. Yi wan wanana wa.]

Nané Gotna yé ma kavérékngwak

25-26 Nané apapu apapu rapékakwa du Gotna yé ma kavérékngwak. Dé guna mawulé yékun yaké wa apa tapa yandékwa, guné déké yékunmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékulaka-pékaténgunénngé. Jisas Kraiské kundi kwayéte wuné Gotna mayé apaké gunat wawutékwa. Talimba Jisas Kraisna jémbaaké Got kundi paakundén wa. Némaamba kwaaré wa wani kundi paakundén. Gotna yémba kundi kwayétan du ras wani muséké Gotna nyéngaamba wa viyaatakandarén. Viyaatakandaka nak du dakwa wani muséké yamba vékuséndakwe wa. Bulaa Got nanat wa wandén, nané Jisas Kraiské kundi kwayénanénngé. Wandéka nané yeyé yaayate akwi du dakwat Jisas Kraiské wa kundi kwayénangwa. De akwi Jisas Kraiské yékunmba vékulakate Gotna kundi vékute wandékwa pulak yandarénngé, wa nané det Jisas Kraisna kundi kwayénangwa.

27 Got male wa akwi muséké vékuséndékwa. Yandékwanngé vékulakate, nané Jisas Kraisna yémba dale kundi bulte déku yé ma kavéréngwak apapu apapu. Yi wan wanana wa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Korinséké Pol taale viyaandén nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Pol yatan sapak Korin wan néma gaayé wa. Akaia provinsmba wa téndén, Grikséna kantrimba. Talétalé dékét Pol wa Jisasna kundi kwayétan Korinmba. Kwayéndéka wamba némaamba du dakwa wa Jisasna jémbaamba yaalan. Yaalandaka Pol de yaasékatake ye nak taalémba jémbaa yaténdéka, wa néma vakmi yaan de Korinséké. Wanngé wa Pol ani nyéngaa viyaae kwayésatindén, deku vakmi kururéndaru deku mawulé kurkale témuké.

Korinmba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan apu Jisaské vékulakakwa yéku mawulé ka yaasékandara naate Pol mawulatmba vékundén. Yate wandén, "Du kumbin taakwa kéraan apu de yéku yapaté ma yandarék." Naate du dakwa Gotna Yaamambina kundi vékukapuk yate deku mawulémba yandaka vakmi deké yaandékwanngé wa wandén. Wate Gotna yé kavérékte jaawundakwa yéku yapatéké, Gotna Yaamambi kwayékwa késpulak nakpulak mayé apaké, kiyaan du dakwa nakapuk taamale waarapké yandakwanngé wandén.

Akwi wani vakmi Korinséké yaanngé Pol det yéku laku kundi wa wandén, de vékwe Got mawulé yandékwa pulakngé vékusékndarénngé. Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa sapta 13ké wa mawulé tawulé yandakwa. Wani saptamba Pol anga wakwasnyéndékwa. Nak du dakwaké jaambite mawulé yamban yapaté wan yéku laku yapaté wa. Wan Got du dakwat kwayéndén akwi mayé apat wa taalékérandékwa.

---

1 [1] Got wunat wandéka wuné Pol Krais Jisasna kundi kure yaakwa du wa téwutékwa. Téte gunat wawutékwa nyéngaamba. Sostenes waak Krais Jisasna jémbaamba wa yaalandén. Yaale wunale téte ani nyéngaa sékét viyaatakatékwa gunéké. [2] Guné Korinmba téte Gotna kundi yékunmba vékukwa du dakwaké wa ani nyéngaa viyaatakatékwa.

Talimba Got gunat wandéka yangunén kapérandi musé yaasékatake wa Krais Jisasna jémbaamba yaale Gotna du dakwa ténguněngwa. Guné male yamba wunga ténguněngwe wa. Akwi gaayémba tékwa némaamba du dakwa wa anga wakwa, "Jisas Krais wan nana Néman Du wa." Naandakwa. Wunga wate de waak Gotna du dakwa wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

téndakwa. Jisas Krais deku Néman Du rate wa nana Néman Du waak
wa randékwa.
3 Nana aapa Got gunéké sémbéraa yate gunat yékun yate, yéku mawulé
kwayéte, Néman Du Jisas Krais wunga male yandu guné yékunmba
yatékangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Pol Gorké mawulé tawulé yate Gotna yé kavérékndékwa

4-5 Guné Krais Jisasna jémbaamba yaalangunénga Got yéku mawulé wa
kwayéndén gunat. Kwayéndéka Krais Jisasale nakurakmawulé yate wa
ténguneng wa. Téte yékunmba vékusékte yéku kundi male wangunéngwa.
Wunga yangunéngwanngé vékulakate, Gorké mawulé tawulé yate
akwi nyaa déku yé kavérékwutékwa. 6 Nané Kraiské kundi kwayénanga
yékunmba wa vékungunén. Guna mawulémba yékunmba vékulakate
kurkale vékusékte yéku kundi male wangunéngwa. 7 Got akwi yéku
mawulé gunat wa kwayéndén. Kwayéndéka guné nana Néman Du Jisas
Krais yaaké yandékwanngé kaavéréte yékunmba ténguneng wa. 8 Nana
Néman Du Jisas Krais guné vendu guna mawulé apa ye yékunmba
tépékaa-kandékwa. Tépékaandu waambule yaaké yandékwa nyaa guné
Gotna ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa wa tékangunéngwa.
9 Got gunat wa wandén, guné déku nyaan nana Néman Du Jisas Kraisna
jémbaamba yaale dale nakurakmawulé yaténgunénngé. Got gunat
talimba watake, guna mawulé yékunmba téndu yéku yapaté male
yangunénngé, guné vérépékaa-kandékwa. Gunat katik yaasékaké dé.
Yi wan wanana wa.

Jisasna du dakwa késépéri kémba téte wa yékunmba yamba téndakwe wa

10 Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu
pulak tékwa du dakwa, gunat wawutékwa. Nana Néman Du Jisas
Kraisna yémba wawutékwa. Guna du dakwale waaruké yambak. Yate
ma nakurakmawulé yate nakurak kundi bulte nakurak jémbaa yate
yékunmba ténguné k. 11 Taakwa nak, léku yé Kloe, léku kém wunat
wandarén, guné guna du dakwale waarungunéngwanngé. Guné guna
du dakwale waarukapuk yangunénngé wa wawutékwa. 12 Wuné ani
kundiké wawutékwa. Guné akwi nak nak késpulak nakpulak kundi
bulnguneng wa. Bulte guné ras anga wangunéngwa, “Nané Polna du
dakwa a.” Ras wa wakwa, “Nané Apolosna du dakwa a.” Ras wa wakwa,
“Nané Pitana du dakwa a.” Ras wa wakwa, “Nané Kraisna du dakwa
a.” 13 Krais yaae nakurak kundi male wa wandén. Guné wunga waarute
ani kundi pulak guna mawulémba anga wangunéngwa, “Krais késpulak
nakpulak kundi wa wandén.” Naangunéngwa. Wunga wate wa kapérandi
yapaté wa yangunéngwa. Guné ras wa wakwa, “Nané Polna du dakwa a.”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kamuké guné wunga wo? Wa Krais takwemimba kiyaae gunat wa yékun yandén. Wuné yamba wa. Wan Kraisna yémba wa baptais kéraangunén. Wuna yémba yamba yé wa. Guné Kraisna jémbaamba yaale déku du dakwa wa ténguněngwa. Wuna jémbaamba yamba yaalanguněngwe wa. Yate wuna du dakwa yamba ténguněngwe wa.

14 Guna du Krispus ambét Gaiusét male wa Krais Jisasna yémba baptais kwayéwutén. Guna nak du dakwat yamba baptais kwayéwutékwe wa. De anga wamuké kalik yawutékwa, "Pol det baptais kwayéndéka wa déku du dakwa téndakwa." De wunga wamuké wa kalik yawutékwa. Yate wuné ayélapkéri dunyansat male Krais Jisasna yémba baptais kwayéwuténngé, wa Gorké mawulé tawulé yate déku yé kavérékwutékwa. 15 Guné wuna yémba baptais kéraangunénngé, katik waké daré. 16 Yi, bulaa vékulakawutékwa. Stefanas déku kémét waak wa Krais Jisasna yémba baptais kwayéwutén. Yate nakét waak wuné déku yémba baptais kwayék kapuk? Wani muséké yamba vékusékwutékwe wa. 17 Wuné yeyé yaayate du dakwat Kraisna yémba baptais kwayéwuténngé, Krais yamba wunat wandékwe wa. Wuné yeyé yaayate déku yéku kundi kwayéwuténngé, wa wunat wandén. Nyaangét vékupukaakwa du wakwa pulak yamba wawutékwe wa. Nyaangét vékupukaakapuk yakwa du wandakwa pulak wa kundi kwayéwutékwa. Nyaangét pukaakwa du pulak wamunaawutu, anga wakatik guné, "Dé némaamba yéku kundiké vékusékte wa wandékwa. Nyaangét vékupukaakwa du wa dé." Wunga wamunaae wa guné Kraiské vékulakakapuk yate wunéké male vékulakakatik guné. Krais gunéké takwemimba kiyaandénngé vékulaka-ngunénngé wa mawulé yawutékwa. Yate nyaangét vékupukaakapuk yakwa du wakwa pulak wa kundi kwayéwutékwa.

Krais Gotna mayé apa nanat wakwasnyéndén

18 Gorké yénangwa yaambumba yékapuk yakwa du dakwa wa anga wakwa, "Krais takwemimba kiyaandén kundi wan waangété kundi wa." Nané Gorké yénangwa yaambumba yékwa du dakwa anga wanangwa, "Krais takwemimba kiyaandén kundi wan yéku kundi wa. Krais takwemimba kiyaae wa Gotna mayé apa nanat wakwasnyéndén." Naanangwa. 19 Wani muséké Got wandéka déku kundi déku nyéngaamba anga wa kwaakwa:

Nyaangét vékupukaakwa duna mawulé yaavan kurkawutékwa.
Apakundiké vékusékngwa duna mawuléké kuk kwayékawutékwa.

20 Got wunga wandéka ani képmaana muséké vékusékngwa duna mawulé wa yékéyaak yan. Nyaangét vékupukaakwa duna mawulé yénga pulak dé? Apakundiké vékusékngwa duna mawulé yénga pulak dé? Ani sapakmba yatéte némaamba kundi bulkwa duna mawulé yénga pulak dé? Gotna ménimba ayélapkéri-sékéyak male wa vékusékndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Got akwi muséké vékusékte wandéka ani képmaana muséké
vékuséknguwa du deku mawulémba déké vékuséknge yapatindarén.
Du dakwa déké vékuséknderénnge wa Got mawulé yandén. Yate déku
nyaanét wandéka gaaye déku jémbaa wa wakwasnyéndén. Got wandéka
nané déku nyaannge kundi kwayénanga Gotna kundi yékunmba vékukwa
du dakwa kulémawulé wa kéraandakwa. Kéraae apapu apapu yékunmba
tépékaa-kandakwa. Nané Gotna nyaannge kundi kwayénanga ani
képmaana muséké vékuséknguwa du wa anga wandakwa, "Wan waangété
kundi wa." Naandakwa.
22 Juda du dakwa Grik du dakwa waak wunga wandakwa. Judasé ras
wa wakwa, "Got kulé apanjémba yandu nané véte vékusék-nganangwa.
Krais wan nanat yékun yandénnge Got wan du wa. Got wunga yandu,
wa nané wani kundi yékunmba vékukanangwa." Wunga wandaka Grik
du dakwa, nak gaayémba yaan nak du dakwa waak de ras wa anga
wandakwa, "Taale yékunmba vékusék-nganangwa. Déku kundi yékun
yandékwannge vékusékte, wa wani kundi yékunmba vékukanangwa."
Naandakwa.
23 Nané Krais takwemimba kiyaandénnge wa kundi kwayénangwa.
Wani kundi wa kwayénanga Judasé anga wandakwa, "Kapérandi
musé yakwa du male wa takwemimba kiyaandakwa. Got wan du Krais
takwemimba katik kiyaaké dé. Krais takwemimba kiyaandén kundiké
kalik yanangwa." Nak gaayé du dakwa wa anga wandakwa, "Wani kundi
wan waangété kundi wa." 24 Nané Judasé ras, nak gaayé du dakwa ras
Got nanat wandéka vékute wa vékuséknangwa. Krais takwemimba
kiyaae wa Gotna mayé apa, Gotna yéku mawulé waak nanat
wakwasnyéndén. Krais takwemimba kiyaandén kundiké wa mawulé
yanangwa. 25 Got wandéka Krais takwemimba kiyaandéka de déku kundi
vékukapuk yakwa du dakwa wa anga wandakwa, "Got apamama yamba
yandékwe wa." Wunga wate Gotna mayé apaké yamba vékuséknda kwe
wa. Gotna mayé apa wa akwi duna mayé apat taalékéran. Baka du dakwa
Gotna mawuléké anga wandakwa, "Déku mawulé waangété mawulé wa."
Wunga wate Gotna mawuléké yamba vékuséknda kwe wa. Gotna yéku
mawulé wa akwi duna mawulat taalékéran.
26 Wuna du dakwa, ma vékulakangunék. Vékulakate wuna
kundiké wakangunéngwa, "Yi wan wanana wa." Déku jémbaamba
yaalangunénnge Got gunat wandén sapak, guné baka du dakwana
ménimba yénga pulak guné tak? Guna du dakwa ayélapkéri male
nyaangét ayélapkéri-sékéyak vékupukaandarén. Guna du dakwa
ayélapkéri male wal apamama yandarén. Guna du dakwa ayélapkéri
male wal néma du dakwa téndarén.
27 Wani sapak de baka du dakwa gunéké anga wandarén, "Wan nyaangét
vékupukaakapuk yakwa du dakwa wa." Naandarén. Wunga wandaka Got

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa wakandéngndén, guné déku jémbaamba yaalangunénngé. Got gunat wunga wakandéngndén ani képmaana muséké vékuséknngwa du dakwa deku yé kavérékngapuk yate nékéti yamuké wa. Wani sapak baka du dakwa gunéké anga wandarén, “Wan apamama yakapuk yakwa du dakwa wa.” Naandarén. Wunga wandaka wa Got wakandéngndén, guné déku jémbaamba yaalangunénngé. Got gunat wunga wakandéngndén, wan apa yakwa du dakwa deku yé kavérékngapuk yandarénngé wa.

28 Baka du dakwa gunéké anga wandarén, “Wan néma du dakwa yamba yé wa. Wan baka du dakwa wa. Deké katik vékulakaké nané.” Naandarén. Wunga wandaka wa Got wakandéngndén, guné déku jémbaamba yaalangunénngé. Got gunat wunga wakandéngndén, wan ani képmaana néma du dakwa deku yé kavérékngapuk yate nékéti yamuké wa. 29 Akwi du dakwa Gotna ménimba téte deku yé kavérékngapuk yamuké, wa Got wunga yandén.

30 Got wandéka wa Krais Jisasale nakurakmawulé yaténgunéngwa. Krais Jisas kiyaandéka nané déku jémbaamba yaale yéku mawulé kéraae Gotna jémbaa, Gorké waak wa yékunmba vékuséknangwa. Krais Jisas kiyaandéka Got nanat véte anga wandékwa, “De yéku yapaté yakwa du dakwa wa. Wuna du dakwa wa téndakwa.” Naandékwa. Krais Jisas nané Satanna taambamba kéraatakandéka wa Kraisale yékunmba yaténangwa. 31 Krais Jisas wunga yandénngé wuné Gotna nyéngaamba kwaakwa kundi nak gunat wawutékwa: “Du dakwa duna yé kavérékngé mawulé yate nana Néman Duna yé ma kavérékndarék.” Naawutékwa.

Krais takwemimba kiyaandénngé wa Pol wandén

2 1 Guné Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, ma véku. Néman Duna yé male kavérékngunénngé vékulakate, wa wuné gunat Got paakundén kundi waké yaae, wa apakundiké vékuséknngwa du pulak yamba wawutékwe. 2 Wuna mawulémba anga wawutén, “Wuné gunale yaréte nak muséké katik vékulakaké wuté. Jisas Kraiské male vékulaka-kawutékwa. Takwemimba kiyaandénngé vékulakate wakawutékwa.” 3 Wunga watake, gunale yaréwutén sapak, Jisas Kraisna jémbaa sépélak yamuké wup yawutén. Apa yamba yawutékwe wa. 4 Yate apakundiké vékuséknngwa du yékunmba wandakwa pulak yamba wawutékwe wa. Wuné wawutéka Gotna Yaamambi Gotna mayé apat wa gunat wakwasnyéndén. 5 Anga wakangunéngwa, “Nyaangét vékupukaakwa duna kundi vékute yamba vékuséknangwe wa. Got apamama yandéka wa vékusék-nangwa. Krais takwemimba wa kiyaandén nanéké. Yi wan wanana wa.” Wunga wangunénngé wa wani kundi wawutén.

Gotna Yaamambi nanat yéku vékulalaaka mawulé tiyaandékwa

6 Gotna kundiké yékunmba vékuséknngwa du dakwat wa nak kundi wawutékwa. Gotna apakundiké wa wawutékwa, de ras waak yékunmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusékndarénngé. Det wawutékwa kundi wan ani képmaana muséké
vékusékngwa du wakwa kundi pulak yamba wa. Wan ani képmaaké
yékunmba vérékwa néma du wakwa kundi pulak yamba wa. Wani
du bari kiyaandaru nak du deku kundi katik vékuké daré. 7 Wuné Got
paakwan kundi wa wawutékwa. Got déku kundi ras wa paakundén, ani
képmaamba tékwa baka du dakwa vékusék-ngapuk yamuké. Talimba
Got ani képmaa yakapuk yaréte wa wandén, nané paakundén kundiké
yékunmba vékusékte kulémawulé kéraae yékunmba tépékaa-nanénngé.
8 Ani képmaamba tékwa néma dunyansé, Got paakwan kundiké
yamba vékusékndakwe wa. De vékusékmunaandaru, wa akwi néma
duwat taalékéran baan nana Néman Duwat takwemimba katik viyaae
baang-ngatik daré. 9 Talimba Gotna du nak Gotna nyéngaamba anga
viyaatakandén:

> Got kamu musé dé yak, déké néma mawulé yakwa du dakwa dale
> apapu apapu yékunmba tépékaa-ndarénngé?
> Du dakwa yamba véndakwe wa. Yamba vékundakwe wa.
> Deku mawulémba vékulakate wa de yamba vékusékndakwe wa
> wani muséké.

Wunga viyaatakandén musé, Got paakwan muséké wa wawutékwa.
10 Got wandéka déku Yaamambi nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan
du dakwat tépékaaké yanangwa muséké wa wakwasnyéndén. Gotna
Yaamambi dé akwi muséké wa vékusékndékwa. Got paakundén
mawuléké waak Gotna Yaamambi wa vékusékndékwa.

11 Nak du nak duna mawuléké katik vékusékngé dé. Wani du dékét
déku kapmang déku mawuléké wa vékusékndékwa. Wungat male wa.
Nak du Gotna mawuléké katik vékusékngé dé. Gotna Yaamambi dékét
déku kapmang wa Gotna mawuléké vékusék-ndékwa. 12 Nana mawulé
ani képmaana muséké vékukwa duna mawulé pulak yamba téndékwe
wa. Got wandéka déku Yaamambi nana mawulémba wa téndékwa, nané
Got tiyaandékwa mawuléké yékunmba vékusék-nanénngé. 13 Nané Got
tiyaandéka kéraanangwa mawuléké wanangwa. Ani képmaana muséké
vékukwa du wani kundi nanat yamba wandakwe wa. Gotna Yaamambi
nanat wandéka wa gunat wanangwa. Nané Gotna Yaamambina kundi
vékute déku Yaamambi kuretékwa du dakwat déku kundi wanangwa.

14 Gotna Yaamambi kuretékapuk yakwa du dakwa Gotna Yaamambi
wakwa kundi yamba vékundakwe wa. Yate anga wandakwa, “Wani
kundi wan baka waangété kundi wa.” Wunga wate wa wani kundiké
yamba yékunmba vékusékndakwe wa. Gotna Yaamambi kuretékwa
du dakwa male wa Gotna Yaamambi wakwa kundiké yékunmba
vékusék-ngandakwa. 15 Gotna Yaamambi kuretékwa du dakwa vékusék-
ngandakwa. Kamu musé dé yéku musé? Kamu musé dé kapérandi musé?
Yéku musé kapérandi muséké waak vékusékte bulkandakwa. Gotna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaamambi kuretékapuk yakwa du dakwa de Gotna Yaamambi kuretékwa du dakwaké vékusékngé yapatindakwa. 16 Yandakwanngé, talimba Gotna du nak ani kundi wa viyaatakandén Gotna nyéngaamba:

Kandé Néman Duna mawuléké vékuséku?
Kandé dat yakwasnyéké ya jémbaaké?
Wunga pulak du nak yamba te wa.

Wunga viyaatakandén talimba. Gotna Yaamambi kuretékapuk yakwa du dakwa Néman Duna mawuléké yamba vékusékndakwe wa. Nané Gotna Yaamambi kuretékwa du dakwa Kraisale nakurakmawulé yate déku mawuléké wa vékuséknangwa.

Gotna jémbaa yakwa du

3 1 Wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, Gotna Yaamambi kuretékwa duwat néma kundi wawutékwa pulak gunat waak waké mawulé yawutén. Yate gunat wunga yamba wawutékwe wa. Guné Kraisna jémbaamba baasnyé ye yaale nyambalé pulak wa yaténgunén. Yaténgunénga wuné Gotna Yaamambi kuretékapuk yakwa du dakwat wawutékwa pulak gunat wawutén. 2-3 Guna mawulé nyambaléna mawulé tékwa pulak téndéka wa Gotna apakundi vékuké yapatingunén. Yangunénga gunat wawutékwa kundi wan makal nyambalé kakwa munyaa pulak wa. Wani kundi wan néma du dakwa kakwa kakému pulak yamba yé wa. Bulaa waak guna mawulé nyambaléna mawulé tékwa pulak wa tékwa. Ani képmaana muséké vékukwa du dakwa pulak wa yaténgunéngwa. Guna du dakwaké kapére mawulé vékute dele wunga waarupékaté-ngunéngwa. Yangunénga guréké wa vékusékwutékwa. Guné ani képmaana muséké vékukwa du dakwa pulak yatéte, wa mawulé yandakwa pulak yangunéngwa. 4 Yate anga waak yangunéngwa. Guné ras anga wangunéngwa, “Nané Polna du dakwa a.” Ras wa wakwa, “Nané Apolosna du dakwa a.” Wunga wangunénga wa vékusékwutékwa. Ani képmaana muséké vékukwa du dakwa yatékwa pulak, a wayéka yatépéka-ngunéngwa.

5 Yékunmba ma vékulakangunék. Apolos wan yénga pulak du dé? Wuné Pol yénga pulak du wuté? Aané véréti wan Gotna jémbaa yakwa du male wa. Guné aanéké vékulakate, guné mawulé vétik yate kém vétikmba téké yambakate. Néman Du aanat nakurak nakurak wa jémbaa tiyaandén. Tiyaandéka aané jémbaa yatéka déku kundi wa vékungunéngwa.

6 Wuné Néman Du tiyaan jémbaa yate taale gunat kundi kwayéwutén Gorké. Wani kundi kwayéte wa yaawimba kakému yaanangwa du pulak wa yatéwutékwa. Apolos Néman Du kwayén jémbaa yate kukmba yaae gunat yékun yamuké kundi ras waak kwayéndén Gorké. Wani kundi kwayéte wa kakémumba kulak sévikwa du pulak wa yaténdékwa. Wunga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yatéka Got dékét déku kapmang wandéka wa déku kundi yékunmba
vékungunénga guna mawulé yékunmba téndékwa. Guna mawulé
yékunmba téte wa kakému yékun ye tékwa pulak wa téndékwa. 7 Kakému
yaananngwa du wan néma du yamba yé wa. Kakémumba kulak sévikwa
du dé waak néma du yamba yé wa. Got wandéka wa kakému yékun
yandékwa. Got dé kapmang wa néma du wa. 8 Wuné kakému yaanangwa
du pulak wa taale jémbaa yawutén. Apolos kakémumba kulak sévikwa
du pulak wa kukmba jémbaa yandén. Yate aané nakurak jémbaa male
wa yatékwa. Kukmba Got yatén yéku jémbaaké nakurak nakurak
kaatakandékwa. 9 Wan Got wa wani jémbaa aanat tiyaan. Gotna jémbaa
aané véréti yatépékatékwa. Guné Got kakému yaanandékwa yaawi pulak
wa téngunéngwa. Téngunénga wa aané déku yaawimba jémbaa yatékwa.

Gotna jémbaa yakwa du wan gaa kurkwa du pulak wa

Guné Gotna gaa pulak wa téngunéngwa. 10 Téngunénga Got wunat
yéku mawulé tiyaate wunat wandéka wa déku jémbaa yawutékwa. Yate
yéku gaa kurkwa du pulak yatéwutékwa. Yatéte gunale téte, du gaana
kwaat taawundékwa pulak, wa jémbaa taale yawutén. Yawutéka nak du
kukmba yaae gunale téte, du gaa waayéngwandékwa pulak, wa jémbaa
yandékwa. Akwi du gunale téte, gaa kurkwa du yékunmba vékulake
yandakwa pulak, wa de Gotna jémbaa yaké yate kurkale ma vékulake
yandarék. 11 Wa vékusék-ngunéngwa. Got Jisas Kraisét wandéka dé
nyéndékwat pulak wa téndékwa. Wani nyéndékwat tépékaa-kandékwa.
Nak du nak nyéndékwat katik taawuké dé. Wuné gunat Jisas Kraiské
male wa yakwasnyéwutén, guné déku kundi yékunmba vékungunénngé.
Nak du yaae nak néma duké gunat yakwasnyéndaru, guné deku kundi
vékuké yambak.
12 Gotna jémbaamba yaalan du dakwa wan gaa kurkwa du pulak wa
yaténdakwa. Ras de némaamba yéku jémbaa yandakwa. Yate de ras
tépékaaké yakwa yéku miyat gaa kurkwa du pulak wa yaténdakwa. Ras
de késpulak nakpulak yéku matut kurkwa du pulak wa yaténdakwa.
Ras de yéku jémbaa yamba yandakwe wa. Yate ras tépékaakapuk yakwa
rangwa miyat gaa kurkwa du pulak wa yaténdakwa. Ras wit gaa kurkwa
du pulak wa yaténdakwa. Ras wit sékna apat gaa kurkwa du pulak wa
yaténdakwa. 13 Kukmba Got, akwi du dakwana jémbaaké waké yandékwa
sapak yaa pulak yaante deku jémbaa wakwasnyéndu, akwi du dakwa
véte vékusék-ngandakwa deku jémbaaké. Miyéké ma vékulakangunék.
Yaa yaandu, gaaké taawundarén apa yakwa kwaat yaanngapuk ye,
yékunmba tépékaa-kandékwa. Gaaké taawundarén apa yakapuk
yakwa miyé yaa yaane butik-ngandékwa. Yandu nané véte miyéké
vékusék-nganangwa. Yaa yaandu wani miyéké vékuséknangwa pulak,
Got wakate yandékwa sapak yaa pulak yaandu wa Gotna jémbaamba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaalan du dakwana jémbaaké vékusék-nganangwa. 14 Got yéku jémbaa
yakwa du dakwana jémbaa kaatakandékwa. 15 Yéku jémbaa yakapuk
yakwa du dakwana jémbaa késkandékwa. Wa vékuséknguněngwa. Gaa
yaanndu deku musé yaa yaane yasékéyakndu du dakwa bari gwaande
baka tékandakwa. Wani du dakwa téké yandakwa pulak, yéku jémbaa
yakapuk yakwa du dakwa kukmba wunga baka wa tékandakwa.

Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa wan dékét Gotna gaa pulak wa

16-17 Got guna nyéndémba wa téndékwa. Téndéka Gotna Yaamambi
guna mawulémba wa téndékwa. Kamuké guné wani muséké
vékuséknga pukyo? Guné wan Gotna gaa pulak wa. Déku gaa yéku gaa
yakwanngé du ras gunat yaavan kutmunaandaru, wa Got wani duwat
yaavan kurkandékwa. Guna du ras guna mawulé yaavan kutte wandaka
guné késpulak nakpulak kémba téte yékunmba yamba téngunéngwe wa.
Got det yaavan kurkapuk yamuké de ma jéraawu yandarék.

Nana duna yé katik kavérékngé nané

18 Ani kundi ma vékungunék. Papukundiké ma jéraawu yangunék.
Guna du nak anga wandu, "Yékunmba vékusékwutékwa. Akwi du
wuna yé kavérék-ngandakwa." Wunga wandu déku mawulé yékunmba
katik téké dé. Déku mawulé yékunmba téndénngé, wa dé déku yé
kavérékngapuk yate déku yapaté yaasékatake baka duna ménimba
yékunmba vékuséknga pukyakwa du ma yaténdék. Yatéte Got kwayékwa
mawulé kéraae nyaangét vékupukaakwa du wa yatékandékwa.
19 Ani képmaana muséké vékuséknga duwa du dakwa Gotna ménimba
vékuséknga pukyakwa du dakwa wa yaténdakwa. Yaténdakwanngé
Gotna nyéngaamba déku du nak talimba anga viyaatakandén: Got
wandu de apakundiké vékuséknga duwa du deku yéku mawuléké vékulakate
deku yé kavérékte lambiyak-ngandakwa, baalé kwaawumba daawuliye
kiyaandakwa pulak. 20 Nak du waak talimba deké anga viyaatakandén:
Néman Du apakundiké vékusék-ngwa duna mawulé wa vékuséndékwa.
Wan yéku mawulé yamba yé wa.
21 Wani kundiké vékulakate guné guna néma duna yé kavérékte anga
waké yambak, "De vékuséknga duwa du wa." Wunga waké yambak. Got
gunat yékun yaké akwi du akwi musé gunat wa kwayéndén. Kwayéndéka
akwi du akwi musé wan gunan wa. 22 Apolos, Pita, wuné Pol, ani
képmaa, ani képmaamba téngunéngwa sapak, kiyaaké yangunéngwa
sapak, bulaa yangunéngwa musé, kukmba yaké yangunéngwa
musé, akwi wan gunan wa. Wani musé wani du waak gunat yékun
yakandakwa. Gunat katik yaavan kurké daré. Guné deké néma du dakwa
wa téngunéngwa. 23 Téngunénga Krais guna néma du wa randékwa.
Randéka Got Kraisna néma du wa randékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Néman Du dékét déku kapmang wa déku duna jémbaaké wakandékwa

4 1 Nanéké anga ma wangunék, “De Kraisna kundi vékute déku
jémbaa yékunmba yandakwa. Krais det wandéka Got talimba
paakundén kundi wa bulaa nanat wandakwa. De Kraisna jémbaa yakwa
du wa. De papukundi wakapuk yate wa yéku kundi nanat wandakwa.
Yi wan wanana wa.” Wunga wangunénngé mawulé yawutékwa. 2 Néma
dusé deku jémbaa yakwa du yéku mawulé vékute deké yéku jémbaa
yaténdarénngé ma mawulé yandarék. Nané Gotna yémba kundi wakwa
du wani jémbaa yakwa du pulak, yéku mawulé vékute déké yéku jémbaa
yaténanénngé wa Got mawulé yandékwa.
3-4 Wuné Kraiské yéku jémbaa wuté yo, kapuk yénga véké? Guné, nak
du waak, kot vékukwa néma du rate wuna jémbaaké wangunénga wuné
yamba vékulakawutékwe wa. Nana Néman Du Krais wuna jémbaaké
wandu vékulaka-kawutékwa. Dé kot vékukwa néma du rate wuna
jémbaaké kundi wakandékwa. Déké jémbaa yate yéku jémbaa wuté yo,
kapuk yénga véké? Wuna mawulé yékunmba wa téndékwa, yawutén
jémbaaké. Wuné wuna kapmang néma du rate déké yawutén jémbaaké
katik waké wuté. Wan déku jémbaa wa. Dékét déku kapmang wa wuna
jémbaa vésékndékwa. Dé male kapmang wa néma du rate wuna jémbaaké
kundi wakandékwa. 5 Néman Du yaaké yandékwa sapak wayéka yaakapuk
téndu, guné kot vékukwa néma du pulak rate nak duna jémbaaké waké
yambak. Néman Du yaaké yandékwanngé ma kaavérénguné k. Dé yaae
paakundarén akwi jémbaa akwi mawulé waak wakwasnyékandékwa.
Wakwasnyéndu akwi du dakwa véte vékusék-ngandakwa. Wani sapak Got
déku kapmang wa kot vékukwa néma du rate kundi wakandékwa, nané
nakurak nakurak yananén yéku jémbaaké. Dé wandu guné kot vékukwa
néma du rakapuk yate yananén jémbaaké bulaa waké yambakate.

De Korinsé dekét deku yé kavérékndarén

6 Guné wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, wani
kundi wate wuné Apolosale aanéké wa wawutén, guné guna néma duké
yékunmba vékulaka-ngunénngé. Guné aanat véte Gotna nyéngaamba
kwaakwa kundi yékunmba vékukangunéngwa. Vékute guné guna yé
kavérékte anga waké yambak, “Nana néma du guna néma duwat wa
taalékérandén.” Naaké yambak.
7 Guné akwi du dakwa tékwa pulak wa téngunéngwa. Kamuké guné
anga wo? “Nané néma du dakwa téte nak du dakwat wa taalékérananén.”
Kamuké guné wunga wo? Gotmba akwi musé wa kéraangunén. Kamu
musé guné gunékét guna kapmang baka kéraak? Got gunat akwi
musé wa kwayéndén. Guné guna kapmang musé nak baka yamba
kéraangunéngwe wa. Kamuké guné guna yé kavéréku?

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Guné guna mawulémba anga wangunéngwa, “Nané Kraisna kundiké
akwi wa vékuséknangwa. Nanémba yéku mawulé sékérékén wa. Nané nana
kapmang wa Got tiyaakwa mayé apa kéraae déku du dakwaké néma du dakwa
ténangwa. Nak du dakwa nanat yékun yakapuk yandaka wa nané néma du
dakwa ténangwa.” Wunga wate guné wani muséké yamba vékuséknguné ngwe
wa. Yangunénga mawulé yawutékwa, guné nanale Gotna jémbaamba néma du
dakwa téngunénngé. Bulaa nané Kraisna kundi kure yékwa néma du yamba
ténangwe wa. 9 Yanangwanngé, rasnya wuna mawulémba anga wawutékwa,
“Got wandéka nané Jisas Kraisna kundi taale kwayétan du néma du yamba
ténangwe wa. Baka du a ténangwa. Nané gandéndu pulak a ténangwa.
Nané kiyaandarénngé wandakwa du pulak a ténangwa. Ténanga wandaka
apamama yakapuk yakwa du pulak ténanga wa de ani képmaamba tékwa du
dakwa nanat véndakwa. Véndaka wa Gotna kundi kure gaayakwa du waak
nanéké véréndakwa. Got wandéka wa wunga ténangwa.” Naawutékwa.
10 Nané Kraisna kundi kwayénanga nanéké anga wandakwa, “Wan
waangété kundi wakwa dunyansé wa.” Gunéké anga wangunéngwa, “Nané
Kraisna du dakwa téte akwi muséké wa vékuséknangwa.” Wunga wate
yamba vékuséknguné ngwe wa. Nanat véte anga wandakwa, “De apamama
yamba yandakwe wa.” Naandakwa. Gunéké anga wangunéngwa, “Nané nana
kapmang a apamama yanangwa.” Naate apamama yamba yanguné ngwe
wa. Nanéké anga wandakwa, “De néma du yamba téndakwe wa. Baka du
wa de.” Naandakwa. Gunéké anga wangunéngwa, “Nak du dakwa nana yé
kavérékndakwa. Nané néma du dakwa a ténangwa.” Naate wa guné néma du
dakwa yamba ténguné ngwe wa. 11 Nanéké anga wandakwa, “Baka du wa.”
Naandaka nané Kraisna jémbaa yananga wa nanat yékun yamba yandakwe
wa. Yandaka talimba anga yare ani sapak waak wunga yarénangwa. Kaandéké
kiyaananga wa nanat kulak yakwa. Yéku laplapké yapatinangwa. Nak du
nanat viyaandakwa. Nané akwi genge gaayémba yeyé yaayaténangwa.
Kurkale téké yanangwa gaayé nak yamba te wa.
12 De nana yé yamba kavérékndakwe wa. De nanat yékun yamba
yandakwe wa. Nané yéwaa kéraae nana kakému kéraaké, nané néma
jémbaa yanangwa. Nanat kenakndaka Gorét waatakunangwa, dé det
yékun yandénngé. Nanat yaavan kutndaka det waambule kaatakapuk
yate baka ténangwa. 13 De nanat kapérandi kundi wandaka wa det yéku
kundi wanangwa. Nané sémbayémba vaanjandandakwa musé pulak
wa ténangwa deku ménimba. Ténanga nanéké anga wandakwa, “Wan
gandéndu wa de. De duna téki pulak wa. Deku kundi katik vékuké nané.”
Wunga wandaka talimba wunga te wa bulaa waak a wunga ténangwa.

De Korinsé Pol yakwa pulak ma yandarék

14 Guné wuna nyambalésé pulak ténguné nga guné ké néma mawulé
yawutékwa. Yate guné wuna kundi vékute, guna yé kavérékte kapére

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulé vékungunéngwanngé kurkale vékusék-ngunénngé, wa wani
kundi viyaatakawutén. Guna kapérandi mawuléké nékéti yangunénngé,
wani kundi yamba viyaatakawutékwe wa. 15 Wuné Krais Jisaské
gunat taale wawutéka guné wani kundi vékute wa déku jémbaamba
yaalangunén. Yaalangunénga wuné guna aapa pulak wa yatéwutékwa.
Némaamba dunyansé Krais Jisaské gunat yakwasnyéndaru guné wuna
kundi ma taale vékungunék. 16 Aapa pulak téte wa gunat wawutékwa,
wuné Kraisna kundi yékunmba vékute yatéwutékwa pulak, guné
yékunmba vékute yaténgunénngé. 17 Wunga yaténgunénngé Timotit
wa wawutén, dé guné yéndénngé. Kraisna kundi dat wawutéka
dé yékunmba vékwe wuna nyaan pulak téndéka déké néma mawulé
yawutékwa. Dé Néman Duna jémbaa yékunmba male wa yandékwa. Dé
ye saambake gunat wuna kundi wakandékwa, wuné akwi gaayémba yéte
Gotna du dakwat wawutékwa pulak. Wandu guna mawulé yékunmba
téndu guné Kraisna kundi yékunmba vékute téwutékwa pulak, ma vékute
téngunék.

18 Guna du dakwa ras wuné anga wandakwa, “Dé nané katik
yaaké dé.” Wunga wate wuna kundi yamba vékundakwe wa. 19 Néman
Du gunéké bari yaawuténngé mawulé yamunaandu, wa gunéké bari
yaakawutékwa. Yaae véte vékusék-ngawutékwa deké. Wuna kundi
vékukapuk yakwa du dakwat Got déku mayé apa kwayéndéka daré wo,
kapuk deku kundi wan baka kundi dé? 20 Yénga pulak nané vékuséku
wani du dakwaké? Got néma du rate deké yékunmba véndéka de déku
jémbaa yo, kapuk? Got kwayén mayé apa kéraae daré déku jémbaa yo?
Kwayéndén mayé apa kéraamunaae, wa yéku jémbaa yakandakwa.
Wuné deku kundiké vékulakakapuk yate, deku jémbaa véte, deké
vékusék-ngawutékwa.

21 Aapa déku nyambalé yékunmba téndarénngé det viyaaké yandékwa
baangé kure det waarundékwa pulak, wuné gunéké yaae, guné
yékunmba téngunénngé, gunat waaruké wuté, kapuk taale guné wuna
kundi vékwe kapérandi mawulé yaasékatake yékunmba téké guné?
Téngunu wuné yaae gunéké néma mawulé yate kundi gunat yakélak
waké wuté, kapuk yénga pulak dé? Kamu yawuténngé guné mawulé yo?
Wan guna jémbaa wa. Wuna jémbaa yamba wa.

Korinmba tékwa du nak kapérandi musé yandén

5 1 Guné kapérandi yapaté yangunénga wandaka vékuwutén. Guna
du nak déku aapana taakwa kéraandén. Wani muséké Gotna kundi
vékukapuk yakwa du dakwa anga wandakwa, “Wani kapérandi musé
katik yaké nané.” Wunga wandaka guna du nak wani kapérandi musé
wa yandén. 2 Guné guna yé kavérékte anga wangunéngwa, “Nané Krais
Jisasna jémbaamba yaale yéku yapaté yakwa du dakwa wa ténangwa.”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga wangunénga guna du wani kapérandi musé yandéka kamuké
guné guna mawuléké wayéka mawulé tawulé yatépéko? Guna du wunga
yandénngé ma kalik yangunék. Mawulé tawulé yaké yambak. Yate guné
Gotna kundi bulké jaawuwe rate wunga yakwa duwat wangunu dé
gunale katik jaawuké dé.
3-5 Wuné gunale yamba yaréwutékwe wa. Guné Korinmba
yaréngunénga wuné apakmba yaréwutékwa. Apakmba yaréte gunéké
apapu vékulakawutékwa. Wuna mawulé gunale wa téndékwa. Téndéka
wuné nana Néman Du Jisasna yémba wate, wani kapérandi musé yan
duké wuna mawulémba wawutén. Bulaa gunat wawutékwa. Guné Jisasna
jémbaamba yaalan du dakwa akwi jaawuwe bulngunu, wuna mawulé
gunale téndu, guné nana Néman Du Jisasna yémba wani kapérandi musé
yan duwat ma wangunék. Dat ma wa, dé guné yaasékatake Satanngé
yéndénngé. Yéndu Satan déku néma du rate déku sépé yaavan kutndu,
kalmu wani du yandén kapérandi muséké kuk kwayéndu Néman
Du Jisas wani duwat kulémawulé kwayéké dé? Kwayéndu akwi du
dakwa yandarén jémbaaké waké yandékwa sapak wani du yékunmba
rapékakandékwa.

De Korinsé ma wandaru wani kapérandi musé yan du yéndu

6 Guné anga wangunéngwa, "Nané Gotna kundi yékunmba vékute
nané yéku yapaté yakwa du dakwa wa ténangwa." Wunga wate guna
yé kavérékngunénga guna mawulé yékunmba yamba te wa. Wunga
waké yambak. Kapére mawulé wa yangunéngwa. Ani gwaaménja
kundi ma véku. Ayélap résépu yate bretmba kut yeyé yaayandéka bret
kapére yandékwa. Wunga yakwanngé wa vékuséknguněngwa. Kapére
mawulé ayélapkéri résépu pulak, bari kut yeyé yaaye némaamba yate
du dakwana mawulé yaavan kurkandékwa. 7 Wani muséké vékulakate
gunat wawutékwa. Wani du yan kapérandi musé wan ayélap résépu
pulak wa téndékwa. Déku kapérandi mawulé ayélap résépu pulak kut
yeyé yaayate guna mawulé yaavan kurkapuk yamuké, guné wani duwat
wangunu dé gunale jaawukapuk yate Gotna kundi katik bulké dé.
Guna mawulé yéku bret pulak yékunmba téndu guné Gotna ménimba
yéku du dakwa téngunénngé, dé gunale katik yaréké dé. Talimba Juda
du dakwa Pasova waandakwa paat yate, nyansipsip viyaae kaké yate,
talimba taakandarén yis yaasékatake wa wani kwaami brerale kandarén.
Krais wani nyansipsip pulak wa téndékwa. Dé viyaandaka nanéké wa
kiyaandén. Kiyaandéka nana mawulé guna mawulé waak yékunmba
téndéka nané Gotna ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa ténangwa.
Téte wangunu wani kapéremusé yan du gunale katik yaréké dé. 8 Krais
nanéké kiyaandénngé vékulakate, nané kapére mawulé ma yaasékakwak,
Juda du dakwa talimba taakandarén yis yaasékandarén pulak. Yate nané

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yéku mawulé ma vékukwak. Nana mawulé yékunmba tépékaandu nané
Kraisna jémbaa yate yéku kundi ma bulkwak.
9 Gunéké viyaatakawutén nak nyéngaamba anga wawutén, “Guné,
taakwat témbétte kapéremusé yakwa dunyansale yaréte dele bulké
yambak.” 10 Wunga wate wuné ani képmaamba yékéyaakmba tékwa
duké yamba wawutékwe wa. Yékéyaakmba tékwa du ras de taakwat
témbétte kapéremusé yandakwa. Ras deku mawulé nak duna muséké
jaambindékwa. Ras wa nak duna musé sél yandakwa. Ras wa papungorét
waatakundakwa. Deké yamba wawutékwe wa. Guné ani képmaamba
yékéyaakmba tékwa duwale yarékapuk yate dele bulkapuk yamunaae,
yani taalémba tékatik guné? De akwi genge gaayémba wa yaréndakwa.
Guné ani képmaa akwi yaasékatake yékatik guné. 11 Wani kundi
wate wuné nak dunyanséké wa wawutén. Wani du anga wandakwa,
“Nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan du a.” Wunga wate wa ani
kapéremusé yandakwa. Ras wa taakwat témbétte kapéremusé yandakwa.
Ras deku mawulé nak duna muséké jaambikwa. Ras wa papungorét
waatakundakwa. Ras wa nak duké papukundi wandakwa. Ras wa
waangété kulak kate waangété yandakwa. Ras wa nak duna musé sél
yandakwa. Wani musé yate Krais Jisasét paapu yakwa dunyanséké wa
wawutén. Guné dele yaréte bulké yambak. Dele kakému kaké yambakate.
12-13 Taakwat témbétte kapéremusé yate ani képmaamba yékéyaakmba
tékwa dunyanséké yamba wawutékwe wa. Wuné kot vékukwa néma du
rate deku jémbaaké kundi katik waké wuté. Wan wuna jémbaa yamba yé
wa. Wan Gotna jémbaa wa. Dé kot vékukwa néma du rate deku jémbaaké
kundi wakandékwa. Krais Jisasna jémbaamba yaale kapéremusé yakwa
duké wa wawutén. Nané kot vékukwa néma du rate wani dunyanna
jémbaaké kundi wakanangwa. Wan nana jémbaa wa. Nané wani jémbaa
yananénngé, Gotna nyéngaamba kwaakwa kundi nak anga wandékwa,
“Gunale yaréte kapéremusé yakwa duwat ma wangunu yéndu. Gunale
katik yaréké dé.” Guné wani kundi vékute wani kapéremusé yan duwat
ma wangunu dé guné yaasékatake yéndu. Gunale katik jaawuwe yaréké
dé.

Kraisna jémbaamba yaalan nak du dakwat katik kotimngé daré

6 1 Guna du ras Krais Jisasna jémbaamba yaalan nak duwale waarute
de Gotna kundi vékukapuk yate kot vékukwa duké yéndakwa,
wani néma du deku kundi vékute deku jémbaaké wandénngé. Gotna
kundi vékukapuk yakwa duké yéndakwanngé, kamuké daré nékéti
yamba yandakwe? Kamuké daré Gotna duké yamba yéndakwe, de
deku jémbaaké wandarénngé? 2 Kukmba nané Gotna du dakwa néma
du dakwa rate kot vékute yékéyaakmba tékwa du dakwa yan jémbaaké
kundi wakanangwa. Wani muséké wa vékuséknguněngwa. Guné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kukmba néma du dakwa rate deku jémbaaké kundi wamuké, kamuké
guné makal muséké bulaa kundi yamba wangunéngwe? 3 Kukmba nané
Gotna du dakwa néma du dakwa rate Gotna kundi kure gaayakwa
duna jémbaaké kundi wakanangwa. Wunga waké yanangwanngé wa
vékuséknguněngwa. Nané kukmba deku néma jémbaaké kundi wananan,
ani képmaamba yékéyaakmba tékwa duna makal jémbaaké kundi waké
apamama yanangwa.

4 Guné deku jémbaaké kukmba wakanguněngwa. Guné bulaa guna
duna jémbaaké kundi waké yate kamuké guné Gotna kundi vékukapuk
yakwa duké yu? Deké nané Gotna kundi vékukwa du anga wanangwa,
"Yékéyaakmba tékwa du wa. Baka du wa téndakwa." Wunga wananga
kamuké guné deké yu, de kot vékukwa néma du rate guna jémbaaké
kundi wandarénngé? 5 Wuné wani kundi wawutékwa, guné nékéti yate,
deké yékapuk yanguněnngé. Duna jémbaaké kundi waké vékuséknguwa
du gunale wa yaréndakwa. 6 Kamuké guné guna néma duké
vékulakakapuk yo? Kamuké guna du ras guna nak duwale waarute daré
det kotimu? Wan kapérandi yapaté wa yanguněngwa. Kamuké daré guna
du ras nak duwat kotimte, Gotna kundi vékukapuk yakwa duna ménimba
téte kundi bulndaka wani kot vékukwa néma du deku jémbaaké dé wo?
Wan kapérandi yapaté wa yandakwa.

7 Guna du dakwat kotimte wa kapérandi yapaté wa yanguněngwa.
Yanguněnga wa vékusékwutékwa. Guné Gorké yamba
vékulakanguněngwe wa. Guna du ras gunat yaavan kutndaru, guné
waarukapuk yate, det kotimngapuk yate baka témunaangunu, wan
yékun wa. Guna du ras guna musé baka kéraandaru guné waarukapuk
yate det kotimngapuk yate baka témunaangunu, wan yékun wa. 8 Guné
wunga yamba yanguněngwe wa. Guné kapérandi musé yate det kotimte
nak duna musé wa baka kéraanguněngwa. Guné, gunale Krais Jisasna
jémbaamba yaalan du dakwat, wunga wa yanguněngwa.

9-10 Kapérandi musé yakwa du dakwa Gotna gaayémba katik raké
daré. Wanngé wa vékuséknguněngwa. Yékunmba ma véku. Guné guna
mawulat paapu yaké yambak. Taakwat témbétte kapéremusé yakwa du,
duwat témbétte kapéremusé yakwa taakwa, papungorét waatakukwa du
dakwa, nak duna taakwale kapéremusé yakwa du, nak taakwana duwale
kapéremusé yakwa taakwa, kapére mawulé vékute duwale kwaakwa du,
kapére mawulé vékute taakwale kwaakwa taakwa, sél yakwa du dakwa,
nak duna muséké jaambikwa du dakwa, waangété kulak kate waangété
yakwa du dakwa, nak du dakwaké papukundi wakwa du dakwa, nak
duna musé baka kéraaké yate det viyaakwa du dakwa, wunga yakwa
du dakwa de Gotna gaayémba katik raké daré. Got néma du rate deké
katik yékunmba véréké dé. 11 Talimba guna du dakwa ras wunga wa
yaténgunén. Yaténgunénga Got guna kapére mawulé wa kururéndén. Got

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandéka guné déku jémbaamba yaale déku du dakwa wa ténguněngwa.
Nana Néman Du Jisas Krais gunat yékun yandéka Gotna Yaamambi guna
mawulémba wulaae téndéka wa Got gunat véte anga wandékwa, “Wan
yéku yapaté yakwa du dakwa wa.” Naandékwa.

Nané nana sépé nana mawulémba Gotna yé ma kavérékngwak

12 Guna du ras anga wandakwa, “Krais Jisas watépékapuk yan musé
akwi yakanangwa. Wan yékun wa.” Wunga wandaka wawutékwa,
“Yamba yé wa. Gunat yékun yakapuk yakwa musé waak yaké yambak.”
Naawutékwa. Nanat yékun yakapuk yakwa musé yamunaate, wa wani
muséké apapu vékulakananu wani mawulé male téndu nané Gorké
vékulakaké yapatikanangwa. Nanat yékun yakapuk yakwa musé katik
yaké nané.
13 Guna du ras anga wandakwa, “Got kakému wa yandén biyaaké. Yate
biyaa wa yandén kakémuké.” Wunga wate wa némaamba kakému kaké
vékulakate, taakwat témbétte dele kapéremusé yaké vékulakandakwa.
Wani muséké ma vékulaka. Kakému, biyaa waak, wan baka musé wa.
Kukmba Got wandu kakému, biyaa waak, késkandékwa. Kakému, biyaa
waak katik tépékaaké dé. Guna sépé wan nak pulak wa. Baka musé
yamba yé wa. Nané taakwat témbétte dele kapéremusé yananénngé,
Got nana sépé yamba yandékwe wa. Nané déku kundi vékunanu Jisas
Krais nana sépéké néma du randénngé, wa Got dé nana sépé yandén.
Yandénngé, nané taakwat témbérkapuk yate dele kapéremusé yakapuk
yate nana sépémba kapéremusé katik yaké nané. 14 Nana Néman Du Jisas
Krais kiyaandéka Got wandéka wa nakapuk taamale waarapndén. Nané
kiyaananu Got apamama yate nanat waak wandu nana sépé yékun yandu
nakapuk taamale waarape apapu apapu rapéka-kanangwa. Wanngé nané
taakwat témbétte dele kapéremusé yate nana sépémba kapéremusé katik
yaké nané.
15 Nané Kraisna maan taamba sépé pulak wa ténangwa. Wani
muséké wa vékusékngunéngwa. Guné Kraisna maan taamba sépé
pulak téte, akwi musé yandékwa pulak wa yangunéngwa. Yénga pulak
dé? Krais yaambumba yatékwa taakwale kwaaké dé? Yamba yé wa.
Kraisna maan taamba sépé pulak téte, yaambumba yatékwa taakwale
yénga pulak kwaaké guné? Guné wani kapéremusé yaké yambakate.
16 Du yaambumba yatékwa taakwale kwaate, bét nakurak sépé ye
wa yarékambérékwa. Wani muséké wa vékusék-ngunéngwa. Du béré
taakwaké Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Bét nakurak sépé
ye wa yarékambérékwa. Wani kundiké vékulakate guné yaambumba
yatékwa taakwale kwaaké yambak. Guné dele nakurak sépé yakapuk
yamuké, guné dele nakurakmba yaréké yambakate. 17 Guné Néman Du
Jisasale yaréte dale nakurakmawulé yakangunéngwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Guné taakwat témbétte dele kapéremusé yaké yambak. Wani
kapéremusé yate du deku sépé wa yaavan kutndakwa. Nak baan
kapéremusé yate wa du deku sépé yamba yaavan kutndakwe wa.
19-20 Guna sépé wan Gotna gaa pulak wa tékwa. Yandékwanngé guna
sépé yaavan kurké yambak. Got déku Yaamambi kwayéndéka guna
mawulémba rate guna sépémba waak wa randékwa. Wani muséké wa
vékuséknguné ngwa. Got guné ké sémbéraa yate déku nyaanét wandéka
wa kiyaandén, guné Satanna taambamba kéraandu déku du dakwa
ténguné nngé. Wunga yandéka guné guna sépéké néma du yamba
rangunéngwe wa. Krais wa guna sépéké néma du randékwa. Guné
anga waké yambak, "Nana sépémba mawulé yanangwa musé akwi
yakanangwa." Wunga wakapuk yate yaambumba yatékwa taakwale
kwaaké yambak. Krais guna sépéké néma du wa randékwa. Randu guné
déku jémbaa yate ma yékunmba yaréngunék. Yaréte guna sépé guna
mawulémba waak déku yé ma kavéréknguné k.

Taakwa kéraakwa du, du kumbikwa taakwaké Pol wandékwa

7 1 Nyéngaamba viyaatakangunén kundi bulaa kaatakawutékwa.
Du, taakwa kéraakapuk ye kwawindu yaréndaran, wan yékun wa.
Wunga vékulakate wa wawutékwa. 2 Némaamba dunyansé, taakwat
témbétte, wa kapéremusé yandakwa. Némaamba dakwa, duwat témbétte,
wa kapéremusé yandakwa. Guné wunga yakapuk yangunénngé, nak
kundi waak wawutékwa. Guné akwi dunyansé, wani baan kapéremusé
yakapuk yamuké, wa guné nak nak, taakwa ma kéraangunék. Guné
akwi taakwa, wani baan kapéremusé yakapuk yamuké, wa guné nak
nak, du ma kumbingunék. 3-4 Taakwa léku sépéké néma taakwa yamba
ralékwe wa. Léku du wa néma du rakwa léku sépéké. Du waak déku
sépéké néma du yamba randékwe wa. Déku taakwa wa néma taakwa
rakwa déku sépéké. Déku taakwa dale kwaamuké mawulé yalu, wa
katik kalik yaké dé. Léku du lale kwaamuké mawulé yandu, wa lé katik
kalik yaké lé. 5 Du déku taakwale nakurakmba yaréte, kwaate, dé lat kuk
kwayékapuk yate déku sépéké katik sémbu yaké dé. Yandu lé dat kuk
kwayékapuk yate léku sépéké katik sémbu yaké lé. Bét nakurakmawulé
yate Gorké male vékulakaké we, bérku sépé ayélapkéri sapak kulkiye
baka yarémunaambéru, wan yékun wa. Kukmba bét nakurakmba yaréte
nakapuk kwaakambérékwa. Nakapuk kwaakapuk yambéru, Satan kalmu
yaae bérku mawulé yaavan kutndu bét nak du nak taakwale kapéremusé
yaké béré?
6 Guné wunat waatakungunénga wa yi naawutékwa. Guné du,
taakwa kéraangunéngwanngé wa yi naawutékwa. Guné taakwa, du
kumbingunéngwanngé wa yi naawutékwa. Guna mawulé wa. Wani
muséké apakundi yamba wawutékwe wa. 7 Akwi du dakwa wuné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pulak kwawindu téndarénngé wa mawulé yawutékwa. Got dé nanat
késpulak nakpulak mayé apa wa tiyaandékwa, késpulak nakpulak
jémbaa yananénngé. Dé wandéka du ras taakwa kéraandaka taakwa ras
du kumbindakwa. Got nak du dakwat nak mayé apa kwayéndéka wa
kwawindu kwawitakwa yaréndakwa.
8 Taakwa kéraakapuk yakwa du, taakwa kiyaan kwawindu, du
kumbikapuk yakwa taakwa, du kiyaan kwawitakwat anga wawutékwa:
Guné wuné tékwa pulak kwawi témunaangunu, wan yékun wa. 9 Nak
kundi waak wawutékwa: Guné du, taakwa kéraaké néma mawulé
yamunaae, wa taakwa kéraakangunéngwa. Guné dakwa, du kumbiké
néma mawulé yamunaae, wa du kumbikangunéngwa. Wan yékun
wa. Guné wunga yaké néma mawulé yate, wunga yakapuk yate, baka
yarémunaae, kalmu guna mawulé yaa pulak yaante yékunmba tékapuk
yandu kapéremusé yaké guné?
10 Krais Jisasna jémbaamba yaale du kumbikwa taakwa, taakwa
kéraakwa du waak, gunat ani kundi a wawutékwa. An wuna kundi yamba
wa. An Néman Du Jisas Kraisna kundi a. Taakwa léku du katik yaasékaké
lé. 11 Du déku taakwat katik waké dé, lé dé yaasékatake yélénngé. Taakwa
léku du yaasékalan, baka ma yarélék. Nak duwale katik yaréké lé. Lé baka
yarémuké kalik yamunaae, wa léku duké nakapuk waambule ye, nakapuk
nakurakmawulé yate, yékunmba yarékambérékwa.
12 Nak du dakwaké ani kundi a wawutékwa. Néman Du wunat
kundi yamba wandékwe wa wani muséké. Gotna Yaamambi wuna
mawulémba randéka ani kundi a wawutékwa. Kraisna kundi yékunmba
vékukwa du Kraisna kundi yékunmba vékukapuk yakwa taakwat
kéraandu, lé dale yarépékaké mawulé yamunaalu, dé wani taakwat
katik waké dé, lé dé yaasékatake yélénngé. 13 Kraisna kundi yékunmba
vékukwa taakwa Kraisna kundi vékukapuk yakwa duwale yarélu, dé
lale yarépékaké mawulé yamunaandu, lé dé katik yaasékaké lé. 14 Guné
wa vékusékngunéngwa. Kraisna kundi vékukapuk yakwa du Kraisna
kundi yékunmba vékukwa taakwat kéraae, lale yarépékamunaandu, wa
Got wani taakwaké vékulakate anga wakandékwa, “Bét nakurakmba
yarépékambéru wuné wawutu wani du déku taakwana mawulé katik
yaavan kurké dé.” Wunga wandu Kraisna kundi vékukapuk yakwa
taakwa Kraisna kundi yékunmba vékukwa dumba kumbiye, dale
yarépékamunaalu, Got wani duké vékulakate anga wakandékwa, “Bét
nakurakmba yarépékambéru wuné wawutu wani taakwa léku duna
mawulé katik yaavan kurké lé.” Got wunga wate bérku nyambaléké
anga wakandékwa, “Wan Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana
nyambalé wa.” Got wani nyambaléké wunga wakapuk yamunaae, wa
deké anga wakatik dé, “Wuna kundi vékukapuk yakwa du dakwana
nyambalé wa.” Naakatik dé.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Kraisna kundi vékukapuk yakwa du Kraisna kundi yékunmba
vékukwa taakwat kéraae, lé yaasékaké mawulé yamunaae, dé lé yénga
yaasékandu. Wan yékun wa. Kraisna kundi vékukapuk yakwa taakwa
Kraisna kundi yékunmba vékukwa dumba kumbiye, dé yaasékaké
mawulé yamunaae, lé dé yénga yaasékalu. Wan yékun wa. Got wa
wandén, déku du dakwana mawulé yékunmba téndu, de nakurakmawulé
yate yékunmba yaréndarénngé. Wani muséké wandéka ani kundi
wawutékwa: Kraisna kundi yékunmba vékukwa duna taakwa Kraisna
kundi vékukapuk yate, dé yaasékaké mawulé yalu, lé dé yaasékalénngé
wamunaandu, wan yékun wa. Kraisna kundi yékunmba vékukwa
taakwana du Kraisna kundi vékukapuk yate, lé yaasékaké mawulé yandu,
lé yi naamunaalu, wan yékun wa.
16 Guné Kraisna kundi yékunmba vékukwa dakwasé, guna du Kraisna
kundi vékukapuk yandaru, de bari yaasékaké yambak. Guné dele yaréte,
kalmu guna duwat yékun yangunu, de Kraisna kundi yékunmba vékute
kulémawulé kéraaké daré kapuk? Guné yamba vékuséknguné ngwe
wa. Guné Kraisna kundi yékunmba vékukwa du, guna taakwa Kraisna
kundi vékukapuk yandaru, de bari yaasékaké yambak. Guné dele yaréte,
kalmu guna taakwat yékun yangunu, de Kraisna kundi yékunmba vékute
kulémawulé kéraaké daré kapuk? Guné waak yamba vékuséknguné ngwe
wa.

Got nanat wandén sapak yarénanén pulak ma yarékwak

17 Wani kundi vékute ani kundi waak ma véku. Got wandéka guné
kamu jémbaa guné yak? Déku jémbaamba yaalangunénngé Got
gunat wandéka yénga pulak guné yarak? Guné nak nak, yaréngunén
pulak, ma yarépékangunék. Wunga mawulé yawutékwa. Wani kundi
akwi gaayémba tékwa Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat
wawutékwa. 18 Juda dunyan talimba, “Wan Gotna du wa,” naate duna
sépé sékundarénngé, dé Krais Jisasna jémbaamba yaalandénngé Got
dat wandu, wani du sékundarén sépéna katak katik yasnyéputiké dé.
Nak gaayé du nak duna sépé sékukapuk yandarénngé, dé Krais Jisasna
jémbaamba yaalandénngé Got dat wandu, wani du dé déku sépé
sékundarénngé katik waké dé. 19 Sépé sékundakwan wan baka musé wa.
Sépé sékukapuk yandakwan wan waak wan baka musé wa. Gotna kundi
yékunmba vékute wandékwa pulak yandakwan, wan néma musé wa.
20 Akwi du dakwa, Got Krais Jisasna jémbaamba yaalandarénngé
taale det wandén sapak yaréndarén pulak, wunga ma yarépékandarék.
21 Talimba Krais Jisasna jémbaamba yaalangunénngé Got wandén
sapak guné nak duna jémbaa yakwa du dakwa guné yarak, kapuk
yénga pulak guné yarak? Dékumukét yénga yakét. Nak duna jémbaa
yangunéngwanngé, kapére mawulé vékuké yambak. Deku jémbaa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yate yéku mawulé ma vékungunék. Guné det yaasékatake yékunmba
yénguné nngé wamunaandaru, wan yékun wa. Guné yéku mawulé vékute
deku jémbaa yaasékatake yékunmba yékangunéngwa.
22 Guné néma duna kundi vékute deku jémbaa yakwa du dakwa, guné
ma véku. Wani néma du gunéké apamama yandarén pulak, wa talimba
Satan dé gunéké apamama yate néma du randén. Nana Néman Du Krais
Jisas déku jémbaamba yaalangunénngé wandéka, guné déku kundi
vékungunénga, dé wandéka Satan apamama yate gunéké néma du yamba
randékwe wa. Yandéka guna mawulé yékunmba téndéka guné néma
duké jémbaa yakwa du dakwa yarékwa pulak yamba yaréngunéngwe wa.
Guné ras nak yapaté wa yangunén. Talimba du ras gunéké apamama yate
gunéké néma du yamba randakwe wa. Guné yékunmba wa yaréngunén.
Guné mawulé yangunéngwa jémbaa yangunénga nana Néman Du Krais
Jisas déku jémbaamba yaalangunénngé watake, bulaa dé apamama
yate gunéké néma du wa randékwa. Randéka guné déku kundi vékute
mawulé yandékwa jémbaa yangunéngwa. Baka yamba yaréngunéngwe
wa. 23 Got néma jémbaa ye wa guné yékun ye kéraandén. Déku nyaan
gunat yékun yaké wa kiyaandén. Kiyaandénngé guné mawulé yandékwa
pulak ma yangunék. 24 Wunale Krais Jisasna jémbaa yakwa du dakwa,
gunat wawutékwa. Got gunat taale wandén sapak yaréngunén pulak,
ma yarépékangunék. Guné Juda du dakwa yare Gorale nakurakmawulé
yate wunga ma yarépékangunék. Guné nak gaayé du dakwa yare Gorale
nakurakmawulé yate wunga ma yarépékangunék. Guné néma duna
kundi vékute deku jémbaa yakwa du dakwa yare Gorale nakurakmawulé
yate wunga ma yarépékangunék. Guné guna mawulémba vékulakate
mawulé yangunéngwa jémbaa yakwa du dakwa yare Gorale
nakurakmawulé yate wunga ma yarépékangunék.

Pol kwawindu kwawitakwaké wandékwa

25 Kwawindu kwawitakwaké Néman Du wunat kundi yamba wandékwe
wa. Wuné wuna mawulémba vékulakate deké anga wawutékwa. Got
wunéké sémbéraa yate wandéka wuné yéku mawulé vékute yéku kundi
wawutékwa. Wunéké anga wangunénngé wa mawulé yawutékwa, “Wa
vékuséknangwa. Dé Kraisna kundi wakwa du wa. Déku kundi wan yéku
kundi wa. Nané déku kundi ma vékukwak.” Wunga wangunénngé wa
mawulé yawutékwa.
26 Ani sapak némaamba kapérandi musé wa nané Krais Jisasna
jémbaamba yaalan du dakwaké yaandékwa. Yaandéka gunat wawutékwa.
Guné bulaa yaréngunéngwa pulak ma yaréngunék. 27 Guné taakwa
kéraak? Taakwa talimba kéraae bulaa de yaasékaké yambak. Guné
taakwa kéraakapuk ye bulaa taakwa kéraamuké vékulakaké yambak.
28 Guné du, taakwa talimba kéraangunén wan kapéremusé yamba yé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa. Guné taakwa, du kumbingunén wan kapéremusé yamba yé wa.
Wani kundi watake nak kundi anga wawutékwa. Du kumbikwa taakwa,
taakwa kéraakwa du, deké, deku kémngé waak némaamba kapérandi
musé yaaké yakwa. Wani kapérandi musé kwawindu kwawitakwaké
yaaké yakwa kapérandi musat taalékéra-kandékwa. Wani kapérandi
musé guné yaamuké kalik yawutékwa.
29 Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu
pulak tékwa du dakwa, anga yangunénngé wa mawulé yawutékwa.
Krais Jisasna jémbaa yaké yanangwa sapak ayélap wa tékwa. Wani
muséké vékulakate anga ma wangunék, "Krais Jisasna jémbaa wan
néma jémbaa wa. Nané ayélap sapak male yaréte déku jémbaaké
male ma vékulakakwak." Wunga wate guné taakwa kéraae, taakwa
kéraakapuk yakwa du Krais Jisasna jémbaaké male vékulakate jémbaa
yandakwa pulak, guné Krais Jisasna jémbaa ma yangunék. 30 Guné
géraakwa du dakwa, géraangunéngwa muséké vékulakakapuk yate,
géraakapuk yakwa du dakwa yandakwa pulak, Krais Jisasna jémbaa
ma yangunék. Guné mawulé tawulé yakwa du dakwa, mawulé tawulé
yangunéngwa muséké vékulakakapuk yate, mawulé tawulé yakapuk
yakwa du dakwa yandakwa pulak, Krais Jisasna jémbaa ma yangunék.
Guné musé kéraakwa du dakwa, wani muséké vékulakakapuk yate, déku
jémbaaké male vékulakate Krais Jisasna jémbaa ma yangunék. 31 Guné
ani képmaamba rakwa musémba jémbaa yakwa du dakwa, wani muséké
vékulakakapuk yate Krais Jisasna jémbaaké male vékulakate déku
jémbaa ma yangunék. Wa vékuséknangwa. Ani képmaa bari kése nak
pulak tékandékwa. Wunga vékusékte wa wani kundi wawutén.
32 Guné Néman Duna jémbaa male yaké vékulaka-ngunénngé wa
mawulé yawutékwa. Guné nak muséké vékulaka vékulaka naamuké kalik
yawutékwa. Taakwa kéraakapuk yakwa du wa Néman Du Krais Jisasna
mawulé deké yékun yandénngé, vékulakandakwa. Vékulakate, mawulé
yandékwa jémbaa yaké wa mawulé yandakwa. 33 Taakwa kéraakwa dunyan
de deku taakwana mawulé deké yékun yandénngé, wa ani képmaana
muséké vékulakandakwa. Vékulakate, deku taakwa mawulé yakwa jémbaa
yaké wa mawulé yandakwa. 34 Wunga yate mawulé vétik yandakwa.
De Néman Du Krais Jisaské vékulakandakwa. De deku taakwaké waak
vékulakandakwa. Du kumbikapuk yakwa taakwa de Néman Du Krais
Jisasna mawulé deké yékun yandénngé, wa vékulakandakwa. Vékulakate,
deku mawulé deku sépé yékunmba téndénngé mawulé yate, de déku
jémbaa yékunmba yaké wa vékulakandakwa. Du kumbikwa taakwa de
deku duna mawulé deké yékun yandénngé, wa ani képmaana muséké
vékulakandakwa. Vékulakate de deku du mawulé yakwa jémbaa yaké wa
mawulé yandakwa. Wunga yate Néman Du Jisaské vékulakate, deku duké
waak vékulakate, wa mawulé vétik yandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35 Wani kundi wa wawutén, guna mawulé yékunmba téndu guné
yékunmba ténguné nngé. Anga yamba wawutékwe wa, “Guné du, taakwa
kéraaké yambak. Guné taakwa, du kumbiké yambak.” Wunga yamba
wawutékwe wa. Guné yékunmba téte Néman Du Jisasale nakurakmawulé
yate, déku jémbaa yékunmba yangunénngé, wa mawulé yawutékwa.
Guné mawulé vétik yate Néman Duna jémbaa kapére yamuké, kalik
yawutékwa. Yate wa wunga wawutén.
36 Du nak, dé kéraandénngé wandarén taakwat wayéka kéraakapuk
ye, lale bulte, bét nakurakmawulé yate Néman Duké vékulakaké yate
kapmang kapmang yarémuké wambéru, kukmba déku mawulé léké yaa
pulak yaandu, dé lé kéraaké mawulé yamunaae, wa lé ma kéraandék.
Wan yékun wa. Wunga yate kapéremusé katik yaké dé. 37 Nak du, déku
mawulé déku sépé waak apamama ye téndu déku mawulémba anga
wamunaae, “Wuné kéraawuténngé wandarén taakwa katik kéraaké
wuté. Lé baka yarélénngé wa mawulé yawutékwa. Aané Néman Duké
vékulakate kapmang kapmang ma yarétu.” Wunga watake lé kéraakapuk
ye, kwawindu yaréndu, wan yékunmba yakandékwa. 38 Wani duké
vékulakate anga wawutékwa. Du dé kéraandénngé wandarén taakwat
kéraamunaandu, wan yékun wa. Nak du, dé kéraandénngé wandarén
taakwat kéraakapuk ye, Néman Duké vékulakate, baka yarémunaandu,
wan néma yéku yapaté wa.
39 Taakwana du wayéka yaréndu lé léku duwale ma yarélék. Yarélu,
léku du kiyaandu, lé nak duwale yaréké mawulé yalu, wani du
Néman Duna kundi yékunmba vékumunaandu, wan yékun wa. Dale
yarékalékwa. 40 Wuna mawulémba anga wawutékwa: Wani taakwa dale
yarémunaalu wan yékun wa. Lé baka yarémunaalu wan néma yéku
yapaté wa. Wunga wawutékwa wuna mawulémba. Wuna mawulémba
Gotna Yaamambi wa randékwa. Randéka yéku kundi wa wawutékwa
gunat. Guné wuna kundi vékumunaangunu, wan yékun wa.

Papungorké kwayéndarén kwaami

8 1 Guné papungorké kwayéndarén kwaamiké waatakungunén
kundiké bulaa kaatakawutékwa.
Anga wangunén, “Nané wani muséké wa vékuséknangwa.”
Naangunénga anga wawutékwa, “Yi wan wanana wa.” Naawutékwa. Ani
kundi waak ma véku. Du dakwa ras anga wandakwa, “Nané rékaamba
muséké wa vékuséknangwa.” Wunga wate deku mawuléké mawulé
tawulé yandakwa. Yate deku yé kavérékte wa nak du dakwat yékun katik
yaké daré. Guné nak du dakwaké néma mawulé yate det yékun yaké
jémbaa yangunu, wa guna mawulé apamama ye yékunmba tékandékwa.
Nak du dakwaké néma mawulé yangunéngwa musé wan néma musé
wa. Rékaamba muséké vékuséknguné ngwa musé wan baka musé wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Du ras deku mawulémba anga wandakwa, “Nané rékaamba muséké wa
vékusék-nangwa.” Wunga wate de yékunmba vékusékndakwa yaambuké
yamba vékusékndakwe wa. Deku mawulé yamba wayéka yékun
yatépékandékwe wa. 3 Gorké néma mawulé yakwa du dakwa Gotna du
dakwa téndaka deku mawulé yékun yandékwa. Got déku du dakwat wa
vésékndékwa.

4 Papungorké kwayéndarén kwaami kandakwanngé, anga wawutékwa.
Papungot wan yaamambi jaakwa musé yamba yé wa. Wan baka musé
wa. Dé miyémba taandakwa musé wa. Némaamba Got yamba re wa.
Nakurak Got male wa yarékwa. Wunga vékusék-nangwa. 5 Képmaamba
tékwa némaamba musé, nyétmba tékwa némaamba muséké waak
yékéyaakmba tékwa du dakwa anga wandakwa, “Nana néma du wa. De
nanéké yékunmba véréndakwa.” 6 Wunga wandaka anga vékuséknangwa.
Nanéké yékunmba vérékwa du wan nana aapa Got wa. Dé watake wa
akwi musé yandén. Yandéka nané déku du dakwa ténangwa. Nana
Néman Du wan nakurak male wa. Wan Jisas Krais wa. Dé jémbaa yate
akwi musé wa yandén. Yandéka nané démba kulémawulé kéraae kurkale
yarénangwa. Yaréte wa papungorké vékuséknangwa. Wan néma du
yamba yé wa. Wan baka musé wa.

7 Du dakwa ras wani muséké yamba vékusékndakwe wa. Talimba de
ras Gotna kundiké vékusékngapuk yate de papungorké kwayéndarén
kwaami kandarén. Katake kukmba ras de Krais Jisasna jémbaamba
yaalandarén. Yaalandaka deku mawulé yamba apamama ye yékunmba
te wa. De bulaa anga wandakwa, “Papungotna mayé apa wa kwaakwa,
papungorké kwayéndarén kwaamimba. Nané wani kwaami kananga
wani papungotna mayé apa nana mawulé wa yaavan kutndén.”
Wunga wandaka deku mawulé yamba yékunmba téndékwe wa. De
yamba yékunmba vékusékndakwe wa, papungot apamama yakapuk
yandékwanngé. 8 Yénga pulak Gotna ménimba yékunmba téké nané?
Wani kwaami kate Gotna ménimba yékunmba téké nané, kapuk wani
kwaami kakapuk yate Gotna ménimba yékunmba téké nané? Nané
papungorké kwayéndarén kwaami kananu, wa Got nanat katik anga
waké dé, “Guné yéku musé yakwa du dakwa wa.” Nané papungorké
kwayéndarén kwaami kakapuk yananu, Got nanat katik anga waké dé,
“Guné yéku musé yakwa du dakwa wa.” Wunga katik waké dé. Wani
kwaami kananu, wan baka musé wa. Wani kwaami kakapuk yananu,
wan waak wan baka musé wa.

9-10 Wani kundi vékute ani kundi waak ma véku. “Wan baka musé
wa,” naate, papungorké kwayéndarén kwaami kaké yate, guné taale ma
yékunmba vékulakangunék. Du dakwa ras Krais Jisasna jémbaamba
yaalandaka deku mawulé yamba apamama ye yékunmba téndékwe wa.
Wani du dakwa anga wandakwa, “Nané wani kwaami kananu, kalmu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wani papungotna yé kavéréknangwa pulak yate, kapéremusé yaké nané?
Nané wani kwaamiké wa yaakétnanén.” Naandakwa. Guné, “Wan baka
musé wa,” naate, wani muséké vékusékte, papungorét waatakundakwa
gaat wulaae, papungorké kwayéndarén kwaami kangunu, de véte kalmu
de waak wani kwaami kaké daré? De wani kwaamiké taale yaakére
kukmba kate wa kapéremusé yandakwa. Guné wani kwaami kangunu,
kalmu nak du dakwa kanguna pulak kate, de kapérandi musé yaké daré?
11 Wani muséké vékulakate guné wani kwaami kaké yambakate. Wani
du dakwa waak de Krais Jisasna jémbaamba wa yaalandarén. Krais
Jisas wani du dakwaké waak wa kiyaandén. Guné, “Wan baka musé
wa,” naate, vékusékte, wani du dakwaké ma vékulakangunék. Deku
mawulé yaavan kutngunu de kapérandi yaambumba yékapuk yamuké,
guné wani kwaami kaké yambak. 12 Wani du dakwana mawulé yamba
apamama ye yékunmba téndékwe wa. Guné deku mawulé yaavan kure,
wa det kapérandi musé yakangunéngwa. Yangunu de Krais Jisasna kundi
nakapuk yékunmba katik vékuké daré. Wunga yandaru, wa guné Krais
Jisasét kapérandi musé wa yangunéngwa.

13 Wani muséké vékulakate wa wawutékwa. Nané wani kwaami
kananu, de nanale Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa nanat
véte kapéremusé yandaru, nané wani kwaami nakapuk katik kaké nané.
Nané, “Papungot wan baka musé wa,” naate, papungorké vékusékte, nané
vékuséknangwa muséké vékulakakapuk yate, nak du dakwaké néma
mawulé ma yakwak. De kapérandi yaambumba yékapuk yamuké, nané
wani kwaami katik kaké nané.

Pol Krais Jisasna jémbaa yate yéwaa kéraakapuk yandékwanngé mawulé yandén

9 1 Du ras wuna kundiké kuk kwayéndakwa. Kuk kwayéndakwanngé
ani kundi ma vékungunék. Wuné Krais Jisasna kundi kure yaakwa
du wa. Nak duna kundi vékukapuk yate mawulé yawutékwa jémbaa wa
yawutékwa. Yawutu nak du wuna jémbaaké wunat katik waaruké dé.
Wuné nana Néman Du Jisas wa véwutén. Wuné déku jémbaa yawutéka
guné déku jémbaamba wa yaalangunén. Yi wan wanana wa. 2 Nak du
dakwa anga wandaru, “Pol Krais Jisasna kundi kure yaakwa du yamba yé
wa.” Wunga wandaru wan baka musé wa. Wa vékuséknguné ngwa. Wuné
Krais Jisasna kundi kure yaakwa du wa. Gunale yaréte gunat kundi wa
wawutén, nana Néman Du Krais Jisaské. Wawutéka guné vékute déku
jémbaamba wa yaalangunén. Yaalangunénngé, akwi du dakwa gunat
véte wunéké vékusék-ngandakwa.

3 Du ras wuna jémbaaké wunat waarundaka anga wawutékwa det.
4 Wuné nana Néman Du Krais Jisasna jémbaa a yawutékwa. Wani jémbaa
yawutékwanngé, de du dakwa wunat kakému kulak waak tiyaandaru,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wan yékun wa. 5 Pita, Krais Jisasna kundi kure yaakwa nak baan du,
déku waayékanje waak, de taakwa kéraae, Jisasna jémbaa yate deku
taakwa kure yeyé yaayandakwa. Wuné de yakwa pulak yate, Krais
Jisasna jémbaamba yaalan taakwat nak kéraae, lat kure, nak du dakwaké
yétu, de lat waak kakému kulak kwayéndaru, wan yékun wa. 6 Aané
Barnabasale jémbaa yate yéwaa kéraae, aana kakému aana yéwaamba
kéraatékwa. Aané aana kapmang wa wunga yatékwa. Krais Jisasna kundi
kure yaakwa nak baan du wunga yamba yandakwe wa. Aané de yakwa
pulak yamunaatu, wan yékun wa.

7 Ani kundi ma véku. Waariyakwa du deku jémbaa yate waariyandakwa
yéwaa kéraae deku kakému kéraandakwa, kéraandakwa yéwaamba. Nak
baan du deku yaawimba jémbaa yatake wa wani yaawimba yaanandarén
kakému kandakwa. Nak baan du nak jémbaa yate wa bulmakauké
séngite kaavéréndakwa. Wani jémbaa yate wa bulmakauna munyambi
kandakwa. De akwi deku jémbaa yate wa kakému kéraandakwa. Kamuké
aané aana kapmang Krais Jisasna jémbaa yate, déku kundi wate, aané
baka jémbaa yo? Yate aané gunémba kakému yéwaa yamba kéraatékwe?

8 Wuné baka duna kundi vékute wunga yamba wawutékwe wa. Akwi
du dakwa wani muséké wa vékuséndakwa. Mosesét Got kwayén
apakundi waak wunga wa wandékwa. 9 Talimba Moses ani apakundi
anga viyaatakandén: Bulmakau jémbaa yate wit sék vakinékundaru
guné deku tépngé gikétakngé yambak. De wani jémbaa yate wit sék ras
yénga kandaru. Got wani kundi Mosesét wate bulmakauké male yamba
vékulakandékwe wa.

10 Wani kundi wate wan nanéké wa vékulakandén. Deku yaawimba
jémbaa yakwa du képmaa vaandakwa. Wani yaawimba yaanandarén
kakému kamuké wa wani jémbaa yandakwa. Kakému kéraakwa du wani
kakému ras kaké we wa deku jémbaa yandakwa. 11 Nané Krais Jisasna
jémbaa yate déku kundi gunat wa wananén, guna mawulé yékunmba
téndénngé. Wunga yananénngé, nana sépé yékunmba téndénngé guné
kakému ras tiyaakatangunu, wan yékun wa. 12 Nak du Krais Jisasna
jémbaa yate déku kundi gunat wandaka guné deku jémbaaké vékulakate
musé, yéwaa kwayénguné ngwa. Wan yékun wa. Nané Krais Jisasna
jémbaa yate déku kundi taale gunat wananénngé, kamuké guné nana
jémbaaké vékulakate nanat yamba tiyaanguné ngwe? Guné nanat
tiyaangunu, wan yéku yapaté wa.

Nané gunémba musé, yéwaa kéraamunaananu wan yékun wa. Nané
wani musé kéraananu kalmu nak du dakwana mawulé yaavan kutnanu
de wani muséké kapére mawulé vékute Krais Jisasna yéku kundiké kuk
kwayéké daré? Wani muséké vékulakate nané gunémba musé, yéwaa
yamba kéraanangwe wa. Néma jémbaa ye nané kiyaaké yate, gunémba
musé, yéwaa yamba kéraanangwe wa. 13 Gotna gaamba jémbaa yakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dunyan wani gaat kure yaandarén kakému de ras kandakwa. Kwaami
tuwe Gorké kwayéndakwa taalémba jémbaa yakwa dunyan wa kure
yaandarén kwaami ras kandakwa. Wunga yate yékunmba yandakwa.
Guné wani muséké wa vékusék-nguténgwa. 14 De jémbaa yate kakému
kéraandakwanngé, Néman Du Krais ani kundi wa wandén, "Wuna
jémbaa yate wuna kundi kwayékwa du, de musé, yéwaa kéraakandakwa,
deku kundi vékukwa du dakwamba." Naandén.
15 Wani kundiké vékulakate wa vékuséknangwa. Nané gunémba
musé, yéwaa kéraaké mawulé yamunaananu wan yékun wa. Wunga
vékusékte wunga yamba yawutékwe wa. Yate gunémba musé nak yamba
kéraawutékwe wa. Wuné Krais Jisasna jémbaa yawutéka guné wani
jémbaaké musé, yéwaa ras tiyaakatamuké wa kalik yawutén. Bulaa wani
musé kéraamuké ani kundi yamba viyaatakawutékwe wa. Guné wunat
musé tiyaamuké kalik yawutékwa. Guné tiyaakapuk yangunu wuné taale
kaandéké kiyaawutu wan yékun wa. Ani muséké vékulakate wani kundi
wa wawutén. Wuné gunémba musé kéraamunaae, wuné anga nakapuk
waké yapati-kawutékwa, "Wuné Krais Jisasna jémbaa yate det déku
kundi kwayéte demba musé yamba kéraawutékwe wa. Wunga yate yékun
wa yawutékwa." Wuné yéku mawulé vékute wani kundi apapu kwayéké
wa mawulé yawutékwa.
16 Wuné Krais Jisasna kundi kwayéte, wuna yé katik kavérékngé
wuté. Got wunat wani jémbaa wa tiyaandén. Tiyaandén jémbaa wuné
yakapuk yamunaawutu, wa Got wunat waarundu, yékunmba katik
yaréké wuté. 17 Wuna mawulémba male vékute wani jémbaa yamunaate,
wa yéwaa kéraamuké mawulé yakatik wuté. Wuna mawulémba
vékute, ani jémbaa yamba yawutékwe wa. Got wunat watake wa wani
jémbaa tiyaandén wunat. 18 Got tiyaan jémbaa yate kamu musé wuté
kéraau? Kéraawutékwa musé anga wa: Krais Jisasna kundi wate det
musé, yéwaaké yamba yaawiwutékwe wa. Wuné Krais Jisasna kundi
kwayéwutéka wa baka vékundakwa. Baka vékundakwanngé, wa mawulé
yawutékwa. Kéraawutékwa mawulé wan wuna yéwaa wuna kakému
pulak wa.

Pol akwi du dakwaké jémbaa yakwa du pulak wa téndén

19 Wuné déku jémbaa baka yawuténngé, nak du wunéké apamama
yamba yandékwe wa. Wuné wuna kapmang watake wa wuné akwi du
dakwaké jémbaa yakwa du wa téwutékwa. Kamuké wuté wunga to?
Némaamba du dakwa Krais Jisasna kundi yékunmba vékundarénngé
wa wunga téwutékwa. 20-21 Wunga téte wuné déku jémbaa yate Juda du
dakwale yaréte, de yarékwa pulak yaréwutékwa, de Krais Jisasna kundi
yékunmba vékundarénngé. Wuné Kraisna apakundi wa vékuwutékwa.
Vékute Gotna ménimba yéku du téwutékwa. Téte Krais Jisasna jémbaa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yate, Mosesna apakundiké vékusékngwa dunyansale yaréte, de Krais
Jisasna kundi yékunmba vékundarénngé, wa wuné Mosesna apakundiké
vékusékngwa du pulak wa yaréwutékwa. Wuné Krais Jisasna jémbaa
yate, Mosesna apakundiké vékusékngapuk yakwa nak gaayé du dakwale
yaréte, de Krais Jisasna kundi yékunmba vékundarénngé, wa wuné
Mosesna apakundiké vékusékngapuk yakwa du pulak yaréwutékwa.
Wunga yate wuné Krais Jisasna apakundi vékute Gotna apakundi
vékuwutékwa. Gotna apakundi yamba yaasékawutékwe wa.
22 Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa ras deku mawulé yamba
apamama ye yékunmba téndékwe wa. Mawulé vétik yate de yékunmba
yamba yaténdakwe wa. De Krais Jisaské kuk kwayékapuk yamuké, wa
wuné yékunmba vékulakate dele yaréwutékwa. Yaréte kalik yandakwa
jémbaa yamba yawutékwe wa, deku mawulé yékunmba téndu de Kraiské
yékunmba vékulakandarénngé. Akwi du dakwa Krais Jisasna kundi
yékunmba vékute kulémawulé kéraae yékunmba yarépékandarénngé
wa mawulé yawutékwa. Yate dele jémbaa yate, deku kundi vékute, dele
kundi bulwutékwa. Det yékun yamuké wa wunga yawutékwa. 23 Krais
Jisasna jémbaa yate déku kundi wate wunga yapékawutékwa, Got wuné
nak du dakwale nanat yékun yandénngé.

Nané ma apamama yananu Got yékun yakandékwa nanat

24 Musé kéraamuké pétékwa dunyan akwi apamama yate péténdakwa.
Yate nakurak male du wa det taalékére yéku musé kéraandékwa. Wunga
yandakwanngé wa vékusékngunéngwa. Pétékwa du apamama yakwa
pulak, guné waak apamama ma yangunék. Got gunat yékun yandénngé,
apamama ma yangunék. 25 Musé kéraamuké pétékwa dunyan de baka
yamba péténdakwe wa. De yékunmba pétémuké, deku sépé deku
mawulémba waak apamama wa yandakwa. Yate wa péténdakwa. Wan
baka musé kéraamuké wa péténdakwa. Wani musé bari késkandékwa.
Nané ma apamama yakwak, Got kukmba tiyaaké yandékwa musé
kéraamuké. Wani yéku musé apapu apapu rapéka-kandékwa. Katik késké
dé. 26 Musé kéraamuké pétékwa du yékunmba yéndakwa, péténdakwa
yaambumba. Nakurakmawulé yate wa pétépété ye saambakndakwa.
Késpulak nakpulak mawulé yamba yandakwe wa. Wani du pulak
wuné nakurakmawulé yate yékunmba yétéwutékwa, Gorké yénangwa
yaambumba.
Taambat waariyakwa du de yékunmba vékulake deku taambaké wa
apamama yandakwa. Yate viyaandakwa. Baka yamba viyaandakwe
wa. Yandakwa pulak, wuné yékunmba vékulakate Gorké yawutékwa
jémbaaké apamama yawutékwa. Baka yamba yawutékwe wa. 27 Wuné
Gotna jémbaa yékunmba yaké we, wuna sépé wuna mawuléké waak
wa apamama yawutékwa. Krais Jisasna kundi nak du dakwat wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayéwutén. Got wunéké kuk kwayékapuk yamuké, wuna sépé wuna mawulémba waak wa apamama yawutékwa. Guné, wuné yakwa pulak, guna sépé guna mawulémba waak ma apamama yangunék, Gotna ménimba yékunmba témuké.

Kapérandi musé nana mawulé katik yaavan kurké dé

10 1 Guné Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, guné kurkale ma véku. Du dakwa ras deku sépé deku mawuléké waak apamama yakapuk yandaka Got det kuk kwayéndénngé, yékunmba vékusékngunénngé mawulé yate, wa gunat wawutékwa.

Talimba nané Judana gwaal waaranga maandéka bakamu, du yarékapuk taalémba Mosesale yeyé yaayandaka, Got deké yékunmba véte wandéka wa buwi nak taawan. Taawe téte taale yéndéka dé Got buwimba yatéte wa det yéké yandakwa yaambu wakwasnyéndén. Wakwasnyéndéka de akwi arula buwimba yéténdarén. Yéténdaka Got wandéka néma solwara deku yaambu yamba taakatépéndékwe wa. Got wandéka de akwi yékunmba ye wani solwaramba vaatindarén. 2 De Mosesale arula wani buwimba ye wa wani solwaramba vaatindarén. De akwi wunga yate wa Mosesale nakurakmawulé yandarén. Wanngé, Got det baptais kwayé pulak wa yandén. 3-4 De du yarékapuk taalémba Got wandéka de akwi kakému kulak kandarén. Néma matumba nak kulak yaalandéka wa de akwi kandarén. Krais Jisas wa kwayén wani kakému kulak. Dé kulak kandarén matu pulak téte, wa deku mawulat yékun yandén. Dele wa yéténdén. 5 Got wani yéku musé akwi du dakwat kwayéndéka némaamba du dakwa Gotna kundi yékunmba yamba vékundakwe wa. Yandaka Got deké kalik yandéka de du yarékapuk taalémba wa lambiyakndarén.

6 Nana gwaal waaranga maandéka bakamu wunga yandarénngé, yékunmba ma vékulakangunék. Vékulake vékusékte guné de yan pulak, kapérandi musé yaké yambak. De kapérandi muséké wa mawulé yandarén. 7 De ras papungotna yémba kavérékndarén. Yandarénngé ani kundi wa kwaakwa Gotna nyéngaamba anga: Du dakwa papungotna yé kavérékte wa kakému karéndarén. Katake waarape kétindarén. Guné yandarén pulak, papungotna yé kavérékngé yambakate. 8 Guné nak du dakwale kapérandi musé yaké yambak, deku du dakwa ras yaténdarén pulak. Yaténdaka Got wandéka de nakurak nyaa némaamba (23,000) wa lambiyakndarén. 9 Deku du dakwa ras Néman Duna kundiké kuk kwayéte anga wandarén, “Nanat yékun yaké dé, kapuk?” Wunga waténdaka Got watakandéka kaambe wa det tindaka kiyaandarén. De yan pulak, Gotna kundiké kuk katik kwayéké nané. 10 Deku du dakwa ras Gorét waarundarén. Waarundaka Got wandéka wa déku kundi kure gaayakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du dakwat viyaakwa du wa yaae det viyaandéka kiyaandarén. De yan
pulak, guné Gorét waaruké yambakate.
11 Wani kapérandi musé nana gwaal waaranga maandéka bakamuké
wa yaan. Yaandéka dé Gotna du nak wani muséké Gotna nyéngaamba wa
viyaatakandén, nané wani kapérandi musé yakapuk yate yéku mawulé
vékute yékunmba yarénanénngé. Nané ani képmaa bari késké yakwa
sapak yaréte wani muséké vékusékte yékunmba male ma tékwak. Guné
wani muséké ma kurkale vékulakate yaréngunék.
12 "Nané wani kapérandi musé yamba yanangwe wa." Wunga
wamunaangunu, yékunmba ma vékulakangunék, guné waak kapérandi
musé yakapuk yamuké. 13 Kapére mawulé guné ké wa yaandékwa.
Guné ké yaakwa kapére mawulé wan akwi du dakwaké yaakwa
kapére mawulé pulak wa. Got wa wandén, guné ké yékunmba vék é
yandékwanngé. Watake gunat yékun yandu wani kapére mawulé guna
mawulé katik yaavan kurké dé. Kapére mawulé guna mawulé yaavan
kurkapuk yamuké, Got nak yaambu gunat wakwasnyé-kandékwa. Guné
wakwasnyéndékwa yaambumba yéngunu, wa guna mawulé apamama ye
téndu guné kapérandi musé katik yaké guné.

Gotna yé kavérékte, Satanna yé katik kavérékngé nané

14 Guné wuna du dakwa, guné nané Judana gwaal waaranga maandéka
bakamu yaténdarén pulak kapérandi musé yakapuk yamuké, bulaa gunat
a wawutékwa. Guné papungotna yé kavérékngé yambak. Papungorké
ma kuk kwayéngunék. 15 Guné yéku mawulé vékukwa du dakwa wa
yaréngunéngwa. Guné wani kundiké kurkale ma vékulaka. Wan yéku
kundi dé, kapuk kapérandi kundi dé? 16 Krais Jisas nané ké kiyaandénngé
vékulakate wa jaawuwe ranangwa. Rate Jisas déku dunyansale rate
yandén pulak, nané akwi kulak kaké yate Gorké mawulé yate, déku yé
kavéréknangwa. Yatake, "Déku nyéki wa," naate, kate, nana Néman
Du Krais Jisasale nakurakmawulé yate ranangwa. Nané akwi rate
bret bule, "Déku sépé wa," naate, kate nana Néman Du Krais Jisasale
nakurakmawulé yate ranangwa. 17 Nana Néman Du Krais Jisaské
vékulakate wa kate ranangwa. Nana Néman Du wan nakurak male wa.
Nané némaamba du dakwa dale nakurakmawulé yate wa nakurak kémba
ténangwa.
18 Guné Juda du dakwaké ma vékulaka. Gorké kwayéndarén kwaami
matunjambémba taakandakwa déké. Taakatake wani kwaami kandakwa.
Kate wa Gorale nakurakmawulé yate randakwa. 19 Wani kundiké bulaa
wawutékwa. Papungorké kwayéndarén kwaamimba mayé apa yamba
randékwe wa. Papungot apa yamba yandékwe wa. 20 Gotna kundi
vékukapuk yakwa du dakwa papungorké kwaami kwayéte wan Satanna
kémngé wa kwayéndakwa. Gorké yamba kwayéndakwe wa. Nak du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wani kwaami kate Satanna kémale wa nakurakmawulé yakandakwa.
Guné Satanna kémale nakurakmba rate dele nakurakmawulé yamuké
kalik yawutékwa. 21 Guné Néman Du Krais Jisasale kakému kulak kate
wan dale wa nakurakmawulé yaréngunéngwa. Yaréte yénga pulak guné
Satanna kémale kate, dele nakurakmawulé yaké guné? Yamba yé wa.
Wunga yaké yapatingunéngwa. 22 Yénga pulak dé? Néman Du Krais
Jisas kapére mawulé vékute gunéké kalik yandénngé guné mawulé
yo? Mawulé yate guné Satanna kémale guné nakurakmawulé yo?
Wunga yaké yambakate. Yénga pulak dé? Guné Satanna yé kavérékte
anga waké guné? "Nané apa tapa wa yanangwa. Nané kapérandi musé
yananu, wa Néman Du Krais kapérandi musé nanat waambule katik
yakataké dé." Guné wunga waké guné, kapuk? Wunga wate wa yamba
vékuséknguné ngwe wa déké. Déku mayé apa wa nana mayé apat
taalékéran.

Nané apapu apapu Gotna yé ma kavéréknguwak

23 Guné ras anga wangunéngwa, "Krais Jisas watépékapuk yandékwa
musé wan yakanangwa. Wan yékun wa." Naangunéngwa. Wuné
anga wawutékwa, "Yamba yé wa. Nanat yékun yakapuk yakwa musé
waak katik yaké nané." Naawutékwa. Guné ras anga wangunéngwa,
"Mawulé yanangwa akwi musé wan yakanangwa. Wan yékun wa."
Naangunéngwa. Wuné a wawutékwa, "Yamba yé wa. Nana mawulat
apa yakapuk yakwa musé katik yaké nané." Naawutékwa. 24 Guné
guna sépéké vékulakaké yambak. Nak du dakwat yékun yaké ma
vékulakangunék.
25-26 Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa anga: Ani
képmaamba tékwa akwi musé wan Néman Du Gotna musé male
wa. Ani képmaa wan Néman Duna képmaa male wa. Nané wani
kundi vékute wa vékuséknangwa. Akwi kakému, kwaami waak wan
Gotna musé wa. Wunga vékusékte mawulé yanangwa akwi kakému,
kwaami kakanangwa. Maketmba kéraandakwa némaamba kwaami
taale papungorké wa kwayéndarén. Yi wan wanana wa. Dékumukét
yénga yakét. Wani muséké vékulakakapuk yate, guné mawulé yate
wa kakangunéngwa. Guné det anga waatakuké yambak, "Wan kamu
kwaami dé? Wan papungorké kwayéndarén kwaami dé kapuk?" Wunga
waatakukapuk yate baka ma kangunék. Kate guna mawulémba anga
waké yambak, "Wani kwaami kate kapérandi musé wuté yo kapuk?"
Akwi kwaami Gotna kwaami randékwanngé, guné wunga waké yambak.
27 Krais Jisasna kundi vékukapuk yakwa du nak, déku gaamba kakému
kwaami kangunénngé wandu, guné mawulé yate yékangunéngwa.
Yéngunu gunat kwayéké yandékwa akwi kakému kwaami
kakangunéngwa. Guné dat anga waatakuké yambak, "Wani kwaami wan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

papungorké kwayéndarén kwaami dé kapuk?” Wunga waatakukapuk
yate baka kakangunéngwa. Kate guna mawulémba anga waké yambak,
“Kapérandi musé nané yo kapuk?” Naaké yambak.
28 Gunat du nak anga waké dé? “An papungorké kwayéndarén
kwaami a.” Wunga wandu, guné wani duké vékulakate déku mawuléké
waak vékulakate, wani kwaami kaké yambak. Guné wani kwaami
kamunaangunu, kalmu anga waké dé? “Guné wani kwaami kate wa
papungotna yé wa kavérékngunéngwa. Wanngé vékulakate wuné
papungotna yé kavérékwutan wan yékun wa.” 29 Dé wunga wandu guné
déku mawulé yaavan kurkapuk yamuké, wani kwaami kaké yambak.
Guna du nak kalmu wunat anga waké dé? “Wani kwaami kaké wa
mawulé yawutékwa. Kamuké wuné nak duna mawuléké vékulakaké
wuté? 30 Wuné kaké yawutékwa kakému, kwaamiké vékulakate, Gorké
mawulé yate, déku yé kavérékwutékwa. Kavérékte kawutékwa. Wan
yéku yapaté wa. Nak du Gorét wawutékwa kakému, kwaamiké wunat
katik waaruké dé.” Naaké dé?
31 Guna du nak wunga wandékwan, wa déku mawulé yékunmba
yamba te wa. Déku kundiké vékulakate wa ani kundi wawutékwa. Guné
kakému, kwaami, kulak kate, guné nak du dakwaké ma vékulakangunék.
De Gotna yé kavérékndarénngé, ma vékulakangunék. 32 Guné Korinsé,
guné Juda du dakwa, nak gaayé du dakwa, Krais Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwaké waak ma vékulakangunék. Vékulakate, de kapérandi
musé yakapuk yandarénngé, guné yékunmba male ma yaréngunék.
33 Guné wuné yakwa pulak yate ma yaréngunék. Akwi du dakwat yékun
yaké vékulakate wa apapu apamama yate yaréwutékwa. Wuné wuna
sépat yékun yaké yamba apamama yawutékwe wa. Det yékun yawutu,
de kulémawulé kéraae Gorale yékunmba rapékandarénngé, wa apamama
yate yaréwutékwa.

11 1 Wuné Krais Jisas yan pulak wa yawutékwa. Guné wunat véte
wuné yakwa pulak ma yangunék.

Dakwa Gotna kundi bulndakwa gaamba Gorét waatakute deku maaka ma saapndarék

2 Guné wunéké vékulakate Krais Jisaské wawutékwa kundi wa vékuté-
pékaangunéngwa. Wunga yangunénga wuna mawulé yékun yandékwa.
3-4 Anga vékuséknguné ngwa. Némaamba du anga wandakwa, “Nak du
nanéké néma du yamba randakwe wa. Got nakurak wa nana Néman Du.
Maaka saapkapuk yate, wa wakwasnyénangwa wa nak du nana néma
du rakapuk yandakwanngé.” Wunga wate de maaka saapkapuk yate
wa Got det wandékwa kundi wandakwa. Deku dakwa anga wandakwa,
“Nana dunyansé wan nana néma du wa. Nané nana maaka saape
wakwasnyénangwa, nana dunyansé nana néma du randakwanngé.”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga wate wa dakwa maaka saape kundi kwayéndakwa. Némaamba
du dakwa wunga yate yékunmba wa yandakwa. Wunga wa
vékusékngunéngwa. Ani kundi waak vékusékngunénngé wa mawulé
yawutékwa. Got néma du wa randékwa Krais Jisaské. Krais Jisas néma
du wa randékwa akwi duké. Du néma du wa randékwa déku taakwaké.
Wanngé vékusék-ngunénngé wa mawulé yawutékwa. Du Gotna kundi
bulnangwa gaamba téte, maaka saape Gorét waatakute, Got det
wandékwa kundi kwayéndakwan, wa Gotna yé yamba kavérékndakwe
wa.

5-6 Dakwa Gotna kundi bulnangwa gaamba téte, deku maaka
saapkapuk ye Gorét waatakute, Gotna kundi kwayéndakwan, wan nékéti
yandakwa yapaté wa yandakwa. De deku némbé ma yakésndarék.
De deku némbé yakésmuké nékéti yandakwanngé, de Gotna kundi
bulnangwa gaamba téte deku maaka ma saapndarék. De Gotna kundi
bulnangwa gaamba téte hat raapiye Gorét waatakute, Gotna kundi
kwayéndakwan, wa deku du deku néma du randakwanngé, yamba
yékunmba vékulakandakwe wa. Yaambumba tékwa taakwana némbé
yakésndaka nékéti yandakwa pulak, maaka saapkapuk yan taakwa Gotna
kundi kwayéte nékéti ma yandarék.

7 Du Gotna kundi bulnangwa gaamba téte, Gotna yé kavérékte,
deku maaka katik saapké daré. De Gotna mayé apa ayélapkéri wa
wakwasnyéndakwa. Néma du rate Got pulak ayélapkéri wa téndakwa. Du
Gorké néma du yamba randékwe wa. Taakwa duna mayé apa ayélapkéri
wa wakwasnyéndakwa. Wakwasnyéndaka de du néma du wa randakwa
deku taakwaké.

8 Got talimba duwat taale wa yandén. Wanngé wa wani kundi
wawutékwa. Got taakwana sépémba du yamba yandékwe wa. Duna
sépémba wa taakwa yandén. 9 Got taakwaké yamba vékulakate du
yandékwe wa. Dé duké vékulakate wa taakwa yandén. 10 Du de taakwaké
néma du randakwanngé vékulakate, wa anga wawutékwa: Taakwa Gotna
kundi bulnangwa gaamba téte Gotna yé kavérékte, deku mawulémba
anga ma wandaru, ‘Nana dunyansé wa nanéké néma du randakwa.’
Wunga wate deku maaka ma saapndarék. Gotna kundi kure gaayakwa
dunyanséké waak vékulakate wa wunga wawutékwa. De wani taakwaké,
“Wan kapérandi musé yakwa taakwa wa,” naakapuk yamuké, wa wani
kundi wawutékwa.

11 Nak kundi waak ma véku. Nané Néman Du Krais Jisasna jémbaamba
yaale nané anga katik waké nané, “Du yékun wa. Taakwa kapére wa.”
Wunga katik waké nané. Du waak taakwa waak wan yékun wa. 12 Taale
Got duna sépémba wa taakwa yandén. Yandéka wa bulaa taakwa de
dunyanngu kéraandakwa. Got déku kapmang wandéka wa akwi du akwi
taakwa yaténdakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Guna kapmang kundi bulte ma vékulakangunék. Taakwa
maaka saapkapuk ye, Gotna kundi bulnangwa gaamba téte, Gorét
waatakundakwan, wan yékun dé kapuk? Yamba wa. 14-15 Got dakwat
sémény némbé wa kwayéndén, de deku maaka saapndarénngé.
Kwayéndénngé dakwa Gotna kundi bulnangwa gaamba téte Gorét
waatakute, deku maaka ma saapndarék. Sémény némbé wan dakwana
yéku musé wa. Du sémény némbé téndu wa de yékun yamba yandakwe
wa. Nana du dakwa akwi wani muséké wa vékusékndakwa. 16 Guné ras
wani muséké waaruké mawulé yangunu, wa gunat anga wakawutékwa:
Nané Krais Jisasna yémba kundi kwayékwa du apapu wanangwa, dakwa
Gotna kundi bulnangwa gaamba téte kundi kwayéte, deku maaka
saapndarénngé. Gotna kundi yékunmba vékukwa nak du dakwa waak wa
wani kundi male wandakwa.

Korinsé de kakému kulak kate wa Néman Duké yamba vékulakandakwe wa

17 Bulaa gunat apakundi ras waké wa mawulé yawutékwa. Yate
yangunéngwa muséké guna yé katik kavérékngé wuté. Guné Gotna
yé kavérékngé yate jaawuwe rangunéngwa sapak, yéku musé yamba
yangunéngwe wa. Guné kapérandi musé yangunénga wani musé wa guna
mawulé yaavan kurkwa.
18 Taale ani muséké bulkawutékwa. Guné jaawuwe rate Gotna
kundi bulte, késpulak nakpulak mawulé yate kémba kémba rate, wa
yékunmba yamba yaréngunéngwe wa. Nakurakmawulé yakapuk yate wa
yaréngunéngwa. Wunga kundi wa vékuwutén. Vékuwutén kundi wan
papukundi dé kapuk? Wunga vékulake wa wawutékwa, “Yi wan wanana
wa. De kémba kémba wa randakwa. Nakurakmawulé yamba yandakwe
wa.” Naawutékwa. 19 Wunga rate késpulak nakpulak mawulé wa
yangunéngwa. Yate wa bulngunéngwa. Bule bule kundi giye yéku kundi
wakwa duké vékusék-ngangunéngwa. Wan yékun wa. Guné vékusékte
nakurak kémba rakangunéngwa. Wan yékun wa. Késpulak nakpulak
mawulé yate kémba kémba raké yambak. Wan kapérandi yapaté wa.
20 Ani kundi vékute wa wawutékwa. Guné Gotna yé kavérékmuké
jaawuwe nakurakmba rate, kakému kulak kate, Néman Du Krais Jisas
guréké kiyaandénngé yamba yékunmba vékulakangunéngwe wa. 21 Yate
guna kakému kulak kure ye, wa nak nak bari guna kakému kulak kéraae
kangunéngwa. Nak duké muni waate kwayékapuk yate wa kangunéngwa.
Wunga kate kapérandi yapaté wa yangunéngwa. Yangunénga ras de
kaandale yaréndakwa. Ras wa waangété kulak kate waangété yandakwa.
22 Guné wunga yate Gotna du dakwat kapérandi musé wa yangunéngwa.
Guné wunga yangunénga kakému kapuk du dakwa de nékéti yandakwa.
Guné wunga yate kapérandi yapaté wa yangunéngwa. Wani yapatéké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gunat waaruwutékwa. Guné Gotna du dakwaké vékulakakapuk yate
némaamba kakémuké mawulé yate, bari kate wa kapérandi yapaté
yangunéngwa. Kakému kulak kangunéngwa gaa wa kwaakwa.
Némaamba kakémuké mawulé yamunaae, wa taale wamba ma kangunék.
Katake ma yaangunék Gotna kundi bulndakwa gaat.

Néman Du Jisas déku dunyansat brerale wain kulakale kwayéndén

23-24 Wa vékusékwutékwa. Guné Néman Du Jisaské yamba yékunmba
vékulakangunéngwe wa. Yate wa wani kapérandi yapaté yangunéngwa.
Ma véku. Gunat kwayéwutén kundi wan Néman Du Jisas wunat wa
yakwasnyéndén. Guné wani kundiké wa yékéyaak yangunén. Wani kundi
anga wa: Talimba gaan nak dé Judas Jisas kwayéndén déku maamat.
Wunga wa vékusékngunéngwa. Taale wani gaan Néman Du Jisas bret
kéraae Gorét anga wandén, "Yéku musé a tiyaaménén. Wan yékun wa."
Wunga watake bret bule déku dunyansat anga wandén, "An wuna sépé
a. Gunat yékun yamuké wa wuna sépé kwayéwutékwa. Guné wunéké
vékulakate wunga ma yapékaténgunék." Naandén. 25 Wunga wandéka
kasékéyakndaka wa wain kulak kéraae, Gotna yé kavéréke det anga
wandén, "Ani kulak Gotna kulé kundiké gunat wa wakwasnyéndékwa.
Wuna nyéki vaakundu guné véte vékusék-ngangunéngwa, déku
kundi sékéréknge yandu. Guné ani kulak kate apapu apapu wunéké
ma vékulakangunék." Naandén. Déku nyéki vaakundu kiyaaké
yandékwanngé vékulakate, wa wani kulakngé wani kundi wandén.
26 Wandénngé gunat a wawutékwa. Guné Néman Duké vékulakate
bret wain kulak kate, dé guna Néman Du gunéké kiyaandénngé, wa
wakwasnyéngunéngwa. Dé nakapuk waambule yaaké yandékwanngé
kaavéréte, guné wunga ma yapékaténgunék.

Néman Duké vékulakakapuk yate bret wain kulak baka kate kapérandi yapaté wa yandakwa

27 Néman Du Jisas nanéké kiyaandénngé, guné déku du
dakwaké yékunmba vékulakakapuk yate, kapérandi yapaté yate,
kangunéngwanngé vékulakate, wuné ani kundi waak a wawutékwa.
Du dakwa yékunmba vékulakakapuk yate, kapérandi mawulé vékute,
bret kulak baka kate wa Néman Du Jisasna sépé déku nyékiké waak
kuk kwayéndakwa. Wunga yate kapérandi yapaté wa yandakwa. 28 De
wunga yakapuk yamuké, taale yékunmba vékulakate nak nak deku
mawulémba anga ma wandaru, "Nané kapérandi mawulé nané vékwo
kapuk? Kapérandi mawulé vékwe, nané wani kapérandi mawulé ma
yaasékakwak." Wunga wate kapérandi mawulé yaasékatake yéku mawulé
male ma vékundarék. Vékute Néman Du Jisas deké kiyaandénngé
vékulakate bret wain kulak kakandakwa. 29 Du dakwa Néman Du Jisas

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

deké kiyaandénngé vékulakakapuk yate, déku sépé déku nyékiké waak
vékulakakapuk yate, wani bret wain kulak baka kandakwan, wa kukmba
Got wani kapérandi musé det waambule yakatakandékwa.
30 Guna némaamba du dakwa Néman Duna sépé nyékiké waak
yékunmba vékulakakapuk yate wani bret wain kulak baka ke, wa
apamama yakapuk yate, baat yate, ras wa kiyaandarén. 31 Guné Néman
Du Jisaské vékulakate, bret wain kulak kamuké mawulé yate, taale guna
mawulémba yékunmba vékulakate, kapére mawulé yaasékatake yéku
mawulé vékumunaae, wa kapérandi musé yakapuk yangunu Got gunat
katik yakataké dé. 32 Nana Néman Du Got bulaa yananén kapérandi
muséké vékulakate nanat kaangél tiyaate, wa nanat déku nyambalésé
pulak yakwasnyéndékwa. Wunga yate dé kukmba ani képmaamba téte
yékéyaakmba tékwa du dakwat waaruké yandékwa pulak, nanat wunga
katik waaruké dé.
33 Wunale Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, wani muséké
vékulakate guné anga ma yangunék. Néman Du Jisaské vékulakate,
kakému kulak kamuké jaawuwe rate, taale guna akwi du dakwaké
ma kaavérénguné k. Kaavérénguné u yaandaru guné akwi rate akwi wa
kakangunéngwa. 34 Du dakwa ras det néma kaandé yandu, de nak du
dakwaké kaavérémuké kalik yamunaae, wa taale deku gaamba ma
kandarék. Deku gaamba katake yaakandakwa. Wunga yaandaru guné
nana Néman Du Jisaské yékunmba vékulakate, akwi kapérandi mawulé
yaasékatake, guna du dakwaké vékulakate, dele yékunmba male rate
bret kulak waak ma kangunék. Wunga yangunu Got guna yapatéké gunat
katik waaruké dé.
Viyaatakangunén kundi ras waak wa kwaakwa. Kukmba wuné gunéké
yaae viyaatakangunén nak muséké kundi wakawutékwa.

Gotna Yaamambi késpulak nakpulak mayé apa wa tiyaandékwa

12 1 Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, bulaa kundi ras
wakawutékwa, Gotna Yaamambi tiyaandékwa mayé apaké. Guné
wani mayé apaké yékunmba vékuséknguné nngé wa mawulé yawutékwa.
2 Anga wa vékuséknguné ngwa. Talimba, guné Gotna kundi vékukapuk
yaténgunén sapak, de kundi bulkapuk yakwa papungorké wa guné kure
yéndaka, yékéyaakmba, wa papungotna yé kavérékngunén. 3 Bulaa
du dakwa ras anga wandakwa, “Gotna Yaamambi nanat mayé apa
tiyaandéka wa déku kundi kwayénangwa.” Naandaka vékungunéngwa.
Yénga pulak deku kundiké vékuséknge guné? Wan yéku kundi dé,
kapuk papukundi dé? Ani kundi vékute wa vékusék-ngangunéngwa.
Du dakwa anga wandaru, “Jisas wan kapérandi musé yan du wa. Dé
kapérandi taalat yénga yéndu.” Wunga wandaru anga wa vékusék-
nganangwa. Gotna Yaamambi deku mawulémba yamba randékwe wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gotna Yaamambi deku mawulémba rakapuk yandu wa du dakwa anga
katik waké daré, “Jisas wan nana Néman Du wa.” Gotna Yaamambi deku
mawulémba randu wa du dakwa anga wakandakwa, “Jisas wan nana
Néman Du wa.”
4 Gotna Yaamambi wan nakurak male wa randékwa. Rate késpulak
nakpulak mayé apa nanat tiyaandékwa. 5 Nana Néman Du wan nakurak
male wa randékwa. Randéka nané késpulak nakpulak jémbaa wa
yanangwa déké. 6 Got wan nakurak male wa randékwa. Rate nané
déku du dakwat mayé apa tiyaandékwa, késpulak nakpulak jémbaa
yananénngé. 7 Wan Gotna Yaamambi nana mawulémba wa randékwa.
Rate nanat nak nak mayé apa tiyaandékwa, nané Gotna du dakwat akwi
yékun yananénngé.
8 Gotna Yaamambi nana mawulémba rate nanat nak nak késpulak
nakpulak mayé apa tiyaandékwa. Tiyaandéka ras nané nyaangét
vékupukaakwa du yaréte yéku yapatéké kundi kwayénangwa. Ras
Gotna jémbaaké vékusékte kundi kwayénangwa. 9 Gotna Yaamambi
mayé apa tiyaandéka ras nané Gorké yékunmba male vékulakate anga
wanangwa, “Got akwi kundi wandékwa pulak wunga yakandékwa.
Wunga vékuséknangwa.” Naanangwa. Ras nané baat yakwa du dakwat
wananga de nakapuk yékun yandakwa. 10 Gotna Yaamambi mayé apa
tiyaandéka ras nané kulé apanjémba yanangwa. Ras Gotna yémba
déku kundi kwayénangwa. Ras nak du dakwaké wa vékuséknangwa.
Gotna Yaamambi deku mawulémba wulaae randéka daré kundi wo,
kapuk Satan deku mawulémba wulaae randéka daré kundi wo? Gotna
Yaamambi mayé apa tiyaandéka ras nané vékusékngapuk yanangwa
kundimba bulnangwa. Ras nané wani kundi vékukapuk yananga Gotna
Yaamambi mayé apa tiyaandéka wani kundi kurolakunangwa. 11 Nané
Gotna du dakwa wunga yanangwan, wan Gotna Yaamambi male wa
wani mayé apa nak nak nanat tiyaandékwa. Gotna Yaamambi male déku
mawulémba vékulakate wa wani mayé apa nanat nak nak tiyaakwa.

Kraisna du dakwa akwi wan nakurak duna sépé pulak wa

12 Nané késpulak nakpulak mayé apa Gotna Yaamambimba kéraae,
wa késpulak nakpulak kémba yamba yaténangwe wa. Nakurak kémba
male wa yaténangwa. Bulaa ani gwaaménja kundi ma véku. Duna sépé
wan nakurak male wa téndékwa. Téndéka rékaamba musé wa tékwa
déku sépémba. Wani rékaamba musé téndéka dé sépé nakurak male wa
téndékwa. Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa nané nakurak duna sépé
pulak wa ténangwa. 13 Nané yénga pulak nané? Nané Juda du dakwa
nané to, kapuk nak gaayé du dakwa nané to? Nak duna kundi vékute déké
jémbaa yakwa du dakwa nané to, kapuk mawulé yanangwa jémbaa yakwa
du dakwa nané to? Yénga yakét. Dékumukét. Nané akwi nakurakmawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yate nakurak yémba wa baptais kéraananén. Kéraananga Gotna Yaamambi
nakurak male rate dé nana mawulémba akwi wa randékwa. Rate yandéka
nané nakurak kémba rate nakurak duna sépé pulak wa ténangwa.
14 Anga wa vékuséknangwa. Duna sépémba nakurak musé male
yamba te wa. Duna sépémba rékaamba musé wa tékésékwa. 15-16 Duna
maan wan nak musé wa. Duna taamba wan nak musé wa. Wani musé
vétik bét véréti nakurak sépémba wa témbérékwa. Duna méni wan
nak musé wa. Duna waan wan nak musé wa. Bét jémbaa vétik yate bét
véréti nakurak sépémba wa témbérékwa. Nané Krais Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwa késpulak nakpulak mayé apa kéraae késpulak nakpulak
jémbaa yanangwa. Yate nané duna maan, taamba, waan, méni pulak wa
ténangwa. Némaamba nak pulak musé nakurak sépémba tékwa pulak,
wa nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa némaamba nak
pulak jémbaa yate wa nakurak kémba male yaténangwa. Wunga yatéte
nané anga katik waké nané, "De Krais Jisasna jémbaamba yaalan nak
du dakwa nakpulak jémbaa wa yandakwa. Nané nakpulak jémbaa a
yanangwa. Yate nané dele nakurak kémba yamba ténangwe wa." Wunga
katik waké nané. Nané akwi nakurak kémba wa yaténangwa.
17 Sépéké nakapuk ma vékulaka. Nana sépémba méni male téndu waan
tékapuk yamunaandu nané vékumuké yapatikngatik nané. Nana sépémba
waan male téndu taama tékapuk yamunaandu, wa yaama vékumuké
yapatikngatik nané. 18 Got nana sépé wunga yamba yatakandékwe wa.
Akwi musé wa yékunmba yandén, nana sépémba. 19 Got sépémba tékwa
nakurak musé male yamunaandu, wa nana sépé yékunmba katik tékatik
dé. 20 Got wunga yamba yandékwe wa. Némaamba musé wa tékwa nana
sépémba. Téndéka nana sépé nakurak male wa tékwa.
21 Duna méni wan nak musé wa. Duna taamba wan nak musé wa. Bét
véréti wan yéku musé wa. Méni taamba sépémba tékapuk yamunaandu,
wa sépé katik yékunmba téké dé. Méni waak taamba waak sépémba
akwi téndu wa duna sépé yékunmba tékandékwa. Akwi musé téndu sépé
yékunmba téké yandékwa pulak, nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan
akwi du dakwa nakurakmawulé vékute nakurak kémba yékunmba
yarékanangwa. Wunga yaréte nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan nak
du dakwat anga katik waké nané, "Nanékét nana kapmang déku jémbaa
yamuké wa mayé apa yanangwa. Guné ma yaange yé." Wunga katik waké
nané. Nané akwi nakurakmawulé yate déku jémbaa yakapuk yananu wa
déku kém yékunmba katik téké dé.
22 Nana sépémba tékwa musé raské anga wanangwa, "Wan mayé
apa yakapuk yakwa musé wa." Wunga wanangwa musé nana sépémba
tékapuk yamunaandu, nana sépé yékunmba katik tékatik dé.
23 Nana sépémba tékwa nak muséké anga wanangwa, "Wan baka musé
wa." Naate wani musé laplapét yakusonangwa. Nana sépémba tékwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nak muséké anga wanangwa, “De wani musé véndaru wan yékun yamba
yé wa.” Wunga wate wa wani musémba musé saawunangwa. 24 Nana
sépémba tékwa nak muséké anga wanangwa, “Wan yéku musé wa.”
Wunga wate wani musémba musé yamba saawunangwe wa. Got nana
sépé ye dé késmusé nakmusé nana sépémba ye nanat wandén, nané,
“Baka musé wa,” wanangwa muséké yékunmba vénanénngé.
25 Nana sépémba tékwa musé kapmang kapmang téndénngé yamba
wunga yandékwe wa. Nana sépé nakurakmba téte yékunmba téndénngé
wa wunga yatakandén. Nana sépémba tékwa muséké yékunmba
vénangwa pulak, nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan akwi du
dakwaké yékunmba ma vékwak. Véte nané akwi nakurak kémba yatéte
yékunmba male yatékanangwa. 26 Nana sépé nak tambékmba kaangél
vékundu, wa dé akwi sépé kaangél vékukandékwa. Akwi sépé wunga
kaangél vékundékwa pulak, Krais Jisasna jémbaamba yaalan nak du
kaangél vékundéka nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwa
nakurak kémba yatéte wa kaangél vékunangwa. Déku jémbaamba yaalan
nak duna yé kavéréknda nané déku jémbaamba yaalan akwi du dakwa
nakurak kémba yatéte wani muséké mawulé tawulé yanangwa.
27 Guné Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, guné akwi
nakurakmawulé yate déku sépé pulak wa ténguné ngwa. Téte guné nak
nak sépémba tékwa musé pulak wa ténguné ngwa. 28 Ténguné nga Got
déku du dakwat wa wandén, guné nak nak déku jémbaa yanguné nngé.
Taale mayé apa kwayéte dunyansé rasét wandén, Krais Jisasna kundi
kure yéndaré nngé. Deku kukmba wa rasét wandén, det wandékwa kundi
déku yémba kwayéndaré nngé. Kukmba rasét wandén, de du dakwa
nyambalésat déku jémbaaké yakwasnyé-ndaré nngé. Deku kukmba rasét
wandén, de kulé apanjémba yandaré nngé. Deku kukmba rasét wandén,
de baat yakwa du dakwat kururéndaré nngé. Rasét wandén, de nak du
dakwat yékun yandaré nngé. Rasét wandén, de yéku kundi wandaru de
nak du dakwa nakurakmawulé yate nakurak jémbaa yandaré nngé. Rasét
wandén, de vékuséknga pu k yandakwa nak kundimba bulndaré nngé.
29 Yénga pulak dé? Got wunga wandéka nané akwi Krais Jisasna kundi
kure yu? Yamba yé wa. Ras male wa déku kundi kure yéndakwa. Got
nanat wandékwa kundi nané akwi nané déku yémba kwayu? Yamba yé
wa. Ras male wa déku yémba wani kundi kwayéndakwa. Nané akwi
Gotna jémbaaké nané det yakwasnyo? Yamba yé wa. Ras male wa
Gotna jémbaaké det yakwasnyéndakwa. Nané akwi kulé apanjémba
nané yo? Yamba yé wa. Ras male wa wani apanjémba yandakwa.
30 Nané akwi nané baat yakwa du dakwat kururo? Yamba yé wa.
Ras male wa baat yakwa du dakwat kururéndakwa. Nané akwi nané
vékuséknga pu k yanangwa nak kundimba bulu? Yamba yé wa. Ras male
wa vékuséknga pu k yandakwa nak kundimba bulndakwa. Nané akwi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nané wani kundi kurolakute wo? Yamba yé wa. Ras male wa wani kundi
kurolakute wandakwa. 31 Wani mayé apa akwi wan yéku mayé apa wa.
Ras wan néma yéku mayé apa wa. Guné wani mayé apa kéraaké néma
mawulé yangunénngé wa mawulé yawutékwa.

Bulaa yékunmbaa-sékéyak yaréngunénngé kundi ras bulkawutékwa.

Nak du dakwaké ma néma mawulé yakwak

13 1 Yénga pulak dé? Gotna Yaamambi nanat mayé apa tiyaandu
nané ani képmaamba tékwa du bulndakwa kundi akwi
vékukapuk yate, wani kundimba wate, Gotna kundi kure gaayakwa
dunyanna kundimba waak nané wo? Wunga wate, nak du dakwaké
néma mawulé yakapuk yamunaae, wa baka kundiké wa bulkanangwa.
Miyé kurkale vaakérakapuk yandakwa pulak, wa baka kundiké male
wa bulkanangwa. 2 Gotna Yaamambi nanat mayé apa tiyaandéka Got
nanat wandékwa kundi nané kwayu kapuk? Nané Got paakwan akwi
kundiké nané vékuséku kapuk? Nané vékapuk yate yakapuk yandarén
muséké nané vékuséku kapuk? Nané yéku mawulé vékute, Gotna kundi
yékunmba vékute, némbu nakét wananu, dé ye animba téké dé kapuk?
Nané wunga yate, nak du dakwaké néma mawulé yakapuk yamunaae,
wa nané Gotna ménimba gandéndu gandéndakwa male wa tékanangwa.
3 Nané nana musé akwi, musékapuk du dakwat nané kwayu, kapuk?
Nané Gotna kundi kwayéte, déku jémbaaké male vékulakate yi naananga
Gorké kalik yakwa du nana sépé yaamba daré tuwo, kapuk? Nané wani
yéku musé yate, nak du dakwaké néma mawulé yakapuk yamunaananu,
wa Got nanéké katik mawulé yaké dé.

4 Nané nak du dakwaké néma mawulé yate anga yakanangwa. Nané det
bari rakarka katik yaké nané. Det yékun yapéka-kanangwa. Yéku musé
deké yaae nanéké yaakapuk yandéka, wa nané det kapére mawulé yamba
vékunangwe wa. Nané nana yé katik kavérékngé nané. Yananén muséké
katik dusék yate waké nané. 5 Nané nak du dakwaké mawulé yakanangwa.
Nak du dakwa yékunmba yarémuké wa dele jémbaa yakanangwa. Nana
sépéké male katik vékulakaké nané. Nak du dakwat bari katik waaruké
nané. Nak du dakwa nanat yaavan kutndaru, wa kapére mawulé katik
vékuké nané, wani muséké. 6 Nak du dakwa kapérandi musé yandaru
nané wani muséké mawulé tawulé katik yaké nané. De yéku musé
yandaru nané wani muséké yéku mawulé vékukanangwa. Nané nak du
dakwaké néma mawulé yate wunga yapéka-kanangwa. 7 Nak du dakwaké
néma mawulé yananu de nanat kapérandi musé yandaru nané dele
yékunmba yarépéka-kanangwa. Deké néma mawulé yate nané deké nana
mawulémba anga wakanangwa, “Deku kapére mawulé bari yaasékatake
yékunmba yarékandakwa. Deku kapére mawuléké vékulakakapuk yate
nané det yékun ma yapékakwak.” Naakanangwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Nané nak du dakwaké néma mawulé yate wa yéku mawulé
vékunangwa. Wani yéku mawulé tépékaa-kandékwa. Gotna Yaamambi
tiyaakwa késpulak nakpulak mayé apa kukmba késkandékwa. Yandu
du dakwa Got det wandékwa kundi déku yémba nakapuk kwayékapuk
yandaru, vékuséknga puk yandakwa kundimba nakapuk wakapuk
yandaru, vékapuk yate yandarén muséké nakapuk katik vékuséknge daré.
Nak du dakwaké néma mawulé yanangwa yapaté tépékaa-kandékwa.
9 Bulaa akwi muséké yamba vékuséknangwe wa. Ayélapkéri muséké
male wa vékuséknangwa. Bulaa Got wakwa akwi kundi yamba
kwayénangwe wa. Wani kundi ayélapkéri-sékéyak wa wanangwa.
10 Kukmba Got déku jémbaa yasékéyakndu yéku musé male tékandékwa.
Téndu akwi muséké vékusék-nganangwa. Akwi kundi wakanangwa.
Wunga yate yékunmbaa-sékéyak yarékanangwa. Yarénanu Gotna
Yaamambi mayé apa nakapuk tiyaakapuk yandu, wani mayé apa késndu,
nak du dakwaké néma mawulé yanangwa yapaté tépékaa-kandékwa.
11 Talimba nané nyambalé yarénanén sapak wa nyambalésé yaréte
bulkwa pulak bulnanén. Nyambalésé vékukwa pulak wa vékunanén.
Nyambalésé vékulakakwa pulak wa vékulakananén. Bulaa némaan ye
nyambalé yare yananén yapaté wa yaasékananén. 12 Nyambalé ayélapkéri
vékuséknda kwa pulak, bulaa ayélapkéri-sékéyak wa vékuséknangwa.
Glasmba véte nana saawi yamba yékunmba vénangwe wa. Ayélapkéri
male wa vénangwa. Wunga vénangwa pulak, wa bulaa Gotna yapatéké
ayélapkéri vénangwa. Kukmba yaaké yakwa sapak wa Gotna saawi
vékanangwa. Bulaa ayélapkérisékéyak wa vékuséknangwa. Kukmba nané
Gorké yékunmba vékusék-nganangwa, nanéké vékuséknda kwa pulak.
13 Gotna Yaamambi tiyaakwa mayé apa késndu yéku yapaté kupuk
rapéka-kandékwa. Nané ani yapaté yanangwa. Nané Gorké yékunmba
vékulakate déku kundiké wanangwa, “Yi wan wanana wa.” Naanangwa.
Nané Gorale apapu apapu yékunmba rapékaké yanangwanngé
vékulakate, wa yéku mawulé vékunangwa. Nané nak du dakwaké, Gorké
waak wa néma mawulé yanangwa. Wani yapaté akwi wan yéku yapaté
wa. Nak du dakwaké, Gorké waak néma mawulé yanangwa yapaté, nak
yapatat wa taalékérandén. Wani yapaté wan néma yéku yapaté wa.

Gotna Yaamambi nanat tiyaakwa mayé apa

14 1 Gunat anga wawutékwa. Guné apamama yate du dakwaké,
Gorké waak néma mawulé ma yangunék. Nak kundi waak
wawutékwa. Guné deké néma mawulé yate Gotna Yaamambi tiyaakwa
késpulak nakpulak mayé apa kéraamuké mawulé ma yangunék. Gotna
yémba kundi kwayénanénngé wa Gotna Yaamambi mayé apa nak
tiyaandékwa. Wani mayé apa kéraamuké néma mawulé ma yangunék.
2 Ani muséké vékulakate wa wunga wawutékwa. Du vékuséknga puk

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandakwa kundimba wate, wa nak du dakwat yamba wandakwe wa.
Gorét wa wandakwa. Gotna Yaamambi mayé apa kwayéndéka wa de
Got paakwan muséké kundi kwayéndakwa. 3 Gotna du dakwa déku yé
kavérékmuké jaawuwe randaka, Gotna yémba kundi kwayékwa dunyansé
vékundakwa kundimba wate, wa det wandakwa. Wandaka deku kundi
vékundaka deku mawulé apamama yate wa yékunmba téndékwa. Deku
kundi vékute wa mawulé tawulé yandakwa. Yate yéku jémbaa yate wup
yamba yandakwe wa. 4 Wunga yandakwanngé, Gotna yémba kundi
vékusékndakwa kundimba wamuké mawulé ma yangunék. Vékusék-
ngapuk yandakwa kundimba wate, wa du dekét deku mawulat male wa
yékun yandakwa. Gotna yémba kundi kwayékwa du, vékusék-ndakwa
kundimba wate, wa Gotna du dakwat yékun yandakwa. Yandaka vékute
wa Gorké ras waak vékusékndakwa.
5 Guné akwi vékusékngapuk yandakwa kundimba wangunénngé wa
mawulé yawutékwa. Guné Gotna yé kavérékmuké jaawuwe rate, guné
némaamba du vékusékngapuk yandakwa kundimba wamuké kalik
yawutékwa. Guné akwi Gotna yémba kundi kwayéngunénngé wa néma
mawulé yawutékwa. Gotna yémba kundi kwayékwa duna kundi, wa
vékusékngapuk yandakwa kundimba wakwa duna kundit taalékéran. Du
ras vékusékngapuk yangunéngwa kundimba wakwa duna kundi vékute,
kurolakute, wandaru, wani kundi guna mawulat yékun yakandékwa. De
wani kundi kurolakute Gotna du dakwa gunat wani kundi wandaru, wa
guné vékute Gorké ras waak vékusék-ngangunéngwa.
6 Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, ma véku. Guné Gotna
yé kavérékmuké jaawuwe rangunu, nak du guméké ye, vékusékngapuk
yangunéngwa kundimba gunat wandaru, wa guna mawulat katik yékun
yaké daré. De vékusékngunéngwa kundimba bulte, Gotna yémba kundi
gunat kwayéndaru, wa guna mawulat yékun yakandakwa. Gotna yémba
gunat kundi kwayéte Gotna jémbaaké gunat yakwasnyéndaru, wa guna
mawulat yékun yakandakwa.

Nané vékusékndakwa kundimba det Gotna kundi ma kwayékwak

7 Du nak paati kurkale waakapuk yandu, wa du dakwa déku kundi
katik yékunmba vékuké daré. Nak du miyé kurkale vaakérakapuk yandu,
wa du dakwa wani miyé katik yékunmba vékuké daré. 8 Du nak biugel
kurkale waakapuk yandu, wa waariyakwa du yékunmba vékukapuk
yate, waariyamuké katik yéké daré. 9 Wani biugel waandéka yékunmba
vékusékngapuk yandakwa pulak, wa guné vékusékngapuk yandakwa
kundimba wangunu, wa gunale tékwa du dakwa guna kundi katik
kurkale vékusékngé daré. Guné wunga yate deku mawulat katik yékun
yaké guné. Baka kundiké wa wakangunéngwa. 10 Késépéri kundi wa
rakésékwa ani képmaamba. Wani kundi bulkwa du dakwa wa deku kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusékndakwa. Yi wan wanana wa. 11 Nané Gotna yé kavérékmuké
jaawuwe rananu, du nak vékusékngapuk yanangwa kundimba wate
wa nana mawulat katik yékun yaké dé. Nak gaayémba yaan du déku
kundimba bulndu, nané vékusékngapuk yananu, dé nana mawulat yékun
yakapuk yandékwa pulak, wa vékusékngapuk yanangwa kundimba
wakwa du nana mawulat katik yékun yaké dé. 12 Guné Gotna Yaamambi
tiyaakwa mayé apa kéraamuké wa mawulé yangunéngwa. Yate Gotna
du dakwana mawulat yékun yamuké ma vékulakangunék. Vékulakate
vékusékndakwa kundimba det wate, deku mawulat yékun yate, Gotna
Yaamambi kwayékwa mayé apa kéraamuké ma néma mawulé yangunék.
13 Gotna du dakwa Gotna yé kavérékmuké jaawuwe randaru,
vékusékngapuk yandakwa kundimba waké yakwa du de Gorét ma
waatakundaru, déku Yaamambi mayé apa kwayéndu wani kundi
kurolakute det wamuké. 14 Ma vékulaka. Gotna Yaamambi mayé apa
tiyaandu nané vékusékngapuk yanangwa kundimba Gorét waatakunanu,
wa nana kwaminyan Gorale kundi bulkandékwa. Bulndu wani kundiké
vékusékngapuk yananu nana mawulé baka tékandékwa. 15 Yénga pulak
ye yékun yaké nané? Nané anga ma yakwak. Gotna Yaamambi mayé apa
tiyaandu nané vékusékngapuk yanangwa kundimba Gorét waatakunanu
nana kwaminyan Gorale kundi bulkandékwa. Gotna Yaamambi mayé
apa tiyaandu nané vékunangwa kundimba waak Gorét waatakute wani
kundi vékusékننanu nana mawulé Gorale bulkandékwa. Vékusékngapuk
yanangwa kundimba, vékunangwa kundimba waak, Gorét waatakute
yékunmba yakanangwa. Gotna Yaamambi mayé apa tiyaandu, nané
vékusék-ngapuk yanangwa kundimba Gorké gwaaré waananu, nana
kwaminyan Gotna yé kavérék-ngandékwa. Gotna Yaamambi mayé apa
tiyaandu, vékunangwa kundimba waak Gorké gwaaré waananu, nana
mawulé Gotna yé kavérék-ngandékwa. Vékusékngapuk yanangwa
kundimba, vékunangwa kundimba waak, Gorké gwaaré waate yékun
yakanangwa.
16 Guné wunga yakapuk yate, vékusékngapuk yangunéngwa kundimba
male Gotna yé kavérékngunu, yékéyaakmba tékwa du dakwa gunale rate
wani kundi vékukapuk yate, Gotna yé kavérékngunéngwanngé de yénga
pulak anga waké daré? “Yi wan wanana wa.” Guna kundi vékukapuk
yate wunga katik waké daré. 17 Guné vékusékngapuk yangunéngwa
kundimba wate, wa Gotna yé yékunmba kavérék-ngangunéngwa.
Kavérékte vékusékngapuk yandakwa kundimba wangunu, wa guna kundi
deku mawulat katik yékun yaké dé.
18 Gotna Yaamambi wunat mayé apa tiyaandéka wuné kapmang yaréte
késépéri apu wa vékusékngapuk yawutékwa kundimba wawutékwa.
Gotna Yaamambi gunat mayé apa kwayéndéka wa vékusékngapuk
yangunéngwa kundimba wangunéngwa. Wunat tiyaandén mayé apa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa gunat kwayéndén mayé apat taalékéran. Wunat tiyaandén mayé
apaké wa Gotna yé kavérékwutékwa. 19 Yawutéka Gotna du dakwa
jaawuwe rangunénga wuné nak mayé apaké mawulé yawutékwa.
Wuné det vékusékndakwa kundimba wawutu, de Gorké yékunmba
vékusékndarénngé wa mawulé yawutékwa. Wuné det vékusékngapuk
yandakwa kundimba wamuké kalik yawutékwa. Vékusékndakwa
ayélapkéri kundi, vékusékngapuk yandakwa némaamba kundit wa
taalékérakwa. Vékusékndakwa ayélapkéri kundi wan yékun wa.
Ayélapkéri kundi kwayéte deku mawulat yékun yakawutékwa.
20 Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, ma véku. Guné
guna mawulémba nyambalé pulak yaréké yambak, vékusékngapuk
yangunéngwa kundimba wangunéngwanngé. Makal nyambalé
yékéyaakmba yaréndakwa pulak, guné kapérandi muséké yékéyaakmba
téngunénngé wa mawulé yawutékwa. Néma du dakwa vékusékndakwa
pulak, guné Gotna muséké yékunmba vékusék-ngunénngé wa mawulé
yawutékwa.
21 Talimba Gotna yémba kundi kwayétan dunyansé Juda du dakwat
vékundakwa kundimba wandaka yamba vékundakwe wa. Yandarénngé
ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa anga:

> Néman Du Got anga wandén, "Késpulak nakpulak kundimba Juda
> du dakwat wakawutékwa.
> Nak gaayéna kundimba det wawutu wa wuna kundi katik kurkale
> vékuké daré." Naandén.

22 Got Juda du dakwat vékusékngapuk yandarén kundimba wunga wate
déku mayé apa wa wakwasnyéndén. Wakwasnyéndéka a vékusékнangwa.
Gotna Yaamambi du rasét mayé apa kwayéndéka de vékusékngapuk
yandakwa kundimba wandaka Krais Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwa Gotna mayé apaké yamba vékusék-ndakwe wa. Wani kundi
wandaka de Krais Jisaské vékusékngapuk yakwa du dakwa Gotna
mayé apaké wa vékusékndakwa. Gotna Yaamambi du rasét mayé apa
kwayéndéka Gotna yémba vékusék-ndakwa kundimba wandaka de Krais
Jisaské vékusékngapuk yakwa du dakwa Gotna mayé apaké yamba
vékusékndakwe wa. Wani kundi wandaka de Krais Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwa Gotna mayé apaké wa vékusékndakwa. Vékusékte
apamama yate yékunmba tékandakwa.
23 Gotna du dakwa akwi jaawuwe rate, vékusékngapuk yandakwa
kundimba wandaru, yékéyaakmba tékwa du dakwa ras wulaae, wani
kundi vékusékngapuk yate, véte anga wakandakwa, "Wani du dakwa
waangété wa yandakwa." Naakandakwa. 24-25 Gotna du dakwa akwi
jaawuwe rate, Gotna yémba vékusékndakwa kundimba wandaru, wa
yékéyaakmba tékwa du dakwa ras wulaae wani kundi vékukandakwa.
Vékute yandarén kapérandi muséké vékulaka-kandakwa. Vékulakate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

deku kapére mawuléké vékusék-ngandakwa. Vékusékte waandé daate
Gotna yé kavérék-ngandakwa. Yate anga wakandakwa, “Got gunale wa
téndékwa. Yi wan wanana wa.” Naakandakwa.

De jaawuwe Gotna yé kavérékte yékunmba ma yaréndarék

26 Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, ma véku. Guné
jaawuwe rate Gotna yé kavérékte guné akwi anga ma yangunék. Nak
du gwaaré waandéka nak du gunat Gotna jémbaaké yakwasnyéndékwa.
Yandéka nak du Gotna yémba kundi kwayéndékwa. Yandéka nak
du vékusékngapuk yanguméngwa kundimba wandéka nak du wani
kundi kurolakute gunat wandékwa. Guné akwi wunga yate wamba
jaawuwe rakwa du dakwana mawuléké ma vékulakangunék. Deku
mawulé apamama ye yékunmba téndénngé, ma yékun yangunék.
27 Vékusékngapuk yanguméngwa kundimba waké mawulé yakwa du vétik
kupuk male wa wakandakwa. Némaamba dunyan wani kundimba katik
waké daré. Nak du taale wandu nak du kukmba wakandékwa. Wandu
nak du ma wani kundi kurolakute gunat wandék. 28 Kundi kurolakukwa
du nak rakapuk yandu, vékusék-ngapuk yanguméngwa kundimba wakwa
du gunale jaawuwe rate, wani kundi katik waké daré. De yakélak
randaru deku kwaminyan male Gorale bulkandakwa. 29 Du vétik kupuk
Gotna yémba kundi kwayékandakwa. Kwayéndaru wamba jaawuwe
rakwa du dakwa vékute wani kundiké yékunmba vékulaka-kandakwa.
30 Du nak wandu, Got nak duwat nak kundi wandu, wa dé waarape téte
wani kundi wakandékwa. Taale wan du yakélak rate vékukandékwa.
31 Wunga yate guné nak taale nak kukmba nak kukmba wunga
guné Gotna yémba kundi kwayéké ya. Kwayéngunu akwi du dakwa
vékusékndaru deku mawulé apamama yate yékunmba tékandékwa.
32-34 Guné jaawuwe rate, Gotna yé kavérékte, nakurakmawulé yate
yékunmba yaréngunénngé, wa Got mawulé yandékwa. Guné kapére
mawulé yate sépélak yarémuké wa Got kalik yandékwa. Yandékwanngé
Gotna yémba kundi kwayékwa du deku mawulémba deku kundiké
yékunmba vékandakwa. Véte yéku kundi wamuké vékusék-ngandakwa.
Gotna jémbaamba yaalan du dakwa jaawuwe rate dakwa yakélak
randakwa pulak, guné waak Gotna kundi bulké jaawuwe rate, dakwa
yakélak ma randarék. Kundi katik bulké daré. Wani muséké Gotna
nyéngaamba apakundi nak wa kwaakwa anga: Dakwa de duwat némaan
katik yaké daré. 35 Dakwa Gotna kundiké nak yékunmba vékusékngé
mawulé ye, de ye deku gaamba rate, deku duwat yénga waatakundaru.
Guné Gotna du dakwa déku gaamba rate déku yé kavérékte, dakwa kundi
wandakwan, wa de wunga yate kapére yapaté wa yandakwa. 36 Kamuké
guné dakwaké wawutén kundi vékukapuk yate guné nak kundi bulu? Wunga
yate wa kapére yapaté yanguméngwa. Got taale gunat yamba wandékwe

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa. Guné male, guné Gotna kundi kéraak? Kéraangunénga de ras yamba
kéraandakwe, kapuk yénga pulak dé? Guné male Gotna kundi kéraamunaae,
wa kulé kundi wangunu vékukatik nané. Guné male Gotna kundi yamba
kéraangunéngwe wa. Yate wananén kundiké kuk kwayéké yambak.
37 Guna du ras anga wandaru, "Got déku kundi nanat wa tiyaandén.
Gotna Yaamambi mayé apa nanat wa tiyaandékwa." Wunga wandaru,
de gunéké viyaatakawutékwa kundiké vékusékndarénngé mawulé
yawutékwa. Néman Du Got wunat anga wandén, "De akwi yékunmba
vékundarénngé méné wani kundi ma viyaatakaménu." Naandén. 38 Guna
du ras wani kundiké kuk kwayéndaru, wa deké ma kuk kwayéngunék.
39 Wuna du dakwa, guné Gotna kundi bulké jaawuwe rate, Gotna
yémba kundi kwayémuké néma mawulé ma yangunék. Yangunu guna du
ras vékusékngapuk yangunéngwa kundimba waké mawulé yandaru, guné
det waaruké yambak. 40 Yate Gotna yé kavérékte yékunmbaa-sékéyak ma
yaréngunu. Yéku mawulé vékute kundi ma kwayéngunék. Sépélak waké
yamarék. Nak taale nak kukmba nak kukmba wunga wate yékunmba ma
wangunék.

Krais kiyaae nakapuk taamale waarapndén

15 1 Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu
pulak tékwa du dakwa, guné ma véku. Gunat Krais Jisaské
wawutén kundiké vékulaka-ngunénngé wa mawulé yawutékwa. Guné
wani kundi wa vékungunén. Vékungunénga guna mawulé apamama
yate wa yékunmba téndékwa. 2 Guné wani kundi yékunmba vékuté-
pékaangunu, wa Got gunat kulémawulé kwayéndu guné yékunmba
rapéka-kangunéngwa apapu apapu. Guné wani kundi yékunmba
vékukapuk yangunu, wa katik yékunmba rapékaké guné.
3 Wuné Krais Jisasna kundi vékwe gunat wa kwayéwutén. Kwayéte
gunat anga wa wawutén. Wan néma kundi wa. Wani kundi anga wa:
Krais Jisas yananén kapéremuséké wa kiyaandén, talimba Gotna
nyéngaamba viyaatakandarén pulak. 4 Kiyaandéka kwaawumba
rémndarén. Rémtakandaka nyaa vétik yéndéka kupukmba ganmbamba
Got wandéka wa nakapuk taamale waarapndén. Talimba wani muséké
waak wa viyaatakandarén Gotna nyéngaamba. 5 Krais Jisas taamale
waarape taale Pitaké yéndéka Pita véndén wa dé. Véndéka kukmba dale
yeyé yaayatan dunyanngé yéndéka de akwi véndarén dé. 6 Kukmba dé
némaamba (500 pulak) du dakwaké yéndéka wa véndarén dé. Wani
du dakwa talimba déku jémbaamba wa yaalandarén. Wani du dakwa
némaamba a wayéka yarépékandakwa. Ras de wa kiyaaton. 7 Kukmba
Krais Jisas dé néma du Jems, Jisasna kundi kure yaakwa dunyan raské
waak yéndéka de akwi wa véndarén dé. Némaamba du dakwa Krais
Jisasét véndaka wa vékuséknangwa, Krais Jisas taamale waarapndénngé.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Sésékuk sékéyakmba dé wunéké yaandéka wa véwutén dé. Aasa
nyaan kurkale tékapuk ye bari kéraaléka nyaan yékun yakapuk yakwa
pulak, wa wuné yékun yakapuk yaréwutéka dé wunéké yaandéka
véwutén dé. 9 Ani kundiké vékulakate wa wunéké wunga wawutén. Krais
Jisasna kundi kure yaakwa nak dunyan néma du randakwa. Wuné Krais
Jisasna kundi kure yaakwa du wuné baka du a téwutékwa. Talimba
Gotna du dakwat wa yaavan kuruwutén. Yéku du yamba téwutékwe
wa. Du ras wunéké anga wandakwa, "Dé yénga pulak Krais Jisasna
yémba kundi kwayéké dé? Dé yéku du yamba yé wa. Gotna du dakwat
yaavan kutndénngé, 'Dé Krais Jisasna du wa,' katik naaké nané déké."
Naandakwa.
10 Wan Got dé wunéké yékunmba véndén wa. Véte yéku mawulé
tiyaandéka bulaa Krais Jisasna kundi kure yaakwa du a téwutékwa. Got
yéku mawulé tiyaandéka wuné baka yamba yaréwutékwe wa. Tiyaandén
jémbaa yate néma jémbaa yawutékwa. Yawutékwa jémbaa nak duna
jémbaat wa taalékéran. Wuna kapmang wani jémbaa yamba yawutékwe
wa. Got wunéké sémbéraa yate wunat yékun yandéka wa wani jémbaa
yawutékwa. 11 Krais Jisasna kundi kure yaakwa nak du déké jémbaa
yandaka wa wuné waak déké jémbaa yawutékwa. Nanéké vékulakaké
yambak. Wananén kundiké ma vékulakangunék. Nané nakurak kundi
gunat wa wananén, Krais Jisas kiyaae nakapuk taamale waarapndénngé.
Guné wani kundi vékwe anga wa wangunén, "Yi wan wanana wa."
Wunga wate yéku mawulé vékute yékunmba yaréngunéngwa.

Jisasna jémbaamba yaale kiyaan du dakwa taamale waarapkandakwa

12 Ma vékungunék. Krais Jisas kiyaandéka Got wandéka nakapuk
taamale waarapndénngé apapu wanangwa. Wananga yékunmba wa
vékungunéngwa. Bulaa guna du ras anga wandakwa, "Kiyaan du dakwa
katik nakapuk taamale waarapké daré." Wunga wate yékéyaakmba téte
wa yékunmba yamba wandakwe wa. 13 De yéku kundi watémunaandaru,
wa Krais Jisas kiyaae Gotna kundi vékwe nakapuk katik taamale
waarapkatik dé. 14 Krais Jisas kiyaae, dé nakapuk taamale waarapkapuk
yamunaandu, wa nané Gotna kundi kwayékwa du papukundi
wananu, wa guné déké yékunmba vékulakate katik yékunmba yakatik
guné. 15 Anga wananén, "Krais Jisas kiyaandéka Got wandéka wa
nakapuk taamale waarapndén." Wunga wananénngé, Jisas taamale
waarapndénngé Got wakapuk yamunaandu, wa papukundi wakatik nané
Gorké. Yékéyaakmba tékwa du anga wandakwa, "De nakapuk taamale
waarapndarénngé, Got kiyaan du dakwat katik waké dé." Naandakwa.
Deku kundi yékun yamunaandu, wa Jisas taamale waarapndénngé,
Got dat katik wakatik dé. Deku kundi wan papukundi wa. De nakapuk
taamale waarapndarénngé, Got kiyaan du dakwat wa wandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Got kiyaan du dakwat nakapuk taamale waarapndarénngé wakapuk
yamunaandu, nané anga wakatik nané, “Krais Jisas kiyaandéka Got dat
yamba wandékwe wa, dé nakapuk taamale waarapndénngé.” Wunga
katik waké nané. Got wandéka wa Krais Jisas nakapuk taamale wa
waarapndén.
17 Krais Jisas kiyaae dé nakapuk taamale waarapndénngé Got wakapuk
yamunaandu, wa guné déké yékunmba vékulakangunu dé gunat yékun
katik yaké dé. Wunga yakapuk yamunaandu, wa kapéremusé yakwa
du dakwa Gotna ménimba rapékakatik guné. 18 Got kiyaan du dakwa
taamale waarapndarénngé wakapuk yandu, yékéyaakmba yatékwa duna
kundi yékun yamunaandu, wa Krais Jisasna kundi yékunmba vékwe
kiyaan du dakwa Gorale katik rapékakatik daré. De lambiyakngatik
daré. 19 Nané Krais Jisasna kundi yékunmba vékunanu, Got nanat yékun
yandu, nané ani képmaamba male yékunmba yaréte, kukmba kiyaananu,
nanat yékun yakapuk yamunaandu, wa katik yékunmba yarékatik
nané. Wunga yakapuk yamunaananu, wa nak du dakwa nanéké anga
wakatik daré, “Wani du dakwaké sémbéraa yakanangwa. De papukundi
wate waangété mawulé wa yandakwa. Deku waangété mawulé nak du
dakwana waangété mawulat wa taalékéran.” Wunga katik waké daré.
Got kukmba waak nanat wa yékun yakandékwa.
20 Deku kundi papukundi wa. Krais Jisas kiyaandéka Got wandéka
wa nakapuk taamale waarapndén. Yi wan wanana wa. Wan yéku kundi
wa. Got Krais Jisasét taale wunga wandéka a vékuséknangwa. Kukmba
Got wandu de kiyaan du dakwa nakapuk taamale waarapkandakwa.
21-22 Talimba du nak Adam kapéremusé yandén. Yandéka wa akwi
du dakwa a kiyaandakwa. Nak du Krais Jisas nanéké yéku jémbaa
wa yandén. Yandénngé, Got wandu kiyaan du dakwa nakapuk
taamale waarapkandakwa. Akwi du dakwa wan Adamna gwaal
waaranga maandéka bakamu wa nané. Nané kapéremusé yate ye wa
kiyaakanangwa. Nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa
déku kémba wa ténangwa. Te kukmba kiyaananu, Got wandu, nané
Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa nakapuk taamale waarape
dale apapu apapu yékunmba rapéka-kanangwa. 23 Talimba Got anga
wandén, Krais Jisas taale taamale waarapndu, nané kukmba taamale
waarapmuké. Wandéka taale Krais Jisas yananén kapérandi muséké
kiyaandéka Got wandéka wa nakapuk taamale waarapndén. Kukmba
Krais Jisas nakapuk waambule yaae wandu nané déku jémbaamba yaalan
du dakwa akwi nakapuk taamale waarapkanangwa.
24-26 Krais nakapuk waambule yaaké yandékwa sapak akwi musé
késkandékwa. Krais Jisas néma du wa rakandékwa. Randu Got wandu
déku maamat viyaandu déku mayé apa wa deku mayé apat taalékéraké
yakwa. Taalékérandu dé deké waak néma du randu de waak déku kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékukandakwa. Krais Jisas dé déku jémbaaké kalik yan néma du, déku
jémbaaké kalik yan gavman, Satanna kémét waak yaavan kurkandékwa.
Kukmba dé kiyaanangwa yapaté yaavan kurkandékwa. Yaavan kutndu
wani sapakmba yatékwa du dakwa katik kiyaaké daré. Krais Jisasna
mayé apa déku maamana mayé apat akwi taalékérandu wa déku du
dakwa akwi musé waak déku aapa Gorét kwayékandékwa. Kwayéndu
Got néma du rate deké mayé apa yakandékwa. 27 Krais kiyaanangwa
yapaté yaavan kurké yandékwanngé, Gotna nyéngaamba déku du nak
ani kundi wa viyaatakandén anga: Got anga wandén, déku mayé apa
akwi du dakwa akwi musé waak deku mayé apat taalékérandu néma du
ramuké. Wani du wani kundi viyaatakate, akwi muséké néma du raké
yandékwanngé viyaatakate, Gorké yamba wandékwe wa. Krais Jisas
akwi du dakwa akwi muséké waak néma du rakandékwa. Wunga raké
yandékwanngé Got wa wandén. Wandénngé, Krais Jisas dé Gorké néma
du katik raké dé. 28 Krais Jisas akwi du dakwa, akwi muséké waak,
néma du rate, dé wani du dakwa wani musé waak déku aapa Gorét
kwayékandékwa. Kwayéndu dé Got kapmang wa néma du rakandékwa,
akwi du dakwa, akwi muséké waak.

29 Krais kiyaae taamale waarapndén kundi papukundi yamunaandu, wa
guna du dakwa ras kiyaan du dakwaké vékulakate, Néman Du Jisasna
yémba nakapuk baptais kéraae, wa yamba yékun yandakwe wa. Du
ras anga wandakwa, “Kiyaan du dakwa taamale waarapndarénngé Got
katik waké dé.” Wunga wandaru kiyaan du dakwa taamale waarapkapuk
yandaru, guna du dakwa ras kiyaan du dakwaké vékulakate, Néman Du
Jisasna yémba nakapuk baptais kéraae, wa det yékun katik yaké daré.

30 Kiyaan du dakwa taamale waarapkapuk yamunaandaru, wa nané
Gotna jémbaa yate, nanat yaavan kurké mawulé yakwa duké katik yéké
nané. A vékuséknangwa. De nanat viyaandaru kiyaamunaananu, wa
Got wandu nané nakapuk taamale waarapkanangwa. Wunga vékusékte
deku gaayét yéte mawulé tawulé yanangwa. 31 Krais Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwa, guné nana Néman Du Jisasale nakurakmawulé yate
yaréngunénga, wa gunéké mawulé tawulé yawutékwa. Yi wan wanana
wa. Gunéké mawulé tawulé yate gunat ani kundi wawutékwa. Akwi nyaa
némaamba du wunat viyaandékngé vékulakandakwa.

32 Ani gaayé Efesusmba tékwa dunyansé de waaléwasa yakwa pulak,
wunat viyaandékngé yandarén. Kiyaan du dakwa taamale waarapkapuk
yandaru nané ras du yakwa pulak ma yakwak. Wani du anga wandakwa,
“Yénga yakét. Dékumukét. Kiyaae késkanangwa. Kukmba katik raké
nané. Bulaa a yékunmba yarénangwa. Nané némaamba kakému kulak
kakanangwa. Ye nak nyaa baka kiyaakanangwa.” Wunga wate wa yéku
kundi yamba wandakwe wa. Wunga wa vékuséknangwa. Vékusékte nané
de yakwa pulak, katik yaké nané.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33 Ani kundi guné ma véku: “Kapérandi yapaté yakwa du dakwa
dele yeyé yaayakwa du dakwana mawulé wa yaavan kutndakwa.”
Naandakwa. Yi wan wanana wa. De gunat paapu yakapuk yamuké,
yékunmba vékulake dele yeyé yaayaké yambak. 34 Guné yékéyaakmba
téte kapéremawulé wa vékungunén. Vékungunén kapére mawulé
yaasékatake, kapéremusé nakapuk yaké yambak. Guna du dakwa ras
Gorké vékuséknga pukyate anga wandakwa, “Got kiyaan du dakwat katik
waké dé, de nakapuk taamale waarapndarénngé.” Naandakwa. Guné
wani yapatéké nékéti yangunénngé wa wani kundi wawutékwa.

Kiyaan du dakwa taamale waarapndaru deku sépé nakpulak yakandékwa

35 Du ras anga wakandakwa, “Kiyaan du dakwa taamale waarapké
yandakwa kundi wan waangété kundi wa. Kiyaan du dakwa yénga
pulak taamale waarapké daré? De yénga pulak sépé kure téké daré?”
36 Wunga wandaru anga wakawutékwa: Guné waangété du wa. Ma
vékulaka. Maaku sék taawutakangunu képmaamba re kukmba dé
nakapuk buréle yaalakandékwa. Rékaa yakapuk yan maaku sék
taawutakangunu kukmba nakapuk katik buréle yaalaké dé. Rékaa yan
maaku sék taawutakangunu kukmba dé nakapuk buréle yaalakandékwa.
Maaku sék rékaa ye nakapuk buréle yaalakwa pulak, du dakwa kiyaae
nakapuk taamale waarapkandakwa. 37 Taawungunéngwa musé wan
makal musé wa. Guné maakuna apa yamba taawungunéngwe wa. Sék
taawutakangunu buréle yaale maakuna apa waarékandékwa. 38 Nak
sék nak apa wa yaalakandékwa. Yandu nakpulak sék nakpulak apa wa
yaalakandékwa. Akwi sék dekét deku apa male wa yaalakandakwa. Wani
séknge Got déku mawulémba wandéka wa késpulak nakpulak mayé apa
wa yaalandékwa. Guné sék taawungunu wa nakpulak musé ye buréle
yaalakandékwa. Sék nakpulak yandékwa pulak, guné kiyaan du dakwa
rémngunu wa de nakpulak sépé ye taamale waarapkandakwa.
39 Akwi musé nakurak sépé yamba kure téndakwe wa. Késpulak
nakpulak sépé wa kure téndakwa. Dunyan wa nakpulak sépé kure
téndakwa. Baangmba tékwa baalé waasa wa nakpulak sépé kure
téndakwa. Api nakpulak sépé wa kure téndakwa. Gukwami nakpulak
sépé wa kure téndakwa.
40 Nyétmba musé ras wa rakwa. Képmaamba musé ras wa rakwa.
Nyétmba rakwa musé wan nakpulak wa. Képmaamba rakwa musé wan
nakpulak wa. 41 Nyaa, baapmu, nyétmba tékwa akwi kun de akwi wan
yékun wa. Nyaa wan nakpulak wa. Baapmu wan nakpulak wa. Kun wan
nakpulak wa. Akwi kun nakurak pulak yamba téndakwe wa. Ras wa
ayélap yaa vérékngwa. Ras wa néma yaa vérékngwa.
42 Kiyaan du dakwa nakapuk taamale waarape wunga male
yakandakwa. Du dakwa kiyaandaka wa deku pusaa rémnangwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

képmaamba. Wani pusaa bari biyaawukandékwa. Kiyaan du dakwa
taamale waarape nak pulak sépé kure téndaru wani sépé apapu apapu
rapéka-kandékwa. Katik biyaawuké dé. 43 Képmaamba rémnangwa pusaa
wan kapérandi musé wa. Sémbayémba vaanjandanangwa musé pulak
wa. Nakapuk taamale waarapké yanangwa sépé wan yéku laku sépé wa.
Rémnangwa pusaa apamama yamba yandékwe wa. Nakapuk taamale
waarapké yanangwa sépé wan apamama yakandékwa. 44 Rémnangwa
pusaa wan képmaana sépé wa. Nakapuk taamale waarapké yanangwa
sépé wan Gotna gaayémba tékwa du dakwana sépé wa. Képmaana sépé
wan nakpulak sépé wa. Gotna gaayéna sépé wan nakpulak sépé wa.
45 Képmaana sépéké Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa anga:
Taale yatan du Adam wa dé ani képmaana du wa yaréndén. Krais Jisaské
anga wandakwa, “Kukmba yatan du Adam wa.” Dé Gotna gaayémba
gaayan du kulémawulé tiyaandu wa kulémawulé kéraae apapu apapu
yékunmba rapéka-kanangwa.
46 Nané Gotna gaayémba tékwa du dakwana sépé taale kure te kukmba
nané képmaana sépé kure to? Taale wa képmaana du dakwa yarénangwa.
Kukmba kiyaae nakapuk taamale waarapkanangwa. Waarape Gotna
gaayémba tékwa du dakwa yarékanangwa. 47 Taale Got Adam
képmaamba wa yandén. Yatake kukmba wandéka nak Adam déku nak yé
Krais Jisas wa Gotna gaayémba wa gaayandén. 48 Nané ani képmaamba
tékwa du dakwa képmaamba yandén du Adam pulak wa ténangwa. Krais
Jisas képmaana du yamba yé wa. Dé Gotna gaayémba yaan du wa. Nané
Krais Jisasna jémbaamba yaale nané déku kémba wa ténangwa. Kukmba
nané dé tékwa pulak tékanangwa. 49 Nané ani képmaamba téte wa Adam
pulak képmaana du dakwa wa ténangwa. Kukmba Gotna gaayémba téte,
wa Krais Jisas pulak, Gotna gaayémba tékwa du dakwa wa tékanangwa.
50 Wuna du dakwa, ma véku. Du dakwa ani képmaana sépé,
biyaawukwa sépé kure téte, wa Gotna mayé apa kéraakapuk yate déku
gaayét katik yéké daré. Du dakwana sépé nakpulak yandu de déku gaayét
yékandakwa. Déku gaayémba rakwa musé katik biyaawuké dé. De déku
gaayét yéndaru Got néma du rate deké yékunmba vérékandékwa. Yi wan
wanana wa.
51 Ma véku. Wuné paakutakandéka rakwa kundi nak bulaa gunat waké
mawulé yawutékwa. Nané Krais Jisasna du dakwa akwi katik kiyaaké
nané. Got wandu nana sépé nakpulak yakandékwa. 52 Got wandu déku du
nak paati waakandékwa. Waandu nyét bari kusnyérakngwa pulak, nana
sépé bari nakpulak yakandékwa. Paati waandu Got wandu Néman Du
Jisasna jémbaamba yaale kiyaan akwi du dakwa taamale waarapkandakwa.
Waarapndaru deku sépé nakpulak yandu wani sépé katik biyaawuké dé. Nané
waak Néman Du Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa képmaamba wayéka
kulé ténanu nana sépé nakpulak yakandékwa. Yandu nané akwi apapu apapu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba rapéka-kanangwa. 53 Got wandu nana sépé nakpulak ye Gotna
gaayémba tékwa du dakwana sépé ye rapékakandékwa. Katik biyaawuké dé.
54-55 Biyaawukwa sépé wan kapérandi sépé wa. Wani sépé yaasékatake
nakpulak yéku sépé kéraae wa yékunmba rapékakanangwa apapu apapu.
Wani sapak ani kundi, talimba Gotna nyéngaamba viyaatakandarén
kundi sékérék-ngandékwa:

Got déku maamale waariyandéka déku mayé apa deku mayé apat
taalékérandéka wa kiyaanangwa yapaté yaavan kutndén.
Yaavan kutndénngé nané nakapuk kaangél kure katik kiyaaké nané.
Du dakwa kiyaandakwa yapaté wa késén.
Wani yapaté nanéké nakapuk katik yaaké dé.

56 Kapéremusé wa yananén. Ye bulaa a kaangél kure kiyaanangwa.
Gotna apakundi yanangwa kapére mawulé wa wakwasnyéndékwa. Wani
sapak yananén kapére mawulé wani apakundi waak késkandékwa. 57 Got
nanat yékun yandéka, nana Néman Du Krais Jisas kiyaanangwa yapaté
yaavan kutndéka, nanat tiyaandén mayé apa du dakwa kiyaandakwa
mayé apat wa taalékéran. Taalékérandénngé nané Gorké mawulé tawulé
yate déku yé ma kavérékngwak.
58 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, guné Krais Jisasna jémbaamba
yaale kiyaan du dakwa taamale waarapké yandakwa kundiké ma
vékulakangunék. Vékulakangunu guna mawulé apamama yate ma
yékunmba téndék. Wani yéku kundi yaasékaké yambakate. Néman
Du Krais Jisaské yangunéngwa jémbaa ma yatépékangunék. Guné
kiyaae taamale waarapké yangunéngwa sapak Got guna yéku jémbaa
kaatakandékwa. Yi wan wanana wa. Guné wunga vékusékte, apamama
yate, déké jémbaa ma yatépékangunék.

Musékapuk yan Gotna du dakwaké yéwaa wérénjo-kandakwa

16 1 Bulaa Jerusalemmba tékwa Gotna du dakwaké wérénjoké
yangunéngwa yéwaaké wakawutékwa. Galesiamba tékwa Krais
Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat wani muséké wa wawutén. Det
wawutén pulak, guné waak ma yangunék. 2 Akwi Sande guné nak nak
jémbaa ye kéraangunéngwa yéwaa ras ma taakangunék. Guné némaamba
yéwaa kéraae némaamba yéwaa ma taakangunék. Guné ayélapkéri yéwaa
kéraae ayélapkéri yéwaa ma taakangunék. Guna gaamba ma taakangunu
kurkale randu. Randu wuné yaawutu, néma jémbaa yate, det kwayéké
yangunéngwa yéwaaké katik waakngé guné. 3 Wérénjoké yangunéngwa
yéwaa kure yéndarénngé, guné yéku du rasét ma wangunék.
Wangunu yaae deké nyéngaa viyaae det kwayéwutu de wani nyéngaa,
wérénjongunén yéwaa waak kure yékandakwa Jerusalemét. 4 Kalmu
wuné waak Jerusalemét yéké wuté? “Wan yékun wa,” naamunaae,
yékawutékwa. Yémunaawutu, wa wunale yékandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pol yéte Korinsat véké mawulé yandén

5 Wuné ye Masedonia provinsmba saambake wani képmaamba taale
yeyé yaayate Gotna kundi kwayékawutékwa. Kwayétake kukmba gunéké
yaakawutékwa. 6-7 Yaae ayélapkéri sapak gunale yaréké wuté, kapuk
némaamba baapmu gunale yaréké wuté? Kalmu némaamba baapmu
yare néma wimut kurkwa sapak waak yaréké wuté? Wuné guné vétake
bari yémuké kalik yawutékwa. Wuné gunale némaamba baapmu yaréké
wa mawulé yawutékwa. Nana Néman Du Krais Jisas, wuné gunale
némaamba baapmu yaréwuténngé wamunaandu, wunga yarékawutékwa.
Yaréwutu guné wunat yékun yakangunéngwa, wuné kukmba guné
yaasékatake nak gaayét ye Gotna kundi wamba kwayémuké.
8-9 Taale yaréwutékwa gaayé Efesusmba yarépéka-kawutékwa. Ani
gaayémba tékwa némaamba du dakwa bulaa Gotna kundi vékuké
mawulé yandakwa. Yandaka wa néma jémbaa yate Gotna kundi
kwayéwutékwa. Némaamba du dakwa Gotna kundi yékunmba vékute
Krais Jisasna jémbaamba yaalandarénngé, wa ani jémbaa yapéka-
kawutékwa. Némaamba du wani jémbaaké kalik yate wa Kraisna maama
téndakwa. Deké wup yakapuk yate, Krais Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwana mawulé apamama yate yékunmba téndénngé, wuné déku kundi
wate ani gaayémba yarépékakawutékwa. Yare Pentikos waandakwa nyaa
Efesus yaasékatake yékawutékwa Masedoniat.
10 Timoti, wuné yakwa pulak, wa Néman Du Jisasna jémbaa yandékwa.
Yate gunéké yaandu, déké ma mawulé yangunék. Dat ma yékun yangunu
dé gunale yaréndu guné akwi yékunmba yaréngunék. 11 Yaréte déku
kundi ma vékungunék. “Baka du wa,” naaké yambak déké. Yate dat ma
yékun yangunék, dé kukmba guné yaasékatake yéku mawulé vékute
wunéké waambule yaandénngé. Dé nana nak duwale waambule yaaké
yandakwanngé wa kaavéréwutékwa.
12 Bulaa nana waayéka pulak du Apoloské wakawutékwa. Krais Jisasna
jémbaamba yaalan nak duwale gunéké yéndénngé dat wa wawutén.
Wawutéka anga wandén, “Bulaa wan yéku sékét yamba wa. Bulaa
Korinét katik yéké wuté. Yéku sékét yaandu wa yékawutékwa.” Naandén.

Pol kundi wasékéyakndékwa

13 Guné kapérandi yaambumba yékapuk yamuké, ma yékunmba
vékulakangunék. Guna mawulé apamama yate yékunmba téndu guné
Krais Jisasna kundi ma yékunmba vékuté-pékaangunu. Wup yakapuk
yate apamama yate ma téngunék. 14 Guné nak du dakwaké, Gorké waak
néma mawulé yate guna jémbaa ma yatépékangunék.
15 Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, gunat wawutékwa. Guné
Stefanas déku kémngé waak wa vékusékngunéngwa. De Akaiamba tékwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du dakwat taalékére taale Krais Jisasna kundi wa yékunmba vékundarén.
Vékute néma jémbaa yate wa Gotna du dakwat yékun yatépékandakwa.
16 Deké wa gunat wawutékwa. Guné deku kundi vékute dele Néman Du
Jisasna jémbaa yakwa duna kundi waak vékute, wandakwa pulak ma
yangunék.
17 Guné wangunénga de Stefanas, Fortunatus, Akaikus, wunéké wa
yaandarén. Yaandaka wuna mawulé yékun yandékwa. Guné wunéké
yaamuké yapatingunénga wunéké wa yaandarén. 18 De yaae gunéké
yéku kundi wandaka bulaa wuna mawulé yékunmba téndékwa.
Yékunmba téndékwanngé vékuséknguinu guna mawulé waak yékunmba
tékandékwa. De nana mawulat yékun yandarénngé guné deku yé ma
kavéréknguinék.
19-20 Akwila ambét déku taakwa Prisila, bérku gaamba Gotna kundi
bulmuké jaawuwe rate Krais Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwa
waak, de gunéké néma mawulé yate Néman Du Jisasna yé kavérékte
mawulé tawulé yandakwa gunéké. Ani gaayémba tékwa Néman Du
Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwa waak de akwi gunéké mawulé
tawulé yandakwa. Esiana némaamba nak taalémba Gotna kundi bulké
jaawuwe téte Krais Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwa waak wa
gunéké mawulé tawulé yandakwa. De akwi mawulé yate wunat wandaka
wa deku kundi gunat wawutékwa.
Nané Gotna du dakwa yanangwa pulak, guné guna du dakwaké
mawulé tawulé yate mawulé tawulé yanangwa yapaté det ma yangunék.
21 Bulaa wuné Pol wuna kundi viyaatakan dumba nyéngaa
kéraae, gunéké mawulé yate, wunékét wuna taamba wa ani kundi
viyaatakawutékwa.
22 Du dakwa nana Néman Du Jisaské néma mawulé yakapuk ye, wa de
yénga lambiyakndaru. De Gorale katik rapékaké daré.
Nana Néman Du Jisas, méné ma yaa.
23 Nana Néman Du Jisas gunéké sémbéraa yate gunat yékun yandénngé
dat wa waatakuwutékwa.
24 Nané akwi Krais Jisasna du dakwa ténangwa. Téte wuné gunéké
akwi néma mawulé yawutékwa. Wunga vékusék-ngunénngé wa gunat
wawutékwa.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Korinséké Pol kukmba viyaandén nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Korinmba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa ras Polké kapérandi kundi wandarén. Wandaka Pol vékundéka déku mawulé kapére yasékéyakén. Yandéka wa Korinsale kundi bulsékéréke deké nakapuk mawulé tawulé yamuké wa ani nyéngaa viyaandén.

Ani nyéngaana taale kwaakwa tambékmba wa Pol kaapamba wandékwa, talimba Korinsat wandén néma kundiké. Wani kundi wamuké kalik yandén. Yate de déku kundiké kuk kwayétake déké kapérandi kundi wandaka wa wani néma kundi wandén det. Wandéka de déku kundi vékutake deku kapérandi mawulé yaasékandaka wa bulaa deké mawulé tawulé yandékwa.

Wani sapak Judia distrikmba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa musé aséké, yéwaaké, kakémuké yapatiye téndaka Pol wandéka yéwaa wéréjondarén dé det kuriye kwayéndénngé. Pol dé Korinséna mawulé wa kusorapndén de yéwaa kwayéndarénngé. (Sapta 8, 9mba ma vé.)

Ani nyéngaana waambu tambékmba Pol paapu yate papukundi kwayékwa dunyanséké wa wandékwa. Wani dunyan yaae Korinmba yatéte wa Polké, Jisasna kundi kure yéndékwa jémbaaké waak kutmbendarén.

---

1 1 Got wunat wandéka wuné Pol Krais Jisasna kundi kure yaakwa du wa téwutékwa. Téte bulaa gunat wawutékwa nyéngaamba. Krais Jisasna jémbaamba yaale nana waayéka pulak tékwa du Timoti, wunale yaréte aané ani nyéngaa viyaatakatékwa gunéké. Guné Korinmba téte Gotna kundi yékunmba vékukwa du dakwa, guné Akaia provinsna nak gaayémba tékwa Gotna du dakwa akwi, gunéké waak wa ani nyéngaa viyaatakatékwa.

2 Nana aapa Got gunéké sémbéraa yate gunat yékun yate, yéku mawulé kwayéte, Néman Du Jisas Krais gunéké wunga male yandu guné yékunmba yatékangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Pol Gotna yé kavérékndékwa

3 Nané nana Néman Du Jisas Kraisna aapa Gotna yé ma kavérékngwak. Got wan du dakwaké sémbéraa yakwa du wa. Dé wan du dakwana

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulé yékun yakwa du wa. 4 Vakmi nak du dakwaké yaandu nané det
yékun yananénngé, dé nana mawulé wunga yékun yandékwa. Vakmi
nanéké yaandéka nanat yékun yandékwa pulak, det yékun yananénngé,
dé nana mawulat wunga wa yékun yandékwa. 5 Nané Jisas Kraisna du
dakwa ténanga, vakmi déké talimba yaan pulak wa, bulaa némaamba
vakmi nanéké yaandékwa. Yaandéka nané Kraisale nakurakmawulé
yananga wa Got nana mawulat yékun yandékwa. 6 Vakmi nanéké
yaandéka nané kaangél kutnangwa gunéké. Gunat yékun yananu
gunè Gorale yékunmba téngunénngé, wa kaangél kutnangwa gunéké.
Kaangél kutnanga wa Got nana mawulat yékun yandékwa. Gunè
waak kaangél kutnangwa pulak kaangél kurké yangunéngwa sapak,
nanat véte apamama yate yéku mawulé vékungunénngé, wa Got nana
mawulat yékun yandékwa. Yandu guna mawulat yékun yakanangwa.
7 Wa vékusék-nangwa. Kaangél kutnangwa pulak, wa kaangél
kurkangunéngwa. Kutngunu Got nana mawulé yékun yandékwa pulak,
guna mawulat yékun yakandékwa. Wunga vékuséknangwa.
8 Gunè Jisas Kraisna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu
pulak tékwa du dakwa, nané Esia provinsmba ténanga nanéké yaan
vakmiké vékusékngunénngé, wa mawulé yanangwa. Néma vakmi
yaae nanat yaavan kurké yandén. Yandéka néma kaangél kutte nana
mawulémba wananén, "Kalmu bari kiyaaké nané?" Naananén. 9 Wunga
wate anga waak wananén, "Kot vékukwa néma du de bari kiyaandarénngé
wandén apu pulak wa, a ténangwa. Bari a kiyaakanangwa." Wunga
wananga nana kwaminyan bérun. Wani vakmi nanéké yaandékwanngé
Got yi naandén. Nané anga wakanangwa, "Got apamama wa yandékwa. Dé
apamama yate wandéka wa kiyaan du dakwa taamale waarape téndakwa.
Nana mayé apa wan makalkéri mayé apa wa. Déku mayé apa wan némaan
wa. Nané dat waatakunanu dé apamama yate nanat yékun yakandékwa."
Wunga wananénngé, wani vakmi nanéké yaandékwanngé Got yi naandén.
10-11 Talimba késépéri apu wananén, "Néma vakmi nanéké wa yaandékwa.
Bulaa kiyaakanangwa." Wunga wananga Got nanat yékun yandéka wa
yékunmba yarénanén. Vakmi ras waak nanéké yaandu dé nanat nakapuk
yékun yandu wa yékunmba tékanangwa. Wa vékuséknangwa. Gunè nanéké
Gorét waatakute wunga nanat yékun yangunu, Got waatakunguna kundi
vékute nanat nakapuk yékun yandu nané yékunmba yarékanangwa. Wunga
vékusékte, wunga yandénngé wa kaavérénangwa. Got nanat wunga yékun
yandu, nané nakapuk yékunmba yarénanu, némaamba du dakwa véte,
Gorké mawulé yate déku yé kavérék-ngandakwa.

Pol det paapu yamba yandékwe wa

12 Nané ani muséké vékusékte mawulé tawulé yanangwa. Got
nanéké sémbéraa yate nanat yékun yandéka nané gunale yaréte, nak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taalémba tékwa du dakwale yaréte, yéku yapaté yate yéku mawulé
vékute, paapu yakapuk yate wa kurkale yarénanén. Wunga yaréte wa
nana mawulé yamba vékunangwe wa. Got tiyaan yéku mawulé vékute
wunga yate wa kurkale yarénanén. Wunga vékusékte wa mawulé tawulé
yanangwa. **13-14** Gunéké viyaatakananén kundi guné véte yékunmba
vékuséknguné nngé wa viyaatakananén. Kundi nak yamba paakunangwe
wa. Viyaatakananén kundi véte guné wani kundi yékunmba vékusék-
ngangunéngwa. Bulaa nana jémbaa nana mawuléké yamba yékunmba
vékuséknguné ngwe wa. Ayélapkéri male wa vékuséknguné ngwa. Nana
Néman Du Jisas waambule yaaké yakwa nyaa guné nanéké yékunmba
vékuséknguné nngé mawulé yanangwa. Wani nyaa nané guné ké mawulé
tawulé yanangwa pulak, guné nanéké mawulé tawulé yakanguné ngwa.
15-16 Guné nanéké mawulé tawulé yanguné ngwanngé vékusékte,
wuné Masedonia provinsét yéte taale guné véké wawutén. Masedonia
yaasékatake waambule yaae gunat nakapuk véké wa wawutén. Wunga
wate apu vétik gunat véte gunat yékun yaké mawulé yawutén. Gunat
véwutu guné wunat yékun yangunu nané Judiat yékunmba yémuké wa
wawutén.
17 Yénga guné wo, guna mawulémba? Wunga yaké watake, wunga
yakapuk yate, wuné papukundi bulkwa du wuné to, kapuk yénga pulak
wuté? Wunga yaké watake Gotna kundi vékukapuk yakwa du pulak wuté
ték, kapuk yénga pulak? De paapu yate wandakwa, "Yaakanangwa."
Wunga watake de yamba yaandakwe wa. De paapu yate wandakwa,
"Katik yaaké nané." Wunga watake wa yaandakwa. **18** Wuné wani du
pulak yamba yé wa. Wuné papukundi yamba bulwutékwe wa. Got apapu
apapu yéku kundi wandéka wuné dé pulak yéku kundi apapu apapu
wawutékwa. Yi wan wanana wa. Wuné, "Yaakawutékwa," naatake, wa
yaakawutékwa. Wuné, "Katik yaaké wuté," naatake, wa katik yaaké
wuté.
19 Wuné, Sailas, Timoti, wunga nané Gotna nyaan Jisas Kraiské
gunat kundi kwayénanén. Dé paapu yakapuk yate nakurak kundi male
wandékwa. Yéku kundi male wa wandékwa. Dé wandékwa pulak
yakandékwa. Wuné déku jémbaamba yaale papukundi wakapuk yate
yéku kundi male wawutékwa. **20** Gotna kundiké wanangwa, "Yi wan
wanana wa." Talimba Got nana gwaal waaranga maandéka bakamat
wandén, "Gunat yékun yakawutékwa. Yi wan wanana wa." Wunga
watake déku nyaanét wandéka dé nanat yékun yandéka Gotna kundi wa
sékérékndékwa. Jisas Krais nanat wunga yékun yandéka nané akwi déku
yémba Gorét waatakute Gotna yé kavérékte déku kundiké wanangwa, "Yi
wan wanana wa." Naanangwa.
21 Wan Got dé mayé apa wa tiyaandékwa nanat. Tiyaandéka nané
gunale apamama yate Kraiské yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wan wanana wa," naanangwa. Wan Got nanat wandén wa, déku jémbaa
yananénngé. 22 Wan Got dé nané Kraisna jémbaamba yaalan du dakwat
wa wandén, nané déku du dakwa téte yéku yapaté yananénngé. Dé déku
Yaamambi nanat tiyaandéka wa dé wulaae nana mawulémba randékwa.
Randéka wa vékuséknangwa. Got déku Yaamambi wunga tiyaate nanat
yékun yate kukmba nanat yékun yapékaré-kandékwa.

Pol deké bari yamba yéndékwe wa

23 Got wuna mawuléké vékusékte anga waak wa vékuséknddékwa.
Papukundi yamba bulwutékwe wa. Wawutékwa kundi wan yéku kundi
male wa. Wunga vékusékte gunat wakandékwa. Yaré nguněngwanngé
vékulakate, wuné gunat véké Korinét bari yamba yéwutékwe wa. Gunat
némaanmba waaruwutu guna mawulé kapére yamuké kalik yate, wa
guněké bari yamba yéwutékwe wa. 24 Guněké apa tapa yamuké kalik
yananén. Guné Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké,
"Yi wan wanana wa," naangunénga wa guna mawulé yékunmba
tépékaandékwa. Wunga tépékaandékwanngé vékusékte, wa nané wani
muséké néma kundi gunat wamuké kalik yanangwa. Guna mawulat
yékun yananu guné yéku mawulé vékute guna du dakwale yékunmba
ténguněnngé wa mawulé yanangwa.

2 1 Anga wa wawutén, "Deké bulaa katik yéké wuté. Det nakapuk
véte det nakapuk némaanmba katik waaruké wuté." 2 Wunga wate
wuné guněké yamba yéwutékwe wa. Wuna mawulé yékun yandékwa
guněké. Yandéka wuné gunat waaruwutu guna mawulé kapére yamuké
kalik yate, guněké yamba yéwutékwe wa. Guna mawulé kapére yandu
guné wuna mawulat yékun yaké yapatimuké kalik yate, guněké yamba
yéwutékwe wa. 3 Yate wuna mawulémba anga wawutén, "Korinsé Krais
Jisaské wawutén kundi yékunmba vékundarénngé wuna mawulé yékun
yandékwa deké. Yandéka, wuné ye kapérandi musé yaasékakapuk
yandaru, wuné véte det waarumuké kalik yawutékwa. Det waaruwutu
dele wunale nana mawulé kapére yamuké wa kalik yawutékwa." Wunga
wate wuné guněké yékapuk yate guněké nyéngaamba viyaatakawutén.
Guné taale kapérandi musé yaasékatake yékunmba male yaréngunu
wuné kukmba yaamuké mawulé yate wa guněké nyéngaamba
viyaatakawutén. Guné taale yékunmba yaréngunu wuna mawulé guněké
yékun yandu guna mawulé wunéké yékun yandénngé, wa guněké
nyéngaamba viyaatakawutén. 4 Guněké viyaatakawutéka wuna mawulé
wa kapére yan. Yandéka némaamba apu wa géraawutén. Yanguněngwa
kapérandi musé gunat yaavan kutmuké wup yate wa géraawutén.
Wani nyéngaa viyaatakate, guněké néma mawulé yawutékwanngé
vékuséknguněnngé, wa mawulé yawutén. Guna mawulé kapére
yandénngé, yamba mawulé yawutékwe wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nak du yan kapérandi muséké nakapuk katik vékulakaké daré

5 Wani du kapérandi musé yandéka wuné wani muséké géraa wutéka
wuna mawulé kapére yan. Dé kapérandi musé yandéka guné ras wani
muséké géraangunénga guna mawulé wa kapére yan. Guné akwi yamba
géraangunéngwe wa. Dat némaanmba waarumuké kalik yate wuné "Akwi"
naakapuk yate, "Ras," naawutékwa. 6 Gunéké taale viyaatakawutén nyéngaa
vétake guné némaamba du dakwa kapérandi musé yan duwat waarute déké
kuk wa kwayéngunén. Yaak. 7 Déku mawulé sépélak yapékakapuk yamuké,
dat nakapuk waaruké yambak. Yate déku mawulat yékun yate dat anga ma
wangunék, "Yaak. Wani kapérandi yapaté wa yaasékaménén. Wan yékun
wa. Bulaa yéku mawulé ma vékuménék." Wunga watake yandén kapérandi
muséké nakapuk vékulakaké yambak. 8 Déku mawulé sépélak aapélak
yapékakapuk yamuké, wa gunat wawutékwa. Guné dat ani kundi waak ma
wangunék, "Ménéké néma mawulé yanangwa." Wunga wangunu vékusék-
ngawutékwa, guné wuna kundi vékungunéngwanngé.
9 Gunéké vékusékngé wani nyéngaa talimba wa viyaatakawutén. Wuna
kundi vékute wawutén pulak yaké guné kapuk? Bulaa wawutékwa pulak
yangunéngwanngé vékusékte, wa gunat wawutékwa, wuna nak kundi
vékungunénngé. 10 Du yandarén kapérandi musé yaasékatake wani muséké
bulaa kalik yandaru guné, "Yaak," naate yandarén kapérandi muséké nakapuk
vékulakaké yambak. Wunga yangunu wuné waak, "Yaak," naate, yandarén
kapérandi muséké nakapuk katik vékulakaké wuté. De wunat kapérandi musé
yandaru wuné yandarén kapérandi muséké nakapuk katik vékulakaké wuté.
Kraisna yémba wate gunat yékun yaké we, wa wuné yandarén kapérandi
muséké nakapuk katik vékulakaké wuté. 11 A vékuséknangwa. Satan nanat
paapu yate nanat yaavan kurké wa mawulé yandékwa. Wunga vékusékte, dé
nanat wunga yaavan kurkapuk yamuké, de yan kapérandi musé yaasékandaru
nané yandarén kapérandi muséké nakapuk katik vékulakaké nané.

Troasmba Pol Taituské sémbéraa yandén

12 Talimba wuné Troasét ye Kraiské déku yéku kundi kwayéké mawulé
yawutéka nana Néman Du wandéka, wani gaayémba tékwa némaamba du
dakwa wani kundi vékuké mawulé yandarén. 13 Yandaka wuné wani gaayémba
yamba tépékaawutékwe wa. Krais Jisasna jémbaamba wunale yaalan du, déku
yé Taitus, déké wamba waakpatiye wuné déké sémbéraa yate wamba tékwa du
dakwa yaasékatake déké waaklakét wa yéwutén, Masedonia provinsét.

Got mayé apa kwayéndéka déku jémbaa yakwa du apamama yate téndakwa

14 Nané Gotna yé kavéréknangwa. Nané Kraisale nakurakmawulé yate
déku mayé apa kure ténanga Got nanat kure yéndékwa. Nana Néman Du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas Kraisna mayé apa déku maamana mayé apat taalékérandéka nané dale apamama yate dale yékunmba yénangwa, yéku yaambumba. Nané akwi genge gaayét yéte Kraisna kundi kwayénanga némaamba du dakwa déké vékuséndakwa. Yéku yaama yakwa gu yaama yeyé yaayandéka némaamba du dakwa vékundakwa pulak, wa némaamba du dakwa Kraiské kwayénangwa kundi vékute déké vékuséndakwa.

15 Nané Kraisale nakurakmawulé yate Krais Gorké kwayéndékwa yéku yaama yakwa gu pulak wa yaténangwa, Gotna ménimba. Yaténanga de Gorké yénangwa yaambumba yékwa du dakwa, lambiyakngé yandakwa yaambumba yékwa du dakwa waak nanat véte wa Kraiské vékulakandakwa. 16 Gorké yénangwa yaambumba yékwa du dakwa nanat véte nana kundi vékundaka, wa nané yéku yaama yakwa gu pulak deku ménimba ténanga de Kraiské vékulakate wa vékuséndakwa. Krais det yékun yandu Got det kéraae kure yékandékwa déku gaayét. Kure yéndu dale rapéka-kandakwa apapu apapu. Wunga vékuséndaka lambiyakngé yandakwa yaambumba yékwa du dakwa nanat véte kwayénangwa kundi vékundaka deku mawulé kapére yandékwa. Duna pusaamba yaalakwa yaama pulak vékundaka mawulé kapére yakwa pulak, wa wani du dakwana mawulé kapére yandékwa. Yandéka de Kraiské vékulakate déké kuk kwayétake wa vékuséndakwa. Krais det yékun yakapuk yandu de lambiyakngé yandakwa yaambumba yépékaate Gorale rakapuk yate apakmba rate kiyaan du dakwana taalémba rapéka-kandakwa. Wunga wa vékuséndakwa. Nané kapmang apamama yate wani jémbaa yaké yapatinangwa. Got nanat mayé apa tiyaandéka wa wani jémbaa yanangwa.

17 A vékuséknguné ngwa. Némaamba du dakwa paapu yate yéwaa kéraaké wate wa akwi genge gaayét yéte Gotna kundi kwayéndakwa. Nané de pulak yamba yanangwe wa. Got déku jémbaa yananénngé nanat wandéka nané Kraisale nakurakmawulé yate, Gotna ménimba téte, yéku mawulé vékute, papukundi wakapuk yate yéku kundi wate, wa Gotna kundi baka wanangwa. Wunga yanangwanngé wa vékuséknguné ngwa.

Kulé kundi vékute jémbaa yakwa dunyan

3 1 Wani du pulak yakapuk yanangwanngé wate, nané nana yé kavérékmuké kalik yanangwa. Wani kundi wate nané ani kundi yamba wanangwe wa, “Korinsé kalmu nané véséknga puk yate nana kundi vékukapuk yaké daré? Du ras nak gaayét yéte nyéngaa ras kure yéndakwa. Wani nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Ani nyéngaa kurkwa du yéku du wa. Deku kundi ma vékungunék. Wunga pulak nyéngaa kure yaakapuk yananu Korinsé nana kundi vékuké daré kapuk?” Guné nanéké vékuséknguné nga, wa wani kundi yamba wanangwe wa. Nané wunga pulak nyéngaa kure yaakapuk yananga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa akwi gaayémba tékwa du dakwa nana kundi vékundakwa. 2 Guné
wunga viyaatakandarén kundi pulak wa ténguněngwa. Akwi du dakwa
gunat véte anga wandakwa, “De Pol béra kundi vékute yéku musé
male yandakwa. Yandaka a vékuséknangwa. Pol béré yéku jémbaa wa
yandakwa.” Wunga watake wa nana kundi vékundakwa.
3 Krais déku kundi nana mawulémba viyaatakandéka wa gunat
déku kundi wanangwa. Wananga guné nana kundi vékute Kraisna
jémbaa yate guné Krais viyaatakan nyéngaa pulak wa ténguněngwa.
Yi wan wanana wa. Wunga ténguněnga akwi du dakwa gunat véte
anga wandakwa, “Pol béré wan kundi wan yéku kundi wa. Got deku
jémbaaké mawulé yandékwa.” Naandakwa. Talimba Moses Gotna
kundi matumba viyaatakandén, du dakwa Gotna kundi vékute
wandén pulak yandarénngé. Krais déku kundi guna mawulémba wa
taakandén. Taakandéka guné déku kundi yékunmba vékute wandékwa
pulak wa yanguněngwa. Yanguněnga nak du dakwa gunat véte
anga vékuséknda kwa. Apapu apapu rapékakwa du Gotna Yaamambi
nana mawulémba wulaae rate nanat wandéka wa déké yéku jémbaa
yanangwa.
4 Nané Gorké vékusékte wa wani kundi wanangwa. Krais nanat yékun
yandéka Gorké yékunmba vékulakananga dé nanat mayé apa tiyaandéka
déké yéku jémbaa yanangwa. 5 Nané nana kapmang apamama yate
déké yéku jémbaa yaké yapatinangwa. Got apamama yate mayé apa
tiyaandéka wa déké yéku jémbaa yanangwa. 6 Got nanat wa wandén, du
dakwat kéraaké yandékwa kulé kundi nak du dakwat kwayénanénngé.
Watake nanat mayé apa tiyaandén, wani jémbaa yananénngé. Got wan
kulé kundi, wan déku nyéngaamba kwaakwa apakundi yamba yé wa.
Got wan kulé kundi wan déku Yaamambi du dakwana mawulémba
wulaae rakwa kundi wa. Got talimba wan apakundi wa du dakwa yan
kapéremusé det wakwasnyéndékwa. Wani du dakwa wani apakundi
vékute wandékwa pulak yaké yapatite, Gotna ménimba yéku musé yakwa
du dakwa téké yapatiye, wa lambiyak-ngandakwa. Gorale katik rapékaké
daré. Gotna Yaamambi du dakwana mawulémba wulaae randéka wa de
Gorké yénangwa yaambumba yéndakwa. Wani du dakwa Gorale rapéka-
kandakwa apapu apapu.
7-8 Talimba Got déku apakundi matumba viyaatakandén. Wani sapak
Got néma yaa vérékte kaalékwa pulak wa yandén. Yandéka Moses
Gotna ménimba téndéka déku saawi waak yaa vérékte kaalékwa pulak
yan. Taale némaan yan. Kukmba makal yan. Yandéka Moses Israel du
dakwat Gotna apakundi wandéka de déku saawi véké yapatindarén.
Wani apakundi du dakwa lambiyakngé yandakwa yaambu wa
wakwasnyéndékwa. Moses wani kundi det wandéka déku saawi yaa
vérékte kaalékwa pulak yan. Nané Gotna kulé kundi kwayéte Gotna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaamambiale Gotna jémbaa yate, yénga pulak téké nané? Gotna kulé
kundi déku apakundit taalékéra ndénngé, nané apapu apapu yaa vérékte
kaalékwa pulak kurkale yapéka-kanangwa.
9 Got wani apakundi Mosesét wa wandén. Wandéka Moses du
dakwat kwayéndéka de wani kundi vékute yandarén kapéremuséké
vékusékndarén. Vékusékte de yéku musé yamba yandakwe wa.
Lambiyakngé yandakwa yaambumba wa yéténdarén. Yéte anga
vékusékndarén. Got wandén kundi wan yéku kundi wa. Wan néma kundi
wa. Wunga vékusékndarén. Got kulé kundi nanat wandéka wani kundi
wate anga wanangwa, “Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaae randu
gené Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa tékangunéngwa.
Téte Gorké yénangwa yaambumba yékangunéngwa.” Wunga wananga
nak du dakwa anga wandakwa, “Wani kulé kundi wan yéku kundi male
wa. Wan néma kundi wa.” Wunga wandaka a vékuséknangwa. Got
déku Yaamambiké wandén kulé kundi Mosesét taale wandén kundit wa
taalékéran.
10 Moses du dakwat Gotna apakundi wandéka anga wandarén, “Wani
kundi wan yéku kundi wa. Néma kundi wa.” Wunga wandaka Got kulé
kundi wandéka bulaa anga wanangwa, “Wani kulé kundi wan yéku laku
kundi wa. Wan néma kundi wa. Nané wani kulé kundi ma vékukwak.”
Wunga wate a vékuséknangwa. Got wan kulé kundi taale wandén kundit
wa taalékéran. 11 Got taale wandén kundi kukmba késké yandékwanngé
vékusékte wa anga wandarén, “Wan yéku kundi wa. Néma kundi
wa.” Wunga wandaka Got wan kulé kundi apapu apapu rapékaké
yandékwanngé vékusékte wa anga wanangwa, “Wani kulé kundi wan
yéku laku kundi wa. Néma mayé apa tiyaakwa kundi wa.” Wunga wate a
vékuséknangwa. Got wan kulé kundi taale wandén kundit wa taalékéran.
12 Got wan kulé kundi apa tapa yate rapékaké yandékwanngé
vékusékte, nané wup yakapuk yate, apamama yate wa wani kundi nak
du dakwat kwayénangwa. 13 Nané Moses talimba yan pulak yamba
yanangwe wa. Déku saawi yaa vérékte kaalékwa pulak yandéka dé Israel
du dakwat watake déku saawi laplapét saaptépéndén. Déku saawi taale
yaa vérékte kaalékwa pulak yate kukmba yakélak pulak kaaléndéka wani
du dakwa de vémuké wa dé kalik yate déku saawi laplapét saaptépéndén.
Moses wunga yandéka nané nak pulak yanangwa. Wanangwa kundi
késkapuk yate rapékaké yandékwanngé vékusékte, wa apamama yate
paakukapuk yate wani kundi kwayénangwa.
14 Laplapét musé nak saaptépéndéka paakwe kwaandéka nané wani
musé véké yapatinangwa pulak, wa de Israel du dakwa talimba Moses
wan kundiké yamba yékunmba vékusékndakwe wa. Bulaa waak Israel
du dakwa Got wandéka Moses wan apakundi vékute de wani kundiké
yamba yékunmba vékusékndakwe wa. Kraisale nakurakmawulé yakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du dakwa male wa wani kundiké yékunmba vékusék-ngandakwa.
15 Bulaa yarénangwa sapak Israel du dakwa némaamba wa Gotna
kundi bulndakwa gaamba jaawuwe vékundakwa, néma du Moses wan
apakundi nyéngaamba véte némaanmba wandaka. Vékute wani kundiké
yékunmba vékuséknge yapatindakwa. Laplap saaptépéndén musé
véké yapatinangwa pulak, wa de wani kundiké yékunmba vékuséknge
yapatindakwa.
16 Du dakwa yandarén kapéremuséké kuk kwayétake nana Néman
Duké yékunmba vékulakate de Moses wan apakundiké kurkale vékusék-
ngandakwa. Laplapét musé nak saaptépétake raapindaka nané wani musé
kurkale vénangwa pulak, wa de nana Néman Duké yékunmba vékulakate
Moses wan apakundiké kurkale vékusék-ngandakwa. 17 "Néman Duké,"
wate wa Gotna Yaamambiké wawutékwa. Gotna Yaamambi du dakwana
mawulémba wulaae randéka Moses wan apakundi wani du dakwana
mawuléké apamama yamba yandékwe wa. Yandéka de kalapusmba
kwaae kaapat yaalan du pulak, wa yéku mawulé vékute kurkale
yaréndakwa.
18 Nané Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa, nana
mawulémba Gotna Yaamambi wulaae randéka wa nana Néman Du
pulak wa ténangwa. Téte nané nana saawi laplapét saaptépékapuk
yanangwa pulak yananga, nak du dakwa nanat véte nana Néman
Duké wa vékuséknda kwa. Saawi véndakwa glas duna gasnyé gasnyé
wakwasnyéndékwa pulak, wa nana Néman Du wakwasnyénangwa
det. Wakwasnyénanga de nanat véte vékuséknda kwa. Nana Néman
Du wan apa tapa yakwa du wa. Nyaa véte kaalékwa pulak yakwa du
wa. Nané dale nakurakmawulé yate dé pulak yakélak yakélak némaan
yananga de nanat véte déké vékuséknda kwa. Nané wunga yalakét ye
ye kukmba némaan ye dé pulak male tékanangwa. Téte nané waak apa
tapa yate nyaa véte kaalékwa pulak yakanangwa. Nana Néman Du Gotna
Yaamambi nanat yékun yapékandu nané wunga yakanangwa.

Kraisna kundi kure yékwa dunyansé wan képmaat yandarén aké pulak wa

4 1 Got nanéké sémbéraa yate wa nanat wani jémbaa tiyaandén.
Tiyaandéka nané wani jémbaa yamuké yamba saalakunangwe wa.
2 Nané kapéremuséké, nékéti yananén muséké waak wa kuk kwayénanén.
Nané paapu yamba yanangwe wa. Gotna kundi yékunmba kwayénangwa.
Kwayéte nak pulak kundi yamba wanangwe wa. Gotna ménimba
téte déku kundi male wa akwi du dakwat kaapamba kwayénangwa,
deku mawulémba vékulakate kwayénanén kundiké, "Yi wan wanana
wa," naate wanngé vékusék-ndarénngé. 3 Wunga kundi kwayéte anga
vékuséknangwa. Wani kundiké yékunmba vékuséknga pukyakwa du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dakwa wa lambiyakngé yandakwa yaambumba wa yéténdakwa. 4 Gotna
kundi vékukapuk yakwa du dakwana néma du, Satan, dé kwayénangwa
kundiké yékunmba vékuséknga pukyakwa du dakwana mawulé wa
taakatépéndén, de Jisas Kraiské kundi vékukapuk yandarénngé. Dé deku
mawulé wa taakatépéndén, de wani yéku kundi vékukapuk yate nyaamba
tékapuk yandarénngé. Dé deku mawulé wa taakatépéndén, Jisas Krais
Got pulak yatéte apa tapa yate yéku du téndékwanngé de vékuséknga pukyandarénngé. 5 Nané du dakwat Gotna kundi kwayéte, de nana yé
kavérékndarénngé yamba vékulakanangwe wa. Det anga wanangwa:
Jisas Krais wan nana Néman Du wa. Nané Jisaské néma mawulé yate
déku yé kavérékte guna jémbaa yakwa du wa ténangwa. Naanangwa.
6 Talimba, gaan male ye tan sapak Got anga wandén, "Yé ma gétndu.
Nyaa ma téndu." Wunga wandéka yé gére nyaa tan képmaamba. Bulaa
Got wandéka nana mawulémba nyaa téndékwa. Téndéka nané talimba
ganngumba téte Gorké vékuséknga pukye, bulaa nyaa kaalékwanmba
yatéte, Jisas Kraisét véte Gotna mayé apaké wa vékuséknangwa. Got apa
tapa yate nyaa véte kaalékwa pulak yandékwanngé, nané Jisas Kraisét
véte wa Gorké vékuséknangwa.

7 Nané wunga vékuséknanga nana mawulé yékunmba téndékwa.
Téndéka Jisas Kraisna kundi wananga nana sépé apamama yamba
yandékwe wa. Képmaat yandarén aké matumba vaakére bari
pulaape késkwa pulak, nana sépé apamama yakapuk yandu wa bari
kiyaakanangwa. Nana sépé apamama yakapuk yandéka nak du dakwa
nanat véte nanéké anga wandakwa, "De deku néma du Gorké apanjémba
yate démba wa mayé apa kéraandakwa. Deku kapmang yamba apa
yandakwe wa." Wunga wate wa vékuséknda kwa, Got néma apa tapa
yandékwanngé. 8-9 Nané Jisas Kraisna kundi kwayé nanga déku maama
nanat kapérandi musé yandaka néma kaangél kutnangwa. Kutnanga
nana mawulé yamba yaavan kutndakwe wa. Nakurak apu nakurak apu
nané vékuséknga pukyate wanangwa: Yénga pulak yaké nané? Kamu
musé dé yéku musé? Kamu musé dé kapérandi musé? Wunga vékulakate
nané Kraisna jémbaaké kuk yamba kwayénangwe wa. Némaamba du
dakwa nana maama téndaka Got nanat yamba yaasékandékwe wa.
Némaamba du dakwa nanat viyaandaka nané yamba lambiyaknangwe
wa.

10 Talimba du ras Jisasét viyaandékndarén. Viyaandaka nané Jisasna
jémbaa yate genge gaayét yénanga apapu apapu nanat waak viyaandékngé
mawulé yandakwa. Nané wunga yanangwa, nak du dakwa nana jémbaa
véte Jisas nana mawulémba wulaae randékwanngé vékuséknda rénngé.
11 Nané Jisasna jémbaa kutnanga nak du dakwa kalik yate nanat
viyaandékngé mawulé yandakwa. Wani vakmi nanéké yaandékwa, nak
du dakwa nanat véte Jisas nana mawulémba wulaae randékwanngé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusékndarénngé. 12 Nané Jisas Kraisna kundi kwayénanu nanat viyaaké
mawulé yandaru wa nané bari kiyaakanangwa. Guné kwayénanén kundi
vékute kulémawulé kéraae Gorale rapéka-kangunéngwa apapu apapu.
13 Talimba du nak ani kundi Gotna nyéngaamba wa viyaatakandén
anga: Wuné Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan
wanana wa,” naawutén. Naate nak du dakwat déku kundi kwayéwutén.
Wunga viyaatakandéka nané dé pulak téte, nané waak Gorké yékunmba
vékulakate déku kundiké wanangwa, “Yi wan wanana wa.” Naate wa nak
du dakwat déku kundi kwayénangwa. 14 Anga wa vékuséknangwa. Got
wandéka Néman Du Jisas nakapuk taamale wa waarapndén. Got wunga
watake nakapuk wakandékwa, nané nakapuk taamale waarape Jisasale
rananénngé. Got nané kéraate gunat waak kéraae nané akwi kure
yékandékwa Jisaské. Wunga vékusékte wa Gotna kundi kwayénangwa.
15 Kwayénanga de kalik yate nanat kapérandi musé yandaka wa yi
naanangwa. De nanat kapérandi musé yandaru nané apamama yate
yékunmba ténanu, wa guné nanat véte guné waak apamama yate
yékunmba tékangunéngwa. De nanat kapérandi musé yandaru nak du
dakwa waak Gorké kundi vékukandakwa. Vékundaru kukmba némaamba
du dakwa Gorké kundi vékute, vékusék-ngandakwa. Deké sémbéraa wa
yandékwa. Vékusékte de Gorké mawulé tawulé yate déku yé kurkale
kavérék-ngandakwa. Wani muséké akwi vékulakananga de nanat
kapérandi musé yandaka wa yi naanangwa.
16 Got wandu nané nakapuk taamale waarape Jisasale rapékaké
yanangwanngé vékulakate, nané déku jémbaa yamuké yamba
saalakunangwe wa. Nana sépé yakélak yakélak kiyaate apamama
yamba yandékwe wa. Nana kwaminyan kiyaakapuk yate akwi nyaa
Gotna Yaamambimba mayé apa wa kéraandékwa. 17 Nanéké yaakwa
vakmi wan ayélapkéri-sékéyak wa. Wani vakmi bari yékandékwa. Katik
kulémba rapékaké dé. Wani ayélapkéri vakmi taale yaandu kukmba
kurkale wa rapéka-kanangwa. Gorale apapu apapu kulémba rapékate, dé
nyaa véte kaalékwa pulak nané waak wunga yaké yanangwa musé wan
néma musé wa. Nanéké yaakwa akwi vakmit wa taalékéra-kandékwa.
18 Nané du dakwa vékwa muséké yamba vékulakanangwe wa. Du dakwa
vékapuk yakwa muséké vékulaka vékulaka naanangwa. Du dakwa vékwa
musé wan képmaamba rate rapékakapuk yakwa musé wa. Du dakwa
vékapuk yakwa musé wan Gotna gaayémba rate apapu apapu rapékakwa
musé wa. Nané Gotna gaayémba téte apapu apapu rapékakwa muséké
vékulakate, wa Gotna jémbaa yamuké yamba saalakunangwe wa.

Gorale kurkale rapékaké yandakwanngé vékusékndarén wa

5 1 Nané anga vékuséknangwa. Nana sépé wan bare pulak wa. Bare
kwaaré vétik nakurak male wa kwaandékwa. Bare jaangwa ye bari

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

késkwa pulak, nana sépé bari biyaawuwe késkandékwa. Nané kiyaae kulé sépé
kéraae nakapuk taamale waarape Gotna gaayémba rapéka-kanangwa. Kéraaké
yananangwa kulé sépé wan apamama yakwa sépé wa. Rapékakwa sépé wa.
Biyaawukapuk yakwa sépé wa. Got wani kulé sépé ye wani yéku sépé nanat
tiyaakandékwa. Wani sépé wan képmaamba kure ténangwa sépé pulak yamba
yé wa. Wunga wa vékuséknangwa.
2 Nané ani képmaamba téte képmaana sépé kure wani sépéké wa kalik
yanangwa. Nané waare Gotna gaayémba rate tiyaaké yandékwa kulé
sépé kéraaké wa néma mawulé yanangwa. 3 Yate kulé sépé kéraananu
nana kwaminyan baka katik téké dé. 4 Nané képmaana sépé kure ténanga
kaangél yapékandékwa nanat. Yandéka nané kulé sépéké mawulé
yanangwa. Nané anga yamba wanangwe wa: Nané sépé kure tékapuk
yananu nana kwaminyan male téndénngé mawulé yanangwa. Wunga
wakapuk yate anga wanangwa: Kiyaae nané Gotmba kulé sépé kéraaké
wa mawulé yanangwa. Ani képmaana sépé bari biyaawundékwa. Kulé
sépé rapéka-kandékwa. Kulé sépé ani képmaana sépat wa taalékéra-
kandékwa. Nané kulé sépé kéraae Gorale apapu apapu yékunmba
rapéka-kanangwa. Wunga wanangwa. 5 Nané kulé sépé kéraae wunga
rananénngé Got wa wandén. Watake nanat déku Yaamambi tiyaandén,
nané wunga yékunmba rapékaké yanangwanngé vékusék-nanénngé.
6 Got déku Yaamambi wunga tiyaandéka nana mawulémba wulaae randéka
nana mawulé apamama wa yandékwa. Yandéka wup yamba yanangwe wa.
Yéku mawulé vékute vékuséknangwa. Nané ani képmaana sépé wayéka
kure yatéte wa nana Néman Duwale déku gaayémba yamba ranangwe wa.
7 Nané dé vékapuk yate, dé wandén pulak yaké yandékwanngé yékunmba
vékulakate wa wunga vékusék-nangwa. 8 Ani képmaana sépé yaasékatake
nana Néman Duwale déku gaayémba raké mawulé yate, wup yakapuk yate,
nana mawulémba apamama yanangwa. 9 Yate anga wanangwa: Nané nana
Néman Du mawulé yakwa jémbaa male ma yakwak. Nané ani képmaana sépé
kure téte ani képmaamba wayéka yatéte mawulé yandékwa jémbaa male ma
yakwak. Nané kulé sépé kéraae dale déku gaayémba rate dé mawulé yakwa
jémbaa male ma yakwak. Wunga wate wani jémbaa male yakanangwa. 10 Anga
vékuséknangwa. Kukmba Krais néma kot vékute néma du raké yandékwa
sapak nané akwi saakiye déku ménimba tékanangwa. Ténanu dé ani képmaana
sépé kure téte yananén musé waambule kaatakandékwa. Nané yéku musé
yamunaananu, wa dé nanat yéku musé kaatakandékwa. Nané kapérandi musé
yamunaananu, wa dé nanat yananén kapérandi musé yakatakandékwa. Wunga
vékusékte nané nana Néman Du mawulé yakwa jémbaa male ma yakwak.

De Gorale nakurakmawulé yate téndarénngé wa wandékwa

11 Nana Néman Du néma kot vékute néma du raké yandékwanngé
vékusékte, nané yékunmba vékulakate déké mawulé yanangwa. Yate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékéyaakmba tékwa du dakwa Gotna kundi yékunmba vékundarénngé,
wa néma jémbaa yanangwa. Nané yéku mawulé vékute yéku musé
yanangwanngé, Got wa vékuséknd́ékwa. Guné waak wani muséké
vékuséknguné́nngé mawulé yawutékwa.
12 Gunat anga yamba wanangwe wa: Nané yéku musé yakwa du wa.
Wunga wakapuk yate wa néma jémbaa yanangwa, guné yanangwa musé
yanangwa mawuléké waak vékusékte wani muséké mawulé tawulé
yangunénngé. Du ras paapu yate yéku musé ayélap yandakwa. Yandaka
deku mawulé kurkale yamba téndékwe wa. Nané yéku musé yéku
mawulé yananga nana mawulé kurkale téndékwa. Nané néma jémbaa
yanangwa, guné véte yanangwa yéku mawuléké guné mawulé yate nak
du dakwat wani muséké wangunénngé.
13 Nanéké kalmu anga waké guné? “De waangété yate wa wunga
wandakwa.” Wunga wangunu, anga wakanangwa: Nané Gorké jémbaa
yate wa wunga wanangwa. Wunga wananu kalmu guné nanéké anga
waké guné? “De yéku mawulé vékute wa wunga wandakwa.” Wunga
wangunu, wa anga wakanangwa: Nané gunat yékun yaké yanangwanngé
wa wanangwa.
14 Jisas Krais nanéké néma mawulé yandéka nané mawulé yandékwa
pulak yate, wa wunga yakanangwa. Anga vékuséknangwa. Krais akwi
du dakwat Satanna taambamba kéraamuké wa kiyaandén. Wunga wa
vékuséknangwa. Kiyaan du talimba yandarén muséké vékulakakapuk
yandakwa pulak, nané Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa talimba
yananén kapérandi musé yaasékatake bulaa wani muséké nakapuk
yamba vékulakanangwe wa. 15 Nané kulémawulé kéraae dale yékunmba
rapékananénngé wa Krais kiyaandén. Nané akwi du dakwa dale
yékunmba téte, mawulé yanangwa pulak yakapuk yate, dé mawulé
yandékwa pulak yananénngé, wa dé kiyaae nakapuk taamale waarapndén.
16 Nané mawulé yandékwa pulak yate nak du dakwat véte, wa ani
képmaana muséké vékulakakwa du dakwa wandakwa pulak anga
yamba wanangwe wa: De némaamba musé taake néma du dakwa daré
to, kapuk? Wunga wakapuk yate nané deku mawuléké vékulakate anga
wanangwa: De Kraisale nakurakmawulé yate yékunmba daré to, kapuk?
Wunga vékulakanangwa. Nané talimba yékéyaakmba téte Kraiské
wananén: Dé némaamba musé taakakapuk yate, wan dé baka du wa.
Néma du yamba wa. Naatake bulaa déké anga wanangwa: Nana Néman
Du wa. Déké vékusékte wa wunga wanangwa. 17 Du dakwa Kraisale
nakurakmawulé yate de kulémawulé kéraae kulé du dakwa yaréndakwa.
Talimba yéndarén yaambu yaasékatake kulé yaambumba Gorké yéte wa
kulé du dakwa téndakwa.
18 Got wandéka wa nané kulé du dakwa ténangwa. Talimba nané
Gotna maama wa ténanén. Ténanga Got wandéka Krais gaaye nanéké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa kiyaandén. Nané Gorale nakurakmawulé yate, déku du dakwa ténanénngé wa Krais kiyaandén. Nané Gotna du dakwa ténanga Got nanat wandén, nané nak du dakwat déku kundi wananu de waak dale nakurakmawulé yate déku du dakwa téndarénngé.

19 Got nanat wandén, det ani kundi kwayénanénngé: "Krais gaaye ani képmaamba tékwa du dakwaké kiyaandénngé wa dat wandén Got. Guné ani képmaamba tékwa du dakwa dale nakurakmawulé yate déku du dakwa téngunénngé, wa Got Kraisét wunga wandén. Wandéka Krais kiyaae yangunén kapérandi musé yasnyéputindénngé, guné kapérandi musé yaasékangunu, wa Got wani kapérandi muséké nakapuk katik vékulakaké dé." Wunga wananénngé wa Got nanat wandén. 20 Wandéka gunat Kraisna kundi kwayénangwa. Guné Gotna du dakwa téngunénngé wa Got mawulé yandékwa. Yate nanat wandéka gunat wanangwa. Kraisna yémba gunat wanangwa, guné Gotna maama téngunéngwa yapaté yaasékatake, dale nakurakmawulé yate déku du dakwa téngunénngé. 21 Krais kapérandi musé yamba yandékwe wa. Yandéka nané Gotna du dakwa ténanénngé wa Got yananén akwi kapérandi musé kéraae wa Kraisét kwayéndén. Kwayéndéka dé Gotna ménimba kapérandi musé yan du pulak wa téndén. Téte, dale nakurakmawulé yananénngé, dé yananén kapérandi muséké wa kiyaandén. Nané Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa ténanénngé, wa Krais yananén kapérandi muséké wa kiyaandén.

Wani jémbaa yate néma kaangél kutndarén

6 1 Got nanat wunga wandéka nané dale jémbaa yate gunat anga wanangwa: Ma véku. Got gunat wunga yékun yandénngé guné baka téké yambak. Guné dale nakurakmawulé yate déku du dakwa ma téngunék. Wunga wanangwa gunat. 2 Wani muséké Got anga wandén:

> Wuné gunéké sémbéraa yaké wawutén sapak wa waatakungunén kundi vékuwutén.
> Wuné guné kéraae wunéké yaandakwa yaambumba taakaké wawutén sapak wa gunat yékun yawutén.

Wunga wandéka du nak Gotna nyéngaamba wunga viyaatakandéka wuné wani kundiké vékulakate gunat wawutékwa: Ma vékungunék. Bulaa Got gunéké sémbéraa yaké mawulé yandékwa. Bulaa Got guné kéraae déké yénangwa yaambumba taakaké mawulé yandékwa. Wunga mawulé yandékwa sapak wan bulaa anana.

3 Nané apapu apapu yéku jémbaa yate yéku mawulé vékute yékunmba male ténangwa. Nak du dakwa nanat véte, sépélak yate Gorké kuk kwayékapuk yamuké, wa yéku jémbaa yate yéku mawulé vékute yékunmba male ténangwa. 4 Nak du dakwa nanat véte, "Gorké yéku jémbaa yakwa du wa," naandarénngé, nané Gotna jémbaa yakwa du yéku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jémbaa yate, yéku mawulé vékute, yékunmba male ténangwa. Késpulak nakpulak vakmi, nanat yaavan kurkwa musé waak nanéké yaandéka nané nana mawulémba apamama yate yéku mawulé vékute yékunmba male wa ténangwa.

5 Nanat baangat viyaae nanat kalapusmba kusolatakandaka némaamba du dakwa jaawuwe némaanmba waatakwe nanat viyaandékngé yandaka nané nana mawulémba apamama yate, yéku mawulé vékute, yékunmba male wa ténanén. Néma jémbaa yate, némaamba apu Gotna jémbaa yate gaan yundé kwaakapuk yate, kaandale yaréte, nané nana mawulémba apamama yate yéku mawulé vékute, yékunmba male wa ténanén. 6 Nak du dakwa nané Gotna jémbaa yakwa du ténangwanngé vékuséndarénngé, wa anga yanangwa. Nané yéku mawulé vékute yéku yapaté male wa yanangwa. Nané Jisas Kraisna jémbaaké vékusékte wa Gorké vékuséknangwa. Nané nak du dakwat bari waarukapuk yate deké sémbéraa yanangwa. Gotna Yaamambi nana mawulémba wulaae randéka nané nak du dakwaké néma mawulé yate det yékun yanangwa. 7 Papukundi wakapuk yate wa yéku kundi male wanangwa. Got nanat mayé apa tiyaandéka wa déku jémbaa yanangwa.

Ani gwaaménja kundi ma vékungunék. Du waariyaké yate waariyandakwa musé kutndakwa. Maamat viyaamuké yékutuwa taambamba wa kulaa kutndakwa. Maamana vi deku maatumba wulaakapuk yamuké wa akituwa taambamba waakét kutndakwa. Wunga kure waariyate wa kurkale téndakwa. Nana yéku mawulé wan deku kulaa pulak wa. Yanangwa yéku musé wan deku waakét pulak wa. Nané yéku mawulé vékute yéku yapaté yananga wa de nana mawulé yaavan kurkapuk yandaka wa kurkale ténangwa.

8 Du ras nanéké anga wandakwa, “Yéku yapaté yakwa du wa.” Wunga wandaka ras nanéké anga wandakwa, “Kapérandi musé yakwa du wa.” Wunga wandaka ras nanéké kapérandi kundi wandakwa. Ras de nana yé kavérékndakwa. Ras nanéké anga wandakwa, “Wan paapu yakwa du wa.” Wunga wandaka nané papukundi wakapuk yate yéku kundi male wa wanangwa.

9 Du ras nanéké anga wandakwa, “Baka du wa.” Naandaka Got déku du dakwa waak de nanéké anga wandakwa, “Néma du wa.” Naandakwa. Yékéyaakmba tékwa du nanat viyaandékngé mawulé yandaka wa yaténangwa. De nanat viyaate, wa nanat yamba viyaandékndakwe wa. 10 Némaamba vakmi nanéké yaandéka nana mawulémba kaangél kutnangwa. Yate nané apapu apapu mawulé tawulé yanangwa Gorké. Nané musékapuk du pulak wa. Yate wa nak du dakwat yékun yanangwa, de Gorale apapu apapu yékunmba rapékandarénngé. Ani képmaana muséké vékulakakwa du nanéké anga wandakwa, “De musé kure tékapuk yakwa du wa. Gandéndu wa.” Wunga wandaka anga vékuséknangwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Got nanat yékun yandéka nané dale nakurakmawulé yate yékunmba
ténangwa. Kukmba nané dale yékunmba rapéka-kanangwa apapu apapu.
11 Guné Korinsé, gunat akwi kundi wa kwayénanén. Kundi nak yamba
paakunangwe wa. Yate gunéké néma mawulé yanangwa. 12 Yananga
guné nanale nakurakmawulé yamba yangunéngwe wa. Nané gunéké
yanangwa pulak, guné nanéké yamba néma mawulé yangunéngwe wa.
13 Aapa déku nyambalésat wandékwa pulak, bulaa gunat a wawutékwa.
Nané gunéké néma mawulé yanangwa pulak, guné waak nanéké néma
mawulé ma yangunu.

Nané Gotna gaa pulak wa ténangwa

14 Guné Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, guné déku
jémbaamba yaalakapuk yan du dakwale yaréké yambak. Dele jémbaa
yaké yambak. Yéku musé yakwa du dakwa kapérandi musé yakwa du
dakwale nakurakmawulé yaké yapati-ndakwanngé vékulakate wa wani
kundi wawutékwa. Anga vékuséknangwa. Ganngu nyaale véréti sékét
yamba témbérékwe wa. Guné, nyaamba tékwa du dakwa, ganngumba
téte kapérandi musé yakwa du dakwale nakurakmawulé yaké wa
yapatingunéngwa. 15 Yénga pulak dé? Krais Satanale nakurakmawulé
dé yato? Yamba yé wa. Kraisna kundiké, "Yi wan wanana wa," naakwa
du dakwa Kraisna kundiké, "Papukundi wa," naakwa du dakwale
nakurakmawulé daré yato kapuk? Yamba yé wa. De mawulé vétik yate
kém vétikmba tékandakwa.
16 Gotna kundi bulnangwa gaamba papungot katik taakaké nané.
Anga vékuséknguné ngwa. Nané Got randékwa gaa pulak wa ténangwa.
Wunga téte nané papungorét waatakukwa du dakwale katik yaréké nané.
Nanéké Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa:

Got wa wandén, "Wuné deku mawulémba wulaae rakawutékwa.
Dele yékawutékwa.
Wuné deku néma du Got rawutu de wuna du dakwa tékandakwa."
17-18 Wunga watake nana Néman Du Got akwi muséké apa tapa yate anga
wandén,
"Guné wuna kundi vékute de yaasékatake ma yéngunék.
Dele yaréké yambak.
Yandakwa kapérandi musé gunat yaavan kurkapuk yamuké guné
wani kapérandi muséké ma kuk kwayéngunék.
Wunga yangunu gunat wakawutékwa, guné wuna du dakwa
téngunénngé.
Watake wuné guna aapa rawutu guné wuna nyambalésé
tékangunéngwa." Naandén Néman Du Got.

7 1 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, nané Got nanat yékun yaké
wandén kundiké ma vékulakakwak. Yate nana mawulé yaavan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kurkwa kapérandi musé, nana sépé yaavan kurkwa kapérandi musé,
akwi kapérandi muséké ma kuk kwayékwak. Kwayétake, Gorké wup yate,
“Got nana Néman Du wa,” naate déku yé ma kavérékngwak. Yate yéku
mawulé vékute, yéku yapaté male yate nané déku du dakwa ma tékwak.

Korinsé kapérandi musé yaasékandaka Pol mawulé tawulé yandén

2 Nané gunat kapérandi musé yamba yanangwe wa. Gunat yamba
yaavan kutnangwe wa. Gunat yamba paapu yate musé kéraanangwe wa.
Nané gunat nak nak yéku yapaté male wa yananén. Yananénngé guné
nanéké néma mawulé ma yangunék. 3 Wuné wunga wate gunat yamba
waaruwutékwe wa. Anga wa wawutén: Gunéké néma mawulé yanangwa.
Wunga wawuténngé, nané kiyaaké yate wa gunéké néma mawulé
yapéka-kanangwa. Nané wayéka kulé téte wa gunéké néma mawulé
yapéka-kanangwa. Yate gunale yatékanangwa. 4 Anga vékusékwutékwa.
Guné yéku yapaté yakangunéngwa. Wunga vékusékte gunéké kapére
mawulé yamba vékuwutékwe wa. Yéku mawulé vékuwutékwa gunéké.
Némaamba vakmi nanéké yaandéka gunéké vékulakawutéka wuna
mawulé yékunmba téndékwa. Téndéka mawulé tawulé yawutékwa
gunéké.

5 Talimba nané Masedonia provinsét ye késpulak nakpulak gaayémba
ténanga wamba waak némaamba vakmi apapu nanéké yaandén. Wani
muséké yaap yamba yarénangwe wa. Némaamba du nanat waarundaka
némaamba du nanat viyaandaka, guné Krais Jisasna jémbaamba
yaalan nak du dakwa waak Gorké kuk kwayémuké, wa wup yananén.
6 Yananga wup yakwa duna mawulat yékun yakwa du Got Taitusét
wandén, nanéké yaandénngé. Dé yaae gunéké wandéka Got nana
mawulat yékun yandén. 7 Taitus yaandéka wa mawulé yanangwa. Wani
muséké male yamba mawulé yanangwe wa. Ani muséké waak mawulé
yanangwa. Dé gunéké ani kundi wunat wandén. Guné wuné véké néma
mawulé wa yangunéngwa. Guné yangunén kapérandi muséké kalik yate
géraangunéngwa. Guné wunéké néma mawulé yate wuna yé kavérék-
ngunéngwa. Guné wunga yangunénga yéku mawulé vékundékwa
gunéké. Wani kundi wate nana mawulat yékun yandén. Yandéka mawulé
tawulé yawutékwa gunéké.

8 Talimba guna du yan kapérandi muséké wuné vékulakate gunéké
nyéngaa nak viyaatakawutén. Viyaae kwayésatite wa wawutén: De wani
nyéngaa véte kalik yandaru deku mawulé kapére yakandékwa. Wunga
wawutéka wuna mawulé waak kapére yandén. Bulaa wuna mawulé
kapére yamba ye wa. Guné wani nyéngaa vénguné nga ayélap sapak guna
mawulé kapére yanngé wan yékun wa. 9 Guna du yan kapérandi muséké
kalik yangunénga guna mawulé kapére yandéka wani muséké kuk
kwayéngunénga wa wani kundi wawutékwa. Guné kapérandi muséké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kalik yate Gorké wa vékulakangunén. Vékulakate déku kundi vékute
guné bulaa yékunmba ténguněngwa. Nané guna mawulé yamba yaavan
kutnangwe wa. Wani muséké mawulé tawulé yawutékwa.
10 Anga vékuséknangwa. Du dakwa yandarén kapérandi muséké kalik
yate wani kapérandi musé yaasékandaru, wa Got det yékun yakandékwa,
de déké yénangwa yaambumba nakapuk yéte dale yékunmba
rapékandarénngé. De wunga yaké yandakwanngé taale kapére mawulé
vékundarén, wan kapére yamba wa. Wan yékun wa. Wani kapére
mawuléké kalik ye wa yaasékandarén. Gorké yékunmba vékulakakapuk
yate ani képmaana muséké male vékulakakwa du dakwa kapérandi musé
ye kukmba yaaké yakwa kapérandi muséké kalik yate wani kapérandi
musé wayéka yapékaténdakwa. De wani kapérandi musé yamba
yaasékandakwe wa. Yate lambiyakngandakwa. Gorale katik yékunmba
rapékaké daré. Wunga vékuséknangwa.
11 Guné taale yangunén kapérandi muséké kalik yate sémbéraa wa
yangunén. Sémbéraa yate kapérandi musé yaasékangunénga Got gunat yékun
yandéka bulaa kurkale wa ténguněngwa. Guné viyaatakawutén kapérandi
muséké yékunmba vékulakate yéku musé yaké mawulé yate wani kapérandi
muséké kuk kwayéké wa mawulé yangunén. Yate guné wani kapérandi musé
yan duwat waarungunén. Waarute, Got wani kapérandi muséké rakarka
yamuké wup yate, guné wani kapérandi muséké wa kuk kwayéngunén. Kuk
kwayétake bulaa kurkale yaténguněngwa. Yatéte nakapuk wuné véké mawulé
yanguněngwa. Guné wunga yate wani kapérandi muséké kalik yate yéku
yapaté wa yangunén. Bulaa yéku mawulé vékute kurkale ténguněngwa.
12 Wuné wani nyéngaa viyaatakate wani kapérandi musé yan duké
yamba vékulakawutékwe wa. Wani nyéngaa viyaatakate wuné yaavan
kutndén duké yamba vékulakawutékwe wa. Wani nyéngaa viyaatakate
guméké wa vékulakawutén. Wani nyéngaa viyaa takawutén, wa guné
wani nyéngaa véte, wuna kundi vékute wawutén pulak yate, anga
wanguněnngé, "Nané Gotna ménimba téte bulaa vékuséknangwa. Pol
béréké néma mawulé yanangwa." Wunga wanguněnngé wa mawulé
yawutén. 13 Yate wani nyéngaa viyaatakawutéka guné véte wawutén
pulak yangunénga bulaa wani muséké nana mawulé yékun yandékwa.
Ani muséké waak nana mawulé yékun yandékwa. Taitus guméké yaae
guné akwi yéku yapaté yangunénga véte guméké mawulé tawulé yandén.
Yandéka wuné waak mawulé tawulé yawutékwa guméké.
14 Talimba guméké Taitusét anga wawutén, "De ména kundi
vékukandakwa. De yéku yapaté yaké mawulé yandakwa." Wunga
wawutéka dé yaae gunat véte anga wandén, "Yi wan wanana wa."
Naandén. Dat papukundi bulkapuk ye yéku kundi wa wawutén.
Wawutéka guné wuna kundi vékute wawutén pulak yangunénga wuna
kundi sékérékndéka wa mawulé tawulé yawutékwa guméké.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Talimba Taitus guné ké ye wuna kundi kwayéndéka guné akwi
wani kundi vékute, guné kapérandi musé yamuké wup yate, wandén
pulak yaké mawulé yangunénga véndén. Véte guné ké mawulé yandén.
Bulaa wuné ké waambule yaae guné ké vékulakate guné ké néma mawulé
yandékwa. 16 Dé wunat guné ké wandéka bulaa a vékusékwutékwa. Guné
yéku yapaté male yakangunéngwa. Wunga vékusékte mawulé tawulé wa
yawutékwa guné ké.

Jisas Kraisna du dakwa déku nak du dakwat wa yékun yandakwa

8 1 Guné Jisas Kraisna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka
nyangengu pulak tékwa du dakwa, bulaa gunat wawutékwa, Got
yan muséké vékusékngunénngé. Got dé Jisas Kraisna jémbaamba yaale
Masedonia provinsmba tékwa du dakwaké yékunmba véréte det yéku
mawulé kwayéndén. 2 Kwayéndéka néma vakmi deké yaandéka muséké
yapatikwa du dakwa wa téndarén. Téte kapére mawulé vékukapuk yate
yéku mawulé wa vékundarén. Vékute Jisas Kraisna jémbaamba yaalan
nak du dakwat némaamba yéwaa kwayémuké jaawundarén. 3 De ayélap
yéwaa male kéraae wani yéwaa wérénjowe kukmba deku mawulé vékute
yéwaa ras waak wérénjowe wani du dakwat kwayémuké némaamba
yéwaa wérénjondarén. Wunga yandarénngé wa vékusékwutékwa.
Wunga yate deku mawulé vékundarén. Wuné wani muséké det
yamba wawutékwe wa. 4 De nana du dakwale jémbaa yate Judiamba
tékwa Gotna du dakwat yékun yaké mawulé yate wérénjotakandarén
némaamba yéwaa Judiat kure yéwuténngé wunat waatakundarén.
5 Talimba nana mawulémba deké anga wananén, “Ayélap yéwaa
wa kwayékandakwa.” Wunga wananga de ayélap yéwaa taale
taakatake kukmba yéwaa ras waak wanale taake némaamba yéwaa
wa kwayéndarén. De anga wandarén, “Nané yénga pulak yananénngé
dé Got mawulé yo?” Naatake déku jémbaa yamuké we deku sépé deku
mawulé waak nana Néman Du Gorét wa kwayéndarén. Kwayétake nanat
yékun yaké wandarén, nana akwi kundi vékuké yandakwanngé. Watake
Gotna du dakwat de némaamba yéwaa wérénjowe kwayéndarén. 6 De
wunga yandaka Taitusét anga wananén, “Méné Korinmba tékwa du
dakwa Gotna nak du dakwat yéwaa kwayéndarénngé det taale waménén.
Waménénga wa kwayéndakwa. Bulaa nakapuk ye ma véménu. De yéwaa
ras waak daré wérénjotakak? Wérénjotakakapuk yandaru, de bari wani
yéku jémbaa yasékéyak-ndarénngé, det ma waménék.” 7 Wunga watake
bulaa gunat wanangwa. Akwi muséké yékunmba yangunéngwa pulak,
anga waak yékunmba ma yangunék. Guné nak du dakwat némaamba
yéwaa ma kwayéngunék. Guné Jisas Kraiské yékunmba vékulakate
déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naangunéngwa. Déku kundi
wa yékunmba kwayéngunéngwa nak du dakwat. Gorké yékunmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa vékusékngunéngwa. Déku jémbaa kurkale yaké wa mawulé
yangunéngwa. Nanéké néma mawulé wa yangunéngwa. Guné wunga
yékunmba yangunéngwa pulak, anga waak yékunmba ma yangunék.
Guné Krais Jisasna jémbaamba yaale muséké yapatikwa du dakwat yékun
yate det némaamba yéwaa ma kwayéngunék.
8 Guné mawulé yawutékwa pulak yangunénngé, gunat néma kundi
yamba wawutékwe wa. Guna mawulé vékute wunga yangunénngé,
gunat wa wawutékwa. Ani taalémba téte Jisas Kraisna jémbaamba
yaalan du dakwa de nak du dakwat yékun yaké mawulé yandakwanngé,
wa gunat wawutékwa. De yakwa pulak yangunénngé, wa mawulé
yawutékwa. Guné wunga yate muséké yapatikwa du dakwat némaamba
yéwaa kwayéte det yékun yate, wa vékusék-nganangwa, guné deké
néma mawulé yangunéngwanngé. 9 Nana Néman Du Jisas Krais nanéké
wunga néma mawulé yandékwanngé wa vékusék-ngunéngwa. Taale dé
némaamba musé yan du wa. Gunat yékun yaké we wa ani képmaat gaaye
musékapuk du pulak yaréndén. Guné dé yaran pulak kukmba yékunmba
rapékangunénngé, wa dé ani képmaat gaaye musékapuk du pulak
yaréndén. Dé nanéké wunga néma mawulé yandékwanngé vékulakate,
guné nak du dakwaké néma mawulé ma yangunék.
10 Wuné wani muséké anga vékulakawutékwa. Nak kwaaré guné
Jisas Kraisna jémbaamba yaale muséké yapatin du dakwat yéwaa
kwayéké mawulé yate baasnyé ye yéwaa wérénjotakangunén.
Nak du dakwa kwayékapuk yandarén sapak guné taale deké yéwaa
wérénjotakangunén. 11-12 Bulaa yéwaa wunga wérénjotake, wa jémbaa
yasékéyak-ngangunéngwa. Guné wani jémbaaké taale mawulé yatake,
wani jémbaa yasékéyakngé wa mawulé yakangunéngwa. Yate ayélap
yéwaa kéraae, wa ayélap yéwaa kwayékangunéngwa. Némaamba yéwaa
kéraae némaamba yéwaa kwayékangunéngwa. Gorké vékusékte wa
wunga wawutékwa. Du dakwa mawulé yate yéwaa kwayéndaka Gotna
mawulé yékun yandékwa deké. Anga vékusékndékwa. De ayélap yéwaa
kéraae, wa némaamba yéwaa kwayéké yapatindakwa. De mawulé yate
ayélap yéwaa wa kwayékandakwa. Det némaamba yéwaaké katik waké
dé. Wunga vékusékte yéwaaké yamba vékulakandékwe wa. Dé yandakwa
mawuléké wa vékulakandékwa. Bulaa guné wunga vékusékte mawulé
yate yéwaa wérénjowe det kwayémuké yangunéngwan, wan yékun wa.
13 Wani kundi wate anga yamba wawutékwe wa: Guné némaamba
yéwaa kwayétake muséké yapatite baka yaréngunu de guna yéwaa
kéraae némaamba musale yarékandakwa. Wunga yamba wawutékwe
wa. 14 Anga wawutékwa: Ani sapak némaamba yéwaa némaamba
musé wa taakangunén. De muséké yapatite baka wa yaréndakwa.
Guné bulaa det kwayéngunu, wan yékun wa. Kukmba guné muséké
yapatingunu de némaamba musé némaamba yéwaa taakatake gunat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayéndaru, wan yékun wa. Guné akwi wunga yamunaae, wa guné
akwi yékunmba yarékangunéngwa. Wunga wate wa gunat wawutén,
guné yéwaa wérénjowe det kwayéngunénngé. 15 Akwi du dakwa deku du
dakwat yékun yate dele yékunmba yaréndakwanngé, ani kundi Gotna
nyéngaamba wa kwaakwa: Némaamba kakému kéraan du kakému
kandaka kakému ras waak yamba randékwe wa. Ayélapkéri kakému
kéraan du kakémuké yamba yapatindakwe wa. Wa yékunmba kandarén.

Jémbaa yakwa du ras Korinét yékandakwa

16 Got wandéka Taitus nané yakwa pulak, gunat yékun yaké néma
mawulé yandékwa. Got wunga wandéka nané Gorké mawulé tawulé
yate déku yé kavéréknangwa. 17 Taitus gunat yékun yaké néma mawulé
yandéka, wa guné yéndénngé wananga, yi naandén. Taale déku
mawulé vékute guné yéké mawulé yandén. Yate kukmba nana kundi
vékute guné yéké yi naandén. 18 Nak duwat waak guné yéndénngé
wa wananén. Dé waak Jisas Kraisna jémbaamba yaalandén wa. Kraisna
jémbaamba yaalan nak du dakwa anga vékusékndakwa. Dé Kraisna
kundi yékunmba wa wandékwa. Wunga vékusékte déké anga wandakwa,
"Yéku du wa." Naandakwa. 19 Wani duwat de akwi gaayémba tékwa
Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa wandarén, dé nanale Jerusalemét
yéte nanale wérénjotakandarén yéwaa wamba tékwa du dakwat
kwayéndénngé. Nané wani jémbaa yananu nak du dakwa véte vékusék-
ngandakwa, nané nak du dakwat yékun yaké mawulé yanangwanngé.
Vékusékte nana Néman Duna yé kavérék-ngandakwa.
20 Nané wérénjotakandarén némaamba yéwaa kure yénanu wandarén
du nanale yékandékwa. Nanat waarute kalmu ani kundi nanéké
anga waké daré? "De wérénjotakananén yéwaaké yamba yékunmba
kaavéréndakwe wa. De Jerusalemmba tékwa du dakwat yamba
kwayéndakwe wa." De wunga wamuké kalik yate, nané nana kapmang
wani yéwaa katik kéraae kure yéké nané. Wandarén du waak wani
yéwaa kéraae kure nanale ma yaandu. 21 Yéku yapaté yaké wa mawulé
yanangwa. Yéku yapaté yananu nana Néman Du vékandékwa. Dé male
yamba wa. Nané yéku yapaté yananu nak du dakwa waak vékandakwa.
Akwi du dakwa nanat véte, nané yéku yapaté yakwa du yarénangwanngé
vékusék-ndarénngé, wa mawulé yanangwa. Yate ani du nanale yéké
yandékwanngé wa mawulé tawulé yanangwa.
22 Jisas Kraisna jémbaamba yaalan nak duwat waak wa wananén,
dé wani du vétikale guné yéndénngé. Wani du apapu nak du dakwat
yékun yaké mawulé yandéka wa vénanén. Véte dat guné wawutéka
anga wandén, "Anga vékusékwutékwa. Korinsé ména kundi yékunmba
vékute wani yéwaa wérénjotaka-kandakwa." Wunga wate gunat yékun
yaké wa néma mawulé yandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Guné Taituské wa vékusékngunéngwa. Dé wunale Gotna jémbaa
yate wa gunat yékun yandékwa. Dale yaaké yakwa du vétik Kraisna
jémbaamba yaale déku jémbaa wa kutmbérékwa. Nak gaayémba tékwa
Kraisna jémbaamba yaalan nak du dakwa bérét wandarén, Kraisna kundi
kwayémbérénngé. Bét yéku jémbaa yambéru nak du dakwa véte Kraisna
yé kavérék-ngandakwa. 24 Wani du kupuk yaandaru guné yékunmba male
ma yaréngunék. Yaréte nak du dakwaké néma mawulé yate det ma yékun
yangunék. Nané wani duwat gunéké anga wananén, "De Kraisna kundi
yékunmba vékute nak du dakwaké wa néma mawulé yandakwa." Wunga
wananénngé de yaandaru guné nak du dakwaké néma mawulé yate det
yékun yangunu, de Kraisna jémbaamba yaalan nak du dakwa waak, véte
vékusék-ngandakwa. Nané papukundi bulkapuk yate wa yéku kundi wa
wananén gunéké.

Gotna nak du dakwat yékun yaké yandakwanngé Pol wandén

9 1 Anga wa vékusékngunéngwa. Nané Judia provinsét ye wamba
tékwa Gotna du dakwat yéwaa kwayékanangwa. Wunga vékusék-
ngunéngwanngé bulaa wani muséké sémény kundi katik viyaatakaké
wuté. 2 Guné det yéwaa kwayéké mawulé yangunéngwanngé, a
vékusékwutékwa. Vékusékte Masedonia provinsmba tékwa du dakwat
gunéké anga wawutén, "Akaia provinsmba tékwa du dakwa wa yékun
yandarén. A yén kwaaré de Gotna nak du dakwat kwayéké wate yéwaa
wérénjotakandarén." Wunga wawutéka amba tékwa némaamba du
dakwa anga wandarén, "Wan yéku yapaté wa yandarén. Nané waak
Gotna nak du dakwat kwayéké, yéwaa ma wérénjokwak." Naatake yéwaa
wa wérénjo takandakwa.
3 Wani kundi gunéké watake, Taitus béré gunéké ye gunat
véndarénngé, wa det wawutén. Wawutén pulak guné wani yéwaa akwi
wérénjo-takangunénga dé yékunmba ro kapuk? Wérénjotakangunén
yéwaa yékunmba randénngé we wa wani du kupukét wawutén, de
gunéké ye gunat véndarénngé.
4 Talimba gunéké anga wawutén, "Wani yéwaa yékunmba
wérénjotakandarén wa." Wunga wawuténngé, de Masedoniamba tékwa
du dakwa ras wunale yaae, guné wawutén pulak yakapuk yate wani
yéwaa yékunmba wérénjotakakapuk yangunu, de vémunaandaru, wa
wani muséké nékéti yakatik wuté. De wunga vémunaandaru guné
waak nékéti yakatik guné. 5 Nané wunga nékéti yakapuk yamuké, wa
wani du kupukét wawutén, de taale gunéké yéndarénngé. Talimba
anga wa wangunén, "Nané Judiamba tékwa Jisas Kraisna jémbaamba
yaalan du dakwat némaamba yéwaa wérénjowe kwayékanangwa."
Wunga wangunénngé wani du kupuk wani yéwaa kéraamuké wa
yaakandakwa. Yaandaru guné nakurakmba wérénjotakangunu wani

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sapak yaakawutékwa. Guné wunga yangunu, wa nak du dakwa véte
vékusék-ngandakwa. Nak du guné ké apamama yakapuk yandéka wa
guna mawulé male vékute wani yéwaa kwayénguné ngwa.
6 Wani kundi wate ani gwaaménja kundiké vékulakawutékwa.
Ayélapkéri kakému yaanangwa du wa ayélapkérin kakému male wa
kéraakandékwa. Némaamba kakému yaanangwa du wa némaamba
kakému wa kéraakandékwa. Wani kundi wate wuné yéwaa kwayéké
yanguné ngwanngé vékulakawutékwa. 7 Vékulakate wa gunat
wawutékwa. Guné akwi nak nak guna mawulé taale ma vékungunék.
Vékwe mawulé yanguné ngwa pulak yéwaa ma kwayéngunék Gorét.
Guné Gorét kwayéte, kalik yaké yambak. Gorét kwayéte nak duna kundi
vékukapuk yate guna mawulé vékute ma kwayéngunék. Guné mawulé
tawulé yate Gorét kwayéngunu, wan yékun wa. Wunga kwayéte wa yéku
yapaté yakanguné ngwa. 8 Guné muséké nak yapatingunu, wa Got wani
musé gunat kwayéké wa apamama yandékwa. Gunat musé ras waak
kwayéké wa apamama yandékwa. Wunga kwayéndu guné muséké katik
yapatiké guné. Yangunu nak du dakwa muséké yapatindaru guné det
némaamba yéwaa ma kwayéngunék. 9 Wani muséké ani kundi Gotna
nyéngaamba wa kwaakwa anga:

Gotna du de némaamba musé némaamba yéwaa musékapuk du
dakwat kwayéndakwa.
Det yékun yapékandakwa apapu apapu.

10 Gwaaménja kundi nak waak wakawutékwa. Got kakému
kwayéndékwa, du dakwa yaanandarénngé. Got wandékwa, yaanandarén
kakému yékunmba yaalandu de kandarénngé. Wani kundiké vékulakate
anga vékuséknangwa. Got wunga yate dé musé, yéwaa gunat
kwayékandékwa, guné yéku yapaté yate yéku mawulé vékute musékapuk
du dakwat kwayéngunénngé. Yate némaamba musé némaamba yéwaa
ras waak gunat kwayékandékwa. 11 Dé wunga gunat kwayékandékwa,
guné yéku mawulé vékute musékapuk du dakwat kwayéngunénngé.
Wunga yangunu nané wérénjotakangunén yéwaa kéraae kure ye
Jerusalemmba tékwa musékapuk du dakwat kwayénanu, wa de Gotna yé
kavérék-ngandakwa.
12 Guné wunga kwayéte wa muséké yapatikwa Gotna du dakwat
yékun yakanguné ngwa. Nak yéku yapaté waak yakanguné ngwa. Guné
wunga kwayéngunu, wa yéku mawulé wani du dakwana mawulémba
sékérékndu de Gotna yé yékunmba kavérék-ngandakwa. 13 Guné
wunga kwayéngunu, wa Judiamba tékwa némaamba du dakwa gunat
véte anga wakandakwa, “Korinsé de Jisas Kraisna kundi yékunmba
vékute déku jémbaa kurkale wa kutndakwa. Kutte nané, muséké
yapatikwa némaamba du dakwa rasét waak, nanat wa némaamba yéwaa
tiyaandakwa. Tiyaandakwanngé vékulakate, nané Gotna yé kavérék-

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nganangwa.” 14 Wunga wate wa Got gunat kwayéndén yéku mawuléké
vékusék-ngandakwa. Vékusékte guné́ké néma mawulé yate Gorét
waataku-kandakwa, dé gunat yékun yapékandénngé.
15 Got nanat néma yéku musé wa tiyaandén. Akwi nak musat wa
taalékéran. Tiyaandénngé vékulakate, nané déku yé ma kavéréknngwak.

Pol deku kundi kaatate déku jémbaaké wandékwa

10 1 Guné Korinmba tékwa du dakwa ras wunéké anga
wangunéngwa, “Pol apakmba yaréte nanat kundi némaanmba
wandékwa. Dé yaae nana ménimba téte wup yate kundi yakélak male
wandékwa.” Wunga wangunénga Krais déku yé kavéréknngapuk yate
kundi yakélak wandén pulak, wuné Pol gunat yakélak kundi wawutékwa.
Wate wa waatakuwutékwa, guné wuna kundi vékungunénngé. 2 Wuné
yaae gunat némaanmba wamuké kalik yate, bulaa gunat wawutékwa.
Guné wunéké wandarén kapérandi kundiké kuk kwayétake yékunmba
ma yaréngunék. Wunga yaréngunu guné́ké yaakawutékwa. Ras guné
anga wangunéngwa, “Ani képmaana muséké male vékulakakwa du
yakwa pulak, Pol béré wunga kapérandi yapaté wa yandakwa.” Wunga
wangunu, wa wuné yaae gunat némaanmba wakawutékwa.
3 Nané ani képmaamba wa yarénangwa. Yi wan wanana wa. Ani
képmaamba yaréte waariya pulak wa yanangwa. Ani képmaana muséké
male vékulakate Gotna kundi vékukapuk yakwa du waariyandakwa
pulak, nané yamba yanangwe wa. 4 Nané ani képmaamba téte
waariyandakwa musé yamba kure waariyanangwe wa. Got nanat mayé
apa wa tiyaandén, nané waariya pulak yate Satanna apamusé yaavan
kutnanénngé. Satanna dunyan Gorké paapu yate kapérandi kundi
bulndaka nané Got tiyaakwa mayé apa kéraae kundi kwayénanga nana
kundi deku kundit wa taalékéran. 5 Satanna dunyan Gorké yénangwa
yaambu wa taakatépéndakwa, du dakwa Gorké vékuséknngapuk
yandarénngé. Nané taakatépéndarén musé yaavan kutte Gorké
yénangwa yaambu wa kutnangwa. Yate nané Satanna taambamba
tékwa du dakwana mawulat wa yékun yanangwa. Yate néma jémbaa
wa yanangwa, wani du dakwa Satan yaasékatake ye Jisas Kraisna
taambamba téte déku kundi yékunmba vékundarénngé. 6 Wunga yate
guné nana kundi vékute wanangwa pulak yangunénngé wa mawulé
yanangwa. Guné wunga yangunu nané apamama yate nana kundi
vékukapuk yakwa du dakwat yandarén kapérandi musé némaanmba
waambule yakata-kanangwa.
7 Wuna saawi véte guna mawulémba anga wangunéngwa, “Pol wan
apamama yakapuk yakwa du wa. Dé yénga pulak Kraisna du téké dé?”
Naangunénga gunat wawutékwa: Guna du nak kalmu anga waké dé?
“Wuné Kraisna du a.” Wunga wamunaandu, wan yékun wa. Wunga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandu dat wakawutékwa: Nané waak Kraisna du wa. Wani muséké
yékéyaak yaké yambak. Naakawutékwa. 8 Nana Néman Du gunéké
yékunmba vénanénngé nanat wandénngé wa wunga wakawutékwa.
Dé nanat wunga wandéka nané némaamba apu gunat anga wanangwa:
Nané guna néma du téte gunéké yékunmba vékanangwa. Wunga wate
wani jémbaaké nékéti katik yaké wuté. Nana Néman Du wunat wunga
wate, wuné gunat yaavan kuruwuténngé yamba vékulakandékwe wa. Dé
wunga wate, wuné guna mawulat yékun yawuténngé wa vékulakandén.
9 Wani kundi wawutékwa, guné yékunmba vékulaka-ngunénngé.
Vékulakate guné anga waké yambak, "Nané wup yananénngé wa wani
kundi nanéké viyaatakandékwa." Wunga wangunénngé kalik yawutékwa.
10 Ras anga wangunéngwa, "Pol déku nyéngaamba nanat néma kundi
némaanmba wandékwa. Dé nanéké yaae nanale yaréte apamama yamba
yandékwe wa. Déku kundi wan baka kundi wa." 11 Wunga wakwa apu,
gunat anga wawutékwa: Nané apakmba yaréte gunat nyéngaamba kundi
kwayénangwa. Nané gunale yaréte wa nyéngaamba viyaatakanangwa kundi
male wa gunat wanangwa. Wan nakurak kundi male wa wanangwa. Wunga
wanangwanngé, guné yékunmba vékusék-ngunénngé wa mawulé yawutékwa.
12 Du ras anga wandakwa, "Wani du kurkale wa téndakwa. Nané det
taalékératake kurkale sékéyak a ténangwa." Wunga wakwa du pulak
yamba wanangwe wa. De deku yé wa kavérékndakwa. Nané de yakwa
pulak, nana yé katik kavérékngé nané. Wunga yakwa du yékunmba
yamba vékusékndakwe wa.
13 Got nanat anga wandén, "Gunat ani jémbaa kwayéwutékwa. Guné
ani jémbaa male ma yangunék." Wunga wandéka tiyaandén jémbaa male
wa yanangwa. Yate tiyaandén jémbaaké male vékulakate yéku mawulé
vékute mawulé tawulé yanangwa. Tiyaandén jémbaa yate wa gunat
déku kundi kwayénangwa. 14 Talimba, du ras Jisas Kraisna kundi gunat
wakapuk yandarén sapak, nané taale yaae Got nanat wandén jémbaa
yate, wa gunat wani kundi kwayénanén. Kwayétake bulaa nané Got
tiyaandén jémbaa gunale yananénngé wanangwan, wan yékun wa.
15 Nané nak du yan yéku jémbaaké ani kundi yamba wanangwe
wa: Nané wani jémbaa yananén wa. Wunga wakapuk yate nané Got
tiyaandéka yananén jémbaaké male wa wanangwa. Gunale yanangwa
jémbaa Got nanat tiyaandéka bulaa gunat wanangwa: Guné Jisas Kraiské
yékunmba vékulakate déku jémbaa ma kuttépékaa-ngunék. Kuttépékaa-
ngunu nané du dakwat ras waak kundi kwayénanu de waak déké
yékunmba vékulaka-kandakwa. Vékulakate déku jémbaamba yaalan du
dakwa némaamba yatékandakwa. Wunga mawulé yanangwa. Wunga
wate nak képmaat yéké mawulé yanangwa.
16 Nané guna képmaa yaasékatake nak képmaat ye wamba téte
yékéyaakmba yatékwa du dakwat Jisas Kraisna kundi kwayéké mawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yanangwa. Nak du taale ye yékéyaakmba tékwa du dakwat Jisas Kraisna kundi kwayéndaru, wa wani du dakwat déku kundi katik kwayéké nané. Nané kukmba ye yanangwa jémbaaké mawulé tawulé yananu, wa taale yén du kalmu nanat anga waké daré? "Nané taale Gotna jémbaa amba wa yananén. Guné kukmba yaae det Jisas Kraisna kundi kwayéte wa nana jémbaa yaavan wa kutnguné ngwa." De wunga wamuké kalik yanangwa. De wunga wamuké kalik yate, wa Gorké vékuséknga pukyakwa du dakwaké male yéte, wa det Jisas Kraisna kundi kwayékanangwa.

17 Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa anga: Du dakwa duna yé kavéréknge mawulé yate, nana Néman Duna yé ma kavéréknda rék. 18 Wani kundi vékute anga vékuséknangwa. Du dakwa, yandarén jémbaaké vékulakate, deku yé kavérékte anga wamunaandaru, "Nané yéku musé yakwa du dakwa a." Wunga wandaru, wa Got deké katik mawulé tawulé yaké dé. Nana Néman Du dé du dakwa yan jémbaaké vékulakate deké anga wandu, "De yéku musé yakwa du dakwa wa." Wunga wandu, wa Got deké mawulé tawulé yakandékwa.

Papukundi wakwa duké Pol wandékwa

11 1 Kundi ras waak waké mawulé yawutékwa. Ma wawutu véku. Waangété pulak kundi wamunaawutu, wa véku kangunéngwa. Wunga mawulé yawutékwa.

2 Got guné ké sémbéraa yandéka wuné waak guné ké sémbéraa yawutékwa. Sémbéraa yate guné ké vékulaka vékulaka naawutékwa. Ani gwaaménja kundiké ma vékulaka. Du nak taakwa kéraamuké léku aapat anga wandékwa, "Ména takwanyanét ma wa, lé wunémba kumbilénngé." Wunga wandu léku aapa yi naae, wa lé kure yéké yandékwa sapakngé kaavéréte déku takwanyanngé kurkale vérékandékwa, lé nak duwale kwaakapuk yate yékunmba male yarélénngé. Vére wandén sapak wa lé kwayékandékwa, léku duwat. Wani kundiké vékulakate ma vékungunék. Jisas Krais wandéka guné wani du kumbiké yakwa taakwa pulak wa ténguné ngwa. Wuné wani aapa pulak yatéte wa guné ké kurkale vétéwutékwa, guné yékunmba male yaréngunénngé. Krais yaae guna yéku mawulé véte guné déku gaayét kéraae kure yéké yandékwa sapakngé kaavéréte guné ké wa kurkale vétéwutékwa. 3 Véte Satan yaae paapu yate guna mawulé yaavan kutmuké wa wup yatéwutékwa. Talimba Satan kaambena mawulémba wulaae rate taale yaran taakwa Ivét paapu yandén. Yandéka lé Gotna kundiké kuk kwayélén. Satan wunga léku mawulé yaavan kutndén pulak, guna mawulé waak yaavan kutmuké wa wup yawutékwa. Dé guna mawulé yaavan kutndu, wa guné Jisas Kraiské yékunmba vékulakakapuk yate, déku jémbaa kurkapuk yate wa déké kuk kwayékanguné ngwa.

4 Guné wunga yamuké wup yawutékwa. Guné nak du wandakwa késpulak nakpulak kundi bari vékuké mawulé yanguné ngwa. Talimba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gunéké yaae gunat yéku kundi kwayénanén Jisaské. Wani du nakpulak
kundi kwayéndakwa. Nané Jisasna kundi gunat kwayénanga Gotna
Yaamambi guna mawulémba wa wulaae randén. De nakpulak
kundi gunat kwayéndaka vékungunénga kutakwa nak wa guna
mawulémba wulaae télékwa. Nané Gorké yénangwa yaambuké gunat
yakwasnyénanga gunè, "Yi wan wanana wa," wa naangunén. De paapu
yate Gorké yéndakwa nak yaambuké gunat yakwasnyéndaka wa bari
vékungunéngwa.
5 Ma véku. Gunè wani duké anga wangunéngwa, "De Jisas Kraisna
kundi yékun wa kure yaandakwa. De yéku du wa." Wunga wangunénga
gunat wawutékwa: De paapu yakwa du wa. Gunè deku kundi vékute,
wuna kundi kurkale ma vékungunék. Wuna yéku mawulé deku
mawulat wa taalékérandén wa. Naawutékwa. 6 Wuné wandakwa
pulak kundi kurkale wakapuk yawutéka deku kundi wuna kundit dé
taalékérak? Dékumukét yénga yakét. Wuné Jisas Kraiské wa yékunmba
vékusékwutékwa. Vékusékwutéka wuna yéku mawulé deku mawulat
wa taalékéran. Nané apapu apapu Kraiské wate déku jémbaa kurkale
yananga wa véngunén.
7 Wuné gunale yaréte Gotna kundi gunat kwayéte wani jémbaaké
kéraakwate yawutékwa yéwaaké gunat yamba yaawiwutékwe wa.
Gunéké vékulakate gunat Gotna kundi wa kwayéwutén. Wuna sépéké
yamba vékulakawutékwe wa. Yénga pulak dé? Wunga yate kapérandi
yapaté wuté yak kapuk? Yamba yé wa. 8 Wuné gunale yaréte Gotna
jémbaa yawutéka Jisas Kraisna jémbaamba yaale nak gaayémba tékwa
du dakwa wunat yéwaa kwayésatindarén. Kwayésatindaka deku yéwaa
wa kéraawutén. Kéraae wani sapak dele yaréte Gotna jémbaa yamba
yawutékwe wa. Gunale yaréte wa Gotna jémbaa yawutén.
9 Gunale yaréte Gotna jémbaa yate wa muséké yapatiwutén. Yate guné
wunat yékun yangunénngé gunat yéwaaké yamba yaawiwutékwe wa.
Jisas Kraisna jémbaamba yaale Masedoniamba tékwa du dakwa wunéké
vékulakate yéwaa wérénjotakandaka deku du ras wani yéwaa kure yaae
wunat tiyaandarén. Talimba gunat yéwaaké yamba yaawiwutékwe wa.
Kukmba waak gunat yéwaaké katik yaawiké wuté. 10 Yi wan wanana
wa. Jisas Krais wuna mawulémba randéka wuné papukundi bulkapuk
yate yéku kundi male wa wawutékwa. Wate Akaia provinsmba tékwa
du dakwat anga wakawutékwa, "Korinsale yaréte Gotna jémbaa yate
wa demba yéwaa yamba kéraawutékwe wa. Yi wan wanana wa."
Naakawutékwa.
11 Yénga guné vékulako? Kamuké wuté gunémba yéwaa yamba
kéraawutékwe? Gunéké kalik yate wuté wunga yak? Yamba yé wa.
Gunéké néma mawulé yate gunémba yéwaa yamba kéraawutékwe wa.
Wuné gunéké néma mawulé yawutékwanngé Got wa vékusék-ndékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Yawutén pulak nakapuk yakawutékwa. Gunat yéwaaké katik
yaawiké wuté. Paapu yakwa du wunéké kundi bulkapuk yandarénngé,
wunga katik yaké wuté. De anga wandakwa, “Nané waak Kraisna kundi
kure yaakwa du wa. Nané waak yéku du wa. Pol yakwa pulak nané waak
Kraisna jémbaa wa yanangwa.” Wunga wate paapu yandakwa. Gunémba
yéwaa wa kéraandakwa. Wunga yate wa de wuné yakwa pulak yamba
yandakwe wa. 13 Wani du wan paapu yakwa du wa. Paapu yate gunat
anga wandakwa, “Nané Kraisna kundi kure yaakwa du a.” Wunga wate
paapu yate déku jémbaa yakwa du pulak wa yaténdakwa.
14 Paapu yakwa du deku kapmang yamba wunga yandakwe wa. Deku
néma du Satan waak paapu yandékwa. Yate nakpulak yate Gotna kundi
kure gaayakwa du pulak wa téndékwa. 15 Wunga téndéka déku jémbaa
yakwa dunyan waak, dé paapu yakwa pulak, wa paapu yandakwa. Guné
det véte anga wangunénngé wa mawulé yandakwa, “Wani du wan Gotna
jémbaa yakwa du wa.” Wunga wangunénngé mawulé yate wa gunat paapu
yandakwa. De kapérandi yapaté wunga yandaka Got det véréndékwa wa.
Vére kukmba det yandarén kapérandi musé waambule yakata-kandékwa.

Pol wani jémbaa yandéka némaamba vakmi wa déké yaan

16 Taale wawutén pulak wuné nakapuk wakawutékwa. Guné wunat,
“Méné waangété du wa,” naaké yambak. Guné wunat, “Méné waangété
du wa,” naate, wuna kundi ma vékungunék. Paapu yakwa du yakwa
pulak, wuné waak wuna yé kavérék-ngawutékwa. 17 Wuné Néman Duna
kundi vékute wa yamba wunga wawutékwe wa. Wuné wuna yé kavérékte
wa waangété du pulak wawutékwa. 18 Némaamba du deku yé kavérékte
anga wandakwa, “Nané yéku du yaréte ani yéku jémbaa wa yanangwa.”
Wunga wandaka wuné, de wakwa pulak, wakawutékwa.
19 Guné guna mawulémba anga wangunéngwa, “Nané nyaangét
vékupukaakwa du dakwa wa.” Wunga wate guné yamba yékunmba
vékuséknguné ngwe wa. Vékuséknga pukyate waangété duna kundi
vékute wani kundiké wa mawulé tawulé yangunéngwa. 20 De gunat wa
témbétndakwa, guné deku kundi vékute wandakwa pulak deku jémbaa
yangunénngé. De guna musé kéraae gunat kapérandi musé yate deku
yé kavérékte anga wandakwa, “Nané néma du wa. Guné baka du dakwa
wa.” Wunga wate guna saawimba viyaandakwa. Wunga yandaka guné
det waarukapuk yate deku kundi vékungunéngwa. Wunga yangunénga
gunat anga wawutékwa, “Guné nyaangét vékupukaakwa du dakwa
yamba yé wa.” Naawutékwa gunat. 21 Nané yandakwa pulak gunat yamba
yanangwe wa. Ma vékulakangunék. Nané guné ké apamama yakapuk yate
sépélak nané yak kapuk? Sépélak yamba yanangwe wa.
Bulaa de deku yé kavérékte yandarén yapatéké wandakwa pulak,
wuné waak wuna yé kavérékte yawutén yapatéké wakawutékwa. Anga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusékwutékwa. Wunga wate waangété du pulak wa wawutékwa.
Vékusékte, guné wunéké yékunmba vékusék-ngunénngé wa wawutékwa.
22 Wani du anga wandakwa, “Nané Hibru du wa.” Naandaka wuné waak
Hibru du wa. Anga wandakwa, “Nané Israelna kémba wa ténangwa.”
Naandaka wuné waak Israelna kémba a téwutékwa. Anga wandakwa,
“Nané Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu wa.” Naandaka
wuné waak Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu wa. 23 Anga
wandakwa, “Nané Kraisna jémbaa yakwa du wa.” Naandaka wuné waak
Kraisna jémbaa yakwa du a téwutékwa. Kraiské yawutén jémbaa de déké
yandarén jémbaat wa taalékéran. Wuné wani kundi wate waangété du
pulak wawutékwa. Ma véku. Wuné Kraisna jémbaa yate néma jémbaa
wa yawutén. Yawutéka némaamba apu déku maama wani jémbaaké
kalik yate wa wunat kalapusmba kusolatakandarén. Némaamba apu
Kraisna jémbaaké kalik yate wa wunat viyaandarén. Némaamba apu wa
kiyaaké yawutén. Wunga yawutéka Kraiské yawutén néma jémbaa de yan
jémbaat wa taalékéran.

24 Kundi ras waak ma vékungunék. Némaamba (39) apu Judasé
wunat jorikmbangwit viyaandarén. Nyaa taambak wa wunat wunga
viyaandarén. 25 Nyaa kupuk de Romna du wa wunat baangwit
viyaandarén. Nak nyaa Judasé wa wunat matut viyaandarén. Apu kupuk
sipmba yéwutéka néma solwara waarape waaréte wani sip wa yaavan
kutndén. Nakapuk sip wunga yaavan kutndéka wuné gaan nak nyaa nak
solwara taakumba kwaate wa yeyé yaayakwawutén. 26 Némaamba apu
sékaa yaambumba wa yéwutén. Yéwutéka nakapuk gu windéka nakapuk
sél yakwa du wunat viyaate musé baka kéraaké yandaka némaamba apu
wa lambiyakngé yawutén. Wuna du dakwa Judasé wa, wunat yaavan
kurké yandarén. Nak gaayé du dakwa waak wunat yaavan kurké mawulé
yandarén. Wuné gaayémba téwutéka de wunat yaavan kurké mawulé
yandarén. Wuné du yarékapuk taalémba yéwutéka wa wunat yaavan
kurké mawulé yandarén. Wuné solwaramba yéte wa lambiyakngé
yawutén. Du ras paapu yate wunat anga wandarén, “Nané waak Jisas
Kraisna jémbaamba wa yaalananén.” Naatake de waak wunat yaavan
kurké mawulé yandarén.

27 Wuné Jisas Kraisna jémbaa yate néma jémbaa male wa yapékawutén.
Yate némaamba gaan yundé yamba kwaawutékwe wa. Némaamba apu
kaandale yaréwutéka wa wunat kulak yan. Némaamba apu kakému
yamba kawutékwe wa. Némaamba apu wunat yépmaa yandéka gaa,
laplapké waak yapatiwutén. 28 Wani vakmi wunéké yaandéka wuné Jisas
Kraisna jémbaa yate akwi nyaa ani muséké waak vékulaka vékulaka
naawutékwa. Jisas Kraisna jémbaamba yaale késnge nakngemba tékwa
du dakwa déké yékunmba vékulakate kurkale daré yaro kapuk? Wunga
vékulakawutékwa. 29 Du dakwa ras Jisas Kraisna jémbaamba yaalandaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

deku mawulé yamba apamama ye kurkale te wa. Wani du dakwaké
sémbéraa yawutékwa. Kapérandi musé deké yaandéka kaangél kutndaka
wuné waak kaangél kuruwutékwa. Du ras det papukundi wandaru
de vékute kapérandi musé yamunaandaru, wa wani muséké rakarka
yakawutékwa.
30 Wuné wuna yé kavérékte yéku musé yate, wa yawutén jémbaaké
katik waké wuté. Got apa tapa yate wunat mayé apa tiyaandénngé
vékuséknguné nngé, wa apamama yakapuk yawutékwa muséké
wakawutékwa. 31 Nana Néman Du Jisasna aapa Got wa vékuséndékwa,
wuné papukundi wakapuk yawutékwanngé. Nané Gotna mayé apaké
vékulakate Gotna yé apapu apapu ma kavérékngwak.
32 Apamama yakapuk yawutékwa musé nak an anga. Talimba wuné
Damaskusmba yatéwutéka Aretas néma du téndéka, dale jémbaa
yate wani gaayéké yékunmba véndénngé wandén du, wunat kéraae
kalapusmba kusolatakaké mawulé yandarén. Yate, wuné yaange yékapuk
yamuké, dé waariyakwa duwat wandéka de gaayéna aatmu pétémba
wunéké séngiye kaavéréndarén. Wani aatmu wan némaan wa, matut
gindarén aatmu wa. 33 Kaavéréndaka wuna dunyan néma kémbimba
baangwi lékindarén. Lékiye wunat wandaka kémbimba rawutéka de
wimut wulaandénngé taakandarén yaambumba rate baangwimba kure
wunat kaapat kusangwandé ndarén. Yandaka wuné kémbi yaasékatake
yaange yéwutén. Yaange yéwutéka wani gaayéna néma du wunat yamba
kulkindékwe wa.

Pol yéngan pulak kwaandéka Got dat némaamba kundi kwayéndén

12 1 Wani dunyan deku yé kavérékndaru wuné waak wuna yé
kavérék-ngawutékwa, wunéké vékusék-ngunénngé. Wuné Jisas
Kraisna kundi kure yaakwa du wa. Wunga yawutu wani yapaté nanat
yékun katik yaké dé. Dékumukét yénga yakét. Wuné baka wuna yé
kavérék-ngawutékwa. Kavérékte gunat waké mawulé yawutékwa, yéngan
pulak kwaawutén muséké. Nana Néman Du talimba paakundén muséké
wunat wandénngé waak wakawutékwa.
2 Késépéri (14) kwaaré wa talimba wuné Kraisna jémbaamba yaalan
du téte yéngan pulak kwaawutéka Got wuné kéraae wunat kure
waaréndén nyétmba tékwa déku gaayét. Yamba vékusék-wutékwe wa.
Wuna kwaminyan wuna sépé waak dé kéraae kure waarak, kapuk
wuna kwaminyan male dé kéraae kure waarak? Got déku kapmang
wani muséké wa vékuséndékwa. 3 Anga male wa vékusékwutékwa.
Gotna gaayét wa waaréwutén. Wani muséké vékusékte ani muséké
yamba vékusékwutékwe wa. Wuna kwaminyan male dé waarak, kapuk
sépé waak kwaminyan waak wunga dé waarak? Got déku kapmang wa
vékuséndékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Got wunat wunga kéraae kure waaréndéka néma yéku kundi wa
vékuwutén. Vékuwutéka wunat anga wandén, “Méné wani muséké det waké
yambak.” Naandéka wani muséké yamba wawutékwe wa. Ani képmaamba
tékwa du wani muséké waké yapatindakwa. 5 Wani yéngan pulak kwaawutén
musé wan néma musé wa. Wani muséké yéku mawulé vékute mawulé tawulé
yate wamunaawutu, wan yékun wa. Wani muséké wuna yé kavérékngapuk
yate katik waké wuté. Wuné apamama yakapuk yawutékwa muséké
male a wakawutékwa. 6 Wani yéngan pulak kwaawutén muséké wuna yé
kavérékmunaae, wa waangété katik yaké wuté. Papukundi bulkapuk yate yéku
kundi wa wawutékwa. Yi wan wanana wa. Du dakwa wuna jémbaa véte wuna
kundi vékute wunéké kurkale vékusék-ndarénngé wa mawulé yawutékwa.
Wuné wani yéngan pulak muséké kundi wawutu, de wani kundi male vékute,
wunéké, “Wa yéku du wa,” naamuké kalik yawutékwa. Yate wani yéngan pulak
kwaawutén muséké wakapuk yate wuna yé katik kavérékngé wuté.

Pol néma kaangél wa kutndén

7 Wuné Gotna gaayét waaréwutéka dé wunat némaamba kulé muséké wa
wandén. Yi wan wanana wa. Wuné wuna yé kavérékte wani yéku muséké
mawulé tawulé yakapuk yamuké, Got yi naandéka Satan wunat viyaandéka
wuna sépémba néma kaangél wa kuruwutén. Du nak néma raaménymba maan
viyaae néma kaangél kutndékwa pulak, wa wuné wani muséké néma kaangél
wa kuruwutén. 8 Kaangél kuruwutékwa muséké apu kupuk wuné Néman Duwat
waatakuwutén, wani musé wunat yaasékatake yéndénngé. 9 Waatakuwutéka
anga wandén, “Yamba wa. Méné kaangél wa kurkaménéngwa. Wuné méné ké
yékunmba véte ménat yéku mawulé kwayékawutékwa. Kwayéwutu méné
apamama yakapuk yate wunémba mayé apa kéraae néma jémbaa yaménu
nak du véte wakandakwa, ‘Yi. Wan Jisas Krais wa wani mayé apa kwayékwa.’
Wunga wakandakwa.” Wunga wa Néman Du Jisas Krais wunat wandén.
Wandéka wuné apamama yakapuk yate mawulé tawulé wa yawutékwa. Yate
anga vékusék-wutékwa. Wuné néma jémbaa yawuténngé wa Krais mayé apa
tiyaandékwa. Wan wuna mayé apa yamba yé wa.
10 Wunga vékusékte Kraisna jémbaa yawutéka wuna mawulé yékun
yapékaténdékwa. Kaangél kuruwutéka du ras wunéké kapérandi kundi
wandaka vakmi wunéké yaandéka wa wuna mawulé yékun yapékaténdékwa.
Maama wunat viyaandaka késpulak nakpulak kapérandi musé wunat yaavan
kurké yandaka wuna mawulé yékun yapékandékwa. Wuné apamama yakapuk
yawutéka Krais wunat mayé apa tiyaandékwanngé vékusékwutéka, wuna
mawulé yékun wa yapékaténdékwa.

Pol Korinséké vékulakandékwa

11 Anga vékusékwutékwa. Waangété dunyan deku yé kavérékndakwa.
Wuné wuna yé kavérékte wa waangété du pulak wa wawutékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Vékusékte wa gunat wawutékwa. Guné wani paapu yakwa duké wa anga
wangunéngwa, “De Jisas Kraisna kundi yékunmba kure yaandakwa. De
yéku du wa.” Naate wunéké wani yéku kundi yamba wangunéngwe wa.
Guné wunéké wunga wamunaae, wa yékunmba yakate yangunén. Wuna
yéku mawulé deku yéku mawulat wa taalékéran. Guné wunga yakapuk
yangunénga wuné yan muséké wate waangété du pulak wa wawutékwa.
12 Wuné gunéké Kraisna kundi kure yaae gunale téte déku jémbaa
yawutéka wa véngunén. Wuné déku jémbaa kuttépékaate saalakukapuk
yate késpulak nakpulak apanjémba talimba vékapuk yangunén jémbaa
yawutéka wa véngunén. Véte anga wangunén, “Pol wan Kraisna kundi
kure yaakwa du wa. Déku jémbaa yakwa du wa. Yi wan wanana wa.”
Talimba wunga wangunén.
13 Bulaa wunéké anga wangunéngwa, “Nak gaayémba tékwa Kraisna
jémbaamba yaalan du dakwaké wa mawulé yandékwa. Nané waak
Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa wa yaténangwa. Yaténanga nanéké
yamba mawulé yandékwe wa.” Naangunénga gunat a wawutékwa:
Kamu yawutéka guné wunga wo? Wuné muséké yapatite gunat yéwaaké
yaawikapuk yawutéka guné wunga wo kapuk? Wuné wunga yate
kapérandi musé gunat yawutu, wa guné wani muséké rakarka yate
vékulakaké yambak. Wunga wa mawulé yawutékwa.
14 Talimba apu vétik gunéké wa yaawutén. Nakapuk bari
yaakawutékwa. Wuné yaae gunat yéwaaké katik yaawiké wuté. Yéwaa
kéraamuké kalik yate, gunéké sémbéraa yate, wa yaakawutékwa. A
vékusékngunéngwa. Makal nyambalésé de deku aasa aapaké kakému
yamba kéraandakwe wa. Aasa aapa deku makal nyambaléséké wa
kakému kéraandakwa. Kéraae deku nyambalésat wa kwayéndakwa.
Wunga vékusékte ma vékulakangunék. Guné wuna makal nyambalésé
pulak téngunénga wuné guna aapa pulak yatéte wa gunéké yaae gunat
baka yékun yakawutékwa. 15 Gunat yékun yaké mawulé yate taakawutén
akwi musé gunat kwayéké wa mawulé yawutékwa. Yate guna mawulé
yékunmba téndénngé wuné gunéké néma jémbaa yakawutékwa. Yate
gunéké néma mawulé yapékawutu guné wunéké mawulé ayélap yaké
guné, kapuk yénga pulak? Guné wunga yangunu, wa wuné gunéké néma
mawulé yate gunéké néma jémbaa yakawutékwa.
16 Guné ras anga wangunéngwa, “Pol nanale yaréte nanat yéwaaké
yamba yaawindékwe wa. Yi wan wanana wa.” Naangunénga guné ras
anga wangunéngwa, “Dé nanale yaréte yéwaa kéraaké wa nanat paapu
yandén. Ye nana yéwaa wa baka kéraandén.” 17 Wunga wangunénga
gunat waatakuwutékwa: Yénga pulak wuté wunga yak? Wuné wuna
duwat wawutéka bét gunéké yaae gunat paapu yate guna yéwaa kéraae
béré wunat tiyaak? Yamba yé wa. 18 Taitus, Jisas Kraisna jémbaamba
yaalan nak duwat waak wawutéka wa gunéké yémbérén. Ye gunale

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaréte Taitus paapu yate guna yéwaa baka dé kéraak kapuk yénga pulak dé yak? Yamba yé wa. Dé wunale nakurakmawulé yandéka aané sékét nakurak jémbaa wa yatékwa. Wunga yatéka wa véngunén.

19 Guné viyaatakawutékwa nyéngaa véte anga waké yambak, “Pol nanéké wani nyéngaa wa viyaatakandén, nané déké, ‘Yéku musé yakwa du wa,’ naananénngé.” Wunga waké yambak. Wunga yamba yanangwe wa. Néma mawulé yawutékwa du dakwa, gunat wawutékwa. Nané Jisas Kraisale nakurakmawulé yate gunat kundi kwayéte, wa guna mawulat yékun yaké yakwa kundi male wa kwayénangwa. Yi wan wanana wa. Gotna ménimba téte wunga wa wawutékwa. Gunéké vékulaka vékulaka naate wa ani kundi wawutékwa.

20 Wuné gunéké yaae kapérandi musé wayéka yatépé-kangunénga vémuké kalik yawutékwa. Wunga yangunu véte gunat waaruwutu, guné wani kundiké kalik yamuké wa wuné kalik yawutékwa. Guné kamu guné yo? Guné waaru waariyangunéngwa, guné nak du dakwaké kapére mawulé vékungunéngwa, nak du dakwat rakarka yangunéngwa, nak du dakwat yékun yakapuk yate guna sépéké male vékulakangunéngwa, nak du dakwaké papukundi wangunéngwa, kapére mawulé vékute yandarén jémbaaké sémngunéngwa, guna yé kavéréknguné ngwa, guné késpulak nakpulak mawulé vékute guna du dakwale yékunmba yamba yaréngunéngwe wa, wunga kapérandi musé guné yo kapuk? Guné wunga yangunu vémuké kalik yawutékwa.

21 Wuné Gorale nakurakmawulé yate gunéké vékulaka vékulaka naawutékwa. Wuné yaae gunat véte nékéti yakapuk yamuké vékulaka vékulaka naawutékwa. Guné wuna kundi vékukapuk yate kapérandi musé wayéka yaténgunu, wa nékéti yakawutékwa. Guné ras, talimba yangunén pulak, wayéka kapérandi mawulé vékute guné du, dakwat témbétngunéngwa, guné dakwa, nak dakwana duké yénguné ngwa, guné yaambumba yatékwa du dakwale kwaangunéngwa, wunga kapérandi musé guné yo kapuk? Guné wani kapérandi musé wayéka yatépékangunu wuné yaae véte wani muséké kalik yate gunéké géraakawutékwa. Guné wani kapérandi musé wayéka yaténgunu vémuké kalik yate wa gunat wunga némaanmba wawutékwa.

Korinsé Jisas Kraiské ma yékunmba vékulaka-pékaténdarék

13 1 Talimba apu vétik gunéké wa yéwutén. Bari apu kupukmba yéké mawulé yawutékwa. Ani sapak, kot vékukwa néma du pulak rate, guna kundi vékukawutékwa. Wani muséké ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa anga: Du vétik kupuk, nak du kapérandi musé yandu vétake, de nakurakmawulé yate wani muséké kot vékukwa néma duwat yénga wandaru. Wani kundi vékute yaawutu nané kundi bulkanangwa. 2 Talimba guné vétake ye waambule yaae gunale yaréte

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gunat wa wawutén, gunale yaréte kapérandi musé yakwa du dakwa wani
kapérandi musé yaaséka ndarénngé. Bulaa wuné apakmba yaréte wa
gunat nakapuk wawutékwa. De wani kapérandi musé ma yaasékandarék.
Yaasékakapuk yandaru wuné nakapuk yaae det némaanmba
waarukawutékwa.
3 Wunéké anga wangunéngwa, "Jisas Krais wani kundi Polét wandéka
dé Pol nanat wo, kapuk Pol déku mawulémba vékulakate dé nanat wunga
wo?" Wunga wangunénga bulaa gunat a wawutékwa. Gunéké yaae
gunat némaanmba waaruwutu guné vékute wakangunéngwa, "Yi. Krais
Polét wandéka wa dé nanat wani kundi wandékwa. Krais nanale yaréte
apamama wa yandékwa. Déku mayé apa wan némaan wa. Makal yamba
yé wa. Bulaa wa vékuséknangwa." Wunga wakangunéngwa.
4 Talimba, Kraisét takwemimba viyaae baangndarén sapak, Krais
kiyaae wa apamama yamba yandékwe wa. Yandéka Got apa tapa yate
wandéka wa Krais taamale waarapndén. Bulaa Gotmba mayé apa
kéraae Gorale apa tapa yate wa rapékandékwa. Dé ani képmaamba
yatéte apamama yakapuk yandén pulak, nané waak apamama yamba
yanangwe wa. Yananga Got nanat mayé apa tiyaandéka wa Kraisale
nakurakmawulé yate yarénangwa. Yaréte guné kapérandi musé
yaasékatake yéku musé yangunénngé, nané apamama yate wa gunat
némaanmba wakanangwa.
5 Kurkale ma vékulakangunék. Krais Jisaské yékunmba vékulakapékate
déku jémbaa guné kuttépékaau kapuk? Dé guna mawulémba
randékwanngé guné vékuséku kapuk? Guné wunga yakapuk yangunu,
wa guné déku du dakwa yamba téngunéngwe wa. 6 Nané déku du wa. Yi
wan wanana wa. Wanngé vékusék-ngunénngé wa mawulé yawutékwa.
7 Nané Gorét waatakunangwa, dé gunat yékun yandu guné kapérandi
yapaté yakapuk yangunénngé. Guné yéku yapaté male yangunénngé wa
mawulé yanangwa. Got nanat wa mayé apa tiyaandén, yéku yapatéké
gunat yakwasnyé-nanénngé. Guné yéku yapaté male yangunu, nané
wani mayé apa kéraae gunat némaanmba katik waké nané. Nané
wani mayé apa kéraae gunat némaanmba wananu, nak du vékusék-
ngandakwa, Gotna kundi kure yaakwa du yaténangwanngé. Nané gunat
némaanmba wamuké kalik yate, gunat yakélak waké mawulé yanangwa.
Gunat yakélak wananu nak du dakwa, yéku yapaté yangunénngé gunat
yakwasnyénangwa mayé apaké, vékuséknga pu k yamunaandaru, wan
baka musé wa. Guné yéku yapaté ma yangunék. Wani muséké male wa
mawulé yanangwa.
8 Nané nak du dakwaké wup yakapuk yate papukundi bulkapuk yate
yéku kundi male wanangwa, Gotna jémbaaké. Déku jémbaa katik yaavan
kurké nané. 9 Yate, nané apamama yakapuk yananu guné Gotmba mayé
apa kéraae apamama yamunaangunu, wa wani muséké mawulé tawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yakanangwa. Gorét waatakunangwa, guné yéku yapaté yakwa du dakwa
téngunénngé.
10 Bulaa wuné apakmba yaréte gunat kundi némaanmba wawutékwa
nyéngaamba. Wuné yaae kapérandi yapaté wayéka yatépékangunu véte
gunat némaanmba waarumuké kalik yate, wa wunga wawutékwa. Wuné
guna néma du rate guné yékunmba véwuténngé, wa nana Néman Du
wunat mayé apa tiyaandén. Guné kurkale véte, guna mawulé yaavan
kurkapuk yate guna mawulé yékun yawuténngé, wa nana Néman Du
wunat mayé apa tiyaandén.

Pol det kundi wasékéyakndékwa

11 Wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, bulaa wuna
kundi wasékéyak-ngawutékwa. Guné mawulé yate gunat wawutékwa.
Guné wawutén kundi vékute wawutén pulak ma yangunék. Yéku
yapaté male ma yangunék. Guné akwi nakurak mawulé yate yékunmba
male ma yaténgunék. Wunga yaténgunu yéku mawulé tiyaakwa du
Got gunale rapéka-kandékwa. Dé guné néma mawulé yate gunale
rapéka-kandékwa.
12 Nané Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa yanangwa pulak,
guné guna du dakwaké mawulé tawulé yate mawulé tawulé yanangwa
yapaté det ma yangunék. Ani taalémba tékwa Gotna du dakwa guné
mawulé tawulé yandaka bulaa gunat a wawutékwa.
13-14 Néman Du Jisas Krais guné sémbéraa yate gunat yékun
yakandékwa. Got guné néma mawulé yapéka-kandékwa. Gotna
Yaamambi guna mawulémba wulaae randu guné akwi nakurakmawulé
yate yékunmba yatékangunéngwa. Wunga waatakuwutékwa Gorét.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Galesiamba tékwa du dakwaké Pol viyaan nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Judasé ras taale Jisasna jémbaamba wulaandarén. Kukmba Jisas wandéka Pol ye Jisasna kundi kwayéndén nak gaayé du dakwat waak. Kwayéndéka de baasnyé ye Jisasna jémbaamba yaalaténdaka wa vakmi nak yaalan. Talimba de nak gaayé du dakwa Moses kwayén apakundi yamba vékundakwe wa, de Judasé yan pulak. Jisasna jémbaamba wulaandarén sapak, de waak Moses kwayén apakundi vékute wandékwa pulak yaké daré kapuk?

Juda du ras de nak gaayé dunyan Judaséna yapatémba kéraae sépé sékute Moses kwayén nak apakundi vékute wandékwa pulak yandarénngé mawulé yandarén. Yandaka Pol wa wan, "Yamba yé wa." Naate anga wandén, "Nané Jisas Kraiské yékunmba vékulakanangwa. Déku kundiké anga wanangwa, 'Yi wan wanana wa.' Wani musé male yate wa nané Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa téte kulémawulé kéraanangwa." Naandén Pol.

De wani Judasé ras Galesia provinsmba ye wandarén, Jisasna jémbaamba wulaan Galesia du dakwa Mosesna apakundi vékute wandékwa pulak yandarénngé. Pol wanngé vékutake wa ani nyéngaa viyaandén, Galesiamba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan apu nakapuk Jisaské yékunmba vékulakate deku yéku yapaté kurkale kure téndarénngé.

Taale Pol anga wandékwa, "Dékét Got wunat wandéka wa wuné déku kundi kure yaakwa du a téwutékwa. Ani képmaamba tékwa du wunat yamba wandaka ani jémbaa yawutékwe wa. Got wandéka wa déku kundi kwayé-wutékwa nak gaayé du dakwat." Naandékwa.

Kukmba Pol anga wandékwa, "Jisas Kraiské yékunmba vékulakakwa du dakwa male wa yéku du dakwa téndakwa Gotna ménimba." Naandékwa. Ani nyéngaana waambu tambékmba Pol anga wandékwa, "Krais nanat yékun yandéka nané kalapusmba kwaakwa du dakwa pulak yakapuk yate yéku du dakwa yaalananga, Gotna Yaamambi nanat sémamaaste yéku yaambu wakwasnyéndéka wa nak du dakwat yéku yapaté yanangwa." Naandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 1-2 sWuné Pol Jisas Kraisna kundi kure yaakwa du, gunat ani kundi
wawutékwa. Guné Galesiamba tékwa Jisas Kraisna jémbaamba
yaalan du dakwa, gunat ani kundi wawutékwa. Ani képmaamba tékwa
du wunat yamba wandaka ani jémbaa yawutékwe wa. Jisas Krais nana
aapa Gorale bét wunat wambéréka wa ani jémbaa yawutékwa. Jisas
talimba kiyaandéka Got wandéka nakapuk taamale waarapndéka wa
déku yémba kundi kwayéwutékwa. Jisas Kraisna jémbaamba yaalan
du ras wunale yaréte gunat wanangwa, guné yéku mawulé vékute
yékunmba yaténgunénngé.
3 Nana aapa Got gunéké sémbéraa yate gunat yékun yate, yéku mawulé
kwayéte, nana Néman Du Jisas Krais wunga male yandu yékunmba
yatékangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa. 4 Krais nana aapa
Gotna kundi vékute nana kapérandi mawulé yasnyéputiké we wa
kiyaandén. Ani sapak kapérandi mawulé vékukwa du dakwa némaamba
wa yatékéséndakwa. Nané de yakwa pulak kapérandi mawulé vékukapuk
yamuké, wa Krais dékét déku kapmang nanat yékun yate wa kiyaandén.
5 Wunga yandénngé vékulakate, nané apapu apapu Gotna yé ma kavérék-
pékakwak. Yi wan wanana wa.

Nané Kraisna kundi male ma vékukwak

6 Talimba Got gunat wa wandén, guné Krais Jisasmba kulémawulé
kéraae dale apapu apapu yékunmba tépékaa-ngunénngé. Wandéka
Kraisna kundi yamba yékunmba vékuté-pékaangunéngwe wa. Got bari
wa yaasékangunén. Yaasékate nak kundi vékute wangunéngwa, “Wan
yéku kundi wa. Wani kundi vékute kulémawulé kéraae yékunmba
tépékaa-kanangwa.” Naangunéngwa. Wunga wangunénga vat naate
wawutékwa, “Yéki. Kamuké guné bari nak kundi vékwo? Wan kapérandi
yapaté wa yangunéngwa.” Wunga wate guné vékulaka vékulaka
naawutékwa. 7 Guné nak kundiké anga wangunéngwa, “Wan yéku
kundi wa. Wani kundi vékute kulémawulé kéraae yékunmba tépékaa-
kanangwa.” Naangunéngwa. Wunga wangunénga wawutékwa, “Wan
yamba yé wa. Wani kundi vékute, kulémawulé kéraakapuk yate katik
yékunmba tépékaaké guné. Yéku kundi nakurak male wa rakwa.
Wani kundi wan Krais Jisasna kundi wa. Wani kundi male vékute wa
kulémawulé kéraae yékunmba tépékaa-kangunéngwa. Yi wan wanana
wa.” Du ras Kraisna jémbaa yaavan kurké we gunat nak kundi wa
wandakwa. Wate gunat paapu yandaka anga wangunéngwa, “Deku
kundi wan yéku kundi dé, kapuk papukundi dé?” Naangunéngwa. Wunga
vékulakangunénga guna mawulé yamba yékunmba téndékwe wa.
8 Ma véku. Talimba nané Kraisna kundi kwayékwa du déku kundi
gunat wa kwayénanén, guné kulémawulé kéraae yékunmba tépékaa-
ngunénngé. Kwayénanga vékungunén kundi wan papukundi yamba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa. Wan yéku kundi wa. Nané bulaa nak kundi gunat wate anga
wamunaae, “Ani nak kundi vékute kulémawulé kéraae yékunmba
tépékaa-kangunéngwa.” Wunga wamunaae papukundi wate, Gotna
ménimba kapérandi musé yakwa du téte, kapérandi taalat yékatik
nané. Gotna kundi kure gaayakwa du nak gaaye, guné Kraisna kundi
yaasékatake kulémawulé kéraae yékunmba tépékaaké yangunéngwa nak
kundi gunat wamunaae, wa dé waak Gotna ménimba kapérandi musé
yakwa du téte kapérandi taalat yékatik dé. 9 Wani muséké bulaa nakapuk
a wakanangwa. Talimba Kraisna kundi gunat wa wananén, guné
kulémawulé kéraae yékunmba tépékaa-ngunénngé. Wananga vékute
wangunén, “Yi wan wanana wa.” Naangunén. Wunga wangunénga
wawutén, “Nak du yaae, kulémawulé kéraae yékunmba tépékaaké
yangunéngwa nak kundi gunat wate wa kapérandi musé wa yandakwa.
De yénga lambiyak-ndaru. Gorale katik tépékaaké daré.” Naawutén.
10 Wani kundi wate Gorké wa vékulakawutékwa. Ani képmaana
duké yamba vékulakawutékwe wa. Got wunéké mawulé yandénngé wa
vékulakawutékwa. Ani képmaana du wunéké mawulé yandarénngé,
yamba vékulakawutékwe wa. Ani képmaana du wunéké mawulé
yandarénngé vékulakamunaae, wa Kraisna jémbaa yakwa du katik téké
wuté.

Krais déku kapmang wa Polét wandén déku kundi kure yéndénngé

11-12 Jisas Kraisna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu
pulak tékwa du dakwa, ma vékungunu. Wawutékwa yéku kundi ani
képmaana du ras wunat yamba wandakwe wa. Ani képmaana du ras
wani kundiké wunat yamba yakwasnyéndakwe wa. Wan Jisas Krais dékét
déku kapmang wa wunat wani kundi wandén.
13 Talimba yawutén muséké wandaka wa vékungunén. Wuné Juda du
téte Judana apakundi vékute apamama yate Gotna jémbaamba wulaan
du dakwat yaavan kuruwutén. Yaavan kutte det akwi viyaa-sandaké
wa mawulé yawutén. De Krais Jisasna kundi vékundaka wuné talimba
déku kundiké kalik yate Judana apakundiké male mawulé yate wunga
yawutéka wa vékungunén. 14 Nak Juda dunyan ras wuna sékét naawingu
téte de waak Judana apakundi yékunmba wa vékundarén. Wuna gwaal
waaranga maandéka bakamu wan apakundi yékunmba vékuké néma
mawulé yate wuna duwat taalékére Judana apakundi yékunmba wa
vékuwutén. Vékute Judana apakundiké yékunmba vékusékwutén wa.
15 Talimba wunga yawutéka Got wuné wunga yatémuké kalik yandén.
Talimba wuna aasa wuné kéraakapuk yalén sapak wuné déku du
téwuténngé, wa Got wandén. Watake wunéké néma mawulé yate déku
jémbaa yawuténngé, wa wunat waandén. 16 Waatake kukmba déku
mawulé vékute déku nyaan Jisas Kraisét wa wunat wakwasnyéndén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wuné Jisas Kraisna kundi nak gaayé du dakwat kwayéwuténngé, wa Got
déku nyaan wunat wakwasnyéndén. Wakwasnyéndéka vétake nak duké
yamba yéwutékwe, Jisas Kraiské kundi bulké. 17 Yate Jerusalemmba téte
Jisasna kundi taale kure yaan duké waak yamba yéwutékwe wa. Du
yarékapuk sékaa taalé Arebiat wa yéwutén. Ye kukmba waambule yaae
Damaskusét yéwutén. 18 Kukmba kwaaré kupuk yéndéka wani sapak
male Jerusalemét waaréwutén. Pita véké wa Jerusalemét waaréwutén.
Waare dale nyaa ayélap (15) male yaréwutén. 19 Wani sapak wuné nana
Néman Du Jisasna waayéka Jems vétake dale kundi bulwutén. Pita ambét
Jemsat male wa véwutén. Krais Jisasna kundi kure yaakwa nak duwat
yamba véwutékwe wa.
20 An gunéké viyaatakawutékwa kundi wan papukundi yamba wa. Wan
yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Gotna ménimba téte wa gunat wani
yéku kundi wawutékwa. Guné wani kundi véte vékusék-ngangunéngwa.
Képmaana du nak Jisas Kraisna kundi wunat yamba wandékwe wa.
21 Pita ambét Jemsat vétake Judia yaasékatake Siria provins Silisia
provinsét waak yéwutén. 22 Wani sapak Judiamba yatéte Krais Jisasna
jémbaamba yaalan du dakwa wuna saawi yamba véndakwe wa. Yate
wuné yamba vékusékndakwe wa. 23 Ani kundi male wa vékundarén,
"Talimba wani du nana du dakwat viyaandékte, wa nana Néman Du
Krais Jisasna yéku kundi yaavan kurké mawulé yandén. Bulaa déku
kundi yékunmba vékute déké yéku kundi wandékwa." Wani kundi vékute
wunga male wunéké vékusékndarén. 24 Wunga vékusékte wa Gotna yé
kavérékndarén.

Krais Jisasna kundi kure yékwa nak du Polét yamba waarundakwe wa

2 1 Wuné késépéri (14) kwaaré yare aané Barnabasale Jerusalemét
nakapuk waarétén. Yéte aané Taitus kéraae kure sékét yénanén.
Taitus wan Grik du wa. Nak gaayé du téndénngé talimba de Judana
apakundi vékukapuk yate déku sépé yamba sékundakwe wa. 2 Got
Jerusalemét yéwuténngé wandéka wani sapak wani gaayét waaré-
wutén. Ye Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma du Pita,
Jems, Jon, nak néma du waak dele kundi bulnanén. Nané néma du
male wa kundi bulnanén. Bulte det wuna jémbaaké anga wawutén.
Judana apakundi vékukapuk yakwa nak gaayé du dakwaké ye, det
Krais Jisasna kundi wate, wunga yawutékwa jémbaaké néma duwat
wawutén. De wunéké vékusékngapuk yate, yawutén jémbaaké, "Wan
kapére wa," naamuké kalik yate, wa det wawutén. De wunéké vékusékte,
yawutékwa jémbaaké, "Wan yékun wa," naandarénngé mawulé yate,
wa det wawutén. 3 Wawutéka wunat wandarén, "Wan yéku jémbaa wa
yaménéngwa." Wunga wate wunale yaan du Taituské yamba wandakwe
wa. Dé nak gaayé du téte déku sépé sékundakwa kundi vékukapuk

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandénngé, de déku sépé sékunanénngé yamba wandakwe wa. Yate sépé
sékundakwa kundi talimba wandarén pulak yamba wandakwe nanat.
4 Paapu yakwa du ras anga wandarén, “Krais Jisasna jémbaamba wa
yaalananén wa.” Wunga wate paapu yate, rananén gaamba yaale nana
kundi yaavan kurké, wa nana kundi vékundarén. Nané Krais Jisasale
nakurakmawulé yate déku kundi wa vékunangwa. Moses wan apakundi
nanéké yamba apa yandékwe wa. Moses wan apakundi nanéké apa
yamunaandu, wa kalapusmba kwaakwa du pulak tékatik nané. Nané
yéku mawulé vékute baka yékunmba ténangwa. Wunga ténangwanngé
vékusékte, wa paapu yakwa du rananén gaamba yaalandarén. Moses wan
apakundi nanéké apa yandu wani apakundi yékunmba vékunanénngé
mawulé yate, wa de paapu yakwa dunyansé yaalandarén. Yaale
nanat wandarén, nané Moses wan apakundi vékute Taitusna sépé
sékunanénngé. Paapu yakwa du wunga wandaka de néma du wani
muséké nanat yamba apa yate wandakwe wa.
5 Paapu yakwa du wunga wandaka deku kundi yamba véku-nangwe
wa. Gané Galesiamba téte Krais Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwa guna mawulé yékéyaak yakapuk yamuké, deku kundi yamba
vékunangwe wa. Nané Taitusna sépé sékumunaananu, kalmu guna
mawulémba anga wakatik gané? “Nané waak Juda du dakwa yamba
ténangwe wa. Moses wan apakundi vékute wandén pulak yamunaananu
wan yékun dé kapuk?” Gané wunga vékulakate Kraisna kundi
yaasékatake lambiyakngapuk yamuké, wa paapu yakwa duna kundi
yamba vékunangwe wa. Gané Kraisna kundi male vékute kulémawulé
kéraae yékunmba téngunénngé, wa nané deku kundi yamba vékunangwe
wa.
6 Wani gaamba ran néma du nak gaayé du dakwat wawutén kundi
vékute nak kundi waak wunat yamba wandakwe wa. Néma du, baka
du waak, wa nakurakmawulé pulak yate Gotna ménimba yaté-nangwa.
Yatéte wuné de néma du randakwanngé vékulakakapuk yate det
wawutén. 7-9 Wani néma du wuna kundi vékwe nak kundi waak wunat
yamba wandakwe wa. Néma du Pita, Jems, Jon anga wa vékusékndarén.
Got Pitat wandén, dé Kraisna kundi Juda du dakwat wamuké. Dat
wunga wandén pulak, wa Got wunat wandén, wuné Kraisna kundi nak
gaayé du dakwat kwayémuké. Wunga vékusékte Barnabasale aanat anga
wandarén, “Béné yéku jémbaa male wa yambénén. Yambénén pulak,
nak gaayé du dakwat Kraisna kundi kwayépékaté-kambénéngwa. Wan
yékun wa. Pita Juda du dakwat Kraisna kundi kwayéndéka Got dat
yékun yandéka Juda du dakwa némaamba wa Kraisna kundi yékunmba
vékundakwa. Méné nak gaayé du dakwat Kraisna kundi kwayéménénga
Got ménat yékun yandéka nak gaayé du dakwa némaamba wa
Kraisna kundi yékunmba vékundakwa. Got ménat yéku mawulé wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayéndékwa, wani jémbaa yaménénngé.” Wani du wunga wandarén.
Wani duké nané akwi wanangwa, “De Jerusalemmba téte Krais Jisasna
jémbaamba yaalan du dakwana néma du wa de.” Naanangwa. Wani
du Gorké yatén jémbaaké mawulé yate Barnabasale aanat taamba
kutndarén. Kutte anga wandarén, “Nané Juda du dakwat Kraisna kundi
ma wapékakwak. Nak gaayé du dakwat Kraisna kundi ma wapékambénu.
10 Ani kulé kundi male bénat kwayékanangwa. Nak gaayé du dakwat ma
anga wambénu, ‘Musékapuk yan du dakwaké vékulakate det ma yékun
yangunék.’ Wunga ma wambénu.” Naandarén. Wunga wandaka wani
kundiké mawulé yate wunga yapékawutékwa.

Pol Pitat waarundén

11-12 Talimba Pita Krais Jisasna jémbaamba yaale yéku mawulé
vékundén. Yate Antiokmba yaréte Krais Jisasna jémbaamba yaalan
akwi dunyansale kakému kandén. Dé Juda du téte deku apakundiké
vékulakakapuk yate, Kraisna kundiké vékulakate wa dé Kraisna
dunyansale kandén. Wunga kate wa yékun yandén. Déku mawulémba ani
kundi yamba wandékwe wa, “Judana apakundi vékutake Krais Jisasna
jémbaamba daré yaalak, kapuk nak gaayé du téte daré Krais Jisasna
jémbaamba baka yaalak?” Wunga yamba vékulakandékwe wa. Yate
akwi dunyansale kate yékun yandén. Yandéka kukmba Juda du ras waak
Jerusalemmba téte néma du Jemsale kundi bultake Antiokét yéndarén.
Yéndaka Pita det vétake wup ye déku mawulémba anga wandén, “Nak
gaayé duwale kakému kawutu de Jemsale kundi bule yaan du wunat
véte wunat waaru-muké, wa kalik yawutékwa. Kalmu de wunat véte
anga waké daré? ‘Dé nak gaayé duwale kakému kate wa nané Judana
apakundit wa kuk kwayéndékwa. Nak gaayé du Moses wan apakundi
vékukapuk ye deku sépé sékukapuk yandakwanngé nané Juda du wani
apakundi vékute nak gaayé duwale kakému katik kaké nané. Pita nak
gaayé duwale kakému kandékwan wa kapérandi yapaté wa yandékwa.’
Wunga wunéké waké daré?” De wunga wate dat waarumuké wup yate,
wa Pita nak gaayé dunyansale nakapuk kakému yamba kandékwe wa.
Dele yamba yaréndékwe wa. Wan kapérandi yapaté wa. Yandéka wuné
Pol Antiokmba yaréte némaamba duna ménimba téte Pitat véte dat
waaruwutén.

13 Pita wunga yandéka Antiokmba tékwa Judana nak du waak Krais
Jisasna jémbaamba talimba yaale Pita yan pulak yate, nak gaayé duwale
kakému yamba kandakwe wa. Barnabas waak de yan pulak wani
kapérandi yapaté yate nak gaayé duwale kakému yamba kandékwe wa.
Talimba wani du akwi deku mawulémba anga wandarén, “Nané Juda
dunyansé nak gaayé duwale kakému kananu wan yékun wa.” Wunga
wate yékunmba vékuséknd arén. Vékusékte kukmba Juda duké wup

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yate paapu yate de vékusékndarén yéku yapaté wa yaasékandarén. Yate kapérandi yapaté yandarén.

14 Wunga yate yéku kundi yéku mawulé waak yaasékatake kapérandi yapaté yandaka, wuné véte deku ménimba téte Pitat waarute anga wawutén, “Méné Juda du wa. Talimba Jisas Kraisna kundi wa vékuménén. Bulaa Moses wan apakundi ménéké yamba apa yandékwe wa. Yandéka méné nak gaayé du pulak wa téménéngwa. Wunga yate yékun wa yaménéngwa. Yate kamuké méné bulaa nak yapaté yo? Méné wunga yaménénga de nak gaayé du dakwa Moses wan apakundi vékute Juda du dakwa tékwa pulak yatéké vékulakandakwa. Wan kapérandi yapaté wa. Yéku yapaté yamba yé wa. Méné wunga yaménénga kalik yawutékwa.” Wunga wate Pitat waaruwutén.

Krais Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa Gotna ménimba yéku du dakwa wa tékandakwa

15 Nané nak gaayé du yamba wa. Nana aasa aapa Juda du dakwa téndarénngé nané Juda du wa ténangwa. Juda du ras de nak gaayé du dakwaké anga wandakwa, “Moses wan apakundi vékukapuk yate Gotna ménimba kapérandi yapaté yakwa du dakwa wa téndakwa.” Naandakwa.
16 Wunga wandaka nané nak gaayé du tékapuk yate, Juda du téte, wa vékuséknangwa. Du dakwa Gotna ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa témuké wa de Moses wan apakundiké katik vékulakaké daré. Gotna ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa téké de Jisas Kraiské ma yékunmba vékulakandarék. Wunga vékusék-nangwa. Nané Juda du Krais Jisasna jémbaamba yaale wunga vékunangwa. Nané Krais Jisaské yékunmba vékulakate nana mawulémba anga wanangwa, “Krais nana kapérandi mawulé kururéndéka wa nané Gotna ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa a yaténangwa. Yi wan wanana wa. Nané Moses wan apakundi yékunmba vékute, wandén pulak yate, wunga male yananan, wa Gotna ménimba yéku du dakwa katik téké nané.” Naanangwa.

17 Nané Krais Jisasna jémbaamba yaale anga wa vékuséknangwa. Moses wan apakundi nanéké nakapuk apa yakapuk yandu nané Kraisna kundi yékunmba vékukanangwa. Vékuséknanga Moses wan apakundi nanéké apa yakapuk yandéka nané nak gaayé du dakwa pulak a ténangwa. Wunga ténanu kalmu nak du nanat véte anga waké daré? “Ma vé. De Moses wan apakundi yékunmba vékukapuk yate kapérandi yapaté wa yandakwa. Yandaka wa deku néma du Jisas det yakwasnyéndékwa, kapérandi yapaté yandarénngé.” Wunga wate wa papukundi wa wakandakwa. Nana néma du Jisas Krais yéku yapatéké male wa nanat yakwasnyéndékwa.

18 Talimba anga wananén, “Nané Moses wan apakundi vékute, wandén pulak yate, nané yéku mawulé kéraae Gotna ménimba yéku yapaté

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yakwa du dakwa tékanangwa.” Naananén. Wunga watake kukmba anga
vékuséknanén. Nané Moses wan apakundi vékute, wandén pulak yate,
wa yéku mawulé katik kéraaké nané. Wunga vékusékte yéku mawulé
kéraaké we Judana yapaté wa yaaséka-nanén. Yaasékatake yéku mawulé
kéraaké wa Krais Jisasna kundi vékunangwa. Vékunanu Moses wan
apakundi nanéké nakapuk apa katik yaké dé. Nané Krais Jisasna kundit
kuk kwayénanu, Moses wan apakundi nana mawulémba nakapuk apa
yandan wa kapérandi musé yakwa du wa tékanangwa.
19 Moses wan apakundiké vékulakate talimba wa vékusékwutén,
wani apakundi yékunmba vékute Gotna ménimba yéku yapaté yakwa
du tékapuk yawutékwanngé. Vékusékte Gotna ménimba yéku yapaté
yakwa du téké néma mawulé yate, wa Judana yapaté yaasékatake Krais
Jisasna kundi vékuwutén. Vékute kulémawulé kéraae Gorké yénangwa
yaambumba yéwutékwa. Yéte déké vékulakate a téwutékwa. Talimba
Kraisét takwemimba viyaae baangndarén. Viyaae baangtakandaka wa
kiyaandén. Kiyaandénngé wuné déké yékunmba vékulakate wa dale
takwemimba kiyaawutén. 20 Kiyaae ani képmaamba téte wuné kapérandi
mawulé yamba vékuwutékwe wa. Kapérandi mawulé yaasékatake
kulémawulé wa kéraawutén, Kraismba. Kéraawutéka Krais wuna
mawulémba wa randékwa. Gotna nyaan Kraiské yékunmba vékulakate wa
yékunmba tépékaawutékwa. Dé wunéké néma mawulé yate wunat yékun
yamuké wa kiyaandén. Kiyaandéka déku kundi yékunmba vékute déku
kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate wa yékunmba tépékaawutékwa.
21 Nané Gotna ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa téké mawulé
yate wa Moses wan apakundiké katik vékulakaké nané. Nané Moses
wan apakundi vékute Gotna ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa
témunaananu, Krais kiyaae nanat yékun yaké yapatikate yandén. Krais
Jisas kiyaae wa nanat yékun yandén. Yandéka nané Gotna ménimba yéku
yapaté yakwa du dakwa wa ténangwa. Nané Gotna ménimba yéku yapaté
yakwa du dakwa ténangwanngé vékulakate, wuné Got tiyaandén du
Krais Jisasét katik kuk kwayéké wuté.

Nané Moses wan apakundi vékuké nané, kapuk Krais Jisaské yékunmba vékulakaké nané?

3 1 Guné Galesiamba tékwa du dakwa, waangété wa yangunén.
Talimba nané Jisas Kraiské gunat yakwasnyéte kundi yékunmba
kwayénanén, déké. Kwayénanga yékunmba vékungunén. Vékute
takwemimba kiyaandénngé yékunmba wa vékuséknguné n. Vékusék-
ngunénmba, yénga pulak guné du ras paapu yandaka deku kundi vékute
guné waangété yo?
2 Gunat ani kundi male waatakuwutékwa. Kamu yangunénga dé Got
déku Yaamambi gunat kwayék? Moses wan apakundi vékute wandén

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pulak guné yak, kapuk Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké,
"Yi wan wanana wa," guné naak? Wan Krais Jisaské wa yékunmba
vékulakangunén. Vékulakangunénga wa Got déku Yaamambi kwayéndén
gunat. Wunga wa vékusékngunéngwa. 3 Vékusékte kamuké guné bulaa
waangété yo? Talimba Gotna Yaamambi gunat yékun yandéka guné Krais
Jisasna jémbaamba yaale déku du dakwa wa téngunén. Kamuké guné
bulaa nak mawulé yate Moses wan apakundiké guné anga wo? "Nanékét
nana kapmang nana mayé apamba wani apakundi yékunmba vékute
wandén pulak yate a Gotna du dakwa tékanangwa." Wunga wate wa
waangété yangunéngwa.

4 Guné Krais Jisasna kundi yékunmba vékungunénga déku maama
gunat némaamba kapérandi musé yandaka yéku mawulé vékute
yékunmba téngunén. Guné yéku mawulé vékuté-pékaangunénngé wa
mawulé yawutékwa. Wani yéku mawulé baka yémuké kalik yawutékwa.

5 Gunat nakapuk waatakuwutékwa. Guné Moses wan apakundi
vékungunénga dé Got déku Yaamambi gunat kwayéte kulé apanjémba
guna ménimba yo, kapuk Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku
kundiké, "Yi wan wanana wa," naangunéngwa dé Got wunga yo? Wa
vékusékngunéngwa. Wan Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku
kundiké, "Yi wan wanana wa," naangunénga, wa Got déku Yaamambi
gunat kwayéte kulé apanjémba yandékwa, guna ménimba.

6 Ma véku. Guné Gorké yékunmba vékulakangunénga wa gunat yékun
yandén. Gunat yandén pulak talimba wa Abrahamét yékun yandén.
Abrahamngé Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Abraham Gorké
yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naandéka
Got déké wandén, "Wan yéku yapaté yakwa du wa." Naandén. Wani
kundi wa kwaakwa Gotna nyéngaamba. Abraham dékét déku kapmang
yate dé yéku yapaté yakwa du yamba téndékwe wa. Abraham Gorké
yékunmba vékulakandéka wa Got wandén, "Abraham wan yéku yapaté
yakwa du wa." Naandén Got. 7 Bulaa déku kundiké ma yékunmba
vékulakangunék. Juda du dakwa ras wandakwa, "Abraham wan nana
gwaal waaranga maandéka bakamu wa. Yandékwanngé wa nané Juda du
dakwa Abrahamna kémba ténangwa." Wunga wate yandén pulak yamba
yandakwe wa. Yate Gorké yamba yékunmba vékulakandakwe wa. Nané
Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu pulak wa ténangwa.
Nané Abraham yan pulak Gorké yékunmba vékulaka-nangwanngé wa
wani kundi wawutékwa.

8 Némaamba kwaaré talimba Got vékusékte wa wandén, "Kukmba
du dakwa ras Juda du dakwa tékapuk yate, nak gaayé du dakwa téte,
wunéké yékunmba vékulakate wakandakwa, 'Wan Got nanat yékun
yandékwa. Yi wan wanana wa.' Wunga wate wa de wuna ménimba
yéku yapaté yakwa du dakwa tékandakwa." Naandén. Got wunga wate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

deké vékusékndéka ani kundi wa kwaakwa Gotna nyéngaamba: Got
Abrahamét anga wandén, “Wuné ménéké vékulakate akwi du dakwat
yékun yakawutékwa.” Got wunga wandéka wani kundi wa kwaakwa,
déku nyéngaamba. 9 Wani kundiké vékulakate anga wa vékuséknangwa.
Abraham Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana
wa,” naandéka wa Got dat yékun yandén. Abrahamét yékun yandén
pulak, déké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,”
naaké yakwa akwi du dakwat waak Got yékun yakandékwa. Wunga wa
vékuséknangwa.

10 Du dakwa nak yapaté yamunaandaru, wa Got det katik yékun yaké
dé. Talimba Moses wan apakundiké ani kundi du nak wa viyaatakandén
Gotna nyéngaamba: Wani apakundi akwi, déku nyéngaamba kwaakwa
apakundi yékunmba vékukapuk yate, wandén pulak yakapuk yakwa du
dakwa de akwi ma lambiyakndaru. Gorale katik tépékaaké daré. Wunga
viyaatakandéka kwaandéka wa vékuséknangwa. Du dakwa ras deku
mawulémba anga wandakwa, “Nané wani apakundi akwi yékunmba
vékunanu Got nanat yékun yandu yékunmba tépékaa-kanangwa, dale.”
Wunga wate yamba vékusékndakwe wa. Wa lambiyak-ngandakwa.
Gorale katik tépékaaké daré.

11 Talimba nak du dé nak kundi Gotna nyéngaamba anga viyaa-
takandén: Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana
wa,” naakwa du dakwa wa de dale apapu apapu yékunmba tépékaa-
kandakwa. Got wani du dakwat wakandékwa, “Guné wunéké yékunmba
vékulakate wuna kundiké, ‘Yi wan wanana wa,’ naate wa wuna ménimba
yéku yapaté yakwa du dakwa wa ténguněngwa.” Wunga wandékwa du
dakwa Gorale apapu apapu yékunmba tépékaa-kandakwa. Wani kundi
talimba viyaatakandénngé anga vékuséknangwa. Akwi du dakwa Moses
wan apakundi vékwe dekét deku kapmang deku apamba de Gotna
ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa katik téké daré. Moses wan
apakundi vékundakwa yaambu wan Gorké yénangwa yaambu yamba yé
wa. Wunga wa vékuséknangwa.

12 Yaambu vétik wa kwaambérékwa. Nak yaambuké ani kundi a
kwaakwa Gotna nyéngaamba: Du dakwa wani apakundi yékunmba
vékute Got wandékwa pulak male yakandakwa. Ye Gorale apapu apapu
tépékaa-kandakwa. Wani kundi nakurak male yaambuké wa wandékwa.
Wani yaambumba yéte nané nana kapmang apamama yamunaananu,
wa Gorké katik yékunmba vékulakaké nané. 13 Wani yaambumba
yéké wa yapatinanén. Yananénngé, Got nanat kuk kwayéndu yananén
kapérandi musé nanat waambule yakata-munaandu wan yékun wa. Krais
nak yaambu wa nanat wakwasnyé-ndén. Krais nanéké kiyaae nané wa
kéraandén, Got nanat kuk kwayékapuk yate yananén kapérandi musé
nanat yakatakapuk yandénngé. Krais nanat yékun yandéka Got yananén

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kapérandi musé waambule yakatate wandéka wa dé takwemimba viyaae baang-ndarén. Dé viyaae baangndarénngé vékulakate, kukmba Got nanat kuk kwayékapuk yate, yananén kapérandi musé nanat katik waambule yakataké dé. Wani muséké talimba du nak Gotna nyéngaamba ani kundi wa viyaatakandén: Miyémba kiyaan duwat Got kuk kwayéndékwa.

14 Wani kundi vékute wa vékuséknangwa. Krais Jisas takwemimba kiyaandéka Got Abrahamét wandén kundi wa sékérékén. Talimba Got Abrahamét anga wandén, "Ménat a yékun yakawutékwa." Naandén. Wunga wandéka Krais Jisas du dakwat yékun yamuké we wa takwemimba kiyaandéka wani kundi wa sékérékén. Krais Jisas dé Juda du dakwa tékapuk yate nak gaayé du dakwaké wa kiyaandén. Juda du dakwaké waak wa kiyaandén. Nanéké wa kiyaandén, nané déké yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa" naananu, Got talimba wandén pulak nanat yékun yamuké. Nané Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naananu, wa Got déku Yaamambi tiyaandu dé nanat kulémawulé tiyaakandékwa.

Moses wan apakundi Gotna néma yéku kundit katik taalékéraké dé

15 Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, ma véku. Guné wani kundiké yékunmba vékungunénngé, taale wuné ani képmaana yapatéké kundi ras wakawutékwa. Du vétik jémbaa nak yaké ye kundi giye, "Yi wan wanana wa," naambéru, nak du yaae bérku kundiké, "Yamba yé wa," katik naaké dé. Yandu nak du yaae bérku kundiké kundi ras waak katik waké dé. Bét kundi giye, "Yi wan wanana wa," wa naambérén. Bérku kundi rapéka-kandékwa. Wan ani képmaana yapaté wa. Gimbérén kundi rapékandu wa yékunmba vékusék-nganangwa. Gotna kundi apapu apapu rapéka-kandékwa.

16 Bulaa Gorké ma vékulaka. Talimba Got ani yéku kundi wa wandén Abrahamét, "Wuné ménat, ména gwaal waaranga maandéka bakamat waak yékun yakawutékwa. Yi wan wanana wa." Naandén. Wunga wandénngé ma vékulakangunék. Dé gwaal waaranga maandéka bakamu késépériké yamba wandékwe wa. Gwaal waaranga maandéka bakamu nakurakngé wa wandén. Wani kundi wate némaamba duké yamba vékulakandékwe wa. Wunga wate nakurak duké male wa vékulakandén. Wani kundi wate wan Krais Jisaské wa vékulakandén.

17 Bulaa wani muséké ras waak wakawutékwa. Ma véku. Némaamba kwaaré talimba Got Abrahamét anga wandén, "Méné wunéké yékunmba vékulakate wuna kundiké, 'Yi wan wanana wa,' naaménu, wuné ménat, ména gwaal waaranga maandéka bakamat waak yékun yakawutékwa. Yi wan wanana wa. Ménat wa wawutékwa." Wunga watake némaamba kwaaré (430) yéndéka wa Mosesét apakundi ras kwayéndén. Kukmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandén kundi taale wandén kundit yamba taalékérandékwe wa. Taale
wandén kundi rapéka-kandékwa. 18 Nané wani apakundi yékunmba
vékunanu Got nanat yékun yandu nané apapu apapu yékunmba
tépékaamunaae, wa Abraham yan pulak katik yaké nané. Nané Gorké
yékunmba vékulakate wakanangwa, “Got wandén pulak nanat yékun
yakandékwa.” Wunga wate vékusék-nganangwa. Abraham Gorké
yékunmba vékulakate wandén yéku kundi vékundén pulak a yanangwa.
19 Talimba Got Abrahamét anga wandén, “Wuné ménat, ména gwaal
waaranga maandéka bakamat waak yékun yakawutékwa.” Naandén.
Wunga watake kukmba Mosesét apakundi wandén, Juda du dakwa
wandén pulak yandarénngé. Kamu muséké vékulakate dé Mosesét wani
apakundi wak? Bulaa gunat wakawutékwa wani muséké. Akwi du dakwa
yandarén kapérandi muséké de vékusék-ndarénngé wa wani apakundi
dat wunga wandén. Wani apakundi apapu apapu rapékandénngé yamba
wandékwe wa. Krais yaandu wani apakundi késndénngé wa wandén.
Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu Jisas Krais yaaké yakwa
sapak wani apakundi késndénngé wa Got talimba wandén. Wandéka
kukmba wa Jisas Krais yaandén. Got Abrahamét wandén pulak, déku
gwaal waaranga maandéka bakamu Jisas Kraisét wa Got yékun yandén.
Wunga yate akwi du dakwat wa yékun yandén. Yandénngé, bulaa
Mosesét wandén apakundi nanéké katik apa yaké dé. Nak kundi waak
ma véku. Got wani apakundi wate képmaamba tékwa duwat yamba
wandékwe wa. Got wani apakundi wate déku kundi kure gaayakwa
dunyansat wandéka wa Mosesét wani kundi wandarén. Wandaka dé
Moses képmaamba tékwa du dakwat wani kundi wandén. Wunga wate
nyéndémbaandu wa yaténdén. Got wandéka képmaamba tékwa du dakwa
téndaka Moses deku nyéndémba yaténdén. Wunga yatéte det wani kundi
wandén.
20 Got Abrahamét wandén sapak wa dé nak pulak yandén. Yate
yamba nak duwat wandékwe, Abrahamét déku kundi wandénngé. Déku
kapmang wa Abrahamét wandén. Ani kundi anga wandén, “Wuné ménat,
ména gwaal waaranga maandéka bakamat waak yékun yakawutékwa.
Yi wan wanana wa.” Naandén. Wunga wandéka Abraham déku kapmang
wa vékundén. Got wunga wandén kundi Mosesét wandén kundit wa
taalékéran.

Akwi du dakwa yandarén kapérandi muséké vékusék-ndarénngé, wa Got wani apakundi wandén

21 Ma vékulaka. Got Mosesét wandén apakundi wan nak yaambu
dé nanat wakwasnyo? Got Abrahamét wandén kundi wan nak pulak
yaambu dé nanat wakwasnyo? Yamba wa. Apakundi yékunmba vékwe
Gotna ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa téndarénngé apakundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wamunaandu, du dakwa wani apakundi vékwe déku ménimba yéku
yapaté yakwa du dakwa wa tékatik daré. Got wunga apakundi yamba
wandékwe wa. 22 Nané Gotna nyéngaamba véte anga vékuséknangwa.
Akwi du dakwa wan kapérandi mawulé yakwa du dakwa wa. Kapérandi
mawulé nana mawulémba téndékwa. Wunga vékusékte ani musé waak
wa vékuséknangwa. Nané Jisas Kraiské yékunmba vékulakate déku
kundiké, "Yi wan wanana wa," naatake kulémawulé kéraae Gorale
yékunmba tépékaa-kanangwa. Jisas Kraismba kéraaké yanangwa wani
kulémawuléké Got talimba Abrahamét anga wandén, "Wuné ménat,
ména gwaal waaranga maandéka bakamat waak yékun yakawutékwa."
Wunga watake déku nyaan Jisas Kraisét yékun yatake wandéka nané
Jisas Kraiské yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana
wa," naatake kulémawulé kéraae yékunmba ténangwa. Jisas Kraiské
yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naate wa
kulémawulé kéraae Gorale apapu apapu yékunmba tépékaa-kanangwa.
23 Talimba Krais ani képmaat yaakapuk yandén sapak Moses wan
apakundi nanéké wa apa yandén. Yandéka nané polis kutndaka
kalapusmba kwaakwa du dakwa pulak wa ténanén. Krais Jisas yaae
nanat yékun yandu nané déké yékunmba vékulakate, yékunmba témuké
kaavéréte, wa wani sapak kalapusmba kwaakwa du dakwa pulak
ténanén.
24 Nak muséké ma vékulaka. Talimba nané Moses wan apakundi
yékunmba vékwe Gotna jémbaaké ayélap wa vékuséknanén. Wani
apakundi vékunanga nana mawulé apa pulak yandén. Yandéka Krais
Jisas yaaké yandékwanngé kaavérénanén. Dé yaandu nané déké
yékunmba vékulakate kulémawulé kéraae Gotna ménimba yéku
yapaté yakwa du dakwa téké wa déké kaavérénanén. 25 Bulaa Krais
Jisas yaandéka nané déké yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi
wan wanana wa," naatake démba kulémawulé wa kéraananén. Bulaa
Moses wan apakundi nanéké apa yamba yandékwe wa. Yandéka bulaa
kalapusmba tékwa du dakwa pulak tékapuk yate, wa baka yékunmba
yaténangwa.

Krais Jisaské yékunmba vékulakate Gotna nyambalé wa ténangwa

26 Guné akwi Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké,
"Yi wan wanana wa," naate Gotna nyambalé wa ténguněngwa.
Guné akwi Krais Jisasale nakurakmawulé yate Gotna nyambalé wa
ténguněngwa. 27 Wunga téte guné Kraisna yémba baptais kéraae Kraisale
nakurakmawulé yakwa du dakwa, kulémawulé wa kéraangunén.
Kéraangunénga guna mawulé wan déku mawulé pulak wa tékwa.
28 Wunga téndéka guné Krais Jisasale nakurakmawulé yate nakurak
kémba male wa ténguněngwa. Téte anga waké yambak, "Nané ras

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Juda du dakwa wa. Ras nané nak gaayé du dakwa wa. Nané ras nak duna kundi vékute deku jémbaa yakwa du dakwa wa. Ras nané nana mawulémba vékulakate mawulé yanangwa jémbaa yakwa du dakwa wa. Nané ras du wa. Ras nané taakwa wa." Guné akwi Krais Jisasale nakurakmawulé yate guné wunga waké yambakate. Anga ma wangunék, "Nané akwi Krais Jisasna du dakwa wa. Yate nakurak kémba male a ténangwa. Nané késpulak nakpulak mawulé yakapuk yate késépéri kémba yamba ténangwe wa." 29 Wunga wate ani kundi waak ma véku. Krais dé Abrahamna kémba wa yaandén. Abraham Gorké wa yékunmba vékulakandén. Guné Kraiské yékunmba vékulakate Kraisna du dakwa wa ténguněngwa. Téte Abrahamale Gorké yékunmba vékulakate wa Abrahamna kémba wa ténguněngwa. Ténguněngwanngé, Got gunat waak yékun yakandékwa, talimba Abrahamét watake dat yékun yandén pulak.

Talimba kalapusmba kwaakwa du pulak yare bulaa Gotna nyambalésé a ténangwa

4 1 Kundi ras waak anga wakawutékwa, Got gunat waak yékun yaké yandékwanngé. Guné yékunmba vékusék-ngunénngé wa wawutékwa. Aapa nak kiyaaké yate, déku makalnyanét déku akwi musé kéraandénngé watake, kiyaandu wani nyaan wani musé bari katik kéraaké dé. Dé wayéka makalnyan wa yaréndékwa. Dé yaténdu néma du nak dat kure yatéte déké yékunmba vékandékwa. Véndu wani nyaan néma duna kundi vékute kalapusmba kwaakwa du pulak yarékandékwa. Yaréte déku aapa kwayén muséké katik véréké dé. 2 Makalnyan yaréndékwa sapak néma du nak déku muséké, déké waak yékunmba vékandékwa. Kukmba, déku aapa talimba wandén sapak wani nyaan némaan ye déku aapana musé kéraae wani muséké vékandékwa.

3 Talimba nané Gotna nyambalé tékapuk yatéte wani makalnyan pulak wa ténanén. Téte ani képmaana duna apakundi yékunmba wa vékuténanén. Vékuténanga wani apakundi nanéké apa yandéka wa kalapusmba kwaakwa du pulak wa yaténanén. 4 Wunga yaténanga Got déku mawulémba wandén sapak wandéka déku nyaan Krais Jisas gaayandén. Gaayandéka taakwa nak wa dé kéraalén. Lé Juda taakwa wa dé kéraatakaléka wa Juda du téndén. Juda du yatéte akwi Juda wani sapak yandarén pulak, wa Moses wan apakundi vékuténdén. 5 Dé nanat yékun yamuké wa gaayandén. Moses wan apakundi nanéké apa yakapuk yandu nané kalapusmba kwaaakwa du pulak tékapuk yate yékunmba yatéte Gotna nyambalésé témuké wa gaayandén.

6 Bulaa Gotna nyambalésé a ténguněngwa. Nané akwi Gotna nyambalésé wa ténangwa. Ténanga déku nyaan nanéké dat waata-kundéka Got wandéka déku nyaanna Yaamambi nana mawulémba wulaae randékwa. Téte nanat yékun yandéka Gorké vékusékte dat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waanangwa, “Nana aapa wa.” Wunga waate yékunmba wanangwa.
7 Gotna nyaanna Yaamambi nana mawulémba wunga randéka Moses wan
apakundi nanéké apa yakapuk yandéka wa nané kalapusmba kwaakwa
du pulak yamba ténangwe wa. Bulaa nané Gotna nyambalésé téte a
yékunmba yaténangwa. Yatéte déku yéku musé akwi kéraakanangwa.
Got talimba déku nyambalésat wani musé kwayéké wa wandén.

Pol Galesia du dakwaké vékulaka vékulaka naandén

8 Talimba Gorké yamba vékusékngunéngwe wa. Yate kalapusmba
kwaakwa du deku néma duna kundi vékutéte yandakwa pulak, wa
késpulak nakpulak papungorét waatakungunén. Wani musé wan Got
yamba yé wa. Det waatakute deké male vékulakangunén. 9 Bulaa Got
wa vékusék-ngunéngwa. Vékusék-ngunénga Got gunat wa vésékndékwa.
Wan néma musé wa. Got gunat vékusékndéka kamuké guné dat kuk
kwayéte talimba téte waatakungunén musat nakapuk waatakuké guné
mawulé yo? Kamuké guné nakapuk mawulé yo wani muséké? Wani
musé wan apa yakapuk yakwa musé wa. Gunat yékun yakapuk yakwa
musé wa. Det nakapuk waatakuké mawulé yate wa kapérandi musé wa
yangunéngwa.
10 Gunéké vékulaka vékulaka naawutékwa. Guné Judana yaap yaré
sékérké vékulakate guné nyaa, baapmu, kwaaré, wani sékérké ras
wangunéngwa, “Wan néma sékét wa. Wani sékét nané Moses wan
apakundi vékute ma yaap yarékwak. Wunga yaréte wa Gotna ménimba
yéku yapaté yakwa du dakwa tékanangwa.” Wunga wangunénga guna
mawulé waangété wa yan. Yandéka guné talimba yangunén pulak
nakapuk yate wa yéku yapaté yamba yangunéngwe wa. 11 Yangunénga
wup yate wawutékwa, “Galesiale yatéte Gotna jémbaa yate déku kundi
wa kwayéwutén. Kalmu Galesia du dakwa bari yékéyaak yaké daré
kundiké? Kalmu yawutékwa jémbaa baka yéké dé?” Naawutékwa.
12-13 Guné Galesiamba tékwa Krais Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwa, gunat wawutékwa. Gorké yékunmba vékulakate yékunmba
téwutékwa pulak ténguné nngé mawulé yate, wa gunat wawutékwa.
Talimba Moses wan apakundi guné ké apa yakapuk yandén pulak, Moses
wan apakundi bulaa wunéké yamba apa yandékwe wa. Yate yékunmba
yatéwutékwa. Guné wunga yaténgunénngé mawulé yate wa gunat
wawutékwa. Wa vékusékngunéngwa. Talimba baasnyé ye yaawutéka
néma baat yandéka yaambumba yéké yapatite wa gunale tépékaawutén.
Téte gunat Krais Jisasna kundi kwayéwutén. Kwayéwutéka wunat
kapérandi musé yamba yangunéngwe wa.
14 Baat yandéka gunale téwutéka guné wunat yamba kuk
kwayéngunéngwe wa. Yate wunéké yamba sépu yangunéngwe. Guné
wunéké mawulé yate wunat yékun yangunén. Gorale re déku kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kure gaayakwa duwat yékun yaké yangunéngwa pulak, wa wunat yékun
yangunén. Guné Krais Jisasét yékun yakwate yangunéngwa pulak,
wa wunat yékun yangunén. 15 Wani sapak wunéké, wuna kundiké
waak wa mawulé yangunén. Yi wan wanana wa. Wani sapak wunat
nakapuk yékun yaké néma mawulé yangunén. Wani sapak wunat yéku
musé male tiyaaké mawulé yangunén. Yate guna méni tiyaate wunat
yékun yamunaae, wa guna méni tiyaaké mawulé yakatik guné. 16 Bulaa
guné wunéké mawulé yamba yangunéngwe wa. Gunat némaamba
kundi wawutéka bulaa wuna kundiké kalik yate wuna maama wa
ténguneng wa. Wunga vékulakawutékwa.
17 Ma véku. Du ras gunat anga wandakwa, "Guné Moses wan apakundi
vékute yéku yapaté yakwa du dakwa wa tékangunéngwa." Wunga wate
guna yé wa kavérékndakwa. Kavérékte guné yamba vékulakandakwe
wa. Guné wuna kundi vékukapuk yate deku kundiké néma mawulé
yangunénngé, wa vékulakandakwa. 18 De guna yé wunga kavérékte
gunat yékun yaké vékulaka-munaandaru, wan yékun wa. De guna yé
kavérékngé mawulé yate, wuné gunale téwutékwa sapak, sékaamba
téwutékwa sapak waak, guna yé kavérék-munaandaru, wan yékun wa.
Wuné gunale téwutékwa sapak male guna yé kavérék-munaandaru, wan
yékun yamba yé wa.
19 Guné wuna kundi vékwe wuna nyambalésé pulak tékwa du dakwa,
guné wa vékulaka vékulaka naawutékwa. Guné vékulakawutéka
wuna mawulé kapére yandékwa. Nyaan kéraaké kaangél vékukwa
taakwa nyaan bari kéraaké néma mawulé yalékwa pulak, wa guné
Krais Jisasale bari nakurakmawulé yate ténguneng nné wa néma mawulé
yawutékwa. 20 Guné sémbéraa yawutékwa. Guné vékulaka vékulaka
naate bulaa gunale téké néma mawulé yawutékwa. Guna saawi véte
gunale kundi bulké mawulé yawutékwa. Nyéngaamba gunat wamuké
kalik yawutékwa. Kamu kundi wawutu guna mawulé yékun yaké dé?
Yamba vékusék-wutékwe wa.

Hagar ambét Saraké Pol gwaaménja kundi wandén

21 Guné ras anga wangunéngwa, "Moses wan apakundi nanéké apa
yandu nané wani kundi vékute Gotna ménimba yéku yapaté yakwa
du dakwa tékanangwa." Wunga wakwa du dakwa guné Moses wan
apakundiké yamba yékunmba vékusék-ngunéngwe wa. Guné yékunmba
vékusék-ngunénngé kundi ras waak wakawutékwa. 22 Ma véku. Gotna
nyéngaamba kundi ras wa kwaakwa, Abrahamngé. Dé nyaan vétik
kéraandén. Nyaan nak déké jémbaa yakwa taakwa léku yé Hagar
kéraan wa. Lé kalapusmba kwaakwa taakwa pulak téte Abrahamngé
wa jémbaa yarélén. Nyaan nak déku talétakwa léku yé Sara kéraan wa.
Lé kalapusmba kwaakwa taakwa pulak tékapuk yate baka yékunmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yarélén. 23 Abrahamngé jémbaa yakwa taakwa ani képmaana taakwa
pulak nyaan nak kéraalén. Déku yé Ismael. Abrahamna talétakwa Sara
nyaan kéraakapuk yakwa taakwa yaréléka Got lat kundi watake, “Yi wan
wanana wa,” naandéka kukmba nyaan nak kéraalén. Déku yé Aisak wa.
24 Wani taakwaké wate wa gwaaménja kundi wawutén. Gotna kundiké
wa wawutén. Kalapusmba kwaakwa taakwa pulak téte Abrahamngé
jémbaa yakwa taakwa Hagarké wate, wa Mosesét Got wan kundiké
wawutén. Moses némbumba nak téndéka Got wani kundi wandén. Wani
némbuna yé Sainai wa. Got wani apakundi Mosesét wandéka wani kundi
vékukwa du dakwaké wa wani kundi apa yandén. Kukmba yaae wani
kundi vékukwa du dakwaké waak wa wani kundi apa yan. Yandéka de
akwi kalapusmba kwaandakwa pulak yate nak duké jémbaa yakwa du
dakwa pulak wa yaténdarén.
25 Kalapusmba kwaakwa taakwa pulak yate Abrahamngé jémbaa yakwa
taakwa Hagarké wate, wa Sainai némbuké waak wawutén. Wani némbu
Arebiamba wa téndékwa. Ani sapak tékwa gaayé Jerusalemngé waak
wa wawutén. Jerusalem wan akwi Juda du dakwana gwalepange wa.
Wani du dakwaké Moses wan apakundi wa apa yandékwa. Yandéka de
kalapusmba kwaandakwa pulak yate nak duna jémbaa yakwa du dakwa
pulak wa yaténdakwa. 26 Wuné kalapusmba kwaakwa taakwa pulak
yakapuk yate yékunmba tékwa taakwa Saraké wate, wa nak gaayéké wa
wawutén. Wani gaayé wan nak pulak Jerusalem wa. Wan Gotna gaayé
wa. Nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa wan nana gaayé
wa. Moses wan apakundi nanéké apa yakapuk yandéka nané kalapusmba
kwaakwa du dakwa pulak yakapuk yate wa yékunmba yaténangwa.
27 Talimba du nak ani gwaaménja kundi Gotna nyéngaamba
viyaatakandén:

> Nyéné nyaan tékapuk yan taakwa, ma mawulé tawulé yanyénék.
> Nyéné nyaan kéraakapuk yan taakwa, yéku mawulé vékute mawulé
> tawulé yate ma waanyénék.
> Nyéna du nyénat ayélap sapak yaasékatake nak taakwat kéraandu
> nyéné kwawitakwa yaréte wup yaké yambak.
> Kukmba nyéna gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba
> tékandakwa. Téte nyéna gwaal waaranga maandéka bakamu
> wa du kumbin taakwana gwaal waaranga maandéka bakamat
> taalékérakandakwa.

Wunga viyaatakandén, kalapusmba kwaakapuk pulak yakwa taakwa
léku gwaal waaranga maandéka bakamuké waak. Léku gwaal waaranga
maandéka bakamu wan nané Krais Jisaské yékunmba vékulakakwa du
dakwa wa. Nanéké Moses wan apakundi apa yakapuk yandéka nané
kalapusmba kwaakwa du dakwa pulak yakapuk yate wa yékunmba
yaténangwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, ma véku. Talimba Got
Abrahamét anga wandén, “Méné nyaan nak kéraakaménéngwa. Yi wan
wanana wa.” Wunga wandéka Abrahamna taakwa Sara Aisak kéraalén.
Nanéké waak Got yéku kundi wandén. Wandéka wa nané Aisak pulak
a ténangwa. 29 Kalapusmba kwaakwa taakwa pulak yate, Abrahamngé
jémbaa yakwa taakwa Hagar, léwinyan kéraalén. Gotna Yaamambi
lat kundi wakapuk yandéka lé ani képmaana taakwa yakwa pulak ye
wa nyaan kéraalén. Abrahamna talétakwa Sara kalapusmba kwaakwa
taakwa pulak yakapuk ye wa kukmba nyaan kéraalén. Gotna Yaamambi
lat kundi watake, “Yi wan wanana wa,” naandéka, lé ani képmaana
taakwa pulak ye wa nyaan kéraalén. Kéraaléka kukmba dé léwinyan
Ismael déku waayéka Aisakét yaavan kutndén. Yandén pulak, bulaa nana
maama nanat yaavan kutndakwa. Nana maama anga wandakwa, “Moses
wan apakundi deké apa yandénngé wa mawulé yanangwa.” Naandakwa.
Wunga wate Krais Jisasna jémbaamba yaale Gotna Yaamambi kure tékwa
du dakwa nanat yaavan kutndakwa.
30 Kalapusmba kwaakwa taakwa pulak téte, Abrahamngé jémbaa yakwa
taakwa, léku nyaanngé waak, Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa:
Got Abrahamét anga wandén, “Ména talétakwana nyaan léwinyanét
waménén musé kukmba kéraakandékwa. Kalapusmba kwaaakwa taakwa
pulak yate ménéké jémbaa yakwa taakwana nyaan léwinyanmba waménén
musé katik kéraaké dé. Dé wani musé kéraakapuk yamuké, ma waménu
kalapusmba kwaakwa taakwa pulak yate ménéké jémbaa yakwa taakwa
léku nyaanale, méné yaasékatake yémbéru.” Got wunga wandén Abrahamét.
31 Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu
pulak tékwa du dakwa, ma vékulaka. Nané kalapusmba kwaakwa taakwa
pulak yatéte Abrahamngé jémbaa yakwa taakwana nyaan pulak, yamba
ténangwe wa. Nané kalapusmba kwaakapuk yan taakwa pulak yatéte
taale kéraandén taakwana nyaan pulak, wa ténangwa. Téte nak du
wandaka deku jémbaa yakwa du pulak yamba ténangwe wa. Moses wan
apakundi nanéké apa yakapuk yandéka nané Krais Jisaské yékunmba
vékulakate wa yékunmba ténangwa.

Nané kalapusmba kwaakwa du dakwa pulak yakapuk yate ma yékunmba yatékwak

5 1 Wunga téte, nané kulémawulé kéraae yékunmba tépékaananénngé
Krais Jisas nanat yékun yandénngé vékulakate, ma yékunmba male
yatépékangunék. Yate apa yangunu Moses wan apakundi gunéké apa
katik yaké dé. Yandu gunéné nakapuk kalapusmba kwaakwa du dakwa
pulak yatéké yambak.
2 Gunéné ma véku. Wuné Pol gunat wawutu ma vékungunék. Guné Gotna
ménimba yéku yapaté yakwa du téké yate wangunu Juda du guna sépé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sékumunaandaru, wa Moses wan apakundi gunéké apa yakandékwa.
Wunga yandan wa guné Krais Jisasna jémbaat kuk wa kwayénguné ngwa.
Wunga kwayéngunu Krais Jisas gunat katik yékun yaké dé.
3 Guné ani kundi yékunmba vékungunénngé wa mawulé yawutékwa.
Yate gunat nakapuk wawutékwa. Guné Gotna ménimba yéku yapaté
yakwa du téké mawulé yate, Moses wan apakundi tambék vékwe
wangunu guna sépé sékumunaandaru, wa Moses wan apakundi akwi ma
vékusékéyakngunék. 4 Guné ras Gotna ménimba yéku yapaté yakwa du
téké we Moses wan apakundi vékwe wa Krais Jisasét yaasékangunéngwa.
Dale nakurakmawulé yakapuk yate wa nak mawulé yate wa
ténguné ngwa. Téngunu Got gunat yéku mawulé kwayékapuk yate gunat
katik yékun yaké dé.
5 Nané wunga yamba ténangwe wa. Gotna Yaamambi Kraisna
jémbaaké nanat yakwasnyéndéka wa nané yéku mawulé vékute Kraiské
yékunmba vékulakate anga wanangwa, "Krais Jisas waambule yaae
nané kéraae kure yékandékwa. Kure yéndu nané Gotna ménimba
yéku yapaté yakwa du wa tékanangwa. Yi wan wanana wa." Wunga
wate déké kaavérénangwa. 6 Nané Krais Jisasna jémbaamba yaale dale
nakurakmawulé yate wa ténangwa. Téte sépéké yamba vékulakanangwe
wa. Nana sépé daré sékwak, kapuk yamba yé? Yénga yakét. Dékumukét.
Wan baka musé wa. Néma musé yamba wa. Ani musé wan néma musé a.
Nané Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana
wa," naate nak du dakwaké, Gorké waak néma mawulé yakanangwa.
Wunga yaké yanangwan wan néma musé wa.
7 Talimba Kraisna kundi yékunmba vékute guné Galesiamba tékwa
du dakwa yéku mawulé vékute yékunmba yaténgunén. Yaténgunénga
bulaa du ras yaae guna mawulé wa yaavan kutndakwa. Yaavan kutndaka
guné wani yéku kundi yaasékaké vékulakate Moses wan apakundiké wa
vékulakangunéngwa. 8 Wunga yangunénngé Got yamba wandékwe wa.
Got wa wandén gunat, déku nyaan Krais Jisaské yékunmba vékulaka-
ngunénngé. Got guna mawulé yamba yaavan kutndékwe wa. Wan paapu
yakwa du wa guna mawulé wa yaavan kutndarén.
9 Résépuké kundi ras wakawutékwa. Résépu ayélapkéri kakémumba
kutndéka wa kakému bari kapére yakwa. Paapu yakwa kundi wan résépu
pulak yate, wa bari du dakwana mawulé yaavan kurkandékwa.
10 Gunéké wuna mawulé yékun yandékwa. Nané gunale, nana
Néman Du Krais Jisasale nakurakmawulé yaténanga vékusék-
wutékwa. Wani du guna mawulé katik yaavan kurké daré. Guna
mawulé wuna mawulé pulak wa tékandékwa. Yandu guné wunale
nakurakmawulé yakangunéngwa, wawutékwa kundiké. Yangunu Moses
wan apakundi gunéké apa katik yaké dé. Wunga vékusékte anga waak
vékusékwutékwa. Guna mawulé yaavan kurkwa du kapérandi musé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wunga yandarénngé Got wani du yan kapérandi musé det waambule
yakata-kandékwa. Wani du wan néma du daré, kapuk baka du daré?
Yénga yakét. Dékumukét. Got wani du yan kapérandi musé dekét det
waambule yakata-kandékwa.
11 Krais Jisasna jémbaamba yaalan wuna aanyé waayéka nyangengu,
ma vékungunék. Wuné Krais Jisasna kundi wate wa ani kundi yamba
wawutékwe wa, “Guné Moses wan apakundi vékwe guna sépé ma
sékungunék.” Wunga yamba wawutékwe wa. Talimba vékusékngapuk
yate wa wani kundi wawutén. Bulaa wani kundi yamba wawutékwe wa.
Sépé sékutake Gotna ménimba yéku yapaté yakwa du téké yandakwa
kundi nakapuk wamunaawutu, wa de Juda du wunat katik yaavan kurké
daré. Wuné Krais Jisas nanéké takwemimba kiyaandéka nané Gotna
ménimba yéku yapaté yakwa du dakwa ténangwa kundi wawutéka wa
wuna kundit kuk kwayéndakwa. 12 Guna mawulé yaavan kurkwa du deku
sépé akwi sékumunaandaru wan yékun wa.
13 Wuna du dakwa, ma yékunmba vékungunék. Got gunat waandéka
wa Krais Jisasna jémbaamba yaalangunén. Yaalangunénga Moses wan
apakundi guné́ké apa yamba yandékwe wa. Kalapusmba kwaakwa
du dakwa pulak yakapuk yate wa yékunmba ténguné́ngwa. Téte
anga waké yambak, “Nané mawulé yanangwa pulak yakanangwa.
Yate kapérandi muséké mawulé yate kapérandi musé yakanangwa.”
Wunga waké yambakate. Anga ma wangunék, “Nanale Krais Jisasna
jémbaamba yaalan du dakwaké ma néma mawulé yakwak. Yate det ma
yékun yakwak.” Wunga wate deké néma mawulé yate det yékun yate
ma yékunmba yaténgunék. 14 Guné wunga yakwate yanguné́ngwanngé
ani kundi wa kwaakwa, Moses viyaatakan apakundimba: Guna sépéké
néma mawulé yanguné́ngwa pulak, nak du dakwaké ma néma mawulé
yangunék. Yate det ma yékun yangunék. Wani nakurak kundi yékunmba
vékute wandékwa pulak yate, wa Moses wan akwi apakundi vékute
wandékwa pulak yakanguné́ngwa. Yate yékunmba tékanguné́ngwa.
15 Guné wunga tékapuk yate waaléwasa waariyakwa pulak, guna du
dakwale waaru waariyate det yaavan kutte ma jéraawu yangunék, guné
akwi lambiyakngapuk yamuké.

Gotna Yaamambina kundi vékute wa yékunmba tékanangwa

16 Wani kundi wate ani muséké vékulakawutékwa. Ma véku. Gotna
Yaamambi guna mawulémba wulaae randu guné Gotna Yaamambina
kundi ma yékunmba vékupékaate yékunmba ténguné́k. Wunga téte
yéku mawulé vékute yéku yapaté male ma yangunék. Kapérandi
mawulé vékukapuk yate kapérandi musé yaké yambak. 17 Du dakwana
kapérandi mawulé wan Gotna Yaamambina mawulé pulak yamba yé wa.
Gotna Yaamambi du dakwana kapérandi mawulale maama pulak wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yatémbérékwa. Yatémbéréka Gotna Yaamambi nana kapérandi mawulale
nana mawulémba téte kundi vétik wate waariyambérékwa. Yambéréka
wa mawulé yangunéngwa musé yaké yapatingunéngwa. 18 Guné Gotna
Yaamambi mawulé yandékwa pulak yate yékunmba tékangunéngwa.
Téngunu Moses wan apakundi apa katik yaké dé gunéké.
19-21 Du dakwana kapérandi mawulé wa vékuséknangwa. Wani
mawulé vékute wa nak du dakwale kapérandi musé yandakwa,
késpulak nakpulak papungorét waatakundakwa, kus kundi paavé kundi
bulndakwa, nak du dakwale maama yandakwa, waaru waariyandakwa,
nak du dakwat kapére mawulé yandakwa, rakarka yandakwa, dekét deku
kapmang musé kéraaké vékulakandakwa, nak du dakwat waarundakwa,
nakurakmawulé yakapuk yate késpulak nakpulak kémba téndakwa,
nak du dakwana muséké kapére mawulé vékundakwa, waangété kulak
kate waangété yandakwa, néma paat yate némaamba kakému kulak
waak kate kapérandi musé yandakwa, wunga pulak kapérandi musé ras
waak yandakwa, wunga yate wa kapérandi mawulé vékute kapérandi
musé yandakwa. Gunat talimba wawutén pulak bulaa a gunat nakapuk
wawutékwa. Wani kapérandi musé yaké yambakate. Wani kapérandi
musé yakwa du dakwa Gorale katik yarépékaké daré. Gotna gaayét katik
yéké daré.
22-23 Gotna Yaamambina kundi vékukwa du dakwa yéku mawulé
vékute Gotna gaayét yékandakwa. Gotna Yaamambi kure tékwa
du dakwa anga yakandakwa. De nak du dakwaké néma mawulé
yakandakwa, yéku mawulé vékute Gorké mawulé tawulé yakandakwa,
nak du dakwale yékunmba tékandakwa, nak du dakwa det yandarén
kapérandi musé det katik waambule kaataké daré, du dakwat
yékun yakandakwa, yéku musé male yakandakwa, wandakwa
pulak yakandakwa, nak du dakwat yakélak yakélak yakandakwa,
yékunmba vékulakate yékunmba yatékandakwa, wunga yate yéku
musé yakandakwa. Wani yéku musé yandaru akwi du dakwa det katik
waaruké daré. 24 Wani yéku musé yakwa du dakwa wan Krais Jisasna du
dakwa wa téndakwa. Téte wa de talimba yandarén kapérandi mawulé
wa kuk kwayéndarén. Krais Jisas talimba takwemimba kiyaandéka wani
kapérandi mawulé kuk kwayétake wa yéku mawulé male vékundakwa.
25 Wan Gotna Yaamambi nanat kulémawulé wa tiyaandén. Nané dé
tiyaan kulémawulé kéraae déku kundi vékupékaatéte yékunmba male
téte yéku yapaté male ma yakwak. 26 Nana yé katik kavérékngé nané.
Nana du dakwaké kapére mawulé katik vékuké nané. Nana du dakwana
muséké katik jaambiké nané. Nané nana yé kavérékte nana du dakwaké
kapére mawulé vékute wa deku mawulé yaavan kutnanu deku mawulé
nanéké kapére yakandékwa. Wunga yakapuk yate wa nané akwi
yékunmba male témuké, wa Gotna Yaamambina kundi ma vékukwak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nané det ma yékun yakwak

6 1 Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu
pulak tékwa du dakwa, ma véku. Guna du dakwa ras Krais Jisasna
jémbaamba yaale kapérandi musé yandaru vémunaangunu, guné Gotna
Yaamambi kure tékwa du dakwa det ma yékun yate deku mawulé ma
yékun yangunék. Yate det yéku kundi ma yakélak yakélak wangunék.
Det waaruké yambak. Yate jéraawu ma yangunu, guné waak de yan
pulak kapérandi musé yakapuk yamuké. 2 Guna du dakwat ma yékun
yangunék. Wunga yangunu wa kapére mawulé vékukapuk yate kurkale
yarékandakwa. Krais Jisas wunga yananénngé wa wandén. 3 Guna
mawulémba anga waké yambak, "Nané néma du dakwa a. Nak du dakwa
wan baka du dakwa wa. Nané de yan pulak kapérandi musé yamba
yanangwe wa. Det katik yékun yaké nané." Wunga waké yakwa du
dakwa guné wani muséké yamba vékuséknguné ngwe wa. Wa baka du
dakwa wa ténguné ngwa. Kalmu guné waak kapérandi musé yaké guné?
Wani muséké vékulakate akwi du dakwat ma yékun yangunék.

4-5 Ani kundi waak ma vékungunék. Nak du dakwa gunat yékun
yandarénngé katik kaavéréké guné. Kapérandi musé yaandu akwi du
dakwa de nak nak deku mawulémba apa yate yéku mawulé vékute
yékunmba ma téndaru. Téte yéku yapaté ma yandaru. Got wani yapatéké
mawulé yandékwa. Yandékwanngé vékulakate wa gunat wawutékwa.
Akwi du dakwa de nak nak deku jémbaa yate ma wandarék, "An yéku
jémbaa wuté yo, kapuk kapérandi jémbaa wuté yo?" Wunga vékulakate
dekét deku kapmang yékunmba yandarén jémbaaké yénga mawulé
yandaru. Yate nak du dakwana jémbaaké katik jaambiké daré.

6 Du ras yaae Krais Jisasna kundiké gunat yakwasyé-ndaru guna yéku
musé ras det ma muni waate kwayéngunu. Wunga yate wa det yékun
yakanguné ngwa.

7-8 Ma véku. Got akwi muséké wa vékuséknd ékwa. Dat paapu yaké wa
yapatinguné ngwa. Ani kundiké ma yékunmba vékulaka-ngunék. Du nak
déku yaawimba kakému yaanane kukmba wungat male wani kakému
wa kéraakandékwa. Kéraaké yandékwan pulak, du dakwa yandakwa
muséna sék male wa kukmba kéraakandakwa Gotmba. Kapérandi musé
yakwa du dakwa deku kapérandi mawulé vékute Gotna Yaamambina
kundi vékukapuk yandaru, wa Got de yan kapérandi musé waambule
yakatate wandu lambiyak-ngandakwa. Dale katik yatépékaké daré.
Gotna Yaamambi kure yatékwa du dakwa yéku musé male yate déku
kundi vékundaru, wa Gotna Yaamambi wandu kukmba yéku musé
male kéraakandakwa. Kéraate Gorale apapu apapu yékunmba rapéka-
kandakwa. 9 Wani kundiké vékulakate wa gunat wawutékwa. Nané
yéku yapaté yamuké saalakuké yambak. Nané saalakukapuk yate yéku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yapaté yate wa Got néma kot vékute néma du raké yandékwa sapak, wa
yananén yéku musé nanat tiyaakata-kandékwa. 10 Kukmba tiyaakataké
yandékwan-ngé vékulakate bulaa a wawutékwa. Nané yéku yapaté ma
yapéka-tékwak. Yate det yékun yanangwa sapak yaandu nané akwi du
dakwat ma yékun yakwak. Yate Krais Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwaké waak vékulakate nané ma apa yate det yékun yapékakwak.

Krais takwemimba kiyaandénngé Pol Kraisna yé kavérékndékwa

11 Ani nyéngaa ma vénguném. Bulaa wuné Pol wuna kundi
viyaatakan dumba nyéngaa kéraae wunékét wuna taamba wa ani kundi
viyaatakawutékwa. Guné viyaatakawutén kundi véte wuna kundi
yékunmba vékuséknguném̃ngé, wa wunékét wuna kapmang ani néma
nyaapmba viyaatakawutékwa.
12 Guna sépé sékunguném̃ngé mawulé yakwa dunyan, de Juda duna
ménimba yéku du téké we, wa sépé sékunguném̃gwa kundi gunat
wandakwa. De wani kundi yaasékatake Krais nanéké takwemimba
kiyaandénngé wakapuk yandaru, Judasé wani kundiké det waarute
det yaavan kurkapuk yamuké, wa de sépé sékundakwa kundi gunat
wandakwa. 13 Wani kundi wate deku sépé sékwan du de Moses
viyaatakan akwi apakundi yamba yékunmba vékundakwe wa. Sépé
sékundakwa kundi, ayélapkéri apakundi ras waak, wani kundi male
wa vékundakwa. Yate deku yé kavérékngé mawulé yate wa gunat
wandakwa, guna sépé sékunguném̃ngé. Guné wunga yamunaa-ngunu,
wa nak du dakwat anga wakandakwa, “Ma vé. De nana kundi vékute
wanangwa pulak yate deku sépé wa sékundakwa. Nané néma du a
ténangwa.” Wunga wate deku yé kavérékngé mawulé yate wa gunat
wandakwa, guna sépé sékunguném̃ngé.
14 De deku yé kavérékngé mawulé yandakwa pulak, yamba
yawutékwe wa. Wuna yé kavérékmuké kalik yawutékwa. Nana Néman
Du Jisas Kraisna yé kavérékngé wa mawulé yawutékwa. Dé néma du
wa randékwa. Wuné néma du yamba wa. Dé nanéké takwemimba
kiyaandénngé wuné déku yé kavérékngé wa mawulé yawutékwa. Dé
takwemimba kiyaandéka wuna kapérandi mawulé dale wa kiyaan.
Kiyaandéka ani képmaana musé wunat yamba apa yandékwe wa. Wani
musat wa kuk kwayéwutén. 15 Jisas Krais takwemimba kiyaandénngé wa
wawutékwa. Nané nana sépé sékunanan, wa baka musé wa. Nané nana
sépé sékukapuk yananan, wa baka musé wa. Nakurak musé male wan dé
néma musé wa. Got nanat kulémawulé tiyaandéka nané kulé du dakwa
ténangwan wa néma musé wa.
16 Guné kulémawulé kéraae kulé du dakwa téte Gotna ménimba Israel
du dakwa wa ténguném̃gwa. Guné déku du dakwaké Got sémbéraa
yakandékwa. Akwi genge gaayémba tékwa déku du dakwaké sémbéraa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yakandékwa. Sémbéraa yate gunat yéku mawulé kwayéndu wa
yékunmba tékangunéngwa. Gorét wunga waataku-wutékwa.
17 Wuné Jisasna jémbaa yakwa du téwutéka Jisasna maama talimba
wunat viyaandarén. Viyaandaka nak du dakwa wunat viyaandarén waasé
yan katakét véte wa vékusékndakwa, Jisasna jémbaa yawutékwanngé.
Jisasna jémbaa yawutéka wunat viyaandaka bulaa kalik yawutékwa, nak
du wunéké nakapuk apa yamuké.
18 Krais Jisasna jémbaamba yaalan wuna aanyé waayéka nyangengu,
gunéké nana Néman Du Krais Jisasét waatakuwutékwa. Dé gunéké
sémbéraa yate gunat yékun yandénngé wa dat waataku-wutékwa. Yi wan
wanana wa.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Efesusmba tékwa du dakwaké Pol viyaan nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Ani nyéngaamba viyaandén kundina waambu anga wa: Got akwi musé nakurakmba waawarkandékwa, Jisasét. Gotna gaayémba tékwa akwi musé, képmaamba tékwa akwi du dakwa musé asé waawattake Jisasét wandu dé néma du rakandékwa (1:10). Got wandu déku du dakwa Jisasét mawulé kwayésékéyake dale nakurakmawulé ye nak du dakwale yékunmba yatékandakwa.

Pol taale némaamba kundi wa wandékwa, Got néma sémbéraa yate wandéka Jisas Kraiské yékunmba vékulakakwa akwi du dakwa nakurakmba jaawuwe nakurak kém yaalandarénngé. Jisas déku jémbaa ye kiyaandéka, wa Got du dakwa Satanna taambamba kéraae det Gotna Yaamambi kwayéndén, deké yakwate yandékwa akwi yéku muséké vékusékndarénngé, talimba wakakét yandén pulak (1:14). Pol kukmba anga wandékwa. De Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa deku mawulé Kraisét kwayésékéyake ma nakurakmawulé yate yékunmba yatéte Gotna yapaté yandaru.

Pol gwaaménja kundimba wa wandékwa, du dakwa wakwasnyéndu de Kraisét mawulé kwayésékéyake dale nakurakmawulé yate nakurak kém yaalandarénngé. Anga wandékwa, “Gotna du dakwa wan nakurak sépé pulak wa. Krais dé wani sépéna maaka pulak wa.” (4:1-16). Naate anga waak wandékwa, “Gotna du dakwa wan nakurak gaa pulak wa. Krais dé nyéndémba taawundarén kwaat pulak wa.” (2:19-22). Naatake anga waak wandékwa, “Gotna du dakwa de wan taakwa pulak nak wa. Krais dé wani taakwana du pulak wa.” (5:22-32).

Ani nyéngaamba, Got déku du dakwaké yakwate yandékwa yéku muséké wa véséknangwa.

---

1 [1] Got wunat wandéka wuné Pol Krais Jisasna kundi kure yaakwa du téte gunat nyéngaamba wawutékwa. Guné Gotna du dakwa Efesusmba téngunénga gunat wawutékwa. Guné Krais Jisasna jémbaamba yaale déku kundi yékunmba vékukwa du dakwa, gunat wa wawutékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Nana aapa Got guné ké sémbéraa yate gunat yékun yate, yéku mawulé
kwayéte, Néman Du Jisas Krais wunga male yandu guné yékunmba
tékangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Got wandéka Krais nanat yékun yandén

3 Nané nana Néman Du Jisas Kraisna aapa Gotna yé ma kavérék-
ngwak. Nané Jisas Kraisale nakurakmawulé yate yaténanga wa Got nana
mawulat yékun yate akwi yéku mawulé nanat tiyaandén. Tiyaandéka
nané Gotna du dakwa téte déku gaayéké apapu vékulakanangwa. Yate
Got wunga yandénngé nané déku yé kavérék-nganangwa.
4-5 Talimba Got ani képmaa yakapuk yandén sapak wa wandén, nané Jisas
Kraisale nakurakmawulé yate déku du dakwa ténanénngé. Déku du dakwa
téte déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa ténanénngé, wa Got talimba
wunga wandén. Got nanéké néma mawulé yate wa déku mawulémba wandén,
Jisas Krais yaae nanéké kiyaandu nané déku kémba ténanénngé. Nané déku
kémba ténanénngé wa Got apapu mawulé yandén. 6 Wunga yate nané Jisas
Kraisna du dakwa ténangwanngé vékulakate wa dé nanat yékun yate nanéké
sémbéraa yate akwi yéku mawulé tiyaandén. Jisas Kraiské néma mawulé
yandékwa. Got wunga tiyaandénngé nané déku yé ma kavérékngwak.
7-8 Krais nanéké kiyaandéka déku nyéki vaakundéka wa Got nané
kéraae yananén kapérandi musé yasnyéputindén. Yasnyéputiye yananén
kapérandi muséké nakapuk katik vékulakaké dé. Got wunga yate nanéké
néma sémbéraa yate nanat yékun yate yéku mawulé male wa tiyaandén.
Wunga yate wa yékunmba yasékéyakndén nanat.
9 Talimba Got wa wandén, déku nyaan Jisas Krais jémbaa yandu, wa
dé nak jémbaa yaké yandékwanngé. Taale déku jémbaa Got paakundén
wa. Paakuké yate wa wandén, “Kukmba wani jémbaa det wakwasnyé-
kawutékwa.” Naandén. Wunga watake wa wani jémbaa paakundén.
Bulaa nanat wani jémbaa a wakwasnyéndékwa. Got yaké yandékwa
jémbaaké yékunmba vékusék-nanénngé, wa bulaa Got nanat wani jémbaa
wakwasnyéndékwa. 10 Got yaké yandékwa jémbaa wan anga wa. Talimba
wandén sapak yaandu Got nyét, képmaa, wani taalémba tékwa du dakwa
musé asé waak akwi kéraae nakurakmba taake Kraisét kwayékandékwa.
Kwayéndu Krais akwi muséké néma du rakandékwa.
11 Got déku mawulémba vékulakate wa akwi jémbaa yandékwa.
Yate taale nané Juda du dakwat wandén. Krais yaké yakwa jémbaaké
vékulake watake wa nané déku kémba taakandéka Kraisale
nakurakmawulé yate ténangwa. 12 Nané Juda du dakwa taale Kraiské
yékunmba vékulakananén. Vékulakananga Got mawulé yandén, nak du
dakwa nanat véte déku yé yékunmba kavérékndarénngé.
13 Nané taale Kraiské yékunmba vékulakananga kukmba guné nak
gaayé du dakwa déké yéku kundi vékungunén. Guné wani kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékute wa vékuséknguněngwa. Krais guněké kiyaae gunat wa yékun yandén, guné dale yékunmba rapékangunénngé. Wunga vékute guné déké yékunmba vékulakate wangunén, “Déku kundi wan yéku kundi wa.” Wunga wangunénga Got déku Yaamambi gunat wa kwayéndén. Kwayétake akwi du dakwat wakwasnyéndékwa, guněké. Guné Kraisna du dakwa wa ténguněngwa. Krais Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwat déku Yaamambi kwayéké talimba Got kwayéké yandékwanngé wa wandén, “Yi wan wanana wa.” Naandén pulak, wa déku Yaamambi gunat kwayéte akwi du dakwat wakwasnyéndékwa, guné Kraisna du dakwa ténguněngwanngé. 14 Got déku Yaamambi tiyaandéka wa vékuséknangwa. Got wa wandén, déku du dakwa dale déku gaayémba randaru det yéku musé kwayéké yandékwanngé. Wandén pulak wa dé nanat yéku musé tiyaakandékwa. Wunga vékusékte nané déké mawulé tawulé yate déku yé kavérék-nganangwa.

De kurkale vékuséknd arénngé Pol Gorét waatakundékwa

15-16 Got nanat wunga yékun yandéka guné Efesusmba tékwa du dakwaké vékulakate, Gorét waatakute, déku yé apapu apapu kavérékwutékwa. Guné nana Néman Du Jisaské yékunmba vékulakate dale nakurakmawulé yate ténguněngwanngé, wa vékuwutén. Guné Gotna akwi du dakwaké néma mawulé yate det yékun yanguněngwanngé, wa vékuwutén. Vékute guněké vékulakate Gorét waatakute déku yé apapu apapu kavérékwutékwa. 17 Yate dat waataku-pékaréwutékwa, dé gunat yéku mawulé kwayéndénngé. Kwayéndu guné Kraiské kurkale vékusék-ngangunéngwa. Krais gunat yakwendén akwi jémbaaké waak kurkale vékusék-ngangunéngwa. Wunga vékuséknguněnngé wa Gorét waataku-pékaréwutékwa. Got wan nana Néman Du Jisas Kraisna néma du wa. Dé nana aapa rate déku gaayémba wa néma du randékwa. 18 Dé guna mawulé yékun yandu guné kéraanguněnngé wandén yéku muséké kurkale vékuséknguněnngé, wa dat waataku-pékaréwutékwa. Nané déku jémbaamba yaalananénngé wandén déku du dakwa dale déku gaayémba rate yékunmba rapékananénngé kurkale vékusék-nguněnngé, wa dat waataku-pékaréwutékwa. 19-20 Déku mayé apa akwi néma duna mayé apat wa taalékérandén. Taalékérandéka dé apa tapa yate déké yékunmba vékulakakwa du dakwa nanat yékun yaké yandékwanngé kurkale vékuséknguněnngé, wa dat waatakupékaréwutékwa. Talimba Jisas Krais kiyaandéka Got déku mayé apa yate wandéka wa nakapuk taamale waarapndén. Waarape Gotna gaayét waaréndén. Waare dé néma du rate Gotna yékutuwa taambamba randékwa.

21 Got apa tapa yate wandéka Krais akwi néma du dakwa, akwi maaka du, apamama yakwa akwi du dakwa, nak du dakwaké vékwa du dakwa, akwi wani du dakwaké wa néma du randékwa. Dé akwi néma du dakwat wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taalékérandén. Taalékére dé bulaa a tékwa néma du dakwa, kukmba téké yakwa néma du dakwa, akwi du dakwaké waak wa néma du randékwa.
22 Got wa wandén, Krais Jisas apa tapa yate akwi muséké néma du randénngé. Got wa wandén, Krais Jisas néma du rate nané déku jémbaamba yaalan akwi du dakwaké yékunmba véndénngé. 23 Krais Jisas apamama yate akwi muséké, akwi taalémba wa jémbaa yandékwa. Déku jémbaamba yaalan du dakwa nané déku sépé pulak wa yarénangwa. Dé maaka pulak wa téndékwa. Nané déku jémbaamba yaalan du dakwa dale nakurakmawulé yate dale nakurakmba rananu, dé nanale nakurakmba randu, nané akwi yékunmba rapéka-kanangwa.

Got wandéka nané kiyaan du dakwa pulak re kulémawulé kéraae Kraisale yékunmba tépékaanangwa

2 1 Talimba guné nak gaayé du dakwa guna mawulémba kapérandi mawulé wa wulaae tén. Téndéka wa guné kapérandi musé yaténgunén. Yate kiyaan du dakwa yakwa pulak Gotna kundi yamba vékungunéngwe wa. 2 Wani sapak guné kapérandi musé male wa yaténgunén. Ani képmaamba tékwa nak du dakwa yaténdakwa pulak wa yaténgunén. Yaténgunénga akwi kutakwana néma du Satan guna néma du randéka wa déku kundi vékuténgunén. Bulaa waak Satan Gotna kundi vékukapuk yakwa du dakwana mawulémba wa wulaae téndékwa. Téte det témbétndékwa, kapérandi musé yandarénngé.
3 Talimba nané Juda du dakwa wunga wa ténanén. Nané nana gwaal waaranga maandéka bakamuna kundi wa vékuténanén. Vékute nana sépéké male vékulakate nana kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yaténanén. Gotna kundi vékukapuk yate, nak gaayémba tékwa du dakwa kapérandi musé yandarén pulak, nané waak kapérandi musé yaténanén. Wani sapak Got yananén kapérandi musé yakatamunaandu wan yékunmba yakatik.
4 Néma sémbéraa yakwa du wa Got. Yananén kapérandi musé yamba yakatandékwe wa. Nanéké sémbéraa yandén. Sémbéraa yate nanéké néma mawulé yandén. 5 Yate déku kapmang wa nanat Satanna taambamba kéraandén. Kéraae kulémawulé nanat tiyaandén, nané dale apapu apapu yékunmba rapékananénngé. Talimba nané kiyaan du dakwa yakwa pulak, nané Gotna kundi vékukapuk yate déké vékukapuk yate yaténanga, wa nanéké sémbéraa ye nanat kulémawulé baka tiyaandén, nané dale apapu apapu yékunmba rapékananénngé. Talimba Krais Jisas kiyaandéka Got wandéka taamale waarapén. Taamale waarape Gorale rapéka-ndékwa. Yandéka nané waak Kraisale nakurakmawulé yate nané Gorale yékunmba tépékaanangwa.
6 Nané Krais Jisasale nakurakmawulé yate ténanga Got nanat waak wandén, “Guné Kraisale wuna gaayémba rakwa néma du dakwa pulak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa rangunéngwa.” Naandén. 7 Got wunga wandén, wan kukmba raké
yakwa du dakwa déku mawuléké vékusékndarénngé wa wandén. Got
nanéké néma mawulé yate nanéké sémbéraa yate nanéké yékunmba
véte wandéka Krais Jisas nanéké kiyaae nanat yékun yandén. Du
dakwa wani muséké vékusékndarénngé wa Got nanat wandén, Kraisale
ranangwanngé.
8 Wa wawutén. Wan Got gunéké wa sémbéraa yandén. Sémbéraa
yate dé gunat yékun yate wa guné kéraandén Satanna taambamba.
Kéraandéka guné déké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan
wanana wa,” naangunénga gunat kulémawulé kwayéndén. Gunat
waatakuwutékwa. Guné jémbaa yangunénga dé Got gunat kulémawulé
kwayék kapuk? Yamba wa. Got déku kapmang baka wa gunat
kulémawulé kwayéndén. 9 Nané jémbaa ye kulémawulé kéraamunaae,
wa nana yé kavérékngatik nané. Got dékét dékun dékun ye wa nanat
kulémawulé baka tiyaandékwa. Yandékwanngé vékulakate nana yé katik
kavérékngé nané. 10 Got nanat kulémawulé baka tiyaandéka wa nané
déku du dakwa ténangwa. Téte nané Krais Jisasale nakurakmawulé yate
ténangwa. Wunga téte nané ma yéku mawulé vékute yékunmba téte nak
du dakwat yékun yakwak. Got nanat kulémawulé tiyaandékwa, nané
déku du dakwa téte wunga yananénngé. Talimba Got wa wandén, nané
wunga yananénngé.

Kém vétik ténanga Got wandéka bulaa nakurak kémba ténangwa

11 Got gunéké sémbéraa yate gunat Satanna taambamba kéraandénngé,
guné ani muséké ma vékulakangunék. Talimba de guna sépé
yamba sékundakwe wa. Wani sapak nané Juda du, nané Gotna du
ténangwanngé wakwasnyéké nana sépé sékwe, gunat wasélékte gunat
wananén, “Nak gaayé du wa. Sépé sékukapuk yakwa du.” Naananén.
12 Wani sapak guné nak mawulé yate Krais Jisasale nakurakmawulé
yamba yangunéngwe wa. Wani sapak guné nané Israel du dakwale
yamba yaténgunéngwe wa. Nané Got wandén du dakwa ténanga, guné
nak gaayé du dakwa Got wakapuk yandén du dakwa wa téngunén.
Téngunénga Got néma yéku kundi déku du dakwat watake dé gunat
wani kundi yamba wandékwe wa. Guné Gorké vékukapuk yate dale
nakurakmawulé yakapuk yate apakmba téngunén. Wunga téte guné dale
apapu apapu yékunmba tépékaaké yapatingunén.
13 Talimba guné apakmba yaténgunén. Bulaa guné Krais Jisaské
yékunmba vékulakate nané Juda du dakwale Gotna du dakwa wa
yaténgunéngwa. Krais Jisas nanéké kiyaandéka déku nyéki vaakundéka
wa guné déké yékunmba vékulakangunéngwa.
14 Krais Jisas dékét déku kapmang yandéka wa guné nak gaayé
du dakwa nané Juda du dakwale nakurakmawulé yate déku kémba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ténangwa. Talimba nané Judasé nak gaayé du dakwale maama
yaténanén. Yaténanga waariyanangwa mawulé nana mawulémba tén.
Waariyanangwa mawulé wan aatmu pulak wa. Nané nak sakumba
ténanga guné nak sakumba téngunén. Téte kém vétik wa ténanén. Wunga
ténanga nakurak kémba ténana yaambu nak yamba re wa. Yandéka wa
Krais Jisas nanéké kiyaae wani aatmu péraasnyéndén. Péraasnyéndéka
nakurakmawulé yate nakurak kémba ténana yaambu wa rakwa.
15 Talimba nané Judasé nana késépéri apakundi nanéké apa yandéka,
nané wani kundi vékute wandékwa pulak yate, nané nak gaayé du
dakwale maama yananén. Yananga Krais Jisas kiyaandéka wani kundi
nanéké apa yamba yandékwe wa. Krais wunga yandén, wa nané Juda
du dakwa nak gaayé du dakwa waak dale nakurakmawulé yate nakurak
kulé kémba ténanénngé wa yandén. Dé wunga yandén, wa nané
maama yakapuk yate waariyakapuk ye nakurakmawulé yate yékunmba
ténanénngé wa yandén.
16 Dé takwemimba kiyaandén, wa nané Juda du dakwa nak gaayé
du dakwale maama yapékatékapuk yananénngé wa kiyaandén. Dé
takwemimba kiyaandén, wan nané kéraae nanat Gorké waambule kure
yéndu nané dale nakurakmawulé yate nakurak kémba male ténanénngé
wa kiyaandén. 17 Dé yaae nané akwi du dakwat yéku kundi kwayéndén.
Guné nak gaayémba tékwa du dakwa Gorale tékapuk yate apakmba
téngunén. Nané Juda du dakwa Gotna du dakwa wa ténanén. Krais
yaae nanat wandén, nané maama yakapuk yate, waariyakapuk ye,
nakurakmawulé yate yékunmba ténanénngé.
18 Krais akwi du dakwa yandarén kapérandi mawuléké wa kiyaandén,
Gotna Yaamambi nanat yékun yandu guné nak gaayé du dakwa nané
Juda du dakwa waak nané akwi nana aapa Gotna du dakwa ténanénngé.
Gotna Yaamambi nakurak male rate nanat wa yékun yandékwa.

Nané Kraisna du dakwa Gotna gaa pulak wa ténangwa

19 Krais wunga yandéka guné nak gaayé du dakwa bulaa guné nana
maama yamba téngunéngwe wa. Bulaa guné apakmba tékwa du dakwa
yamba téngunéngwe wa. Bulaa guné nanale nakurakmawulé yate Gotna
akwi du dakwale nakurakmawulé yate wa téngunéngwa. Bulaa Gotna
kémba wa téngunéngwa.
20 Gaaké wa vékusékngunéngwa. Taale kwaat taawundakwa, gaa
yékunmba kwaandénngé. Gaaké ma vékulaka. Gotna kém wan gaa pulak
wa. Guné Gotna kémba téngunénga Got guna mawulémba wa randékwa.
Krais Jisasna kundi kure yaakwa dunyan Gotna yémba kundi kwayékwa
dunyansale de néma dunyan wa téndakwa. Téte de taale taawundarén
kwaat pulak wa téndakwa. Krais Jisas wan nyéndémba taawundarén
kwaat pulak wa téndékwa. 21 Dé nanat kutndéka déku taambamba wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nané yékunmba ténangwa. Nané wayéka kure tépékaandu wa dale
yékunmba tépékaa-kanangwa. Du yéku gaa wayéka kaaténdaka nak du
dakwa vékusékndakwa. Kukmba wani gaa yékunmba kwaakandékwa.
Nané wayéka kaaténdakwa gaa pulak a ténangwa. Kukmba nané
yékunmba téte Néman Duna yéku gaa pulak tékanangwa. Nané wunga
téte Gotna yé kavérék-nganangwa. 22 Guné nak gaayé du dakwa guné
waak nanale tékangunéngwa. Gotna Yaamambi jémbaa yandékwa,
guné nak gaayé du dakwa nané Juda du dakwale, nané akwi Néman Du
Krais Jisasale nakurakmawulé yate, Got raké yandékwa yéku gaa pulak
ténanénngé.

Nak gaayé du dakwat Pol Kraisna kundi wandékwa

3 1 Wuné Pol, guné nak gaayé du dakwat wapékawutékwa, Krais
Jisas guné́ké kulé yaambu kutndu guné Gotna kémba yaalakwate
yanguné́ngwanngé. Wani jémbaa guné́ké yawutéka Krais Jisasna maama
déku kundiké kalik yate wuné kalapusmba taakandaka rawutékwa.
Rate Got guné́ké yandén jémbaaké vékulakate dat waatakuwutékwa, dé
gunat yékun yandénngé. 2 Anga wa vékusék-nguné́ngwa. Got wunat wa
wandén, wuné ani yéku jémbaa yawuténngé. Got wunat wa wandén,
wuné guné́ké yékunmba véte yandékwa jémbaaké gunat wawuténngé.
Wani muséké wa vékusék-nguné́ngwa. Wunga vékulakawutékwa. 3 Gunat
ayélap waambu kundi wa wawutén, Got wunat wandén kundiké. Talimba
paakundén kundiké guné nak gaayé du dakwat wa wawutén. 4 Guné ani
nyéngaamba viyaatakawutén kundi véte vékusék-ngangunéngwa, wuné
Kraiské Got paakwan kundiké vékusék-wutékwanngé. 5 Talimba Got
du dakwat wani kundi yamba wandékwe wa. Bulaa Got wandéka déku
Yaamambi wani kundi wandén, déku yémba kundi kwayékwa dunyansat,
Kraisna kundi kure yaakwa dunyansat waak.

6 Talimba paakundén kundi wan anga wa: Nak gaayé du dakwa Krais
Jisaské yéku kundi yékunmba vékute, déku kundiké, “Yi wan wanana
wa,” naate, kulémawulé kéraae dale yékunmba rapéka-ndarénngé, wa
Got yaambu nak kutndén. Nak gaayé du dakwa waak nané Juda du
dakwale Gotna kémba yaalandarénngé, wa Got yaambu nak kutndén.
Nak gaayé du dakwa Krais Jisasale nakurakmawulé yate, nané Juda du
dakwa kéraananénngé wandén yéku musé, de waak kéraakandakwa,
Gotmba. Talimba nané wani kundiké vékusékngapuk yate nana
mawulémba anga wananén, “Nané Juda male wa Gotna kémba wulaae
démba yéku musé kéraakanangwa.” Wunga watake bulaa a vékusékte
wanangwa, “Nak gaayé du dakwa waak Gotna kémba yaale démba yéku
musé kéraakandakwa.” Naanangwa.

7 Got wuné́ké sémbéraa yate wunat yékun yate wunat wandén,
wani yéku kundi kwayéwuténngé. Wunat déku mayé apa tiyaate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wunat wandén, apa yate Krais Jisasna kundi kwayéwuténngé. 8 Wuna
mawulémba wawutén, “Kalmu Got wandu néma du dé nak gaayé du
dakwat Krais Jisasna kundi kwayéké dé?” Wunga waréwutéka wa wuné
baka duwat wani jémbaa tiyaandén. Dé wunéké sémbéraa yate wunat
wandéka wuné déké jémbaa yate nak gaayé du dakwat Krais Jisasna
kundi kwayéwutékwa. Krais Jisas némaamba yéku musé wa tiyaandékwa
nanat. Nané wani muséké yékunmba vékuséknge yapatinangwa. Wani
muséké waak nak gaayé du dakwat wawutékwa. 9 Talimba Got akwi
musé yandén. Yate taale déku kundi paakundén, kukmba yaké yandékwa
jémbaaké. Wani kundi némaamba kwaaré paakutakandéka ran. Randéka
bulaa wunat wandéka wa wani muséké wawutékwa, akwi du dakwa
paakundén kundi yékunmba vékundarénngé.
10-11 Got talimba wani kundi paakundén. Talimba dé nana Néman Du
Krais Jisasét wandén, nanat yékun yandu nané Juda du dakwa nak gaayé du
dakwa waak déku jémbaamba yaale nakurakmawulé yate nakurak kémba
ténanénngé. Nana Néman Du Krais Jisas nanat yékun yandu, nané Juda du
dakwa, nak gaayé du dakwa waak, déku jémbaamba yaale nakurakmawulé
yate nakurak kémba ténanu, de Gotna gaayémba tékwa akwi néma du, akwi
maaka du waak vékandakwa. Véte anga vékusék-ngandakwa. Got késpulak
nakpulak yéku mawulé vékute akwi muséké wa yékunmba vékuséndékwa.
12 Nané nana Néman Du Krais Jisasale nakurakmawulé yate, déké
yékunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate, anga
vékusék-nganangwa. Nané wup yakapuk yate Gotna ménimba téte dale
kundi bulkanangwa. Yéku mawulé vékute dale kundi bulkanangwa.
13 Wunga vékusékte guné nak gaayé du dakwaké yawutén jémbaaké
vékulakate wa gunat wawutékwa. Kaangél kuruwutékwanngé guné yéku
mawulé ma vékungunék. Wuné gunéké Krais Jisasna jémbaa yawutéka
kalik yate wa wunat kalapusmba kusolatakandarén. Taakandaka kaangél
kuruwutékwa gunéké. Kaangél kuruwutékwanngé guné vékulakate wani
muséké kapére mawulé vékuké yambak. Yate guné anga ma wangunék,
“Pol nanéké wunga kaangél kutndéka wa nak du dakwa nanéké
vékulakandakwa.” Wunga ma wangunék.

Pol Gorét waatakundékwa Krais deké néma mawulé yandékwanngé vékuséndarénngé

14 Wa wawutén. Guné nak gaayé du dakwa waak Gotna kémba
yaalangunénngé, Got yaambu nak wa kutndén. Taale wani yaambuké
kundi paakutake kukmba wunat wandéka bulaa gunat wawutékwa. Wani
yéku yaambuké vékulakate wuné gunéké mawulé yate nana aapa Gorét
gunéké waatakuwutékwa.
15 Got dé akwi kémna aapa wa randékwa, déku gaayémba tékwa kém,
képmaamba tékwa kémngé waak. 16 Yéku jémbaa male yandékwa. Yéku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kundi male wandékwa. Yéku mawulé male tiyaandékwa. Tiyaandékwa yéku mawulé katik késké dé. Rapékakandékwa. Got yéku du randéka dat anga waatakuwutékwa. Dé déku mayé apa kwayéndu déku Yaamambi guna mawulémba wulaae vékuléke rakandékwa. Randu guné guna mawulémba apa yate yékunmba yatékangunéngwa.

17 Gorét anga waak waatakuwutékwa: Guné Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naangunu Krais Jisas guna mawulémba rakandékwa. Randu guné du dakwaké néma mawulé yate det yékun yate apa yate yatékangunéngwa. Képmaa miyé méngi kulkindéka miyé apa ye tékwa pulak, guné deké néma mawulé yate guné apa yate tékangunéngwa. 18 Téte guné Gotna du dakwale yékunmba vékusék-ngangunéngwa. Krais Jisas nanéké néma mawulé wa yandékwa. Nanéké néma mawulé yandékwa musé wan néma musé wa. Akwi nak néma musat taalékéran wa. 19 Guné nanéké néma mawulé yandékwanngé yékunmba vékuséknguné nngé, wa mawulé yawutékwa. Krais Jisasna akwi mawuléké vékuséknngé yapatinangwa. Guné déku mawuléké ras vékusékte ras waak vékusék-ngangunéngwa. Vékuséknngunu Gotna mawulémba tékwa akwi yéku mawulé guna mawulémba waak vékuléke tékandékwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

20 Gotna mayé apa akwi néma duna mayé apat wa taalékérandén. Déku mayé apa nana mawulémba jémbaa yandékwa. Yandéka Got dat waatakuké yanangwa akwi jémbaa yaké wa apa yandékwa. Vékulakaké yanangwa akwi jémbaa waak yaké wa apa yandékwa. Nak jémbaa waak yaké wa apa yandékwa. 21 Talimba wandéka Krais Jisas nanéké kiyaae nanat Satanna taambamba kéraandén. Dé nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat mayé apa tiyaandékwa. Wunga yandékwanngé vékulakate, nané bulaa tékwa du dakwa kukmba téna du dakwa waak déku yé ma kavéréknngwak apapu apapu. Yi wan wanana wa.

Nané Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa déku sépé wa ténangwa

4 1 Got nanat wunga yékun yandékwanngé vékulakate, bulaa ani kundi gunat wawutékwa. Nana Néman Du Jisasna maama déku yémba yawutén jémbaaké kalik yate wunat kalapusmba kusolatakandaka amba kwaate bulaa ani kundi gunat wawutékwa. Got gunat wandén pulak, guné yéku mawulé vékute ma yékunmba male yaténgunék. Guné déku du dakwa téngunénngé, talimba Got gunat wandén pulak, yéku mawulé vékute ma yékunmba male yaténgunék. 2 Guné guna yé kavéréknngapuk yate apapu apapu akwi du dakwat yakélak ma yangunék. Kapérandi musé gunat yandaru guné rakarka yate wani kapérandi musé det yakataké yambak. Yate deké néma mawulé ma yangunék. 3 Gotna Yaamambi yéku mawulé tiyaandéka nané nakurakmawulé yate yaténangwa. Wunga tépékaaké mawulé yate guné néma jémbaa ma yangunék. Guné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Krais Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwale nakurakmawulé yate
yékunmba tépékaamuké, néma jémbaa ma yangunék.
4 Krais Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwa, nané nakurak
sépé wa ténangwa. Gotna Yaamambi wan nakurak male wa randékwa,
nana mawulémba. Got wa wandén, nané akwi nakurakmawulé yate
déku gaayémba ye dale nakurakmba yékunmba rapékananénngé.
5 Nana Néman Du wan nakurak male wa. Nané nakurak duké male wa
yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naate Gorké
yéndakwa nakurak yaambumba yékanangwa. Wani du wan Krais Jisas
wa. Nakurak yémba male baptais kéraanangwa. Wan Krais Jisasna
yémba male wa. 6 Nana aapa Got wan nakurak male wa randékwa. Dé
nané akwi du dakwaké yékunmba véréndékwa. Dé nana mawulémba wa
randékwa. Dé wandéka wa déké jémbaa yanangwa.
7 Krais Jisas apa tapa yate nanat nak nak késpulak nakpulak mayé
apa tiyaandékwa, késnjémba naknjémba yananénngé. 8 Krais wani musé
tiyaandékwanngé, talimba du nak ani kundi Gotna nyéngaamba wa
viyaatakandén:

Déku mayé apa déku maamana mayé apat taalékérandéka wa det
kéraae kure waaréndén, nyérét.
Waare du dakwat késpulak nakpulak yéku musé kwayéndén.

9 Wani makalkéri kundi, "Dé waaréndén," naate, kamuké dé wak? Ani
kundiké wandén. Taale Krais Gotna gaayémba gaayandén ani képmaat.
10 Anga gaayan du male wa anga Gotna gaayét nakapuk waambule
waaréndén. Waare néma du rate akwi néma duwat wa taalékérandén.
Yate akwi taalémba rate akwi du dakwale rakandékwa.
11 Wan Krais dé déku du dakwat yéku musé kwayéndékwa. Késpulak
nakpulak mayé apa kwayéndékwa. Nak mayé apa kwayéndéka ras déku
kundi kure yéndakwa. Nak mayé apa kwayéndéka ras déku yémba
kundi kwayéndakwa. Nak mayé apa kwayéndéka, déku jémbaamba
yaalandarénngé, ras déké vékusékngapuk du dakwat déké kundi
kwayéndakwa. Nak mayé apa kwayéndéka ras déku jémbaamba yaalan
du dakwaké yékunmba véte det yakwasnyéndakwa, déku jémbaaké.
12 Krais Jisas wani mayé apa tiyaandékwa, nané Gotna du dakwat déku
jémbaaké yakwasnyénanénngé. De Krais Jisasna jémbaamba yaale déké
jémbaa yékunmba yate deku mawulémba apa yate téndaru déku kém
némaan yandénngé, wa det yakwasnyé-kanangwa. 13 Yatake kukmba
nané Gotna nyaanngé yékunmba vékulakate déké yékunmba vékusékte
nakurakmawulé male yate tépékaa-kanangwa. Krais nana mawulémba
wulaae apa yate randékwanngé kukmba dé pulak wa yatékanangwa.
Makal nyambalé kukmba némaan yandakwa pulak, nané Gotna
kémba téte taale makal nyambalé téndakwa pulak te, kukmba némaan
yakanangwa. Némaan ye dé pulak tékanangwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Dé pulak téte, nané makal nyambalé pulak katik téké nané.
Makal nyambalé késmawulé nakmawulé vékute késpulak nakpulak
kundi vékute késpulak nakpulak musé yandakwa. Yandakwa pulak
yate katik téké nané. Nak du nanat kulé kundi wandaru nané makal
nyambalé vékukwa pulak, wani kundi bari katik vékuké nané. Wimut
kutnjuréndéka rékaa miyé gaanga sépélak aapélak yeyé yaayandékwa
pulak, nané némaamba kulé kundi vékunanu, wa nana mawulé sépélak
tékandékwa. Nana mawulé wunga tékapuk yandénngé, nak du nanat
kulé kundi wandaru nané deku kundi bari katik vékuké nané. Nak du
nanat paapu yate makal nyambalésat témbétndakwa pulak, de nanat
katik témbérké daré.
15 Makal nyambalé pulak katik téké nané. Néma du dakwa pulak
ma tékwak. Téte du dakwaké néma mawulé yate yéku kundi wate ma
yatékwak. Wunga yate Kraisale nakurakmawulé male yate kukmba dé
pulak tékanangwa. Dé maaka du wa randékwa, Gotna kémba tékwa
akwi du dakwaké. 16 Duna sépémaalé pulak wa ténangwa nané. Duna
maaka, maan taamba, apa, sépé waak yékunmba téndéka wani du apa
yate yékunmba téndékwa. Yékunmba téndékwa pulak, nané Kraiské
yékunmba vékulakakwa du dakwa déku kundi vékute nak du dakwaké
néma mawulé yate apa yate yékunmba tékanangwa. Krais nanat kutndu
késnjémba naknjémba yate Gotna kémba téte yéku mawulé vékute apa
yate yékunmba tékanangwa.

Krais Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa kulémawulé kéraae kulé du dakwa tékandakwa

17 Wawutén akwi kundiké vékulakate gunat nak kundi nak wawutu
kurkale ma vékungunu. Néman Duna yémba némaanmba gunat
wawutékwa. Guné Gorké vékusékngapuk yakwa du dakwa tékwa
pulak, nakapuk téké yambak. De ani képmaana baka muséké wa
vékulakandakwa. 18 Deku mawulé yékéyaak yandéka kapéremba wa
téndakwa. Téndaka deku mawulé ganngu ye wa tékwa. Téndéka Got
kwayékwa kulémawuléké yamba vékusékndakwe wa. 19 De kapérandi
mawulé vékute késpulak nakpulak kapérandi musé yandakwa. De nak du
dakwale kapérandi musé yatépékandakwa. Yate nékéti yamba yandakwe
wa.
20 Guné wunga yaké yambak. Nané Kraiské gunat yakwasnyéte nané
wunga yangunénngé yamba yakwasnyénangwe wa gunat. 21 Talimba
Krais Jisasna jémbaamba yaalangunénga gunat déké yéku kundi
yakwasnyénanén, guné déku du dakwa téte yékunmba téngunénngé.
Yakwasnyénanga kurkale vékungunén. Wunga vékulakawutékwa.
22 Yakwasnyénanén kundi wan anga wa: Guné vékungunén kapérandi
mawulé yangunén kapérandi musé waak kuk ma kwayéngunék. Talimba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kapérandi mawulé guna mawulémba wulaae téndéka guné kapérandi
muséké mawulé yate yékunmba yamba yaténgunéngwe wa. Guné
kapérandi mawulé vékutéte kapérandi musé yapékate, wa lambiyak-
ngangunéngwa. Bulaa wani kapérandi mawulé kapérandi musé waak
ma kuk kwayéngunék. 23 Kwayétake Gorét ma waatakungunu gunat
kulémawulé kwayékandékwa. Wani kulémawulé wan yéku mawulé wa.
24 Wani kulémawulé kéraae kulé du dakwa ma téngunék. Téte Gotna
kundi vékute dé pulak yatéte yékunmba tékangunéngwa. Téte yéku musé
male yakangunéngwa.

25 Bulaa wani kundiké ma vékulaka. Nané akwi Gotna kémba
wa ténangwa. Téte nakurakmawulé yakanangwa. Yate guné paapu
yangunéngwa kundi ma yaasékangunék. Gotna kémba tékwa nak du
dakwat yéku kundi ma kwayéngunék. 26 Guné rakarka yate, jéraawu
ma yangunék. Kapérandi musé yambak. Guné nak duwat rakarka yate,
bari dele kundi bulte rakarka yangunéngwa mawulé bari yaasékatake,
det ma yékun yangunék. Nyaa daawulindu wayéka rakarka yapékare,
wa guné yundé kwaaké yambak. Taale dele kundi bule rakarka
yangunéngwa mawulé bari ma yaasékangunék. Yaasékatake, wa yundé
kwaakangunéngwa. 27 Nané wayéka rakarka yarépékananu, kalmu Satan
nané témbére kure yéké dé? Dé gunat témbére kure yékapuk yandénngé
we, wa rakarka yangunéngwa mawulé ma bari yaasékangunék.

28 Sél yakwa du nakapuk sél katik yaké daré. De yéku mawulé vékute
yéku jémbaa male ma yandaru. Yate musé ras kéraae musékapuk du
dakwat ma kwayéndaru. 29 Guné nak du dakwaké kundi bulké yate deké
kapérandi kundi bulké yambak. Nak du dakwana mawulé yékun yakwa
yéku kundi male ma wangunék. Wate det yékun ma yangunék.

30 Guné kapére mawulé vékute kapérandi musé yangunu, wa Gotna
Yaamambi kalik yandu déku mawulé kapére yakandékwa, yangunén
muséké. Déku mawulé kapére yakapuk yandénngé kapérandi mawulé
vékuké yambak. Got déku Yaamambi gunat wa kwayéndén, déku
nyambalé yaténgunénngé. Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaae
randéka wa vékusékngunéngwa, Krais Jisas waambule gaaye gunat
kéraae kure waaréndu, guné dale apapu apapu yékunmba rapékamuké.
Vékusékte guné kapérandi mawulé vékuké yambak.

31 Vékungunén kapérandi mawulé akwi ma yaasékangunék. Deké
kapére mawulé vékungunéngwa mawulé, det waarungunéngwa mawulé,
rakarka yangunéngwa mawulé waak ma yaasékangunék. Guné waaru
waariyangunéngwa, deké kapérandi kundi bulngunéngwa, det kapére
mawulé yangunéngwa, wunga yangunéngwa kapérandi mawulé akwi
ma yaasékangunék. 32 Yaasékatake guna du dakwat yékun yate deké
sémbéraa ma yangunék. Guné Krais Jisasna jémbaamba yaalangunénga
Got yangunén kapérandi musé yasnyéputiye dé wani muséké nakapuk

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yamba vékulakandékwe wa. Yandékwanngé, Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa gunat kapérandi musé yandaru, guné yandarén kapérandi muséké, “Yénga yakét. Dékumukét,” naate, wani muséké nakapuk vékulakaké yambak.

Nané ma nyaa kaalékwanmba téte yéku musé male yakwak

5 1 Got guné ké néma mawulé yandéka guné déku nyambalé wa
téngunéngwa. Téte guna mawulé déku mawulé pulak téndénngé,
ma vékulakangunék. Vékulakate nak du dakwaké néma mawulé ma
yangunék. 2 Krais Jisas nanéké néma mawulé yate nanéké néma jémbaa
ye wa kiyaandén. Kiyaandéka Got déku jémbaaké mawulé yandén. Du ras
talimba kwaami viyaae tuwe déké kwayéndaka Got yéku yaama vékute
mawulé yandén pulak, Got Krais Jisasna jémbaaké mawulé yandén. Krais
Jisas yan pulak, guné nak du dakwaké néma mawulé ma yangunék.
3 Guné Gotna du dakwa téte kapérandi mawulé vékuké yambak.
Nak du dakwale kapérandi musé yaké yambak. Guna mawulé nak du
dakwana muséké katik génngé dé. Wani kapérandi musé yakapuk yate
wani muséké waak bulké yambak. 4 Guné sépélak aapélak bulkapuk yate
kapérandi kundi bulké yambak. Kapérandi muséké bulké yambak. Guné
wunga bulkapuk yate, yéku kundi male wate, Gorké mawulé tawulé yate
déku yé ma kavérékngunék.
5 Anga wa vékuséknguné ngwa. Nak du dakwale kapérandi musé yakwa
du dakwa, kapérandi mawulé vékukwa du dakwa waak, Gotna gaayét
katik yéké daré. De Kraisale néma du dakwa katik raké daré. Nak du
dakwana muséké génngwa du dakwa waak Gotna gaayét katik yéké
daré. De Kraisale néma du dakwa katik raké daré. Deku mawulé nak du
dakwana muséké géndéka wa de Gotna yé kavérékngapuk yate deku yé
kavérékndakwa.
6 Kapérandi muséké du dakwa ras wandakwa, “Wan kapérandi musé
yamba yé wa. Wan baka musé wa.” Wunga wate paapu yandakwa. Guné
wani du dakwana kundi vékuké yambak. Du dakwa wani kapérandi
musé yate wa Gotna kundit kuk kwayéndakwa. Wani kapérandi musé
yakwa du dakwat Got rakarka yandékwa. 7 Guné wani kapérandi musé
yakwa du dakwale yeyé yaayambak. Yate yandakwa kapérandi musé
yamarék.
8 Talimba kapérandi mawulé vékute ganngumba yaténgunén. Bulaa
Néman Duna du dakwa téte yéku mawulé vékute wa nyaa kaalékwanmba
yaténgunéngwa. Yatéte déku du dakwa téndakwa pulak, guné yékunmba
vékulakate ma yékunmba yaténgunék. Wunga yatéte kapérandi
musé yamarék. 9 Nané yékunmba vékulakate yékunmba yatéte nyaa
kaalékwanmba yatéte, nané yéku mawulé male vékute yéku musé male
yate yéku kundi male ma bulkwak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Guné Néman Du mawulé yandékwa jémbaaké ma vékulakangunék.
Vékulakate vékusék naate, wani jémbaa male ma yangunék. 11 Guné
kapérandi musé yakwa du dakwale yeyé yaayambak. Yate yandakwa
kapérandi musé yaké yamarék. De Satanna kapérandi jémbaa yate
ganngumba wa téndakwa. Téte de nak du dakwana mawulé yamba
yékun yandakwe wa. Wani du dakwat ma wangunék, yandarén
kapérandi muséké. Wangunu Got wani muséké kalik yandékwanngé
vékusék-ngandakwa. 12 Paakute yandakwa kapérandi muséké kundi katik
bulké nané. Nané wani muséké bulmuké nékéti yanangwa.
13 Nyaa véte ganngu yakwa taalémba nyaa kaaléndéka akwi musé yékunmba
véndakwa pulak, guné yandarén kapérandi muséké wani du dakwat wangunu
wani muséké kurkale vékusék-ngandakwa. 14 Wunga wangunu kalmu de ras
yandarén kapérandi musé yaasékatake nyaa kaalékwanmba téké daré? Wunga
téké yandakwanngé du ras ani kundi wandakwa:

Guné yundé kwaakwa du dakwa, ma vélérkiyaae waarapngunu.
Guné kiyaan du dakwa yakwa pulak Gotna kundi vékukapuk ye, wa
bulaa ma waarape Gotna kundi vékungunék.
Vékungunu Krais gunat yékun yandu guné nyaa kaalékwanmba
tékangunéngwa.

Wunga wandakwa, ganngumba yatékwa du dakwat.
15 Wawutén akwi kundi vékute yékunmba vékulakate yékunmba ma
yaténgunék. Yékéyaak yaké yambak. Yate Gorké vékusékte yékunmba ma
yaténgunék. 16 Ani sapak némaamba du dakwa kapérandi mawulé vékute
némaamba kapérandi musé yandakwa. Guné yéku musé yéku jémbaa male
ma yangunék. 17 Yate yékéyaak yaké yambak. Yate Got mawulé yandékwa
jémbaaké vékusékte, wani jémbaa yate yékunmba ma yaténgunék.
18 Guné waangété kulak kate waangété yambak. Wani yapaté guna mawulé
yaavan kurkandékwa. Guné ma waatakungunu Gotna Yaamambi guna
mawulémba wulaae mayé apa yatéte guna mawulé yékun yakandékwa. Yandu
yéku mawulé vékulék-ngandékwa, guna mawulémba. 19 Yandu guné Krais
Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwale jaawuwe téte Néman Du Kraiské
mawulé tawulé yate déku yé kavérékte déké gwaaré ma waangunék. Gotna
nyéngaamba kwaakwa kundi véte gwaaré ma waangunék. Guna mawulé
yékun yandénngé némaamba gwaaré ras waak ma waangunék déké. 20 Yéku
musé guné yaandu kapérandi musé waak guné yaandu nana Néman Du
Jisas Krais nanat yékun yandénngé vékulakate, apapu apapu nana aapa Gorké
mawulé tawulé yate déku yé ma kavérék.

Taakwa kéraakwa du, du kumbikwa taakwa, anga ma yaténgunék

21 Guné Krais Jisaské yékunmba vékulakate déku yé kavérékte, déku
jémbaamba yaalan nak du dakwana kundi vékute wandakwa pulak ma
yangunék.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22-23 Guné dakwa, gunat wawutékwa. Néman Du Krais déku jémbaamba
yaalan du dakwa nané dale yékunmba rapékamuké, nanat yékun yate
nanéké wa kiyaandén. Kiyaandéka nané nakurak kémba téte déku sépé
pulak wa ténangwa. Krais Jisas néma du rate nané déku jémbaamba
yaalan du dakwaké yékunmba véndékwa pulak, dunyansé deku taakwaké
yékunmba ma véndaru. Véndaru guné dakwasé, guna duna kundi ma
vékungunék. 24 Nané Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa nakurak kémba
téte déku kundi kurkale vékunangwa pulak, guné dakwasé guna duna
kundi kurkale ma vékungunék. Vékute wandakwa pulak ma yangunék.
25 Guné dunyan, gunat wawutékwa. Nané Krais Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwaké néma mawulé yate nanéké wa kiyaandén Jisas.
Yandén pulak, guné du, guna taakwaké néma mawulé yate det yékun ma
yangunék. 26 Krais Jisas nané déku jémbaamba yaalan du dakwaké wa
kiyaandén, nané déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naate déku yémba
baptais kéraae Gotna ménimba yéku du dakwa male ténanénngé. 27 Krais
wunga yandén, nané déku jémbaamba yaalan du dakwa akwi kapérandi
musé akwi kapérandi mawulé waak yaasékatake yéku mawulé male
vékute déku ménimba yékunmba téte déku du dakwa male ténanénngé.
28 Krais Jisas nané déku jémbaamba yaalan du dakwaké néma mawulé
yandékwa pulak, du deku taakwaké néma mawulé ma yandaru. Du deku
sépéké néma mawulé yandakwa pulak, deku taakwaké néma mawulé
ma yandaru. Du deku taakwaké néma mawulé yandakwa pulak wa
dekét deku sépéké néma mawulé yandakwa. 29-30 Du dakwa deku sépéké
yékunmba véndakwa. Deku sépémba kapérandi musé yamba yandakwe
wa. Yandakwa pulak, Krais wa yandékwa. Nané déku jémbaamba yaalan
du dakwa déku sépé pulak ténanga wa nanéké yékunmba véndékwa.
31 Wawutén kundiké ani kundi wa kwaakwa Gotna nyéngaamba:
Du déku aasa aapa yaasékatake taakwa kéraae bét nakurakmba
yarékambérékwa. Yaréte nakurak sépé ye yarékambérékwa. 32 Wuné
anga wawutékwa. Wani kundi wan néma kundi wa. Gwaaménja
kundi wa kwaakwa. Wani kundi nanat wandékwa Kraiské, nané déku
jémbaamba yaalan du dakwaké waak. Du déku taakwale nakurak sépé
ye yarémbérékwa pulak, nané Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa
dale nakurakmba yaténangwa.
33 Wani kundi gunat waak nanat waak anga wandékwa. Guné dunyan,
guna sépéké néma mawulé yangunéngwa pulak, guna dakwaké néma
mawulé ma yangunék. Guné dakwa, guna duna kundi vékute deku yé ma
kavérékngunék.

Nyambalé, aasa aapale, anga ma yangunék

6 1 Guné nyambalé, Néman Du Krais Jisasna jémbaamba yaale
téte guna aasa aapana kundi vékute wandakwa pulak apapu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apapu ma yangunék. Wunga yangunu wan yékun wa. 2-3 Wunga yaké
yanguněngwanngé Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Guné
guna aasa aapana yé kavérékte deku kundi ma kurkale vékungunék.
Talimba Got wani apakundi nana gwaal waaranga maandéka bakamu
Mosesét wa wandén, Gotna du dakwat wunga wandénngé. Wate kundi
ras waak anga wandén, "Guné wunga yangunan wa guné yékunmba téte
némaamba kwaaré yatékanguněngwa, ani képmaamba. Yi wan wanana
wa." Got Mosesét wunga wandén.
4 Guné aasa aapa, guna nyambalé yéku mawulé vékute yékunmba
yatéte rakarka yakapuk yandarénngé, det némaanmba waaruké
yambak. Deké yékunmba véte det Néman Du Krais Jisasna kundiké ma
yakwasnyéngunék, yékunmba yaténdarénngé.

Jémbaa yakwa du dakwa, jémbaa kwayékwa duwale, anga ma yangunék

5 Guné nak duna jémbaa yakwa du dakwa, gunat jémbaa kwayékwa
duna kundi kurkale ma vékungunék. Vékute deké vékulakate deku yé ma
kavérék. Kraisna kundi yékunmba vékuguněngwa pulak, gunat jémbaa
kwayékwa duna kundi yékunmba ma vékungunék. 6 Vékute wandakwa
pulak apapu apapu ma yangunék. De guněké mawulé yandarénngé, guna
jémbaa véndakwa sapak male wandakwa pulak yaké yambak. Guna
jémbaa vékapuk yandakwa sapak, guna jémbaa véndakwa sapak waak,
wandakwa pulak ma yangunék. Wunga yate guné Kraisna jémbaa yakwa
du dakwa téte jémbaa ma yangunék. Yéku mawulé vékute, Got mawulé
yandékwa pulak yate, yéku jémbaa male ma yangunék. 7 Anga wa
vékuséknguněngwa. Guna néma duké male yamba jémbaa yanguněngwe
wa. Guné jémbaa yate nana Néman Du Krais Jisaské waak wa jémbaa
yanguněngwa. Wunga vékusékte yéku mawulé vékute yéku jémbaa male
ma yangunék.
8 Ma vékulaka. Nana Néman Du Krais waambule gaaye akwi du dakwa
yandarén yéku jémbaa kwayékata-kandékwa. Nak duna kundimba
vékute wandakwa pulak jémbaa yakwa du dakwa, deku mawulémba
vékulakate mawulé yandakwa jémbaa yakwa du dakwat waak, yandarén
yéku jémbaa kwayékata-kandékwa. Wunga kwayékataké yandékwanngé
vékulakate guné yéku jémbaa male ma yangunék.
9 Du dakwat jémbaa kwayékwa du, guna jémbaa yakwa du dakwa
guněké mawulé yaké yandakwa pulak, guné deké mawulé ma yangunék.
Ma vékulaka. Guna Néman Du wan deku Néman Du waak wa. Dé déku
gaayémba rate nakurakmawulé yandékwa, akwi du dakwaké. Dé Néman
Du rate akwi du dakwaké vékulakate deké yékunmba véndékwa. Wunga
véndékwanngé vékulakate, guné guna jémbaa yakwa du dakwaké
yékunmba véréte det yakélak kundi ma wangunék. Wunga yangunu katik
wup yaké daré.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa waariyakwa du dakwa pulak wa téndakwa

10 Ani kundi anga wasékéyak-ngawutékwa. Ma véku. Nana Néman
Du Krais Jisas apa tapa yate nanat mayé apa tiyaandékwa. Guné dale
nakurakmawulé yate démba mayé apa kéraae guna mawulémba apa
yate ma yékunmba yaténgunék. 11 Got nanat késpulak nakpulak mayé
apa tiyaandékwa. Wani mayé apa wan waariyanangwa musé pulak wa.
Nané Satanale waariyananénngé wani mayé apa tiyaandékwa. Guné wani
mayé apa akwi ma kéraa, Satan gunat paapu yate gunat témbérkapuk
yandénngé. 12 Maamale wa waariyanangwa. Wani maama wan ani
képmaamba tékwa du yamba wa. Wani maama wan Satanna du dakwa
wa. Anjorémba tékwa akwi kutakwale wa waariyanangwa. Kapérandi
musé yakwa néma du dakwa, maaka dusé, ani képmaamba téte
ganngumba apa yakwa musé, wan dele wa waariyanangwa. 13 Wunga
waariyate guné Got kwayéndéka waariyangunéngwa musé akwi ma
kéraangunék. Kéraae, guna maama gunat viyaaké yaandaru, apa ye
téte ma waariyangunék. Waariyangunu gunat katik yaavan kurké daré.
Yandaru apa yate yékunmba tékangunéngwa.
14 Guné Satanale waariyaké yate Got kwayéndéka waariyangunéngwa
musé akwi kéraae apa yate ma téngunék. Waariyakwa du waariyaké
apa baangwi baatngimba gindakwa. Gotna kundi wan wani baangwi
pulak wa. Guné wani yéku kundi kéraangunu guna mawulémba wa
tékandékwa.

Waariyakwa du waariyaké yate kapamba yandarén siot saawundakwa,
maama viyaandaru deku vi deku maatumba wulaakapuk yandénngé.
Yéku musé yangunéngwa yapaté wan wani siot pulak wa. Guné yéku
mawulé vékute yéku musé male ma yangunék.
15 Anga wa vékuséknguné ngwa. Krais Jisas nanat yékun yate
nanéké kiyaandéka wa bulaa Got nanat yamba rakarka yandékwe
wa. Yandéka nané Gorale nakurakmawulé yate yékunmba ténangwa.
Wunga ténangwanngé nak du dakwat wani yéku kundi ma wangunék.
Waariyakwa du maanmba su saawuwe yékunmba téndakwa pulak,
guné nak du dakwat wani yéku kundi wate apa yate yékunmba ma
tépékaangunék.
16 Waariyakwa du waariyaké yate waakét kutndakwa, maama
viyaandaru deku vi deku sépémba wulaakapuk yandénngé. Krais Jisaské
yékunmba vékulakangunéngwa mawulé wan guna waakét pulak wa.
Satan guna mawulé yaavan kurké gunat viyaakandékwa. Yate gunat
késpulak nakpulak kapérandi mawulé kwayékandékwa. Kwayéte vésék
gwalpék kéraae gunat viyaandékwa pulak yakandékwa. Wani vésék yaa
pulak yaandékwa. Satan gunat kwayéké yandékwa kapérandi mawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaa yaanngwa vésék yakwa pulak guna mawulé yaavan kurkapuk yandénngé, guné Krais Jisaské yékunmba ma vékulakangunék.
17 Waariyakwa du waariyaké yate kapamba yandarén hat saapndakwa, maama deku maakamba viyaakapuk yandénngé. Anga wa vékusékngunéngwa. Talimba Got Satanna taambamba guné kéraandén, guné dale apapu apapu yékunmba tépékaa-ngunénngé. Got yan jémbaa wan kapamba yandarén hat pulak wa. Guné Got yan jémbaaké vékulakate apa ye yékunmba ma tépékaangunék.
Waariyakwa du waariyaké yate kulaa kutndakwa, maamat viyaaké. Gotna Yaamambi gunat Gotna kundiké yakwasnyéndékwa. Gotna kundi wan waariyandakwa kulaa pulak wa. Guné déku kundi yékunmba vékute apa yate téngunu Satan gunat katik yaavan kurké dé.
18 Guné wunga yékunmba tépékaaké mawulé yate apapu apapu Gorale kundi ma bulngunék. Bulte dat ma waatakungunu, gunat yékun yandénngé. Gotna Yaamambi guna mawulémba wulaae randu apapu apapu Gorale kundi ma bulngunék. Gaan nyaa yéku mawulé vékute Gorale kundi ma bulngunék. Dale kundi bulmuké sépu yaké yambak. Dé déku akwi du dakwat yékun yandénngé, dat ma waataku-pékaréngunu. 19 Dé wunat waak yékun yandénngé, dat ma waataku-pékangunék. Guné Gorét anga waatakungunénngé mawulé yawutékwa. Got wunat yékun yate yéku mawulé tiyaandu wuné wup yakapuk apa yate, nak du dakwat Got talimba paakwan kundi kwayékawutékwa. Kwayéwutu de waak wani yéku kundi vékukandakwa, Krais Jisaské.
20 Krais Jisas déku kapmang wa wunat wandén, déku kundi kwayéwuténngé. Kwayéwutéka déku maama kalik yate wunat kalapusmba kusolatakandaka kalapusmba kwaawutékwa. Kwaate wup yakapuk apa yate déku kundi det yékunmba wawuténngé, Gorét ma waataku-pékangunék.

Got det yékun yandénngé Pol dat waatakundékwa

21-22 Néma mawulé yanangwa du Tikikusét wawutén, gunéké yéndénngé. Dé nanale téte nana Néman Du Jisas Kraisna jémbaa yékunmba yakwa du dat wawutén, gunéké yéndénngé. Ye yawutékwa jémbaaké, yatéwutékwanngé waak, gunat wakandékwa. Wandu yaténangwanngé vékusék-ngangunéngwa. Yangunu guna mawulé yékun yakandékwa. Dé wunga yandénngé wa dat wawutén.
23 Néman Du Jisas Krais guné déku jémbaamba yaalan du dakwat yéku mawulé kwayéte nana aapa Got gunéké yéku mawulé kwayékandékwa. Kwayéndu guné Gorké yékunmba vékulaka-pékatéte guna du dakwale yékunmba téte deké néma mawulé yakangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.
24 Nana Néman Du Jisas Kraiské néma mawulé yapékakwa akwi du dakwaké Got sémbéraa yate det yékun yakandékwa. Wunga yandénngé dat waatakuwutékwa.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Filipaiséké Pol viyaan nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Pol solwaramba vaatiye ye taale Yuropna taalémba saambake, Masedonia provinsmba tékwa gaayé Filipait yéndén, Gotna kundi kwayéké (Aposel 16:8-15). Kukmba nak gaayémba ye yaréndéka dé kalapusmba taakandarén. Kalapusmba kwaate wandaka vékundén du ras deku mawulémba male vékute Filipaimba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat nakpulak kundi kwayéndaka. Yandaka Pol ani nyéngaa viyaae kusatindén. Ani nyéngaamba Polké yaan vakmiké kundi mu nak yamba kwaae wa. Dé Jisaské yékunmba vékulakate wa mawulé tawulé yate yaréndén.

Talimba Pol yéwaaké yapatiye yaréndéka Filipaisé wa kwayésatin, déké we. Yandaka wanngé ani nyéngaamba Pol Filipaisat yandarén muséké wandén, "Yékun wa." Naatake det watangndén, Pol kalapusmba kwaakwa naate vékulaka vékulaka naate kapérandi mawulé ka vékundara naae.

Pol Got kwayén néma muséké wa det wandén, wani Jisas Kraismba kéraandarén kulémawuléké. Yate anga wandén, "Guné Judaséna apakundi vékute wandékwa pulak yate yamba kéraangunéngwe wa wani musé. Guné Jisaské male wa yékunmba vékulakangunén. Yate wa kulémawulé kéraa-ngunén." Naandén. Filipaisé de Kraisna yapaté kéraandarénngé wa Pol mawulé yandén. Krais anga yamba wandékwe wa, "Wuné néma du a." Naate déku yé yamba kavérékndékwe wa. Yate dékét déku mawulémba yamba yandékwe wa musé nak. Dékét déku yé kusandate wa Got kwayén jémbaa yandén. Pol anga wandékwa, "Du dakwa deku mawulé akwi Kraisét kwayésékéyake dale nakurakmawulé yate, wa Gotna yéku mawulé kéraate wa mawulé tawulé yandakwa." Naandékwa.

Nané ani nyéngaa véte wa anga vékuséknangwa. Pol Filipai du dakwaké wa néma mawulé yandén.

---

1 [1] Wuné Pol gunéké ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Aané Timotiale Krais Jisasna jémbaa yakwa du téte wa gunéké vékulakatékwa. Vékulakate guné Filipaimba tékwa Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa, gunéké wa viyaatakawutékwa. Guné Filipaimba tékwa Gotna du dakwa, guna néma du, dele sékét jémbaa yakwa dunyan waak, gunéké wa viyaatakawutékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Nana aapa Got guné́ké mawulé sémbéraa yate gunat yékun yate yéku
mawulé kwayéte Néman Du Jisas Krais wungat male yandu yékunmba
yarékangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Pol deké vékulakate Gotna yé kavérékte wandékwa, "Yékun wa."

3 Wuné gunéké vékulakate apapu wuna Néman Du Gotna yé kavérékte
dat wawutékwa, "Yékun wa." 4 Dé gunat yékun yamuké wa wuné dat
waatakute gunéké mawulé tawulé yapéka-réwutékwa. 5 Guné wunale
Jisas Kraisna jémbaa wa yangunéngwa. Talimba wuné wani jémbaa
baasnyé ye yawutéka wa wunale sékét yangunén, déku jémbaa. Ye
guné wunale déku jémbaa yapékaté-ngunéngwa. Yangunéngwanngé
wuné gunéké vékulakate mawulé tawulé yapéka-réwutékwa. 6 Ye anga
vékusékwutékwa. Got déku jémbaa yate gunat yéku mawulé kwayéndéka
wa guné Jisas Kraiské yékunmba vékulakate wa déku jémbaamba
yaalangunén. Guné déku jémbaa kurkale yapékamuké wa dé gunat yéku
mawulé kwayékandékwa apapu. Kwayéréndu kwayéréndu ye kukmba
Jisas Krais waambule yaanda nyaale sékéréknge yakwa.
7 Gunéké néma mawulé yawutékwa. Gunéké wunga
vékulakawutékwan, wan yékun wa. Bulaa wuné kalapusmba kwaate,
talimba kaapamba yatéte, Jisas Kraisna kundi nak du dakwat
kwayéte, déku kundi apa rakwanngé wakwasnyéte wani jémbaa a
yapékatéwutékwa. Guné wunale wani jémbaa yangunénga Got nanat
yékun yandékwa. 8 Wuné gunéké néma mawulé yawutékwa. Jisas Krais
gunéké néma mawulé yandékwa pulak, wa wuné gunéké néma mawulé
yawutékwa. Yawutéka Got wa vésékndékwa. Wawutékwa kundiké
wandékwa, "Yi. Wan wanana wa." Naandékwa.
9 Gorét waatakuwutékwa, guné nak du dakwaké néma mawulé yate apa
yate wunga yapékaté-ngunénngé. Guné Gotna jémbaa kurkasale yatéte,
yandarén yéku musé yandarén kapérandi muséké waak vékuséknguu
wani yéku mawulé némaan yandénngé, wa Gorét waatakuwutékwa.
10 Guné wunga yamunaae, wa yéku musé male yakangunéngwa. Yangunu
Jisas Krais waambule yaanda sapak, dé néma kot vékukwa néma du
rate gunat katik waaruké dé. Yate gunat wakandékwa, "Guné yéku du
dakwa wa. Kapérandi musé yamba yangunéngwe wa." Naakandékwa.
11 Dat waatakuwutékwa. Jisas Krais gunat mayé apa kwayéndu guné yéku
mawulé kéraate yéku musé male yakangunéngwa. Yangunu nak du dakwa
gunat véte Gotna yé kavérékte wakandakwa, "Got akwi néman duwat wa
taalékérandén. Dé nakurak apamama yakwa du wa." Naakandakwa.

Pol kalapusmba randéka Krais Jisaské kundi vékundarén

12 Guné Krais Jisasna Jémbaamba yaalan wuna aanyé waayéka
nyangengu, guné ani muséké vékuséknguunénngé mawulé yawutékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunat kalapusmba kusolandaka wani kapérandi musé Krais Jisasna
jémbaat yamba taakatépéndékwe wa. Wani kapérandi musé wunéké
yaandéka némaamba du dakwa de Krais Jisasna kundi vékundakwa.
13 Bulaa Romna néma duké waariyakwa dunyansé, du ras waak, Kraiské
wa vékundakwa. Wuné Kraisna du téwutéka déku maama de wunat
kalapusmba taakandarénngé wa vékusékndakwa. 14 Némaamba du dakwa
Krais Jisasna jémbaamba yaalan apu kalapusmba kwaawutékwanngé
vékulakandaka deku mawulé apa ye wa tékéskwa. Téndéka wup
yandakwa mawulé yaasékatake apa ye Gotna jémbaa yate déku kundi
kwayéndakwa.
15-17 Wa vékusékwutén. Du ras wunat kapére mawulé yate wuna
jémbaa yaavan kurké wate, paapu yate, wa Krais Jisaské kundi
kwayéndakwa. Deku yé kavérékngé wate wa yandakwa. Yate wuné
kalapusmba kwaate rakarka yate kapére mawulé vékuwuténngé mawulé
yandakwa. Yate du ras paapu yate wa Krais Jisaské kundi kwayéndakwa.
De ras yéku mawulé vékute wa Krais Jisaské yéku kundi kwayéndakwa.
De wunéké mawulé tawulé yate yéku mawulé vékute wa Krais Jisaské
wandakwa. Wunga vékuwutén wa. Wunéké mawulé yakwa du anga wa
vékusékndakwa. Got wandéka wa wuné kalapusmba kwaawutékwa,
nak du dakwat Jisas Kraiské wuné kundi kwayémuké. 18 Akwi du Krais
Jisaské wa kundi kwayéndakwa. Wan yékun wa. Yéku yapaté yate daré
Krais Jisaské kundi kwayéto kapuk paapu yate daré déké kundi kwayéto?
Yénga yakét. Krais Jisaské kundi kwayéndakwanngé wuna mawulé
yarékwa. Mawulé tawulé yapéka-kawutékwa.

Pol kulé téte Kraisna jémbaa yatépéka-kandékwa

19 Anga wa vékusékwutékwa. Guné wunéké Gorét waataku-
ngunéngwa. Jisas Krais déku Yaamambi wunat tiyaandéka wunat yékun
yandékwa. Ye kukmba kalapus yaasékatake kaapat yaalakawutékwa.
Wunga vékusékte wuné mawulé yasékéyak-wutékwa.
20 Wuné anga mawulé yawutékwa. Wuné yawutékwa muséké katik wup
nékéti yaké wuté. Wuné wup nékéti yakapuk yate apa yate Jisas Kraiské
kundi bulkawutékwa, talimba apa ye yawutén pulak. Wunga yawutu
nak du dakwa wunat véte wa Kraisna yé kavérék-ngandakwa. Wuné kulé
téte Kraisna jémbaa yatéwutu wa de déku yé kavérék-ngandakwa. Wuné
Kraisna jémbaa yawutu de déké kalik yate wuné viyaandaru kiyaawutu
déku yé kavérék-ngandakwa. 21 Wuné kiyaakapuk kulé yaréwutan wa
Kraisna jémbaa yatépéka-kawutékwa. Yékun wa. Wuné kiyaawutan,
wa Kraisale yarépéka-kawutékwa. Wan néma musé wa. 22 Wuné ani
képmaamba kulé téte Jisas Kraiské yéku jémbaa male yakawutékwa.
Yénga pulak yaké wuté? Bari kiyaaké wuté mawulé yo kapuk ani
képmaamba yatépékaké wuté mawulé yo? Yénga véké? 23 Wanngé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusék-ngapuk yate wa wani muséké vétikmawulé vékuwutékwa. Wuné
kiyaae Kraisale Gotna gaayémba rapékamuké wa mawulé yawutékwa.
Yékun wa. 24 Wuné ani képmaamba yatéte guméké vékulakate gunat
yékun yamuké wa mawulé yawutékwa. Wan waak yékun wa.
25 Wuné wani muséké vékulake wa vékusékwutékwa. Wuné
ani képmaamba gunale tékawutékwa. Gunale yatéte gunat yékun
yakawutékwa, guna mawulémba apa yate Kraiské apapu yékunmba
vékula-kangunénngé. Déké yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi,
wan wanana wa," naate wa déké mawulé tawulé yakangunéngwa.
26 Wuné nakapuk guméké yaawutu, Krais Jisas wunat yékun yakwate
yandékwanngé wakangunéngwa. Wate mawulé tawulé yate déku yé
kavérék-ngangunéngwa.

Filipaisé Polale Kraisna jémbaa yate apa ma yandarék

27 Nana maama wandaru wuné guméké yaae gunale yaréké wuté,
kapuk apakmba yaréké wuté? Yénga yakét. Wunat yandakwa muséké
gué vékulakambakate. Ani muséké ma vékulaka. Guné Kraisna kundi
yékunmba vékute wandékwa pulak ma yangunék. Wunga yangunu
wuné guméké ani kundi vékuké mawulé yawutékwa. Guné akwi Jisas
Kraiské yékunmba vékute guna mawulémba apa yate nakurakmawulé
yate nakurak kundi bulte nak du dakwat Jisas Kraiské wa kundi
kwayéngunéngwa. 28 Guné guna maamaké wup yaké yambak. Yate
guna mawulémba apa yangunu de véte vékusék-ngandakwa. De
lambiyak-ngandakwa. Katik tépékaaké daré. Guné kulémawulé
kéraae yatépéka-kangunéngwa. De wunga vékusék-ndaru, guné
Gorké vékusék-ngangunéngwa. Dékét dé wandu wa dale yékunmba
rasékéyak-ngangunéngwa.
29 Got mayé apa wa kwayéndén gunat, Kraisna jémbaa yangunénngé.
Kraisna jémbaa yate déké yékunmba vékulakate déku kundiké
wangunéngwa, "Yi. Wan wanana wa." Naangunéngwa. Kraisna jémbaa
yate, wa déké kaangél kutngunéngwa. 30 Wunga yate wa guné wunale déku
jémbaa yékunmba wa yangunéngwa. Déku jémbaa yate wa waariyakwa
dunyansé pulak nané ma apa yakwak. Talimba du dakwat Krais Jisaské
kundi kwayéwutéka du ras wunat yaavan kurké yandaka wa véngunén.
Bulaa nak du dakwat Krais Jisaské a kundi bulwutékwanngé wunat yaavan
kurké yandaka wa vékungunén. Guné nanale sékét Krais Jisaské kundi
bulnanga nanat yaavan kurké yandakwa. Yandaru nané akwi waariyakwa
dunyan pulak, nané ma apa yakwak. Katik wup yaké nané kaangélké.

Aanyé waayékale ma nakurakmawulé yate det yékun yakwak

2 1 Guné Filipai du dakwa Krais Jisasna jémbaamba yaalan apu, guna
mawulé dé apa ye to kapuk? Krais guméké néma mawulé yandéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

guné nak du dakwaké mawulé guné yo kapuk? Gotna Yaamambi guna
mawulémba wulaae randéka guna du dakwale nakurakmawulé yate
yakélak guné yaro kapuk? Guné deké mawulé yate deké guné mawulé
sémbéraa yo kapuk? Yi, deké wani yéku yapaté akwi yangunéngwa.
Wa vékusékwutékwa. 2 Vékusékte wa gunat wawutékwa. Guné akwi
nakurakmawulé male yate nakurak kundi male bulte nakurak jémbaat
male ma yangunék. Guné akwi guna du dakwaké néma mawulé yate
nakurak kém pulak ma téngunék. Wunga yangunu wuné gunéké mawulé
tawulé yasékéyak-ngawutékwa. 3 Guné guna sépéké male vékumbakate.
Guna yé kavérékngé yambak. Guné nak du dakwaké vékute mawulé yate
deku yé ma kavérékngunék. 4 Guné mawulé yangunéngwa jémbaaké
male vékulakaké yambak. Nak du dakwa mawulé yakwa jémbaaké waak
ma vékulakangunék. Vékulakate dele ma jémbaa yangunék.

Krais déku yé yamba kavérékndékwe wa. Got wa kavérékén déku yé

5 Guné Krais Jisasale nakurakmawulé yate ma yaréngunék.
6 Talimba dé Got pulak wa randén. Rate dé Got pulak ramuké yamba
vékulakandékwe wa. 7 Yate dé néman duna yapaté yaasékandén. Dé
déku gaayé yaasékatake jémbaa yakwa baka du pulak wa yaréndén.
Ani képmaat gaayandéka ani képmaamba yarékwa taakwa nak wa dé
kéraalén. Kéraaléka wa ani képmaana du téndén, nané pulak.
8 Ani képmaana du yatéte déku yé yamba kavérékndékwe wa. Yate
baka du téte dé Gotna kundi vékuténdén. Vékwe yi naandéka wa du
ras dé viyaandarén. Takwemimba dat baangndaka kiyaandén, talimba
kapérandi musé yan duwat takwemimba baangndaka kiyaandarén pulak.
9 Krais Jisas wunga ye kiyaandénngé wa Got déku yé kavérékte
wandéka wa dé néman du wa randékwa. Got wandéka dé akwi
néman duwat taalékére akwi du dakwa, musé aséké waak wa néman
du randékwa. 10 Gotna gaayémba rakwa du dakwa, ani képmaamba
tékwa du dakwa, andala atnda tékwa képmaamba tékwa du dakwa,
akwi du dakwa Jisasna yé kavérékngé, wa déké kwaati séte waandé
daakandakwa. 11 Daate anga wakandakwa, “Jisas wa nana Néman Du
wa.” Wunga wate nana aapa Gotna yé kavérék-ngandakwa.

Nané vérékngwa yaa pulak yatéte yaambu ma wakwasnyékwak

12 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, talimba gunale yaréwutéka
wuna kundi vékungunén. Bulaa apakmba yaréwutékwa. Guné bulaa
waak wuna kundi vékungunénngé néma mawulé yawutékwa. Ma
véku. Guné Gorké wup yate kurkale ma vékula-laakate Got mawulé
yandékwa pulak ma yangunék. Yate wa déké yénangwa yaambumba wa
yékangunéngwa. 13 Got gunémba rate wa jémbaa yandékwa, guné dé
mawulé yandékwa pulak yaké mawulé yangunénngé. Yandékwanngé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékute, guné akwi déku kundi vékute mawulé yandékwa pulak ma yangunu.
14 Guné ma véku. Guné kapére mawulé vékute rakarka kundi bulké yambak. Guné kundit waaru waariyaké yambak. 15-16 Guné wunga yakapuk baka yakélak yare, wa kapérandi musé yakapuk yate yékunmba yarékangunéngwa. Yaréte yéku mawulé vékute Gotna nyambalé yaréte yéku yéku musé male yakangunéngwa. Yate ani képmaamba yatéte kapére mawulé vékute kapéremusé yakwa du dakwale, guné yatéte yaa vérékte kaalékwa pulak wa yatékangunéngwa. Yaa vérékte ganngumba kaaléte yéku yaambu wakwasnyéndékwa pulak, guné det Krais Jisaské kundi bulte déké yékwate yandakwa yaambu wa det wakwasnyé-kangunéngwa. Guné wunga yangunu, Jisas Krais néma kot vékute néma du randa sapak wuné mawulé tawulé yakawutékwa. Wani sapak wuné gunat ve anga vékusék-ngawutékwa. Wuné Jisas Kraiské néma jémbaa yawutéka guné némaamba du dakwa déku jémbaa yangunénngé dé wunat wakandékwa, “Méné yéku jémbaa wa yaménén wunéké.” Dé wunga wamuké vékute mawulé tawulé yakawutékwa.
17 Guné, wuné waak Gorké néma mawulé wa yanangwa. Guné Jisas Kraiské yékunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate, wa guna mawulé Gorét wa kwayéngunéngwa. Talimba kwaami tuwe Gorké kwayéndarén pulak wa guna mawulé dat kwayéngunéngwa. Kwayéte yéku jémbaa wa yangunéngwa, déké. Wuné waak dat wuna mawulé kwayéte déké yéku jémbaa wa yawutékwa. Yate wuné gunat yékun yaké kiyaamunaae, wuné mawulé tawulé yakawutékwa.
18 Yawutékwa pulak, guné waak ma mawulé tawulé yangunu. Wunale mawulé tawulé yasékéyak-ngangunéngwa.

Pol wandu Timoti Filipait yékandékwa

19 Nana Néman Du Jisas Timoti gunéké yéndénngé mawulé yandu, yaré yaré naae wawutu Timoti gunéké yékandékwa. Dé ye guné vétake nakapuk waambule yaae gunéké wunat wandu wuna mawulé yékun yamuké, wa wuné dat wawutu yékandékwa. 20 Timoti wunale sékét gunéké mawulé yate gunat yékun yaké vékulakandékwa. Nak du dé yakwa pulak yamba yandakwe wa.
21 Akwi nak du dakwa deku jémbaaké male kurkale vésék naate, Jisas Kraisna jémbaaké yamba kurkale vésék naandakwe wa. 22 Timoti de yakwa pulak yamba yandékwe wa. Déku yapaté wa vékusékngunéngwa. Dé yéku jémbaa yakwa du wa. Aané Kraisna yéku kundi kwayéte dé wunat yékun yandén, nyaan déku aapat yékun yandékwa pulak. 23 Wunat yaké yandakwa muséké vésektake wa dé wawutu gunéké yékandékwa. Wunga vékulakawutékwa. 24 Nana Néman Du Jisas wuné gunéké yémuké mawulé yandu, wa wuné gunéké bari yékawutékwa. Wunga vékulakawutékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epafroditus yékandékwa Filipait

25 Wuné Epafroditusét wa wawutén dé bari guné́ké waambule yémuké.
Yékunmba wa wunga wawutén. Talimba dat wangunénga wuné́ké yaae
guna yémba jémbaa yandén. Dé wunat yékun yandén. Yate Jisas Kraisna
jémbaamba yaale wuna waayéka pulak yaréte wunale jémbaa yandén.
Waariyakwa dunyan apa yandakwa pulak, wa dé wani jémbaaké apa
yandén. Bulaa wa wawutén, dé guné́ké waambule yémuké. 26 Dé nakapuk
guné véké mawulé yandékwa. Baat yandéka guné vékwanngé wa kapére
mawulé vékundékwa. 27 Talimba dat baat yandéka kiyaakate yandén.
Yi wan wanana wa. Yandéka Got déké mawulé sémbéraa yate wandéka
wa dé nakapuk yékun yandén. Got déké male yamba mawulé sémbéraa
yandékwe wa. Wuné́ké waak sémbéraa yandén. Wuné Epafrodituské,
"Némaamba ka géraawuta," naae kalik yate, wa wuné́ké waak mawulé
sémbéraa yandén. Yate wandéka wa dé nakapuk yékun yandén.
28 Wunga yandéka Epafroditus nakapuk guné́ké yémuké mawulé
yawutékwa, guné dat ve nakapuk mawulé tawulé yangunénngé. Guné
mawulé tawulé yangunu wuné waak guné́ké vékulakate mawulé tawulé
yakawutékwa. 29-30 Dé guné́ké yéndu guné déké ma mawulé yangunu,
Néman Du Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwaké mawulé
yangunéngwa pulak. Déku yé ma kavéréknguu. Dé Jisas Kraisna
jémbaa yate kiyaakate wa yandén. Guné wunale yarékapuk yangunénga
dé wa guna taalé kéraae wunat yékun yate kiyaakate yandén. Wunga
yandénngé vékute, déku yé ma kavérék-ngunu. Dé yan pulak yakwa duna
yé waak ma kavéréknguu.

Kraiské yékunmba vékulakate Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa tékanangwa

3 1 Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu
pulak tékwa du dakwa, wuna kundi wasékéyakngé yate, gunat
anga wawutékwa. Guné nana Néman Duké ma mawulé tawulé yangunu.
Ani kundi guné́ké viyaatakamuké yamba saalakuwutékwe wa. Guné
ani kundi apapu vékungunénngé mawulé yawutékwa. Yate wuné gunat
nakapuk wawutékwa, guné kurkale vékute yékunmba yaténgunénngé.
2 Guné ma jéraawu yangunu kapérandi musé yakwa duké. De
wandakwa, "Guné Gotna nyambalé yaréké mawulé ye guna sépé ma
sékungunék." Wunga wandaka deké wa wawutékwa: Wani du waaléwasa
musé yaavan kurkwa pulak, wunga wa guna mawulé yaavan kurkate
yandakwa. 3 Yate wani kundi wate paapu yandakwanngé wa wawutékwa.
Gotna Yaamambi nana mawulémba téndéka wa Got nanat yékun
yandékwa. Yandéka nané Gotna yé yékunmba kavérékte, Krais Jisas
nanéké kiyaandénngé vékulakate, déké mawulé yanangwa. Yate Gotna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nyambalé yarékanangwa. Sépé sékukate yandakwanngé katik vékuké
nané.
4 Du ras anga wamunaandaru, “Nané nana sépé sékwe apakundi nak
waak vékunanu Got nanat kulé mawulé tiyaandu nané dale yékunmba
rapéka-kanangwa.” Wunga waké yandakwanngé, wuné gunat a
wawutékwa. Du ras apakundi vékute wandékwa pulak yandaka det
taalékére yasande yékunmbaa-sékéyak wuné wa vékute wandékwa pulak
yawutén. 5 Wuna aasa wuné kéraaléka nyaa taambak kaayék kupuk (8)
yéndéka nana apakundi vékute wuna sépé sékundarén. Israel wan wuna
gwaal waaranga maandéka bakamu wa. Wuné Benjaminna kémba wa
téwutékwa. Wuna aasa aapa Hibru du taakwa témbéréka wuné waak
Hibru du wa téwutékwa. Wuné Farisi du deku jémbaamba wulaae
Judana apakundi akwi kurkale vékusékwutékwa wa. 6 Wuné Moses wan
apakundi kurkale vékuséke wuna mawulémba apa yate, wa Krais Jisasna
jémbaamba yaalan du dakwat yaavan kuruwutén. Wuné Judana akwi
apakundi kurkale vékusékwuréte wandékwa pulak yawutén. Makalkéri
apakundit nak yamba kuk kwayéwutékwe wa.
7 Talimba wani yapatéké wawutén: Wan néma musé wa. Bulaa wani
yapatéké wawutékwa: Wan makalkéri musé wa. Wunga wate wani muké
yamba vékuwutékwe wa. Bulaa Krais Jisaské male vékuwutékwa.
8-9 Talimba késépéri muséké wawutén: Wan néma musé wa.
Bulaa wani musé aséké akwi wawutékwa, wa makalkéri musé wa.
Sémbayémba yaasnyéndakwa musé wa. Wunga wate nakurak male
muséké wawutékwa: Ani musé wan néma musé wa. Akwi nak musat
wa taalékérandén. Wunga wawutékwa musé wan wuna Néman Du
Krais Jisaské yékunmba vékulakate dale nakurakmawulé yawutékwa
yapaté wa. Déké yékunmba vékulakate wani nak musé akwi wa kuk
kwayéwutén. Dé wunale randu wuné dale nakurakmawulé yate yaréké
mawulé yate wa nak musat akwi wa kuk kwayéwutén. Bulaa du dakwa
wunat vésékte wuna yé kavérékndarénngé yamba vékulakawutékwe wa.
Gorké vékulakawutékwa. Dé wunat wakandékwa, “Méné Krais Jisaské
yékunmba vékuménéngwa. Méné yéku du wa.” Got wunga wandénngé
wa mawulé yawutékwa.
10-11 Wani muséké male néma mawulé yawutékwa. Wuné Krais Jisas
yatan pulak yatéte, Krais Jisasét kurkale vésékngawutékwa. Dat vésékte
Gotna mayé apaké vékusék-ngawutékwa. Got apa tapa yate wandéka wa
Krais Jisas taamale waarapndén. Wani mayé apaké vékusék-ngawutékwa.
Wuné Krais Jisasale nakurakmawulé yate dé kurén kaangél wuné waak
kurké mawulé yawutékwa. Dé kiyaaké yate yéku mawulé vékundén
pulak, wuné waak akwi nyaa yéku mawulé vékukawutékwa. Kukmba Got
wunat waak wandu nakapuk taamale waarape dale rapéka-kawutékwa.
Wunga mawulé yawutékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pol pétékwa du pulak apa yatépékandékwa

12 Wuné anga yamba wawutékwe wa: Wuné bulaa Krais Jisas ran
pulak a rawutékwa. Wuné yéku mawulé kéraasékéyake yéku musé male
yawutékwa. Kapérandi musé yamba yawutékwe wa. Wunga yamba
wawutékwe wa. Wuné anga wawutékwa: Wuné yéku mawulé vékute
yéku yéku musé male ye Krais Jisasna du yékun ramuké wate néma
jémbaa a yapéka-téwutékwa. Krais Jisas wunat yékun yandéka wuné
déku du yékun raké wuné néma jémbaa yapéka-téwutékwa. 13 Krais
Jisasna jémbaamba wunale yaalan du dakwa, gunat wawutékwa. Bulaa
wayéka wuné yéku mawulé vékute kurkale yamba rawutékwe wa. Wuné
talimba yawutén muséké kuk kwayétake bulaa kukmba yaaké yakwa
muséké vékulakawutékwa. Yate néma jémbaa a yapéka-téwutékwa.
14 Musé kéraaké pétékwa duké ma vékulaka. Apa ye pétékwa du wa
pétékwa nak duwat taalékére, yéku musé kéraaké, wa péténdakwa.
Pétékwa du yéku musé kéraamuké apa yandakwa pulak, wa wuné ani
képmaamba téte apa yawutékwa. Kéraaké yawutékwa yéku musé wan
anga wa: Krais Jisas nanéké kiyaandénngé, wa Got wandu wuné waare
dale yékunmba rapéka-kawutékwa apapu.
15 Nané Krais Jisaské kurkasale vékuséknngwa du dakwa, nané wunga
wani mawulé ma yakwak. Guné ras nak pulak mawulé yangunu wa
Got gunat yakwasnyékandékwa, wani muséké. 16 Nané déku jémbaaké
vékusékte wani jémbaat male ma kurkale yakwak.
17 Guné Krais Jisasna jémbaamba yaalan wuna aanyé waayéka
nyangengu, guné akwi wuné yatékwa pulak ma yaténgunu. Nané
Krais Jisaské yékunmba vékulakakwa du gunat yéku yapaté wa
wakwasnyénangwa. Guné nanat véte yéku mawulé vékute, wa
yaténangwa pulak ma yaténgunék.
18 Gunat talimba apapu wa wawutén. Wawutén pulak, bulaa nakapuk
wawutékwa. Mawulé sémbéraa yawutéka wuna ménimba méniyangu
vaakundéka a wawutékwa. Némaamba du dakwa wa talimba Krais Jisasna
jémbaamba yaale bulaa nakapuk de déku maama wa téndakwa. Yéku
mawulé yamba vékundakwe wa. Wunga yate Krais deké takwemimba
kiyaandénngé yamba yékunmba vékulakandakwe. Yate wa Kraisna kundi
kuk kwayéndakwa. 19 Gorké mawulé yakapuk yate de kapére mawulé vékute
deku sépéké male vékulakandakwa. Yate wa kapéremusé yandakwa. Nak
du wani musé yamunaandaru, wa nékéti yakandakwa. De wunga yatéte
wa nékéti némbat yandakwa muséké wa dusék takwasék yaténdakwa. Yate
ani képmaana muséké male vékundakwa. Wunga yakwa du dakwa wa de
kapérandi gaayét yékandakwa. Gorale katik rapékaké daré.
20 Nané, nané Gotna gaayét yékanangwa. Nané Gorale yékunmba
rapékakanangwa, apapu apapu. Nana Néman Du Jisas Krais Gotna gaayé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taakatake nakapuk gaaye nané kéraaké yandékwanngé a kaavérénangwa.
21 Dé gaaye apamama yandu nana kapérandi sépé yékun yasékéyakngé
yakwa, dékét déku yéku sépé pulak. Jisas Krais wunga apamama
yakandékwa. Déku mayé apa wa akwi duna mayé apat taalékérasandan.
Nana sépé wunga yawurétake du dakwa, akwi musé aséké waak, dé
néman du wa rakandékwa.

Nané ma nakurakmawulé yate yéku mawulé kéraae kurkale yatékwak

4 1 Krais Jisasna jémbaamba yaalan wuna aanyé waayéka nyangengu,
wani kundiké vékute gunat wawutékwa. Néma mawulé yawutékwa
du dakwa, guné nana Néman Du Krais Jisaské apapu yékunmba
vékulakate guna mawulémba ma apa yangunék. Guné wuna kundi vékwe
Krais Jisasna jémbaamba yaalangunénga wuné guné ké vékute mawulé
tawulé yawutékwa.
2 Béné Yuodia ambét Sintike, bénat wawutékwa. Béné kundi giye
nakurakmawulé yate ma kurkale yarémbénu. Béné Néman Du Krais
Jisasna jémbaamba yaale Gotna kémba wa témbénéngwa. Waaruké
yambak.
3 Méné wunale sékét Krais Jisasna jémbaa yakwa du, ménat a
wawutékwa. Méné wani taakwa vétikét ma yékun yaménu, bét kundi
giye nakurakmawulé ye kurkale rambérénngé. Bét waak wunale jémbaa
wa yambérén, nak du dakwa Kraisna kundi vékumuké. Aané Klemenale,
wani taakwa vétik, wunale jémbaa yakwa nak du dakwa waak, de akwi
wa jémbaa yandarén, nak du dakwa Kraisna kundi vékumuké. Deku yé
Got kure rakwa nyéngaamba wa kwaakwa. De apapu dale yékunmba
rapéka-kandakwa.
4 Apapu Néman Duké ma mawulé tawulé yangunu. Gunat nakapuk
waambule wawutékwa. Déké ma mawulé tawulé yangunu. 5 Nana Néman
Du Jisas a yaakandékwa. Yaaké yandékwanngé vékute, guné akwi du
dakwaké ma mawulé ya. Det waaruké yambak. Det ma yakélak kureré.
6 Guné késmu nakmuké vékula-laakaké yambak. Guné musé raské
yapatite Gorale kundi bulte, dat “Yékun” wate, dat ma waatakungunék,
wani muséké.
7 Got nanat yéku mawulé tiyaandékwa. Tiyaandékwa mawulé nané
képmaana du dakwa yamba vékuséknangwe wa. Tiyaandékwa mawulé
kéraae nané wup yakapuk yate yékunmba yaténangwa. Guné Gorké
mawulé yate dat waatakute, guné Krais Jisasale nakurakmawulé yate
yaténgunu, Got wani yéku mawulé gunat kwayékandékwa. Guna mawulé
yékun téndu guné wup yakapuk yate yékunmba male yarénguné nngé wa
Got wani yéku mawulé kwayékandékwa.
8 Krais Jisasna jémbaamba yaalan wuna aanyé waayéka nyangengu,
wuna kundi wasékéyakngé yate gunat wawutékwa. Yéku kundi, yéku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yapaté, yéku jémbaaké waak, ma vékulakangunék. Yéku musé, yéku
mawulé, nak du dakwa yakwa yéku muséké waak, ma vékulakangunék.
Gotna yé kavérék-ngunéngwa yapaté, akwi nak yéku yapatéké waak ma
vékulakangunék. 9 Gotna jémbaaké gunat yakwasnyétake déku kundi
waak bulwutéka wa vékungunén. Déku jémbaa yawutéka wa véngunén.
Vékute véngunén pulak, guné waak wunga ma yangunék. Wunga
yangunu, nanat yéku mawulé tiyaakwa du Got wa gunale tékandékwa.

Pol mawulé yandén Filipaisé dat kwayéndarén muséké

10 Guné wunéké mawulé yate wunat nakapuk yékun yangunénga wuné
nana Néman Du Jisas Kraiské mawulé tawulé yate déku yé kavérék-
wutékwa. Anga wa vékusék-wutékwa. Talimba guné wunéké mawulé
yate, wunat yékun yamban yaambuké wa yapatingunén. 11 Wuné muséké
yapatite ani kundi yamba wawutékwe wa. Wuné anga vékusékwutékwa.
Némaamba musé kureréwutékwa sapak wuna mawulé yékun téndékwa.
Ayélapkéri musé kureréwutékwa sapak waak wuna mawulé yékun
téndékwa.
12 Wuna mawulé yékun tépékaamuké wa vékusék-wutékwa. Késépéri
gaayémba yaréwutéka mawulé yékun téndékwa. Naknya musé asé
kapuk yaréte, naknya musé kure yaréwutéka mawulé yékun téndékwa.
Kakému rékaamba tékwa sékét, kaandéké kiyaawutékwa sékét waak,
wuna mawulé yékun téndékwa. Yéwaa némaamba rakwa sékét,
yéwaa ayélapkéri rakwa sékét waak, wuna mawulé yékun téndékwa.
13 Krais Jisas wunat mayé apa tiyaate wa wunat yékun yandékwa.
Yandékwanngé, mawulé yandékwa pulak yakawutékwa. 14 Dé wunat
yékun yandékwa. Guné waak wunat yékun yangunén. Wan yékun wa.
15 Guné Filipaimba tékwa du dakwa, gunékét guna kapmang anga
wa vékusék-ngunéngwa. Talimba wuné Krais Jisasna yéku kundi taale
gunat watake guna gaayé Masedonia taakatake yéwutén sapak, wa
guné Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, guné male wa wunat
yékun yangunén. Yate wa yéwaa, musé asé waak tiyaangunén. Krais
Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwa, guné yan pulak, de wunat
yéwaa, musé asé ras yamba tiyaandakwe wa. 16 Wuné Tesalonaikamba
yaréte yéwaa, muséké yapatiwutén sapak waak guné wa wunat yékun
yate yéwaa apu vétik wunéké kwayésatengunénga kéraawutén. 17 Wunat
yéwaa tiyaangunén yapaté wan yékun wa. Tiyaangunén yéwaaké Got
vékulakate wani yéku yapatéké gunat kurkasale kwayékatate ras waak
wanale kwayékandékwa.
18 Guné musé asé yéwaa kéraae jaawungunénga Epafroditus kure
yaandéka a kéraawutén. Kéraae wa bulaa musé nakngé yamba
yapatiwutékwe wa. Guné wunat yékun yangunénga Got mawulé
yandékwa guné. Got déké kwaami viyaae tuwe kwayéndaka yéku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaama yakwa muséké mawulé yandékwa pulak, wunat tiyaangunén
muséké waak mawulé yandékwa. Guné wunat wa yékun yangunén.
19 Wuna Néman Du Got gunat késépéri yéku musé kwayékandékwa. Guné
Krais Jisasale nakurakmawulé yate yaréngunu, Got akwi yéku yéku musé
kure rate, yapati-ngunéngwa akwi yéku musé wa kwayékandékwa gunat.
20 Nané nana aapa Gotna yé apapu ma kavéréknguwak. Yi. Wan wanana
wa.

Pol déku kundi a wasékéyakndékwa

21-22 Krais Jisasna jémbaamba yaale déku kundi yékunmba vékukwa du
dakwaké wa mawulé yawutékwa. Krais Jisasna jémbaamba yaale wunale
tékwa du dakwa de waak gunéké mawulé yandakwa. Romna néma duna
gaamba jémbaa yarékwa du dakwa ras Gorké yékunmba vékulakate de
waak gunéké mawulé yandakwa. Yate wandaka a gunat wawutékwa.
23 Néman Du Jisas Krais gunéké mawulé sémbéraa yate gunat yékun
yandénngé wa dat waatakuwutékwa.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kolosiské Pol viyaan nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Kolosi wan Esia provinsmba tan gaayé nak wa. Efesus gaayale kwakérola wa tan. Kulémba yamba wa. Pol Jisas Kraisna kundi kwayémuké Kolosit yamba yéndékwe wa. Dé Efesusmba yaréte du rasét wandéka ye provinsna nak taalémba Jisasna jémbaa yate wa Kolosit waak yéndarén.

Pol kundi vékundén, du ras Kolosi du dakwa Jisaské yékunmba vékulakandaka deku yéku mawulé ani yaavan kurkwate yandaka. Wunga kundi vékutake wa ani nyéngaa viyaae det kwayésatindén, deku mawulé yékun téndénngé. Anga wandén, "Krais dé akwi muséna néma maaka du wa. Krais male wa nané Satanna taambamba kéraaké apa tapa yandékwa. Nak yaambu nanat katik yékun yaké daré. Kraisna jémbaamba male wa Got akwi musé yawuréndén. Kraisna jémbaamba male wa Got akwi du dakwa musé asé Satanna taambamba kéraakwate yandékwa. Krais nana mawulémba randéka wa nané kulé du dakwa yaale wa déku kundi vékute dékét déku yéku yapaté yate ténangwa." Naandén.

Pol ani nyéngaa viyaae du vétikét kwayéndéka wa Kolosit kure yémbérén. Nak du Tikikus wa. Nak du Onesimus. Pol Filemonngé viyaandén nyéngaamba Onesimuské némaamba kundi wa wandén.

---

1 1 Got wunat wandéka wuné Pol Krais Jisasna kundi kure yaakwa du
téte wa gunat wawutékwa nyéngaamba. Krais Jisasna jémbaamba
yaalan nak du Timotiale aané mawulé tawulé yatékwa guné ké.
2 Guné Kolosimba Gotna du dakwa téngunénga wa gunat wawutékwa.
Guné Kolosimba téte Krais Jisasna jémbaamba yaale déku kundi
yékunmba vékukwa du dakwa, gunat wawutékwa.

Nana aapa Got guné ké sémbéraa yate gunat yékun yate, yéku mawulé kwayéndu guné yékunmba téngunénngé, wa dat waatakuwutékwa.

Got det yékun yandéka Kraiské yékunmba vékulakandarén

3-4 Guné Jisas Kraiské yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi,
wan wanana wa," naate dale nakurakmawulé yate téngunéngwanngé,
wa vékuwutén. Guné Gotna akwi du dakwaké néma mawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yangunéngwanngé, wa vékuwutén. Vékwe gunéké vékulakate Gorét waatakute déku yé apapu kavéréktékwa. Got nana Néman Du Jisas Kraisna aapa randéka wa déku yé kavéréktékwa.

5 Talimba guné Jisas Kraiské kundi taale vékwe wani kundiké yékunmba vékulakangunén sapak, wa Got gunat yékun yamuké kaavéréngunén. Gunat yékun yamuké vékulakate, a wayéka kaavéré-pékangunéngwa. Kaavérépékate Jisas Kraiské yékunmba vékulakate, dale nakurakmawulé yate, Gotna du dakwaké néma mawulé yate, wa yékunmba téngunéngwa. Kukmba Gotna gaayét ye rangunu Got gunat yékun yandu wa guné yékunmba rapéka-kangunéngwa. 6 Guné Jisas Kraiské kundi baasnyé ye vékute wa vékusékngunén. Got du dakwaké sémbéraa yate det yékun yandékwa. Yandékwanngé vékute, wa guné déku kundi yékunmba vékute déké késépéri yéku jémbaa yangunéngwa. Guné male yamba wunga yangunéngwe wa. Késépéri taalémba tékwa du dakwa waak Kraiské yékunmba vékute déké késépéri yéku jémbaa wa yandakwa.

7 Got du dakwaké sémbéraa yate det yékun yandékwanngé, wa Epafras gunat yakwasnyéndén. Yakwasnyéndéka wani muséké wa vékusék-ngunéngwa. Dé Kraisna yéku jémbaa yakwa du wa. Dé Kraisna jémbaa yate wa nanat yékun yandékwa. Déké nané néma mawulé yanangwa. 8 Dé nanale yatéte gunéké wandén. Gotna Yaamambi gunémba téndéka nak du dakwaké néma mawulé yangunéngwanngé, wa nanat wandén.

Pol Gorét waataku-pékaréndékwa, deké

9 Aané waak wani kundi vékwe wa Gorét waataku-pékarétékwa gunéké. Déku Yaamambi gunat yékun yandu guné yéku mawulé vékute wa Gotna kundi vékukangunéngwa. Vékungunu yéku mawulé guna mawulémba vékuléke tékandékwa. Téndu guné yamuké Got mawulé yakwa akwi jémbaaké vékusék-ngangunéngwa. Wunga vékusék-ngunénngé wa dat waataku-pékarétékwa. 10 Wani jémbaaké vékute guné wani jémbaa yakangunéngwa. Yate yékunmba tékangunéngwa, nana Néman Du wandén pulak. Yékunmba téngunu nana Néman Du dé yanguna akwi jémbaa, ténguna yapatéké waak, wa mawulé yakandékwa. Yandu guné déké késépéri jémbaa yate yéku jémbaa male yakangunéngwa. Yate guné Gorké ras waak yékunmba vékusék-ngangunéngwa.

11 Aané Gorét anga waataku-pékarétékwa. Dé apa tapa yate akwi néma duwat taalékére gunat mayé apa kwayéndu gunéké késpulak nakpulak kapérandi musé yaandu guna mawulé bérukapuk yate apa yakandékwa. Yandu guné yéku mawulé vékute tékangunéngwa. 12 Talimba nana aapa Got gunat yékun yandéka guné déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa wa téngunéngwa. Gunat yékun yandén sapak wa wandén,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

guné déku gaayét waarénguné nngé. Déku du dakwa wani yéku gaayét waare nyaa véte kaalékwa pulak randékwa taalémba randarénngé wa Got wandén. Guné dele wani gaayét waarémuké vékulakate, guné déké mawulé tawulé yate déku yé kavérék-ngangunéngwa.

13 Talimba nané Satanna kundi vékute wa déku du dakwa ténanén. Ténanga Got nanat yékun yate nané kéraae déku nyaanna du dakwale taakandéka a ténangwa. Bulaa nané Gotna nyaanna kundi vékute déku du dakwa ténangwa. Got déku nyaanngé néma mawulé yandékwa.
14 Satan nané kure téndéka Gotna nyaan nanéké kiyaae wa Satanna taambamba nané kéraandén. Kéraae talimba yananén kapérandi musé yasnyéputindéka nané déku du dakwa yékunmba ténangwa.

Kraisna yapatale, déku jémbaale

15-16 Ani képmaamba téte nané Got yamba vénangwe wa. Gorké yénga pulak vékuséknge nané? Gotna nyaan Krais Jisas dé Got pulak ye wa nanat wakwasnyéndékwa Gorké. Nané dat véte Gorké vékusék-nganangwa. Got wandéka wa dé vénangwa musé, vékapuk yanangwa musé waak, yawuréndén. Got wandéka wa dé Gotna gaayémba rakwa du, néma du, kumbu du, képmaamba tékwa akwi du dakwa, musé asé waak yawuréndén. Wani du dakwa, musé asé waak, déku du dakwa musé asé téndarénngé, wa Got wandéka yandén. Ye yandén akwi du dakwa, musé aséké waak néma du wa randékwa.
17 Talimba Krais Gorale randén. Kukmba Got wandéka wa dé akwi du dakwa, musé asé waak yawuréndén. Dé apapu apa yandéka wa nyétmba tékwa akwi musé, képmaamba tékwa akwi musé asé waak deku taalémba yékunmba téndakwa.
18 Gotna nyaan Krais déku jémbaamba yaalan akwi du dakwaké wa néma du randékwa. Wani du dakwa de wan déku sépé pulak wa. Talimba kiyaandéka wa Got wandéka nakapuk taamale waarapndén. Yandénngé kukmba déku du dakwa kiyaawuran apu akwi taamale waarapkandakwa. Dé déku jémbaamba yaalan du dakwaké wa mayé apa kwayéndékwa. Kwayéte wa deké néma du randékwa. 19 Got mawulé yandén, déku nyaan déku mayé apa kéraae dé pulak ramuké.
20 Talimba akwi du dakwa, musé asé waak Gotna maama wa téndarén. Téndaka dé képmaamba tékwa akwi du dakwa, musé asé waak déku gaayémba tékwa akwi du dakwa musé asé waak, dale nakurakmawulé yandarénngé wa Got mawulé yandén. Yate wandéka wa déku nyaan takwemimba kiyaandéka déku nyéki vaakwan. Yandénngé akwi du dakwa Gorale nakurakmawulé yate dale yékunmba tékandakwa.
21 Guné talimba kapérandi mawulé vékute kapérandi musé wa yangunén. Yate Gotna maama téte dale nakurakmawulé yamba yangunéngwe. 22 Bulaa guné Gorale nakurakmawulé yate ténguné ngwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Got wandéka déku nyaan guné́ké watake néma jémbaa yandénngé, wa
ténguné́ngwa. Guné Gorale nakurakmawulé yangunénngé, dé wandéka
déku nyaan képmaana du pulak ye guné́ké kiyaandén. Kiyaae wa guné
kure yékandékwa Gorké. Kure yéndu guné yéku mawulé vékute Gotna
ménimba yéku musé yakwa du dakwa rakanguné́ngwa. Wani sapak nak
du dakwa yangunén kapérandi muséké gunat katik waaruké daré.
23 Guné Krais Jisaské ma yékunmba vékulakangunék. Vékulakate
déku kundiké anga ma wangunék, "Yi, wan wanana wa." Wunga
wate guné mawulé vétik katik yaké guné. Nakurakmawulé yate Krais
Jisaské yékunmba vékulaka-pékatéte guna mawulémba apa yapékaté-
munaangunu, wa guné kure yékandékwa Gorké. Guné Krais Jisasna
kundi vékwe, Got gunat yékun yandékwanngé wayéka kaavéré-
pékangunu, wa dé guné kure yékandékwa Gorké. Krais Jisaské wa kundi
kwayéndakwa akwi genge gaayémba. Wuné Pol wuné waak Krais Jisasna
jémbaamba yaale déku kundi wa kwayéwutékwa.

Pol de Kolosisat yékun yandékwa

24 Bulaa wuné jémbaa yate gunat yékun yawutékwa. Yate wa kaangél
kuruwutékwa. Kutte wani kaangélké yamba vékulaka-wutékwe wa.
Wuné mawulé tawulé yatéwutékwa. Talimba Krais Jisas wunat wandén,
"Méné wuna jémbaamba yaalan du dakwat ma yékun yaménék. Yate
kaangél ma kutménék." Naandéka wuné déku jémbaamba yaalan du
dakwat yékun yate néma kaangél kutte wa vékusék-wutékwa. Déku
kundi wa sékérékén. Vékusékte déku kundiké vékulakate, mawulé tawulé
yawutékwa wani kaangélké.
25 Got wunat wandéka wuné Krais Jisasna jémbaamba yaalan akwi
du dakwat yékun yate déku kundi det kwayéwutékwa. Yate déku kundi
gunat waak kwayéwutékwa. 26 Talimba Got akwi du dakwaké déku kundi
paakundén. Bulaa paakundén kundi déku du dakwat wakwasnyéndékwa.
27 Got wani kundi paakwe rapékamuké kalik yandén. Dé déku du dakwa
akwi wani kundi vékute vékusék-nanénngé wa mawulé yandén. Krais
animba yamba randékwe wa. Krais guna mawulémba wa randékwa.
Randéka guné mawulé tawulé yate Gorale rapékakwate yanguné́ngwa
sapakngé wa kaavéré-nguné́ngwa.
28 Wan Kraiské wa kundi kwayénangwa. Got nanéké yéku mawulé
tiyaandéka wa akwi du dakwat déké yakwasnyénangwa, de déké
yékunmba vékundarénngé. Nané mawulé yanangwa, de Kraisna kundi
yékunmba vékute dale nakurakmawulé yate téndarénngé. De wunga
téndaru wa de kéraae Gorké kure yékanangwa. Wunga mawulé yate wa
det kundi wanangwa. 29 De wunga yate téndarénngé mawulé yate wa
apanjémba yapékatéwutékwa. Krais wunat mayé apa tiyaandéka déku
mayé apa wuna mawulémba téndéka wa néma jémbaa yapékatéwutékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

De Kraiské yékunmba vékulakate apa ma yandarék

2 1 Guné Krais Jisasna jémbaamba yaale Kolosimba tékwa du dakwa,
gunéké yawutén néma jémbaaké vékusékngunénngé mawulé
yawutékwa. Krais Jisasna jémbaamba yaale Laodisiamba tékwa du
dakwaké waak néma jémbaa yawutékwa. Wuna saawi vékapuk ye Krais
Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwaké waak wunga apanjémba
yawutékwa. 2 Wani kundi gunat wawutékwan, guné wup yakapuk yate
guna mawulémba apa yangunénngé wa wawutékwa. Guné wunga yate
guna du dakwaké néma mawulé yate dele nakurakmawulé yate ras waak
yékunmba vékukangunéngwa Krais Jisaské. Vékungunu yéku mawulé guna
mawulémba vékulék-ngandékwa. Vékulékndu guné Got talimba paakutake
bulaa wandékwa kundiké vékusék-ngangunéngwa. Wunga vékusék-
ngunénngé wa mawulé yawutékwa. Got wakwa kundi wan Krais Jisasna
kundi wa. 3 Krais akwi yéku kundi vékundéka yéku mawulé wa vékulékén
déku mawulémba. Krais dékét déku kapmang nanat yékun yandu nané
yéku kundiké yékunmba vékulakate yéku mawulé male vékukanangwa.
4 Du ras gunat asapéri kundi kwayéte gunat paapu yamuké kalik
yawutékwa. Yate wa wani kundi gunat kwayéwutékwa. 5 Gunale
yarékapuk yate, apakmba yaréte, gunéké vékulakate, wa wani kundi
gunat kwayéwutékwa. Wuna mawulé gunale randékwa. Randéka wa
kundi vékuwutékwa, guné Kraiské yékunmba vékulakate déku kundiké,
"Yi, wan wanana wa," naate guna mawulémba apa yate yékunmba
ténguněngwanngé. Vékute wa mawulé tawulé yaréwutékwa.

Kraisale ma nakurakmawulé yate kulémawulé kéraae yékunmba yatépékakwak

6 Guné Krais Jisaské yékunmba vékulakate dat wa wangunén, "Méné
nana Néman Du wa. Yi, wan wanana wa." Naangunénga bulaa gunat
wawutékwa. Guné dale nakurakmawulé yate ma tépékaangunék. 7 Yate
guna mawulémba déké ma apa ye ténguněk, yéku miyé képmaamba apa
ye tékwa pulak. Nané déké gunat yakwasnyénanén kundiké yékunmba
vékulakate, ma wangunék, "Yi, wan wanana wa. Krais Jisasna du dakwa
nané apapu apapu tépékaa-kanangwa." Wunga wate guné Gorké mawulé
yate déku yé apapu apapu ma kavérékngunék.
8 Guné jéraawu ma yangunék. Asapéri kundi bulkwa du dakwa ras
gunéké yaae gunat papukundi wate gunat kurindaru, guné Krais Jisasna
jémbaaké kuk kwayékapuk yamuké, ma jéraawu yangunék. Wani du
dakwa yéku kundi yamba wandakwe wa. De papukundi male wandakwa.
De gwaal waaranga maandéka bakamuna wani kundi, ani képmaana
muséké male wa wandakwa. Krais Jisas kundi yamba yakwasnyéndékwe
wa det. Guné deku kundi vékuké yambakate.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Gotna akwi kundi Krais Jisasna mawulémba vékuléke téndéka,
wa Got Kraisna sépémba randékwa. Wunga wa vékusékngunéngwa.
10 Apamama yakwa akwi néma duké Krais dé néma du wa randékwa.
Guné Kraisale nakurakmawulé yate Gotmba kéraangunén yéku mawulé
male wa vékungungéngwa.
11 Guné Krais Jisasna jémbaamba yaalangunénga dé wandéka
yangunén kapérandi mawulé wa kuk kwayéngunén. Talimba Judasé de
"Gotna du wa," naate wa deku dunyangu nyaanna sépé sékundarén. Guné
nak pulak yapaté yate guné "Kraisna du dakwa wa," naate wa Kraisale
nakurakmawulé yate, talimba yangunén akwi kapérandi mawulé wa kuk
kwayéngunén.
12 Guné Kraisna yémba baptais kéraae Krais yan pulak wa yangunén.
Dé kiyaandéka kwaawumba rémtakandaka Got wandéka wa nakapuk
taamale waarapndén. Guné Kraisna yémba baptais kéraate guné
waak wunga wa yangunén. Guné gumba daawuliye nakapuk waarape
yaalangunén. Guné Gorké yékunmba vékulakate Gotna mayé apaké
vékulakangunénga Got wandéka wa kulé du dakwa ténguněngwa.
13 Ma véku. Kiyaan du nak duna kundi vékuké yapatindakwa. Kiyaan
du kundi vékuké yapatindakwa pulak, wa guné talimba kapérandi musé
yatake nak gaayé du dakwa téte Gorké vékukapuk yate wa Gotna kundi
vékuké yapatingunén. Yangunénga Got guna kapérandi mawulé kurure
wandéka bulaa guné déku kundi vékute a Krais Jisasale yékunmba
tépékaa-ngunéngwa.
14 Talimba Gotna akwi apakundi vékute wandén pulak yaké
yapatinanén. Yate kapére mawulé vékute Gotna ménimba kapéremusé
yakwa du dakwa wa ténanén. Krais nanéké takwemimba kiyaandéka Got
yananén wani kapéremuséké nanat waarundékwa kundi takwemimba
baangtaka pulak wa yandén. Krais takwemimba kiyaae yananén
kapéremusé yakwasnyéputi-ndénngé Got wani kapéremusé nanat katik
yakataké dé. 15 Krais takwemimba kiyaae ani képmaana néma du,
Satanna jémbaamba wulaan néma duké waak wa néma du randékwa.
Randéka déku mayé apa wa deku mayé apat taalékérandéka dékét déku
kapmang wa apamama yate deké néma du randéka de akwi du dakwana
ménimba yatéte apa yakapuk baka yaténdakwa.

Nané Kraisale wa kiyaananén

16 Krais Jisas wunga yandéka wa bulaa gunat wawutékwa. Du ras
guněké ye, kakému kulakngé waak yaakétmuké wandaru, guné deku
kundi vékuké yambak. De Moses wan néma paat yaake kanguna nyaa,
kulé baapmu yaalana nyaa, yaap yaré nyaa waak guné jémbaa yamuké
watépéndaru guné wani duna kundi vékuké yambak. 17 Wani musé
bari késkandékwa. Krais apapu apapu rapéka-kandékwa. Nané déké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba vékulakananu, dé nanat yéku kundi wandu nané yéku kundi
vékukanangwa. Vékute nané Kraisale nakurakmawulé yakwa du dakwa
wani duna kundi katik vékuké nané.
18 Wani du gunéké ye gunat anga wakandakwa, “Nané Gotna kundi
kure gaayakwa dunyanna yé kavéréknangwa. Nané yéngan pulak ye Got
vénanén. Nané apapu wanangwa, ‘Nana mawulé kapérandi yandékwa.’
Wunga wate nana yé kavéréknngapuk yananga nana yéku mawulé wa
guna mawulat taalékéran.” Naakandakwa, deku kapérandi mawulé
vékute. Guné deku kundi vékuké yambak. 19 De Krais Jisaské kuk
kwayétake wa deku kapérandi mawulé male vékundakwa. Dale yamba
nakurakmawulé yate randakwe wa. Wunga yandakwanngé, guné deku
kundi vékuké yambak. Nané wunga yamba yanangwe wa. Krais Jisas
déku jémbaamba yaalan akwi du dakwaké maaka du rate dé nanéké
yékunmba véndékwa. Dé duna maaka pulak randékwa. Nané duna
sépémaalé pulak wa ténangwa. Duna maaka, maan taamba, apa, sépé
waak yékunmba téndéka wani du apamama yate yékunmba téndékwa.
Yékunmba téndékwa pulak, Krais Jisaské yékunmba vékulakakwa
du dakwa déku kundi vékute dale nakurakmawulé yate apamama
yate yékunmba téndakwa. Got det mayé apa kwayéndéka de apa yate
yékunmba téndakwa.
20 Guné Kraisale kiyaangunén wa. Kiyaae guné ani képmaana
kapérandi muséké vékulakaké yambak. Yate guné ani képmaamba
yatékwa yékunmba vékukapuk yakwa du pulak yatéké yambak. De
ani apakundi wa vékundakwa. 21 “Guné watépénanén musé kureréké
yambak. Guné yaakétnanén kakému kaké yambak. Guné wananén
musé kureréké yambak.” Wunga wandaru guné wani apakundi vékuké
yambakate.
22 Wani képmaana musé akwi késkandékwa. Wani apakundi wakwa
du deku mawulémba vékulakate wa wani kundi wandakwa. Deku
mawulémba vékulakate wa wani muséké du dakwat yakwasnyéndakwa.
23 Yandakwanngé vékulakate guné deku kundi vékuké yambakate.
Wani du wa wakwa, “Guné Gotna kundi kure gaayakwa dunyanna yé
ma kavéréknngunék. Guné anga ma wangunék, ‘Nana mawulé kapére
yandékwa.’ Wunga wate guna yé kavéréknngapuk yate kapérandi musé
yakapuk yamuké gunékét guna sépat ma viyaangunék.” Wunga wandaka
nak du dakwa deké wandakwa, “Wani du wan nyaangét pukaakwa du
wa.” Naate de yamba yékunmba vékulakandakwe wa. Wani duna kundi
wan baka kundi male wa. Du dakwa wani duna kundi vékute, wandakwa
pulak yate, deku kapérandi mawuléké kuk kwayéké yapati-kandakwa.
Yate deku kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yakandakwa.
Wunga yandakwanngé vékulakate, guné wani duna kundi vékuké
yambakate.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Got wandéka wa nané Kraisale nakurakmawulé ye yaténangwa

3 1 Krais Jisas kiyaandéka Got wandéka nakapuk taamale
waarapndén. Waarape anjoréka waaréndén. Waaréndéka Got
dat mayé apa kwayéndéka Gotna yékutuwa saku taambamba rate
wa néma du randékwa. Nané Kraisale kiyaae Got wandéka taamale
waarape kulémawulé kéraae apa yate Kraisale nakurakmawulé ye a
yaténangwa. Yatéte, guné nana Néman Du anjorémba rate gunat yékun
yandékwanngé, ma vékulakangunék. 2 Wani yéku muséké apapu apapu
ma vékulakangunék. Ani képmaana muséké vékulakaké yambak.
3 Krais gunéké kiyaandéka guné démba kulémawulé kéraae guné
déku du dakwa, wa guné kulé du dakwa wa ténguněngwa. Téte Gorale
nakurakmawulé yate wa ténguněngwa. Téte guné ani képmaana
muséké vékulakaké yamarék. Kiyaan du dakwa ani képmaana muséké
vékulakakapuk yandakwa pulak, guné ani képmaana muséké vékulakaké
yambak. 4 Krais Jisas dékét déku kapmang wa nanat kulémawulé
tiyaandén. Kukmba dé nyaa véte kaalékwa pulak téte yaandu akwi du
dakwa vékandakwa dé. Wani sapak guné dale rate nyaa véte kaalékwa
pulak rakanguněngwa. Rangunu de nak du dakwa déku mayé apa, guna
mayé apa waak vékandakwa.

Nané kulé du dakwa yaale ténangwa

5 Wani muséké vékulakate wa gunat wawutékwa. Guna mawulémba
tékwa ani képmaana kapérandi musé ma kuk kwayé-ngunék. Wuné
ani kapérandi muséké wawutékwa. Dunyansé dakwale kapéremusé
yandakwa, yaambumba yatékwa dakwale kwaandakwa, dunyan nak
duna taakwaké mawulé yandakwa, dakwa nak taakwana duké mawulé
yandakwa, néma kapérandi mawulé yandakwa, nak du dakwana muséké
jaambindakwa, wunga yandakwa kapérandi muséké wa wawutékwa. Du
dakwana mawulé nak du dakwana muséké jaambindéka, de Gorké yamba
vékulakandakwe wa. Salmu walmuké male vékulakandakwa. Wani
kapérandi muséké wa akwi wawutékwa. 6 Wani kapérandi musé yakwa
du dakwat Got yandarén kapérandi musé yakata-kandékwa, de déku
kundi vékukapuk yandarénngé. 7 Talimba guné ani képmaana muséké
male vékulakate guné waak wani kapérandi musé wa yangunén.
8 Ye bulaa guné ani kapérandi muséké akwi ma kuk kwayéngunék.
Guné rakarka yate det waaruké yambak. Nak du dakwat kapérandi
mawulé yate deké kapérandi kundi bulké yambak. Guné kapérandi kundi
bulké yambak. 9 Papukundi det waké yambak. Yangunén kapérandi
mawulé, yangunén kapérandi musé waak talimba wa kuk kwayéngunén.
10 Wani muséké kuk kwayétake guné kulémawulé wa kéraangunén.
Kéraae kulé du dakwa yaale wa ténguněngwa. Ténguněnga Got guněké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jémbaa yapékaréndékwa, guna mawulé déku mawulé pulak téndénngé wate. Got gunéké jémbaa yapéka-réndékwa, guné déké kurkale vékusékmuké. Yandu guné wani kapérandi musé yaké yambak.

11 Guné Krais Jisasna jémbaamba yaale kulémawulé kéraangunén wa. Kéraae kém kém katik téké guné. Nakurakmawulé yate nakurak kémba tékangunéngwa. Talimba guné kém kém kutéke wa téngunén. Ras guné Judana kémba téngunén. Ras guné Grikna kémba téngunén. Ras guné Juda kém yan pulak sépé sékungunén. Ras yamba sépé sékungunéngwe. Ras yékunmba vékulakakapuk yandaka guné ras yékunmba vékulakangunén. Ras néma du dakwa téndaka guné ras deku jémbaa yakwa du dakwa téngunén. Bulaa wani muséké vékulakate, guné késpulak nakpulak mawulé yate, kutéke kém kém katik téké guné. Krais guna mawulémba randu guné Kraisale nakurakmawulé yate déku nakurak kémba male tékangunéngwa. Krais dékét déku kapmang wa guna néma du randékwa.

Nané nak du dakwaké ma néma mawulé yakwak

12 Got gunat waatake gunéké néma mawulé yandéka wa guné déku du dakwa téngunéngwa. Téte ani yéku musé ma yangunék. Akwi du dakwaké sémbéraa yate det ma yékun yangunék. Guna yé kavérékngapuk yate nak du dakwat yéku kundi ma yakélak kwayé-ngunék. De gunat kapérandi musé yandaru, guné det yandarén kapérandi musé yakatakapuk yékunmba téngunék. 13 Guna du dakwaké ma mawulé yangunék. Nana Néman Du Krais yangunén kapérandi musé yakwasnyéputiye wani muséké nakapuk yamba vékulakandékwe wa. Yandékwa pulak guné waak wunga ma yangunék. Nak du dakwa gunat kapérandi musé yandaru, “Dékumukét, yénga yakét,” naate guné wani muséké nakapuk vékulakaké yambak.

14 Guné nak du dakwaké néma mawulé yate det ma yékun yangunék. Wani kundi wan néma kundi wa. Guné wunga ye, wa dele nakurakmawulé yakangunéngwa. Yate yékunmba tékangunéngwa. 15 Got gunat waandéka guné Kraisna jémbaamba yaalangunén. Yaale ma nakurak kémba male téngunék. Téte Kraisna yéku mawulé kéraae guna du dakwat waaruké yambak. Guné dele ma yékunmba téngunék. Yate apapu Gorét, “Yékun wa,” naate déké mawulé tawulé ma yapéka-téngunék.

16 Gunat wawutékwa. Krais wan kundi guna mawulémba ma apa ye tépékaandék. Tépékaandu guné wani kundi ma vékupékaaténgunék. Yate wani kundiké vékulakate, de wani kundiké yékunmba vékulaka-ndarénngé, guna du dakwat ma yakwasnyéngunék wani kundi. Guné Gorké ma mawulé tawulé yate déku yé kavérékte déké gwaaré ma waangunék. Gotna nyéngaamba kwaakwa kundi véte déké gwaaré ma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waangunék. Guna mawulé yékun yandénngé késépéri gwaaré ras waak
déké ma waangunék. 17 Guné Néman Du Jisasna jémbaamba yaale déku
du dakwa ma téngunék. Téte ma yéku kundi bulte yéku musé male
yangunék. Guné déku du dakwa téte, ma dale nakurakmawulé yate
nana aapa Gorké mawulé tawulé ma yapékaténgunék. Yate déku yé ma
kavérék-pékaténgunék.

Pol du kumbin taakwa, taakwa kéraan du, nyambaléké waak wandékwa

18 Guné dakwa, guna duna kundi ma vékungunék. Guné wunga
yangunu, Néman Du Gotna ménimba wan yékun wa. 19 Guné dunyan,
guna dakwaké ma néma mawulé yangunék. Yate det rakarka yate det
viyaaké yambak.
20 Guné nyambalésé, guné guna aasa aapana akwi kundi vékute
wandakwa pulak ma yangunék. Guné wunga yangunu, wa Néman
Du Got wani muséké mawulé yakandékwa. 21 Guné aapambéré, guna
nyambalé gunat rakarka yate Gotna kundi kuk kwayékapuk yamuké,
guné det baka waaruké yambak.

Jémbaa yakwa du dakwa, deké séngite vétékwa du waak anga ma yandaru

22 Guné nak duna jémbaa yakwa du dakwa, guné séngite vétékwa
duna akwi kundi ma kurkale vékute wandakwa pulak ma yangunék. De
guna jémbaa véndakwa sapak male wandakwa pulak yaké yambak. Guna
jémbaa vékapuk yandakwa sapak, véndakwa sapak waak, wandakwa
pulak ma yangunék. Wunga yate Néman Du Gorké néma mawulé yate,
wa dé guna yéku jémbaaké mawulé yamuké ma vékulakangunék.
23 Guné séngite vétékwa duké male yamba jémbaa yangunéngwe wa.
Guné Néman Du Krais Jisaské wa jémbaa yangunéngwa. Yate apapu ma
yéku jémbaa male yangunék.
24 Wa vékusékngunéngwa. Néman Du Got wa wandén, déku du
dakwa yandarén yéku musé kwayékatamuké. Wunga vékusékte ani
képmaamba téte apapu yéku jémbaa male ma yangunék. Guné Néman
Du Krais Jisaské jémbaa yate apapu ma yéku jémbaa male yangunék.
25 Got kapérandi musé yaké yakwa du dakwat, yandarén kapérandi musé
nakapuk det yakata-kandékwa. Kapérandi musé yan akwi du dakwat,
Got nakurak kundi male wakandékwa. Dé néma kot vékute néma du raké
yandékwa sapak, wa det nakurak kundi male wakandékwa.

4 1 Guné, jémbaa yakwa du dakwaké vétékwa du, wa vékusék-
ngunéngwa. Guna Néman Du Got déku gaayémba rate guna
jémbaaké wa véréndékwa. Wunga vékusékte guna jémbaa yakwa du
dakwaké ma yéku musé male yangunék. Det kapérandi musé yaké
yambak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apa ye Gorale kundi bulte ma kurkale yaténgunék

2 Apapu Gorale kundi ma bulngunu. Bulte nak nak muséké vékulakaké
yambak. Déké male vékulakate, sépu yakapuk, apapu dale kundi ma
bulngunék. Bulte déké mawulé yate déku yé ma kavérékngunu. 3 Guné
dale kundi bulte dat ma waatakungunék, dé nanat yékun yamuké.
Nanat yékun yate nanat yaambu wakwasnyéndu nané Krais Jisasna
kundi akwi du dakwat yékunmba kwayékanangwa. Talimba Got wani
kundi paakundén. Bulaa nanat a wakwasnyéndékwa. Wuné wani kundi
talimba kwayéwutén wa. Kwayéwutéka Kraisna maama kalik yatake
wa wunat kalapusmba kusolatakandaka rawutékwa. 4 Guné Gorét ma
waatakungunék, dé wunat yékun yandu wuné wani paakwe rakwa kundi
yékunmba kwayémuké.
5 Guné yékunmba vékulakate Krais Jisasna jémbaamba yaalakapuk yan
du dakwale kundi ma bulngunék. Bulte Krais Jisaské det kundi kwayéké
yate, wa vékuké mawulé yandakwa nak sapakngé ma waakngunék.
6 Deku mawulé yékunmba témuké det yéku kundi male ma kwayéngunék.
De gunat déku kundiké ras waatakundaru, guné vékusékte deku kundi
kurkale ma waambule kaatangunék.

Pol Tikikus ambét Onesimusét wandéka yémbérén

7 Krais Jisasna jémbaamba nanale sékét yaalan du Tikikus, gunéké ye
wuné yakwa akwi jémbaaké wakandékwa. Tikikus nanale sékét nana
Néman Duké yéku jémbaa yandékwa. Déké néma mawulé yanangwa.
8 Wuné dat wawutéka, yaténangwanngé gunat waké wa gunéké
yéndékwa. Ye wandu vékungunu guna mawulé yékun yakandékwa.
9 Guna gaayé du Onesimus waak wawutéka wa Tikikusale yémbérékwa.
Dé waak Krais Jisasna jémbaamba yaale wa nana Néman Duké yéku
jémbaa yandékwa. Déké waak néma mawulé yanangwa. Wani du vétik
amba yananén akwi muséké gunat wakambérékwa.

Pol Kolosisat kundi wasékéyakndékwa

10-11 Wunale sékét kalapusmba kwaakwa du Aristarkus, du vétik waak,
Jisas déku nak yé Jastus ambét Barnabasna aawu Mak, wani du kupuk
gunéké mawulé tawulé yandakwa. Wani Juda dunyansé de Krais Jisasna
jémbaamba talimba yaale wa wunale sékét Gotna jémbaa yandakwa.
Judamba nak du wunale Gotna jémbaa yamba yandakwe wa. De wani
dunyan wa wunale sékét jémbaa yate wa wuna mawulé yékun yandakwa.
Wuné talimba gunéké kundi viyaatakawutén Makngé. Dé gunéké yéndu,
wa dat ma yékun yangunék.
12 Guna gaayé du Epafras waak dé gunéké mawulé tawulé
yandékwa. Dé Krais Jisasna jémbaa yakwa du téte gunéké apapu Gorét

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waatakundékwa. Guné Krais Jisasna kundi kurkale vékusék-pékaatéte
guna mawulémba ma apa ye téngunék. Téte, Gotna kundi vékute
wandékwa pulak yangunénngé, wa apapu Gorét waatakundékwa. 13 Dé
guné Laodisiamba tékwa du dakwa, Hierapolismba tékwa du dakwat
waak gunat yékun yamuké, wa néma jémbaa yandékwa gunéké. Wunga
vékusékte wa gunat wawutékwa. 14 Néma mawulé yanangwa du nana
dokta Luk, ambét Demas waak, bét gunéké mawulé tawulé yambérékwa.
Wani dunyansé akwi gunéké mawulé tawulé yate wandaka wa gunat
wawutékwa.

15 Laodisiamba tékwa Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa,
déku jémbaamba yaalan taakwa Nimfa, léku gaamba jaawute Gotna
kundi bulte déku jémbaamba yaalan du dakwaké waak mawulé tawulé
yanangwa. Det wunga ma wangunék. 16 Ani nyéngaamba viyaatakawutén
kundi vékutake guné Laodisiamba tékwa Krais Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwaké ani nyéngaa yénga kwayé-satingunu de waak wani
kundi ma vékundaru. Laodisiaké viyaatakawutén kundi guné waak
ma vékungunu. 17 Arkipusét anga ma wangunék, “Méné Néman Du
Krais Jisasmba kéraaménén jémbaa kurkale méné yasékéyakngé ya.”
Naangunék.

18 Bulaa wuné Pol wuna kundi viyaatakan dumba nyéngaa kéraae
wa gunéké mawulé tawulé yate wunékét wuna taamba a ani kundi
viyaatakawutékwa. Wuné wayéka kalapusmba a kwaapékawutékwa.
Guné wunéké vékulakate Gorét ma waatakungunék, wunéké. Got gunat
sémbéraa yate gunat yékun yandénngé wa wuné dat waatakuwutékwa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tesalonaikaséké Pol taale viyaandén nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Tesalonaika wan Masedonia provinsna néma gaayé wa. Pol Filipai taakatake Tesalonaikamba ye Gotna kundi kwayéndéka wani gaayémba tékwa némaamba du dakwa wani kundi vékute Jisasna jémbaamba yaalandarén. Yaalandaka de Judasé vétake Polét kapérandi mawulé vékute yandaka Pol Tesalonaika taakatake yéndén, nak gaayét. Kukmba Pol, Korinmba yaréndéka, wa sékét nakurak jémbaa yambérékwa du Timoti, wa yaae Polét saapéndén Jisasna jémbaamba yaalan Tesalonaikamba tékwa du dakwat yan muséké.

Pol Timotina kundi vékutake, Sailas ambét Timoti dale sékét yarémbéréka ani nyéngaa viyaandén, Jisasna jémbaamba yaalan Tesalonaikasé déké yékunmba vékulaka-pékaténdarénngé. Tesalonaikaséna yéku yapatéké, Jisaské yékunmba vékulaka-ndakwanngé waak Pol mawulé tawulé yate wa ani nyéngaa viyaandén.

Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa de Jisas waambule yaaké yandékwa yapatéké yamba kurkale vékusékndakwe wa. Yate Polét anga waatakundarén, "Krais waambule yaandu taale kiyaan du dakwa nakapuk taamale waarape apapu apapu rapékaké daré kapuk? Krais yani sapakmba waambule yaaké dé?" Wunga waatakundaka Pol deku kundi waambule kaatate anga wandékwa, "Gané ma yéku yapatémba male yatéte guna mawulé kururé kéraawure ma yékunmba yatéte Jisas yaaké yakwa nyaaké kaavéténgunu." Naandékwa Pol.

---

1 1 Wuné Pol, Sailas ambét Timoti wunale sékét yarémbéréka wuné ani kundi nyéngaamba viyaawutékwa. Gané Tesalonaikasé Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, gunéké wa viyaatakawutékwa. Gané nana aapa Gotna du dakwa wa ténguné ngwa. Gané Néman Du Jisas Kraisna du dakwa wa ténguné ngwa. Got gunéké mawulé sémbéraa ye gunat yékun yate gunat yéku mawulé kwayéndu gané yékunmba yatékangunéngwa. Dat wunga waatakunangwa.

Tesalonaikasé Gorké yékunmba vékulakate apamama yate yékunmba yaténdarén

2 Apapu Gorale kundi bulte gunéké vékulakananga nana mawulé yékun yandéka Gotna yé kavéréknangwa. 3 Gané Gotna kundi yékunmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékute wa yéku jémbaa wa yangunéngwa. Du dakwaké mawulé yate wa
néma jémbaa wa yangunéngwa. Guné apamama yate nana Néman Du
Jisas Krais waambule yaakwate yandékwanngé wa kaavéréngunéngwa.
Wunga wa vékuséknangwa. Vékusékte nana aapa Gorét waatakunangwa,
gunéké. 4 Guné Jisas Kraisna jémbaamba yaale nana aanyé waayéka
nyangengu pulak tékwa du dakwa, gunéké Got néma mawulé yate
wandéka déku du dakwa ténguné ngwa. Wunga wa vékuséknangwa.
5 Talimba gunale yaréte gunat Gotna yéku kundi wa kwayénanén.
Baka kundi yamba kwayénangwe wa. Gotna kundi gunat kwayé-nanga
Gotna Yaamambi nana mawulémba wulaae rate mayé apa tiyaandéka wa
anga wananén, “Wanangwa kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku
kundi wa. Yi wan wanana wa.” Naaananga wa vékungunén. Nané gunale
yaréte gunéké vékulakate wa gunale sékét jémbaa yananén. Yananga wa
véngunén.
6 Nanat vétake yananén pulak yangunén. Yate Néman Du yakwa pulak
wunga yangunén. Gotna kundi kurkale vékungunénga de Gotna kundiké
kalik yakwa dunyan gunat asa kapéremusé wa yandarén. Yandaka Gotna
Yaamambi gunat yéku mawulé kwayé-ndéka, guné mawulé tawulé
yangunén. Wunga yate yékun yaténgunén. 7 Yatéte ras du dakwat yéku
mawulé vékute yaréndarénngé wakwasnyéngunén. Masedonia, Akaiamba
waak yaréte Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa akwi, yéku
mawulé vékute yaréngunéngwanngé vékundarén. 8 Guné Néman Duké
kundi kwayéngunénga wani képmaamba tékwa du dakwa vékundarén.
Guné Gorké yékunmba vékulaka-ngunénga wani képmaamba tékwa du
dakwa, genge gaayémba tékwa akwi du dakwa waak, vékundarén wa.
Yandaru nané det kundi ras waak katik waké nané.
9 Wani du dakwa vékutake bulndakwa, nané ye gunale yarénanénngé.
Bulte gunéké anga wandakwa, “Wani du dakwa papungot yaasékatake
waalakwe bulaa apapu rapékakwa Néman Du Gotna kundi vékute déké
wa jémbaa yandakwa.” Naandakwa. 10 Wunga wate kundi ras waak
gunéké anga wandakwa, “Gotna nyaan, Gotna gaayémba gaayaké
yandékwanngé wa kaavéréndakwa.” Naandakwa.
Gotna nyaan Jisas talimba kiyaandéka Got wandéka nakapuk taamale
waarapndén. Jisas nanat yékun yandékwa. Yandu kényaa Got néman
du rate kapéremusé yan du dakwat rakarka yate, yandarén kapéremusé
waambule det yakatate nané yan kapéremusé nanat katik yakataké dé.

Pol Tesalonaikamba yaréte ani jémbaa yandén

2 1 Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak
tékwa du dakwa, anga wa véngunén. Talimba nané gunéké ye
gunale yaréte Gotna kundi kwayénanga wa yékunmba vékungunén.
2 Talimba Filipaimba yarénanga nanat waarute nanat kapérandi musé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandaka kaangél kutnanén. Filipai taakatake gunéké yénanén. Yénanga
nana Néman Du Got yéku mawulé kwayéndéka rékaamba maamaké
wup yakapuk yatéte déku yéku kundi gunat kwayénanén. Wunga wa
vékuséknguné ngwa. 3 Dunyan ras nanéké anga wandakwa, "De kapére
mawulé yate, kapéremusé yate, paapu yate wa gunat wandakwa."
Wunga wandakwa kundi wan paapu wa. 4 Talimba Got nanéké anga
wandén, "Deku mawulé yékun wa. De wuna kundi kwayékandakwa."
Naandén. Wunga wandéka wa mawulé yandékwa jémbaa yanangwa.
Got nana mawulé véte nanat kurkale véséknd ékwa. Dé nana jémbaaké
jaambindénngé wa wanangwa. Du dakwa nana jémbaaké jaambindarénngé
yamba wanangwe wa. 5 Nané gunale yaréte papukundi yamba wanangwe
wa, guné nanéké jaambingunénngé. Nané gunale yarénanga nana mawulé
guna salmu walmuké génngapuk yandéka gunat papukundi yamba
kwayénangwe wa, guna musé nanat tiyaangunénngé. Kwayénangwa kundi
wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Got wa vékuséknd ékwa. 6 Guné,
dunyan ras waak, nana yé kavérékmuké kalik yanangwa.
7 Nané Kraisna kundi kure yaakwa dunyan déké wa jémbaa yanangwa.
Yanangwanngé, nana yé kavérékngunénngé mawulé yamunaananu, wa
yékun yakatik. Wunga yamba yanangwe wa. Nané gunéké yakélak yaréte
vénanén, aasa léku nyambaléséké vélékwa pulak. 8 Nané gunéké mawulé
tawulé yate anga wananén, "Gotna kundi det kwayépéka-kanangwa. Dele
jémbaa yate kiyaananu wa néma musé yamba wa. Wa baka musé wa."
Naananén. Gunéké mawulé yate wa wunga wananén.
9 Wuna aanyé waayéka nyangengu, nané gunale yaréte jémbaa yate
Gotna kundi kwayéte néma jémbaa ras waak wa yananén. Gaan nyaa
néma jémbaa wa yananén, musé asé kwayéte yéwaa kéraamuké. Guna
musé asé baka kéraamuké kalik yate, wa ani néma jémbaa yananén.
Wani muséké wa vékuséknguné ngwa.
10 Guné Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwale yaréte wa nané
Gotna jémbaa yate gunat yéku kundi kwayénanén. Kwayéte yéku
musé male yate yéku mawulé vékute gunale yékunmba yarénanén.
Wa vékuséknguné ngwa. Got waak wa vékuséknd ékwa. 11 Aapa déku
nyambaléséké kurkasale véréndékwa pulak, nané waak gunéké kurkasale
vérénanén. Wa vékuséknguné ngwa. 12 Nané véréte gunat apapu
wananén, Got mawulé yandékwa pulak yate yéku mawulé vékute, yéku
musé yate yaréngunénngé. Got a waakwa, guné déku kundi vékute dale
déku gaayémba apapu apapu rangunénngé.

Tesalonaikasat kapére yandaka de Jisaské yékunmba vékulakate apamama ye téndarén

13 Talimba nané gunale yaréte Gotna kundi kwayénanga wani kundi
vékute wangunén, "Wa Gotna kundi wa. Yi wan wanana wa. Képmaana

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

duna kundi yamba wa.” Naangunén kundi wan yékun wa. Apapu Gorale kundi bulte nané guné vékulakate, déku kundi vékungunénngé anga wanangwa, “Wan yékun wa.” Naanangwa. Got guné Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwale kundi bulndéka déku kundi guna mawulémba wulaae téndéka wa guna mawulé yékun yakwa.

14 Talimba Juda dunyansé deku gaayé du dakwat yaavan kutndarén. Yaavan kutndaka Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, Gotna du dakwa, Judiamba jaawuwe yare kaangél kutndarén. Guna gaayé dunyan gunat waak yaavan kutndarén. Yandaka kaangél kutngunén. Gunat wunga yaavan kutndaka Judiamba tékwa Jisasna du dakwa pulak yaréngunén.

15 Talimba Juda dunyansé Gotna yémba kundi kwayétan dunyanét viyaandarén. De viyaawurétake kukmba Néman Du Jisas viyaandékndarén. Viyaatake nanat waarundarén. Waarundaka deku képmaa yaasékatake yénanén. Wani dunyan wunga yandaka Got deké kalik yandékwa. Wani du wunga yatake de akwi du dakwana maama wa téndakwa.

16 Nané Gotna kundi nak gaayé du dakwat kwayékate yananén, Got det yékun yandu de déku kundi vékute yékunmba tépékaandarénngé. Kwayékate yananga Juda dunyansé wa akwi du dakwana maama téte nanat waarundarén, nané nak gaayé du dakwat wani kundi kwayékapuk yananénngé watake. De wunga yate asa kapéremusé wa yandarén. Yandarén kapéremusé deku mawulémba vékulékén wa. Vékulékndéka bulaa Got det rakarka yandékwa.

Pol Tesalonaikasat nakapuk vémuké mawulé yandén

17 Nana aanyé waayéka nyangengu, gunat yaasékatake ye yaré yaré naae nakapuk guné véké mawulé yananén. Amba yaréte guné vékulakate, gunat vékapuk yate, aapa déku nyambaléké mawulatmba vékundékwa pulak nané guné apapu asa mawulé wa vékunanén. 18 Mawulatmba vékute guné nakapuk yékwate yananén. Wuné Pol apapu ye guné véké mawulé yaréwutéka, Satan wa yaambu taakatékndéka yamba yénangwe. 19-20 Nana Néman Du Jisas nakapuk waambule yaandu nané déku saawimba téte, guné vékulakate mawulé tawulé yakanangwa. Kamu musat véndu déku mawulé nané yékun yaké dé? Gunat véndu déku mawulé yékun yakandékwa. Guné nana kundi vékute déké yékunmba vékute déku kundiké anga wangunén, “Yi wan wanana wa.” Naangunén. Guné vékulakate mawulé tawulé yanangwa.

Pol wandéka Timoti wa yén deku mawulé yékun yandénngé

3 1 Talimba guné vékulakate wuné Pol aané Sailasale anga watén, “Deké vékuké mawulé yatékwa. Deku kundiké yaréte vékupatitékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Aané amba yaréte watu Timoti yékandékwa, deku kundi vékuké.” Wunga
watake Atensmba yaréte Timotit watén, gunéké yéndénngé. 2 Timoti
aanale yeyé yaayate dé waak Gotna jémbaa yate Kraiské yéku kundi wa
kwayéndékwa. Dat watéka gunéké ye gunat kundi kwayéndén, guné Jisaské
yékunmba vékulakangunu guna mawulé apamama ye yékunmba téndénngé.
3 Guné Jisasna jémbaamba yaalangunénngé du ras kalik yate gunat yaavan
kurkandakwa. Guna du dakwa ras wup ye Jisasna jémbaa ka yaasékanguna
naatake, wa Timotit watéka yéndén gunat yéku kundi wamuké. Talimba
Got de yakwate yakwa yapatéké vékusékte wa wandén, “Wunéké yékunmba
vékulakakwa du dakwat yaavan kurkandakwa.” Wunga wandén pulak, bulaa
nané Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa a kaangél kutnangwa.
4 Talimba gunale yaréte anga wa wawutén, “Nanat yaavan
kurkandakwa.” Wani kundi wawutéka yandaka wa véngunén. 5 Wani
kundiké vékulakate yamba vékusékwutékwe wa. Satan guna mawulémba
wulaae dé to kapuk? Guné déku kundi guné vékwo? Talimba gunale
yaréte néma jémbaa wa yananén, Gotna kundi vékungunénngé. Wani
kundi guné yaasékak? Guna mawulé apamama yandéka a guné Jisaské
yékunmba vékulako? Wani muséké vékuséknge mawulé yate, guna
kundiké kaavéréké kalik ye, wa Timotit wawutéka wa gunéké yéndén.

Timoti waambule yaae wandéka Pol mawulé yandén

6 Timoti gunéké ye yare bulaakakét a aanéké waambule yaandén.
Waambule yaae aanat ani yéku kundi saapéndén gunéké, “Jisaské
yékunmba vékulakandaka deku mawulé yékun tékwa. Du dakwaké
néma mawulé yandakwa. De bénéké apapu mawulatmba vékundakwa.
De béné véké néma mawulé yandakwa, béné de véké néma mawulé
yambénéngwa pulak.” Naandén.
7 Wunga wandéka, guna mawulé yékunmba tékwanngé kundi
vékutéka, aana mawulé yékun yan. Dunyan ras aanat yaavan kutndaka
kaangél kutte guna kundi vékutéka aana mawulé yékun yakwa.
8 Guné Néman Duké yékunmba vékulakangunu déku mawulé guna
mawulémba téndu, nané yéku mawulé vékute yékunmba yatékanangwa.
9 Nané gunéké vékute mawulé tawulé yate Gotna ménimba téte dat
anga wanangwa, “De ménéké yékunmba vékulaka-ndaka nanat yékun
yaménén. Yékun wa.” 10 Wunga wate gaan nyaa dat waatakunangwa, ye
gunat nakapuk vémuké. Guné Kraiské kundi ras vékukapuk yangunu,
nané yéku kundi ras waak gunat kwayékanangwa, yékunmba vékulakate
tésékéyakngunénngé. Wani muséké Gorét apapu waatakunangwa.

Pol Gorét waatakundén

11 Nana aapa Got nanat yékun yate nana Néman Du Jisas waak wungat
male yandu gunéké nakapuk yékanangwa. 12 Néman Du gunat yékun

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandu, gunale yaréte déku jémbaamba yaalan du dakwaké mawulé
yate, guné akwi du dakwaké mawulé yakangunéngwa. Yate apamama
yasékéyakte kukmba deké gén kiyaa yakangunéngwa, nané gunéké
gén kiyaa yanangwa pulak. 13 Néman Du Jisas wandu guna mawulé
apamama ye yékunmba tékandékwa. Nana Néman Du Jisas déku du
dakwale yaandu guné nana aapa Gotna ménimba yéku du dakwa
téngunu wakandékwa, "De yéku du dakwa wa." Naakandékwa. Wunga
waatakunangwa Gorét.

Anga yaténanénngé wa Got mawulé yandékwa

4 1 Nana aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, bulaa
kundi wasékéyak-ngawutékwa. Guné ma véku. Yéku mawulé
vékute kurkasale yaténgunénngé wa Got mawulé yandékwa. Talimba
nané gunale yaréte gunat wa wananén, kurkale yaténgunénngé.
Wananga vékute yéku mawulé kéraate kurkale yaténgunén. Bulaa gunat
wanangwa. Wunga ye apa tapa yate kurkale yatépéka-kangunéngwa.
Néman Du Jisas nanale rate wandéka wa gunat ani kundi kwayénangwa.
2 Néman Du Jisas nanat apakundi wandéka wa wani kundi déku
yémba gunat wananga vékungunén. 3 Guné anga yangunénngé wa
Got mawulé yandékwa. Guné Gotna du dakwa yatéte yéku musé
male yakangunéngwa. Du dakwale kapéremusé katik yaké guné.
4-5 Yékéyaakmba tékwa dunyansé Gorké vékukapuk yate wa kapére
mawulé yate taakwa kéraandakwa. Guné yékéyaak yakwa dunyan pulak
kapére mawulé yaké yambak. Yéku mawulé vékute taakwa ma kurkale
kéraangunék.
6 Guné guna duké ma vékulakangunu. Deké vékulakate guné det
paapu yaké yambak. Deku taakwa kéraaké yambak. Talimba gunat
anga wananén, "Dunyan wani kapéremusé yandaru, Néman Du wani
kapéremusé waambule det yakatakandékwa. Guné wani kapéremusé
yakwate yambak." Gunat wunga wa wananén.
7 Got wa waandén nanat, déku jémbaa yananénngé. Nanat waatake yéku
musé male yananénngé wa mawulé yandékwa. Nané kapéremusé yamuké
kalik yandékwa. 8 Got déku Yaamambi tiyaandékwa nanat. Tiyaandéka wa
déku kundi kwayénangwa. Du dakwa ras kwayénangwa kundi vékumuké
kalik yate nanat kuk kwayéte, Gorét waak wa kuk kwayéndakwa.
9 Guné Jisasna jémbaamba yaalan du dakwaké gén kiyaa ma yangunék.
Deké gén kiyaa yangunénngé Got gunat wa yakwasnyé-ndén. Yandéka
wani munguké wa vékusék-ngunéngwa. Wuné wani munguké nakapuk
katik waké wuté. 10 Guné wunga vékusékte Masedonia provinsmba yaréte
Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwaké gén kiyaa yangunéngwa.
Yangunénga bulaa gunat anga wanangwa. Guné apamama yate deké gén
kiyaa ma yasékéyak-téngunu.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Guné anga ma yangunék. Guna kapmang guna jémbaa ma
yangunék. Guna jémbaa yate kurkasale yaréte guna jémbaaké male ma
vékulakangunék. Nak duna jémbaaké vékuké yambak. Wan deku jémbaa
wa. Guna jémbaa yamba wa. Talimba wani muséké gunat wa wananén.
12 Guné wunga yaréte guna jémbaa yate guna kapmang guna mungu
kéraakangunéngwa. Kéraate nak du taakwat munguké katik yaawiké
guné. Guné wunga yangunu de wani Jisasna jémbaamba yaalakapuk
yakwa du dakwa véte gunéké wakandakwa, “Wan yéku du dakwa wa.”
Naakandakwa.

Néman Du waambule yaae nané kure waarékandékwa

13 Nana aanyé waayéka nyangengu, ma véku. Yékéyaakmba yatékwa du
dakwa Jisaské yékunmba vékulakakapuk yate, dale apapu rapékamuké
yamba vékulakandakwe wa. Yate de du dakwa kiyaandaka taktak
géraandakwa. Guné Jisaské yékunmba vékulakate kiyaan du dakwaké
vékuséknguné nngé, wa mawulé yanangwa. Guné yékéyaakmba yatékwa
du dakwa pulak taktak géraamuké kalik yanangwa. 14 Talimba Jisas
kiyaae wa nakapuk taamale waarapndén. Wunga yandénngé wa nané
wanangwa, “Yi wan wanana wa.” Naanangwa. Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwa kiyaandaru kukmba Got wandu de nakapuk
taamale waarape Jisasale nakapuk yaakandakwa. Wunga yaakwate
yandakwanngé wanangwa, “Yi wan wanana wa.” Naanangwa.
15 Néman Du wandéka vékute déku kundi nané gunat anga wanangwa.
Sérémaa Néman Du waambule yaandu déku jémbaamba yaale kiyaakapuk
kulé tékwa du dakwa nané déku jémbaamba yaale kiyaawuran du
dakwat taalékére taale katik waaréké nané. 16 Got nyaarang naae wandu
déku kundi kure gaayakwa dunyanna néman du waandu Gotna paati
waakandékwa. Waandu Néman Du Jisas Gotna gaayémba gaayakandékwa.
Gaayandu Néman Duna jémbaamba yaale kiyaawuran du dakwa nakapuk
taamale waarap-kandakwa. 17 Waarapndaru nané kiyaakapuk kulé tékwa
du dakwa nané Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, nané akwi dele
waarékanangwa. Nané Néman Du nyétmba vénanénngé, dele nanale akwi
buwitakumba kurikandékwa. Kure yéndu nané akwi waare dé véte, dale
yékunmba rasékéyak-nganangwa, apapu apapu.
18 Guné wani kundiké ma vékulaka. Guna du nak kiyaandu guna du
dakwa déké néma mawulé sémbéraa yandaru guné wani kundi det ma
wangunék, deku mawulé yékun téndénngé.

Nana mawulé kutpéke Néman Du yaaké yandékwanngé ma kaavérékwak

5 1 Nana aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, yani
sapak, yénga nyaa wani musé yaaké dé? Wani sapakngé gunat katik

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waké nané. Ani muséké wa vékuséknguněngwa. 2 Néman Du yaanda
nyaa anga wa yakandékwa. Sélndu gaan yaandéka vékusék-ngapuk
yanguněngwa pulak, wunga wa wani nyaa vékukapuk yarénguna sapak
wa yaakandékwa. Wunga wa vékuséknguněngwa. 3 Du dakwa ras anga
wakandakwa, “An yéku sapak a. Nané yékunmba yaténangwa.” Wunga
wandaru vakmi deké bari yaakandékwa. Nyaan kéraaké yate kaangél
vékukwa taakwa pulak, wa wani du dakwa bari kaangél kurkandakwa.
Wani kaangélké yaange yéké yapatikandakwa.
4 Nana aanyé waayéka nyangengu, guné Gotna kundi vékute wa yékun
yaténguněngwa. Guné wani du dakwa pulak yamba yaté-nguněngwe wa.
Néman Du yaanda nyaa sélndu yakwa pulak vékuséknga pu k yaténangwa
sapak bari yaandu guné katik vat naaké guné. 5 Guné Gotna kundi
kurkale vékute mawulé yate, nyaa kaalékwanmba wa yaténguněngwa.
Yatéte Néman Du yaana nyaaké kaavéréngunéngwa. Nané waak Gotna
kundi vékute yéku mawulé vékute, wa nyaa kaalékwanmba wa ténangwa.
De Gotna kundi vékukapuk yate wa kapére mawulé vékute, ganngétémba
wa yaténdakwa. Nané ganngétémba yamba yaténangwe wa.
6 Yundé kwaakwa duna mawulé yékun yamba te wa. Nana mawulé
yékun téké yandékwanngé wa nané yékunmba kaavéré-kanangwa. Yundé
kwaakwa du pulak katik yatéké nané. 7 Yundé kwaaké du dakwa gaan wa
kwaandakwa yundé. Waangété kulak kakwa du, waangété kulak ke de
gaan waangété yandakwa.
8 Nané Gotna kundi vékute nyaa kaalékwanmba yatékwa du
dakwa, wunga katik yaké nané. Nané nana mawulé yékun tékwate
yandékwanngé, nané kurkasale ma yatékwak. Waariyakwa dunyansé de
apamama yakwa bundék musé saawundakwa, maama viyaandaru deku
vi deku maatumba wulaakapuk yamuké. Hat saapndakwa, maama deku
maakamba viyaakapuk yamuké. Wunga ye wa yékunmba tékandakwa.
Gorké yékunmba vékulakate du dakwaké gén kiyaa yakwa yapaté, wan
waariyakwa duna apamama yakwa bundék musé pulak wa. Got nanat
yékun yamuké kaavérénana yapaté, wan waariyakwa duna hat pulak
wa. Waariyakwa dunyansé wani mungu saawure yékun téndakwa pulak,
nané wani yapaté yate, ma yékunmba yatékwak.
9 Got wa wandén, nané déku du dakwa ténanénngé, apapu apapu.
Nanat rakarka yate yananén kapérandi musé yakataké yamba wandékwe
wa. Yamba yé wa. Nana Néman Du Jisas Krais nanat yékun yandu nané
apapu yékunmba yarépéka-nanénngé, wa wunga wandén Jisas. 10 Déku
jémbaamba yaale kiyaan du dakwa, déku jémbaamba yaale kulé tékwa
du dakwa waak, nané Néman Du Jisasale rasékéyak-nanénngé, wa
kiyaandén Jisas. 11 Guné nak nak wani yéku kundi guna du dakwat ma
kwayépékaréngunék, bulaa kwayénguněngwa pulak. Kwayéngunu deku
mawulé, guna mawulé waak apamama ye kurkale tékandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pol kundi bulsékéyakndékwa

12 Nana aanyé waayéka nyangengu, ma véku. Néman Du wandéka
dunyan ras guna néma du téte gunat kundi kwayéndakwa, guna mawulé
yékun téndénngé. Wunga yate gunale néma jémbaa wa yandakwa. Gunat
deké anga wanangwa. Guné wani dunyanséna kundi vékwe wandakwa
pulak yate, det ma yékun yangunu. 13 Yate "Yéku jémbaa wa yandakwa,"
naate, deké ma gén kiyaa yangunu. Yate guné Jisasna jémbaamba yaalan
du dakwa akwi ma nakurak-mawulé yate yékunmba yaténgunék.
14 Nana du dakwa, gunat némaanmba anga wanangwa. Jémbaa yaké
saalakukwa du dakwat kundi ma kwayé, nakapuk jémbaa yandarénngé.
Wup yakwa du dakwat ma yéku kundi kwayéngunék, apamama ye
kurkale yaténdarénngé. Apamama yakapuk yakwa du dakwat ma yékun
kutngunék. Akwi du dakwat yéku kundi yakélak yakélak ma wangunék,
deku mawulé yékun téndénngé. 15 Ani kundi ma véku. Guna du dakwa,
akwi du dakwat waak, ma yékun kutngunék. Du ras gunat kapérandi
musé yandaru guné wani kapérandi musé yakataké yambak.
16 Apapu ma mawulé tawulé yangunék. 17 Apapu apapu ma Gorale
kundi bulngunék. 18 Krais Jisasale nakurakmawulé yate wa déku du
dakwa téngunéngwa. Téngunéngwanngé, gunéké yéku musé yaandu,
kapérandi musé yaandu, mawulé yékun téndu Gorét anga ma wangunék,
"Got, méné nanat yékun yaménéngwa." Naangunék Gorét akwi muséké.
Wunga wangunénngé Got mawulé yandékwa.
19 Gotna Yaamambi jémbaa yandékwa. Guné déku jémbaa taakatépéké
yambakate. 20 Dunyansé Gotna yémba kundi kwayé-ndaru guné
wani kundi kuk kwayémbak. 21 Taale akwi kundi akwi muséké ma
vékulakangunék. Vékulakate vékusék naate yéku kundi vékute yéku
yapaté ma yangunék. 22 Kapérandi kundi bulké yambak. Kapérandi kundi
vékuké yambak. Kapéremusé yaké yambak.
23 Yéku mawulé kwayékwa du Got gunat yékun yandu, guné yéku
mawulé kéraate, yéku musé yakwa du dakwa tékangunéngwa. Dé
guna mawulé, guna kwaminyan, guna sépéké yékunmba véndu, guné
yékunmba yatépéka-kangunéngwa. Wunga yatépékangunu nana Néman
Du Jisas waambule yaae gunat anga wakandékwa, "Guné yéku du dakwa
wa." Naakandékwa. Wanngé mawulé yanangwa. 24 Guné Gotna kundi
vékungunénngé wa gunat waandékwa. Dé wandékwa pulak yakwa du
wa. Rate gunat yékun kurkandékwa.
25 Nana aanyé waayéka nyangengu, guné Gorét ma waataku-ngunék,
nanat yékun kutndénngé.
26 Gotna du dakwat yanangwa pulak, guné guna aanyé waayéka
nyangenguké mawulé tawulé yate, mawulé tawulé yangunéngwa yapaté
det ma yangunék.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27 Néman Du wunat wandéka wa wuné déku yémba anga wawutékwa.
Guné ani nyéngaamba kwaakwa kundi véte ani kundi némaanmba ma
wangunék, Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwat.
28 Nana Néman Du Jisas Krais gunéké mawulé sémbéraa yate gunat
yékun yakandékwa. Wanngé Gorét waatakunangwa.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tesalonaikaséké Pol kukmba viyaandén nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Jisas waambule yaaké yandékwa sapakmba yénga pulak musé yaalaké dé? Naate Jisasna jémbaamba yaalan Tesalonaikasé apapu vékulaka vékulaka naandarén. Yandaka ras wa wan, “Néman Du yaaké yakwa nyaa wa yaalan.” Wunga wandaka wa Pol Sailas ambét Timoti dale sékét yarémbéréka ani nyéngaa viyaandén, Tesalonaikaséna mawulé yékun téndénngé.

Pol anga wandén, “Wani nyaa yamba yaale wa. Taale du dakwa sépélak aapélak yatéte késpulak nakpulak kapérandi yapaté yakandakwa. Yandaru apakundi kutmbekwa du nak yaale Kraisét néma maama wa yakandékwa.” Naandén.

Pol du dakwa Jisaské yékunmba vékulakate apamama ye téte wani vakmi yaatandarénngé wa wandén. De apamama yate, dé Pol, dale sékét wani nakurak jémbaa yakwa du yakwa pulak, deku jémbaa kurkale yandarénngé, wa mawulé yandékwa Pol. De nak du dakwat kurkwe kéraakwemuké, de jémbaa yamuké katik saalakuké daré.

---

1 1 Wuné Pol, Sailas ambét Timoti wunale sékét yarémbéréka, wa ani nyéngaa viyaawutékwa. Guné Tesalonaikasé Néman Du Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, gunéké wa viyaatakawutékwa. Guné nana aapa Gotna du dakwa wa yaténgunéngwa. Guné Néman Du Jisas Kraisna du dakwa wa yaténgunéngwa.

2 Nana aapa Got gunéké sémbéraa yate yékun yate, yéku mawulé kwayéte Néman Du Jisas Krais wunga yandu guné yékunmba yatékangunéngwa. Gorét wunga waatakunangwa.

Pol deké vékulakate Gotna yé kavérékndékwa

3 Guné nana Néman Du Jisasna jémbaamba yaale nana aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, gunéké vékulakananga nana mawulé yékun yakwa. Yandéka apapu Gotna yé kavérék-nangwa. Guné apamama

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yate Néman Duké yékunmba vékulaka-pékarénguněngwa. Guné nak nak
apamama yate Néman Du Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwaké
guné gén kiyaa yapéka-ngunéngwa. Guné wunga apamama yangunu
nana mawulé yékun yandu déku yé kavérékpékaré-kanangwa. 4 Néman
Duna kundi kalik yakwa dunyan gunat kapérandi musé yandaka wa
kaangél kutnguněngwa. Kaangél kutte guné apamama yate Néman Duké
yékunmba vékulakaré-pékangunénga wa guna mawulé yékun tékwa.
Téndéka nané guna yé kavérékte Gotna jémbaamba yaalan nak du
dakwat guněké kundi bulnangwa.

Yananén jémbaa Got kaatakandékwa

5 Got akwi du dakwa yan jémbaa yakatakandékwa. Wan yékun wa.
Kukmba dé déku gaayémba néma du rate guněké yékunmba vékandékwa.
Wunga vékwate yandékwanngé, bulaa a kaanggél kutnguněngwa.
Kaangél kutnguněngwanngé, Got wakandékwa, “Wuna jémbaa yate wa
kaangél kutndakwa. De wuna gaayét yaalakandakwa.” Naakandékwa.
6 Dé wandu gunat yaavan kurkwa dunyan kaangél kurkandakwa.
Yandakwa wani kapéremusé waambule yakataké yandékwanngé wa
wandékwa, “Yékun wa.” Naandékwa.
7 Bulaa kaangél kutnguněngwa. Sérémaa Got wandu nakapuk katik
kaangél kurké guné. Sérémaa Néman Du Jisas déku kundi kure gaayate
apamama yakwa dunyansale Gotna gaayémba gaayakandakwa.
Gaayandaru vénanu Got yaap rananénngé wakandékwa nanat.
8 Wani sapak néma baan yaa wa yaanngé yakwa. Nana Néman Du
Jisas yaae déku kundi vékukapuk yate Gorké vékusékngapuk yan
du dakwat, wani yandarén musé waambule yakatakandékwa. 9 Dé
wandu de lambiyaksékéyak-ngandakwa. Apakmba yatékandakwa.
Déku ménimba katik téké daré. Yate dé katik véké daré, apa tapa yate
nyaa véte kaalékwa pulak yandu. 10 Néman Du Jisas yaanda nyaa
dé wandu de wunga wa yakandakwa. Wani nyaa dé yaandu déku
du dakwa déké yékunmba vékulakate, déku yé kavérék-nganangwa.
Guné waak guné déké wananén kundi kurkale vékwe dat véte déku yé
kavérék-ngangunéngwa.

Pol Gorét waatakundén Tesalonaikaséna mawulé yékun témuké

11 Nané wani muséké vékute Gorale apapu kundi bulnangwa, guněké.
Got gunat wa waandén, déku jémbaamba yaalangunénngé. Guné déku
jémbaa kurkale yangunénngé wa Gorét waatakunangwa. Guné déké
yékunmba vékulakate yéku mawulé vékute yéku jémbaa yamuké mawulé
yanguněngwa. Got apamama yate gunat yékun yandu, guné kurkale
yaréte, yéku mawulé vékutéte, yéku jémbaa kurkasale yakanguněngwa.
Gorét wunga waatakunangwa. 12 Guné wunga déku du dakwa téte nana

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Néman Du Jisas Kraisna yé kavérék-ngangunéngwa. Kavérékngunu dé guna yé kavérék-ngandékwa. Got guné́ké mawulé sémbéraa yate gunat yékun yate, Néman Du Jisas waak wunga yate guna yé kavérék-ngandékwa.

Apakundi kutmbekwa du

2 1 Nana aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, ma véku. Gunat wawutékwa. Néman Du Jisas Krais yaae wandu nané dale sékét jaawuwe ramuké vékulakate, guné yéku mawulé ma kéraangunu. 2 Du nak anga dé wak? “Néman Du yaanda nyaa wa yaan.” Naae wunga dé wak kapuk? Guné wani kundi vékungunu guna mawulé bari katik yékéyaak yaké dé. Yénga pulak guné vékwak wani kundi? Du dakwana kundimba vékute dé wani du wunga wak, kapuk du nak déku kapmang vékulakate dé wani kundi wak? Du nak anga dé wak? “Pol ani kundi wa viyaatakandén nyéngaamba.” Wunga dé wak kapuk?

3 Wuné wani kundi yamba viyaatakawutékwe wa. Wa paapu wa yandékwa. Guné déku kundi vékumbak. Ani kundi ma véku. Taale du dakwa Gorét kuk kwayékandakwa. Kwayéndaru apakundi kutmbete kapérandi taalat yéké yakwa du wa yaalaké yakwa. Kukmba Néman Du Jisas yaanda nyaa yaaké yakwa.

4 Wani kapérandi musé yakwa baan akwi duna yéku jémbaaké kuk kwayéte du dakwa waatakundakwa muséké wasélék-ngandékwa. Wasélékte déku yé male kavérék-ngandékwa. Yate Gotna kundi bulndakwa néma gaamba wulaae rate anga wakandékwa, “Wunékét wuné Got wa.” Wani apakundi kutmbete kapérandi musé yakwa du wunga wakandékwa.

5 Talimba gunale yatéte gunat wawutén kundi guné vékulako kapuk guné yékéyaak yak? Wawutén kundi guné yékéyaak yambak.

6 Bulaa musé nak wa apakundi kutmbekwa duna jémbaat taakatépékwa. Taakatépékwa musé wa vékusék-ngunéngwa. Kukmba Got wandén sapak yaandu wani apakundi kutmbekwa du kaapamba yaalandu vékandakwa.

7 Bulaa du nak wani apakundi kutmbekwa duna jémbaa wa taakatépéndékwa. Taakatépéndéka du dakwa ras kapére mawulé vékute, yandakwa kapéremusé paakundakwa. Kukmba Got wandu wani taakatépékwa du ani képmaamba katik yatéké dé. 8 Yandu wani apakundi kutmbekwa du kaapamba yaalandu kukmba Néman Du Jisas yaandu wa wani apakundi kutmbekwa du vékandakwa. Néman Du Jisas nyaa véte kaalékwa pulak téte yaae déku yaamambit yamburote yaavan kurkandékwa, wani apakundi kutmbekwa duwat. Yandu kiyaandu wa déku jémbaa késké yakwa.

9 Kundi ras waak wakawutékwa, wani apakundi kutmbekwa duké. Taale Satan dat mayé apa kwayéndu, wani apakundi kutmbekwa du yaae

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paapu ye apamama yate, késpulak nakpulak kulé musé, talimba vékapuk
yandarén kulé apanjémba yakandékwa. 10 Yate kapérandi musé yandu
lambiyakna du dakwa de papukundi vékukandakwa. Wani du dakwa
Gotna kundi kuk kwayéte, kulé mawulé kéraae yékunmba yatépékanana
yéku kundiké kalik ye wa lambiyakngandakwa. Got det katik yékun yaké
dé. 11 Dé wandu de papukundi male vékukandakwa. Vékute wakandakwa,
"Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa." Wunga yandaru deku mawulé
kapére yaké yakwa. 12 Yandu Got wandu déku yéku kundi vékukapuk ye
kapéremusé yaké mawulé yan du dakwa akwi lambiyak-ngandakwa.

Got wa wandén gunė Satanna taambamba kéraandu gunė dale rapékamuké

13 Nana aanyé waayéka nyangengu, Néman Du gunéké néma
mawulé wa yandékwa. Talimba Got wandéka déku Yaamambi gunat
yékun yandéka, wa gunė déku du dakwa yékunmba yatéte déku yéku
kundi yékunmba vékungunén, Néman Du Jisaské. Wani sapak wa Got
wandén, gunė taale Satanna taambamba kéraandu gunė dale rasékéyak-
ngunénngé. Nak du taakwat kukmba kéraandu dale rapékandarénngé
wandén. Gunė wandénngé vékulakate, mawulé yate Gotna yé ma
kavéréknguu.
14 Kukmba nana Néman Du Jisas Krais nyaa véte kaalékwa pulak téte
apa tapa yakandékwa. Talimba nané gunale yaréte déké yéku kundi wa
gunat kwayénanén. Wunga kwayénanén, wa gunė kukmba dale rate, dé
apa tapa yakwa pulak apa tapa yangunénngé. Wani kundi kwayénanga
wa Got gunat waandén, déku du dakwa téngunénngé.
15 Wani kundiké vékulakate guna mawulémba apamama yate ma
kurkale yaténgunu. Kwayénanén kundi, nyéngaamba viyaananén kundiké
waak vékulakate ma kurkale yaténgunu.
16-17 Nana aapa Got nanéké sémbéraa yate nanéké néma mawulé wa
yandékwa. Yate nanat yéku kundi wandéka nana mawulé yékunmba
tésékéyakndéka, nané ye dale rapékamuké wa kaavéré-nangwa. Nana
aapa Got wandu guna mawulé apamama ye kurkale téndu, gunė
apamama ye yéku musé yate, yéku kundi male bulkangunéngwa. Gorét
wunga waatakunangwa.

Gorét ma waatakungunu nanat yékun yandénngé

3 1 Nana aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, bulaa a
kundi wasékéyakngwate yawutékwa. Ma vékungunu. Gunė Gorét
ma waatakungunék, nanéké. Waatakungunu Got nanat yékun yandukét
Néman Duké kundi kwayénanu déku kundi akwi taalat yékandékwa.
Yéndu némaamba du dakwa vékwe yékunmba vékulakate wakandakwa,
"Ani kundi an yéku kundi a. Yi wan wanana wa." Wunga wakandakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

guné talimba wan pulak. 2 Ani muséké waak ma waatakungunu Gorét.
Némaamba du dakwa déku kundi yamba vékundakwe wa. Yate wa de
kapéremusé yandakwa. Got nanat yékun yandu wani kapéremusé yakwa
dunyan nanat yaavan kurkapuk yandarénngé, Gorét ma waatakungunék.
3 Néman Du wandékwa pulak wa yakandékwa. Yandu nané déké
yékunmba vékulakatépéka-kanangwa. Dé wandu guné apamama
yangunu Satan katik yaavan kurké dé gunat. 4 Néman Du nanat wandéka
nana mawulé yékun yakwa guné ké. Guné nana kundi vékutépékaa-
kangunéngwa. Wunga wa vékuséknangwa.
5 Néman Du wandu guna mawulé yékunmba tépékaa-kandékwa. Téndu
vékusék-ngangunéngwa. Got guné ké néma mawulé wa yandékwa. Krais
déku yéku mawulé gunat kwayéndu guné yéku mawulé vékute apamama
yate yatékangunéngwa. Wanngé Gorét waatakunangwa.

Akwi du dakwa jémbaa ma yandarék

6 Nana aanyé waayéka nyangengu, ma véku. Nana Néman Du Jisas
Krais wandéka wa nané déku yémba ani kundi wanangwa. Guna du
dakwa ras jémbaa yamuké saalakute gunat jémbaaké wananén kundi
vékukapuk yandaru, det ma kuk kwayéngunék.
7-8 Guné yananén pulak ma yangunék. Wani muséké wa vékusék-
ngunéngwa. Nané talimba gunale yaréte néma jémbaa yate, wa nyaa
gaan jémbaa yananén. Jémbaa yaké yamba saalakunangwe wa. Guné
nanéké vékute néma jémbaa yate musé baka nanat tiyaamuké wa kalik
yananén. Kalik yate wa wani néma jémbaa yananén. Guné nanat musé
tiyaangunénga nané apapu gunat yéwaa kwayénanén. Baka yamba
kéraanangwe wa. 9 Nané gunat muséké baka yaawimunaananu wan
yékun yakatik. Wunga yamba yanangwe wa. Guné yananén jémbaa ve
yananén pulak yangunénngé, wa mawulé yananén. Gunat muséké baka
yaawimuké kalik yananén. 10 Wani kundi kulé kundi yamba wa. Talimba
nané gunale yaréte anga wa wananén, “Du dakwa jémbaa yamuké
saalakwe, wa kakému katik kaké daré.” Naananén.
11 Guné ké kundi ras vékunanén. Guna du dakwa ras jémbaa yamuké
saalakute nak du dakwana jémbaaké male vékulakandakwa. Yate nak
du dakwana jémbaaké bul yé yaayaréte baka yaréndakwa. Wani kundi
vékutake wa gunat jémbaa yamuké saalakukwa du dakwaké wani kundi
wananén. 12 Néman Du Jisas Kraisna yémba wani du dakwat anga
wanangwa. Kurkale ma jémbaa yangunék. Jémbaa ye guna kakému
kéraakangunéngwa. Guné baka yatéké yambak. Det némaanmba wunga
wanangwa.
13 Nana aanyé waayéka nyangengu, ma véku. Apapu ma yékunmba
yatépékangunék. Wunga yatémuké saalakuké yambak. 14 Du nak ani
nyéngaamba wananén kundi vékukapuk yandu, dé ve, dat ma kuk

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayéngunu. Kuk kwayéngunu, dé nékéti yakandékwa, nana kundi
vékukapuk yandénngé. **15** Wani duké anga ma wa, “Dé nana waayéka wa.
Dat wunga wakanangwa, yéku mawulé kéraae yéku jémbaa yandénngé.”
Wunga wate wani duké katik waké nané, “Nana maama wa.” Wunga
katik waké nané.

Pol kundi bulsékéyakndékwa

16 Yéku mawulé tiyaakwa Néman Du gunat yéku mawulé
kwayéndu vakmi yaandu, yéku musé yaandu, guné yékunmba
tépékaa-kangunéngwa. Néman Du gunale tékandékwa. Dat wunga
waatakunangwa.
17-18 Nana Néman Du Jisas gunéké mawulé sémbéraa yate gunat yékun
yakandékwa. Dat wunga waatakuwutékwa. Bulaa nyéngaa viyaan
dumba ani nyéngaa kéraae wunékét wuna kapmang wa ani kundi
viyaawutékwa, apapu nyéngaamba viyaawutékwa pulak. Guné yékunmba
tékangunéngwa. Wunga mawulé yawutékwa. Wuné wuna yé amba
viyaatakawutékwa: Pol.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pol Timotiké taale viyaandén nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Timoti dé Galesia provinsmba tékwa gaayé Listramba yaae Jisasna jémbaamba yaalan biyaku du nak wa. Déku aasa lé Juda taakwa wa. Déku aapa dé Grik du wa. Pol wa kéraae Timoti kure yeyé yaayatéte Gotna jémbaa yatan sékét (Aposel 16:1-3). Kukmba Timoti Efesusmba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma du téndén. Téndéka wa Pol ani nyéngaa déké viyaandén.

Pol ani néma muséké Timotit anga wandén, “Méné ma jéraawu yaménék. Ras dunyansé Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwana yéku mawulé ka yaavan kutndara. De wani dunyansé képmaana késpulak nakpulak muséké vékulakate sépélak aapélak wa yaténdakwa. Yate anga wandakwa, ‘Du kulémawulé kéraaké mawulé yate kakému kwaami ras kamuké, taakwale kwaamuké yaakére ma baka yaténdu.’ Naandakwan, deku kundi vékuké yambak.” Naandén Pol.

Pol wandékwa nak néma musé, wan yéku yapatémba yatéte Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa jaawuwe téte Gotna yé kavérékndarénngé wa wandékwa. Yate néma kundi kwayéndékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma duséké, dele jémbaa yakwa dunyanséké waak.

Pol kukmba anga wandékwa, “Timoti Jisas Kraisna jémbaa yakwa yéku du téte yéku yapaté ma yandu, Jisasna jémbaamba yaalan akwi du dakwat.” Naandékwa.

---

1 1-2 Méné Timoti, ménéké wuné Pol ani nyéngaa viyaataka-wutékwa. Nané Satanna taambamba kéraakwa du Got, waambule yaae nané kure yéké yakwa du Krais Jisasale, wandéka wa wuné Krais Jisasna kundi kure yaakwa du a téwutékwa. Talimba méné wuna kundi vékutake wa Krais Jisasna jémbaamba yaalaménén. Yaale wuna nyaan pulak téménénga wa ménat wawutékwa.

Nana aapa Got ménéké mawulé yate ménat yékun yate, ménéké sémbéraa yate, yéku mawulé kwayéte, nana Néman Du Krais Jisas wunga male yandu méné yékunmba yarékaménéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Nané papukundi vékuké yamarékate

3 Talimba wuné Masedonia provinsét yéké yate ménat wawutén, Efesusmba yaréménénngé. Wani gaayémba yarépéka-ménénngé mawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yawutékwa. Du ras papukundi wa yakwasnyéndakwa du dakwat. Méné
det waménu de wani kundi nakapuk katik yakwasnyéké daré. 4 Wani
du de sarésapé, gwaal waaranga maandéka bakamuna yéké waak,
néma kundi wa bulté-pékaandakwa. Bulté-pékaatéte waarundaru deku
mawulé kapérandi yakandékwa. Yandu de Gotna jémbaa katik yaké daré.
Wani duwat ma waménumbut wani muséké katik bultépékaaké daré.
De Gorké yékunmba vékulakate yéku mawulé vékumunaae wa déku
jémbaaké vékusék-ngandakwa. 5 Deku mawulé yékunmba téndu yéku
mawulé vékute Gorké yékunmba vékulakate du dakwaké néma mawulé
yandarénngé, méné wani dunyansat wunga ma waménu. 6 Du ras yéku
mawulé kuk kwayétake waangété yate de baka kundiké wa wandakwa.
7 Wate de du dakwat Gotna apakundiké yakwasnyéké mawulé yate anga
wandakwa, “Nané yékunmba vékuséknangwa. Nana kundi ma véku.”
Naandakwa. Wunga wate Gotna kundiké yékunmba vékusékngapuk yate,
wandarén kundiké waak yamba vékusékndakwe wa.
8 Got apakundi du dakwat wa kwayéndén. De wani apakundi vékute
yéku jémbaa yandaru wan yékun yaké yakwa. Wunga vékuséknangwa.
9-10 Apakundi kwayéte Got yéku du dakwaké dé vékulakak, kapuk?
Yamba yé wa. Apakundi kwayéte kapéremusé yakwa du dakwaké
wa vékulakandén. Kundi vékukapuk yandakwa, kapérandi mawulé
vékundakwa, Gotna kundi vékukapuk yandakwa, Gotna kundi kuk
kwayéndakwa, Gorét wasélékndakwa, aasa aapat viyaandékndakwa,
nak du dakwat viyaandékndakwa, nak du dakwale kapérandi musé
yandakwa, du nak duwale kwaandakwa, dunyansé dakwa sél ye kure
yéndakwa, paapu yandakwa, papukundi Gotna yémba wandakwa,
kapérandi musé ras waak yandakwa, wunga yate kapérandi yapaté wa
yandakwa. Wani du dakwaké vékulakate wa Got apakundi kwayéndén.
Wani du dakwa Got wakwa kundi kuk kwayéndakwa. 11 Néman Du Got
wandéka wuné déku jémbaa yate déku yéku kundi wa kwayéwutékwa. Yi
wan wanana wa. Déku yé apapu kavérékwutékwa.

Néman Du Polké sémbéraa yandénngé Pol Gotna yé kavérékndékwa

12 Nana Néman Du Krais Jisas anga wandén, “Pol wuna jémbaa
yakandékwa.” Naandén. Wunga watake mayé apa tiyaandéka wa déku
jémbaa yawutékwa. Néman Du wunga yandéka déku yé kavérékwutékwa.
13 Talimba wuné dat wasélékte kapérandi kundi wate déku du dakwat
yaavan kuruwutén. Kuttéte déké vékukapuk baka yékéyaakmba
yatéwutéka wa wunéké sémbéraa yandén. 14 Sémbéraa ye Néman Du
Krais Jisas wunéké yékunmba véte yékun yandéka, wuné déku du téte,
déké yékunmba vékulakate wa déké néma mawulé yawutékwa.
15 Talimba Krais Jisas nana képmaat gaayandén, kapérandi mawulé
vékukwa du dakwat yékun yandu kulémawulé kéraae yékunmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rapékandarénngé. Wani kundiké wanangwa, “Yi, wan wanana wa.”
Naanangwa. Méné wani kundi ma yékunmba vékuménék. Akwi
du dakwa wani kundi yékunmba ma vékundaru. Talimba wuna
kapérandi mawulé akwi duna kapérandi mawulat wa taalékérandén.
16 Taalékérandéka Krais Jisas wunat bari yamba viyaandékwe. Ye
wunéké sémbéraa yate wunat yékun yandén, du dakwa ras waak
déku yéku yapatéké vékusékndarénngé. Du dakwa wunat véte anga
wakandakwa, “Krais Jisas wani kapérandi mawulé vékukwa duwat wa
yékun yandén, dé kulémawulé kéraae yékunmba rapékandénngé. Nanat
waak yékun yakandékwa. Yandu nané kulémawulé kéraae yékunmba
rapéka-kanangwa. Krais Jisas dat wunga yékun yandéka wanngé a
vékuséknangwa.” Naakandakwa.
17 Got dé nana Néman Du wa. Dé nakurak wa Néman Du rapéka-
ndékwa. Akwi néma duwat taalékérasandandén wa. Apapu
rapéka-kandékwa. Katik kiyaaké dé. Dé yamba vénangwe wa. Dé male
nakurak wa Got. Dé apamama yapéka-kandékwa. Nané déku yé ma
kavéréknngwak apapu apapu. Yi, wan wanana wa.

Timoti apamama yate Gotna jémbaa yékunmba ma yapékaténdu

18 Wuna nyaan Timoti, ma véku. Talimba Gotna yémba ménat
wa wananén, kukmba yaké yaménéngwa jémbaaké. Wani kundiké
vékulakate bulaa ménat nakapuk wani jémbaaké wawutékwa. Méné
talimba wananén kundiké vékulakate Gotna jémbaa yékunmba ma
yapékatéménu. Waariyakwa du apamama yate yékunmba téndakwa
pulak, méné Gotna jémbaa yate, apamama yate yékunmba ma téménu.
19 Téte yéku mawulé vékute Krais Jisaské yékunmba vékulakate Gotna
jémbaa yékunmba ma yapékatéménu. Du ras yéku mawulé yaasékatake
Krais Jisaské wa kuk kwayéndarén. Déké kuk kwayétake, déké
yékunmba vékulakakapuk yate, wa sépélak aapélak wa yaténdakwa.
20 Himeneus ambét Aleksander wunga wa yatémbérékwa. Yatéte Gorét
wasélékmbérén. Wasélékmbéréka wawutén, “Satan béna néma du
rate bénéké vékandékwa. Béné nané yaaséka-take ma yémbénu. Béné
Gorét nakapuk wasélékngé yambak.” Naawutén. Bét Gorét nakapuk
wasélékngapuk yambéru bérku mawulé yékun témuké wa wunga
wawutén.

Guné Gorale ma anga bulngunu

2 **1-2** Ani kundi ménat wawutékwa. An néma musé a. Guné Krais
Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, jaawuwe téte Gorale ma
bulngunu, akwi du dakwaké. Deké vékulakate mawulé yate Gorale ma
bulngunék, dé det yékun yamuké. Akwi néma gaayéna néma dunyansé,
akwi gavmanngé waak, dale bulte dat ma waangunék. Dé wani néma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dunyansat yékun yandu deku jémbaa yékunmba yandarénngé, dat ma
waangunék. Waangunu wa néma du yéku jémbaa yakandakwa. Yandaru
nané akwi du dakwa Gotna kundi vékute yéku mawulé vékute yékunmba
yatékanangwa. 3 Wunga waangunu wan yékun yaké yakwa. Wunga
waangunu, nanat yékun yakwa du Got vékutake mawulé yakandékwa.
4 Akwi du dakwa kulémawulé kéraae yékunmba yatéte déku kundi
vékuséknd arénngé, wa Got mawulé yandékwa.
5 Got nakurak male wa randékwa. Got béré du dakwa, deku
nyéndémba tékwa du nakurak male wa. Déku yé Krais Jisas wa. Dé
wa téte nanat yékun yandékwa, nané Gorale yékunmba rananénngé.
6 Talimba kapérandi mawulé baangwi pulak wa gin akwi du dakwat.
Gindéka Got wandéka wa Krais Jisas yaae kiyaandén. Kapérandi mawulé
nanat gipékaae tékapuk yandu nané kulémawulé kéraae yékunmba
rapékananénngé, wa kiyaandén. Kiyaandéka anga wa vékuséknangwa.
Akwi du dakwa kulémawulé kéraae yékunmba rapékananénngé wa Got
mawulé yandékwa. 7 Yate wunat wandén, wuné Krais Jisasna kundi nak
gaayé du dakwat kwayéte déku jémbaaké det yakwasnyéwuténngé. Déku
kundiké wanangwa, “Yi, wan wanana wa.” Naanangwa. De wani kundi
kurkale vékundarén-ngé, wa wuné déku kundi wawutékwa. Got dékét
déku kapmang wa wunat wandén, wani jémbaa yawuténngé. Yi, wan
wanana wa. An papukundi yamba yé wa.
8 Akwi genge gaayémba akwi du deku taamba kusoréte Gorale bulte
dat waakandakwa. De Gotna mawulé kéraae rakarka yate waarukapuk,
baka yékunmba yatéte, dat waakandakwa. Wanngé wa mawulé
yawutékwa.

Dakwasé anga ma yandaru

9-10 Dakwasé waak yéku mawulé vékukandakwa. Yate yékunmba
yatékandakwa. Wunga mawulé yawutékwa. De anga wate, “Nané
Gotna kundi yékunmba vékunangwa.” Wunga wate wa de yéku yapaté
yakandakwa. Wani yapaté wan yéku musé yakusondakwa pulak wa.
Wani yapaté yandaru du dakwa véte anga wakandakwa, “Wan de
yéku dakwasé wa.” Naakandakwa. Dakwa dekét deku yé kavérékte,
deku némbé deku sépéké male vékulakate, némaamba yéwaa kwayéte
késpulak nakpulak yakusondakwa yéku musé katik saawuké daré. Wunga
baan yapatéké kalik yawutékwa. 11 Du Gotna kundi kwayéndaru dakwa
yakélak rate wani kundi ma vékundaru. Vékute kundi katik bulké daré.
12 Dakwa duwat katik taalékére némaan yaké daré. De Gotna jémbaaké
duwat katik yakwasnyéké daré. De yakélak ma yaréndaru. 13 Taale
Got Adam wa yandén. Yatake kukmba Iv yandén. Wunga yandénmba,
dakwa duwat némaan katik yaké daré. Got taale duwat wa yandén.
14 Adam Satanna papukundi yamba vékundékwe wa. Iv lé kapmang

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Satanna papukundi vékutake, Gotna apakundi vékukapuk ye, wa kapéremusé yalén. Wunga yalénmba, dakwa duwat némaan katik yaké daré. 15 Dakwasé Gorké yékunmba vékulakate, déké néma mawulé yate, kapéremusé yakapuk ye, yéku mawulé vékute yékunmba yaréndaru, wa Got det yékun yakandékwa, nyaan kéraaké yandakwa sapak. Det yékun yandu yékunmba rapéka-kandakwa.

Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma dusé

3 1 Ani kundiké anga wawutékwa, "Yi, wan wanana wa." Du nak Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma du téké mawulé yate, yéku jémbaaké wa mawulé yandékwa. 2 Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma du téké mawulé yate anga ma yandu. Akwi du dakwana ménimba yékunmba yarékandékwa. Dé taakwa nakurak male kéraakandékwa. Déku mawulé yékunmba tékandékwa. Téndu kapérandi mawulé vékukapuk ye yéku jémbaa yakandékwa. Dé yéku yapaté yakandékwa. Du ras nak gaayémba yaandaru det yékun yate kakému kwayéte wandu déku gaamba kwaakandakwa. Gotna jémbaaké akwi du dakwat kurkale yakwasnyé-kandékwa. 3 Dé katik waangété kulak kate waangété yaké dé. Dé katik bari rakarka yate dele waaru waariyaké dé. Dé nak du dakwale yakélak rakandékwa. Dé yéwaa kéraaké néma mawulé katik yaké dé. 4 Dé déku taakwa nyambaléké yékunmba vékandékwa. Véndu deku mawulé yékunmba téndu de yékunmba yarékandakwa. Dé wandu déku nyambalé déku kundi kurkale vékukandakwa. 5 Du nak déku taakwa nyambaléké yékunmba vékapuk yate, wa Gotna jémbaamba yaalan du dakwaké yékunmba véké yapatikandékwa. Wani du deku néma du katik téké dé.

6 Kulé du Krais Jisasna jémbaamba yaale téte wa dé deku néma du katik téké dé. Kulé du néma du téte déku yé kavérékte kapéremusé yamunaandu, wa Got dé yan kapéremusé yakata-kandékwa, Satanét yakataké yandékwa pulak.

7 Néma du téké mawulé yakwa du dé yéku mawulé vékute yékunmba yarékandékwa. Yaréndu, Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, Krais Jisasna jémbaamba yaalakapuk yan du dakwa waak, akwi du dakwa, déké anga wakandakwa, "Dé wan yéku du wa." Naakandakwa. Wani du yékunmba yaréndu, wa du dakwa déké anga katik waké daré, "Wan kapéremusé yakwa du wa." Wunga katik waké daré. Yandaru dé bari Satan yaasnyan baangwimba katik vaakérké dé.

Néma dunyansale jémbaa yakwa dunyansé

8 Du ras Krais Jisasna jémbaamba yaale wani jémbaana néma dunyansale jémbaa yakandakwa. Wani dunyan anga ma yandarék. De yéku mawulé vékute yéku kundi wakandakwa. Kundi vétik katik bulké daré. Némaamba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wain kulak katik kaké daré. Deku mawulé nak du dakwana musé aséké,
yéwaaké katik jaambiké dé. 9 De Krais Jisasna kundi yékunmba vékute
yéku mawulé ma vékundaru. 10 Taale deku jémbaa ma yakwe vénguném.
Yakungunu de yéku mawulé vékute yéku jémbaa yate yékunmba
yatémunaandaru, wa wangunu néma dunyansale yénga jémbaa yandaru.
11 Deku dakwasé waak yéku yapatéké ma vékulakandaru. Yatéte nak
du dakwaké papukundi katik waké daré. Yékunmba ma yaténdaru. Yéku
kundi wate yéku jémbaa male ma yandaru.
12 Néma dunyansale jémbaa yakwa du de taakwa nakurak nakurak ma
kéraandaru. Deku taakwa nyambaléké yékunmba vékandakwa. Véndaru
de deku kundi ma vékundaru. 13 Néma dunyansale jémbaa yakwa
dunyansé yéku jémbaa yakandakwa. Yate Krais Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwana ménimba yékunmba yatékandakwa. Krais Jisas
yéku mawulé tiyaandéka nané déku du téte nané déké yékunmba
vékulakanangwa. Wani jémbaa yakwa dunyansat waak Krais Jisas yéku
mawulé kwayékandékwa. Kwayéndu de déku du téte déké yékunmba
vékulakate apamama yate nak du dakwat déku kundi kwayékandakwa.

Gotna yapaté

14 Wuné ménéké bari yaaké mawulé yawutékwa. Yate wa ani nyéngaa
viyaawutékwa ménéké. 15 Wuné bari yaakapuk yamunaawutu méné
viyaatakawutén kundi véte Gotna du dakwa raké yanangwanngé
vékusék-ngaménéngwa. Got apapu rapékandékwa. Déku kundiké anga
wanangwa, “Yi, wan wanana wa.” Naanangwa. Nané déku jémbaamba
yaale déku du dakwa téte déku kundi ma vékukwak. Vékute nané
taawundarén kwaatmu pulak, apamama yate yékunmba tékanangwa.
Yékunmba téte nané déku kundi kwayé-kanangwa. 16 Talimba Got
apakundi wa wandén, Krais Jisaské. Wani kundi wandéka kukmba wa
nané Krais Jisaské vékuséknanén. Dé néma du wa. Déké anga wanangwa:

Dé Gorale re gaaye wa képmaana duna sépé kure yaténdén.
Yaténdéka wa du dakwa dé véndarén.
Dé néma du randéka wa Gotna Yaamambi nanat wandén déké.
Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé dé véndarén wa.
Déku du akwi genge gaayémba tékwa du dakwat wa kundi
kwayéndarén déké.
Kwayéndaka wa déké yékunmba vékulakandarén.
Got wandéka wa déku gaayét waare wa néma du randékwa.

Krais Jisaské wunga wanangwa.

Paapu yakwa dunyansé

4 1 Gotna Yaamambi anga watépakndékwa, “Ma véku. Kukmba
du ras paapu yakwa dunyanséna kundi, kutakwana kundi waak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékukandakwa. Vékute Krais Jisasna kundi kuk kwayékandakwa.”
Naandékwa Gotna Yaamambi. 2 Du nak késépéri apu kulaat jémbaa
yandéka kulaa némbi yamba kure wa. Paapu yakwa du ras kapérandi
mawulé vékuté-pékaaténdaka deku mawulé némbi kurkapuk yakwa
kulaa pulak yamba yékunmba te wa. Yandéka deku kapérandi
mawuléké yamba vékusékndakwe wa. 3 Wani du de ani papukundi anga
wakandakwa: “Guné taakwa kéraaké yambak. Guné kwaami kakému
ras kaké yambak.” Naandakwa. De wani paapu yakwa dunyansé wunga
wakandakwa. Guné deku kundi vékuké yambak. Got kwaami kakému
akwi, kananénngé wa taakandén. Gorké yékunmba vékulakakwa du
dakwa, nané déku kundi vékusékte akwi kwaami kakémuké ma mawulé
yakwak. Yate tiyaandén kwaami kakémuké anga wakanangwa, “Wan
yékun wa.” Naate wani kwaamiale kakémuale kakanangwa. 4 Got
taakan kwaami, kakému wan yékun wa. Kwaami kakémuké nak yamba
yaakétnangwe wa. “Wan yékun wa,” naate akwi kwaami, kakému
kakanangwa. 5 Nané Gotna kundi vékute Gorale kundi bulnanu, wa dé
mawulé yakandékwa. Yandu wani kwaami, kakému kakanangwa.

Timoti Kraisna yéku jémbaa yakwa du ma yaténdu

6 Méné wani kundi Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat
wamunaate méné déku jémbaa yékunmba yakaménéngwa. Yate méné
Krais Jisasna kundi yékunmba vékute, wananén kundi vékute, apamama
yaménu ména mawulé yékunmba tékandékwa. Wani kundi wan yéku
kakému pulak wa. Nyaan yéku kakému kate némaan ye yékunmba
téndékwa pulak, méné wani kundi vékuté-pékaatéte apamama yaménu
ména mawulé yékunmba tékandékwa. 7 Méné Gorké wandakwa kundi
male ma vékuménék. Nak kundi vékuké yambak. Wan baka kundi wa.
Wani kundi kuk kwayétake Gotna kundi vékute ma apamama yate
yékunmba téménék. 8 Méné apamama yate pétéménu ména sépémaalé
yékunmba tékandékwa. Wunga yate yékunmba yatékaménéngwa.
Méné apamama yate Gorké yékunmba vékulakatéménu ména mawulé
yékunmba tékandékwa. Wunga yate yékunmba yatékaménéngwa.
Ména mawulé yékunmba téndu bulaa yékunmba yate ye kukmba waak
yékunmba yatépéka-kaménéngwa apapu apapu. Yi, wan wanana wa.
9 Akwi du dakwa wani kundi kurkale ma vékundarék. 10 Wani
kundiké vékulakate apamama yate néma jémbaa yanangwa. Got apapu
apapu rapékandékwa. Rate akwi du dakwat yékun yandékwa. Yate
déké yékunmba vékulakakwa du dakwa nanat yékun yandu nané dale
yékunmba rapéka-kanangwa. Got wunga yakate yandékwanngé vékusékte
a kaavérénangwa. Kaavéréte nané apamama yate néma jémbaa yanangwa.
11 Méné wani kundi det yakwasnyéte kurkale ma waménék. 12 Méné
naléwuré biyaku du wa téménéngwa. Yéku kundi ma waménék. Du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dakwaké ma néma mawulé yaménék. Gorké yékunmba vékulakate,
déku kundi yékunmba vékute, yéku mawulé vékute, ma yéku musé
male yaménék. Yaménu Gotna jémbaamba yaalan du dakwa ménéké
anga wakandakwa, “Wan yéku du wa. Naléwuré biyaku du téndéka
wa déku mawulé yékunmba tékwa, néma duna mawulé pulak.” Naate,
yaménéngwa jémbaa véte, de yaménéngwa pulak yakandakwa. 13 Yaaké
yawutékwanngé kaavéréte méné apamama yate anga ma yaménék.
Méné Gotna nyéngaamba véte du dakwat némaanmba ma waménék.
Waménu de Gotna jémbaamba yaalan du dakwasé vékukandakwa.
Méné det Gotna kundi ma waménék. Gotna jémbaaké det ma
yakwasnyéménék. 14 Talimba du ras Gotna yémba kundi kwayéndaka
néma du ména maakamba taamba taakandaka Got déku mayé apa ménat
wa kwayéndén, déku jémbaa yaménénngé. Kwayéndéka méné mayé apa
kéraae wani kwayéndén mayé apaké kuk kwayéké yambakate. Yate déku
jémbaa kurkale ma yatépéka-téménék. 15 Méné wani jémbaa kurkale
yatépékate, wawutén kundi yékunmba vékuménu du dakwa véte anga
wakandakwa, “Dé talimba yéku mawulé vékute yékunmba yaréndén.
Bulaa yandékwa mawulé wa talimba yandén mawulat taalékéran.
Yékunmbaa-sékéyak wa yaréndékwa.” Naakandakwa. 16 Ma jéraawu ye,
yékunmba yatéte, det Gorké yéku kundi male watéménék. Yate wawutén
kundi vékuménu Got ménat yékun yakandékwa. Yate ména kundi
vékukwa akwi du dakwat waak wa yékun yakandékwa.

Gotna jémbaamba yaalan du dakwat ani yapaté ma yaménék

5 1 Néma dunyansat ma yakélak yaménék. Det waaruké yambak.
Ména aapat yéku kundi waménéngwa pulak, dunyanét wunga yéku
kundi ma waménék. Ména waayékanjet yaménéngwa pulak, naléwuré
biyaku dunyansat ma yékun ya. 2 Ména aasat yaménéngwa pulak, de
aanyapa dakwasat ma wunga yékun ya. Ména nyanget yaménéngwa
pulak, naléwuré dakwasat waak wunga ma yékun ya.

Du kiyaan kwawitakwasé

3 Nyaan kéraakapuk dakwaséna du kiyaandaru de kwawitakwa
kapmang yarémunaandaru, wa guné wani dakwat ma yékun yangunék.
4 Du kiyaan kwawitakwana nyambalé gwaal yaananngu yarémunaae, wa
lat yékun yakandakwa, makal nyambalé yaréndaka lé pulak det yékun
yalénngé. Wan deku musé wa. Akwi du dakwa deku aasa aapa, yaayéngu
gwalngu baambungwat waak ma yékun yandarék. Yandaru Got véte
deké mawulé yakandékwa. 5 Du kiyaan kwawitakwa nyaan kéraakapuk
ye kwawi kwaamunaae, wa anga yénga walu, “Got wunat yékun
yakandékwa.” Wunga wate dat waate lé gaan nyaa dat waatakupékaré-
kalékwa, lat yékun yandénngé. Yalu Gotna jémbaamba yaalan du dakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wani taakwat yékun yakandakwa. 6 Du kiyaan kwawitakwasé deku
sépéké male vékulaka-munaandaru, wa deku mawulé kapérandi yaké
yakwa. Yandu kiyaan du dakwa Gorké vékulakakapuk yandakwa pulak,
wa Gorké katik vékulakaké daré. Gotna jémbaamba yaalan du dakwa
wani dakwaké katik vékuké daré. 7 Du kiyaan kwawitakwat wani kundi
ma waménék. Waménumbut de vékwe yéku mawulé vékute akwi du
dakwana ménimba yékunmba yaréndarék. 8 Gotna jémbaamba yaalan
du dakwa deku kémngé yékun yakapuk yamunaae, wa de Gotna kundi
vékukapuk yate wani kundi wa kuk kwayéndakwa. Wunga yandaka
deku kapérandi mawulé Gotna jémbaamba yaalakapuk yan du dakwana
kapérandi mawulat wa taalékéran. De wan kapéremusé yakwa du dakwa
wa.

9 Du kiyaan kwawitakwa némaamba (60) kwaaré yéndu aanyapa ye
yarélu léku yé ma viyaataka nyéngaamba. Viyaatakatake lat ma yékun
yangunék. Lé talimba nakurak duwale male lé yarak? Wunga yarélénngé
lat ma yékun yangunék. 10 Talimba anga lé yak? Lé yéku mawulé vékute
du dakwale yéku jémbaa yaléka léké anga daré wak? "Lé wan yéku
taakwa wa." Wunga daré wak? Talimba lé nyambalat yékun yate, nak
gaayé du dakwat kakému lé kwayék? Léku yé kavérékngapuk yate Gotna
du dakwat yékun lé yak? Guné wani taakwat ma yékun yangunék.
Du dakwa géraandaka lé deku mawulé yékun yate dele jémbaa yate,
késpulak nakpulak yéku jémbaa lé yak? Wanngé ma léku yé nyéngaamba
viyaatakatake lat ma yékun yangunék.

11-12 Du kiyaan kwawitakwa biyaku yaténdaru guné deku yé
nyéngaamba viyaatakaké yambak. Yate deké vékumbak. De taale anga
wakandakwa, "Nané kwawitakwa kwaakanangwa. Kwawi kwaate
Krais Jisasna jémbaa male yakanangwa. Yi, wan wanana wa." Wunga
watake kukmba kalmu nak mawulé yate, du kumbiké nakapuk mawulé
yamunaate, wa Krais Jisaské, "Yi, wan wanana wa," naandarén wani
kundi yaasékaké daré? Yaasékatake Kraisét kuk kwayéndaru anga
wakandakwa, "De wan paapu yakwa dakwasé wa." Naakandakwa. 13 Du
kiyaandaka kwawitakwa biyaku téte, jémbaa yamuké saalakute, de akwi
gaamba wulaate yététe, jémbaa yamba yandakwe wa. Yate baka yatéte
de kapére kundi bulte sémndakwa, nak du dakwaké. Sémte nak du
dakwana jémbaaké vékulakate bulndakwa. Dekét deku jémbaaké yamba
vékulakandakwe wa. Wunga yate wa kapérandi kundi bulndakwa.

14 Kwawitakwa biyaku téte wunga katik yatéké daré. De nak
du kumbiye rate nyambalé kéraae gaaké kurkale véte yékunmba
yarékandakwa. Wunga mawulé yawutékwa. De wunga yandaru nana
maama det véte, wa Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat
kapérandi kundi katik waké daré. 15 Du kiyaan kwawitakwa ras bulaa
Gotna kundi yaasékatake Satanna kundi wa vékundakwa. Wani muséké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékulakate wa wani kundi ménat wawutékwa. 16 Krais Jisaské yékunmba
vékulakakwa taakwa yarélu léku kémba rakwa taakwana du kiyaandu,
wa lé wani taakwat ma yékun yalék. Krais Jisasna jémbaamba yaalan
du dakwa wani jémbaa katik yaké daré. Du kiyaan kwawitakwa nyaan
kéraakapuk ye baka yarélu Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa lat
wunga ma yékun yandarék.

Néma dusé

17 Néma dusé Krais Jisasna jémbaa yandaru, wa guné det yéwaa ma
kwayéngunék. Néma dusé yéku jémbaa yate Krais Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwat yékun yandaru guné déku jémbaamba yaalan du
dakwa det yéwaa ras waak ma kwayéngunék. De apamama yate Krais
Jisasna kundi wate, déku jémbaaké gunat kurkale yakwasnyéndaru, det
yéwaa ras waak ma kwayéngunék. 18 De jémbaa yate yéwaa kéraamuké,
du nak talimba Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén: Bulmakau
jémbaa yate wit sék vakinékundaru guné deku tépngé gikétakngé
yambak. De wani jémbaa yate wit sék ras yénga kandaru. Wunga
viyaatakandéka nak du Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén: Jémbaa
yakwa du jémbaa yate wa yéwaa kéraakandakwa. Gotna nyéngaamba
talimba wunga viyaatakandén.
19 Du nak anga wamunaandu, “Wani néma du kapérandi musé yandén.”
Naandu méné wunga wakwa duna kundi vékuké yamarék. Du vétik
kupuk wunga wandaru, wa deku kundi ma vékuménék. 20 Néma du ras
kapéremusé yamunaandaru méné det némaanmba ma waménék, akwi
néma duna ménimba. Wani néma du vékutake wup yate kapéremusé
yakapuk yamuké, wani kapéremusé yan duwat némaanmba ma waménék.
21 Méné wani kundi ma véku. Got, Krais Jisas, Gotna kundi
kure gaayakwa dunyansé de wunga wa wuné véndakwa. Véndaka
deku ménimba téte ménat némaanmba wawutékwa, wani kundi
vékuménénngé. Méné duna kundiké vékusékngapuk yate, yandén muséké
bari anga wambak, “Kapérandi musé wa.” Naaké yambak. Taale déku
kundi vékwe kurkale vékusékte kukmba déké ma waménék. Méné akwi
du dakwat nakurak kundi male ma waménu. Ména du dakwat nak kundi,
nak du dakwat nak kundi waké yambak. 22 Taale duna jémbaa vétake
déku kundi vékutake déké vékusék-ngaménéngwa. Wani du yéku du
randu méné vékusékte déku maakamba taamba taakate dat ma anga
waménék, “Méné néma du ma téménék. Néma du téte wa Krais Jisasna
jémbaa yakaménéngwa.” Dat wunga ma wa. Wani duké vékusékngapuk
ye bari wani kundi waké yambak. Méné déké vékusékngapuk ye wani
kundi dat wamunaaménu, dé néma du téte kapéremusé yandu, dale,
ménale, “Wan kapérandi musé yakwa du wa,” naakandakwa. Ma yéku
mawulé vékute yéku musé male yaménék.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Késépéri apu wa ména biyaamba tindékwa. Wunga wandaka wa
vékuwutén. Méné kulak male kaké yambak. Wain kulak ayélap ma
kaménék. Kaménu ména biyaa yékunmba tékandékwa.
24 Du ras kapéremusé yandaka de akwi du dakwa véte deké
vékusékndakwa. Ras kapéremusé yandaka du dakwa vékapuk yate deké
yamba vékusékndakwe wa. Kukmba akwi du dakwa wani kapéremuséké
vékusék-ngandakwa. Vékusékndaru wa Got wani duwat yandarén
kapéremusé yakata-kandékwa. 25 Du ras yéku jémbaa yandaka akwi du
dakwa véte deké vékusékndakwa. Ras yéku jémbaa yandaka du dakwa
vékapuk yate deké yamba vékusékndakwe wa. Kukmba akwi du dakwa
deku yéku jémbaa véte deké vékusék-ngandakwa. Kapéremusé yan
duké vékusékngé yandakwa pulak, wa yéku duké waak wunga vékusék-
ngandakwa.

Nak dumba jémbaa yakwa du dakwa

6 1 Nak dumba jémbaa yakwa du dakwa ras Krais Jisasna jémbaamba
wa yaalandarén. Yaale det jémbaa kwayékwa duké anga ma
wandarék: "De wan nana néma du wa. Nané deku kundi vékute yéku
jémbaa ma yakwak deké." Naakandakwa. Det jémbaa kwayékwa duna
jémbaa sépélak yamunaandaru, Krais Jisasna jémbaamba yaalakapuk
yan du dakwa det véte, Gotna yé, Krais Jisaské wananén kundiké
waak wa kapérandi kundi wakandakwa. 2 Jémbaa kwayékwa du Krais
Jisaské yékunmba vékulakandaru wa jémbaa yakwa du dakwa anga
wakandakwa, "Nané akwi Krais Jisasna jémbaamba wa yaalananén.
Yaale nana néma duké néma mawulé yate deku kundi kurkale ma
vékukwak." Naate yéku jémbaa ma yandarék, det jémbaa kwayékwa
duké. De anga katik waké daré, "Nana néma du waak Krais Jisasna
jémbaamba wa yaalandarén. Bulaa nané aanyé waayéka nyangengu
pulak yatéte nané deku kundi katik vékuké nané." Wunga katik waké
daré.

Nané ma ani yapaté yate yékunmba yatékwak

3 Méné Gotna kundiké du dakwat yakwasnyéte, wawutékwa kundi
kurkale ma waménék, akwi du dakwat. Nana Néman Du Jisas Krais
wan kundiké anga wanangwa, "Yi, wan wanana wa." Naanangwa.
Nané wani kundi vékute Gotna kundiké vékusék-nganangwa. 4-5 Du
ras nak pulak kundi wate deku yé kavérékte deku mawulémba anga
wandakwa, "Nané yékunmba vékusékte yékun yarénangwa." Wunga
wate yamba vékusékndakwe wa. Baka yaténdakwa. Deku mawulé kapére
ye téndéka wa nak duké kalik yate, rakarka yate dele waarundakwa.
Waarute nak duna kundiké kalik yate, du dakwat papukundi wate wa
waaru waariyandakwa. Wani duna mawulé kapére ye téndéka wa deku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulémba anga wandakwa, “Nané Gotna kundi vékute wa némaamba
musé kéraakanangwa.” Wunga wandakwan wan paapu wa yandakwa. De
Gotna kundi yamba vékusékndakwe wa.
6 Ma véku. Nané deku muséké jaambikapuk yate Gotna kundi
kurkale vékute, yéku mawulé vékute yékunmba yatékanangwa. Yi,
wan wanana wa. 7 Aasambéré nané kéraandarén sapak musé ras yamba
kure yaanangwe wa. Baka yaananén. Kukmba kiyaae musé ras katik
kure yéké nané. Baka male yékanangwa. Wunga vékusék-nangwa.
8 Nané kakému laplap randu wan yaak wa. Képmaana nak muséké
katik vékuké nané. 9 Du dakwa némaamba musé kéraaké jaambindaru
wa deku mawulé kapére yaké yakwa. Yandu yékéyaak yandaru deku
kapérandi mawulé det taakatépéndu kapéremusé yate wa lambiyak-
ngandakwa, baalé taakandarén baangwimba vaakére lambiyakndakwa
pulak. 10 Du dakwa yéwaaké jaambindaru késpulak nakpulak kapéremusé
némaamba yakandakwa. Du dakwa ras yéwaa kéraaké néma mawulé
yate, Gotna kundi kuk kwayéndaka deku mawulé kapére ye téndéka deku
mawulémba néma kaangél wa vékundakwa.

Ma apa tapa yate yékunmba yatéménék

11 Méné Gotna du téte wunga katik yaké méné. Méné apa tapa yate
anga ma yaménék. Yéku musé yate Gotna kundi vékute yékunmba
yaté. Méné Gorké yékunmba vékulakate du dakwaké néma mawulé
ma yaménék. Méné kaangél kutte ma apa tapa yate yékunmba yaté.
Méné nak du dakwaké mawulé yate det ma yakélak ya. 12 Du nak,
nak duwale péte yéte det taalékéraké mawulé yate, apa tapa yate wa
pétékandékwa. Wunga yate wani duwat taalékérandu wa dat yéku
musé kwayékandakwa. Méné pétékwa du pulak apa tapa yate, Gotna
jémbaa ma yaménék. Yate déku kundi kurkale vékuménu déku yéku
mawulé kwayéndu apapu yékunmba yatépékakaménéngwa. Talimba
du dakwana ménimba téte anga waménén, “Néman Duké yékunmba
vékulakawutékwa.” Naaménénga wa Got ménat waandén, déku jémbaa
yate kulémawulé kéraae apapu yékunmba yatépéka-ménénngé.
13 Got akwi musé wa yandén. Yate yaamambi kwayéndén. Kwayéndéka
wa yaténdakwa. Aanat véndékwa. Talimba Krais Jisasna maama dé
viyaandékngé yandaka Pontius Pailatna ménimba téte déku jémbaaké
kundi yékunmba bulndén. Dé waak aanat véndékwa. Bulaa Gotna
ménimba téte ménat ani kundi némaanmba wawutékwa. 14 Méné Gotna
jémbaa yaasékaké yambak. Déku jémbaa kurkale yate yékunmba ma
yatéménék. Déku jémbaa yaavan kurké yambak. Yate nana Néman
Du Jisas Krais nakapuk yaaké yandékwa nyaaké ma kaavéréménék.
15 Got dékét déku kapmang wandu wa Jisas Krais nakapuk waambule
yaakandékwa. Got dé kapmang wa yéku mawulé kwayéndékwa, akwi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du dakwat. Akwi néma duwat taalékére dé kapmang wa akwi néma
duna néma du randékwa. Nak néma du nak yamba re wa. 16 Nané akwi
du dakwa kiyaanangwa. Dé nakurak katik kiyaaké dé. Rapékandékwa.
Déku gaayémba dé néma nyaa pulak wa véténdékwa. Yandu nané déku
gaayét ye apakmba tékanangwa. Dé rakwanét katik ye kwambaliké nané.
Du nak dat talimba yamba véndakwe wa. Kukmba waak du dakwa dé
katik véké daré. Nané déku yé apapu ma kavérékngwak. Déku mayé apa
rapéka-kandékwa apapu apapu. Yi, wan wanana wa.

Némaamba musé asé kurerékwa du dakwa

17 Méné ani képmaana musé asé kurerékwa du dakwat anga ma
waménék. "Guné guna yé kavérékngé yambak. Guné Gorké ma
vékulaka. Guné yékunmba raké yate, ani képmaana muséké vékulakaké
yambak. Wani musé katik rapékaké dé. Got akwi musé nanat baka wa
tiyaandékwa. Nané mawulé tawulé yate yékunmba rananénngé wa nanat
tiyaandékwa. 18 Guné du dakwat ma yékun yangunu. Det yékun yate
yéku jémbaa némaamba ma yangunék. Yéku mawulé vékute guna musé
muni waatate, nak du dakwat ma kwayéngunék." Wunga ma wa. 19 De
wani kundi vékute wunga yate yéku kulémawulé kéraakandakwa. Kéraae
yékunmba yatékandakwa. Kukmba Gorale yékunmba rapéka-kandakwa
apapu apapu.

Méné Gotna jémbaaké ma kurkale véménék

20 Timoti, méné ma véku. Got ménat wandén jémbaa kurkale ma
yaménék. Déku jémbaaké yékunmba véte déku kundi kurkale ma
vékuménék. Du dakwa ras Gorké vékulakakapuk yate baka kundiké wa
anga wandakwa, "Nané déku kundi vékuséknangwa." Wunga wate paapu
wa yandakwa. Méné deku kundi vékuké yambak. 21 Du dakwa ras anga
wandakwa, "Nané akwi yéku kundi vékuséknangwa." Wunga wate Gotna
kundi wa kuk kwayéndarén. Kuk kwayéte Gotna yaambu yaasékatake
kapérandi yaambumba wa yéténdakwa. Méné deku kundi vékuké
yambak.

Got ménéké sémbéraa yate ménat yékun yandénngé wa dat
waatakuwutékwa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pol Timotiké kukmba viyaandén nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Timoti dé Polale sékét nakurakmba jémbaa yambérékwa du wa. Wungamba wa Pol ani nyéngaa Timotiké viyaae kwayésatindén, dé véte yéku yapatémba male yaténdénngé. Timoti Jisaské yékunmba vékulakamuké katik saalakuké dé. Yate Jisas Kraiské kundi kwayéndékwa yapaté katik yaasékaké dé. Gotna kundi vékute wandékwa pulak dé ma yandu. Dat vakmi yaatatakate kaangél kwayékwa dunyanséké katik vékuké dé. Dé apamama yate Got dat kwayéndén jémbaa ma yandu.

Timoti yéku mawulé kuretékapuk yakwa dunyanséna waangété kundi katik vékuké dé. Wani baan kundi vékukwa du dakwana mawulé wa yaavan kutndékwa. Timoti ma Pol yakwa yapatéké kurkale vékute, yandén pulak yate, Jisaské yékunmba vékulakate, yéku mawulé vékute, nak du dakwaké néma mawulé yate, akwi vakmi ma yaatandu. Wunga yandu yékun yaké yakwa. Naandén Pol.

---

1 1-2 Méné Timoti, méné ké wuné Pol ani nyéngaa viyaataka-wutékwa. Wuna kundi vékutake Krais Jisasna jémbaamba yaale wuna nyaan pulak yatéménénga wa méné ké néma mawulé yawutékwa. Got wandéka wa wuné Krais Jisasna kundi kure yékwa du téwutékwa. Téte a déku kundi kwayéwutékwa, déku kundi yékunmba vékukwa du dakwa kulémawulé kéraae yékunmba yatépéka-ndarénngé.

Nana aapa Got méné ké mawulé yate ménat yékun yate, méné ké sémbéraa yate, yéku mawulé kwayéte, nana Néman Du Krais Jisas wunga male yandu, méné yékunmba yatékaméénéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Gotna kundi kwayémuké katik wup yaké nané

3 Talimba wuna gwaal waaranga maandéka bakamu yéku mawulé vékute de Gorét waatakundarén. Yandarén pulak wuné yéku mawulé vékute Gorét waatakuwutékwa. Waatakute méné ké vékulakate déku yé kavérékte gaan nyaa dale kundi bulwutékwa, méné ké. 4 Talimba méné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaasékaké yawutéka méné sémbéraa yate géraaménén. Géraaménénngé
vékulakawutékwa. Yate wuné nakapuk méné véké wa néma mawulé
yawutékwa. Nakapuk méné vétake wa yéku mawulé vékute mawulé
tawulé yakawutékwa. 5 Méné Gorké yékunmba vékulakaménénga wa
ménéké vékulakawutékwa. Talimba ména baambu léku yé Lois, lé yéku
mawulé vékute wa Gorké yékunmba vékulakalén. Ména aasa Yunis
waak yéku mawulé vékute wa Gorké yékunmba vékulakalén. Méné
waak, bét vékulakan pulak, wa déké yékunmba vékulakaménéngwa.
Wunga vékusékwutékwa. 6 Vékusékte wa ani kundi ménat wawutékwa:
Talimba ména maakamba taamba taakawutéka wa Got ménat yéku
mawulé kwayéndén, déku jémbaa yaménénngé. Got kwayén mawuléké
vékulaka-pékatéte déku jémbaa yékunmba yatépéka-kaménéngwa.
Ménat wunga wawutékwa. 7 Got yéku mawulé tiyaandénngé, nané nana
mawulé yékunmba téndu apamama yate yatékanangwa. Akwi muséké,
du dakwaké waak, katik wup yaké nané. Du dakwaké néma mawulé
yakanangwa. Nané kapéremusé yakapuk yamuké, wa nana sépé nana
mawuléké kurkale yate yékunmba yatékanangwa. Wunga yaténanénngé,
wa Got nanat yéku mawulé tiyaandén.

8 Yéku mawulé ménat kwayéndénngé, méné wupnékéti yaké yambak.
Kundi ma kwayéménék, nana Néman Duké. Dat kuk kwayéké yambak.
Wuné Néman Duké yéku kundi kwayéwutéka kalik yandarénmba wa
kalapusmba a rawutékwa. Wunat kuk kwayéké yambak. Got mayé apa
kwayéndu méné apamama yate déku kundi ma kwayéménék. Kwayéte
kalmu méné waak kaangél kurké méné kapuk? Wani kaangélké wup yaké
yambak. 9 Got nanat wa yékun yandén. Yékun yandénngé, nané apapu
apapu yékunmba yatépéka-kanangwa. Nanat yékun yatake nanat wa
waandén, déku du ténanénngé. Yananén yéku jémbaat vétake dé nanat
wunga yak kapuk? Yamba wa. Déku mawulémba nanéké vékulakate
sémbéraa yate yékunmba véte wa nanat baka yékun yandén. Talimba
Got wa wandén, Krais Jisas yaae nanat yékun yandénngé. Ani képmaa
yakapuk yandén sapak Got wandén, Krais Jisas nanat yékun yandu nané
déku du dakwa ténanénngé. 10 Talimba Got wunga wandén. Wandéka
wa Krais Jisas yaandén, nanat yékun yaké. Yaandéka nané dé vétake Got
talimba wan kundiké wa vékuséknangwa. Krais Jisas yaae apamama
yandénngé, nané kiyaae katik lambiyakngé nané. Dé yaae Gotna kundi
wandénngé, nané déku kundi vékute apapu apapu yékunmba tépékaa-
kanangwa. Wunga vékuséknangwa.

11 Got wunat wa wandén, wuné déku kundi kure ye kwayéte déku
jémbaaké det yakwasnyéwuténngé. 12 Wandéka wunga yawutéka
kapéremusé yandaka wa wuné kaangél kuruwutékwa. Gorké wa
vékusékwutékwa. Dé wunat jémbaa tiyaandéka wa déku jémbaa
yawutékwa. Yate déké yékunmba vékulakawutékwa. Dé wunéké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba vérépékaa-kandékwa. Wunga vékusékwutékwa. Vékusékte déku jémbaa yamuké yamba wupnékéti yawutékwe wa. Déku jémbaa yatépéka-kawutékwa. Néman Du nakapuk yaandu wuné dé véte déku jémbaa yasékéyak-ngawutékwa.

13 Ménat yéku kundi wa wawutén. Apamama yate wani kundi kurkale ma vékuménék. Vékute wawutén pulak ma yaménék. Krais Jisasale nané nakurakmawulé yate a déku du ténangwa. Téte nané déké yékunmba vékulakate, du dakwaké néma mawulé yanangwa. Méné wunga yatéte déké yékunmba vékulaka-pékatéte deké néma mawulé ma yapékaménék. Wani kundi ma véku. Wani kundi yaasékaké yambak. 14 Gotna Yaamambi nana mawulémba randékwa. Rate wa nanat mayé apa tiyaandékwa. Méné déku mayé apa kéraae Gotna kundi yékunmba vékute wani yéku kundi némaamba du dakwat ma kwayéménék. Kwayéte jéraawu ma yaménék, de wani kundi yaavan kurkapuk yamuké.

15 Esia provinsmba tékwa du dakwa de akwi wunat kuk kwayéndarén. Wani provinsmba tékwa du, Figelus ambét Hermogenes waak wunat kuk kwayémbérén. Wunga wa vékusékméénéngwa. 16-17 De yan pulak, Onesiforus yamba yandékwe. Wuné kalapusmba rawutéka dé Rommba saambake wunéké waake waake kukmba véndén wuné. Wunat kuk yamba kwayéndékwe wa. Wuné vétake késépéri apu yaae wunale yatéte yéku kundi wandéka wuna mawulé yékunmba tén. 18 Néman Du déku kémngé yékunmba véndu, wa de yékunmba yatékandakwa. Wunga mawulé yawutékwa. Talimba Efesusmba yaréte, késépéri apu dé Gotna du dakwaké vékulakate yéku jémbaa yandén. Wunga wa vékusékméénéngwa. Néman Du yaaké yakwa nyaa dé Onesiforuské yékunmba véte dat yékun yakandékwa. Wunga mawulé yawutékwa.

Méné Krais Jisasna waariyakwa du pulak ma yékunmba yatéménék

2 1 Wuna nyaan pulak tékwa du Timoti, méné ma véku. Krais Jisas nanéké sémbéraa yate nanat yékun yandéka wa dale nakurakmawulé yate yaténangwa. Méné wunga yatéte ma apamama yaménék. 2 Talimba némaamba duna ménimba téte yéku kundi kwayéwutén. Kwayéwutéka vékuménén wani kundi yéku mawulé vékukwa duwat ma kwayéménék. Kwayéménu de ména kundi kurkasale vékute nak du dakwat kurkale yakwasnyé-kandakwa.

3 Waariyakwa du apamama yate tékwa pulak, ma apamama yate téménék. Méné Krais Jisasna yéku du téte, apamama yate, de ménat yaavan kutmuké, katik wup yaké méné. Méné nanale sékét ma kaangél kutménék. Kaangél kutmuké wup yaké yambak, méné.

4 Ani gwaaménja kundi kupuk ma véku. Waariyakwa du waariyaké yate déku néma duna kundi vékuké mawulé yandékwa. Mawulé yate déku néma duna kundi vékute wa dé waariyandakwa jémbaa male

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandékwa. Késpulak nakpulak jémbaa yamba yandékwe wa. 5 Taale
du nak pétémuké apakundi vékukandékwa. Vékutake dele péte ye det
taalékératake dé taale ye yéku musé kéraakandékwa. Deku apakundi
vékukapuk yamunaae, wa wani yéku musé katik kéraaké dé. 6 Taale du
nak déku yaawimba néma jémbaa yakandékwa. Yate kakému yaanantake
kukmba dé némaamba kakému kéraakandékwa. 7 Wani gwaaménja
kundi kupukngé ma vékulaka. Vékulakaménu Néman Du yéku mawulé
kwayéndu méné akwi kundiké kurkale vékusék-ngaménéngwa.
8 Wuné Gotna kundi kwayéte wa Jisas Kraiské wa wawutékwa. Dé
nana gwaal waaranga maandéka bakamu Devitna kémba wa téndén. Dé
kiyaandéka Got wandéka wa nakapuk taamale waarapndén. Waarape
randékwa. Méné déké ma vékulakaménék. 9 Wuné Gotna kundi
kwayéwutéka wa wunat baangwit gindarén, kapéremusé yakwa duwat
gindakwa pulak. Wunat giye kalapusmba kusola-takandarén. Gotna
kundit yamba gindakwe wa. Baka randékwa. 10 De wunat kapéremusé
yandaka kaangél kutte wuné wup yamba yawutékwe wa. Got du dakwat
wa waandén, de déku du dakwa téndarénngé. Got det waak yékun yandu
de Krais Jisaské yékunmba vékulakate kulémawulé kéraae dale apapu
apapu yékunmba rapéka-kandakwa. Wunga mawulé yawutékwa. Yate
deké vékulakate wa kaangél kutte apamama yate yatéwutékwa.
11 Némaamba du dakwa Krais Jisaské ani kundi wandakwa. Ani yéku
kundiké anga wanangwa, "Yi, an wanana wa."
Dé kiyaan pulak, nané dale kiyaamunaae, kukmba dale apapu apapu
yékunmba rapéka-kanangwa.
12 Apamama yate, déku jémbaa yaamunaae, wa kukmba nané dale
néma du rate nak du dakwaké yékunmba vékanangwa.
Nané anga wamunaae, "Dé yamba véséknangwe wa." Wunga
wananu, wa dé nanéké anga wakandékwa, "Wuné de yamba
vésékwutékwe wa." Naakandékwa.
13 Dé wandékwa pulak yandékwa. Nané wanangwa pulak yakapuk
yamunaananu, wa dé apapu wandékwa pulak yakandékwa.
Krais Jisasna wani kundiké anga wanangwa, "Yi, wan wanana wa."
Naanangwa.

Yéku jémbaa yakwa duké Got mawulé yakandékwa

14 Méné Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat wani kundi ma
kwayéménék. Kwayéménu de wani kundiké katik yékéyaak yaké daré.
Gunè Gotna ménimba wa ténguné ngwa. Téte det anga ma waménék,
"Gunè Gotna ménimba téte, kundi bulte, késpulak nakpulak kundiké
katik waaruké gunè." Wunga ma waménék. Du dakwa waarundaru deku
mawulé yékunmba katik téké dé. Nak du dakwa waarundakwa kundi
vékundaru deku mawulé yékéyaak yakandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Méné Gotna ménimba yatéte yéku jémbaa yate, Got ména jémbaa
véte ménéké yéku mawulé yandénngé, wa méné néma jémbaa ma
yatépékaménék. Yate det Gotna kundiké kurkale ma yakwasnyéménék.
Déku kundi yékunmba vékundarénngé, det kurkale ma waménék. Yate
déku ménimba yatéte yaménén jémbaaké katik nékéti yaké méné. 16 Du
ras Gorké vékulakakapuk yate wa baka kundiké wandakwa. Wunga
wandaka nak du dakwa deku kundi vékute wa Gorké kuk kwayéndakwa.
Méné deku kundi vékuké yambak. 17 Makalkéri waasé némaan yate duna
sépé yaavan kurkandékwa. Deku kundi waasé yakwa pulak némaan
yandu nak du dakwa vékundaru, wa wani kundi deku mawulé yaavan
kurkandékwa. Himeneus ambét Filetus bét wani kundi wa kwayé-
mbérékwa. 18 Du kwaami viyaaké vi vaanéndaka baka yékwa pulak, bét
yéku kundiké vaanémbérén. Vaanétake bét papukundi wa wambérékwa.
Anga wambérékwa, “Nané kulémawulé kéraae wa taamale waarapnanén.
Waarape kukmba kiyaae nakapuk katik taamale waarapké nané.” Naate
paapu wa yambérékwa. Paapu yambéréka Néman Duna jémbaamba
yaalan du dakwa ras wani kundi vékute, Gotna kundi yamba yékunmba
vékundakwe wa.

19 Gotna du dakwa wani kundi katik vékuké daré. Nak du Gotna
du dakwana mawulé katik yaavan kurké daré. Gotna du dakwa
taawutakandarén kwaatmu pulak yékunmba tékandakwa. Nak du wani
kwaatmu katik pélké daré. Ani kundi du nak wa viyaatakandén Gotna
nyéngaamba: Néman Du wa vékusékndékwa, déku jémbaamba yaalan du
dakwaké, déku jémbaamba yaalakapuk yan du dakwaké waak. Nak du
waak anga viyaatakandén: Néman Duna jémbaamba yaalan du dakwa
kapérandi mawulé ma yaasékandarék. Wunga viyaatakandén.

20 Ani gwaaménja kundi ma véku. Késpulak nakpulak dis wa
taakandarén néma gaamba. Dis ras gol matut yandarén. Ras silva matut
yandarén. Néma yéwaa kwayétake wa wani yéku laku dis yandarén.
Ras yéwaa kwayékapuk yate wa miyémba taandarén. Ras képmaat
yandarén. Yéku dismba yéku kakému taakandakwa. Ras dismba baka
musé taakandakwa. 21 Du dakwa kapérandi mawulé yaasékatake yéku
mawulé vékumunaae, wa de yéku kakému taaka-ndarén dis pulak wa
rakandakwa. De deku Néman Du Gotna du dakwa rate, déku jémbaa
yaké mawulé yate, déku kundiké wa kaavéréndakwa. Kaavéréte dé
wandu wa déku jémbaa yékunmba yakandakwa.

22 Biyaku du dakwa yakwa pulak kapérandi mawulé yaké yambak.
Méné yéku mawulé vékute ma kurkale yaréménék. Méné Gorké ma
yékunmba vékulaka-pékatéménék. Méné du dakwaké néma mawulé ma
yaménék. Méné nak duwale waarumbak. Ma yékunmba yaréménék. Du
ras yéku mawulé vékute wa Néman Duwat waatakundakwa, det yékun
yandu de wunga yékunmba yarémuké. Yandakwa pulak, wunga ma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaménék. 23 Du ras waangété yate kundi gwaamba gwaamba bulndakwa.
Bulte kukmba waaru waariyandakwa. Méné dele bulké yambak.
24 Néman Duna jémbaa yakwa du katik waaru waariyaké dé. Dé yéku
mawulé vékute nak du dakwat yékun yakandékwa. Dé Gotna jémbaaké
du dakwat kurkale yakwasnyé-kandékwa. 25-26 Du dakwa ras déku
kundi vékukapuk yamunaandaru wa dé det yakélak wakandékwa, déku
kundi vékundarénngé. Det katik rakarka yate waaruké dé. Talimba
Satan baangwi yaasnyétake déku baangwimba wa de kutndén. Det kure
wandéka wa déku kapérandi mawulé vékute déku kundi vékundakwa.
Kalmu Got det yékun yandu kapérandi mawulé yaasékatake waambule
Gotna kundi vékuké daré kapuk? Kalmu Gotna kundi vékute kulémawulé
kéraae Satan yaasékatake yaange ye yékunmba yatéké daré kapuk?
Néman Duna jémbaa yakwa du, méné wani muséké vékulakate nak
duwat ma yakélak kundi kwayéménék.

Sésékuk sékéyak yaaké yakwa sapak némaamba kapérandi musé yakandakwa

3 1 Sésékuk sékéyakmba yaaké yakwa sapak kapérandi musé yaandu
du dakwa kaangél kurkandakwa. Méné ani kapérandi muséké
vékuménénngé mawulé yawutékwa. 2 Du deku sépéké, deku yéwaaké
male vékulaka-kandakwa. Vékulakate nak duwat katik kwayéké
daré. De dusék yate deku yé male kavérékte nak duwat, Gorét waak
waarukandakwa. Deku aasa aapana kundi katik vékuké daré. Nak du det
yékun yandaru de wani duké yéku mawulé katik yaké daré. De Gotna
kundi katik vékuké daré. 3 Deku kémngé katik mawulé yaké daré. De
rakarka yate, nak du dakwale kurkale katik téké daré. De papukundi
wakandakwa nak du dakwaké. De kapérandi mawulé vékute kapérandi
musé yakandakwa. De apamama yate nak du dakwat viyaakandakwa.
Yéku mawulé vékukwa akwi du dakwaké kalik yakandakwa. 4 Deku
du dakwa maamat kwayékandakwa. De kurkale vékulakakapuk yate,
mawulé yandakwa pulak bari yakandakwa. Yate anga wakandakwa,
“Nanékét nané néma du a ténangwa.” Naakandakwa. De Gorké kalik
yate késpulak nakpulak kapérandi muséké mawulé yakandakwa. 5 Paapu
yandaru nak du dakwa det véte deké anga wakandakwa, “De Gotna
kundi vékute yékunmba wa téndakwa.” Wunga wandaru de Gotna mayé
apat kuk kwayéte paapu yakandakwa. Wani kapérandi musé yakwa duké
kuk ma kwayéménu.
6 Wani du ras paapu yate, paakute, wa deku kundi yéku mawulé
vékukapuk yakwa dakwasat wandakwa. Wandaka wa wani dakwasé
deku kundi vékundakwa. Talimba wani dakwasé kapéremusé wa
yandarén. Yatake wani kapéremuséké vékulakate sémbéraa yandaka
deku mawulé yamba yékunmba te wa. Yate wa deku mawulémba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékulakate késpulak nakpulak kundi vékuké wa mawulé yandakwa.
7 Yate wa Gotna kundi vékuséknge yapatindakwa. Wunga yate wa wani
duna kundi vékundakwa. 8 Talimba du vétik Janes ambét Jambres nana
gwaal waaranga maandéka bakamu Mosesna kundit kuk kwayémbérén.
Mosesna kundit kuk kwayémbérén pulak, wani dakwat wakwa du wa
de yéku kundit kuk kwayéndakwa. Kwayéndaka deku mawulé kapére ye
téndéka wa paapu yate anga wandakwa, "Nané yéku kundi yékunmba
vékunangwa." Wunga wate yamba yékunmba vékulakandakwe wa.
Deku jémbaa bari késkandékwa. 9 Talimba Janes ambét Jambreské du
ras anga wandarén, "Kapérandi mawulé vékute wa bét waangété jémbaa
yambérékwa." Wunga watake bérku kundi nakapuk yamba vékundakwe
wa. Bérku jémbaa késén pulak, wa wani duna jémbaa bari késkandékwa.
Akwi du dakwa deku jémbaa véte anga wakandakwa, "Wan kapérandi
mawulé vékute wa waangété jémbaa yandakwa." Naate deku kundi
nakapuk katik vékuké daré.

Méné apamama yate Gotna kundi ma kurkale vékupékaaté-ménék

10 Méné wunga yaké yambak. Méné wunale yeyé yaayatéte jémbaa
yawutéka wa véménén. Wuné det yéku kundi kwayéwutéka wa
vékuménén. Wuné Gorké yéku jémbaa ras waak yaké mawulé yawutéka
wa vékusékménéngwa. Gorké yékunmba vékulakate, du dakwaké néma
mawulé yate det yékun yawutéka wa véménén. Wuné apamama yate
Gotna kundi yaasékakapuk yate yékunmba téwutéka wa véménén.
11 De wunat kapérandi musé yandaka wuné kaangél kuruwutéka wa
véménén. Talimba wuné Antiok, Aikoniam, Listramba waak yaréwutéka
wunat némaamba kapérandi musé yandaka néma kaangél kuruwutéka
wa vékusékménéngwa. Wunat wunga yandaka Néman Du wunat yékun
yandéka wa yékunmba téwutén. 12 Krais Jisasale nakurakmawulé yate
tékwa akwi du dakwat déku maama yaavan kurkandakwa. 13 Kapérandi
musé yakwa du dakwa, paapu yakwa du dakwa waak kapérandi musé
yatépéka-kandakwa. Yate kapérandi musé ras waak yakandakwa. Yate
papukundi wandaru nak du dakwa deku kundi vékundaru deku mawulé
kapére yaké yakwa. Yandu papukundi wakwa du dakwana mawulé waak
kapére yaké yakwa.
14 Méné yaténdakwa pulak yatéké yambak. Talimba nané ménat
yéku kundi yakwasyénanga yékunmba wa vékuménén. Nané wani
yéku kundi yakwasnyan du dakwa wa vékusékménéngwa. Vékusékte
yakwasnyénanén kundi yékunmba ma vékuté-pékaaménék. Wani kundi
yaasékaké yambak. 15 Méné nyambalé yaréménénga wa du dakwa ménat
yakwasnyéndarén, Gotna nyéngaamba talimba viyaatakandarén kundiké.
Yakwasnyéndaka wa wani kundi taale kulékulé yékunmba vékuménén.
Bulaa waak wani kundi méné a yékunmba vékutéménéngwa. Du

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dakwa wani kundi yékunmba vékute wa kulémawulé kéraakandakwa.
Kulémawulé kéraae wa Krais Jisaské yékunmba vékulaka-kandakwa.
Déké yékunmba vékulakandaru Got det yékun yandu wa de yékunmba
rapéka-kandakwa apapu apapu. Wunga wa vékusékméénéngwa.
16 Talimba Gotna Yaamambi wandéka wa Gotna kundi viyaatakandarén
déku nyéngaamba. Nané wani yéku kundi vékumunaae, wa Gotna
kundi vékute, yanangwa kapéremuséké vékusékte, kapérandi mawulé
yaasékatake yéku mawulé vékumuké vékusékte, yéku musé male yamuké
vékute, wunga vékusék-nganangwa. 17 Nané Gotna du wani yéku kundi
kurkale vékwe apamama yate kurkale vékusék naate, wa akwi yéku
jémbaa yakanangwa.

Méné Gotna kundi kurkale ma kwayéménék

4 1 Kukmba Krais Jisas waambule yaae kot vékukwa néma du rate
akwi du dakwana jémbaa vékandékwa. Vétake yandarén jémbaaké
kundi bulkandékwa. Dé yaae néma du rate véké yandékwanngé wa
vékulakawutékwa. Vékulakate bulaa Gotna ménimba, Krais Jisasna
ménimba téte a ménat wawutékwa, yaména jémbaaké. 2 Anga
wawutékwa: Akwi nyaa Gotna kundi ma kwayéménék. De vékumuké
kalik yandakwa nyaa, vékuké mawulé yandakwa nyaa waak ma
kwayéménék. De kapérandi mawulé yandaru méné det némaanmba ma
waménék, wani kapéremusé yaasékandarénngé. Det yéku kundi ma
kwayéménék, deku mawulé yékunmba téndénngé. Méné wani jémbaa
yaasékaké yambakate. De ména kundi vékukapuk yandaru méné det
waaruké yambak. Yate det yéku kundi nakapuk ma kwayéménék.
3 Kukmba du dakwa deku kapérandi mawulé male vékukandakwa.
Vékute kulé kundi vékuké mawulé yate, wani kapérandi kundi
yakwasnyékwa duké waakngandakwa. Waake vétake, dele yeyé yaayatéte
deku kapérandi kundi male vékukandakwa. Gotna kundi vékumuké
kalik yakandakwa. 4 Yate Gotna kundi yaasékatake deku gwaal waaranga
maandéka bakamuna sarésapé male vékukandakwa. 5 Méné apapu yéku
mawulé ma vékuménék. Kapérandi mawulé vékundakwa pulak, vékuké
yambak. De méné ké kalik yate ménat yaavan kutndaru kaangél kurké
yaménéngwanngé vékulaka vékulaka naaké yambakate. Yéku kundi male
ma kwayéménék Krais Jisaské. Kwayéte Got ménat kwayéndén jémbaa
kurkale ma yaménék.

Wuna jémbaa a késkandékwa

6 Wuné wuna jémbaa bari yasékéyak-ngawutékwa. De bari wunat
viyaakandakwa. Viyaandaru wuna nyéki vaakundu kiyaakawutékwa.
Kiyaae ani képmaa yaasékatake yékawutékwa. 7 Du nak dele pétépété ye,
det taalékéramuké apamama ye pétékandékwa. Wuné pétékwa du pulak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apamama yawutén. Ye wa Gotna jémbaa yawutén. Got wunat tiyaandén
jémbaa wa yasékéyakwutén. Gotna kundi yékunmba vékuwutékwa.
Déku kundi yamba yaasékawutékwe wa. 8 Yawuténngé Néman Du
wunat yékun yakandékwa. Waambule yaanda nyaa dé kot vékukwa
néma du rate akwi du dakwa yan jémbaaké kundi bulkandékwa. Bulte
wunat anga wakandékwa, "Méné yéku musé yan du wa." Naatake
wa yéku musé tiyaa-kandékwa. Yawutén jémbaa vétake wa wunat
tiyaakandékwa. Wunat male katik tiyaaké dé. Dé bari yaamuké mawulé
yate kaavérékwate yakwa du dakwat waak, kwayékandékwa.

Pol déku kundi bulsékéyakndékwa

9 Méné bari ma mayé apa ye yaa, wuné véké. 10 Wuné kapmang yaréte,
wa méné yaaménénngé mawulé yawutékwa. Demas ani képmaamba
tékwa muséké néma mawulé yate, wa wuné yaasékatake yéndén,
Tesalonaikat. Kresens Galesia provinsét yén. Yéndéka Taitus Dalmesia
distrikét yéndéka wuné kapmang yarékwa. 11 Luk male wunale sékét
yarékwa. Méné yaaké yate Mak ma we kure yaa. Dé yaae wunale sékét
jémbaa yatiyakandékwa. 12 Tikikus wunale yamba yaréndékwe wa.
Wawutéka dé wa yén Efesusét.
13 Méné yaaké yate, yépmaa yandéka saawuwe yatéwutékwa saket
ma kéraae kure yaaménék. Wani saket Troasmba wa taakawutén. Wani
gaayé du nak déku yé Karpus, wa wani saket kure yarékwa. Wuna
nyéngaa waak ma kéraaménék. Talimba meme sépémba kururéndaka
nyéngaa pulak yandéka wa wani sépémba kundi viyaatakandarén.
Viyaatakandaka ras wa kéraawutén. Wani kundi viyaatakandarén sépé,
wuna nyéngaa waak, kéraae ma kure yaaménék.
14 Bras matumba sékwa du, déku yé Aleksander dé wunat asa
kapérandi musé wa yandén. Yandén kapérandi muséké kukmba Got
dat yakata-kandékwa. 15 Méné waak, wani du ménat kapérandi musé
yamuké, ma jéraawu yaménék. Jéraawu yakapuk yaménu dé yaae
ménat yaavan kurkandékwa. Késépéri apu wuné Krais Jisaské kundi
kwayéwutéka dé apamama yate wani kundi kuk kwayéndén.
16 Taale wuné Rom dunyanséna ménimba téwutéka Romna néma
duwat wunéké wandaka du nak wunale sékét yamba téte bulndékwe
wa. De akwi wuné yaasékatake yaange yéndarén. Yéndaka wa Gorét
waatakuwutén, wani kapérandi musé det yakatakapuk yamuké. 17 Néman
Du Krais Jisas wunale sékét randéka wa wuné kundi kwayéwutén. Dé
randéka wa wuna mawulé apamama yandéka wup yakapuk yate Gotna
kundi akwi kwayéwutén. Nak gaayé dunyan, Rom dunyansé waak
wamba téndarén. Wuna gaayé Juda du dakwa wamba yamba téndakwe.
Nak gaayé du dakwa wamba téte wa kwayéwutén kundi vékundarén.
Vékute wuna kundi yamba yaaséka-ndakwe. Wa kéraandarén. Yate wunat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaavan kutte yamba viyaandékndakwe wa. Yandaka wuné yékunmba
yatéwutékwa. 18 Néman Du wunat yékun yate, de wunat yaavan kutmuké
kalik yandékwa. Yate wunat yékun yandu wuné waare déku gaayé
saambak-ngawutékwa. Wunga vékusékwutékwa. Déku gaayémba dé
néma du rate wa déku du dakwaké yékunmba véndékwa. Wuné déku yé
apapu kavéréknngé mawulé yawutékwa.
19 Kundi ras waak wakawutékwa. Prisila ambét Akwilat anga ma
waménék, “Pol bénéké mawulé tawulé yandékwa.” Naaménék. Wunga
watake Onesiforusna gaamba yarékwa du dakwat waak wunga ma
waménék. 20 Erastus dé Korinmba yaréndékwa. Talimba baat yandéka
Trofimus Miletusmba yaréndéka wa dé wamba yaasékatake yéwutén. Dé
waak wunale yamba yaréndékwe wa. Méné bari ma mayé apa ye yaa.
21 Méné taale yaaménumbut maas viyaakwa sékét kukmba yaandék.
Wunga mawulé yawutékwa.
Yubulus, Pudens, Linus, taakwa nak léku yé Klodia, Krais Jisasna
jémbaamba yaale ani gaayémba tékwa du dakwa de akwi méné ké
mawulé tawulé yandakwa. Yate wunat wandaka a bulaa deku kundi
ménat kwayéwutékwa.
22 Néman Du ménale randu ména mawulé yékunmba tékandékwa.
Néman Du gunéké sémbéraa yate gunat yékun yandénngé wa dat
waatakuwutékwa.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Taituské Pol viyaan nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Taitus dé Juda du yamba wa. Jisasna jémbaamba yaalandén sapak wa Polale Jisasna kundi kure yéndékwa jémbaa sékét yambérén. Kukmba Pol yaasékatakandéka Taitus Krit ailanmba yaréte Jisasna jémbaamba yaalan du dakwaké kurkale véte kureréndén. Wunga vékulakanangwa.

Taale kwaakwa kundi anga wa. De Kritséna yapaté yékun yamba wa. Wungaké du Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma du témuké mawulé ye wa yéku yapaté male ma yaténdék. Kukmba Pol Taitusét wandén, de aanyapa du dakwat, naléwuré biyaku dunyansat, nak dumba jémbaa yakwa du dakwat waak yéku yapatéké det yakwasnyéndénngé.

Kukmba kwaakwa kundi anga wa. Taitus ma yakwasnyéndék de du dakwa nakurakmawulé yate nak du dakwat kurkale yate, waaru waariyakapuk yate yékunmba yaréndarénngé.

---

1 1-4 Méno Taitus, wuné Pol ani nyéngaa viyaatakawutékwa ménéké. Wuné Gotna jémbaa yakwa du téte Jisas Kraisna kundi kure yaakwa du téte wa ménéké viyaatakawutékwa. Talimba méné wuna kundi vékutake Jisas Kraisna jémbaamba yaale bulaa wuna nyaan pulak wa yatéménéngwa. Wuna nyaan, aana Néman Duna yémba ménat wawutékwa. Got wandén du dakwa déké yékunmba vékulakate, apa yate déké ras waak yékunmba vékulakandarénngé, wa det wawutékwa. De yéku mawulé vékute Gotna kundi vékute yéku kundi vékusékndarénngé, wa wawutékwa det. Wani jémbaa yate anga wawutékwa: Nané kulémawulé kéraae apapu apapu yékunmba tépékaa-kanangwa. Nané yéku mawulé vékute wani muséké kaavéré-kanangwa. Naawutékwa. Got yéku kundi male wa wandékwa. Papukundi yamba wandékwe wa. Talimba ani képmaa yakapuk yaréndén sapak Got wa wandén, kulémawulé kéraae yékunmba yatépékananénngé. Got wandén sapak wa déku du wani muséké kundi kwayéndarén. Kwayéndéka du dakwa kulémawulé kéraae yékunmba tépékaaké yandakwanngé wa wani kundi vékundarén. Got wunat waak wandén, wani kundi wawuténngé. Dé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nanat yékun yandékwa. Yandu nané yékunmba tépékaa-kanangwa apapu apapu. Déku jémbaa yate wa déku kundi wawutékwa.

Nana aapa Got ménéké sémbéraa yate ménat yékun yate, yéku mawulé kwayéte, nanat Satanna taambamba kéraakwa du Krais Jisas wunga male yandu, méné yékunmba yatékaménéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

5 Talimba wawutéka méné Krit waandakwa taalémba yaréménénga méné yaasékatake yéwutén. Méné jémbaa ras waak yaménu deku kapérandi mawulé yékun yandénngé, wa wunga yawutén. Méné waménu akwi gaayémba de néma du ras Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwaké yékunmba vékandakwa. Talimba ménale yatéte ménat wa wawutén, wunga waménénngé.

6 Wani néma dunyansé anga ma yaténdarék. Akwi du dakwana ménimba yékunmba ma téndarék. Kapérandi musé katik yaké daré. De taakwa nakurak nakurak yénga kéraandaru. Deku nyambalé Krais Jisaské yékunmba ma vékulakandarék. Deku nyambalé aasa aapana kundi ma vékundarék. Vékute yéku mawulé vékute yékunmba ma téndaru, akwi du dakwana ménimba. Wunga téte wani du néma du rakandakwa. 7 Wani néma du Gotna du dakwaké yékunmba ma véndarék. Véte yéku musé yakwa du tékandakwa. Kapérandi mawulé katik vékuké daré. De deku yé katik kavérékngé daré. Bari rakarka katik yaké daré. Waangété kulak kate waangété katik yaké daré. Waariyaké mawulé katik yaké daré. Apapu apapu yéwaa kéraaké katik vékulakaké daré.

8 Nak gaayémba yaan du deku gaayét yaandaru det kakému kwayéte, kwaandakwa gaa waak ma kwayéndarék. Yéku mawulé vékute yéku jémbaa ma yandarék. Deku mawulé yékunmba ma téndu. Yéku kundi male ma wandarék. Gotna kundi yékunmba ma vékuté-pékaandarék. Kapérandi musé yakapuk yamuké, deku mawulé deku sépéké yékunmba ma véndaru. 9 Yakwasnyénanén kundi yékunmba ma vékundarék. Vékute wani yéku kundi katik yaasékaké daré. Wunga yate yéku kundi du dakwat kwayéndaru deku mawulé yékunmba tékandékwa. Wani kundiké kuk kwayékwa du dakwat waak ma wandaru, deku kapérandi mawuléké vékusék-ndaréngé.

Krit waandakwa taalémba paapu yakwa du késépéri yaténdakwa

10 Bulaa némaamba du néma duna kundi yamba vékundakwe wa. Wani du wa wakwa, “Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa Judana apakundi ma vékundarék. Wunga mawulé yanangwa.” Wunga wate néma duna kundi vékukapuk yate, baka kundi bulte, wa papukundi wandakwa. Papukundi wandaka nak du dakwa deku kundi vékundaka wa deku mawulé kapére yandékwa. 11 Wani du baka kundi bulte yéwaa kéraaké wa papukundi wandakwa. Wunga yate wa kapérandi musé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandakwa. Got wani kundiké kalik yandékwa. De kapérandi musé
yandaka némaamba du dakwa deku kémale deku mawulé kapérandi
yandékwa. Méné det ma waménék, wani papukundi yaasékamuké.
12 Talimba Krit du nak, deku jémbaaké vékusékte wandén, “Krit dunyansé
anga yaténdakwa. Papukundi wapékate, jémbaa yamuké saalakute,
waaléwasa yakwa pulak kapérandi mawulé vékuté-pékaate de némaamba
kakémat véte génte wa bari bari kandakwa. Wunga yate kapérandi musé
yandakwa.” Naandén.
13 Yi wan wanana wa. Méné wani kundiké vékulakate det némaanmba
ma waménu, wunga yakapuk yandarénngé. Waménu yéku mawulé
vékute apa yate Jisas Kraiské nakapuk yékunmba vékulaka-kandakwa.
14 Det waménu de Judana sarésapé yaasékakandakwa. Papukundi
waak yaaséka-kandakwa. Du ras yéku kundiké kuk kwayéte papukundi
wandakwa. Ména du dakwat némaanmba ma waménu de wani
papukundi yaaséka-kandakwa.
15 Du dakwa ras Jisas Kraiské vékulakate yéku mawulé vékundakwa.
Vékute ani képmaamba tékwa muséké vékulakandaka deku mawulé
yékunmba téndékwa. Du dakwa ras Jisas Kraiské vékulakakapuk yate
kapérandi mawulé vékundakwa. Yate ani képmaamba tékwa muséké
vékulakandaka deku mawulé kapére tékwa. Téndéka wandakwa, “Yéku
musé yamba te wa.” 16 Wunga wate ani kundi waak wandakwa, “Nané
Gorké vékuséknangwa wa.” Wunga wate paapu yandakwa. Paapu yate
kapérandi musé yandaka nané det véte vékuséknangwa. De Got yamba
vékuséndakwe wa. Deku mawulé kapére ye téndéka wa kapérandi
musé yandakwa. Gotna kundi vékukapuk yate wa yéku jémbaa yaké
yapatindakwa.

Aanyapa du dakwa

2 1 Nané ménat Krais Jisasna kundi wa yakwasnyénanén. Méné déku
jémbaamba yaalan du dakwat wani yéku kundi ma kwayéménék.
Wani papukundi wakwa du pulak waké yambak.
2 Aanyapa dunyansat anga ma wa: Guné yéku mawulé vékute
yékunmba ma yaréngunék. Guna mawulé, kwaminyan, sépéké yékunmba
ma véngunék. Guné Krais Jisaské yékunmba vékulakate, du dakwaké
néma mawulé yate, kaangél kutte apa yate yékunmba ma yaréngunék.
3 Aanyapa dakwat anga ma wa: Gorké apapu apapu vékulakate
yékunmba ma yaréngunék. Nak du dakwaké papukundi waké yambak.
Waangété kulak kate waangété yaké yambak. Naléwuré biyaku dakwat
yéku jémbaaké ma yakwasnyéngunu. Wunga ma waménék aanyapa
dakwat. 4 Naléwuré biyaku dakwat yéku jémbaaké yakwasnyéndaru de
deku du, nyambaléké waak, néma mawulé yakandakwa. 5 De aanyapa
dakwana kundi vékute, kapérandi musé yakapuk yamuké deku mawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

deku sépéké yékunmba véte, nak duké yékapuk yate, yéku mawulé
vékute ma yékunmba yaténdarék. Wunga yatéte deku jémbaa yékunmba
yakandakwa. Deku duna kundi vékukandakwa. Wunga yandaru akwi du
dakwa det véte Gotna kundiké kapérandi kundi katik waké daré.

Naléwuré biyaku dunyan

6 Naléwuré biyaku dunyansat anga ma wa: Kapérandi musé yakapuk
yamuké, guna mawulé guna sépéké ma yékunmba vénguné k. Wunga ma
wa det.
7 Méné yéku jémbaa ma yaménék. Yaménu de ménat véte, yaménéngwa
pulak yakandakwa. Méné det Gotna jémbaaké yakwasnyéte yéku
kundi male ma waménu. Papukundi waké yambak. 8 Nané yéku kundi
male wa wanangwa. Méné wani yéku kundi ma waménu nana maama
du dakwana ménimba téte, nanéké kapérandi kundi waké ye, nékéti
yakandakwa. Nékéti yate nanéké kapérandi kundi katik waké daré.

Nak dumba jémbaa yakwa du dakwa

9 Nak dumba jémbaa yakwa du dakwat anga ma wa: Guna néma duna
kundi ma kurkale vékungunék apapu apapu. Kurkale vékute wandakwa
pulak jémbaa ma yékunmba yangunék. Dele waaruké yambak. 10 Deku
musé sél yaké yambak. Nanat yékun yakwa du Gorké vékulakate yéku
jémbaa yangunu véte wakandakwa, “De yéku du dakwa wa. Gotna kundi
vékute wa yéku jémbaa yandakwa. Gotna kundi wan yéku kundi wa.”
Naakandakwa. Wunga ma waménu, nak dumba jémbaa yakwa du dakwat.

Nané ma yéku mawulé vékute kurkale yatéte Krais yaaké yakwa nyaaké kaavérékwak

11 Got akwi du dakwaké sémbéraa yate wandéka wa déku nyaan
gaayandén, nané yékunmba tépékaa-nanénngé apapu apapu. Got nanat
wunga yékun yandénngé wa vékuséknangwa. 12 Talimba nané Gotna
kundi vékukapuk yatéte, kapérandi mawulé vékute, ani képmaamba
tékwa muséké wa néma mawulé yaténanén. Bulaa Got nanat yékun yate
wa nanat yakwasnyéndékwa ani muséké. Bulaa nané nana mawulé,
kwaminyan, sépéké ma yékunmba véte, yéku mawulé vékute, Gorké
vékulakate, déku kundi vékuté-pékaakwak. Talimba yananén pulak
nakapuk katik yaké nané. 13 Wunga yate Néman Du Got yaaké yakwa
nyaaké kaavérénangwa. Wani nyaa nanat yékun yakwa du Jisas Krais
nyaa véte kaalékwa pulak ye randu nané mawulé tawulé yate dé
vékanangwa. 14 Talimba nané Satanna taambamba kéraamuké wa nanéké
kiyaandén. Nana kapérandi mawulé yaasékatake, kulémawulé kéraae
déku du dakwa yatéte, yéku mawulé vékute, yéku jémbaa yaké néma
mawulé yananénngé, wa nanéké kiyaandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Wani kundi ma waménu, ména du dakwat. Méné néma du rate det
némaanmba ma waménu, deku kapérandi mawulé yaasékatake yéku
mawulé yandarénngé. De ména kundi vékundarénngé mawulé wa
yawutékwa. De ména kundiké kuk kwayémuké kalik yawutékwa.

Nané apa yate yéku yapaté ma yakwak

3 1 Méné Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwaké wa véménéngwa.
Ani kundi det ma waménu: Guné gavmanna kundi vékute gavmanna
jémbaa yakwa duna kundi waak ma véku. Vékute wandakwa pulak ma
yangunék. Akwi yéku jémbaa yaké ma vékulakangunék. 2 Nak du dakwaké
kapérandi kundi waké yambak. Yakélak yatéte akwi du dakwaké mawulé
yate, det waarukapuk yate, yékunmba ma téngunék. Det wunga ma wa.
3 Talimba nané Jisas Kraisna jémbaamba yaalakapuk ye kapérandi
mawulé vékute, Gotna kundi vékukapuk yate, papukundi vékute,
kapérandi musé yaténanén. Nana kapérandi mawulé vékute nana sépéké
male vékulakananga késpulak nakpulak kapérandi musé wa nanat gin.
Nané du dakwat yaavan kurké mawulé yananga nana mawulé deku
muséké génén. De nanéké kalik yandaka nané deké kalik yananén.
4 Nané wani kapérandi musé yate sépélak aapélak yaténanga nanat
yékun yakwa du Got nanéké sémbéraa ye, nanéké néma mawulé yate,
wa nanat yékun yandén. 5 Yananén yéku jémbaat ve dé nanat yékun yak
kapuk? Yamba wa. Got déku mawulémba vékulakate nanéké sémbéraa
yate wa nanat baka yékun yandén. Nanat yékun yate, yananén kapérandi
mawulé yakwasnyé-putindéka déku Yaamambi wa nanat kulémawulé
tiyaandéka kulémawulé kéraae yékunmba tépékaanangwa.
6 Jisas Krais nanat yékun yandén. Yékun yandéka nané déku du dakwa
ténanga Got déku Yaamambi tiyaandéka apamama ye nana mawulémba
wulaandén. Wulaae randékwa. 7 Jisas Krais nanéké sémbéraa yate
nanat baka yékun yandékwa. Yékun yandékwanngé, Got nanat véte
nanéké wakandékwa, “De wan yéku musé yakwa du dakwa wa.” Wunga
wandu kulémawulé kéraae yékunmba yatépéka-kanangwa apapu apapu.
Wunga yatépékaké yanangwanngé vékulakate wa yéku mawulé vékute
kaavérénangwa.
8 Yi wan wanana wa. Méné wani kundi némaanmba ma waménék.
Wunga mawulé yawutékwa. Némaanmba waménu Gorké yékunmba
vékulakakwa du dakwa yéku mawulé vékute yéku jémbaa ma
yapékandaru. Wawutén kundi wan yéku kundi wa. Du dakwa wani kundi
vékute yékunmba tékandakwa.
9 Méné nak duwale baka kundi bulkapuk yate dele waaruké yambak.
Dele gwaal waaranga maandéka bakamuna yéké kundi bultépékaaké
yambak. Det waaru waariyaké yambak. Waaruké yambak, nané Judana
apakundiké. Wunga waaruménu, wa ména mawulé kapére yakandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Du nak waarupékaké mawulé yandan, wa de déku kundi vékute
késmawulé nakmawulé yakandakwa. Wunga yate yékunmba katik téké
daré. Wani duwat ma waménék, wani kundi yaasékandénngé. Waménu
ména kundi vékukapuk yandu, dat nakapuk ma waménu, déku kundi
yaasékandénngé. Waménu ména kundi vékukapuk yandu, dat ma kuk
kwayéménu. 11 Wani du kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yate
sépélak aapélak wa yatékandékwa. Yaténdu méné véte déké vékusék-
ngaménéngwa. Vékusékte dat ma kuk kwayé.

Deké mawulé yandakwa

12 Du vétik Artemas ambét Tikikus wunale yatémbérékwa. Wawutu
nak ménéké yékandékwa. Ye saambakndu wunéké bari ma yaaménu.
Maas viyaakwa sapak Nikopolismba yatékawutékwa. Wani gaayét ma
yaaménu. 13 Apolos ambét apakundiké vékusékngwa du Senasét kakému
ma kwayéménu, yaambumba yémbéru kaandé yandu kambéra kakému.
Kwayéménu kure yékunmba yékambérékwa.
14 Jisas Kraisna jémbaamba yaalan nana du dakwa de nak du dakwat
yékun yate yéku jémbaa ma yandarék. Yate musé kurerékapuk yakwa
du dakwat musé kwayékandakwa. Nana du dakwa wani yéku jémbaa
yandarénngé wa mawulé yawutékwa. Nana du dakwa baka yatémuké
kalik yawutékwa.
15 Wunale tékwa du dakwa ménéké mawulé yandakwa. Yate wandaka
wa ménat wawutékwa. Ménale tékwa du dakwa Gorké yékunmba
vékulakate nanéké néma mawulé yandakwa. Méné det anga ma waménu,
“Pol béré gunéké mawulé yandakwa.” Naa.
Got gunéké sémbéraa yate gunat yékun yandénngé dat
waatakuwutékwa.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Filemonngé Pol viyaan nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Filemon dé néma du nak wa. Kolosi gaayémba wa yaténdén. Dé Jisasna jémbaamba wa yaalandén. Wunga vékulakanangwa. Déké baka jémbaa yakwa du nak déku yé Onesimus, dé déku néma du yaasékatake yaange nak gaayét yéndén. Ye wani gaayémba Onesimus Polét vétake wa Jisasna jémbaamba yaalandén.

Wani sapak Pol kalapusmba kwaate Filemon vémuké yéké yapatikndén. Yapatiye wa ani nyéngaa viyaae Onesimusét kwayéte dat wandén, waambule déku néma duké yéndénngé. Nyéngaamba Filemonét Pol anga wandén, "Méné ména jémbaa baka yan duwat waaruké yambakate. Wani du bulaa Jisasna jémbaamba wa yaalandén. Wanngé dé ma waambulé kéraaménék, ména waayéka pulak." Naandén Pol.

1-2 Néma mawulé yawutékwa du Filemon, ménéké wuné Pol ani nyéngaa viyaawutékwa. Krais Jisasna maama déké kwayéwutén kundiké kalik yate wa wunat kalapusmba kusolatakandaka a rawutékwa. Krais Jisasna jémbaamba yaalan du Timoti wunale sékét randéka wa ménéké ani nyéngaa viyaawutékwa. Méné nanale Krais Jisasna jémbaa yakwa du wa, nyéné aana nyange pulak rakwa taakwa Apia, méné waariyakwa du pulak yaréte nanale néma jémbaa yakwa du Arkipus, ména gaamba jaawukwa Krais Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, gunéké wa ani nyéngaa viyaatakawutékwa.

3 Nana aapa Got Néman Du Jisas Kraisale gunéké mawulé sémbéraa yate, gunat yékun yate, yéku mawulé kwayéndu guné yékunmba yatékangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Filemon Néman Du Jisaské yékunmba vékulakate
Gotna du dakwaké néma mawulé yandékwa

4-5 Méné Filemon, Néman Du Jisasna jémbaamba yaale wuna waayéka pulak tékwa du, méné Gotna akwi du dakwaké néma mawulé wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaménéngwa. Méné Néman Du Jisaské yékunmba vékulakate déku
kundiké waménéngwa, “Yi wan wanana wa.” Naaménéngwa. Wunga
yaménéngwanngé wa vékuwutén. Vékutake Gorale kundi bulte ménéké
vékute mawulé tawulé yate wa déku yé kavérékwutékwa. 6 Nané Krais
Jisaské yékunmba vékulakate, wa déku du wa ténangwa. Ténanga wa
dé nanat yékun yandékwa. Méné waak Kraiské yékunmba vékulakate
déku du téte nak duwat Jisaské kundi bulte, yékun yandékwa yapatéké
kurkale vékusékménénngé wa Gorét waatakuwutékwa. 7 Méné Gotna
akwi du dakwaké néma mawulé yate det yékun yaménénga deku mawulé
yékun téndékwa. Wunga yaménénga wani muséké vékute mawulé tawulé
yawutéka wuna mawulé a yékunmba tékwa.

Pol Filemonét waatakundén Onesimus kéraamuké

8 Wunga yaménénga wa ménat waatakuwutékwa, Onesimuské. Krais
wandéka déku yémba déku jémbaa wa yawutékwa. Yate wawutékwa
pulak yaménénngé ménat némaanmba wakatik wuté. 9 Wunga wamuké
kalik yawutékwa. Méné wunéké néma mawulé yaménénga wuné ménéké
néma mawulé yate wa ménat yakélak waatakuwutékwa. Némaanmba
yamba wawutékwe wa. Wuné Pol, wuné aanyapa yan wa. Krais Jisaské
bulwutén kundi kalik ye, wa wuné kalapusmba taakandaka rawutékwa.
10 Rate ménat Onesimuské waatakuwutékwa. Talimba kalapusmba
rawutéka wuna kundi vékwe wa Néman Du Jisasna jémbaamba
yaalandén. Wunga ye dé wuna nyaan pulak wa yaténdékwa.
11 Talimba Onesimus ménat yamba yékun yandékwe wa. Bulaa
wunat a yékun yandékwa. Wunat yékun yate wa ménat waak wa yékun
yandékwa. 12 Bulaa dat wawutén wa, ménéké waambule yéndénngé.
Wuné déké néma mawulé yawutékwa. Yate, dé wuné yaasékatake
yéndénngé kalik yawutén. 13 Dé ména taalé kéraae dé wunat yékun
yamuké mawulé yawutén. Gotna yéku kundi kwayé-wutéka wuné
kalapusmba taakandaka rate mawulé yawutén, dé wunale yaréte
wunat yékun yapékarémuké. 14 Yate ménéké vékulakaréwutén. Méné
taale waménu dé amba wunale yaréte wunat yékun yapékarémuké, wa
mawulé yawutén. Wuné taale wawutu dé amba yaréte wunat yékun
yapékarémbanngé, wa kalik yawutén. Yate anga wawutén, “Wuna
mawulé yamba wa. Dékét Filemon mawulé yandékwa pulak ma yandék.
Wunga yate wa wunat waak yékun yakandékwa.” Naawutén.
15 Kalmu anga waké méné? “Talimba Onesimus wuné yaasékatake ye
dé baapmu vétik, kupuk nak gaayémba yaréndén. Bulaa waambule yaae
kalmu wunale yarésékéyaknge dé? 16 Talimba wuna jémbaa yakwa du wa
téndén. Dé Néman Du Jisas Kraiské yékunmba vékulakate, jémbaa yate,
néma mawulé yawutékwa wuna waayéka pulak wa rakandékwa.” Kalmu
wunga waké méné? Déké néma mawulé yawutéka wuna waayéka pulak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa téndékwa. Dé ména jémbaa yate ména waayéka pulak téndu méné wunat taalékére déké ma mawulé tawulé yaménék. Béné véréti Néman Duna du vétik wa tékambénéngwa.

17 Anga ma waménék, “Polale aané Néman Duna jémbaa yakwa du a yatétékwa.” Naate, Onesimusét ve ma wa, “Méné yékun wa waambule yaaménén. Ma yaala wuna gaat.” Dat wunga ma waménék. Wuné yaamunaawutu wunat wunga wa wakaménéngwa. Wunat waména pulak, dat wunga ma waménék.

18 Onesimus ménat kapérandi musé dé yak kapuk? Wunga yamunaandu wunga wunat waménu wa ménat yékun yakawutékwa. Dé yéwaa ras ménémba dé kéraak kapuk? Baka kéraamunaandu, wa waménu ménat kwayékata-kawutékwa.

19 Ma vé. Amba wunékét wuna kapmang a anga viyaatakawutékwa. Wuné Pol déku kwaambu kwayékata-kawutékwa. Yi wan wanana wa. Wunga ménat wawutékwa. Ménat katik waké wuté, talimba jémbaa yate ménat Gotna kundi wawutéka vékuménénngé. Vékwe kulémawulé kéraaménén. Kéraae a yékunmba yaté-kaménéngwa, apapu apapu. Wani jémbaa wa yawutén ménéké.

20 Wuna waayéka pulak yatékwa du, ani jémbaaké ma vékulaka. Wuné ménéké yéku jémbaa yawuténngé, anga yaménénngé mawulé yawutékwa. Méné nana Néman Duké vékulakate Onesimuské bulwutén kundi ma vékuménék. Kraisna jémbaa yatéte aané déku du a tétékwa. Yatéte méné wuna waayéka pulak téte, wuna kundi vékute, wawutékwa pulak ma yaménu. Wunga yaménu wuna mawulé yékun yaké yakwa. Ménat wunga waatakuwutékwa.

21 Méné wuna kundi vékute, wa wawutékwa pulak yakaméné-ngwa. Bulaa nyéngaamba viyaate wunga wa vékusékwutékwa. Wuné ménat wawutén kundi vékute méné apa yate Onesimuské yéku yapaté ras waak yakaménéngwa. Wunga vékusékwutékwa.

22 Kundi nak waak wakwate yawutékwa. Kwaawuta gaa ma kururéménék. Guné Gorét wunéké waatakungunéngwa. Got guna kundi vékwe wunat yékun yandu wuné gunéké yaakawutékwa. Wunga mawulé yawutékwa.

Deké mawulé tawulé yate wandékwa

23-24 Wunale jémbaa yakwa dunyansé, Mak, Aristarkus, Demas, Luk, Epafras, de wunga mawulé yandakwa ménéké. Yate wandaka ménat wawutékwa. Epafras dé Krais Jisaské wandén kundi kalik ye wa dé kalapusmba taakandaka wunale ratékwa sékét.

25 Néman Du Jisas Krais gunéké mawulé sémbéraa yate gunat yékun yakandékwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hibru du dakwaké viyaandén nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Du ras Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa rasét yaavan kutte, det vakmi vaanjondaka de Jisaské vékulakandakwa yéku mawulé yaasékaké yandaka wa du nak ani nyéngaa viyaandén. Dé det Jisaské yékunmba vékulakandakwa yéku mawuléké mayé apa kwayémuké wa mawulé yandén. Yate wa det wandén, Got Jisas Kraismba néma jémbaa yandénngé. Gotna yéku yapatéké Jisas Krais dékét déku kapmang wa wakwasnyékwa nanat.

Ani nyéngaamba néma musé kupukngé wa wandékwa. (1) Jisas dé Gotna nyaankakét wa. Yi wan wanana wa. Jisas ani képmaamba yaténdén sapak némaamba vakmi wa déké yaandéka kaangél kutndén. Yandénngé wa Got wandéka Jisas du dakwaké véte det yékun yakwa néma du wa téndékwa (2:10). Wungamba Jisasna jémbaa wa taalékéran, talimba Gotna yémba kundi kwayétan dunyanna jémbaat, Gotna kundi kure gaayakwa dunyanna jémbaat, Mosesna jémbaat waak. Jisas néma du rate akwi néma dunyansat wa taalékérapékaténdékwa. (2) Dékét Got wakandéngndén wa, Jisas Gotna kundi bulndakwa gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du rapékandénngé. Rate wani jémbaa yakwa Judasat wa taalékérandén. (3) Jisas Gotna gaayémba Gotna kundi bulndakwa gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du rate déké yékunmba vékulakakwa du dakwat kéraaké apamama yandékwa. Judasé Gotna yé kavérékndakwa yapatéké Moses talimba wandén apakundi, wan baka nyaap pulak wa wakwasnyéndékwa Jisas yan wani néma jémbaaké.

Du dakwat Jisaské vékulakandakwa mawuléké mayé apa kwayémuké mawulé yate ani nyéngaa viyaan du wa némaamba kundi wandékwa, Israel du dakwa talimba Gorké yékunmba vékulakandarénngé (sapta 11). Yate anga wandékwa, “Késpulak nakpulak vakmi yaandu yaatate, Jisaské vékulaka-ngunéngwa yéku mawulé ma kulki naae kure téngunék. Te ye kiyaangunék. Jisasét male véte déku yapatémba yéte guné ké yaakwa vakmiké, kaangélké waak, wup yaké yambak. Yate apamama yate yékunmba ma yaténgunék.” Naandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gotna nyaan kundi wa wandén nanat

1 [1] Talimba nana gwaal waaranga maandéka bakamu yaréndaka
Got déku kundi déku yémba kundi kwayétan dunyansat wandén.
Wandéka wani kundi nana gwaal waaranga maandéka bakamat
kwayéndarén. Némaamba apu det kwayéndén. Rasét wandéka yéngan
kwaae déku kundi vékundarén. Rasét dé dele téte kundi kwayéndéka
wa déku kundi vékundarén. De akwi déku kundi vékwe wani kundi
nana gwaal waaranga maandéka bakamat kwayéndarén. [2] Bulaa sésékuk
sékéyak yaaké yakwa sapak bari yaaké yandéka Got déku nyaanét déku
kundi kwayéndén. Kwayéndéka déku nyaan nanat wa wandén. Talimba
Got déku nyaanét wandéka wa akwi musé yandén. Nyaa, baapmu, kun,
nyétmba tékwa akwi musé, képmaa, képmaamba tékwa akwi musé,
akwi musé wa yandén. Yandéka Got wandén, "Kukmba wuna nyaan
wani musé akwi kéraakandékwa." Naandén. [3] Déku nyaan wan Got
pulak wa randékwa. Déku yapaté wan Gotna yapaté pulak wa. Got
apamama yandékwa pulak wa apamama yandékwa. Got apapu apapu
rapékandékwa pulak wa dé apapu apapu rapéka-kandékwa. Déku kundi
apamama yandékwa. Yate dé wandéka yandén akwi musé deku taalémba
téte yékunmba tépékaandakwa. Dé akwi du dakwa yan kapérandi
musé kururéké wa kiyaandén. Kiyaae taamale waarape Gotna gaayét
waaréndén. Waare déku yékutuwa taambamba randékwa. Dé néma du
rakwa taalémba rapékandékwa.

Gotna nyaan néma du rate Gotna kundi kure gaayakwa akwi néma duwat wa taalékérandén

[4] Dé Gotna yékutuwa taambamba randéka Got dat wandén, "Méné
wuna nyaan rate néma du raménéngwa. Képmaamba tékwa akwi néma
duwat wa taalékéraménén. Wuna kundi kure gaayakwa dunyansat waak
wa taalékéraménén." Naandén.
[5] Talimba Got déku nyaanét wandén kundi du nak Gotna nyéngaamba
anga viyaatakandén:

Méné wuna nyaan. Wuné wawutéka bulaa méné wuna nyaan rate
néma du raménéngwa.

Gotna kundi nak du waak, wa anga viyaatakandén:

Wuné déku aapa a. Dé wuna nyaan wa.

Wani kundi Got déku nyaanét wa wandén. Déku kundi kure gaayakwa
dunyansat wunga yamba wandékwe wa. Déku nyaanét wunga wandéka
wa vékuséknangwa, déku nyaan déku kundi kure gaayakwa dunyanséké
néma du randékwanngé. [6] Got déku talényan ani képmaat gaayandénngé
mawulé yate déké anga wandén:

Wuna kundi kure daawulikwa akwi dunyan déku yé ma kavérékndaru.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga wandéka Gotna du nak déku kundi viyaatakandén Gotna
nyéngaamba.
7 Gotna nyéngaamba déku kundi kure gaayakwa dunyanséké ani kundi
wa kwaakwa anga:
Got wandu déku kundi kure gaayakwa dunyan déku kundi vékute
wimut pulak yeyé yaayakandakwa.
Got wandu déku jémbaa yakwa du vénjékukwa yaa pulak yeyé
yaayakandakwa.
8 Gotna nyéngaamba déku nyaanngé nak kundi anga wa kwaakwa:
Got anga wandén, "Méné Got wa, méné néma du rapéka-
kaménéngwa apapu apapu.
Méné yéku mawulé vékute yéku musé yapékate néma du rate, ména
du dakwaké wa yékunmba véménéngwa.
9 Kapérandi muséké kalik yaménéngwa.
Yéku muséké male wa mawulé yaménéngwa.
Yaménéngwanngé wuné ména néma du ménat wa wawutén, ména
dunyanngé néma du raménénngé.
Wani muséké mawulé tawulé yakaménéngwa."
10 Wunga watake ani kundi waak déku nyaanét wandén anga:
Néman Du, talimba baasnyé ye méné képmaa, képmaamba tékwa
akwi musé waak, nyét, nyétmba tékwa akwi musé waak, wunga
apamama yate yawuréménén wa.
11 Wani musé akwi késkandékwa.
Méné yamba yé wa. Wa rapéka-kaménéngwa.
Wani musé akwi jaangwa laplap pulak yakandékwa.
12 Nané jaangwa laplap kéraae vaanjatite kulé laplap kéraanangwa.
Méné nyét képmaa, wamba tékwa akwi musé waak wunga kéraae
vaanjatite kulé nyét kulé képmaa waak taakakaménéngwa.
Méné, wani musé jaangwa yaké yandékwa pulak, aanyapa katik
yaké méné.
Wa bulaa a téménéngwa pulak tépékaa-kaménéngwa.
Wunga wandén kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa.
13 Ani kundi waak wa kwaakwa Gotna nyéngaamba:
Got déku nyaanét wandén, "Méné néma du rate wuna yékutuwa
taambamba rakaménéngwa.
Raménu wawutu ména maama ména taambamba wa rakandakwa.
Randaru méné néma du rate deké vékaménéngwa."
Got wunga wandén déku nyaanét. Déku kundi kure gaayakwa dunyansat
wunga yamba wandékwe wa.
14 Gotna kundi kure gaayakwa dunyanséké ma vékulaka. De yénga
pulak daré? De kwaminyan pulak téte wa Gorké jémbaa yandakwa. Got
du dakwat Satanna taambamba kéraaké mawulé yate wandéka déku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kundi kure gaayakwa dunyan ye kéraaké yandékwa du dakwat wa yékun yandakwa.

Got nané Satanna taambamba kéraandékwa

2 1 Gotna nyaan néma du rate Gotna kundi kure gaayakwa akwi néma duwat wa taalékérandén. Taalékéra-ndénngé déku kundi yékunmba ma vékukwak. Déku kundi talimba vékwe déku kundi yékunmba ma wunga vékupékaatékwak. Déku kundi katik yaasékaké nané. 2 Talimba Got déku kundi kure gaayakwa dunyansat déku apakundi wandéka Mosesét wani apakundi wandarén. Wa vékusék-nangwa. Wandarén kundi wan yéku kundi male wa. Wani apakundi vékukapuk yan du dakwa, wani apakundiké kuk kwayén du dakwat waak Got yandarén kapérandi musé wa yakatandén. 3 Déku kundi kure gaayakwa dunyan wan kundi vékukapuk yan du dakwat wunga yakatandénngé yénga pulak yaké dé, nana Néman Du Jisas Krais wan kundi vékukapuk yakwa du dakwat? Det némaanmba waarute yandarén kapérandi musé det némaanmba yakata-kandékwa. Nana Néman Du Jisas dunyansat taale wa wandén, Got det Satanna taambamba kéraaké yandékwanngé. Wandéka déku kundi vékwan du kukmba nanat anga wa wandarén, “Got nané Satanna taambamba kéraakandékwa. Yi wan wanana wa.” Wunga wandaka wani kundi sékérék-ndékwanngé wa vékuséknangwa.

4 Got dé nak pulak apanjémba yate, kulé apanjémba yandén. Yandéka véte Jisasna kundiké wananén, “Yi wan wanana wa.” Wunga wate Gotna Yaamambi yakwa jémbaa waak vénanén. Got déku mawulémba vékulakate wandéka wa déku Yaamambi késpulak nakpulak apa tiyaandékwa, késnjémba naknjémba yananénngé. Tiyaandéka véte wa Jisasna kundiké wanangwa, “Yi wan wanana wa.” Naanangwa.

Jisas wan nané Satanna taambamba kéraakwa du wa

5 Got déku nyaanét wa wandén, kulé nyét kulé képmaa yaké yandékwanngé. Wani kulé nyét kulé képmaaké wa wawutén. Got wunga watake kulé képmaaké néma du randarénngé déku kundi kure gaayakwa dunyansat dé wak? Yamba wa. 6 Gotna nyéngaamba du nak kulé képmaaké vérékwa néma duké anga viyaatakandén:

Got, méné kapmang wa néma du raménéngwa.
Kamuké méné nanéké vékulako?
Nané baka du dakwa a. Néma du dakwa yamba yé wa.
Kamuké méné duna nyaanngé mawulé yo?
7 Méné waménénga ména kundi kure gaayakwa dunyan néma du randaka dé ayélap sapakngé wa baka du randén.
Bulaa déku yé kavérékte nakapuk waménénga dé néma du randékwa.
Rate wa apamama yandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Dat wa waménén, “Méné akwi muséké néma du rakaménéngwa.
Akwi musé ména taambamba rakandakwa.” Dat wunga waménén.
Wunga viyaatakandéka wa vékuséknangwa. Got wandu dé akwi
muséké néma du rakandékwa. Got wandu akwi musé déku taambamba
rakandakwa. Musé nak baka katik raké dé. Wunga vékusékte akwi musé
wunga randaka yamba vénangwe wa. 9 Jisas wa vénangwa. Talimba Got
wandéka déku kundi kure gaayakwa dunyan néma du randaka Jisas ani
képmaamba ayélap sapak male yatéte baka du yaténdén. Yaténdéka Got
nanéké sémbéraa yate wandéka wa dé akwi du dakwat yékun yamuké
kiyaandén. Kaangél kure wa kiyaandén. Kiyaandéka Got déku yé
kavérékte, “Wan rapékaké yakwa néma du wa,” naate dat néma mayé apa
wa kwayéndén.
10 Got akwi musé yandén. Ye akwi muséké yékunmba véndékwa.
Dé déku du dakwa kéraae déku gaayét kure yéké wa mawulé yandén.
Yate wandéka Jisas yaandén. Yaae kaangél kutndén. Kure déku jémbaa
yasékéyaktake wa kulé yaambu kure taale yéndén. Ye némaamba du
dakwat Satanna taambamba kéraandu de Jisas kurén yaambumba
yékandakwa Gotna gaayét.
11 Jisas yananén kapérandi musé wa kururéndén. Kururéndéka yéku
musé yate Gotna du dakwa ténangwa. Jisas, kururéndén du dakwa waak,
nana aapa wan nakurak male wa. Jisasna mawulé nanéké yékun yandéka
nanat wandékwa, “Wuna waayékanje wa.” Naandékwa. 12 Wani kundi wa
kwaakwa Gotna nyéngaamba. Anga wandékwa:
Méné Got, wuna waayékanjet ménéké wakawutékwa.
De jaawuwe téndaru dele téte ména yé kavérék-ngawutékwa.
13 Wunga watake nakapuk ani kundi wandén:
Gorké yékunmba vékulaka-kawutékwa. Dé wunéké yékunmba
véndékwa. Yi wan wanana wa.
Wunga watake nakapuk wa ani kundi wandén:
Yatéwutéka Got wunat tiyaandén nyambalé waak wunale yaténdakwa.
Wani kundi wa kwaakwa Gotna nyéngaamba.

Jisas nanat yékun yaké we wa ani képmaana du téndén

14-15 Gotna nyambalé a ténangwa. Téte wa ani képmaana du dakwa
ténangwa. Jisas waak ani képmaana du pulak wa téndén. Dé nané
kurén sépé pulak wa kure téndén. Satan apa yandékwa. Yate du dakwa
kiyaandarénngé wandu wani du dakwa kiyaakandakwa. Némaamba du
dakwa kiyaamuké wup yandakwa. Wani du dakwa Satanna taambamba
wa téndakwa. Jisas ani képmaana du te wa kiyaandén. Satanét yaavan
kutmuké watake wa kiyaandén. Satanna taambamba tékwa du dakwa
kéraamuké wa kiyaandén. Kiyaae wani du dakwa kéraandéka bulaa
kiyaamuké yamba wup yandakwe wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Jisas Gotna kundi kure gaayakwa dunyansat yékun yamuké
yamba vékulakandékwe wa. Dé nané Abrahamna kémét yékun yamuké
vékulakate wa ani képmaat gaayandén. Yi wan wanana wa. 17 Ani
képmaat gaaye déku waayékanjet yékun yamuké mawulé yate wa de
kurén sépé pulak kure téndén. Kure du dakwaké sémbéraa ye Gorké
jémbaa yate Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyanna néma du wa téndén.
Téte Gotna ménimba téte déké yéku jémbaa male yandén. Got nana
kapérandi mawulé yasnyéputindénngé wa Jisas nyéndémba téte déké
yéku jémbaa male yaténdén.
18 Jisas ani képmaana du téte kaangél kutndéka Satan dat témbétmuké
mawulé yandén, dé kapérandi musé yandénngé. Yandéka Jisas wani
kapérandi musé yamba yandékwe. Jisas wunga kaangél kure Satanna
kundi vékukapuk yandéka wa vékuséknangwa. Satan du dakwa
kapérandi musé yandarénngé témbétndéka Jisas det yékun yamuké wa
apamama yandékwa.

Jisasna jémbaa wa taalékéran Mosesna jémbaat

3 1 Jisasna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak
tékwa du dakwa, Got gunat waak wa waandén, déku du dakwa
téte dale déku gaayémba rangunénngé. Guné Jisaské ma vékulaka. Dé
Gotna kundi wa kure yaandén nanéké. Dé Gotna gaamba jémbaa yakwa
akwi dunyanna néma du wa téndékwa. Téte dé nané déku du dakwaké
vékulakate Gorét waatakundékwa nanéké. 2 Got dat wa wandén,
Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma duna jémbaa déké
yandénngé. Wandéka déké yéku jémbaa male yandén. Talimba Gotna du
Moses wunga yéku jémbaa yandén. Dé Gotna du dakwale yatéte deké
yékunmba véte Gorké yéku jémbaa yaténdén.
3 Ani gwaaménja kundi ma véku. Du yéku gaa kaatakandéka nané,
"Wan yékun wa," naate nané gaaké male yamba vékulakanangwe
wa. Gaa kaan duké waak vékulakanangwa. Vékulakate wani duna yé
kavéréknangwa. Wani gwaaménja kundiké ma vékulaka. Moses wan
gaana kwaat pulak wa. Jisas wan gaa kaan du pulak wa. Nané gaaké
vékulakakapuk yanangwa pulak, Moseské katik vékulakaké nané. Nané
Jisaské vékulakate déku yé kavérék-nganangwa. Gaa kaan duna yé
kavéréknangwa pulak, nané Jisasna yé kavérék-nganangwa. 4 Akwi du
dakwa, musé asé yawuran du wan Got wa. Nané déku yé némaanmba
kavérék-nganangwa.
5 Moses Gotna du dakwale yatéte Got wandén pulak yandén. Yate yéku
jémbaa male yate wa Got kukmba yakwate yakwa jémbaaké wandén.
Moses wan baka jémbaa yakwa du wa. 6 Jisas Krais wan dé Gotna nyaan
wa. Dé Gotna du dakwaké néma du rate deké yékunmba véte yéku
jémbaa male yandén. Déku jémbaa wa taalékéran Mosesna jémbaat. Nané

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa Gotna du dakwa wa yaténangwa. Nané déku jémbaa kutpékaatéte déké yékunmba vékulaka-pékatéte wakanangwa, “Nana Néman Du nanat yékun yapéka-kandékwa.” Wunga wate wunga yapékatéte, wa Gotna du dakwa wa tépékaa-kanangwa.

Gotna kundiké kalik yakwa du dakwa yaap katik yaréké daré

7-8 Jisas Kraisna jémbaa Mosesna jémbaat taalékéra-ndénngé vékulakate, nané Gotna Yaamambi wan kundi ma vékukwak. Déku kundi Gotna nyéngaamba anga wa kwaakwa:

Got bulaa gunat kundi wandu, guné déku kundi ma yékunmba vékungunék.
Déku kundiké kalik yaké yambak.
Talimba guna gwaal waaranga maandéka bakamu du yarékapuk taalémba yaréte Gorké yékunmba vékulaka-kapuk yate wa déku kundiké kalik yandarén.
Yate déké kuk kwayéndarén.
Guné de yan pulak yaké yambak.
9 Got wa wandén, “Guna gwaal waaranga maandéka bakamu yaténdarén taalémba kwaaré mi vétik (40) téte jémbaa yawutén.
Yawutéka vétake kapérandi musé yapékate wunéké yamba yékunmba vékulakandakwe wa.
10 Yandaka det rakarka yate wawutén, ‘Apapu apapu deku mawulé yékunmba yamba téndékwe wa. De wuna kundi vékumuké kalik yandakwa.’
11 Wunga watake det néma rakarka yate wawutén, ‘Wani du dakwa wunale yaap katik yaréké daré. Yamba yé wa.’ Wunga wawutén.”

Naandén Got.

Israel yan pulak, Gotna kundiké katik kuk kwayéké nané

12 Wuna aanyé waayéka nyangengu pulak yatékwa du dakwa, ma jéraawu yangunék. Guné ras guna mawulé kapérandi yandu Gorké yékunmba vékulakakapuk yaké guné? Wani yapatéké ma jéraawu yangunék. Guna mawulé wunga yékunmba tékapuk yandu guné rapékakwa du Gorké kuk kwayékapuk yamuké, ma jéraawu yangunék.
13 Guné jéraawu yate anga ma yangunék. Paapu yakwa du Satan gunat témbétndu guné guna kapérandi mawulé vékute Gotna kundiké kuk kwayékapuk yamuké ma jéraawu yangunék. Got akwi du dakwat wa waandékwa, déku jémbaamba yaalandarénngé. Det waandékwa sapak wayéka tépékaandu guné guna du dakwat apapu apapu yéku kundi wate deku mawulé ma yékun yangunék. Yangunu de yéku kundi wate guna mawulé yékun yakandakwa. Yandaru guné Gotna kundiké kuk kwayéké yambak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Talimba Jisas Kraisna jémbaamba baasnyé ye yaale Gorké yékunmbaa-
sékéyak vékulakananén. Nané déké ma yékunmba vékulaka-pékatékwak.
Kukmba kiyaaké yate déké wayéka vékulaka-pékakanangwa. Vékulakate
kiyaae Kraisale déku gaayémba rapékakanangwa. Rapékaké yanangwanngé
vékulakate, guné Gorké ma yékunmba vékulaka-pékaténgunék.
15 Gotna nyéngaamba kwaakwa ani kundi gunat nakapuk wawutékwa:
Got bulaa gunat kundi wandu, guné déku kundi ma yékunmba
vékungunék.
Déku kundiké kalik yaké yambak.
Talimba guna gwaal waaranga maandéka bakamu de déku kundiké
kalik yandarén.
Yate déké kuk kwayéndarén.
Guné de yan pulak yaké yambak.
Wani kundi nané waak ma vékukwak.
16 Ma véku. Talimba kandé Gotna kundi vékwe déku kundiké kalik yate
déké kuk kwayék? Wan Isip képmaa yaasékatake Mosesale yén akwi du
dakwa wa wunga yan. 17 Kwaaré dumi vétik (40) Got kandat dé rakarka
yak? Wan wani kapérandi musé yan du dakwat wa rakarka yandén.
Yandéka de du yarékapuk taalémba kiyaandarén. 18 Talimba Got yéku
kundi anga wandén, “Wani du dakwa wunale yaap katik raké daré.”
Wani kundi wate kandéké dé wak? Wan Isip képmaa yaasékatake déké
kuk kwayén du dakwaké wa wandén. 19 Wani du dakwa wunga yandaka
wa vékuséknangwa. De Gotna kundi yékunmba vékukapuk ye Gorale
yaap yamba yaréndakwe wa.

Gotna du dakwa dale yaap yarékandakwa

4 1 Talimba Got wa wandén, “Guné yaae wunale yaap yaré-
kangunéngwa. Yi wan wanana wa.” Wunga wandéka déku
kundi bulaa waak a rapékandékwa. Nané déku kundi vékukapuk
yananu, Got nanat wakandékwa, “Guné wuna kundi yamba yékunmba
vékungunéngwe wa. Wunga ye wunale katik yaap yaréké guné.” Wunga
waké yandékwanngé vékulakate guné wup yate ma jéraawu yangunék.
2 Talimba Moses yatan sapak du dakwa Gotna kundi vékwan pulak,
Gotna kundi wa vékunanén. De wani kundi baka vékute Gorké yékunmba
vékulakakapuk yandaka vékundarén kundi det yamba yékun yandékwe
wa. 3 Nané Gorké yékunmba vékulakakwa du dakwa male wa nané dale
yaap yarénangwa. Wunga vékuséknangwa. Ani kundi Gotna nyéngaamba
wa kwaakwa:
Got anga wandén, “Wuné det néma rakarka yate wawutén, ‘Wani du
dakwa wunale yaap katik yaréké daré. Yamba yé wa.’ Naawutén.”
Wunga wate déké yékunmba vékulakakapuk yakwa du dakwaké
wa wandén. Talimba Got akwi musé yasékéyaktake wa yaap

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaréndékwanngé wandén. Déku jémbaa yasékéyaktake wa yaap
yaréndén. Yaréte du dakwa déké yaandarénngé kaavéréndékwa.
4 Gotna nyéngaamba, Got yaap yaran nyaaké ani kundi wa kwaakwa:
Got nyaa taambak kaayék nakurak (6) wa déku jémbaa akwi
yasékéyakndén.
Yasékéyaktake nak nyaa wa yaap yaréndén.
5 Got wunga yaap yaréndéka de déké yékunmba vékulakakapuk yakwa
du dakwa dale yamba yaap yaréndakwe wa. Deké Gotna nyéngaamba
Gotna kundi anga wa kwaakwa:
Wani du dakwa wunale yaap katik yaréké daré.
6 Talimba Gotna kundi taale vékwan du dakwa ras déku kundiké
kukmba kuk kwayétake dale yamba yaap yaréndakwe wa. Bulaa Got
wandéka nak du dakwa dale wa yaap yaréndakwa. 7 Wani muséké wa
vékuséknangwa. Got nak sapakngé wa wandén. Wani sapak du dakwa ye
dale yaap yarékandakwa. Talimba Gotna kundiké kuk kwayén du dakwa
kiyaandaka némaamba kwaaré yéndéka kukmba Got wandéka Israelna
néma du Devit Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén:
Got bulaa gunat wandu, guné déku kundi yékunmba ma
vékungunék.
Déku kundiké kalik yaké yambak.
Wani kundi wa viyaatakawutén.
8 Bulaa ma vékulaka. Talimba Mosesna taalé kéraan du déku yé Josua
wani du dakwat Gorké yaap yaré taalat kure yémunaandu Got kukmba
nak yaap yaré sapakngé katik wakatik dé. 9 Got nak yaap yaré sapakngé
wa wandén. Wandéka anga wa vékuséknangwa. Gotna du dakwa dale
yaap yarékandakwa. Got akwi musé yasékéyaktake yaap yaréndén pulak,
déku du dakwa yaap yékunmbaa-sékéyak yarékandakwa.
10 Got akwi musé yasékéyaktake wa yaap yaréndén. Yasékéyak-take
yaap yaréndén pulak, Gotna du dakwa ye dale yaap yaré-kandakwa. Yate
yaap yékunmbaa-sékéyak yarékandakwa. 11 Nané Gorké ye dale yaap
yaréké, nané wani kundiké vékulakate apamama yate ma yékunmba
tékwak. Talimba Israel du dakwa, du yarékapuk taalémba yatéte,
Gotna kundiké kuk kwayéndarén. Kuk kwayétake Gorale yaap yamba
yaréndakwe wa. Nané de yan pulak katik yaké nané.
12 Got apa yate rapékandékwa. Déku kundi wan apamama kundi wa.
Némbi kurkwa kulaa pulak wa. Aangé véréti kwandaka kurkwa kulaat
wa taalékérandén. Du nak duwat kulaat viyaandéka déku kulaa wani
duna biyaamba wulaandékwa pulak, Gotna kundi wa nana mawulé
kwaminyanmba waak wulaandékwa. Wulaae téte nana mawulé
wakwasnyéndékwa. Nana mawulémba paakutakananga tékwa musé
waak wakwasnyéndékwa. 13 Got yan akwi muséké wa vékuséndékwa.
Nané démba akwi musé paakuké yapatinangwa. Nané dat yanangwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akwi muséké wakanangwa. Wananu dé yanangwa musé paakukapuk yate wani muséké kaapamba kundi kwayékandékwa.

Jisas Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du téte nana néma du wa téndékwa

14 Gotna gaamba jémbaa yakwa du nak wa nana du wa téndékwa. Dé Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du wa. Nanat yékun yaké wa Gotna gaayét waare déku ménimba randékwa. Wani du wan Gotna nyaan Jisas wa. Dé nana Néman Du wa. Dé Gotna ménimba randékwanngé, nané déké yékunmba vékulakate déku jémbaa ma kuttépékaakwak.

15 Talimba Gotna gaamba jémbaa yakwa nana du ani képmaamba téndéka Satan déku mawulé yakwe véndén. Satan nana mawulé yakwe véndékwa pulak, Satan déku mawulé yakwe véndén. Yakwe véndéka Jisas kapérandi musé yamba yandékwe wa. Jisas nana sépé pulak kure anga wa vékusékndékwa. Nana mawulé apa yamba yandékwe wa. Vékusékte Satan nana mawulé yakwe véndu Jisas nanéké sémbéraa yakandékwa. 16 Wunga yaké yandékwanngé vékulakate nané wup yakapuk yate Gorét ma waatakukwak. Got néma du déku jaambémba randéka nana néma du Jisas Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du téte wa nanéké dat waatakundékwa. Wunga yandékwanngé vékulakate nané yéku mawulé vékute Gorké ye dat ma waatakukwak. Dé wan sémbéraa yakwa du wa. Nanéké vakmi yaandu, dé nanat yékun yandénngé dat waatakunanu, dé nanéké sémbéraa yate yéku mawulé tiyaate nanat yékun yakandékwa.

Jisas Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du rate wandu nané yékunmba rapéka-kanangwa

5 1 Nané Juda anga yanangwa. Got du nakét wandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du wa randékwa. Rate anga jémbaa yandékwa. Got nak du dakwa yan kapérandi musé yasnyéputindénngé, dé Gorét kwaami viyaae tuwe kwayéndékwa. Du dakwa Gorét késpulak nakpulak musé kwayéké mawulé yandaka Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du wani musé kéraae wa Gorké kwayéndékwa. Wani néma du kiyaandéka Got nak duwat wandéka dé wani néma duna taalé kéraandékwa. Kéraae te kukmba kiyaandéka nak du déku taalé kéraandékwa. Wunga male yandakwa.

2 Wani néma dusé wan nané pulak du wa. Deku mawulé wan nana mawulé pulak wa. Satan deku mawulé yakwe véndéka de waak, nané yakwa pulak wa, deku mawulémba apa yamba yandakwe wa. Yate nak du dakwaké sémbéraa yakandakwa. Gorké vékusékngapuk yakwa du dakwa, Gorké yénangwa yaambu yaasékan du dakwat waak yakélak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yate deké sémbéraa yakandakwa. 3 Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi
dunyanna néma dusé deku mawulémba apa yakapuk yate, Got de yan
kapérandi musé waak yasnyéputindénngé, de nakurak nakurak néma du
rate wa Gorké kwaami viyaae tuwe kwayéndakwa. Got nak du dakwa
yan kapérandi musé waak yasnyéputindénngé Gorét kwaami viyaae tuwe
kwayéndakwa.
4 Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma duna jémbaa
wan yéku jémbaa wa. De wani jémbaa baka yamba yandakwe wa. Got
det wandéka wa wani jémbaa yandakwa. Talimba Got Aronét wandéka
yandén pulak, wa Got det wandéka wani jémbaa yandakwa.
5 Krais waak Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna jémbaa wa
yandén. Got dat wandéka Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna
néma du rate wa nanéké jémbaa yandékwa. Dé déku yé kavérékngapuk
yate néma du rate wani jémbaa yandékwa. Got dat anga wandén:

Méné wuna nyaan. Wuné wawutéka bulaa méné wuna nyaan téte
néma du wa téménéngwa.

Wunga wandéka wani kundi wa kwaakwa déku nyéngaamba.
6 Nakapuk ani kundi waak Got Jisas Kraisét wandén:

Méné Gotna gaamba jémbaa yakwa du rapéka-kaménéngwa,
Melkisedek rakwa pulak.

Wunga wandéka wani kundi wa kwaakwa déku nyéngaamba.
7 Talimba Jisas ani képmaamba yaténdén sapak Gorét waatakundén,
dat yékun yandénngé. Dé kiyaakapuk yandu Got dat yékun yandénngé
némaanmba waate géraate dat waatakundén. Dé déku mawulémba
vékulakakapuk yate, Got mawulé yandékwa pulak yaké wandéka wa Got
déku kundi wa vékundén. 8 Jisas wan Gotna nyaan wa. Yi wan wanana
wa. Kapérandi musé déké waak wa yaandén. Yaandéka néma kaangél
kutndén. Kure Gotna kundi vékute dé wandén pulak male jémbaa
yandén.
9-10 Jisas Gotna kundi vékutake wunga wandén pulak yandéka Got
dat wandén, “Ména jémbaa yékunmba yaménén. Yatake méné waménu,
ména kundi vékute waménén pulak yakwa du dakwa yékunmba rapéka-
kandakwa apapu apapu. Méné Melkisedek rakwa pulak, Gotna gaamba
jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du rakaménéngwa.” Got Jisasét
wunga wandén.

Makal nyambalé pulak katik yaréké nané

11 Némaamba kundi waké mawulé yanangwa, Melkisedek Gotna
gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du randékwanngé. Wani
kundi wananu, yénga pulak wani kundi bari vékuséknge guné? Guna
mawulé yékunmba tékapuk yandéka wa wani kundi vékuséknge
yapati-ngunéngwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Guné némaamba kwaaré yaréte Jisas Kraisna kundi wa vékungunén.
Gunéké wanangwa, “Kalmu nak du dakwat Gotna kundi yakwasnyéké
daré?” Wunga wananga guné det yakwasnyéké yapatingunéngwa. Bulaa
nak du gunat nakapuk yakwasnyé-kandakwa, Gorké gunat taale wananén
kundiké. Guné makal nyambalé pulak wa ténguneńgwa. De munyaa
male kate apa yakwa kakému yamba kandakwe wa. Guné de pulak wa
téte, Gorké taale wananén kundi ayélap male vékute, kukmba wanana
apakundi vékuké yapatikangunéngwa. 13 Makal nyambalé de yamba
vékusékndakwe wa. Yénga pulak yate kapérandi musé yaasékatake
yéku musé yaké daré? Du dakwa ras, munyaa kakwa makal nyambalé
rakwa pulak, de yékunmba vékulakakapuk yate yéku musé yaké yamba
vékusék-ndakwe wa. 14 Deku mawulé wan nyambaléna mawulé pulak wa
tékwa. De Gorké wakwate yanangwa apakundi vékuké yapatikandakwa.
Du dakwa Gorké taale wananén kundi yékunmba vékundaka wa nak
du Gotna apakundiké det yakwasnyéndakwa. Yakwasnyéndaka de
wani kundi vékute apa yakwa kakému kakwa du pulak rate yékunmba
vékusékndakwe wa. Kamu musé dé yéku musé? Kamu musé dé kapérandi
musé? Vékusékte de yéku musé yate yékunmba yaténdakwa.

Nané ma apa yate Kraiské yékunmba vékulaka-pékatékwak

6 1-2 Talimba guné Jisas Kraisna jémbaaké taale wananén kundi wa
vékungunén. Wani kundi gunat nakapuk katik waké nané. Talimba
gunat ani muséké wananga wa vékusékngunén. Guné kapérandi musé
yamunaae Gotna gaayét katik yéké guné. Yangunén kapérandi musé
ma yaasékatake kulémawulé kéraae Gorké yékunmba vékulakatéte
déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naangunék. Naate, wa déku gaayét
yékangunéngwa. Du dakwa ras késpulak nakpulak yapaté yate wa gu
yaakundakwa. Nak du dakwa Gotmba yéku mawulé kéraae déku jémbaa
yandarénngé, du ras nak du dakwana maakamba taamba taakate wa
Gorét waatakundakwa. Kiyaan du dakwa nakapuk taamale waarapndaru
Got néma kot vékukwa néma du rate yandarén musé kaatandu, ras
yékunmba rapékandaru ras kapérandi taalémba rapéka-kandakwa apapu
apapu. Wani muséké wa vékusékngunéngwa. Wani muséké gunat talimba
wananén wa. Wani kundi nakapuk wakapuk yate gunat néma kulé kundi
kwayékanangwa, Jisas Kraisna jémbaaké. 3 Got wunga wananénngé yi
naandu wani néma kundi wakanangwa.
4-6 Du dakwa ras Gotna kundi taale yékunmba vékundarén. Vékundaka
Got det yékun yandén. Yandéka Gotna Yaamambi deku mawulémba
randén. De Gotna kundi yékunmba vékute wandarén, “Wan yéku kundi
wa.” Wunga wate Gotna mayé apaké ras vékusék-ndarén. Kukmba
nané Gotna akwi mayé apaké yékunmba vékusék-nganangwa. Wani du
dakwa déku mayé apaké ras vékusékte kukmba Gorké kalik yate déké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kuk kwayéndarén. De wunga yate Gotna nyaanét nakapuk takwemimba baangtaka pulak wa yandarén. Wunga yandaka nak du dakwa dat wasélékndakwa. Gotna kundi taale yékunmba vékwe kukmba déké kuk kwayén du dakwa Gorké yénangwa yaambumba nakapuk yéké yapatikandakwa. Yapatiké yandakwanngé vékulakate nané taale kwayénanén kundi nakapuk katik kwayéké nané.

7 Ani gwaaménja kundi ma véku. Némaamba apu maas viyaandékwa
képmaamba. Viyaandéka gu képmaamba daawulindékwa. Wani
képmaamba du dakwa kakému yaanandaru yéku kakému yaalandu, Got
wani képmaaké wakandékwa, "Wan yéku képmaa wa." Naakandékwa.
8 Wani képmaamba késpulak nakpulak raamény baangwi, kapérandi
waara male yaalandu, wani képmaaké wakanangwa, "Wan kapérandi
képmaa wa." Wunga wananu Got wani képmaa yaavan kurké mawulé
yandu kukmba wani képmaa yaa yaankandékwa.

9 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, wani kapérandi képmaaké
wate nané gunéké yamba vékulakanangwe wa. Wani kundi wate nak du
dakwaké vékulakananén. Anga wa vékuséknangwa. Got gunat Satanna
taambamba kéraandéka gunéké déké yéku jémbaa yate déké yénangwa
yaambumba yékunmba wa yénguněngwa. Guné dale yékunmba rapéka-
kanguněngwa. 10 Wunga wa vékuséknangwa. Got kapérandi du yamba
randékwe wa. Dé yéku du rate yangunén akwi jémbaaké katik yékéyaak
yaké dé. Guné déké néma mawulé yate déku du dakwat yékun yatake
det wa yékun yapéka-nguněngwa. Wunga yanguné-ngwanngé dé
katik yékéyaak yaké dé. 11 Guné nak nak apa yate wani yéku yapaté
yapéka-ngunénngé néma mawulé yanangwa. Guné Gorké yékunmba
vékulaka-pékatéte, Jisas Krais waambule yaae guné déku gaayét kure
yéndénngé mawulé yate, ma kaavéréngunék apapu apapu.

12 Guné Gotna jémbaa ma kuttépékaa-ngunék. Saalakuké yambak.
Du dakwa ras Gorké yékunmba vékulakate déku jémbaa kutpékaatéte
de yamba saalakundakwe wa. Guné de yakwa pulak ma yangunék.
Talimba Got wa wandén, déku du dakwat yékun yandénngé. Guné déku
jémbaa kutpékaangunu, wa dé det wandén pulak gunat waak yékun
yakandékwa. Wunga mawulé yanangwa.

Gotna kundi sékérék-ngandékwa

13 Talimba Got Abrahamét kundi wakakét yandén. Got néma du rate
akwi néma duwat wa taalékérandén. Dé déku yémba bulte kundi wakakét
yandén. 14 Anga wandén, "Wuné ménat yékun yawutu ména gwaal
waaranga maandéka bakamu némaamba yaalakandakwa. Yi wan wanana
wa." Naandén. 15 Wunga wandéka Abraham kaavéréte dé yamba bari
saalakundékwe wa. Yandéka kukmba Got wandén kundi sékérékndéka
Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu wa némaamba yaalan.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Du deku kundi apa yandénngé wa néma duna yémba wandakwa.
Wani néma duna mayé apa deku mayé apat wa taalékéran. Taalékéran
mayé apaké vékulakate wa wani néma duna yémba wandakwa. Nak du
dakwa wandakwa kundi sékérékngé yandékwanngé vékuséknda rénngé,
wa de wani néma duna yémba wandakwa. Wunga wandaka wani
kundiké wandakwa, "Yi wan wanana wa." Wunga watake wani kundi
vékundakwa. Wani kundiké nakapuk katik waaruké daré.
17 Bulaa Gorké ma vékulaka. Wandén pulak yakandékwa. Déku kundi
katik yaasékaké dé. Talimba du dakwat wandén pulak, det yékun yaké
yandékwanngé de vékuséknda rénngé wa mawulé yandén. Yate déku
yémba Abrahamét wate déku kundiké wandén, "Yi wan wanana wa."
Naandén.
18 Got katik paapu yaké dé. Wunga vékusékte ani musé vétikngé waak
vékuséknangwa. Got wakakét yandén kundi katik yaasékaké dé. Déku
yémba wandén kundi waak katik yaasékaké dé. Wani musé vétikngé
vékusékte nané Gotna taambamba rakwa du dakwa déku kundi ma
vékukwak. Vékute vékusék-nganangwa. Wandén pulak yakandékwa. Dé
nané kéraae déku gaayét kure yéké wandén. Wunga watake dé nané kure
yéké yandékwanngé vékusék-nganangwa. Vékuséknanu nana mawulé
yékunmba tékandékwa.
19-20 Bot gumba yeyé yaayakapuk yate nakurak taalémba yékunmba
télénngé de miyémba baangwi lékindakwa pulak, nana mawulé
yékunmba téndénngé nané Got wandén kundiké vékulakate yékunmba
kulkinangwa, déku kundi. Wandén pulak yate nané kéraae déku gaayét
kure yéké yandékwanngé vékulakate, déké wa kaavérénangwa. Gotna
gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du, Gorét waatakuké Gotna
gaamba lékitakandarén laplap naapiye dé awulamba tékwa nyéndé
gaat wulaandékwa. Wulaae Gorét waatakundékwa pulak, Jisas talimba
Gotna gaayét wulaae bulaa Gorét waatakundékwa. Nanat yékun yate
kiyaae dé taale Gotna gaayét wulaae bulaa Gorét waatakundékwa,
nanéké. Wunga yate dé Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna
néma du wa randékwa. Melkisedek talimba ran pulak, bulaa Jisas dé
Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du wa randékwa.
Nanéké Gorét waatakute wa néma du rapéka-kandékwa apapu apapu.
Wunga randékwanngé vékulakate, nané yéku mawulé vékute Gorké
kaavérénangwa.

Melkisedek wan Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du wa

7 1 Wani du Melkisedek wan Salemmba tékwa du dakwana néma du
wa téndén. Téte dé nana Néman Du Gorké jémbaa yate wa Gotna
gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du wa téndén. Talimba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Abraham waariye néma duwat viyaatake gaayét nakapuk waambule
yéndéka dé Melkisedek dat yaambumba vétake dat wandén, Got dat
yékun yandénngé. 2 Wandéka Abraham viyaandén néma duna musé
muni waate tambék tambavétik (10) taake nakurak tambék Melkisedekét
kwayéndén. Wani yé Melkisedek nana kundimba anga wa: Yéku musé
male yakwa néma du. Dé yéku musé male yakwa du wa téndén. Déku
gaayé Salemna yé nana kundimba anga wa: Nakurakmawulé. Dé wani
gaayéké néma du téte dele nakurakmawulé yakwa du wa téndén. 3 Déku
aasa aapa, déku gwaal waaranga maandéka bakamuké waak yamba
vékuséknangwe wa. Aasa dé kéraalén nyaa, kiyaandén nyaaké waak
yamba vékusék-nangwe wa. Dé Gotna nyaan pulak téte Gotna gaamba
jémbaa yakwa du wa tépékaandékwa.

4 Déké ma vékulaka. Nana gwaal waaranga maandéka bakamu
Abraham néma du téte waariye maamamba kéraandén musé muni waate
tambék tambavétik (10) taake nakurak tambék Melkisedekét kwayéndén.
Kwayéndéka wa vékuséknangwa. Melkisedek néma du téte Abrahamét wa
taalékérandén. 5 Livaiséna gwaal waaranga maandéka bakamu Israel du
téte de waak wan Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamusé wa
téndarén. Livai dunyansé ras Gotna gaamba jémbaa yakwa du téte Gorké
jémbaa yandarén. Got Mosesét déku apakundi kwayéte anga waak wandén,
"Israelsé akwi de nak nak deku musé muni waate tambék tambavétik (10)
ma taakandaru. Taake nakurak tambék Livai kémba tékwa Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyansat ma kwayéndarék." Naandéka wa wunga yandarén.

6 Livai dunyansé male wa Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa
yandarén. Melkisedek wan Livai du yamba yé wa. Abrahamét Got kundi
kwayéte wakakét yandén. Wani du Abraham kéraandén musé muni waate
tambék tambavétik (10) taake Melkisedekét nakurak tambék kwayéndén.
Melkisedek néma du téte Livai du tékapuk yate wa wani tambék kéraae
Abrahamét wandén, Got dat yékun yandénngé.

7 Wa vékuséknangwa. Néma du male wa baka duwat wandakwa, Got
det yékun yandénngé. Baka du néma duwat wunga yamba wandakwe wa.
Wani muséké vékulakate wa vékuséknangwa. Melkisedek néma du téte
Abrahamét wa taalékérandén.

8 Israel du dakwa deku musé muni waate tambék tambavétik (10)
taake nakurak tambék wa Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyansat
kwayéndarén. Wani du kukmba wa kiyaandarén. Yamba tépékaa-
ndakwe wa. Gotna nyéngaamba Melkisedekngé ani kundi wa kwaakwa:
"Tépékaandékwa." Wani kundiké vékulakate wa vékusék-nangwa.
Melkisedek néma du téte Abrahammba musé nak tambék kéraae tépékaa-
téte, wa dé Gotna gaamba jémbaa yakwa duwat wa taalékérandén.

9-10 Talimba Abraham Melkisedekét vétake, kéraandén musé muni
waate tambék tambavétik (10) taake, dat nakurak tambék kwayéndéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu Livai dé waak wani
tambék wa det kwayéndén. Wani sapak Livaina aasa dé kéraakapuk
yaléka yénga pulak dé Livai Melkisedekét kwayék? Abraham
Melkisedekét kwayéndéka déku kémba kukmba yaalaké yakwa du Livai,
dékét dé waak Melkisedekét kwayé pulak wa yandén.

Kulé du yaae dé talimba tan Gotna gaamba jémbaa yakwa duna taalé wa kéraandén

11 Ma vékulaka. Talimba Livaiséna gwaal waaranga maandéka bakamu
male Gotna gaamba jémbaa yakwa du téndarénngé, wa Got wandén.
De Gotna gaamba jémbaa yakwa du yaténdaka Got Israel du dakwat
déku apakundi wandén. Livai dunyansé Gotna gaamba jémbaa yakwa
du yaténdaka Israel du dakwa kulémawulé kéraa-kapuk yate, Gotna
ménimba yéku du dakwa yamba téndakwe wa. De kulémawulé kéraae
déku ménimba yéku du dakwa témunaandaru, wa Gotna gaamba jémbaa
yakwa duna jémbaa yandarénngé Got nak kémna duwat katik wakatik
dé. Aron wan Livaiséna gwaal waaranga maandéka bakamu wa. Got
Aronna kémba tékwa du nakét yamba wandékwe wa, dé Gotna gaamba
jémbaa yakwa duna jémbaa yandu, du dakwa kulémawulé kéraae déku
ménimba yéku du dakwa téndarénngé. Got Melkisedek tékwa pulak
tékwa duwat wa wandén, dé Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa
yandu du dakwa kulémawulé kéraae déku ménimba yéku du dakwa
téndarénngé. Wani du wan Jisas Krais wa.
12 Got wandéka kulé du yaae taale tan Gotna gaamba jémbaa yakwa
duna kémba tékapuk yate deku taalé kéraandéka wa vékusék-nangwa.
Got kulé kundi wa wandén. 13-14 Ani musé waak wa vékuséknangwa.
Du wani kulé duké wate nana Néman Du Jisas Kraiské wa wandakwa.
Dé nak kémba wa yaalandén. Judana kémba wa yaalandén. Livaina
kémba yamba yaalandékwe wa. Talimba Judana kémba tékwa dunyansé
de Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yamba yandakwe wa.
Talimba Moses yamba wandékwe wa, Judana kémba tékwa du Gotna
gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yandarénngé.

Jisas Melkisedek yakwa pulak Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa wa yatépékandékwa

15 Got dé Jisas Krais néma du téte, Melkisedek yan pulak, Gotna
gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yandénngé wandéka wa
vékuséknangwa. Got nak yaambu wa kutndén.
16 Livai dunyansé de Got talimba wan apakundi vékute wa Gotna
gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yandarén. Got wani apakundi
yaasékatake nak yaambu kure wa Jisasét wandén, Gotna gaamba jémbaa
yakwa duna jémbaa yandénngé. Jisas wan Livai du yamba wa. Dé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apamama yate rapéka-kandékwa apapu apapu. Rapékaké yandékwanngé
vékulakate wa Got dat wandén, Gotna gaamba jémbaa yakwa duna
jémbaa yandénngé. 17 Jisas Krais Gotna gaamba jémbaa yakwa du téte,
rapékaké yandékwanngé ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa:

Méné Gotna gaamba jémbaa yakwa du rapéka-kaménéngwa apapu
apapu, Melkisedek rakwa pulak.

18-19 Got Mosesét talimba wandén apakundi yaasékandén, Livai dunyan
Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yaké yandarénngé. Livai dunyan
Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yate, nak du dakwat yékun yamuké
yapatindaka wa Got wani apakundi yaasékandén. Yaasékatake wa nak yaambu
kutndén, nané kulémawulé kéraae déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa
ténanénngé. Wani yaambu wan yéku yaambu wa. Bulaa kutndén yéku yaambu
dé talimba kutndén yaambu, Livai dunyansé Gotna gaamba jémbaa yakwa duna
jémbaa yate nanat yékun yamuké vékulakandakwa yaambat, wa taalékérandén.
Wani yéku yaambumba yéte nané kulémawulé kéraae Gotna ménimba yéku
musé yakwa du dakwa wa tékanangwa. 20 Got déku yémba néma kundi wate wa
Jisasét wandén, wani Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yandénngé.
Talimba Livai duwat wunga néma kundi yamba wandékwe wa, Gotna gaamba
jémbaa yakwa duna jémbaa yandarénngé. 21 Déku yémba néma kundi Jisasét
wandéka du nak déku kundi anga viyaatakandén déku nyéngaamba:

Néman Du Got déku yémba néma kundi anga wandén,
"Méné wuna gaamba jémbaa yakwa du rapéka-kaménéngwa apapu
apapu. Yi wan wanana wa."
Wunga wate dé nak mawulé katik yaké dé.

22 Wani kundiké vékulakate wa Jisaské vékuséknangwa. Dé apapu rapékandu
Got talimba wandén néma kundi sékérék-ngandékwa. Wani kundi wan yékun
male wa. Got Mosesét talimba wandén néma kundit wa taalékérandén.
23 Ani muséké waak ma vékulaka. Talimba tan Gotna gaamba jémbaa yakwa
dunyansé kiyaandaka nak du wa deku taalé kéraae Gotna gaamba jémbaa
yakwa duna jémbaa yandarén. Yandaka némaamba dunyansé Gotna gaamba
jémbaa yakwa duna jémbaa yandarén. 24 Jisas wan nak pulak Gotna gaamba
jémbaa yakwa du wa. Dé apapu apapu rapékandékwa. Dé Gotna gaamba
jémbaa yakwa duna jémbaa wa yatépékandékwa. Nak du déku taalé katik
kéraaké dé. 25 Jisas apapu apapu rapékate apamama yandékwa, déké yékunmba
vékulakate Gotna jémbaa kurkwa du dakwat kéraae, Gotna gaayét kure yéndu
yékunmba rapéka-ndarénngé. Dé apapu apapu rapékate Gorét waatakundékwa,
dé det yékun yandénngé.

Néman Du Jisas Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yate nanat kurkale yakandékwa

26 Jisas wan Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma
du wa. Dé kapmang wa nanat yékun yakandékwa. Dé Gotna nyaan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tépékaandékwa. Dé yéku musé male yandékwa. Dé kapérandi musé yamba yandékwe wa. Dé kapérandi musé yakwa du dakwale nakurakmawulé yamba yandékwe wa. Dé Gotna gaayét waare néma du wa randékwa.

27 Talimba tan Gotna gaamba jémbaa yakwa duna néma du akwi nyaa Gorét kwaami viyaae tuwe kwayéndarén. Taale Got yandarén kapérandi musé yasnyéputimuké wate, wa de dat kwaami viyaae tuwe kwayéndarén. Kwayétake, Got nak du dakwa yandarén kapérandi musé yasnyéputimuké, dat kwaami ras waak viyaae tuwe kwayéndarén. Jisas de yan pulak yamba yandékwe wa. Dé kapérandi musé yamba yandékwe wa. Dé nakurak apu male takwemimba kiyaae Gorét déku sépé kwayéndén, dé du dakwa yandarén kapérandi musé yasnyéputimuké. Wanana yaak. Déku sépé Gorét nakapuk katik kwayéké dé.

28 Talimba Mosesna apakundi vékute de du rasét wandarén, Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yate Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du témuké. Wani du wan kapérandi mawulé vékukwa du pulak wa. Kukmba Got déku yémba nak kundi wate déku nyaanét wandén, dé Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yate néma du témuké. Déku nyaan wan yéku mawulé vékute, apapu apapu rapékakwa du wa.

Jisas Gotna gaayémba rate Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yandékwa nanéké

8 1 Wuné ani néma muséké wawutékwa: Gotna gaamba wunga jémbaa yakwa akwi duna jémbaa yakwa néma du wa téndékwa. Nanat yékun yakwa du Néman Du Gotna gaayét waare déku yékutuwa taambamba rate néma du wa randékwa. 2 Rate Gotna gaamba wa jémbaa yandékwa. Jémbaa yandékwa gaa wan yéku gaa wa. Nak pulak gaa wa. Képmaamba tékwa du wani gaa yamba kaandakwe wa. Néman Du Got male wa wani gaa kaandén. Képmaamba tékwa Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du awula nyéndé gaamba wulaae Gorale kundi bulndén pulak, wa Jisas Krais Gotna gaayét waare wani yéku gaamba jémbaa yandékwa.

3 Got wa wandén, képmaamba tékwa Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du de akwi nak du dakwat yékun yandarénngé. Det yékun yate kure yaandarén musé kwayéndarén Gorét. Dé yandarén kapérandi musé yasnyéputimuké, wa kwaami viyaae tuwe kwayéndarén Gorét. Yandarén pulak, wa nana néma du Jisas Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yate dé waak Gorét kwayéndén.

4 Talimba Moses Gotna apakundi du dakwat kwayéte anga wandén, “Livai dunyansé male wa Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yate nak du dakwat yékun yamuké wate Gorét musé kwayékandakwa.”

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga wandéka Livai dunyan male wa Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yandakwa. Jisas Livai du yamba wa. Yate ani képmaamba wayéka yatémunaae, wa dé Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa katik yakatik dé.

5 Talimba Moses Sainai némbumba waare Gorale kundi bulndén. Bulte yéngan pulak ye véndén Gotna kundi bulndakwa gaa déku gaayémba kwaandéka. Yandéka kukmba wa Got Mosesét wandén, "Méné wuna kundi bulngunan gaa nak ma kaaménu. Némbumba téménénga ménat wakwasnyéwutéka wuna gaayémba véménén gaaké vékulakate ma kaaménu." Naandén. Wunga wandéka Moses véndén gaa pulak kaandarén. Kaandaka Livai dunyan wani gaamba wa Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yandarén. Kaandarén gaa wan yéku gaa wa. Gotna gaayémba kwaakwa gaa wa wani yéku gaat taalékéran.

6 Talimba Got déku apakundi Mosesét watake wa kundi ras waak anga wandén, "Du dakwa wuna kundi vékwe wawutékwa pulak yandaru, wa wuné det yékun yate yandarén kapérandi musé yasnyéputi-kawutékwa. Yi wan wanana wa." Naandén. Wunga wandéka de Got wandén pulak yamba yandakwe wa. Yandaka wa yandarén kapérandi musé yamba yasnyéputindékwe wa. Kukmba dé kundi nak waak kwayéte anga wandén, "Du nak yaae gunat yékun yakandékwa. Yandu wuné wawutu guné yékunmba tépékaa-kangunéngwa apapu apapu. Yi wan wanana wa." Naate Jisas Kraiské wa wandén. Kukmba wandén kundi taale wandén kundit wa taalékéran. Jisas yan yéku jémbaa Livai dunyansé yan yéku jémbaat wa taalékérandén.

Got kukmba wandén kundi wa taalékéran taale wandén kundit

7 Du dakwa Got taale wandén kundi vékute wandén pulak yaké yapatindarén. Yapatindaka Got yandarén kapérandi musé yasnyéputikapuk yate wa véndén, de déku ménimba yéku du dakwa tékapuk yandaka. De wani kundi vékute Gotna ménimba yéku du dakwa témunaandaru, wa Got kukmba nak kundi katik wakatik dé. 8 Anga wa vékuséknangwa. Talimba tan du dakwa de Gotna ménimba yéku du dakwa yamba téndakwe wa. Wanngé ani kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa:

> Néman Du Got anga wa wandén, "Ma véku. Kukmba wuné kulé kundi wakawutékwa, Israel du dakwa, Juda du dakwat waak.
> 9 Talimba deku gwaal waaranga maandéka bakamu Isipmba tékwa duna taambamba téndaka wuna kapmang wa de kéraae kure yéwutén.
> Wani sapak wuné det néma kundi kwayéwutéka wuna kundi vékukapuk yandaka wa det kuk kwayéwutén.
> Wani kundi pulak nakapuk katik waké wuté.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Kulé kundi anga wakawutékwa, Israel du dakwat: ‘Kukmba wuna
apakundi deku mawulémba taakakawutékwa.
Taakawutu de wuna kundi yékunmba vékundaru wuné deku néma
du Got wa rakawutékwa.
Rawutu de wuna du dakwa wa tékandakwa.
11 Téte de akwi wuné vékusék-ngandakwa.
Néma du dakwa, nyambalé waak wuné vékusék-ngandakwa.
Vékusékte deku du dakwat anga katik waké daré: Nana Néman Du
Gorké ma vékusékngunék.
Wunga katik waké daré. De akwi wuné vékusék-ngandakwa.
12 Wuné deké sémbéraa yate yandarén kapérandi musé
yasnyéputi-kawutékwa.
Yate yandarén kapérandi muséké nakapuk katik vékulakaké wuté.’
Néman Du Got wunga wandén.”
13 Got wunga kulé kundiké wate nanat wa wandékwa, déku kulé
kundi vékunanénngé. Jaangwa yaké yakwa musé késndékwa pulak,
taale wandén kundi bari késkandékwa. Kukmba wandén kundi
rapéka-kandékwa.

Talimba tan néma du kwaamina nyékit kwayéndén Gorké

9 1 Talimba, Got taale néma kundi wandén sapak wa du dakwat
wandén, de déku yé kavérékmuké. Déku yé kavérékngé yandakwa
gaa kurké yandakwanngé waak det wandén. 2-3 Wandéka meme sépat
yandarén gaa nak kaandarén. Kaatake néma laplap nak nyéndémba
lékindarén. Lékitakandaka gaa tambék vétik tan. Maaka tambékngé
wandarén, “Wan taangét gaa wa.” Naatake wani taalémba lam nak,
jaambé nak taakandarén. Wani jaambémba Gorké kwayéndarén bret
taakandarén. Awula nyéndé tambékngé wandarén, “Wan taangétsékéyak
tambék wa. Got rakwa tambék wa.” Naandarén.
4 Wani tambékmba gol matut yandarén jaambé wa taakandarén. Wani
jaambémba yaa yamungandaka yaasnyé yaalate yéku yaama yakwa
musé Gorké taakandarén. Gol matut yakusondarén bokis nak wani
tambékmba taakandarén. Wani bokiské wandarén, “Gotna néma kundi
rakwa bokis wa.” Naandarén. Wani bokismba gol matut yandarén aké
nak wa ran awulamba. Wani akémba kakému ras tan. Wani kakémuké
wandarén, “Mana”. Talimba Got wandéka wani kakému Gotna gaayémba
gaayandéka Israel du dakwa wani kakému ras kandarén. Talimba Aron
sétowe yaténdén baangé saal waaran. Sétowe yaténdén baangé waak
wani bokismba ran. Matu vétik waak wani bokismba ran. Talimba Moses
Gotna apakundi wani matumba wa viyaatakandén.
5 Matumba yandarén Gotna kundi kure gaayakwa du pulak maayéra
vétik bét wani bokis taakumba kwaati se rambérén. Wani matumba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandarén du pulak maayéra vétik wani bokismba kwaati se rambéréka du dakwa véte wandarén, “Got wamba wa randékwa.” Naandarén. Wani du vétikmba yékngaa vétik tan. Wani yékngaa meme bulmakauna nyéki yaasnyéndén taalé wa taakatépéndarén. Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du dé meme bulmakau viyaate deku nyéki wani taalémba yaasnyéndén, Got du dakwa yan kapérandi muséké nakapuk waambule vékulakakapuk yandénngé. Bulaa wuné wani gaamba rakwa muséké kundi ras waak katik waké wuté.

6 Wani musé Gotna gaamba wunga randéka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyan déké jémbaa yate akwi nyaa maaka tambékmba wulaandarén. 7 Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du male dé awula nyéndé tambék gaamba wulaandén. Akwi kwaaré nakurak apu male dé wani tambék gaamba wulaandén. Baka yamba wulaandékwe wa. Meme bulmakauna nyéki kéraae kure wa wulaandén. Wulaae wani nyéki Gorké kwayéte wandén, “Méné ani nyékit véte yawutén kapérandi musé, nak du dakwa yandarén kapérandi musé waak ma yasnyéputiménu. Vékuséknangwa kapérandi musé, vékuséknga puk yanangwa kapérandi musé waak ma yasnyéputiménu.” Naandén.

8 Nané wani muséké vékulakananga Gotna Yaamambi nana mawulé yékun yandéka wa vékuséknangwa. Maaka tambék gaa wayéka téndéka baka du dakwa awula Got rakwa tambékmba wulaaké yapatindakwa. Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du male wa wulaandékwa.

9 Baka du dakwa Gorké wulaakapuk yandarénngé vékulakate, bulaa anga wa vékuséknangwa. Talimba du dakwa yandarén kapérandi muséké vékulakate, Gotna gaat ye Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyansat késpulak nakpulak musé kwayéndarén, de Gorké kwayéndarénngé. Kwaami waak de Gotna gaamba jémbaa yakwa duwat kwayéndarén, de viyaae tuwe Gorké kwayémuké. Wunga yandaka wani du dakwana mawulé yamba yékun yandékwe wa. 10 Talimba Moses wani du dakwat apakundi wandén, deku sépé yékun yamuké. Kakému kulak, gu yaakundakwa yapaté, késpulak nakpulak apakundiké, wani muséké wa det apakundi wandén. Wandéka du dakwa wani kundi vékute wandén pulak yaké mawulé yandarén. Got deku mawulé yékun yandénngé nak kundi wandu de wani apakundi wa yaaséka-kandakwa. Wunga vékuséknangwa.

Krais kiyaandéka déku nyéki vaakwan

11 Got nak kundi wandéka wa Jisas Krais yaandén. Yaae Gotna gaamba jémbaa yakwa du Gorké musé kwayéndarén pulak, wa dé kiyaaké yate déku sépé Gorké kwayéndén. Kwayétake nana mawuléké yaambu kutndén, nana mawulé yékun yandu Gotna gaayét yénanénngé. Talimba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Livai du Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa Gorké yate, de ani
képmaamba tékwa du kaan gaat wa wulaandarén. Jisas Krais kiyaae
wa ani képmaamba tékwa du kaan gaat yamba wulaandékwe wa. Dé
Gotna gaayét waare déku gaayémba kwaakwa gaamba wa jémbaa
yandékwa. Jémbaa yandékwa taalé wan yéku laku taalé wa. 12 Krais
meme bulmakauna nyéki Gorét yamba kwayéndékwe wa. Dé nakurak
apu male kiyaandéka déku nyéki vaakwe wa Gotna gaayét waaréndén.
Waare Got rakwa taalat wulaandén. Got déku nyékit vétake wa yananén
kapérandi musé yasnyéputiye nané kéraae déku taambamba taakandén.
Taakandénngé nané dale yékunmba rapéka-kanangwa apapu apapu.
13 Talimba du nak kapérandi musémba kutndéka nana du wandarén,
"Wani du Gotna ménimba kapérandi du wa téndékwa." Naandaka
Gotna gaamba jémbaa yakwa du meme bulmakau viyaae, nyéki kéraate,
kwaami yaamba tumbiyowe, baawu nyékiale kéraae wa wani duna
sépémba yaasnyéndén. Yaasnyéte wandén, dé Gotna ménimba yéku
du nakapuk téndékwanngé. Dé baka sépéké wa wandén. Wani duna
mawuléké yamba wandékwe wa. 14 Jisas Krais wunga yamba yandékwe
wa. Dé nana sépéké male yamba yékun yandékwe wa. Dé nana mawulé
waak wa yékun yandékwa. Talimba nana mawulé kapére yandéka anga
wananén, "Nané Moses wan apakundi vékute wandén pulak yamunaae,
wa Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa tékanangwa." Wunga
watake wunga téké yapatite bulaa a vékuséknangwa. Jisas Krais
yéku musé wa yandén. Yate ani képmaamba téte Gotna kundi vékute
wandén pulak male wa yandén. Yandéka Gotna Yaamambi apapu apapu
tépékaate dat apa kwayéndéka wa déku sépé Gorké kwayéndén. Kwayéte
kiyaandéka déku nyéki vaakwan. Vaakundéka Jisas nana mawulé yékun
yandékwa. Yandéka nané Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa
ténangwa. Téte apapu apapu rapékakwa du Gotna jémbaa male ma
kuttépékaakwak.

Kraisna nyéki vaakundéka wa vékuséknangwa Gotna kulé kundi sékéréknge yadékwanngé

15 Talimba Got déku apakundi du dakwat kwayéte ani kundi waak anga
wandén, "Guné wuna apakundi vékungunu gunat yékun yakawutékwa.
Yi wan wanana wa." Wunga wandéka du dakwa apa yakapuk yate,
wandén pulak yaké yapatindaka wa Got kulé kundi det wandén.
Wandéka wa Jisas Krais yaan. Talimba du dakwa Got wandén pulak yaké
yapatindaka Got yandarén kapérandi musé yamba yasnyéputindékwe wa.
Du dakwa kulémawulé kéraandarénngé wa Krais kiyaandén. Kiyaandéka
Got déku du dakwat wandén, de déku jémbaamba yaalamuké.
Watake det wandén, "Kiyaandénngé wuné yangunén kapérandi musé
yasnyéputiwutu guné wuna du dakwa tékangunéngwa." Wunga wandéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa déku nyambalé téndakwa. Téte dale yékunmba rapéka-kandakwa apapu apapu.

16-17 Anga yanangwa. Du nak kukmba kiyaaké yandékwanngé vékulakate, apakundi anga wandékwa, “Kukmba kiyaawutu de wuna musé muni waate kwayékandakwa. Wuna musé kéraaké yakwa duna yé bulaa viyaatakatake kukmba kiyaawutu, de wunga wuna musé kéraakandakwa. Yi wan wanana wa.” Wunga watake nyéngaamba wani duna yé viyaatakandékwa. Dé wayéka kiyaakapuk téndu deku yé nyéngaamba viyaatakandén du déku musé katik kéraaké daré. Kukmba kiyaandu deku yé nyéngaamba viyaatakandén du vétake déku musé kéraakandakwa.

18 Wunga yate Got talimba déku apakundi Juda du dakwat wandéka de déké bulmakau viyaandaka nyéki vaakundéka kiyaandaka du dakwa véte wandarén, “Got néma kundi watake wunga male yakandékwa. Nyéki vaakundéka bulmakau kiyaandaka vétake wa vékuséknangwa. Déku kundi sékérék-ngandékwa.” Naandarén. 19 Talimba Moses Got wan akwi apakundi déku du dakwat watake dé meme bulmakauna nyéki kéraae kulakale salekwandén. Salekwe makal mingalé répndén. Wani miyé gaanga yéku yaama yandékwa. Répe sipsipna yéwi kéraae gwaavé kulakmba taawurékwe mingalémba gindén. Giye nyékimba taawurékwe, Gotna apakundi viyaatakandarén nyéngaamba, du dakwat waak yaasnyéndén. 20 Yaasnyéte wandén, “Ani nyéki véte vékuséknangwa, Got nanat wandén apakundi sékérékngé yandékwanngé. Nané déku kundi vékute wandén pulak ma yakwak.” 21 Naatake meme sépémba ye Gotna yé kavérékndakwa gaa, wani gaamba rakwa akwi musé waak nyékit yaasnyéndén.

22 Got ani kundi Mosesét kwayéndéka wa dé Israel du dakwat kwayéndén. Got anga wandén, “Nyékit véte wakawutékwa, ‘Bulaa wani musé yékun yandékwa.’ Naakawutékwa.” Got wunga waké yandékwanngé vékulakate de rékaamba musémba nyéki yaasnyéndarén. Du dakwat yékun yandénngé nyéki vaakundu Got wani du dakwa yan kapérandi musé yasnyéputi-kandékwa. Yasnyéputiye yandarén kapérandi muséké nakapuk katik vékulakaké dé. Deké nyéki vaakukapuk yandu, wa Got wani du dakwa yan kapérandi musé yasnyéputikapuk yate, yandarén kapérandi muséké katik yékéyaak yaké dé.

Krais yandarén kapérandi muséké wa déku sépé déku nyéki Gorét kwayéndén

23 Ani képmaamba kwaakwa gaa, meme sépémba yatake Gotna yé kavérékndarén gaa, wani gaamba rakwa musé waak wan Gotna gaayémba kwaakwa gaa pulak wa, wani gaamba rakwa musé pulak waak. Moses meme bulmakauna nyéki képmaamba kwaakwa gaa, wani

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gaamba rakwa musémba waak yaasnyéndén, de Gotna ménimba yékun yandarénngé. Jisas Kraisna nyéki male wa apa yakwa, Gotna gaayémba kwaakwa gaa déku ménimba yékun yandénngé.

24 Krais kiyaae nakapuk taamale waarape Gotna gaayémba kwaakwa gaat wulaandénngé vékulakate wa wani kundi wawutékwa. Krais kiyaae nakapuk taamale waarape dé Gorét waatakuké képmaamba tékwa du kaan gaat yamba wulaandékwe wa. Wani gaa wan nyaap pulak wa. Wani gaa wan Gotna gaayémba kwaakwa gaa pulak wa. Krais Gotna gaayét waare wulaae bulaa Gotna ménimba wa randékwa. Rate wa nanéké Gorét waatakundékwa. 25 Talimba akwi kwaaré Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du meme bulmakauna nyéki kéraae kure Gotna yé kavérékndarén gaat wulaae awula taangétsékéyak tambékét wulaandén. Déku nyéki yamba kéraae kure wulaandékwe wa. Wulaandén tambékmba wan Got wa ran. Jisas Krais wunga yamba yandékwe wa. Dé nakurak apu male kiyaandéka wa déku nyéki vaakwan. Déku sépé déku nyéki Gorké kwayéké wa Gotna gaayémba kwaakwa gaat wulaandén. Nakurak apu male wulaandén.

26 Jisas képmaamba tékwa Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du yan pulak yamunaae, wa akwi kwaaré kiyaakatik dé. Dé akwi kwaaré kiyaamunaae, wa késépéri apu talimba apa-kangél kurkatik dé. Got képmaa baasnyé ye yandén sapak apakangél kurkatik dé. Bulaa a ténangwa sapak waak apakangél kurkatik dé. Bulaa a ténangwa sapak Jisas nakurak apu wa yaandén. Dé kiyaae déku sépé déku nyéki Gorké kwayéké wa yaandén. Got du dakwa yandarén kapérandi musé yasnyéputindu de déku ménimba yéku musé yakwa du dakwa téndarénngé, wa Jisas Krais yaandén.

27 Du dakwa kiyaandaru kukmba Got néma kot vékukwa néma du rate deké kundi wakandékwa. Akwi du dakwa nakurak apu male wa kiyaakandakwa. Got wandu kiyaakandakwa. 28 Jisas Krais dé de yaké yandakwa pulak wa yandén. Dé nakurak apu male kiyaandén. Némaamba du dakwa yandarén kapérandi musé yasnyéputiké kiyaandén. Kukmba waambule yaakandékwa. Waambule yaae du dakwa yandarén kapérandi musé yasnyéputiké yate nakapuk katik kiyaaké dé. Yamba wa. Waambule yaae déké mawulé yate kaavérékwa du dakwat kéraae kure yékandékwa, Gotna gaayét.

Gorké kwaami kwayéndaka yandarén kapérandi mawulé yamba yasnyéputindékwe wa

10 1 Talimba Moses Gotna apakundi Juda du dakwat wandéka anga yandarén. Gotna ménimba yéku musé yakwa du dakwa témuké wandaka Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyansé wa du dakwa yan kapérandi muséké vékulakate Gorké meme bulmakauna nyéki

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwayéndarén. Akwi kwaaré Got rakwa taangétsékéyak tambékét wulaae
Gorké kwayéndarén. Kwayéndaka Got yandarén kapérandi mawulé
yamba yasnyéputindékwe wa. De Gotna ménimba yéku musé yakwa
du dakwa témuké yapatindarén. Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyan
Gorké wunga kwayéte wa nak jémbaaké wa det wakwasnyéndarén,
Jisas Krais kukmba yaké yandékwa jémbaaké. Krais nanat yékun yaké
yandékwa jémbaaké wa Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyansé nanat
wakwasnyéndakwa. 2 De nanat yékun yamuké yapatindarén. De du
dakwat yékun yandaru wani du dakwa Gotna ménimba yéku musé
yakwa du dakwa témunaandaru, wa Gotna gaamba jémbaa yakwa du
akwi kwaaré Gorké wunga katik kwayéké daré. Gorét waatakukwa
du dakwa de vékusékndarén wa, deku mawulé yékunmba tékapuk
yandékwanngé. Vékusékte késépéri apu Gotna gaamba jémbaa yakwa
dunyansat kwayéndaka wa de Gorké kwayéndarén, de déku ménimba
yéku musé yakwa du dakwa téndarénngé.
3 Akwi kwaaré Gorké kwayéte yandarén kapérandi muséké
vékulakandarén. Deku mawulé yékunmba tékapuk yandéka, wa
Got yandarén kapérandi mawulé yamba yasnyéputindékwe wa.
4 Kwayéndarén meme bulmakauna nyéki de yan kapérandi mawulé
yasnyéputikapuk yandéka de Gotna ménimba yéku musé yakwa du
dakwa yamba téndakwe wa.
5-6 Wani muséké vékulakate Jisas Krais ani képmaat gaayaké yate Gorét
anga wandén:

De kwaami viyaae tuwe ménat kwayémuké kalik yaménéngwa.
De yan kapérandi mawulé yasnyéputiké, yaamba kwaami
tumbiyowe ménat kwayémuké kalik yaménéngwa.
De musé ménat kwayémuké kalik yaménéngwa.
Yate méné wunat képmaamba tékwa duna sépé tiyaaménén, wuné
kiyaae wani sépé ménat kwayéwuténngé.
7 Tiyaaménénga ménat wawutékwa, "Got, wuné a tékwa.
Mawulé yaménéngwa pulak yakawutékwa.
Talimba ména nyéngaamba wa viyaatakandarén, wunga yaké
yawutékwanngé."

Naandén Krais. Gorét wunga wandén.
8 Krais wani kundi watake taale wandén, du dakwa Gotna apakundi
vékute yandarén kapérandi musé yasnyéputimuké kwaami viyaae
tuwe kwayéndakwanngé. Watake wandén, "De kwaami viyaae tuwe
ménat kwayémuké kalik yaménéngwa. De yaamba kwaami tumbiyowe
ménat kwayémuké kalik yaménéngwa. De musé ménat kwayémuké
kalik yaménéngwa. Wunga yandakwanngé ména mawulé yékun
yamba yandékwe wa." 9 Wunga watake Gorét wandén, "Got, wuné a
tékwa amba. Méné mawulé yaménéngwa pulak yakawutékwa." Wunga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandéka wa vékuséknangwa. De talimba yandarén pulak, kwaami viyaae tuwe Gorké katik kwayéké daré. Krais nak pulak yapaté ye kiyaae wa déku sépé déku nyéki Gorké kwayéndén. Wunga wa vékuséknangwa.
10 Krais, Got mawulé yandékwa pulak yate wa déku sépé déku nyéki Gorké kwayéte wa kiyaandén. Nakurak apu male wa kiyaandén. Got mawulé yakwa pulak ye kiyaandéka wa Got yananén kapérandi musé wa yasnyéputindén. Yasnyéputindéka bulaa a yéku du dakwa ténangwa, Gotna ménimba.

Krais déku sépé Gorké kwayétake wa yandarén kapérandi musé yasnyéputindén

11 Akwi nyaa Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyansé deku jémbaa yandakwa. Yate késépéri apu meme bulmakau viyaae Gorké kwayéndakwa. Kwayéndakwa musé wan du dakwa yan kapérandi musé yasnyéputiké yapatindékwa. 12 Jisas Krais dé de yakwa pulak yamba yandékwe wa. Dé nak pulak wa yandén. Dé déku sépé, déku nyéki Gorké kwayéte wa kiyaandén. Nakurak apu male wa kiyaa-ndén. Du dakwa yan kapérandi muséké nakapuk katik kiyaaké dé. Déku jémbaa yasékéyaktake kiyaae wa Gotna gaayét waaréndén. Waare néma du rate déku yékutuwa taambamba randékwa. 13 Dé Got déku maama déku taambamba taakandu dé deké néma du rate véké yandékwa sapakngé wa kaavéréndékwa. 14 Dé nakurak apu wa déku sépé déku nyéki Gorké kwayétake kiyaandéka Got déku jémbaamba yaalan du dakwa yan kapérandi musé wa yasnyéputindén. Yasnyéputindénngé Gotna ménimba apapu apapu wa yéku musé yakwa du dakwa rapéka-kandakwa.
15 Gotna Yaamambi waak wani muséké wa wandén. Wandéka talimba yatan du nak Gotna nyéngaamba anga viyaatakandén:
16-17 Néman Du Got anga wandén: “Kukmba kulé kundi det anga wakawutékwa.
Wuna apakundi deku mawulémba taakakawutékwa.
Taakawutu wuna kundi yékunmba vékukandakwa.”
Wunga wate anga wandén, “Yandarén kapérandi musé yasnyéputiye wani muséké nakapuk katik vékulakaké wuté.” Naandén.
18 Néman Du Got wunga wandéka du nak Gotna nyéngaamba wa viyaatakandén. Wani kundiké vékulakate anga wa vékuséknangwa. Got du dakwa yandarén kapérandi musé yasnyéputiye wani kapérandi muséké vékulakakapuk yandu meme bulmakau viyaae deku nyéki dat nakapuk katik kwayéké daré, dé yandarén kapérandi musé yasnyéputimuké.

Nané ma Gorké yékunmba vékulakate déké yékwak

19 Wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, ma véku. Jisas nanéké kiyaandéka déku nyéki vaakwanngé, nané Got rakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gaat yékanangwa. Wup yakapuk yate, yéku mawulé vékute, dé rakwa
gaana taangétsékéyak tambékét yékanangwa. 20 Jisas nanéké kulé
yaambu wa kutndén, nané Gorké yénanénngé. Dé yananén kapérandi
musé yasnyéputiké we wa déku sépé déku nyéki Gorké kwayéte wa
kiyaandén. Kiyaae Got rakwa gaana taangétsékéyak tambékét wa
wulaandén. Wulaae dale rapéka-kandékwa. Jisas kiyaandéka Gotna
gaamba lékitakandarén wani laplap gérikndéka wa Gorké yéké yanangwa
yaambu wa kwaakwa. Jisas nanéké wunga yandénngé, wa nané Gorké
yékanangwa.
21 Jisas Gotna gaamba jémbaa yakwa duna jémbaa yatake wa
Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du wa téndékwa.
22 Téte Gotna du dakwa nanéké yékunmba véndékwa. Véndékwanngé
vékulakate, nané Gorké ma yékwak. Jisas kiyaandéka déku nyéki
vaakundéka déké yékunmba vékulakananga nana mawulé wa yékun
yandén. Yandéka déku yémba baptais kéraananén. Wunga yatake wa
vékuséknangwa. Nané vétikmawulé yakapuk yate, nakurakmawulé yate,
wup yakapuk yate, ma Jisaské yékunmba vékulakapékate Gorké yékwak.
23 Nané Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa nané nana mawulémba
anga wanangwa, “Got wa wandén, nanat yékun yaké yandékwanngé.
Wandén pulak wa yakandékwa. Yi wan wanana wa.” Wunga wate Jisasna
jémbaa ma kutpékaate nak du dakwat wakwak, Got wandén pulak yaké
yandékwanngé. Vétikmawulé yakapuk yate nakurakmawulé male yate
wunga ma yatépékakwak. 24 Yate nanale sékét Jisasna jémbaamba yaalan
du dakwaké ma vékulakate, nané det yékun yakwak. Yananu de nanat
yékun yakandakwa. Nané akwi wunga yate nak du dakwaké ma néma
mawulé yate yéku yapaté yakwak.
25 Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa ras nakurakmba yamba
jaawuwe téte Gotna kundi bulndakwe wa. Nané de yakwa pulak
katik yaké nané. Jisas Krais waambule yaaké yandékwa nyaa bari wa
yaakandékwa. Yaaké yandékwanngé vékulakate nané nakurakmba
jaawuwe téte Gotna kundi bulte nana mawulat ma yékun yakwak.

Gotna nyaanét katik kuk kwayéké nané

26 Ani kundi wa vékuséknangwa. Jisas Krais du dakwa yan kapérandi
musé yasnyéputimuké wa déku sépé déku nyéki Gorké kwayétake wa
kiyaandén. Wani kundiké anga wanangwa, “Yi wan wanana wa.” Wani
kundi vékusékte nané wani kundit kuk kwayéte kapérandi mawulé
vékute nakapuk kapérandi musé yapékananu nak du, Got yananén
kapérandi musé yasnyéputindénngé, Gorké kwayéké dé kapuk?
Yamba wa. Katik kwayéké dé. Yandu Got wani kapérandi musé katik
yasnyéputiké dé. 27 Yandu nané déku kundit kuk kwayémunaae, wa néma
wup yakanangwa. Kukmba Got néma kot vékukwa néma du rate yananén

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kapérandi musé nanat yakatate wandu néma yaa yaanpékatékwa
taalat yékanangwa. Gotna kundit kuk kwayékwa akwi du dakwa yaa
yaanpékatékwa taalat wa yékandakwa.
28 Talimba du nak Moses wan apakundit kuk kwayéte kapérandi musé
yandéka du vétik kupuk dat vétake kot vékukwa néma duwat wandaka dé
deku kundi vékutake wandén, wani duwat viyaandék-ndarénngé. Wani
duké sémbéraa yakapuk yate wa kot vékukwa néma du wunga wandén,
wani duwat viyaandék-ndarénngé. 29 De Moses wan kundit kuk kwayén
duwat wunga yandarénngé, Got déku nyaanét kuk kwayén du dakwat
yénga pulak yaké dé? Det wani kapérandi musé némaamba wa yakata-
kandékwa. Talimba Got wa wandén, "Du dakwa yandarén kapérandi
musé yasnyéputiké dé kiyaandu déku nyéki vaakukandékwa. Yi Wan
wanana wa." Wunga wandéka déku nyaan Jisas yaae wa kiyaandén.
Kiyaandéka du dakwa ras kapérandi kundi wate anga wandakwa, "Dé
kiyaae yananén kapérandi musé yamba yasnyéputindékwe wa." Wunga
wate wa Gotna nyaan Jisasét kuk wa kwayéndakwa. Kwayéte de Gotna
Yaamambi nanat yéku mawulé tiyaandékwanngé kapérandi kundi wate
wa dat wasélékndakwa wa. Wunga yakwa du dakwat wani kapérandi
musé Got némaanmba yakata-kandékwa.
30 Gorké vékusékte wa vékuséknangwa. Got det némaanmba yakata-
kandékwa. Got talimba wa wandén, "Du dakwa kapérandi musé yandaru,
wa wuné det yandarén kapérandi musé waambule yakata-kawutékwa."
Naandén. Ani kundi waak déku du dakwat wa wandén, "Wuné, guna
Néman Du, kot vékukwa néma du rate yangunén musé waambule
kaatakawutékwa." Wunga wandéka déku kundi wa kwaakwa, déku
nyéngaamba.
31 Got apapu apapu rapéka-kandékwa. Rate dat kuk kwayékwa du
dakwat wani kapérandi musé némaamba yakata-kandékwa. Wanngé wa
néma wup yandakwa.

Nané ma apa yate Gorké yékunmba vékulaka-pékakwak

32 Talimba téngunén sapakngé ma vékulaka. Wani sapak guné Gotna
jémbaamba yaale kulémawulé wa kéraangunén. Kéraangunénga
Gotna maama gunat yaavan kutndaka wa néma kaangél kutngunén.
Kure Gorét yamba kuk kwayénguné ngwe wa. Apa yate déku jémbaa
kutpékaangunén. 33 Kutpékaa-ngunénga nakapuk guna maama apa
yate wandaka akwi du dakwana ménimba téngunénga gunat kenakte
viyaandarén. Nakapuk de nak du dakwat wunga yandaka wani du
dakwale téte det yékun yangunén.
34 Jisas Kraisna kundiké kalik yakwa du déku jémbaamba yaalan
du dakwat kalapusmba taakandaka deké sémbéraa yate det yékun
yangunén. Du ras guné ké apa yate guna musé baka kéraandaka guna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulé yamba kapére yandékwe wa. Guna mawulé yékunmba téndén.
Anga wa vékuséknguném. Kukmba guné Gotna gaayét ye dale yékunmba
rapéka-kanguném̃gwa. Wunga vékuséknguném̃ga guna musé kéraandaka
guna mawulé yamba kapére yandékwe wa. 35 Wunga rapékaké
yanguném̃gwanngé vékulakate wup yaké yambak. Guné Gotna kundi
yékunmba vékuté-pékaangunu Got kukmba gunat yékun yakandékwa.
36 Guné ma apa yate Got wandén pulak yapékangunék. Déku
jémbaa ma kuttépékaa-ngunék. Déku jémbaa yaasékaké yamarék.
Yangunu Got wandén pulak gunat yékun yandu guné yékunmba
yatépéka-kanguném̃gwa.
37 Wunga yaké yanguném̃gwanngé Gotna kundi déku nyéngaamba anga
wa kwaakwa:

Ayélapkéri sapak re yaaké yakwa du yaakandékwa.
Bari wa yaakandékwa.
38 Yaandu yéku musé yakwa wuna du dakwa de wuna kundi
yékunmba vékuté-pékaandaran, wa apapu apapu yékunmba
rapéka-kandakwa.
De wunat kuk kwayémunaandaru, wa wuna mawulé deké katik
yékun yaké dé.

39 Nané wani du dakwa pulak yamba yanangwe wa. Gorét kuk
kwayékwa du dakwa wa lambiyak-ngandakwa. Gorale katik rapékaké
daré. Nané Gotna kundi yékunmba vékutépékaakwa du dakwa dale
yékunmba rapéka-kanangwa apapu apapu.

Anga yate wa Gorké yékunmba vékulakanangwa

11 1 Anga yate Gorké yékunmba vékulakanangwa. Nana mawulémba
anga wanangwa, “Got wandén pulak yakandékwa. Yi wan
wanana wa.” Naate anga wa vékuséknangwa. Got wunga yakandékwa.
Dat vékapuk yate déku jémbaaké yékunmba vékuséknganpuk yate
kaavérénangwa, nanat yékun yandénngé. Kaavéréte dé wunga yaké
yandékwanngé vékuséknangwa. 2 Talimba yatan du ras Gorké yékunmba
vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandaka wa Got anga
wandén, “Wani du wan yéku musé yakwa du wa.” Naandén. 3 Talimba
Got vékapuk yanangwa musé kéraae wa nyét képmaa yandén. Bulaa nané
Gorké yékunmba vékulakate ani képmaamba tékwa musé véte anga wa
vékusék-nangwa. Talimba dé watake wa akwi musé yandén.

Abel, Enok, Noa

4 Talimba aanyé béré waayéka yarémbérén. Bérku yé Kein béré Abel.
Bét Gorké musé kwayémbérén. Abel Gorké yékunmba vékulakate déku
kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate dat musé kwayéndéka Got déké
wandén, “Wan yéku musé wa tiyaandén. Wan yéku musé yakwa du wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dé.” Naandén. Kein Gorké yékunmba vékulakakapuk yandéka Gotna
mawulé déké yamba yékun yandékwe wa. Bulaa Abel yamba yate wa.
Dé talimba kiyaan wa. Bulaa Abel yan yapatéké vékulakate, nané waak
Gorké ma yékunmba vékulakakwak.
5 Talimba yatan du déku yé Enok, dé waak Gorké yékunmba
vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandén. Naandéka
Got dat déku gaayét kure waaréndén. Dé yamba kiyaandékwe wa. Got
déku gaayét dé kure waaréndéka dunyan déké waakpatindarén. Enok
Gorké yékunmba vékulakandénngé vékuséknangwa. Déké ani kundi
Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Got mawulé yandén pulak wa yandén.
Got wayéka Enokét kure waarékapuk yandén sapak wa Enok wunga
yandén. 6 Guné Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan
wanana wa,” naate, Got mawulé yandékwa pulak ma yangunék. Guné
Gorale ramuké mawulé yate, guna mawulémba anga ma wangunék, “Got
randékwa. Wuné déké vékusékte dale raké mawulé yawutu, wa wunat
yékun yakandékwa. Yi wan wanana wa.” Wunga wate, wa guné Gorale
yarékangunéngwa.
7 Talimba yatan nak du déku yé Noa, dé waak Gorké yékunmba
vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandén. Noa vékapuk
yandén musé bari yaaké yandéka wa Got Noat wandén. Wandéka déku
kundi yékunmba vékute wandén pulak yate sip nak yandén. Yatake
dé déku taakwa nyambalésale wani sipmba wulaae randaka néma gu
windéka wa yékunmba randarén. Wani sipmba wulaakapuk yan du
dakwa de akwi kulak ke kiyaasandandarén. Néma gu wiké yandéka
wani sipmba wulaakapuk yan du dakwa wa vékuséknd arén wa. Noa
yéku musé male yandéka de kapérandi musé wa yaténdarén. Noa Gorké
yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandéka Got
déké wandén, “Noa wan yéku musé yakwa du wa.” Naandén.

Abraham

8 Talimba yatan nak du déku yé Abraham, dé waak Gorké yékunmba
vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandén. Got Abrahamét
waandéka Gotna kundi yékunmba vékundén. Vékute, Got dat kwayéké
wandén képmaat yéké we, déku gaayé yaasékatake yéndén. Yéte
yéké yandékwa yaambuké yamba vékuséknd ékwe wa. 9 Gotna kundi
yékunmba vékute wa baka yéndén. Ye Gorké yékunmba vékulakate déku
kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate Got kukmba dat kwayéké yandékwa
képmaamba yaténdén. Nak képmaamba yaan du pulak yatéte apa yakwa
gaa yamba kaandékwe wa. Meme sépat samape wa gaa kaandén. Kaatake
wani gaa kure yéte wani képmaamba yeyé yaayandén, déku nyaan Aisak
ambét déku gwaal Jekopale. Wani duwat waak wani képmaa kwayéké we
wa Got bérét wandén, “Yi wan wanana wa.” Naandén. 10 Abraham meme

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sépat samape kaandén gaamba yaréndéka déku mawulé wani gaaké yamba kapére yandékwe wa. Dé Gotna gaayét wulaaké wa kaavéréndén. Wani gaayé tépékaa-kandékwa apapu apapu. Got dékét déku kapmang wa wani gaayé yandén.

11 Abrahamna taakwa léku yé Sara lé waak Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naalén. Lé aanyapa ye nyaan kéraakapuk yaléka Got lat wandén, "Nyaan kéraakanyénéngwa. Yi wan wanana wa." Naandéka walén, "Wuné nyaan kéraawuténngé wa Got wandén. Wuné nyaan kéraakawutékwa." Wunga waléka Got lat mayé apa kwayéndéka nyaan kéraalén. 12 Kéraaléka Abraham aanyapa ye kiyaaké yaréte wa wani nyaanna aapa randén. Randéka kukmba déku gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba wa téndarén, nyétmba tékwa kun némaamba téndakwa pulak. Némaamba téndaka dunyan Abrahamna gwaal waaranga maandéka bakamu naakiké yapatindakwa.

13 Wani du dakwa Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naate yare wa kiyaandarén. De ani képmaamba téndarén sapak Got talimba wakakét yandén pulak det yamba yandékwe wa. Yandéka de deku mawulémba wandarén, "Got wandén pulak kukmba nanat yékun yakandékwa. Yi wan wanana wa. Nané ani képmaamba téte nak gaayé du dakwa pulak wa ténangwa. Nané késpulak nakpulak képmaat yeyé yaayakwa du dakwa pulak wa ténangwa. Nané kukmba téké yanangwa gaayéké vékulakate mawulé tawulé yanangwa." Wunga watake Gorké yékunmba vékulakate wa kiyaandarén.

14 Wa vékuséknangwa. Wunga wakwa du dakwa yékunmba tépékaamuké yandakwa gaayéké wa waakndakwa. 15 De wunga wate talimba yaandarén gaayéké vékulakamunaae, wa nakapuk waambule yékatik daré. 16 Wunga yamba yandakwe wa. Ani képmaamba tékwa gaayéké yamba vékulakandakwe wa. Gotna gaayéké wa néma mawulé yandarén. Yandaka Got deku gaayé yékun yandén. Yandéka nak du dakwa déké wandakwa, "Got wan deku néma du wa." Wunga wandaka Gotna mawulé wani kundiké yékun yandékwa.

17-18 Talimba Got Abrahamét wandén, "Ména gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba tékandakwa. Ména nyaan Aisak némaan ye nyaan kéraandu déku gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba tékandakwa." Naandén. Wunga watake Abrahamna mawulé yakwe véte dat anga wandén, "Méné ména nyaan Aisak ma viyaae tuwe wunat tiyaaménu." Wunga wandéka Abraham anga yamba wandékwe, "Wuna nyaan nakurak male wa. Wuné dé viyaawutan, yénga pulak wuna gwaal waaranga maandéka bakamu némaamba yaké daré?" Wunga wakapuk yate déku nyaanét viyaae tuwe Gorét kwayéké we yandén. 19 Yate déku mawulémba anga wandén, "Dé kiyaandan wan baka musé wa. Got wandu wa nakapuk taamale waarapkandékwa. Yi wan wanana wa."

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga watake déku nyaanét viyaaké yandéka Got dat wandén, “Méno, Abraham, ména nyaanét viyaaké yambak.” Wunga wandéka Abraham déku mawulémba wandén, “Wuné wuna nyaanét viyaamunaawutu dé kiyaakate wa yandén. Bulaa katik kiyaaké dé. Wunale tékandékwa.” Naandén Abraham.

Aisak, Jekop, Josep

20 Aisak Gorké yékunmba vékulakate déku mawulémba anga wandén, “Got wandén pulak nanat yékun yakandékwa. Yi wan wanana wa.” Wunga wate déku nyaan vétik Jekop ambét Isot wandén, “Kukmba Got bénat yékun yakandékwa.” Naandén.
21 Jekop waak Gorké yékunmba vékulakate déku mawulémba anga wandén, “Got wandén pulak nanat yékun yakandékwa. Yi wan wanana wa.” Wunga wate kiyaaké yate déku gwaal vétikét wandén, “Got bénat yékun yakandékwa.” Naandén. Jekop sétowe yaténdékwa baangé sétowe téte Gotna yé kavérékte wa wani kundi wandén, déku nyaan Josepna nyaan vétikét.
22 Josep waak Isipmba yatéte Gorké yékunmba vékulakandén. Vékulakate kiyaaké yate wandén, “Got wa wandén, guné Israel du dakwa ani képmaa yaasékatake guna képmaat yékwate yanguné-ngwanngé. Wandén pulak yékangunéngwa. Yi wan wanana wa.” Wunga watake det wandén, de déku pusaa kéraae kure ye yékwate yandakwa képmaamba rémndarénngé.

Moses

23 Kukmba Israel du dakwa Isipmba wayéka téndaka Mosesna aasa aapa Gorké yékunmba vékulakate wambérén, “Got wa wandén, nané Israel du dakwat yékun yaké yandékwanngé. Yi wan wanana wa.” Naambérén. Wunga wambéréka wani sapak Isipna néma du déku yé Fero, Isip du dakwat wandén, “Israel dakwasé dunyanngu nyaan kéraandaru guné akwi dunyanngu ma viyaandékngunék.” Wunga wandéka kukmba wani taakwa lé Moses kéraalén. Kéraaléka wa yéku nyaan kwaandén. Kwaandéka aasa aapa véte wambérén, “Got dat yékun yakandékwa.” Wunga watake bét Fero wan kundit kuk kwayémuké wup yakapuk yate, bét nyaan baapmu kupuk paakutakambéréka kwaandén. 24-25 Kwaandéka kukmba néma du Ferona takwanyan Mosesét vétake dé kure yélén. Kuriléka kukmba Moses némaan ye Gorké yékunmba vékulakate wandén, “Israel du dakwa wan wuna kém du dakwa wa. De Gotna du dakwa wa. Got det yékun yakandékwa. Yi wan wanana wa. Dele tékawutékwa. Ferona gwaal katik yatéké wuté.” Naandén. Wunga watake Ferona gaa yaasékatake Israel du dakwale téké mawulé yandén. Wani sapak Isip dunyansé wa Israel du dakwat néma jémbaa kwayéndaka apakangél

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kutndarén. Moses Ferona kémale néma du téte dele ani képmaana yéku musé ayélap sékét kéraaké mawulé yamunaae, wa Gorké kuk kwayékatik dé. Wunga yamuké kalik yate Gotna du dakwale téte dele kaangél kurké wa mawulé yandén. 26 Yate wandén, “Wuné néma du téte Isipna yéku musé kéraawutan wan baka musé wa. Wuné Gotna du dakwale témunaawutu Got nanat yékun yakandékwa. Wan néma musé wa. Wuné Gotna du dakwale téwutu wunat wasélékndaran wan baka musé wa.” Naandén. Isip dunyansé Mosesét yandarén pulak, wa kukmba nak dunyansé de Got wan du Kraisét wasélékndarén.

27 Moses Gorké yékunmba vékulakate déku mawulémba anga wandén, “Got talimba wandén képmaa nanat tiyaakandékwa. Yi wan wanana wa.” Naandén. Wunga watake Gotna kundi vékute Isip yaasékatake yéndén. Isipna néma du rakarka yaké yandékwanngé wup yakapuk yate wa yéndén. Gorét vékapuk yate, déké yékunmba vékulakate, dat vé pulak yate, déku mawulémba apa yate wa yéndén. 28 Got Mosesét anga wandén, “Wuné wuna kundi kure daawulikwa duwat wawutu dé Isipmba tékwa duna akwi léwinyan viyaandékngandékwa. Wuna du dakwa sipsipét viyaae sipsipna nyéki deku gaana pétémba kaavitakandaru wuné véte wawutu wuna du wani gaamba kwaakwa nyaanét katik viyaandékngé dé.” Naandén. Wunga wandéka Moses Gorké yékunmba vékulakate wandén, “Got wandén pulak nanat yékun yakandékwa. Yi wan wanana wa.” Wunga watake Israel du dakwat wandén, de nyékit wunga kaavitakamuké.

Késépéri Israel du dakwa Gorké yékunmba vékulakandarén

29 Israel du dakwa Gorké yékunmba vékulakate wandarén, “Dé wa wandén, nanat yékun yakwate yandékwanngé. Yi wan wanana wa.” Naandarén. Wunga wate solwarana nak sakwat yéké yandarén. Wani solwarana yé, “Gwaavé Solwara,” wa. Wani solwaramba vaatiké yandaka Got wandéka gu nyéndémba kepukandéka képmaa nyéndémba ran. Randéka wani képmaamba yékunmba yéndarén, solwarana nak sakwat. Yéndaka Isip dunyansé de yén pulak yéké yéndaka solwara wa det kawulépndéka kulak ke kiyaasandandarén.

30 Kukmba wani Israel du dakwa Gorké yékunmba vékulakate wandarén, “Got wa wandén, nanat yékun yakwate yandékwanngé. Yi wan wanana wa.” Naandarén. Wunga watake wandén pulak yate Jerikot wulaakapuk yate gindarén néma aatmu tékwanmba kaapamba gwaandé yaalaténdarén. Nyaa taambak kaayék vétik (7) kaapamba yeyé yaayatéte wa gwaandé yaalaténdarén. Wunga yaténdaka wani gaayéna aatmu vaakétndéka wa Israelsé Jerikot wulaandarén.

31 Jerikomba yarékwa taakwa nak léku yé Rahap, talimba yaambumba yatékwa taakwa wa télén. Kukmba lé Gorké yékunmba vékulakate déku

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kundiké, “Yi wan wanana wa” naalén. Yate Israel du vétik wani gaayéké
vékusékngé we séwaandu téte yakélak yaambéréka wa bérét yékun
yaléka maamaké paakwe yékunmba yémbérén. Rahap talimba wunga
yaléka kukmba Israel dunyan némaamba Jerikot yaae Gotna kundi
vékukapuk yakwa du dakwat viyaandékte lat yamba viyaandékndakwe
wa.
32 Israel du dakwa némaamba waak Gorké yékunmba vékulakate déku
kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandarén. Gideon, Barak, Samson, Jepta,
Devit, Samuel, Gotna yémba kundi kwayétan nak du, yénga pulak deké
saapéké wuté? De némaamba téndaka deké saapéké yapatiwutékwa. 33 De
Gorké yékunmba vékulakate deku mawulémba anga wandarén, “Nanat
yékun yakandékwa. Yi wan wanana wa.” Wunga wate anga yandarén.
Ras waariye némaamba néma dusat viyaandarén. Ras de yéku musé
male yandaka Got wandén pulak yate det yékun yandén. Ras wandaka
néma waaléwasa pulak det yamba tindakwe wa. 34 Rasét deku maama
det yaamba tunjékuké mawulé yandaka wani yaa det yamba yaandékwe
wa. Rasét deku maama kulaat viyaandékngé mawulé yandaka yékunmba
téndarén. Ras apa yakapuk yate Gotmba mayé apa kéraae apamama
yate, waariyate, nak gaayéna waariyakwa duwat viyaandaka wa
yaange yéndarén. 35 Dakwa ras Gorké yékunmba vékulakandaka kiyaan
nyambalé, kiyaan du nakapuk wa taamale waarapndarén.
Ras deku maamana taambamba téndaka deku maama det wandarén,
de Gorké kuk kwayétake yékunmba yéndarénngé. Wandaka wandarén,
“Yamba wa. Nané Gorét katik kuk kwayéké nané.” Naandarén. Wunga
wate deku mawulémba wandarén, “De nanat viyaandaru kiyaananan
wa nakapuk taamale waarape Gorale apapu apapu yékunmba rapéka-
kanangwa.” Wunga watake Gorét kuk kwayémuké kalik yandaka deku
maama deku sépé yaavan kutndaka kiyaandarén. 36 Rasét deku maama
waséléke baangat viyaandarén. Rasét giye kalapusmba taakandarén.
37 Rasét matut viyaandékndarén. Rasét sépémaalé nyéndémba sékundaka
kiyaandarén. Rasét waariyandakwa kulaat viyaandékndarén. Rasét
yaavan kurké kapérandi musé yandaka de kaangél kutte, laplapkapuk
yate sipsip memena sépat giye, musékapuk yate wa yeyé yaayaténdarén.
38 Deku maama det anga wandarén, “Ma yaange yé. Nana gaayémba
yatémbak.” Naandarén. Wunga wandaka baka yeyé yaayatéte wa
du yarékapuk taalat yékéraandarén. De némbat waare yeyé yaayate
matumba tékwa kwaawu képmaamba tékwa kwaawumba waak
yaréndarén. De yéku musé yakwa du dakwa téndaka nak du dakwa
kapérandi musé yate deké vékusékngapuk yate wa det kuk kwayéndarén.
39 Wani du dakwa akwi Gorké yékunmba vékulakate wandarén, “Got
wa wandén, nanat yékun yakwate yandékwanngé. Yi wan wanana
wa.” Wunga wandaka Got deké anga wandén, “Wani du dakwa wunéké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba vékulakate yéku musé yakwa du dakwa wa téndakwa.
Kukmba yékunmba rapéka-kandakwa.” Naandén. Wunga wandéka wani
sapak yamba yékunmba téndakwe wa.
40 Talimba Got wa wandén, “Talimba téte wunéké yékunmba
vékulakatan du dakwa kukmba téte wunéké yékunmba vékulakaké yakwa
du dakwale, det wuné yékun yakawutékwa. Det akwi yékun yawutu de
akwi wunale yékunmba rapéka-kandakwa, apapu apapu.” Naandén. Wunga
wate wa nané, deku kukmba yaan du dakwaké waak wa vékulakandén.

Jisasét ma véte déké yékunmba vékulakakwak

12 1 Nané yénga pulak dé? Wawutén du dakwa némaamba yatéte
talimba Gorké yékunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan
wanana wa,” naatake, bulaa nanat véndakwa. Dunyanngusé pététe
yéndaka némaamba du dakwa yanyawe ye téte véndakwa pulak, wa
wawutén du dakwa nanat wunga véndakwa. Véndakwanngé vékulakate,
wani du dakwa yékunmba yandarén pulak, nané waak ma yékunmba
yakwak. Kapérandi mawulé nana mawulémba tékapuk yandénngé,
nané akwi kapérandi musé ma yaasékakwak. Yaasékatake yéku
musé male ma yakwak. Musé kéraamuké pétékwa du apa yandakwa
pulak, nané ma apa yakwak. Apa yate ma yéku musé male yakwak.
Saalakukapuk yate Got tiyaan jémbaa yékunmba ma yakwak. 2 Yate Jisas
véké ma vékulakakwak. Talimba Jisas wa wandén, “Got wunat yékun
yakandékwa. Yi wan wanana wa.” Naandén. Wunga wandén pulak nané
ma wakwak. Wate Gorké yékunmba vékulaka-kanangwa. Talimba de
kapérandi musé yan duwat takwemimba baangtakandaka wa nékéti
yandarén. Nak du Jisasét takwemimba baangtakandaka dé kiyaaké
yate wani muséké nékéti yakapuk yate yéku mawulé vékundén. Gorale
yékunmba rapékaké yandékwanngé vékulakate mawulé tawulé yandén.
Bulaa Gotna yékutuwa taambamba randékwa, néma duna taalémba.

Got nana mawulé kururéké yate wa kaangél tiyaandékwa

3 Talimba Jisas ani képmaamba yaténdéka de kapérandi musé yan du
déké kalik yate dat kapérandi musé yandarén. Yandaka apa yate wa Gorét
yamba kuk kwayéndékwe wa. Dunyansé gunat kapérandi musé yandaru
guné Jisas yanngé ma vékulakangunék. Vékulakate apa yate déku jémbaa
ma kutpékaangunék. Déku jémbaa kutmuké saalakuké yamarék. 4 Jisas
kapérandi musé kuk kwayéndéka déku maama dat viyaandaka wa déku
nyéki vaakwan. Guné waak kapérandi musé kuk kwayénguné ngwa.
Kwayénguné nga de gunat wayéka yamba viyaandékndakwe wa. Guné
apa yate Jisasna jémbaa ma kutpékaangunék.
5-6 Néman Du Got ani kundi guné déku nyambalésat watakandéka déku
nyéngaamba anga wa kwaakwa:

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wuna nyaan, ma véku.
Mawulé yawutékwa du dakwa kapérandi musé yandaru wuné Néman Du rate det yandarén kapérandi musé waambule yakatawutékwa.
Wuna jémbaamba yaalan du dakwat, “Wuna nyambalé wa,” naate det viyaawutékwa, de yékunmba téndarénngé.
Wunga yawutékwanngé vékulakate, méné kapérandi musé yaménu ménat yaménén kapérandi musé waambule yakatawutu méné ma kurkale vékulakaménék.
Ména mawulé yékunmba téndu méné yékunmba yatémuké ménat viyaawutu, méné wunga viyaawuténngé yéku mawulé ma vékuménék.

Wani kundiké yékéyaak guné yak kapuk? Wani kundiké vékulakate guné saalakukapuk yate Jisasna jémbaa ma kutpékaangunék.

7 Ma véku. Akwi aapa deku nyambalat viyaate det yakwasnyé-
ndakwa, de yéku mawulé vékute yékunmba yaténdarénngé. Got waak
gunat viyaate, gunat, “Wuna nyambalé wa,” naate wa dé waak gunat
yakwasnyéndékwa. Guné déku nyambalé yéku mawulé vékute yékunmba
yatémuké, wa wunga yandékwa. 8 Got déku akwi nyambalésat wunga
yakwasnyéndékwa. Dé gunat viyaakapuk yamunaandu guna mawulémba
anga wakangunéngwa, “Nané Gotna nyambalé yamba yé wa. Nanat wa
kuk kwayéndén. Nané aapakapuk nyambalé a.” Naakangunéngwa.

9 Ani muséké waak ma vékulakangunék. Ani képmaamba tékwa nana
aapambéré nanat yakwasnyéte nanat viyaandaka nané det yamba kuk
kwayénangwe wa. Deku kundi vékunangwa. Wunga yanangwanngé
vékulakate, nana aapa Got nanat yakwasnyéte nanat viyaandu nané dat
kuk kwayékapuk yate déku kundi ma yékunmba vékukwak. Wunga yate
yékunmba rapéka-kanangwa apapu apapu.

10 Ani képmaamba tékwa aapambéré mawulé yandakwa pulak yate
ayélapkéri kwaaré wa nanat yakwasnyéte nanat viyaandarén. Nana
aapa Got nanat yakwasnyéte nanat viyaandékwa, wa nané dé rakwa
pulak yéku musé male yate yékunmba rananénngé. 11 Nana aapa nanat
yakwasnyéte nanat viyaandéka wa kaangél vékunangwa. Kaangél
vékunangwa sékét nané kalik yate yéku mawulé yamba vékunangwe
wa. Got nanat viyaae yakwasnyéndénngé, kukmba nané yéku musé
yaké vékusékte wa yéku musé yakanangwa. Yate yéku mawulé vékute
yékunmba rapéka-kanangwa.

Nané ma apa yate yatékwak

12 Got gunat yakwasnyéte viyaandu guné yéku mawulé ma
vékungunék. Saalakukwa duna maan taamba apa yakapuk yandéka baka
yaténdakwa pulak, guné wunga yaké yamarék. Ma apa yate yaténgunék.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yate Gotna jémbaa ma kutpékaa-téngunék. 13 Gotna kundi yékunmba
vékukapuk yakwa du dakwa, Gotna jémbaaké vétikmawulé yakwa du
dakwa wa maan kapére yan du pulak wa yaténdakwa. Wunga yatéte
Gorké yénangwa yaambumba yamba yékunmba yéndakwe wa. Guné
Gorké yénangwa yaambumba ma yékunmba yéngunék. Yéngunu wani
du dakwa yanguénéngwa yéku musé véte de waak yéku musé yate Gorké
yénangwa yaambumba yékunmba yékandakwa.
14 Akwi du dakwale nakurakmawulé yate yékunmba témuké, guné
néma jémbaa ma yangunék. Néman Du Got yéku musé yakwa du
randékwa pulak, guné yéku musé yakwa du dakwa ma yaténgunék.
Wunga yatékapuk ye, wa guné Got katik véké guné. 15 Got wan nanéké
yékunmba véte yéku mawulé tiyaakwa du wa. Guné déké yékunmba
vékulakate jéraawu ma yangunék. Guna du nak Gorét kuk kwayékapuk
yamuké, jéraawu ma yangunék. Nak du déku mawulémba kapére mawulé
vékute wani du katik kurkale yaréké dé. Yate nak duna mawulé yaavan
kurkandékwa. Guna du déku mawulémba kapére mawulé vékundu dé
guna mawulé wunga yaavan kurkapuk yamuké, jéraawu ma yangunék.
16 Guna du dakwa nak du dakwale kapérandi musé yakapuk yamuké,
jéraawu ma yangunék. Guna du dakwa, talimba yatan du Iso Gorét
kuk kwayén pulak, de Gorét katik kuk kwayéké daré. Iso talényan téte
Got dat yékun yaké yandékwa kundiké yamba vékulakandékwe wa.
Yate kakémuké male vékulakate Gorét kuk kwayéndén. 17 Kukmba nak
mawulé yate wandén, “Kapérandi musé wa yawutén. Wani kakému
kaké wa Gorét wa kuk kwayéwutén. Bulaa Got wunat yékun yandénngé
mawulé yawutékwa.” Wunga wate géraandén. Géraandéka Got dat yékun
yamba yandékwe wa. Talimba Gorét wa kuk kwayéndén. Iso wunga
yandénngé wa vékuséknguénéngwa.

Nané ye Saion némbumba wa saambaknanén

18 Israelsé talimba véndarén musé guné yamba vénguénéngwe wa. Got
déku apakundi det waké yandéka wa dé rakwa némbu ténét yéndarén.
Wani némbuna yé Sainai wa. Ye téte véndarén némbumba néma yaa
yaandéka yaasnyé waaréte ganngu yandéka. Néma wimut kurén.
19-20 Kutndéka vékundarén paati waandéka Got néma kundi wandéka.
Got anga wandén, “Wuné ani némbumba rawutékwa. An wuna taalé
a. Du nak ani némbumba yaalandu dé matut ma viyaangunu kiyaandu.
Bulmakau nak, sipsip nak, ani némbumba yaalandu dé waak matut ma
viyaangunu kiyaandu.” Wani kundi vékwe Israel du dakwa Mosesét
wandarén, “Nané wani kundi nakapuk vékukapuk yamuké, Gorét ma
waatakuménék.” Naandarén. 21 Got wandén kundi vékutake néma wup
yate wa wunga wandarén. Yandaka Moses waak wani musé véte wandén,
“Wuné néma wup yawutéka wuna sépé bérundékwa.” Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Guné Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa, guné Sainai némbat
yamba yénguněngwe wa. Guné Gotna kundi vékute, wup yakapuk yate,
wa vékuséknguněngwa. Guné nak némbat ye wa saambakngunén. Wani
némbuna yé Saion wa. Gotna gaayémba wa téndékwa. Apapu apapu
rapékakwa du Gotna gaayémba wa saambakngunén wa. Wani gaayé
wan Gotna gaayé Jerusalem wa. Wani gaayémba Gotna kundi kure
gaayakwa dunyansé asapéri asapéri wa yatékéséndakwa. Du nak de
naakiké yapatikandékwa. 23 De Gotna dunyansé téte déké mawulé yate
déku yé kavérékte wa wamba yaténdakwa. Jisas Kraisna jémbaamba
yaalan du dakwa waak wamba wa yaténdakwa. Got wani du dakwana yé
viyaatakandén wa, déku gaayémba rakwa nyéngaamba. Got waak wamba
randékwa. Dé néma kot vékukwa néma du rate akwi du dakwa yandarén
muséké kundi wakandékwa. Talimba déku du dakwat anga wandén,
"Guné yéku du dakwa wa téngunéngwa." Naandén. Wunga wandén du
dakwa kiyaandaka deku kwaminyan Gotna gaayémba wa yékunmba
rapékandakwa. Guné waak wani gaayémba wa saambakngunén.
24 Jisas waak wani gaayémba wa randékwa. Gotna kulé kundi Jisas
nanat anga wandén, "Got gunat yékun yandu guné yékunmba rapéka-
kanguněngwa. Yi wan wanana wa." Naandén. Wunga wandéka dé
viyaandaka kiyaandéka wa déku nyéki vaakwan. Talimba yatan du
Abel kiyaandéka wa déku nyéki vaakwan. Got Abelna nyéki vétake
dat viyaandékén duwat wani yandén kapérandi musé waambule wa
yakatandén. Got Jisasna nyéki vétake yéku musé kaatate du dakwat
yékun yandékwa. Yate du dakwa yandarén kapérandi musé wa
yasnyéputindékwa.

Nané ma jéraawu yakwak

25 Jéraawu ma yangunék. Gotna kundi vékute wandékwa pulak ma
yapékangunék. Déku kundit kuk kwayéké yambak. Talimba yatan du
Moses Gotna kundi Israel du dakwat wandéka de déku kundit kuk
kwayéndaka Got yandarén kapérandi musé det waambule yakatandén.
Got det wunga yakatatake yénga pulak nanat yaké dé? Jisas Krais Gotna
gaayémba rate nanat Gotna kundi wa wandékwa. Nané déku kundit kuk
kwayénanu, wa Got yananén kapérandi musé waambule némaanmba
yakata-kandékwa. 26 Talimba Got Sainai némbumba rate déku apakundi
Israel du dakwat wandéka képmaa génén. Bulaa Got wa wandén, "Wuné
nakapuk wawutu képmaa génngandékwa. Nyét waak génngandékwa."
Naandén. 27 Wunga wandéka wa vékuséknangwa. Got nakapuk wandu
képmaa nyét waak géndu Got yawuréndén akwi musé késkandakwa.
Yandu Gotna gaayé génngapuk yate yékunmba tépékaa-kandékwa.
28 Got néma du rate nanéké yékunmba véké yandékwa taalé katik
génngé dé. Yandu nané Gorké ma mawulé tawulé yakwak. Yate déké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yékunmba vékulakate mawulé yandékwa pulak ma yakwak. Nané ma
wup yate déké mawulé yate déké waandé daakwak. Yate déku yé ma
kavéréknguak. 29 Nana néma du Got wan dé néma yaa pulak wa. Néma
yaa yaane akwi musé yaavan kutndékwa pulak, wa dé akwi kapérandi
musé yaavan kurkandékwa. Wunga yaké yandékwanngé vékulakate,
nané ma wup yate déké waandé daate déku yé ma kavéréknguak.

Nané Jisas Kraisna jémbaamba yaalan nak du dakwaké ma néma mawulé yakwak

13 1 Guné Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa, guné déku
jémbaamba yaalan nak du dakwaké ma néma mawulé yangunék.
2 Nak gaayémba yaan du dakwa guna gaat yaandaru det ma yékun
yangunék. Talimba Gotna kundi kure gaayakwa du ras yaandaka de du
dakwa ras deké vékuséknguapuk yate wa det yékun yandarén. Ye kukmba
vékuséknduarén deké. Guné, de yan pulak, vékuséknguapuk yangunéngwa
du dakwat yékun yamunaae, kukmba kalmu anga vékuséknguué guné?
Guné képmaamba tékwa duwat yékun yamba yangunéngwe wa. Guné
Gotna kundi kure gaayakwa duwat wa yékun yangunén.
3 Néma du ras Jisas Kraisna jémbaaké kalik yate watakandaka
déku jémbaamba yaalan du dakwa ras kalapusmba kwaandakwa.
Deké yékéyaak yaké yambak. Guné kalapusmba kwaamunaate, wa
guna du dakwa guné vékulakandarénngé mawulé yakatik guné.
Guné kaapamba baka yaténgunu de kalapusmba kwaandaru, wa
deké vékulakate deké ma sémbéraa yangunék. Nak du Jisas Kraisna
jémbaamba yaalan du dakwat yaavan kutndaka wa kaangél kutndakwa.
Wani du dakwaké waak yékéyaak yaké yambak. Guné waak Jisasna
jémbaa kutte deké vékulakate deké ma sémbéraa yangunék.
4 Guné taakwa kéraamunaangunu, wan yékun yaké yakwa. Guné du,
guna taakwale ma yékunmba yaténgunék. Guné taakwa, guna duwale
ma yékunmba yaténgunék. Nak du dakwale kapérandi musé yaké
yambak. Guné du, nak duna taakwa kéraaké yambak. Guné taakwa, nak
taakwana duké yéké yambak. Wa vékuséknguné ngwa. Du dakwa wani
kapérandi musé yamunaandaru, wa Got yandarén kapérandi musé det
waambule yakata-kandékwa.
5 Got anga wa wandén, “Wuné guné katik yaasékaké wuté. Wuné gunat
katik kuk kwayéké wuté. Yi wan wanana wa.” Wunga wandén kundi
déku nyéngaamba wa kwaakwa. Wani kundiké vékulakangunu, guna
mawulé yéwaaké katik génngé dé. Guné kureréngunéngwa muséké anga
ma wangunék, “An yékun wa. Wan yaak wa nanéké.” Wunga wate yéku
mawulé ma vékungunék, kureréngunéngwa muséké. 6 Yate Got nanat
yaasékakapuk yaké yandékwanngé vékusékte, wup yakapuk yate, nané
nak nak anga ma wakwak:

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nana Néman Du Got wunat wa yékun yandékwa.
Wuné katik wup yaké wuté.
Képmaamba tékwa du wunat katik yaavan kurké daré.
Wani kundi talimba du nak Gotna nyéngaamba viyaatakandéka wa kwaakwa.

Nana néma duna kundi ma vékukwak

7 Talimba néma dunyansé gunat Gotna kundi wa kwayéndarén.
Kwayéte Jisas Kraiské yékunmba vékulakate, déku kundiké, "Yi wan
wanana wa," naate, yéku yapaté yate gunale yaténdarén. Deké ma
vékulakangunék. Vékulakate de Jisas Kraiské yékunmba vékulaka-ndarén
pulak, déké yékunmba ma vékulakangunék.
8 Jisas Krais rapékandékwa. Talimba yandén pulak, bulaa yandékwa.
Kukmba waak wunga male yakandékwa. 9 Wunga randékwanngé
vékulakate gunat wawutékwa. Du ras gunat késpulak nakpulak kulé
kundi wandaru ma jéraawu yangunék. Guné deku kundi vékute
wandarén pulak yate Gorké yénangwa yaambu yaasékakapuk yamuké,
ma jéraawu yangunék. De apakundi kakémuké wate, kakému raské
yaakétndakwa. Talimba du dakwa kakémuké yaakétndarén kundi vékute
wandarén pulak yandaka deku mawulé yamba yékunmba téndékwe
wa. Got nanéké yékunmba véte yéku mawulé tiyaandéka nana mawulé
yékunmba téndékwa. Guné Gotna kundi male ma vékungunék.

Anga yananénngé wa Got mawulé yandékwa

10 Moses wan apakundi vékukwa du Gotna gaamba jémbaa yate
kwaami viyaae tuwe Gorké kwayétépékandakwa. Wunga kwayéndaka de
Jisas Kraiské yamba vékulakandakwe wa. Dé yandarén kapérandi musé
yasnyéputiké kiyaandénngé yamba vékulakandakwe wa. Jisas Kraiské
yékunmba vékulakakapuk yandakwanngé dé det yékun katik yaké dé.
11 Gotna gaamba jémbaa yakwa akwi dunyanna néma du, Got du dakwa
yan kapérandi musé yasnyéputindénngé, wa meme bulmakau viyaae
deku nyéki kéraae kure wulaandakwa, awula nyéndé gaat. Kwaami
kéraae gaayé yaasékatake gwaande kaapamba tundakwa yaamba.
12 Wunga yandakwa pulak, wa Jisas yandén. Dé du dakwa yan kapérandi
musé yasnyéputimuké wa gaayé yaasékatake gwaande kaapamba
apakangél kure kiyaandéka déku nyéki wa vaakwan. Du dakwa yan
kapérandi mawulé kururémuké, wa gwaande kaapamba apakangél kure
kiyaandéka déku nyéki vaakwan.
13 Jisasna maama dé kure ye gaayé yaasékatake gwaande kaapamba
dat kapérandi musé yandarén. Nané nak duna yapaté yaasékatake
Jisasna jémbaa male ma yakwak. Wunga yananu de déku maama
nanat kapérandi musé yamunaandaran wan yékun wa. 14 Apapu apapu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rapékaké yanangwa gaayé ani képmaamba yamba te wa. Nané ani
képmaamba téte kukmba rapékaké yanangwa gaayéké vékulakanangwa.
Vékulakate yéku mawulé vékute Jisasna du dakwa ténanu de nanat
kapérandi musé yamunaandaran, wa nané dale kaangél kurkanangwa.
Wunga kurké yanangwan, wan yékun wa.
15 Nané katik meme bulmakau viyaae tuwe kwayéké nané Gorké.
Nané ma anga yakwak. Nané Jisas Kraiské yékunmba vékulakate déké
mawulé yate Gotna yé ma kavéréknwak. Déku kundi kwayéte déku yé
ma kavéréknwak apapu apapu. 16 Guné Gorké meme bulmakau viyaae
tuwe kwayékapuk yate anga ma yangunék. Guné du dakwat ma yékun
yatépékangunék. Yate musé kureréte musékapuk yakwa du dakwat ma
kwayéngunék. Wunga yangunu Got guné ké néma mawulé yakandékwa.
17 Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du ras guna néma du téte guné ké
yékunmba véndakwa, guna mawulé yékunmba téndénngé. Gaan nyaa
saalakukapuk yate gunat yékun yandakwa. Yandakwanngé vékulakate,
guné deku kundi vékute wandakwa pulak ma yangunék. Kukmba Got
néma kot vékukwa néma du rate gunat yékun yandarén jémbaaké kundi
wakandékwa. Guné deku kundi vékute wandakwa pulak yangunu, wa
de yéku mawulé vékute yéku jémbaa yakandakwa. Guné deku kundi
vékukapuk yate, wandakwa pulak yakapuk yangunu, wa de kapére
mawulé vékute, yéku jémbaa katik yaké daré. Wunga yate gunat katik
yékun yaké daré.

Got nanat yékun yandénngé dat ma waatakungunék

18 Gunat wawutékwa. Got nanat yékun yandénngé dat ma waataku-
pékaréngunék. Anga wa vékuséknangwa. Nana mawulé yékunmba
wa téndékwa. Téndéka nané apapu apapu yéku jémbaa male yaké
mawulé yanangwa. Wunga vékusékte gunat wawutékwa, Gorét nanéké
waatakungunénngé. 19 Nak muséké waak gunat wawutékwa. Wuné
guné ké bari waambule yaawuténngé guné Gorét ma waatakungunék.
20-21 Got nané déku du dakwaké yékunmba véndéka nakurakmawulé
yate yékunmba yaténangwa. Talimba wa wandén, “Du dakwat yékun
yakawutékwa. Yékun yawutu de yékunmba tépékaakandakwa apapu
apapu. Yi wan wanana wa.” Wunga watake Jisasét wandéka gaaye
nanat yékun yamuké kiyaandéka wa déku nyéki vaakwan. Kukmba Got
wandéka wa Jisas taamale waarape rémndarén kwaawu yaasékatake wa
nana Néman Du rapékandékwa. Sipsipké séngite kaavérékwa du deku
sipsipké yékunmba véndakwa pulak, wa nana Néman Du Jisas nané
déku du dakwaké yékunmba véndékwa. Got wunga wandénngé dat
waatakuwutékwa. Dé gunat yékun yakandékwa. Yandu guné déku kundi
vékute wandékwa pulak yakangunéngwa. Guné Jisas Kraismba mayé apa
kéraae Gotna kundi vékute mawulé yandékwa pulak yakangunéngwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga Gorét waatakuwutékwa. Nané Jisas Kraisna yé ma kavérékngwak apapu apapu. Yi wan wanana wa.

Deké mawulé yandékwa

22 Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa, gunat wawutékwa. Gunéké viyaatakawutén nyéngaamba wan pavéték kundi wa viyaatakawutén. Guné wani kundi vékute yéku mawulé vékute wawutén pulak ma yangunék.

23 Nanale Jisasna jémbaa yakwa du Timoti, kalapus yaasékatake yaale bulaa kaapamba baka yaténdékwa. Yaténdékwanngé vékusék-ngunénngé wa mawulé yawutékwa. Dé wunéké bari yaandu, wa aané sékét gunéké yaakatékwa.

24 Nané mawulé yanangwa, guna néma duké, wamba rakwa Gotna akwi du dakwaké waak. Det wunga ma wangunék. Jisas Kraisna jémbaamba yaale Italimba yaan du dakwa mawulé yandakwa, gunéké. Yate wandaka wa gunat wawutékwa. 25 Got gunéké sémbéraa yate gunat yékun yandénngé dat waatakuwutékwa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jems viyaan nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Jems viyaan ani nyéngaamba némaamba yéku kundi wa kwaakéskwa, yéku yapatéké. Jems Gotna du dakwat wa yakwasnyéndékwa, yéku yapatémba yaténdarénngé. Dé némaamba gwaaménja kundi wa wandékwa, du dakwa vékwe yéku mawulé kéraate vékusékte déku kundiké kurkale vékulakandarénngé.

Jems anga némaanmba wandékwa, "Du dakwa Jisaské yékunmba vékulakate katik baka yaréké daré. De nak du dakwat yéku yapaté ma yandaru. Yandaru wani musé wa wakwasnyéké yakwa, de apamama yate Jisaské yékunmba vékulakandakwanngé." Naandékwa.

---

1 [1] Wuné Jems ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Wuné Got, nana Néman Du Jisas Krais waak, déku jémbaa yakwa du a. Guné Israel du dakwa téte guna gwalepange yaasékatake ye ani képmaana nak taalémba ténguněngwa. Guněké yéku mawulé vékute wa ani nyéngaa viyaatakawutékwa.

Vakmi nanéké yaandu nané yéku mawulé ma vékukwak

[2] Jisas Kraisna jémbaamba wunale yaale wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, gunat wawutékwa. Késpulak nakpulak vakmi guněké yaandu guné mawulé tawulé ma yangunék. [3] Guné wa vékusékngunéngwa. Vakmi guněké yaandu, guné Jisas Kraisna kundiké, "Yi wan wanana wa," naate déké yékunmba vékulaka-pékaténgunu, wa guna mawulé apamama yate yékunmba tékandékwa. Wunga vékute vakmi guněké yaandu guné yéku mawulé male ma vékungunék. [4] Guné apapu apamama yapéka-ngunu, wa guna mawulé apa ye yékunmba téndu yéku mawulé guna mawulémba vékulék-ngandékwa. Yate guné yékunmbaa-sékéyak yatéte yéku musé male yakangunéngwa.

[5] Yéku mawulé vékupékarékwa du Got akwi du dakwaké yéku mawulé kwayéké mawulé yandékwa. Yate dat waatakukwa du dakwat yéku musé némaamba kwayéndékwa. Kwayéte det yamba waarundékwe wa. Yandékwanngé guné yéku musé yaké we, wani musé yaké yapatite Gorét waatakungunu dé gunat yéku mawulé kwayékandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Guné Gorét waatakuké yate, guna mawulémba ma wangunék,
"Got nanat kurkale yandékwa. Dé nanat yéku mawulé tiyaandénngé
waatakunanu tiyaakandékwa. Yi wan wanana wa." Wunga wate
déké yékunmba vékulakate Gorét ma waatakungunék, dé gunat
yéku mawulé kwayéndénngé. Du ras wunga yakapuk yate, Gorké
yékunmba vékulakakapuk yate, deku mawulémba anga wandaru, "Got
kalmu nanéké yékunmba véte nanat kurkale yaké dé kapuk?" Wunga
vékulakandaru deku mawulé yékunmba katik téké dé.

Ani gwaaménja kundi ma véku. Wimut kutndéka solwara wiye
waaréte, sépélak aapélak yeyé yaayate yékunmba yamba téndékwe wa.
Ma vékulaka. Wimut kutndéka solwara wiye waaréte sépélak aapélak
yeyé yaayate yékunmba tékapuk yandékwa pulak, de Gorké yékunmba
vékulakakapuk yakwa du dakwa deku mawulé sépélak aapélak yé
yaayate yékunmba yamba téndékwe wa. 7-8 Yandéka de vétikmawulé
vékute késpulak nakpulak yaambuké waakte sépélak yaténdakwa. Wunga
yana du dakwat Néman Du Got katik kurkale yaké dé. Gorké yékunmba
vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naakwa du dakwat
Néman Du Got kurkale yakandékwa.

Baalé yéwandu gandéndu waak yéku mawulé yénga yandaru

9 Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du musé asékapuk ye baka ramunaae
de mawulé tawulé yénga yandaru. De Gotna ménimba néma du wa
randakwa. 10-11 Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du ras némaamba musé
kure téte néma du ramunaae de waak mawulé tawulé yénga yandaru.
Got deku muséké yamba vékulakandékwe wa. Ani gwaaménja kundi ma
véku. Néma baan nyaa yaale véndéka waara jé rékaa yate vaakétndakwa.
Vaakére képmaamba rate kapére yate bari kiyaandakwa. Wani kundiké
ma vékulaka. Waara jé bari kiyaakwa pulak, némaamba musé kure
tékwa du deku jémbaaké male vékulakate jémbaa yate, wa de bari
kiyaakandakwa.

Got nanat kapérandi mawulé yamba tiyaandékwe

12 Ani kundi ma véku. Talimba Got wa wandén, "Wunéké néma
mawulé yakwa du dakwa de yékunmba rapéka-kandakwa. Yi wan
wanana wa." Wunga wandénngé vakmi guna du dakwaké yaandu deku
mawulé apa yate yékunmba téndu Got deké mawulé yakandékwa. Yate
dé det yéku mawulé kwayéndu de apapu yékunmba rapéka-kandakwa.
Wunga rapékaké vékulakate vakmi deké yaandu guna du dakwa mawulé
tawulé yénga yandaru.

13 Vakmi yaandu guna du dakwa kapérandi mawulé vékute kapéremusé
yaké yate de anga katik waké daré, "Got a nanat kure yékwa, kapéremusé
yananénngé." Wunga katik waké daré. Got kapéremusé yaké yamba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulé yandékwe wa. Got kapéremusé yananénngé nanat yamba kure
yéndékwe wa. Yandékwanngé wunga katik waké daré.
14 Guna du dakwa kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yaké
yandaru anga ma wangunék, "Wa kapérandi mawulé deku mawulémba
wa tékwa. Téndéka wa deku kapérandi mawulé vékute kapérandi musé
yaké wa mawulé yandakwa. 15 Wani kapérandi mawulé vékute wa
kapérandi musé yakandakwa. Kapérandi musé yatépékate wa lambiyak-
ngandakwa. Gorale katik rapékaké daré." Naangunék.
16-17 Wuna aanyé waayéka nyangengu gunéké néma mawulé yate
wawutékwa. Gorké yékunmba ma vékulaka. Dé yéku musé male wa
yandékwa. Nanat kapérandi mawulé yamba tiyaandékwe wa. Yéku
mawulé yéku musé male tiyaandékwa. Talimba Got nyaa baapmu, kun
waak yawuréndén. Yawuréndén musé yékun yakwa pulak, Got waak dé
yékun wa. Yate dé nanat kurkale yandékwa. Got dé késpulak nakpulak
mawulé yamba kure randékwe wa. Nakurak-mawulé male wa kure
randékwa. Yate nanat kuk yamba kwayé-ndékwe wa. Dé yéku musé
male tiyaandékwa. 18 Dé dékét déku kapmang vékulakate wandéka wa
nané Jisas Kraiské wandén kundi yékunmba vékunanén. Vékute, "Yi
wan wanana wa," naate, talétalé nané wa taale déku kémba gwaande
ténangwa.

Nané Gotna kundi yékunmba vékute ma wandékwa pulak yakwak

19-20 Wuna aanyé waayéka nyangengu, gunéké néma mawulé yate
wawutékwa, guné yékunmba vékungunénngé. Rakarka yakwa du
dakwa de Gotna yéku mawulé yamba kéraandakwe wa. Rakarka
yakwa du dakwa Gotna ménimba yéku du dakwa yamba téndakwe
wa. Yandakwanngé vékulakate guné akwi du dakwana kundi ma
vékungunék. Vékute deku kundiké ma vékumuningunu. Guné kundi
bari wambak. Yate bari rakarka yate det waaruké yambak. 21 Yate
yanguénengwa akwi kapérandi mawulé akwi kapérandi muséké waak kuk
kwayéte, Gotna kundi yékunmba ma vékungunék. Du déku yaawimba
kakému yaanandékwa pulak wa, Got déku kundi guna mawulémba
taakandén. Taakandénngé guné guna yé kavérékngapuk yate, Gotna yé
kavérékte, guné taakandén kundi ma yékunmba vékuténgunék. Yate
guné apapu yékunmba yatépéka-kanguénengwa.
22 Guné wani kundi vékute wandékwa pulak ma yangunék. Baka
vékuké yamarék. Guné wani kundi vékute wandékwa pulak yakapuk
yangunan, wa guna mawulémba paapu wa yanguénengwa. Du nak
papukundi watake kukmba wani kundiké, "Yi wan wanana wa,"
naandékwa pulak, wa guna mawulémba paapu yanguénengwa.
23-24 Wani muséké gwaaménja kundi wakawutékwa. Du glasmba
déku saawi véndékwa. Vétake ye bari déku saawiké nakapuk yékéyaak

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandékwa. Bulaa wani kundiké ma vékulaka. Wani du yakwa pulak,
guné ras Gotna kundi vékute wani kundi nakapuk bari yékéyaak
yangunéngwa. Wani kundi vékwe guna kapérandi mawuléké vékusékte,
yéku yaambumba yéké mawulé yate, wani kundi wandékwa pulak
yakapuk yate, baka vékwe wani kundi bari wa yékéyaak yangunéngwa.
25 Guné ras wunga yamba yangunéngwe wa. Guné ras Gotna kundi
yékunmba vékute anga wangunéngwa, "Nané wani kundi yékunmba
vékupékaate Gotna mawuléké vékusékte baka yékunmba yatékanangwa.
Kalapusmba rakwa du pulak katik raké nané." Wunga wate guné wani
kundi yamba yékéyaak yangunéngwe wa. Yate wani kundi yékunmba
vékute baka kundi vékukapuk yate, wandékwa pulak yangunu Got gunat
yékun yakandékwa.
26 Guné ras anga wangunéngwa, "Nané Gotna yé kavéréknangwa. Gotna
du dakwa ténangwa." Naate Gotna du dakwa guné yato kapuk? Ma véku.
Guné wani kundi wate nak du dakwat waarute kapérandi kundi bulte wa
paapu yangunéngwa. Gotna du dakwa yamba yaténgunéngwe wa.
27 Guné Gotna du dakwa téké mawulé ye, ani du dakwat ma yékun
yangunu. Aasa aapa kiyaan nyambalé kapmang yaréndaru det ma yékun
yangunék. Du kiyaan kwawitakwat deku jémbaa kurkwete det ma yékun
yangunék. Yate Gorké yékunmba vékulakate déku jémbaa male ma
yangunék. Ani képmaana kapérandi musé guna mawulémba tékapuk
yandénngé Gotna jémbaa male ma yangunék. Wunga yate nana aapa
Gotna ménimba déku du dakwa yatékangunéngwa.

Nané akwi du dakwaké ma mawulé yakwak

2 1 Wuna aanyé waayéka nyangengu, guné nana Néman Du Jisas
Kraisna jémbaamba yaale déké yékunmba vékulakate, ani kundi
ma véku. Dé nana Néman Du apamama yate akwi néma duwat wa
taalékérandén. Déké yékunmba vékulakate, guné ani kundi ma véku.
Guné néma du, baka duké waak, ma nakurakmawulé yangunék.
2 Deké anga wawutékwa. Némaamba musé kurerékwa du ambét musé
kurerékapuk du Gotna kundi bulngunéngwa gaamba wulaambéréka
guné yénga pulak guné yo? Du nak yéku laplap saawuwe yéku ring
déku séktambamba saawundéka, musé kurerékapuk du kapérandi laplap
saawundéka guné ve yénga pulak guné yo? 3 Guné yéku laplap saawan
duké taale vékulakate dat wangunéngwa, "Néma du, méné ani yéku
taalémba ma ra." Wunga wate musé kurerékapuk duwat wangunéngwa,
"Méné awulaka ma té. Témuké kalik ye képmaamba ma ra." Bérét
wunga guné wo, kapuk? 4 Wunga wate bérku muséké male wa vékulaka-
ngunéngwa. Néma duké mawulé yate, baka duké kalik yate, guné guna
kapérandi mawulé wa vékungunéngwa. Vékute guné yéku yapaté yamba
yangunéngwe wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Mawulé yawutékwa du dakwa, ma véku. Talimba Got wa wandén, déké
néma mawulé yakwa du dakwa kukmba déku kémba wulaandarénngé.
Watake ani képmaamba téte musé kurerékapuk du dakwaké mawulé yate
det wandén, de déku kundi yékunmba vékute déku kémba wulaandarénngé.
6 Got wunga wandéka guné nak pulak yapaté yangunéngwa. Guné musé
kurerékapuk duwat kuk kwayéte guné yéku yapaté yamba yangunéngwe
wa. Guné némaamba musé kurerékwa duna yé kavérékte kurkale yamba
vékungunéngwe wa. Wa némaamba musé kurerékwa du gunat wa yaavan
kutndakwa. Gunat kot vékukwa néma duké kure yéndakwa. 7 Guné Jisas
Kraisna jémbaamba yaale déku du dakwa ténguněngwa. Ténguněnga
némaamba musé kurerékwa du de Jisas Kraisét wasélékndakwa.
Wasélékndaka yénga pulak yate guné deké mawulé yate deku yé kavéréku?
8 Ani néma kundi Gotna nyéngaamba wa kwaakwa: Guné guna sépéké
mawulé yangunéngwa pulak, nak du dakwaké wunga ma mawulé yangunék.
Yate det ma yékun yangunék. Guné wani kundi vékute wunga yangunu, wan
yékun wa. 9 Guné wani kundi vékukapuk yangunéngwan wan kapére wa.
Guné néma duké wunga mawulé yate, baka duké wunga kalik yate, guné wani
kundi yamba vékungunéngwe wa. Yate guné kapéremusé wa yangunéngwa.
10 Du ras Gotna akwi apakundi yékunmba vékuké mawulé yate, wani
kundi ras vékute, nakurak gwaa male vékukapuk ye, wa Gotna akwi
apakundiké kuk kwayékwa du pulak wa yaténdakwa. De waak wan
kapérandi mawulé vékukwa du wa.
11 Talimba Got wa wandén, “Guné nak duna taakwaké katik
yéké guné.” Wunga watake ani kundi waak wandén, “Guné du
viyaandékngé yambak.” Naandén. Guné nak duna taakwaké yékapuk
ye, du viyaandékmunaae, wunga ye Gotna kundi nak wa kuk
kwayé-ngunéngwa. Kundi nakurak kuk kwayéngunénngé Got gunat
wakandékwa, “Guné wuna kundi wa kuk kwayéngunéngwa. Guné waak
kapéremusé yakwa du wa.” Naakandékwa gunat.
12 Talimba kapérandi mawulé nana mawulémba wulaae téndéka,
kalapusmba rakwa du pulak yaténanénngé kalik ye wa Got nanat yékun
yandén. Yékunmba yaténanénngé watake wa Got nanat yékun yandén.
Yandénngé guné yéku jémbaa yate, yéku kundi bulte, ma vékulakangunu. Got
néma kot vékukwa néma du rate yangunén muséké kundi kwayékandékwa.
13 Got dé kot vékukwa néma du raké yandékwa sapak dé nak du dakwaké
sémbéraa yakapuk yakwa du dakwat katik sémbéraa yaké dé. Guné nak du
dakwaké sémbéraa yangunu, wa Got guněké sémbéraa yakandékwa. Yandu,
guné yan kapéremusé dé yakatandénngé katik wup yaké guné.

Nané Gorké ma yékunmba vékulakate yéku musé yakwak

14 Wuna aanyé waayéka nyangengu, ma véku. Guné anga we, “Nané
Gorké yékunmba vékulakanangwa. Déku kundiké wanangwa, ‘Yi wan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wanana wa.' Naanangwa." Wunga wate yéku musé ma yangunék. Wunga
watake yéku musé yakapuk ye, nak du dakwat yékun yakapuk yate yénga
pulak gané Gorale apapu yékunmba rapékaké gané? Yamba yé wa.
15-16 Guna du dakwa ras musé kurerékapuk yate, kaandéké kiyaandaru
gané Gorké yékunmba vékulakakwa apu anga waké gané? "Gané yéku
mawulé vékute yékunmba re yékangunéngwa. Gané yépmaa yandéka
saawundakwa laplap saawuwe némaamba kakému kangunu, guna
biyaa sékérék-ngandékwa." Wunga wate kamu yaké gané? Gané wunga
wate laplap ras, kakému ras det kwayékapuk yangunu, de yénga pulak
yékunmba raké daré? De yékunmba katik raké daré. Gané wunga wate,
wa baka kundiké wa wangunéngwa. 17 Wani muséké vékulakate anga
wa vékusék-ngunéngwa. Du dakwa Gorké yékunmba vékulakate déku
kundiké, "Yi wan wanana wa," naate nak du dakwat yékun yakapuk yate,
wa de baka kundiké wa wandakwa.
18 Gané ras kalmu nak kundi wate anga waké gané? "Du ras Gotna
kundiké, 'Yi wan wanana wa,' naandaka deké wanangwa, 'De Gotna du
wa.' Naanangwa. Nak du yéku musé yate nak du dakwat yékun yandaka
deké wanangwa, 'De Gotna du wa.' Naanangwa." Gané wunga wangunu,
wané gunat anga wakawutékwa, "Gané yéku musé yakapuk yate, nak du
dakwat yékun yakapuk yangunu, yénga pulak gunéké vékusékngé wuté?
Gané Gorké yékunmba gané vékulako kapuk? Wané yéku musé yate
nak du dakwat yékun yawutéka wunéké wa vékusék-ngunéngwa. Wané
Gorké yékunmba vékulaka-wutékwa." Naakawutékwa.
19 Gané ma vékulaka. Anga wangunéngwa, "Got nakurak male wa. Got
vétik yamba wa." Wunga wangunéngwan, wan yékun wa. Satanna kém
akwi, de waak wunga wandakwa. Wate Gorké wup yate géndakwa. Gané
de yakwa pulak yate, ras waak ma yangunék. Gané wunga yate yéku
musé yate, du dakwat ma yékun yangunék.
20 Gané ras anga wangunéngwa, "Du dakwa Gotna kundiké, 'Yi
wan wanana wa,' naandakwan wan yékun wa. De Gorké yékunmba
vékulakate yékunmba yaténdakwa. Yandakwa muséké katik vékulakaké
nané." Wunga wakwa du dakwa gané waangété kundi wa bulngunéngwa.
Ma véku. Gané Gorké yékunmba vékulakate, déku kundiké, "Yi wan
wanana wa," naate, yéku musé yangunu, wan yékun wa. Wunga yangunu
guna mawulé yékunmba tékandékwa. Gané Gotna kundiké, "Yi wan
wanana wa," naate yéku musé yakapuk yangunu wan kapére wa. Wunga
yangunu guna mawulé yékunmba katik téké dé.
21 Nana gwaal waaranga maandéka bakamu Abrahamngé ma vékulaka.
Talimba yénga pulak yate dé Gotna ménimba yéku du yatak? Dé Gorké
yékunmba vékulakate, déku kundiké, "Yi wan wanana wa," naate déku
nyaan Aisak viyaae Gorét kwayéké watake wa dé matunjambémba
kusotake viyaaké yandén. Gotna kundi yékunmba vékulakate, wandén

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pulak yate, Abraham yéku musé yandén. 22 Dé Gotna kundi yékunmba
vékute Got wandén pulak yamuké wa mawulé yandén. Mawulé yate
wa wani yéku musé yandén. Ani musé vétikngé ma vékulaka. Abraham
Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, “Yi wan wanana wa,”
naandén. Wan yéku yapaté wa. Got wandén pulak yate yéku musé
yandén. Dé Gorké yékunmba vékulakate yéku musé ras waak yandén.
Wan waak wan yéku yapaté wa.
23 Abraham wunga yandéka ani kundi wa sékérékén. Talimba du nak
Abrahamngé ani kundi Gotna nyéngaamba viyaatakandén: Abraham
Gorké yékunmba vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,”
naandéka Got Abrahamngé wandén, “Yéku yapaté yakwa du wa.” Wunga
viyaatakandéka Abraham déku nyaan Gorét kwayéké yandén sapak, wani
kundi wa sékérékén. Sékérékndéka Abrahamngé wandarén, “Abraham
wan Got néma mawulé yandékwa du wa.” Naandarén. 24 Wani kundi
vékute bulaa anga wa vékusék-ngunéngwa. Du dakwa Gorké yékunmba
vékulakate, déku kundiké, “Yi wan wanana wa,” naate yéku yapaté yate
de Gotna ménimba yéku du dakwa yarékandakwa. Yéku yapaté yakapuk
yate déku kundiké baka, “Yi wan wanana wa,” naate déku ménimba yéku
du dakwa katik raké daré.
25 Rahapké ma vékulaka. Talimba yaambumba yatékwa taakwa re, lé
Gotna du Josua wandéka yaan du vétikét yékun yate bérét nak yaambu
wakwasnyéléka maamaké paakwe yékunmba yémbérén. Rahap wunga
yate yéku yapaté yaléka wa Got léké wandén, “Wan yéku yapaté yakwa
taakwa wa.” Naandén.
26 Anga wa vékuséknangwa. Du dakwa Gotna kundiké, “Yi wan
wanana wa,” naate, yéku musé yakapuk yate, wan de baka kundiké wa
wandakwa. Wandaka Gorké yékunmba vékulakandakwa mawulé kapére
ye kiyaan pulak yan wa.

Nané nana tépngé ma kurkale kure yatékwak

3 1 Jisas Kraisna jémbaamba wunale yaale wuna aanyé waayéka
nyangengu pulak tékwa du dakwa, guné ma véku. Kukmba Got
néma kot vékukwa néma du rate, akwi du dakwa yandarén yapatéké
wate, nané yan yapatéké yakélak kundi kwayékandékwa. Déku jémbaaké
nanat yakwasnyan duwat wa Got apa yate némaanmba wakandékwa.
Wunga wakwate yandékwanngé vékulakate némaamba du guné Gotna
jémbaaké yakwasnyéké yambak. Du vétik kupuk pulak ma yaténgunék.
2 Nané akwi du dakwa késépéri apu kapérandi musé yanangwa. Nané
Gotna jémbaaké det yakwasnyéte kapérandi musé yananu, wan néma
kapérandi musé wa. Wunga yananu Got wani kapérandi musé yakatate
apa yate nanat némaanmba wakandékwa. Yéku kundi male bulkwa
du déku tépngé kurkale kure yaténdékwa. Wunga yandéka anga wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékuséknangwa. Yéku musé yakwa du wa yaréndékwa. Yaréte kapérandi musé yakapuk yamuké déku sépé, déku mawulé kurkale kure yatémuké wa apa yandékwa.

3 Hoské ma vékulaka. Hosna tépngémba nané makal ain taakanangwa. Taake wani makal ainmba baangwi lékiye wa taamba kutnangwa, hos mawulé yanangwa yaambumba yéndénngé.

4 Sipké waak ma vékulaka. Wan néma musé wa. Néma wimut kutndéka sip kurkwa du sip kayéndéng yéndénngé stiamba kutndéka solwaramba yékunmba yéndékwa. Wani stia makal wa. Sip kurkwa du wani makal stiamba kutndéka sip kayéndéng yéndékwa, mawulé yandékwa akwi taalat.

5 Bulaa nana tépngéké ma vékulaka. Tépngé waak wan makal musé wa. Dé nana sépémba téndékwa, wan makal musé wa. Nané némaamba kundi bulnanga nana tépngé néma jémbaa yandékwa. Guné anga wa vékusék-ngunéngwa. Makal yaa yaanre ye, néma yaa yaane ye akwi miyé baangi yaandékwa. 6 Nana tépngé wan yaa pulak vérékte néma jémbaa yate késpulak nakpulak kapérandi musé yandékwa. Makal musé wa téte kapérandi musé yandéka nané késpulak nakpulak kundi bulte nana sépémaalémba tékwa musé de akwi kapérandi musé yandakwa. Yandaka kapérandi taalat yéndakwa yaambumba yénangwa. Kapérandi taaléna néma du Satan dé wandéka nana tépngé kapérandi kundi bulndéka wa nané kapérandi musé yanangwa.

7 Ani kundiké waak ma vékulaka. Du baangmba tékwa yévémbalé waasa, api, kaambe, gumba tékwa gukwami waak kéraae, kurkale kure yaréte wa deké néma du randakwa. 8 Du dakwa deku tépngé kurkale kure yatéte tépngéké néma du dakwa raké yapatindakwa. Du tikwa kaambe duwat yaavan kutndékwa pulak, wa duna tépngé kapérandi kundi bulte duwat yaavan kurkandékwa. Du dakwa deku tépngé kurkale kure yatéké yapatindakwa.

9 Nak nyaa tépngémba nané nana aapa, Néman Du Gotna yé kavéréknangwa. Nak nyaa wani nakurak tépngémba male nak du dakwat kapérandi kundi bulnangwa. Akwi du dakwa dé pulak yaténdarénngé wa Got de yandén. Yandéka nané Got pulak yatékwa du dakwat kapérandi kundi bulnangwa. 10 Wunga yananga Gotna yé kavéréknangwa kundi kapérandi kundi waak nakurak tépngémba male wa yaalandékwa. Guné wuna aanyé waayéka nyangengu, gunat wawutékwa. Wunga kundi vétik bulnangwan wan kapére wa. Wunga katik bulké nané.

11 Ani gwaaménja kundi ma véku. Nakurak vaakulakmba yéku kulak windéka nyéngi yakwa kulak waak yamba windékwe wa.

12 Guné wuna aanyé waayéka nyangengu, ani gwaaménja kundi waak ma véku. Kwaambimba oliv miyé sék yamba gélénangwe wa. Wain miyémba kwambasék yamba gélénangwe wa. Solwaramba kanangwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yéku kulak yamba tunangwe wa. Wani gwaaménja kundiké vékulakate anga vékusék-nganangwa. Nané kundi vétik katik bulké nané. Nané yéku kundiale kapérandi kundi waak katik bulké nané. Nané yéku kundi male ma bulkwak.

Got yéku mawulé kwayéndékwa

13 Ma véku. Yéku mawulé vékute yékunmba vékutékngwa du
gunale yaréte yéku musé yate yakélak yarékandakwa. De deku
yé kavérékngapuk yate, yandarén yéku muséké dusék yate katik
bulké daré. Wunga yate yaréndaru yandakwa yéku mawuléké
vékusék-ngangunéngwa.
14 Guné nak duké kapére mawulé vékute, sémbu yate, guna yé
kavérékngunu, wa guna mawulé katik yékun téké dé. Téndu yangunén
muséké wate guna yé katik kavérékngé guné. Guné wani kapérandi
mawulé yate guna yé kavérékte wa paapu wa yakangunéngwa. Yate
Gotna kundi wa yaavan kurkangunéngwa. 15 Wani kundi wawutékwan,
wa nak duwat kapére mawulé vékute sémbu yakwa duké wa wawutékwa.
De Gotna kundi yamba véku-ndakwe wa. Wunga yakwa du de ani
képmaana kapérandi mawulé male wa vékundakwa. Wani kapérandi
mawulé wan dé Satan wa kwayékwa. 16 Nak duwat kapére mawulé vékute
sémbu yakwa du kapérandi mawulé vékute deku yé kavérékndaka,
nak duna mawulé yékunmba tékapuk yandéka de késpulak nakpulak
kapérandi mawulé vékundakwa. Vékute waarute kém vétikmba téte
yékunmba yamba téndakwe wa. Yate de waak kapérandi mawulé
vékundakwa. Wani kapérandi mawulé wan dé Satan wa kwayékwa.
17 Yéku mawulé wan dékét Got wa kwayékwa. Got kwayékwa yéku
mawulé kéraakwa du dakwa wa Gorké male vékulakate déku jémbaa
yandakwa. Yate nak du dakwale yéku mawulé vékute yékunmba
yaténdakwa. Yate det yakélak yate deku kundi vékute dele kundi
bulndakwa. De nak du dakwaké sémbéraa yate yéku musé male
yandakwa. De vétik kupuk male du dakwat yamba yékunmba yandakwe
wa. Akwi du dakwaké vékulakate det yékun yandakwa. De papukundi
yamba bulndakwe wa. Yéku kundi male bulndakwa. Got kwayékwa
yéku mawulé kéraakwa du dakwa wunga yandakwa. 18 Yate nak du
dakwale yéku mawulé vékute yékunmba yaréte de akwi nakurakmawulé
yate yéku yapaté yakandakwa. Wani yéku yapaté yaalandékwan, wan
yaawimba yaanannanén kakému yékunmba yaalandékwa pulak wa
yaalandékwa.

Ani képmaana muséké mawulé yate Gotna maama wa ténguné ngwa

4 1 Guné ma vékulaka. Kamuké guné waaru waariyate yato? Guna
mawulémba wan késpulak nakpulak kapérandi mawulé téndéka wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

guna muséké néma mawulé yate wa waaru waariya-ténguněngwa. 2 Guné
kurerékapuk yanguněngwa musé kéraaké mawulé yanguněngwa. Yate
wani musé kéraaké wate wa waariyate nak duwat viyaandék-nguněngwa.
Nak duna muséké néma mawulé yanguněngwa. Yate wani musé kéraaké
waaru waariya-nguněngwa. Guné mawulé yanguněngwa muséké
Gorét waatakukapuk yate yamba kéraanguněngwe wa. 3 Guna mawulé
yékunmba tékapuk yandéka Gorét waatakute yamba kéraanguněngwe
wa. Guné kapérandi mawulé vékute guna kapmang musé kéraaké Gorét
waatakute wa kéraakapuk yanguněngwa.

4 Ma véku. Ani képmaana muséké mawulé yakwa du dakwa de Gotna
maama wa téndakwa. Guné wani muséké vékute wani kapérandi musé
wayéka yaténgunénga bulaa gunat waaruwutékwa. Guné wani muséké
néma mawulé yate Gotna jémbaa wa yaaséka-ngunén. Kapérandi mawulé
yakwa dakwasé deku dunyan yaaséka-ndakwa pulak, wa guné Gotna
jémbaa yaasékangunén. Guné ani képmaana muséké néma mawulé yate
wa Gotna maama wa ténguněngwa.

5 Gotna nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Got nana kwaminyan
taakandén nana mawulémba. Taakatake déku kundi yékunmba
vékunanénngé wa Got néma mawulé yandékwa. Wani kundiké ma
vékulaka. Nané déku kundi vékute déku du dakwa ténanénngé dé Got
mawulé yo, kapuk ani képmaana muséké néma mawulé yate déku
maama ténanénngé dé mawulé yo? Nané déku du dakwa ténanénngé
wa Got mawulé yandékwa. 6 Yate nanat mayé apa tiyaapéka-réndékwa,
kapérandi mawulé nana mawulémba wulaandu kapérandi musé
yakapuk yananénngé. Tiyaapékandékwa mayé apaké ani kundi Gotna
nyéngaamba wa kwaakwa: Deku yé kavérékngwa du dakwat Got kuk
kwayéndékwa. Deku yé kavérék-ngapuk yakwa du dakwaké sémbéraa
yate det kurkale yandékwa.

7 Wani kundi vékute guné ani képmaana muséké vékulakate guna yé
kavérékngé yambak. Gotna yé kavérékte wandékwa pulak ma yangunék.
Yate guné Satanét kuk kwayéngunu Satan guné yaasékatake yaange
yékandékwa.

8 Guné Gorké yékunmba vékulakate déké ye kwakérolangunu wa dé
guněké vékulakate gunale tékandékwa. Guné kapérandi musé yakwa du
dakwa, yangunén kapérandi musé yaasékangunu guna mawulé yékun
yakandékwa. Guné taamba yakwasnyéngunénga yékun yakwa pulak, guna
mawulé waak wunga yékun yakandékwa. Guné paapu yakwa du dakwa,
papukundi yaasékatake, yéku kundi bulngunu guna mawulé yékunmba
tékandékwa, Gotna ménimba. 9 Guné mawulé tawulé yate waangimbak.
Yangunén kapérandi muséké ma vékulaka. Vékulakate kalik yate ma
géraanguněk. Bulaa ma sémbéraa yangunu, kapérandi musé yanguněnngé.
Yangunén kapérandi muséké mawulé yate dusék takwasék yambak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Yate guna yé kavérékngapuk yate Gotna ménimba baka du dakwa ma
yaréngunu. Yangunu Got guna yé kavérék-ngandékwa.

Got dé kapmang wa néma kot vékukwa néma du rakandékwa

11 Guné wuna aanyé waayéka nyangengu, guna du dakwat kapérandi
kundi bulte det kumbu kwayémbak. Nak du dakwat kapérandi kundi bulte
det kumbu kwayénguněngwan, wan Gotna apakundiké, "Kapérandi kundi
wa," wa naanguněngwa. Got nanat wa wandén, nané nak du dakwaké
néma mawulé yananénngé. Guné nak du dakwaké kapérandi kundi
bulte det kumbu kwayénguněngwan, wa Gotna kundi yamba kurkale
vékunguněngwe wa. Yate guné Gotna kundi kuk kwayénguněngwa. Got
wandén kundiké katik waké guné, "Wan kapérandi kundi wa." Wunga
wakapuk yate, wa guné wani kundi yékunmba ma vékungunu. 12 Got
kapmang wa wani kundi nanat tiyaandén. Tiyaatake dé kapmang wa
yananén muséké kot vékukwa néma du rate, kundi kwayékandékwa. Dé
kapmang wa wandu du dakwa kulémawulé kéraae rapéka-kandakwa. Dé
kapmang wa wandu nak du dakwa lambiyak-ngandakwa. Dé kapmang
wunga wandu kamuké guné kot vékukwa néma du pulak rate, guné nak du
dakwat waarute, nak du dakwaké kapérandi kundi bulu? Guné wunga yate
kapérandi yapaté yanguněngwa.

Nana yé katik kavérékngé nané

13 Guna du dakwa ras anga wandakwa: "Séré wani gaayét yékanangwa.
Ye nakurak kaa wamba tékanangwa. Téte jémbaa ye néma yéwaa
kéraakanangwa." Wunga wandaka bulaa gunat wawutékwa. 14 Ma véku.
Séré yaaké yakwa muséké yamba vékusék-nguněngwe wa. Yaréké guné,
kapuk bari kiyaaké guné? Nané ani képmaamba téte buwi ayélapkéri bari
yaae taawe tékwa pulak a ténangwa. 15 Vékusékngapuk yate guné anga
waké yambak, "Nané wani jémbaa yakanangwa." Wunga wakapuk yate
Gorké vékulakate déku yé kavérékte anga ma wangunék, "Nana Néman Du
tépékaa-nanénngé mawulé yandu nané téte wani jémbaa yakanangwa."
Wunga wate Gotna yé kavérék-nguněnngé wa mawulé yawutékwa. 16 Guné
bulaa wunga wakapuk yate, mawulé yanguněngwa muséké male vékulakate,
Gotna mawuléké yamba vékulaka-nguněngwe wa. Yate yaké yanguněngwa
muséké wate guna yé kavérék-nguněngwa. Wunga yate wa kapérandi
yapaté yanguněngwa. 17 Yékunmba ma vékulaka. Du dakwa ras yéku musé
yaké vékuséke wani yéku musé yamba yandakwe wa. De yéku musé yaké
vékuséke wani musé yakapuk ye wan kapérandi yapaté wa yandakwa.

Némaamba musé kuretékwa du dakwa

5 1 Bulaa guné némaamba musé kuretékwa du dakwat wawutékwa.
Yangunén kapérandi muséké Got gunat yakataké yandékwanngé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékulakangunu, guna mawulé kapére yakandékwa. Yandu ma géraate
némaanmba waangunék. 2 Guna musé wa biyaawuwe kapére yawuran.
Guna laplap kwaakura wa kérékwuran. 3 Guné némaamba musé, yéwaa
waak wa saawulaténgunén. Saawulaténgunénga wa résépu yan. Got
néma kot vékute néma du raké yandékwa sapak bari yaakandékwa.
Wani sapak akwi du dakwa guna résépu yan musé asé, yéwaat waak
véte vékusék-ngandakwa. Guné yéku jémbaa yamba yangunéngwe wa.
Wunga vékusékndaru Got guné, guna musé asé yéwaa waak yaavan
kurkandékwa. Du déku sépé yaamba yaane kaangél kutndékwa pulak,
kukmba guné kaangél kurkangunéngwa.

4 Guné paapu yate gunémba jémbaa yakwa du guna yaawimba
jémbaa yandaka guné det yéwaa yamba kwayénguné ngwe. Guné deku
yéwaa kure rangunénga wa némaanmba waandakwa. Waandaka nana
Néman Du Got akwi néma duwat taalékérasande waandakwa kundi wa
vékundékwa.

5 Guné ani képmaamba téte némaamba yéku musé némaamba yéwaa
waak saawulatake mawulé tawulé yaténgunéngwa. Du dakwa némaamba
kakému baalat kwayéndaka ke baalé saapa waare téte, wani baalé
viyaaké yandakwa sapakngé de baalé yamba vékulakandakwe wa.
Yandakwa pulak, guné némaamba kakému kate némaamba musé asé
kure yatéte, Got gunat yangunén kapérandi musé yakataké yandékwa
sapakngé yamba vékulaka-ngunéngwe wa. 6 Yéku musé yakwa du dakwat
baka waarute det viyaandékngunén. De gunat yamba viyaandakwe wa.
Guné némaamba musé kuretékwa du dakwa, wani kapérandi musé Got
gunat yakata-kandékwa. Bulaa guné yaké yandékwa muséké vékulakate
wup yate géraate némaanmba ma waangunu.

Nané nana mawulémba ma apamama yate kaavérékwak

7 Wuna aanyé waayéka nyangengu pulak tékwa du dakwa, gunat
wawutékwa. Vakmi gunéké yaandu guna mawulémba ma apamama
yate wangunék. “Yénga yakét. Dékumukét. Nana Néman Du Jisas Krais
waambule yaaké yandékwa sapakngé wa kaavérénangwa. Nané ma yéku
mawulé vékute waambule yaaké yandékwanngé kaavéré-kwak. Wani
vakmiké kapére mawulé katik vékuké nané.” Wunga wate yaawimba
jémbaa yakwa duké ma vékulaka. Yéku mawulé vékute maas viyaamuké
kaavéréndakwa. Yéku mawulé vékute yéku kakému waarémuké
kaavéréndakwa. 8 Guné de yakwa pulak yéku mawulé vékute Néman Du
waambule yaaké yandékwanngé ma kaavéréngunék. Dé bari waambule
yaaké yandékwanngé vékulakate mawulémba apamama yate ma
kaavéréngunu.

9 Wuna aanyé waayéka nyangengu, guné nak du dakwat waarute deké
kapérandi kundi waké yambak. Guné det waarute kapérandi kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wangunu, wa nana Néman Du Jisas Krais gunat waarukandékwa. Dé
néma kot vékukwa néma du rate wani jémbaa yaké bari waambule
yaakandékwa.
10 Wuna aanyé waayéka nyangengu, guné Gotna yémba kundi
kwayétan duké ma vékulaka. Talimba Néman Duna yémba kundi
wandaka nak du det yaavan kutndarén. Yaavan kutndaka kaangél kutte
deku mawulémba apamama yate kapére mawulé yamba vékundakwe
wa. Yate yékunmba yaténdarén. Wunga yaténdarénngé vékulakate,
vakmi gunéké yaandu guna mawulémba apamama yate, kapére mawulé
vékukapuk yate, ma yékunmba yaténgunék.
11 Anga wa vékuséknangwa. Néman Duna yémba kundi kwayétan du
deku mawulé déké yamba kuk kwayéndakwe wa. Yandaka Got deké
mawulé yandékwa. Talimba yatan du Jopké waak ma vékulaka. Asa
kapérandi musé wa déké yaandéka Jop déku mawulémba apamama yate
yékunmba yaréndén. Yaréte Gorké yékunmba vékulaka-pékaréndén.
Déku mawulémba apa yate yékunmba yarépékandéka kukmba Got dat
yéku musé kwayéndén. Wunga yandén muséké wa vékusék-ngunéngwa.
Nana Néman Du Got déku du dakwa nanéké sémbéraa yate mawulé
yandékwa. Wunga yandékwanngé wa vékuséknangwa.

Guné “Yi”, “Yamba wa”, wunga male ma wangunék

12 Wuna aanyé waayéka nyangengu, ani néma kundi ma véku. Du
dakwa wangunén kundiké, “Yi wan wanana wa,” naandarénngé, ma “Yi,”
male naangunék. Wunga male ma wangunu. Guné anga waké yambak,
“Gotna gaayéna yémba wawutékwa.” Naambak. Anga waké yambak,
“Ani képmaana yémba wawutékwa.” Naambak. Nak muséna yémba waké
yambak. Guné “Yi,” male naangunu wan yékun wa. Guné “Yamba wa,”
male naangunu wan yékun wa. Guné wunga yangunu Got néma kot
vékute néma du raké yandékwa sapak gunat katik waaruké dé.

Gorké yékunmba vékulakate dat waatakundaru det yékun yakandékwa

13 Gunémba ras vakmi yaaké yandu Gorét ma waatakungunu, dé gunat
yékun yamuké. Gunémba ras mawulé tawulé yate, Gorké gwaaré waae
Gotna yé ma kavéréknguu.
14 Gunémba du nak baat yandu kwaate Jisas Kraisna jémbaamba yaalan
du dakwana néma duwat ma waandék. Waandu yaae nana Néman Duna
yémba waate sépémba kutndakwa wel wani duna sépémba kutte Gorét
ma waatakundarék, dat yandu yéput yamuké. 15 Wani néma du Gorké
yékunmba vékulakate, deku mawulémba apamama yate, baat yakwa
duwat yandu yékun yandénngé wate Gorét waatakundaru, wa Got wani
baat yakwa duwat yandu dé nakapuk yéput yakandékwa. De wunga
waatakundaru wani du talimba kapérandi musé yatake baat yandu, wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Got wani kapérandi musé yasnyéputiye wani duna kapérandi mawulé
kururé-kandékwa.
16 Got wunga yaké yandékwanngé vékulakate wa gunat wawutékwa.
Guna du dakwat kapérandi musé yatake yangunén kapérandi muséké
vékute sémbéraa yate wani musé ma kaapa yangunék. Yangunu Gorét ma
waatakundarék, Got yangunén kapérandi musé yasnyéputiye yangunén
kapérandi mawulé kururéndénngé. Guna du dakwa yandarén kapérandi
muséké vékute sémbéraa yate wani musé ma kaapa yandarék. Yandaru
Gorét ma waatakungunu, dé guna du dakwa yan kapérandi musé
yasnyéputiye yandarén kapérandi mawulé kururéndénngé. Gotna kundi
vékute yéku yapaté yakwa du dakwa deku mawulémba apamama yate
Gorét waatakundaka deku kundi apa tapa wa yandékwa. Yate nak du
dakwat yékun yakandakwa.
17 Guné Elaijaké wa vékusékngunéngwa. Nané tékwa pulak, wa talimba
téndén. Dé déku mawulémba apa tapa yate Gorét waatakundén, maas
viyaakapuk yandénngé. Waatakundéka kaa kupuk baapmu taambak
kaayék nakurak (6), nyaa male tén. Maas yamba viyaae wa. 18 Yandéka
maas viyaandénngé dé nakapuk Gorét waatakundén. Waatakundéka
Got wandéka maas viyaandéka képmaamba kakému nakapuk waaran.
Elaija déku mawulémba apa tapa yate Gorét waatakundéka Got wunga
yandénngé wa vékusék-ngunéngwa.

Nané Gotna kundi yaasékan apuat yékun ma yakwak

19-20 Wuna aanyé waayéka nyangengu, ma véku. Gunémba du nak Got
wan yéku kundi yaasékatake, nak yaambumba yéténdu, guna nak du
déké bari ye, Gotna kundi nakapuk vékute Gorké yénangwa yaambumba
nakapuk yéndénngé wate, wa dé dat wa yékun yandékwa. Yandu wani
du kapérandi mawulé yaasékatake, Gotna kundi nakapuk vékute, Gorké
yénangwa yaambumba nakapuk ye Gorale yékunmba rapéka-kandékwa
apapu apapu. Katik lambiyakngé dé. Yandu Got wani du yan némaamba
kapérandi musé yasnyéputikandékwa. Wani duwat yékun yaké yakwa du
wunga vékusék-ngandékwa.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pita taale viyaandén nyéngaa

1 1 Wuné Pita, Jisas Kraisna kundi kure yaakwa du, guné́ké wa ani
nyéngaa viyaatakawutékwa. Guné Jisas Kraisna jémbaamba yaale,
déku maama apa yate wandaka guna gwalepange yaasékatake yaange ye
nak képmaamba tékwa du dakwa, guné́ké wa viyaatakawutékwa. Guné
Pontas, Galesia, Kapadosia, Esia, Bitinia, wani képmaat yaange ye wani
képmaamba ténguné́nga guné́ké wa viyaatakawutékwa. 2 [a]Talimba nana
aapa Got gunat wa wandén, guné déku du dakwa ténguné́ngé. Guné
déku jémbaamba yaalanguné́ngé mawulé yate wa talimba gunat wandén.
Déku Yaamambi guna mawulémba wulaae téte wa wandén, guné yéku
mawulé male vékute Jisas Kraisna kundi yékunmba vékunguné́ngé.
Jisas Krais guné́ké kiyaandéka déku nyéki vaakwan, Gotna Yaamambi
guna kapérandi mawulé kururémuké. Yandéka wa guné Jisas Kraisna du
dakwa ténguné́ngwa. Ténguné́nga guné́ké wa viyaatakawutékwa.
Got guné́ké sémbéraa yate gunat yékun yate, yéku mawulé ras
waak kwayéndu guné yékunmba male ténguné́ngé, wa wuné dat
waatakuwutékwa.

Nané yékunmba rapékakanangwa Gotna gayémba

3-4 [b]Nané nana Néman Du Jisas Kraisna aapa Gotna yé ma
kavéréknngwak. Dé nané́ké néma mawulé sémbéraa yandékwa. Yi wan
wanana wa. Talimba Jisas Krais kiyaandéka Got wandéka wa nakapuk
taamale waarapndén. Taamale waarapndéka wa wandén Got, nané
kulé mawulé kéraae déku du dakwa rapékananéngé. Wandéka kulé
mawulé kéraae Got nanat nakapuk kéraae kure yéndu déku gayémba rate
yékunmba rapékamuké kaavérénangwa. Nané dale déku gayémba rate
yékunmba rapékakanangwa apapu apapu. Katik lambiyakngé nané. Déku
gayémba rate yéku mawulé male vékute yékun male rapékakanangwa
apapu apapu. Katik kiyaaké nané. Nané Gotna du dakwa wunga

[a] **1:2** 2 Te 2:13; Ef 1:4-5; Hi 12:24 [b] **1:3-4** 1 Pi 1:23; Kl 1:12

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rapékamuké wa kaavérénangwa. 5 [c]Guné guna mawulémba, “Got nana
Néman Du wa,” naangunénga, wa dé mayé apa yate guné́ké yékunmba
véndékwa. Guné déku gayét waare dale yékunmba rapékangunéngé wa
yékunmba véréndékwa. Jisas Krais waambule yaaké yakwa nyaa Got
déku gayét waarénguna yaambu wakwasnyékandékwa. 6 [d]Guné dale
yékunmba rapékamuké vékulakate, wa yéku mawulé vékute mawulé
tawulé yangunéngwa. Guné ani képmaamba ayélap sapak téngunénga wa
asapéri késpulak nakpulak kapérandi musé guné́ké yaandén. Yaandéka
guné kaangél kutngunéngwa. Wani kaangélké kapéremawulé vékuké
yambak. Yéku mawulé ma vékungunék.

7 Guna mawulé apa ye yékunmba tépékaandéngé, wa wani kapérandi
musé guné́ké yaandékwa. Wani kapérandi musé guné́ké yaae dé
guna mawulat wakwasnyéndékwa. Guné, “Got wan nana Néma Du
wa,” naate, yéku kundi wangunénga guna mawulé yékunmba dé
to, kapuk papukundi wangunénga guna mawulé sépélak dé to? Gol
wan matu pulak musé wa. Wan apa yakwa yéku musé wa. Kukmba
wani musé késkandékwa. Katik rapékaké dé. Guné Gorké yékunmba
vékulakangunénga guna mawulé yékunmba tékwan, wan yéku musé wa.
Wani yéku musé wa golét taalékéran. Gol apa ye yékunmba randéngé
wa yaamba tundakwa. Guné́ké yaan kapérandi musé wan wani yaa
pulak wa. Guna mawulé yakwe véké wa wani kapérandi musé guné́ké
yaandékwa. Guné Gorké yékunmba vékulakangunu kapérandi musé
guné́ké yaandu guna mawulé apa yate yékunmba tépékaakandékwa.
Tépékaandu Jisas Krais waambule yaaké yakwa sapak Gotna du dakwa
guna yéku mawulé́ké bulte guna yé kavéréknganda kwa.

8 [e]Guné Jisas Krais vékapuk wa guné baka déké néma mawulé
yaréngunéngwa. Guné bulaa dé vékapuk ye wa baka déké yékunmba
vékulakate wangunéngwa, “Jisas wan nanat yékun yandéngé Got
wan du wa. Yi wan wanana wa.” Naate wa guné déké mawulé yate
mawulé tawulé yasékéyakngunéngwa. Yate guna mawulé́ké kundi waké
yapatingunéngwa. Got wani yéku mawulé gunat kwayéndéka wa guné
mawulé tawulé yasékéyakngunéngwa. 9 Guné wunga yangunéngwan,
wan guné Jisas Kraiské yékunmba vékulakangunénga, wa Got Setenna
taambamba guné kéraandén. Guné Gotmba kulé mawulé kéraae apapu
apapu dale yékunmba rapékakangunéngwa.

10 Talimba Gotna yémba kundi watan du kukmba yaaké yakwa muséké
wa kundi wandarén. Got gunat yékun yate kulé mawulé kwayéte,
guné Setenna taambamba kéraamuké, wa kundi waténdarén. Wate
wani muséké yékunmba vékuséknge wa de apanjémba yandarén. Yate
Got guné Setenna taambamba kéraaké yandékwangé yamba kutkale

---

[c] **1:5** Kl 3:3-4; Ap 20:32 [d] **1:6** Hi 12:11; 1 Pi 5:10; Je 1:3 [e] **1:8** Jo 20:29

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusékndakwe wa. **11** [f]Jisas Kraisna Yaamambi deku mawulémba wulaae
téte det wandén, du nak apakangél kutndu Got kukmba wandu dé néma
du rate du dakwa Setenna taambamba kéraaké yandékwangé. Wandaka
de wani du apakangél kutnda sapakngé waak kutkale vékusékngé
mawulé yandarén. Yate wa nyéngaamba waakndarén. **12** [g]Gotna kundi
kure gaayakwa du waak wani muséké vékusékngé mawulé yandarén.
Yate vékusékngé yapatindarén. Kukmba Got talimba yatan duwat wa
wandén, de tékwa sapak wani du yaalakapuk ye guné téké yakwa sapak
yaalaké yandékwangé. Bulaa Gotna yémba kundi wakwa du ras waak
gunat wani du Jisas Kraiské yéku kundi wa wandarén. Got wandéka déku
Yaamambi deku mawulémba waak wulaae téndéka wa wani dunyansé
gunat yéku kundi wandarén Jisas Kraiské.

Nané taangétmba yatéte yéku musé yakwa du dakwa ténanéngé wa Got wandén

13 [h]Jisas Kraisna kundi vékutake bulaa guné yéku mawulé male ma
vékungunék. Vékute Jisas Krais waambule yaaké yakwa sapakngé
vékulakate, ma kutkale yatéte déké kaavéréngunék. Got wani sapak
gunat yékun yamuké vékulakate, ma yékunmba yatéte Jisas Kraiské
kaavéréngunék. **14-15** [i] [j]Guné aapambéréna kundi vékute yatékwa
nyambalésé pulak ma yaténgunék. Yatéte Got wandékwa pulak ma
yangunék. Yate talimba Gorké vékukapuk yatéte yangunén kapérandi
musé yaasékatake yéku musé male ma yangunék. Got yéku musé
male yapékandékwa. Guné déku du dakwa ténguněngé wa Got gunat
waandén. Guné wandékwa pulak yate yéku musé male ma yangunék.
Yate yéku mawulé vékupékaatéte yékunmba male ma ténguněk. **16** Gotna
nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa: Got wa wandén, “Wuné taangét du
yawutékwa pulak, guné waak taangétmba male ma yaténgunék.” Wunga
wandén kundiké vékulakate yéku mawulé vékute ma yéku musé male
yate yékunmba ténguněk.

17 Got néma kot vékukwa néma du rate du dakwa yandarén muséké
wakandékwa. Wate akwi du dakwaké vékulakate nakurakmawulé
male yakandékwa. Yate yékunmba male wakandékwa. Dé wunga
wamuké vékulakate guné dale kundi bulte, “Nana aapa,” naate, déku
yé ma yékunmba kavéréknguněk. Guné Gotna gayét kukmba yémuké
vékulakate, weyéka ani képmaamba téte yékunmba male yatéte déku yé
ma yékunmba kavéréknguněk.

18-19 [k]Talimba guné kapérandi musé yate sépélak wa yaténgunén.
Guna gwaal waaranga maandéka bakamu kapérandi musé yate

---

[f] **1:11** Lu 24:26-27 [g] **1:12** Mt 13:16-17; Ef 3:10-11 [h] **1:13** Ro 12:2 [i] **1:14** Ro 6:19; Ef 4:17-18 [j] **1:15** 2 Ko 6:16-18 [k] **1:18-19** 1 Ko 6:19-20; Jo 1:29

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaténdarén pulak, wunga wa téngunén. Guné wani kapérandi musé
yaasékangunéngé, wa Got yéwaat taalékéran yéku musé wa kwayéndén.
Kwayéndén musé wan yéwaa yamba yé wa. Wan gol matu yamba yé
wa. Wan silva matu yamba yé wa. Wani musé katik rapékaké daré.
Got yéku musé wa kwayéndén. Wani yéku musé wan Jisas Krais wa.
Jisas Krais guné Setenna taambamba kéraae guna kapérandi musé
kururéké wa kiyaandén. Kiyaandéka déku nyéki vaakwan. Got yandarén
kapérandi musé kururéndéngé talimba dunyan de yéku nyansipsip
viyaandaka deku nyéki vaakwan. Wani nyansipsipna nyéki deké
vaakwan pulak, wa Jisas Kraisna nyéki vaakundén, guné ké. 20 Talimba
Got ani képmaa yakapuk rate wa Jisas Kraisét wandén, yananén
kapérandi muséké kiyaandéngé. Sésékuk sékéyak yaaké yakwa sapak
bari yaakandékwa. Yaamuké vékulakate, bulaa Got gunat yékun yaké
wandéka wa Jisas Krais gaayandén. 21 Gaaye yananén kapérandi muséké
kiyaandéka guné Gorké yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan
wanana wa," naangunéngwa. Jisas Krais kiyaandéka Got wandéka
wa nakapuk taamale waarapndén. Taamale waarapndéka Got wa
dat mayé apa kwayétake déku yé kavérékndén. Got wunga yandéngé
guné déké yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa,"
naangunéngwa. Wangé guné déku gayét kure yémuké mawulé yate
kaavérénguné ngwa.

Déku jémbaamba yaalan du dakwaké ma néma mawulé yakwak

22 [l]Guné Gotna kundi yékunmba vékulakate wandékwa pulak
yangunénga guna mawulé yékunmba téndékwa. Téndéka wa Jisas
Kraisna jémbaamba yaalan du dakwaké mawulé yangunéngwa.
Yangunéngwangé vékulakate, gunat wawutékwa: Guné yéku mawulé
vékute apa yate deké ma néma mawulé yangunék. De guné ké néma
mawulé yakandakwa. 23 [m]Talimba guna aasambéré guné kéraandaka
guné kémba kém téngunén. Bulaa kulé mawulé kéraae kulé du dakwa
Gotna kémba téngunéngwa. Got dé guna aapa wa. Dé katik kiyaaké dé.
Déku kundi rapékakandékwa. Guné wani kundi vékwe Gotna kémba
yékunmba tépékaa-kangunéngwa apapu apapu. 24 [n]Gotna kundiké ani
kundi wa kwaakwa déku nyéngaamba:

Akwi du dakwa waara kiyaakwa pulak kiyaandakwa.
Kusondakwa yéku musé, waaranjé rékaa yate vaakére biyaawukwa
pulak, biyaawundékwa.
25 Néman Du Gotna kundi apapu apapu rapékandékwa.
Katik biyaawuké dé.

Wani kundi wan gunat talimba wandarén kundi wa, Jisas Kraiské.

---

[l] **1:22** Jo 13:34 [m] **1:23** Jo 1:13; 1 Pi 1:3-4 [n] **1:24-25** Ais 40:6-8

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Néman Du Krais wan yéku matu pulak rapékakwa du wa

2 1 [o]Gené Gotna kémba téte akwi kapérandi mawuléké ma kuk
kwayéngunék. Yate papukundi wakapuk yate akwi papumusé waak
ma yaasékangunék. Némaamba musé kurerékwa du dakwat bulyé yaa
yaké yambak. Nak du dakwaké kapérandi kundi waké yambak. 2 Wani
kapérandi mawuléké kuk kwayétake Gotna kundiké ma néma mawulé
yangunék. Kulé kulé kéraandakwa nyambalé munyaa kaké néma mawulé
yandakwa pulak, gené Gotna kundi vékuké ma néma mawulé yangunék.
Déku kundi wan yéku kundi wa. Gené déku kundi vékungunu dé guna
mawulémba randu gené déké ras waak vékute, apa yate, kulé mawulé
kéraae apapu apapu yékunmba tépékaa-kangunéngwa. 3 Gené, Néman
Du Jisas Krais gunéké sémbéraa yandékwangé, wa vékuséknguné n.
Vékusékte akwi kapérandi mawuléké ma kuk kwayéngunék.
4 [p]Asa du wa de rapékakwa du Jisas Kraiské kuk kwayéndarén. Got déké
yamba kuk kwayéndékwe wa. Got déké néma mawulé yandékwa. Yate
dat wandén, déku jémbaa yandéngé. Wandéka wa dé yéku du randékwa,
Gotna ménimba. Dé gaa kaandakwa yéku matu pulak wa téndékwa. Gené
déké kuk kwayén du dakwa yan pulak, yaké yambak. Gené déké yaae déku
kundi yékunmba ma vékungunék. 5 Vékungunu wa Got gené kéraae déku
kémba taakakandékwa. Got gaa kutkwa du pulak wa randéka, gené gaa
kutndékwa matu pulak wa téngunénga, Got wani yéku matu pulakét wa
gaa kutndékwa. Wani gaa wan déku kém wa. Gené Jisas Kraiské yékunmba
vékulakangunu Got gené kéraae déku kémba taakakandékwa. Taakandu
gené déké jémbaa yate yéku mawulé vékute déku yé kavéréknguwa du
dakwa wa tépékaa-kangunéngwa. Jisas Krais wandu Gotna Yaamambi
guna mawulémba wulaae téndu gené wunga tépékaa-kangunéngwa.
Tépékaangunu Got déké yangunéngwa jémbaaké mawulé yakandékwa.
6 [q]Gotna nyéngaamba Jisas Kraiské Got wandén gwaaménja kundi anga
wa kwaakwa:

Ma véku. Saionmba gaa kutkawutékwa.
Taale yéku néma matu nak taakakawutékwa.
Talimba wani matuké wawutén.
Wani matuké yékunmba vékulakakwa du dakwa yékunmba
tékandakwa.

Jisas Kraiské Gotna nyéngaamba wani kundi wa kwaakwa. 7 [r]Gené Jisas
Kraiské yékunmba vékulakate déku kundiké, "Yi wan wanana wa,"
naakwa du dakwa, déké wangunéngwa, "Wan yéku du wa. Déké néma
mawulé yanangwa." Wunga wangunénga déké yékunmba vékulakakapuk
yakwa du dakwa wa de déké kuk kwayéndakwa.

---

[o] **2:1** Ef 4:22 [p] **2:4-5** 1 Ko 3:11; Ro 12:1 [q] **2:6** Ais 28:16 [r] **2:7** Sam 118:22

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunga yandakwangé Jisas Kraiské ani kundi waak Gotna nyéngaamba
wa kwaakwa:
Gaa kutkwa du de yéku matuké waakte nakurak matuké kalik
yatakandaka baka randén.
Randéka Néman Du Got wani matut vétake wandén, “Wan yéku
matu wa. Wani matu randu gaa yékunmba kwaakandékwa.”
Wunga watake wani matu kéraae taakandéka wa gaa yékunmba
kwaan.
8 [s]Nak gwaaménja kundi waak Jisas Krais, déké kuk kwayén du dakwaké
waak anga wa kwaakwa Gotna nyéngaamba:
Du dakwa wani matumba maan vatémbokandakwa.
De wani néma matumba vaakétkandakwa.
Wani kundi kwaandéka Jisas Kraiské yékunmba vékulakakapuk yakwa
du dakwa wa de Gotna kundiké kuk kwayéndakwa. Kuk kwayéte wa
Jisas Kraiské kuk kwayéndakwa, de néma matumba vaakérén du dakwa
wani matuké kuk kwayéndakwa pulak. De déké wunga kuk kwayéké
yandakwangé wa Got talimba wa wandén.

Nané Gotna du dakwa wa ténangwa

9 [t]Guné wani du dakwa pulak yamba yé wa. Got gunat wa wandén,
déku jémbaamba yaalangunéngé. Guné Gotna gaamba jémbaa yakwa
duna taalé kéraae Gorké jémbaa yate déku yé wa kavérékngunéngwa.
Guné Gorké yékunmba vékulakakapuk yakwa du dakwa yaasékatake
Gorkémba male yékunmba vékulakate wa yaténgunéngwa. Guné
Gotna du dakwa wa ténguneng wa. Got gunat wa wandén, déku yéku
laku jémbaaké akwi du dakwat wangunéngé. Talimba guné Setenna
taambamba téte, wa gangumba ténguné n. Got guné Setenna taambamba
kéraandéka bulaa Gotna taambamba wa ténguneng wa. Téte guné nyaa
kaalékwanmba yékunmba tépékaangunéngwa. 10 [u]Talimba guné baka du
dakwa wa ténguné n. Bulaa Gotna du dakwa wa ténguneng wa. Talimba
Got guné ké sémbéraa yandékwangé yamba vékusékngunéngwe wa. Bulaa
guné ké sémbéraa yandékwangé vékusékte yékunmba ténguneng wa.

Nané ma Gotna jémbaa yakwa du dakwa tékwak

11 [v]Néma mawulé yawutékwa du dakwa, gunat wawutékwa. Nané
ani képmaamba yatéte nak gayé du dakwa pulak a ténangwa. Nané
ani képmaamba ayélap sapak male tékanangwa. Ani képmaamba
katik tépékaaké nané. Gotna gayét ye wamba rapékakanangwa. Wani
muséké vékulakate wa gunat wawutékwa. Guné ma yéku mawulé male
vékungunék. Gotna kundi vékukapuk yakwa du dakwa yakwa pulak,

---

[s] **2:8** Ais 8:14 [t] **2:9** Ef 5:8 [u] **2:10** Ro 9:25; 1 Pi 1:3 [v] **2:11** Ga 5:16, 17, 24

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

guné kapérandi musé yaké mawulé yaké yambak. Guné kapérandi
muséké ma kuk kwayéngunék. Wani kapérandi mawulé guna yéku
mawulé wa yaavan kutndékwa. 12 [w]Guné jéraawu yate yéku mawulé
vékute yékunmba téngunék. Gotna kundi vékukapuk yakwa du
dakwale yatéte ma yékunmba téngunék. Wunga téngunu de guné ké
kapérandi kundi wate, "De nana kundi vékukapuk yakwa du dakwa wa,"
naandaru, wa Got wandu wa vékusék-ngandakwa guné yéku musé male
yanguné ngwangé. Got néma kot vékute néma du raké yandékwa sapak
de yanguné ngwa yéku muséké vékusékte Gotna yé kavéréknganda kwa.
13 [x]Guné Néman Du Jisas Kraisna jémbaamba yaale ani képmaamba
tékwa du dakwana néma duna kundi vékute wandakwa pulak ma
yangunék. Gavmanna néma du wandékwa pulak ma yangunék.
14 Gavmanna néma du wan dunyansé de waak wandakwa pulak ma
yangunék. Gavmanna néma du wani duwat wa wandén, de dale jémbaa
yate nak gayémba tékwa du dakwaké yékunmba véndaréngé. Wunga
yate wa du dakwa yan kapérandi musé det waambule yakatate yéku
musé yakwa du dakwana yé kavérék-ngandakwa. Wunga yamuké
vékulakate wandakwa pulak ma yangunék. 15 [y]Guné wunga yate yéku
musé yakanguné ngwa. Wunga yanguné ngé wa Got mawulé yandékwa.
Guné wunga yangunu Gorké vékukapuk yakwa du dakwa gunat véte
de gunat katik waaruké daré. 16 [z]Kulaangamba kwaakwa du pulak téké
yambak. Guna mawulémba vékulakate ma yékunmba téngunék. Guné
Gotna jémbaa yakwa du dakwa téte wa guna mawulémba vékulakate
kapérandi musé yakapuk yate yéku musé male ma yangunék. 17 Guné
akwi du dakwaké ma mawulé yangunék. Guné Jisas Kraisna jémbaamba
yaalan nak du dakwaké ma néma mawulé yangunék. Guné Gotna kundi
yékunmba ma vékungunék. Guné gavmanna néma du déku yé ma
kavéréknguné k.

Nané Krais yatan pulak ma yatékwak

18 [a]Guné demba jémbaa yakwa du dakwa, gunat jémbaa kwayékwa
akwi du dakwana kundi kutkale vékute wandakwa pulak ma yangunék.
Yate deké ma mawulé yangunék. Guné ké yékunmba véte gunat yéku
musé yakwa du dakwa, guné ké yékunmba vékapuk yate gunat kapérandi
musé yakwa du dakwa waak, deku kundi kutkale vékute wandakwa
pulak yate, deké ma mawulé yangunék. 19 Guné kapérandi musé yakapuk
yate, Gotna kundi vékute yéku musé yangunu de gunat yaavan kutndaru
guné kaangél kutngunan, wan yékun wa. Guné wunga yangunu Got
guné ké mawulé yakandékwa. Yaké yandékwangé vékulakate gunat

---

[w] **2:12** Mt 5:16 [x] **2:13-17** Ro 13:1-7 [y] **2:15** 1 Pi 3:15-17 [z] **2:16-17** Ga 5:13 [a] **2:18-19** Ef 6:5-7

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jémbaa kwayékwa akwi du dakwaké ma mawulé yangunék. **20** [b]Guné
kapérandi musé yangunu gunat viyaandaru guné kaangél kutte yéku
mawulé vékungunan, wan néma musé yamba yé wa. Guné yéku musé
male yangunu gunat viyaandaru guné kaangél kutte yéku mawulé
vékungunan, wan néma musé wa. Guné wunga yangunu wa Got gunéké
mawulé yakandékwa.
21 [c]Got gunat wa wandén, guné Jisas Krais ani képmaamba yatan
pulak yaténgunéngé. Krais gunéké vékulakate wa apakangél kutndén.
Gunat yéku yapaté wa wakwasnyéndén, guné dé yatan pulak yatémuké.
22 [d]Kraiské ani kundi wa kwaakwa Gotna nyéngaamba: Dé kapérandi
musé ras yamba yandékwe wa. Dé papukundi ras yamba wandékwe
wa. **23** [e]Dat kenakndaka dé deku kundi yamba waambule wandakwe
wa. Dé kaangél kutte det wani kaangél kukmba yakatamuké yamba
wandékwe wa. Dé néma kot vékuké yakwa néma du Gorké yékunmba
vékulakandén, dé dat yékun yandéngé. Dé Got néma kot vékute yéku
kundi male wandékwangé yékunmba vékulakandén, dé dat yékun
yandéngé. Vékulakate dat kaangél kwayén duké kapérandi musé yamba
yakatandékwe wa. **24** [f]Dé déku sépémba nané yan kapérandi musé
wa yaatandén. Yaate wa takwemimba kiyaandén. Nané kapérandi
mawulé yaasékatake yéku mawulé male vékunanéngé wa takwemimba
kiyaandén. Dé gunéké apakangél kure kiyaae wa guné kururéndén.
25 [g]Talimba guné sipsip yeyé yaayate yaambu yaasékandakwa pulak, wa
guné Gorké yénangwa yaambu yaasékangunén. Ye bulaa Jisas Kraiské
a waambule yaangunén. Dé sipsipké séngite kaavérékwa du pulak yate
gunéké yékunmba véndu guna mawulé yékunmba tékandékwa. Bulaa
guné Gorké yénangwa yaambumba a nakapuk yéténgunéngwa.

Dukumbi taakwa, taakwa kéraan duké wa wandékwa

3 **1-2** [h]Jémbaa yakwa du dakwat wawutén pulak, wa wani kundi
waak dukumbin dakwa gunat wawutékwa. Guné guna duna kundi
vékute wandakwa pulak ma yangunék. Guna dunyan ras Gotna kundi
yamba yékunmba vékundakwe wa. Wani du kumbin dakwa, guna
duna kundi vékute wandakwa pulak yangunu, kalmu de yékunmba
yaréngunéngwangé véte de waak Gotna kundi yékunmba vékuké
daré? De guna kundi vékumuké kalik yate, guna yéku yapaté véte, kal
guna dunyansé de waak Gotna kundi yékunmba vékuké daré? **3** [i]Guné,
du dakwana ménimba yéku dakwa téké vékute, némbé saawi sépé
kusokwa muséké vékulakaké yamarék. **4** Yamba wa. Guné yéku dakwa
téké mawulé yate yéku mawuléké ma vékulakangunék. Du dakwat

---

[b] **2:20** 1 Pi 4:14 [c] **2:21** Mt 16:24 [d] **2:22** Ais 53:9 [e] **2:23** Ais 53:7; Ro 12:19 [f] **2:24** 2 Ko 5:21 [g] **2:25** Jo 10:11 [h] **3:1-2** Ef 5:22-24; 1 Ko 7:12-16; Ta 2:4-5 [i] **3:3-4** 1 Ti 2:9-10

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waarukapuk yate, yakélak kundi bulte, guna yé kavérékngapuk, ma
yékunmba yaréngunék. Wunga yangunu, Got wakandékwa, “Wan yéku
yapaté wa yanguněngwa. Guné yéku dakwa wa.” Naakandékwa.
5 Talimba Gorké yékunmba vékulakate déku yé kavérékngwa dakwasé
deku duna kundi vékute, wandarén pulak yate, de wunga yéku mawulé
vékundarén. 6 Talimba yaran taakwa Sera waak wunga yalén. Lé yéku
mawulé vékute léku du Abrahamna kundi vékute wandén pulak yalén.
Yate dat, “Wuna néma du wa,” naalén. Guné yéku mawulé vékute yéku
yapaté yate nak muséké wup yakapuk yangunan, wa guné Serana gwaal
waaranga maandéka bakamu pulak wa yarékangunéngwa.
7 [j]Guné taakwa kéraan dunyansé, guné waak ma yéku mawulé
vékungunék. Vékute guna taakwale ma yékunmba yaréngunék.
Taakwana sépé guna sépé pulak yamba apa yandékwe wa. Wani
muséké vékulakate guné deké vékulakate deké ma yékunmba véngunék.
Det waak Got kulé mawulé kwayékandékwa, de waak apapu apapu
yékunmba yatépékandaréngé. Guné dunyan, guna dakwaké yékunmba
véte, Gorét waatakungunu wa dé guna kundi vékukandékwa.

Nané ma nakurakmawulé yate kutkale yatékwak

8 [k]Bulaa ani kundi anga wasékéyak-ngawutékwa. Guné akwi Jisas
Kraisna jémbaamba yaale, nakurakmawulé yate déku jémbaamba
yaalan nak du dakwaké vékulakate deké ma néma mawulé yangunék.
Yate deké sémbéraa yate, guna yé kavérékmarék. 9 Nak du dakwa gunat
kapérandi musé yandaru guné det kapérandi musé yakataké yambakate.
De gunat kapérandi kundi wandaru det kapérandi kundi waambule waké
yamarék. Guné wunga wakapuk yate Gorét ma waatakungunék, dé det
yékun yandéngé. Got déku jémbaamba yaalangunu gunat yékun yamuké
gunat wa wandén. 10 [l]Wunga yanguněngé ani kundi wa kwaakwa Gotna
nyéngaamba:

Guné yékunmba male tépékaaké mawulé yate, guné kapérandi
kundi nakapuk bulké yambak.
Papukundi waké yambak.
11 Guné kapérandi muséké ma kuk kwayéte yéku musé yangunék.
Guné dele waaru waariyaké yamarék. Yangunu guna mawulé
yékunmba téndu guné dele yékunmba yaréngunék.
12 Néman Du Got kapérandi musé yakwa du dakwat véte wa det kuk
kwayéndékwa.
Dé yéku musé yakwa du dakwat véte det yékun yandékwa.
Yate waatakundakwa kundi vékundékwa.

---

[j] **3:7** Ef 5:25-30; Kl 3:19 [k] **3:8-9** Ro 12:16-18; Mt 5:44; 1 Te 5:15; Ef 4:32 [l] **3:10-12** Sam 34:12-16

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Vékute wandu guné yékunmba male yatépéka-kangunéngwa.

Yéku musé yate nané kaangélké wup katik yaké nané

13 [m]Guné apa yate yéku musé male yangunu, nak du dakwa gunat
yaavan kutmuké kalik yakandakwa. 14 Guné yéku musé male yangunu du
dakwa ras gunat yaavan kutndaru, guné kaangél kutte ma yéku mawulé
vékungunék. Got gunat yéku musé kwayékatakandékwa. Guné wani du
dakwaké wup yaké yambak. Yangunu guna mawulé katik kapére yaké
dé. 15 [n]Yamba wa. Guna mawulé yékunmba téndu guné Jisas Kraiské
yékunmba vékulakate guna mawulémba ma wangunék, "Jisas Krais wan
nana Néman Du wa. Dé nanéké yékunmba véndékwa." Wunga wangunu
de guna mawuléké gunat waatakundaru, guné yéku kundi waambule
yakélak ma wangunék. Jisas Krais waambule yaandu guné dale apapu
apapu yékunmba rapékamuké wate, wa deku kundi waambule ma
yakélak wangunék.
16 Guna mawulé ma yékunmba téndék. Téndu guné Jisas Kraiské
vékulakate yéku yapaté male ma yangunék. Yangunu nak du gunat véte,
"Wan kapérandi musé yakwa du dakwa wa," naandaran, wan papukundi
wa wakandakwa. Papukundi watake kukmba de nékéti yakandakwa.
17 [o]Ma véku. Nané kaangél kutnanéngé Got mawulé yandan, nané
wani muséké ma mawulé yakwak. Nané yanangwa kapérandi yapatéké
kaangél kutnanan wan yékun yamba wa. Nané yanangwa yéku yapatéké
kaangél kutnanan wan yéku musé wa.

Krais yananén kapérandi musé yasnyéputiké wa kiyaandén

18 Jisas Krais waak dé kaangél wa kutndén. Kaangél kure wa
kiyaandén. Du dakwa yandarén kapérandi musé yasnyéputiké wa
kiyaandén. Nakurak apu male wa kiyaandén. Wanana yaak wa. Jisas
yéku musé male yakwa du nané kapérandi musé yakwa du dakwaké
wa kiyaandén. Gorké yaae déku kundi yékunmba vékulakananéngé wa
kiyaandén. Dat viyaandékndaka déku sépé wa kiyaan. Kiyaandéka déku
kwaminyan baka rapékandékwa. 19 [p]Rate talimba kiyaan du dakwana
kwaminyan rakwa taalémba ye det Gorké kundi wandén. Talimba
Got wani du dakwana kwaminyan kulaangamba taaka pulak, wa det
wani taalémba taakandén. 20 [q]Wani kwaminyan wan Gotna kundi kuk
kwayén du dakwana kwaminyan wa. Talimba Noa yatan sapak wani du
dakwa de Gotna kundi kuk kwayéndarén. Noa sip pulak yandéka Got
wani du dakwa déku kundi yékunmba vékundaréngé kaavéréndéka, de
déku kundi kuk kwayéndarén. Kuk kwayéndaka néma gu wiye akwi

---

[m] **3:13** Mt 10:28; Ro 13:3 [n] **3:15** Kl 4:6; 1 Pi 2:15 [o] **3:17** 1 Pi 2:20 [p] **3:19** Ef 4:9-10; Fl 2:9-10 [q] **3:20** Jen 7:7

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

képmaa kawulépndéka de akwi kulak ke kiyaasandandarén. Ayélapkéri du dakwa, du dakwa taambak kayék kupuk male wa Gotna kundi yékunmba vékute wani sipmba wulaandaka Got wa det yékun yandén. Yandéka wa yékunmba yaréndarén. De yamba gumba dawuliye kulak ke kiyaandakwe wa.

21 [r]Wani gu wan nyaap pulak wa. Wani guké vékulakate Jisas Kraisna yémba yaakunangwa guké vékulakanangwa. Nané déku yémba gu yaakute wa du dakwat wakwasnyénangwa, dé kiyaae taamale waarape Setenna taambamba nané kéraandéngé. Nané Jisas Kraisna yémba gu yaakute nana sépémba kwaakwa téki yakwasnyéké yamba vékulakanangwe wa. Nané déku yémba gu yaakute Gorké yéku mawulé vékute, déku jémbaa kutpékaatéké wananu, dé nana kapérandi mawulé kururémuké wa vékulakanangwa. 22 Jisas Krais Gotna gayémba waare wa déku yékutuwa taambamba randékwa. Wamba rate néma du wa randékwa, Gotna kundi kure gaayakwa duale akwi néma duké waak. Néman Du rate akwi néma duwat wa taalékérandén.

Kraisna jémbaa kutpékaatéte ma kaangél kutkwak

4 1 [s]Guné Jisas Kraisale ma nakurakmawulé yangunék. Dé ani képmaamba yatéte déku sépémba kaangél wa kutndén. Kal guné waak kaangél kutké guné? Wani muséké guné wup yaké yambak. Guné kaangél kutte kapérandi musé yaké mawulé yaké yamarék. 2 [t]Yate ani képmaamba téte guné ani képmaana muséké gén gén naakwa duna kapérandi mawulé pulak vékuké yambak. Got mawulé yandékwa pulak ma yangunék. 3 [u]Talimba guné Gotna kundi vékukapuk du dakwa yatéte Gorké yékéyaakmba tékwa du dakwa yakwa pulak, guné késpulak nakpulak kapérandi musé wa yangunén. Wani kapérandi musé anga wa: Nak du dakwale kapérandi musé yandakwa, kapérandi mawulé vékute kapérandi musé yandakwa, waanggété gu kate waanggété yandakwa, néma paat yate némaamba kakému némaamba waanggéte gu waak kate kapérandi musé yandakwa, Gorké vékulakakapuk yate papungotna yé kavérékndakwa, wunga kapérandi musé yandakwa. Talimba guné waak wunga wa yangunén. 4 Bulaa wani kapérandi musé yamba yanguénengwe wa. Gorké vékulakakapuk yakwa du dakwa kapérandi musé yate, guné de tékwa pulak tékapuk yanguénengwangé vatvat naate, wa gunat kapérandi kundi wandakwa. Wate gunat waarundakwa. 5 Wani muséké kapéremawulé vékuké yambak. Ma vékulaka. Kukmba de saakiye néma kot vékuké yakwa néma du Gotna ménimba tékandakwa. Téte de yandarén kapérandi muséké Gorét wakandakwa. Wandaru Got

---

[r] **3:21-22** Ro 6:4; Ta 3:4-5; Jo 3:5; Ef 1:20-21 [s] **4:1** 2 Ko 5:15 [t] **4:2** 1 Jo 2:16-17 [u] **4:3** Ef 2:2-3; Ta 3:3

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kiyaakapuk baka kulé tékwa du dakwa, kiyaan du dakwaké waak kundi
wakandékwa. 6 [v]Got du dakwat yandarén kapérandi musé waambule
yakatandéka wa kiyaandarén. Ani képmaamba tékwa akwi du dakwat
yandarén kapérandi musé waambule yakatakandékwa. Nak du, de kiyaan
du dakwat Gotna kundi wa kwayéndarén, Got rapékandékwa pulak deku
kwaminyan rapékandaréngé.

Got tiyaan mayé apa kéraae det ma yékun yakwak

7 [w]Akwi musé késkwate yakwa sapak bari yaakandékwa. Bari yaaké
yandékwangé vékulakate guné yéku mawulé vékute ma kutkale
téngunék. Guné Gorale kundi bulké yéku mawulé vékute ma yékunmba
tépékaangunék. 8 Téte ani néma muséké ma vékulaka. Nak néma
musat wa taalékérandén. Guné Jisas Kraisna jémbaamba yaalan nak
du dakwaké ma néma mawulé yangunék. Yangunu de guné ma
néma mawulé yandarék. Guné deké wunga néma mawulé yate, gunat
yandakwa kapérandi muséké katik vékulakaké guné. 9 Guné nak du
dakwat yékun yate de gunale rate kakému kandaréngé, guné yéku
mawulé vékute det ma wangunék. Wani muséké kapéremawulé yaké
yamarék.
10 [x]Guné késpulak nakpulak jémbaa yangunéngé, wa Got gunat
késpulak nakpulak mayé apa kwayéndén. Got kwayéngé vékulakate,
guné nak nak wani mayé apa kéraae guna du dakwat ma yékun
yangunék. 11 Got gunat kundi kwayémban mayé apa kwayéndu, wa
guné déku kundi det ma kwayéngunék. Det yékun yamban mayé apa
Got gunat kwayéndu, wa guné wani mayé apa kéraae det yékun yate
dele jémbaa ma yangunék. Akwi jémbaa yate guné yéku musé male ma
yangunék, nak du dakwa gunat véte Jisas Kraiské vékulakate Gotna yé
kavérékmuké. Dé mayé apa yapékakandékwa apapu apapu. Dé néma du
rapékakandékwa apapu apapu. Yi wan wanana wa.

Nané Kraisna du dakwa kaangél kutkanangwa

12 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, gunat wawutékwa. Guné Jisas
Kraiské yékunmba vékulakangunu Got guna mawulé yakwe véké wate
yi naandu kapérandi musé guné yaakandékwa. Yaandu guné néma
kaangél kutkangunéngwa. Kutte guné kapéremawulé vékute vatvat naaké
yambak. Anga waké yamarék, “Kamuké dé wani kapérandi musé nanéké
male yaao?” 13 Wunga wakapuk yate ma yéku mawulé vékungunék. Yate
anga ma wangunék, “Talimba Jisas Kraisét kapérandi musé yandaka dé
néma kaangél wa kutndén. Bulaa nanat waak kapérandi musé yandaka
nané kaangél a kutnangwa. Kukmba dé néma mayé apa yate waambule

---

[v] **4:6** Ro 8:10 [w] **4:7-9** Ro 12:9-13 [x] **4:10-11** Ro 12:6-8; 1 Ko 12:4-7

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaandu nané waak dale rate mayé apa yakanangwa.” Wunga wate
mawulé tawulé ma yangunék, guné yaaké yakwa kapérandi muséké.
14 [y] [z]Guné Jisas Kraisna jémbaa kutpékaaténgunu, du dakwa gunat
waarute gunat kapérandi kundi wandaru, guné mawulé tawulé ma
yangunék. Gotna Yaamambi guna mawulémba téndékwangé wa vékusék-
ngangunéngwa. Gotna Yaamambi mayé apa yate yéku musé male
yandékwa. 15 Nak du dakwa de ani kapérandi musé yandakwa. De nak du
dakwat viyaandékndakwa, sél yandakwa, késpulak nakpulak kapérandi
musé yandakwa, nak du dakwa yan jémbaa yaavan kutndakwa, wunga
yandaka nak du wani kapérandi musé waambule yakatandaka de kaangél
kutndakwa. Guné wani kapérandi musé yaké yamarék. 16 [a]Guné Jisas
Kraisna jémbaa kutpékaaténgunu, de kalik yate gunat yaavan kutndaru,
guné kaangél kutngunan, guné wani kaangélké nékéti yamarék. Guné
Jisas Kraisna du dakwa wa ténguné ngwa. Téte yéku mawulé vékute
Gotna yé ma kavérékngunék.
17 Got néma kot vékute néma du raké yandékwa sapak wa yaan.
Got taale déku du dakwa yan muséké kundi wate yandarén kapérandi
musé waambule yakatandan, yénga pulak déku kundi vékukapuk
yakwa du dakwa yan kapérandi musé kukmba waambule yakataké dé?
Det némaamba waambule yakatakandékwa. 18 [b]Wani muséké Gotna
nyéngaamba ani kundi wa kwaakwa:

Got apajémba ye yéku musé male yakwa du dakwat kéraae kure
yékandékwa déku gayét.
Déké kuk kwayéte kapérandi musé yakwa du dakwa yénga pulak
Gotna gayét yéké daré? Yamba wa. Katik yéké daré.

19 Wani muséké vékulakate guné anga ma yangunék. Got mawulé
yandu dunyansé kapérandi musé gunat yandaru guné kaangél
kutngunan, guné Gorké yékunmba vékulakate guna mawulémba
apamama yate ma yéku musé male yangunék. Yate guna mawulémba
anga ma wangunék, “Got nané wa yandén. Ye nanéké yékunmba
vékandékwa apapu apapu. Nanat katik kuk kwayéké dé. Yi wan wanana
wa.” Wunga ma wangunék.

Guné néma du, Gotna du dakwaké ma kutkale vénguné k

5 1 Bulaa guna néma duwat wakawutékwa. Wuné waak dele
nané Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwaké wa néma du
ténangwa. Wuné wuna méni véwutén wa Jisas Kraisét kapérandi musé
yandaka, takwemimba kaangél kure kiyaandéka. Vétake guné néma
dusat wawutékwa. Jisas Krais waambule yaaké yakwa nyaa, dé apamama
yate nyaa véte kaalékwa pulak téndu wuné apa yate dale tékawutékwa.

---

[y] **4:14** Mt 5:11 [z] **4:14-16** 1 Pi 2:19-20 [a] **4:16** Ap 5:41 [b] **4:18** Pro 11:31

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Témuké vékulakate, a bulaa guné néma duwat wawutékwa. 2 [c]Got
gunat wandéka du dakwaké ras wa vénguněngwa. Gunat wawutékwa.
Guné wani du dakwaké ma kutkale vénguněk. Du deku sipsipké
véndakwa pulak, guné wani du dakwaké ma kutkale vénguněk. Got
gunat wa wandén, “Wani du dakwaké kutkale vénguněngwa jémbaa
ma yangunék.” Wunga wandéngé vékulakate guné wani jémbaa kutkale
ma yangunék. Kapérandi mawulé vékukapuk yate yéku mawulé vékute
wani jémbaa kutkale ma yangunék. Wani jémbaa yate kéraanguna
yéwaaké vékulakakapuk yate, Gotna jémbaa yékunmba yaké vékulakate,
wani jémbaa kutkale ma yangunék. 3 [d]Yékunmba vénguněngwa du
dakwat ma yakélak yangunék. Det némaamba yaké yamarék. Yate guné
yéku mawulé vékute yékunmba tékanguněngwa. Téngunu yékunmba
vénguněngwa du dakwa gunat véte ténguněngwa pulak yékunmba
tékandakwa. 4 Guné néma dusé wunga yangunu, nanéké yékunmba véte
akwi néma duwat taalékéran du Jisas Krais waambule yaaké yakwa
sapak dé wandu, guné dale apapu apapu yékunmba rapékakanguněngwa.
Rate dale apamama yapékate dale néma du rapékakanguněngwa.

Nana yé kavérékngapuk yate ma yékunmba vékulakakwak

5 Guné naléwuré baandi, gunat waak wawutékwa. Guné guna néma
duna kundi vékute wandakwa pulak ma yangunék. Guné akwi du
dakwa, guna yé kavérékngapuk yate néma duna kundi vékute nak du
dakwat yékun ma yangunék. Wunga yakwa du dakwaké ani kundi Gotna
nyéngaamba wa kwaakwa: Deku yé kavérékngwa du dakwaké wa Got
kuk kwayéndékwa. Deku yé kavérékngapuk yakwa du dakwaké wa Got
sémbéraa yate det yékun yandékwa. 6 Wani kundiké vékulakate guna yé
kavérékngapuk yate Gotna kundi vékute déku taambamba ma téngunék.
Dé néma mayé apamama yakwa du guné ké yékunmba vékandékwa.
Kukmba dé mawulé yaké yandékwa sapak guna yé kavérékngandékwa.
7 Dé guné ké yékunmba véndékwa. Yandu kapérandi musé guné ké yaandu
dat ma waatakungunék, dé gunat yékun yandéngé.
8 Guné yékunmba vékulakate jéraawu ma yangunék. Néma waaléwasa
kaandé yandéka kwaami tiye kaké waakndékwa pulak, guna maama
Seten akwi taalémba yeyé yaayate du dakwaké waakndékwa. Det kéraae
yaavan kutké wa waakndékwa. Wunga yandékwangé vékulakate guné
jéraawu ma yangunék. 9 Guné Jisas Kraiské yékunmba vékulakate déku
jémbaa ma kutpékaa-téngunék. Yate guna mawulémba apa yatéte Setengé
ma kuk kwayéngunék. Guné Jisas Kraiské yékunmba vékulakanguněnga
guna mawulé yékun yandékwa. Seten guna yéku mawulé yaavan
kurkapuk yamuké, wa guné dat ma kuk kwayéngunék. Anga wa

---

[c] **5:2** Ap 20:28 [d] **5:3** Fm 1:14; 1 Ti 4:12; 5:1; Jo 13:14-15

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékusékngunéngwa. Gunat male yaavan kurké Satan yampa waakndékwe wa. Kraisna jémbaamaba yaale akwi képmaampa tékwa du dakwat waak yaavan kurké wa Satan waakndékwa. Waakndéka kutngunéngwa kaangél wan de kutndakwa kaangél pulak wa.

10 Wani vakmi yaandu guné ayélap sapak male kaangél kurkangunéngwa. Kutngunu Satan gunat yaavan kurkapuk yandeénngé. Got gunat mayé apa kwayéte gunat yékun yakandékwa. Yéku musé yaandu, kapérandi musé yaandu, guné yéku mawulé vékute yékunmba téngunénngé, Got déku du dakwa gunat yéku mawulé kwayéndékwa. Kwayéte gunéké yékunmba véndékwa. Gunat wa wandén, guné Jisas Kraisale nakurakmawulé yate dale apapu apapu yékunmba rapékangunénngé. Wa Got gunat mayé apa kwayéte gunat yékun yakandékwa. Yandu guné guna mawulémba apamama yate yékunmba male tékangunéngwa. Kaangél nakapuk katik kurké guné. 11 Got apapu apapu apa tapa yandékwa. Déku néma mayé apa wa akwi néma duna mayé apat taalékéran. Yi wan wanana wa.

Pita anana déku kundi wasékéyakndékwa

12 Wuna du Sailaské wuna mawulémba wawutékwa, “Dé waak Jisas Kraisna jémbaamba wa yaalandén. Yaale déku jémbaa yékunmba kuttépékaandékwa.” Wuna wawutéka dé wunale jémbaa yandékwa. Yandéka wuné gunéké wani ayélap pavéték kundi wawutéka wuna kundi vékute wa viyaatakadén. Got gunéké sémbéraa yate gunat yékun yandékwanngé vékusékngunénngé, wa ani pavéték kundi wawutén. Guné wunga vékusékte guna mawulémba apa yate Jisas Kraisna jémbaa kuttékaa-ngunénngé wa wawutén.

13 Babilonmba yatéte gunale Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwasé de gunéké mawulé tawulé yandakwa. Got det waak wa wandén, de déku du dakwa téndarénngé. wuna du Mak waak dé gunéké mawulé tawulé yandékwa. De akwi wunga yandaka wa bulaa deku mawuléké gunat wawutékwa. Mak wuna kundi vékute wunale Kraisna jémbaa yate wuna nyaan pulak wa tétékwa. 14 Gotna du dakwat yanangwa pulak, guné guna du dakwaké mawulé tawulé yangunéngwa yapaté det ma yangunék. Jisa Kraisale nakurakmawulé yate tékwa du dakwa, gunat Got yéku mawulé kwayéndu guné yékunmba téngunénngé wa dat waatakuwutékwa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pita kukmba viyaandén nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Ani nyéngaamba Pita Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat anga wandén, “Papukundi yakwasnyékwa dunyan ras yaae paapu yate Jisaské vékulakangunéngwa yéku mawulale guna yéku yapatale yaavan kutndakwa. Gané deku kundi vékuké yambakate. Jisasna kundi kure yaakwa dunyansé kwayén kundi ma kulki naangunék. Wani yapaté yate wa Gorké kurkale vékusékte wa Néman Du Jisaské waak kurkale vékusék-ngangunéngwa. De Jisasna kundi kure yaakwa dunyansé Jisas dekét deku ménimba véte wa vékundarén Jisas det yakwasnyéndén kundi.” Naandén Pita.

Dunyan ras anga wandarén, “Jisas katik waambule yaaké dé.” Naandarén. Ani nyéngaamba Pita anga wandén, “Jisas yaakandékwa. Yi, bari yamba yaandékwe wa. Yate angaké wa yandékwa. Got kalik yandékwa du dakwa nak lambiyakndénngé. Akwi Jisasna jémbaamba yaalananénngé wa mawulé yandékwa. Wanngé du dakwaké yakélak yakélak yate wa kaavéré-pékandékwa.” Naandén.

---

1 1 Wuné Saimon Pita gunéké viyaatakawutékwa. Wuné Jisas Kraisna jémbaa yate déku kundi kure yaakwa du gunéké wa viyaatakawutékwa. Gané Gorké yékunmba vékulakakwa du dakwa, gunéké wa viyaatakawutékwa. Nané Jisas Kraisna kundi kure yaakwa du Gorké yékunmba vékulakanangwa pulak, gané nanale nakurakmawulé yate Gorké yékunmba vékulaka-ngunéngwa. Vékulakate gané nanale déku du dakwa wa ténguné ngwa. Jisas Krais wan nana Néman Du Got wa. Jisas Krais wan dé Satanna taambamba nanat kéraakwa du wa. Dé yéku musé male yapékate nanat yéku mawulé tiyaandén, nané Gorké wunga yékunmba vékulakananénngé. Gané nanale Gorké yékunmba vékulaka-ngunénga wa gunéké viyaatakawutékwa.

2 Gané akwi Got, nana Néman Du Jisaské waak, yékunmba vékusék-ngunénngé mawulé yawutékwa. Gané Gorké ras waak yékunmba vékusékngunu, Got gunéké sémbéraa yate gunat yékun yate, yéku mawulé ras waak kwayéndu gané yékunmba ténguné nngé, wa dat waatakuwutékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Got wakandéngndéka wa nané déku du dakwa ténangwa

3-4 Got nanat wa wandén, nané apa yandékwa pulak, apa yate dale
yékunmba tépékaa-nanénngé. Nanat wa wandén, nané yéku musé male
yandékwa pulak, yéku musé male yananénngé. Wandéka nané déku
jémbaamba yaale déku mayé apa, yandén yéku musé waak véte wa
vékuséknangwa. Dé nanat wandén pulak yakandékwa. Nané ani képmaa
yaasékatake Gotna gaayét yénanu Got nanéké yékunmba véndu nané
yékunmba rapéka-kanangwa apapu apapu. Wunga vékusékte nané dale
nakurakmawulé yate anga waak wa vékusék-nangwa. Got nanat déku
mayé apa wa tiyaandén, nané yéku mawulé vékute yéku yaambumba
yénanénngé. Nané Gorké gunat wa yakwasnyénanén, guné Gorké
vékusékte, Gorké vékuséknga pak yakwa du dakwa yandakwa kapérandi
muséké kuk kwayéngunénngé. Nané Gorké gunat wa yakwasnyénanén,
guné Got yakwa yapaté pulak yéku yapaté male yangunénngé.
5 Guné wani muséké vékulakate, Gorké yékunmba vékulakate, déku
kundiké, "Yi wan wanana wa," naate, néma jémbaa yate anga waak
ma yangunék. Yéku musé male ma yangunék. Yate anga waak ma
yangunék. Gorké yékunmba ma vékuséknguné k. 6 Vékusékte anga waak
ma yangunék. Guné guna mawulémba kurkale ma vékulakangunék,
kapérandi musé yakapuk yamuké. Vékulakate anga waak ma yangunék.
Guné guna mawulémba apa yate Gorké yékunmba ma vékulaka-
pékaténgunék. Yéku musé gunéké yaandu kapérandi musé gunéké
yaandu Gorké yékunmba ma vékulakapékaténgunék. Vékulakate
anga waak ma yangunék. Guné Gotna yé kavérékte ma yéku musé
male yangunék. 7 Yate anga waak ma yangunék. Guné Jisas Kraisna
jémbaamba gunale yaalan du dakwaké ma mawulé yangunu. Yate
anga waak ma yangunék. Guné deké néma mawulé yate det ma yékun
yangunu.
8 Guné apa yate wani yéku musé akwi wunga yangunan, wa guna
mawulé yékunmba wa tékandékwa. Téndu guné nana Néman Du Jisas
Kraiské ras waak vékusékte déku jémbaa yékunmba kutpékaatéte déké
yéku jémbaa male wa yatékangunéngwa. 9 Wani yéku musé yakapuk
yakwa du dakwa de méni kiyaan du dakwa yaambu vékapuk yandakwa
pulak, wa de Gorké yénangwa yaambu yamba yékunmba vésékndakwe
wa. Yate yandarén akwi kapérandi musé Got talimba yasnyéputinngé wa
yékéyaak yandarén.
10 Jisas Kraisna jémbaamba yaale wuna aanyé waayéka nyangengu
pulak tékwa du dakwa, wani muséké vékulakate gunat wawutékwa. Got
gunat wa wandén, guné déku du dakwa tépékaa-ngunénngé. Wunga
wandén du dakwa guné apa yate yékunmba ma téngunék. Wunga
téngunan, wa guné Gorké katik kuk kwayéké guné. 11 Wunga yangunu,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Got wandu guné yéku yaambumba yéte déku gaayét wulaakangunéngwa.
Wulaangunu dé nanat Satanna taambamba kéraakwa baan nana
Néman Du Jisas Krais gunéké yékunmba véndu guné dale apapu apapu
yékunmba rapéka-kangunéngwa.
12 Guné wawutén kundi kurkale vékusékte, Gorké wandarén yéku
kundi vékute, yéku mawulé vékute guna mawulémba apa yate wa
yékunmba ténguné ngwa. Yi wan wanana wa. Guné wawutén kundi
yékéyaak yakapuk yamuké wa wani kundi gunat apapu apapu
wakawutékwa.
13-14 Anga wa vékusékwutékwa. Ani képmaamba ayélapkéri sapak
male tékawutékwa. Wunat bari viyaandékndaru kiyaakawutékwa. Nana
Néman Du Jisas Krais bari kiyaaké yawutékwanngé wunat wandéka
wa vékusékwutékwa. Vékusékte ani képmaamba téte guné wawutén
kundi yékéyaak yakapuk yamuké, wuné wani kundi apapu apapu gunat
wakawutékwa. 15 Késépéri apu gunat wani kundi wakawutékwa. Wuné
kiyaawutu guné wawutén kundiké nakapuk vékulaka-ngunénngé, bulaa
néma jémbaa yate apapu gunat wani kundi kwayékawutékwa.

Jisas Krais nyaa véte kaalékwa pulak randéka vénanén

16 Nané nana Néman Du Jisas Kraisna mayé apaké gunat wananén.
Nakapuk waambule yaaké yandékwanngé waak gunat wa wananén.
Nané baka kundi vékute Jisas Kraiské yamba wanangwe wa. Nané nana
ménimba déku mayé apa vétake wa wananén. 17-18 Nané Jisasale yeyé
yaayatan dunyansé nané Jisasale Got gaayan némbumba ténanén wa.
Téte nana kapmang vékunanén wa Jisasna aapa Got déku nyaan Jisasna
yé kavérékndéka. Got nyaa véte kaalékwa pulak rate apa tapa yate déku
mayé apa Jisasét kwayéndéka dé waak nyaa véte kaalékwa pulak randéka
vénanén. Nané nana waanmba vékunanén, Gotna kundi Gotna gaayémba
gaayandéka. Got anga wandéka vékunanén: “Dé wan wuna nyaan wa.
Déké mawulé tawulé yawutékwa. Déké wuna mawulé yékun yandékwa.”
Naandén.
19 Wani kundi vékutake wani musé vétake wa nané kurkale
vékuséknangwa. Gotna yémba kundi kwayétan du talimba Jisas Kraiské
kundi kwayéte, de yéku kundi wa kwayéndarén. Yi wan wanana wa.
Guné waak deku kundi kurkale vékungunan, wan yékun wa. Deku
kundi wan téwaayé pulak wa. Téwaayé ganngumba véréke kaaléte nanat
yékun yandéka yékunmba vénangwa pulak, deku kundi nana mawulé
yékun yandu, wa nané Got wan nak kundiké waak vékusék-nganangwa.
Yé gétndu ganmbamba yaalakwa kun yaale véndu nyaa bari yaalaké
yandékwanngé vékuséknangwa pulak, nané wani duna kundi vékunanu
Jisas Krais nana mawulémba randu, wa dé bari waambule yaaké
yandékwanngé vékusék-nganangwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20-21 Ani kundiké ma kurkale vékulakangunék. Talimba Gotna
nyéngaamba Gotna yémba kundi kwayétan dunyansé de Gotna kundi
viyaatakandarén. Wani du deku mawulémba vékulakate wani kundi
yamba viyaatakandakwe wa. Gotna Yaamambi deku mawulémba wulaae
randéka Gotna kundi vékute wa wani kundi viyaatakandarén. Wunga
yandarénngé vékulakate nané nana mawulémba vékulakate wa Gotna
nyéngaamba kwaakwa kundi Gotna yémba kwayéndarén kundiké katik
baka waké nané.

Gotna yémba papukundi kwayékwa du

2 1 Talimba papukundi kwayétan dunyansé de Israel du dakwat
anga wandarén, "Nané Gotna yémba yéku kundi kwayénangwa.
Yi wan wanana wa." Wunga wate paapu yandarén. Papukundi
kwayékwa du gunat waak wakandakwa, "Nané Gotna yémba yéku
kundi kwayénangwa. Yi wan wanana wa." Wunga wakwa du késpulak
nakpulak papukundi yakélak yakélak wate nak du dakwana mawulé
yaavan kurkandakwa. De papukundi bulte kapérandi musé yate ani
kapérandi musé waak yakandakwa. De nana Néman Du Jisas Kraiské kuk
kwayékandakwa. Dé det Satanna taambamba kéraandénngé yékunmba
vékulakakapuk yate déké kuk kwayékandakwa. De wunga yandaru Got
wani kapérandi musé det bari waambule yakata-kandékwa. 2 De késpulak
nakpulak kapérandi musé yandaru nak du dakwa det véte, kapérandi
musé yandakwa pulak, de waak wani kapérandi musé yakandakwa.
Yandaru nak du dakwa det véte de Gorké yénangwa yaambuké kapére
kundi wakandakwa. 3 Wani papukundi wakwa duna mawulé guna
muséké jaambindu de paapu yate gunat wakandakwa, guné yéwaa det
baka kwayénguné nngé. Talimba Got wa wandén, dé néma kot vékukwa
néma du rate yandaran kapérandi musé det waambule yakatandu de
lambiyakndarénngé. Watake wa det véndékwa. Véte yandarén kapérandi
musé bari yakata-kandékwa.
4 Talimba Gotna kundi kure gaayakwa du ras kapérandi musé yandaka
Got det anga yamba wandékwe, "Yénga yakét. Dékumukét. Guné mawulé
yangunan, kapérandi musé yénga yangunu." Wunga wakapuk yate dé
wandéka de yaa yaanpékatékwa taalat yéndarén. Ye wamba téndakwa.
Wani taalémba ganngu male wa téndékwa. Wani taalémba nyaa yamba
ve wa. De wani taalémba téte kalapusmba pulak téte, Got néma kot
vékute néma du raké yandékwa sapakngé wa kaavéréndakwa.
5 Talimba Noa yatan sapak du dakwa kapérandi musé yandaka Got
yamba wandékwe, "Yénga yakét. Dékumukét. Guné mawulé yakwa
kapérandi musé yénga yangunu." Wunga wakapuk yate dé wandéka
néma gu windéka gumba lambiyakndarén. De Gotna kundi vékute yéku
musé male yandarénngé det wan du Noa, déku taakwa, déku nyaan

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kupuk, déku méyaas kupuk, de wani du dakwa male de yékunmba
yaténdarén. Yamba lambiyakndakwe wa.
6-8 Talimba nak sapak Sodommba tan du dakwa, Gomoramba tan
du dakwa waak némaamba kapérandi musé yandarén. Lot nakurak
wa yéku musé yakwa du téndén. Wani gaayé vétikmba tan du dakwa
némaamba kapérandi musé yandaka Lot véte wani muséké kalik yandéka
déku mawulé kapére yan. Akwi nyaa wani yéku musé yakwa du, wani
kapérandi musé yakwa du dakwale téte, yandarén kapérandi musé véte,
yandarén kapérandi muséké kundi ras vékute dé yandarén kapérandi
muséké kalik yandén. Dé Gotna kundi vékundéka de Gotna kundi
vékukapuk yandaka dé yandarén kapérandi muséké wa kalik yandén.
Kalik yandéka déku mawulé bérute kapére yan. Yandéka de kapérandi
musé yandaka Got wani gaayé yaavan kurké taale Lorét yékun yate dat
kure yéndén, nak taalat. Kure yéte wandéka wa yaa wani néma gaayé
yaane yaansékéyakén. Got wunga yatake kapérandi musé yakwa du
dakwat kapérandi musé waambule yakataké yandékwanngé wa nanat
wakwasnyéndékwa.
9 Nana Néman Du Got Lorét wunga yékun yandéka anga wa
vékuséknangwa. Kapérandi musé nané déku du dakwaké yaandu dé
nanat yékun yaké wa vékuséndékwa. Vékusékte nanat yékun yate apa
tiyaakandékwa, kapérandi mawulé nana mawulémba téte nanat yaavan
kurkapuk yamuké. Wunga vékuséknanga Got yandarén kapérandi musé
waambule yakatandéka anga waak wa vékusék-nangwa. Déku kundi
vékukapuk yakwa du dakwat yandarén kapérandi musé waambule
yakatamuké wa vékuséndékwa. Vékusékte det yakatate kukmba
dé néma kot vékute néma du raké yandékwa sapak dé det yandarén
kapérandi musé yakatasékéyak-ngandékwa. 10 Yandakwa kapérandi musé
anga yakwa duwat némaamba yakatakandékwa. Deku kapérandi mawulé
vékute nak du dakwale kapérandi musé yakwa du, Gotna kundiké kuk
kwayékwa du, wani duwat yandakwa kapérandi musé némaanmba
waambule yakata-kandékwa.
Wani papukundi wakwa du mawulé yandakwa pulak yate deku yé
male kavérékte Gotna kundi kure gaayakwa dunyansat kapérandi kundi
wate det wasélékndakwa. 11 Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé det
kapérandi kundi yamba waambule wandakwe wa. De apamama yandaka
deku mayé apa wa papukundi wakwa duna mayé apat taalékéran.
Taalékérandéka de Gotna kundi kure gaayakwa dunyan det kapérandi
kundi yamba waambule wandakwe wa. De Néman Du Gotna ménimba
téte de rakarka yate det yamba waarundakwe wa. De det yamba
wasélékndakwe wa. 12 Wani papukundi wakwa du wan yévémbalé pulak
wa. Yévémbalé mawulé yandakwa pulak yate, kurkale vékulakakapuk
yate kwaawumba daawuliye kiyaandakwa pulak, wani papukundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wakwa du kurkale vékukapuk yandakwa muséké kapérandi kundi wate
wasélékte wa lambiyakngandakwa.
13 Got det yandarén kapérandi musé waambule yakata-kandékwa, de
nak du dakwana mawulémba kapérandi musé yapékaténdakwanngé. De
deku mawulémba vékulakate némaamba kakému némaamba waangété
kulak kate kapérandi musé ras waak yaké wa mawulé yandakwa. Yate
de gaan male wani kapérandi musé yamba yandakwe wa. Nyaa waak
wani kapérandi musé yandakwa. De gunale téte guna jémbaa yaavan
kutndakwa. Gélé musé yéku laplapmba kwaate wani laplap yaavan
kutndéka laplap kapérandi yakwa pulak, wa de gunale téte guna jémbaa
yaavan kutndaka guna jémbaa kapére yandékwa. De gunale kakému kate
gunat paapu wa taakandakwa. Taakate mawulé tawulé yandakwa, paapu
yandarén muséké. 14 De kapérandi mawulé vékute apapu apapu dakwat
véte dele kapérandi musé yaké mawulé yandakwa. De apapu nak duna
taakwale kwaaké mawulé yandakwa. Dakwa ras deku mawulémba apa
yakapuk yandaka de wani dakwat paapu yate wa témbétndakwa. Deku
mawulé nak duna muséké génpékaandékwa. Wunga yakwa duké Got wa
wandén, de lambiyak-ndarénngé.
15 Wani du Gorké yénangwa yaambu wa yaasékandarén. Yaasékatake
kapérandi yaambumba wa yéndakwa. Beorna nyaan Balam yan pulak wa
yandakwa. Balam naknya naknya Gotna yémba kundi kwayéndén. Déku
mawulé yéwaaké génén. Géndéka yéwaa kéraaké nak nyaa kapérandi
musé nak yaké yéndén. 16 Yéndéka Got wandéka Balamna donki du pulak
kundi bulte dat waarundén. Waarundéka dé wani kapérandi musé yamba
yandékwe wa.
17 Wani paapu yakwa du wan kulak te kélékén kwaawu pulak wa
yaténdakwa. Du dakwa kulak kaké mawulé yate, de wani kwaawumba
kulak katik tuké daré. Du dakwa deku mawulé yékun yakwa kundi
vékuké mawulé yate, wa de wani duna kundi katik vékuké daré. Wani du
wan wimut kutndéka buwi baka yeyé yaayakwa pulak wa yaténdakwa.
Yatéte deku mawulémba yamba apa yate yékunmba yaténdakwe wa.
Yate de yéku musé yamba yandakwe wa. Got deké wa wandén, yaa
yaanpékatékwa taalémba randarénngé. Wani taalémba ganngu male
téndékwa. Nyaa yamba ve wa.
18 Wani du apapu apapu deku yé kavérékte baka kundiké bulyé
yaayandakwa. Kapérandi mawulé vékute dakwale kapérandi musé yaké
mawulé yapékatéte de wani kapérandi muséké wa wandakwa. Wunga
yate de kapérandi muséké kuk kwayétake Jisas Kraisna jémbaamba
yaalan kulé du dakwat témbétndakwa, de waak kapérandi mawulé
vékute kapérandi musé yandarénngé.
19 Wani paapu yakwa du paapu yate anga wandakwa, “Got yangunén
yéku muséké vékulakakapuk yate, gané Satanna taambamba baka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kéraandénngé vékulakate, guné mawulé yangunéngwa akwi musé yénga yangunu. Yéku musé kapérandi musé waak yaké mawulé yangunan, guné wani akwi musé yénga yangunu. Got gunat katik waaruké dé wani muséké.” Naandakwa. Wunga wate wa paapu wa yandakwa. De Satanna taambamba yatéte wa kapérandi musé male wa yandakwa. Du dakwana mawulémba tékwa musé wa wani du dakwana mawulémba apa yakwa. Yandéka kapérandi mawulé deku mawulémba téndéka wa kapérandi musé male yandakwa. Yéku musé yaké yapatindakwa.

20 Du dakwa nanat Satanna taambamba kéraakwa baan nana Néman Du Jisas Kraiské vékute, ani képmaana kapérandi muséké kuk kwayéndaru, kapérandi musé deku mawulémba nakapuk téndu, de kapérandi musé nakapuk yandaran, wa deku mawulé kapére male yakandékwa. Kukmba yandara kapérandi mawulé wa taale yandarén kapérandi mawulat taalékéraké yakwa. Taalékérandu katik yékunmba téké daré. Sépélak aapélak tékandakwa. Kalapusmba kwaakwa duké vérékwa du deké apa yandakwa pulak, wani kapérandi mawulé deké apa yandu, de sépélak aapélak tékandakwa.

21 Ma véku. De Jisas Kraisna jémbaaké vékusékngapuk yamunaandaru wan kapérandi musé wa. De Jisas Kraisna jémbaaké vékusékte kukmba Got wandén kundiké kuk kwayéndaran, wan néma kapérandi musé wa.
22 Wunga yandakwanngé vékulakate wanangwa kundi vétik wa vékusék-nganangwa. Anga wanangwa, “Waasa gwiyaatake de nakapuk waambule yéndakwa, gwiyaandarén musé nakapuk waambule kaké.” Naanangwa. Nak kundi anga wa, “Baalé yéku taalémba kwaae wa kapérandi taalat nakapuk waambule yéndakwa, kaarkimba kwaaké.” Wunga wate wa gwaaménja kundi wa wanangwa, kapérandi musé kuk kwayétake kapérandi musé nakapuk yakwa du dakwaké. De kapérandi musé nakapuk yate sépélak aapélak wa tékandakwa.

Néman Du nakapuk waambule yaakandékwa

3 1-2 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, bulaa wuné guné ké nyéngaa nak waak viyaatakawutékwa. Wani nyéngaa vétik viyaatakate Gotna yémba kundi kwayétan duna kundiké gunat wawutékwa. Jisas Kraisna kundi kure yaakwa du nané déké gunat wananén kundiké waak gunat wawutékwa. Jisas Krais wan nanat Satanna taambamba kéraakwa nana Néman Du wa. Dé nanat kundi kwayéndéka wa wuné nyéngaamba déku kundi gunéké viyaatakawutékwa. Bulaa gunat talimba wawutén kundi nakapuk wawutékwa, guné yéku mawulé vékute wani kundiké nakapuk vékulakangunénngé.

3 Taale guné ani muséké vékusék-ngunénngé wa mawulé yawutékwa. Jisas Krais bari nakapuk waambule yaakandékwa. Bulaa a ténangwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sapak késépéri du yaae gunat wasélék-ngandakwa. Wani apu wan
kapérandi mawulé vékukwa apu wa. 4 De wasélékte Jisas Kraiské anga
wakandakwa, “Yénga pulak dé? Dé nakapuk waambule yaaké dé wak?
Dé yani? Yamba yaandékwe wa. Nakapuk katik waambule yaaké dé.
Talimba baasnyé ye Got nyét képmaa akwi musé yandén pulak tén.
Nana gwaal waaranga maandéka bakamu yatan sapak akwi musé
wunga male tén. Bulaa waak akwi musé a wunga male téndakwa. Nak
pulak yamba yaale wa.” Naakandakwa. 5-6 Wunga wate de ani muséké
yamba vékulakandakwe wa. Talimba Got képmaa yaavan kutndén.
Talimba baasnyé ye Got wandéka wa nyét képmaa yaalan. Képmaa
gumba yaalandén. Gu téndéka képmaa nyéndémba tén. Téndéka Got
wandéka wa néma gu wiye wa wani sapak tén képmaa kawulépe yaavan
kutndén. 7 Got wa wandén, bulaa a tékwa nyét, képmaa, wamba tékwa
akwi musé waak, kukmba yaa yaane yaansékéyakndénngé. Got néma
kot vékute néma du raké yandékwa sapak, wa kapérandi musé yan du
dakwat yandarén kapérandi musé yakatate wandu nyét, képmaa, wamba
tékéskwa akwi musé waak, yaa yaane yaansékéyak-ngandékwa. Gunat
wasélékngwa du wani muséké yamba vékulakandakwe wa.
8 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, guné ani muséké ma
vékulakangunék. Ani muséké katik yékéyaak yaké guné. Nana Néman
Du Gotna mawulémba nakurak nyaa, némaamba (1,000) kwaaré, wan
nakurak ayélap walka sapak male wa. 9 Du dakwa ras de nana Néman
Du Jisaské wandakwa, “Dé bari waambule yaamuké wandén. Watake
yamba bari waambule yaandékwe. Yakélak sakélak yaréndékwa.” Wunga
wate yamba vékusékndakwe wa. Nana Néman Du Jisas dé du dakwa
nak lambiyakmuké kalik yandékwa. Akwi du dakwaké sémbéraa yate,
de kapérandi musé yaasékatake déké yékunmba vékulakandarénngé wa
mawulé yandékwa. Yate deké kaavéréndékwa. Déku kundiké vékulakate
akwi du dakwaké waak vékulakate wa kaavéréndékwa.

Ani nyét képmaa waak késkandékwa

10 Ma véku. Nana Néman Du Jisas Krais waambule yaakandékwa.
Yi wan wanana wa. Sél yakwa du yaaké yandakwa sapakngé
vékusékngapuk yanangwa pulak, wa akwi du dakwa nana Néman Du
waambule yaaké yakwa sapakngé katik vékusékngé daré. Wani sapak
nyét néma kaap waae yéndu nyétmba tékwa akwi musé yaa yaane
yaansékéyak-ngandékwa. Képmaa, képmaamba tékwa akwi musé waak
yaa yaane yaansékéyak-ngandékwa.
11 Got akwi musé yaavan kutmuké vékulakate guné yéku mawulé
vékute yéku musé yate ma yékunmba téngunu. Got mawulé
yandékwa musé male yate ma yékunmba téngunu. 12 Got wunga yaké
yandékwanngé vékulakate guné wani sapakngé ma kaavéré-ngunu.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kaavéréte guné déké yéku jémbaa male ma yangunu. Yangunu kalmu
Got gunat véte waké dé, wani sapak bari yaandén-ngé? Wani sapak nyét
yaa yaane yaansékéyakndu nyétmba tékwa akwi musé néma yaa véréke
yaane yaansékéyakndu wani musé késkandékwa.
13 Wani muséké wup katik yaké nané. Talimba Got kulé nyét kulé
képmaa waak yamuké wa wandén. Wani kulé nyét kulé képmaamba
waak yéku musé male rakandékwa. Kulé nyét kulé képmaaké vékulakate,
kaavéréte nané bulaa tékwa nyét képmaa késké yandékwanngé wup katik
yaké nané.

Nané ma yéku mawulé vékute Néman Duké kaavérékwak

14 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, gunat wawutékwa. Guné
wani sapak kulé nyét kulé képmaaké waak kaavéréte, guné kapérandi
musé yakapuk yate, apa yate, yéku musé male yate, ma yékunmba
téngunu. Guné yéku mawulé vékute Gorale nakurakmawulé yate ma
yékunmba téngunu. 15 Téte guna mawulémba ma anga wangunék, "Akwi
du dakwa yandarén kapérandi muséké kuk kwayéndarénngé, wa nana
Néman Du Jisas Krais kaavéréndékwa. De kulé mawulé kéraae déku
jémbaamba yaalandarénngé wa kaavéré-ndékwa. Kaavéréte wa dé bari
yamba waambule yaandékwe wa." Wunga ma wangunék. Jisas Kraisna
jémbaamba yaale néma mawulé yanangwa du Pol, Gotmba yéku mawulé
kéraae dé waak wani muséké wa nyéngaa viyaatakandén guné ké.
16 Viyaatakandén akwi nyéngaamba nana Néman Du Jisas waambule
yaaké yandékwanngé wa viyaatakandén. Viyaatakandén nyéngaamba
kwaakwa kundi ras wa vékuséknangwa. Ras yamba vékuséknangwe wa.
Yate wani kundiké vékulakanangwa. Gotna kundi vékukapuk du dakwa
ras deku mawulémba apa yakapuk yate wani kundi vékute wani kundiké
papukundi wandakwa. Yékunmba vékukapuk yate wa mawulé yandakwa
kundi wandakwa, Pol viyaatakan kundiké. Wate papukundi wandakwa.
Gotna nyéngaamba kwaakwa nak kundiké waak de wunga yate
papukundi wandakwa. Wunga papukundi wakwa du dakwa lambiyak-
ngandakwa. Gorale katik raké daré.
17 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, de wunga yaké yandakwanngé
vékusékte, guné ma jéraawu yangunu. Wani papukundi wate
kapérandi musé yakwa du dakwa yaae gunat paapu yandaru guné
kapérandi yaambumba yékapuk yamuké, ma jéraawu yangunék. Guné
waké yandakwa papukundi vékute vékungunéngwa yéku mawulé
yaasékakapuk yamuké, ma jéraawu yangunék.
18 Guné yékunmbaa-sékéyak raké vékulakate jéraawu ma yangunu.
Yate nanat Satanna taambamba kéraakwa nana Néman Du Jisas Kraiské
vékusékte, démba yéku mawulé ras waak kéraate, déké ras waak ma
vékuséknguu. Nané déku yé ma kavérékngwak. Bulaa kavérékte apapu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apapu déku yé ma kavérék-tépékakwak. Dé apapu apapu Néman Du rapéka-kandékwa. Yi wan wanana wa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jon taale viyaandén nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Ani nyéngaamba kundina waambu vétik wa kwaakwa. Ani nyéngaa viyaan du Jon Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa nana aapa Gorale déku nyaan Jisas Kraisale nakurakmawulé yate yaténdarénngé wa mawulé yandékwa. Wani du dakwa katik yi naaké daré, ganngumba tékwa du dakwa paapu yate det témbére kure yéndaru de Got yaasékandarénngé.

Papukundi wakwa dunyan ras anga wandarén, “Jisas wan baka képmaana du male wa. Nané pulak wa yaténdén. Wunga yaténdénngé dé wan Gotna nyaan yamba wa. Nanat kurkale yandénngé Got wan du Krais yamba wa.” Naandarén. Wunga wate anga wandarén, “Némaamba muséké kurkale vékuséknge yanangwan wan néma musé wa. Du dakwaké néma mawulé yandakwa yapaté wan képmaana yapaté wa. Wan baka musé wa.” Naandarén.

Du dakwa wani kundi vékukapuk yandarénngé wa Jon mawulé yandén. Yate anga wandén, “Jisas dé képmaana du wa yaalandén. Dé wan Gotna nyaan wa. Nanat kurkale yate Got wan du Krais wa. Yi wan wanana wa. Du dakwa Jisas Kraiské yékunmba vékulakate, Gorké néma mawulé yate, nak du dakwaké ma néma mawulé yandaru.” Naandén.

Kundi kulémawulé tiyaandékwa nané kéraae yékunmba yatépéka-nanénngé

1 1-3 Nané Kundiale yeyé yaayatan dunyan déké kundi ras kwayékanangwa. Dé Gotna kundi nanat tiyaandén. Tiyaate Jisas Krais kulémawulé tiyaandékwa, nané kéraae apapu yékunmba yatépéka-nanénngé. Talimba Got képmaa yakapuk yandén sapak dé wa ran. Nané déku kundi vékutake nana méni dé vénanén wa. Vétake nané déku sépémba kutnanén. Wani kulémawulé tiyaakwa du nanéké gaayandéka dé vénanén wa. Vétake déké gunat kundi bulnangwa. Dé nané yékunmba yatépéka-nanénngé kulémawulé tiyaakwa du déku aapale re gaaye, nanat kundi tiyaandéka, nané vékutake gunat déké wa kundi kwayénangwa. Déku kundi vékutake dé ve wa gunat wanangwa,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

guné nanale nakurakmawulé yangunénngé. Got déku nyaan Jisas
Kraisale wa nané nakurakmawulé yanangwa. Yanangwanngé vékulakate
guné waak nanale akwi ma nakurakmawulé ye téngunék. 4 Ani kundi
viyaatakawutékwa, yéku mawulé nana mawulémba vékuléknddénngé.

Nané ma yéku mawulé vékute nyaa kaalékwanmba yatékwak

5 Gotna nyaan ani kundi kwayéndéka vékutake a bulaa gunat
kwayénangwa. Got kapéremusé yamba yandékwe wa. Yate dé
ganngumba yamba randékwe wa. Dé yéku musé male yandékwa. Yate dé
nyaa véte kaalékwa pulak wa randékwa. 6 Nané kapére mawulé vékute
kapéremusé yapékatéte ganngumba wa yaténangwa. Nané kapéremusé
yate anga katik waké nané, "Nané Gorale nakurakmawulé yanangwa."
Wunga wate wa paapu wa yanangwa. Yate yékunmba yamba yaténangwe
wa. 7 Nané Got yakwa pulak yéku mawulé vékute yéku musé male yate
wa yékunmba wa yaténangwa. Nyaa kaalékwanmba wa yaténangwa.
Yatéte wa Gotna du dakwale nakurakmawulé yanangwa. Déku nyaan
Jisas Krais talimba kiyaandéka déku nyéki vaakwe yananén kapéremusé
wa yakwasnyéputindékwa. Yakwasnyéputindéka wa nana mawulé yékun
yandékwa.
8 Nané anga katik waké nané, "Nané kapérandi mawulé yamba
vékunangwe wa." Wunga wanangwan, wa paapu wa yanangwa. Yananga
Got nana mawulémba yamba randékwe wa. Wandékwa kundi apapu wan
yékun wa. Papukundi yamba yé wa. 9 Nané yananén kapéremusé kaapa
ye Gorét wananu, wa dé yananén wani kapéremusé yasnyéputiye nana
kapérandi mawulé kururé-kandékwa. Dé wandékwa pulak yate wa yéku
musé male yandékwa. 10 Got talimba anga wa wandén, "Akwi du dakwa
kapérandi mawulé vékute kapéremusé yandakwa." Wunga wandénmba
nané anga we, "Nané kapéremusé yamba yanangwe wa." Wunga wate,
wa anga wa wanangwa, "Got yananén kapéremuséké wate paapu wa
yandékwa. Got wan paapu yakwa du wa." Wunga wa wanangwa. Wunga
wanangwan, Gotna kundi nana mawulémba yamba kwaae wa.

Jisas Krais nanat Kurkale Yakwa Du wa

2 1 Guné wuna kundi vékute wuna nyambalé pulak wa
yaréngunéngwa. Gunéké ani kundi viyaatakawutékwa, guné véte
kapéremusé yakapuk yangunénngé. Guné ras kapéremusé yangunu
nana sakumba tékwa du Jisas Krais gunat kurkale yate nana aapa Gorét
waataku-kandékwa, gunéké. Dé Gotna kundi vékute yéku musé male
yandékwa. 2 Got du dakwa yandakwa kapéremuséké rakarka yandékwa.
Yandéka talimba yandarén kapéremuséké wa Jisas Krais kiyaandén, Got
akwi du dakwana kapérandi mawulé, nana kapérandi mawulé waak
kururémuké. Yate dé nanat katik rakarka yaké dé.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Got yénga pulak dé? Nané déku kundi kurkale vékute wandékwa
pulak yate nané déké kurkale vésékngananangwa. Yi wan wanana wa.
4 Guné ras Gotna kundi kurkale vékukapuk yate, anga wamunaae, “Nané
Got kurkale vésékngangwa.” Wunga wate wa paapu wa yangunéngwa.
Yéku kundi guna mawulémba yamba kwaae wa. 5 Guné ras Gotna
kundi yékunmba vékute wandékwa pulak yamunaate, wa guné déké
néma mawulé wa yangunéngwa. Yi, wan wanana wa. Nané Gorale
nakurakmawulé nané yo, kapuk? Yénge véké? 6 Anga yate vékusék-
nganangwa. Anga wamunaae, “Nané Gorale nakurakmawulé yanangwa.”
Wunga wate, Jisas Krais ani képmaamba yatéte yéku musé male yandén
pulak, wa nané yéku musé male yatékanangwa. Wunga yatéte wa Gorale
nakurakmawulé yanangwanngé vékusék-nganangwa.

Nané deké néma mawulé yate, wa nyaa kaalékwanmba ténangwa

7 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, ma véku. Viyaatakawutékwa
kundi wan kulé apakundi yamba wa. Talimba guné baasnyé ye Jisasna
jémbaamba yaale wani apakundi wa vékungunén. Nané wani kundi
gunat wananga wa vékungunén. 8 Viyaatakawutékwa kundi wan kulé
apakundi pulak wa. Ma véku. Guné du dakwaké néma mawulé ma
yangunék. Jisas Krais deké néma mawulé yandéka guné waak deké
néma mawulé yangunénga de nak du dakwa véte wani kundi wa
vékusékndakwa. Nané deké néma mawulé yanangwan, wan ganngu
yéndéka yé gétndéka nyaa yaalakwa pulak wa. Jisas Krais wa yaandén.
Yaae dé nyaa véte kaalékwa pulak wa téndékwa. Nyaa kaaléndéka
du dakwa kurkale véte yéku mawulé vékute yékunmba yaténdakwa
pulak, wa Jisas Krais yaae nanat kurkale yandéka yéku mawulé vékute
yékunmba yaténangwa. Ganngumba yamba yaténangwe wa. Nyaa véte
kaalékwanmba yaténangwa.
9 Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, déku jémbaamba yaalan nak
du dakwaké mawulé yakapuk yate, wa de ganngumba yatékwa du pulak
wa, a yaténdakwa. De anga katik waké daré, “Nané yéku mawulé vékute
nyaa véte kaalékwanmba a yaténangwa.” Wunga wandakwan, paapu
wa yandakwa. 10 Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa déku jémbaamba
yaalan nak du dakwaké mawulé yate, wa de nyaa véte kaalékwanmba
yatékwa du pulak yékunmba wa, a yaténdakwa. De yéku mawulé wa
vékundakwa. Kapéremusé katik yaké daré. 11 Jisasna jémbaamba yaalan
du dakwa déku jémbaamba yaalan nak du dakwaké mawulé yakapuk
yate, de kapérandi mawulé wa vékundakwa. Vékute yékunmba yamba
téndakwe wa. Ganngumba wa téndakwa. De méni kiyaan du pulak wa
yaténdakwa. Yatéte Gorké yénangwa yaambuké yamba vékundakwe wa.
12 Makal nyambalé pulak yatékéskwa du dakwa, Jisas Krais
kiyaandéka Got yangunén kapéremusé wa yasnyéputindén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yasnyéputindéka wanngé wa gunéké ani kundi
viyaatakawutékwa.
13 Guné néma dunyan, Got képmaa yakapuk yandén sapak ran
du wa véngunén. Véngunénga wanngé wa ani kundi gunéké
viyaatakawutékwa.
Guné naléwuré biyaku du, Jisas Krais gunat kwayéndén mayé apa
wa Satanna mayé apat taalékéran. Taalékérandéka wanngé wa ani
kundi gunéké viyaatakawutékwa.
Guné nyambalé, nana aapa Gorké wa vékuséknguné ngwa.
Vékuséknguné nga wanngé wa ani kundi gunéké
viyaatakawutékwa.
14 Guné néma dunyan, Got képmaa yakapuk yandén sapak ran du wa
vékuséknguné ngwa. Vékuséknguné nga wanngé wa ani kundi
gunéké viyaatakawutékwa.
Guné naléwuré biyaku du, Gotna kundi guna mawulémba
kwaapékandéka wup yakapuk yate apa yanguné nga guna mayé
apa wa Satanna mayé apat taalékéran. Taalékérandéka wanngé
wa ani kundi gunéké viyaatakawutékwa.

Mawulé katik yaké nané, ani képmaana kapéremuséké

15 Ani képmaamba yatéte kapéremusé yakwa du dakwa ani képmaana
kapéremuséké wa néma mawulé yandakwa. Yandakwa pulak, guné
yaké yambak. Guné wani muséké néma mawulé yate, wa nana aapa
Gorké néma mawulé yamba yanguné ngwe wa. 16 Ani képmaamba yatéte
kapéremusé yakwa du dakwa anga yandakwa. Kapérandi mawulé
vékute kapéremusé yaké mawulé yandakwa, nak duna musé véte wani
musé kéraaké jaambindakwa, deku muséké vékulakate dekét deku yé
kavéréknda kwa, wunga yate wa kapéremusé yandakwa. Yate kapérandi
mawulé vékukwa du dakwana kundi vékundakwa. Gotna kundi yamba
vékundakwe wa. 17 Ani képmaa, ani képmaana kapéremusé, du dakwana
kapérandi mawulé waak bari késkandékwa. Gotna kundi vékukwa du
dakwa apapu rapéka-kandakwa.

Jisas Kraisna maama de wa yaan

18 Wuna nyambalé pulak yatékwa du dakwa, ma véku. Ani képmaa
késkate yakwa sapak bari yaakandékwa. Guna du gunat wandarén kundi
wa vékungunén, Jisas Kraisna maama yaakandékwa ani képmaa késkate
yandu. Bulaa déku maama némaamba wa yaakéran. Yaakérandaka wa
vékuséknangwa. Ani képmaa késkate yakwa sapak bari a yaakandékwa.
19 De wani dunyan, Jisas Kraisna maama, taale nanale wa yaténdarén.
Yatéte nanale yamba nakurakmawulé yandakwe. Ye wa nana jémbaa
yaasékatake yéndarén. De nanale nakurakmawulé yamunaae, wa nanale

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rakatik daré. De nané yaasékatake yéndaka wa vékuséknangwa. Nanale yamba nakurakmawulé yandakwe wa.
20 Guné de yan pulak yamba yangunéngwe wa. Gunat Jisas Krais Gotna Yaamambi wa kwayéndén. Kwayéndéka wulaae guna mawulémba randékwa. Randéka guné yéku kundi wa vékusék-ngunéngwa. Yi wan wanana wa. 21 Kamu kundi dé papukundi? Kamu kundiké nané wo, "Yi, wan wanana wa?" Guné wani kundiké vékusékngapuk ye, wani kundi vékusékngunénngé, wuné ani nyéngaa yamba viyaatakawutékwe wa. Guné wani kundi vékusék-ngunénga wa ani nyéngaa gunéké viyaatakawutékwa. Guné wani kundi vékwe vékusékngunénga wa ani nyéngaa viyaatakawutékwa.
22 Papukundi wakwa du wan kandé? Papukundi wakwa du anga wandakwa, "Jisas wan dé Got wan du Krais yamba yé wa." Wunga wate de Jisas Kraisna maama wa téndakwa. Yatéte de Got, déku nyaanét waak, wa kuk kwayéndakwa. 23 Du dakwa Gotna nyaan Jisasét kuk kwayéte, déku aapa Gorét waak wa kuk kwayéndakwa. Got deku mawulémba katik raké dé. Du dakwa anga wandaru, "Jisas wan nanat kurkale yandénngé Got wan du Krais wa." Naandaru, Jisasna aapa deku mawulémba wa rakandékwa.

Gotna Yaamambi nanat Gotna kundiké wa yakwasnyéndékwa

24 Gunat wawutékwa. Jisasna jémbaamba taale yaale vékungunén kundi guna mawulémba ma taaka tépékaandu. Wunga mawulé yawutékwa. Tépékaandu guné Got, déku nyaanale nakurakmawulé yate yatépéka-kangunéngwa. 25 Gotna nyaan Jisas Krais dékét déku kapmang wa nanat anga wandén, "Wuné kulémawulé kwayékawutékwa, guné kéraae apapu apapu yékunmba rapékangunénngé. Yi, wan wanana wa." Naandén nanat.
26 Paapu yakwa du ras guna yéku mawulé yaavan kurké wa mawulé yandakwa. Gunéké wa wani kundi viyaatakawutékwa, deké vékusékngunénngé. 27 Gunat Jisas Krais Gotna Yaamambi wa kwayéndén. Kwayéndéka wulaae guna mawulémba wa randékwa. Nak du Gotna kundi vékusékngunénngé, gunat katik yakwasnyéké dé. Gotna Yaamambi guna mawulémba rate dékét dé wa akwi kundi gunat yakwasnyékwa. Wandékwa kundi wan yéku kundi wa. Yi, wan wanana wa. Papukundi yamba wa. Guné déku kundi yékunmba ma vékungunu. Vékute Jisas Kraisale ma nakurakmawulé yate yaténgunék.
28 Wuna nyambalé pulak yatékwa du dakwa, guné Jisas Kraisale ma nakurakmawulé yate yaténgunék. Wunga ye, ani képmaat waambule yaanda sapak nané dat véte katik wup yaké nané. Nané nékéti yakapuk yate déké katik paakuké nané. 29 Wa vékusék-ngunéngwa. Jisas Krais Gotna kundi vékute yéku musé male wa yandékwa. Wunga vékusékte, wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

anga waak wa vékusék-ngangunéngwa. Gotna kundi vékute yéku musé yakwa du dakwa, wan de Gotna nyambalé wa yaténdakwa.

Bulaa nané Gotna nyambalé a yaténangwa

3 1 Ani yéku kundi ma véku. Nana aapa Got nanéké néma mawulé yandékwa. Yate nanat anga wandén, "Guné wuna nyambalé wa yarénguné ngwa." Naandéka nané déku nyambalé a yarénangwa. Yi, wan wanana wa. Ani képmaamba téte kapéremusé yakwa du dakwa Gorké vékusékngapuk yate nanéké waak yamba vékusékndakwe wa.

2 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, guné ma véku. Bulaa Gotna nyambalé a yaténangwa. Yamba vékusékngwe wa. Kukmba yénga pulak yaréké nané? Anga male wa vékusékngwa. Jisas Krais waambule yaandu dat véte, déké kurkale vékusékte nané dé pulak rakanangwa. 3 Nané dé pulak ramuké vékulakate, kapérandi mawulé katik vékuké nané. Dé yakwa pulak, yéku musé male yakanangwa.

4 Kapéremusé yakwa du dakwa Gotna apakundi yamba vékundakwe wa. Yate wa Gorét kuk kwayéndakwa. 5 Guné Jisas Kraiské wa vékusékngunéngwa. Dé du dakwana kapéremusé kururémuké wa gaayandén. Dé kapérandi mawulé yamba vékundékwe wa. Dé yéku musé male yandékwa. 6 Dale nakurakmawulé yakwa du dakwa kapéremusé yamba yandakwe wa. Kapéremusé yakwa du dakwa yékéyaak yandakwa. Déké yamba kurkale vékusékndakwe wa.

7 Wuna nyambalé pulak yatékwa du dakwa, guné ma vésék naa, de gunat paapu yamuké. Ma véku. Jisas Krais wan Gotna kundi vékute yéku musé yakwa du wa. Gotna kundi vékute yéku musé yakwa du dakwa, de Jisas Krais rakwa pulak, Gotna ménimba yékunmba wa yaténdakwa. 8 Got képmaa yandén sapak, wa Satan dé kapéremusé yandén. Bulaa waak kapéremusé wa yatépékandékwa. Yandéka kapéremusé yakwa du dakwa wan Satanna du dakwa wa téndakwa. Satanna jémbaa yaavan kurké wa Gotna nyaan Jisas ani képmaat gaayandén.

9 Got déku nyambalésat kulémawulé wa kwayéndén. Kwayéndéka kapéremusé yamba yandakwe wa. Got deku aapa wa randékwa. Randéka kulémawulé déku mawulé pulak kéraae kapérandi mawulé, kapéremusé yamba yatépékandakwe wa. 10 Du dakwa de Gotna nyambalé daré, kapuk Satanna nyambalé daré? Yénga pulak vékusékngé nané? Anga véte wa vékusék-nganangwa. Gotna kundi vékukapuk, yéku musé yakapuk yakwa du dakwa wan de Satanna nyambalé wa. Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwaké néma mawulé yakapuk yakwa du dakwa wan Satanna nyambalé wa. Gotna kundi vékute yéku musé yakwa du dakwa wan Gotna nyambalé wa. Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwaké néma mawulé yakwa du dakwa wan Gotna nyambalé wa. Wunga wa vékusék-nganangwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Deké ma néma mawulé yakwak

11 Ani kundi ma véku. Nané nak du dakwaké ma néma mawulé
yakwak. Wani kundi talimba Jisasna jémbaamba kulékulé yaale wa
vékungunén. 12 Nané wani kundi vékutake Adamna nyaan Kein yan
pulak katik yaké nané. Dé déku waayékat viyaandékndén. Dé Satanna
du téte wa wunga yandén. Kapérandi mawulé vékute wa némaamba
kapéremusé yandén. Déku waayéka yéku mawulé vékute yéku musé
yandéka Kein kalik yate wa dé viyaandékndén.
13 Guné Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, ani képmaamba
yatéte kapéremusé yakwa du dakwa, Kein déku waayékaké kalik
yandén pulak, wa guréké kalik yandaru guné vatvat naaké yambak.
14 Nané Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwaké néma mawulé
yate wa vékuséknangwa. Nané kulémawulé kéraananén wa. Kéraae
Gorale apapu yékunmba rapéka-kanangwa. Kapérandi taalat katik
yéké nané. Wunga vékuséknangwa. Jisasna jémbaamba yaalan nak
du dakwaké néma mawulé yakapuk yakwa du dakwa, de kapérandi
taalat yéndakwa yaambumba wa yéténdakwa. 15 Jisasna jémbaamba
yaalan nak du dakwaké néma mawulé yakapuk yakwa du dakwa, deku
mawulé wan du viyaandékén duna mawulé pulak wa tékwa. Anga
wa vékuséknguréngwa. Du viyaandékén du dakwa Gorké yénangwa
yaambumba yamba yéténdakwe wa. 16 Jisas Krais dé nanéké néma
mawulé yate nanéké wa kiyaandén. Kiyaandénngé vékulakate nané du
dakwaké néma mawulé yandékwanngé wa vékuséknangwa. Vékusékte,
dé yan pulak, nané Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwaké ma néma
mawulé yakwak. Yate det ma yékun yakwak. Det yékun yamuké nané
kiyaananu wan yékun wa.
17 Némaamba musé kurerékwa du dakwa Jisasna jémbaamba yaale,
Jisasna jémbaamba yaalan gandéndu gandéndakwat véte, det kurkale
yakapuk yamunaae wani musé kurerékwa du dakwa yénga waké
daré? “Nané Gorké néma mawulé yanangwa.” Wunga katik waké daré.
Gandéndu gandéndakwaké néma mawulé yakapuk yate wunga katik
waké daré.
18 Guné, wuna makal nyambalé pulak yatékwa du dakwa, ma véku.
Nané du dakwaké ma néma mawulé yakwak. Yate nané baka kundit male
katik waké nané. Det ma yékun yakwak.

Nané Jisas Kraiské yékunmba vékulakate wup yakapuk yate Gotna ménimba tékanangwa

19 Anga vékusék-nganangwa. Got yéku kundi wandéka wa nané déku
du dakwa yaténangwa. Yatéte déku ménimba téte, wup yakapuk yananu,
nana mawulé yékun tékandékwa. 20 Nana mawulémba vékulakate,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yananén kapéremuséké kalik yate, anga wananu, “Nané kapéremusé
yakwa du dakwa a.” Naate katik wup yaké nané. Kamuké wunga yaké
nané? Got néma du rate nana mawuléké vékute nanéké sémbéraa
yandékwa. Got dé akwi muséké wa vékusékndékwa.
21 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, guné ma véku. Nana
mawulémba vékulakate nané anga wananu, “Kapéremusé yamba
yanangwe wa.” Wunga wate nané Gotna ménimba téte, wup yakapuk
yananu, nana mawulé yékun tékandékwa. 22 Téndu nané déku kundi
yékunmba vékute mawulé yandékwa jémbaa yate dat waatakunanu
dé mawulé yanangwa akwi musé yakandékwa. 23 Got nanat anga wa
wandén, “Guné guna mawulémba anga ma wangunék, ‘Jisas Krais
wan Gotna nyaan wa. Dé nanat kurkale yakandékwa. Yi, wan wanana
wa.’ Wunga wate guné du dakwaké néma mawulé ma yangunék.”
Naandén Got. 24 Gotna kundi yékunmba vékukwa du dakwa de Gorale
nakurakmawulé ye wa yaténdakwa. Got déku Yaamambi nanat
wa tiyaandén. Tiyaandéka nana mawulémba wulaae randéka wa
vékuséknangwa. Got nana mawulémba a randékwa.

Gotna Yaamambi deku mawulémba dé ro kapuk?

4 1 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, guné ma véku. Du dakwa
yaae gunat anga wandaru, “Gotna Yaamambi nana mawulémba
wulaae randéka a Gotna yémba kundi kwayénangwa.” Naandaru guné
deku kundi bari vékuké yambak. Gotna yémba kundi kwayéte papukundi
kwayékwa du dakwa némaamba akwi gaayémba wa yaténdakwa. Taale
deku kundiké ma vékulaka. Vékulakate deku jémbaa vékangunéngwa.
Vétake wa vékusék-ngangunéngwa. Gotna Yaamambi deku mawulémba
dé ro, kapuk? 2 Gotna Yaamambi du dakwana mawulémba randu anga
wakandakwa, “Got wandéka déku nyaan Jisas Krais képmaana duna
sépé kure wa nana képmaat gaayandén. Yi, wan wanana wa.” Naandaru
anga wa vékusék-ngangunéngwa. Gotna Yaamambi deku mawulémba wa
randékwa. 3 De anga wandaru, “Yamba wa. Got Jisasét yamba wandékwe.
Gotna nyaan nana képmaat yamba gaayandékwe wa.” Naandaru anga
wa vékusék-ngangunéngwa. Gotna Yaamambi deku mawulémba yamba
randékwe wa. Wani kundi wakwa du dakwa, wan Jisas Kraisna maama
wakwa kundi wa vékundakwa. Talimba wa vékungunén, Jisas Kraisna
maama yaaké yakwanngé. Bulaa yaae ani képmaamba a yaténdékwa.
4 Wuna makal nyambalé pulak yatékwa du dakwa, ma véku. Guné
Gotna du dakwa wa. Gotna Yaamambi guna mawulémba wa randékwa.
Satan apamama yate ani képmaamba yatéte kapéremusé yakwa du
dakwana mawulémba wa randékwa. Gotna Yaamambi apa tapa yate
Satanét wa taalékérandén. Taalékérandéka guné Gotna du dakwa,
paapu yakwa Satanna du dakwat wa kewuréngunén. 5 Papukundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wakwa du dakwa Gorké yamba vékundakwe wa. Yate de ani képmaana
muséké male wa kundi bulndakwa. Bulndaka de ani képmaamba yatéte
kapéremusé yakwa du dakwa wa deku kundi vékukwa. 6 Nané Gotna du
dakwa a. Gorké vékusékngwa du dakwa wa nana kundi vékukwa. Nak
du dakwa Gorké vékusékngapuk yate de nana kundi yamba vékundakwe
wa. Yandaka nané anga vékusék-nangwa. Nana kundi vékukwa du dakwa
wan deku mawulémba Gotna Yaamambi rate yéku kundi wa wandékwa.
Nana kundi vékukapuk yakwa du dakwa wan deku mawulémba Satan wa
rate papukundi wandékwa.

Got nanéké néma mawulé yapékarékwa du wa

7 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, guné ma véku. Got nanéké
néma mawulé yate wandékwa, nané nak du dakwaké néma mawulé
yamuké. Wandékwanngé vékulakate nané nak du dakwaké ma néma
mawulé yakwak. Wunga mawulé yawutékwa. Nak du dakwaké néma
mawulé yakwa du dakwa de Gorké yékunmba vékusékndakwa. Vékute
wa Gotna nyambalé téndakwa. 8 Got wan nanéké néma mawulé
yapékarékwa du wa. Yandéka nak du dakwaké néma mawulé yakapuk
yakwa du dakwa wan de Gorké yamba vékusék-ndakwe wa. 9 Got nanéké
néma mawulé yate wandéka wa déku nyaan ani képmaat gaayandén.
Gotna nyaan nakurak male wa. Dé kiyaae nana kapérandi mawulé
kururéndu nané kulémawulé kéraae apapu yékunmba rapékamuké
wa gaayandén. Got déku nyaanét wunga wandéka gaayandéka wa
vékuséknangwa, Got nanéké néma mawulé yandékwanngé. 10 Néma
mawuléké wa wawutékwa. Nané taale Gorké néma mawulé yananénngé
wuté wo, kapuk Got taale nanéké néma mawulé yandénngé wuté wo?
Got taale dé nanéké néma mawulé yandén. Wani muséké wa wawutékwa.
Dé nanéké néma mawulé yate déku nyaanét wandéka gaayandén, kiyaae
nana kapérandi mawulé yasnyéputiké.
11 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, guné ma véku. Got nanéké
néma mawulé yandékwa. Wunga yandékwanngé nané akwi du dakwaké
néma mawulé yananu, wan yékun yaké yakwa wa. 12 Du taakwa nak
Got yamba véndakwe wa. Nané du dakwaké néma mawulé yananu Got
nana mawulémba rakandékwa. Randu nané dé vé pulak déké yékunmba
vékusék-nganangwa. Vékusékte nané déké néma mawulé yate vékusék-
nganangwa, dé nanéké néma mawulé yandékwanngé. Yi, wan wanana
wa.
13 Got déku Yaamambi nanat wa tiyaandén. Tiyaandéka nana
mawulémba wulaae randéka anga wa vékuséknangwa. Nané Gorale
nakurakmawulé yate a yaténangwa. 14 Got déku nyaanét wandén,
dé gaaye akwi du dakwat Satanna taambamba kéraamuké. Wandéka
gaayandéka wa vénanén. Vétake wa wanangwa. 15 Du dakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

anga wandaru, “Jisas wan Gotna nyaan wa. Yi, wan wanana wa.”
Naakwa apuna mawulémba wa Got randékwa. Randéka de dale
nakurakmawulé yate wa yaténdakwa. 16 Got nana mawulémba randéka
wa vékuséknangwa, dé nanéké néma mawulé yandékwanngé. Vékusékte
nana mawulémba wanangwa, “Got nanéké néma mawulé yandékwa. Yi,
wan wanana wa.” Naanangwa.

Got dé nanéké néma mawulé yapékarékwa du wa. Akwi du dakwaké,
Gorké waak, néma mawulé yapékatékwa du dakwa wan de Gorale
nakurakmawulé yandakwa. Yandaka dé deku mawulémba wa randékwa.
17 Anga wa vékuséknangwa. Got nanéké néma mawulé yandékwa. Yate
nané nak du dakwaké néma mawulé yananénngé mawulé yandékwa.
Nané wunga ye, wa dé néma kot vékukwa néma du rate akwi du
dakwa yan muséké kundi waké yandékwa nyaa, katik wup yaké nané.
Jisas Gorké wup yakapuk yandéka nané Jisasale nakurakmawulé yate
ténangwanmba. Wani nyaa katik wup yaké nané. 18 Got nanéké néma
mawulé yandékwanngé vékusékte katik wup yaké nané. Got deké
néma mawulé yandékwanngé vékuséknngwa du dakwa akwi muséké
katik wup yaké daré. Nak du dakwa wup yate anga wandakwa, “Got
yananén kapéremusé yakata-kandékwa.” Naate Got deké néma mawulé
yandékwanngé yamba vékusékndakwe wa. Vékuséknngapuk yate wa wup
yandakwa.

19 Taale Got wa nanéké néma mawulé yandén. Yandéka wa nané deké
néma mawulé yanangwa. 20 Du dakwa Jisasna jémbaamba yaalan nak
du dakwaké néma mawulé yakapuk yate anga wamunaae, “Nané Gorké
néma mawulé yanangwa.” Naandakwan, wan de wani du dakwa paapu
yakwa du dakwa wa. De wani du dakwa véndarén wa. Vétake deké
yamba néma mawulé yandakwe wa. De Got vékapuk yate, yénga pulak
déké néma mawulé yaké daré? Yamba yé wa. Gorké néma mawulé yaké
yapatikandakwa. De véndakwa du dakwaké néma mawulé yakapuk
yate, vékapuk yandakwa du Gorké néma mawulé yaké yapatikandakwa.
21 Jisas ani kundi anga wandén nanat, “Gunat wawutékwa. Guné wunéké
néma mawulé yate wuna jémbaamba yaalan nak du dakwaké waak néma
mawulé ma yangunék.” Naandén nanat.

Jisaské yékunmba vékulakakwa du dakwa kapéremuséké wa kuk kwayéndarén

5 1 Du dakwa deku mawulémba anga wamunaate, “Jisas wan Got
wan du Krais wa. Yi, wan wanana wa.” Wunga wakwa du dakwa,
wan Got deku aapa randéka de déku nyambalésé wa yaténdakwa.
De deku aapa Gorké néma mawulé yate de déku nyambaléké waak
néma mawulé yakandakwa. 2 Nané Gorké néma mawulé yate, déku
apakundi vékute wandékwa pulak yate, anga wa vékusék-nganangwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Déku nyambaléké waak wa néma mawulé yanangwa. 3 Nané Gorké
néma mawulé yate, déku kundi yékunmba vékute wandékwa pulak
yakanangwa. Yi wan wanana wa. Wandékwa pulak yate yéku mawulé
vékute yékunmba yatékanangwa. 4 Nané Gotna nyambalé anga
wakanangwa, “Jisas wan Got wan du Krais wa. Yi, wan wanana wa.”
Naananu Got nanat kurkale yakandékwa. Yate nanat mayé apa tiyaandu
nané ani képmaamba yatékwa kapéremuséké kuk kwayétake yéku
musé male yakanangwa. Yate Got wandékwa pulak yate yéku mawulé
vékute, yékunmba yatépéka-kanangwa. 5 Jisasna jémbaamba yaalan du
dakwa déké yékunmba vékulakate anga wandakwa, “Dé Gotna nyaan
wa. Yi, wan wanana wa.” Wunga wakwa du dakwa male, wa de ani
képmaana kapéremuséké kuk kwayétake yéku mawulé vékute yékunmba
yatépéka-kandakwa.

Got kundi kaapamba wandén déku nyaanngé

6 Jisas Krais nana képmaat wa gaayandén. Gaayandéka Jon Gotna
yémba dat baptais kwayéndén gumba. Kukmba Jisas takwemimba
kiyaandéka déku nyéki vaakwan. Jon Jisasét gumba baptais
kwayéndénngé male yamba gaayandékwe wa, ani képmaat. Jon dat
gumba baptais kwayéndu kukmba kiyaandu déku nyéki vaakumuké
wa gaayandén. Gotna Yaamambi Jisaské wani kundi wandékwa. Dé
papukundi yamba wandékwe wa. Dé wakwa kundi wan yéku kundi wa.
Yi wan wanana wa. Wandéka anga wa vékuséknangwa. Jisas Krais Gotna
nyaan wunga wa yandén. 7-8 Nané Gotna Yaamambina kundi vékute, Jon
Jisasét baptais kwayéndén gu, Jisasna nyékit waak vétake, wa wani musé
kupukngé vékulakate wa ani nakurak kundiké vékuséknangwa. Jisas
Krais wan Gotna nyaan wa. Wunga vékusék-nangwa.
9 Du dakwa anga wandaru, “Papukundi yamba wanangwe wa. Yéku
kundi wa wanangwa.” Naandaru wa nané deku kundi vékukanangwa.
Got wakwa kundi wan yéku laku kundi wa. Déku kundi wa deku kundit
taalékéran. Deku kundi vékwe, nané Got déku nyaan Jisaské wandén kundi
ma yékunmba vékukwak. 10 Du dakwa Jisaské yékunmba vékulakate,
Gotna kundi deku mawulémba kwaandu, wa anga vékusék-ngandakwa.
Jisas wan Gotna nyaan wa. Du dakwa Gotna kundi yékunmba vékukapuk
yate, wa déku nyaan Jisaské wandén kundi katik vékuké daré. Yate
ani kundi pulak deku mawulémba anga wandakwa, “Jisas wan Gotna
nyaan yamba wa. Got wunga wate papukundi wa wandékwa. Got wan
paapu yakwa du wa.” Wunga wani kundi pulak wa wandakwa. Got déku
nyaanngé nanat wa wandén. 11 Anga wandén, “Wuna nyaan wawutéka wa
daandén. Daae dé gunat kulémawulé kwayéndén, guné apapu yékunmba
rapékangunénngé.” Naandén Got nanat. 12 Gotna nyaanale nakurakmawulé
yakwa du dakwa de kulémawulé kéraandarén wa. Kéraae apapu yékunmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rapéka-kandakwa. Gotna nyaanale nakurakmawulé yakapuk yakwa du dakwa kulémawulé kéraakapuk ye, apapu yékunmba katik rapékaké daré.

Kulémawulé kéraae wa yékunmba rapékaké yanangwanngé vékusék-nganangwa

13 Jisaské yékunmba vékulakangunéngwa. Vékulakate anga wangunéngwa, “Jisas wan Gotna nyaan wa. Dé nanat kurkale yakandékwa. Yi, wan wanana wa.” Wangunénga wa wuné gunéké ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Guné kulémawulé kéraae apapu yékunmba rapékaké yangunéngwanngé vékuséknguné nngé, wa wuné ani nyéngaa viyaatakawutékwa. 14 Nané anga yékunmba vékusék-nangwa. Nané Gotna kundi vékute mawulé yandékwa pulak yate dat waatakunanu nana kundi vékukandékwa. Wunga vékusékte déké wup yakapuk yate mawulé tawulé yanangwa. Dé nana kundi vékukandékwa. 15 Vékute nanat yékun yandénngé waatakunanu, waatakunangwa pulak nanat yékun yakandékwa. Wunga waak wa vékuséknangwa.

16-17 Du dakwa kapérandi mawulé vékute yéku musé yamba yandakwe wa. Kapéremusé yandakwa. Wunga vékuséknangwa. Gunat wawutékwa. Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa kapéremusé yamunaandaru, wa Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwa yandarén kapéremusé vétake Gorét ma waatakundaru, kapéremusé yan du dakwaké. Waatakundaru Got kulémawulé kwayékandékwa, de yékunmba rapékandarénngé. Du dakwa ras nakpulak kapéremusé yandakwa. Jisasét kuk kwayéndakwa. Kwayéndaka deku mawulé wa kapére yakwa. Wani kapérandi mawulé vékute kapérandi taalat yéndakwa yaambumba wa yéténdakwa. Wuné kapéremusé yakwa du dakwaké wate wuné Jisasét kuk kwayékwa du dakwaké yamba wawutékwe wa. Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa deké Gorét waatakundarénngé, yamba wawutékwe wa.

18 Gotna nyambalé déku ménimba yaténdakwa. Yaténdaka dé deké yékunmba véréndékwa. Véréndéka kapéremusé yapékatékwa du Satan det yaavan kurké yapatindékwa. Yandéka anga wa vékusék-nangwa. Gotna nyambalé kapéremusé yamba yatépékandakwe wa.

19 Anga wa vékuséknangwa. Nané Gotna nyambalé a yaténangwa. Satan ani képmaamba yatéte kapéremusé yakwa du dakwana néma du wa téndékwa.

20 Anga wa vékuséknangwa. Gotna nyaan Jisas wa gaayandén. Gaaye nanat yéku mawulé tiyaandén, Gorké yékunmba vékusék-nanénngé. Got dékét déku kapmang wa nana néma du randékwa. Nak néma du dé pulak nak yamba re wa. Nané déku nyaan Jisas Kraisale nakurakmawulé yate dale waak nakurakmawulé yate a yaténangwa. Wan néma du Got wa randékwa. Dékét déku kapmang wa nanat kulémawulé tiyaandékwa, nané apapu yékunmba rapékananénngé.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Wuna makal nyambalé pulak yatékéskwa du dakwa, gunat
wawutékwa. Guné papungorké ma kuk kwayéngunék.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jon kukmba viyaandén nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma du nak wa ani nyéngaa viyaan. Némaamba dunyan wa wakwa, wa nak gaayémba tékwa Jisasna jémbaamba yaalan du dakwaké wa viyaandén. Yate anga mawulé yandén. De nak du dakwaké ma néma mawulé yandaru. Yate paapu yate Gotna kundi sépélak aapélak bulkwa dunyanngé jéraawu ma yandaru.

---

1 Wuné Jon ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma du nak rate wa wuné ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Nyéné, Got wandén taakwa nak, nyéna nyambalale, gunéké wa ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Gunéké néma mawulé yawutékwa. Yi wan wanana wa. Gotna kundi vékukwa du dakwa akwi de waak gunéké néma mawulé yandakwa. Gotna kundi nana mawulémba téndéka wa gunéké néma mawulé yanangwa. 2 Got kwayékwa kundiké wanangwa, "Yi wan wanana wa." Kwayéndékwa kundi nana mawulémba apapu tépékaa-kandékwa.

3 Nané Gotna kundi vékute nak du dakwaké néma mawulé yamuké mawulé yawutékwa. Wunga yananu nana aapa Got nanéké mawulé yate nanat yékun yékun kutte, nanéké sémbéraa yate, yéku mawulé tiyaate, déku nyaan Jisas Krais wunga male yandu, nané yékunmba rakanangwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Nané deké ma néma mawulé yakwak

4 Guna du dakwa ras nana aapa Gotna kundi yékunmba vékute wandékwa pulak yandaka vékuwutén. Vékutake mawulé tawulé yawutékwa. 5 Yate gunat ani kundi wawutékwa. Nané nak du dakwaké ma néma mawulé yakwak. Viyaatakawutékwa kundi wan kulé kundi yamba wa. Talimba Jisasna jémbaamba taale baasnyé ye yaale wani kundi wa vékunanén. 6 Nané nak du dakwaké néma mawulé yate, Gotna kundi yékunmba vékute wandékwa pulak ma yakwak. Talimba Jisasna

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jémbaamba taale baasnyé ye yaale guné ani kundi wa vékungunén. Guné nak du dakwaké néma mawulé ma yangunék. Wani kundi vékute guné néma mawulé ma yangunék deké.

Nané Jisas Kraisna kundi yékunmba ma vékukwak

7 Papukundi wakwa késépéri du, de akwi genge gaayét wa yéndakwa. Wani du anga wandakwa, “Jisas Krais ani képmaana duna sépé kure yamba gaayandékwe wa ani képmaat.” Wunga wate de paapu wa yandakwa. Yate de Kraisna maama wa téndakwa. 8 Guné ma jéraawu yangunék. Guné deku kundi vékungunu, yangunén yéku jémbaa késkandékwa. Guné jéraawu yate deku kundi vékukapuk yangunu kukmba Got yangunén yéku jémbaa kwayékata-kandékwa.

9 Du dakwa ras Krais wan kundi vékute deku mawulémba tékwa kundi waak vékundakwa. Vékute wandakwa, “Wanangwa kundi akwi wan Kraisna kundi male wa.” Wunga wandaka Got deku mawulémba yamba randékwe wa. Du dakwa ras Krais wan kundi male vékundakwa. Wunga vékundaka deku mawulémba nana aapa Got randékwa déku nyaan Jisas Kraisale.

10 Wuné anga mawulé yawutékwa. Du dakwa ras Krais wan kundi vékukapuk yate, nak kundi vékute gunéké yaae wani kundi wandaru guné det wambak, “Ma yaala. Gaamba yarékwak.” Wunga wambak. Dele kundi bulmbak. 11 Guné dele kundi bulngunan, wa guné deku kapérandi jémbaamba gwaande guné waak kapérandi musé wa yakangunéngwa.

Jon det kundi wasékéyakndékwa

12 Gunat némaamba kundi waké mawulé yawutékwa. Wani kundi nyéngaamba viyaatakamuké kalik yawutékwa. Yate yaae guné véké mawulé yawutékwa. Guné véte gunale kundi bulte mawulé tawulé yate nané akwi yékunmba tékanangwa.

13 Got guna nyanget wandén, déku jémbaa yalénngé. Léku nyambalé de gunéké mawulé yandakwa. Yate deku mawuléké wunat wandaka a gunéké viyaatakawutékwa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jon kukmba viyaandén nak nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Jisasna jémbaamba yaalan du dakwana néma du nak wa ani nyéngaa viyaae kwayésatindén nak néma du, Gaiuské. Gaius Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwat yékun yandéka dé Gaiusna yé kavérékndén. Yate Gaiusét wandén, nak du déku yé Diotrefeské jéraawu yandénngé.

---

1 Wuné Jon ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Wuné Jisasna jémbaamba
yaalan du dakwana néma du rate ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Méné,
Gaius, ménéké viyaatakawutékwa. Ménéké néma mawulé yawutékwa. Yi
wan wanana wa.
2 Wuna du, ména mawulé yékun yandékwa. Wunga vékusék-
wutékwa. Ména mawulé yékun yakwa pulak, yékun yakaménéngwa.
Yate katik baat yaké méné. Yate yékunmba yarékaménéngwa. Gorét
ménéké wunga waatakuwutékwa. 3 Jisasna jémbaamba yaalan du
ras yaae wunat wandarén, méné Gotna kundi yékunmba vékuméné-
ngwanngé. Wandaka vékute mawulé tawulé yawutén. Méné Gotna kundi
yékunmba vékupékaaré-ménéngwa. Yi wan wanana wa. 4 Wuna kundi
vékwe Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, de wuna nyambalé pulak
yaténdakwa. De Gotna kundi yékunmba vékupékaa-réndaka wandaka
wani kundi vékute mawulé tawulé yasékéyak-wutékwa. Nak kundi
vékute wunga yamba yawutékwe wa.

Gaius yéku yapaté yandén

5 Wuna du, méné Jisasna jémbaamba yaalan nak du dakwat yékun
yapékaré-ménéngwa. Wunga yate méné yéku jémbaa wa yaménéngwa.
Nak gaayémba yaae Jisasna jémbaamba yaalan dunyansat waak méné
yékun yaménéngwa. 6 Yaménénga nanat ménéké kundi wasatendarén.
Wasatendaka nané Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa, ani gaayémba
jaawuwe rate, vékunanén, méné deké néma mawulé yate det yékun
yaménéngwanngé. De yéké yandaru det nakapuk yékun ma yaménék. Yate

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaambumba kandarénngé kakému yéwaa waak kwayéménu kure yékunmba
yékandakwa. Wunga yaménénngé mawulé yawutékwa. De Gotna jémbaa
yandakwa. Yandakwanngé vékulakate méné det yékun yaménéngwan,
wan yékun wa. 7 De Jisas Kraisna kundi kwayéte yeyé yaayandakwa. De
Jisasna jémbaamba yaalakapuk yan du dakwamba kakému yéwaa yamba
kéraandakwe wa. 8 Yandakwanngé vékulakate Jisasna jémbaamba yaalan
du dakwa nané, det ma yékun yakwak. Yékun yananu de Gotna kundi
kwayéndaru wa dele nané akwi nakurak jémbaa wa yakanangwa.

Diotrefes kapérandi yapaté yandén

9 Du dakwa ras Gotna kundi bulké jaawuwe randakwa ména gaayémba.
Talimba wuné deké nyéngaa nak viyaatakawutén. Viyaatakawutéka du nak
déku yé Diotrefes, dé dékét déku yé kavérékte deku néma du raké mawulé
yate, wuna kundi yamba vékundékwe wa. 10 Yandékwanngé wuné yaae
dé yan akwi muséké wakawutékwa. Dé gunat papukundi wate nanéké
kapérandi kundi wandékwa. Wani musé male yamba wa. Ani kapérandi
musé waak yandékwa. Jisasna jémbaamba yaalan du dé yarékwanét
yaandaka det yékun yamba yandékwe wa. Yate wani duwat yékun yaké
mawulé yakwa du dakwat waarundékwa. Waarute det wandékwa, “Guné
wani duwat yékun yaké wa mawulé yangunén. Nané Gotna kundi bulké
jaawuwe rananu guné nanale katik raké guné.” Naandékwa Diotrefes.

Demitrius yéku yapaté yandén

11 Néma mawulé yawutékwa du, méné ma véku. Méné Diotrefes yakwa
pulak, kapérandi yapaté yaké yambak. Méné yéku yapaté male yaménék.
Kapérandi musé yakwa du dakwa Gorké yamba vékundakwe wa. Yéku
musé yakwa du dakwa wan Gotna du dakwa wa. 12 Demitrius wan yéku
musé yakwa du wa. Yéku musé yandéka vékunanén. Akwi du dakwa
déké wandakwa, “Wan yéku du wa.” Naandaka wuné waak wunga male
wawutékwa. Wawutékwa kundi wan papukundi yamba wa. Wan yéku
kundi wa. Yi wan wanana wa. Wunga wa vékusékménéngwa.

Jon dat wasékéyakndékwa ani kundi

13 Ménat asapéri kundi wakwate yawutékwa. Nyéngaamba
viyaatakamuké kalik yawutékwa. 14 Bari yaae méné véké mawulé
yawutékwa. Méné ve aané kundi bulkatékwa.

15 Got ménat yéku mawulé kwayéndu méné yékunmba yaréménénngé
wa dat waatakuwutékwa. Ména du dakwa wunale yaréte mawulé
yandakwa ménéké. Yate wunat wandaka deku mawuléké ménat
wawutékwa. Ménale yatékwa wuna du dakwaké wuné mawulé
yawutékwa. Det wunga ma waménék.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jut viyaan nyéngaa

Taale ani kundi ma vé

Ani nyéngaamba kwaakwa kundi an Pita kukmba viyaandén nyéngaamba kwaakwa kundi wakwa pulak wunga wa. Jut anga wandén, “Jisasna kundiké maama yakwa du dakwana kundi gunè Gotna du dakwa vékuké yambakate.” Naate anga wandén, “Got déku du dakwa nanat Jisaské yékunmba vékulakanangwa wani nakurak yapaté male wa tiyaandén. Tiyaandénngé du nak katik kutakwete nak pulak kundi waké dé, yékunmba vékulakanangwa mawuléké.” Naandén.

---

1 Wuné Jut Jisas Kraisna jémbaa yakwa du gunéké viyaatakawutékwa. Wuné Jemsna waayéka. Nana aapa Got gunat waandén, déku jémbaamba yaalangunénngé. Waatake gunéké néma mawulé yandéka, wa Jisas Krais gunéké yékunmba véndékwa. Guné wunga tékwa du dakwaké wa viyaatakawutékwa. 2 Got gunéké sémbéraa yate, gunat yéku mawulé kwayéte, gunéké néma mawulé yandénngé dat waatakuwutékwa. Dé wunga yapékandu yékunmba yatépéka-ngunénngé wa dat waatakuwutékwa.

Jisas Kraisna jémbaaké papukundi wakwa du

3 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, taale Got nané akwi Satanna taambamba kéraandénngé nyéngaa nak gunéké viyaatakaké vékulakawutén. Vékulakate ras viyaatakatake bulaa gunéké nak muséké nyéngaa viyaatakakwate yawutékwa. Guné apa yate Gorké papukundi wakwa duna mayé apat taalékéra-ngunénngé wa bulaa ani nyéngaa viyaatakawutékwa. Guné apa yate Got déku du dakwat wandéka vékungunén kundi yékunmba ma vékupékaté-ngunék. Vékute déku jémbaa ma kuttépékaa-ngunék. Kuttépékaa-ngunu de déku jémbaaké papukundi wandaru guné apa yate déku jémbaaké yéku kundi ma kwayéngunék.

4 Gorké yékunmba vékulakakapuk yakwa du ras paakwe yaae papukundi wate gunale yaténdaka wa wani kundi wawutékwa. Wani du paapu yate anga wandakwa, “Nané Jisas Kraisna jémbaamba wulaae

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mawulé yanangwa akwi musé yénga yananu. Got nanéké sémbéraa
yate wa nanat yékun yandékwa. Mawulé yanangwa akwi musé yananu
kapérandi musé nanat katik yakataké dé.” Naandakwa. Wunga wate
dakwale kapérandi musé yate kapérandi musé ras waak yate nana Néman
Du Jisas Kraiské kuk kwayéndakwa. Jisas Krais dé nakurak nana Néman
Du wa. Talimba du ras kundi wa viyaatakandarén wani kapérandi musé
yakwa du lambiyakngé yandakwanngé.
5 Talimba Israel du dakwa Isipmba yaténdaka Néman Du Got det
déku taambamba taakandéka wani képmaa yaasékatake yékunmba
yéndarénngé wa vékusékngunéngwa. Kukmba déku taambamba
taakandén du dakwa ras déké yékunmba vékulakakapuk yandaka
det viyaandékndénngé waak wa vékusék-ngunéngwa. Vékusék-
ngunéngwanngé wuné gunat nakapuk wawutu wani kundiké nakapuk
ma vékulakangunék.
6 Ani muséké waak vékusék-ngunéngwanngé nakapuk wawutu ma
vékulaka. Talimba Gotna kundi kure gaayakwa du ras taale yékunmba
yare kukmba Gotna kundi yékunmba vékukapuk ye, deku gaayé
yaasékatake déké wa kuk kwayéndarén. Kwayéndaka Got wandéka det
apamama baangwit gitakandaka kapérandi taalémba yatépékandakwa.
Wani taalémba ganngu male ye téndékwa. Wani taalémba nyaa yamba
ve wa. Got néma kot vékute néma du raké yandékwa sapak yaandu
yandarén kapérandi musé det yakatakandékwa.
7 Sodommba yatan du dakwa, Gomoramba yatan du dakwaké waak ma
vékulaka. Wani néma gaayale tén gaayémba yatan du dakwaké waak ma
vékulaka. Talimba wani du dakwa, Gorét kuk kwayén du yan pulak, wa
kapérandi musé yandarén. Yandaka wa Got yandarén kapérandi musé
waambule yakatandén det. De nak du dakwale kapérandi musé yate
deku sépémba nak kapérandi musé waak yandarén. Got wandéka wani
gaayé yaa wa yaanén. Nané wani yaaké vékulakate vékusék-nganangwa.
Wani kapérandi musé yakwa du dakwaké Got yandarén kapérandi musé
det waambule yakatate wandu de apapu apapu yaanpékatékwa yaamba
yaanngandakwa. Wani yaa katik kiyaakngé dé. Wani muséké vékusékte,
kapérandi musé yandarén pulak, nané kapérandi musé katik yaké nané.
8 Gunale yatéte papukundi wakwa dunyansé wa wani kapérandi musé
yandakwa. Késpulak nakpulak yéngan kwaate anga yandakwa. Nak
du dakwale deku sépémba kapérandi musé yandakwa. Nana Néman
Duna kundi yamba vékundakwe wa. Gotna kundi kure gaayakwa
dunyansat kenakte deké kapérandi kundi wandakwa. 9 Wunga wate néma
kapérandi musé wa yandakwa. Gotna kundi kure gaayakwa duna néma
du Maikel talimba Satanale waarundén. Bét Mosesna pusaa kéraaké
wa waarumbérén. Wani sapak Maikel Satanale kundi bulte dat yamba
kenakte kapérandi kundi wandékwe wa. Ani kundi male wandén dat,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Dékét Néman Du Got yénga waarundu ménat." 10 Wunga male wandén.
Gunale yatéte papukundi wakwa du dé yan pulak yamba yandakwe wa.
Waaléwasa kurkasale vékulakakapuk yate mawulé yandakwa akwi musé
yandakwa pulak, wa wani du yékunmba vékulakakapuk yate mawulé
yandakwa akwi musé yandakwa. Yate vékuséknga pukyandakwa akwi
muséké kenakte kapérandi kundi wandakwa. Wate kapérandi musé
yandaru Got det yandarén kapérandi musé waambule yakata-kandékwa.
11 Paapu yakwa du lambiyak-ngandakwa. Yékunmba katik rapékaké
daré. Yi wan wanana wa. Talimba yaran du déku yé Kein, Gorké
yékunmba vékulakakapuk yate kapérandi musé yandén pulak, wa Gorké
yékunmba vékulakakapuk yate kapérandi musé yandakwa. Talimba
yatan nak du déku yé Balam, déku mawulé yéwaaké génte nak du
dakwat kapérandi musé yandarénngé yakwasnyéndén pulak, wa deku
mawulé yéwaaké géndéka nak du dakwa kapérandi musé yandarénngé
det yakwasnyéndakwa. Talimba yatan nak du déku yé Kora, Gotna kundi
vékukapuk yate lambiyakndén pulak, wa Gotna kundi vékukapuk yate
lambiyak-ngandakwa.
12 Guné guna du dakwaké néma mawulé yate, dele nakurakmawulé
yate, guné dele kakému kaké nakurakmba jaawuwe rangunénga
wani papukundi wakwa du gunale karéte guna yéku mawulé yaavan
kutndakwa. Deku sépé deku biyaaké male vékulakate, némaamba
kakému némaamba kulak kate, nak du dakwaké vékulakakapuk yate,
nékéti yakapuk yate guna yéku mawulé yaavan kutndakwa. De kapérandi
musé yakwa dunyansé wa. Nyét gélé waaréndéka wimut kutnjuréndéka
maas viyaakapuk yakwa pulak, wa papukundi wate wani du wunga wa
yaténdakwa. Sék vaakukwa sapak sék vaakukapuk yakwa miyé pulak wa
yaténdakwa. Yatéte de miyé mawu bétngiale pélndaka rékaa yan miyé
pulak wa yaténdakwa.
13 Néma kwayé pulak wa téndakwa. Kwayé kwate biyaat séngindéka
vénangwa pulak, wa yandakwa kapérandi musé vénangwa. Nak du
wani kapérandi musé yamuké nékéti yandakwa. Nyétmba gwaae ye
vaakére késkwa kun pulak, wa wani kapérandi musé yakwa du wunga
wa yaténdakwa. Got wa wandén, wani papukundi wakwa du kapérandi
taalat ye wamba apapu apapu yatépéka-ndarénngé. Wani taalémba
ganngu male wa téndékwa. Wani taalémba nyaa yamba ve wa.

Got yandarén kapérandi musé det waambule yakata-kandékwa

14 Talimba baasnyé ye yaalan du Adam wa. Adamna nyaan, gwaal,
waaranga, maandéka, bakamumba naakiye ye Enokngé taambak kaayék
vétik (7) naakinangwa. Enok papukundi kwayékwa du yaalakwate
yandakwanngé wa kundi kwayéndén. Anga wandén, "Ma véku. Néman
Du Got déku némaamba dunyansale wa yaakandékwa. Dale yaaké yakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

du némaamba wa yandaru du naakiké yapatikandakwa de. 15 Néman
Du yaakandékwa, néma kot vékute akwi du dakwa yandarén jémbaaké
kundi vékuké. Vékutake déku kundi vékukapuk yakwa du dakwa yan
kapérandi musé det waambule yakata-kandékwa. De dat kenakte déké
kapérandi kundi wandarénngé wa yandarén kapérandi musé det yakata-
kandékwa." Naandén Enok, papukundi wakwa dunyanséké.
16 Wani papukundi wakwa dunyan apapu akwi muséké mawulé
yandakwa. Yate wani musé kéraakapuk yate, kapére mawulé vékute
waarundakwa. Deku sépé deku mawuléké male vékulakate, nak
du dakwat yamba yékun yandakwe wa. Némaanmba waate deku
yé kavérékte, nak duna kundi vékukapuk yate, wa kapérandi musé
yandakwa. Nak duna musé kéraaké mawulé yate paapu yate wani musé
taakan duna yé wani sapak male kavérékndakwa.

Gorké ma yékunmba vékulakangunék

17 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, guné nana Néman Du
Jisas Kraisna kundi kure yén dunyan talimba kwayéndarén kundiké
nakapuk ma vékulakangunék. 18 Gunat anga wa wandarén, "Ani
képmaa késké yandu dunyan ras Gotna kundiké wasélék-ngandakwa.
Gotna kundi vékukapuk yate deku kapérandi mawulé male vékute
Gotna kundiké wasélék-ngandakwa." Naandarén. 19 Wunga wandarén
kundiké vékulakate wani papukundi wakwa dunyanngé vékusék-
ngangunéngwa. De papukundi wate Gotna kundiké wasélékte kapérandi
musé wa yandakwa. Deku kapérandi mawulé male vékundaka Gotna
Yaamambi deku mawulémba yamba wulaae re wa. De wandaka Jisas
Kraisna jémbaamba yaalan du dakwa ras késpulak nakpulak kémba téte
nakurakmawulé yamba yaténdakwe wa.
20 Néma mawulé yawutékwa du dakwa, wani papukundi wakwa
dunyan yakwa pulak yambak. Guna mawulémba apa yapékate Gorké
yékunmba ma vékulaka-pékangunék. Yate yéku mawulé male ma
vékungunék. Vékungunu Gotna Yaamambi apa yate gunat yékun yandu
Gorale kundi ma bulngunék.
21 Got guné ké néma mawulé yandékwa. Wani muséké vékulakate déku
kundi ma vékuté-pékaangunék. Déku kundi yaasékaké yambak. Nana
Néman Du Jisas Krais guné ké sémbéraa yate kulémawulé kwayéndu
Gorale apapu apapu yékunmba tépékaa-kangunéngwa. Wunga yaké
yandékwanngé ma kaavéréngunék.
22 Du dakwa ras anga wandakwa, "Gotna kundi wan yéku kundi
dé, kapuk paapu kundi dé?" Wunga vékulakakwa du dakwaké guné
sémbéraa yate deku mawulat yékun ma yangunék. 23 Du dakwa ras
kapérandi musé yatake yaa yaanpékatékwa taalat yékapuk yandarénngé,
det bari ma yékun yangunék. Yate apa ma yangunék, kapérandi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaambumba nakapuk yékapuk yandarénngé. Kapérandi musé yan du dakwat yakélak yate det ma yékun yangunék, de ras Gotna kundi yékunmba vékundarénngé. Yandakwa kapérandi mawulé kapérandi laplap pulak wa téki yandékwa. Guné det yékun yate jéraawu ma yangunék. Yandakwa kapérandi mawulé guna mawulé katik yaavan kurké dé. Yandarén akwi kapérandi muséké ma kuk kwayéngunék.

Nané Gorké ma mawulé tawulé yakwak

24-25 Gotna yé ma kavérékngwak. Dé nakurak wa Got. Nak Got yamba yé wa. Dé wandéka nana Néman Du Jisas Krais wa nané Satanna taambamba kéraandén. Got néma du wa randékwa. Akwi néma duwat wa taalékérandén. Taalékére akwi du dakwana néma du wa randékwa. Néma du rapéka-kandékwa. Akwi du dakwa déku kundi vékukandakwa. Déku mayé apa akwi néma duna mayé apat wa taalékérandén. Dé apa tapa yandékwa, guné guna mawulémba apamama yapékate déku jémbaa kuttépékaa-ngunénngé. Apa tapa wa yandékwa, guna mawulé kururéndu guné yéku mawulé vékute mawulé tawulé yangunénngé. Apa tapa yandékwa, dé guné déku gaayét kure yéndu guné yéku mawulé male vékute, déku ménimba yéku du dakwa téngunénngé. Talimba kulékulé baasnyé ye wungat male wa yandén. Bulaa waak wunga male yandékwa. Kukmba waak wunga male yapéka-kandékwa. Yi wan wanana wa.

Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jisas Krais Jonét wakwasnyéndén muséké Jon viyaan kundi wa

Revelesen

Taale ani kundi ma vé

Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa Jisaské yékunmba vékulakate anga wandarén, “Jisas Krais dé nana néma du wa.” Naandaka némaamba dunyan det yaavan kutténdarén. Wunga yandarén sapakmba Jon ani nyéngaa viyaandén. Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa Jisaské yékunmba vékulakandakwa mawulé yaasékakapuk yate néma vakmi deké yaandu de apamama yate téndarénngé mawulé yate wa ani kundi wandén.

Ani nyéngaamba némaamba gwaaménja kundi wa kwaakéskwa kukmba yaalaké yakwa muséké. Jisasna jémbaamba yaalan du dakwa wani sapakmba yatan apu, de wa vékusékén, wani gwaaménja kundina wambukundiké. De baka képakmba yatan du dakwa yamba vékuséke wa. Wunga vékulakanangwa. Gwaaménja kundina wambukundi anga wa. Jisas Krais dé néma du wa. Déku jémbaamba wa Got akwi maamasé yasandate, Satan waak yasandakandékwa. Jisas déku jémbaa yasékéyakndu, wa Got yéku musé kwayékandékwa Jisaské yékunmba vékulakate apamama ye tén du dakwat. De Gorale randaru vakmi deké nakapuk katik yaaké dé. Got yandu akwi musé kulé musé yaalakandakwa.

---

1 1 Jisas Krais wakwasnyan muséké wa ani nyéngaamba
viyaatakawutékwa. Taale Got wani muséké Jisasét wakwasnyéndén,
bari yaaké yakwa wani muséké déku jémbaa yakwa dunyansat
wakwasnyéndénngé. Wakwasnyéndéka wa Jisas Gotna kundi kure gaayakwa
duwat wandéka wunéké gaayandén. Wuné Jon déku jémbaa yakwa du bari
yaakwate yakwa muséké vékusékwuténngé wa wandéka wunéké gaayandén.
2 Gaaye wunat wakwasnyéndéka véwutén. Vétake déku kundi vékutake wani
akwi muséké wa nyéngaamba viyaatakawutékwa. Wan Gotna kundi wa,
Jisas Kraisna kundi waak wa viyaatakawutékwa. Yi wan wanana wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Viyaatakawutékwa musé bari yaakandékwa. Yaandu guné ani
nyéngaamba viyaatakawutén kundi véte némaanmba wangunu Got gunat
yékun yandu guné mawulé tawulé yénga yangunu. Ani nyéngaamba
viyaatakawutén kundi vékute wandékwa pulak yaké yakwa du dakwa,
det waak Got yékun yandu de mawulé tawulé yénga yandaru.

Jisas Kraisna jémbaamba yaalan du dakwat wandén

4-5 Wuné Jon ani nyéngaa viyaatakawutékwa gunéké. Guné Jisas
Kraisna jémbaamba yaale Esia provinsmba tékwa du dakwaké wa
viyaatakawutékwa. Guné gaayé taambak kaayék vétik (7) wani
gaayémba téte Gotna kundi bulte jaawungunéngwa.

Got talimba re bulaa waak randékwa. Kukmba waak rapéka-kandékwa.
Gotna Yaamambi mayé apa taambak kaayék vétik (7) yate wa Got rakwa
jaambé tékwanmba téndékwa. Jisas Krais wa Gotna akwi kundi yékunmba
wandén. Dé kiyaae wa taale taamale waarapndén. Dé képmaamba tékwa akwi
néma duséna néma du wa. Got nana aapa, Gotna Yaamambi, Gotna nyaan Jisas
Krais gunéké sémbéraa yate gunat yékun yate yéku mawulé kwayéndu guné
yékunmba yatékangunéngwa. Gorét wunga waatakuwutékwa.

Jisas Krais nanéké néma mawulé yandékwa. Dé nana kapérandi mawuléké
kiyaandéka wa déku nyéki vaakwan. Vaakwe wa yananén kapérandi musé
yakwasnyéputindén. 6 Dé wunga yatake wandéka wa nané déku kémba
ténangwa. Talimba nak du dakwat yékun yaké Gotna gaamba jémbaa yakwa
dunyan Gorké jémbaa yandarén. Bulaa Jisas Krais wandéka nané Gotna gaamba
jémbaa yakwa dunyanna taalé kéraae nana kapmang wa déku aapa Gorké
jémbaa yanangwa. Yate nana kapmang wa déku yé kavéréknangwa. Jisas
Krais yananén kapérandi musé yakwasnyéputindénngé déku mayé apa rapéka-
kandékwa. Nané déku yé ma kavéréknngwak apapu apapu. Yi wan wanana wa.

7 Ma vé. Jisas Krais nyétmba gaayate buwiale wa yaakandékwa. Yaandu
akwi du dakwa vékandakwa dé. Dat viyaan dunyansé waak vékandakwa
dé. Talimba dé viyaandaka takwemimba kiyaandén. Dé nakapuk
waambule yaandu ani képmaamba tékwa akwi du dakwa dat véte wup
yakandakwa. Wup yate sémbéraa yate géraakandakwa. Wani musé
wunga wa yaaké yakwa. Yi wan wanana wa.

8 Nana Néman Du Got anga wandékwa, “Taale wuné akwi musé
yatakawutéka wa tékéséndakwa. Kukmba wuné wawutu akwi musé
késkandakwa.” Naandékwa. Talimba wa randén. Bulaa randékwa.
Kukmba waak rapéka-kandékwa. Dé akwi mayé apa wa kure randékwa.
Rate néma du rate akwi néma duwat wa taalékéra-wuréndén.

Jon Jisas Krais véndén

9 Wuné Jon, gunale Jisas Kraisna jémbaamba yaale guna aanyé pulak
téwutékwa. Nané akwi dale nakurakmawulé yate yaténanga déku maama

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nanat yaavan kutndakwa. Nané akwi déku du dakwa wa ténangwa.
Nanat wa yékun yandékwa. Yandéka nana mawulémba apa yate wa
ténangwa. Talimba Gotna kundi kwayéte Jisaské kundi kwayéwutéka
déku maama wani kundiké kalik yate wunat kulkiye kalapusmba
kusolataka pulak yate wa wunat Patmos waandakwa képmaamba
taakandarén. Ani képmaa an ailan wa tékwa.
10 Néman Du Jisasna yé kavéréknangwa nyaa Patmosmba téwutéka
Gotna Yaamambi wuna mawulémba wulaandén. Wulaae randéka ye
vékuwutén néma kundi nak wuna kukmba paati waandakwa pulak
waandéka. 11 Anga wandén, “Véménéngwa akwi musé ma nyéngaamba
viyaae gaayé taambak kaayék vétikmba (7) téte wuna jémbaamba yaalan
du dakwat kwayésatiké ya. Efesus, Smerna, Pergamum, Taiataira, Sardis,
Filadelfia, Laodisia, wani gaayémba téte wuna jémbaamba yaalan du
dakwat ma kwayésatiménék.” Naandén.
12 Wani kundi vékutake wunat kundi wan du véké we waalakuwutén.
Waalakwe véwutén gol matumba yandarén lam taambak kaayék vétik (7)
tékéséndaka. 13 Téndaka du pulak musé nak nyéndémba téndéka véwutén.
Dé sémény laplap saawundéka daae déku maan yawulépén. Déku
maatumba gol matu pulak yan taana baangwi wa gindén. 14 Déku maaka,
némbé waak waama yasékéyakén, buwi pulak gérékén. Déku méni yaa
pulak vérékén. 15 Déku maan nyaa véte kaalékwa pulak yan, bras ain
yaamba tundaka yaandékwa pulak. Déku kundi gu wutte némaamba
kaap waakwa pulak waandéka vékuwutén. 16 Déku yékutuwa taambamba
nyétmba tén kun taambak kaayék vétik (7) kure téndén. Aangé véréti
kwandarén waariyandakwa kulaa nak déku tépngémba yaale kwaan.
Déku saawi néma nyéndé nyaa véte kaalékwa pulak kaaléndén.
17 Wuné dat vétake wup ye képmaamba vaakére kiyaan du pulak
kwaawutén. Kwaawutéka wa déku yékutuwa saku taambat wunat
kutte wandén, “Wup yaké yambak. Wuné taale rawutén. Bulaa
rapékawutékwa. Kukmba waak rapéka-kawutékwa. 18 Wuné rapékakwa
du wa. Talimba kiyaawutén. Kiyaae wa nakapuk taamale waarapwutén.
Taamale waarape apapu apapu rapéka-kawutékwa. Wuné néma du rate ki
kure rawutékwa, du dakwa kiyaandakwa yaambunan, yaa yaanpékakwa
taalat yéndakwa yaambunan waak. Véménén muséké bulaa ma kundi
viyaatakaménék. 19 Bulaa yaakwa musé kukmba yaaké yakwa muséké
waak bulaa ma viyaatakaménék. 20 Méné nyétmba tén kun taambak
kaayék vétik (7) wuna yékutuwa saku taambamba téndaka wa véménén.
Gol matumba yandarén lam taambak kaayék vétik (7) waak wa véménén.
Bulaa wani muséké a wakawutékwa. Wani lam wan gaayé taambak
kaayék vétik (7) wamba téte wuna jémbaamba yaalan du dakwa pulak
wa. Wani kun wan gaayémba téte wuna jémbaamba yaalan du dakwa
deku néma du pulak wa.” Wani du Jisas wunat wunga wandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Efesusmba tékwa du dakwaké kwayéndén kundi

2 1 Jisas wunat anga wandén, “Méné Efesusmba tékwa du dakwaké
yékunmba vékwa néma duké wuna kundi ras ma viyaatakaménu.
Wani du dé Efesusmba yatéte wuna jémbaamba yaalan du dakwaké
yékunmba véndékwa. Wuna kundi anga ma viyaatakaménu:
“ ‘Wuné nyétmba tén kun taambak kaayék vétik (7) wuna yékutuwa
taambamba kure téwutékwa. Téte gol matumba yandarén lam
taambak kaayék vétikna (7) nyéndémba wa yeyé yaayawutékwa.
Yeyé yaayate wa guné ké ani kundi wasatiwutékwa.
2 “ ‘Akwi jémbaa yangunéngwanngé wa vékusékwutékwa. Guné
néma jémbaa yate guna mawulémba apa ye ténguné ngwanngé
wa vékusékwutékwa. Guné kapérandi musé yakwa duké kalik
yangunéngwanngé wa vékusékwutékwa. Papukundi wakwa du
wa wan, “Nané waak wan Jisasna kundi kwayékwa du a.” Wunga
wandaka guné paapu yandakwa yapaté véte deké wangunén,
“Wan Jisasna kundi kwayékwa du yamba yé wa.” Naangunén.
Wunga wangunénngé wa vékusékwutékwa. 3 Guné wuna yémba
jémbaa yangunénga wuna maama véte gunat yaavan kutndarén.
Yandaka guné apa ye téte wa wuna jémbaa kuttépékaa-
ngunéngwa. Wuna jémbaaké sépu yamba yangunéngwe wa.
Wunga wa vékusék-wutékwa. 4 Guné wunga yate yéku musé wa
yangunéngwa. Nakurak male kapérandi musé wa yangunéngwa.
Wani muséké gunat waaruwutékwa. Talimba guné wunéké
baasnyé ye vékulakate wunéké néma mawulé yangunén.
Yangunén pulak bulaa yamba yangunéngwe wa. 5 Yékunmba ma
vékulakangunék. Wunéké néma mawulé yangunéngwa yapaté
wa kuk kwayéngunén. Kuk kwayéngunénngé vékulakate wani
kapérandi mawulé ma kuk kwayéte yéku mawulé nakapuk ma
vékungunék. Vékute talimba yangunén pulak, guna du dakwa
wunéké waak nakapuk ma néma mawulé yandarék. Wunga
yakapuk yangunu, wa wuné gunéké yaae kure yaténgunéngwa
lam kéraae vaanjati-kawutékwa. Yawutu guné wuna du
dakwa nakapuk katik téké guné. 6 Guné ani yéku yapaté wa
yangunéngwa. Guné Nikolasna jémbaamba wulaan du dakwa
yakwa kapérandi muséké kalik yangunéngwa. Wuné waak de
yakwa muséké kalik yawutékwa.
7 “ ‘Gotna Yaamambi wuna jémbaamba yaalan du dakwat wa
wandékwa. Wandékwa kundiké vékusékngé mawulé yate waan
taake ma kurkale vékungunék. Wa wandékwa, “Kapérandi
yaambat kuk kwayén du dakwat anga wakawutékwa: Guné Gotna
gaayémba yaréte yéku miyé sék kakangunéngwa. Kate apapu

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apapu yékunmba rapéka-kangunéngwa, wani gaayémba.” Gotna
Yaamambi wunga wandékwa.’ Naandén wani néma du.”
Jisas wunga wandéka wuné Jon déku kundi wa viyaatakawutén, guné
Efesusmba tékwa du dakwaké.

Smernaséké kwayéndén kundi

8 Wani kundi watake Jisas wunat anga wandén, “Méné Smernamba
tékwa du dakwaké yékunmba vékwa néma duké wuna kundi ras ma
viyaatakaménék. Wani du dé Smernamba yatéte wuna jémbaamba yaalan
du dakwaké yékunmba véndékwa. Wuna kundi anga ma viyaatakaménék:
“ ‘Wuné taale wa rawutén. Bulaa a rawutékwa. Kukmba waak
rapéka-kawutékwa. Wuné talimba kiyaae wa nakapuk taamale
waarapén du gunat wawutékwa.
9 “ ‘Vakmi gunéké yaandékwanngé wa vékusékwutékwa. Guné musé
kapuk du dakwa yaténgunéngwanngé wa vékusék-wutékwa.
Wunga yaténgunéngwanngé kapére mawulé vékuké yambak. Got
gunat némaamba yéku musé wa kwayéndékwa. Guna gaayémba
tékwa du dakwa de ras anga wandakwa, “Nané Juda du dakwa
téte Gotna nyambalé wa yaténangwa.” Wunga wate de Got wan
du wunéké yamba yékunmba vékulakandakwe wa. Yate wa Gotna
nyambalé yamba yaténdakwe wa. De Satanna kémba wa téndakwa.
Wani du dakwa gunéké kapérandi kundi wandakwanngé wa
vékusékwutékwa. 10 Guné bari apakangél kurkangunéngwa. Kurké
yangunéngwanngé vékulakate wup yaké yambak. Satan guna
mawulé yakwe vékandékwa. Yate du rasét wandu de guné rasét
kalapusmba taakakandakwa. Wani muséké wup yaké yambak.
Vakmi nyaa tambavétik (10) male wa gunat yakandakwa. De gunat
viyaandékngé yandaru guné ma wunéké yékunmba vékulaka-
tépékate wup yakapuk yate téngunék. Wunga téngunu wawutu
guné apapu apapu wunale yékunmba rapéka-kangunéngwa.
11 “ ‘Gotna Yaamambi wuna jémbaamba yaalan du dakwat wa
wandékwa. Wandékwa kundiké vékusékngé mawulé yate waan
taake ma kurkale vékungunék. Wa wandékwa, “Kapérandi
yaambat kuk kwayén du dakwa Satanna kapérandi taalat katik
yéké daré.” Gotna Yaamambi wunga wandékwa.’ Naandén wani
néma du.”
Jisas wunga wandéka wa viyaatakawutén, guné Smernamba tékwa du
dakwaké.

Pergamumséké kwayéndén kundi

12 Wani kundi watake wunat anga wandén, “Méné Pergamummba
tékwa du dakwaké yékunmba vékwa néma duké wuna kundi ras ma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

viyaatakaménék. Wani du Pergamummba yatéte wuna jémbaamba
yaalan du dakwaké yékunmba véréndékwa. Wuna kundi anga ma
viyaatakaménék:

" 'Wuné aangé véréti kwandarén waariyandakwa kulaa kure
téwutékwa. Wani kulaa wan némbi kurkwa kulaa wa. Wani kulaa
kure tékwa du gunéké ani kundi wasatiwutékwa.

13 " 'Wuné guna gaayé wa vékusékwutékwa. Satan wani gaayémba néma
du randékwa. Randéka guné déku kundi yamba vékungunéngwe
wa. Yate wunéké yékunmba vékulakate wangunéngwa,
"Nanéké yékunmba véréndékwa. Yi wan wanana wa." Wunga
wate wuna kundit yamba kuk kwayéngunéngwe wa. Talimba
wuna kundi wakwa du Antipas gunale wa yaténdén, Satanna
gaayémba. Téndéka Satanna du wuna kundiké kalik yate wa dé
viyaandékndarén. Viyaandékndaka guné guna mawulémba apa yate
wuna kundit yamba kuk kwayéngunéngwe wa. Wunga yate yékun
wa yangunén. 14 Anga yate guné yékunmba yamba yangunéngwe
wa. Guna du ras de Balam yan yapaté wa kure tépékaa-téndakwa.
Talimba Balam Israel du dakwat paapu yandu kapérandi musé yaké
yandarénngé Balakét wakwasnyéndén. Yandéka Balak Israel du
dakwat wandén, de papungorét kwaami viyaae tuwe kwayén du
dakwale kate dele kapérandi musé yandarénngé. Guna du ras Balak
wan pulak wa kapérandi musé wa yaté-ndakwa. 15 Wunga yate guna
du ras Nikolas wan pulak kapérandi musé wa yaténdakwa. 16 Guné
wani kapérandi musat kuk ma kwayéngunék. Guné wani kapérandi
musat kuk kwayékapuk yangunu, wa wuné ayélap yare yaae wani
duwat viyaakawutékwa. Wuna tépngémba yaale tékwa kulaat wa de
viyaakawutékwa.

17 " 'Gotna Yaamambi wuna jémbaamba yaalan du dakwat wa
wandékwa. Wandékwa kundiké vékuséknge mawulé yate waan
taake ma kurkale vékungunék. Wa wandékwa, "Kapérandi
yaambat kuk kwayén du dakwat nyétmba paakwe rakwa kakému
ras kwayékawutékwa. Kwayéte det nakurak nakurak makal
waama matu nak kwayékawutékwa. Wani matumba kulé yé nak
viyaatakawutu nak du wani yéké katik vékuséknge daré. Wani
matu kéraaké yakwa du dakwa male wa vékusék-ngandakwa."
Gotna Yaamambi wunga wandékwa.' Naandén wani néma du."

Jisas wunga wandéka wa viyaatakawutén, guné Pergamummba tékwa du
dakwaké.

Taiatairaséké kwayéndén kundi

18 Wani kundi watake wunat anga wandén, "Méné Taiatairamba
tékwa du dakwaké yékunmba vékwa néma duké wuna kundi ras ma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

viyaatakaménék. Wani du Taiatairamba yatéte wuna jémbaamba
yaalan du dakwaké yékunmba wa véréndékwa. Wuna kundi anga ma
viyaatakaménék:
" 'Wuné Gotna nyaan ani kundi guné wasatiwutékwa. Wuna méni
néma yaa vérékngwa pulak wa vérékndékwa. Wuna maan wa
nyaa véte kaalékwa pulak wa yandékwa, bras ain yaputindaka
yandékwa pulak.
19 " 'Wuné guné yakwa akwi muséké wa vékusékwutékwa. Guné
nak du dakwa, Gorké waak wa néma mawulé yangunéngwa.
Guné wunéké yékunmba vékulakate wangunéngwa, "Nanéké
yékunmba véréndékwa. Yi wan wanana wa." Wunga wate wuna
jémbaa wa yékunmba kutngunéngwa. Yéku jémbaa yate wa
nak du dakwat yékun yangunéngwa. Guné némaamba vakmi
yaandéka guna mawulémba apa yate wa yékunmba téngunéngwa.
Taale yangunén musé wa yékun yan. Guné wunga yékunmba
yangunéngwanngé wa vékusék-wutékwa. 20 Yangunéngwa
nakurak kapérandi muséké male gunat wakawutékwa.
Kapérandi musé yakwa taakwa nak léku yé Jesebel gunale
wa yarélékwa. Lé paapu yate walékwa, "Wuné Gotna yémba
kundi kwayékwa taakwa a." Wunga wate paapu yate wuna du
dakwat yakwasnyéléka wa kapérandi musé yandakwa. Yate de
du dakwale kapérandi musé yate papungorét kwaami viyaae
tuwe kwayén du dakwale kandakwa. Wunga yaléka guné yi
naangunénga gunale wa yarélékwa. Lat yamba wangunéngwe,
lé guné yaasékatake yélénngé. Wunga yangunéngwanngé wa
gunat waaruwutékwa. 21 Yalékwa kapérandi musé bari yamba
waambule yakatawutékwe wa. Yalékwa kapérandi musat kuk
kwayélénngé wa mawulé yawutén. Yate rapatiwutén. Yalékwa
kapérandi musat yamba kuk kwayélékwe wa. 22 Wuné wani
kapérandi musé lat waambule yakata-kawutékwa. Wuné wawutu
lé néma kaangél kutte baat yakalékwa. Yate baka kwaakalékwa.
Léku jémbaamba wulaae kapérandi musé yan du dakwa waak
néma kaangél kutte baat yate baka kwaakandakwa. Wani du
dakwa yandarén kapérandi musat kuk kwayékapuk yandaru det
yandarén kapérandi musé waambule yakata-kawutékwa. 23 Yate
léku kundi vékukwa du dakwat viyaandék-ngawutékwa. Wunga
yawutu wuna jémbaamba yaalan du dakwa véte wakandakwa,
"Jisas akwi du dakwa yandakwa musé deku mawuléké waak
wa vékuséndékwa. Nané yéku musé yananu, wa nanat yéku
musé kwayékatakandékwa. Nané kapérandi musé yananu, wa
nanat kapérandi musé waambule yakatakandékwa." Wunga wate
wunéké wa vékusék-ngandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 " 'Gené Taiatairamba tékwa nak du dakwat wa ani kundi
wawutékwa. Gené wani taakwana kundi vékukapuk yangunénga
gunat ani kundi wawutékwa. Wani taakwana kundiké du ras
wa wakwa, "Wan Satan paakundén apakundi wa." Naandakwa.
Wani taakwana kundi vékukapuk yakwa du dakwa gunat ani
kundi wawutékwa. Wuné gené nak musé waak yangunénngé
katik waké wuté. 25 Ani kundi male wakawutékwa. Talimba
wawutén kundi ma vékutépékaa-ngunék. Yékunmba vékuté-
pékaangunu yaakawutékwa. 26 Kapérandi yaambat kuk kwayétake
wuna jémbaa yékunmba kutpékaakwa du dakwa, det mayé apa
kwayékawutékwa. Kwayéwutu de néma du dakwa téte akwi
képmaamba tékwa du dakwaké vékandakwa. 27 Wuna aapamba
kéraawutén mayé apa det kwayéwutu de apamama yate akwi
képmaamba tékwa du dakwaké apamama yakandakwa. Du apa
yate képmaamba yandarén aké taakupulapndakwa pulak, wa
apa yakandakwa. Yate néma du dakwa yatéte nak du dakwaké
vékandakwa. 28 Yandaru det ganmbamba yaalakwa kun wa
kwayékawutékwa.
29 " 'Gotna Yaamambi wuna jémbaamba yaalan du dakwat wa
wandékwa. Wandékwa kundiké vékuséknge mawulé yate waan
taake ma kurkale vékungunék.' Naandén wani néma du."

Jisas wunga wandéka wa wuné Jon déku kundi viyaatakawutén, gené Taiatairamba tékwa du dakwaké.

Sardismba tékwa du dakwaké kwayéndén kundi

3 1 Wani kundi watake Jisas wunat anga wandén: "Méné Sardismba
tékwa du dakwaké yékunmba vékwa néma duké wuna kundi
ras ma viyaatakaménék. Wani du Sardismba yatéte wuna jémbaamba
yaalan du dakwaké wa yékunmba véndékwa. Wuna kundi anga ma
viyaatakaménék:
" 'Gotna Yaamambina mayé apa taambak kaayék vétik (7) kure téte
wuné nyétmba tén kun taambak kaayék vétik (7) kure téwutékwa.
Yate wa ani kundi gunat wawutékwa.
" 'Wuné yangunéngwa akwi muséké wa vékusékwutékwa. De
gunéké anga wandakwa, "De Jisasna jémbaamba gwaandan
du dakwa wa yaténdakwa. Yatéte déké yéku jémbaa wa
yandakwa." Wunga watake de yamba vékusék-ndakwe wa.
Wuné wa vékusékwutékwa. Yéku jémbaa yamba yangunéngwe
wa. Yate gené baat yate kiyaaké yakwa du dakwa pulak wa
yaténgunéngwa. 2 Yaténgunénga wuna Néman Du Got gunat
véndéka déku mawulé gunéké yamba yékun yandékwe wa. Yéku
mawulé nakapuk ma vékungunék. Vékungunéngwa yéku mawulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ayélap wa tékwa. Vékungunéngwa yéku mawulé késkapuk
yamuké ma nakapuk apa yate yéku mawulé vékungunék.
3 Talimba guné wuna kundi yékunmba vékute wuna kundiké,
"Yi wan wanana wa," naate guna mawulémba apa yate wa
kurkale téngunén. Wunga yangunénngé ma vékulaka. Vékulakate
kapérandi musat kuk kwayétake yéku mawulé nakapuk
ma vékungunék. Yate wuna kundi yékunmba vékute guna
mawulémba ma apa yate nakapuk kurkale yaténgunék. Wunga
yakapuk yangunu, wa wuné yangunén kapérandi musé waambule
yakatamuké gunéké yaakawutékwa. Guné sél yakwa du yaaké
yakwa sapakngé vékusékngapuk yangunéngwa pulak, wa wuné
yaaké yakwa sapakngé katik vékusékngé guné. 4 Ayélapkéri du
dakwa wa guné yéku musé male yangunéngwa. Kapérandi musé
yamba yangunéngwe wa. Yéku musé wan yéku laplap pulak wa.
Kapérandi musé wan gélé laplap pulak wa. Guné ayélapkéri du
dakwa yéku musé yate wa gélé laplap yamba saawungunéngwe
wa. Guné Gorké yéndakwa yéku yaambumba yéte wa yéku
waama laplap saawuwe wunale rapéka-kangunéngwa. 5 Kapérandi
yaambat kuk kwayén akwi du dakwa wunga waama laplap
saawukandakwa. Deku yé wa kwaakwa Gotna nyéngaamba.
Wani nyéngaamba Gorale rapékaké yakwa du dakwana yé wa
kwaakwa. Wani yé katik yasnyéputiké wuté. Kapérandi yaambat
kuk kwayén du dakwa wuna aapa Got déku kundi kure gaayakwa
dunyan waak deku ménimba téndaru wakawutékwa, "Wani du
dakwa wan wuna du dakwa wa." Naakawutékwa.

6 " 'Gotna Yaamambi wuna jémbaamba yaalan du dakwat wa
wandékwa. Wandékwa kundiké vékusékngé mawulé yate waan
taake ma kurkale vékungunék.' Naandén wani néma du."

Jisas wunga wandéka déku kundi viyaatakawutén, guné Sardismba
tékwa du dakwaké.

Filadelfiaséké kwayéndén kundi

7 Wani kundi watake wunat anga wandén, "Méné Filadelfiamba
tékwa du dakwaké yékunmba vékwa néma duké wuna kundi ras ma
viyaatakaménék. Wani du Filadelfiamba yatéte wuna jémbaamba
yaalan du dakwaké yékunmba véndékwa. Wuna kundi anga ma
viyaatakaménék:

" 'Wuné Gotna du téte yéku musé male yawutékwa. Papukundi
wakapuk yate yéku kundi wawutékwa. Yi wan wanana wa. Wuné
talimba yatan du Devit yan pulak néma mayé apa wa yawutékwa.
Yate wuna kapmang wawutu wa de Gotna gaayét yékandakwa.
Wuné yaambu kuruwutu du nak nakapuk katik yatépéké dé.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wuné yaambu yatépéwutu du nak nakapuk katik kurké dé. Ani
kundi gunat wa wawutékwa.
8 " 'Guné yangunéngwa akwi muséké wa vékusékwutékwa. Guné
ayélapkéri du dakwa male wa wuna jémbaamba yaalangunén.
Yaale wuna kundi yékunmba vékungunéngwa. Wuna jémbaa
yamba yaaséka-ngunéngwe wa. Yangunénga wa wuné gunéké
yaambu kuruwutén. Kuruwutén yaambu téndu nak du nakapuk
katik yatépéké dé. 9 Du dakwa ras anga wandakwa, "Nané Juda du
dakwa nané Gotna nyambalé wa ténangwa." Wunga wate Got wan
du wunéké yamba yékunmba vékulaka-ndakwe wa. Yate paapu wa
yandakwa. Yate Gotna nyambalé yamba téndakwe wa. De Satanna
kémba wa téndakwa. Ma véku. Wuné wani du dakwat wawutu wa
vékusék-ngandakwa, wuné gunéké néma mawulé yawutékwanngé.
Vékusékte de yaae gunéké kwaati se waandé daamuké kalik
yandaru wuné apa yate wawutu de wunga yate guna yé kavérék-
ngandakwa. 10 Talimba akwi du dakwa wunat kuk kwayékapuk
yate wuna kundi yékunmba vékundarénngé wa wawutén. Guné
wuna kundi vékute wawutén pulak yate guna mawulémba apa yate
yékunmba wa téngunén. Yangunénngé wuné gunat yékun yawutu
ani képmaamba tékwa akwi du dakwaké yaaké yakwa kapérandi
musé yaandu guné apa yate yéku mawulé vékukangunéngwa.
Akwi du dakwana mawulé vékusékwuténngé wani kapérandi
musé yaakandékwa, akwi du dakwaké. 11 Guna yéku musé Gotna
gaayémba wa rakwa. Wuné gunéké bari yaakawutékwa. Wunéké
ma kaavéréngunék. Kaavéré-ngunu de nak du guna yéku musé
kéraakapuk yamuké, ma Gorké yékunmba vékulakate apa yate déku
jémbaa kuttépékaa-ngunék. 12 Wuné wawutu kapérandi yaambat
kuk kwayén du dakwa kwaat pulak tékandakwa, Gotna gaamba.
Wamba Gorale yékunmba rapékakandakwa. Yandaru wuné wuna
néma du Gotna yé deku sépémba viyaataka-kawutékwa. Wuné
Gotna gaayéna yé Kulé Jerusalem waak deku sépémba viyaataka-
kawutékwa. Wuna kulé yé waak viyaataka-kawutékwa. Kukmba
Got wandu wani gaayé Jerusalem gaayakandékwa.
13 " 'Gotna Yaamambi wuna jémbaamba yaalan du dakwat wa
wandékwa. Wandékwa kundiké vékusékngé mawulé yate waan
taake ma kurkale vékungunék.' Naandén wani néma du."

Jisas wunga wandéka wa déku kundi viyaatakawutén, guné
Filadelfiamba tékwa du dakwaké.

Laodisiaséké kwayéndén kundi

14 Wani kundi watake Jisas wunat anga wandén, "Méné Laodisiamba
tékwa du dakwaké yékunmba vékwa néma duké wuna kundi ras ma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

viyaatakaménék. Wani du dé Laodisiamba yatéte wuna jémbaamba
yaalan du dakwaké yékunmba véndékwa. Wuna kundi anga ma
viyaatakaménék:
" 'Wuné paapu yamba yawutékwe wa. Wuné Gotna kundi wa
wawutékwa. Gotna kundi rapékandékwa. Yi wan wanana wa. Got
wunat wandékwa pulak male wa wawutékwa. Got wandéka wa
akwi musé yawutén.
15 " 'Wuné guné yakwa akwi muséké wa vékusékwutékwa. Guné
wunéké yamba néma mawulé yangunéngwe wa. Guné wunat
yamba kuk kwayénguněngwe wa. Guné nyéndémba téte
vétikmawulé wa yaténguněngwa. Guné nakurakmawulé male
yangunénngé wa mawulé yawutékwa. 16 Guné wunéké néma
mawulé yakapuk yate wuna jémbaaké vétikmawulé yangunu, wa
guněké kalik yakawutékwa. Du gwiyaaké yate kakémuké kalik
yandakwa pulak, wuné guněké kalik yakawutékwa. Yate gunat
kuk kwayékawutékwa. 17 Guné anga wanguněngwa, "Némaamba
yéwaa wa kéraananén. Némaamba musé waak kéraananén
wa. Yate muséké nak yamba yapatinangwe wa." Wunga wate
yamba vékusék-nguněngwe wa. Guné Gotna ménimba gandéndu
gandéndakwa wa ténguněngwa. Guné musékapuk du dakwa pulak
wa ténguněngwa. Méni kiyaan du dakwa pulak wa ténguněngwa.
Laplapkapuk du dakwa pulak wa ténguněngwa. Guna mawulé
sépélak yandéka wa kapérandi musé ye ténguněngwa. Téte
wunga ténguněngwanngé yamba vékusék-nguněngwe wa.
18 Wunga yanguněnga wa gunat ani kundi wawutékwa. Guné ma
yaae gol matu yaa yaane yékun yakwa pulak wunga wunémba
kéraangunék. Wani gol matu wan nak pulak musé wa. Wani musé
kéraangunu, wa guna mawulé yékunmba tépékaa-kandékwa.
Guné wunémba waama laplap pulak kéraangunu, wa guné nékéti
yakapuk yate yéku mawulé male vékutépékaa-kanguněngwa.
Guné ménimba kutndakwa marasin pulak wunémba kéraangunu,
wa yékunmba vékusék-ngangunéngwa. Wunga yamunaangunu,
wa guna mawulé yékun ye yékunmba tékandékwa. 19 Wuna du
dakwaké néma mawulé yawutékwa. Yate det waarute yandarén
kapérandi musé waambule yakatawutékwa, de yéku yapaté
vékusék-ndarénngé. Guné wunga yawutékwanngé vékulakate ma
yéku yapaté male yangunék. Yangunén kapérandi musé akwi ma
yaasékangunék.
20 " 'Ani gwaaménja kundi ma véku. Guna pétémba wa
kaavétéwutékwa. Guné wunéké pété naapimuké wa téwutékwa.
Guné yangunén kapérandi musat kuk kwayétake wuna kundi
vékwe wunéké pété naapiye, "Ma yaala," naangunu, wa wuné

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wulaae gunale yarékawutékwa. Yaréte gunale kakému kawutu
wunale kakangunéngwa. 21 Talimba néma mayé apa yate Satanna
mayé apat wa taalékérawutén. Taalékére wa bulaa wuna aapale
rawutékwa, néma duna taalémba. Kapérandi yaambat kuk kwayén
du dakwat wawutu de waak rakandakwa, wunale.
22 " 'Gotna Yaamambi wuna jémbaamba yaalan du dakwat wa
wandékwa. Wandékwa kundiké vékuséknge mawulé yate waan
taake ma kurkale vékungunék.' Naandén wani néma du."
Jisas wunga wandéka wa wuné Jon déku kundi viyaatakawutén, guné
Laodisiamba tékwa du dakwaké.

Gotna gaayémba déku yé kavérékndakwa

4 1 Wani kundi wandéka wuné Jon yéngan pulak kwaae véwutén
Gotna gaayéna pété naapiye téndéka. Véwutéka talimba wunat
wan kundi paati waandaka waakwa pulak waate wunat wandén, "Méné
ani taalat ma yaalaménu wuné kukmba yaaké yakwa muséké ménat
wakwasnyé-kawutékwa." Naandén. 2 Wunga wandéka Gotna Yaamambi
bari wuna mawulémba wulaae randéka véwutén déku gaayémba néma
duna jaambémba du nak randéka. 3 Wani jaambémba randéka véwutén
du déku saawi nyaa véte kaalékwa pulak yan. Néma yéwaa kwayéte
kéraandarén yéku matu pulak déku sépé wa nyaa véte kaalékwa pulak
yan. Wani matuna yé jaspa ambét konilian wa. Randékwa jaambémba
kwalawut nak wa tén. Wani kwalawutna nyaap wan baaréngu male wa.
Emeral matu pulak wa nyaa véte kaalékwa pulak yan. 4 Néma dunyansé
nakurak dumi kaayék vétik vétik (24) randakwa jaambémba ranyawe
ye randaka wa wani du nyéndémba randén. Ranyawe ye rakwa néma
dunyansé de waama laplap saawuwe gol matumba yandarén hat deku
maakamba saapndarén. 5 Nyéndémba rakwa néma duna taalémba
wa nyét kusnyérakén. Kusnyérakndéka vékuwutén kundi bulndaka
jatndu yandéka. Wani du rakwa jaambé tékwanmba téwaayé yaa
taambak kaayék vétik (7) téte véréktan. Wani téwaayé yaa wan Gotna
Yaamambina mayé apa taambak kaayék vétik (7) wa.
6 Nyéndémba rakwa néma duna jaambé tékwanmba néma gu kwaawu
téndéka véwutén. Wani néma gu kwaawu saawi véndakwa glas pulak
wa yan. Mawulé kulé tékwa musé vétik vétik néma du rakwa taalémba
ténya we ye téndarén. Wani muséna méni késépéri wa. Deku saawi, kuk,
biyasakumba waak ménimama yan. 7 Wani mawulé kulé tékwa musé nak
wan néma waaléwasa laion pulak wa. Nak kaara bulmakau pulak wa.
Nak duna saawi pulak kurén wa. Nak dé néma kaandi nyétmba wuré
yékwaakwa pulak wa. 8 Wani mawulé kulé tékwa musé nak nak deku
yékngaa taambak kaayék nakurak (6) wa tékésén. Késépéri méni wa
deku saawi, kuk, biyasakumba waak tékésén. Akwi gaan nyaa gwaaré

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waatépékandakwa. Wani gwaaré yamba yaap yaréte waandakwe wa.
Yate anga waandakwa:

Néman Du Got akwi muséké wa néma mayé apa yandékwa. Dé yékun wa. Dé yékun wa. Dé yéku yapaté male yandékwa.
Talimba randén. Bulaa randékwa. Rapéka-kandékwa apapu apapu.

9 Wunga waate Néman Du Got yéku jaambémba rate apapu apapu rapékate apa yandékwanngé wa gwaaré waandakwa. Yate déké mawulé tawulé yate déku yé kavéréknda kwa. Apapu apapu wunga male yaténdakwa. 10 Yandaka yanyawe ye rakwa néma dunyan de apapu apapu rapékakwa Néman Du Gotna ménimba kwaati se waandé daandakwa. Daate gol matumba yandarén hat raapiye Néman Du Got randékwanmba taakandakwa. De Got néma du rapéka-ndékwanngé vékulakate wa hat raapiye wamba taakandakwa. 11 Yate gwaaré anga waandakwa:

Méné Got méné nana Néman Du wa.
Méné male wa yéku yapaté yapéka-ménéngwa.
Méné akwi musé yaménén.
Ména mawulémba vékulakate wa wani musé yaménénga bulaa akwi musé a téndékwa.
Wunga yaménénngé vékulakate nané ména mayé apaké gwaaré waate ména yé apapu apapu kavéréknangwa.

Wunga waandakwa.

Jon kétaakndarén nyéngaa véndén

5 1 Wani néma du yéku jaambémba rate déku yékutuwa taambamba kétaakndarén nyéngaa nak kure randéka véwutén. Wani nyéngaamba kundi wa kwaakwa kuksaku biyaasakumba waak. Talimba wani nyéngaamba bi pulak musé taambak kaayék vétikét (7) kusnyaa-takandarén. 2 Wani musé vétake véwutén Gotna kundi kure gaayate néma mayé apa yakwa du nak téte némaanmba waandéka. Waate anga wandén, “Yéku yapaté yakwa du male wa wani bi pulak musé raawuteke wani nyéngaa raapikandékwa. Kandé wunga yaké ya?” Naandén.

3 Wunga wandéka nyéngaa raapiye awula véké yakwa du nak nyét, képmaa, andéla yaalé képmaamba yamba te wa. 4 Wani duké waake vékapuk yandaka wuna mawulé kapére yandéka némaanmba géraawutén. 5 Géraawutéka néma du nak wunat wandén, “Géraaké yambak. Ma vé. Judana kémngé néma du nak wa téndékwa. Dé Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu wa. Dé néma mayé apa wa yandékwa. Yate Satanét wa taalékérandén. Taalékére dé wani nyéngaamba kusnyaatakandarén bi pulak musé raawuteke wani nyéngaa raapikandékwa.” Naandén.

Jon Nyansipsip véndén

6 Wani kundi vékutake véwutén Nyansipsip nak, néma du rakwa jaambé tékwanmba téndéka. Dé mawulé kulé tékwa musé vétik

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vétik, yanyawe ye rakwa néma dunyanna nyéndémba wa téndén.
Dé viyaandékndaka taamale waarapén nyansipsip pulak wa téndén.
Kaara taambak kaayék vétik (7) wa tén. Méni taambak kaayék vétik
(7) wa tén. Wani kaara taambak kaayék vétik wani méni waak wan
Gotna Yaamambina mayé apa wa. Got wandéka wani mayé apa wa
akwi képmaat yéndakwa. 7 Got yéku jaambémba rate wani nyéngaa
déku yékutuwa taambamba kure randéka wani Nyansipsip ye wa wani
nyéngaa kéraandén. 8 Kéraandéka de mawulé kulé tékwa musé vétik
vétik, yanyawe ye rakwa néma dunyan waak de Nyansipsipké kwaati
se waandé daandarén. Wani néma dunyan nak nak gita pulak musé
kure gol matumba yandarén dis waak kutndarén. Wani dismba yaa
yamungandaka yaasnyé yaalate yéku yaama yakwa musé wa vékuléke
tan. Wani yaasnyé wan Gotna du dakwa dat waatakundakwa kundi pulak
wa.

9-10 Wani néma dunyan, mawulé kulé tékwa musale wani Nyansipsip
Jisasna yé kavérékte kulé gwaaré nak anga waandarén:

Ménat viyaandaka ména nyéki vaakundéka wa kiyaaménén.
Kiyaae du dakwat wa kéraaménén, de Gotna du dakwa téndarénngé.
Méné késpulak nakpulak kémba tékwa du dakwa, késpulak
nakpulak kundi bulkwa du dakwa, késpulak nakpulak sépé kurén
du dakwa, késpulak nakpulak képmaamba tékwa du dakwa
wunga det wa kéraaménén, de Gotna du dakwa téndarénngé.
Kéraae méné waménénga de Gotna gaamba jémbaa yakwa duna
taalé kéraae téte nana Néman Du Gotna kémba yaale déké jémbaa
yate déku yé kavérékndakwa.
Kukmba de ani képmaamba tékwa du dakwaké néma du dakwa
rakandakwa.
Méné wunga yatake wani nyéngaa kéraae kusnyaatakandarén bi
pulak musé raawuteke wani nyéngaa raapiké wa apa yaménéngwa.

Wunga waandarén.

Jisasna yé kavérékndarén

11 Wani kundi vékutake wa nakapuk véte vékuwutén Gotna kundi kure
gaayakwa dunyan némaamba gwaaré waandaka. Wani dunyan ayélap
yamba yé wa. De némaamba wa. De mawulé kulé tékwa musé, akwi
néma dunyan waak de akwi néma du rakwa jaambé tékwanmba ténya we
ye téndarén. 12 Téte gwaaré némaanmba anga waandarén:

Talimba viyaandékndarén Nyansipsip dé yéku yapaté male yate wa
randékwa.
Rate néma du rapéka-kandékwa.
Rate késépéri yéku musé, yéku mawulé, néma mayé apa waak
Gotmba kéraakandékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yandu akwi du dakwa déku yé kavérék-ngandakwa.
Yate déku mayé apaké kundi wate déké mawulé tawulé yakandakwa.
13 Wunga waandaka vékuwutén Got yan akwi musé gwaaré waandaka. Nyét, képmaa, andéla yaalé képmaa, wamba tékwa musé, solwaramba tékwa musé, de akwi gwaaré waandaka vékuwutén. Akwi taalémba tékwa akwi musé anga waandarén:
Nana néma du Got wa néma du rakwa jaambémba randékwa.
Nané déku yé wani Nyansipsip Jisasna yé waak apapu apapu kavérék-nganangwa.
Bérku néma mayé apaké kundi wate bérké mawulé tawulé yapéka-kanangwa apapu apapu.
14 Wunga waandaka de mawulé kulé tékwa musé vétik vétik wa wan, "Yi wan wanana wa." Wunga wandaka Got rakwa jaambé tékwanmba yanyawe ye rakwa néma dunyan déké kwaati se waandé daandarén.

Jisas nyéngaamba kusnyaa-takandarén bi pulak musé raawutekndén

6 1 Wani Nyansipsip Jisas wani nyéngaa kure téte kusnyaatakandarén bi pulak musé nak raawutekndéka vévutén. Vétake vékuwutén mawulé kulé tékwa musé nak kundi bulndéka. Déku kundi wan jatndu yakwa pulak wa. Yate anga wandén, "Méné ma yaa." Naandén. 2 Wunga wandéka vévutén waama hos nak. Wani hosmba du nak rate vésék gwalpék kure randén. Waariyate deku maamat viyaasandandaka kwayéndakwa hat nak déku maakamba saaptakandarén. Saaptakandaka dé apamama yate waariyakwa du déku maamat viyaasandamuké wa yéndén.
3 Wani Nyansipsip nyéngaamba kusnyaa-takandarén bi pulak musé nak waak raawutekndéka vékuwutén mawulé kulé tékwa musé nak waak anga wandéka, "Méné ma yaa." 4 Wunga wandéka nak hos yaalan. Wani hosna sépé gwaavé male. Wani hosmba ran duwat waariyandakwa néma kulaa nak kwayéndarén. Kwayéndaka Got wani duwat wandén, "Méné mayé apa kéraae du dakwana yéku mawulé yaavan kurkaménéngwa. Yaménu de waaru waariyate deku duwat viyaandék-ngandakwa." Naandén.
5 Wani Nyansipsip nyéngaamba kusnyaatakandarén bi pulak musé nak waak raawutekndéka vékuwutén mawulé kulé tékwa musé nak waak wandéka, "Méné ma yaa." Naandéka vévutén gélé male hos nak yaandéka. Wani hosmba ran du musé kaayéte naakindakwa musé nak déku taambamba kure randén. 6 Kure randéka vékuwutén mawulé kulé tékwa musé tan nyéndémba kundi nak waak anga wandéka, "Méné waménu kaandé yakwa sékét yaandu kakémuna yéwaa kusorékandakwa. Kusoréndaru du dakwa néma yéwaat kakému ayélap ayélap

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kéraakandakwa. Du nakurak nyaa jémbaa ye wani jémbaana yéwaa
kéraae kwayéte rais tékwa dis nakurak male kéraakandékwa. Du nakurak
nyaa jémbaa ye wani jémbaana yéwaa kéraae kwayéte kakému tékwa dis
kupuk male kéraakandékwa. Oliv kulak, wain kulak waak wani muséna
yéwaa baka yénga téndu. Wani yéwaa kusoréndarénngé waké yambak."
Naandén.
7 Wani Nyansipsip nyéngaamba kusnyaa-takandarén bi pulak musé
nak waak raawutekndéka vékuwutén mawulé kulé tékwa musé nak
waak wandéka, "Méné ma yaa." Naandén. 8 Naandéka véwutén taana
male hos nak yaandéka. Wani hosmba ran du déku yé Kiyaan Du wa. Dé
yaandéka déku kukmba nak du yaan. Déku yé wan Kiyaan Du Dakwa
Tékwa Taalé wa. Got wandéka de ani képmaamba tékwa akwi du dakwa
kém vétik vétik téndarén. Téndaka bérét wandén, "Nakurak kémngé béné
apamama yate det ma viyaandékmbénu. Rasét waariyandakwa kulaat
ma viyaambénu. Béné ma wambénu de ras néma kaandé yate ras baat
yate kiyaandaru rasét baangmba tékwa kwaami tindaru kiyaakandakwa."
Bérét wunga wandén.
9 Wani Nyansipsip nyéngaamba kusnyaatakandarén bi pulak musé
nak waak raawutekndéka véwutén Gorké musé kwayéndakwa jaambé
arulamba kiyaan du dakwana kwaminyan tékéséndaka. Talimba wani
du dakwa Gotna kundi vékute wate nak du dakwana ménimba téte Jisas
Kraiské wa kundi waténdarén. Waténdaka déku maama deku kundiké
kalik yate wa det viyaandékndarén. Viyaandékndaka deku kwaminyan
wamba tékéséndaka wa véwutén. 10 Véwutéka de wani kiyaan du
dakwana kwaminyan némaanmba waate anga wandarén, "Nana Néman
Du, méné akwi du dakwaké néma du wa raménéngwa. Méné yéku
yapaté male wa yapékaménéngwa. Méné paapu yamba yaménéngwe wa.
Képmaamba tékwa du nanat viyaandékndarén. Taale katik nyaa yéndu
méné kot vékukwa néma du rate du dakwa yan muséké kundi wate nanat
yandarén kapérandi musé det waambule yakataké méné?" Naandarén.
11 Wunga wandaka Got det nak nak waama laplap kwayéte det
anga wandén, "Guné taale ayélap yaap ma yaréngunu. Wuné wuna
du dakwaké ras waak wa wawutén. De waak yangunén pulak wuna
jémbaamba yaale Jisaské kundi wakandakwa. Wandaru képmaamba
tékwa du gunat viyaandékndarén pulak, det waak viyaandékndaru
kukmba wuné gunat yandarén kapérandi musé det waambule
yakatakawutékwa." Naandén Got.
12 Wani Nyansipsip nyéngaamba kusnyaatakandarén bi pulak musé
nak waak raawutekndéka nakapuk véwutén. Raawutekndéka véwutéka
néma waalé génén képmaamba. Géndéka nyaa nak pulak ye wa gélé
yan, gélé gaalé yan laplap pulak. Yandéka baapmu nak pulak ye lé
nyéki pulak gwaavé yan. 13 Yandéka nyétmba tékwa kun, néma wimut

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kutndéka aak yakapuk yan kulé miyé sék vaakérkwa pulak, wa kun
képmaamba vaakérén. 14 Nyéngaa valambatndakwa pulak wa nyét waak
wunga valambare yén. Yéndéka akwi némbu, akwi ailan waak téndarén
taalé yaasékatake yéndarén. 15 Yéndaka de képmaana néma du, maaka
du, waariyakwa duna néma du, némaamba yéwaa kuretékwa du, apa
tapa yakwa du, nak duna kundimba vékute wandakwa pulak jémbaa
yakwa du dakwa, deku mawulémba vékulakate mawulé yandakwa
jémbaa yakwa du dakwa, wani du dakwa akwi de képmaamba tén
kwaawu, némbumba ran néma matumba waak, wamba wa paakundarén.
16 Paakute waate anga wandarén, "Némbu, néma matu waak guné ma
vaakére nanat saaptépé. Got néma du rakwa jaambémba rate nanat
vémuké kalik yanangwa. Wani Nyansipsip nanat rakarka yate dé nanat
vémuké kalik yanangwa. 17 Bét nané yan kapérandi muséké rakarka
yate nanat waambule yakatakwate yambérékwa néma nyaa wa yaan.
Yénga pulak bérku ménimba téké nané? Bérku ménimba témuké nékéti
yanangwa. Bét nanat vémuké kalik yanangwa." Naandarén.

Israel du dakwa némaamba (144,000)

7 1 Wani musé yéndéka véwutén Gotna kundi kure gaayakwa du vétik
vétik képmaana waambu vétik vétikmba téndaka. Téte képmaamba
kurkwa wimut vétik vétik kulkindaka wimut yamba kure wa. Képmaa,
képmaamba tékwa gu, miyémba waak wimut yamba kure wa. 2 Talimba
Got wani duwat wa wandén, "Guné apa yate képmaa, képmaamba
tékwa gu waak ma yaavan kutngunék." Wunga wandéka wa bulaa téte
de wimut kulkindarén. Yandaka véwutén. Apapu apapu rapékakwa
du Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak nyaa yaalakwa taalémba
yaandén. Gotna yé viyaatakaké yandékwa musé kure yaandéka véwutén.
3 Wani du yaae némaanmba waate det anga wandén, "Guné képmaa,
képmaamba tékwa gu, miyé waak bari yaavan kurké yambak. Taale
nana Néman Du Gotna mak déku jémbaa yakwa du dakwana saawimba
viyaataka-kanangwa. Yananu kukmba wani musé ma yaavan kutngunék."
Naandén.
4 Wunga wandéka de Gotna mak némaamba du dakwana saawimba
viyaatakandaka deku namba wa vékuwutén. Wan 144,000 wa. De
Israelna akwi kém deku du dakwa ras kéraae deku saawimba wa Gotna
mak viyaatakandarén. Anga viyaatakandarén:
5-8 Judana kém 12,000
Rubenna kém 12,000
Gatna kém 12,000
Aserna kém 12,000
Naptalina kém 12,000
Manasena kém 12,000

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Simeonna kém 12,000
Livaina kém 12,000
Isakarna kém 12,000
Sebulunna kém 12,000
Josepna kém 12,000
Benjaminna kém 12,000
Wani du dakwa akwi deku saawimba Gotna mak wa viyaatakandarén.

Némaamba du dakwa Gotna yé kavérékndarén

9 De wunga viyaatakandaka véwutén némaamba du dakwa jaawuwe
téndaka. Du wani du dakwat naakiké yapati-kandakwa. Némaamba
wa téndarén. Wani du dakwa akwi képmaa, akwi kémba waak wa
yaandarén. De késpulak nakpulak sépé wa kutndarén. Yate késpulak
nakpulak kundi bulndarén. Wani du dakwa néma du rakwa jaambé
tékwanmba téte Got ambét wani Nyansipsipna ménimba téndarén. De
sémény waama laplap saawuwe mawulak gaanga pulak musé deku
taambamba kure téndarén. 10 Téte némaanmba waate anga wandarén,
"Yéku jaambémba rakwa du, nana Néman Du Got ambét dale tékwa
du wani Nyansipsip bét Satanna taambamba nané wa kéraambérén.
Kéraambéréka a Gotna yéku gaayémba rapéka-nangwa." Naandarén.
11 Wunga wandaka Gotna gaayémba tékwa akwi du néma du rakwa
jaambé tékwanmba tényawe ye téndarén. Wani néma dunyan némaamba,
mawulé kulé tékwa musé vétik vétik, Got, wani Nyansipsip waak
nyéndémba téndaka Gotna kundi kure gaayakwa dunyan tényawe ye
téndarén. Téte Gotna ménimba kwaati se Gorké waandé daandarén.
12 Daate anga wandarén, "Yi wan wanana wa. Nané nana Néman
Du Gorké mawulé yate néma mawulé tawulé ma yakwak. Dé yéku
mawulé male wa vékundékwa. Nané déké mawulé yate déku yé ma
kavérékngwak. Dé kapmang wan nana Néman Du wa. Akwi néma duwat
wa taalékérandén. Déku mayé apa wan némaan wa. Déku mayé apaké
wate déku yé ma kavérék-pékakwak, apapu apapu. Yi wan wanana wa."
Wunga wandarén.

Wani du dakwaké kundi wandarén

13 Wani du dakwa wunga wandaka néma du nak wunat anga wandén,
"Wani sémény waama laplap saawan du dakwa wan kandé? De yani
gaayémba daré yaak? Méné wani muséké méné vékuséku?" Naandén.
14 Wunga waatakundéka dat anga wawutén, "Yamba wa. Néma du,
méné kapmang wa vékusék-ménéngwa. Wunat ma wa." Naawutéka
wunat wandén, "Gotna maama det viyaandarén sapak wani du
dakwa néma kaangél wa kutndarén. Kure kiyaae wani Nyansipsipna
nyékimba deku laplap yakwasnyéndaka wa laplap waama yan. 15 Wunga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandarénngé de Got rakwa jaambé tékwanmba wa téndakwa. Téte gaan nyaa déku gaamba téte déku yé wa kavérékndakwa. Yandaka Got wani jaambémba rate det yékun yakandékwa, nak du det yaavan kurkapuk yamuké. 16-17 Wani Nyansipsip Got rakwa jaambé tékwanmba téte deké yékunmba vékandékwa, du déku sipsipké séngite véréndékwa pulak. Yate det kure yéndu de képmaamba wikwa kulak kakandakwa. Kate apapu apapu yékunmba rapéka-kandakwa. Dé deké yékunmba véndu det nakapuk kaandé yakapuk yate det nakapuk kulak katik yaké dé. Dé deké yékunmba véndu nyaa deku sépémba némaanmba nakapuk vékapuk yandu yaa deku sépémba nakapuk katik yaanngé dé. De géraandaru Got deku méniyangu létékndu yékunmba male yarékandakwa. Nakapuk katik géraaké daré. Yékunmba male rapéka-kandakwa." Wunat wunga wandén.

Jisas kuk nyéngaamba kusnyaa-takandarén bi pulak musé raawutekndén

8 1 Wani Nyansipsip kuk nyéngaamba kusnyaatakandarén bi pulak musé raawutekndéka nyétmba kundi yamba bulndakwe wa. Ayélap sapak akwi yakélak male téndarén. 2 Téndaka kukmba véwutén Gotna kundi kure gaayakwa dunyan taambak kaayék vétik (7) téndaka. Wani dunyan wan Gotna ménimba tépékaakwa dunyan wa. Det wa waandakwa paati taambak kaayék vétik (7) kwayé-ndarén. 3 Kwayéndaka Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak yaae Gorké musé kwayéndakwa jaambé tékwanmba téndén. Dé gol matumba yandarén dis nak kure téndén. Kure téndéka wa yaa yamungandaka yéku yaama yakwa némaamba musé dat kwayé-ndarén. Dé wani musé Gorét waakwa du dakwana kundiale gol matumba yandarén jaambémba taakandénngé wa dat kwayéndarén. Wani musé Gotna du dakwana kundiale Gorké musé kwayéndakwa jaambémba taakandénngé, wa dat kwayéndarén. Wani jaambé Got rakwa jaambé tékwanmba wa téndén.

4 Wani dis kure tékwa du yéku yaama yakwa musé dismba yaa yaandéka dé yaasnyé yéku yaama yate Gorét waakwa du dakwana kundiale wa Gorké waaréndén. 5 Yandéka wani du yéku yaama yakwa musé rakwa dis kéraae, Gorké musé kwayéndakwa jaambémba ran yaa kéraae, wani dismba taakandén. Taake yaa ani képmaat vaanjangendén. Vaanjangendéka késépéri apu jatndu yandéka némaanmba kundi bulndarén. Bulndaka nyét kusnyérak yandéka néma waalé wa génén.

Gotna kundi kure gaayakwa du vétik vétik paati waandarén

6 Gotna kundi kure gaayakwa dunyan taambak kaayék vétik (7) de paati taambak kaayék vétik (7) kure téte wa waaké yaténdarén.

7 Du nak déku paati waandén. Waandéka néma maas viyaakwa pulak, ais pulak musé wa képmaamba vaakérén. Yaa, nyéki waak wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

képmaamba vaakérén. Ani képmaa akwi miyé waak muniye tambék
kupuk yandéka wani musé vaakérén. Vaakétndéka yaa képmaamba ran
musé wa nak tambék yaanén. Tambék vétik baka wa yékunmba tan.
Wani tambék vétik yaa yamba akwi musé yaane wa. Akwi yéku waara
male akwi taalémba yaa yaandén.
8 Du nak waak déku paati waandén. Waandéka yaa yaanngwa néma
némbu pulak musé vaanjandandaka solwaramba vaakérén. Vaakétndéka
wa solwaramba nak tambék nyéki pulak yan. Solwarana tambék vétik
baka yékunmba tan. Wani tambék nyéki pulak yamba yandékwe wa.
9 Solwaramba tékwa akwi musé muniye tambék kupuk randéka nak
tambék wa kiyaan. Kiyaandéka tambék vétik yékunmba yatémbérén.
Yamba kiyaambérékwe wa. Akwi sip taalé kupukmba yaténdaka
nak taalémba sip wa kapére yan. Yandéka taalé vétikmba sip yékun
yaténdarén. Kapére yamba yandakwe wa.
10 Du nak waak déku paati waandén. Waandéka néma kun nak
tépmangéra yaa vérékngwa pulak vérékte nyét yaasékatake vaakétndén.
Kaambélé, képmaamba wikwa kulak waak muniye tambék kupuk
yandéka wa nakurak tambékmba vaakérén. Vaakétndéka tambék vétik
yékunmba tan. Wani kun wani tambék vétikmba yamba vaakétndékwe
wa. 11 Wani kunna yé wan Nyéngi Yakwa Musé wa. Wani kun
képmaamba tékwa kulak nak tambékmba vaakétndéka wani tambékmba
tékwa kulak néma nyéngi wa yan. Yandéka némaamba du dakwa wani
kulak kate kiyaandarén. Tambék vétikmba tékwa kulak yékunmba tan.
Nyéngi yamba yandékwe wa.
12 Du nak waak déku paati waandén. De nyaa, baapmu, akwi kun
muniye tambék kupuk yandaka wani du waandéka nakurak tambék gélé
yan. Yate kapére yandén. Yandéka nyaa, baapmu, akwi kun tambék vétik
yékunmba tan. Kapére yamba yandékwe wa. Yandéka nyaa, baapmu, kun
yamba yékunmba véndakwe wa. Gaan nyaa waak, nyaa, baapmu, kun ras
vékapuk yandaka wa ganngu ye tan.
13 Yandaka véwutén kaandi nak anjoré nyétmba wure yéndéka.
Véte vékuwutén némaanmba waate anga wandéka, “Yéki. Sémbéraae.
Képmaamba tékwa du dakwaké sémbéraa yawutékwa. Gotna kundi
kure gaayakwa du kupuk deku paati yamba waandakwe wa, wayéka.
Waandaru képmaamba tékwa du dakwa néma kaangél kurkandakwa.”
Naandén.

Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak paati waandén

9 1 Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak déku paati waandéka
véwutén kun nak képmaamba kwaandéka. Talimba wani kun
nyétmba yaae wa képmaamba vaakétndén. Wani kun wan du nak wa.
Néma ayéréng nak wa tén. Du yaasande véte andamba rakwa képmaa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

véké yapati-kandakwa. Yaambu nak wani ayéréngmba daawulin.
Wani yaambumba pété nak tén. Wani duwat wani pété naapindakwa
ki kwayéndarén. 2 Kwayéndaka wani pété naapindéka néma yaa
yaante waarékwa yaasnyé pulak wani ayéréngmba yaalan. Yaale
nyaa taakatépéndéka nyét gélé yan. 3 Yandéka némaamba jap wani
yaasnyémba yaalate képmaat daawulindarén. Daawulindaka Got det
wandén, "Guné du dakwat ma tingunék. Kulaapati tikwa pulak du
dakwat ma tingunék. 4 Yate guné waara, nyaam, miyé, miyé gaanga waak
yaavan kurké yambak. Guné saawimba wuna mak kwaakapuk yakwa du
dakwat male ma yaavan kutngunék. 5 Guné baapmu taambak wani du
dakwat tikangunéngwa. Yate det viyaandékngé yambak. Wani du dakwa
de néma kaangél yénga kutndaru." Naandén wani japét. Wani jap du
dakwat tindaru kaangél kurkandakwa, kulaapati tindaka kaangél yakwa
pulak. 6 Wani sapak du dakwa kiyaaké yandakwa yaambuké waakte katik
véké daré. Kiyaamuké néma mawulé yate de katik kiyaaké daré.
7 Wani jap anga yandaka véwutén. De waariyaké yékwa hos pulak wa
téndarén. Deku maakamba gol matumba yandarén hat pulak tékésén.
Deku saawi wan duna saawi pulak wa. 8 Deku némbé taakwana némbé
sémény yan pulak wa sémény yan. Deku némbi laionna némbi apamama
yakwa pulak wa apamama yan. 9 Deku maatumba kapamba yandarén
laplap pulak saawundarén. De wure yéndaka deku yékngaamba
waakwa kaap wan waariyaké yékwa némaamba hos yéndaka waakwa
pulak wa waakwa. 10 Deku géni wan kulaapatina géni pulak wa. De
baapmu taambak wani génit du dakwa viyaandaru wa néma kaangél
kurkandakwa, kulaapati tindaka néma kaangél kutndakwa pulak. 11 Deku
néma du wan wani ayéréng-ngé vérékwa du wa. Hibruna kundimba
wani duké déku yé anga wandakwa, "Abadon." Naandakwa. Grikna
kundimba anga wandakwa, "Apolion." Naandakwa. Nana kundimba anga
wanangwa, "Akwi Musé Yaavan Kurkwa Du." Naanangwa.
12 Taale yaan kapérandi musé wa késén. Kapérandi musé vétik bét
wayéka yaakapuk tékwa. Bét wayéka kukmba yaakambérékwa.

Du nak waak déku paati waandén

13 Du nak waak déku paati waandéka vékuwutén, Gorké musé
kwayéndakwa jaambéna waambumba kundi nak bulndéka. Wani
jaambé wan gol matumba yandarén jaambé wa. Dé Got rakwa jaambé
tékwanmba wa téndén. Wani jaambéna waambu vétik vétikmba kundi
nak bulndéka vékuwutén. 14 Bulte paati waatan duwat anga wandén,
"Méné ma ye waménu de Gotna du vétik vétik Yufretis waandakwa
néma kaambélé tékwanmba yare yéndaru. Talimba Got det wandén,
de wamba yaréndarénngé." Naandén. 15 Wani du vétik vétik Got waké
yandékwa nyaa, sapak, kwaaréké waak kaavéréndarén. Kaavéréndaka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wani du Gotna kundi det kwayéndéka yéndarén, ani képmaamba tékwa
du dakwana nakurak kémét viyaandék-ndarénngé. Wunga yandaru ani
képmaamba tékwa du dakwana kém vétik yékunmba tékandakwa. Wani
kém vétikét katik viyaandékngé daré. 16 Wani du vétik vétik yéndaka
deku kukmba yaan hosmba ran du wan de némaamba wa. Ayélapkéri
dunyan yamba yaandakwe wa. Némaamba dunyan wa yaandarén (200
milion). De naakindaka wa vékuwutén.
17 Wani musé vétake véwutén hos, hosmba ran du waak anga yandaka.
Du kapamba yandarén laplap maatumba saawundaka wani laplap ras
gwaavé, yaa vérékngwa pulak, ras gélé, nyaa véndéka nyét gélényét
tékwa pulak, ras taana, wunga yawuran. Hosna maaka wan laionna
maaka pulak wa. Yaa yaante wa yaasnyale hosna kundimba yaale yén.
Yaa yaanngwa taana matu waak wa deku kundimba yaale yén. 18 Wani
yaa, yaasnyé, matu waak yaale yéndaka wa ani képmaamba tékwa du
dakwana nakurak kém kiyaasanda-ndarén. Kém vétik wa yékunmba
tén. Wani kapérandi musé kupuk kém vétikna du dakwat yamba yaavan
kutndékwe wa. 19 Wani hosna tépngé génimba waak wa mayé apa tan.
Deku géni wan kaambena maaka pulak wa téndarén. Téte du dakwat
tindaka néma kaangél kure kiyaasanda-ndarén.
20 Kiyaakapuk wayéka tékwa du dakwa akwi wani musé vétake
Gorké yamba wup yandakwe wa. Yate kapérandi muséké yamba kuk
kwayéndakwe wa. Yate kutakwana yé wayéka kavéréktépéka-ndarén.
Gol matu, silva matu, bras matu, baka matu, miyémba waak yandarén
papungotna yé wayéka kavérék-pékaténdarén. Papungot vékapuk
yate, kundi vékukapuk yate, yamba yeyé yaayandakwe wa. 21 Wani
du dakwa wani musé kuk kwayékapuk yate ani kapérandi musé waak
yapékandarén. Du dakwat ras viyaandékndarén, kus tundarén, nak du
dakwale kapérandi musé yandarén, musé sél yandarén, wunga yate wa
kapérandi musé yatépékandarén. Wani kapérandi muséké yamba kuk
kwayéndakwe wa.

Gotna kundi kure gaayakwa du Jonét nyéngaa kwayéndéka kandén

10 1 Wani musé yandaka véwutén apa yakwa du nak Gotna
gaayémba re gaayandéka. Dé buwi pulak laplap saawundéka
kwalawut nak déku maakamba taawe tan. Déku saawi nyaa véte
kaalékwa pulak wa yan. Déku maan vétik wan yaa yaanngwa kwaat
pulak wa yan. 2 Déku taambamba makalkéri nyéngaa nak raapiye kure
téndén. Kure téte déku yékutuwa maan solwaramba vaakite akituwa
maan képmaamba vaakindén. 3 Vaakite laion waakwa pulak némaanmba
waandén. Waandéka nyét apu taambak kaayék vétik (7) déku kundi
kaatate jatndu yandén. 4 Yandéka jatnduna kundi nyéngaamba
viyaatakaké yawutén. Yawutéka kundi nak Gotna gaayémba anga

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wandén, “Wani jatndu bulén kundi ména mawulémba ma taaka téndu.
Nyéngaamba viyaatakaké yambak.” Naandén.
5 Wandéka Gotna gaayémba gaaye solwaramba vaakite képmaamba
vaakiye téndéka véwutén du, déku yékutuwa taamba Gotna gaayét
kusoréndén. 6 Kusoréte anga wandén: “Got nyét, nyétmba tékwa akwi
musé waak yandén. Képmaa, képmaamba tékwa akwi musé waak
yandén. Képmaamba tékwa gu, gumba tékwa akwi musé waak yandén.
Apapu apapu rapékandékwa. Déku yémba wawutékwa. Dé talimba
wandén pulak bulaa yakandékwa. Yi wan wanana wa. 7 Gotna kundi
kure gaayakwa du nak waak déku paati waandu wani nyaa Got talimba
wandén pulak yakandékwa. Dé talimba déku yémba wate déku jémbaa
yakwa duwat wandén pulak yakandékwa. Yi wan wanana wa.” Naandén.
8 Wandéka takamba Gotna gaayémba gaayan kundi wunat nakapuk
wandén, “Méné ye wani nyéngaa ma kéraaménék, solwaramba vaaki
képmaamba vaaki ye tékwa duna taambamba.” Naandén.
9 Wunga wandéka Gotna kundi kure gaayan duké ye dat wawutén,
“Wunat wani makal nyéngaa ma tiyaaménék.” Naawutén. Wunga
wawutéka wunat wandén, “Ma kéraae kaménu. Kaménu ména
tépngémba asa résék wa yakandékwa. Kasékéyakménu ména biyaamba
nyéngi yakandékwa.” Naandén.
10 Wunga wandéka wani makal nyéngaa déku taambamba kéraae
kawutén. Kawutéka wuna tépngémba asa résék wa yan. Kasékéyak-
wutéka wuna biyaamba nyéngi yan. 11 Yandéka wunat wandén, “Gotna
yémba nakapuk kundi ma kwayéménék. Késpulak nakpulak sépé kurén
du dakwa némaamba, késpulak nakpulak képmaamba tékwa du dakwa
némaamba, késpulak nakpulak kundi bulkwa du dakwa némaamba,
némaamba néma dusat waak Gotna yémba kundi ma kwayéménu.”
Naandén.

Du vétik Gotna jémbaaké kundi kwayémbérén

11 1 Wani kundi wandéka Got wunat musé taakasétte naakindakwa
baangé nak tiyaandén. Wani baangé wan sétowe yéndakwa
baangé pulak wa. Wani baangé tiyaate wunat wandén: “Méné ma
ye wuna kundi bulndakwa gaa taakasére naakiye wunéké musé
tiyaandakwa jaambé waak ma taakasére naakiménék. Wamba téte
wuna yé kavérékngwa du dakwa waak ma naakiménék. 2 Wuna kundi
bulndakwa gaa maaka tambék naakiké yambak. Wani taalé dékumukét
yénga yakét. Wan nak gaayémba téte wuna kundi vékukapuk yakwa
du dakwana taalé wa. De némaamba (42) baapmu wani yéku gaayé
Jerusalemngé néma du dakwa tékandakwa. 3 Wuné wuna jémbaaké
kundi waké yakwa du vétikét mayé apa kwayé-kawutékwa. Kwayéwutu
némaamba (1,260) nyaa wuna yémba wuna kundi kwayékambérékwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wunéké vékulakakapuk yakwa du dakwa kapérandi musé yandaru
témbéru wani kapérandi muséké bérku mawulé kapére yakandékwa.
Yandu nak du dakwa bérku laplap véte bérku mawuléké vékusék-
ndarénngé bét jaangwa laplap saawukambérékwa. Saawuwe wuna yémba
kundi kwayékambérékwa." Got wunat wunga wandén.
4 Wani du vétik bét oliv miyé pulak wa témbérékwa. Wani du vétik wan
lam vétik pulak wa témbérékwa. Bét akwi képmaana Néman Du Gotna
ménimba wa témbérékwa. 5 Du ras bérét yaavan kurké yandaru bérku
tépngémba yaa yaale bérku maamat akwi yaansékéyakngandékwa. Bérét
yaavan kurké yakwa duwat wunga yaandu kiyaakandakwa. 6 Bét Gotna
yémba kundi wambéru Got bérét mayé apa kwayékandékwa. Kwayéndu
bét déku kundi wambéru wani sapak maas katik viyaaké dé. Bét
wambéru képmaamba tékwa gu nyéki pulak yakandékwa. Bét mawulé
yate wambéru késpulak nakpulak kapérandi musé ani képmaamba tékwa
du dakwaké yaakandékwa.
7 Bét Gotna yémba kundi kwayésékéyakmbéru wani néma ayéréngmba
kwaakwa yévémbalé yaalakandékwa. Yaale bérale waariya-kandékwa.
Waariye bérét viyaandék-ngandékwa. 8 Viyaandékndu bérku pusaa wani
néma gaayéna yaambumba baka raké yakwa. Talimba wani gaayémba
wa deku Néman Du Jisas takwemimba baangtakandaka wa kiyaandén.
Nané gwaaménja kundi wate wani gaayéna yé waanangwa, Sodom. Nak
yé waanangwa, Isip.
9 Wani du vétik bérku pusaa nyaa kupuk tambék waak yaambumba
randu késpulak nakpulak sépé kurén du dakwa, késpulak nakpulak
kémba tékwa du dakwa, késpulak nakpulak kundi bulkwa du dakwa,
késpulak nakpulak képmaamba yaan du dakwa wa bérku pusaa
vékandakwa. Véte wakandakwa, "Bérku pusaa rémngé yambak."
Naakandakwa. 10 Wunga wate akwi kémba tékwa du dakwa
kiyaambérénngé mawulé tawulé yakandakwa. Kakému kulak kate deku
du dakwat musé kwayéte mawulé tawulé yakandakwa, wani du vétik det
kaangél kwayétake kiyaambérénngé.
11 Nyaa kupuk tambék waak yéndéka Got wandéka yaamambi bérku
mawulémba nakapuk wulaandén. Wulaandéka waarape témbérén.
Témbéréka bérét vén du dakwa asa wup wa yandarén. 12 Yandaka
vékumbérén kundi nak Gotna gaayémba gaayate némaanmba waandéka.
Waate anga wandén, "Ani taalat ma yaalambénu." Naandén. Naandéka
Gotna gaayét buwimba waarémbéréka wa bérku maama véndarén.
13 Wani sapakngakét néma waalé wa génén. Géne wani gaayéna nak
tambék wa yaavan kutndén. Yandéka tambék taambak kaayék vétik vétik
(9) wayéka baka téndén. Wani waalé géndéka némaamba (7,000) du
dakwa wa kiyaan. Kiyaandaka de wayéka baka tan du dakwa asa wup wa
yate anjorémba rakwa du Gotna yé kavérék-ndarén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Wani néma kapérandi musé apu vétik wa késén. Ma véku. Ayélapkéri sapak yare néma kapérandi musé nak waak yaakandékwa.

Du nak waak déku paati waandén

15 Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak déku paati waandén. Waandéka kundi ras némaanmba waate anga wandarén, “Bulaa nana Néman Du Got ani képmaamba tékwa akwi du dakwaké wa néma du randékwa. Déku nyaan Jisas Krais ani képmaamba tékwa akwi du dakwaké néma du randékwa. Dé akwi du dakwaké néma du rapéka-kandékwa apapu apapu.” Naandarén.

16-17 Wunga wandaka wa Gotna ménimba rakwa néma dunyan randakwa jaambémba waarape kwaati séte Gorké waandé daandarén. Daate déku yé kavérékte wandarén,

Nana Néman Du Got, néma mayé apa wa yaménéngwa.
Akwi néma duwat taalékére wa néma mayé apa yaménéngwa.
Talimba re bulaa waak rapéka-ménéngwa.
Méné néma mayé apa yate bulaa néma du rate akwi képmaamba tékwa du dakwaké baasnyé ye yaae wa yékunmba véréménéngwa.
Véréménénga nané ménéké mawulé tawulé yanangwa.
18 Talimba ani képmaamba tékwa du dakwa ménat rakarka yandarén.
Bulaa det rakarka yaménéngwa sapak a yaan.
Bulaa méné néma kot vékukwa néma du rate kiyaan du dakwa yan jémbaaké kundi waménéngwa sapak a yaan.
Bulaa du dakwa yan yéku musé kaatakaménéngwa.
Ména jémbaa yate ména yémba kundi kwayétan du dakwa, ména jémbaa kurén du dakwa, ména yé kavérékén néma du dakwa, ména yé kavérékén baka du dakwa, wani du dakwa yan yéku musé bulaa kaatakaménéngwa.
Bulaa méné ani képmaa yaavan kurén du dakwat yandarén kapérandi musé waambule yakata-kaménéngwa.

19 De wunga wandaka Gotna gaayémba kwaakwa déku kundi bulndakwa gaana pété naapin. Naapindéka véwutén yéku laku bokis wani gaamba randéka. Wani bokismba Gotna néma yéku kundi viyaatakandéka wa kwaan. Kwaandéka vétake véwutén nyét kusnyérakndéka. Véwutéka jatndu yandéka néma kundi bulndaka waalé génén. Géndéka néma maas ais pulak wa viyaan.

Jon taakwa béré néma viwu pulak musé véndén

12 1 Wani musé yéndéka nakapuk ve véwutén nakpulak néma musé nak nyétmba yaandéka. Wani musé anga wa: Taakwa nak yarélén. Lé nyaa laplap pulak léku sépémba giye yarélén. Yaléka baapmu léku maanmba atnda tan. Nyétmba tékwa kun tambavétik maanmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaayék vétik (12) wunga, hat pulak saaplén léku maakamba. 2 Lé nyaan
rate nyaan kéraaké vékundakwa kaangél vékulén. Wani kaangél wan
kapérandi kaangél wa. Vékute némaanmba waate nyaan kéraaké yalén.
3 Yaléka nak musé waak nyétmba yaan. Wani musé anga wa: Néma
viwu pulak musé nak randén. Wani viwu gwaavémban wa. Déku maaka
taambak kaayék vétik (7) wunga yaale téndarén. Néma du saapkwa hat
taambak kaayék vétik (7) déku maakamba nak nak kwaakéséndarén.
Déku kaara tambavétik (10). 4 Kun tambék kupuk nyétmba téndaka wani
viwu nakurak tambékmba tan kun déku génit yaakusangendén képmaat.
Yaakusangendéka nyétmba tékwa kun tambék vétik baka yékunmba tén.
Wani viwu yaae nyaan kéraaké yakwa taakwana ménimba téndén. Wani
taakwa nyaan kéraalu wani nyaan kamuké wa téndén. 5 Téndéka taakwa
nyaan kéraalén. Kukmba wani nyaan néma du rate néma mayé apa yate
ani képmaamba tékwa akwi du dakwaké vérékandékwa. Wani taakwa
nyaan kéraaléka Got wani nyaanét bari kure waaréndén, randékwa
taalat. 6 Kure waaréndéka lé wani taakwa du yarékapuk taalat yaange
yélén. Wani taalé Got yékunmba yarélénngé yandén taalé wa. Wani
taalémba némaamba (1,260) nyaa yarélu lat kakému kwayé-kandakwa.
7 Wani taakwa yaange yéléka Gotna gaayémba waariyandarén. Gotna
kundi kure gaayakwa du Maikel, dale yatékwa dunyansé ras dale sékét,
wa wani néma viwu pulak musé déku kundi kuretékwa du waak, wan
dele wa waariyandarén. 8 Waariye Maikel déku dunyansale apamama ye
wa det taalékérandarén. Taalékérandaka wani viwu pulak musé déku du
waak Gotna gaayémba raké yapatindarén. 9 Yandaka Maikel wani néma
viwu pulak musé déku dunyansale det képmaat vaanjangendén. Wani
viwu pulak musé wan talimba yaran kapérandi kaambe wa. Dé akwi
kutakwana néma du wa. Dé wan akwi képmaamba tékwa du dakwat
paapu yakwa du, Satan wa.
10 Maikel wunga yandéka vékuwutén Gotna gaayémba kundi nak
némaanmba waandéka. Waate wandén, “Got apa tapa yandéka déku
mayé apa wa Satanna mayé apat taalékéran. Talimba Satan Gotna
ménimba téte Jisasna jémbaamba yaalan du dakwat gaan nyaa
waarupékandén. Nakapuk det katik waaruké dé. Bulaa Got néma mayé
apa ye yaae déku du dakwat wa kéraandén, Satanna taambamba.
Nana Néman Du Got yaae akwi du dakwaké néma du wa randékwa.
Déku nyaan Jisas Krais bulaa apa yate akwi du dakwaké néma du wa
randékwa.
11 “Wani Nyansipsip, Jisas, kiyaandéka déku nyéki wa vaakwan.
Vaakundéka Jisas déku jémbaamba yaalan du dakwa wa kéraandén.
Kéraae det apa kwayéndéka deku mayé apa Satanna mayé apat wa
taalékéran. De kiyaamuké wup yakapuk yate Jisas Kraiské wa kundi
kwayéndarén. Wunga yandaka deku mayé apa Satanna mayé apat wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taalékéran. 12 Taalékéranngé vékulakate guné Gotna gaayémba tékwa
du dakwa ma mawulé tawulé yangunék. Nané képmaamba tékwa du
dakwa, képmaamba tékwa gumba tékwa musé waak gunéké sémbéraa
yanangwa. Satan rakarka ye guné wa daawulindén. Anga wa
vékusékndékwa. Dé ayélapkéri sapak male wa yatékandékwa. Wunga
vékusékte néma rakarka wa yandékwa." Naandén wani kundi.
13 Wani néma viwu pulak musé képmaat vaanjangendaka képmaamba
yaténdékwanngé vékusékte wa nyaan kéraan taakwat wulkutndén.
14 Wulkutndéka Got wani taakwat néma kaandina yékngaa vétik
kwayéndén. Kwayéndéka lé wani néma viwu pulak musé yaasékatake
wure ye du yarékapuk taalémba saambaklén. Talimba wani taaléké Got
wa wandén, wani taakwa wamba yarélu de lat kakému kwayémuké. Kaa
vétik tambék waak wamba yékunmba yarékalékwa.
15 Wani taakwa wamba yaréléka wani viwu pulak musé déku taakmba
kulak male gwiyaandén. Wani kulak néma waréngu pulak waare ye
wani taakwat wulkure yéndén. Wani waréngu lé kure yéndu akwi
lambiyaklénngé wa viwu mawulé yandén. 16 Yandéka képmaa wa wani
taakwat yékun yan. Ye képmaa kepukandéka viwu gwiyaan kulak
wani kwaawumba daawuliwuran. 17 Daawulindéka wani néma viwu
pulak musé wani taakwat rakarka yate léku gwaal waaranga maandéka
bakamuale waariyaké mawulé yandén. Wani gwaal waaranga maandéka
bakamu wan Gotna kundi yékunmba vékute Jisasna jémbaaké kundi
kwayékwa du dakwa wa. Dele waariyaké mawulé ye wa yéndén wani
viwu. 18 Ye solwarana aarkémba téndén.

Yévémbalé pulak musé vétik yaalambérén

13 1 Yatake véwutén yévémbalé pulak musé nak solwaramba
yaalandéka. Déku kaara tambavétik (10) yaalan. Déku kaaramba
néma dunyan saapkwa hat tambavétik (10) wa kwaan. Déku maaka
taambak kaayék vétik (7) wa. Déku maakamba viyaatakandarén yé
ras wa tékésén. Wani yé viyaatakate Gorké kapérandi kundi wate dat
waséléknd arén. 2 Véwutén yévémbalé wan lepat pulak wa. Déku maan
wan beana maan pulak wa. Déku tépngé wan laionna tépngé pulak
wa. Wani yévémbalat, dé néma viwu pulak musé Satan déku mayé
apa kwayéndén. Kwayéte dat wandén, "Méné wuna mayé apa kéraae
képmaamba tékwa du dakwaké néma du rakaménéngwa." Naandén.
Wunga wandéka dé apa yate deké néma du randén.
3 Wani yévémbaléna maaka nak viyaandékndaka kiyaae wa téndén.
Téndéka wani maakamba tan waasé rékaa yandéka maaka nakapuk
yékun yan. Yandéka de képmaamba tékwa akwi du dakwa wani
yévémbalat vétake vat naae déku kukmba yéndarén. 4 Wani néma
viwu pulak musé yévémbalat déku mayé apa kwayéndéka du dakwa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

viwuna yé kavérékndarén. Yate yévémbaléna yé waak kavérékndarén.
Kavérékte wandarén, “Ani yévémbalé wan néma du wa. Déku mayé
apa wan némaan wa. Du dale waariyate dat viyaaké yapati-kandakwa.”
Naandarén.

5 Got wani yévémbalat waarukapuk yandéka wa dé mayé apa kéraae
akwi muséké néma du randén. Némaamba (42) baapmu wa néma du
randén. Rate Gorké kapérandi kundi wate dat wasélékndén. 6 Yate
Gotna yé, Gotna gaayé, Gotna gaayémba tékwa du dakwaké waak
kapérandi kundi wandén. 7 Got watépékapuk yandéka wani yévémbalé
Gotna du dakwale waariyandéka déku mayé apa deku mayé apat
taalékérandén. Got watépékapuk yandéka dé mayé apa yate akwi
kém, akwi képmaa, akwi késpulak nakpulak kundi bulkwa du dakwa,
akwi késpulak nakpulak sépé kurén du dakwa, deku néma du wa
randén. 8 Képmaamba tékwa némaamba du dakwa déku yé kavérék-
ngandakwa. Talimba Got akwi musé yakapuk ye nyéngaamba nak déku
du dakwana yé viyaatakandén. Wani nyéngaa wan viyaandék-ndarén
Nyansipsipna nyéngaa wa. Wani nyéngaamba deku yé viyaatakandén
du dakwa apapu apapu yékunmba rapéka-kandakwa. Wani nyéngaamba
deku yé viyaatakakapuk yandén du dakwa akwi wani yévémbaléna yé
kavérék-ngandakwa.

9 Guné Gotna kundi vékuké mawulé yakwa du dakwa, waan taake
ani kundi ma kurkale vékungunék. 10 De kalapusmba kwaandarénngé
Got du dakwa rasét wandén. Wani du dakwat maama kure yéndaru
kalapusmba kwaakandakwa. Du ras nak duwat waariyandakwa
kulaat viyaandékndaru nak du waariyandakwa kulaat det
viyaandék-ngandakwa.

Guné Gotna du dakwa wani kundi vékute wup yaké yambak. Yate
guna mawulémba apa yate Gotna kundi ma yékunmba vékupékangunék.
Gotna jémbaa yaasékaké yambak.

11 Yévémbalé nak waak képmaamba waarape yaalandéka véwutén.
Nyansipsipna maakamba tékwa kaara pulak, kaara vétik wa tan. Dé
néma viwu bulkwa pulak wa kundi bulndén. 12 Taale yaan yévémbalé
kukmba yaan yévémbalat mayé apa kwayétake wandéka wa dé taale
yaan yévémbaléna ménimba téte déké jémbaa yandén. Yate képmaamba
tékwa du dakwat wandéka taale yaan yévémbaléna yé kavérékndarén.
Talimba maaka nak viyaandaka kiyaae téndéka wa wani maakamba tan
waasé rékaa yandéka wa maaka nakapuk yékun yan yévémbaléna yé wa
kavérékndarén.

13 Kukmba yaan yévémbalé késpulak nakpulak kulé apanjémba yandén.
Nak yandén apanjémba anga wa. Dé akwi du dakwana ménimba téte
wandéka yaa Gotna gaayé yaasékatake képmaat gaayandén. 14 Kukmba
yaan yévémbalé dé taale yaan yévémbalémba mayé apa kéraae kulé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apanjémba yate képmaamba tékwa du dakwat paapu yandén. Yate
det anga wandén, “Maayéra ma taangunu. Wani yévémbalé talimba
waariyandakwa kulaat viyaandaka kiyaae wa kulé téndékwa. Wani
yévémbalé pulak maayéra taae déku yé ma kavérék-ngunék.” Naandén.
Wunga wandéka wa taandarén. 15 Taandaka Got watépékapuk
yandéka dé kukmba yaan yévémbalé wani maayéramba yaavéndén.
Yaavéndéka wani maayéramba yaamambi wulaae téndéka wa kundi
bulndén. Bulte wandén, “Wuna yé kavérékngapuk yakwa du dakwat ma
viyaandékngunék.” Naandén.
16 Wunga watake wandén, “Wuna mak nak ma viyaatakangunék, akwi
du dakwana yékutuwa taambamba. Taambamba viyaataka-kapuk ye
deku saawimba ma viyaatakangunék. Néma du dakwa, baka du dakwa,
baalé yéwandu dakwa, musékapuk du dakwa, nak duna kundimba vékute
wandakwa pulak jémbaa yakwa du dakwa, deku mawulémba vékulakate
mawulé yandakwa jémbaa yakwa du dakwa, akwi du dakwat wuna mak
wunga ma viyaatakangunék. 17 Viyaatakangunu du dakwa wuna mak
kure tékapuk yandaran, wa de nak du dakwamba musé katik kéraaké
daré. Wuna mak kure tékapuk yaké yakwa akwi du dakwa musé kwayéte
nak du dakwamba yéwaa katik kéraaké daré.” Naandén wani maayéra.
Wunga wandéka wunga déku mak viyaatakandarén. Viyaataka-ndarén
mak ras wani yévémbaléna yé wa. Viyaatakandarén mak ras wani
yévémbaléna namba wa.
18 Guné nyaangét vékupukaa du dakwa, ma vékulaka. Guné kurkale
vékulake wani yévémbaléna nambaké vékusék-ngangunéngwa. Wani
namba wan képmaamba tékwa duna namba wa. Wani namba wan 666
wa.

Némaamba (144,000) du dakwa kulé gwaaré waandarén

14 1 Nakapuk ve vévutén wani Nyansipsip Jerusalemba tékwa
némbumba téndéka. Wani némbuna yé Saion wa. Wani
Nyansipsip téndéka du dakwa némaamba (144,000) dale téndarén.
Talimba wani du dakwana saawimba wani Nyansipsipna aapa Got déku
kapmang wa wani Nyansipsipna yé déku yé waak viyaatakandén. 2 Wani
du dakwa téndaka vékuwutén néma gu wurkwa pulak kaap nak Gotna
gaayémba waandéka. Wani kaap jatndu yate waakwa pulak wa waandén.
Wani kaap gita viyaandaka waakwa pulak wa waandén. 3 Wani kaap wan
wani du dakwa waakwa kundi wa. De Got rakwa jaambé tékwanmba
téte kulé gwaaré waandarén. De mawulé kulé tékwa musé vétik vétik,
wamba rakwa néma dunyan waak, deku ménimba téte wa kulé gwaaré
waandarén. Nak du dakwa wani gwaaréké katik vékusékngé daré. Wani
du dakwa dekét deku kapmang wa wani gwaaré wa vékusékndarén.
Talimba Got ani képmaamba wani du dakwat wa kéraandén. Kéraandéka

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa deku kapmang wani gwaaré waandarén. 4 Deku mawulé wan yéku
mawulé male wa. De kapérandi musé yamba yandakwe wa. Wani du
de dakwale kapérandi musé yamba yandakwe wa. De Gorké male
vékulakate yékunmba male téndarén. De wani Nyansipsip mawulé
yandékwa taalat yéndéka wa de déku kukmba yéndakwa. Got wani du
dakwat wa kéraandén képmaamba. Kéraandéka de taale déku kémba téte
wani Nyansipsipna kémba téndarén. Nak du dakwa kukmba déku kémba
téndarén. 5 Wani du dakwa kapérandi musé yamba yandakwe wa. Yate
papukundi yamba wandakwe wa.

Gotna kundi kure gaayakwa du kupuk kundi kwayéndarén

6 Nakapuk ve véwutén Gotna kundi kure gaayakwa du nak anjoré
nyétmba wure yéndéka. Dé Gotna yéku kundi apapu apapu rapékaké
yakwa kundi kwayémuké wa yéndén. Késpulak nakpulak képmaamba
tékwa du dakwa, késpulak nakpulak kémba tékwa du dakwa, késpulak
nakpulak kundi bulkwa du dakwa, késpulak nakpulak sépé kurén du
dakwa, ani képmaamba tékwa akwi du dakwat wamuké wa yéndén. 7 Yéte
némaanmba waate wandén, “Got néma kot vékukwa néma du rate akwi
du dakwana jémbaaké waké yandékwa sapak a yaan. Guné déké wup yate
déku yé ma kavérékngunék. Got nyét, képmaa, képmaamba tékwa akwi
gu yandénngé vékulakate déku yé ma kavérékngunék.” Naandén.
8 Dé wunga wandéka Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak taale
yaan duna kukmba yaandén. Yaae anga wandén, “Néma gaayé Babilon
wa kapére yan. Wani gaayémba tékwa du dakwa nak du dakwale
kapérandi musé yandaka akwi képmaamba tékwa du dakwa vétake wa
de waak wani kapérandi musé yandarén. Yandaka Got néma rakarka
yandén, Babilonmba tékwa du dakwat.” Naandén.
9-10 Dé wunga wandéka Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak
bérku kukmba yaandén. Yaate némaanmba waate anga wandén,
“Yévémbaléna yé kavérékngwa du dakwa, yévémbalé pulak taandarén
maayérana yé kavérékngwa du dakwa waak, bérku yé kavérékte
yévémbaléna mak saawimba, yékutuwa taambamba kéraan du dakwa,
wani du dakwat Got néma rakarka yandékwa. Yate yandarén kapérandi
musé waambule yakata-kandékwa det. De Gotna du wani Nyansipsip
waak deku ménimba téndaru Got yandarén kapérandi musé waambule
yakata-kandékwa. Deké katik sémbéraa yaké dé. Got wandu wa yaamba,
yaa yaanngwa matumba waak yaanngandakwa. Yaante néma kaangél
kurkandakwa. 11 Wani yaa yaanpéka-kandékwa. Yaandu néma kaangél
kuttépékaa-kandakwa. Wani yévémbalé ambét yévémbalé pulak
taandarén maayérana yé kavérékén du dakwa, bérku yé kavérékte
yévémbaléna mak deku sépémba kéraan du dakwa waak wa apapu apapu
kaangél kurkandakwa. Gaan nyaa yaap katik yaréké daré.” Naandén.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Guné Gotna du dakwa, wani kundi vékute wup yaké yambak. Yate
guna mawulémba ma apa yate Gotna kundi yékunmba ma vékuté-
pékaangunék. Yate Jisasna jémbaa ma kuttépékaa-ngunék. Déku jémbaa
yaasékaké yambak.
13 Gotna gaayémba kundi nak gaayandéka vékuwutéka anga wandén,
"Anga ma viyaatakaménék. Néman Du Jisasale nakurakmawulé yate
bulaa tékwa du dakwa kukmba téké yakwa du dakwa waak kiyaandaru
Got det yékun yandu wa yékunmba male tékandakwa." Naandéka Gotna
Yaamambi wa wan, "Yi wan wanana wa. Ani képmaamba némaamba
kapérandi musé deké wa yaan. De kiyaae Gotna gaayémba rate apapu
apapu yaap yarépéka-kandakwa. Wani kapérandi musé deké nakapuk
katik yaaké dé. De képmaamba téte yéku musé male wa yandarén. Got
yandarén yéku muséké vékulakate deké yékunmba véréndu wa Gotna
gaayémba rate yékunmba male yarékandakwa." Naandén.

Képmaamba kakému kéraandakwa sapak

14 Nakapuk ve véwutén waama buwi nak kwaandéka. Wani buwimba
wa du pulak randén. Déku maakamba gol matumba yandarén hat wa
kwaaran. Déku taambamba némbi kurkwa kulaa kutndén. 15 Kutndéka
Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak Gotna kundi bulndakwa
gaamba yaalandén. Yaalate buwimba rakwa duwat némaanmba waate
anga wandén, "Képmaamba tékwa akwi wit sék aak yan wa. Bulaa an
aak ye tékwa wit sék kéraanangwa sapak a. Ma ye ména kulaat wit sék
taakuménu." Naandén. 16 Wunga wandéka buwimba ran du déku kulaa
kure képmaat gaaye nané Juda du wit sék taakuunangwa pulak aak ye
tékésén wit sék taakundén.
17 Yandéka Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak Gotna kundi
bulndakwa gaamba yaalandén. Dé waak némbi kurkwa kulaa nak
kutndén. 18 Kutndéka Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak Gorké
musé kwayéndakwa jaambé yaasékatake yaandén. Wani du wamba
tékwa yaaké néma du wa randékwa. Wani du yaae némbi kurkwa kulaa
kure tan duwat némaanmba waandén. Waate anga wandén, "Képmaamba
tékwa wain sék bulaa wa aak yan. Ména kulaa ma kure ye wani wain sék
sékuménék." Naandén.
19 Wunga wandéka wani du déku kulaa kure képmaat gaaye aak
yan wain sék sékundén. Sékwe néma aké pulak matumba wani wain
sék kéraasandandén. Wunga pulak matumba nané Juda maanét
vakimbésnangwa, wain kulak kéraaké. Wani wain sék wan Gotna maama
pulak wa. Got déku maamat néma rakarka yate det viyaakandékwa. Wain
sék vakimbéskwa du pulak yate déku maamat yaavan kurkandékwa.
20 Wain sék vakimbésndékwa taalé wa néma gaayé tékwanale kaapamba
wa téndékwa. Got wamba vakimbésndéka wa nyéki yaalan. Yaale

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apakmba yéndén (300 kilomita pulak). Ye waare képmaamba tékwa duna maaka kawulépké yandén.

Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé kapérandi musé kure téndarén

15 1 Wunga yandéka véwutén Gotna kundi kure gaayakwa dunyan taambak kaayék vétik (7) du dakwat yaavan kurké yandakwa kapérandi musé nak nak kure téndaka. De Gotna gaayémba téte kapérandi musé kure téndaka véte deké bérute vékulaka vékulaka naawutén. Got rakarka yate wandu wani kapérandi musé yaakandékwa. Wani kapérandi musé késndu Got kapérandi musé ras waak yaandénngé katik waké dé. Nakapuk rakarka katik yaké dé.

2 Nakapuk ve véwutén néma gu kwaawu pulak musé nak téndéka. Wani musé wan yaa, glasale taakandarén musé pulak wa. Wani yévémbalé, yévémbalé pulak taandarén maayérat waak bérku jémbaamba wulaakapuk ye bérét kuk kwayén du dakwa wani néma gu kwaawuna aarkémba téndaka véwutén. Wani du dakwa yévémbalé, yévémbaléna yé, yévémbaléna namba, yévémbalé pulak taandarén maayérana yé waak yamba kavérékndakwe wa. Yandaka Got det gita kwayéndéka kure téndaka véwutén. 3 Wani du dakwa gita kure téte Gotna jémbaa yakwa du Moses ambét wani Nyansipsipna gwaaré anga waandarén,

Néman Du Got, néma mayé apa wa yaménéngwa.
Yate akwi néma duwat wa taalékéraménén.
Yaménéngwa akwi jémbaa yékun yandéka nané véte bérute vékulaka vékulaka naanangwa.
Méné akwi képmaamba tékwa du dakwaké néma du rate yéku yapaté male wa yaménéngwa.
Yate papukundi wakapuk yate yéku kundi waménéngwa. Yi, wan wanana wa.
4 Nana Néman Du, méné kapmang wa yéku musé male yapékaré-ménéngwa.
Akwi du dakwa ménéké yékunmba vékulakate ména yé kavérék-ngandakwa.
Méné yandarén kapérandi musé det waambule yakataménéngwa.
Yate yandarén yéku musé det kaataménéngwa.
Ména yapaté wan yéku yapaté wa.
Ména yéku yapaté véte akwi képmaamba tékwa akwi du dakwa yaae ména yé kavérék-ngandakwa.

Wunga waandarén.

5 Wani gwaaré vékutake nakapuk ve véwutén Gotna gaayémba tékwa déku kundi bulndakwa gaana pété naapiye téndéka. Vétake yaasole véwutén Got rakwa yéku taangét gaa. 6 Véwutéka wani Gotna kundi kure gaayakwa du taambak kaayék vétik (7) du dakwat yaavan kurké

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yandakwa musé kure te Gotna kundi bulndakwa gaa yaasékatake kaapat
yaalandarén. Yéku waama laplap saawuwe gol matu pulak yan taana
baangwi maatumba giye yaale wa yaalakérandarén. 7 Yaalandaka mawulé
kulé tékwa musé nak gol matumba yandarén dis taambak kaayék vétik
(7) det kwayéndén. Apapu apapu rapékakwa du Got rakarka yakwa musé
wani dismba rakésén. 8 Gotna mayé apa wan némaan wa. Déku mayé
apa déku yéku yapaté waak yaasnyé waarékwa pulak wa déku gaamba
sékéréke tén. Akwi du dakwa wani gaat katik wulaaké daré. Gotna
kundi kure gaayakwa dunyan taambak kaayék vétik (7) kure téndakwa
kapérandi musé kenguriksanda-sékéyakndaru wa du dakwa wani gaat
wulaakandakwa.

Got rakarka yandékwa musé rakwa dis taambak kaayék vétik (7) kengurik-sangendarén

16 1 Gotna kundi bulndakwa gaamba kundi nak yaalandéka
vékuwutén. Dé Gotna kundi kure gaayakwa dunyan taambak
kaayék vétikét (7) némaanmba waate anga wandén, “Guné ma ye dismba
tékwa Got rakarka yandékwa wani musé képmaat guriksanda-ngunék.”
Naandén.
2 Wunga wandéka du nak ye déku dismba tan musé képmaat
guriksandandén. Guriksanda-ndéka némaamba du dakwat néma
kapérandi waasé yan. De yévémbaléna mak deku sépémba
viyaatakandarén du dakwa, de yévémbalé pulak taandarén maayérana yé
kavéréknguwa du dakwa, det wa néma kapérandi waasé yan.
3 Yandéka du nak waak ye déku dismba tan musé solwaramba
guriksandandén. Guriksanda-ndéka solwara kiyaan duna nyéki pulak
yan. Yandéka solwaramba tan akwi musé kiyaatondarén.
4 Yandaka du nak waak ye déku dismba tan musé kaambélé,
képmaamba tékésén vaakulakmba waak guriksandandén.
Guriksandandéka wani kulak akwi nyéki pulak yan. 5 Yandéka
vékuwutén kulakngé séngite vérékwa Gotna kundi kure gaayakwa du
anga wandéka, “Talimba re bulaa waak yaréménéngwa. Méné Got,
méné yéku du wa. Yéku yapaté male wa yaménéngwa. Méné yandarén
kapérandi musé det yakata-ménéngwan wan yékun wa. 6 Talimba wani
du ména yémba kundi kwayékwa du dakwa, ména nak du dakwat
waak viyaandék-ndarén. Viyaandaka deku nyéki wa vaakwan. Bulaa
ména du dakwat viyaandékén duwat wa nyéki kwayéménéngwa, de
kandarénngé. Yandarén kapérandi musé waambule yakatate kapérandi
musé kwayéménéngwa. Wan yékun wa.” Naandén.
7 Wandéka vékuwutén kundi nak Gorké musé kwayéndakwa
jaambémba yaale waate anga wandéka, “Yi wan wanana wa. Néman
Du Got, ména mayé apa wan némaan wa. Akwi néma duwat wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taalékéraménén. Papukundi yamba waménéngwe wa. Yéku kundi wa
waménéngwa. Méné yéku yapaté male wa yaménéngwa. Yandarén
kapérandi musé wa waambule yakataménén. Wan yékun wa.” Naandén.
8 Wunga wandéka du nak waak ye déku dismba tan musé nyaatakumba
kenguriknden. Guriknden̈éka nyaa apa ye véte yaa yaanngwa pulak yaante
du dakwana sépémba vénjékundén. 9 Vénjékundéka deku sépémba néma
kaangél kutndarén. Yate kapérandi kundi bulte kenakndarén Gorét. Got
wani kapérandi muséké apa ye néma du randéka wa dat kenakndarén.
Yate yandarén kapérandi musé yaasékakapuk yate Gotna yé yamba
kavéréknd̈akwe wa.
10-11 Yandaka du nak waak déku dismba tan musé wani yévémbalé
tékwa taalémba kenguriksandandén. Guriknden̈éka yévémbaléna du
dakwana taalémba gaan yan. Yandéka wani du dakwa néma kaangél
kutndarén. Yate néma waasé yandéka vékute kapérandi kundi
wate kenakndarén Gorét. Yate yandarén kapérandi musé yamba
yaasékandakwe wa.
12 Yandaka du nak waak ye déku dismba tan musé Yufretis waandakwa
néma kaambélémba kengurik-sandandén. Kengurik-ndéka wani gu akwi
kélékén. Kélékndéka néma yaambu nak wa ran. Nyaa yaalakwanmba
rakwa néma du wani yaambumba yaakandakwa. 13 Nakapuk ve véwutén
maak pulak kutakwa kupuk yaalandaka. Néma viwu pulak muséna taak,
yévémbaléna taak, papukundi wakwa duna taakmba waak yaalandaka
wa véwutén. 14 Wani kutakwasé wan Satanna kém wa. De talimba
vékapuk yandarén nak pulak kulé apanjémba wa yandakwa. De ani
képmaamba tékwa akwi néma duké yéndakwa. Wani néma du nakurak
taalat yaae jaawuwe waariyandarénngé wa kutakwa deké yéndakwa.
Néman Du Got wandén nyaa waariyandarénngé wa kutakwasé wani
néma duséké yéndakwa.
15 Guné wuna du dakwa, ani kundi kurkale ma vékungunék. Nana
Néman Du wa wakwa, “Gunéké yaakawutékwa. Yaawutu guné sélndu
yaaké yakwa sapakngé vékuséknngapuk yangunéngwa pulak, wa guné
wuné yaaké yakwa sapakngé katik vékuséknngé guné. Wunéké yékunmba
vékulakate wunéké kaavérékwa du dakwa wuné véte mawulé tawulé
yénga yandaru. Wunéké vékulakakapuk yate baka yundé kwaakwa du
dakwa wuné véte nékéti yakandakwa. Guné nékéti yakapuk yamuké,
guné wunéké yékunmba vékulakate wunéké ma kaavérénngunék.”
Naandékwa nanat.
16 Wani kutakwa kupuk ani képmaamba tékwa néma dusé waandaka
yaae jaawundarén, nakurak taalémba. Wani taaléké Hibruna kundimba
anga wandakwa, Armagedon.
17 Gotna kundi kure gaayakwa du nak waak ye wimut taakumba déku
dismba tan musé kenguriknden. Guriknden̈éka Got rakwa taalé déku kundi

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bulndakwa gaamba kundi nak némaanmba waan. Waate anga wandén,
“Yaak. Wani musé wa késén.” Naandén.
18 Wunga wandéka nyét apapu kusnyérakte jatndu yandén. Yandéka
némaamba kundi bulndaka néma baan waalé génén. Wani génngwa
waalé wan némaan wa. Talimba wunga pulak waalé nak képmaamba
yamba géndékwe wa. 19 Yandéka akwi képmaamba tékéskwa gaayé
kapére yawuran. Wani néma gaayé Babilon tambék kupukmba
pukaandén. Talimba Got Babilonmba tékwa du dakwa kapérandi musé
yandaka véndén wa. Wani sapak deké vékulakate det néma rakarka
yandén. Yate yandarén akwi kapérandi musé det waambule yakatandén.
Deké yamba sémbéraa yandékwe wa. 20 Yandéka solwaramba tékwa
ailan akwi némbu waak wa késéwuran. 21 Yandéka néma maas ais matu
sék pulak wa viyaan. Nakurak nakurak maas sékna vaak némaamba wa,
néma bek raisnan pulak. Wani maas sék nyétmba gaaye du dakwana
maakatakumba vaakérén. Vaakétte det yaavan kutndén. Yaavan kutndéka
képmaamba tékwa du dakwa Gorét kenakndarén.

De yaambumba yatékwa taakwat yaavan kurkandakwa

17 1 Dis taambak kaayék vétik (7) kure tékwa wani du nak wunéké
yaae wunat anga wandén, “Méné ma yaa. Windarén néma gaayé
nak késépéri kaambélé yékwaakwanmba ménat wakwasnyé-kawutékwa.
Wani néma gaayé wan yaambumba yatékwa taakwa pulak wa. Got lé yan
némaamba kapérandi musé lat waambule yakataké yandékwanngé ménat
wakwasnyé-kawutékwa. 2 Ani képmaana néma du wani yaambumba
yatékwa taakwale kapérandi musé wa yandarén. Wani taakwa yaléka
de ani képmaamba tékwa du dakwa yalén pulak kapérandi musé yate
sépélak aapélak téndarén, waangété kulak kakwa du pulak.” Naandén.
3 Wunga wandéka Gotna Yaamambi wuna mawulémba wulaae randéka
wani kundi wan du wunat du yarékapuk taalat kure yéndén. Kure yéndéka
véwutén taakwa nak gwaavé yévémbalémba raléka. Wani yévémbaléna
sépémba némaamba yé wa kwaakésén. Wani yé wan Gorét wasélékndakwa
yé wa. Wani yévémbaléna maaka taambak kaayék vétik (7) wa. Déku kaara
tambavétik (10) wa. 4 Wani taakwa gwaavé laplap saawulén. Késpulak
nakpulak gol matumba yandarén musé, némaamba yéwaat kéraandarén
musé ras waak léku sépémba yakusolén. Némaamba yéku gaavi waak
waarélén. Léku taambamba gol matumba yandarén kasnya kutlén. Wani
taakwa yalén akwi kapérandi musé wa wani kasnyamba vékuléke tan.
5 Talimba léku saawimba gwaaménja kundi ras anga viyaatakandarén:
“Néma gaayé Babilon. Yaambumba yatékwa taakwana aasa wa. Ani
képmaamba tékwa akwi kapérandi muséna aasa wa.”
6 Wani taakwa waangété yaléka véwutén. Talimba Gotna du
dakwa, Jisasna jémbaa kutte déku yémba kundi kwayétan du dakwat

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waak wani taakwa wa det viyaandékén. Viyaandéke deku nyéki ke
wa waangété yalén. Yaléka vétake vatvat naate vékulaka vékulaka
naawutén. 7 Yawutéka wunale tan Gotna kundi kure gaayakwa du
wunat wandén, “Kamuké méné vékulaka vékulaka naau? Wuné wani
taakwaké paakundarén kundi wakawutékwa. Ralékwa késépéri
maaka némaamba kaara tékwa yévémbaléké waak paakundarén kundi
wakawutékwa. 8 Véménén yévémbalé talimba wa téndén. Bulaa yamba
te wa. Kukmba Got wandu téndén wani néma ayéréng yaasékatake yaale
lambiyaksékéyak-ngandékwa. Talimba Got ani képmaa yakapuk rate dale
rapékaké yakwa du dakwana yé wa viyaatakandén nyéngaa nakmba.
Wani nyéngaamba yé viyaatakakapuk yandén du dakwa yévémbalat véte
vatvat naate déku yé kavérék-ngandakwa. Wani yévémbalé te kiyaae
kukmba yaalaké yandékwanngé vékusékte wani yévémbalat véte vatvat
naate déku yé kavérék-ngandakwa.

9 “Nyaangét vékupukaakwa du wani muséké kurkale vékusék-
ngandakwa. Wani maaka taambak kaayék vétik (7) wan némbu taambak
kaayék vétik (7) wa. Wani taakwa wani némbumba wa ralékwa. 10 Wani
maaka waak wan néma du taambak kaayék vétik (7) wa. Wani néma
du taambak (5) wa kiyaan. Nak bulaa a téndékwa. Nak wayéka yamba
néma du ye wa. Kukmba yaae ayélap sapak male rakandékwa. 11 Wani
yévémbalé talimba yaténdén. Bulaa yamba yate wa. Dé waak néma
du wa. Dé néma du taambak kaayék vétik (7) pulak wa. Got wandu
lambiyak-ngandékwa.

12 “Wani véménén kaara tambavétik (10) wan néma du tambavétik
(10) wa. De néma du wayéka amba te wa. De wani yévémbaléna mayé
apa kéraae dale ayélap sapak male néma du tékandakwa. 13 Wani néma
du nakurak mawulé male yakandakwa. Yate deku mayé apa yévémbalat
kwayéndaru deké néma du rakandékwa. 14 De wani Nyansipsipale
waariyandaru wani Nyansipsip apa yandu déku néma mayé apa wa
deku mayé apat taalékéra-kandékwa. Dé ani képmaamba tékwa akwi
du dakwa akwi néma duké waak néma du rate det taalékéra-kandékwa.
Déku du dakwa, déku jémbaamba yaalandarénngé wandén du dakwa,
déku jémbaa kuttépékaakwa du dakwa waak de dale téte waariye apa
yandaru deku mayé apa wa wani néma duna mayé apat taalékéra-
kandékwa.” Naandén.

15 Wunga watake wunat wandén, “Wani néma gaayé késépéri
kaambélé yékwaakwanmba téndéka wa véménén. Wani néma gaayé
wan yaambumba yatékwa taakwa pulak wa. Wani kaambélé wan
késpulak nakpulak sépé kurén du dakwa, akwi kémba tékwa du dakwa,
késpulak nakpulak képmaamba tékwa du dakwa, késpulak nakpulak
kundi bulkwa du dakwa waak, wunga pulak wa. 16 Véménén kaara
tambavétik wani yévémbalale wani taakwana maama yatékandakwa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yatéte lat yaavan kutte léku laplap akwi laarikandakwa. Yate léku sépé
ras ke lé yaamba akwi tunjékukandakwa. 17 Wunga yate wa Got talimba
wandén pulak yakandakwa. Got wa wandén de nakurakmawulé yate
deku mayé apa yévémbalat kwayéké yandakwanngé. Got du dakwa yan
kapérandi musé waambule yakatandénngé de deku mayé apa yévémbalat
kwayékandakwa. 18 Wani véménén taakwa wan néma gaayé wa. Wan ani
képmaana akwi néma duna néma gaayé wa." Naandén.

Néma gaayé Babilon wa kapére yan

18 1 Nakapuk ve véwutén Gotna kundi kure gaayakwa du nak
waak Gotna gaayé yaasékatake gaayandéka. Wani duna mayé
apa némaan yandéka wa nyaa véte kaalékwa pulak kaaléndén. Dé
gaayandéka yaa vérékte kaalékwa pulak wa képmaamba kaalan. 2 Dé
gaaye némaanmba waate anga wandén:

Néma gaayé Babilon wa kapére yan. Yékunmba yamba téndékwe
wa. Bulaa wani gaayé wan Satanna du, akwi kutakwa waak wan
de tékwa gaayé wa.

Bulaa wani gaayémba de yaakétnanén kwaami kakwa api,
kapérandi api, wunga wa yaténdakwa.

3 Akwi képmaamba tékwa du dakwa, Babilonmba tékwa du dakwa,
nak du dakwale kapérandi musé yandaka vétake de waak wani
kapérandi musé yandarén.

Ani képmaamba tékwa néma du de waak wani kapérandi musé
yandaka vétake de waak wani kapérandi musé yandarén.

Babilonmba tékwa du dakwa kapérandi musé yate némaamba musé
kéraaké mawulé yandaka det musé kwayékwa du némaamba
yéwaa wa kéraandarén.

De akwi wunga yandaka wa bulaa Babilon wan kapérandi taalé wa
téndékwa.

4 Dé wunga wandéka vékuwutén kundi nak waak Gotna gaayémba
gaayate anga wandéka:

Wuna du dakwa guné, de wani gaayémba téte kapérandi musé
yakwa du dakwa pulak yaké yambak.

Guné de yakwa pulak kapérandi musé yangunan, guné waak néma
kaangél kurkangunéngwa.

Guné kapérandi musé yakapuk yamuké ma wani gaayé yaasékatake
kaapat yaalangunu.

5 Wani gaayémba tékwa du dakwa némaamba kapérandi musé wa
yandarén. Yandarén kapérandi musé néma némbu pulak wa tékwa.

Got yandarén kapérandi muséké katik yékéyaak yaké dé.

6 Méné Got, wani gaayémba tékwa du dakwa nak du dakwat
yandarén pulak det ma yakataménu.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yakatate kapérandi musé ras waak det ma waambule yakataménék.
Wani gaayémba tékwa du dakwa nak du dakwat yaavan wa kutndarén.
Bulaa méné wani gaayémba tékwa du dakwat ma yaavan kutménék.
Ma yaavan kutménu kapérandi musé ras waak deké yénga yaandu.
7 Wani gaayémba tékwa du dakwa wan de wani yaambumba yatékwa taakwa pulak wa.
Wani taakwa wa wan, "Wuné néma taakwa téte apa yate deké wa vétéwutékwa. Wuné du kiyaan kwawitakwa yamba yé wa. Wuné mawulé tawulé yapéka-kawutékwa. Wuné katik géraaké wuté." Wunga wate léku yé kavéréklén. Kavérékte mawulé yalékwa akwi kapérandi musé yalén.
Méné Got, wunga yalénngé vékulakate yalén kapérandi musé ma waambule yakataménu.
Lé néma kaangél kutte némaamba géraalénngé, yalén kapérandi musé waambule némaamba ma yakataménék.
8 Nana Néman Du Gotna mayé apa wan némaan wa. Dé wani gaayémba tékwa du dakwa yan kapérandi musé waambule det yakataké yandékwanngé wa wandén.
Késpulak nakpulak kapérandi musé némaamba deké nakurak nyaamba male wa yaakandékwa.
Wani gaayémba tékwa némaamba du dakwa baat yate kiyaakandakwa. Yandaru néma kaandé yandu némaamba ras waak kiyaakandakwa.
Yandaru wa némaamba géraakandakwa. Géraandaru yaa wani gaayémba yaane yaansékéyak-ngandékwa.
Naandén.
9 Wani gaayémba tékwa du dakwa nak du dakwale kapérandi musé yandarén pulak, wa kapérandi mawulé vékukwa néma dunyansé de waak wani kapérandi musé yandarén. Wani néma dunyansé de vékandakwa wani gaayé yaa yaante yaasnyé waaréndu. 10 Véte wani gaayéké sémbéraa yate géraakandakwa. Géraate wani gaayémba tékwa du dakwa kurkwa néma kaangélké wup yakandakwa. Yate apakmba tékandakwa. Téte wakandakwa, "Sémbéraae. Sémbéraae. Kapérandi musé wa yaan néma gaayé Babilonmba. Got wandéka wani gaayé wa bari kapére yan." Wunga wakandakwa.
11 Ani képmaamba téte musé kwayéte yéwaa kéraakwa dunyan wani gaayéké vékulakate géraakandakwa. Deku musé kéraaké yakwa du dakwa yarékapuk yandaru wani musé kwayéké yakwa dunyanna mawulé kapére yandu géraakandakwa. 12-13 Talimba wani gaayémba tékwa du dakwa wa ani musé demba kéraandarén: gol matu, silva matu, nak pulak yéku matu, némaamba yéwaat kéraandakwa gaavi, waama laplap,

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

késpulak nakpulak gwaavé laplap, nak pulak yéku laplap, késpulak nakpulak yéku yaama yakwa miyé, elefanna némbimba yandarén yéku musé, miyémba taandaka némaamba yéwaat kéraandarén musé, brasmba yandarén musé, ainmba yandarén musé, yéku laku matumba yandarén musé, késpulak nakpulak kakémuale taakandaru kakému résék yaké yakwa musé, késpulak nakpulak yéku yaama yakwa gu, wain kulak, oliv kulak, yéku plaua, wit sék, bulmakau, sipsip, hos, hos témbérkwa karis, nak duna kundimba vékute wandakwa pulak jémbaa yakwa du dakwa deku sépé deku kwaminyan waak, wunga de wani gaayé Babilonmba tékwa du dakwa demba wa kéraandarén.

14 Musé kwayéte yéwaa kéraakwa du wani du dakwat anga wakandakwa, "Kéraaké mawulé yangunéngwa akwi musé bulaa kapére yawuran wa. Guna akwi yéwaa, yakusongunéngwa akwi musé, guna akwi musé bulaa wa kapére yawuran. Guné waambule yaae wani musé nakapuk katik kéraaké guné." Naakandakwa. 15 Wani musé kwayéte némaamba yéwaa talimba kéraan dunyan wani gaayémba tékwa du dakwa néma kaangél kutndaru véte wup yakandakwa. Yate apakmba téte némaamba géraate némaanmba waate anga wakandakwa: 16-17 "Sémbéraae. Kapérandi musé wa yaan wani néma gaayémba. Wani gaayémba tékwa du dakwa yéku laplap, késpulak nakpulak gwaavé laplap waak wunga yakusondarén. Deku sépémba gol matu, nak pulak yéku matu, némaamba yéwaat kéraandarén gaavit waak wa yakusondarén. Wani musé akwi bari wa lambiyakén." Wunga wakandakwa.

Sipna néma du, sipmba rate nak gaayét yékwa du dakwa, sipmba jémbaa yakwa du, sipmba musé taakate yéwaa kéraakwa du, wani du dakwa akwi apakmba tékandakwa. 18 Téte wani gaayé yaa yaante yaasnyé waaréndu véte némaanmba waate wakandakwa, "Wani gaayé Babilon wan néma gaayé wa. Akwi néma gaayét wa taalékérandén." 19 Wunga wate wani gaayémba tékwa du dakwaké sémbéraa yate baawu kéraae deku maakamba taakakandakwa. Yate némaamba géraate némaanmba waakandakwa. Waate anga wakandakwa, "Sémbéraae. Kapérandi musé wa yaan wani néma gaayéké. Talimba sipna néma du deku musé sipmba kure yaate wani gaayémba tékwa du dakwat wani musé kwayéte néma yéwaa kéraandarén. Wani gaayé wa bari kapére yan." Wunga wakandakwa.

20 Guné Gotna gaayémba tékwa du dakwa, wani gaayé a kapére yatékwangé véte mawulé tawulé ma yangunék. Guné Gotna du dakwa, Jisasna kundi kwayétan du dakwa, Gotna yémba kundi kwayétan du dakwa waak, mawulé tawulé ma yangunék. Wani gaayémba tékwa du dakwa talimba gunat yaavan kutndaka bulaa Got de yan kapérandi musé det wa waambule yakatandékwa. Yakatandékwanngé vékulakate mawulé tawulé ma yangunék.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Nakapuk ve véwutén néma mayé apa yate Gotna kundi kure
gaayakwa du nak néma matu kéraandéka. Wani matu wan wit sék
séndakwa néma matu pulak wa. Wani matu kéraae solwaramba
vaanjandandén. Vaanjandate wandén, “Wani matu vaanjanda-wutékwa
pulak wunga wa wani néma gaayé Babilon kéraae némaanmba
vaanjanda-kandakwa. Vaanjanda-ndaru wani gaayé nakapuk katik véké
daré.
22 Gita viyaakwa du deku gita wani gaayémba nakapuk katik viyaaké
daré. Wani gaayémba du dakwa gwaaré nakapuk katik waaké daré. Wani
gaayémba du deku paati nakapuk katik waaké daré. Wani gaayémba
matu, miyémba waak yéku musé yaké vékuséknguwa du wani jémbaa
nakapuk katik yaké daré. Wani gaayémba taakwa wit sék nakapuk katik
séké daré.
23 Wani gaayémba lam nakapuk katik vérékngé dé. Wani gaayémba du
de taakwa katik kéraaké daré. Taakwa du katik kumbiké daré. Bulndarén
kundi nakapuk katik vékuké daré. Talimba wani gaayémba du ras musé
kwayéte yéwaa kéraae ani képmaana néma du randarén. Talimba wani
gaayémba kus tukwa du rate paapu yandarén akwi du dakwat. Yandaka
akwi képmaamba tékwa du dakwa kapérandi musé yandarén.
24 “Talimba wani gaayémba de Gotna yémba kundi kwayétan du,
déku kundi yékunmba vékukwa du dakwat waak viyaandékndarén.
Viyaandékndaka nak gaayémba tékwa du dakwa véndaka de waak Gotna
du dakwat viyaandék-ndarén. Viyaandék-ndaka Got de yan kapérandi
musé det waambule yakatandékwa.” Wani du wunat wunga wandén.

Babilon kapére yandéka mawulé yandarén

19 1 Wani du wunga wandéka vékuwutén Gotna gaayémba tékwa
asapéri du dakwa némaanmba waandaka. Waate anga wandarén,
“Nané Gotna yé ma kavéréknguwak. Nana Néman Du Got nanat yékun yate
Satanna taambamba wa kéraandén. Dé néma du wa rapékandékwa. Déku
mayé apa némaan wa. Akwi néma duna mayé apat wa taalékérandén.
2 Déku kundi wan yéku kundi wa. Papukundi yamba yé wa. Yéku yapaté
male wa yandékwa. Nané déku yé ma kavéréknguwak. Wani néma gaayé
wan némaamba kapérandi musé yate yaambumba yatékwa taakwa pulak
wa. Wani gaayémba tékwa du dakwa nak du dakwale kapérandi musé
yandaka asapéri du dakwa ras waak, wa wani kapérandi musé yandarén.
Wani gaayémba tékwa du dakwa Gotna jémbaa yakwa du dakwat
viyaandékndarén. Yandaka Got yandarén kapérandi muséké kundi watake
wani gaayémba tékwa du dakwa yan kapérandi musé det wa waambule
yakatandén. Yate wa wani gaayé yaavan kutndén.” Naandarén.
3 Watake nakapuk waate anga wandarén, “Nané Gotna yé ma
kavéréknguwak. Néma gaayémba yaa yaante apapu apapu yaasnyé

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waarékandékwa.” Naandén. 4 Wunga wandaka de Gorale tékwa néma du,
mawulé kulé tékwa musé vétik vétik waak kwaati séte yéku jaambémba
rakwa du Gorké waandé daandarén. Daate anga wandarén, “Yi wan
wanana wa. Nané Gotna yé ma kavéréknngwak.” Naandarén.
5 Wunga wandaka Got rakwa jaambémba kundi nak wa waate anga
wandén, “Guné Gotna jémbaa yakwa du dakwa, nana Néman Du Gotna
yé ma kavéréknngunék. Guné déku jémbaamba yaalan néma du dakwa,
baka du dakwa waak, déku jémbaa yakwa akwi du dakwa, nana Néman
Du Gotna yé ma kavéréknngunék.” Naandén.

Nyansipsip taakwa kéraandu néma paat yakandakwa

6 Wani kundi wandaka vékuwutén némaamba du dakwa jaawuwe téte
bulndakwa pulak kundi bulndaka. Deku kundi néma gu wutte néma
kaap waakwa pulak wa waan. Deku kundi jatndu yate waakwa pulak wa
waandén. Wani kundi waate anga wandarén, “Nana Néman Du Gotna
mayé apa némaan wa. Akwi néma duna mayé apat wa taalékéran. Dé
képmaamba tékwa akwi du dakwaké wa néma du randékwa. Nané Gotna
yé ma kavéréknngwak. 7 Wani Nyansipsip taakwa kéraaké yandékwa sapak
wa yaan. Wani taakwa yéku laplap, yakusondakwa yéku musé waak wa
yakusolén. Nané ma yéku mawulé vékute mawulé tawulé yate Gotna yé
kavéréknngwak. 8 Got lat yéku waama laplap kwayéndéka wa yakusolén.”
Naandarén. Got kwayén yéku waama laplap wan Gotna du dakwa yan
yéku musé wa.
9 Gotna kundi kure gaayakwa du wunat anga wandén, “Ani kundi anga
ma viyaatakaménék: Got némaamba du dakwat wa wandén, de wani
Nyansipsip taakwa kéraaké yandékwa sapak yaae kakému kandarénngé.
Wani du dakwa mawulé tawulé yénga yandaru.” Naatake wunat nakapuk
anga wandén, “Wani kundi wan papukundi yamba yé wa. Wan yéku
kundi wa. Wan Gotna kundi wa.” Naandén.
10 Wunga wandéka déku maanale kwaati séwutén, déké waandé
daamuké. Yawutéka wunat wandén, “Yamba wa. Wunga yaké yambak.
Wuné Gotna jémbaa yakwa du a. Wuné sékét ménale Jisasna jémbaa
kutte déké kundi kwayékwa du dakwale wunga Gotna jémbaa wa
yanangwa. Wunéké kwaati se waandé daaké yambak. Gorké ma kwaati
séte waandé daaménék. Yate déku yé ma kavérékménu.” Naandén. Anga
wa vékuséknangwa. Gotna Yaamambi Gotna du dakwana mawulémba
wulaae randéka wa de Gotna yémba kundi kwayéte Jisaské kundi
kwayéndakwa.

Jon waama hosmba rakwa du véndén

11 Nakapuk ve véwutén Gotna gaayéna pété naapindéka waama hos nak
téndéka. Hosmba rakwa duna yé wan Wandékwa Pulak Yakwa Du wa.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nak yé wan Paapu Yakapuk Yéku Yapaté Yakwa Du wa. Dé kot vékukwa
néma du rate paapu yakapuk yate yéku kundi male wandékwa. Déku
maamale waariyate yéku yapaté yandékwa. 12 Déku méni yaa pulak
vérékén. Néma du saapkwa hat késépéri déku maakamba saapndén. Déku
sépémba kundi nak viyaatakandaka kwaan. Wani kundi wan déku yé
wa. Nak du wani yéké yamba vékusékndakwe wa. Déku kapmang wa
vékusékndékwa.
13 Talimba saawundén sémény laplap nyékimba taawundaka laplap
nyékimama yan. Déku nak yé anga waandarén, "Gotna Kundi." 14 Gotna
gaayémba téte waariyakwa dunyanna sépémba yéku waama laplap
saawutake deku waama hosmba rate déku kukmba yéndarén. 15 Déku
tépngémba némbi kurkwa kulaa nak wa kwaan. Wani kulaat wa ani
képmaamba tékwa du dakwat viyaakandékwa. Viyaae apamama
yate deké néma du rakandékwa. Akwi néma duwat taalékéran du
Got apamama yate déku maamat wa néma rakarka yandékwa.
Yandékwanngé vékusékte dé ani képmaamba téte kapérandi musé yan
du dakwat yaavan kurkandékwa. Wain kulak yaalandénngé wain sék
vakimbésnangwa pulak, wa Gotna maamat wunga yaavan kurkandékwa.
16 Déku laplapmba déku maanmba waak yé viyaatakandaka kwaan. Wani
yé anga wa: Akwi Kingna King. Akwi Néman Duna Néman Du.
17 Nakapuk ve véwutén Gotna kundi kure gaayakwa du nak nyaamba
téndéka. Téte nyétmba wure yeyé yaayakwa apit némaanmba waate
anga wandén, "Ma yaae nakurakmba jaawungunék, Got kwayéké yakwa
néma paat kamuké. 18 Néma duna sém, waariyakwa duna néma duna
sém, apamama yakwa duna sém, hosna kwaami, hosmba rakwa duna
sém, wunga ma kangunék. Akwi du dakwana sém ma kangunék. Néma
du dakwa, baka du dakwa, nak duna kundimba vékute wandakwa
pulak jémbaa yakwa du dakwa, deku mawulémba vékulakate mawulé
yandakwa jémbaa yakwa du dakwa, wan wunga deku sém ma kangunu."
Naandén.
19 Naandéka véwutén wani yévémbalé, ani képmaana néma du,
waariyakwa dunyan waak yaae jaawundaka. De hosmba rakwa néma
duwale waariyate, déku waariyakwa dunyansale waak waariyaké
mawulé yandarén. 20 De waariyate hosmba rakwa néma du déku
waariyakwa dunyansale apamama yate det taalékére wani yévémbalé
ambét papukundi wakwa duwat wa kulkindarén. Talimba wani du
yévémbaléna ménimba téte kulé apanjémba yate du dakwat paapu
yandén. Yévémbaléna mak sépémba kwaakwa du dakwa, yévémbalé
pulak taandarén maayérana yé kavéréknngwa du dakwa, wan wani du
dakwat wa paapu yandén. Hosmba rakwa néma du déku waariyakwa
dunyansale wani yévémbalé ambét papukundi wakwa du wayéka kulé
rambéréka kure ye bét yaa yaanngwa néma gu kwaawumba vaanjanda-

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ndarén. Wani néma gu kwaawumba yaa yaanngwa matu waak wamba
yaantékésékwa. 21 Vaanjandatake hosmba rakwa néma du déku
tépngémba yaale tékwa kulaat bérku dunyansat viyaandéka kiyaasanda-
ndarén. Kiyaasanda-ndaka akwi api yaae wani duna sém kandaka deku
biyaa yaatawuran.

Satan némaamba (1,000) kwaaré wa kalapus pulakmba kwaandén

20 1 Wani musé yéndéka véwutén Gotna kundi kure gaayakwa du
nak Gotna gaayé yaasékatake gaayandéka. Déku taambamba
néma ayéréngét daawulindakwa yaambumba tén péténa ki kutndén.
Néma sen waak déku nak taambamba kutndén. 2 Wani du gaaye néma
viwu pulak musat kulkindén. Wani musé wan talimba ran kaambe, déku
yé Satan wa. Satan wan akwi kutakwana néma du wa. Gotna kundi
kure gaayakwa du wani viwu pulak musat kulkiye senét gindén, dé
némaamba (1,000) kwaaré ayéréngmba kwaandénngé. 3 Giye dé néma
ayéréngmba vaanjandatake anjorémba tékwa pété kurkale tépétakandén,
Satan du dakwat nakapuk paapu yakapuk yandénngé. Taale némaamba
(1,000) kwaaré wani ayéréngmba kwaakandékwa. Kwaandu kukmba
naapitakandu Satan yaale ayélapkéri sapakngé male wa du dakwat
nakapuk paapu yatékandékwa.

4 Nakapuk ve véwutén néma du rakwa jaambé ras téndaka kot
vékukwa néma du ras wamba rakéséndaka. Talimba Got det wa wandén,
de wunga randarénngé. De néma du rate du dakwa yan kapérandi
muséké kundi wakandakwa. Talimba kiyaan du dakwana kwaminyan
véwutén. Talimba wani du dakwa Jisasna jémbaa kutte déké kundi
wate Gotna kundi waak kwayéndarén. Kwayéndaka Gotna maama deku
kwaalé sékundaka wa kiyaandarén. Wani du dakwa wani yévémbaléna
yé yamba kavérékndakwe wa. Yévémbalé pulak taandarén maayérana
yé waak yamba kavérékndakwe wa. Deku saawi deku taambamba wani
yévémbaléna mak yamba viyaatakandakwe wa. Wani du dakwa nakapuk
taamale waarape Jisas Kraisale néma du dakwa rate nak du dakwaké
némaamba (1,000) kwaaré wa randarén.

5 Taale wani du dakwa wa taamale waarapén. Nak kiyaan du dakwa
wani sapak yamba taamale waarapndakwe wa. Némaamba (1,000)
kwaaré yéndu nak kiyaan du dakwa taamale waarapkandakwa. 6 Taale
taamale waarapké yakwa du dakwa mawulé tawulé yénga yandaru.
Wani du dakwa wan yéku yapaté yakwa du dakwa wa. Gorale apapu
apapu yékunmba rapéka-kandakwa. Katik lambiyakngé daré. Talimba
nak du dakwat yékun yamuké Gotna gaamba jémbaa yakwa dunyan
Gorké jémbaa yandarén. Bulaa wani du dakwa Gotna gaamba jémbaa
yakwa dunyanna taalé kéraae Got déku nyaan Jisas Kraiské waak
jémbaa yakandakwa. Yate dekét Gotna yé kavérék-ngandakwa. Yate Jisas

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kraisale néma du dakwa rate némaamba (1,000) kwaaré nak du dakwaké vérékandakwa.

Got Satan vaanjanda-ndéka néma kaangél kutndén

7-8 Wani kwaaré yéndu pété naapindu Satan wani ayéréng yaasékatake
yaalakandékwa, akwi képmaamba tékwa akwi du dakwat paapu
yamuké. Yaale paapu yandu Gok ambét Magokna képmaamba tékwa
du dakwa déku kundi vékute wandén pulak yakandakwa. Yate
waariyaké yate nakurakmba jaawukandakwa. Némaamba dunyansé wa
jaawukandakwa. Jaawundaru du det naakiké yapati-kandakwa. 9 Wani
dunyansé waariyaké yate akwi képmaat yeyé yaayate Gotna du dakwa
tékwa gaayét ye Got néma mawulé yandékwa gaayét waak ye yanyawe
ye tékandakwa. Téndaru yaa Gotna gaayémba gaaye wani dunyansat
yaanwurékandékwa. 10 Yaandu Satan talimba det paapu yandénngé wa
Got Satanét yaa yaanngwa néma gu kwaawumba vaanjanda-kandékwa.
Yaa yaanngwa késépéri matu waak wani néma gu kwaawumba
randakwa. Talimba wani yévémbalé ambét papukundi wan duwat waak
wani néma gu kwaawumba vaanjanda-ndarén. Bét Satanale wani néma
gu kwaawumba kwaate gaan nyaa néma kaangél kurkandakwa. Wani
kaangél apapu apapu kurkandakwa.

Néma kot yandén

11 Nakapuk ve véwutén néma duna néma waama jaambé nak téndéka
néma du nak wamba randéka. Randéka véwutéka nyét képmaa yaange
ye késmbérén. Wani musé du dakwa nakapuk katik véké daré. 12 Nyét
képmaa késndéka véwutén, talimba kiyaan néma du dakwa, baka du
dakwa waak ye Gotna ménimba saakiye téndaka. Gotna kundi kure
gaayakwa du nyéngaa nak raapindarén. Wani nyéngaamba Gorale
rapékaké yakwa du dakwana yé wa kwaakésékwa. Nyéngaa ras
waak raapindarén. Wani nyéngaamba talimba kiyaan du dakwa ani
képmaamba téte yandarén akwi muséké viyaatakandarén wa. Got wani
nyéngaamba véte kot vékukwa néma du rate kapérandi musé yan du
dakwat yandarén kapérandi musé waambule yakatandén.
13 Nakapuk ve véwutén solwaramba kiyaae kwaakwa du dakwa,
gaambana taalémba tékwa du dakwa, kiyaae ye néma kaangél
kutndakwa taalémba tékwa du dakwa, de wani du dakwa akwi déké
yaandaka. De yaae déku ménimba saakiye téndaka Got kot dé vékukwa
néma du rate ani képmaamba téte yandarén musé det waambule
kaatandén.
14-15 Yatake du dakwa kiyaandakwa yapaté gaambana taalé waak
kéraae yaa yaanngwa néma gu kwaawumba vaanjandandén. Dale
rapékaké yakwa du dakwa deku yé kwaakwa nyéngaamba Got wa

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

véndén. Du dakwana yé wani nyéngaamba kwaakapuk yandéka,
Got wani du dakwa kéraae de yaa yaanngwa néma gu kwaawumba
vaanjandandén. Yaa yaanngwa néma gu kwaawumba daawuliye wa
waambule nakapuk kiyaakandakwa.

Kulé nyét, kulé képmaa

21 1 Nakapuk ve véwutén kulé nyét, kulé képmaa téndéka. Taale tan
nyét képmaa akwi wa yén. Solwara waak yamba te wa. 2 Yandéka
Gotna kulé gaayé kulé Jerusalem véwutén. Got wandéka wani gaayé nyét
yaasékatake gaayandén. Gaayandéka véwutén. Wani gaayé yékunmba
tén, taakwa nak du kumbiké yate, yéku musé yakusowe yékunmba
télékwa pulak wa.

3 Got rakwa jaambémba néma kundi nak anga waandéka vékuwutén,
“Ma véku. Bulaa Got du dakwale yaréndékwa. Dele yarépékandu de
déku du dakwa wa tépékaa-kandakwa. Got déku kapmang wa dele
apapu apapu yarépéka-kandékwa. Yi wan wanana wa. 4 Dé dele yaréte
deku méniyangu létékngandékwa. Yandu de nakapuk katik kiyaaké
daré. Nakapuk katik géraaké daré. Deku mawulé nakapuk katik kapére
yaké dé. Kaangél nakapuk katik kurké daré. Talimba tan musé akwi wa
késén.” Wunat wunga wandén.

5 Néma duna jaambémba rakwa du Got anga wandén, “Ma véku.
Wuné wawutéka wa talimba tan akwi musé késndén. Bulaa kulé musé
male wa yawutékwa.” Naatake wunat nakapuk wandén, “Ani kundi wan
papukundi yamba yé wa. Yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Ani kundi
ma viyaatakaménék.” Naandén.

6 Wunga watake wunat nakapuk anga wandén, “Wuné akwi musé
yatakawutéka wa téndakwa. Wawutéka talimba tan musé wa késén.
Taale yaréwutén. Sésékuk sékéyak yaaké yakwa sapak yarékawutékwa.
Kulakngé kiyaakwa du dakwat kulak kwayéndakwa pulak, kulémawulé
kéraaké mawulé yakwa du dakwat wuné kulémawulé kwayékawutékwa.
De wunémba baka kéraakandakwa. Wani muséké yéwaa katik
tiyaaké daré. De kulémawulé kéraae apapu apapu yékunmba tépékaa-
kandakwa. 7 Kapérandi yaambat kuk kwayén du dakwa wani yéku
mawulé kéraakandakwa. Kéraandaru wuné deku néma du rawutu wa
de wuna nyambalésé tékandakwa. 8 Kapérandi yaambumba yékwa du
dakwa wani yéku mawulé katik kéraaké daré. Wuna jémbaa kutmuké
wup yakwa du dakwa, wuna kundit kuk kwayén du dakwa, kapérandi
musé yatépékakwa du dakwa, du dakwat viyaandékngwa du dakwa,
nak du dakwale kapérandi musé yakwa du dakwa, kus paavé kéraakwa
du dakwa, papungotna yé kavéréknngwa du dakwa, papukundi wakwa
akwi du dakwa, de wani du dakwa yaa yaanngwa néma gu kwaawumba
daawulikandakwa. Némaamba yaa yaanngwa matu waak wani néma

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gu kwaawumba wa randakwa. Wani néma gu kwaawumba daawuliké yakwa du dakwa nakapuk kiyaakandakwa.” Got wunat wunga wandén.

Jon kulé gaayé Jerusalem véndén

9 Talimba Gotna kundi kure gaayakwa du taambak kaayék vétik (7) du dakwat yaavan kurkwa kapérandi musé vékulékén dis kure téndaka véwutén. Bulaa wani du nak wunat yaae anga wandén, “Méné ma yaa. Ménat wani Nyansipsip kéraaké yakwa taakwa wakwasnyé-kawutékwa.” Naandén.

10 Wunga wandéka Gotna Yaamambi wunat apa yandéka wunat anjorémba tén némbat nak kure yéndén. Ye Gotna gaayé Jerusalem wakwasnyéndén wunat. Got wandéka wa wani gaayé nyét yaasékatake gaayandén. Gaayandéka wa véwutén. 11 Gotna mayé apa wani gaayémba yandéka wani gaayé nyaa véte kaalékwa pulak ye tén. Némaamba yéwaat kéraandakwa jaspa waandakwa matu pulak wa téndén. Glas pulak wa yékunmba téndén. 12 Wani gaayémba gindarén aatmu némaan wa anjorémba tén. Wani aatmumba pété tambavétik maanmba kaayék vétik (12) wa téndarén. Téndaka Gotna kundi kure gaayakwa dunyansé de nak nak wani pétale tékéséndarén. Israelna kém tambavétik maanmba kaayék vétik (12) wa, deku yé nak nak akwi pétémba wa tékésékwa. 13 Wani aatmu déku aarké vétik vétik wa. Akwi aatmuna aarkémba pété kupuk wa tén, nyaa yaalakwa sakumba kupuk, angasoré sakumba kupuk, nyaa daawulikwa sakumba kupuk, angasanda sakumba kupuk, pété wunga wa tén. 14 Talimba wani aatmu apa ye yékunmba téndénngé wa néma matu tambavétik maanmba kaayék vétik (12) taakandarén. Wani matumba Nyansipsipna dunyansé tambavétik maanmba kaayék vétikna (12) yé wa tékésékwa.

15 Wunale téte bultan du musé taakasétte naakindakwa baangé nak kure téndén. Wani baangé wan gol matumba yandarén baangé wa. Wani baangat wani gaayé, pété, aatmu waak taakasére naakiké wa yandén. 16 Naakiye véndén. Wani gaayéna tépiyaa déku sémény waak wan nakurak wungat male wa. Tépiyaa wan 12,000 stadia (2,200 kilomita pulak) wa. Sémény waak 12,000 stadia wa. 17 Wani gaayéna aatmu waak wani Gotna kundi kure gaayakwa du taakasére naakindén. Naakiye véndén wani aatmu sémény wa waaréndéka (144 hap-mita pulak). Naakindékwa baangé wan képmaamba tékwa du musé taakasétte naakindakwa baangé pulak wa.

18 Wani gaayé gol matumba wa yandarén. Yatakandaka wa nyaa véte kaalékwa pulak tén, glas pulak. Wani gaayémba gindarén aatmu wa jaspa waandakwa matut yandarén wa. 19-20 Aatmu apa ye yékunmba téndénngé wa talimba néma matu taakandarén. Wani matumba Got néma yéwaat kéraandakwa matut wa yakusondén. Yéku késpulak nakpulak matut

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yakusondén. Nak matu wan jaspa wa. Nak matu wan gélémban wa, nyaa véndéka nyét gélényét tékwa pulak. Wani matuna yé sapaia wa. Nak waamamban matu wan aget wa. Nak baaréngumban matu wan emeral wa. Nak gwaavénakwa waamanakwa matu wan sadonikis wa. Nak gwaavémban matu wan konilian wa. Nak taanamban matu wan krisolait wa. Nak baaréngumban matu wan beril wa. Nak pulak taanamban matu wan topas wa. Nak baaréngu pulak, taana pulak yan matu wan krisopres wa. Nak pulak gélé matu wan haiasin wa. Nak gwaavé pulak matu wan ametis wa. 21 Aatmumba tékwa pété tambavétik maanmba kaayék vétik (12) wan némaamba yéwaat kéraandakwa néma gaavi pulak wa. Pété nak nak nakurak néma gaavi pulak musémba yandén. Gaayémba kwaakwa yaambu yéku gol matut yatakandéka wa glas pulak yan.

22 Néma mayé apa yakwa Néman Du Got ambét wani Nyansipsip Jisas wani gaayémba téte wani gaayéna akwi taalémba yeyé yaayate akwi du dakwale témbéréka akwi du dakwa bérale kundi bulndakwa. Yandaka Gorale kundi bulndakwa gaa wani gaayémba yamba kwaae wa. 23 Wani gaayémba Got nyaa véte kaalékwa pulak wa yaténdékwa. Yaténdéka wani Nyansipsip yaa vérékte yaanngwa téwaayé pulak yaténdéka wani gaayémba tékwa du dakwa yékunmba véndakwa. Nyaa béré baapmu wamba yamba ve wa. 24 Got ambét wani Nyansipsip wunga yatémbéru akwi du dakwa yékunmba véte yeyé yaayakandakwa. Yandaru ani képmaamba tékwa néma du bérku yé kavéréknge yate yakusondakwa musé wani gaayét kure yékandakwa.

25 Nyaa wani gaayéna pété katik taakatépéké daré. Got ambét wani Nyansipsip wunga yambéru apapu apapu nyaa male téndu wani gaayémba gaan katik yaké dé. 26 Akwi kémna du dakwa yakusondakwa musé, deku yéku musé, deku yéwaa waak wani gaayét kure wulaakandakwa. 27 Wani gaayét kapérandi musé katik kure wulaaké daré. Kapérandi musé yapékatékwa du dakwa, papukundi wakwa du dakwa de wani gaayét katik wulaaké daré. Talimba dale rapékaké yakwa du dakwana yé Got viyaatakandén wa wani Nyansipsipna nyéngaamba. Wani du dakwa male wa wani gaayét wulaakandakwa.

Kulémawulé kwayékwa kaambélé, kulémawulé kwayékwa miyé

22 1 Wani Gotna kundi kure gaayakwa du néma kaambélé nak wunat wakwasnyéndén. Du dakwa wani kaambélémba kulak kate apapu apapu tépékaa-kandakwa. Wani kulak saawi vénangwa glas yékun yandékwa pulak wa yékun yan. Wani kaambélé Got ambét wani Nyansipsip rakwa jaambémba yaalate wa yéndékwa. 2 Wani gaayémba kwaakwa nyéndé yaambumba yéndékwa. Kaambélé aarké vétikmba miyé wa tékwa. Du dakwa wani miyé sék kate apapu apapu yékunmba tépékaa-kandakwa. Wani miyé akwi kwaaré apu tambavétik maanmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaayék vétik (12) wunga wa sék vaakundékwa. Akwi baapmu wa sék vaakundékwa. Wani miyé gaanga akwi képmaamba tékwa du dakwat wa yékun yandékwa, de yéku mawulé vékute apapu apapu yékunmba yatépékaa-ndarénngé.

3 Kapérandi musé Got kalik yandékwa musé wani gaayémba katik téké dé. Got ambét wani Nyansipsip rakwa jaambé wani gaayémba tékandékwa. Wani gaayémba Gotna jémbaa yakwa du dakwa déku yé kavérék-ngandakwa. 4 Déku saawi vékandakwa. Déku yé viyaatakandu kwaakandékwa deku saawimba. 5 Wani gaayémba gaan nakapuk katik yaké dé. Nana Néman Du Got nyaa véte kaalékwa pulak yaténdéka wa wani gaayémba tékwa du dakwa yékunmba véndakwa. Véndaka nyaa wamba yamba véndékwe wa. Lam waak yamba yaandékwe wa. Wani gaayémba tékwa du dakwa néma du dakwa yatépéka-kandakwa apapu apapu.

Jisas bari yaakandékwa

6 Wani Gotna kundi kure gaayakwa du wani musé wakwasnyétake wunat anga wandén, “Wanangwa akwi kundi wan papukundi yamba yé wa. Wan yéku kundi wa. Yi wan wanana wa. Akwi du dakwa wani kundiké yékunmba vékulaka-kandakwa. Néman Du Got déku yémba kundi kwayékwa duna mawulé yékun yate wandéka wa déku kundi kure gaayakwa du nak yaandén. Déku jémbaa yakwa du dakwa det bari yaaké yakwa akwi muséké wakwasnyéndénngé Got wandéka wa wani du yaandén. 7 Jisas anga wandékwa, ‘Ma véku. Wuné bari yaakawutékwa.’ Naandéka ménat wawutékwa.” Naandén.

Kukmba yaaké yakwa muséké ani nyéngaamba viyaatakawutén kundi vékukwa du dakwa yénga mawulé tawulé yate yékunmba yaréndaru.

8 Wuné Jon wani kundi vékute wani musé véwutén wa. Wani kundi vékute wani musé vétake wani musé wakwasnyan duna maanale kwaati se déké waandé daaké mawulé yawutén. 9 Yawutéka wunat anga wandén, “Yamba wa. Wunga yaké yambak. Ménale Jisasna jémbaamba yaale Gotna yémba kundi kwayékwa du dakwale, ani nyéngaamba kwaakwa kundi véte wandékwa pulak yakwa akwi du dakwale, wuné waak, nané akwi Gotna jémbaa yakwa du dakwa wa ténangwa. Gorké male ma kwaati séte waandé daaménék.” Naandén.

10 Watake wunat nakapuk anga wandén, “Ani nyéngaamba kwaakwa kundi kukmba yaaké yakwa muséké kwaakwa kundi paakuké yambak. Wani musé yaaké yakwa sapak a yaae kwambalikwa. Wani muséké ma waménék. 11 Bulaa kapérandi musé yakwa du dakwa kapérandi musé wayéka yatépéka-kandakwa. Kapérandi mawulé vékukwa du dakwa kapérandi mawulé wayéka vékutékandakwa. Yéku musé yakwa du dakwa yéku musé wayéka yatékandakwa. Gotna kundi yékunmba

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vékute yatékwa du dakwa Gotna kundi wayéka yékunmba vékute
yatékandakwa.” Wunga wandén.
12 Jisas anga wandékwa, “Ma véku. Wuné bari yaakawutékwa.
Yaae akwi du dakwa yan musé det kaatakawutékwa. 13 Akwi musé
wa yawutén. Yatakawutéka wa tékwa. Kukmba wawutu akwi musé
késkandékwa. Wuné taale yatéwutén. Bulaa yatépéka-wutékwa. Kukmba
waak yatépéka-kawutékwa. Talimba yaréwutén wa. Sésékuk sékéyak
yaaké yakwa sapak yarékawutékwa.” Jisas wunga wandékwa.
14 Got wandu Jisas deké kiyaandénngé vékulakate déku kundi
yékunmba vékukwa du dakwa de mawulé tawulé yénga yandaru. De
wani miyé sék kakandakwa. Kate apapu apapu yékunmba tépékaa-
kandakwa. Wani gaayéna pétémba wulaakandakwa. 15 Kapérandi waasa
pulak kapérandi musé yakwa du dakwa, wa de kaapamba tékandakwa.
Kus paavé yakwa du dakwa, nak du dakwale kapérandi musé yakwa
du dakwa, du dakwat viyaandékngwa du dakwa, papungotna yé
kavérékngwa du dakwa, papumuséké mawulé yate papumusé yakwa
akwi du dakwa, wani kapérandi musé yakwa du dakwa kaapamba wa
tékandakwa. Katik wulaaké daré.
16 “Wuné Jisas wuna kundi kure gaayakwa duwat nak wawutéka wa
ménéké yaandén. Wuna jémbaamba yaalan du dakwat wani muséké
wandénngé dat wawutéka wa ménéké yaandén. Wuné Jisas, talimba tan
Israelna néma du Devitna gwaal waaranga maandéka bakamu a. Wuné
déku kém a. Wuné ganmbamba yaalakwa kun a.” Naandén Jisas.
17 Wani Nyansipsip Jisasna jémbaamba yaalan du dakwaké nané anga
gwaaménja kundi wanangwa: Wani Nyansipsipna taakwa wa. Gotna
Yaamambi ambét Nyansipsipna taakwa wambérékwa, “Méné ma yaa.”
Ani kundi vékukwa du dakwa waak ma wandarék, “Méné ma yaa.”
Gotmba kulémawulé kéraaké mawulé yakwa du dakwa de ma yaandaru.
Yaae Got kwayéké yakwa kulémawulé kéraae dale apapu apapu
yékunmba tépékaa-kandakwa. Wani kulémawulé baka kéraakandakwa.
Yéwaa katik kwayéké daré. Yate dale apapu apapu yékunmba
tépékaa-kandakwa.
18 Wuné Jon néma kundi nak wa wawutékwa, guné ani nyéngaamba
kwaakwa kundi vékukwa du dakwa kukmba yaaké yakwa muséké kundi
yékunmba vékungunénngé. Viyaatakawutén kundi male ma kwaandék.
Nak kundi nak waké yambakate. Guné kukmba yaaké yakwa muséké
kundi ras waak wanale wangunu, wa Got wandu ani nyéngaamba
wawutén kapérandi musé guné yaakandékwa. 19 Guné kukmba yaaké
yakwa muséké wawutén kundiké kalik yate, “Dékumukét yénga yakét,”
naangunan, wa Got wandu wa déku yéku gaayémba katik téké guné. Yate
guné wawutén miyé sék katik géléte apapu apapu yékunmba rapékaké
guné.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 Wani muséké kundi kwayékwa du Jisas bulaa a wandékwa, “Wuné
bari yaakawutékwa. Yi wan wanana wa.” Wunga wandéka wawutékwa,
“Yi. Wan wanana wa. Néman Du Jisas, ma yaaménu.” Naawutékwa.
21 Wuné ani nyéngaa viyaatakan du Jon nana Néman Du Jisasét
waatakuwutékwa. Dé déku akwi du dakwaké sémbéraa yate det yékun
yakandékwa.
Wani kundi a wasékéyakwutékwa. Yaak.

The New Testament in Ambulas (Wosara-Kamu) of Papua New Guinea; 1st ed. 1996, web version, © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.